Del colegio de la Compañía de Jesus de Granada
R. 29. 333

Postilla apprime magistralis Super Johannis Euangeliare.

Venerabilis dñi: domini Alberti magni quondam Ratisponensis Episcopi Ordinis Predicatorum.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA
Sala 1
Estante 10
Número 72

Del colegio de la Compañia de Jesus de Granada
B. 29. 333

Postilla apprime magistralis Super Johannis Euangeliare.

Venerabilis dñi: domini Alberti magni quondam Ratisponensis Episcopi Ordinis Predicatorum.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA
Sala A
Estante 12
Número 72

Tabula Postille Alberti Super Joan.

Registrū super postil/lam domini Alberti sup Joannē.

Abatis ioachim

a error. ca.xiij.P.
Abrae sinus qd sit. ca.vj.B.iij
Abraam qō vidit diem christi. ca.vij.F.iij.
Abrae matrimonium quomodo prefert celibatui Joannis. ca.ij.K.
Abscondit se christus a iudeis lapidare volentibus eum t quare ca.viij.D.iij.in fi.
Absoluit christus t sacerdos absoluit: sed differenter. ca.ij.LL.
Absoluit sacerdos t cum hoc ligat: sed differēter. Ibidem.
Absoluens aliquē an necessario debeat esse in gra vt dicit error Manicheor. ca.xx.FF
Absoluentes a peccatis necesse est vt sint petro cōiuncti. cap.vl.E.
Absorpti sunt iuncti petre iudices eorum pulcre exponit. ca.iij.X.t.ca.x.B.iij.
Accusatores in extremo iudicio erūt multi: nō tm christus accusabit. ca.v.SS.p totū.
Accusatione digna que sint. capi.viij.F.in fi.
Accusatio christi quomodo facta est.ca.xviij.AA. t.BB.
Accedim⁹ ad deum trplr. scz: fidei deuotiōe: opis imitatiōe: t p̄cepti obeditōe. ca.j.DD. in fi.
Accedere volentes ad christū dominū tria debent habere exemplo gentiliū. ca.xij.t.
Accedite ad eum t illuminamini quomodo intelligatur. ca.vj.UU.
Accedere debem⁹ ad christū cū Nicodemo.c.iij.A.
Actus: factū: opus: t labor quid sint: t quomodo differunt. ca.vj.t.
Acceptor personax deus nō est. ca.vij.Q
Aceti vsus in terris calidis congruit. ca.xix.E.
Acetum christo porrectū in cruce vnde sumptum fuerit. Ibidem.
Accidentia sacramenti altaris quomodo sint sine subiecto pulcre probat. ca.iij.ZZ.
Accidentia posse esse sine subiecto t a subiecto remoueri.patet Ibidē.
Achitophel t Judas proditores: interfecerunt se ipsos. ca.viij.Z.
Accipe spm̄ sanctū a filio qd sit. ca.xvj.K.
Adā p̄sumpsit sciam: sicut prim⁹ angel⁹ potestatē t antichristus p̄sumet sanctitatē. ca.j.o.
Adam q̄ hora peccauit in paradiso ca.xix.O.in fi.
Adam vbi sit sepultus. ca.xix.T
Adam peccauit post meridiē. ca.iij.KK
Ab adam qūo chr̄s descēdit. ca.iij.BB.
In adā t patrib⁹ veter⁹ testi qūo chr̄s fuit. Ibidē.
Adorationis locus qs sit. t tangunt duo errores de hoc: samaritanox t iudeox ca.iiij.O.
Adorauer⁹ antiq̄ p̄res i mōte t q̄re.c.iij.P.i me.
Adorari voluit de⁹ hierl'm in tēplo t q̄re. Ibidē.
Adoratio p̄ pstratione q̄re debet soli do. c.ix. EE.
Adorant gentiles quod ignorant. cap.iiij.Q
Adorator verus quis est. ca.iiij.R.
Ad adoratorē vex q̄ttuor requirunt Ibidem
Adoratio debet hr̄e tria. s. feruorē deuotiōis. calorem charitat⁹: fragrantiā virtutis. cap.iiij.S.
Adoramus patrē t deum sub nomine paternitat⁹ propē plura. ca.iiij.S.
Adorare in spiritu quid sit. Ibidem.
Adorare imagines qūo sit licitū. ca.iij.T. in me.
Adulterе in veteri lege solū tripliciter poterant deprehendi t conuinci. cap.viij.L.
Adulteriū tenuit secundū locū in penis. Ibidē
In adulterio mulier reperta qūo fuit. Ibidē
Adulterā cū eam dñs dimisit: an per hoc cōtra legem fecerit. ca.viij.D.in fine.
Adoptio filiationis dei fit p tria ca.j.K.in fi.
Aduocatus noster est christus t cōsolator: t paraclet⁹: sed diuersimode. cap.xiij.t.
Aduocatus est spūssanct⁹ t paraclet⁹. ca.xiij.o.
Aduocati est triplex officiū. Ibidem
Affectus multiplex. ca.xij.Z.
Agar qūo interp̄retat. ca.j.Q.in fine
Ager qui seminat quis est. cap.iiij.LL
Agnus dei qō in ecclesia cantatur: pulcre exponitur. ca.j.AA in prin.
Agnus vnde dicitur. Ibidem.
In agno tria sc̄: māsuetu⁹: pietas: t agnitio Ibid.
Agnus dicit chr̄s ap̄ q̄ttuor. ca.j.AA in me.
Agnus christus dat suis lanam: lac: t vestimētū. cap.j.AA.in medio.
Agni paschalis sanguine linire postes quid significet t q̄ sint postes. ca.vj.MM
Agni qūo paschēdi sunt. ca.vlt.AA.BB.t LL
Ecce agn⁹ dei: Tria tāgit ibi Joānes bap.c.j.AA
Agrum eccl'e qui p̄parauerunt: qui seminant: t q̄ metent. ca.iiij.LL.post medium.
Agrum in quo est margarita. id est castitas: debemus emere. Prolog.K
Agricola deus p̄ dicit: t que sit eius vinea t qūo debet plantari. ca.xij.E.t F.
Ale cōtemplatiōis due sunt. Prolo.D
Ale aquile due quid sint. Ibidem.
Ale due quibus volamus. ca.xx.K.in fi.
Altiuolus vocat Joannes. Prolo.L.
Alpha t o quare dicitur deus. Prolo.r.
Altum t p̄fundū idem sunt. ca.iiij.J.in medio.
Amen amen solus Joannes habet: t quare geminat. ca.j.MM.t ca.vj.o.
Amē amē q̄re chr̄s in euāgelio bis ōt. ca.iij.E.
Amē amē duplicat: t duplicem significat p̄firmationem. ca.vj.o.t ca.x.A.t ca.xiij.P.
Ambulauit Jesus pedibus t non vectura vrebatur. ca.iiij.E.
Ambulauit christus super mare t q̄re. ca.vj.K
Ambulando super aquas an solidauit aquas: vl assumpsit dotem agilitatis. cap.vj.S.
Ambulare debem⁹ exēplo chr̄i t qūo.c.j.LL.in fi.
Ambitio honox: cupiditas diuitiax: t cōcupiscētia delitiax. hec tria nūq̄z sanant. ca.iiij.L.
Amaritudo mort⁹ chr̄i q̄z oēs sensus q̄lis fuit. ca.
Amans facile audit t facile (iij.M.in fine
currit exemplo Marthe. ca.xj.S.in fine.
Amicicia vera quid sit. cap.xv.FF.

Amici dependent ex se mutuo. Ibidem.
Amicicia dei qualis est erga nos Ibidē
Vos amici mei est. q̄ tuor tāgūt in b̄ verbo. Ibidē
Amicicia corporalis an impediat spūssancti charitatem z missionē. ca.xvj.O.in me.
Amicicia z amor corpal' discipl'or ad chīm: z spiritual' ad deitatē: an sint cōtrarij z se mutuo impediant Ibidem.O.z.R.
Amicicia per gratiam contracta nobilior est naturali. ca.j.BB in prin.
Amicor q̄lis dz esse cōsensus. ca.xv.HH
Amicor affectus verus q̄s est. ca.xj.O.in fi.
Amicor z propinquor cura non debet impedire spiritualia. ca.ij.L.in fi.
Amor q̄d sit z quō sit vinculū. ca.vj.R.iij.
Amor dicit fortis vt mors. ca.xiij.DD.
Amor dilectōis dz esse reciprocus. ca.xiij.KK.
Amor extasim facit quō intelligendū sit Ibidē.
Amor quinq; operat in nobis ca.xij.Y
Amor est primus effectus z radix alior. Ibidē.Z
Amor ē affect' primus: intim': dulcissimus: ignitus. Ibidem.
Amor ad primū dz eē gratuit': virtuosus: brūfic' z ordinat': exemplo christi Ibidez.2.z AA
Amor vulnerat z quō. ca.iij.M.in fi.
Amoris p̄rietates plures. Ibidem
Amor z dilectio igni p̄pāk q̄ ardet z lucet.c.iij.M
Amor quō facit ip̄lere p̄cepta. ca.xv.HH
Amor diuin' quō vulnerat z extasim facit. ca.iij.M.in medio.
Amor diuin' incēdit z illūinat. Ibidē.
Amor fm carnez impedit eum qui est fm spūm. cap.xvj.R.
Amor' vis ipellit q̄rere z frequēter. ca.xx.D
Anadochi.i. patrini vnde sumpserunt originez in ecclesia. ca.j.EE.in me.
Anadoro.i. patrino indigēt q̄ sunt extra p̄ceptiōez sacramentor exemplo gentiliū qui philippū accesserunt p̄ius q̄ christum ca.xij.Z.
Ananias interpr' donū gr̄e ca.ix.M.in fi.
Ad annā duxerūt chīm captiuū q̄tuor de causis. cap.xviij.L.
Andreas laudat' a q̄tuor. ca.j.EE.in medio.
Andreas cōmendat' cap.xij.p.z.AA
Andreas quid significat. Ibidem
Andreas z philippus cōmendant'. Ibidem.
Andree vocatio z petri q̄lis fuerit. cap.j.EE.
Angeli diuinā essentiā videdo nō cōprehēdūt eaz: imo multa eis abscōdita sunt. ca.j.y.in fi.
Angelos ascēdere z descēdere q̄d sit ca.j.NN
Angelus primus peccando p̄sumpsit potestatem dei. ca.r.p.
Angelor esca q̄ sit. ca.iiij.AA
Angeli sunt messores sed differenter q̄ Apostoli. cap.iiij.BB.
Angelus ob quam causam mouebat piscinā probaticam. ca.v.E.
Angeli quos homines libenter visitant.cap.v.E. in medio.
Angelos florere quid sit. ca.v.SS.
Angeli dicuntur sedere quid significat. ca.xx.R.
Angelus sedēs ad caput z alius ad pedes quid significet. cap.xx.R
Anima christi quomodo habuit finitā capacitatē z quomodo infinitam. ca.iij.EE.
Anima christi fm essentiam finita est: fz potentiā infinita. Ibidem
Animā christ' quomodo ponit z iterū resumit eā: z cuius vtute hoc facit. cap.x.TT.z.UU
Animā suam quomodo bonus pastor ponit pro ouibus suis. ca.x.KK
Animā perdere quid sit: z quomodo capienda est ibi anima. ca.xij.BB.
Animam odire quid sit z quomodo debeat odiri. Ibidem in fine
Anna beatissima mater virginis tres habuit viros. ca.xix.AA.
Annunciatio christi z passio eodez die facta est. capi.ij.L.in fine.
Antelucanum quid sit. Prolog.f.
Antichristus p̄sumet sanctitatē. ca.j.p.
Antichrist' nascet ex tribu dan: z iudei primo adherebunt ei. cap.v.PP
Antichristus nō faciet vera miracula. c.xiij.L.
Apocalypsis interpretat'. Prolog.F.
Apocalypsis z euangeliū Joānis q̄n̄ scripta sunt z in quo differunt. Ibidem
Apostoli pauci baptizauerūt ca.iij.L.in me.
Apostoli sub qua forma baptizauerūt. Ibidez.
Apostolor baptism' an contulit gr̄am añ christi passionē z resurrectionē. cap.iij.y.
Apostoli an seminauerūt z quomodo z quomodo ꝓbere. .ca.iiij.BB
Apostoli quomodo merent quod non seminauerunt cap.iiij.EE.in fi.
Apostoli intrant in labores aliorū. Ibidē in fi.
Apostoli an aliq̄d tulerūt secū in via. ca.vj.F.
Apostolos quare prohibuit christ' ire ad samaritanos: cum tñ ipse iuerit. ca.iiij.L.
Apostolorum duodecim electio qualis fuit. cap.vj.O.iij.
Apostoli ter receperunt spūmsanctum ad tria diuersa. ca.vij.MM.in fine.
Apostoli ante spūssancti dationē fuerūt sīc mentes stupida: sed post sicut viuida. Ibidē.MM.
Apostoli q̄ differēter habuerunt spūmsanctū ante passionē christi z post ascensionē. ca.vij.MM
Apostoli loquebant vna voce que ab oībus intelligebat ca.viij.E.in fi.
Apostolis quomodo erat ꝓhibitū vt nihil secum deferrent in via z quō non. ca.xij.R.
Apostolis quare christus loquebatur in parabolis. ca.xxxj.post me.
Apostoli baptizati censentur cum christus dixit: Qui lotus est. ca.xiij.L.
Apostoli quare dicunt filioli. ca.xiij.EE
Apostoli quare nō poterant sequi christū ante aduentum spūssancti. ca.xiij.DD.in fine.
Apostoli an quomodo fecerunt maiora miracula christo. cap.xiiij.U.
Apostoli erant serui z non serui ca.xv.HH.
Apostoli quomodo fuerunt electi a dño z quō ipsi dūm elegerunt. ca.xv.KK.
Apostoli post christi ascensionē fuerūt omni tristicia repleti: qs ꝓbatur per scripturam. capi.xvj.L.in fine
Apostoli sunt semen salutis. ca.xvij.N.z.O.
Apostoli Quis predestinati fuerūt: tamē christus tribus de causis p̄ eis orauit ca.xvij.q.in fi.
Apostoli comparant' venatorib'. ca.j.HH.
Apostoli quomodo cognouerūt omnia que dedit pater filio. ca.xvij.R.
Apostoli quomodo fuerunt vnum: sicut pater z filius. ca.xvij.y.
Apostoli quomodo non sunt de mūdo z quomodo sunt. Ibidem.LL.
Apostoli quomodo sunt vnum cum christo. Ibidem.LL.
Apostoli quare dicuntur fratres christi. capi.xx.P.in fine.
Apostolorum apostola est Magdalena. capit. xx.O.
Apostoli quomodo a christo mittunt' in mundū. capi.xx.AA.
Apostolis bis datus est spīritussanctus a chō in terris. capi.xx.BB.
Apostoli receperūt claues ad peccatorū dimissionem z quomodo. ca.xx.LL.
Apostoli an omnes equaliter susceperūt claues: z quomodo petrus solus cap.xx.EE.
Apostoli a christo vocant' pueri post resurrectiōez propter tria. ca.vl.R.
Apotheleisma quid sit ca.vj.z. in me.
Appropinquare z accedere ad deū triplici via possumus. ca.vj.BB.
Appēhendere iudei christū non potuerūt quando ipsi volebant, ꝓpter duo. ca.vij.OO.
Apud: ppositio notionalis tria importat. scz: alietatem: immediationē: z autoritatē. ca.j.D.
Apud deum dicit' esse verbum z non filius propē quinq; rationes. ca.j.F.
Apud: ppositio cū adiungit' termino essentiali in diuinis: vt apud deum: quare facit eū suppone re psonā cū significet essentiam. Ibidē
Apud deum dicitur verbum esse: z quare nō apō substantiam vel essentiam dei vel apud principium. Ibidem
Per prepositionē apud: quomodo confutatur heresis Sabellij. Ibidem
Aquā mutauit christus in vinū prius q̄ Joānes mitteret in carcerem. ca.j.BB.
Aqua mutata in vinum quid significet z impotat. Prolo.U.in me.
Aqua viua quid sit cap.iiij.D.in medio.z eodē cap.J.in fine
Aqua viua spiritualis q̄d sit z quō habet tres effectus. cap.iiij.J.in fin.
Aquam viuam multi derelinquunt z fodiunt sibi cisternas. Eodē cap.L.
Aque rerū tēporaliū nō extinguūt sitim: sed aque gratie. Ibidem.K.in fi.
Aqua fontis salientis in vitam eternam quid sit. Ibidem.L.in prin.
Aqua in pureo est voluptas seculi: z haurit aqua hydria cupiditatis. Ibidem.
Aqua voluptatis terrene quomō haurit ex quatuor fontibus malis. Ibidem.
Aque in vinum conuersio an fuit eodem die facta quo christus baptizatus est: sicut ecclesia cōmemorat. ca.ij.B.in me.
Aque in vinum cōuersio a solo christo verbo: non tactu facta est ꝓpter duas causas capi.ij.B. in fine.
Aqua quare in hydrijs z non extra conuersa est in vinum. ca.ij.D.
Ex aqua quare fecit vinum z nō de nihilo. Ibidē.
Aquam haurire est studere diuinis. ca.ij.J.
Aqua quomodo renascimur: z qui sunt qui renascuntur. ca.iij.D.
Aqua quō mūdat vtute verbi. ca.iij.E.
Aqua quadruplex que haurit de quattuor fontibus, scilicet: aqua mundicie: sapientie: gratie: z vite. ca.iiij.D.
Aquas sitiens veniat ad christū. ca.vij.EE.
Aquas haurire de fontibus saluatoris ꝓpter tria debemus. ca.vij.FF.
Aqua duplex que satiat sitim. ca.vj.LL.
Aqua viua dicit scriptura sacra propē quattuor. cap.vij.JJ.
Aqua missa in peluim q̄d significat. ca.xiij.B.
Aquila ab acumine nomen sumpsit. Prolog.B.
Aquile plume que sint. Prolo.R.
Aquila ser ꝓrietates habet: que etiā Joāni euangeliste attribuunt'. Prolo.B.vsq; ad.N.
Aquila quomodo probat pullos esse suos z quid significet. Prolog.B.
Aquile facies virginitati debet'. Prolo.Z.in me.
Arare in vitula quid sit. ca.iiij.N.
Arca quare habuit ostium in latere deorsum. capit.x.BB.
Per arcam figurat' christus ca.ij.E.
Architriclinus quis dicit'. ca.ij.N.in fi.
Arriana heresis de filio in diuinis tangit' z cōfutatur. ca.j.F.in me.
Arriana heresis vnde ortum habuit: z qui eius discipuli. ca.j.N.circa me.
Arrianā heresim christ' corripuit q̄n̄ philippum instruxit quō pater est in filio. ca.xiij.R.
Argumenta quattuor quib' arguebāt apud se iudei q̄ christus suā carnē non possit nobis dare ad manducandū. ca.vj.LL.in fine.
Arguere ex metaphoric' quō aliquādo valet z sepe non valet. ca.vj.pp.in fi.
Arguet spūs veritat' mundū de pctō iudicio z iusticia quomodo intelligendū sit. ca.vj.XX.
Argumentū z ꝓbatio diuinitatis christi est: quia occulta cordium cognouit. ca.xj.P.
Arguit spūssanctus mundū de tribus. ca. xvj.F.
Non arguit filius sed spiritussanctus: ratio tāgitur. ca.xvj.H.
Argumentū Augustini validissimū ꝓtra heresim arrij. ca.r.F.z.N.
Arguere spm̄sanctū mundū de peccato. iusticia. z iudicio aliter exponit Augustinus q̄s alij. cap. xvj.L.
Ars patris est filius z verbum in quo omnia creauit. ca.xvij.M
Artificiata dicunt' viuere in mente artificis etiam

Registrū Postille Alberti magni

si in exteriori materia sint mortua. ca.j.R.
Ascendit chīs z descendit quomodo intelligitur. cap.iij.J.
Ascendendo christus ipleuit omnia quomodo intelligitur. Jbidem.
Nemo ascendit nisi qui descendit quomodo intelligitur: exemplū pulcrū Augustini Jbidē.c.iij
Ascensio christi dat nobis certitudinez ascēdendi. Jbidem
Ascendere z descendere an cōueniat christo fm humanam aut diuinam naturam. ca.iij.J.
Ascendere z descendere quid sit. Jbidem.
Ascendere vult spūs malignus sicut descēdere spiritussanctus: z qd sit cap..BB.in fi.
Ascendere christum ad hierosolymā quid spiritualiter. ca.v.A.
Ascensio chīi principaliter ostendit tria: christi dignitatem potestatē: omnino conformē voluntatem. ca.vj.XX.
Ascensionis chīi figura pulcra. ca.vj.XX.
Ascendere an cōueniat persone vel nature. capi. vj.XX. in fine.
In assumptiōe humane nature diuina nō est mutata in vllo. ca.vj.XX.in fine.
De ascensione christi vide figurā pulcrā de Samsone. ca.viij.EE.in fine.vide z autoritatē z expositionem. ca.xvj.E.
Ascensio christi manifestissima fuit ca.xvj.E.z figura de illo Jbidem
Ascēsio chīi notissima fuit discipul'. ca.xiiij.B.
Ascensio christi fuit vtilis apostolis z eius absentia ꝓpter tres causas. ca.xvj.D.
Per ascēsionē quomodo christus vadit ad patrē ostēditur in figura. cap.xvj.EE.
Aspersio z lotio veteris testamenti quid significabat. ca.xiij.K.in me.
Aspicere serpentē eneū quid sit. ca.iij.K.
Ascēdit chīs ad patrē quadrupl'r. ca.xvj.P.
Ascendūt peccatores z descendunt iusti quomodo intelligiť. ca.j.BB.post me.
Aser pinguis panis ꝛc. Aser interpretat beatus: z significat christū qui pascit pingui pane. cap. vj.Y.in fine.z cap.vj.BB.
Atria quattuor erant in templo z in circuitu templi. ca.ij.M.in me.
Auaricia ministroꝝ in templo tangitur. capi.ij. M.per totum.
Auaro quare nihil est scelestius. capi.vj.O.iij. in fine.
Audacia pastoꝛ qualis debet esse z quō debet interficere leonē: vrsum: lupū. ca.x.O.
Audire spūaliter quid sit: z audire debemꝰ duplici aure. ca.j.DD.in pn.
Audire filium a patre in diuinis quid sit. capiť. iij.EE.
Auditus filij in diuinis quo dicit audire quid et qualis sit ca.v.AA.
Audire a patre qui dicunt: z quid sit spāliter audire. cap.vj.YY.in fi.
Audire filium in diuinis a patre quid sit ca.viij DD.circa finem.
Audientes verbū dei sine fructu sunt in quadruplici differentia. ca.xij.zz.
Aui z vulturi z vijs illorum comparat christus. cap.xiiij.J.
Auricula dextra quā abscidit petrus quid significet. ca.xviij.O.in fine.
Aurifices z aurifabri dicunt exclusores: z quare. cap.ix.O.in fine.
Auris duplex Jbidē.
Austrum habitare quid sit. ca.vj.AA.
Austeram vitā christus duxit. ca.iiij.E.
Autoritas oīs officij ecclesiastici ē a petro. c.vl.E.
Autoritas quid sit. ca.vl.OO
Autoritatis potestas quid sit. ca.j.BB.
Cum exaltaueritis filium hominis ꝛc.dic Albertus ꝙ mors christi dicit exaltatio quattuor de causis. cap.viij.EE.

Aculus quo fos/

b sus est puteus quid significet. capi.iij.J.in fine.
Baculus pastoralis quare superius est curuus: in medio rectus: in fine acutus: z quid significent hec. ca.x.P.
Baculū tenebāt iudei comedētes agnū paschalem z quid significat z quomodo nos eū tenere debemus. ca.x.P.in me.
Baldina sancta cōcremata in cineres. ca.v.Q.
Balsamū: oleū: resina: mel: quid significent spiritualiter. ca.xij.DD.in fine.
Bannaa interpꝛetať. ca.x.BB.
Baptista Joānes cōmendať a quattuor .scz: a natura: ab officio: ab autoritate mittente: z significatione nominis. ca.j.N.in me.
Baptista Joannes dicit testis omniū acceptione maior. Jbidem.
Baptista Joānes dicit hō ꝓpter tria spēaľr cū dicitur: z fuit hō missus. ca.j.N.circa me.
Baptista Joānes quomodo cōmendať ex nomie Joannes. Jbidē in me.
Baptista Joānes dicit venisse in testimonium et quare. capi.j.O.
Baptista quō non dicit lux: cum tñ omnis boni sit quedam lux. Lap.j.O.in fi.
Baptismus Joānis nō abluebat peccata nec gratiam contulit. ca.j.Q.z ca.iij.Y.
Baptista Joānes tria magna negat de se. capi.j. Q.in med.in qbꝰ triby magna pcca superbie fiūt.
Baptismus Joannis reiterabilis fuit. Jbidez in medio.
Baptismus Joānis z christi tm̄ cōueniebant in materia: nō in forma. Jbidem.
Baptista vocať Joānes z nō discipuli. Ubi supꝛ.
Baptista vocatur Joannes z nullus alius. cap. j.Q.in fine
Baptizato christo an statim intrauit deserтz: an ꝓius in galileam. ca.j.BB.in fine
Baptizatus est christus a Joanne: adoratꝰ a magis: z miraculū fecit cōuersionis aque in vinuz eodem die: sed nō eodē anno. ca.ij.A.in me.
Baptismata iudei plima būerūt. ca.ij.F.in pn.

Buper Joannem.

Baptismus siue sacramentū fidei dat homini potestatem filium dei fieri. ca.iij.L.
An baptismus statim obligabat cum christus dixit: nisi quis renatus fuerit ꝛc.pulcra. Jbidem. ca.iij.L.post medium.
An sine baptismo fuit aliqñ salus. Jbidē in me.
Baptismus quando cepit obligare. Jbidē in fine
Baptismus multipl'r est institutus: z eius multiplex institutio cap.iij.L.in fi.
Baptismus flaminis an sufficiat. ca.iij.L.in fi.
An sine baptismo fluminis sit alicui salus. Jbidē
Quomodo intelligendū sit: nisi quis renatus fuerit ex aqua. Jbidem
Baptismi regeneratio an sit miraculosa. cap.iij. F.in fine.
In baptismo qūo spūssanctꝰ formar nos ad similitudinem patris naturalis. ca.iij.S.
An christus per se baptizauit. ca.iij.T.per totū. z cap.iiij.A.
Christꝰ non baptizauit ꝓ se,ꝓpter quinqz rationes Jbidem.
Baptismi regeneratio an sit mirabil'. ca.iij.F.
De baptismatis figuris in veteri testō ca.iij.S.
Baptizare dicit chīs z nō dicit baptizare qūo sit intelligenduz. Jbidem in fi.
Baptizauerūt apostoli: sed sub qua forma ca.iij. T.in fine.
Baptismus apostoloꝝ ante passionem z resurrectionem christi an cōferebat gratiam: argumēta pro z contra pulcre ca.iij.Y.
Baptismꝰ Joānis fm Chrysost. ꝓferebat gratiā: sed nō gratū facientē: sed gratꝫ datā ca.iij.Y.
Baptismi apl'oꝝ duplex gra: vna ꝓferebať añ passionē: ambe vo post resurrectionē. Jbidez.
Baptismꝰ christi an sibi dum baptizaret aliquid cōferebat. ca.iij.Y.in fi.
Baptismꝰ christi in quo fuit dignior aliis. Jbidē
Baptizati sunt oēs in moyse i nube z mari qūo intelligi debet ca.iiij.A.
Baptismi figura fuit ꝓbatica piscina pulcre q̄re hoc ca.v.D.in fi.
Barrabam quare postulauerunt potius q̄ christum ca.xix.B.
Barrabam an potuerunt postulare sine peccato. Jbidem.
Brachium domini dicit christus. ca.xij.R.R.
Brachiū super quod signať dilectus quid sit capi.vlť.O.in medio.
Beatoꝝ desiderium quo sit sacratū: z qūo adhuc dicūť esurire z sitire. ca.iij.K.in fi.
Beati quomodo deum cōprehendunt z quomodo non. ca.j.M.in fine.
Beati videbunt mortem damnatoꝝ z quomodo cap.viij.B.iij.
Beati in ꝓria q̄ erāt iudices si cōparātur ad chīm sunt absorpti qūo intelligiť. ca.x.B.iij.
Beatitudo siue vita cēna in quo cōsistit: an in affectu vel intellectu cap.xvij.H.
Beati nō sunt lux vera: nec sunt lux falsa ca.j.P. in principio.
Beatitudinis suba nō in dilectiōe sed cognitione consistit. Jbidem.D.in fi.
Beatitudo an ꝓsistat etiā in cognitōne humanitatis filij z quomodo. Jbidem.J.
Bti qūo dicunt cōprehēsores. ca.j.Y.in me.
Beatus benedictus vidit totū mundum in lumine theophanico. ca.j.Y.
Benedictus dicit christus. ca.xij.R.
Beneficiū aut ordinem ecclesiasticū dans ꝓpter favorem z non meritū gratie vendit columbas in templo. ca.ij.M.post me.
Beneficia male hodie obtinent tripliciter. cap.ij. M.in fine.
Beneficia male possidētes qūo exēplo christi debent corrigi tripl'r. Jbidem
Pro bñficijs instātes qūo multipl'r falsē z male se ingerunt. cap.ij.M.in fi.
Bñficia ecclīastica possidētes z male irrātes multi sunt: z q̄ illi sūt habeť ca.x.O.p totū.
Beneficia obtinētes: quidā dicunt fures: quidaz vero latrones. ca.x.Z.z eodē.DD.
Beneficiū curatū volēs obtinere debet hīe ꝯtuor cōdiciones si vere debet intrare. ca.x.K.
Beneficia possidētes vt fures z latrones nūq̄ habent ius percipiendi. cap.x.DD.
Beneficiati vt in plurimū sunt fures z latrones. cap.x.DD.
Beneficiū curatū male intrans quattuor mala facit circa oues. ca.x.BB.
Beneficiati curati qūo dicūtur comedere carnes ouiū z excoriare eas spūal'r. ca.x.DD.
Beneficia possidētes vt fures z latrones: simpl'r sunt expellendi. ca.x.NN.in fine.
Beniamin interpꝛetať. cap.iiij.K.K.in fi.
Beniamin interpꝛetatur: z christo a ꝓpriatur. cap.j.BB.in fi.
Bethania interpꝛetať dom̄ obedientie. ca.j.Q.in fi.z cap.xj.A.in fine.
Bethanie due. ca.j.Q.in fi.
Bethsaida interpretat domus venatiōis. cap.j. YY.in principio.
Bethsaida dicit domus peccatū. ca.v.B.
Bethania quantū distet a hierusalē. ca.xj.S.
Bethel interpretatur domus dei: z significat celuz in quod intrauit christus per ascensionem. capi.xvj.EE.
Qui bibunt me adhuc sitient quomodo intelligitur. ca.iiij.K.in fine
Bibere sanguinē chīi spūaliter quid operatur in nobis. ca.vj.MM.
Bibere potum conuenientē quinqz facit: que etiā facit spiritualiť potatio in nobis sanguis christi. ca.vj.OO.
Bibere de aquis christi z de duodecim fontibꝰ in helim quid sit. ca.viij.EE.z FF.
Bibere petit christus a samaritana: z potū ꝓmisit quomodo intelligiť. ca.iiij.N.
Blasphemare oriť ex odio. ca.xv.LL.in fine.
Blasphemia maius peccatum est q̄ violatio sabbati. capi.v.O.
Boni z perfecti quomodo dicūtur lux z quomodo non. ca.j.O.
Boni an dicantur vera lux aut mixta. ca.j.P.
Boni z mali sunt in q̄druplici dīa ca.iij.P.

Bonus pastor dicitur christus antonomastice p̄ pter tria. cap.r. JJ.
Bonum dicitur a boo boas.id est vocare. capit. r. P P.
Boues p̄tinebant ad magna bñficia:oues ꝯo ad parua. ca.ij. M. in me.
Boues quomodo significant predicatores. cap. ij. N N. in fine.
Boues vēdere z qui vendūt quid sit Jbidem
Boum iuga quinq; moralizant. ca.iiij. M.

Ain interpzeta/

tur possessor:z figurat Judam ex/euntem a consortio apostolorum. cap.xij. B B.
Caiphas interpretat inuestigatio. ca.xj. P P.
Caiphas ꝓphetauit ꝓpt̄ tres causas. ca.xj. Q Q.
Caiphite multi sunt. Jbidem.
Caiphas ꝓphetauit ex spūsancto cap.xj. R R.
Caiphas pontifex an intrauit pretorium:z qūo z quomodo non. ca.xviij. Z. et. z.
Caiphas fuit simoniacus pontifex. ca.xj. Q Q.
Caiphas peccauit dando consiliū de christo occi/dendo:licet toti mundo ꝓfuerit. ca.xj. S S.
Caiphas etiā prophetauit:non tamen fuit prophe ta. Jbidem.
Caiphas pontificium suū emerat. ca.xj. P P. in fine.
Caluarie locus quare sic dicit. cap.xix. T.
Caluaria Ade dicit sepultra Jbidē ca.xix. T.
Cana interpretat zelus ca.ij. B. in fi.
Cana ciuitas galilee. ca.iiij. B B.
Cana z galilea interpretant. ca.vi. D.
Candor z claritas que fuit z quomodo sit obscu/rata. Ca.xij. B B
Canes pastoris qui sint z quale cor officiuz. ca/pi.x. P. in fine.
Capere christuz non potuerunt quando ipsi vole/bant. ca.vij. Q Q.
Capharnaū interpretatur villa pinguedinis ca/pi.iiij. P P. in fine.
Capharnaum interpretatur villa pinguedinis. cap.ij. L. in fine.
Capharnaum mlti spiritualiter infirmant Jbi/dem.
Capharnaū ciuitas solennis galilee ca.vj. T T.
Captiuitas christi quomodo fuit proditiosa. ca/pi.xvij. L.
Captiuitas christi fuit proditiosa:volūtaria:ma liciosa:z ignominiosa cap.xvij. Ante a:z ab a: vsq; ad. L.
Captiuantes christum quare Judei ceciderūt re/trorsum. ca.xvij. F.
Captiuos ligare solebant ex consuetudine. capi. xvij. L.
Carbones z prune ardentes quid significent ca/pit. vltimo. P.
Caro christi verissime z maxime habet rationem cibi. ca.vj. Q Q.
Carnē christi manducare putabant Judei esse im possibile:z moti fuerunt quattuor argumētis. cap.vj. L L. in fi.
Carnē filij hominis comedere putabāt Judei esse inhumanum:ferinum: impossibile:z indiuinū. cap.vj. L L.
Caro quid sit:z qō ex carne est:caro est. ca.iij. F.
Quomodo carnalis in originali generat carnalē. id est.in originali. cap.iij. F.
Caro christi in eucharistia qūo data est pro ouib⁹ sufficiēter sed nō efficienter. ca.vj. L L.
Ante carnalem copulā etiāsi contrarit ꝑ verba de presenti potest quis intrare religionē:etiaz inui/ta cōiuge exēplo Joannis euāgeliste. Prolog. S. in fine.
Caro accipit per synecdochen cum dicit: Uerbuz caro factum est ca.j. L.
Caro quare ponitur ꝓ homine vt non dicat: Ver bum homo factum est. Jbidem
Caro ponit z nō anima ꝓpter duo. Jbidem.
Carni vnitum vel in carnem mutatū non dicitur: nec dr: verbū ē caro: sicut ꝯbū caro factū Jbidē.
Castitatē quid destruit. ca.iiij. N. in fine
Castrimargi dicuntur gulosi ca.vj. L. z vij dicit.
Chananea mulierē quare christus tālōgo sermo/ne informauit. ca.iiij. U.
Character in baptismo ꝑmit a charactere eter/no q̄ est chr̄s z qūo. cap.j. L L. in me.
Charitas est forma omniū virtutū. ca.xv. L.
Charitas quomodo mouet; vrget; z agit ad omia implenda. Jbidem
Charitas est principiū z finis omnium z mater. Jbidē, Et regula quā debem⁹ sequi. Jbidē.
Charitas quinq; operat in nobis. capi.xv.v.
Charitas est affectus quadruplr. Jbidez. Z.
Charitatis ordo in proximum qualis debet esse. cap.xv. B B.
Charitas habet quadruplicē quantitatē cap.xv. L L. z quelibet quantitas est quadrupler
Charitas intensa triplex.scz:magna:maior:maxi/ma que sit. Jbidem.
Charitas extensa est triplex: magna:maior:maxi/ma. Jbidem.
Charitas incipiēs: proficiens; z perfecta que sit. cap.xv. D D.
Charitas an sit maior:mori pro amicis vel inimi cis. Jbidem. E E
Charitas necessaria est ꝓpter duo. capi.xv. N N. in medio.
Charitatis mandatuz dicit nouum sex de causis. cap.xiij. E E. F F.
Charitatis preceptū debet opere adimpleri. cap. xij. B B.
Charitatis p̄ceptū dicit lex ignea. Jbidem
Charitas min⁹ q̄ inter duos esse non potest. ca/pi.j. L L. in fine.
Charitatis p̄ceptū debet poni sup cor sicut signa/culū z sup brachiū: z qd sit. Jbidem.
Charitas dr fortis vt mors z integra ca.xiij. Y Y
Charitatis mandatū quare dñs dicit: do vobis z non precipio. ca.xij. J J.
Charitatē dñs dat quadruplr. Jbidē.
Charitas debet esse reciproca. cap.xiij. K K.

Ā charitatis obligatione nemo absoluitur vnq̄. Jbidem.
Si charitatē nō habuero nihil sum quomodo ex/ponitur ca.xij. M M. in fi.
Charitas certissimū z incōuertibile signū est disci plinatus christi ca.xij. M M.
Charitas igni comparat. ca.xij. N N.
Christus fuit ante beatā ꝙginē:cōtra Manicheū z Paulū Samo.tz. ca.j. Y. in fine.
Christus quare eguit testimonio Joānis: cū ipse met esset lux se manifestās ca.j. O.
Christus triplici modo potuit cognosci a iudeis: z tñ eum non receperunt. ca.j. O. in ꝓnci.
Christum quare iudei non receperūt. capi.j. R.
Christus plenus fuit gratia q̄ ad se z quo ad nos capi.j. U.
Ā christo qūo nos accipim⁹ gr̄am Jbidem
Christus quomodo post Joannē fuit venturus: qui simul tempore fuerūt. cap.j. U. in fine. z ca pi.j.2. in fine.
Christus fuit post Joannem per carnis assūptio/nem: sacramēti ꝑfectionem ꝓdicationis offi/cium tz. Jbidem. z.2.
Christus multiplr dicitur venturus post Joan/nem. Jbidem.cap.j. U. circa fi.
Christus dicitur factus ante Joannē:natura:gra tia:z officio. Jbidem.
Chr̄s dicit medi⁹ siue mediator. cap.j.2. in me.
Christus quare dicit stare in medio. Jbidem
Christus occultus dicit. Jbidem.
Christus quomodo post Joannem baptistā dicit esse:z qūo ante: eternitate:dignitate:gratie cau/salitate. ca.j.2. in fi.
Christus venit curare infirmitatem nostram. ca/pi.j. A A.
Christus agnus dicit ca.j. A A. in medio.
Christus an fuit a Joanne baptista cognitus an non. ca.j. L L.
Christus vocat nazareus ꝓpter quattuor. ca/pi.ꝑmo. J J.
Christus dicit filius hominis z non hominum. cap.j. N N. in fine.
Christus idez est qō vnctus:rex: sacerdos cap.j. E E. in medio.
Christus quare dicit se filiū hoīs:quē Nathanael vocat filium dei. ca.j. N N. in fi.
Ad christum pertinet cura spūalium non tēpora/lium. cap.ij. D.
Christus voluit obediens esse legi. cap.ij. L.
Christus dicit templum. ca.ij. P. z. Q.
Christus vt deus cognouit oīa. ca.ij. S.
Christus quomodo visus est in terris z cōuersa/tus. capi.iij. J.
Christus an ascendit vel descēdit ſm humanā aut diuinam naturā. ca.iij. J. in fi.
Christ⁹ qūo dicit serpēs eneus. ca.iij. K.
Christ⁹ quomodo sonuit: z sonuit in cruce vt ser/pens. Jbidem.
Christus quare plus per serpentē q̄ per alia ani/malia veter̄ legis significat. cap.iij. L.
Christus venit in mundū non vt ꝺdemnet:sed sal uet. ca.iij. P. in fine pulcre
Chr̄s nō baptizauit alios q̄ se ꝓpt̄ q̄nq;: c.iij. T.
Christus dicit baptizare qūo debet intelligi z con cordari scriptura. Jbidē.
Christus Joannē baptistam prout Joānes de eo confitet excellit. ca.iij. z.
Christus solus est sponsus ecclesie:alij sunt amici sponsi. cap.iij. z. in fine
Christus quomodo creuit: Joānes autē baptista minutus est. ca.iij. A A.
Christi anima ſm essentiā finita est: ſm potestatez infinita. ca.iij. E E.
Christus qūo fuit pauper: z tamē habuit vnde ci/bos emerent discipuli. ca.iij. B.
Christus quomodo docebit z annunciabit omia. capi.iiij. U.
Christus scit omnia. Jbidem.
Christo incorporare quid sit. ca.iiij. Z.
Christus habet spūalem famē. Jbidem
Christus fecit patris voluntatē:homies vocādo: cōuertendo:reducendo. ca.iij. A A.
Christus quomodo inuenit:tenet z introducitur cap.iiij. D D. in fine.
Christus an sit, ꝓpter z talis dici possit pro z con tra. cap.vj. O.
Chr̄o ꝓuenit esse in tribus.scz:vbiqz in celo .empy reo:z in sacramēto. ca.vj. ;;. post mediū.
Christus est certa via cognoscendi patrem in diui nis: ca.vij. S.
Chr̄s vadit triplr.scz vt lux tz. ca.vij. U.
Christus est de superius ſm vtranq; naturā qūo intelligitur. ca.vij. 2.
Christus non fecit se magnum sed pater. ca.vij. D.iij.
Christus an mentiri potuit. ca.vij. E.iij.
Christi facta z opera innumerabilia quomodo in/telligitur. ca.vlē. P P.
Chr̄s matrē Mariā non duxit secū ꝓpter ida sicut discipulos. Ratio tangit ca.ij. L. in me.
Christi oues sum⁹ triplici iure.scz:creationis:em/ptionis:laboris. cap.x. T.
Christus est quadrupliciter ostium suaz ouium. cap.x. A A. z. B B.
Christus quare familiaris fuerit peccatricib⁹ mu lieribus. ca.xj. D. in fi.
Christus quia cognouit secreta, ꝓbauit se vez deū cap.xj. P. in medio.
Christum volentes videre tria debent facere z ha/bere. ca.xij. z. in me.
Chr̄s nō equitauit aut vsus est vectura. c.iij. E.
Christum videre: multa z notāter sex bona confert. Jbidem. cap.xij. z.
Chr̄s visus ē: decorus: oculis gratus: aspectu gra tiosissim⁹: toti aie desideratissim⁹. c.xij. z. in fi.
Chr̄i visio saluat: illuminat: ꝰfirmat. cap.xij. 2.
Christus quomodo est in nobis z nos in eo. ca/pi.xiij. Y Y.
Christus post primū instans an meruit z mereri potuit. ca.xvij. L.
Catheccuminoz̄ figuram tenet Nicodemus. ca/pi.iij. D.
Causa efficiens qua Joannes euangelista motus est scribere. Prolog. N.

Registrū Postille Alberti magni

Causa formalis ⁊ finalis euangelij Joannis tangitur Prolo.O.⁊.P.
Causa materialis.i. subiectū euāgelij Joānis Verbum est: ⁊ sub qua ratione. Ibidem
Ceci claudi aridi qui dicunt ca.v.D.
Cecitaſ Judeoꝝ duplex cā. ca.viij.2.in ꝑn.⁊ in fi.
De cecitate iudeorū. Vide ca.xij.SS.⁊ inferi⁹ sub littera J: Judei.
Cedrus ⁊ eius medulla interpretat. Prol.M.
Cedri medulla sublime deitatis qūo plantata sit super montē christum. Prolo.M.
Cedron qd significat ⁊ interpretat ca.xviij.B.
Cedri natura qualis sit. Prol.M.
Cedrus quid significat. Ibidem.
Celeuma quid sit. ca.ij.L.in fi.
Celum sedes dei est: a qua filius dei descendit capit. iij.J.
De celo filius dei descendit septem modis. ca.vj.DD.in fine pulcre.
De celo venit vita: ⁊ in celo oīa viuūt. capi.vj.KK.in fine
Cena quid sit: ⁊ qūo spūal⁹ ad cenā agni ꝑparari debemus. cap.xij.B.in me.
Cenam preparare domino quid sit. Ibidē. ⁊ littera sequenti.L.
In cena fecit christus duo memoranda facta capi.xij.in prin.
Cena quid sit. ca.xiij.L.post me.
Cenam quare christus prius dedit ⁊ non ꝑus lauit discipulos. Ibidem.
A cena quare surgit christus ꝓter causas ca.xiij.L.in medio.
In cena christus vestimēta deposuit ⁊ quid significat. ca.xij.F.
In cena ⁊ al⁹ ter.i. quater chr̄s deposuit vestimēta ⁊ quo: significat quattuor genera hominum que recedunt ab eo. Ibidem.
In cena linteū quo erat ꝑcinctus quid significat. Ibidem circa fi.
In cena aqua missa in peluim qd fecit. c.xiij.B.
In cena laudāo pedes an incepit a Juda an petro vel a iunioribus: tres sūt opiniones.c.xij.B.p⁹me.
Centurio habuit perfectam fidē. capi.iiij.BB. in fine.
Centurionē quare chr̄s visitauit ⁊ non regulum. cap.iiij.DD.in fine.
Centū ⁊ nquaginta tres pisces quos ceperūt apli moralizant pulcre. ca.vl.R.in fi.
Cesar interpretat possidens ꝑncipatū ca.xix.M.
Cesaris amicus non erat pilatus vt iudei estimabant qūo intelligitur. Ibidem
Cephas grece caput interpretat. ca.j.FF.
Cephas syricum nomen est. Ibidem.
Cibus christi quis sit. ca.iiij.ZZ.
Cibus noster qualis debz esse exemplo discipulorum. ca.vj.F.in fine
Cibum operari q̄ nō perit qd sit: ⁊ an ꝓ qualibus laborare ⁊ sollicitum esse liceat ca.vj.y.
Cibus qui ꝑmanet in eternū quis sit. Ibidē.
Cicatrices christi an Thomas tetigit aut nō. capi.xx.TT.in fine.
Cingere spiritualiter quid sit: ⁊ quomodo petrus fuit cinctus. cap.vlt.DD.
Cingulum veneris quid sit. Ibidē.
Pro cibo laborari corporali deus vult cap.vj.ZZ.in fine.
Cibus corporalis sex facit in nobis: que etiā facit cibus spūalis. ca.vj.MM.
Cicatrices qūo manserūt in christo: ⁊ ꝓter quid. ca.xx.OO.in fine.⁊. ꝑꝑ.
Circūcisio iudeis data est in signū future emundationis ⁊ salutis. ca.vij.O.
Circuncisionem an moyses dedit eam. Ibidem
Circuncisio est a deo: a patribus: ⁊ a moyse: sed differenter. Ibidem
Circuncisio legalis ⁊ spūalis. ca.vij.O.
Circuncisionem an moyses dedit ⁊ quomodo nō. Ibidem.
Circuncisio quomodo est ab abraam: moyse ⁊ patribus. Ibidē.
Cyrus interpretat semen. ca.vij.OO.in fi.
Cisternam fodere qd sit ca.v.MM.in fi.
Cisterna dissipata non babens aquas qd sit. capi.iij.L.
Clamat vox Joannis tripliciter in deserto cap.j. ⁊.in medio.
Clarificare an possit homo deum. ca.v.FF.
Clamor christi quid sit. ca.vij.L.
Clamat chr̄s ad nos sicut columbaz sicut pullus hirundinis: ⁊ quid significet. cap.vij.DD.
Clamare quid sit spūaliter. ca.xij.R.
Clarificatio christi quam petit a patre qualis est quomodo fit ca.xvij.L.
Clarificat dupl⁹ christus. Ibidem.
Clarificat christus ab hominib⁹ ⁊ tm̄ ipe dicit claritatē ab hominibus non accipio quomodo intelligendum sit. ca.xvij.D.
Clarificauit christus patrem quomodo intelligitur. ca.xvij.K.
Claritatem suaz quam christus habuit quomodo dedit discipulis: ⁊ constitit in tribus. capi. xvij.JJ.⁊.KK.
Clarificat christus dupl⁹: in se ⁊ suis membris. cap.xiij.BB.
Clarificat⁹ qūo dicit chr̄s dum Judas exiuit ad tradendum eum. ca.xiij.BB.
Clarificatus fuit per exitum Jude christus in suo corpore mystico. Ibidem.
Clarificatur pater per filium quomodo intelligitur. Ibidem
Clarificare spm̄ sanctū ipm filiū qūo intelligendū sit. cap.xvj.J.in fine.⁊.M.in fi.
Claritas triplex. ca.xvij.JJ.⁊.KK.
Quomodo clarificat christus per sanctos ſuos. cap.vltimo.FF.
Claues dat christ⁹: sed scriptura sacra voluit eas. cap.x.K.
Claues an sint due ⁊ ad qd ordinant ca.xx.LL.
Claues an oīs apostoli equaliter receperūt vt solus petrus. ca.x.EE.
Clausis ianuis an chr̄s intrauit rone diuinitat⁹: vel glie corpis. ca.xx.X.⁊.ZZ.⁊.OO.
Cocoz ꝑnceps fuit Nabuzarda. ca.iiij.N.in fi.
Cognoscere deū nō possum⁹ in b mōo. c.j.Q.i fi.
Cognoscere deuz sine medio potest intelligi dupliciter. ca.j.y.
Cognouit Joānes baptista christū ⁊ eum nesciuit quomodo intelligat. ca.j.BB.⁊.LL.
Cognoscit christus a Joāne baptista in vtero adhuc existens. ca.j.LL.
Cogitatio mortis multa bona inducit ca.ij.B.
Cognitionē veram de chr̄o an scribe ⁊ pharisei habuerint an non. cap.vj.LL.in fi.
Cogitationes cognoscere soli⁹ dei est.c.vj.ZZ.in fi.
Cognouit ab eterno christus credētes in eum capit.vj.N.ij.
Cognoscit substantia inuisibilis per virtutē: ⁊ virtus per opera ca.viij.R.
In columbe specie descendit spūssanctus ꝓter qd hoc factum est. ca.j.BB.circa finem
In columbe specie per quē moduz fuit spīritussanctus. Ibidem.
Columbam an etiam alij viderint q̄ Joannes baptista. ca.j.LL.in fi.
Columba vbi māserit in qua spīritussanctus apparuit. Ibidem
Columbe offerebant a pauperibus: boues in maioribus sacrificijs: oues in minoribus. ca.ij.M. in medio.
Columbe significant dona spīritussancti. cap.ij.M.in fine.
Columbas vendere in templo quid sit: ⁊ qui hoc faciunt. Ibidem
Columbas vendentes quare nō eiecit nec subuertit: Sed tm̄ dixit eas auferendas: ratio est cap.ij.N.in medio.
Columba mea in foraminibus petre ⁊ cauernis macerie pulcre exponit. capi.xix.DD.in medio.⁊ cap.xx.Z.
Collyrida panis qd sit ⁊ significet ca.vj.L.ij.
Colligere fragmenta qd sit ⁊ quid significent. ca. vj.M.
Cōmendatio beati Joānis euāgeliste a sex.sēz a nomine: ab officio ⁊c. Prolog.A.B.L.D.⁊c.
Comprehēdere dicit tripl⁹. ca.j.M.in fine.
Comprehendere deum quomodo possunt beati ⁊ quomodo non. Ibidem.
Comprehensores quomodo ⁊ quare dicūtur beati. capi.j.y.post me.
Comprehensor duplicter dicitur. Ibidem.
In comestione sunt tria: desiderū: refectio: ⁊ incorporatio: ⁊ sm̄ que ⁊ quomodo christo incorporamur. ca.iiij.Z.in fine.
Comestio corporalis sex habet in se ca.vj.MM.
Cōmunio sanctoꝝ quid ⁊ in quo ca.vj.M.iij.
Cōmunionis sacramentū quare dicit eucharistia. Ibidem.
In cōuersione discipuloꝝ Joānis ad christū fuerūt q̄nq̄: q̄ ⁊ in nr̄a cōuersiōe debēt esse.c.j.OO.
Concubitus innaturalis ⁊ incestus damnat⁹ per diffinitionē nuptiaꝝ ca.ij.B.
Cōtribulatio nostri spūs debet habere quattuor. cap.ij.F.in medio.
Cōsuetudo ministroꝝ est comedere post comestionem cōuiuantiū. ca.ij.J.
Cōdescendū est infirmis ⁊ fragilib⁹.c.ij.Z.in fi.

Super Joannem.

Cōcupiscētia quomodo est mater omniū peccatorū: ⁊ qūo ⁊ qñ peccatoz iterū intrat in vrez matris illius. cap.iij.D.
Cōcordia maloz est mala. ca.ix.O.in fine.
Conspiratio quid sit. ca.ix.T.in fi.
Consiliū diuine sapiētie ad hominē redimendum qūo fuit āmirabile valde. cap.iij.M.
Conciliū qd sit ⁊ vnde dicit. ca.xj.NN.
Conceptio chr̄i non fuit sm̄ legē cōcupiscentie: sed sm̄ corpulentā substantiam: ⁊ quomodo intelligendum sit ca.iij.BB.
Confessio quomodo debet esse vēra: simpler: integra. ca.iiij.KK.
Confessionis veritas debet habere q̄tuor. Ibidē.
Confessio dicit simpler a quattuor. Ibidem.
Confessio dicit habere quattuor plicas. Ibidē.
Confessio dicit esse integra q̄tuor modis. Ibidē.
Confessio debet esse sola. ca.iiij.F.in fi.
Confidentia quid sit. ca.xvj.JJ.
Congregare cum dño quid sit. ca.iiij.BB.
Congregare cum christo qd sit: ⁊ qui non colligit cum eo. cap.iiij.BB.in fi.
Congregationi bonorum sanctorū iustoz semper adest dominus. ca.xx.U.
Congregatio vnde dicit. Ibidē cap.xx.U.
Cooperatiōis potestas qd sit. ca.j.BB.
Cophinus quid sit. ca.vj.N.
Corda hominū tripliciter se habent ad lucem diuinam: sicut corporalia ad lucem solis, capit. j.M.
Coz meū conturbatū ē: dereliquit me virtus mea ⁊c.exponitur. ca.v.F.
Corde constante totum corpus cōstans erit. capi.xiiij.A.in fine.
Coz turbari ⁊ formidare quid sit. ca.xiiij.A.
Coz meū conturbatū ē: dereliquit me virtus mea ⁊c.exponitur vt Supra.
Cornu pastoris qō debet habere quid significat. cap.x.T.in fine.
Cornu arietino debz canere pastor quid significet spūaliter ca.x.T.in fine.
Corona anni quid sit. ca.iiij.P.in me.
Corona christi qualis fuit ⁊ de qua materia. capi.xix.A.
Corpus christi in sacramento altaris est impassibile. ca.vj.ZZ.in fine.
Corpus christi fractis speciebus non frangit Ratione patet ⁊ exemplo. cap.vj.22.
Corpus christi sumptum non conuertit in nostrā substantiam: sed econtra ca.vj.A.iij
Corpus christi quod pfecte continet integrus sub specie panis: an etiam integrū ⁊ pfectum sit sub specie vini ⁊ q̄ differenter. cap.vj.L.iij.
Corpus gloriosum an possit simul esse cū glorioso aut non glorioso. ca.xx.X.
Duo corpora an possint esse in eodem loco. Ibidē.
Corpus christi an ratione dotis aut diuinitatis intrat ianuis clausis. ca.xx.X.⁊.ZZ.
Corpus christi post resurrectionem quomodo potuit esse tangibile ⁊ incorruptibile: cū dicat Bre gorius: Quod tangitur corrumpitur. capi.xx. NN.per totum.

Corpus christi post resurrectionē ꝙle fuit in com/plexione: an molle siue durū. ca.xx.OO.
Corpꝰ gliosum an sit tangibile z ipassibile. Ibidē
Corpus gloriosum esse cū alio sola diuina ꝓtuce est possibile. Ibidem.
Duo corpa ẽm Alberti nō pñt esse sil': nisi alteruz sit diuinitati vnitū. Ibidē.QQ.in fi.
Corpus chri quo fuerit conceptū z formatū in in/stanti: cum tñ Augꝰ. dicat.xlvj.diebꝫ illud tem/plum dñi edificatū sit. cap.ij.Q.
Correctiōis forma dat̃ platis quo ad malos sub/ditos. cap.ij.N.
Corrigi triplr debēt qui beneficia ecclesiastica ma le possident. Ibidem.
Corrigia calciamēti christi soluere quid significet. cap.j.Y.in fine.
Correctio fraterna debet tria habere.scz: amorē ve/ritatis:lenitatē fraterne charitatis:gemitū ora/tionis. ca.ij.F.in medio.
Corrigere pcā nra debemꝰ flagello: qđ habet tri/plicē funiculū ex ꝓsideratiōe pcī ca.ij.N.
Correctio fraterna dz fieri cum lenitate ca. iiij.N.
Corrigi debet aliter peccatū preteritu, alio modo futurum ca.xiij.Z.
Creatio non potest fieri per causam instrumenta/lem. ca.j.D.in fine.
Non creat deꝰ p instrumentū Ratio vbi supra.
Creature quomodo sunt vita in deo: z quō dicun tur viuere prius ꝙ sunt. ca.j.K.
In creatur deꝰ esse dz quadruplr c.j.BB.in fi.
Creatura ad nutū obedit creatori: cū in ea sit ple/na obedientie. ca.ij.B.in fine
Creature mutant̃ ad nutum dei in peccatorū vin dicta. ca.vj.ZZ.
Credere in deum seu in ipsum quid sit. ca.iij.K.
Non credere in filiū dei est esse cōdemnatum z iu/dicatum in ꝓsenti quō intelligit. ca.iij.Q.
Credere in filium vnigenitum z in deum quid sit. cap.iij.O.in principio.
Credere in filium quid sit. ca.iij.FF.
Credere in filium est habere vitam eternā quomo/do intelligitur. Ibidem.
Credendo in deū z credere in eum ad b sunt ꝙnqꝫ nobis necessaria. ca.vj.Z.
Credere z videre an stent simul z quō: qz dicit̃.qa vidisti me credidisti. ca.vj.LL.in fi.
Credētes christo fuerūt in multiplici differentia. cap.vij.OO.
Credere nō posse: vt cū dicit̃.credere nō potuerunt quō intelligēdū sit z an sit ꝑpurandū.c.xij.RR
Ad credendū potest aliquis habere impossibilita tem. duplr. ca.xij.RR.
Credere quō est donum dei z quomodo fit ex au/ditu vel visu. ca.xx.SS.
Credere scripturis rōnabile est: sed signis tñ irra/tionabile est. ca.ij.R.
In cruce chīs exaltat̃ quō fuit cognitus .c.iij.K.
Crucis lignū in quo christus pepēdit fuisse reper tum z ad tempus absconditū in ꝓbatica pisci/na Albertus dr apocriphū esse. ca.v.E.
Crux christi figurat̃ p arborē. ca.xij.Q.
Crucifige ꝙre bis clamauerūt iudei. ca.xix.E.
Crucifixio fuit maxime cōfusionis olim Ibidē.
Crucis olim maledictio Ibidem.z ca.xix.S.
Crucis mortem quare christus elegit. Ibidem.
Quando crucifixus est christus: an hora tertia vel sexta z concordia. Ibidem.xix.O.
Condemnatus est christꝰ morti sine sententia ca/pi.xix.R.
Crux est sceptrū principatus z clauis. ca.xix.S.
Crucis passio maxima. ca.xix.T.
Crucis quattuor fructus exprimunt̃ in verbis tri/tuli triūphalis ca.xix.X.
Crucis humilitas est anime nostre lectul'. Ibidē
Crucifigentium crudelitas tangit̃. ca.xix.Z.
In cruce Christus pependit nudus: et quare hoc. Ibidem.
In cruce christus prius cōmendauit Joanē ma/tri ꝙz matrem Joanni: notabile mysterium est. cap.xix.BB.
Circa crucem quis z quando dicit̃ stare. cap.xix. LL.in fine.
Cruci cōmunicari quid sit. Ibidem
Crux vnde dicitur. Ibidem
Crura suspensorum in cruce quare frangebantur. cap.xix.BB.
Crura christi non fuerunt fracta: z quare. capit̃. xix.YY.
Cubitus quid est z qđ significat. ca.vi.O.
Culpa dicit̃ tenebra ca.iij.R.
Cupiditas diuitiarū: concupiscētia delitiarū: am/bitio honorū: nunꝙ saciant. ca.iiij.L.
Curati beneficiati quomodo faciūt quattuor ma la circa oues. ca.x.BB.
Curati quō spūaliter comedūt carnes ouiū z excо/riant eas. ca.x.YY.
Curam animarū gerens debet duo intendere ca/pi.vltimo.D.
Quēcūꝙ curauit christus in corpore: hūc z ani/ma curauit. ca.vij.P.in me.
Curauit christus semper totum hominem capi. vij.P.in fine.
Curandi modus in ania z corpore soli christo p/prius. Ibidem.
Ad custodiam bonā tria requirunt̃ ca.xvij.Z.
Custodire z seruare quō differunt ca.xvij.Q.
Custodes tres habemus: deum: angelum: z legē. capi.xvij.Q.

Amnationem iu/

d deoꝝ an eis christꝰ reuelauerit cū di xit: in pcō vro moriemi. ca.viij.X. post medium.
Damnati moriuntur: sed non permoriuntur ca/pi.xj.X.in fine.
Dānatoꝝ pena tāgit̃ aliq̄ modo ca.xv.M.
De Dan nascet̃ antichristus. patet p prophetiam: z probatur ca.v.PP.
Dauid interptat̃ manu fortis z aspectu desidera/bilis: z significat christū in cruce. ca.xix.Z.
Dauid interfecit vrsum z leonem quid significat. cap.xv.BB.in fine.

Dauid interficiens vrsum z leonem quid signifi/cat. cap.x.O
Dauid collocat quinꝙ lapides in peram suaz qđ significent. ca.x.P
Dedit nobis z p nobis christꝰ oīa que habuit: san guinem in expiationē: animā in prec̄i redēptio/nē: z sic de alīs. ca.vj.L.iij.per totum.
Dedicatio eccl'ie vñ habet ortū. ca.x.yy
De dedicatione templi plura Ibidem
Demoniū se habere chīs excusauit: sed nō samari/tanum se esse: quare hoc ca.viij.qq
Derelictus nō fuit christus a diuinitate in passio/ne. ca.xvj.YY.
Descendere z ascēdere angelorꝫ quid sit.ca.j.MM.
Descendit christus de sursum Tripliciter. capi. iij.BB.
Descendit christus de celo septem modis pulcris. cap.vj.DD.in fine.
Descēdere spūsanctū in nos quid sit z quomodo fiat. ca.j.BB.in fi.
Qui descēdit ipse est qui ascendit quomodo intel/ligitur. ca.iij.J.
Descripsit Joānes diuina non per vestigium nec speculum seu enigma: sed per lumen diuinum. Prolog.L.
Desertum quid significet z tria importet. cap.j.z. in fine.
In desertum quando christus intrauit. capi.j. BB.in fine.
Desideriū triplex. cap.iiij.K.in fi.
Desiderio feruenti omnis velocitas tarda videtur. cap.xj.z.in fine
Desperare deus neminem cogit. ca.viij.P.in fi.
Detestator peccati perfectus quis est. ca.viij.N. in fine.
Deus erat verbum z verbum erat deus quomo/do sit idem dicere. cap.j.E.
Deus quomodo est incomprehensibilis: z tamen a beatis aliquo modo comprehenditur. cap.j. M.in fine
Deum nemo vidit vnqꝫ quomodo intelligit. ca/pi.j.y.in prin.z in me.
Deum posse videre z cognoscere intelligitur tripli citer: aut ex parte intellectus: aut medij: aut mo/di. cap.j.Y.
Deuz videre sine medio intelligitur dupliciter. ca/pi.j.y.
Deus quattuor modis apparet in creaturis. ca. j.BB.in fine.
Deum videre possumus in hac vita tripliciter: fi/dei credulitate: intellectus illuminatōe: scriptu re meditatiōe. ca.j.DD.in fi.
Deus quadrupliciter est in creaturis. cap.iij.B. pulcre.
Deus ꝙdifferenter est in omnibus rebus sanctis in christo z beatis. Ibidem.
Deus est in homine z homo in deo; sed non eodeꝫ modo. Ibidez.
Nomen deus quandoqꝫ supponit essentiā: quan/doqꝫ personam. ca.j.E.post me.
Deus deorum quomodo solū ab abstractis a car ne intellectu videri z cognosci valet: vt dic̄ Tri/megistus. Prolog.v.
Deus verax est: probatur multis autoritatibus. cap.iij.DD.
Deus ꝙoptimus defensor ca.viij.H.
Deus primum ꝓponit vinum deterius: z deinde melius. cap.ij.J.in fine.
Deum verum se probat christus. cap.x.FFF.
Deitatem christus ꝓbauit ex effectib. Ibidē.
Deus est: deus erit: deus fuit: quō exponunt̃ iste ꝓpositiones z intelligende sunt. ca.j.E.
Deus ꝺ nomen ꝓprie supponit p essentia: tñ aliq̄n pro supposito, ꝓter appositum. ca.j.E.
Deuz triplr potuerūt cognoscere iudei: per signū: causam: z rationē. ca.j.Q.
Deus dupliciter dicitur esse vel fuisse in mundo: z quomodo. cap.j.Q.
Deus est in mundo nō vt pars: sed factor z rector. Ibidem.
Deus venit in mundū nō p loci mutationē: sz no/ui effectus productionem. Ibidem
Deus, ꝓter duas causas nō fuit cognitus a mun do. cap.j.Q.in fine.
Deus quomodo recipit̃ a nobis: z qui eum nō re/cipiunt. cap.j.R.
Deus p quid dedit nobis fieri filios dei. Ibidē
Deus omnia videt. ca.j.MM.
Deus ꝺ nomen quō significat deitatē vt in haben te aliter ꝙz essentia vel deitas. ca.j.E.
Deus Abraam Isaac z Jacob quare sic dicitur. cap.x.YYY.in fine
Deus dicit̃ triplr: p substantiā: participative: nun cupative. ca.xvij.S.
Deum cognoscere est cognitio alta ammiratōe zc. cap.xvij.Y.
Deus aliter est pater christi z aliter noster capit̃. xx.Q.
Deum esse cum homine z in homine quid sit ca/pi.iij.B.in medio.
Deuotionē verā ꝙttuor causant. ca.ij.F.circa fi.
Deuotis semp satisfact̃ in oīone. ca.iiij.DD.
In dexterā mittere quid sit. ca.vi.L.
Dextra z sinistra spūaliter qđ sit. Ibidez.
Diabolus quomodo z propter quid dicitur tenta/tor. ca.vj.E.
Diabolus propter quid dicitur serpens. capi.iij. K.in medio.
Diabolus quō primum ꝓponit vnum bonum: z postea deterius: deꝰ aūt p oppositū. c.ij.J.in fi.
Diabolus quare dicit̃ serpens: cum tamē christꝰ dicit̃ serpens. ca.iij.K.in me.
Diabolus est serpens: flatus: adurens: retro pun/gens: ante blandiens. Ibidem.
Diabolus dicitur quasi deorsum fluens. cap.vj. Q.iij.
Diabolus dictus fuit Judas z quare Ibidē.
Diabolus dicitur leuiathan z quare ca.viij.YY.
Diabolus quomodo dicit̃ fuisse homicida ab ini/tio non in initio. Ibidem.
Diabolus non fuit in primo nūc creatōis malus: sed statim post. Ibidem.
Diabolus quomodo non dicitur stetisse in verita/te. ca.viij.ZZ.

Registrū Postille Alberti magni

Diabolus quomodo dicit immittere in cor homi nis. cap.xiij.D
Diabolus dicit inimicus homo t ḡre Jbidem
Diabolus qū dicit intrasse Judā post buccellā: an p illapsum aut qū. ca.xiij.t
Diabol⁹ dr antonomastice pccor:t ḡre. Jbidem.
Diabolus totum ius suum amisit per christum. cap.xiij.VV
Diabolus qū est princeps mūdi huius. Jbidez.
Dictio exclusiua qd excludit cum dicit:te soluz ve/rum deum cap.xvij.B
Dies tres moraliter diuersa significāt maxime tri plicem illuminationē. cap.ij.A
Die eadem christus passus t annūciatus est.cap. ij.L.in fine.
Dies tres in resurrectiōe christi quomodo compu tantur. cap.ij.P
Dies nouissimus erit dies lucis.cap.vj.EE pro/pe finem.
Dies festi iudeorū quomodo erant solennes t ce/lebres. cap.vij.EE
Dies festus primus t septimus fuerū solennes: intermedij non. Jbidem
Dies septem festi iudeorū significant spūaliter se/ptem festa cordis nostri. cap.vij.EE
Jn die predicationi: in nocte cōtemplationi vaca/bat christus. cap.viij.A
Dies dicit christus t sol in quo nos operare opor tet. cap.ix.F.
Dies dominica quare nunc celebrat octaua die: que olim celebrata fit septima:an hoc sit cōtra le gem diuinam. cap.v.N
Dies quattuor quibus Lazarus in monumento fuit f cant q̄ttuor aggrauatiōes pccor.ca.xj.R
Jn digito dei ejjcere demonia quomodo intelligi tur. ca.v.R
Digito scripsit christus in terra quid significet di gitus terra t scriptura. cap.viij.E
Digito scribēs in terrā qd t qū scripsit fz Hiero nymū t Ambrosiuz. ca. Jbidē.in fine.
Dies resurrectōis est pma oim:ordine: dignitate: causalitate. ca.xx.S.
Dies solis quare sic nominatur. Jbidem
Dies tres post quos cōuertit aquam in vinū qū f cant legē nate:scripture:t gre.ca.ij.A. Jn medio.
Dies tres varie exponunt. Jbidem
Dies duo quib⁹ mansit cum gentilib⁹ in ciuitate Sychar: significant duas illuminationes veri tatis ca.iiij.DD.in fi.
Dies quattuor habz chr̄s:t qū habēt mane t ve/sperā t quomodo nō. ca.vl.D
Dilectionis causa quo ad Joannem plus ceteris. Prolog.L.
Sic deus dilexit mundū zc. Jn hoc quattuor no tantur. cap.iij.M
Dilexit ōs pr̄ mundū Triplr:affectu dulcissimo: sapientissimo:fortissimo. Jbidem
Dilectionis t forma t modus q̄ diligit:in q̄: q̄n/tum:t ad quid dilexit. cap.ij.N
Dilectionis dei erga nos magnitudo t quātitas. cap.iij.N
Dilectiōis signuz inestimabile. Jbidem.
Dilectio dei erga nos qū ē infinita. Jbidem
Ex dilectione pater dedit nobis filiuz quadrupli/citer. ca.iij.N.in medio
Dilectio transitiua est t quomodo capi.iij.M.in medio.
Dilectio quomodo vulnerat t transponit aman/tem. Jbidem
Dilectio quomodo igni comparat qui ardet t lu/cet. Jdidē.
Diligere tenebras t lucem odire an sit possibile.ca pi.iij.O.
Diligit pater in diuinis filiū dilectione essentiali t personali:sed nō eodem modo ca.v.O
Dilectio cōcomitans patris ad filium in diuinis que sit. cap.v.O
Dilectio in patria nō est substantia beatitudinis. cap.xvij.M
Dilectionis causa q a deo t ab hominibus diligi mur est mansuetudo. Prolo.L
Dilectus meus candidus t rubicundus electus ex milibus exponit. ca.x.LL. in medio.
Diligi solum deum quid sit. ca.xiij.B
Dilexit christus discipulos suos vsq; in finē q̄ntu plicem finē. p seuerātie:operis :cōsummatiōis: perfectionis dati cap.xiij.B
Dilectionis mandatum dicit nouum sex de causis. cap.xiij.EE t.FF
Dilectionis mandatum quomodo debemus ope re implere. Jbidem ca.xiij.BB.
Dilectōis mandatum dr lex ignea t dicit poni su per cor t sup brachiū sicut signaculū. Jbidē.
Dilectiōis mādatū dr forte. ca.xiij.MM
Dilectionis mandatum quomodo dicitur vetus t nouum. Jbidem
Dilectionis mandatū quare dicit dns:do vobis. t non precipio ca.xiij.JJ
Dilectionē dns dat quadrupliciter. liberaliter si/ue gratis. efficienter. dulciter. vtiliter. Jbidē.
Dilectio dicit esse reciproca cap.xiij.KK
Z diligendo nemo absoluit vnq̄. Jbidem
Dilectionis modus quo christus nos diligit. ca/pi.xiij.LL.
Diligenti nihil est difficile. ca.xiiij.Z
Diligentes deum qui sunt.ca.xiij.JJ. in fine.
Diligentes deum tria consequunt. ca.xiij.KK
Diligens deuz seruabit sermones eius :t quid sit seruare sermonē eius. ca.xiij.MM
Diligere filiū discipulos suos sicut pater filiuz in spūsancto qū sit intelligendū. ca.xv.P
Jn dilectione dei per quid manet homo infallibi/liter. ca.xv.O.t R
Diligere toto corde:anima:mente qd sit. Jbidē.
De dilectione septem sunt considerāda.cap.xv S. in fine.
Dilectionis preceptum cum dicit :hoc est p̄ceptuz meum vt diligatis inuicē.excedit omnia alia in tribus. ca.xv.T
Dilectiōis p̄ceptū quare chr̄s dr.hoc est preceptū meū :t hoc ꝓpter tres causas. ca.xv.T
Dilectio q̄nq; opar notabilia. ca.xv.y.
Dilectionis t charitatis preceptum dicit primuz t maximum. Jbidem.Z.

Super Joannem

Dilectio siue charitas est affect⁹ quadruplex. pri/mus: dulcissimus: intimus: ignitus. ca.xv.Z. et.t.
Diligere debem⁹ nos inuicē sicut christus. quod intelligit quadrupliciter:gratuite :in vitate:ad vitā eternā:t ordinate. Jbidem.9.t AA
Dilectio christi ad nos quomodo fuit ordinata. Jbidem. AA
Dilectio primi quomodo debet habere quattuor conditiones. Jbidem.9.t.AA
Dilectio primi qualis debet esse t que debem⁹ fa/cere apud eū. ca.xv.AA t.BB
An dilexerit christus plus Joannē an Petrum. Prolo.T.
Dilectio proximi habet quadruplicē quantitatē. intensiuā.extēsiuā.operatiuā.pfectiuā. ca.xv.EE
De dilectione Vide sub nomine Charitatis.
Dilectiōis signū quid sit. ca.xv.FF
Diligere patrem apostolos sicut christuz quomo/do intelligitur. ca.xvij.MM
An diligat christum petrus interrogatur ter t q̄/re. cap.vlti.t.
Dilectio dei erga homines maxima fuit.t est cap. iij.N.
Diligit christus tria genera hominum.capi.xj.K in principio.
Dilectio in patria non est substantia beatitudinis. Cap.xvij.D.in fine.
Dimissio peccatoꝝ qū fit a solo deo:t quomodo per apl̄os. ca.xx.EE t DD
Dimissio peccatorū an sit equaliter cōcessa oīnib⁹ apostolis. ca.xx.EE
Ad dimittēda peccata an necesse sit absoluentē esse in gratia. ca.xx.FF.
Dirigere viā dñi qd sit ca.j.t:in fine
Discere volens in theologicis siue naturalib⁹ de/bet tria habere. Scz.diligentiā inquisitiōis :cre dulitatē de scientia p̄ceptoris: t quietē animi t rōnis.exemplo Nicodemi ca.iij.A.i medio.
Discipulus christi antonomastice fuit sanctus Jo annes euangelista ꝓpt duo. Scz.in retinēdo do ctrinā christi :t in adipiscendo christi affectum. Prolo.R.
Discipulus verus sacre doctrine t christi quis di citur. ca.j.DD post pncipiū.
Discipulus christi verus debet habere quattuor. Scz.retinere christi disciplinā:t adipiscere chri sti affectum tē. Jbidē.
Discipuli chr̄i an habuerūt suspitionē q̄ christus solus loquebat mulieri chananee. ca.iiij.X
Discipuli multi sunt vocati a terra galileer q.cap. vij.A.in medio.
Ad discipulū bonū requirūt tria q̄ habuit beatus Joannes euangelista. Prolo.R.
Jn discipulor Joānis cōuersatiōe fuerūt q̄nq;:q̄ t in nostra debēt esse.f.audiēdi ꝓmptitudo.lr̄e: t spūs acceptio.studiositas audiēdi:recta inten tio t imitatio. ca.j.DD in pncipio.
Discipuli Joānis baptiste ꝓtra discipulos christi t eū non bñ mouebant. ca.iij.X
Discipuli quare nō mendicabant apud samarita/nos. cap.iiij.B
Quare discipuli oīm reliquerūt christū cum mu liere samaritana. Jbidē.
Discipul⁹ q̄re chr̄s ꝓhibuit ne aliq̄d secū portarēt: t an licuit eis aliqū bz sacculū t perā. ca.xij.K
Discipul⁹ chr̄i cognoscit eē ver⁹ discipul⁹ ꝓ signū q̄ est certum t quertibile:q̄ est charitas.capi. xiij.MM.
Discipuli boni condicio quesit. ca.xv.P
Discipuli t volentis studere tres optime cōdicio/nes. ca.xvij.M.in fine.
Discipuli christi erūt vbi christ⁹ erit.ca.xvij.NN t.OO
Discipul⁹ bon⁹ ōbet bz̄e q̄nq;.c.j.DD in pncipio.
Discipuli veri cōdicio q̄lis debet esse. cap.xx.U.
Discipuli tenent magistro dare corporalia .ca.iiij. Z.in medio.
Discipulus verus quis dicit. ca.viij.MM
Discipulus christi q̄vult esse debet duo bz̄e:humi litatē t imitationē ꝓceptor. ca.ix.y.in fine.
Dispersio gentiū q̄d sit. ca.vij.AA in fine.
Diuitie nō satiant. sunt em̄ tria que nunq̄ satiāt. cap.iiij.L.in fine.
Diues epulo qū vidit Lazar. ca.iij.L.
Diuinitas chr̄i plus se manifestauit in electōe ven dentiū t ementiū q̄z in lazari suscitatiōe.ca.ij.O
Diuisio tot⁹ euāgelij Joānis q̄lis sit. ca.j.B.
Docere t p̄dicare nemo dz nisi doctrine cui⁹ vinuz pri⁹ sit ꝓbatū a mgro exēplo chr̄i.c.ij.M.in fine.
Doctrinā chr̄i āmirabant plurimi. ca.vij.J.
Doctrina chr̄i qū est sua t qū nō cū dr.mea do/ctrina non est mea: vbi videtur esse implicatio. cap.vij.K.
Doctrina quando dicit esse ex deo. Jbidem.
Doctrina christi qū sit verax. ca.vij.L.
Doctrina sacra comparatur aque viue ꝓpter quat/tuor. ca.vij.JJ
Doctores scripture reprehenduntur. Jbidem
Docentes debent sedere: sed predicantes stare t q̄/re. ca.viij.A.in fine.
Docere patrē filiū in diuinis qd sit ca.viij.FF
Doctrinare chr̄s libenter venit in iudeā spūaliter. cap.iij.S.
Doctrine christi p oīa standum t credendū est. probatur multis autoritatib⁹ ca.iij.DD
Doctrina sacre scripture cōparat aque viue ꝓpter quattuor. ca.vij.JJ
Doctrina moralis non est ꝓpter contēplationē rō. in principio.x.capli.
Doctrina triplex: p sermonez: signa:t exempla: et ad quid valent. Jbidem.
Docere spūsanctū apl̄os oēm veritatē quomodo intelligitur. cap.xvj.O.
Doctrina christi fuit manifesta. cap.xviij.K.
Doctrina bona p̄ platis vt non facile cōdemnent. cap.xviij.y.
Doctores sacre scripture qū q̄nq; dicunt turbare aquā lympidā scripture:t quando. ca.vij.LL
Docere aut p̄dicare nemo debet nisi cui⁹ doctrina pri⁹ fuerit p supiorē gustata t ꝓbata. ca.ij.L.
Dolus quid sit. ca.j.LL
Dolosi per scripturā detestant. Jbidem.
Simplex non dolosus quis sit. Jbidem

Dominus nomen potestatis est. capᵒ.vj.xx.
Dotem spiritualitatis ⁊ agilitat⁹ an christus assumpsit dū ambulauit super aquas. ca.vj.S
Dotrix quomodo interpretat. ca.vij.ff.

Ebrietatem vini

e detestatur deus. ca.ij.E
Inebriari vino multa mala indu/xit. prolo. V.
Ecclesie dispositionē ⁊ gubernationē Joannes vidit vsq; in finē imaginarie. plo. B. post mediū.
Ecclesiā figurat per mlierē volantē habentē duas alas. prolo. H.
In eccl'ia q̄ debent fieri. vide sub dictōe Templū.
Ecclesia assimilat aquile ⁊ mlieri que volat duabus alis. prolo. H.
In ecclesia vēdentes: boues: oues: ⁊ colūbas: qui sunt: ⁊ q̄d sit vendere talia. ca.ij. M ⁊ N
In ecclesia negociantes valde reprehendunt. capᵒ. ij. N. in fine ⁊ O
Ecclesia est spōsa chr̄isti que generat ⁊ pmanet virgo. ca.iij.t. in fine.
Ecclesie iudicium est valde honorandum ⁊ approbandum. ca.iiij. M.
In ecclesia ordinare ⁊ disponere est officium prelatorum. capᵒ. vj. J
Ecclesia catholica habet tres ostiarios. ca.x. R
Ecclesiastici prelati vt in plurimū sunt fures ⁊ latrones. ca.x. OO
Extra ecclesiam ⁊ eius vnitatē nulli peccata dimittuntur. capᵒ. xj. LL in fine.
In ecclesia dei hodie multi sunt qui Jude officiū exercēt eo deteriores ⁊ qui sint. ca.xij. V in fine.
Ecclesia vnde formata sit: ⁊ quare ex latere chr̄isti ⁊ quomō q̄esciit in formaminibꝫ petre. ca.xix. VV
Ecce homo exponit. ca.xix. O
Effraim: ⁊ beniamin interpretantur. ca.xiiij. KK. in fine.
Effrem vel effrata interpretatur frugifera. capᵒ.xj. LL in fine.
Ego ex ore altissimi prodij: quomodo exponitur. capᵒ. j. O. in fine.
Ego sum: sic cōmuniter dixit christus nolite timere quare hoc dixit. vide ca.vj. R. in fine.
Eleuatio in deum duo requirit. prolo. E
Eleuatio oculorum in celum propter tria fieri debet. capi. xvij. A
Elemosyna debet habere quattuor condiciones. capi. iiij. VV
De Elemosyna plura vide. ca.v. B ⁊ E
Ad elemosynam quinq; inducunt. Jbidem.
Elemosyna quomodo in psenti vita excrescit danti: ⁊ in futura superabundabit. ca.vj. N.
In electione nostra considerare debemus in homine quid sit i psenti: ⁊ nō quid erit in futuro. qz hoc scire nō possumus. capi. vj. E in fine. ⁊ capi. xij. J in fine.
In electione personarum ad officia debet fieri respectus quid in psenti sūt: nō quid in futuro: capi. vj. QZ
Electio vocatio ⁊ prouisio differunt. ca.x. LL
Electio duplex. vna ad dignitatez ⁊ humana. alia ad finalem gratiā: ⁊ est diuina. ca.xiij. O in fine.
In electiōe an oporteat respicere ad futura. Jbidez.
Electio triplex est. ca.xv. KK
An elegimus nos deum: an ipse nos. Jbidē
Eloquium domini quomodo est ignitum q̄ purgat tē. ca.xv. L
Emanuel quomodo interpretat. ca.j. R in fine
Ementes in templo spiritualiter qui sint. capi. ij. M in fine
Ementes ⁊ vendētes in tēplo: quare iudei qui plures erant nō se defenderūt a christo. ca.ij. O
Eloquia diuina quomodo veniunt de celo ⁊ vadunt cū silentio sicut aque siloe contra alias scientias. capi. ix. J
Empedocles diffinit vinum. ca.ij. V
Encenia quid sint. capi. x. yy
Quando elecit illos: an post mortem Joānis: an ante. ca.ij. N. in fine.
Essentia diuina potest subijci ⁊ predicari ꝯ quodam. vt pater. j. filius. dist. v. ca. j. E
In die Epiphanie an sint facta tria miracula. ca. ij. A in fine. ⁊ ca. v. E in principio
Enthimiata historia qualis sit. cap. xix. BB in fine.
Ennos hebraice interpt̄at latine a que. ca.iij. U
Epulo dives quō vidit Lazarum. ca.iij. E
Error pessimus est credere vel opinari deū esse corpus aut virtutem in corpore. ca.iiij. BB
Equitas quid sit. capi. viij. B
Essentia inuisibilis cognoscit̄ per virtutem: ⁊ virtus per opera. ⁊ q̄ non cognoscit opera: alia non noscit. capi. viij. R post medium
Esca chr̄isti que sit spiritualis. capi. iiij. Z in fine. ⁊ BB
Esca angelorum quibus nutriuntur
Esca nostra qualis debet esse exemplo discipulorꝫ. capᵒ. vj. F in fine.
Escam eandem omnes manducauerunt quomodo intelligitur. capi. vj. 2
Esuriēs duplex. capi. vj. BB
Esurire ⁊ sitire quomodo idem sunt. ca.vj. LL
Eternitatem quare Joannes vocat principium. capi. j. E
In eternis quare Joannes vsus est verbis preteriti temporis imperfecti. Jbidem.
Eternitas que est tota simul ⁊ simplex quō ē mensura eui ⁊ temporis. ca.j. E in medio.
Eternitas accipit̄ pro pncipio. Jbidem
Eternitas quomodo ambit omne tempus: ⁊ quō est tota simul. ca.j. E
De Eternis loquendo quare scriptura vtit vbis preteriti temporis ⁊ futuri. ca.j. E post mediū.
Qui edunt me adhuc esurient quō sit intelligendū. Vide triplex desideriū. ca.iiij. K in fine
Eternitas ⁊ equalitas filij cum patre tangitur. capi. j. F. in medio.
Eternoꝝ gustatio quō debet fieri. ca.ij. B
Eternitas non habet preteritum nec futurum: sed tm̄ nunc. capi. viij. BZ in fine.
Euangelij Joānis qs est finis. ca.xx. UU in fine.

Registrum Super Joannem.

Euangelista Joānes est inter alios nobilior. Prolog. N. post medium.
Euangeliū Joānis est autenticū: fidele: ⁊ oim nobilissimum. Prolog. N.
Euangeliuz Joānes scripsit ꝓpter duplicē finem. videlicet: fidei edificationē: ⁊ hereticoꝝ confutationem Prolo. P.
Euangelij Joānis doctrina an supponat aut supponat alicui parti pbie. Prolo. P.
Euangeliū Joānis qūo non sit superfluū: cū tñ alij euāgeliste sufficiēter scripserunt. Prolo. Z.
Euāgeliste qūo sunt veri testes fidei. Prolo. Z.
Quid vnusquisq; intendat. Jbidem.
Euangelium Joannis est scriptum post Apocalypsim. Prolog. Z.
Euāgeliste differēter scripserūt: ⁊ an dicāt idē euāgelia sua Prolog. Z.
Ad Eucharistiā accedētes debent esse digni ⁊ ppārati. ca.xx. P.
Eucharistie sacramēti transsubstantiatio qūo fit virtute verbi increati quod operat in vbo creato prolato. ca.vj. E.iij. in fine.
In eucharistia quare nō supfluit spēs sanguinis: cū tñ totus chr̄istus contineat sub specie panis. Jbidem.
Eucharistie sacri sex effectus. ca.vj. E.iij. in me.
Eucharistia est sacrm vnionis ⁊ grē: ⁊ habet quatuor mirabiles vniones. ca.vj. F.iij.
Eucharistia grē dicit sacrm cōionis. ca.vj. N.iij
Eucharistie quare dicit sacramentū amoris: ⁊ vnde habeat. ca.vj. K.iij.
Eucharistia est ⁊ vocat sacramentū veritatis capi.vj. L.iij.
Eucharistia quare dicit eucharistia. ca.vj. M. iij. post medium.
Eucharistiā nō debēt sumere q̄ nō sūt viri. i. effeminati: ⁊ qūo debēt esse dispositi. ca.vj. K.
Eucharistie figure ⁊ signa nō habēt omnimodam similitudinē cū ea. ca.vj. L.
Eucharistie sacramentū dicit verus panis ex rationibus. ca.vj. AA
Eucharistie panis qūo spūal'r conficit ex tribꝫ satis: ⁊ qūo pistus sub cinere q̄d fcet c.vj. BB
Eucharistie panis qūo non facit amplius esurire: cum tamē alibi dicit: Qui me edunt adhuc esurient. cap. vj. BB.
Ad eucharistiā tripl'r aliquis tenet: ⁊ p triplicē viam venit ad eam. ca.vj. BB.
Enchāristia quomodo sedat sitim: ⁊ qualē ⁊ qualem non. ca.vj. EE.
Eucharistie panis dicitur panis vite ⁊ quomodo. cap.vj. JJ.
Eucharistie panis dicit verus panis quadruplic̄iter. ca.vj. K K.
Eucharistiā manducans qūo nō morit. Jbidē.
Eucharistia dicit panis viuus qui de celo descendit: ⁊ quare. Jbidē in fi.
Eucharistiam manducās quomodo dicit viuere in eternum Jbidem
Eucharistia qūo pro omnibꝫ data est sufficienter: sed nō efficienter ca.vj. LL. in princi. ⁊ B.iij. in fine.
Eucharistiam manducare an sit necesse sacramēta liter ⁊ spiritualiter: ⁊ mādducare sacraliter quid sit. ca.vj. NN
Eucharistiam an paruuli manducent spiritualit. Jbidem.
Eucharistie sacramentū habet in se vtutē resuscitandi. ca.vj. PP.
Eucharistie sacramentū est sacramentuz charitat⁹ ⁊ vnionis. ca.vj. QQ. in fi.
In eucharistie sacro sunt octo q̄ non pt facere nisi virtus diuina. ca.vj. yy. ⁊. ZZ.
In eucharistie sacro accidētia esse sine subiecto p̄bat rōne ⁊ exemplo ca.vj. ZZ
In eucharistia an corpus christi sit passibile vel impassibile ca.vj. ZZ
Corpus christi non pticulē ibidez localit': habet tñ aliquā cōuenientiā. Jbidem. ⁊ⁿ.
Eucharistia qūo potest frāgi: ⁊ vtrū fractio sit tm̄ in speciebus: ⁊ quare in tres ptes: ⁊ quid signi⁹ ficet illa diuisio. ca.vj. ??.
Eucharistia non conuertit in nos: sed econtra. capi. vj. A. iij
Eucharistie sacramenti forma que sit: ⁊ quomodo debeat intelligi: pulcre. ca.vj. B.iij.
In Eucharistia qūo ⁊ q̄differēter sub vtraq; specie continet totus chr̄istus ca.vj. L.iij.
Eucharistie sacramentū quomodo sit vnuz. Jbidem in fine.
Eucharistie sacramentuz in alia materia cōfici nō potest nisi in grano. cap. xij. AA.
Per exaltationez chr̄i in cruce qūo traxit ad se oia chr̄istus. ca.xij. MM.
Excecare quomodo deus dicitur homines. capi. xij. SS.
Exemplū ponit ꝓpter imitationē: ⁊ qūo chr̄ist⁹ est exemplū nostrū. ca.xiij. O. in fi.
Expedit vt ego vadā exponit pulcre ca.xvj. D.
Quomodo exire dicitur filius a patre in diuinis. cap.xvj. EE.
Exaltatio vocat mors chr̄isti quattuor de causis. cap.viij. EE.
Excellētie potestas q̄d sit. ca.j. BB.
Exaltari oportet quare plus christus dixit ꝗz suspendi. cap.iij. L.
Excōicatus a qua cōione segregat. ca.vj. J.iij.
Excōicatus tradit sathane. Jbidem
Exaudit deus iustos ⁊ etiaz peccatores a peccatis recedētes sed nō manētes. ca.ix. ⁊. p totum.
Exemplaris doctrina maxime pdest ad opus. In pncipio primi capli.
Exemplū pastoris quo ad oues in multe cōstitit ⁊ singulariter in quattuor. ca.x. X.
Exēpla pl'a mouēt ꝗz vba ⁊ quare. Jbidez.
Excecatio Judeoꝝ vnde ortum habuit. capi. viij X. in fine. ⁊. y.
Exposito textus .ij. Regū. vj. de Lollyrida ⁊ bubula tē. ca.vj. L.iij.

Ames multiplex.

f cap. vj. BB.
Fame credi debet non interiori cor/

Registrū Postille Alberti magni

dis secreto. cap.iiij.A.
Factum:opus: labor:actus: quid sint ꝛ quomodo differunt. capi.vj.ꝛ.
Fatigatur christꝰ vt fatigati recreent. ca.iiij.E.
Fauum mellis comedere ꝛ vinū lacte mixtum bibere quid sit ca.vj.K.ij.in fi.
Febris est calor innaturalis ca.iiij.FF.in me.
Febris spiritualis que sit. Ibidē.FF.ꝛ.JJ.post medium.
Febris qua infirmabatur socrus Simonis quid significet. capi.iiij.JJ.in fine.
In febre curata serui occurrentes regulo:spiritualiter qui sint. Ibidem.
De felicitate. Vide sub nomine Beatitudo.
Fenum spūaliter significat carnez:ꝛ quo omnem accedentē ad mensam domini oportet sedere super fenū. cap.vj.J.in fine.
Ferie quare p̄cepte sunt in ecclesia. cap.v.N.
Ferie quo nullo modo soluende sunt fm vnū modum:ꝛ quo aliqñ solui possunt. ca.v.N.
Festiuitates odit deus fm vnū modū. ca.vij.F.
Festum scenopegie quale fuit. ca.vij.B.
Festi pentecostes figura ca.v.A.
Festiuis diebus christꝰ quare se plus manifestauit. ca.iiij.EE.ꝛ cap.v.A.
Festa Judeoꝝ quo fuerunt celebria septem diebꝰ: sed non equali solennitate septem dies. ca.vij.LL.per totum.
Festa septē diebꝰ Judeoꝝ significant septem festa spūalia cordis nostri. Ibidem post medium.
Fetor spūaliter qd significat. ca.xj.BB.
Sub ficu esse cū Nathanaele qd sit. c.j.MM
Per ficum tria intelligunt. Ibidem.
Ficus triplex:ſre:peccati:ꝛ legis Ibidē.
Fides nō potest demōstratiōe,pbari:sed tm per signa: Ratio habēt Prolo.y.ꝛ ca.j.E.pulcre
Fides formata an semper saluat. ca.iij.K.in fi.
Fidem formatam dicere esse fictam est hereticum. Ibidem.
Fides quomodo est fundamentuz veritatis:ꝛ locat veritatem in nobis:ꝛ nos in veritatem. capi.vij.BB.
Fides quomodo est supra opinionē ꝛ infra scientiam. ca.iiij.I.
Scientia ꝛ opinio quo accipiant. Ibidem.
Fidei certitudo magna est. Ibidem.
Fidei impedimentum est gloria huius mūdi. capit.v.OO.
Ad fidem verā qnqz requirunt. ca.vj.Z.
Fides sine operibꝰ mortua est:quomodo intelligēdum est. ca.vj.ꝛ.
Fides an sit mortua si nō habeat opus operatum sed operans ēm. Ibidem.
Fides quomodo est invisibiliū quo ad assensum: sed quo ad inducentia potest esse visibiliū. ca.vj.LL.in fine
In fide debiles ꝛ infirmos consolari debent superiores. ca.vij.Z.
Fidem qualem habuit Martha. ca.xj.Y.
In fide informi vel formata fiant miracula. capi.iiij.I.
Quare ī fīdē bonoꝝ hodie ñ fiūt miracla.c.xiiij.I
In fide ecclesie ꝛ ad fidem ecclesie mali faciunt miracula ca.xiiij.I.
Extra fidem ꝛ ecclesiam nemo potest facere miracula. Ibidem.
Fides ersi sit donum:nulli tamen volenti negatur. ca.viij.AA.in medio.
Fides est initium libertatis ꝛ quomodo. capit. viij.BB.in fine.
Fides quomodo sit de visis ꝛ quomodo nō. capi.ix.DD.in fine
Fidei principia quomodo comparant ostio pulcre ꝛ quo liniri debent sanguine agni paschalis. cap.x.A.in medio.
Ad fidem non habendū potest intelligi duplex impossibilitas ca.xij.RR
Fidem nō habere an imputandū sit Ibidem
Fides quomodo est ex deo ꝛ quomodo ex auditu. cap.xx.SS.
Per fidem efficimur filij dei. ca.j.R.
Fides vera an semp requirat exterius opus :et an semp sine operibus sit mortua. ca.vj.ꝛ.
Fides est via salua. ca.xiij.AA.
Fides est initium libertatis. ca.viij.BB.in fi.
Fidem euacuat demonstratio. Prolog.y.
Fides quo ē infra veritas intelligentia in patria. ꝛ supra rationē hominis in via ca.xiij.S.
Filius hominis ꝛ non hominū christus dicitur. cap.j.MM.
Filius hominis quare plus dicit exaltari q̄ suspendi. ca.iij.L
Filius dei datus est nobis in carnis humilitate: vite paupertatem:mortis amaritudines:crucis confusionem cap. iij.N.in me.
Filius non iudicat quenq̄ quo intelligendū sit:ꝛ de multiplici iudicio. ca.iij.P.in fine.
Filius dei vnigenitus quomodo nomē suuz fecit notum nobis. ca.iij.O.
Filium videre apud patrem ꝛ audire quid sit capi.iij.LL.
Filioli quare dicunt apostoli ca.xiij.LL
Filius q̄ differenter est in patre ꝛ econuerso. cap. xiiij.P.ꝛ.BB.in fine
Filius christus quomodo est in nob ꝛ nos in eo. capi.xiiij.MM.
De filio quo male sensit Arrius. ca.j.F.in me.
Pro filij noīe quare Joannes posuit nomē verbi dicens. In principio erat verbum ꝛ non filius. cap.j.B.ꝛ.F. Ibi tangit rones quinq.
Filius sapiētia patris quomodo prodijt ex ore altissimi. cap.j.D.in fine
Filij nomē nō dicit nisi vnum respectū:sed nomen verbi quattuor ca.j.F.
Filius quo diuersimode dicit verbū:logos ratio: idea supputatio:ars ꝛc. ca.j.D.in me.
Filius in diuinis non est causa instrumētalis patris creandi res: Ratio habetur capit.j.D. in fine.
Filij dei quo ꝛ per quid efficimur. capi.j.R.
Filij dei p tria spāliter efficimur Ibidē.sez:p consensum li.ar.gram ꝛ meritum.
Filij dei efficimur quia verbum caro factum. capi.j.S.
Filius non dicitur caro factus sicut verbum. capi.j.S.in medio.
Filius vel verbū est incarnatū ꝛ nō pater vel spiritussanctus ,pter tres rationes. ca.j.I.
Filij gloria quo clara extitit. ca.j.I.in fine.
Filius dei christus potestatem habet viuificandi. capi.iiij.HH.
Filius dei christus nō fecit se equalē deo p̄ri: Sed pat eū genērādo fecit eū sibi equalē .falsum ḡ dixerunt Judei:fecit se filium dei. ca.v.O.
Filius quo sit minor patre. ca.xiiij.II.
Filij in diuinis quo dicit exire a pte. ca.xvj.EE.
Filius a seipso non potest facere quicq̄ quo sit intelligendum. ca.v.P.per totum.
Filius in diuinis quomodo dicit ars :verbuz:candor:ꝛ splendor. cap.v.P.
Filius nō est imbecillior patre. Ibidem.O.
Filius quomodo dicit vitā habere in se ipso sicut pater. Vide pulcre ca.v.Z.
Filius cum habet in se ipsovitā quomodo tūc intelligendū est id quod dicit de se: Nō possum a me ipso quicq̄ facere. ca.v.AA.
Filius christus i hoc mūdo habuit q̄ttuor testes sue diuinitatis omni exceptione maiores fm q̄ in testimonio sunt quattuor. ca.v.MM.
Filius quo cognoscit patrē sciētia cōprehēsionis: ꝛ non potest eum ignorare. ca.vij.U.
Filius aliū ,pessum dicit q̄ verbū. ca.j.S.
Filius in diuinis est certa via cognoscendi patrē. ca.viij.S.
Filius christus quare vocat se principiū:cum tamen pater sit principium:non de pncipio. capi.viij.BB.in medio.
Filius naturalis sicut partem capit substantie naturalis patris ꝛ partē hereditatis :ita ꝛ doctrinā eius bonā ꝛ opa eiꝰ seq debet ca.viij.RR
Filij patris alicuius quare debent se naturalit diligere. ca.viij.II
Filij patris duo debent habere:cognoscere loquelam eoꝝ q̄ in domo sunt:ꝛ diligere eos. Ibidē
Filij an puniant pro peccato parentum. capi.ix.B.in medio
Filius dei christus quo dicit venire ad iudicādū: ꝛ quo non. ca.ix.EE.in medio
Filius est in patre ꝛ pater in filio quomodo intelligitur. ca.x.B.iij
Finis duplex euangelij Joānis. Prolo.P.
In finem dilexit christus suos; exponitur quintupliciter. ca.xiij.B.
Flagellatio christi qualis fuit ca,xix.A.ꝛ.L.
Flagellum quod christꝰ fecit quare habuit triplicem funiculum:ꝛ quid significet:pura triplicem potentiam. ca.ij.N.
Flagellum nostre correctōis debet esse contextum triplici funiculo. Ibidem.
Fleuisse christus ter legit ꝛ quare. ca.xj.EE.
Flendo maria Magdalena tria maria bona obtinuit. ca,xx.N.in fi.
Flendū est nobis ,pter tria.ꝛ Sup tria c.xj.EE.
Fletus ꝛ ploratus differunt. ca.xvj.U.
Flumina q̄ttuor paradisi qd moraliter significēt triplr exponitur. ca.vij.MM
Fluminis impetus lētificauit ciuitatē dei quo exponitur. cap.vij.NN.in me.
Flumina fluere de ventre qd sit. capi.vij.NN. in fine.
Fluuio dorix se comparat christus Ibidem
Fodere cisternā quid sit. ca.v.NN.
Fodere cisternas dissipatas nō continētes aquas quid sit. ca.iiij.L.ꝛ ca.v.NN
Fons ꝛ puteus differunt plurimū ꝛ quid sit puteus spiritualis ca.iiij.J.in me.
Fons ex quo bibent Ibidem in fine
De fontibus saluatoꝝ haurire debemus aquas propter tria. ca.vij.FF.
Super fontem quieuit christus ,pter quid cap. iiij.EE.in medio.
Fons quadruplex malus.ex quibus hauriuntur aque male insatiabiles ca.iiij.L.in fi.
Fontes duodecim in belim quid significent moraliter. ca.vij.FF.
Fons paradisi habēs quattuor flumina quid significat. ca.vij.NN.
Fons Jacob quid sit. ca.iij.O.
Fons quadruplex:ꝛ multa de fontibꝰ Ibidē
Foras ejicere quid sit. ca.vj.DD.
Foras stare quid sit. Ibidem.
Foribus clausis quare apostoli manserunt: quadruplex causa tangitur. ca.xx.Z.
Fores ianue vnde dicuntur. Ibidem.
Forma sacramenti corporis christi ꝛ sanguinis q̄ sit ꝛ quomodo sit intelligēda ꝛ in quo essentialiter consistit. ca.vj.B.iij
Forme sanguinis expositio per singulas partes. Ibidem.
Forma sacramenti eucharistie quomodo indiuisibiliter operat:licet ipsa ex multis syllabis componatur. ca.vj.E.iij.
Forma corpis christi sine panis perfecte operat etiam ante formam sanguinis prolatā ꝛ diuisim operantur. Ibidem.
Formatōis ꝛ reformatōis idē ē pncipiū. c.ix.M.
Fornicatio spūalis quid sit. Ibidem.
Formido:fouea: ꝛ laqueus sup habitatores terre quo exponit pulcre. ca.xj.FF
Formido ꝛ turbatio cuius potētie sint actus. capi.xiiij.SS.
Fortitan aduerbium nō dubitationē sciētie christi sed mobilitatem li.ar.importat cap.v.II ꝛ cap.viij.S.in principio.
Fortis est christus ꝛ infirmus. ca.iiij.E.
Fractio specierū in sacramēto altaris an sit in corpore christi. ca.vj.qq.
Fractio panis quid sit. cap.vj.L.iij.
Fragmenta collecta ꝛ colligere quid significet capi.vj.M.
Frangit eucharistia in tres partes ꝛ quare ꝛ quid significent ille partes. ca.vj.qq.
Quare frangebantur crura suspensorum in cruce. cap.xix.BB.
Fraterna correctio dz fieri cū lenitate. ca.iiij.N.
Fraterna correctio procedens ex zelo tria debz habere,sez:amorē veritatis intus:fraternā charitatem foris:ꝛ gemitū oīonis. capi.ij.F.

Registrū Postille Alberti magni

Fratres in scriptura sepe dicunt̄ ꝓsanguinei: sicut fratres domini. ca.vij.B.
Fratres in scriptura dicunt̄ quadrupliciter: vtero: sanguine: genere: professione. ca.vij.D.
Fratres christi dicunt̄ apli z q̄re ca.xx. P. in fi.
Fratres christi qui sint. ca.vij.D.
Fratres domini qui sunt. ca.ij.L.
Fremuit ch̄s intus z extra q̄d sit. ca.xj.LL.
Frigiditas que tempore passionis erat q̄d significet moraliter. capi.xviij.P.
Fructus quomodo dicit̄ a fruor ꝓter eius dulcedinem. cap.iiij.BB.
Fructus messis z vite eterne duo habet. scz: dulcedinem: z eternitatē. Ibidem
Fructus vite eterne nunq̄ excidit sed nos. capit̄. iiij.BB.
Frumentū q̄o differt a siligine c.xij.LL.z.DD.
De frumenti natura: colore: z complexione. Vide plura. ca.xj.DD
Frustra non est illud quod non consequit̄ semper finem ad quem est ordinatū Si est finis in alio cap.j.O. in medio.
Fulcite me floribꝰ: stipate me malis quomodo intelligitur. ca.xv.LL. post me.
Fures z latrones in cura ecclesie z beneficijs sunt simpliciter expellendi. ca.x.MM. in fi.
Fures z latrones plurimi sunt in beneficijs ecclesiasticis ca.x.M.z.J.z eodem ca.DD.z.BB
Fur z latro in quo differunt. Ibidē.z ca.x.DD.

G

Gabata et lithostratus quid sit cap.xix.N. in fi.
In galileam christus iuit ex iudea duplici de causa. ca.j.BB.
Galilei simplices hoies. cap.vij.A.
In galileam frequēter christus intrauit et quare. Ibidem.
A galilea multos discipulos vocauit Ibidē.
Galilea interpretat transmigratio. Ibidem
Galilei fideles sunt ca.vij.TT. in fi.
Galileos vituperabat Julianꝰ hereticus. Ibidē
A galilea nō surgit propheta quomodo intelligitur. Ibidem
In galileam quādo primo intrauit christus z ꝓpter quid. ca.j.BB.
Galilea interpretat transmigratio. ca.ij.B. in fi.
Galileam intrauit christus relinquēdo Judeam ꝓter quattuor causas. ca.iiij.B.
Galilea interpretat transmigratio. ca.vl.D.
Cana vero zelus. Ibidem.
Castrimargi dicunt̄ gulosi. ca.vj.X.z vñ dicit̄.
Gaudium christi quid est cap.xv.S.
Gaudium verū triplr̄ implet Ibidem.
Gaudium mūdi est vanum: turpe: permixtum: et instabile cap.xvj.X.
Gaudium spūale q̄o est. plenum: verum: pulcrū eternum: purum. ca.xvj.Y.
Gaudium plenum quid sit. ca.xvj.BB.
Gazophylatium quid sit z ꝓ quo accipitur capi.viij.T.
Genezareth quid significet z importet. capit̄. vltimo.B.
Gentiū dispersio q̄d sit ca.vij.AA. in fi.
Gentes christus visitauit z Judeos ꝓpt̄ easdem causas. ca.iiij.B.
Gentibus predicare christus prohibuit apostolos ante suam resurrectionē: sed non post. capi.iiij.E.
Gentiles erant sanctificandi per christum multis de causis. ca.xij.Y.
Gentilium multi tēpore christi erāt pseliti qui deuoti erant idola non adorantes. Ibidem.
Gentes fuerūt primitie ecclie. ca.iiij.DD.
Germen domini in magnificentia z gloria q̄d sit. cap.iiij.LL. in fine.
Gethsemani villa est z situat̄ in pede montis oliueti. ca.xviij.B.
Gladius vocat̄ sermo diuin⁹ c.vij.P. P. in fi.
Gladium vnde sumpsit petrus tempore passiōis christi: cum tamē prius ꝓhibuit eis christꝰ. Nihil tuleritis in via ca.xviij.J.
Gladij duo quid significant tempore passionis christi ostensi. Ibidem.
Gloria quid sit cap.j.L. in fi.
Gloria christi quomodo ab omnib⁹ sit explicata etiam a demonib⁹ z angelis. Ibidem.
Gloriandū non est: nec in sapiētia exemplo Salomonis: nec in fortitudine exēplo Sāsonis: nec in diuitijs exemplo diuitis epulonis. cap.v. QQ. in fine.
Gloriandū non est homini etiam in nullo: exemplo christi. ca.v.RR.
Gloriari in carne: vile: instabile: vanum est Ibidem pulcre.
Gloria huius mundi est impedimentū fidei. capi.v.QQ.
Propter gloriam dicitur aliquid fieri ꝑm Aristotelem. ca.vij.L.
Glorificatus est christus multipliciter: z ꝑz diuinitatem z ꝑm humanitatē diuersis modis capi.vij.LL.
Glorificat̄ ch̄s in cordib⁹ hoim z q̄o. Ibidem
Glorificatus est in resurrectiōe: ascēsione: z spiritussancti missione Ibidem.
Glorificare vel clarificare spiritumsanctū ipsum filium quid sit. ca.xvj.M. in fi.z.J. in fine.
Glorificatio vel clarificatio quā petit christus q̄lis est pulcre. cap.xvij.L.
Gloriā beatorū quomodo videbūt mali z quomodo non. cap.iiij.FF. in medio.
Glorificatur pater in filio quomodo intelligitur. cap.xiiij.X.
Gloriosus fit pater in filio. Ibidem
Gloriosa corpora cuius dispositiōis erūt post resurrectionem. ca.xx.OO.z.QQ.
Gloriosum corpus an possit intrare ianuis clausis virtute dotis aut diuine virtutis. capi.xx MM.z.OO.z.QQ.
An gloriosum corpus sit tangibile z impassibile. Ibidem.
Golgata z caluarie locus quare sic dicuntur. capi.xix.T.

Super Joannem.

Gratie plenitudo duplex: excellentie: z exuberationis. capi.j.U.
Gratie plenitudo quomodo fuit in chr̄o. Ibidē.
Gratia z veritas quomodo intelligunt̄ per christum facte. ca.j.U.
Gratiam pro gratia recipere quid sit. capit̄.j.X. in principio.
Gratia z vitas facta ꝑ iesum christū q̄d sit. Ibidē
Gratie tempus triplex. capi.iij.L. in me.
Gratia z culpa faciunt possibilia: que ꝑm naturā sunt impossibilia cap.iij.D. in me.
In gratia existens non generat aliū in gratia. capit̄.iij.B. in fine.
Gratie figura fuit probatica piscina: z quis prior debet descendere in eam. cap.v.E. in fi.
Gratia sacramentalis quomodo sit alia a gratia virtutis. capi.vj.L.iij.
In gr̄a existens non potest alium generare in gratia. capi.iij.B. in fine
In gratuitis christus omnes excellit ca.iij.EE.
Gratia non est data christo ad mensuram: quomodo intelligitur. Ibidem.
Gratia vocat̄ q̄q̄z vita eterna z q̄re. ca.j.X.
Gratia aqua est de quo fonte dicitur hauriri capi.iij.D.z.D. in fine.
Gratiarū actio debet precedere z sequi cibum exemplo christi cap.vj.L.
Gratia dicitur a qua viua que habz tres effectus. cap.iij.J. in fine.
Gratia quomodo satiat z quomodo facit desiderium. cap.iiij.R. in fi.
Gratia dicit̄ vita eterna in presenti: z hoc in causa vel pignere ca.vj.DD.z.MM. in fi.
Gratia que lauat: purgat: z illuminat quomodo significat̄ ꝑ lutū mixtū cū saliua c.ix.M.z.N
An gratia ex actibus in nobis possit certitudinaliter cognosci. cap.xiiij.LL.
Gratia spūssancti quomodo prevenit nos z subsequitur. capi.xiiij.DD.
Gratia z veritas per Jesum christum facta est q̄modo intelligitur. Prolog.R.
Granū est sola materia eucharistie. cap.xij.AA.
Grano comparat se christus z non palee ꝓpter multas causas. Ibidem.
Grani natura z qualitas optima describitur capi.xij.LL.
Grani z siliginis differentia. Ibidem
De grani colore: forma: quātitate: cōplexione: puritate: z virtute: z eius moralizatione. cap.xij. LL.z.DD.
Grani casus in terram quid sit. ca.xij.EE.
Granum quomodo z qualiter z quando debz seminari. Ibidem.
Grabatū vnde dicitur. cap.v.J.
Greci negantes spiritumsanctū procedere a filio conuincunt̄ per scripturam. ca.xv.XX.
Grecorum dictū stultissimum est z presumptuosissimum. Ibidem.
Greci implicant in suo dicto: si dicunt spiritūsanctum esse spiritum filij: z non ab eo procedere. capi.xv.YY.
Greci conuincunt̄ de suo errore. ca.xvj.R.
Contra Grecos q̄ spiritussanctus procedit etiaz a filio. ca.xvj.M. in fine.
Gregem domini recipiens in cōmissionem debet plus diligere q̄z alij. cap.vltimo.O.
Gula comparat Nabuzarde qui incendit templū domini. ca.iiij.N. post medium
Gula libidinem prouocat: cuius princeps est Nabuzarda. cap.iiij.N. circa finem.
Gustare eterna q̄o possumus in hac vita: z que requirunt̄ ad hoc. ca.ij.B. circa fi.
Pregustatio eternorū quomodo hic fit z fieri debet. capi.ij.B
Pregustatio duplex. Ibidem
Gustus hominis inflammat libidinem: z multa mala inducit. cap.iiij.N. in fine.
Guttur eius vinum optimum &c. quomodo intelligendum sit cap.vj.K.iij. in fi.

Habitationem an

b christus habuerit z quare discipuli quesierunt Rabbi: vbi habitas. cap.j.DD. in medio.

Habitatio christi spiritualis que sit. Ibidem.
Qui habitatis terrā austri cum panibus: occurrite fugienti quomodo intelligendum sit. ca.vj.AA. in fine.
Habere mādata dei z seruare q̄d sit. ca.xiiij.JJ.
Hamus quo captus est diabolus z armilla qua pforata ē auris eius. c.xij.MM. in fine
Hamus est sermo dei z quare ca.viij.P.P. in fi.
Haurire aquā est studere diuinis. ca.ij.J.
Hebrei in quo excellebant rhomanos z grecos. capi.xix.Y.
De hedis duob⁹ christo preparat̄ cib⁹. c.iiij.AA.
Hedi duo quos mater Jacob iussit eū afferri significat peccatoz cōuersionē z ptritōez. Ibidē.
Hedi quomodo ꝓparāt in cibū deo patri. Ibidē
Heliseus puer quem suscitauit ō morte oscitauit scripties: z significat septem que debz hr̄e peccatores a morte eterna resurgere. ca.iiij.MM
Helim interpretatur fortis z significat christuz. capi.vij.EE.
Heliam se esse negat Joānes: quem tamen christus vocat heliam. capi.j.T.
Heliam esse putant Joannē baptistam Judei ꝓpter duo. ca.j.Z. in fi.
Hereditas marthe: magdalene: z Lazari c.xj.B
Heresis arriana vñ ortū habuit c.j.O. circa me.
Heresis arriane discipuli fuerunt Eutices z Nestorius. Ibidem
Heresis Sabellij confutat̄ ca.j.D. in fi.
Heresis Nestorij cuticetis z aliorū de spūsctō q̄ sit seruꝰ patris ꝓfutat̄. ca.j.F.z.D. in medio.
Heresis Ebionis et Fotini cōfutat̄: q̄ chr̄m ante btām virginē nō fuisse asserūt. ca.j.F. in fi.
Heresis Arrij z Eutices Nestorij z Manichei z Pauli Samo &c. q̄o cōfutat̄ ꝓ b̄ q̄ dr̄: Oia ꝑ ipm facta sunt. ca.j.D. in me.
Heresis Eutices q̄ spūssanctus sit factus q̄o confutatur. capi.j.J. in pūn.

Registrū Postille Alberti magni

Heresis Manicheoꝝ condēnantiū nuptias confutatur. ca.ij.B.
Contra hereticos aliqua ca.ij.S.in fine
Hereticū est dicere fidē formatā esse fictam ꝛ non posse saluare. ca.iij.R.in fine
Hereticus Julianus vituperabat galileos. capi.vij.LL.in fine
Hereticī quomodo per Joannē aquilam ejciantur ex nido ecclesie. Prolog.B.
Heretica prauitas circa diuinum verbū quomodo confutatur ca.j.A.
Hereticī iuste per dominos legales puniunt capi.ij.S.in fine.
Historia Susanne inserta est Danieli prophete nō ab eo cōpōsita ca.viij.in pn.ante.A.
Historia de muliere reperta in adulterio an fuerit a Joāne posita ꝛ scripta vel ab alijs inserta capit.viij.in principio.
Historia enthimiata aliter habet ō cōmēdatione Marie ioanni. cap.xix.BB.in fi.
Homines semp christus sanauit in corpore ꝛ anima totaliter. cap.vij.P.in fi.
Homo vnde dicit ꝛ quis proprie est homo: quidam essi homines bestie dicunt. capi.j.N.in medio.ꝛ cap.iij.A.in principio.
Homo specialiter dicit Joānes baptista propter tria. Ibidem.
Homo quomodo accipit cum dicit: illuminet omnem hominē venientē: quia nō accipit cōiter. cap.j.P.in fine.
Homo qui debet illumiari quomodo debet se habere. ca.j.P.in fi.
Homo qūo dicit Adam ꝛ ꝓpter qd cap.iij.F.
Homo quis ꝓprie dicit. ca.xvij.O.
Homo ꝓprie non dicit ille qui non sequitur superiorem partem anime: scz rationē ꝛ sensum capi.j.P.in medio.
Homicida dicit diabolus ab initio non in initio capi.viij.yy.
Honorem christus fugit. ca.vj.P.
Hora prima diei: secunda: tertia: quarta: vsqz ad duodecimā quid significent ꝛ sunt. ca.j.EE. in principio.
Hora christi faciendi miracula fuit necessitas patientium: deuotio expostulantiū: edificatio infidelium. cap.ij.E.
Quid sit hora faciēdi miracula. Ibidē.
Hora sexta est hora meridiei. ca.iiij.E.in me.
Hora sexta significat sextam etatem in qua christus venit Ibidez.
Hora venit vel hora nunc est quid sit dicere. capit.iiij.O.
Hora duplex suscitādi mortuos: ex parte christi: ꝛ ex parte suscitandoꝝ. ca.v.X.
Hora nunc est vt omnes qui in monumētis sunt ꝛc. quomodo intelligit: an de spirituali aut corpali resuscitatione. Ibidē.
Hora christi cum dicit: hora mea nondum venit: non est hora fatalis sed dispensatōis ꝛ prediffinitionis. ca.vij.Y.ꝛ ca.xvij.B.
Hora christi nō fuit fatalis sed electiōis. capit. viij.T.ꝛ cap.xiij.A.
Hora mundi que sit: que transit: ꝛ nunc est. capi. iiij.O.in fine.
Hora in qua infirmi incipiūt male habere que sit illa cap.iiij.JJ.in me.
Hora septima est hora prima post meridiem: cū dixerunt famuli reguli: heri hora septima. capitu.iiij.JJ
Hora septima reliquit nos febris spūalis qd sine ille septem hore ꝛ qūo in omni cōuersione peccatorum oportet esse septē horas ca.iiij.KK
Hora quelibet temporis fm naturā nō habet nisi quattuor momenta vel minuta: licet fm cōputistas multo plura. ca.iiij.MM.
Hore septem significant septem illustratōnes solis iusticie. ca.iiij.NN.
Hore duodecim diei spūaliter in christo sunt ca. xj.L.per totū.ꝛ que sit aurora christi.
Hora crucifixionis christi aliter ꝛ aliter notat ab euangelistis qūo intelligit. ca.xix.O
Hora eadem qua Adam cecidit christus mortuus est. ca.xix.O.in fi.
In hospitibus non est certus amor Ratio. capi. iij.S.in medio.
Hospitalia vnde sumpserit ortum cap.v.D.
Hostium furor quandoqz est fugiēdus exemplo christi. ca.viij.H.ij.in fine.
Humilis decursus interpretat Jordanis ꝛ significat christum: in quo debemus nos septies lauare per septem recordationes passionis eius. capi.iiij.NN.
Humilia Joānes de christo scripsit in euangelio suo nobis in exemplū ca.vij.A.
Humilia debet homo ō se sentire exemplo christi. cap.j.NN.in fine.
Humilitatis maximū exemplū dedit dominus nobis in lotione pedum. ca.xiij.J.
Per humilitatē erat necessariū sanare genus humanū qō per superbiam cecidit. cap.xiij.J.

Acob interpreta

t tur luctator: ꝛ significat christuz capi.xvj.EE
Januis clausis an corpus possit intrare glorificatū ca.xx.X.ꝛ.LL.
Idea in mente artificis an sit vita in eo. capit.j. K.in principio.
Idea siue forma foris manēs est causa rerum ad quam formak: nō ex qua. ca.j.D
Ideas ponere in mente diuina etiaz fm mentem Platonis est rōnabile. ca.j.K.in fi.
Idea est forma nō ex qua sed ad quam facta sunt omnia. ca.j.D.in medio.
Idrie sex quid importāt ꝛ earum expositio c.ij.F.
Idria vnde dicitur. ca.ij.F.
Idrie sex lapidee ostendunt veritatem miraculi. Ibidem.
Idria prima est Rebecce ꝛ quid fecit. Ibidē.
Idria secūda Gedeonis. Ibidem.
Idria tertia Helie. Ibidem.
Idria quarta Salomonis. Ibidē.
Idria quinta: mortis Ibidem

Super Joannem.

Idria Vidue.
Idria mulieris chananee qd fecit ca.iiij.L
Jesus ꝗle nomē sit ꝛ christi ca.prvij.J.ꝛ c.vj.FF
Jeiunium debet quattuor habere condiciōes capit.iiij.LL.
Ignorantiā an Judei habuerunt de christo ꝛ eius diuinitate ꝛ quomodo ꝛ quomodo non. cap. vj.LL.in fine.
Ignorantia q̄ periculosa est cap.viij.O.in fi.
Ignorantiam Judei de christo habent: causa est. capit.viij.S.
Ignorans ignorabit quomodo intelligitur. capit.ix.BB.in fine.
Illuminant homines tripliciter a deo sicut corpora a sole triplr illuminant. ca.j.M.
Illuminare oēs homines quomodo intelligitur: ꝛ quomodo deus quosdā illuminat: alios excecat. cap.j.P.in prin.
Illuminatio spūalis est a deo. ca.j.L.
Illuminare si debet homo quomodo debet se habere. cap.j.P.in fine
Illuminatio triplex. ca.ij.A.in me.
Imagines an sint adorande ꝛ quomodo. capit. iiij.T.in fine.
Impossibile fm naturam fit possibile fm gram. capit.iij.D.
Incarnationis finis quis sit. capi.vj.E.in fine. ꝛ capi.ix.DD.
Incarnatus est filius: ꝛ non pater ꝛ spiritussanctus triplici rōne. cap.j.L.
Incarnatiōis vnio vocatur corrigia calciamenti christi. cap.j.P.in fine.
De infantia saluatoris liber conuincit esse falsus. capit.vij.J.
Infectio veneni aliter debet curari q̄ alia infirmitas. cap.iij.L.in prin.
Inferni dolores qui sint. ca.x.TT.in fi.
Ingredient ꝛ egredient ꝛ pascua inuenient multipliciter exponitur. ca.x.FF.
Infidelitas seu incredulitas Judeoꝝ antonoma sice dicit peccatū. ca.vj.XX.
Infidelib⁹ nullū peccatū remittit. ca.iij.O.
Infidelitas est peccatum antonomasice. cap.xvj F.in medio.
Indurare cor hominis a deo qd sit ca.xij.SS.
Industria pastoris qualis debet esse ꝛ qūo i multis consistit. ca.x.M.ꝛ.N.
Infirmitas febris spiritualis quid sit. capi.iiij. FF.in fine.
Infirmari in capharnaū qd sit. Ibidē.
Infirmitas diuinis operibus presupponit ꝛ q̄re. capit.ix.E.in fine
Infirmitatem corporalem tria faciunt miserabiliorem. si est a natura: si diuturna: infirmitatis species ꝛ forma. ca.v.F.
Infirmitatem spūalem christus sanat per tria: misericordia dei: consensu egri: ꝛ virtute verbi diuini ca.v.F.in fi.ꝛ.B
Infirmis debet preponi in exemplū ille infirmus paralyticus triginta octo annis infirmus: qui habuit quattuor virtutes quas infirmi debent habere. ca.v.D.in me.
Infirmitas duplex. scilicet: honestatis: ꝛ peruersitatis. ca.xj.B.
Infirmitas honestatis que est appetenda est quadrupler. Ibidem.
Infirmis ꝛ imbecillibus est condescendendum. capitu.ij.L.
Infirmitas peruersitat ꝙ quadrupler: ꝛ malat fugienda. capi.xj.D.
Infirmitas per deum releuanda est quadrupler. Ibidem.
Infirmitas supportāda q̄drupler. Ibidez in fi.
Infremere spiritu qd sit. cap.xj.AA.
Initium euangelij Joānis quare plus dicitur q̄ principium. Prolog.P.
Iniquus ꝛ iniquitas equaliter deo displicet capit.ij.N.
Intellectus ꝓpria manifestatio est p ꝓbū ca.j.B
Intellectus noster nō potest cognoscere deum ꝓpter duo. ca.j.O.in fine.
Intellectus duplex. scilicet: purus: ꝛ obtenebrat⁹ ꝛ qui sint. ca.j.Y.
Intentio Joannis scribentis euangelium que sit Prolog.L.
Intentio cōsecrantis necessaria est ad consecratiōnem ꝛ quomodo. capi.vj.D.iij.
Interficientes seipos qui sunt fm Aristotelem et quare. ca.viij.Z.
Interficere seipum christus nō potuit sicut Judei ei improperauerunt. Ibidez.
Instruere debem⁹ cum lenitate ca.iiij.N
Introire in regnū dei qd sit. ca.iij.E.in me.
Inuenire deū quid sit ꝛ quomodo inuenitur. capit.j.EE.in medio.
Inueni quem diligit anima mea: tenui illum nec dimittam quomodo exponitur pulcre. capit. iiij.DD.in fine.
Inuenire christum quomodo possumus: ꝛ qūo inuentū tenem⁹ ca.iiij.DD.post me.
Inuidia qūo paruulū occidit. ca.iiij.A.in me.
Inuitandi modus ad nuptias nobis tradit. capitu.ij.L.
Joannes euangelista in scribendo euangeliū suum cōmendatur a sex Prolog.A.B.L.D.
Joannes euangelista a tribus commendatur capit.vlti.DD.ꝛ.JJ.
Joannes euāgelista quomodo abijcit ex nido ecclesie hereticos: ꝛ catholicos permittit. Prolog.B.ꝛ.B.
Joannes euangelista tres visiones de diuinis habuit: sensibilem: imaginariam: intelligibilem. Ibidem.
Joannes euangelista a trib⁹ habuit illuminationem sui intellectus. Ibidē circa finem
Joannes euangelista quomodo ꝛ per quid ceteris altius volauit. Prolo.L.
Joānes euāgelista an scripsit modo demonstratiuo: persuasiuo: aut narratiuo. Prolo.D.
Joannes euāgelista quare vltimo scripsit Prolog.B.
Joannes euangelista nobilior est inter euangelistas. Prolo.N
Joannes euangelista a sex cōmendatur. Prolog.A.R.S.

Joannes euangelista doctor: predicator: scriptor. Ibidem.
Joannes euangelista fuit discipulus antonomasice. Prolog. R.
Joānes euāgelista virgo fuit z pmānsit. Ibidē.
Joannes euangelista quomodo sit a deo electus z vocatus. Prolog. S.
An Joannes euangelista peccauerit aut virginitatem amisit nubendo Prolo. S. etiā cap. ij. R
An Joannes euangelista fuit ille quem dñs a nuptijs reuocauit. Prolog. S. circa fi. z cap. ij. R. quia opiniones sunt.
Joannis euangeliste virginitatis testimoniū duplex. Prolog. T.
Joannes euangelista an fuerit a christo plus dilectus petro. Ibidem.
Joannes euangelista an fuerit assumptus cū corpore z mortuꝰ sine dolore. Prolog. y.
Joannes euangelista a tribus accipit suaz doctrinam. Prolog. B
Joannes euangelista quare non ꝓbauit dicta sua ratione. Prolog. E
Joānes euangelista recubuit super pectus domini quattuor de causis. cap. xiij. X.
Joannes euangelista ꝙ fuit dilectus christo: in Prologo tangunt q̄ttuor cause. ca. xiij. X.
Joannes euangelista a tribus cōmendatur cap. vlt. M. z JJ.
Per Joannem euangelistam quare petrus queritur: quis eum tradet z non per se cap. xiij. y.
Joannes euangelista valde diligebatur a Petro, capi. vltimo. M.
Joannes euāgelista an scripsit vltimo ex verecundia: an quia virgo. Prolog. Z.
Joannem euangelistam christus valde dilexit ꝓpē tria. capi. vltimo. M.
Joannes euangelista an sit translatus corpore et anima. ca. vltimo. KK.
An Joannes euangelista sit mortuus aut adhuc viuat. Ibidem
Joannis euangeliste mores qualis fuerit. Prolog. y. in medio.
Joannes euangelista prophetaz doctor. Prolog. B. in fine.
Joannes euangelista quomodo interpretat quadrupliciter. Prolog. Q.
Joannes euangelista ꝙ plus fuit dilectꝰ: fuit causa eius mansuetudo Prolo. T.
Joannes euāgelista māsuetissimꝰ fuit. c. xviij. N
Joannem euangelistā prius cōmendauit in cruce matri: q̄ matrem Joanni: notabilis ratio tangitur. ca. xix. BB.
Joānes euangelista quomodo recepit Mariam in sua: an in domū z c̄. Ibidē in fine
Joannis baptista dicit homo missus a deo propter tria. capitu. j. M.
Idem dicitur homo propter tria specialiter plus q̄z alij. Ibidem.
Joannes baptista cōmendatꝰ a quattuor. scilicet: a natura: ab officio: ab auctoritate mittentis: z significatione nominis. Ibidem in me.
Joānes baptista quare dicit specialiter venisse in testimonium. Ibidem cap. j. O.
Joānes baptista est finis legis veteris z initiū legis gratie: ideo sibi competit nomen Joannes: quod est nomē grē. ca. j. N. in fine.
Joannes baptista nō est angelus a natura: Sed dicit angelus a trib⁹ alijs. scilicet: actu virtutis: potestatis: z sanctitatis ca. j. O. in prin.
Joannes baptista licet nullus miraculū fecit: fuit tamen miraculose annunciatꝰ cap. x. DDD siue. D. iij
Joannes baptista z christus an frustra venerūt: cum nō omnes crediderunt per illum. capit. j. O. in medio.
Joannes baptista quasi essentiale habuit nomen Joannis. cap. j. N. in fine
Joannes baptista lucerna ardens z lucens ca. j. U. in medio. z capi. v. BB.
Joannis baptiste testimoniū ex sex condicionibꝰ fuit solenne. ca. j. Z.
Joannes baptista querit an sit helias ꝓter duo. ca. j. Z. in fi. An fuerit Helias an nō. Ibidē
Joannes baptista quomodo non dicit lux: cū tamen boni sint lux. ca. j. O. circa fi.
Joannes baptista quomodo fuit ꝓpheta z plus q̄z ꝓpheta z quomodo negat se esse prophetam. cap. j. Z. in fine
Joannes baptista tria de se negauit. cap. j. ?.
Joannes quare vocat baptista z nullus aliorum apostolorꝫ. ca. j. ?. in me.
Joannes baptista precedit christum sicut lucifer preco z propheta. Ubi Supra.
Joannes baptista intus corde z extra cognouit christum. ca. j. AA.
Joannes quomodo cognouit christum adhuc in vtero z quomodo dicit se eum nescire. ca. j. LL
Joannes baptista profitet christum eum excellere in quattuor. cap. iij. z.
Joannes baptista p̄cessit christum vt seruus preco z propheta. ca. iij. z. in me.
Joannes baptista dicit se cē amicū sponsi. i. christi: z in alio loco dicit se non esse dignuz soluere corrigiam: quare hec. cap. iij. AA.
Joannes baptista qūo dicit minui respectu christi: z christus crescere. Ibidē.
Joannes baptista quare plus dicit venisse in hūc mundū q̄z alij ꝓphete. ca. j. O.
Jonatha interpretatur filius columbe. cap. vj. M. iij. in fine.
Jona interpretat columba. cap. j. FF. in p̄n.
Joanna interpretat gratia. Ibidem.
Jonathas interpretatur filius columbe. capitu.
Joseph pater nutricius christi (iij. M.
sti fuit custos: testis: minister fidelis virginis: capit. j. JJ.
Joseph fuit mortuus tempore passionis christi. Prolog. T. in fine.
Joseph ab arimathia quare sic dicit: z qualis discipulus fuit Jesu. ca. xix. LL
Joseph ab arimathia an supflue recepit centum libras vngēti cap. xix. NN. in fi.
Jre cedendū est exēplo christi. ca. viij. A
Jra dei dicit eius vindicta cap. iij. FF. in fi.

Jubileus vnde ? surgit. ca. v. SS. in fi.
Judam eligendo an christus errauit z quare id fecit. cap. vj. O. iij.
Judas scariothis interpretatur memoria mortis. Ibidem.
Judas quare dictus est diabolus a chro. Ibidē
Isaac z Rebecca sē figura chri z ecclesie ca. xiij. F
Judas quare dictus est scariothis. Ibidē.
Judas quare dicitur filius perditionis. capit. xvij. AA.
Judas nō ex timore ꝫ malicia peccauit. ca. xix. L
Judas an ipse solus murmurauit contra vngenti effusionē: an etiam alij discipuli z q̄ differenter. capit. xij. F. in fine.
Judas quomodo maliciā suam iustificare voluit coram hominibus de sollicitudine pauperum. capitu. xij. B.
Judas quare dicitur Simonis scariothis. Ibidem. z capi. xiij. D.
Judas quomodo habuit distribuere pauperib⁹ z quomodo nō pertinuit ad eum de pauperib⁹ concordia: tangitur ca. xij. D.
Judas Strutioni comparat. Ibidez.
Judas fur erat. Ibidē
Judam imitantes hodie multi sunt in ecclesia dei qui furantur bona ecclesie z ? sunt. Ibidez.
Judas quomodo fuit a christo electus z quomodo non: z de duplici electione. ca. xiij. O. in fi.
Judam quare dominus prefecit officio procuratorio cum sciuit eum esse furem: z an per hoc dedit sibi occasionem peccandi ca. xij. J.
Judam de furto quare dominus non corripuit eum. Ibidem.
Judas comparatur bestie quam Daniel vidit capitu. xiij. R.
Judam christus nō prodidit cum dixit: Unus ex vobis me tradet. z iterum: Tu dixisti. capitu. xiij. U. z Z.
In Judam quomodo diabolus intrauit: an per illapsum: z quomodo possedit eū ca. xiij. z.
Judei eritus a christo z apostolis quando tradiderat christum describitur per figuras. capitu. xiij. BB.
Judas interpretat confitens cap. xij. F.
Judas quo interpretat. ca. xiiij. LL.
Judei quare dicti fuerunt proprij dei plus q̄z ceteri capitu. j. R.
Judei quare christū nō receperūt. Ibidē
Judeis improperat dominꝰ ignorantiā sui: cum tamen ipsi deum cognouerūt ex ꝓphetis z scripturis ca. viij. D. iij. in fine.
Judei: quidā comparant tauris: quidaz vaccis: quidam argento ca. ix. O. in fine.
Judei (populus dei dictus) cōmendabiles fuerūt a tribus. capit. j. Z.
Judei quare querebant a Joanne quis esset: cum scirent genus eius. ca. j. Z.
Quare querebant ei an esset helias. Ibidem.
Judei habent multa baptismata z lotiones plures. capi. ij. F. in principio
Judei quare non prohibuerūt christuz vt nō ejceret vendentes z c̄. capi. ij. O.
Judeus interpretatur confitens vel glorificans. capitu. iij. B
Judea quandoq; accipit stricte pro regno duarū tribuum. capi. iij. S. in prin.
Judea interpretatur confessio laudis vel peccatorum. Ibidem
In Judeam spāliter christꝰ libēter venit. Ibidē
Judei quare plus mouebantur inuidia ꝓtra christum q̄ contra Joannē: cum tamē ambo baptizabant cap. iiij. A in me.
Judeam reliquit christus: z eundo in galileam ꝓpter quattuor causas cap. iiij. B
Judei non coeunt Samaritanis quomodo intelligendum est. ca. iiij. B. z codē. J. in me.
Judei ex habitu cognoscebantur olim qō z nunc bonum esset. capi. iiij. B. in fine
Judeorū error reprobatur q̄ nō esset adorandus deus: nisi vel in templo hierusalem: aut versus templum. capit. iiij. P. in medio.
Judei cognouerūt quod adorauerūt: sed nō gentiles. capi. iiij. Q.
Ex Judeis est salus nostra. Ibidem.
Judei falsum dixerunt de christo cum dixerūt Fecit se filium dei: quia ipse non fecit sed pater. capitu. v. O.
Judei q̄ christo non crediderūt causa assignatur. capitu. v. ZZ.
Judeorum incredulitas de christo prouenit tm̄ ex eorū malicia: qō probat ꝓ longū. ca. v. NN.
Judeoꝝ malicie cā z signū Ibidem
Judei an christum cognouerunt an ignorauerūt. Ibidē: z eadem lra. OO. z capit. vj. LL. in fine pulcre. z ca. vij. R. in fine.
Judei erunt primi qui adherent antichristo: pbatur pulcre cap. v. P. P
Judeorum impedimentuz maximum ne credant ostenditur. capi. v. QQ.
Judei patrem christi non cognouerunt: sed matrē tm̄. capitu. vj. FF.
Judeos quomodo spiritus veritatis arguit eos de tribus peccatis maximis: peccato: iudicio: z iusticia. capitu. vj. XX
Judei christū occidere nō potuerūt q̄n volebāt: qō fuit mirabilissimū. ca. vij. R. in me. z. QQ
Judei quomodo sciunt z non sciunt christuz. capi. vij. S. z. T
Judeis christus dixit: Neq; me scitis quō intelligendum sit. cap. viij. R. post me.
Judeoꝝ ignorātia de christo ortū habet ab eorum peruersa voluntate. cap. viij. S.
Judei christo non potuerunt facere quicq̄ ꝓtꝰ q̄z ipse voluit. Ibidem. T
Judeorum excecationis ortus z causa. capi. viij. X. in fine. z. y.
Judei: infideles: cecі: animales: z impatientes fuerunt christo. capi. y. in fine
Judei serui fuerūt nō ex ꝓdicione sed violentia. est eis dupler seruitus. ca. viij. R R. circa finē.
Judei nō sunt ideo liberi: quia filij Abrae. cap. viij. QQ.
Judeis non est gloriandū q̄ sint filij Abrae. Ibidem.

Judei non fuerunt filij dei Abrae,pter duo: quia christum nō dilexerunt:z eius loquelam nō cognouerunt. ca.viij.TT.per totuz.
Judei quare merito sic fuerūt z sunt excecati. capi.xij.SS.
Judei oīno inexcusabiles sunt fm legem eoruz de morte christi ca.xix.B.
Judei sunt etiam spiritualiter boni christiani capit.ij.S.in fine.
Judei excusationem habere nō possunt de sua infidelitate,pter quattuor ca.xvj.F.in fi.
Judicium quomodo sit datum filio z pater nō iudicat quenq̄ cap.v.T.
Quare iudicium sic datum est filio. Jbidem.
In iudiciū non venire quid sit Jbidem.
Judicium christi non potest esse nisi iustum. ca.v.BB. pulcre probat de omnibus dicendis et faciendis.
In iudicio extremo christus neminem accusabit. capit.v.SS.
In iudicio extremo erunt multi z plurimi accusatores:quod deducit pulcre capit.v.SS. per longum
Judicium est septuplex.scz:discretionis:z probationis:z defensionis:liberatiōis:inflictiōis:discussionis:cōdemnationis. ca.iij.P.
In iudicio discussionis erunt quattuor ordines. cap.iij.P.
Non iudicat filius quenq̄ quomodo intelligendum sit. in fine Jbidem
Judiciū quo euadere potest homo. capit.iij.Q.
Non iudicatur qui credit in filium quomodo intelligitur. Jbidē.
Jam iudicatus est qui non credit quomodo intelligitur. Jbidem
Judiciū damnatōis in presenti vita qd sit. Jbidē.
Judicare,phibet dñs. cap.vij.Q.
Judicium bonū z rectum tria peruertūt. cap.vij TT.pulcre.
Judices priusq̄ dant sententiam tria debent habere ca.viij.D.in fi.
Judicare volens aliū quo prius debz esse memor sue,prie cōdicionis cap.viij.E.
Judex q̄ est irretitus crimīe silri ei quē iudicat: an possit iudicare z an sine peccato ca.viij.F.in fi.
Judicare nemo plūmat scelera alioz:quorum similia cōmittit. ca.viij.E.
Judex ante prolationez sententie quomodo se habeat. cap.viij.B
Judiciū dei est aliud nō indigens testimonio nisi cōscientia:q̄ iudiciū hominū cōdemnatiōis qō indiget testibus. cap.viij.D.in fi.
Aliter iudicat deus:aliter homo. Jbidē.
A iudicio deus absoluit sine criminis participatione. Jbidem.
Judicium iudeoz de christo quo fuit malū. capit.viij.P.
Nō iudicat christus quenq̄ quomodo intelligitur. Jbidem.
Non iudicat pater quenq̄ quomodo intelligitur Jbidem in fine.
In iudicio diuino non requiruntur testes de necessitate. capitu.viij.Q
Judiciū dicit habere filius:z dicit nō habere quo intelligitur. cap.viij.DD.
Judicium nunc est quo intelligit. ca.xij.MM
Judicabunt alios mali z quo. capi.xij.zz.in fi.
Juga boum quinq̄ pulcre moralizantur. capi.
Justum cadere coram impio quid (iij.N. sit. cap.iij.L.in fine

Labor et opus quomodo differunt. ca.vj.Y
Laborare an liceat pro temporalibo Jbidem.
Labor:opus:actus :z factum quomodo differūt. capit.vj.z.
In labore semp fuit christus. ca.iij.E.
Laborantes in spiritualibus tenemur refectionem corporaliū exemplo chri. ca.iij.Z.
Laborare vult nos deus pro cibo corporali capit.vj.AA.
Lachrymas triplices fleuit Magdalena: iō multa obtinuit a deo. ca.xx.N.in fi.
Languentes diu infirmati. ca.v.D.
Languor quasi longus angor. Jbidem.
Languor vnde dicit. ca.xj.A.
Lapides q̄nq̄ quos David posuit in pera suaz quid significent. ca.x.P.
Lapidare volebant Judei christum z quomodo excusat se. cap.x.E.iij.
Lapidare quare volebant Judei christum cap. viij.N.iij.
Lapidare voluerunt christum: quia lapidea corda habuerunt. Jbidem.
Lapidatio amara mors. ca.viij.L.in fi.
Lapidem ab ostio monumēti quis reuoluit z qñ reuolutus est ca.xx.E.
Latria per prostrationē quare soli deo debet. capit.ix.EE.
Latrones in beneficijs qui dicuntur z quare. capit.x.J.z.DD.
Latrones z fures bñficijs ecclīasticis sunt simplr expellendi. cap.x.NN.in fine
Ex latere christi quomodo formata ē ecclesia z q̄modo quiescit in foraminibus petre. capitu. xix.MM.
Lauando christus pedes discipl'oz: an incepit a Juda a Petro vel a Junioze tres sunt opiniones cap.xij.B.post me.
Lauando pedes quidā dicūt petrū fuisse vltimū z proditorē primū. cap.xij.L.post me.
Lauare peccata in siloe mediante luto z saliua qd significet z qūo. capi.ix.MM
Lauare pedes nostros per christū necessarium est z quid sit. ca.xij.J.post me.
Lauari debent multa in nobis. Jbidē.
Lazarus pauperem quomodo vidit diues epulo. capit.iij.L.
Lazarus frater Marthe a mule describitur capitu.xj.B.
Lazarus interpretatur adiutus deo Jbidē

De Lazari morte christus gaudet propē causas. cap.xj.P.in fine.
Lazari quattuor dies in monumento quid significent. ca.xj.R.
Lazarum quare christus nō suscitauit absens :sicut filium reguli. ca.xj.LL
Lazari sepulcrum quid significet spiritualiter capit.xj.FF.
Lazari feroz qd significat cap.xj.BB.
Lazarum christus suscitauit,pria virtute: nō virtute oratonis. ca.xj.JJ.
Lazarus frater Marthe interpretatur adiutus. cap.xj.L.
Lazarum quomodo dixit christus non morituz ex infirmitate: qui tamē mortuus fuit in eadez quomodo intelligit ca.xj.J.
Lazari: id ē peccatoris spiritualis resuscitatio q̄lis sit. ca.xj.KK
Lazarus ligatus quid spūaliter significat. Jbidē
Lazarum ligatum christus mer nō soluit;sed tradidit discipulis propter significationez. capit. xj.LL.
Lazarus quare erat discumbens cum christo capi.xij.L.
Lectulus anime est crucis humilitas ca.xix.X
Lenitate instruendus est proximus. ca.iij.N.
Leuiathan dicit diabolus: z interpretat addita/mentum z quare. ca.viij.yy.
Leuiathan quomodo dicit initium viarum suarum.id est an a principio fuit malus. Jbidē.
Lex vetus in persona Joānis minuta est: z noua lex in persona christi creuit ca.iij.AA
Scōm legem concupiscentie christus non descendit ab Adam cap.iij.BB.
Lex an semp necessario requirebat opus ca.vj.z.
Lex vetus vmbra fuit. ca.vj.L.iij.
Lex vetus quomodo fuit tenebra comparata ad legem nouā. ca.j.M.in me.
Scōm legem oportet christum mori que fuit illa quam Judei inique allegauerunt contra christum cap.xix.F.
Scōm legem quā p se induxerūt, Judei omnino inexcusabiles sunt. ca.ix.S
Liberum arbitrium deus non cogit. ca.iij.N. in principio.
Per libanum significatur intentio Joannis scribentis. Prolo.L.
Libri Moysi dicuntur panes ordeacei z quare. capit.vj.S
Liber de infantia saluatoris est falsus. ca.ij.K.
Liber de infantia saluatoris comprobat ex euangelio esse falsus z nullius credulitatis. ca.vij. J.in fine.
Liber homo z fm quid dicitur liber. capit. viij. NN.z.OO.
Liberamur per veritatem z per semen dei triplicit er. cap.viij.JJ.in me.
Libertatem spiritualem z verā causant quattuor. cap.viij.KK.in fine.
Libertatem veram quomodo aufert peccatū. capit.viij.LL
A libertate quadruplici cadit peccator dum peccat. Ibidem
Libertas fm carnem non valet si non est libertas fm spiritū capi.viij.PP.in me.
A licitis quandoq̄ est abstinendū propter scādalum. ca.iiij.A.in fine.
Lichostratus vnde dicit ca.xix.N.
Ligatio duplex:ordinis: z iurisdicionis prima ē omniū:sed non secunda. ca.xx.FF.
Per lignum homo cecidit.z per lignum mirabili modo redemptus est. ca.iij.M.
Linire sanguine agni paschalis duos postes ostij quid spiritualiter significat pulcre exponit. capi.vj.MM.
Linteum quo christus in cena erat precinctus qd significat. cap.xiij.F.in fi.
Lis z litigiū vnde orit ca.vj.LL.
Litigare non debem⁹ cap.vj.LL.in fi.
Litigabāt Judei contra christum. Jbidem.
Litus quid significat spiritualiter. ca. vltimo.J. circa finem.
Littera non docet nec facit scire sed spiritus. cap. v.MM.
Lotio aque veteris testamenti quid significabat. capit.xiij.K.
Lotio pedum manuum z capitis quid spūaliter significat. ca.xiij.O.in fi.z.L.
Lotio apostolorum an eos totaliter mūdabat ab omnibus immundicijs. capi.xiij.M.
Qui locus non fuerit a christo non habebit beatitudinis partē z qūo. cap.xiij.K.
Localiter corpus christi non est sub speciebus :licet habeat aliquam similitudinē cum cōtinētia loci. ca.vj.zz.
De loco adorationis argumenta Samaritane z Judeoz:sed vtrūq; error est ca.iiij.O.in fi.
In omni loco deus est adorandus. ca.iiij.P.
Loculos quare domin⁹ habuit z permisit Jude. capit.xij.Q.
Loculos quare christus habuit: cum tamē discipulis phibuit ne aliquid secum portarent. capit.xij.K.
Logos multa significat.scz:verbum:rationem: et supputationem. ca.j.D.
Longinus aperuit latus domini:z postea martyr factus est. ca.xix.NN.
Nō loquitur spiritussanctus a se quomodo intelligitur. ca.xvj.J.z.M
Lucerna christus quomodo fuit posita sub modio. ca.xij.BB.
Lucerna lucens z ardēs quomodo dicitur Joannes baptista:z quid sit lucere z ardere. capit. v.BB.
Ante luciferum genui te in splendoribus sanctorum quomodo intelligendū sit. capi.v.NN in fine.
Lucerna quomodo non extinguitur si volumus. cap.vj.BB.in fine.
Lumē multiplex sine mediū in quo deꝰ cognoscit scz:vestigiū:enigma:gre:fidei:theorie: theophanicum:lumen glorie. cap.j.y.
Lumen quadruplex.scz;nature:gre:revelationis: z glorie. ca.j.P.in pn.

Registrū Postille Alberti magni

Illūminare quomodo dicitur deus omnem hominem ꝛ quomodo non. Ibidem.
In lūie ꝯdrupliciꝑ deus videri ca.j.y.in me.
Lumen theophanicū ꝯd sit ca.j.y.in me.
Lumen siue lucem qui christus est quidā volunt precedere: ꝛ sunt mali. quidam sequi: ꝛ sunt boni. cap.viij.K.
Per lumen quod est deus pater quomodo trahit homines. cap.xvij.P
Lumina quattuor sunt que inducunt messem spiritualem. cap.iiij.BB.in fi.
Lupus qui insidiatur ouibus ꝙs dicit. c.x. OO
Luter compositus ex speculis ex quo se lauabant sacerdotes ꝯd significat. capi.vij.JJ.
Luto vsus est dominus in sanatione ceci. ca. ix. N. in fine.
Lutum quid significet moraliter cum saliua mixtum. ca.ix.N.
Lutum cum magis excecat oculū: quare dominꝰ vsus est eo cū saliua. ca.ix.N.ꝛ.N.ꝛ.P.in fi.
Lux homines illuminans triplex. scilicet: nature: intellectus: gratie. ca.j.L.
Lux hominū dicitur deus: est predicatio causalis non formalis. Ibidem
Lux diuia quomodo pellit triplices tenebras: nature: ignorantie: gratie Ibidē
Lux hominū quare magis dicit ꝯ nature vel angelorum. Ibidem.
Lux quomodo dicitur lucere in tenebris. capit. j.N.in medio.
Lux corporalis licet se ipsam manifestet: nō tamē lux spiritualis: sed indiget testimonio. capit.j. O.in medio.
Lux spiritualis efficacior est luce corporali. capit.j.M.
Lux diuina quomodo dicit incomprehensibilis. capi.j.M.in fine.
Lux seu lumen illuminans an dicant boni homines ꝛ perfecti. cap.j.L.
Lux duplex: primaria: ꝛ secaria Ibidem
Lux bonorum hominū quomodo non dicitur vera sed mixta. ca.j.P.
Lux quadrupliciter dicit vera aut non vera. Ibidem in principio.
Lucis primus actus quis sit ca.j.L.
B luce corporali ꝛ spirituali est primus actus vite. Ibidem.
Lucem diuinā non equaliter omnia pticipant: qdam partipant materialiter: quedā sensibiliter: quedam rationabiliter: quedam intellectualiter. cap.j.M.
Bd lucem spiritualem se habēt corda hominū tripliciter: sicut corporalia tripliciter illuminant. capit.j.M.
In lucem qui christus est nō credere est causa damnationis pluribus cap.iij.O.
Lucem odire quomodo sit possibile: cum naturaliter ametur. Ibidem
Lucis duo sunt actus: fm quē amatur: ꝛ fm quē non. Ibidem.
Lux dicit veritas ꝛ virtus. Ibidem
Lux que dicit christus dicit dupliciter esse in mundo corporali: pſentia: ꝛ fide ca.j.F.in fi.ꝛ.B.in me.
Lux corporea tres habet effectus sicut ꝛ lux spiritualis. ca.viij.J.
Lux mundi dicit christus ꝛ quomodo cap.viij. K.ꝛ cap.ix.B.in fine.
Lux se ipsam manifestat: ꝛ altero manifestatiuo non eget. cap.viij.N.
Lux procedēs dicitur christus. ca.viij.U.
Lucis que est christus quis est eius ꝓprius actꝰ. cap.viij.LL.
Lucem habitat inaccessibilem quomodo intelligitur. cap.xvij.OO.
Luxurie ꝛ lasciuie cause. ca.iiij.N.in fi.

Magdalene here/

m ditas que fuit. ca.xj.B.

Magdalena an fuerit virgo: ꝛ an fuerit illa eadē que Luce.vij. stetit retro secus pedes domini. cap.xj.D.per totum diuerse sunt opiniones doctorum.
De Magdalena quid teneat occidentalis ecclesia Ibidem.
Magdalena vnxit duplici vngento christum. scz: penitentie: ꝛ deuotionis ca.xj.D.in fi.
Magdalena post cōuersionem continuit se domi propter Iria. ca.xj.L.
Magdalena quo tempore vnxit christum ꝛ in ꝙ cena. cap.xij.E.
De Magdalena: plura sub littera Maria.
In magdalena fuit maxima vis amoris. c.xx.D
Magdalena flendo ꝛia obtinuit maxima. Ibidem in fine.
Magdalena fleuit triplices lachrymas Ibidē.
Magnū se nō fecit christꝰ sed pat. ca.viij.D.iij.
Magdalena est apostolorꝝ apostola ca.xx.A
Magnificare deum quomodo potest homo ꝛ ꝺd sit. ca.v.FF.
Malum culpe quomodo dicit tenebra. c.iij.R.
Malum agere ꝛ male agere nō est idem c.iij.R
Malum an sit natura aliqua positiua seu aliqd: vel priuatio contra Manichēū ca.j.J.in me.
An malum agat: etsi sic vnde habet actionē. Ibidem contra manicheum.
Mali locus est bonum. Ibidem
Malum siue peccatū non habet causam efficientem: sed deficientē. Ibidem.qñqz nullā
Malum potest tripliciter ꝓsiderari. Ibidem
Malum an sit factum a deo contra manicheum ostenditur cap.j.J.in medio
Malum an sit aliquid. Ibidē.
Malum nō est purum nō ens. Ibidem.
Malum triplr dicit. Ibidē in fine.
Malum habet causam deficientem: non efficientem. Ibidem.
Malchus seruus principū sacerdotum interpretatur. ca.xviij.J.
Mandata dei habere ꝛ seruare quid sit ꝛ quomodo differunt. capit.xiij.JJ.
Mandata dei quomodo sint seruanda. capit. xiij.MM.

Super Joannem.

Mādatū dilectōis dr nouū sex de causis. ca.xiij.
Mali quō videbūt glām bonoꝝ (EE.ꝛ.FF. ꝛ quomodo non. ca.iij.FF.
Quare nō dicit mandatū nouum precipio sed do vobis. ca.xiij.JJ.
Mandatum vnde dicit: debet em manu impleri. cap.xiij.BB.
Mandatū quomodo debet poni super cor ꝛ brachium. Ibidem
Mandatū dilectionis qō dicit vetus ꝛ nouū ꝛ forte. ca.xij.DD
Mandata seruare quid sit. ca.xiiij.Z.
Manducās eucharistiam quomodo dicit viuere in eternum ca.vj.KK.in fi.
Manducare carnem christi iudei putabant nō fore possibile mori quattuor argumentis. capi. vj.LL.in fine.
Nisi manducaueritis carnem filij hominis. Hec propositio declaratur per argumētū quod sumitur in tribus propositionibus pulcerrimis. cap.vj.MM.
Nisi manducaueritis ꝛc. an intelligat de spirituali vel sacramentali manducatōe. cap.vj.NN argumenta pro ꝛ contra.
Manducatio spiritualis quid sit. Ibidem.
Manducatio spiritualis quare dicit spiritualis ꝛ vnde habet similitudinem. Ibidem.
Manducatio corporalis ser habet in se fm q̄ spiritualis dicit manducatio: ꝛ spūalis manducatio assimilat ei in his ser. Ibidem.
Māna figura eucharistie c.vj.MM.ꝛ.SS
Manna descendit de celo aereo. ca.vj.SS.
Manassen interpretat. c.xiiij.KK.in fi.
Manere nos in christo ꝛ christus in nobis quid sit. cap.vj.QQ.in fine
Manere in christo ꝛ nō manere qualis vtilitas ꝛ quale damnū ca.xv.N.ꝛ.O.
Manere in dilectione dei habet infallibile signū. cap.xv.R.
An vere manducauit christus post resurrectionez. capi.vltimo.U.
Manere in christo quid sit ꝛ quomodo sit, ca.j. DD.post medium.
Manere in sermonibus christi quid sit. capit. viij.DD.
Manere dicitur spiritussanctus super christum: q̄re hoc. ca.j.EE.
Manere cum deo quid sit: sicut ꝛ venire ꝛ videre. cap.j.EE.
Mane christus iuit ad templum ꝛ predicationē ꝛ quare. cap.viij.B.
Mane querenda est sapia diuina. Ibidem.
Manicare quid sit. Ibidem.
Manichei heresis: scilicet ꝙ christus non fuisset ante beatam virginem confuratur. capi.j.D. in fine.
Manicheus cōdemnans nuptias confutat. capi.ij.B.
Manicheus condemnat qui dicit materiam esse a malo deo. ca.ij.D.
Manifestauit se christus plus dieb⁹ festiuis q̄s alijs. capitu.iiij.EE.
Manifestare corā effraim: beniamin: ꝛ manasses quid sit. ca.xiiij.KK.in fi.
Manus dei quid per eam intelligitur. c.x.L.iij.
Manus mee distillauerūt myrrham quomodo exponitur. ca.xx.z.
Mansiones in domo patris. id est in celo ꝺd sint ꝛ per quod distinguuntur ꝛ quomodo nominantur. cap.xiiij.B.ꝛ.L.
Mansiones quomodo parantur a christo cū ab eterno fuerunt preparate. ca.xiij.D.ꝛ.E.
In mansiones quomodo accepit ad se christꝰ suos. cap.xiij.F.
Super mare quomodo ambulauit dominꝰ. capit.vj.R.
Marevocant iudei omnem congregationē a quarum. ca.vj.B.
Mare galilee ꝛ tyberiadis quare sic dicit. Ibidē
Mare tyberiadis trāsit iesus vt nos doceret trāsire mare huius mundi. Ibidē circa finē. ꝛ Ibidem tangit causa litteralis.
Mare moraliter quomodo debet nauigari p nauiculam que est crux christi aut penitentia capit.vj.U.
Mare tyberiadis quare sic dicit. ca.vl.B.
Mari tyberiadi plures ciuitates adiacēt. Ibidē.
Maria non christotocos solum: sed ꝛ theotocos dicitur. cap.j.U.
Maria mater Jesu fuit in nuptijs vt studiosa et officiosa. ca.ij.L.in p̄ncipio.
Maria mater in euangelio nominatur ante filiū eius iesum quare hoc. Ibidē.
Maria dicit mater christi fm carnē: nostra vero fm affectum. ca.ij.D.in p̄n.
Maria dicens: Vinum nō habent: vnde habuit presumptionē ꝙ christus faceret miraculū conuertendo aquam in vinum. cap.ij.D.
Maria virgo oīm honestatis est speculum. capi.ij.L.
Mariam matrem quare christus non duxit secū per orbida predicando sicut apostolos capit. ij.L.in medio.
Maria interpretat illuminatrix. ca.ij.E.in me.
Maria conseruabat omnia becin corde suo conferens qō intelligit. ca.vij.MM.in fine.
Maria vgo quomodo sola dicit stetisse circa crucem ꝛ in quibus doloribꝰ. ca.xix.BB.
Marie tres que steterunt sub cruce, scilicet: Maria mater: Eleophe: ꝛ Magdalene: significant tres status fidelium qui christo assistunt Ibidem in fine.
Maria magdalena quare pre ceteris omnibꝰ mulieribus dicit quesiuisse dominū: cum tamen ꝛ alie eū quererent. ca.xx.A.
Marie magdalene laus. Ibidem.
Maria interpretatur. Ibidem
Et Magdalena interp̄rat turrita. Ibidem.
Maria magdalena cum alijs mulieribus an venit mane vel vespere ꝛ quando ca.xx.B.
Marie magdalene vngentum fuit odoriferum: lenitiuum: penetratiuum: vaporatiuum. capit.xij.E.
An vnxit pedes tm vel etiam caput. Ibidem.

Registrū Postille Alberti magni

Martha ⁊ Magdalena sex de causis miserunt p dño Lazaro infirmante. ca.ij.E.
Marthe deuotio ad christum in tribus notatur. cap.xj.S.in fine
Martha habuit valde infirmā fidē cū dixit: Dñe si fuisses hic ⁊c. ca.iiij.BB.
Martha quomodo curata sit a fluxu sanguinis: ⁊ quid significat spūaliter. ca.ij.B.L.
Matheus quare ad teloneū nō est reuersus sicut Petrus ⁊ alij ad piscandū. ca.vl.M.
Matrimoniū quando sanctificat a chīo ⁊ quando non. ca.ij.B.in medio
Matrimoniū quomodo dicit sanctificari a coniugibus. Ibidem.
Matrimoniū q̄ dicunt inhonorare. Ibidē
Matrimoniū Abrae quomodo prefertur celibatui Joannis. cap.ij.K.
Matrimonij finis est multiplex. c.ij.B.in pn.
De Matrimonio. Vide sub dictione Nuptie.
Mathematici siue astronomi reprobant dicētes christū in miraclis suis obseruasse horam. capit.ij.E.
Mater omniū peccatorū ē cōcupiscētia: ⁊ qūo peccator intrat in vterū illius matrⁱ. ca.iij.D.
Materiam dicere esse a malo deo est erroneū ⁊ cōfutatur. cap.ij.V.
Ad maxillam vnam si te quis pcusserit porrige alteram: quare christus nō fecit ⁊ quomodo intelligendum est cap.xix.B.
Mediator quo dicit christus ca.j.2.post me.
Medius ⁊ mediator dicit chīs. ca.j.2.in me.
Mediatorem esse ⁊ mediare quomodo differunt. cap.xiiij.2.
Mediat spūssanctus sed nō est mediator. Ibidē.
Medulla cedri sublimis ⁊ plantata sup excelsum quid sit ⁊ quomodo exponit Prolog.M.
Melchisedech habitauit in oppido Salim. capit.iij.U.
Medulla terre solus christus est. ca.xij.D.
Menses quattuor q̄ pcedūt messem gratie quid significent spūaliter. cap.iiij.BB.in fi.
Mens quo dicit a metiendo: ⁊ qñ dicitur falsum proferre. ca.viij.ZZ.post me.
Mendaciorum tria genera significantur per tres spiritus immundos exeuntes de ore bestie capi.viij.ZZ.
Mendax est diabolus ⁊ quare. Ibidem
Mentiri quis dicit. Ibidem.
Mendacij pater dicitur diabolus ⁊ quare. cap. viij.ZZ.post medium.
Mentiri an christus potuit ca.viij.E.iij.
Mentiri deum est impossibile. patet multis auctoritatibus. ca.iij.DD.
Non ad mensuram accepit christus spiritum quo intelligitur. ca.iij.EE.
Mensura bona: referta: coagitata que sit. capit. xvj.BB.
Mereri an potuit christus post primuz instans: cum in primo omnia meruit. ca.xvij.L.
An meruit de congruo vel condigno Ibidem
Mercennarius qui est ⁊ quare sic dicitur cap.x. MM.⁊.NN.in principio.
Mercennarius dicitur idolū pastorⁱ veri. Ibidē
Mercennarij malum officium Ibidē post medium.
Mercennarius bonus ⁊ malus describunt. capi.x.NN.
Mercennarius triplex: vnus est fouendus: secundus tolerandus: tertius expellendus. capit.x. NN.in medio.
Messias nomē est hebraicum: ⁊ interpretat christus. capit.j.EE.in medio.⁊ ca.iiij.L.in fine.
Messis gratie ⁊ glorie habet quattuor mēses spiritualiter precedentes. ca.iiij.AA.in fine.
De messe spūali plura. ca.iiij.BB.
Messores apostoli ⁊ angeli sed differēter: ⁊ seges fideles horrea ⁊c. Ibidem.
Messem spiritualem inducunt quattuor lumina cap.iiij.AA.in fine
Metreta quid sit ⁊ vnde dicit ca.ij.F.
Metere myrrham cum aromate quid sit. capit. iiij.EE.in fine.
Metent apostoli quod non seminauerunt Ibidem.
Ex metaphora arguere quando valet ⁊ quādo nō. cap.vj.99.
Migma quid sit. ca.vj.F.
Ministerij potestas quid sit. ca.j.BB.
Minister malus nō obest in sacramentis cōferendis: potest tamen si bonus est in multis pdesse. Ibidem.
Ministri debent esse sobrij ⁊ comedere post comestionem conuiuantiū. ca.ij.J.
Minister christi dicitur eius: nomine: officio: ⁊ affectu. ca.xij.DD.
Minister inutilis quis dicit. Ibidem.
Ministrum esse vbi christus est quid est Ibidē.
Minister christi erit vbi ipse ⁊ quomodo intelligitur. cap.xvij.NN.
Minister malus sacramētorum nihil obest. capi.xx.FF.
De minutijs sacra scriptura non curat ⁊ quid nominat. ca.vj.R.⁊.K.⁊ ca.xij.B.
Miraculum cōuersionis aque in vinum quādo sit factum. ca.ij.A. in me.
Miraculum vini manifestauit glorificatorem: sicut stella creatorem: ⁊ vox patris sanctificatorē. Ibidem.
Miracula omnia sunt facta a christo ꝓpter necessitatem: ꝓpter solus illud vnum cōuersionis aque in vinum. cap.ij.D.in fi.
Miracula faciendi potestatem vnde christus habuit. ca.ij.E.
Miracula faciendi hora que sit cum dixit christus Hora mea ⁊c. ca.ij.E.
Miracula christi nunq̄ facta fuerunt sine necessitate. cap.ij.D.in fi.
Miraculum de conuersione aque in vinum christus solo verbo perfecit: non tactu aut aliq̄ alio ꝓpter duas causas. cap.ij.B.in fi.
Miracula alia verbo ⁊ tactu aliq̄n ⁊ fletu pfecit: sed de vino non fecit. Ibidē
Miraculorum christi quod fuerit primum. capit.ij.K.

Super Joannem.

Miracula facere an soli chīo cōueniat ⁊ quomodo alij faciunt. ca.iij.B.
Miracula an boni ⁊ mali faciant ⁊ q̄s differenter. Ibidem.
Miracla maiora facere q̄ christus quomodo sit intelligendum. ca.v.R.
Miraculū cibationis de quinq; panibꝰ quando sit factum ca.vj.B.
Mirabilia octo in sacramento altaris que solus deus facere potest. ca.vj.yy.⁊.ZZ.
Mirabilius mirabilibus alijs quid sit cap. vij. R.in medio
Miraculum ⁊ signū Joānes baptista quare nullum fecit. ca.x.V.iij.
Miracula christi aliter facta sunt q̄s aliorum capi.ix.Q.in fine.
Miracula an fiant fide informi vel formata capi.xiiij.T.
Miracula an mali faciāt in spiritusancto. Ibidē.
Miraculum nemo potest facere extra fidez aut ecclesiam. Ibidem.
Miracula ad quid ordinant. Ibidem
Miraculoꝝ finis quis sit. ca.iij.B.in prin.
Miracula an apostolorū fuerunt maiora christi miraculis. ca.xiiij.U.
Missio filij in mundū est ad saluandū non ad iudicandum vel condemnandū. ca.iij.P.
Missus est filius dei non vt iudicet. cap.iij.P. in fine.
Missio spiritussancti ad quem est facta ⁊ quare. missus est enī in mundū ꝓpter quattuor. capi. iij.M.in medio.
Missus est filius nō a se sed a patre. ca.v.U.
De missione spiritussancti ⁊ pro festo pentecostes. Vide cap.iij.M.per totum.
An missus fuit spiritussanc⁹ anteq̄ christ⁹ ascenderit ad celum. ca.vij.NN.⁊.OO.
De missione. Vide sub littera Spiritussanctus.
Missio spiritussancti an fuerit impedita p presentiam corporalem christi. cap.xvj.in fine.⁊.E.⁊ Q.per totum.
Misericordia dei quomodo preuenit ⁊ quo subsequitur nos. cap.xiiij.DD.
Mittens pater est simul semper cum filio propꝰ duo. cap.viij.FF.
Modicum ⁊ iam non videbitis me: exponitur. cap.xvj.N.
Modicū est totū tēpus ad eternitatē. Ibidē.
Mons dicit christus triplr. ca.vj.P.in me.
Montē vocat Joānes euāgelista quod alij desertum. cap.vj.L.
In montem oliueti christus ascendit sepe ꝓpter tres causas. cap.viij.Z.
In monte quare adorauerūt antiq̄ ca.iiij.P.
In montem christus fugit ⁊ ascendit: quia verus ipse est mons ca.vj.P. in fi.
Monumentū nouū christus habere debuit: Ratio est capi.xix.P.P.
Monumentū vnde dicitur ⁊ quare sic nominat. cap.xx.B.in fine.
Ad monumentū cucurrit Petrus ⁊ Joannes et quare non alij: ⁊ quis plus dicitur currere, capit.xx.E.in fine
Ad monumentū Petrus intrauit: ⁊ significat ecclesiam: sed non Joānes: ⁊ significat synagogā. cap.xx.F.in principio.
Mors Joānis euāgeliste describit. Prolo.y.
De morte Joānis euāgeliste an fuerit mortuꝰ an non. Vide diuersas opiniones cap.vlti.KK
An sit translatus est opinio Ibidem
Mortuum esse Joannem Albertus credit probabilius esse. ca.vl.LL.
An mortuus sit christus pro amicis vel inimicis ⁊ quomodo pulcre. ca.xv.EE.
Mortem crucis quare christus elegit. capit.xix. E.in fine.
De morte christi Judei sm eoꝝ legem offitio inexcusabiles sunt. capi.xix.B.
Mors christi somno comparat ca.ij.P.
Mors christi q̄amara fuit. ca.iij.N.in fi.
Mortis christi confusio q̄ ad omnes sensus chīi Ibidem.
Mors christi quomodo fuit libera ⁊ voluntaria capi.x.LL.
Morte christi simpla curata: est duplex mors in nobis. ca.x.UU.
Mors christi dicit exaltatio quattuor de causis. cap.viij.EE.
Mortis inceptio ex quibus ⁊ quando potest cognosci. ca.iiij.BB.
Mortis cogitatio purgat aiam. ca.ij.B.
De morte expedit duo cōsiderare. scz: necessitatem moriendi: ⁊ horez qualitatis mortis incertitudinem. Ibidem.
Mortis cōsideratio causat pūentis vite contēptū ⁊ mortis preparationē. Ibidem.
Mors ex certis signis iudicatur vicina infirmo. cap.iiij.BB.
Mortis inceptio quando est. Ibidem.
Mortuos tres tm̄ suscitauit christus. ca.v.S. ⁊ propter quid.
Mortui cum non sentiunt quomodo audient vocem filij dei. cap.v.y.
Mortem gustare ⁊ videre an sit idem ⁊ quid sit. capi.viij.B.iij.in fine.
Morientur in inferno: sed nunq̄ permorientur. Ibidem.
Moriemini in peccatis vrīs: ꝺ dictū christi non ponit necessitatem iudeis: sed eorum malam obstinatam voluntatē ostendit ca.viij.AA
Mors vera que sit. ca.xj.J.
Mors nature est chīo somnus ⁊ quare. capit. ij.N.
Mori in vulua vt Job dixit quare non mortuus in vulua quid sit. cap.ij.R.
Mori ⁊ pmori differunt. ca.xj.L.in fi.
Non moritur qui credit quomodo intelligitur, Ibidem.
Mortē patrū veteris testamēti quare deꝰ voluit deplorari. ca.ij.z.in fi.
Mortuos tres suscitauit christus significat tria genera peccatoꝝ. ca.xj.EE.
Mortuoꝝ vnctio in veteri lege quare fiebat ⁊ q̄d significat. ca.xij.M.in fine.

Registrū Postille Alberti magni

Moralis doctrina ꝓpter opationē est: nō ꝓpter cō
templationē. J. in ꝓncipio. x. capli
In morte boni plus dolent ꝙz mali. Jbidem.
Mori quō est molestum fm naturā: pciosum vo
fm rationē. ca. vl. EE.
Moyses quomodo vidit in lumine theophanico
cap. j. y. in medio.
Moyses an viderit diuinam essentiam. capit. j.
y. in medio.
Moyses legislator. ca. vij. M. in me.
Moyses quomodo dicit vidisse deum facie ad fa
ciem cap. v. KK. in fi.
Multi vocati sed pauci saluātur vnde prouenit.
cap. iij. P. in fine.
Multiplicatio panum fuit possibilis. capit. vj.
S. in fine.
Mulierem quare christus vocat matrem suaz cū
dixit Vinum nō habent: quid mihi z tibi mu
lier. ca. ij. E.
De muliere reperta in adulterio hystoria an a bea
to Joanne sit scripta. capi. viij. in prin.
Mulieres non debent discurrere sed domi disce
re. cap. ij. L.
Mulier menstruata spiritualiter q̄d sit z quis di
citur coire cum ea. ca. iiij. L. in fine
Mulieres sint subiecte viris ca. iiij. M.
Mulier est sensualitas: ratio vir. ca. iiij. M.
Mulier chananea habēs q̄nqz viros significat ra
tionē que abutit q̄nqz sensib. cap. iiij. N.
Mulierez chananea qualr dñs tālongo sermone
solus informauit cap. iiij. U. in fi.
Mulieri chananee christus solus locut⁹ est: z q̄
modo mirati sunt discipuli. ca. iiij. X.
Mulieres nō debēt multū vagari nec currere: ex
emplo marthe z magdalene. cap. xj. E.
Mulieres debēt se cōtinere domi exemplo Ma
gdalene ꝓpter tria. ca. xj. L.
Mulier vnde dicit. ca. viij. B.
In mundo dicit esse quis qui sequit sensualitatē
extra mundū: cuius cōuersatio est in celis cap.
j. P. in medio.
Mundus dicit a mundissimo exemplari forma
tus ca. iij. M. in fi.
Mundus verus dicit mundus triplici mūdicia
scz: sanctitatis: similitudinis: z pulcritudis. Jbidē.
De mundo quis non est. Jbidem
In mundo dicit fuisse deus filius dupliciter. scz:
ab initio triplici modo: postbac in tempore visi
biliter. cap. j. O.
In mundo est deus nō vt pars: sed vt factor z re
ctor. Jbidem.
In mundū venit non per loci mutationē: sed noui
effectus productionē. Jbidem.
In mundo qūo ostendit dei sapiētia: potentia: et
bonitas. Jbidē in fine.
Mūdus quare deum nō cognouit ꝓpter duas
causas. Jbidem. in fine
Per mundu⁹ qūo intelligit hō sensualis cum di
citur Mundus eū nō cognouit. Jbidem.
Mundus ꝑ dilectorib⁹ mundi accipit. Jbidē.
Mundus frequenter accipit ꝑ hominib⁹ mūda
nis. cap. vij. E.
Mundus accipit pro homine qui est quodāmo
do omnis creatura. ca. viij. K.
Mundum nō posse capere que christus fecit qūo
intelligendū sit. ca. vl. PP.
In mūdo qūo relucet deitas: bonitas: sapiētia: et
huiusmodi. ca. j. O. in me.
Mundus accipit pro hominib⁹ mundanis ca
pi. xv. MM. in fine.
In mundo quomodo non dicuntur esse apostoli
Jbidem. OO
Mund⁹ quintupl'r accipit. ca. xvij. T. z. U.
De mundo quomodo non sunt apostoli z christ⁹.
cap. xvij. LL.
De mundo esse q̄d sit. ca. xiij. B. in me.
Mund⁹ non cognouit te patrē iuste quidez: expo
nitur dupl'r. cap. xvij. QQ.
Murmur quid sit. ca. vj. FF
Murmur Judeoz quomodo fuit contra christ.
Jbidem.
Murmurare nō debemus. Jbidem in fine.
Murmurauerūt nō solum Judas: sed z alij disci
puli in vngenti effusione: sed valde differenter.
ca. xij. F. in fine.
Murenule auriū quid significent ca. x. qq. in fi.

Abuzarda prin/

n ceps cocoz cap. iiij. N. in fi.
Nabuzarda qui incendit templum
domini significat gulam que incen
dit corpus ad libidinē ca. iiij. N. post me.
Nardus quid est z quomodo significat humilita
tem. ca. xij. D.
Nardus mea dedit odorem quomodo intelligit.
Jbidem.
Nasci denuo qūo oportet hominē. ca. iij. L.
Nasci ex sanguinib⁹ quid sit. ca. j. S.
Nasci ex voluntate carnis quid sit. Jbidem.
Nasci ex deo quid sit. Jbidem
Nasci mori z renasci quid sit. ca. iij. L. in pn.
Nasci ex spiritu quid sit. ca. iij. F. post me.
Natus quando est homo vere z mortuus. capi.
iij. E.
Natiuitas bois duplex est. scz: prima añ lapsum.
secunda post. Ubi supra
Natiuitas mala peccatoz qui quotidie nascunt.
cap. ij. D.
Natiuitas quadruplex: culpe: nature: gr̄ie: z glo
rie. ca. iij. D. in fine.
Natus ex spiritu qūo spiritus est. ca. iij. B.
Natiuitas primo hominis est per legē cōcupiscen
tie: secunda est ex celesti patre per spiritū gratie.
cap. iij. B. in fine
Natiuitas siue generatio per baptismū an sit mi
rabilis. Jbidem.
Nathanaelē q̄ fuit doctus quare nō vocauit chri
stus per se sed per Philippū. ca. j. MM.
Nathanael interpretatur donum dei. Jbidem
in fine.
Nathanael an cognuit christuz esse filium dei ꝑ na
turā: cū dixit, Tu es filius dei an nō. ca. j. MM.

Super Joannem.

Nathanael an eodē mō fuerit cōfessus chr̄m cum
petro qñ dixit: Tu es filius dei. ca. j. NN.
Nathanael interpretat. ca. vl. D.
Natatoria siloe quare sic dicit. cap. ix. J.
Nauis spūaliter q̄d significat. ca. vl. F. in me.
In nauicula existēs: annuētes alijs vt iuuent eos:
qūo intelligit z q̄ sunt q̄ iuuant. ca. vl. S
Nauicula q̄d moralit fiat: z qui sint in ea: z qūo
per eā transit mare. cap. vj. U
Nauigio veniētes discipuli ad christum in litore
quid significat. capi. vltimo. O
Nazareth flos interpretatur. capi. JJ
Nazareus vocat christus ꝓpter ꝙttuor Jbidē
A nazareth potest aliq̄d boni esse: dupl'r exponit:
remissiue: z interrogatiue. cap. j. KK.
Negatio Petri an sit facta i domo Anne vl Cai
phe. ca. xviij. P.
Negatio Petri qūo facta fuerit. cap. xviij. U
Negans se christianū negat z chr̄m. Jbidem
Negatio Petri fuit in domo Anne inchoata: Sz
in domo Caiphe ꝙsummata. cap. xviij. X.
Negauit Joānes baptista ex sua bonitatez humi
litate tria magna de se cap. j. y. in prin.
Negociatores clerici valde reprehenduntur per
christum. cap. ij. N. circa finem.
Nemo ascendit in celum nisi qui descēdit quomo
do intelligitur. cap. iij. J.
Nemo vnq̄z vidit deum quomodo intelligit. ca
pi. j. y. in medio.
Nemo sine peccato est multis autoritatibus pro
batur. capi. ix. L.
Nemo scit an amore vel odio dignus sit: exponit
Nesciut Joannes baptista chr̄m (ca. xiij. LL.
quomodo. ca. ij. BB. in pn. z ca. j. LL. in pn.
Nicodemus a ser cōmendat. cap. iij. B.
Nicodemus interpretatur effluxio terrenitatis q̄
terrena postposuit. Jbidem
Nicodemus primitie Judeozum fuit q̄ venit ad
baptismum. Jbidem.
Nicodemo quare christus nō aperte sed sub figu
ra exponit passionem suam. cap. iij. L
Nicodemus fm tria venit ad christum: fm que z
nos venire debemus. cap. iij. B
Nihil mihi conscius sum: sed in hoc iustificat⁹ nō
sum quomodo intelligit. cap. xiij. LL.
Nihil fit homo per peccatum z quomodo intelli
gitur. capi. viij. BB. in fine.
Nihil factū est sine ipso qūo intelligit. ca. j. J
Nobiles arguuntur gloriantes de sua nobilitate
contra exemplum christi. capi. j. MM. in fi.
Nobiscum quomodo semper est christus: z quo
modo non est nobiscum. capit. xvj. N.
Noe sicut solus saluatus est cū familia sua in ar
ca: ita soli saluantur in vndis huius maris qui
sunt in christi nauicula. cap. vj. T.
Nomen Joannis qūo interpretat. Prolog. O
Nomē filij z verbi quomodo differunt z quomo
do dicunt diuersos respectus capi. j. F.
Nomen nouum quare imponit electo in papam:
z vnde habet originē. cap. j. FF. in me.
Nomen quomodo dicitur a notamine. capitu.
tertio. O.
Nomen vnigeniti quomodo sit notum factū mul
tipliciter nobis. Jbidem.
Nomen saluatoris multi est iusta causa condēna
tionis. Jbidem.
In noie chr̄i baptizauerūt apli ca. iij. T. in fi.
In nomine christi intelligit trinitas. Jbidez.
Nomen Jesu in principio ecclesie fuit contemptū
Judeis. capi. xv. RR.
Nomen Jesus quale sit z nomen christus z vnde
dicantur. capi. xvij. J.
Nomen vnde dicitur. cap. xvij. O.
Nomen implicite idez explicat q̄ diffinitio expli
cite. Jbidem.
Nomen patris quomodo christus manifestauit
multipliciter. Jbidem.
Nomen Joannis maxime cōueniebat Joāni bap
tiste capi. j. N. in fi.
Non nominauit Magdalena christū: christū: sed
dominū: z quare hec ca. xx. L. z. N
Noticia que ex gratia procedit non ex carne lauda
bilis est in sanctis. ca. j. BB. z. LL. in pn.
Nox dicitur a nocendo. capi. ix. B. z capitū. xj.
M. in medio.
Per noctem quid intelligat moraliter. Jbidem
Nocte quare tradidit Judas christum: z non in
die. capi. xvij. L
Nox in qua piscabant apostoli spiritualiter quid
significat. capi. vlti. F. in medio
Nox in cordibus hominum est in quibus non est
christus. Jbidem.
Noctes due quibus christus fuit in sepulcro q̄d
significent. capit. ij. P.
Nouit christus omnia. cap. ij. S.
Nudus egressus sum de vtero matris: nudus re
uertar quomodo intelligit de peccatore qui nu
dus sine virtutib⁹ nascit. capi. iij. D.
Nudus chr̄s pepēdit in cruce ꝓpter tria ca. xix. z.
Numerū omnino certum scriptura non semp cu
rat: sed sepe ponit quasi quinq̄ milia vel huius
modi capi. vj. R. z. R. z cap. xij. B.
Numerus centenarius spiritualiter vnde fitz sur
git. cap. vltimo. R. in fi.
Numerus quinquagenarius est numer⁹ remis
sionis. Jbidem
Numularij qui dicunt. cap. ij. M. in me.
Numularios sacerdotes veteris testamēti habere
volebant contra prohibitionē. Jbidem
Numularij spirituales qui sunt qui sedēt in tem
plo. capi. ij. M. in fine
Nuptie institute sunt in paradiso in quibus sunt
quattuor: sexus: discretio: cōiunctio: actus z fru
ctus a domino. capi. ij. B.
Nuptie quia sunt in officium nature: bonū mor
talium z ciuilis societatis z remediū concupiscen
tie vt sacrm: ideo sunt a chr̄o approbate Jbidē.
Finis nuptiarum. Jbidem
Nuptie quid sint. Jbidem.
Per nuptiarū diffinitionē quomodo excludit cō
cubitus innaturalis z ois incestus Jbidem.
Nuptias cōdemnare est hereticum. ca. ij. B.
Nuptie q̄druplices: naturales; morales: allegori
ce: z anagogice. Jbidem

Ad nuptias debent vocari honeste matrone exemplo Marie que erat vocata z propter quid. capitu.ij.L.in principio.
In nuptijs fuit Maria vt studiosa z officiosa.
Ad nuptias si vocatur aliquis: (Ibidem debent z sibi valde coniuncti secum vocari:alʒ turpe est. capitu.ij.L
Nuptiarum sponsus an fuerit Joannes euangelista. Vide opiniones. capitu.ij.K.
Nuptie quadruplices. Ibidē
Nuptie hominis :z hominis ꝼm esse sociale que sint. Ibidem.
Nuptie quarte sunt dei z hominis in christo ꝼm esse diuinum z personale. Ibidē.
Nuptie dei z hominis ꝼm esse glōie q̄ sint Ibidem
Quis sit consensus: amplexus:osculum: coniunctio harum nuptiarum Ibidem
Nuptie tertie dei z hominis ꝼm esse glorie q̄ sint. Ibidem.
An post nuptias christꝰ statim descendit caphar naum. capitu.ij.L.

Oblatio spiritus nostri cum deuotōe deo quattuor requirit. capi.ij.F.in fine
Oblatio nostra debz quattuor habere. capitu.ij.F.in me.
Oblatio christi fuit gratissima: Ratio ponit capitu.x.SS.post medium.
Oblatio christi qūo fuit voluntaria Ibidem
Oblationū Judeorum erat triplex reseruatorium: musach:corbona:gazophylatiū. ca.viij.T.
Oblationes altaris deus pater :sicut nec se ita nec illam refutare potest a quocunq; offeratur capitu.vj.F.ij.
Obedientiā debēt habere oīes ministri. ca.ij.J
Obedientia est ministrorū Ibidem
Obediens fuit christus legi. capi.ij.L.
Oculis plenus dicitur Joannes aquila. Prolog.Q.circa finem.
Oculos quare christus eleuauit in suscitatōe Lazari. capitu.xj.DD
Oculi an ex igne sicut Plato dixit: aut humore aqueo lympido componant ca.ix.P.in fi.
Oculorum eleuatio in celū tria significāt in orante. capitu.xvij.B.
Octo cause quare aliqui puniunt. capitu.ix.D. per totum.
Octo mirabilia que fiunt in sacramento altaris q̄ solus deus facere potest. ca.vj.yy.z.ZZ.
Occidere non potuerunt iudei christum quando volebant:sed quādo christus: quod fuit mirabilibus mirabilius. cap.vij.R
Octo conueniunt beatitudini:septem operationi. capitu.xx.RR.
Octauo die quare dominus apparuit Thome.
Odire lucem z tenebras diligere (Ibidem. quomodo sit possibile. cap.iij.Q
Odiū non est inter eos qui sunt similes:voto:ore: voluntate. capitu.vij.E.
Odium inter quos est z quos non Ibidem
Odij ꝙrium est blasphemare. cap.xv.LL.
Odire animam z quomodo debet odiri quid sit. capitu.xij.BB.in fine.
Odium est radix peccati ca.xv.LL
Odor libidinem prouocat. capi.iiij.D
Odor suauissimus dei est peccatorum conuersio. capitu.iiij.AA.
Odor bonus christi quid sit. capi.x.XX.
Odor bonus interficit scarabeum. capi.x.XX.
Officia ꝯtuor pastoris circa oues ca.x.L.z.U
Officium predicationis volens exercere quid debeat intendere cap.vltimo.D
Officium predicationis significat per rete.capitu.vltimo.L.in fine.
Officia spūssancti aduenientis sunt. cap.xvj.F.
Oliueti montem christus sepe visitauit,ꝓter tres causas. cap.viij.A
Oleum:resina:mel:balsamum: quid significēt spiritualiter. ca.xij.DD.in fine
Olfactoria mulierū reprehendunt. ca.iiij.M
Omnes qui in monumentis sunt audient vocem filij dei zc.quomodo intelligit:cum multi sunt qui non sunt sepulti :multi incinerati ca.v.?.
Omnia opera sua christus fecit sicut potestatem habens:non sicut minister vtens:claue: gratia: potestate aliena. capitu.vij.N.
Omnia ꝙ ipsum facta sunt:per: non dicit causam instrumentalem. cap.j.H.circa finem
Omnia per ipsum facta sunt quomodo intelligitur Contra: Arrium: Eutycen: Manicheum: z Paulum Samo. zc. cap.j.H.in me.
Omnia per ipsum facta sunt :non distribuit similiter ꝓ factore.ergo nec ꝑ filio z spiritusancto:sed ꝓ factura. Ibidem
Sine ipso factum est nihil;exponitur varie. capitu.j.J.
Omnis: hoc signum quomodo z pro quo distribuit cum dicit:illuminat omnem hominem in hoc mundo. capitu.j.P.in prin.
Omnia que christus habuit dedit nobis :z quomodo:animam:deitatem:corpus: sanguinem: z sic de alijs. capi.vj.L.iij.per totū.
Omnia traxit ad se christus quomodo intelligitur. capitu.xij.NN.
Omnia que habuit pater dedit filio: z omnia filij patris sunt. capitu.xvij.U
Omnem veritatez docuit spūssanctus apostolos quomodo intelligit capitu.xvj.D
Omnia dixit christus discipulis que audiuit a patre: z tamen dicit Multa habeo vobis dicere: sed non potestis portare modo:quomodo intelligitur. capitu.xvj.M.
Opinio quid sit z quid scientia. ca.iiij.T.in fi.
Opiniones due an intinctus panis porrect? Jude fuit corpus christi ca.xiij.Y
Opera nostra quomodo debent fieri in publico. capitu.vij.E.
Opus seruile non dicit si est opus iusticie z curationis perfecte:aut ꝑ defensione legꝭ ca.vij.P
Opera christi an sint sufficiēs testimonium sue diuinitatis. ca.ix.z.in fine.

Opera dei quomodo dupliciter sunt perfecta capitu.ix.LL
Opus seruile est peccatum. capitu.v.J.
Opera dei confiteri honorificū est ca.v.M.
Opera a quibus deus cessauit que sint:z que sint que vsq; modo operatur. Ibidem
Operatio patris z filij z spiritussancti quomodo sit indiuisa. capitu.v.Q
Opera christi quomodo testificant eius diuitatē. capitu.v.MM.per totum.z circa finem
Opus z labor quid sit vnumquodq; illoꝝ z quomodo differunt. capitu.vj.Y
Opus:labor:actus:factus:quid sint:z quomodo differunt. capitu.vj.z.
Opinio est an Joannes euangelista fuerit ille quē christus reuocauit a nuptijs. Prolog.S.
Opus :operans :z operatum: quod apotheleſma vocatur quid sit. Ibidem
Opera rei faciūt cognoscere virtutē :z virtus substantiam capitu.viij.R.in medio.
Opera miraculosa dei in nobis quare ꝑsupponūt miseriam aliquam. capi.ix.E.in fi.
Opera fidem edificantia sunt a patre filio inūcta. capitu.ix.F.
Operari nos oportet dum dies est quomodo intelligendum sit. Ibidem.
Opera dei laudare z ammirari debemus :sed non inuestigare. capit.ix.L.in fi.
Operibus christi nemo fecit similia quomodo intelligitur capitu.xv.LL
Opera que ego facio z ipse faciet. ca.xiij.L.
Opera miraculosa an fiant fide formata vel informi. Ibidem.
Opus christi qđ ꝓsummauit q̄le est. ca.xvj.K.
Orare volens ꝯtuor debet habere. ca.iiij.R.
In Oratione quattuor sunt necessaria .rectitudo scz :cordis :Intentionis :simplicitatis: operis. Ibidem.
Orationem facimus ad deum sub nomine patris plus q̄ filij propter multa. ca.iiij.S.
Oratio quid sit. capitu.iij.L.
Oratio debet habere q̄ttuor cōdiciones. c.iiij.LL
Orare quid:quomodo:a quo:z ad quid debem?. capitu.xvj.AA
In oratione aliter debet se habere peccator: iust?: z saluator. capitu.xvij.B.in fine
Orare an decuit christū:patrem: z quomodo orare potuit. capitu.xvij.D.in fine
Quare orauit christus cum nō indiguit: z cum ꝑ se ipsum dare potuit. capi.xvij.M.in fine.
Orationem suam christus fecit exaudibilem propter quattuor capitu.xvij.N.in fi.
An orandum sit pro predestinatis. capitu.xvij.Q.in fine.
Orauit christus pro apostolis predestinatis tribus de causis. Ibidem
Quomodo orat pro eis z quomō non orat. Ibidem post medium.
Orat christus ad patrem: z nos orare debem? ꝓpter tres causas. capitu.xvij.MM.
Orauit ratio in christo pro eius sensualitate sicut aduocata. capit.xij.KK.in medio
Orat christus vt homo :vt deus vero oratur. capitu.xiij.Z.in fine.
Quomodo orat christus pro nobis:cū tamen ipse dixit Non dico q; rogabo patrem c.xiij.z.
Orare in spiritu z veritate q̄d sit cap.iiij.S.
Ordinare statuta z alia in ecclesia dei est officium prelatorum. capitu.vj.J.
Ordeaceus panis qualis sit z quid significet capitu.vj.F.
Ex ordeaceo pane quare christus (pitu.vj.F. non fecit panē triticeū: sicut in nuptijs ex aqua optimum vinum capitu.vj.L
Contra originale peccatū medicina est baptismꝰ. capitu.iij.F.post medium
Originale peccatū ex qua lege transfundit Ibidem in medio.
Ab originali purgatus generat alium in originali: Ratio tangitur capitu.iij.B.in fine.
Pro originali punimur:z an quis plꝰ alio. capitu.ix.B.in fine.z.L.in principio.
Originem z ortum vnde fuit christus: an Judei cognouerunt z quomodo nō ca.vij.S.p totū.
Ortus in quo christus orauit qualis fuit z vnde dicitur. capitu.xviij.B
Ortolanus est christus capitu.xx.N.
Orphani z pupilli qui dicunt. capi.xiij.EE.
Ostium fidei z cuiuslibet scientie sunt eius principia per que intratur. capitu.x.A.in medio.
Per ostium verū non intrant ad ecclesiam z bñfi cia: heretici: simoniaci :dolosi:intrusi. ca.x.B
Ostium quid sit :z quomodo per quattuor oportet vere intrare. capitu.x.K.
Ostium arce quare fuit positum in lapere arce dei ortum. capitu.x.BB
Ostium quo tota vita nostra voluitur est cor:in q̄ sunt duo postes qui debent liniri sanguie christi quid significent ca.vj.MM
Ostiarius qui intromittit ē triplex. capi.x.R.
Ostium celi est humile:parvum:artum:angustū: propter quod multi non possunt intrare. capitu.x.R.in fine.
Ostiū dicit christus quadrupliciter. scilicet: ostiū veritatis:potestatis:hospitalitatis:beatitudis. capitu.x.AA.z.BB.
Per ostium quidam nō intrant :z tamen veniūt: sed non rite. capitu.x.LL.
Ossa christi que sunt z quomodo non sunt cōfringenda. capitu.xix.RR.in fine.
Ostendit illi regnum dei z dedit illi scientiam sanctorum quomodo intelligit ca.iij.L.in me.
Osanna quid significet z vnde dicit ca.xij.R
Oues significant opa patientis. ca.ij.M.in fi.
Oues vendere in templo quid sit:z qui vendunt.
Ouile quomodo significat ec (Ibidem. clesiam. capitu.x.L
Ouile bonum z vile debet habere septem cōdiciones:sic z spirituale. Ibidem
Ouium pabulum quid est. capitu.x.L.
In ouili non debent morari aut intrare:equꝰ:mulus:asinus:canis:porcus:z qui sint. capitu.
Quis multe cōdiciones bone que debē esse in eo qui spiritualiter vult intrare ouile. (x.F. capitu.decimo.B.

Registrū Postille Alberti magni

In ouile quidam intrant de super: quidā per fossionem parietis: quidā fundamenti: z quidam aliunde qui sint capitu.x.N.
Oues christi que sunt: z quales condiciones habere debent. capitu.x.EE
Ouem vnicam z paruulam christi quomodo dicitur habere. capitu.x.RR.in medio
Ouile quomodo significat ecclesiam catholicam z religionem. capitu.x.B
In ouile ecclesie quomodo nō intrant per ostium heretici: simoniaci: intrusi: dolosi. Ibidem
Oues quomodo sint spiritualiter a pastoribus conseruande: curande: fecūdande zc. c.x.M.z.N
Ouium pascua spiritualia qualia debent esse ca.
Oues quare inter cetera animalia (x.N.in fine
Oues quomodo audiūt vocē pastoris ca.x.S.
Ouium pastor debet habere quattuor officia circa eas. capitu.x.T.
Oues sumus christi triplici iure.scz: creationis: emptionis: laboris. capitu.x.T
Oues quomodo dicūtur cognoscere pastorem fide: deuotione: gratiarū actione ca.x.OO
Oues bone respectu pastoris sex debēt habere. capitu.x.PP.
Oues quomodo debēt sequi pastorē. ca.x.Z.iij
Oues quomodo nemo possit tollere ō manu christi z quare capitu.x.B.iij.
Ouiū opera tria in hac vita capitu.x.L.iij.
Oues q̄ rapiuntur de manu christi pastoris vnde hoc prouenit. Ibidem.

P Pabulum ouium quomodo est doctrina sacra comparata palee z fenoviridi c.x.E
Patientie exemplum debet nobis esse infirmus qui iacuit circa probaticam piscinam triginta octo ānis. z hoc propter quattuor virtutes. capitu.v.D.in medio
Palmites in vinea sutiles sunt multiplices z resecandi. capitu.xv.N.
Palmarū spatule qd significant. ca.xij.O.
In palmarum festo an christus sedit sup assinam z pullum eius. capitu.xij.S
Palee nullo modo cōparat se christus: sed grano. capitu.xij.ZZ.in medio
Paleas comedunt superbi Ibidem
In omne palpabile sit corruptibile vt Grego. dicit z quō sit intelligendū. cap.xx.MM
Panem paratum omne delectamentū in se habentem dedit nobis deus quomodo sit intelligendum. capitu.vj.M.iij
Panis frumenti quattuor habet in se: z que conueniunt chīo z que non. capi.vj.JJ.
Pampinus vicis quid significat. ca.xv.D
Panis eucharistie dicitur verus panis quadrupliciter. capitu.vj.KK
Panis eucharistie in sacramento sumitur pro significato. capitu.vj.LL.
Panis eucharistie quomodo pro omnib⁹ datus est sufficienter sed nō efficienter Ibidē.
Panis eucharistie est qui de celo descendit z dat celo capitu.vj.SS
Panes spirituales sex debemus comedere in sex diebus festis capitu.vij.LL.
Panis z aqua initiū hominis capitu.vj.D
Panis hordeaceꝰ cuius nature est z quid significet moraliter. capitu.vj.F.
Panis triplex.scilicet: penitentie: doctrine: z refectiōis eterne. z quilibet istorum est quintuplex.
Panes quinq̄ eterne vite. (capitu.vj.S
capitu.vj.N.per totum
Panem triticeum quare non fecit christus ex panibus hordeaceis sicut in nuptijs ex aqua optimum vinum. capitu.vj.L.
Panes quomodo sint multiplicati: an per additionem materie: vel nouam creando vl̄ in seipis multiplicando. capitu.vj.S.in fine.
Panis aser interp̄tatur pinguis panis ca.vj.P
Quomodo intelligendus sit qō dicit Ysaias: qui habitatis austrum cum panibus occurrite fugienti. capitu.vj.AA.
Panem de celo prestitisti eis: quid intelligitur p celum. capitu.vj.P.
Panis verus dicit̄ eucharistie sacramentum sex rationibus. capitu.vj.AA.
Panis materialis z spiritualis qui ē eucharistia quomodo differūt pulcre ca.vj.AA.in fine
Panis sacramenti eucharistie quomodo ex trib⁹ satis conficit z qd significet. ca.vj.BB.
Panis intinctus quē christus dedit Jude an fuit corpus christi: due opiniones cap.xiij.Y.
Pape electo imponit nomen nouum: z vnde habet originem. capitu.j.FF.in medio
Pater in diuinis dicitur principiū: nō de principio z quare. capitu.viij.BB.in medio.
Pater filius z spiritussanct⁹ quomodo sunt vnū principium: sed differenter capitu.viij.LL
Pater in diuinis quare dicit̄ pater viuens plus q̄ filius: z filius viuere p̄pter patrem capi.vj.
Pater z filius q̄ non sunt plures dij (M.iij.
exducitur cū dicitur In principio erat verbum. capitu.j.B.in fine.
Pater z spūssanctus quare non sunt incarnati sicut filius p̄pter tres causas. cap.j.T.in p̄n.
Pater nō iudicat quenq̄ quomodo intelligendū sit z multiplici iudicio. capitu.iij.P
Pater meus vsq̄ modo operatur quomodo sit intelligendum: z quomodo cessauit deus ab omni opere capitu.v.M.circa finem
Pater diligit filium in diuinis dilectiōe essentiali z dilectione spiritussancti: sed nō eodē modo.
Pater quomodo omnia demōstrat filio que ipse facit. (capi.v.O.
Pater maiora demōstrabit filio quomodo sit intelligendum. Ibidem.R.z.S
Pater nō iudicat quenq̄ quomodo intelligitur. Ibidem.T.
Pater celestis quare plus dicit trahere q̄ filius z spiritussanct⁹: vt Jbi Nisi pater meus traxerit. capitu.vj.BB.

Super Joannem.

Pater trahit per filium z ad filium: per spiritum sanctum z ad spiritumsanctū: quomodo intelligendum sit. Ibidem
Patris vocem quare dixit christus nunq̄ esse audiram: cum tamē sepius insonuit. c.v.RR
Pater sub nomine patris est adorandus plus q̄ sub alijs p̄pter quattuor capitu.iiij.S.
Patrem christi Judei putabāt esse Joseph: de celesti nihil opinabantur. capitu.viij.R
Pater cognoscitur per christum sicut per certissimam viam Ratio capitu.viij.S
Pater in diuinis mundum dilexit tripliciter capitu.
Patris affectus ad nos est dulcis: (pic.iij.M.
sapiens: fortis: imitabilis Ibidem
Pater in diuinis non fuit vnitus voci in qua dixit: Hic est filius meꝰ dilectus ca.j.BB.in fi.
Pater quomodo sit maior filio: z filius minor capitu.xiiij.TT
Patrini qui alꝫ grece dicuntur Anadochi vnde sumpserunt originem in ecclia ca.j.EE.in me.
Pater dicit̄ esse in filio: z filius in patre quomodo intelligitur. capitu.x.B.iij
Pater est in filio sicut lux in splendore. capit. xij.UU.in fine.
Paradisi fons habēs quattuor flumina quid significet capitu.vij.NN
Paradisi quattuor flumina exponuntur triplicit̄er. pulcre Ibidem.
Paralyticus a christo sanatur mediante probatica piscina p̄pter tria capitu.v.A.
Paralysis specialiter infirmitas dicit̄ z egritudo valde mala. capitu.v.F
Paralyticus trigintaocto annis infirmus: fuit p ceteris oīnibus sanatus propter quattuor capitu.v.N.in fine.
Paracletus dicit̄ christus z spiritussanctus: sed diuersimode. capitu.xiiij.z.ec.p.in fi.
Paruuli an manducent eucharistiam spiritualiter. capitu.vj.MM
Paruuli nascūtur in Adam z cum originali capitu.
Parabola quid sit. (pitu.tertio.F.
capitu.x.z.in medio.
Passionem suam quare christus nō aperte sed latenter per figuram significauit. capitu.iij.L.
Passio christi fuit amarissima capitu.iij.N.
Passio christi quare plus significatur per serpentem eneum suspēsum q̄ per quodcūq̄ aliū animalium in lege oblatum capitu.iij.L.
Passio christi fuit voluntaria: quia pater omnia dedit in potestate eius capitu.xiij.D
Passio z propassio quomodo differunt. capitu.xj.LL.in medio.
Propassio tristicie fuit in chīo: sed non vt passio.
Pascha quid sit aut Phase (Jbidem
capitu.ij.L.in medio.
Pasca quando manducauerūt Judei ca.xviij.z.
Pasca quid nominat capitu.xix.O
Pasca nostrum z Judeorum non eodem tempore celebratur. capitu.xj.UU.
Pascha nullus immundus edere potuit ante sex dies. capitu.xj.UU
Pasce quare christus venit Hierosolymam. capitu.xij.A. in fine
Pascua quadruplicia que amministrantur ouibus. capitu.x.FF.in fi.
Passio christi eodem fuit die quo z eius annūciatio. capitu.ij.L.in fine.
In passione christi an pater dereliquerit eu3 cum dixit: Heli zc. capitu.viij.FF.in fine.
Ante passionem suaz christus egressus est ciuitatem propter tria capitu.xviij.A
Ad passionem christus fecit viam per torrentem cedron. Ibidem
Passio christi fuit proditiosa. capitu.xviij.L
Passio christi fuit voluntaria: ostendit ex q̄tuor causis capi.xviij.D.vsq3.R.inclusiue.
Passio z captiuitas chīi fuit ignominiosa Jbidem
Passio christi quomodo sit scriben (dem.R.
da in ostijs fidei: id est in articulis fidei capi.x.A.post medium.
In passione z captiuitate quare Judei ceciderunt retrorsum capi.xviij.F.
In passione quomodo christus fuit derelictus et quomodo non. capitu.xvj.NN
Passionis sue z mortis an christus dederit occasionem Judeis vel Jude capitu.xviij.E.
De passione christi quattuor sunt consideranda. capitu.xix.O.in fine
Passionis christi viralitas in quattuor consideratur. Ibidem.
Passio crucis durissima. capitu.xix.T.
Passionis christi quadruplex fructus. ca.xix.X.
Passioni christi quando qs dicitur cōmunicari.
Passionis christi compatientiū pauc (Jbidē.
tas tangitur. capitu.xix.AA.
Passionis christi cōsummatio tāgit. c.xix.DD.
Pati voluit stando z non procumbens. capitu.
Passio christi z annunciatio fuerunt (xix.LL.
vno die capitu.ij.L. circa finem.
Pastor in aliquo casu potest fugere z relinquere gregem. capitu.vij.A.in fine.
Pastor animarū quomodo debet duo intendere z habere zelum z esse Zebedeus habens spiritualiter duos filios: Joannē: z Jacobum. ca
Pastor potest fugere si sua per (pic.vi.N.in fi.
sona queritur ca.vij.A.in fine.z.xj.TT.
Pastor debz habere cornu arietinum quid significat. capitu.x.T.in fine
De passione christi z examinatiōe eius quare Johannes ita breuiter scripsit. capi.xviij.Y
Pastoris exemplum bonum quo ad se in q̄tuor consistit capitu.x.L.
Pastor alienus dupliciter z quomodo sit fugiendus. capitu.x.Z.
Pastor malus propter quattuor venit ad oues.
Pastores quomodo dicun (capitu.x.BB.
tur comedere carnes spiritualiter suarum ouiū z excoriare eas. capitu.x.DD
Pastores boni debent habere septem condiciōes. capitu.decimo.L.
Pastores egyptij qui sint. capitu.x.D
Pastor verus quis dicitur: z que ad eius introitum requiruntur capitu.x.K
Pastoris veri cōdiciones multe sunt c.x.M

Registrū Postille Alberti magni

Pastor qmodo debet esse audax z interficere leonem: vrsum: lupum. capitu. x. O
Pastoris instrumenta debēt esse: pera: funda: baculus: canis: z quid significent. capit. x. P.
Pastoris stulti instrumenta que sunt. capitu. x. P. in fine.
Pastoris sollicitudo qualis debet esse ca. x. Q
Pastor quomodo debet cōgregare oues Ibidē
Pastoris negligētia quare valde damnabilis est ouibus. Ibidem in fine precise
Pastor verus qualis debz esse quem oues audiant. capitu. viij. S. in fine.
Contra malos pastores exclamatio pulera capitu. decimo. EE
Pastor quare habet fistulam z tibiam. capitu. x. S. in fine.
Pastoris circa oues sunt quattuor officia. scilicet possidere: nominare: vocare: educere. ca. x. T
Pastores nō veri sunt quadruplices persone: scilicet: fur: latro: mercennarius: z idolum capit. x. MM. in fine.
Pastoris presentia valde vtilis est ouibus cap.
Pastor quādo debet fugere z quando non (x. OO. Ibidem.
Pastor corporalis z spiritualis in quo cōueniūt z differunt. capitu. x. QQ.
Pastor quando tenetur ponere animā suam pro ouibus Ibidem in fine
Pastor cognoscēs oues suas quinq; debet obseruare. capitu. x. P P. in principio
Pastorem fecit christus Petrum post prandiū z non in prandio. capitu. vltimo. Z.
Pastores tripliciter debēt diligere subditos. capitu. vltimo. z.
Ad pastorem non sufficit q diligat deus: sed plus alijs diligat. capitu. vltimo. z
Pastor esse cupiens animarū debet habere virgā sicut Aaron: que floreat z fructum proferat: qd significet. Hec Ibidem
Pastor tribus modis debet pascere oues. capitu. vltimo. AA
Pastores quomodo debent sequi summū pastorem christum capitu. vltimo. BB.
Pastori quando licet fugere z relinquere oues. capitu. iiij. B.
Paulum z alios doctos quare christus non vocauit per seipsum. capitu. j. MM.
Paulus periuit stimulū carnis a se auferri: z q̄re non fuit exauditus capitu. xv. O
Paulus de sua predicatione cōtulit cum apostolis: nobis in exemplum capitu. ij. N
Pauper fuit christus quo ad immobilia: z quomodo habuit aliquid in cōmuni. ca. iiij. B
Pauperrimus fuit christus capitu. iij. N
Pauperibus duo debem⁹. scilicet. compassionez: z subuentionem capitu. ij. F. in medio
De paupertate christi: pauper natus: pauperior conuersatus: pauperrimus fuit in cruce spoliatus. capitu. iij. N. in fine
Pauperes sunt in quintuplici differentia. capitu. v. B
Pauperibus quinq; modis subueniēre debemus. Ibidem
Pauperibus subuenire debent nos quinq; mouere. Ibidem
Pauperes excusabunt eos qui elemosynam eis fecerunt: in die iudicij Ibidem
Paupertatem cōmendauit quando christus nudus pependit in cruce capitu. xix. z.
Pauperes diligit christus. capit. ij. L. in fine
Pauper quomodo fuit christus: cum tamen haberet vnde emerent discipuli. capitu. iiij. S
Pacem dare z pacem relinquere quid sit capit. xiij. RR.
Pax quadruplex capitu. xx. Y
Pacem quam dat mundus qualis sit Ibidē
Pax quomodo habetur in christo ca. xvj. JJ.
Pax duplex capitu. xx. z.
Pax in id ipsum q̄d est Ibidem in fine.
Peccatorum cōuersio est esca angelorū z suauissimus odor dei. capitu. iiij. AA.
Peccatorum remissionē operatur sacramentum eucharistie z quomodo. capitu. vj. B. iij. in fi.
Peccati detestatoz perfectus quis est. capit. viij. D. in fine.
Peccatum nihil est: z peccantes nihil sunt. capitu. viij. AA. in fine
In peccato vestro moriemini: an per hoc christus reuelauit Judeis suam damnationē: z desperare eos fecerit capitu. viij. X. in fine
Peccatum facere quid sit z pati peccatuz nō sunt idem capitu. viij. LL
Peccatum quid sit fm Damascenū Ibidem
Peccatum quomodo aufert libertatem z facit seruum. Ibidem.
Peccator dum peccat cadit a quadruplici libertate. Ibidem.
Peccatum patimur tripliciter Ibidem
Peccatum quomodo est tenebra spiritualis. capitu. octauo. MM.
Peccatum etsi facit hominē seruum: tamē ipsum non est dominus nec erit. Ibidem in fi.
Peccator est seruus seruorum: nō alicuius dominj
Peccata nostra faciunt nos pa (ni. Ibidem
ri quecunq; patimur. Probatur multis auctoritatibus. capitu. ix. L
Peccator in peccati sui remissionē tria debet facere exemplo christi. scilicet: cōturbare: lachrymari: fremere capitu. xj. DD.
Peccatum preteritū aliter corripiendum est q̄z futurum. primum reuelare nō licet publice: sed secundum. capitu. xiij. Z
Peccata nostra sunt causa quare multa patimur capitu. ij. B. in fine
Peccatorum mater est Concupiscentia z Fomes. capitu. tertio. D
Peccator quādo dicit iterum introire in vterum matris sue. capitu. iij. D.
Peccatum originale quomodo tranſfundit z per quid. capitu. iij. F
Peccatores z mali quomodo vident gloriam dei z quomodo non capitu. iij. FF.
Peccatorum cōuersio quomodo requirit septem horas spiritualiter z quid sint Ibi pulcre: z varia de cōtritione z cōfessione. capitu. iij. KK

Super Joannem.

Peccatum dicit tenebra z quare. cap. iij. R
In peccato esse: z esse in tenebris. Ibidem.
Peccatum dirigit homines in nihilum: z priuat omnibus viribus. capitu. v. B. in fine
Sine peccato nemo est. Probatur multis auctoritatibus capitu. ix. L.
Peccati flagellūz quomodo ex tribus funiculis conexitur. capitu. ij. N.
Peccatum causa infirmitatis deprimit spiritualiter. capitu. v. D.
Post peccati sanationem oportet surgere z quomodo Ibidem
Peccator portat grabatū suum etiaz post dimissionem peccati. capitu. v. J
Peccatum per excellentiam est infidelitas. cā
Peccatum est causa prima z re (pitu. xvj. F.
mota pene sed non semper proxima. capitu. ix. D. in medio.
Peccatores deus non exaudit quomodo intelligitur. capitu. ix. z. in principio
Pedes spirituales anime qui sint z quomodo solidantur z quomodo lauari debeant. capitu.
Pentecostes festum fuit prefiguratum. (xiij. L. capitu. v. A
Pene causa proxima z remota que sit cap. ix. L.
Pena alicui infligit octo de causis. cap. ix. D
Punitur aliquis ꝓter octo causas. Ibidem
Penitens quilibet debet comedere quinq; panes hordeaceos z duos pisces: moraliter quid sit.
Peruersi an sint corri (capitu. vj. B.
gendi. capitu. ij. P.
Perditio ex nobis est: z est in anima ca. vj. EE
Persecutio z tribulatio plus est bonorum q̄z malorum. capitu. xvij. BB.
Per: pp̄ositio cum dicit Omnia per ipsum facta sunt: non significat instrumentalem causam sed medialem capitu. j. D. circa finē
Perfecta deus fecit opera sua dupliciter. c. ix. EE
Si percusserit te aliquis ad vnā maxillam porrige ei aliam quomodo intelligendū est. capit.
Personaz acceptor de⁹ nō est ca. vij. Q. (xix. B
Persona in diuinis potest predicari z subijci contra quosdam. capitu. j. E. in medio
Persona diuina potest subijci z predicari contra quosdam: sic z essentia captu. j. E
Petrus z obediens dicit capitu. vj. O. iij
Petrus fuit cōmendatus a christo cū dixit Matthei. xvj. Tu es christus filius zc. z tamē quando dixit Joānis. vj. hoc idem tūc non est laudatus Ratio diuersitatis capitu. vj. P. iij.
Petrus an fuit magz dilectus a christo an Joannes: z quomodo plus Petrus z quomodo plꝰ Joannes dilexerunt christuz Prolog. L. z ca
Petrus z Joannes quare nō interro (pi. vl. N
gant quare Dominus loqueretur mulieri cbananee. capitu. iiij. X.
Petrus z Martha fuerunt cōfessi fundamentuz fidei: z eorum premiū eis adiungitur. ca
Petrus quare non per seipsum (pitu. xij. y.
quesiuit christum de traditore: sed innuit Joanne. capitu. xiij. y.
Petrus ante christi passionem z in cena erat bene totus Simon: sed non totus Petrus. capit. xij. NN. in fine.
Petrus sequi voluit christum sed nō potuit Ratio ibi ponitur capitu. xiij. OO
Petri negatio vbi facta sit ca. xviij. P. U. z. X
Petrus an potuit sine peccato post resurrectionē redire ad piscandum: cum tamen prius omnia reliquerat. capitu. vlti. M.
Petrum ter quesiuit dominus: Simon diligis me z quare hoc capitu. xv. DD. z capi. x. L.
Petrus vocatur Simon z petra capi. xvij. O
Petrus z Nathanael an eodē modo an differēter fuerunt confessi christum esse filium dei: dicētes Tu es filius dei capitu. j. NN
Petrus cōmendatur quia Simon z quia filius Joanna: id est obediens filius gratie z columbe simplicitatis capitu. j. FF
Petro quando est nomen sibi impositū diccium a soliditate. Ibidem
Petrus an Joannes quis eorum plus christum dilexit: z quis eorum precucurrit ad monumentum. capitu. xx. F.
Petrus designat in cursu ad monumentū ecclesiam: Joannes synagogam Ibidem
A Petro est omnis potestas ecclesiastica. capit.
Petrus quomodo solus accepit potestatem clauium z quomodo alij cum eo (vlti. E. capitu. xx. EE.
Petrus hebrea lingua interpretatur agnoscens: Sed syra lingua rupes: Simon vero obediēs. capitu. vltimo. L
Petrus mittens se in mare significat plenitudinē potestatis ecclesiastice: Alij discipuli nauigio venientes: significat vocationez in partem sollicitudinis. capitu. vlti. O
Petrus significat vitam actiuā. Joannes ꝓtem platiuā: z que melioz capitu. vltimo. N.
Petrum quomodo domin⁹ respexit cap. xviij. X
Petrus quare ter queritur An diligat christum. capitu. vltimo. z.
Petrum quare christus plus interrogauit de dilectione q̄z scientia capitu. vltimo. z.
Petrus quomodo clarificauit christū c. vl. FF.
Petrus valde dilexit Joannē capitu. vl. MM.
Petri vocatio quando z qualis fuit ca. j. EE
Petri receptio in discipulatū christi quomodo facta est. capitu. j. FF. in principio
Petrus vocat cephas z quid sit z quando sit illi nomen impositum capitu. j. FF. in fine
Petere z Orare plures aut duos melius est q̄z si orat vnus: ceteris paribus. capitu. xij. AA.
Petere qūo debem⁹ in nomine chri cap. xiij. X.
Quicquid petieritj in nomine meo quomodo intelligitur Ibidem
De petitiōe matris filiorz Zebedei ca. xvj. BB.
Petitum quare non semper cōsequimur Ibidē.
Petendi modus quis sit: z petere debemu⁹ decentia. capitu xv. MM.
Petere quomodo debemus: quid: a quo: qualiter z ad quid capitu. xvj. AA
Pilatus quare scripsit in titulo Rex Judeorum. capitu. xix. Z

Piger discat a formica congregare tempe messis. capitu.iiij.BB.
Pilatus quare tm̄ timuit Judeos vt occideret christum. capitu.xix.H.
Coram Pilato quare christus siluit z nō respondit. capitu.xix.J.
Pilatus seipm̄ verbis suis condemnat: et sententiam contra se dedit. capitu.xix.K
Pilato dixit christus: Non haberes potestatem &c. pulcre exponitur. capitu.xix.L
Pilatus an excusetur a tanto nō a toto Ibidē
Piscine tres fuerunt in hierosolymis. capitu.v.B. in medio.
Piscina dicitur per antiphrasim: quia minime pisces habuit capitu.v.B.
Piscine motus quomodo significat motum cordis per misericordiā in paupes ca.v.L.z.B.
Piscina ꝓter motum suum magnum fuit figura baptismi. capitu.v.E.
Piscina probatica a quattuor cōmendatur. capitu.v.B. in medio.
Piscina ꝓbatica dicit ab Oue z ḡre capi.v.B.
Piscinam probaticā nos debemus habere anteq̄ offerimus. capitu.v.B
Pisces castum prebent nutrimentum: z quid significent capi.vj.L.z ca.B.z.H. in fi.
Piscina ꝓbatica quare non semper mouebatur z omni tempore curauit infirmos. ca.v.B. in fi.
Piscina probatica vnde habuit q̄ sanaret ex duobus. scilicet: quia figura christi passionis. Secundo propter reliquias sacrificiorū que ei immiscebantur ca.v.E.z.B. in medio.
Ad piscandū quomodo apostoli post resurrectionem iuerunt cum Petro cap.vltimo.F.z.E
Pisces spirituales sunt anie extracte ex aquis voluptatum. capitu.vltimo.R. in fine
Ad piscandum quomodo potuerunt apostoli ire cum eis esset mandatum q̄ sederent in ciuitate z̄. capitu.vltimo.M
Pisces tracti in rete per ducētos cubitus quid significant. capitu.vltimo.O.
Pisces dulces ex aquis significant homines tracos ex aqua baptismi z̄. capitu.vltimo.Q
Piscis assus christum significat Ibidem.
Pisces centum z quinquagintatres moralizantur. capitu.vltimo.R. in fine
Pharisei comparantur tauris propter duo cornua. capitu.ix.O. in fine
Pharisei z pontifices quomodo a se differūt ca(pi.vij.RR
christum. Ibidem
Pharisei quomodo christum paruulum in cordibus eorum vt Herodes: interficere voluerunt.
Pharisei z scribe quomodo in(capit.vij.Z
ter se differunt. capitu.viij.B
Pharisei qui sunt z dicunt capitu.xj.NN
Pharisei credunt resurrectionē: non autem Essei z Saducei capitu.iij.A
Philippus z Andreas commendantur. capitu.
Philippus quare ita increpatur a (xij.AA
domino. capitu.xiiij.R.
Philipe qui videt me videt z patrem; quomodo intelligitur capitu.viij.R. in fine.
Philippum quare dominus plus querit eum dicens: Unde ememus panes; fecit autem propē duas causas. capitu.vj.D.
Philippum quomodo dominus tentauit eum.
Philippus comparatur Dauid (capitu.vj.E
ex nominis eius interpretatione. capi.j.BB. in medio.
Philippus laudatur tanq̄ benignus z feruēs in fide. capitu.xij.Z
Placere hominibus laudabile nō est. ca.vij.L.
Philippus commēdatur z interpretatur os lampadis capitu.j.BB.
Philippus cōmendatur: quia a Bethsaida ciuitate tanq̄ venator. capi.j.HH.z ca.xij.Z.
Plenitudo gratie duplex: excellentie: z exuberantie. capitu.j.U
De plenitudine christi quomodo accepimus gratiam pro gratia. capi.j.X. in principio
Plume Aquile quid significant Prolog.K
Plume quibus volauit Joannes Ibidem.
Poete quo plus leguntur plus sitiuntur. capitu.vj.LL.
Pontificum veteris legis vnde habuit ortum: z quot fuerunt pontifices: z quomodo tempore Caiphe emebatur pontificiū cap.xj.PP
Pontificium Judeorum fuit simoniacum tempore christi capitu.ij.B
Porticus probatice piscine quinq̄: significat q̄n q̄ subuentiones pauperum: z iterum significat quinq̄ que nos debent inducere ad elemosynā pauperum. capitu.v.B.z.L
Porticus Salomonis an fuit: z vbi z qualiter tempore christi. capitu.x.ZZ
Postes ostij nostri quod est cor: q̄ sint z quomodo debent liniri sanguine agni paschalis. capi.vj.MM.
Potentia maxima cognoscitur per duo. ca.v.S
Potentia maxima ostenditur in mortuorum resuscitatione z eorum viuificatiōe cap.v.S
Potestas auctoritatis in baptizando quid sit capitu.j.BB
Potestas cooperationis quid sit Ibidem.
Potestas inuocatiōis quid sit. Ibidem
Potestas excellentie quid sit Ibidem.
Potestas ministerij quid sit: z que illaq̄ cōmunicabilis sit z que non Ibidem
In potestate christi fuerunt omnia ca.xiij.ZZ
Potestas diuini verbi est sextuplex. capi.ij.AA in principio
Potestas perueniēdi ad vitam eternam quomodo data est hominibus z in quo. capitu.j.R circa finem.
Potestas ab eterno data est christo: quomodo ergo petit vt sibi detur. capitu.xvij.F.
Potestas dimittendi peccata quomodo fuit data apostolis: z an equaliter omib⁹: aut soli Petro. capitu.xx.EE
Potestas duplex: Ordinis: z Jurisdiciōis. Ibi
Potus conueniens quinq̄ facit. ca(dem.
pitu.vj.OO.
Prandium vnde dicit capitu.vltimo.T

Preceptum dilectiōis dicitur nouū ꝙ de causis. capitu.xiij.EE.z.FF.
Preceptum dilectōis cum dicit Hoc est ꝑceptus meum vt diligatis inuicem: excedit omnia alia in tribus. capitu.xv.T.
Preceptum dicit christus esse suum cū dicit: hoc est preceptum meū ꝓpter tria. capi.xv.X.
Preceptum charitatis quinq̄ operat. cap.xv.Y
Preceptum dilectionis z charitatis quare dicit maximum z primum. capitu.xv.Z.
Pro predestinatis quomodo orandum sit capi.
Pro predestinatis apostolis christus (xvij.Q. in fi.
tribus de causis orauit. Ibidem.
Pro predestinatis quare christus sic orauit. capitu.xvij.NN.in fine.
Predicantes debent stare Sed docentes sedere et quare capi.viij.B. in fi.
Predicatores dicuntur ascendere z descendere: z quid sit. capitu.j.NN.
Precursor fuit Joannes tripliciter. capitu.j.?.
Predicare sine esse predicatuꝫ ꝓprie (post me. conuenit nature: z subiectū esse supposito: sed in diuinis non differt capitu.j.E.
Predicare aut docere nemo ꝑsumat nisi prius virum doctrine sue sit probatus aliquo magistro exemplo christi z Pauli cap.ij.H. in fine
Predicatores significātur per boues. capitu.ij.
Predicationis officium volens as(M. in fi.
sumere debet habere multas cōdiciones. capi.
Predicationis officium significat (vlt.D.z.E.
per rete capi.vltī.L. in fine.
Predicatores non debent populo predicare alta materiam exemplo christi z apostolorū. pulcre. capitu.vltimo.O.
Prelatorum visitandi modus suorum subditorum. capitu.ij.M
Prelati reprehendūtur qui Numularios habēt z simoniaci. capitu.ij.M. in fi.
Prelati sub qua forma corrigere debēt. capit.ij.
Prelatus debet esse vitis: z ipsi ap(M. in me.
propriant ꝓpietates vitis. capi.xv.B.z.L
Prelatus quomodo debet docere z qualia debēt esse verba sua. capitu.xv.D.
Prelati cōuersatio qualis debet esse Ibidem.
Prelatus vel pastor debet esse Simon. id est obediens: z Petrus: id est immobilis in fide capi.
Prelati z pastores quidam vendunt (vlt.Z. in ecclesijs suis boues: quidā oues: quidam columbas: quid sit capi.ij.M. p totum.
Prelati custodientes oues debent habere septem condiciones capitu.x.E
Prelatorum est ordinare omnia in eccla c.vj.I
Prelati non debent presumere de se ipsis: sed recognoscant in Petro infirmitatē: z non facile condemnent. capitu.xviij.I
Contra prelatos ecclesie parcos qui nō distribuūt pauperibus. capitu.xij.B. in fi.
Prepositio apud: est notionalis z tria importat. capitu.ꝑmo.D.
Prepositio ꝓpter: quid importat ca.vj.RR
Preteritum rēpus z preteritū imperfectum quomodo possunt deo attribui. capitu.j.L.z.E
In pretorium quando z quo tempore ductus est Jesus. capitu.xviij.Z.
Pretorium in quod Judei nolebant intrare quale fuit. Ibidem in fine.
Presentia corporalis christi an impediuerit spiritussancti missionem. capi.xvj.D. in fine. z.E. in principio. Q. per totum.
Primitie gentium qui adheserunt christo fuerūt samaritani de ciuitate sichar vel sichem capitu.
Princeps huius mundi nunc ej(iij.DD
citur foras quomodo intelligendum sit. capi.xij.MM. in fine.
Idem principium est formationis z reformationis. capitu.ix.M.
Principium primus quid sit: quale z quomodo omnia producit. capitu.j.B
Principiū primū quomodo se manifestat operatione intellectuali producendo vbū Ibidem.
Quare principium cum dicit In ꝑncipio erat verbus: plus supponit personam patris q̄ filij aut spiritussancti. Ibidem.
In principio erat verbum: cur potius dicit q̄: in principio erat filius: z quare nō dixit sic: in patre erat verbum. capitu.j.B
Quare ꝓ principio Joannes nō posuit nomē patris: cum tamē ꝓ eo supponit. ca.ij.B.
Principium ꝑmum est paternus intellectus a q̄ lux intelligentie: scz verbū. capitu.j.B.
Principium quare se vocat filius: cum tamē aut patri tm̄ aut toti trinitati attribuit pulcre cap. viij.BB. in medio
Principiū quo ꝙ appropriat filio Ibidem
Principiū qui z loquor vobis an sic habeatur in greco. capitu.viij.LL. in fine
Principium quare quādoq̄ ponit ꝓ patre: aliquando ꝓ eternitate. ca.j.F. circa fi.
Prior est christus Joāne baptista: dignitate: causa: z duratione. ca.j.U. in fine
Prior est christ⁹ Joanne tripliciter ca.j.AA. in fi.
Procedentia ab vno principio naturaliter se diligunt. capitu.viij.LL.
Processio in diuinis duplex est ca.j.A. in fine
Processio eterna ad intra in diuinis est causa: ratio processionis creaturarū ad extra. capitu.j.
Prodigia z signa differunt. (B. in fine,
capitu.iiij.BB. in fine.
Prophetauit Caiphas sed nō fuit ꝓpheta: sic nec Balaam capi.xj.SS. post medium.
Profundum z altum idem sunt. capitu.iiij.J. in medio. Diuersimode tamen dicit altū: z alio respectu profundum Ibidem.
Prophete z patriarche quomodo prelaborarūt apostolis: qui in eorum labores intrauerunt. capitu.iiij.LL. in fine.
Prophete z patriarche q̄o dicunt soli seminasse: cum etiam apostoli seminauerint. ca.iiij.LL
An prodere possumus peccatum alicuius quod futurum est. capitu.xiij.Z.
Nunq̄ procedit verbum sine amore: nec filius sine spiritusancto. capitu.j.F.
Prophete z patriarche impetu spūssancti exierūt ex Jacob quomodo intelligit Ibidem

Prophetа non est acceptus in propria patria. capitu.iiij.EE.
Quare ꝓpheta non est acceptus in patria:cum tamen dicitur Deutero.xviij. Prophetā suscitabo tibi de medio fratrum Ibidem
Prophetа an sit christus z dici possit vere ꝓphe/ta pro z cōtra. capitu.vj.O.
Prophetam tria faciunt. Ibidem.
Per prophetam Deutero.xviij. cum dicit: Prophetam suscitabo tibi:intelligit etiam Joānes baptista. Ibidem.
Prophete eodem spiritu licet diuersa ꝓphetarunt locuti sunt. capitu.vj.BB.in medio.
Prophete quomodo possūt dare z dant testimonium de se ipsis:z per quid valet eorum testimonium. capitu.viij.N
Propheta aliquis dicit dupliciter. scz:ab inspiratione:z renunciatione. capit.j.Z.in fi.
Prophetа fuit Joannes baptista z plus q̄s prophetа Ibidem.
Prophete se habēt ad legē sicut Epistole ad euangelium:declarant em̄ legem cap.j.DD.in fi.
Prophete z patriarche z omnes veteris legis patres comparati z iuncti petre que est christ⁹ absorpti sunt.id est sunt vmbra. capitu.iij.X.
In ꝓblematibus arguere ex metaphora est peccatum. capitu.vj.qq.in fine.
Propositio philosophi Omnis virtus fortiꝰ agit in propinquus q̄s in remotum quomodo sit intelligenda. capitu.iiij.BB.in fi.
Prouerbium siue parabola quid sit. capitu.xvj EE.z cap.x.z.in medio.
Prouisio:electio:z vocatio quomodo differant. capitu.x.EE.
Per pullum z asinam quid significatur capitu.x.RR.in fine
Pueri vocantur a christo discipuli propter tria. capitu.vltimo.R.
Pueri debent habere tres cōditiones Ibidem.
Pulmentariū quid sit capit.vltimo.R.
Punire filios pro parentibus an sit verū z quomodo capitu.ix.B.in me.
Pupillus z orphanus q̄ sunt. capi.xiiij.EE
Puteus z fons quomodo differunt. capitu.iiij J.in medio.
Puteus quomodo significat mysteria legis z per quos fossus sit. capitu.uij.J.in fi.
Publicū declinare docet christ⁹. ca.vij.B.in fi.
Purpura qualis vestis ē z regalis c.xix.A.in fi.
Purpur siue murex quid sit Ibidem.

Quare dicit. In

q principio erat verbū capitu.j.A.
Quantitas sola in sacramento altaris est sine omni subiecto:alia autem sunt in quantitate. capitu.vj.ZZ
Quare principium supponit magis patrem q̄ filium vel spiritumsanctum capitu.j.A
Quare loco principij nō ponit paeer cap.j.B
Quare loco filij posuit verbi nomē dicens: In ꝓn cipio erat verbum. capitu.j.B.
Quare eternitas vocat principium cap.j.E.
Quare ꝟbum dicit apud deum z non apud substantiam vel essentiam dei. capi.j.D.
Quare Joannes vtitur verbo presentis temporis Joānis.viij.Ego sum:z in principio sui euāgelij vtit verbo preteriti imperfecti temporis. capitu.j.E.in fine.
Quare dicitur: Apud deum erat verbum:z non filius capitu.j.F.
Quare dicit Euāgelista:in ipo vita erat:z nō idea vel lux vel forma. capitu.j.J.in medio
Quare potius dicit Euangelista:vita erat lux hominum q̄s econtra. capitu.j.L.
Quare dicitur potius: lux hominum q̄s angelorꝫ vel nature. Ibidem
Quare dicitur: Verbum caro factuꝫ z nō filius. capitu.j.L.
Quare plus verbum: q̄s pater z spiritussanctꝰ incarnatum est Ibidez.
Quare dicit Caro:z nō homo vel anima. Ibidē.
Quare non dicit: Verbum est carni vnitum vl in carnem mutatū .vel:verbum est caro sicut:verbum est caro factum. Ibidem
Quare Judei querunt de Joāne baptista q̄s esset: cum scirent eius genus. ca.j.Z.in medio
Quare pauci saluantur:cum tamen dicitur:venit christus vt mundus per eum saluetur capitu.iij.P.in fine
Quare ex panibus hordeaceis non fecit panē triticeum. capitu.vj.L.
Quare dominus cecum luto illuminauit:cum tamen lutū contrariū sit visui. ca.ix.M.in fine
Quare non in vulua mortuus sum:exponit ca
Quare Judei sententiam mortis (pit.xj.R contra christum non suspenderunt post pasca. capitu.xix.B.in fine
Quasi:quid importat cum dicitur: Quasi vnigeniti. capitu.j.L
Quattuor cause euangelij Joannis quare illud scripsit:efficies:formalis:materialis:zc. Prolog.N.O.P
Quattuor vijs aliquis quandoq; remouet a suo proposito:blanditijs:versutijs:cōuitijs:iniurijs. capitu.ix.U. in principio.
Quattuor tunicas christus habuit p̄ter tunicam inconsutilē z quid significēt capi.xix.z.
Quattuor sunt persone que nō sunt vere pastores. capitu.xx.MM.in fine.
Quattuor dies Lazari in monumēto quō significant quattuor aggrauatōes pcōꝝ cap.xj.R
Quattuor sunt cause nostre redemptionis. capi.
Quater christus deposuit vestimen/ (x.SS ta z significat quattuor genera hominum qui a christo recedunt. capitu.xiij.F
Quatriduanū esse in peccato sicut Lazarus in sepulcro quid est capitu.xj.BB.
Querat dominus z quomodo capi.xj.L.
Querūt quidā christum vt sustentent corporaliter.
Querent quidē christū z non in/ (capi.x.X.
Quererе studiosoꝝ ē z vo/ (uenīet c.vij.AA lentium discere. cap.j.DD.z cap.iij.D.

Querentis z discere volentis cō dictio. Ibidē.
Querere dominū quomodo debemus:z quare se non semper manifestat ca.xx.M.
Quem queritꝫ cum dixit christus ad Judeos:nō fuit questio ignorantis zc. cap.xviij.E
Querentibus iudeis christum an dedit eis occasionē in se peccandi:qz se eis obtulit. Ibidē
Quesierunt christum quidā:mala intentione:bona mente:vana curiositate cap.vij.N.
Quesiuit dominus ter Petrū an diligeret z quare id fecit. capi.xv.DD.
Quesierunt mulieres dominū in monumento in tenebris: litteraliter z spiritualiter intelligitur. capitu.xx.B.
Questio discipulorum de ceco nato:an ipe peccasset an parentes:quomodo fuit stulta z quomodo non. capitu.ix.B.
Qui diligit veritatem ab omnibus libenter docetur. capitu.ix.AA.in fine.
Quicquid patimur: pro peccatis nris patimur.
Quid faciam:verbum est an/ (capitu.ix.L. gustiari. capitu.xj.NN
Quid faciemus:Judei tribus de causis dixerūt.
Quid plozas mulier:fuit (Ibidem. questio instructiua z reprehensiua. cap.xx.B
Quinq; viri quos habuit Ebananea:z quinq; iuga boum moralizant. capi.iiij.N.
Quinq; viros habet Ratio nra:qui non sūt sui.
Quinq; sensus si non regantur ra/ (Ibidem. tione superiori: tunc efficiuntur viri illegitimi rationis inferioris. Ibidem post me.
Quinq; cause propter quas christus per se nō baptizauit. capi.iij.L.
Quinq; panes hordeacei qd significēt ca.vj.B
Quinq; libri Moysi quomodo dicūtur quinq; panes hordeacei Ibidem
Quinq; porticus significant quinq; genera paupertum. capitu.v.B.
Quinq; lapides quos Dauid posuit in peram suam quid significent. capi.x.P.
Quis:quandoq; querit subtantiā;quandoq; nomen;quandoq; personam. cap.j.Z.

Abbi nomen he

r braicum: est idem quod magister. capitu.j.DD.in medio.
Racemꝰ quid sit z quid significet. capitu.xv.D.in fine
Ratione non possunt probari ea que Joannes in principio sui euangelij ponit. capitu.j.E.
Ratio dicit vir sensualitatis ca.iiij.M.in fi.
Ratio superior dicit vir:z ratio inferior dicit mulier. capitu.iiij.M.z.N.
Ratio inferior quādo dicit esse sine viro Ibidē.
Ratio inferior quādoq; habet viros illegitimos quinq;. capitu.iiij.N.
Rane exeuntes de ore bestie quid denotant. capitu.viij.ZZ
Rechab interpretatur. capitu.j.BB
Recubuit Joannes super pectus domini quatuor de causis capitu.xiij.X.
Redemptionis nostre quattuor tangūtur cause. capitu.x.SS.in principio.
Regnum dei quid sit:z regnuz dei videre qd sit. capitu.iij.E.
An mali videant regnuz dei z existens in penis sicut diues epulo. Ibidem.
Regnum dei introire quid sit. capi.iij.E
Regnum dei in hoc seculo intrare possumus:sed non videre. Ibidem in fine
Regnum suum Judei profitent esse translatum.
Regnum dei videre quid sit. (capitu.xix.Q. capitu.iij.E.post medium
Regnū dei ostendere sanctis quid sit Ibidez.
Regnum celorum visibilibus assimilatur z q̄re. capitu.iij.N.in fine.
Regnum christi quomodo nō est de hoc mundo. capitu.xviij.EE.
Regula omnium motuum z operationum est charitas. capitu.xv.U
Regulus in euangelio diminutiue dicitur ꝓter quattuor. capitu.iiij.FF.z.BB.z.DD
Rectitudo quadruplex est:que tangitur Stabat iuxta crucem.scilicet:iusticie:cōfricationis:confi/gurationis:sustinentie. cap.xix.EE
Recōmendatos plus debemus habere qui nobis coniuncti sunt gratia q̄s natura:nec natura coniūctos deserere debemꝰ exēplo christi. c.xix.BB
Regulus habuit infirmam fidem:Centurio perfectam. capitu.iiij.BB
Regulus quomodo non habuit fidem:cū tamen petijt sanitatem pro filio suo. Ibidem.
Regulus quare increpatur:z tamen centurio laudatur. Ibidem
Pro Regulo sunt quedam argumenta q̄ habuit fidem:que ibi soluuntur Ibidem
Regulum quare christus nō visitauit sicut centurionem. capit.iiij.DD.in fi.
Recipimus deum per fidem z cōsensum ca.j.R.
Redemptio hominis q̄s mirabilis sit c.iij.M.
Recidiuās in peccata deterius habet q̄s ante ca
Religiosi in veteri lege erant (pitu.v.L. in triplici differentia.scilicet:Pharisei:et Saducei. capit.iij.A
Reliquie peccatorum que sint etiam post peccatū dimissum. capitu.xj.KK.
An reliquit pater filium christum in hoc mundo:z quomodo z quomodo non. capitu.viij.FF. post medium.
Remisit christus simul peccata z sanauit in corpore. capit.vij.P.in fi.
Remissio z retentio peccatorū quomodo sit a solo deo z quomodo ab apostolis z successoribꝰ capitu.xx.EE.z.DD.
Remittuntur peccata z soluuntur non nisi prius ligetur peccator. capi.xx.DD.
Remittit deus christus:sacerdotes:sed valde differenter. Ibidem.
Remittendi peccata potestatem an omnes apostoli equaliter receperūt:z quomodo solꝰ Petrus. capitu.xx.EE.

Registrū Postille Alberti magni

Ad remittenda peccata per absolutionez an sit ne/ cesse q̄ sacerdos sit in gratia. capi.xx.FF.
Requiescit christus in sepulcro veleo vincens nō victus z sicut leena zc. quō intelligit de morte z resurrectione christi. ca.x.SS.in fi.
Requiescit spiritussanctus libenter super tria genera hoiz: z recedit a tribus cap.xiiij.AA.
Resina:oleum:balsamum:mel: quid significent. capitu.xij.DD.in fine.
Resurgēt boni integri z immutati. capi.v.
Resurgēt mali incorruptibiles sed deformes: tamen integri. Jbidem.
Nō resurgēt impij quō sit intelligendū. Jbidē.
Resurgentē dominū quomodo Magdalena pseueranter z dolenter quesiuit. cap.xx.O.
Resurgētem dominū Magdalena phibita fuit tangere. capi.xx.O. in fine.z.P.
Resurgens christus quare ostendit ei manus z pedes z latus. cap.xx.Z.et.z.
Resurgens christus quare sero apparuit discipulis z non mane. cap.xx.R.
Resurgens christus eodem die quinqz vicibus se manifestauit. Jbidem
Resurrectio christi z eius mors que comparatur somno prefigurata fuit per ligationem Samsonis. capi.ij.P.circa finem
Resurrectio christi comparat excitatiōi a somno. Jn resurrectione quomodo sunt (cap.ij.P computandi tres dies. Jbidem.
Resurrectiōis christi quare signum Jone fuit significatiuum. Jbidem
Resurrectionē Martha dicit se scire z quomodo. capitu.xj.U.in fine
Resurrectionis vite causa est christus z primogenitus mortuorum. cap.xj.X
Jn resurrectiōe vniuersali quō corpora gl'iosa erūt disposita in suis partibus. ca.xx.QQ
Post resurrectionē christus quinqz de se ostendit z manifestauit. cap.vltimo.B.
Ante resurrectionē quare christus ambulauit super vndas: sed post resurrectionē stetit in litore. capi.vltimo.J.circa finem.
Resurrectiōis domini apparitiōes Joānes tm̄ ponit tres licet fuerint plures: nō tangit capi.vl.X.
Resurrectionē christi quare primo cognouerunt mulieres: z apostolis nunciarunt. cap.xx.P
Resurrectiōis dies fuit prima triplr .scz: origine: dignitate: z spūalis solis virtute. ca.xx.S.
Resurrectionis dies quare dicit vna sabbatorum. Jbidem in fine.
Resurrectionis tempore apostoli sederūt ianuis clausis quadruplici ratione. ca.xx.T.
Post resurrectionē quomodo possibile fuit q̄ ingrederet ianuis clausis. capi.xx.X.
Resurrectōis vere: arguminēta ponunt c.xx.RR
Post resurrectionem quomodo christus ostendit corpus palpabile cum fuerit incorruptibile: et sic contra dictum Gregorij. cap.xx.MM.
Resurrectionis manifestatio duplex tangitur implicite. capi.vltimo.A.
Post resurrectionem z eam pbando an christus vere manducauerit capi.vltimo.U
Resuscitare dicit filius spāliter: cum tamen etiaz pater z spūssanctus resuscitat. capi.vj.EE.
Resuscitauit christus tres mortuos: z significāt tria genera peccatorum. capi.xj.EE.in fi.
Resuscitauit christus lazarum, pria vtute nō virtute oīonis: cōtra arrianos cap.xj.JJ
Resuscitatio Lazari: id est peccatoris spiritualis. cap.xj.RR.
Rete significat officium predicationis capitu. vltimo.L.in fine.
Rete legitur scissum. Joannis vlt̄. z Luce.v. dicit q̄ rete non rumpebatur: quomodo intelligitur. Vide capi.vltimo.S.
Retro ire fuit iussus Petrus: z tamen discipulus improperat: quia retro abierunt. Jdeo q̄ differenter accipitur retro. cap.vj.O.iij.
Reuelare peccatum occultū an liceat: siue sit preteritum siue futurum. cap.xiij.Z.
Rex dicit christus z quare. cap.xij.T
Omnis rex carnalis dicitur regulus, pter causas
Rex christus esse noluit z fugit: nobis in exemplum. (capi.iiij.FF. ca.vj.P.
Regi bono quomodo conuenit benefacere subditis. capitu.xvij.F
Rex z christus. capi.xviij.FF.z.xix.A. in fine.
Regem vocauit Pilatus christum: an fecit irrisorie. capi.xix.P.
Regem se probauit christus. capi.xix.Q.
Rex dicitur christus a regendo z dirigendo. capitu.xix.X.in fine
Rex dicit Judeorum: id est confitentiū Jbidem
Rogat patrem christus: z tamen scriptū est Non rogabo patrem pro vobis quomodo intelligendum sit. capitu.xiiij.z.
Non rogare christuz pro apostolis quomodo intelligitur. capi xvj.DD.
De Rogare: Videsub Petere z Orare
Rhomanorum statutum de rege eligendo capi. xj.QQ.in fine.

Abbatum opere

s z precepto est sanctificatū ca.ix.Q.
Sabbatum nō soluit opus factum ad iusticiam. cap.vij.P.
Sabbato sanare licuit christo. cap.v.J.
Sabbatū quomodo debet esse quietum z liberū ab opere seruili. Jbidē.z cap.v.N.p longum.
Sabbatum sanctificare quid sit. Jbidem
Sabbatum an christus violauerit: argumenta p z contra. cap.v.M. per longum.
Jn Sabbati celebritate duo includūtur. scilicet: vnū morale indispēsabile: aliū iudiciale c.v.N
Sabbatum quomodo sit indispensabile z quomodo dispensabile Jbidem
Sabbatum magnū quod erat. ca.xix.O
Sabbatum quid significet. cap.xx.A
Sabellij hereſis qui non distinxit personas in diuinis realiter quomodo confutatur. capitu.j.
Sacra doctrina est certissima (D. in fine. z ratio illius tangitur Prolo.N

Super Joannem.

Sacra doctrina est autentica z fidelis: vna z libe
Sacra scriptura est efficacissimū te/ (ra. Jbidē. stimonium de christi diuinitate cōtra Judeos. capitu.v.MM.in fine.
Sacra scriptura de minutijs z numero certo non curat. capitu.vj.R.z. R.z capit.xij.B.
Sacra scriptura z spūs diuinus quo ad eius intelligentiam impetranda est perorationez. ca/
Sacram scripturam volens addisce/ (pi.xvij.A re: tria debet habere capitu.xvij.N.in fine
Sacra scriptura comparat aquis siloe: q̄ vadunt cum silētio z venūt de celo capitu.ix.J
Sacramēta nouelegis quomodo z in quib⁹ operibus christi pfigurata sunt Prolog.R.
Sacramēta nouelegis quomodo in operib⁹ christi ostensa sunt Jbidem.
Jn sacramēto eucharistie non continet superfluetotus christus sub specie vini: licet etiam totus contineat sub specie panis. capitu.vj.L.iij.
Sacramentū eucharistie habet z causat quattuor mirabiles vniones: z dicit sacramentum vnionis. capitu.vj.F.iij.
Sacramentū eucharistie quare dicit sacramentū cōmunionis capitu.vj.M.iij.
Sacramēcum amoris dicit eucharistia z quare.
Sacramentū veritatis vo/ (capitu.vj.R.iij catur eucharistia. capit.vj.L.iij.
Sacramentuz eucharistie exhibuit in veritate q̄ omnes alie figure promiserunt cap.vj.M.iij
Sacramentum eucharistie quare sic dicitur. capitu.vj.M.post medium
Sacramēta nō debēt habere signū pinquum in aliquo elemēto. Ratio capit.vj.L.in fine.
Sacramentū eucharistie dicit verus panis sex rationibus. capitu.vj.AA
Sacramentū eucharistie quō sedat sitim: z qualē z quomodo non. capitu.vj.LL
Sacramentū eucharistie est sacramentum charitatis. capitu.vj.QQ.in fi.
Jn sacramēto altarz fiunt octo: que sola virtute diuina fiunt. capitu.vj.yy.z.ZZ.
Jn sacramēto altaris quomodo accidētia sunt sine subiecto. capitu.vj.ZZ
Jn sacramēto an corpus christi sit passibile vel impassibile capitu.vj.ZZ
De sacramenti eucharistie fractione plura: z exempla z alia. capitu.vj.??.
Sacramenti eucharistie et sanguinis forma que sit. capitu.vj.B.iij.
Sacramentū eucharistie an sit vnū z quomodo. capitu.vj.L.iij.in fine.
Sacramenti eucharistie sex effectus. capitu.vj. L.iij.in medio.
Sacerdos bonus siue malus semp offert sacrificium acceptū. capitu.vj.F.iij.z.B.iij.
Sacerdos consecrat fm intentionē: ita q̄ tot hostias quot intēdit: z als non capit.vj.D.iij.
An omnis sacerdos recipit potestatem ligandi z soluendi quam receperunt apostoli ca.xx.EE
Sacrificia boum: ouium z columbarū: non fuerunt omnium capitu.ij.M.
Jn sacrificio nostro quattuor sunt necessaria capitu.ij.F.in medio
Sacrificium spiritus sui z oblationē volēs offerre debet quattuor habere. capitu.ij.F.circa fi.
Sal quod danduz est ourbus quid significet ca/
Salim interpretatur at/ (pitu.decimo,E. tollens capitu.iiij.U.
Salim etiam opidum est vbi Melchisedech habitauit Jbidem
Saliua qua christus vsus est in sanatiōe ceci q̄d significat capitu.ix.M
Saluantur pauci vnde prouenit ca.iij.P.in fi.
Saluator mundi quare z quomodo dicitur christus capitu.iiij.DD.in fine.
De Saluatoris infantia liber conuincitur falsus. capitu.vij.J
Saluator vnde dicit z quomodo seruat capitu.
Samaria media est inter Judeam z galileam. (xvij.z. capitu.iij.L
Samaria vnde habuit ortum. ca.iiij.L.in me.
Samaria custodia interpretatur Jbidem.
Samaritani: gentiles z idola colebant: z libros Moysi receperunt capitu.xij.F
Samaritana quō potest dicere se habere patrem Jacob cum sit gentilis capitu.iiij.R
Samaritana habet virū: aliter intelligit Chrysostomus: aliter Augustinus capitu.iiij.M
Samaritani adorādo peccauerunt contra veritatem dei capitu.iiij.T
Cum samaritanis z gentilib⁹ christus nunq̄ diu mansit. capitu.iiij.EE.
Ad samaritanos christus ire prohibuit: quōd tamen ipsemet fecit capitu.iiij.L.
Samaritanū vocant christum Judei propē tres causas. capitu.viij.??.
Samaritanum quare se christus non excusauit.
Sanat christus infirmitates nostras (Jbidem spirituales ex tribus: eius misericordia: egri cōsensu: z virtute verbi capitu.v.F.in fine.
Sanauit christus omes quos sanauit: in anima z corpore capitu.vij.P.circa fi.
Samson interpretatur sol fortis. capi.viij.EE. in fine
Sanctitas quid sit z quot modis accipitur cap. xiiij.PP.in fine
Samson christum significat: qui in ascēsione sua portis inferni fractis in celum ascendit. capit.
Sanctorum cōmunio quid sit (viij.EE.in fine z in quo capitu.vj.N.iij.in me.
Sanctificare christum se ipsum quid sit capitu. z.SS.post medium
Ad sanctificationē tria pparatoria capi.xij.A
Sanctificandi erant gentiles per sanguinē christi multis de causis capitu.xij.Y
Sanctificat christus seipsum: cum tamen semper sanctus fuit quō intelligit capitu.xvij.FF.
Sanctificare in vitate q̄d sit. Jbidē in fine
Sanctificatio quid sit. capitu.xvij.EE.z quomodo fit fm intellectum z affectum.
Sanguis sanguinem tergit. exponitur. capitu. xix.L.in fine.
Sanguis agni paschalis linire duos postes quid significet: z q̄d sit ostiū z q̄ postes c.vj.MM

Sanguis christi quinq; efficit in nobis' capit'.
Sāguis christi habet verissime ratio/ (vj.OO
nem potus. capitu.vj.OO
Sanguis christi quomodo abluit z significatur
per ysopum cum dicitur: Asperges me domine
ysopo capitu.vj.L.circa finē.
Sapientia diuinaz consiliū ḡ mirabili modo re/
demerunt hominem capitu.iij.M
Sanguis z aqua efflux ex latere chr̄i an fuit na/
turale z que significāt. capitu.xix.JJ
Sapiēcior quis est capitu.iiij.O.in fine
Sathan quomodo post buccellā intrauit in Iu/
dam: cum tamē prius ī eo fuit: z an p illapsum.
Scādalū facit quādoq; q̄ abstinen/ (ca.xiij.z.
dū est etiam a licitis. capitu.iiij.A.
Scandalum an christus dedit iudeis cum dixit:
Nisi manducaueritis capitu.vj.UU.
Scandalum quādo est mortale peccatū: z quan/
do ꝓter scandalum nō omitti debet doctrina ve
ritatis. Ibidem
Scariothis villa est: et interpretat memoria mor
tis. ca.xij.F.z ca.xiij.O. in me.z cap.vj.Q.iij.
Scenophegia vnde dicit: z festum Scenophegie
quid sit. capitu.vij.B.
Scientia comprehēsionis filius nouit patrem z
nemo alius. capitu.vij.U
Scientiam habens sine spiritu dicit cecus z igno
rans capitu.ix.BB.in fine
Sciēcia dei sola est causa rerū capi.xiij.R
Scientiam alicuius esse causam rerū est eum esse
deum. Ibidem
Scitis quid fecerim.i. scire debetis.preceritq; per
futurum: exponit capitu.xiij.N.in fine
Scribe z pharisei an christum vidēdo corpozali/
ter z eius opera: cognouerunt eius diuinitatē.
capitu.vj.LL.in fine
Scribendi triplex modus omne quod scribit.scz:
demōstratiu⁹: pfuasiu⁹: narratiu⁹. Prolo.O.
Scripsit Joannes euāgelista modo narratiuo: z
quare hoc. Ibidem
Scripturis credere rationabiliū est capitu.ij.R
Sciēcia sacra euāgelij Joannis ex (in pncipio.
duobz nobilissima est Prolog.N
Scientia euangelij Joannis an supponak alicui
parti philosophie Prolog.P
Scriptura sacra comparak aque viue ꝓter quat/
tuoz capitu.vij.JJ.
Scripture doctozes reprehendunk Ibidem.
Quid scripsit digito: z qualiter christus in terraz
in causa adultere ad eum ducte capitu. viij.E
Scriptura quam christus in terram (in fine.
scripsit: quomodo potuit vna repzesentare oim
peccata Ibidem
Ut scriptura adimpleret: an christus ꝓter scriptu
ram fact⁹ sit an cōtra. capi.xix.DD.in fine.
Seductoz dicit dupliciter.scz:in malum: z in bo/
num capitu.vij.O.in fine
Seminare spiritualiter quomodo patriarchez p/
phete seminarūt capitu.iiij.LL.
Euntes ibant z flebant mittētes semia sua: quo/
modo intelligit Ibidem.
Mane semina semen tuū z vespere ne cesses: quo/
modo intelligendum sit Ibidem
Seminauerūt patriarche z pphete z apostoli: sed
multum differenter Ibidem
Semiare granū siue frumentū spūaliter: qñ quo
z qualiter debemus. capitu.xij.EE
Semen cadēs in terram per yosam: spinosam: bo/
nā: pinguē: qd significat ca.xij.EE.in fi.
Semē mittere cū lachrymis qd sit ca.iiij.LL
Semē dupliciter accipitur: communiter: z ꝓpie.
Sensualitatis vir est ratio: z illā (capi.iiij.LL.
debet vocare capi.iiij.M
Septem hore z septima hora qua sanatus est fi/
lius reguli a febre multipliciter exponitur: z qd
significēt: z quomodo peccatoz debet habere se/
ptem capitu.iiij.MM.z.NN.
Septies lauari in Jordane qd significet Ibidē.
Sepultura domini an debuit ita esse ꝑciosa cum
aromatibz myrrhe z aloe capitu.xix.NN.
De sepultura bō dz esse solicit⁹ exēplo patz. Ibidē
Sepulturam domini decuit habere centū libras
vngenti. Ibidem
Sepulture locus fuit hortus Ibidez.
In sepultura christi quare discipuli non fuerunt.
Ibidem.PP
Sepulcrum quis aquit: vel an clauso lapide exi/
uerit. capitu.xx.E
Sequentes christum dum viueret fuerunt in qñ/
tuplici differentia capitu.vj.B.
Sequi lumen est melius q̄z precedere capit.viij.
R.in medio.
Sequi christum apostoli nō poterant ante spiri/
tussancti missionem capitu.xiij.OO. in fine
Sequi christum: debemus non passibus pedum
sed deuotione fidei z operum imitatiōe: z quid
sit sequi christum. capitu.j.OO.post pncipiū.
z capitu.j.HH.circa finem.
Sequela triplex ad christum: ad fidem: regimen:
martyrium. capitu.j.HH
Sermo dei quomodo nos liberat tripliciter. ca/
pitu.viij.JJ.in medio
In sermonibus domini manere est vera libertas.
Sermo dei comparak hamo (capitu.viij.MM
z gladio. capitu.viij.PP.in fi.
Sermonem seruabit: quid sit: cuz christus dixit:
Siquis diligit me sermonē meuz seruabit ca/
pitu.xiiij.MM.in pncipio
Sermo diuinus qūo mūdat z scrificat c.xv.J.
Serpens eneus dicit christ⁹ z ḡre. ca.iij.K.z.L.
Serpētis erectio in palo quid sit. Ibidem
Serpēs eneus qūo sonuit ī cruce Ibidem.
Serpētis natura z quare dicit prudēs aial ceter̄
omnibus animantibus Ibidem
Serpēs ḡre ō chīo dr̄ z de diabolo q̄ differenter.
Serpens sicut venenat ita venena (Ibidem.
curat. capitu.iij.L.
Serpēti ḡre chīs cōpat suā passionē. Ibidem.
Serulepos qd sit ca.v.J.z ca.v.N.p longū.
Seruit⁹ duplex ca.viij.KK.circa fi.
A seruitute spūali ḡtuoz liberant Ibidem.in fi.
Seruitutez ratio vñ orik fm phos c.viij.MM
Seruit⁹ dei z seruit⁹ diaboli ī q̄ dr̄nt c.viij.OO
Seruit⁹ duplex.s.subiectōis: z suppōnis.c.viij OO

Seruitus simpliciter loquēdo est mala ꝓpt̄ sex
causas. Ibidem.
Serui an Judei fuerūt viuēte christo. capit.viij.
Seruꝰ peccati fit peccator. Pro/ (KR.p totū.
batur ratione z lege. capitu.viij.MM
Seruus naturaliter quis est. Ibidem.
Seruus dicit omis peccator: z tamen peccatum
nō est dominus eius: Ratio tangitur capitu.
viij.MM.in fine
Seruus peccati deterior est seruo corporali. ca/
pitu.viij.PP.in fine
Seruus triplex capit.xv.NN.
Seruus nescit quid facit dominus suus quomo/
do intelligit. Ibidem.JJ.
Sex sunt que beatum Joannem Euangelistā cō/
mendant Prolog.Q
In sex tribulationiby liberabit te: z in septima non
tanget te malum qūo intelligitur. ca.iiij.NN
Sitio quare christus clamauit an vere: z qualis
fuit sitis. capitu.xix.OO.in me.
Sichar vnde oztum habet z quomodo interpre/
tatur. capitu.iiij.O
Sicut: est signum similitudinis: non equalitatis.
capitu.x.QQ.in medio.
Sicut: non semper dicit similitudinē equalitatis
sed imitationis capitu.xvij.NN
Sigilla septem que clauserunt librum que sunt.
capitu.ij.R.in principio.
Signum Jone quare fuit singulariter datū Ju/
deis ꝓ christi resurrectiōe capitu.ij.P
Signum inestimabile dilectōis dei erga nos ca/
Signa z prodigia non sunt (pitu.iij.N.
idem. capitu.iiij.HH.in fine
Signa eucharistie sacramēti non semper habent
omnimodā similitudinez cum eucharistia. ca/
Signa z miracula quare hodie (pitu.vj.L.
non fiunt. capitu.xiij.L
Signa vera non faciet antichristus Ibidez.
Signa facere oporzet q̄ fiat ex fide. Ibidem.
Signa ad quid ordinant Ibidē
Signum dilectiōis quod est capi.xv.FF.
Siloe fons: qualis aqua z vnde oriak ca.ix.K.
Siloa natatoria quare sic dicit Ibidem.
Siluit christus coram Pilato triplici de causa.
capitu.xix.J.
Simon interpretatur obediens capitu.j.LL.in
medio.z.FF.post principium
Simon cōmendatur quia filius Joanna z quid
sit. Ibidem
Simplex homo z non dolosus qs est cap.j.LL.
Simoniaca labes valde reprehendēda est exemplo
christi: vendentes columbas auferendas dixit.
capitu.ij.N.in fine.
Simoniaca prauitas corrigitur a christo z quo/
modo capitu.ij.N
Simon cyreneus portans crucem christi qualis
fuit. capitu.xix.S
Simon interpretak obediens capitu. vlti.L.
Simplex confessio debet carere plicis quattuor.
Synagoga ī malo accipit. c.ix.BB. (c.iiij.KK
Sine ipso factū est nihil. Hec ꝓpositio multiplicē
habet intellectum: contra Eutichen: Nestorium:
z Manicheum capitu.j.J.
Syncopis potest durare ꝓ quadraginta duas ho
ras q̄ homo cadens in syncopim quadraginta
duabz horis: potest redire. capitu.xj.K
Sinus patris eterni ī quo est filius quid sit ca/
Sinꝰ Abrae. capitu.vj.H. (pitu.j.Y.in fine
Sitis materialis est triplex: sicut z spūalis est tri
plex. capitu.vj.LL.
Sitis christi in cruce cum dixit: sicio: qualis fuit
z quomodo causabak Ibidem.
Solis sunt tria officia: sic z christi. capi.xvj.L.
Socieras mala cum qua fuit Petrus in atrio fe/
cit cum cadere in malum capi.xviij.Q
Sol habet tres partes. capitu.vij.L.
Sollicitum esse de crastino quomodo licet z quo/
modo non. capitu.vj.Y.
Somnus quid sit. capitu.xj.N.in me.
Somnus comparak morti z quare Ibidē.
Somnus sanat: z est signum conualescentie in fe
bre. capitu.xj.O.
Sozech vinea vel vitis optima. capi.xv.F.
Perspeluncam vel sepulcrum Lazari quid signi/
ficatur. capitu.xj.FF.
Spiritussanctus dicitur paracletus: etiaz filius
Spiritussanctus est aduo/ (capi.xiij.z.et.2.
catus Ibidē. Et cap.xiij.PP
Spiritussanctus quomodo possit dici aduocat⁹
cum nō sit mediator. Ibidem
Spūssanctus mediat sed nō est mediator. Ibidē
Spiritussanctus ꝓter tres causas recedit ab ho/
mine. capitu.xiij.AA.
Spiritussanctus super tria genera hominum li/
benter requiescit Ibidem
Spūssanctus quare dicit spūs z quare veritat̄.
Spiritumsanctū mundus recipe/ (Ibidez.
re nō potest quomodo intelligitur: cum tamen
scriptum sit: Spiritus domini repleuit orbem
terre. capitu.xiiij.BB
Spiritumsanctuz habere an possit certitudinalit̄
cognosci: argumēta pro z ꝰ cap.xiij.LL
Spūssanctus quomodo preuenit z subsequitur.
Spiritussanctus vocak spiri/ (capi.xiij.OO
tus quinq; rōnibus capitu.xiij.PP.
Spiritussanctus vocatur sanctus ꝓter tres cau/
Spūssanctus quomodo dici/ (sas. Ibidem.
tur suggerere omnia. Ibidem in fine
Spiritussanctī aduentum maxime impedit car/
nalis affectus. Ratio ponit capit.xvj.O.in fi/
Spiritussancti officia tan/ (ne.z.E.i pncipio.
guntur. capitu.xvj.F
Spiritumsanctuz accipere a filio quomodo fit: z
intelligitur. capit.xvj.R.
Spūssancti aduentū z missionem an impediue/
rit presentia corporalis christi capitu.xvj.E.in
principio.O.in fine.Q.per totum
Spiritusancto quomodo repleti fuerunt disci/
puli. capitu.vij.KK.
Spūs vbi vult spirat dupliciter exponitur a do/
ctoribus sanctis. capitu.iij.B.
Spiritussancti spirare qd sit. Ibidem post me.
Spiritussanctus dicitur spiritus veritatis z re/
stis. capitu.xv.YY

Spiritussanctus bis datus est apostolis in ter/ris: z ad quid sic datus est. capitu.xx. BB. z FF. in fine

Spiritus legitur ter datus apostolis: ꝓter z ad quid. capitu.xx. FF.

Spiritussanctus qui est dilectio mittitur in mun dum propter quattuor: vt doceat: repleat: cōuer tat: afficiat. capitu.iij. M.

Spiritussanctus necessario conuincit esse a filio. capitu.xv. XX.

Spiritumsanctū esse spiritum filij z nō procede/re ab eo: implicat z est hereticum: contra grecos capitu.xv. yy.

Spiritussancti quomodo repleuit orbemterra/rum. capitu.iij. M. in fine

Spiritussanctus quomodo reducit nos ad patrē

Spiritussanctus nō est seruus pa/ (Ibidem tris z filij: sicut dixit Nestorius: Eutices: z alij capitu.j. F. z. H. in medio.

Spiritussanctus ab eterno cū filio fuit deus ca/pitu.j. F. z. J. in principio

De Spūsancto quare Joannes in principio sui euangelij nō facit mentionē sicut de verbo. ca/pitu.j. F. circa medium

Spiritumsanctum descendere quomodo fit. ca/pitu.j. BB. in fine.

Spūssanctus vult ascendere Ibidem.

Spūssanctus quare apparuit super christū in spe cie columbe Ibidem in fi.

Spūssanctus per quē modum apparuit z fuit in columbe specie. Ibidem in fi.

Spūssanctus quare dicit descendere sup christuz z ibi manere capitu.j. LL

Spiritus quomodo ex spū est. ca.iij. F.

Spūs quomodo dicit spirare vbi vult: z tamen hoc nos ignoremus. capitu.iij. F. in fine.

Spūssanctus quo comparat vento Ibidem

Spūssancti via z formatio i nobis: est nobis in/cognita. capitu.iij. B.

Spirare spūssancti q̄d sit capitu.iij. B. i me.

Spūssancti vocem audim⁹ triplr Ibidem.

Spūssanctus in sacramēto baptismi quomodo formatnos ad similitudinez patris naturalis. capitu.iij. B. in medio

Spūs nondum erat datus: quia Jesus nonduz erat glorificatus quomodo intelligit ca.iij. y.

Spiritus non datus ad mensurā christo quomo do intelligendū sit. capitu.iij. LL.

Spiritu adorare quid sit. capitu.iiij. S

Spūs viuificat: caro autē non ꝓderit tē. quomo do intelligendum sit. capitu.iiij. T.

Spūs veritatis arguet mundū de peccato: iudicio z iusticia quomodo intelligi debeat ca.vj. XX

Spūssanctus comparat flumini z aque q̄ fluit z refluit. capitu.vij. RR

In spūssancti missione quomodo dicit christ⁹ glo rificatus iuxta illud: nondum erat datus: q: tē.

Spūssanctus ter datus est apo/ (capit.vij. LL stolis: ante passionem: post resurrectionē: z post ascensionem: z quare. cap.vij. MM. in fine.

In spiritussanctus datus fuit patriarchis z pro/phetis. capitu.vij. NN.

Spiritussanctus calor quā modo incaluit z cre/uit post ascensionē. Ibidem.

Spūs tres imundi exeuntes de ore bestie per mo dum ranarū quid significent. ca.viij. Z. iij.

Spūalis aqua viua quid sit cap.iiij. O. in me.

Spūalis dicit aliquis dupl'r ca.iiij. S

Sponsus ecclesie solus christus est. Quod patet capitu.iij. z. in fine.

Sponsa est eccl'a q̄ generat z manet ꝓgo. Ibidē

Sponsi amicus quis dicit Ibidez.

Stadium quid sit. capitu.xj. S

Stant cum christo tres status hominū q̄ signifi/cant per tres Marias. capit.xix. AA. in fi.

Sponsus nuptiarū an fuit Joānes euangelista. Vide opiniones. capitu.ij. K

Stando christus pati voluit z nō proditꝰ. Ra/tio tangit capitu.xix. LL

Status quid sit siue recitudo Ibidē.

Stare dicit christus in medio ꝓter immunitatē a peccato. capitu.j. 2. in medio

Stare dicit christus multipl'r. ca.vij. DD.

Stare post parietem q̄d sit. Ibidez.

Stella manifestauit creatorē sicut vox patris san cificatorem: et cōuersio aque in vinum glorifi/catorem. capitu.ij. A

Steterit Maria sola circa crucē. capi.xix. AA.

Stola sanctoꝝ est pulcra. ca.iij. J. in medio

Studere volens debet habere tria. scz: diligētiam inquisitionis: credulitatē preceptoris: quietem mētis exēplo Nicodemi. capi.iij. A. in me.

Studere cupiens quid debet obseruare. capi.xx.

Studere volens sacram scri/ (R R. circa finem turam: debet habere tria. capi.xvij. N. in fi.

Subiectū libri euāgelici Joannis q̄d sit. ca.j. A

Sub vtraq; specie quomodo continet totus chri stus z q̄ differenter cap.vj. L iij.

Sum: est ꝓprie nomē dei ca.viij. AA. in me.

Sum verbum substātiuū: in diuinis quid signi/ficet. capitu.viij. B. iij. in fine

Sum es est: verbum substantiuū: in diuinis non significat tempus capitu.j. L

Superbi comedūt paleas. ca.xij. AA. post me.

Superbia cōmuniter in tribus cōmittitur: que Joannes baptista de se negauit ca.j. 2. in me.

Superbia peccauit primus angelus: Adā. z an/tichristus peccabit: sed differēter Ibidem

Supbie peccata z iactantie cōiter in tribus fiunt contra deū. capitu.j. 2

Supflua an christus ministrauerit q̄n impleue/runt duodecim cophinos cap.vj. M.

De superius est christus z fm diuinā z fm huma nam naturā: quo intelligit ca.viij. 2

Suppositum ꝓprie subiect z natura predicat: sed in diuinis vtroq; modo fieri potest capi.j. B. in medio.

Supositi proprie est subiici: sicut nature predi/cari. capitu.j. L.

Surgere spiritualiter quid sit. capi.v. D.

De Sursum dicitur christus venire tripliciter. capitu.iij. BB.

Suscitandi potestas mortuorū quomodo sit in christo. capitu.v. X

Susanne historia non est a Daniele cōscripta: sed ei inserta sicut de mliere adultera Joāni inserta capi.viij. in principio ante A

Tabernacula tria q̄ Petr⁹ fieri petijt q̄d sint cap. j. LL. in principio

Tactus est triplex: metaphoricus: mathematic⁹: z physicus. capi.xx. NN

An tangi possit corpus glorioſum. cap.xx. NN.

Tangi christus noluit a Magdale/ (z. OO na post resurrectionem: cōm unicantib⁹ in exem plum capitu.xx. O. in fine.

Quomodo tangi potuit corpus christi post resur rectionē: cū fuerit incorruptibile ca.xx. NN

Taciturnitatis christi coram Pilato triplex cau sa est. capitu.xix. I

Tentare an hoc cōueniat deo. capitu.vj. E

Tentatio duplex: z secunda subdiuidit Ibidez.

Tentator dicit diabolus z ꝓter quid Ibidez

Tentandi diaboli instrumēta que sint Ibidem

Tentat deꝰ z diabolus: sed valde differēter Ibi/

Tentatio malicioſa iudeorum contra (dem christum capit.viij. D.

Templum vnde dicit. capitu.ij. M.

In templo nihil debet agi nisi quod ptinet ad sa/lutem. Ibidem

Ex templo expulsi quare non defenderunt se cōtra christum: cum tamen essent valde multi. capi. ij. O. in medio.

In tēplo erāt q̄ttuor atria in circūitu. ca.ij. M.

In qua parte tēpli vendebant animalia Ibidē.

De templo bis expulit christus vendētes z emen/tes. capitu.ij. N. in fine

Templum dicit christus capitu.ij. P.

Templum soluere quid sit Ibidem

Templum domini in Hierusalē de quo intellexe rint Judei: soluite templū: nō fuit primū sed se/cundū z q̄n fuit edificatum. capitu.ij. O.

Templuz quod erat corpus christi quomodo in instanti fuit conceptū z formatuz. Et Augusti/nus dicit q̄ quadraginta sex diebus fuit edifica

Templa quomodo veneranda (tum. Ibidem sunt. capitu.iiij. T. in medio

Tempus formationis embryonis z temp⁹ invte/ro q̄ntum sit. capitu.ij. O.

Tempus gratie fuit triplex: ante legem: in lege: z post legem capitu.iij. L. post medium.

Temporales res non possunt sedare sitim capit. iiij. K. in fine

Pro temporalibus laborarez instare an sit licitū: pro z contra capitu.vj. Y

Tempus christi quale est cum ōr: tempus meum nondum aduenit cap.vij. O. in fine.

Tempus nostrum modicū est per comparationē ad eternitatem capitu.xvj. N. z. O.

Tempus p̄sens: preteritū: z futurū quomodo po test attribui z dici de eternis capitu.j. L. p to/tū. z. L in fine.

Tempus preteritum pfecti quomodo potest deo attribui. Ibidem. L. in fine

Tenebre quo non cōprehendūt lucem ca.j. M.

Tenebre dicunt: lex z prophete: per comparatiōez ad lucem christum Ibidem

Tenebre dicuntur infideles z excecati per peccatū.

Tenebre quomodo fuerūt in mundo (Ibidem. ante aduentū christi ca.j. M. post medium

Tenebras diligere z odire lucē quomodo sit pos/sibile. capitu.iij. O

Tenebra spiritualis est ipsum malum z quomo/do. capitu.iij. R

In tenebris est qui in pecca/ (dat. capit. iij. R to est. Ibidem.

Tenebra spiritualis est peccatū z quomodo. ca/pi.viij. MM

Tenebre quomodo dicunt a re/ (mendo. capitu.iij. O. in fine.

Tenebre spūales que sint. capitu.iij. R.

Tenebre triplices. scilicet: nature: ignorantie: cul/pe. capitu.j. L

In tenebris quesierunt dominū mulieres: z qua/re hoc capitu.xx. B.

Qui de terra est de terra loquit quomodo sit intel ligendum. capitu.iij. LL

Terrenus qualis: talis z terreni quomodo intelli gitur. capitu.viij. 2.

Terra bona pinguis: petrosa q̄ sit. cap.xij. LL

Terra ꝓmissionis est sub medio cli/ (ine. mate. capitu.iiij. AA. in fine

Terra spūaliter quid significat. capi.vi. P.

Terra terra terra: quare Hieremias dicit ter. pul cre. capitu.viij. E.

An testimonio indigebat christus z q̄re ca.j. O.

Testimonio lux corporalis non indiget: sed spiri/tualis. Ratio tangitur Ibidem

In testimonio debēt esse tria. capi.j. U. in me.

Testimoniū Joānis fuit optimū ꝓ tria. Ibidē

Testimonium an christus potuit de se ipso dare verum: cum tamē in vno loco scriptū sit: Testi/monium meū non est verum. in alio: Si testi/monium do de me ipso: testimoniū meū est ve/rum. Vide concordiam capit. v. LL.

Testimonium de se ipo nemo potest dare. Ratio/nem vide Ibidem.

Testimonium christi verissimū est Quod proba/tur. capitu.v. DD

Testimoniū christi quomodo sit maius testimo/nio Joannis: z quomodo christus maius ha/beat testimoniū capitu.v. MM

In testimonio si debet esse validum debēt esse q̄/tuor. capitu.v. MM

Quomodo testimoniuz christus dicit se non ac/cipere ab hominib⁹: z tamen Joannes venit in eius testimoniū ca.j. O. in Obiectione

Testimoniū an christus de se potuit dare capit.

Testimonium christi quod de se dedit (viij. M fuit per opera. Ibidem

In testimonio hominū z christi q̄d interest capi.

Testimoniū de omni re non eodē mo/ (viij. N. do est perhibendum Ibidem

Testimoniū duplex. s. cause z operis Ibidem

Testimoniū christi nedū est vez: sed z necessarium.

Testimoniū p̄is in diuinis ꝓ fi/ (Ibidez in fi. lio an hoc sit sufficiens cap.viij. O.

Testimonio Joannis quare christus eguit: cum erat lux z sūmus manifestatiua. capitu.j.O.
Testis boni sex cōdiciones quas habuit Joānes baptista. capitu.j.Z
Testes quattuor omni exceptiōe maiores habuit christus de sua diuinitate cap.v.MM
Testis fuit Joānes baptista chīo omī acceptione maior propter quattuor ca.j.N.
Inter quattuor testes ō christi diuinitate scriptura sacra cōtra iudeos est efficacissimū. capitu. quto.MM.
Testa saniē radebat. Job.ij.quomodo pulcre exponitur capitu.x.B.in fine
Thabor interpretatur veniens lumē: z est in Galilea capitu.vij.B.
Tauris comparātur pharisei z iudei superiores pter duo cornua. capitu.ix.O.in fine.
Theotocos dicit beata virgo z non soluz christo
Theophania quid sit z quale (tocos.capit.j.U lumen capitu.j.Y
Thomas dicit didym⁹ z quare. ca.xj.Q
Thomas cum dixit: eamus z moriamur cum eo. an dixit illa verba ex timore aut affectu Jbidē
Thomas q̄re dicit didymus z dubi⁹ ca.xiij.M.
Thomas an fuerit cū alijs cum apparuit dñs: si non: que sit causa. ca.xx.BB.in fine.
Thome incredulitas z quomodo voluit certior fieri de fide. capitu.xx.DD
Thomas an mortaliter peccauit sic vehemēter dubitando Jbidem.JJ
Quare sic durus fuit an fuit bonū Jbidē
Thome specialia signa vere resurrectionis ostensa sunt capitu.xx.MM.
Thome incredulitas vtilitas: tangit ca.xx.RR
Thomas quomodo vidit z credidit: cum fides sit argumentū non apparentiū cap.xx.SS
Thomas an tetigit vulnera z cicatrices chri. capitu.xx.LL.in fine.
Thomas interpretat abyssus rē.z Thomas sine Petro nihil valet: spāliter intelligit ca.vl.D.
Tyberias interpretat capitu.vltimo.B
Tyriaca componit ō serpente: z serpentis venenū sanat capitu.iij.L
Titulus vnde dicit Prolog.G.
Titulum triumphalem quare scripsit Pilatus: z quare sic capitu.xix.U.
Tituli prophetia. Jbidem.
Titulus triūphalis de quo ligno erat. scilicet: de oliua. Jbidem.X.
Titulus triumphalis exprimit nobis quattuor fructus crucis. Jbidem.
Tituli expositio per singula verba Jbidem.
Titulus quare erat scriptus triplici lingua. ca
Tollerolle quare bis dixerunt Judei (pit.xix.y de christo. capitu.x.P
Torrens cedron quid est capitu.xviij.A
Totum hominem christus sanauit cum sanauit. capitu.vij.P.in medio.
Traditus ē christus Judeis sine sentētia: z quomodo. capitu.xix.R.
De translatiōe Joānis euāgeliste: an sit translat⁹ an nō, tres sūt opiniones capitu.vlti.RR.
Trahere patris quid sit capitu.vj.BB.
Trahit pater celestis duplici fune Jbidem
Trahit pater per filium z ad filium: per spiritum sanctum z ad spiritumsanctū quomodo sit intelligendum. Jbidem.
Trahunt tres psone: sed differenter Jbidem.
Trahere dicitur plus pater q̄z filius z spiritussan
An non tracti habeant culpam (ctus. Jbidez q non veniant. Jbidem.
Si non trahimur: nobis impugnat scriptura multipliciter Jbidem
Traxit christus dum exaltat⁹ fuit in cruce omnia tripliciter. capitu.xij.NN.
Tractus patris quo trahit qualis est ca.xvij.P
Tres sunt modi scribendi omne quod scribitur.
Tres mortuos suscitauit chri (Prolog O stus: z significant tria genera peccatorum. capitu.xj.EE.in fine.
Tres dies post quos christus conuertit aquam in vinum: pulcre z diuersimode exponūtur capitu.ij.A.in medio
Tria sata farine quomodo sunt cōmixta in pane eucharistie. capitu.vj.BB
Tria sunt que nunq̄z satiantur: cupiditas facultatum: concupiscentia delitiarum: z ambitio honorum capitu.iiij.L.in fine.
Tria sunt difficilia que Salomon intelligere nō potuit. capitu.xiij.O.in fine
In tribulatiōe quomodo debem⁹ nos ꝓformare voluntati diuine capitu.xij.KK.
Triclinīū quid sit capitu.ij.O.in fine
Triclinium vnde dicit. Jbidem
Triginta octo anni infirmi paralytici: moraliz tur. capitu.quto.F.
Tristicia vt propassio fuit in christo: sed nō vt passio. capitu.xj.LL.in medio
Tristicia repleti fuerūt apostoli post ascensionez. Probat per scripturā capitu.xvj.L.in fine
Tristicia quadruplex qua Sācti z iusti in hoc seculo tristantur capitu.xvj.Y
Tribunal quid sit capitu.xix.N
Tribunalis descriptio Jbidem
Tubā habere in gutture quid sit Prolog.D
Tuba pastoralis quam debet habere in ore quid significet. capitu.x.T.in fine.
Tuba canere in extremo iudicio q̄d sit ca.v.Y
Tulerunt dominū meum quare plus dixit Maria q̄z: tulerunt christum. capitu.xx.L.
Tunicas quattuor christus habuit preter tunicā inconsutilem capitu.xix.z.
Tunice quattuor quid significent Jbidez.2.
Tunica inconsutilis qualis fuit Jbidem
Turbatio an potuit esse i christo z quomodo: an vt passio vel passio. capit.xj.LL.in fi.
Turbatio christi fuit in eorita q̄ tamen omnia in eo fuerūt pacata: velut in arca Noe omnia animalia. capitu.xiij.T
Turbatio vnde orit capitu.xiij.SS
Turbatio intellectus est formido affect⁹ Jbidē
Turbatio z formido differunt capitu.xiiij.A
Turbatio z formido quid sit Jbidem
Turbatus est spiritu christus quomodo intelligitur per modum propassionis capitu.xiij.T

Vadit christus ad patrē quadrupliciter cap.xvj.P
Quomodo vadit christus ad patrē per ascēsionē. capitu.xv).LL.
Ego vado: Vadit christus tripliciter vt iux capitu.viij.U.
Vadit ad patrē quomodo intelligit Jbidem
Vēdētes i tēplo, curauerūt sacerdotes ex auaricia.
In q̄ pte tēpli vēdiderūt Jbidē (ca.ij.M.i me.
Vendentes z ementes quare Judei non defendebant. capitu.ij.O.
Vendere boues quid sit z qui vendunt. capit.ij. M.in fine.
Vendere oues quid sit Jbidem.
Quo tempore z quo anno eiecit ementes z vēdentes capitu.ij.N.in fine.
Bis eiecit ementes ex templo Jbidem
Venenū aliter curat q̄z alia infirmitas ca.iij.L.
Venire christū in mundū q̄d sit ca.viij.LL.
Venire volentes ad christum tria debent habere. capitu.xij.z.
Venire ad deuz possumus tripliciter. scilicet: fidei deuotione: operis imitatione: z precepti obedi tione. capitu.j.DD.in fine.
Venimus ad eucharistiam z ad deuz triplici via.
Venire z puenire quo possum⁹ (capit.vj.BB. ad christum multiplici modo ca.vj.DD
Et venim⁹ ad christū per patrē ca.vj.N.iij.in fi.
Venire ad christum quo possum⁹. cap.x.D.iij.
Venit christus libenter in iudeam: spiritualiter q̄d sit. capitu.iij.S.in fine
Venire debem⁹ ad chīm tripl'r sicut Nicodemus.
Venit Joannes baptista speciali (capitu.iij.B. ter in testimonium capitu.j.O.
Non venit frustra: licet non omnes per eum crediderunt. Jbidem.
Venturus quomodo dicit christus post Joānē: cum tamē simul tempore fuerūt ca.j.U.in fi.
Ante Joannē christus dicit: natura: gratia: z offi
Ventum licet sensibiliter percipi (cio: Jbidem. mus: adhuc tamē ignoramus vnde veniat aut quo vadat. pulcre vide. capitu.iij.F.in fine.
Vento spūssancto cōparat z quare Jbidez.
Verax est deus. capitu.iij.DD.
Verbū dei nō audiētes: Etsi audiunt dicunt non audiētes: in quibus nullū fructū habēt: hi sunt in quadruplici differentia. capitu.xij.zz
Verbū dei seruare debem⁹ tripl'r. ca.xvij.O
Verbo preteriti imperfecti temporis vsus est Joannes in diuinis. capitu.j.L.
Verbum dicitur apud dominū: nō ār apud principium capitu.j.D.
Verba chri efficacissima fuerūt ca.iiij.DD.in fi.
Verbuz creatum sacerdotis consecrantis quomodo operatur in virtute verbi increati. capit.vj. L.iij. in fine.z.E.iij.
Verba que locutus sum vobis spiritus z vita sūt quomodo intelligit. capitu.vj.E.iij
Verbum diuinuz habet multas pprietates essentiales z personales. Prolog.J.
Verbū diuinū multa significat Jbidem
Verba vite habet christus: z quare sic dicunt ca
Verbum in principio fuisse z in (pitu.vj.O.iij carnatum vltimo tempore: an cognouit Plato z Socrates Prolog.U.
Verbi eterni q̄ttuor pprietates essentiales. scz: Inseparabilitas Sstitutiua: z Distinguēs proprietas: Essentialis vnitas: z Coeqlitas capi.j.A.
Verbū quomodo est in dicēte Jbidem
Verbum eternum z nostrum quomodo differāt.
Verbum z filius an precise (capitu.j.B. idem sint Jbidem
Quare dicit: verbum erat in pncipio z nō filius.
Verbum substantiuuz Sum: eram (Jbidem eras: non importat tempus: cum eo vrimur in diuinis. capitu.j.L.
Verbū potius dicit esse apud deū q̄z apd substantiam vel essentiam dei. capitu.j.D
Verbū dicit apud deū z nō apud pncipiū. Jbidē.
Verbum erat deus: idem est acsi dicatur: de⁹ erat verbum. capitu.j.E
Verbum quare dicit plus Caro factuz q̄z: lux vel vita diuina capitu.j.S.in me.
Verbum triplr differitur. capitu.j.B.
Verbum quare plus factum est caro q̄z pat z spiritussanctus capitu.j.T
Verbum dicitur potius caro factum q̄z homo vel anima factum. Jbidem
Verbum quare dicit caro factuz z nō: carni vnitū vel in carnem mutatū. Jbidem
Verbum quomodo habitat in nobis. pulcre Jbidem in medio.
Verbum diuinū habet tria. scz: q̄ sit opatiuū: illuminatiuum: viuificatiuū. capitu.ij.A
Verbū diuinū habet sex potestates Jbidem.
Verbum q̄d sit. capitu.xv.J
Verbum dei quomodo illuminat: incendit: z purgat. Jbidem.
Verbum dicit Joannes esse apud deum z non filium pter q̄nq̄z rationes. capit.j.F.
Verbū diuinū an pbi cognouerūt Prolog.U.
Verbū dicit q̄ttuor operōes siue respect⁹ Jbidē
Verbū creatū plura significat ca.j.B.in prin.
Verbum in diuinis an dicatur ad similitudinem verbi creati Jbidem
Verbum eternū cui assimilat: z quomodo in nobis habet similitudinē Jbidem.
Verbū in nobis producit quādoq̄z maius: minus z equale ipsi dicenti Jbidē.
Verbum est illud per quod omnia sunt z cognoscuntur capitu.j.N.
Verbum insitū quid sit capitu.v.LL
Verba chri quare fuerūt ita efficacia. ca.xiij.R
Verbū abbreuiatū q̄o intelligit ca.v.U.in fi.
Verbum speculatiuuz z practicū q̄o differunt z cuius sunt signa cap.viij.UU
Verbum diuinuz quomodo est omnis incorruptionis principium Prolog.M.
Verba que dicunt de deo nō significāt motus. vt cum dicit: deus est; deus fuit capi.pmo.L.

Registrū Postille Alberti super Jo.

In verbo diuino siue sermone christi manem⁹ tripliciter capitu. viij. HH.
Veritas est lux. capitu. iij. R
Veritas quid sit. Ibidem
Veritas quomodo potest odiri ⁊ quomodo non. capitu. iij. Q. in fine.
Veritas dicit esse amabilis propter Duo. capit. viij. zz. in medio
Veritas quanto magis obscurari nititr: tāto plus lucet capitu. ix. R
Veritas prius inqri debet antēq̄ cōtra aliquem sententia proferat exemplo christi. capi. ix. BB
Veritatem omnē quomodo docuit (in fine. spiritussanctus capitu. xvj. D
Veritas quid sit Pilatus non audiuit determinari a christo ꝓter tres causas ca. xvij. GG
Veritati dare manus quid sit ca. vj. BB. in fi.
Veritatis sacramentum dicit eucharistia ⁊ quare capitu. vj. L. iij.
Veritas liberat nos tripliciter ca. viij. JJ. in me.
Veritas quomodo sanctificat hoiem ꝑm affectuz ⁊ intellectū capi. xvij. EE
Veritatis omnia ꝓmissa in christo habemus. capitu. vj. L. iij
Veritas prima dicit collis ⁊ silex Prolog. F.
Verum quadrupliciter dicitur. Scilicet: vt opponitur: falso: vano: phantastico: ⁊ mixto capi. j. P. in principio
Vespera diei ⁊ duodecim hore quid sint ⁊ significent. capitu. j. EE. in me.
Vestimenta christus habuit quattuor probabiliter. capitu. xix. z. in me.
Vestimentoz positio in cena quid significat. capitu. xix. z. in me.
Vestimenta quater christus deposuit: ⁊ significat quattuor genera hominum que a christo recedunt (pitu. xiij. F Ibidez.
Via domini quid sit: ⁊ per quid dirigitur via illa. capitu. ꝑmo. z.
Viam domini ꝑparare quomodo homini est possibile ⁊ quomodo non. Ibidem in fi.
Via dicitur christus multipliciter. capitu. xiij. B. circa finem
Via aquile in aere via colubris ⁊ via nauis quid spiritualiter significant: sunt enim tria difficillima. capitu. xiij. D. in fine
Via bona dicitur christus propter tria. capitu. xiij. J. in medio
Via bona tria requirit Ibidez.
Ego sum via veritas ⁊ vita: multipliciter exponitur. capitu. xiij. R
Via ad saluandum necessaria: est credere in filiuz dei. capitu. tertio. Q.
Viatoribus cito parandum est prandiū cum venerint capitu. iiij. X
Videre possumus deum in hac vita tripliciter: fide credulitate: intellectus illuminatiōe: scriptura meditatione capitu. j. DD. in fi.
Videre regnum dei qd sit capitu. iij. L
In mali possunt videre regnum dei sicut Diues epulo. Ibidem.
Videt deus omnia capitu. j. MM
Non videbit me homo ⁊ viuet: quomodo intelligendum sit: cum scriptura dicat: Qui videt me videt ⁊ patrem capitu. v. KK.
Videre ⁊ credere quomodo simul stant. capitu. vj. LL. in fine
Videre mortem ⁊ gustare an idem sit. capit. viij.
Videbunt beati mortem damnan/ (B. iij. in fidorum ⁊ quomodo. Ibidez
Videre volentes christum tria debent facere. ca/ (pitu. xij. z. fert. Ibidem in medio
Videns filium videt ⁊ patrem quomodo intelligendum sit capitu. xiij. M. z. O
Videre filij apud patrē: est cognoscere secreta patris. capitu. iij. LL
Vitam videre quid sit. capitu. iij. FF
In peccatozes videbunt vitā eternā Ibidem.
Nemo vidit deum vnq̄ quomodo intelligat ca/
Videre sine medio deum duplici/ (pitu. j. Y ter intelligitur Ibidem
Videre deum aut cognoscere intelligit tripl'r. aut ex parte intellectus: medij: aut modi Ibidē.
Videre chīi est ei⁹ cognoscere. capi. viij. QQ
Videre deū ē beatitudo ⁊ felicitas c. xvij. B. z. D
Qui videt filium videt ⁊ patrem: quomodo intelligendum sit capitu. xij. XX.
Visio sine medio est duplex ca. j. Y. in medio.
Visio quomodo est tota merces quomodo sit intelligendū. ca. iij. E. z cap. v. U. in fine
Visio christi dum videt eius visio: saluat: illuminat: confirmat capitu. xij. ꝑ.
Visiones tres de diuinis intellectualib⁹ quas habuit Joānes euāgelista. Prolo. B. post me.
De visione Ysaie ⁊ ei⁹ interptatiōe cap. xij. TT
Vinea quomodo debet coli capitu. xv. E
Vinea spūalis. i. aia qūo debet plantari: vbi: quomodo: quando capitu. xv. E. z. F
Vinea vel vitis sorech optima Ibidem. F
A vinea succidendi sunt duplices palmites: ⁊ quē sunt precidendi. capitu. xv. Y.
Vinū cū lacte bibere qd sit ca. vj. K. in medio.
Vnum spūale qd sit capit. xv. B. in fine
In vino lauare stolam suam: ⁊ in sanguine vue quid sit. capitu. xv. L. in fine
Vinum non habent dixit Maria: ⁊ non: Da eis vinum. capitu. ij. D.
Vini cōuersio ex aqua q̄ die sit factū ca. ij. AA
Vinū temporalis iocunditatis dicit deficere vbi christus est inuitatus capi. ij. L.
Vino materiali Sci nō debēt delectari ꝓpter duo.
Vini ebrietatē detestat chīs Ibidē (Ibidez.
Vinum nō habent: notat necessitas ⁊ miraculi cōgruitas capitu. ij. D.
Vini miraculū soluz a christo factū est ad supplementuz iocūditatis: oīa alia miracla sūt facta ad necessitatē. capitu. ij. D. in fine.
Vinū non ꝓfuit poni in lapidē ca. ij. F.
Vini miraculū chīs solo ꝟbo ꝓfecit: alia aūt non sic, ꝓpter duas causas capit. ij. B. in fine.
Vinū quare nō fecit de nihilo ⁊ vacuis vasis: sed de aqua. capitu. ij. N.
Vinuz quid sit ⁊ quomodo a natura producitur. Ibidem in medio.

Super Joannem.

Vinuz quod ex aqua fecit dominꝰ quid significet moraliter. Prolog. U. post medium.
Abstinere a vino bonum est Ibidem
Ex vino ⁊ eius inebriatiōe multa mala venerunt exemplo Loth: Noe: Nabuchodonosoz: Balthasar Ibidem
Vinum bonū debet primo dari: ⁊ si qui faciūt oppositū: notant auaricie. capi. ij. J. in fi.
Vinum bonū quomodo diabolus primo proponit ⁊ quid sit illud: ⁊ postea deterius. deꝰ oppo sito modo facit Ibidem.
Vir dicit christus ꝓpter quattuor: quia virens in natura: gratia ⁊c. capi. j. AA. in fine.
Vir Samaritane quis ⁊ qualis est ca. iij. M.
Virum vocare quid sit: sic sensualitas debet vocare intellectum. Ibidē.
Viri quinq; mulieris Lbananee: pulcre moraliçantur. capitu. iij. N
Vir verus rōnis nostre quis sit Ibidez in fine.
Vir dicitur christus ꝓpter quattuoz. capitu. j.
Virga Aaron que florzuit quid (AA. circa finē. significat. capitu. x. K. in fine.
Virge que posite fuerunt a Jacob ꝓ ouibus colorandis quid significent capitu. x. M. post me.
Virga Aaron dicitur esse pastoz vl' prelatus ca/
Virginitas aliter fuit in vete/ (pi. vltimo. z. ⁊ lege: aliter in noua capi. ij. K. in me.
Virginitatis diffinitionis declaratio: et in quo virginitas consistat essentialiter ⁊ quid sit. ca/
Virginitas an fuerit etiam in lege (pitu. ij. K. nature ⁊ scripta. Ibidem.
Virgo an fuerit Joānes euāgelista Prolog. R.
Virginitas quid sit Ibidem.
Virginitatis sue beatus Joānes euāgelista habz duplex testimoniū. Prolog. T
Virginitas maxime cōducit ad diuinas illumiaciones: ⁊ est causa ingenij Prolog. U.
Virtus facit cognoscere essentiā rei: ⁊ virtus rei cognoscitur per opera. ca. viij. K. in me. z. S.
Virtus agens fortius agit in ꝓpinquum q̄ in remotum quomodo sit intelligendū. capitu. iiij. BB. in fine.
Virtutes tres christꝰ singulariter seruauit. Veritatem vt doctoz: mansuetudinē vt liberatoz: iusticiam vt secretozum cognitoz capitu. viij. E
Virtus non potest probari nisi per actum capit. viij. N. in medio.
Visitat dominus libēter Tria. scz: penitētes: actiuos: cōtemplatiuos. capitu. ꝑj. L. in fine
Visitatio prelatoruz ad subditos ortum habet ꝑ christum capi. ij. M. in principio.
Vita activa ⁊ contemplativa significant per Petrum ⁊ Joannē: ⁊ q̄ melioz est. capi. vlt. N.
Vite primus actus est a lumine celesti spiritualit ⁊ naturaliter. capitu. j. L
Vita eterna quomodo differt ab animali: humana: intellectuali. capitu. iij. O
Vita multiplex scilicet: animalis: humana: intellectualis: prima egenis: secunda errās: tertia semper vigilans. Ibidem
Vita animalis humana ⁊ diuina qd sint Ibidem
Vita diuina in Sāctis: cōparat somno Ibidē.
Vita eterna quid sit ⁊ quomodo sit Ibidem.
Vita nostra ad possidēdū eternā debet esse firma: pura: vera: alta: dulcis. Ibidem
Vita eterna quomodo in cognitione veritatis ꝑm intellectū ⁊ affectū consistit capitu. v. U.
Vita christi fuit sibi delectabilissima ⁊ Jocundissima. capitu. viij. Z.
Vite eterne sunt q̄nq; cōdiciones capi. iij. Z.
Vita que in oībus est: est fontaliter in tota trinitate. Probat capi. v. Z. pulcre
Vitam eternam habemus hic in causa: sed post B. in effectu. capitu. vj. YY. in fine. z. MM. in fine.
Vita a celo est. capitu. vj. K. in fine.
Vitam eternam quomodo dicit habere ex eucharistia: pulcre Ibidem
Vitam in nobis habere nō possumus nisi manducaueritis carnem filij hominis ⁊ biberit⁹ sanguinem eius. Probatur ex tribus pulcris propositionibus. capitu. vj. MM
Vite spūalis finis ⁊ principium omniū quid sit. capitu. vj. M. iij.
Vita quid sit. capitu. j. K
Vita erat in ipso: potius dicit q̄ idea vel forma. Quod factum est in ipso vita erat: diff/ (Ibidez. ferenter exponit ab Augustino: Ambrosio: Hilario ⁊c. Ibidem in medio
Vita quare dicitur lux hominum ⁊ nō econtra q lux sit vita: cum lucis sit viuificare. capitu. j. L
Vita tam corpozalis q̄ spiritua/ (in medio. lis primo est a luce: vel corpozali vel spirituali.
Vite presentis contemptus maxi/ (Ibidem me prouenit ex cogitatōne necessitatis mortis.
Vita eterna quid sit ⁊ in quo (capitu. ij. B. consistit. capitu. xvij. G
Vite eterne substātia nō consistit in dilectione sed cognitione. capitu. xvij. Y
Hec est vita eterna vt cognoscant ⁊c. Albert⁹ hanc autoritatem aliter exponit q̄ ceteri: ꝑm suaz opinionem. capitu. xvij. Y. B. J
Vitis vera quomodo possit dici christus: cum nō sit vera sed similitudinaria capitu. xv. A
Vitis duplex: masculina siue franconica: ⁊ femina siue sclaua. Ibidem
Vitis descriptio. Ibidez.
Vitis descriptio spiritualiter cōuenit christo ⁊ pfalis. capitu. xv. B. z. L. z. D.
Vites spirituales ⁊ palmites destruūt demones. capitu. q̄nto. K.
Vitis dicit christus sex de causis. capi. xv. L.
Vitulus saginatus christꝰ est ca. vj. K. in fine
Viua aqua quid sit ca. iiij. Y. in medio.
Viua a qua spiritualis quid sit. Ibidez.
Viuificat christus capitu. iij. YY
Viuūt creature in deo prius q̄ sunt ca. j. K
Unctio mortuoz apud veteres quid significat. et quare fiebat. capitu. xij. M. in fine.
Unguentum quod Magdalena effudit quomodo christus dicit illō esse seruatū cum sit effusū.
Ungentū Marie magdale/ (capitu. xij. M. ne fuit odoriferum: lenitiuū: penetratiuū: vaporatiuum capitu. xij. L. in fine.

Registrū Postille Alberti super Jo.

Quando venit Maria iesum ⁊ quo tempore ca/
An venit pedes tm̄ vel etiam (pitu.xij.E.
caput Jbidem.
Unitas multiplex capitu.xvij.Y
Unum quō sunt pater ⁊ filius. capi.xvij.Y.
Unum quomodo fuerunt apostoli. Jbidē. Et de/
bent esse vnus. capitu.xvij.BB. in fine.⁊.LL.
in principio.
Unum apō hebreos significat primū: sicut Una
sabbatoꝝ.i.prima sabbati. capi.xx.A.
Unitas sacramenti eucharistie quomodo ⁊ vnde
sumitur. capit.vj.L.iij
Uniones quattuor mirabiles que fiūt per sacra/
mentum eucharistie capitu.vj.F.iij.
Uocauit christus indoctos per seipsum: vt Phi/
lippum: sed doctos per alios: vt Nathanaelem.
capitu.j.MM
Uocato domino aut aliquo ad nuptias seu cōui/
uium: debent ⁊ vocari sibi valde coniuncti. ca/
Uocatio: electio: ⁊ prouisio quomo/ (pitu.ij.L.
do differunt. capitu.x.LL.
Uocatus est Joannes aliter ꝙ Matthеus: Pe/
trus ⁊ Andreas Prolog.S
Uocati sunt mlti: ſz pauci saluant c.iij.P.in fi.
Uocandus a christo debet in se habere quinqꝫ si/
cut discipuli Joannis qui fuerūt ab eo vocati
Uoluntatē deus non cogit capi.iij.M.
Uoluntas christi diuina an sit alia a volūtate pa/
tris cum dicat: Non quero voluntatem meam.
capitu.v.BB.pulcre
Uoluntas patris est regula et rectitudo oīm eiꝰ
qō rectum est. Jbidem.
Uolauit Joānes oībus altius Prolog.L.
Uolare nos docet sup̄ vestigiū ⁊ enigma Jbidē
Uoluntas dei que sit quam facere debemus. ca/
pitu.vj.EE.
Uoluntas carnis qd sit ⁊ quid sit nasci ex volun/
tate carnis. capitu.j.Z
Uoluptas carnalis satiare non potest. capitu.
iiij.M.in medio.⁊ capitu.vj.LL.
Uoluptas seculi non satiat. tria em̄ sunt que non
satiant capitu.iiij.L. in fine
Uoluptatis seculi aqua ex quattuor fontibꝰ ha/
ritur Jbidem
Uox spiritussancti que sit ⁊ quomodo eam audi/
mus tripliciter. capitu.iij.B.in medio.
Uox clamans in deserto vocat triplices homines.
scilicet: longe stantes: mortuos: surdos. capit.
ij.B.post medium.
Uox dicitur Joannes baptista propter quattuor.
Uox clamantis dicitur pro/ (capitu.j.⁊.
pter tria. Jbidem
Uox in qua pater fuit auditus nō fuit patri vni/
ta. capitu.j.BB.
Uocem quam pater dixit: Hic est filius meꝰ: an
etiam alij audierunt ꝙ Joannes baptista. ca/
pitu.j.LL.in fine.
Uox patris manifestauit christum sanctificato/
rem. capitu.ij.B.
Uocem patris quare dicit christus nunꝙ esse au
diram: cum sepius insonuit eius vox: ⁊ quomo
do sit intelligendum capitu.v.KK.
Uocem patris audire quid sit. Jbidem.
Uox archangeli que sit ⁊ cuius capitu.v.Y
Uox spiritussancti que sit ⁊ quomodo audit ca/
pitu.iij.B.in medio.
Ut: coniunctio quandoqꝫ notat causam finalem:
quandoqꝫ terminū: quandoqꝫ consecutionem.
capitu.xij.QQ.in fine.
Ut adimpleat scriptura: quomodo debet Ut: ca/
pi Jbidem.⁊ capitu.xij.Q.in fine.⁊.xvij.AA.
⁊.xix.DD.
Adulterum matris sue peccatoꝝ dicitur redire ca/
pitu.tertio.D.
Uulnerasti cor meū in vno oculorum tuoꝝ quo/
modo intelligit. capitu.xij.D.
Uulnera christi dicuntur fouamina petre: in qui/
bus colūba ecclesia requiescit. capi.xix.DD
in medio.⁊.xx.Z.
Vulturi ⁊ aui comparatur christus. cap.xiij.J
Uxor que dicit Vas viri: quomodo quō ad tria
dicitur possideri in sanctificatione. capitu.ij.
B.in fine
Uxor quando possidetur a viro in sanctificatiōe.
capitu.ij.B.post medium.

Asar interpreta/

tur incendium capitu.xv.R
Ymagines quomodo sint veneran
de ⁊ templa. capitu.iiij.T
Ysopus quomodo significat sanguinez christi: q̄
cum aspergimur: lauamur ca.vj.T.iij. in fine

Ebedeus inter/

pretatur donatus: ⁊ omnis prela/
tus debet esse Zebedē. ca.vj.D.
Zelator animarum debet duo ha
bere. Jbidem.
Zelus amarus quid est capitu.ij.D.in me.
Zelus domus dei ⁊ generaliter omnis zelus ho/
nus quanti ⁊ ꝙmagni meriti sit Jbidē.
Zelo comedere domū dei quid sit cap.ij.D.
Zelus an fuerit in christo ⁊ quomodo Jbidem
Zelus quid sit. capitu.ij.F.⁊.Q.

Finit Tabula

Postilla opido magistralis super Joannē

Venerabilis dñi Alberti magni quondā Ratisponēsꝫ Episcopi Ord. Predicatoꝝ

Venerabilis domini Alberti magni Predicatorum Ordinis: quondã Ratisponensis Episcopi: Postilla in euangelium beati Joannis Euãgeliste Ad instantiam summi põtificis p extirpandis hereſibus tunc vigentib⁹ Rhome lecta feliciter incipit.

Prefatio eiusdem Alberti: in qua Euãgeliste laudiſmũ canit.

Quila grã dis: magnarũ alarũ: longo membroꝝ ducu: plena plumis et varietate: venit ad libanũ: z tulit inde medullam cedri. Ezech. xvij. In ista aũcte cõmendat Joãnes euãgeliſta i ſcribẽdo euãgelium a Sem in quib⁹ precellit in ſcribẽdo Quoꝝ Primũ eſt a Figura quã habet inter euãgeliſtas: per ꝟ qõ dicit Aquila grandis Secundũ eſt altitudo ꝛemplationis. Per hoc qõ dr magnaꝝ alarũ Tertium eſt Ordo diſpoſitionis in partib⁹ materie quã ſcribit Jn hoc q dr longo membroꝝ ducu Quartũ eſt Multitudo myſterioꝝ z ſacramẽtorum: per hoc q dicit plena plumis z varietate. Quintũ eſt Conſecutio intentionis in ſcribẽdo euangelium: per hoc q dicit metaphorice venit ad libanum Sextũ z vltimũ eſt Conſummatio incorruptionis quã intendit p ſacra deſcripta. z hoc typice denotat: p hoc qõ dicit tulit inde medullã cedri Figura aũt quã adipiſcit in ſcribendo: notat per ꝟ q dr Aquila grandis. Jn quo notant duo: ſcz Figure ꝓpietas. Et Eiuſdẽ virtualis quãtitas. Figure ꝓpietas ꝓpter ſec aquile ꝓprietates Joannu attribuit. Aquila em acute videt: ita vt etiam ſolem in rota: irreuerberata acie oculi: aſpicere dicatur: ꝓpter qõ viſus acumẽ: aqla (ab acumine nomẽ accipiẽs) vocat: z ad ꝟ pullos an ſui ſint, pbare dr. Cum em de ouis egreſſi: iam p naturã coadunatos hũt oculos: quẽlibet pulloꝝ ad rotam ſolis videndã diſponit. z cuiuſcũq; oculos lachrymari cõſpexerit: illuz abiicit. Et quẽlloꝝ pati ſolẽ irreuerberata pupilla dephẽderit: hũc tanq; ſuũ fouet z nutrit. Ita Joannes irreuerberato ſtilo: ad lumẽ vbi (qõ Sap. vij. candor lucis eterne dr) ſe cõuertit. z hereticos: ꝟ lumen aſpicere nõ valentes de nido eccl'ie abiicit. Catholicos aũt hoc lumen intuẽtes ſincera fide: in eccleſie nido ſua doctrina fouet z nutrit. Vñ Ezech. j. Facies aquile deſup ipſoꝝ quattuor. Alij em euãgeliſte humanitatẽ hois Jeſu chriſti deſcribũt: parum ſe ad diuinitatẽ eius eleuãtes Hic aũt ad eterna diuinitat⁹ ſe attollit: z parũ de natiuitate humana ſe intromittit, Ezech. j. Facies aquile extẽta deſuper erat. Unde intantũ extẽta deſup erat vt dr Augu. q ſi paulo altius intonaſſet: totus mund⁹ non intellexiſſet. Propter qõ in proſa dr de ipo Tã implenda q impleta nunq; vidit tot ſecreta pur⁹ homo purus Hec aquila dr grandis ꝟtuali grandicie: qr cũ ſint tres magnitudines viſionis intellectualis (ſcz Videre intellectualia diuina: viſiõe corꝑali ſiue ſenſibili. Videre intellectualia dina: viſione imaginaria. Et Videre intellectualia dina viſione intellectuali ſimplici. Propẽ quas viſiones: Paul⁹. rij. Cor. xij. cũ dina ꝓſpiceret: ſe in tertiũ celum raptũ fuiſſe gloriat) Joãnes oms iſtas viſiones eſt adeptus. De corꝑali em ipe dr. j. Lañ. j. Qõ vidim⁹ oculis nris: qõ pſpeximus z auditum⁹: et manus nre tractauerũt de ꝟbo vite, hoc annunciam⁹ vob. De imaginaria aũt dr. Apo. j. Qõ vides ſcribe in libro: z mitte ſepẽ eccleſijs q ſunt in Aſia De intellectuali ꝟbo dicit Joã. xix. Qui vidit teſtimoniũ phibuit: z ille ſcit qr vera dr. Et in intellectuali viſiõe ꝛemplatus eterna ꝟbi: viſione imaginaria diſpẽſationẽ z gubernationẽ eccl'e vſq; in finem: z viſione corꝑali humana ꝟbi vidit. ex quib⁹ in ep'lis eccleſiam ad fidẽ erudiuit. Que z a trib⁹ intellectũ eius illuminantib⁹ didicit. Primũ quidẽ Sanctiſpũs inſpiratiõe, Scõm angelica illuminatiõe. Tertiuz aũt Jeſu chriſti corꝑali inſtructiõe. De ꝓmo dr Job xxvij. Ut video ſpũs eſt in hominibus: z inſpiratio omnipotentis dat intelligentiam. j. Cor. ij. Nos aũt non ſpm h⁹ mundi accepimus: ſed ſpm qui ex deo eſt: vt ſciamus q a deo donata ſunt nobis. De ſcõo Dan. viij. Gabriel fac intelligere iſtũ: viſionẽ. De tertio Joã. xij. Vos vocat⁹ me mgr z dñe: z bene dicitis Sum eem. Eſa. l. Dñs aperuit mihi aurẽ vt audiã eũ quaſi mgr̃m. Per primuz eſt Joãnes euãgeliſta ſublimiſſim⁹. Per ſcõm ꝓbera eximi⁹. Per tertiũ doctor egregius. Eſa. lij. Ecce intelliget ſeru⁹ meus: exaltabit z eleuabit z ſublimis erit valde Exaltabit quippe in Corꝑali eleuabit in Imaginaria. z ſublimis erit valde in pura ſimplici Intellectuali viſione. Sic g eſt grãdis aquila: qr grãdis grandioꝝ z grãdiſſima: ſm tres gradus acutez diuine viſionis Scõa ꝓpietas eſt q altius volat: qõ (vt dr in Celeſti hierarchia diuin⁹ Diony.) altiuolũ ſignat diuine ꝛemplatiõis. Non em Joãnes deſcribit dina per creata viſibilia: in quib⁹ dei inuenit veſtigiuz: Nec deſcribit dina p creata inuiſibilia: in quib⁹ dina reſultãt q̃ſi p ſpeculũ: Nec deſcribit diuina p enigmat⁹ occulta: in qb⁹ diuina latẽt p allegorie ſecretũ: Sed deſcribit dina p ipm lumẽ diuinũ: z ideo altiſſime euolauit. Deut. xxxij. Sic aquila ad volanduz ꝓuocãs pul. ſu. z ſup e. vo. Sic em docuit nos a veſtigio eleuatos: ſpeculum z enigma tranſcẽdere: z in ipo increãtſcripto lũie p coꝛemplationẽ volare Apo. viij. Audiui vo. vni. aqle vol. per me, celi. Unica em hec aquila audit p mediũ celi volare: veſtigiũ in infimis nõ tangẽs: z in medijs creatur⁹ ſpũalib⁹ ſpeculũ z enigma tranſcendẽs: z vſq; ad celũ trinitat⁹ ſe attollẽs: qñ medie in trinitate perſone (hoc eſt ꝟbi) deſcribit, ꝓpietatẽ z diuinitatem.

Job.xxxix. Nũqd ad ꝓceptum tuũ eleuabit aquila: z in arduis ponet nidũ suũ: Hanc eĩ elevationẽ intellectus ꝓficere non potuit nisi solus ds: z q in arduissimis sic nidũ poneret intellectus. Ũ in prosa dr de ipso Volat auis sine meta q nec vates nec ꝓpheta euolauit altius Tertia ꝓprietas est q ꝯtuis sit auis rapax: tñ sicut z leo est sue prede cõicatiua Et in hoc laudaf Joãnes: q licet dina solus viderit: tñ non soli sibi retinuit: sed ad vtilitatẽ eccle sie: episcopis z doctoribꝫ cõicauit: tali mõ scribẽs et tali sermone q intelligi possit. Esa.viij. Sume tibi librũ grandẽ z scribe in eo stilo hoĩs. hoc est vt humanꝰ intellectus apphendere possit grãdia que in libro eternitaf cõspexisti. Habac.ij. Scribe visum z explana eũ sup tabulas: vt peurrat q legerit ¶. Lox.ij. Non veni ad vos in sublimitate ꝓmonis aut sapiẽtie annuncians vob euangeliũ chri.¶. Lox.xvij. Malo q̃ꝯ verba loqui sensu meo in eccl'a vt alios instruã: ꝙ decẽ milia ẏboꝝ in lingua. Osee.viij In gutture tuo sit tuba quasi aqla sup domũ dñi. In gutture quidẽ tuba est qñ ꝓmo ad cordis referꝫ tur intellectũ. Sed sup domũ dñi est qñ ad intellectum totius familie domꝰ sonans ꝓnunciaf, sicut z aquila volat apte: a nullo suos volatꝰ occultãs. Unde eĩ tres sint modi scribẽdi omẽ qd scribit, videlicet Demõstratiuꝰ: qui doctrinalis vocaf. Persuasiuus: q rõnabilia z pbabilia scribunt. z Narratiuus: quo scribunt historie: que nec demõstrari nec psuaderi pñt: Elegit Joãnes simplicissimũ enarrationis modũ. vt dr Ezech. Ut pluribꝫ p hunc ꝓdesset: vt sciret q hũano ingenio hec nec persuaderi nec pbari pñt: sed revelatiõe dina sunt edocta. Et iõ vt dr Augustin. Maior est huius scripture auctoritas: ꝙ omnis ingenij humani ꝓspicacitas. Et sicut alibi dr Q credim⁹: debem⁹ autoritati Q intelligim⁹: debemus veritati. Q opinamur: debemus errori.

Quarta aqle ꝓprietas est: q hec est auis solitarie volans: z sedẽs: z nõ cũ grege. sicut est ꝙsuetudinis multarũ auiũ. Et in b notaf ꝓemplatiõis secretũ: qd etiã ab intimis vult esse sequestratũ. Treno.iij. Sedebit solitariꝰ z tacebit: q̃ leuabit se sup se. q̃ ꝙ seipm vult eleuare: solus sedebit: ab alijs mũdanis segregarꝰ. z tacebit a tumultu cõcupiscẽtiarꝫ z tentationũ. Osee.ij. Ducã eaꝫ in solitudinẽ z loq. ad cor eiꝰ. Job.xxix. Contẽnit multitudinẽ ciuitaf clamorẽ exactoris non audit Quinta ꝓprietas ẽ: q In ꝓruptis z in locis inaccessis nidificat. Qđ soli Joãni cõperit. Prerupta signãt alta diuinitaf z psonaꝝ ꝓprietates: Que prerupta sũt nõ in se. sed q accessus ad ea p viã rõis ꝓruptus est. q̃ rõ non ꝑt ad illa: z ideo inaccessa dicunt. Pss.cxxviij Mirabilis facta est scia tua ex me: ꝙfor. est z nõ po. ad eã. Job.xxxix. In ꝓruptis siliciꝫ cõmorat: atq; inaccessis rupibꝫ. inde contemplat escã: z delonge oculi eius ꝓspiciũt. In altissimis eĩ theozijs videt intellectus: ad q rõ non ꝑt. z solida diuinitaf (q sunt q̃ si refectiones delectabiles) ꝓspicit. z delonge superẽs ad eternitatẽ oculi mẽtis eius ꝓspiciũt. Et b figurat ꝑ Joã.xxj. q recubuit in cena sup pectus dñi solide veritatis: sup qđ fundata est ecclia. Hoc eĩ solidũ petre z filicis est: de quo dr Nume.xxiij. De summis siliciꝫ ꝓemplabor eũ: z de collibꝫ cõsiderabo eũ Prima eĩ vitas silex dr ꝓpter soliditatẽ Collis ꝓpr altitudinẽ. z ab hac in scribẽdo ad planiora descẽdit bnũ Joãnes. Exo.xxxiij. Est locus apud me: z stabis supra petrã. Jbi q̃ qđ ꝓsuit Joãnes: q̃ in solido eterne vitatis mẽte q̃uit. z sic ad planiora hũanitatis q̃si volatuz remittens descẽdit: z rursum ad alta revolãs ꝑ resurrectionis gl'am ad celũ volatũ reduxit. Sexta ꝓprietas est q (vt dicũt) frequẽter amethistũ inter ova ponit: q̃ lapide serpentẽ a nido coerceat: ne ova corrũpat vel inficiat. Ita Joãnes b euangeliũ in nido eccl'ie posuit, vltimus scribẽs inter euãgelistas: ne virus hereticꝰ prauitaf: serpẽs antiquꝰ imittens: alioꝝ euãgelistarũ sc̃pturã corrũperet. Et b est dictũ Ehzek. Et b significatũ est Apoc.xxj. vbi vltimũ fundamẽtum celestis ciuitaf dr esse amethist⁹. In cuius figura Joãnes vltimo suũ ꝓscripsit euangeliũ: ad fugandũ virus hereticoꝝ. vt dixim⁹ Hic est lapis ꝓcisus de mõte: eminẽtie diuine: sine manibꝫ hũane operationis. z cõtriuit statuã figmẽti mũdane vanitatis et hereticꝰ prauitaf. Sic q̃ Joãnes est dictus aquila grãdis ⌊Magnaꝝ alaꝝ⌋ p qđ notaf altitudo cõtemplatiõis: q̃ contẽplatio duabꝫ vtiq; alis. Quaꝝ Una est puritas cordis. z Altera revelatio vitatis.

Deꝑma dr Mat.v. Beati mũdo corde: qm̃ ipsi deũ videbũt Deinde eĩ dr Sap.vij. Per nationes in alias scãs se transfert. amicos dei z ꝓphetas ꝓstituit. Tria eĩ scã vt ibidẽ dr sedes est sapie. z hec est alia cordis puri z mundi. q̃ Sanctitas vt dicit Diony. est idẽ qđ pura: z ab omni inq̃namẽto libera mũdicia. Quis aũt purior z mũdior q̃ ẏgo: licitũ nuptiaꝝ ꝓtẽnens: Et sicut dr. j. Lox.vij. Virgo cogitat q̃ dñi sunt: vt sit sancta corpe z spũ. Scda ala est đ qua dr. ij. Lox.iij. Nos oẽs revelata facie gloriam dei speculantes: in eaudẽ imaginẽ trãsformamur a claritate in claritatẽ tanq̃ a dñi spũ. Ve sũt due ale de quibꝫ dr Apoc.xij. Date sunt mlieri due ale aqle magne vt volaret in desertũ in locũ suum. Mulier eĩ ista est ecclia Ale aũt: puritas cordis: z revelatio vitat; descꝑta in euãgelio Joãnis: ꝙbus ecclia volat volatu ꝓtẽplatõnis in desertũ (secrete e mundo) celestis habitationis: in locũ bñdictis eternẽ deitatis. Jn q̃ (sicut dr. j. Timo. vl.). deus inhabitat lucẽ inaccessibilẽ spũalis illuminatiõis. Sic q̃ Joãnes aqla grãdis: alarũ magnarũ est: quibꝫ in cena recubuit sup pectus dñi: in q̃ sunt oẽs thesauri sapie z sciẽtie dei absc̃diti. Sic dr Lol.ij. ⌊Longo mẽbroꝝ ducu⌋ Hoc est tertiũ per qđ significatur in partibꝫ materie quã describit Ordo dispositiõis. Describit eĩ ordiate Verbi tã cẽntialẽ q̃ꝑsonalem ꝓprietatẽ: O patiuã ẏtutez. Verbi tã in se q̃ in assũpta carne manifestatõnẽ Verbi ptãtẽ Verbi eruditionẽ. Verbi scificationẽ. Et tandẽ Per ẏbũ factã imortalitaf gl'osam ꝙsummationẽ. Sic Infra in libri parebit diuisione. Sic eĩ ẏbũ longũ habz ductũ mẽbroꝝ Qr in se primũ acceptũ: deinde ad creaturã essentiali opatõe deducit Et tã in mente q̃ in gr'a: manifestaf Plenũ gr'e z vitatis. Potestatiuũ z eruditiuũ in doctrina z miraculis cognoscit. Sanctificatiuũ ẏtute passionis oñdit, z Losum⁹matiuũ esse, pbaf p gl'am resurrectiõis. Et sic ẏbuz vt dr Ytero, multa signat, Nã est ratio, est z suppu-

ratio. z causa vniuscuiusq; rei: per quã sunt singula z subsistũt. Et hic membroꝝ ductus: longus est ab eternitate ẏbi (que ante mundũ incipiẽs) deducta p mũdi creationẽ (que p verbũ facta est) p oẽs differentias gr'e z vitatis p Jesum chm facte: vsq; in gl'am resurrectiõis. que postmodum p verbi resuscitationez erit futura. Et ideo aptaf isti aqle: qđ dr Eccl.xxiij. Adhuc doctrinã quasi antelucanus effundã. z enarrabo eã vsq; in longinquũ. Antelucanũ eĩ mixtũ tenebris: doctrina ẽ eterne generationis: que ad plenũ cognosci non ꝑt. Enarratio autem in longinquũ est ordo doctrine p esse Nature z Gratie z Glorie: facte p ẏbum: quẽ ordinẽ in scribendo Joãnes pficit. Eccl.xxiij. Qui pficit ꝓmus scire sapientiã. z infirmior nõ investigabit eã. Hoc eĩ ꝓmus fecit Joãnes z solus: q̃ ab eternitate incipiens: dei sapiam p oẽm effectũ sapiẽtie: inessentiature: gr'e z gl'ie: stilũ scribẽdi reduxit. Plena plumis z varietate. Quartũ est in quo cõmendatur: a plenitudine numerosa mysterioꝝ: z Sacramẽtoꝝ varietate: q̃ describit. In mysticis eĩ ẏtutibꝫ verbi ostendit in cõi z spẽali ẏbum plenũ esse gr'e z veritatis. q̃ Joan.j. Hr'a z veritas per Jesum christũ facta est. Hr'a in affectus informatiõe. Veritas in intellect⁹ illuminatiõe. qđ postea ꝑticulariter in singulis oñdit ẏrutibꝫ z doctrinis. Sacramentoruz etiã varietas. q̃ z Baptismus z ꝓnia in absolutione pccoꝝ: in lazari suscitatiõe. Et Eucharistia et Ordo in potestatꝫ collatiõe ad ꝓsecrandũ corpꝰ dominicũ. z Cõfirmatio in sancti spũs insufflatiõe. et Unctio extrema in cõmendatiõe vnctõis Marie: q̃ ꝓuenit eũ vngere in sepulturã. z scificatio Matrimonij in hoc q̃ interfuit nuptijs describunt. Et ideo inducit regina ecclia ꝑ sc̃puram ioãnis amicta varietate. ꝑs. xliij Astitit regina a dextrꝭ tuis in vestitu deaurato circũdata varietate. q̃ ista varietate vndiq; radiat aurũ dine operatiõis. Ezech. xvj. Uestiui te discoloribꝫ. Nec ẽ tunica polymita: quã Geñ.xxxvij. magnus patriarcha fecit filio suo dilectissimo. Has plumas desiderauit q̃ dixit: ꝑs.cij. Renouabit vt aqle iu.t. Esa.xl. Assumẽt pẽnas vt aquile currẽt z nõ laborabũt: volabũt z non deficient. ⌊Venit ad libanũ⌋ Quintũ est ꝑ qđ notaf Consecutio intẽtiõis in scribẽdo euãgeliũ. Libanꝰ eĩ candidatio interꝑtaf. Et sacra euangelica p ioannem vsq; ad candidationẽ gr'e (que p sanguinez christi ꝙsummata est) z vsq; ad candorẽ gl'e (que in resurrectiõe apparuit) ꝓducunt. Et in b tota intẽtionem suã hz euangeliũ. De candidatiõe sanguis dr Apo.vij. Lauerũt stolas suas. z cãdidas eas fecerũt in sanguĩe agni. De candore gl'e Sap.vij. Candor lucis eterne z speculũ sine macula dei maiestaf. sic per ioannem ꝓducit ẏbum ex vtero pris genitũ in omni splẽdore scrõꝝ. ꝑs. cix. Ex vtero ante luciferuz genui te. Sic ex ꝙsortio sermonis dñi tota resplenduit facies moysi. Exo. xxxiij. qz vir eccl'iasticus p doctrinã ioãnis splẽdores ẏbi in ꝙsummatõe gr'e. per sanguis ablutionẽ: z resurrectõis gl'iam. efficaciter ꝓcipabit. z sic euãgeliũ ad suã q̃uenit intentionẽ z finẽ. z ideo Lañ.iij. Ehrist⁹ exponit sponse sacrm sue passionis: z oblatõis sue deuotionẽ z fragrantiam dicẽs, Uadã ad montẽ myrrhe z ad collem thuris: z postea vocat sponsam ad candorẽ dicens, Tota pulcra es amica mea z macula non est in te: veni de libano. Sequit ⌊Tulit inde medullam cedri⌋ Qđ sextum est z vltimũ: in quo cõmendatur a Lõsummatione incorruptõis quã inrẽdit p sacramẽta descripta. Ledrus quippe iputribilis eẽ dicit Et ꝓma incorruptio est in ipsa ẏbi diuinitate. vt dr Aug⁹. qz vera incorruptio z immortalitas vera est immutabilitas. quia in his que mutanf ipsa mutatio nõnulla mors est. j. ad Timo. vl. Qui solus habet immortalitatẽ z lucẽ inhabitat inaccessibilem. Et ab hac incorruptione inchoat Joãnes: z ponit eam radicẽ omnis incorruptiõis: qua cetera s incorruptiõis: p gr'am z gloriam tam in mente q̃ in corpe efficiunt ꝓncipia Et deducit in incorruptoez glorie p resurrectionẽ: in q̃ incorruptibilis de: oia efficit in omnibus. Sap.vj Lonsummatio incorruptõis facit esse proximũ deo Unde gloriaf sponsa. Lañ.j. dicẽs. Ligna domoꝝ nostraꝝ cedrina: Qr Omnis habitatio eccl'ie bis fulcit incorruptiõibꝫ: q̃ a fidelibꝫ participant. Et in his est tota cõsummatio nature rõnalis: z scripture: z sacramentoꝝ chri ꝑfectio. Et hoc est qđ dr Ezech.xvij. Hec dr dñs deus Ego sumã de medulla cedri sublimis: z plantabo sup montẽ excelsum z eminentem: in mõte sublimi dom⁹ israel. Medulla incorruptõis deitatis ẏtus est: cuius ꝑte i se latẽtis: christus etiã ad incorruptionẽ resurrexit. Joan.x. Potestatẽ habeo ponẽdi aiam meã: z iterꝭ sumendi eam Hec plantata est sup montẽ christuz excelsum: in potissimis gr'e muneribꝫ: z eminentẽ in altitudine diuine maiestatis: in mõte sblimi dignitatẽ hũane nate: quã imunẽ a pecco assumpsit: qui mons: est domus. siue familie israel: siue omniũ fideliũ ꝑ participationẽ: vt oẽs incorruptõis ꝓcipes fiant Sicut dr Epb.iij. Do nec oẽs occurram⁹ in virũ pfectum. in mensuram etatis plenitudis chri: qui est bñdict⁹ in secula seculoꝝ Amen. Ex tã dictis patent ea q̃ in principijs libroꝝ solent inqri. s. Que sit huius libri Eã efficies. q̃ Materia siue Subiectũ. q̃ Forma. q̃s Finis siue Utilitas. q̃s Titul⁹. Lui pri sapie supponaf.

Efficiẽs eĩ cã ꝓma: sapia diuina ẽ: se in ẏbo incarnato Joannem eruditẽs z mouẽs ad scribendũ. Matth.x. Nõ vos estis q̃ loquimini: sed spũs patris vr̃i q̃ loquitur in vob. Spũs aũt pris: spũs est sapie loquntis: propẽ qđ indubitata sc̃pture bul⁹ est autoritas. Et cum omnis scia ꝓncipijs p se notis fulciaf: per q̃ regitur addiscens sciẽtiã: vt deueniat ad ꝓpositũ sue intentõis: Patet q oia illius sciẽtie ꝓncipia sunt veritates diuine p spm sapiẽtie revelate. z ideo certissima. Ad Titum.j. scientie q̃ fm pietatẽ est: quã ꝓmisit non mentit dꝰ. Causa ẏo efficiẽs ꝓxima exterꝰ est Joãnes: q̃ arcana ẏbi: ab ipso sacro dñici corporis fonte poraut. Jo.vl. q̃ z recubuit in cena sup pectus dñi. ꝑs.xliij. Lingua mea calam⁹ scribe velociter scribẽtis. Et iterꝭ ꝑs.lxxxiij. Audiã quid loquaf in me dñs deus meꝰ. z ideo est fidelis. Jo.xix Qui vidit testimoniũ phibuit: z ille scit q verũ dr. Sic q̃ hec sc̃ptura ex interno autore est autentica. z ex exteriori ẽ fidel'. Materia ar siue subiectum: Uerbũ: est tam in se q̃ in suis ꝓprietatibꝫ psonalibꝫ

z in essentialibus: ꝓsideratum. ꝙ etiam in his que perficit in carne assumpta in esse gratie z glie. Et ideo ꝓfecta est ista doctrina q̄ nihil de verbi :ꝓtectibus z effectib⁹ omittat. Eccl.j. Fons sapie verbum dei in excelsis. z ingressus illi⁹ mādata eterna. Ingressus eīm verbi: sunt implectio mādatoꝝ eternoꝝ pīs: ꝑdestinantis ꝑ sacramēta verbi: hoiem reducere ad lumen v̄bi: z vitā. Et a tali vnitate verbi: hec sciētia ē vna Et vt ita dicat: vnica: z nō discursa vel dissuta. sicut Scientie seculares aliena mēdicantes suffragia: ad sui ꝓpositi declarationē. Est etiaz libera: istius subiecti libertate. Quecūq; alia est scientia de ente creato: ancillās z ancilla est. Sed ista ad quā oīs alie referunt: libera vel sola est vel marie. Vñ etiā hec sciā liberat. Jo. viij. Si vos mā̄seritis in sermone meo: vere discipuli mei eritis z cognoscetis veritatē: z veritas liberabit vos. Est etiā nobilissima per Subiectū: qō est verbū incarnatū: qō nobilissimū est. Prouer. vl. Nobilis in portis vir eius. Quāuis eīm alij euāgeliste dīna scribūt: diuina tīn verbi incarnati nō scribunt. Et ideo Joānes nobilior est inter euāgelistas: sīc⁹ Euāgeliū est nobilius inter alias scripturas dīnas Et dictis aūt elicit: q̄ cum sciētia vna sit nobilior q̄ alia (vt dr Arist. in principio lib. de Aia) ex eo q̄ certior est in demonstrando. Vel ex eo q̄ de mirabiliorib⁹ z nobiliorib⁹ in subiecto z subiecti partib⁹: z passionib⁹: q̄ ista scia oīum est nobilissima: ꝓter necessariam cām nobilitatis. Verbum eīm dei: ꝑma lux est: z rō manifestatiōis: z intelligēdi: oīa q̄ manifestant z intelligunt. Et sic certissimū est probatiōis z demōstrationis ꝓncipiū: a quo oīa alia hñt. Qz sunt: Et principia sūt. Verbum etiaz dei nobilissimū est z mirabilissimū inter oīa: de quib⁹ vt de Subiecto tractari pt. Ps. cxxxviij. Mirabilis est sciētia tua facta ex me etc. Forma autez ad quā reducit⁹ mod⁹ agēdi z ordo: tam in p̄missis habita est Qz modus agēdi nunciatu⁹ est eoꝝ que intus: spūs sapie p verbū reuelat. z iō oīm acceptiōe dign⁹. ij. Loꝝ. xiij. Zn experimentuz quereris eius q̄ in me loquit chr̄s. ij. Pe. j. Spiritu sc̄o inspirati: locuti sunt scti dei hoies. Et ideo vt dicit Chrysost. Excogitatōib⁹ z argutijs humanis non indiget ps. xciij. Dīs scit cogi. ho. q. vane sūt. Rbo. j. dicēres seipos esse sapientes: stulti facti sunt. Qui cum gl̄iam dei cognouissent: non sicut deum glorificauerūt. sed euanuerunt in cogitatōib⁹ suis. Esa. xix. Confundent q̄ opabant: linū plectentes et texentes subtilia. Linum eīm (qō de terra: est in filis subtilib⁹) ē ingenij humani subtilis excogitatio. cōplexa in ordinatione syllogistica. que ꝓfusa est z incerta respectu reuelationis dīne. Ordo aūt iam patuit ex ꝓdictis qualr de v̄bi incarnati (al's increati) ꝓprietate, procedit ad v̄bi manifestationē. qō nō nisi suis, ꝓpriet⁹ manifestatur: z verbi manifestati ostendit in miraculis potestatē z eruditionē. Et sic potētis z sapientis v̄bi ostēdit sanctificationē z consummationē in gl̄a. Qui ordo est: cōuenientissimū se esse ꝑ seipm cuilibet demonstratū. Job. xxix. Verbis meis nihil addere audebāt: z super illos stillabat eloquiū meū. Sicut eīm stilla ordinate vna p⁹ aliam cadit: ita ordinate sacramēta v̄bi dei Joānes pertractat vsq; in finem. Finis aūt z veritas duplex est. Jn se scz. quē semp ꝓsequit. Hoc est: sapientiarū Verbi: sufficiēs declaratio. Act. xx. Mūdus ego sum a sanguine oīm vestrū. Non eīm subterfugi quo minus annunciarē vob oīne ꝓsilium dei. Finis aūt in altero (qui aliqñ cōsequit in auditore z aliqñ non) est fidei edificatio. Jo. xx. Hec aūt scripta sunt vt credatis: qz Jesus est filius dei: z vt credentes vitā habeatis in nōie ipius. Eccs. vl. Finem loquēdi parēter audiam⁹. Deuz time: z mādata eius obserua. hoc est oīm hō. Rbo. x. Finis legis chr̄s ad iusticiā oīni credēti Est etiaz finis ꝓfuratio hereticoꝝ male sentientiū ō chr̄i v̄bi dei deitate: sicut dicit Hiero. Nihil eīm ꝓhibet vt ōr Arist. in Topi. libro. ij. q̄ vna sciētia sit duoꝝ velut amboꝝ finiū. vnius tanq̄ finis. z alterius tā q̄ eius qō est ad finem. Et sic est hic. qz ꝓfuratio errozis elicit ex declaratione veritatis. Titulus aūt (qui dr a greco nomine titan: qō est sol vel radius: eo q̄ ad ꝓcentū lucem illūinat) Est Initiū euangelij Joānis Nec dr initiū tīn, p libri ptez pma. sed qz ō v̄bo inchoās: dat intrium oīm esse z doctrine. Sicut z moyses in ꝓncipio v̄boꝝ suoꝝ: verbū: initiū esse z doctrine posuit a ꝓncipio. z in q̄ finis scripture redit ad principiū. qz Joānes hoc euāgeliū scripsit vltio scripsit: vt in sequentib⁹ patebit. Et sic verificat illud Apoc. vltī. Ego sum alpha z o: ꝓmus z nouissim⁹: principiū z finis. Jmpfectū eīm esset sacrū eloquiū: nisi a deo Verbo inchoatēs: etiā i deū Verbū t̄minaret. Qr autē querit Qui parti p̄bie supponat. Dicendū q̄ ſ̄ p̄bia humana attendit. sapientie nulli supponit. j. Loꝝ. ij. quā nemo principū hui⁹ mundi cognouit. hoc est p̄boꝝ: vt ibidem dr Aug⁹. Si autē p̄bia est sapientia diuina. tūc theologie supponit: q̄tum ad illam partē que est de v̄bo dei: cum suis sacramentis. Et superius tīn dictis magis ꝓprie dr supponi ℞ supponi: ꝓter eminentiā sue dignitatis. Sic⁹ patet de bis q̄ in ꝓncipio libri vident esse inquīrēda.

P

Incipit Prologus beati Hieronymi presbyteri in euangelium scōm Joannem

h **Jc ē Joānes euāgelista Unus ex discipulis dñi: q̄ virgo a deo electus est: quē de nuptijs volentem nubere vocauit deus.**

als de v̄bi dīuinitate.

Huic libro Hieronymus p̄mittit prologū ad istius euāgeliste cōmendationē. Qui diuidit in duas ptes. Jn quaꝝ Prima oñdit ex vtilitatib⁹ autoris: quā ad scribendū b euangeliū habuit ꝓgruentiam. Jn Scōa vo pte Scripture sue oñdit Ordinē: z Auctoritatē z Necessitatē. Prīa harū partiū diuidit in duas ptes. Jn quaꝝ Prima cōmendat vtutes: ꝑ quas ad scribendū habuit eō gruentiam.

a

Hieronymi presbyteri Folium.iiii.

Jn Scōa aūt ponit ipius ꝓgruentie rōem: ex illis vtutib⁹ assumptā. Primo igit cōmendat autoz ex vtutib⁹. Et circa b duo facit. Primo eīm sex autoꝝ ponit cōmendatiōes. Scōo aūt: p̄cipal' vtus a q̄ cōmendat: cui duplex dat testimoniū. Jnter sex ât a quib⁹ cōmendat. Primo cōmendat a Noie: cū dr [Hic est Ioannes] qz Joānes ē dñi gr̄a Uel in q̄ est gr̄a Uel: cui donatū est Siue: cui a dño donatio facta ē: inter ptas Qō nomē in ꝓgnij futuroꝝ rū Ioannes accepit: qz gr̄am Illumiatiōis z Mūdicie corpis ꝑ ceteris accepit a dño. Et q̄ntū ad Illuminationez dicere potuit illud. ij. Loꝝ. iiij. Deus q̄ dixit de tenebris lumē splēdescere. illuxit in cordibus nr̄is: ad illūinationē scie claritatis dei in facie chr̄i Jesu. De mūdicia aūt corpis intelligat⁹ q̄ est vnus de illis de q̄b⁹ dr Apoc. iij. Qui nō inq̄nauer̄t vestimēta sua. z iō ambulabūt cū chr̄o in albis. Dic ē q̄ cui datū est a chr̄o dño mun⁹ gr̄aꝝ. Eph. iiij. Dedit dona hoib⁹ Dester. ij. Largit⁹ est munera iurta magnificentiā ꝓncipalē. Sic q̄ cōmendat a Noie.

Cōmendat scōo ab officij dignitate [euangelista] b ē Doctor z ꝑdicator z Scriptor euāgelij. ij. Loꝝ. viij. Eui⁹ laus est in euāgelio ꝓcōes ecclesias. Esa. xlj. Ad hier'm euāgelistā dabo. Sic eīm est (vt dr Mat. xiij.) Scriba doct⁹ in reg̃ celoꝝ: ꝙ ꝓfert ō de thesauro suo noua z vetera. Sic est eximiū inter alia q̄bus incubit thron⁹ dei. Ezech. j. Apoc. iij. Quartuz aial fuit aquile volāti. Sic est plen⁹ oculi ante: ad v̄bi eternitatē. Et retro: ad resurrectōis gloriam (q̄ post tpa oīa ꝓficiet) resp icies. Sic ē rota altior in q̄driga dei: post Regalē dignitatē ꝓ⁹ Sacerdotij oblationē: post victoriā resurrectiōis (q̄ Matheus Lucas Marc⁹ describunt) altitudinē describens deitat⁹. Ezech. j. Apparuit rota vna quattuoꝝ vūs facies. Sic g̃ Docēdo Predicādo Scribēdo est euāgelista. Tertia cōmendatio est a discipulatu chr̄i cū dr [vnus] b est vnic⁹ antonomastice: qz singlariē se p̄ ceteris discipulis exhibuit: ex discipul' dñi: tam in retinēdo mgr̄i disciplinā in sermone: q̄s adipiscēdo mgr̄i affectū in charitat⁹ dilectōe: q̄s eriam imitādo mgr̄i sui humilitatē z māsuetudinē: vt dicit Chry. De quoꝝ. j. Jo. viij. Si vos mā̄seritis in sermone meo: vere discipuli mei eritis. De scō Jo. xiij. Jn b cognoscēt oīes: qz mei estis discipuli si dilectionē habueritis ad inuicē. De tertio z quarto: Mat. xj. Discite a me qz mitis sum etc. Quarto cōmendat ab incorruptiōe carnis: cū dr [q̄ ꝙ ego] Est eīm vt dr Aug. Virginitas in carne corruptibili incorruptiōis ꝓpetua meditatio. j. Loꝝ. vij. Uirgo cogitat q̄ dñi sunt vt sit scta z corpe z spū. Et sic fuit sapie dignū receptaculū. Sap. j. Jn malivolā aiaz nō introibit sapia. nec habitabit in corpe subdi. pec. Sz in ꝙ ginea mente Joānis sapia ingressa est: cui⁹ theca mūdissima fuit ꝙ ginea eius corpus. ij. Loꝝ. iiij. Habem⁹ thesaurū istū in vasis ficti libus. b est thesaur⁹ castitat⁹: q̄ in agro terreni corpo ris abscondit⁹ est Mat. xiij. que ꝓsideras ioannes abscōdit: z vēdes vniuersa q̄ hūit: emit a gr̄a illū Et: sicut ꝑ ceteros ꝙ gies i celo sequunt agnū q̄cūq; ierit Ita ꝑ ceteris ꝙ go Joānes secut⁹ dñm: plen⁹ imitatiōe fulgauit deitat⁹ chr̄i mysteria. Quinto cōmendat a dīna electiōe: cum dr [est a deo electus] Que electio intelligit in Discipulū z Apostolū z Euāgelistam. Joā. xv. Ego elegi vos z posui vos vt eatis z fructū afferatis etc. Ante hoc tīn erat elect⁹ per gr̄e apositionē z erāt ꝑdestinationē Rbo. viij. Quos predestinauit ꝓformes fieri imaginis filij sui: hos z vocauit. Eph. j. Elegit nos ante ꝓstitutionē mundi in ipso: vt essem⁹ sancti z imaculati in ꝓspectu ei⁹ in charitate. Mat. x. z Lu. vj. Elegit duodecim q̄s vocauit apl'os. Sexto cōmendat a vocatiōe. Nō eīm vocat vt Mattheus: ab illicito lucro Nec a cā lucri licitī: sicut a piscatione vocant Petrus z Andreas Sed ab occupatione matrimonij sancti z a deo instituti: eo q̄ ꝓstat impedimentū vite ꝓtem ꝓlatiue ad statū: in quo sine impedimento q̄s deū poterit ꝓemplari. Unde. j. Loꝝ. vij. Apl's puocans ad statum v̄ginitat⁹ ōr. Hoc aūt ad vtilitatem vestram dico: nō vt laqueum vob injiciam: sed ad id qō honestum est ꝓuocem. z qō sine impedimento facultatē ꝓbeat dño obsecrandi: vel dño se obseruandi Et hoc est qō ōr [quē de nuptijs] hoc ē de solēnitate nuptiaꝝ: volentē per ꝓsensum matrimonij nubere per commixtionem carnalis copule [vocauit deus] Qō tamē expresse nō legitur: Sed opinio ē quorundā q̄ factū sit in nuptijs in Cana galilee fact⁹. Joan. ij. Nec in hoc voluit aliqd peccatū Joānes. j. Loꝝ. vij. Non peccat v̄go si nubit: Beatior aūt erit si sic ꝑmanserit. Nec est ꝓsumendū q̄ libidine ductus nubere voluerit Joānes: sed qz tunc fuit ꝓpagatio religionis cū trāsfusione seminis: Jdeo ignarus iam inchoande gr̄e: in nuptias ꝓsensit Simile q̄d habēs in mente cū Sara filia raguelis: q̄ dicit Nunq̄ cōcupiui viz. z mundam seruauī meā animā ab oīni ꝓcupiscētia. virū aūt non cū libidine mea: sed in timore tuo ꝓsensi sus cipere. Tob. iij. Et ideo statī post q̄ intellexit in chr̄isto: nobilius ꝑcari fideles ꝑ verbi incorruptōes: q̄ ꝑ carnem: statim cū chr̄isto ad frugē meliozis vite cōuolauit. Et exhinc accepit eccl'ia: q̄ bi qui ꝓtraxerunt per v̄ba de ꝓsenti ante carnalem copulā: ad frugem melioris vite ꝓnt cōuolare: etiam altero cōiuge contradicente.

Cui virginitatis in hoc duplex testimoniū in euāgelio dat': q̄ z ꝑ ceteris dilect⁹ a deo dicit Et huic matrē suā pendens in cruce commendauit dominus: vt virginem virgo seruaret.

R

S

T

Dic incipit dare duplex testimoniū Uirginitatis. que p̄cipua v̄tus est inter eas a quib⁹ cōmendatur. Primū testimoniū est a ꝓgratiua dilectiōis. Scōm est a cōmissa in cruce custodia matr̄. De ꝓmo dr [Eui] scz ioāni [duplex testimoniū] (qz i ore duoꝝ vel triū testiū stat oē v̄bū) [datur] per scripturā [in euangelio] qō ipse ioānes describit. Unū scz [q̄ ꝑ ceteris a deo dilectus dicit] Et hoc exp̄sse non legit: sed p antonomasiā intelligit. Joan. xxj. vbi dr. Uidit illum discipulus quem diligebat Iesus: qui z recubuit in cena super pectus eius. Et q̄uis de hoc sint questiones di ffi-

tiles in sequentiū huius libri explicande Tamen hoc dici potest q̄ p̄ ceteris dilexit ioannem: non ſm quantitatem dilectionis, ſed ſm ſignum Et cū dilectio dei ponat effectum in re dilecta: ſm cuius quātitatē: maior dilectio vel minor dilectio dicit. Effectū quidē dilectiōis ſm vitā actiuā: maiorem inuenimꝰ in Petro: cui claues cōmiſit z eccl'ie gregem: z ſup quē eccl'iam edificandā p̄dixit. Mat. xvj. ꝓpter qđ z ipe Petrus vertex z caput z princeps dr̄ apostoloꝝ. Effectū aūt gr̄e in ordine ad vitā cōtemplatiuā: maiorē inuenimꝰ in Joāne Qui sup pectus domini recubuit Quem a dolore mortis pſeruādū p̄dixit. Cui sacramēta sue deitatꝭ reuelauit. Et quo ad hoc p̄ ceteris dr̄ dilect⁹. Et hꝰ quidē dilectiōis cām hic dr̄ Hiero. esse Castitatē v̄ginitatis. Sap. iij. Hec est q̄ nescauit thoꝝ in delicto. hec igit habebit fructū i respectiōe aiaꝝ sanctaꝝ. Chrysosto. aūt cām dilectionis huiꝰ dr̄ esse Jngenitam huic apl'o māſuetudinē: in qua p̄ ceteris chr̄o similior erat Quia hāc etiā in moyse dilexit. Nume. xij. Erat aūt Moyses māſuetiſſimꝰ viroꝝ oim q̄ erāt ſup terrā Hanc etiā in dauid: q̄ erat vir ſm cor dei dilexit. ij. Reg. xxiij. Jpse tenerrimꝰ z q̄ſi ligni verꝫmiculus: q̄ tante est lenitatis vt non ſentiat dū tangit vel attrectat. Aug⁹. aūt dr̄: q̄ causa huiꝰ p̄cipue dilectiōis erat: q̄ Joānes viceuersa etiā chr̄istuz p̄ ceteris dilexit Sz h̄ oportuit intelligi ſm modū p̄dictum in effectu ꝓtemplationis. qz ꝓ certo in effectu actiōis Petrꝰ p̄ ceteris feruētius dilexit Prouerb. viij. Ego diligētes me diligo. Secundum aūt testimoniū est [q̄ huic] Joāni [matrē suā] Mariā beatiſſimā v̄ginem [pendēs in cruce] z curā matris amplius visibiliꝫ nō agens [cōmēdauit] dicēs Joā. xix. Mulier Ecce filius tuus. Ad discipulum aūt Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eā discipulus in sua. Et ex illo tūc intelligitur mortuꝰ fuisse Joseph dn̄i nutricius. qui ſi viſſet: non alium custodē ſuo ordinaſſet. Tantū g̃ depositū cōmittere ioanni: ſignum fuit p̄rogatiue dilectionis. Et congruebat [vt virginē] matrem [virgo] Joannes [ſeruaret] curam gerēs ipſius.

Beniqz manifestans in euāgelio: q̄ erat ipse incorruptibilis verbi opus inchoās: solus verbū carnē factū esse: nec lumen a tenebris cōprehensum fuisse testat' ¶ Primum signū ponens: qđ in nuptijs fecit dn̄s: ostendēs q̄ ipse erat vt legentibus demonstraret: q̄ vbi dn̄s inuitatus ē: deficere nuptiarū vinū debeat: vt et veterib⁹ immutatis: noua omnia q̄ a christo instituunt appareant.

Dicit ergo [Beniqz] qz scz v̄go erat z aquila: q̄ nō ad carnē: ſed ad lumē incircūſcriptū oculos duxerat [opus inchoans] ſue ſcripture: [incorruptibilis verbi] qz materia ſue ſcripture est incorruptibile v̄bū. qđ incorruptibile: de incorruptibili p̄te: incorruptibilit' ab eterno generatū est [solus] inter euāgelistas vel int' oēs ſcriptores q̄ de v̄bo paterni intellect⁹ ſcripſerūt: vt Socrates z Plato. z ante hos Mercurius termegistus [testat'] p̄ſcripturā m [verbū] eternū [carnē factū esse] in vltimis temporib⁹. Et h̄ quidē ſcribēdo facit [manifestans] ipo facto [in euāgelio] ſic a ſe deſcripto [q̄ erat ipe] Vel [q̄ erat ipe] q̄ v̄gineo intellectu z incorrupto: aq̃lina visus v̄tute: ſic eternū lumē ꝓſpexerat. Et h̄ est qđ dr̄ Aug. q̄ in libris philoſophoꝝ legerat Jn p̄ncipio esse verbum in paterno intellectu: z q̄ oia per v̄bum facta ſunt. Sed nō legit ibi verbū carnē factū esse. Hoc aūt plane ptz in libro Socratis de natura deorū. Et in fine p̄me partis Timei Platonis. Et in lib. Termegisti: quē de diſtinctiōe deoꝝ z causaꝝ composuit. Testat' aūt h̄ Joannes nō ſolum p ea q̄ dicta ſunt: ſed etiaz [primū ſignū ponens] inter omnia que chr̄iſt⁹ feciſſe legit [qđ in nuptijs fecit dn̄s] vbi mutauit aquā in vinū. Jo. ij. z inſipidas delectatiōes z generatiōes carnis: ad ſaporem celeſtiū z intellectualiū gaudiorū cōmutauit: vt dr̄ Chryſoſt. Jn h̄ [ostēdēs q̄] Vel [q̄d erat ipe] ſicut p̄us. qui ad ſaporē vini de inſipiditate aque transierat. Vñ dr̄ Seruaſti vinū bonū vſq; adhuc. Hoc aūt fecit [vt legentib⁹] ad intellectū ſpūalem euangeliū ſuuz [demōſtraret] ipſa lectione [q̄ vbi dn̄s] ad nuptias mentales i vino ne ſpūs creati ad increatū [inuitatus est] per fidei z cognitiōis deuotionē [debeat deficere] z abiſci [vinū] carnalis gaudij [nuptiarū] carnalium: z v̄ginitat' mūdicia in integritate cordis generari. Eph. v. Nolite inebriari vino: in quo est luxuria. Loth em̄ temulentus filias corrupit. Gene. xix. Noe inebriatus: in genitalibus nudat⁹: turpiter apparuit. Ben. ix. Holofernes potatus z crapulatus a vino: capite truncatus fuit. Judith. xiij Balthasar vinum bibens, regnū perdidit Dan. v. Et ſic ſemp patet q̄ vinū delectatione carnal' mentem deuirginans corrumpit z in p̄ditionez adducit. Econtra ſicut dicit Dan. j. Daniel proposuit in corde ſuo ne polluer⁹ de menſa cibi regis terreni: neq; de vino potus eius: accepit gratiā intelligendi ſecreta diuina. Eccl's. ij. Cogitaui a vino abſtrahere carnem meā: vt animū meū transferrem ad ſapientiam [z vt] demonſtraret legentib⁹: q̄ vbi inuitatus est dominus [oīa] que in homine ſt [deberent apparere noua] Apoc. xxj. Dixit q̄ ſedebat in throno. Ecce noua facio oīa [veteribꝰ i mutatis] vbi ſub veteri lege: per aquaz inſipide carnalis cōmixtionis fiebat ꝓpagatio. Mutatio ergo veterū: est transitus carnalis iocunditatis inſipide (que magis est in nuptijs) ad iocunditatem ſapide delectatiōis: que est in vnione ſpiritꝰ creati z increati in incorruptiōe intellectus. ſ. Lox. vj. Qui adheret deo vnus ſpūs est. Leuit. xxv. Nouis ſuperuenientib⁹ veterа p̄icietis. ij. Lox. v. Siqua est in christo noua creatura: vetera oīa trāſierūt. Et ecce noua facta ſunt oīa.

Hoc aūt euāgeliū ſcripſit in Aſia postea q̄ in pathmos insula apocalypſim ſcripſerat: vt cui in p̄ncipio canonis incorruptibile principium p̄notat in geneſi: ei etiam incorruptibilis finis p virginē in apocalypſi redderet: dicente christo Ego ſum alpha z o.

Secūda pars est in q̄ locū z ordinē ſcripture Joannis determinat. Et diuidit in duas p̄tes. Jn q̄rum Prima tangit ſcripture huius Locum Ordinem z Autoritatē. Jn ſecunda aūt oſtendit cauſaz quare ipe Hieronymus omniū horum non exponit rōnem. Prima aūt harum partiū tria cōtinet. ſcz Ordinem Locum Et ſcriptoꝝ Joānis autoritatem: z Diligentiā ſcriptoris Et ordinem tēporis huiꝰ euangeliī: ad euangelia alioꝝ euangeliſtarū. Jn primo hoꝝ duo facit. Tangit em̄ Scribendi ordinem. Et deſcripti ordinis inducit rōnem Dicit ergo de Loco ſcripture [Hoc aūt euangeliū] Joannes [ſcripſit] vt poſteris p̄ficeret [in aſia] Dr̄ ad cōmendatiōnē facit euāgeliī. quia in Aſia minore (que est grecia) multitudo fuit ſapientum z litteratoꝝ. j. Lox. j. Greci ſapientiā querūt Et tangit ordinez tpis dicēs [postea q̄ in pathmos inſula] ad quam p Domicianū relegatus fuerat Sicut dicit Apo. j. [apocalypſim] qđ reuelatio interp̄etatur [ſcripſerat] Quia ſicut dr̄ Aug. in gloſa A tempore dominice Aſcēſionis per annos xlv. absq; adminiculo ſcribendi vſq; ad vltia Domiciani tempora p̄dicauit. Sed a ſenatu rhomano occiſo Domiciano: p̄ceptoq; q̄ oīa reuocarentur: que Domicianus fecerat: z q̄ infauſtū Domiciani nomen z imago de lignis z lapidib⁹ eraderetur vbicunq; ſcriptum vel ſculptum inuenirentur. tunc em̄ permittente curia: cum de exilio rediſſet Joannes epheſum: cōpulſus ab epiſcopis Aſie de coeterna deitate filij: cum patre: ſcripſit cōtra hereticos: qui eo abſente in eccleſias in quibus fides fundauerat apoſtolus irrepſerant: qui chriſtuz an

te beatiſſimaz Mariam fuiſſe negabant: cōtra q̄s ſcribit Verbum in principio fuiſſe: z in fine temporum carnem factum fuiſſe. Et ſic euangeliū ſm ordinem temporis poſt apocalypſim ſcripſit Joannes. Et hoc est quod dr̄. Alius tamen ordo est libroꝝ quo ad continentiā ipſoruz. Quia in euāgelio: fundatio eccleſie per ſacramēta chriſti deſcribitur. Et in apocalypſi: gubernatio eccleſie fundate: vſq; ad vltima tempora per figuras p̄ſignat. Et ſic euangelium est ante apocalypſim. Nuꝰ autem duplicis ordinis ſubiungit cauſaz dicēs [vt cui] verbo dei [in principio canonis] hoc est canonice ſcripture [in principio geneſis incorruptibile principium] quo ipz ois creature principium est incorruptibiles eterni [ꝓnotatur] icī dicitur. In principio deus creauit celum z terraz. Et dixit deus. Fiat lux. z facta est lux: z cetera Dec enim facta ſunt omnia per verbuz incorruptibile: quia ipſe dixit z facta ſunt [ei etiam] v̄bo [redderet] p̄ [ioannem] [virginem] virgineū intellectum habentem [finis] in vltimo libro canonis: [incorruptibilis] Et hoc factum est in euangelio: vltimo ſm tempus deſcripto: quando dictum est. Jn principio erat verbum. Uel in vltimo libro ſm continentie librorū ordinem. Hoc est: in apocalypſi Et hoc autoritate probat cum dicit [dicente chriſto] per Joannem. Apocal'. vltimo [Ego ſum alpha] que est prima littera: z p̄incipium p̄mum ſignat [z o] que est vltima in alphabeto grecorum littera: z finem deſignat: quia ipſe est canonice ſcripture principium z finis Dicitur autem canonica ſcriptura: quia ea: loco canonis. hoc est regule vtimur in credendis z faciendis z ſperandis. Bala. vltimo. Quicunq; hanc regulam ſecuti fuerint: pax ſuper illos z miſericordia: z ſup iſrael dei.

Et hic est ioannes qui ſciens ſupueniſſe diem receſſus ſui: cōuocatis diſcipulis ſuis in epheſo: per multa ſignoꝝ experimēta promēs chriſtum deſcendens in defoſſum ſepulture ſue locū: fctā oratōe poſitus est ad patres ſuos: tā extraneꝰ a dolore mortis: q̄ a corrupti one carnis inueniꝫ alienus

Jn hac parte deſcribitur Autoritas z Diligētia ſcriptoris. Autoritas in p̄ſcientia futurorum et miraculis. Diligentia vero in hoc q̄ per experimēta multa docuit fidem chriſti diſcipulos. Dicit ergo [Et hic] tante dignitatis z autoritatis [est ioannes] huius ſcriptoꝝ euāgeliī [qui ſciens] ex p̄ſcientia futurorum: que certitudinaliter nō haberetur niſi per ſpiritum diuinum. p̄me Corin thioꝝ ſecūdo. Que ſunt dei: nemo nouit niſi ſpiritus dei. Actuum p̄mo. Non est veſtrum noſſe tempora vl' momēta q̄ pater poſuit in p̄tate ſua [ſupueniſſe] ex decurſu tpis vl' officij qđ acceptat a dō

ij. Timo.iij. Ego iã delibor: t tẽpus mee resoluti onis ĩstat. ⌊die recessus sui.⌋ In quo notat aie immortalitas: que ad deũ recedit. ij. Cor. v. Audemus t bonã volũtatẽ habem⁹ magis pegrinari a corpore. t pesentes esse ad deũ. Phil. j. Cupio dissolui t esse cũ chro. Esse enĩ cũ chro ml'to magis melius ẽ. ⌊vocatis⌋ ad modũ patriarche Jacob. Gen. xlix. Congregamini t audite filij Jacob: audite isr'l prem vr̃m. ⌊discipul'suis⌋ q disciplina fidei ab eo erãt imbuti. Eccli. vlc. Approp̃inq̃te ad me i docti t cõgregate vos ad domũ disciplie. ⌊in ephe so⌋ in q̃ sedes erat metropolitana. Esa. lj. De sion exibit lex. t vbũ dñi de hierl'm. ⌊promẽs chr̃m.⌋ in se habitantẽ. Uel ⌊promẽs chr̃m⌋ ꝑ est: chri fidem. Promẽs inquã: ꝑ est, pbans ⌊p multa ex pimẽta signoz̃.⌋ intrãsitiue. hoc est p multa signa q̃ experimento, pbauerunt chri vtutẽ t fidẽ. Fides enĩ nõ nisi p signa, pbari põt. Demõstratio enĩ nõ habz locũ i fide. qz Demõstratio cogit ad ꝓsentiendũ. Fides aũt nõ est nisi credere volẽtis: vt dic̃ Aug⁹. Cetera põt bõ nolẽs: credere aũt nõ nisi volens. Et ideo demõstratio nõ habet locũ. sz euacuat fidei meritũ. qz sicut dicit Bre. Fides nõ habet meritũ cui hũana ratio ꝑbet experimentũ. Et ideo fides que est sup ratiõem, pbat p signũ qõ est vltra nature virtutẽ. qz sicut dicit Bre. Rebz mirabilibus fidẽ ꝑbent facta mirabiliora. Et in hoc notat diligentia doctoris: q̃ p multa fidez firmauit ⌊descẽdens⌋ sine dolore p chr̃i sibi factã reuelatiõez. ⌊in defossum⌋ ꝓfunde ⌊sepulture sue locũ⌋ In quo tũ nõ corpus eius: sz mãna scaturies inuentũ est. Propter qõ quidã pie autumãt eũ cuz corpore t alia in celũ gẽ trãslatũ: fm q̃ ex vbis chri pie accipit Jo. xxj. Sic eũ volo manere dõnec veniã ⌊facta oratione⌋ ꝓ firmatõe discipulorũ ⌊apposit⁹ est⌋ in loco britudis ⌊ad pres suos⌋ patriarchas t pphetas. Uel: angelos: q̃ eũ i forma theophanie i illumiatõibz diuis genuerũt. Gen. xlix. Finitis fmonibz q̃bz filios instruebat: collegit pedes suos sup lectulũ suũ t obijt. appositusq̃ ẽ ad ppl'm suũ. ⌊tã extrane⁹.⌋ ꝑ ẽ immunis ⌊a dolore mort⌋ ⌊t ꝑ erat miraculũ: qz bon⁹ bõ ẽt pl⁹ q̃z alij⁹ i morte dolere debuit: vt dic̃ Phs. Tñ q̃dã ex ꝑ accipiũt q ñ sit mortu⁹: sz supuestiti⁹ gl'ia i mortalitatis. Sz ꝑ nõ esse sentiendũ dicat Hugo. de sancto victore. qz Sententia hec in oĩibz obtinet firmitatẽ. Morte morieni. Et ideo ꝓbabili⁹ dicit eũ esse mortuũ: sz statim resuscitatũ. sicut t virginẽ gloriosissimã. Et sic dolorẽ mortis absorbuit gust⁹ eius felicitat⁹: Nõ sic vt nõ esset: sed vt amaritudo eius nõ sentiret. j. Corin. xv. Absorpta est mors i victoria. Ubi ẽ mors victoria tua: Ubi ẽ mors stimul⁹ tu⁹? ⌊q̃z a corruptõe carnis⌋ i. concupia ⌊inuenit alien⁹⌋ cũ q̃go electi⁹ a dño: q̃go in eum ꝓmansit.

Tamẽ post oẽs euãgeliũ scripsit. t hoc virgini debebat.

Hic ponit ordinẽ istri⁹ euãgelij ad alia. Et dicit q̃ vltimo scꝑtum sit. t subiũgit rõez. Dicit ḡ. q̃ licz p multa signa christũ ꝓmpfisset ⌊tamẽ⌋ ab ep̃is rogatus ⌊post oẽs⌋ illos euangelistas ⌊scripsit

Sed tunc querit, quia ergo Matthe⁹ t alij sufficienter scripserãt: videtur scriptura sua superflua. Ad hoc dr Greg. sup illud Ezech. j. Rota in medio rote Si queris: quid Matthe⁹ senserit: Jd qõ Marcus Lucas Joannes. t tunc videtur q̃ vno euãgelio habito: cetera sunt superflua. Respõdet ad hoc q̃ verũ est q̃ idem dicũt euãgeliste ꝑ̃tũ ad materiam historie. t sacramentoz̃ christi. Et ideo sunt veri testes cõcorditer fidem ꝓbantes. Sed nõ idez dicunt ꝑ̃tum ad intentionẽ ꝑticularem: t ea per q̃ deuenit ad illam intentionẽ Et q̃ ad hoc sunt diuersi t necessarij oĩs. Matthe⁹ enĩ ꝑ̃tuis in cõmuni attendat ordinare historiã chr̃i: tamẽ in ꝑticulari intendit astruere christi Regalẽ dignitatẽ. Et ideo maxime ponit ea per que deuenit in illam intentionem: omissis quibusdã alijs ad hec nõ expresse facientibz. Marcus etiã historiã christi ordinare intendit: sed tamẽ ꝑticularit̃ Victoriã christi intẽdit. Et ideo ea specialiter ponit p q̃ illa ꝓbari poterit. Et sic Lucas intendit probare Sacerdotiũ Et Joannes Deitatẽ. Et qz per idem fz diuersas ꝓsiderationes venit in diuersa. ideo quedã eadẽ pões ponũt. quedã aũt diuersa: per que diuersas suas intentiones ostendunt. Et ex his ꝑz solutio quesitorum

Subiungit aũt rõnem quare post oĩs scripsit dicens ⌊t hoc virgini debebat⌋ Dicũt quidaz: sicut verecundo. q̃ nõ vltro se ingerit: sed vltimo coactus: hoc qõ faciendũ est: facit. Sed hoc nihil est: quia in talibz spũalibus ꝝgo magis festinandum: ꝑcipue quando iam ꝓfectã habet etatẽ. Si enĩ tunc⁹ esset annis: diceret cum Eliu. Job. xxxij. Junior sũ tempe: vos aũt antiquiores. ideirco demisso capite veritus sum vobis indicare meã sniaz. Sed dicendũ q̃ vltimã facẽ euangelio adijcere (que est facies aquile) ⌊virgini debebat⌋ hoc est virgineũ intellectum habenti. quia ꝓ visibilia: regalis dignitatis: t victorie: t sacerdotij: venit ad inuisibilia diuinitatis. j. Cor. xv. Non prius qõ spũale est: sed qõ aiale est. deinde qõ spũale. Greg. vt dum visibilit̃ per deum cognoscimus: per hũc in inuisibilium amorem rapiamur.

Quoz tamẽ vel scriptorũ tpis dispositio: vel libroz ordinatio iõ a nobis p singula non exponit̃: vt sciẽdi desiderio collato: t querẽtibus fructus laboris: t deo magisterij doctrina seruet̃.

Pars vltima est in qua ostendit quare dicti ordinis rationẽ non exposuit. Dicit ergo ⌊Quorũ tamẽ⌋ euangeliorum ⌊vel scriptorum⌋ talis ordine ⌊tẽporis dispositio⌋ quare vnus tempore scripsit ante alium. t perfecte quidem scripsit: t tamen secundo locum scribendi dederit ⌊vel⌋ quoz ⌊librorũ⌋ euãgelij Joannis t apocalypsis ⌊ordinatio⌋ diuersa fm tempus t cõtinentiã: vt in arte habitis dictum est ⌊ideo⌋ per certa conscientia ⌊nõ exponitur a nobis⌋ per rationem expressam et expositiuam ⌊vt⌋ in auditore vel lectore ⌊scientiã desiderio⌋ has rones ⌊collocato⌋ Per hoc

em̃ q̃ aliq̃d tangit̃ t non enucleat̃: excitat̃ t collocatur in altero desiderij sciẽdi ⌊t seruet̃ querentibus⌋ ⌊boz oĩs rones⌋ ⌊fructus laboris⌋ ꝓ meritu z studium inquisitoris. ps. cxij. Querite dñm t ꝓfirmamini: querite faciez e⁹ sp̃ ⌊t seruet̃ deo⌋ qui solus ẽ magister intus docẽs. Mat. xxiij. Un⁹ est magister vester q̃ in celis est ⌊doctrina magisterij⌋ q̃ intus docet quereres. ex hoc de reuelatis habere debet gratiarũ actiones

Incipit euãgeliũ scdz Joannẽ.

Capitulum. I.

In principio erat verbũ: t verbum erat apud deũ: t deꝰ erat verbuz. hoc erat in principio apud deum.

Iste liber (vt diximus) vt de Subiecto: ẽ de verbo increato in se. t in carne assumpta fm sua sacra ꝓsideraco. Et sicut diximus in alioz euangelistaruz expositionibz: Omia q̃ inducit quilibet eoz: ad sue propie intentiois inducit manifestationẽ. Ita etiã Joannes oia q̃ inducit: ad hoc inducit vt diuinitas vbi manifestet̃. t sic probet̃ habere facie aquile inter alia aialia throno dei circũstantia. Diuiditur aũt iste liber totus in duas ptes. Quaz prima ꝺ proprietatibz ꝑsonalibz t essentialibz verbi increati in se ꝓsiderati est. Secunda aũt est de ꝓprietatibus verbi: in creaturã rõnalem: ad sanctificandũ eã pcedentis. Et incipit ibi Fuit hõ missus a deo. Et patet ordo istaz partiũ: sicut est ordo eternitatis ad tps. Prior aũt harũ partium diuidit̃ in duas partes: Ita q̃ Primo ponit ꝓprietates personales t essentiales: p quas verbũ refert̃ ad ꝑsonas dinas. Secundo aũt ponit vbi: essentiales ꝓprietates: fm q̃s refert̃ ad creaturã ip̃m. ibi Omnia p ip̃m facta sunt.

In priori bar partiũ q̃tuor primeñt ꝓpositões: quattuor vbi eterni ꝓprietates ostendẽtes Quarum Prima est q̃ dr. In principio erat vbum. Per quã ostendit vbi: ad intellectuz paternũ inseparilitas. Scda est q̃ dr. Et verbuz erat apud deum. Per quã oñdit vbi: fm quã pcedit a p̃no intellectu distinguẽs ꝓprietas. Tertia est q̃ dr. Et deus erat vbum. Per quã oñdit vbi: ad paternũ intellectũ essentialis vnitas. Quarta est q̃ dic̃. Hoc erat in principio apud deũ Per quã oñdit vbi: ad primũ intellectũ coequalitas t coeternitas. Et sic omnis cõfutat̃ heretica prauitas Dicit ḡ ⌊In principio erat verbũ⌋ ostendẽs inseparabile esse verbum ab intellectu p̃no. Ad hoc aũt intelligendũ p̃noraduz est: q̃ primũ principiũ est intellect⁹ vniuersal'r agẽs t nihil recipiẽs: q̃ est omne q̃ bz. Nihil autẽ principij bz rõnem nisi aliquid pcedat ab ipso. Et q̃ enĩ nihil omino pcedit: principiũ esse nõ potuit. Etiã hoc ꝑz per principij rõnem, que ꝺr q̃ Principiuz est a q̃ est aliud. Et ꝺ maxime cõuenit principio primo. Primũ aũt qõ est a principio intellectiuo: lux est intelligentie q̃ sepum manifestat ex seipso. Qõ ꝑz p hoc q̃ iam dcm est: q̃ principiũ primũ nihil recipit Si ḡ p aliq̃d se manifestat: oꝑtet q̃ id, pducat ex seipso: in q̃ se manifestat. t sic in se bz in q̃ se manifestat. Cũ aũt sic se manifestat: nõ nisi se luce sua declarat. Et ꝺ est: intellectũ intellectual'r se dicere. Verbũ ḡ quo se dicit intellectiuũ principiuz: inseparabil'r est in ipo Et sic in principio primo eternalit̃ erat vbum Et hec est ratio ineuitabiliter primã, pbans ꝓpositionẽ. Un̄ Aug⁹. dicit cum dr ⌊In principio erat verbuz⌋ Principium supponit patrẽ siue paternũ intellectũ. Prepositio aũt In: (ex eo q̃ est ꝓpositio: est trãsitiua: t aliquã notat diuersitatẽ) notat plone vbi: ad patrẽ distinctionẽ. In eo aũt q̃ est hec ꝓpositio in spẽ accepta: notat ꝓtinentiã vbi: tangẽs lucas in p̃no intellectu. Sicut ipse dicit Joã. xiij. Ego in ꝑre p̃ in me est. Verba q̃ locut⁹ sum vobis a meipo nõ loquor. pat aũt in me manens facit opa. Sic ḡ fm verissimã expositionẽ ⌊In principio erat vbuz⌋ Nõ quidẽ dictũ est Augustini Questio aũt surgit ꝺ fm hãc expositionẽ Que sit rõ q̃ principiũ supponit patrem: cũ principiũ sit in multis intentionibz: sicut dr in quinto pme phie. Aug⁹. etiã dr: q̃ z pat est principiũ: t filius est principiũ: t spũs scꝰus est principiũ. Et simil' hi tres: nõ tria. sed vnũ principiũ. Sz ad ꝺ dicẽdũ q̃ absoluta t ꝓma rõ principij actiui nõ est nisi i patre. Cũ enĩ duo sint, pcessus. Prim⁹. s. q̃ ꝑsona, pcedit a ꝑsona. Et scꝺs q̃ creatura procedit a creatore. Prim⁹ pcessus est ca scdi Ut dr Anse. Principiũ toti⁹ pcessus ꝓmi nõ est nisi in ꝑre. q̃ licet spũs scꝰus pcedat a filio: cũ ꝺ filij? bz a patre. Pater autẽ est principiũ: nõ de principio. Et ideo ꝓma auctoritas principij t ꝓma rõ est in ꝑre. Propt̃ qõ dr Aug. q̃ in patre est principiũ toti⁹ diuinitatis. Et hac rõe antonomastice principiũ supponit patrẽ. Sed tũc q̃ritur Quare Joannes non loco principij posuit patrẽ vt dixisset: In ꝑre erat verbũ. Ad ꝺ dicẽdũ fz Chrysost. q̃ Joannes grecis sapientibz t in phia enutrit̃ loquebat̃. t scripsit ꝺ hereticos q̃ negabãt christuz ante Mariã fuisse. qz ergo illi melius nouerũt patrem sub rõne principij q̃s sub rõne patris. Ideo a rõne principij que illis nota erat inchoans deduxit sermonẽ in noticiã patris: dicens t concludens sermonem de verbi principio. Uidimus gloriã eius gloriam quasi vnigeniti a patre. Et ex hoc solut̃ alia questio Quare potius dr. In principio erat vbuz: q̃s In principio erat filius? Quia intellect⁹ agẽs vniuersaliter qui, pbatur esse pater: a nobis pl⁹ cognoscitur in manifestatione sui per vbuz: q̃s in manifestatione sui per filium. quia ꝓria manifestatio intellect⁹ est in luce intellectus in ipso candẽte: quãdo principiat id cuius ipse est principiũ. Filius autem dicit̃ processum nature: que licet idem sit cũ luce candente t flozente de patre t in patre. tamen sub ratione huius nominis filius: fm q̃ humano intellectui per carnalem generationẽ apud nos notam: non est idem. Et hoc intendit Chrysostomus quando dicit q̃ verbũ z nõ filiũ dr. ne carnale aliquid in dina suspiceris generatõe. Sic aũt Joannes rõnẽ principij deducit vsq̃ ad noticiã pa-

tris.ita in eadez cõtextione sermonis manifestatiõz
ꝟbi;concludit in noticiã filij;dicens. Uidimus glo
riam eius:gloriã quasi vnigeniti a patre. Sic enĩ
pfecte construit fides z destruitur heresis. Unde
etiã ꝓcedens:dicit de principio z ꝟbo: Unigenit⁹
filius qui est in sinu patris ipe enarravit. Non
est autẽ ptermittendũ q greco sermone scripꝰ hic
liber habet sic. Tho logos. Tho autẽ est ꝓpositi
uus articul⁹ grecus:loco cuius in latino nõ habe
mus aliqd:cum tamẽ i expositione debeat designa
ri. Denotat ei circa verbũ q ipm sit absolute z sim
pliciter verbũ. z nihil aliud ꝙ verbũ. Et hoc est p
mũ intellectus paterni verbũ in ipo existens :z in
ipo florens z cozuscãs. z quasi qdam globꝰ lucis
eius. Cum enĩ alia ꝟba sint distantia a ꝓmo intel
lectu vt ꝟba participata a creaturis. z ꝟba creatu
rarũ aliqd aliud sunt ꝙ ꝟbũ: z non ꝓmũ verbuz
purũ:sed pticipantia ipm,ꝓportionaliꝝ: p vniuscu
iusqz modo z analogia. z sunt imersa potẽtijs et
priuatoꝛibꝫ. z sic aliquo modo a tenebꝛis compze
hẽsa et malicia ꝓuaꝛois. Et hoc est quod ꝺꝛ Sap.
vij. Q candoꝛ lucis eterne z speculũ sine macula
dei maiestatis. z imago bonitatis illius. Hec ergo
sola lux vt ꝑexistens omnibꝫ. z formãs oẽs crea
turarũ luces in tenebꝛis lucet :z tenebꝛe eã nõ cõ
prehenderũt. Hoc ergo vt dicit Chrysost. intendit
p articulũ. Per hanc expositiõem excludit heresis
eoꝝ qui ꝑem z filiũ plures esse deos dixerũt: vt
dicit Aug. in De agone chꝛiano .sicut pagani fece
rant .quia si plures essent:vnꝰ indistanter z inse
parabiliter nõ esset in alio. Est autẽ buiꝰ ꝓme pro
positois alia etiã a sanctis tradita expositio catho
lica que ꝓncipiũ dicit esse eternitatẽ. vt sit sensus,
In:principio:ꝫ est in eternitate :erat verbũ. Et tũc
ꝓpꝛ In:notat habitudinẽ mensuraꝝ esse verbi:q̃
mensura siue terminus est principiũ z finis. sicut
ipo nomine eternitatis designat. z est simpler nũc
indeficienter stans z nõ mouens sese: sicut z ipm
esse diuinũ:cuius mẽsura simplex est z indeficies.

Sed tũc queꝛit. Qualiter ibi ponat verbũ cõsi
gnificans tẽpus :cũ dicit: Erat: Et ad hoc ꝺꝛ Au
gust. q Sum eram eras verbũ cũ de creaturꝭ ꝺꝛ
tẽpoꝛales motus designat. Sed de deo dictũ nõ
dicit nisi esse substantiuũ sine motibus tẽpoꝛis q̃
abꝭciant aliqd in ꝓteritũ :z expectẽt aliqd in futu
rũ. Et buiꝰ dicti ro ẽ q tales sunt mẽsure q̃les per
mittit natura mẽsurati. z tio cũ creatura ꝼm aliqd
in potẽtia sit Uel in substãtia :sic generabilia. Uel
in affectiõe vl ꝓcepꝭ:sic angeli z intellectualia cre
ata. z sic nõ sit simul stãs totũ esse eoꝝ :oportz q
ꝟba cuiuslibꝫ rpis dicta de creaturꝭ:rpales signi
ficẽt motꝰ. Esse autẽ diuinũ nllo mõ i potẽtia ẽ:neq
ꝼm substãtiã:neqꝫ ꝼm ꝓcepta: neqꝫ ꝼm affectio
nes:ꝫ totũ stãs sil. Jaco.j. Apud quẽ nõ ẽ trãsmu
tatio:neqꝫ vicissitudis obũbratio .Et ideo ꝟba di
cta de ipo nõ signt motꝰ rpales.ꝫ exponi pñt sicut
dicẽ Hiero. Est:qõ nũqꝫ deest. Erit:qõ nunqꝫ dee
rit. Erat qõ nunqꝫ deerat. Fuit qõ nunqꝫ defuit.
Et sic q accidẽs referũt ad tps qõ sub eternitate i tẽ
poꝛalibꝫ fluit. Sicut etiã ipa eternitas nulli vnqꝫ
ꝓterito defuit.nec vlli deest ꝑsenti.nec vlli vnqꝫ fu
turo deerit. Et hoc est quod intẽdit Aug⁹. Sed
tunc queꝛit. Quare eternitatẽ vocat principium:
Sed ad hoc dicendũ est.q sicut in his que sũt cõ
posita:compositũ semp a simplici ꝓncipiat:z mobi
le ab immobili. Ita esse fluens:non totũ simꝫ exis
sed porentijs extẽsum:ꝓncipiat ab esse simplici. qõ
totũ simul stat:z potẽtijs non distendit. Et sic etiã
mensura simplex tota simul exis:ꝓncipiũ est men
sure p potentias distente:sicut est euũ. z est ꝓncipiũ
mensure fluẽtis:sicut est tps. Unde in De Consola
tione phie lib.v. dicit Boetius . Qui tẽpus ab euo:
hoc est ab eterno ire iubes. z sic eternitas simplr est
principiũ. Sed tunc queꝛit iterũ Quare Joan
nes in eternis vsus est ꝟbo ꝓteriti tẽpoꝛis imperfe
cti. hoc enĩ sua impfectione maxime videt repugna
re eternitati. Sed ad hoc dicendũ ꝼm Anscd. q ꝗ
uis ꝟbum ꝓteriti imperfecti tempꝭ:impfectam si
gnificet actionẽ: tñ in suis componentibꝫ hz veraqz
ea que eternitati magis cõueniũt ꝓteritus enĩ im
perfectũ:includit z cõtinuat ꝓteritum z ꝑsens. pre
sens aũt qõ solũ existentiã habet:in ipo cõuenit ma
gis eterno ꝑsenti,ꝓter existentiã in substãtia ipius
nunc acceptũ. Preteritũ aũt inter ipa solum est ne
cessariũ. z ꝟ ꝗuenit eternitatꝭ necitari. z ideo rõe ho
rum componentiũ vtit eo Joãnes :ad eternitatem
significandũ. Et hoc est qõ dicit ⌊z verbum erat
apud deũ⌋ Slo. Augustini :vt alius apud aliuz.
z ideo in hac ꝓpositione distinctio ꝑsonarũ patꝛis z
filij designat Hoc aũt fit p prepositionẽ notionalẽ
interpositã: que est apud. In hac enĩ tria ꝯsiderã
da occurrũt.scz Quia ꝓpositio est. z Quia hec ꝓpo
sitio est. z Quia(vt ꝺꝛ Priscian⁹) vim habet aduer
bij localis Quia ergo ꝓpositio est:trãsitiua ẽ. z alie
tatem z diuersitatẽ notat inter ea quib⁹ apponit .si
cut inter verbum z deum. Et cum alietas in deo nõ
esse posset:nisi ꝑsonarum:ꝼm relatiões ozigis di
stinctarum:oportet q talis alietas sit inter verbuz
z deum. Unde soluit questio que fieri posset:q cũ
deus sit substantiuuz z essentiam designet :virtute
cuius hic trahat ad standum ꝓ persona: Hoc enĩ
fit per ꝓpositionem notionalem. Sicut cum dicit.
Deus de deo Uel deus generat deum. quia fit per
verbum notionale aliquando. Et aliquãdo p pre
positionem ad notionem gnentem virtute transi
tionis z diuersitatis quam designat ꝓpositio .Cũ
ergo verbum supponat filium vt dictuz est:quia vt
dicit Augꝰ.eo verbum est:quo filius est.eadem ra
tione oportet de necessitate q deus stet ꝓ patre.

Si autem queꝛit Quare non dicat Uerbuz erat
apud substantiam dei vel essentiam. Dici debet q
Deus(vt ꝺꝛ Damascen⁹) dicit deitatem :z substan
tiam: z essentiam diuinam: ꝼm modum intelligen
di: qui est in nomine vt in habente. Substãtia au
tem z deitas z Essentia:dicunt naturam rei absolu
te. Et quia habens deitatem z naturam in diuinis:
est persona: Ideo hoc nomen deus: q uenietius po
nitur ꝓ persona ꝗ aliquod aliud nomẽ essentia
le. Inqntum autem est hec prepositio: sic signat
immediationem. z intelligit q verbum immedia
tum est patri ꝼm nature processum:ita q inter pa
ternum intellectum z verbuz nihil est mediũ ꝯ na
ture ordinẽ: vt ꝺꝛ Aug. q alt̃ est ex altero .nõ q alter
prioꝛ alt̃o. Jo.viij. Qui misit me me.ẽ. z sic filꝰ vir

tus est patris z sapientia: qz illa ĩmediata sunt in
tellectui vniuersaliter agẽti. j. Loꝛ.j. Chꝛistũ dei vir
tutem z dei sapientiã. Quia enĩ verbũ est :sapientia
est. z quia operatiuũ est:virtus est. Joan.v. Pater
meus vsqz modo operat z ego operoꝛ. Inqntũ aũt
est habens vim ꝺuerbij loci:sic notat autoritatez
in re accusatiui cui preponit. Dicimus enĩ q Mi
les est apud regẽ. z non dicimus q Rex sit apũ mi
litem. Et sic notat auctoritas in patre. cuius nulla
indignitas notet in filio. Sic ergo ꝺꝛ Uerbuz esse
apud deum. Si tunc queꝛit: Quare nõ ꝺꝛ Ver
bum erat apud principiũ. vt teneret eundẽ moduz
loquendi quo exoꝛsus fuerat Sed ad hoc beneval
de respõdet Chrysostom⁹: q sapiẽtibus loquẽs:in
cipit a verbo eis noto:propositionẽ eis notã prepo
nens:z in principio intellectiuo. qõ primũ princi
pium est: Erat verbum. sicut z phi confitebant. De
inde erilla paulatim fidem instruẽs :loco principij
ponit deum. z ideo hec ꝓpositio quasi trahit ex prio
ꝛi. Et qua etiaz manifestat ordo earum adinuicẽ.
Si enĩ In principio concedat esse ꝟbum :q omi
bus notum sit. q principium illud erat deus: seq
tur necessario q verbũ erat in deo. Et cum ꝓpositio
diuersitatẽ notet: sequit q erat apud deuz; vt alius
apud alium. z non vt aliud apud aliud. qz Verbũ
primũ intellectualis z vniuersaliter agentis princi
pij:non est aliud ꝼm substãtiam ab ipso .cuius ab
ipso habeat distinctionẽ relativam,ex hoc q ab ipo
verbuz ꝓcedit. Per hoc ergo confutat heresis Sa
bellij: qui in deo negat distinctas esse ꝑsonas Hoc
ergo est quod ꝺꝛ: ⌊z deꝰ erat verbum⌋ Hoc signifi
catur Eccli.xxiiij. vbi dicit Sapiẽtia. Ego ex ore al
tissimi prodij ꝓmogenita ante omnẽ creaturã. Nõ
enĩ diceret. Ego: nisi verbũ :esset substantia z perso
na demõstrata ad intellectũ: ad quam esset vnicus
intellectus sicut ad rem p se existentem. Nec diceret
ex ore: nisi ab ore dicentis intellectus ꝓcederet. Nec
diceret altissimi: nisi in patre designare vellet auto
ritatem. Nec diceret prodij :nisi intellectualem de
signaret processionẽ z relationis distinctionẽ. Nec
diceret primogenita ante omnẽ creaturã: nisi nota
ret ordinem cause ad causatuz : processionis eterne
siue persone ad processionẽ tẽporalem creature a
creatore Queꝛit: Cum ista queꝺꝛ Joannes pro
bari possint per rationẽ. sicut iam in antecedẽtibus
patuit: ꝗre Joannes ista nõ ꝓbauerit. Et hec est q̃
stio Chrysostomi: precipue cum sapientibꝫ loquit:
vt ꝓus dictum est. z dicat Apls .j. Loꝛ.ij. Sapiẽ
tiam loquimur inter perfectos. Confirmat autẽ
hec questio per hoc q ꝺꝛ Augustinꝰ: q hec ꝟba ac
cipiunt etiam de libris Platonis :in quib⁹ sensus
hoꝛ inuenit ꝟboꝛ:cum philosophi nihil dixerint
sine probationis rõne. Ad hoc aũt respondet Chry
sostomus his verbis Joannes diuina enũcians: z
non humana rõne probãs :dicit vt non excogitati
onem esse credamus :que dicit. quia excogitatiões
hominũ fallaces sunt z inanes Si enĩ demonstra
tionem induceret:fidem impediret: vt in ante habi
tis diximus. Preterea Ueritatem diuinã p rõnem
humanã probaret. z sic prũneveritati propẽ se non
assentiret. quod esset absurdum. z ideo nõ demon
strat. Persuasiones autẽ ex similitudinibꝫ z con
gruentijs non potuit ponere: quia ille sequũtur fi
dem iam fundatã: z ante fidem nihil valent ; vt dicẽ
Augꝰ. in Prosologion. Esa.vij . Nisi crediderit
non intelligetis. Et ideo hec sicut inspiratus: simpli
citer accipienda denũciat Et hoc est quod ꝺꝛ Et de
us erat verbum Tertia,ꝓpositio denotans verbi
cum patre cõsubstantialitatẽ: vt sit sensus. Verbũ
erat substantialiter deus Attende aũt q quocũ
qz modo constructionis ordo vertat: semp est vera
propositio. Si enĩ Uerbum: sit ex parte suppositi:
z Deus ex parte appositi; vera est. quia verbũ est de
us. z sic persona subꝭcit. z substãtia diuina sic ꝑdi
cat. Qui ordo subiectionis z ꝑdicationis generalis
est z artificialis in oĩbus .qz de natura suppositi
(cuius agere z pati est ꝓprium) est q subꝭciat. Et
de natura substantie formalis z essentialis: est ꝑdi
cari. Sicut cum ꝺꝛ: Sortes est homo. Si aũt de
us subꝭciat: z verbũ predicet .tunc iste ordo ꝓstru
ctionis specialis est in diuinis ꝑsonis .Et denotat
per eum q eiusdez simplicitatis est persona :cuius
z essentia. z nihil est in ꝑsona nisi essentia diuina. et
ideo verũqz subꝭciat: z apponit vtrigz. Et sic excludi
tur error eoꝝ qui dicebãt personas vt subiectas
z compositas z particulatas :debere subꝭci z non
predicari. Essentiam aũt vt simplicioꝛẽ debere ꝑdi
cari z non subꝭci. Qui error tangit in Primo sen
tentiaꝝ. di.xxiij. z.xxv. Et elidit per verba Augustĩ
ni:cum tam persona ꝗ essentia siue natura in diui
nis eiusdem sint simplicitatis. Sed tunc queꝛit
Quid in locutione positũ trahit hunc terminũ de
us:ad standum ꝓ substantia:cum in ꝓbabiti sup
ponit pro ꝑsona. Sed hoc soluit plane dicendo q
deus pro certo ꝺ natura ꝓpꝛij significati supponit
substantiã. Sed vt dictuz est per ꝓpositionẽ notio
nalem in precedenti,ꝓpositione cogit ad standum
pro ꝑsona. Et ideo cum in ista tertia ꝓpositione ta
lis nõ sit ꝓpositio:nec aliqs alt⁹ terminus notiona
lis Relinquit nature siue ꝓprie per quam supponit
essentiã. Et sic relinquit q Deus est verbum essen
tialiter: z non differens per essentiã a deo patre: qui
est totius deitatis principium. Jo.x. Ego z pr vnũ
sumus. z. xvij. vt sint vnum: sicut z ego z tu pater
vnum sumus. Sed tũc queꝛitur: Quare hic de
essentia loquens :vtit verbo preteriti impfecti tem
poꝛis :cum alibi de eternitate loquens: verbo pre
sentis temporis vtat. Joan. viij. Antequ abꝛaam fi
eret ego sum. Sed ad hoc in precedentibus fere re
sponsum est ꝗtum est de ratione preteriti impfecti:
quod medium est inter ꝑsens z preteritum: inclu
dens vtrũqz extremoꝝ. z participans. Et cõfirma
tur hoc per Anselmũ in libro De Concordia ꝑsci
entie z liberi arbitrij: vbi sic dicit. In hoc siquidem
magis similia sunt eterno ꝑsenti: temporaliter pre
terita ꝗ ꝑsentia: quoniam que ibi sunt nunqz pos
sunt non esse ꝑsentia. sicut tempis ꝓterita :non va
lent vnqz ꝓterita nõ fuisse. Presentia vero tpe oĩa
que transeũt fiũt non ꝑsentia. Ut ꝗ significet z imu
tabilitatẽ accepit aliqd de ꝓterito. z vt significet ex
istentiam: accepit aliquid de ꝑsenti. z hoc colligit sil
in ꝯsignato ꝓteriti impfecti. Eram aũt est ꝟbũ sub
stantiuũ :qõ ꝼcat ſbam vt actũ. z ꝗ ꝓprie conuenit
ꝑsone quãdo ꝑdicat subam de ipsa vl econtra, Sed

Jo.viij. Judeis loquens qui negabant suam eternitatē uenturē verbo ꝓsenti vt notet ꝙ nihil transijt ō sua eternitate sed tota ster simul. Psal.ci. Tu aūt idem ipe es et anni tui nō deficient. Verbū autem ad hoc ponit z nō filiū ꝓter quinq causas. Quarum tres ponit Chrysostom⁹: z duas Augustin⁹ Prima equidē Chrysostomi hec̄. Ut simpler generatio intelligat esse. Secūda Ut intelligat esse sine concupiscētia: spiritualis z intellectualis. Tertia autē Ut intelligat sine distantia genitoris z geniti. quia primū verbū indistanter manet in intellectu se manifestāte. filius aūt semp nō indistanter manet in patre in omnib⁹ in quib⁹ est pater z filius. Hec autē verba Chrysostomi facile est intelligere ex p̄cedentib⁹. Una autē ratō quā dat Aug⁹ est. ꝙ ꝓ verbū expressa similitudo intelligat genitoris z geniti: que semp est inter intellectū agentē z ꝟbum quo dicit se. Dicat eni August. ꝙ cū mens dicit se: nihil minus est in verbo q̄ in dicēte. Hoc autem semper nō est inter patrem z filiū. Secūda autez ratio est ꝙ cū Joannes totā virtutē ꝓcessionis q̄ filius ꝓcedit a patre veller declarare. z filius non ꝓcedat tm̄ vt filius. sed vt ars patris z sapiētia plena ratiōib⁹ viuentib⁹ eorū que sunt. qō hoc modo melius significat ꝓ verbū quod est ars z stilitudo causantis intellectus: q̄ ꝓ nomen filij q nō dicit nisi ad p̄em similitudinē z relatōem. Dicunt q̄dam etiā sertā huius rationē. quia verbū ostendit tres companiones vel quattuor quib⁹ hoc manifestatur verbū increatū. Quarū Una est ad dicentem. z sic in principio erat verbum. Secunda est compatio ad corporalē vocē. quā formatiōe spūs creati induit. z sic similitudinē ponit ad carnē assūptam quādo verbū caro factū est. Tertiam autez comparatōem habet ad ea quorū causa idealis ē in intellectu actiuo ꝑmo. z sic dicit ꝙ omnia per ipm facta sunt. Quartā ponunt etiā in hoc ꝙ verbū notio: Notio ē ꝓ quā eruditio fit. Et sic verbum est lux mentiū z angelorū z hominū. Nomen aūt filij non dicit nisi comparationē primā. z sic q̄uenienter ponit nomen ꝟbi q̄ filij. Hoc est ergo qō dicit. Deus erat verbū. Et sic condemnat hereś Arrij qui (sicut in libro Arrij legit) dixit filiū nō esse deū. sed virtutē quandā ante totū mundū creatā. per quā sicut per quoddā instrumentū fecit deus mundum z omnia que sunt in mundo. Quia si ꝺ esset verū: sequeret ꝙ hec ꝓpositio nō esset vera. Deus erat verbū: quod falsum est. ⁊ Hoc erat in principio apud deū. ⁊ Hec est quarta ꝓpositio per quam enunciat equalitas maiestatis z eternitatis p̄is z filij. ⁊ hoc ⁊ in q̄ z nō aliō ⁊ in principio ⁊ quod ē eternitas ⁊ erat apud deū ⁊ Nec excluditur hic spūssctūs: sicut dixerūt Nestoriꝰ z Eutices hereticī. z Paulus Samocheteus q̄ dixerūt spiritūsanctū esse seruū z in aere filij insufflato in discipulos formatū. qz ꝙstat ꝙ principiū ꝑmū diligit verbū consubstātiale sibi. qō est suūpius manifestatiuū. Et hic spūs dilectiōis est intra ꝑmū intellectū: sicut z verbū. Nec vnq̄ est ꝓcessio verbi sine processione talis dilectiōis. Et sic neutrū eorū est extra primū intellectum formatū. Sed tūc queritur. Quare Joannes nō facit statim a principio mentionē spūssanctī. Ad hoc aūt dicendū ꝙ illo tempore non fuit error circa processiones spiritussanctī: tamen in consequentib⁹ expressam mentionem facit processionis spiritussanctī. Joan.xv. dicēs. Spiritus qui a patre procedit z̄c. Adhuc autem queritur: cum in principio prime ꝓpositionis principiū ster ꝓ patre ꝑm litteralem expositionem: quid facit ꝙ hic stat ꝓ eternitate: Ad qō dicendum est ꝙ hoc accipit ex modo loquendi. Cum eīm ꝓpositiones transitiue sint: oportet ꝙ aliqua ꝑm modum loquendi noteꝫ inter suppositum pronominis: z suppositum per hoc nomen deum: z suppositum per hoc nomen principiū: diuersitas. et cū per pronomen de necessitate supponat verbum. Et non sit diuersitas vel alteras inter verbum et diuinam essentiaz: Oportet ꝙ hoc nomen deū: stet ꝓ persona patris: que alteratem z distinctionē habet ad suppositum verbi. z sic per ꝟtutem ꝓpositiōis In principiū stabit ꝓ eternitate. que licz ꝑm rem non differat a diuina essentia vel persona: tamē nō tat differentiam in modo significandi: cum Verbū z Deus dicunt esse in principio. quia dicit Philosophus ꝙ Nihil est in seipo. z sic verbum z deus sunt simul in principio sicut in mensura sua esse. z hoc eternitas. Principium ergo hic stat ꝓ eternitate: cum dicit. Hoc erat in principio apud deum. Prima enim causa sicut diximus est agēs intellectus: cui ad facere sufficiat verbum z spiritus: qui ꝓcedit z deducit forma idealis verbi in facta Et hoc notatur in Psal.xxxij. vbi causam efficientem z sufficientem describit dicēs. Verbo domini celi firmati sūt: z spiritu oris e. vir. eorum. Hoc est ergo quod dicitur. Hoc erat in principio apud deum. Notatur ergo ꝓ hanc ꝓpositionez coeternitas z coequalitas verbi z patris contra hereticos Ebyonem et Fotinum: qui dixerunt verbum filium Jesum christum ante beatissimā virginem non fuisse. Coeterna eīm coequalia sunt in durationē. z Coessentialia coequalia sunt in virtute z maiestate. Hoc est ergo quod dicit. Sed questio incidit Ad cuius verbi creati similitudinem hoc verbum sumatur magis? Dicit enim Damascenus: ꝙ verbum creatum multis modis dicit. Dicit enim sic: ꝙ Verbū est naturalis intellectus motus: per quem mouet z cogitat; velut lux eius ens z splendor. Verbuz rursum est quod nondum ꝓfert: sed in corde enunciatur. Rursus Verbum est angelus siue nuncius intelligentie ei⁹ quod enunciat alteri: quod in cordis intelligentia conceptum est vel affectum. Ad hoc autē dicenduz ꝑm Augustinū in glosa: ꝙ similius est verbo primo modo dicto. quia hoc est verbum simile intellectui: z eḡle: z indistans: z cum ipso intellectu stans z manēs. Et est prima forma omniū eorum que dicuntur z formantur ab intellectu. Et sunt hec verba Augustini: Quando cogitas aliquā substantiam vnam: z perpetuam: omnipotentem: vbiq̄ ꝓsentem: vbiq̄ totam: nusq̄ inclusam: Quando ista cogitas: hoc est verbuz de deo in corde tuo. Quecunq̄ cunq̄ dicuntur: Soni sunt: Syllabe sunt: Litere sunt. Hoc verbum quod transit: sonat. Quod autem signat Sonus: et in cogitatione eius est qui dixit: Et in Intelligente qui audit: non transit:

z ad modum illius stat: z non transit verbum intellectus primi. Adhuc autem queritur vlterius: cum verbum possit esse maius q̄ mens dicens verbuz. Sic est quādo est de maiori re q̄ sit ipsa mens dicens Et possit esse minus: Sic est verbū ō minori re q̄ mens dicens: Et possit eē de eq̄li Sicut quando tantum est verbum: quantū est in dicente. Sic cum mens ōt se: Ad cuius horū verboruz similitudinem sumat: Et ad hoc dicenduz per Augustinum in libro de trinitate. libro nono sic dicēte. c.iij. Notitia si minor ē q̄ illō qō nosc̄ z plene nosci potest: perfecta nō est. si aūt maior est: tam supior est q̄ natura que novit: z sic non se totā novit. Cum ḡ se totam novit: neq̄ secū quicq̄ aliud: par illi est cognitio sua. Et ad illius similitudinē sumit ꝟbū increatum: cū intellectus ꝑmi ꝓncipij ōt se. Etsi par ē: coterna est. z coequalis est in omni ꝟtute z maiestate. Et hoc est quod intendit.

Omnia per ipsum facta sunt: z sine ipso factum est nihil.

Hic ponit ꝟbi increati ꝓria essentialia: ꝑm q̄ vt causa ad causata z creata ꝓ seipsum comparat. Cū aūt duo sint in ipo (sc̄z Q̄ē vniuscuiusq̄ causa: ꝓ quā sunt hoc qō sunt z subsistunt Et ꝑm q̄ ipz est ratio cognitiōis omniū: in qua cognoscit omne qō cognoscitur) Et vtrūq; horū sit ꝟbo substātiale: vt pfectior sit doctrina: Joānes vtroq; modo describit ꝟbum. Per rationē primā hic. Per rōnem secundam ibi. Vita erat lux hoim. Sicut eīm ꝑbat: z in principio Phyco ꝓ. Eadem sunt principia essendi z cognoscēdi omnē rem: z hoc etiā accipit ex principio Posteriozꝫ. Causa aūt quare sic artificiose ꝓcedit Joānes Jam in parte dicta est: qz sapientib⁹ z pfectis loq̄batur: z in philosophia enutritis: z cōtra hereticos qui erāt cauillosi: z destruxissent doctrinā: nisi valde sufficienter esset tradita. Adhuc aūt prima ps diuidit in duas. In quaꝫ Prima notificat deitatem verbi: ex cōparatōne verbi ad creaturas. In secunda aūt eandē deitatem designat ex comparatione creatoꝫ ad ipm ꝟbum. ibi Qō factuz est in ipso. In prima horuz duo facit. Primo eīm ondit verbi deitatem z eternitatem ex generalitate ꝟtutis operatiue: cum ōt. Omnia ꝑ ipm facta sunt Secōo ostendit idem ex modo operatōis: cum ōt. Et sine ipo factum est nihil. Ad intelligentiā aūt horū omniū que ꝺ dicenda sunt Notandū ꝙ dicit Hieron⁹ ad Paulinū in primo pemio galeato sic. Logos grece multa latine significat. Nam z ꝟbum est: z ratio: z supputatio: z vniuscuiusq̄ rei causa: ꝓ quā sunt singula que subsistūt: q̄ omnia intelligim⁹ in filio. Si eīm logos accipiat vt manifestās intellectū: tunc ꝟbuz est: z verbi tm̄ habet rōem. Si aūt accipiat vt prima idea rerū: rebus tamen non immixta. sic est ratio. Si autem accipiat vt ars z sapientia: ad quam fit vniuersaliter qō fit: tūc est cā ordis rez ꝑm suos essentiales grad⁹: in hoc ꝙ ꝓpinquius z remotius se habent ad intellectū agentē. z sic est suputatio rerū in toto mūdo existentiū Si aūt accipiat vt ars agentis primi: tunc est causa ꝓ quā sunt singula q̄ subsistunt, z ideo omnia hec filio attribuunt. z filij: cum intellectu operāte; coeternitatē z deitatē demōstrat.

Et hoc modo sumēdo ꝟbum; omnia ꝓ verbū sicut ꝓ arte z causam operatiuā z rōnem formalē idealem facta sūt: Cui⁹ imagines quidez vt ōt Boetius in lib. de trinitate: sunt forme materiales in reb⁹ inuēte z reb⁹ immixte. Illa aūt ꝟbi lux z ratio idealis ꝑm Platonē z Boetiū: vere forme z fortis manētis haber rōnem ad quā: non ex qua facta sunt quecūq̄ facta sunt a deo creatore. Sicut ōt Aug. Et hoc est qō dicit ⁊ Omnia ꝑ ipsum facta sunt ⁊ Est aūt hic caute ambulandū: quia locū istum impugnāt quattuor hereses que hic sunt excludende. Quarū Una est hereśis Arrij. Secūda est hereśis Eutic̄ z Nestorij. Tertia est hereśis Manichei Quarta ē hereśis Pauli samocheteī Arrius sicut legit in libro quē Valerius discipulus Arrij conscripsit; cōtra filij eternitatem dicebat filium esse factuz z esse quandam dei ꝟtutem z lucem intellectualē: factaz ante mundum. z ideo illum vocant esse verbum et sapientiam dei: z habere ꝟtutis influentiā z sapientie: ad totius mundi factura. Sicut philosophi dicunt Q̄ primi ordis intelligentia influentiam habet super omniū aliorum factura: z ante ipsam nō est nisi causa prima. quia causa erroris Arrij fuit: ꝙ nimis philosophie inherebat. Huius aūt discipuli (sicut dicit Boetius: longe post ipum surgentes) fuerunt Eutices z Nestorius: z ante eos Fotinus z Hebyon: dicentes spiritumsanctū esse spiritualem ꝟtutem: que est vehiculum formarū naturalium in res naturales: z gratiarū z illuminationum in animas. quam virtutē etiam factam dicebant Et quia sic vehit ea que a creatore patre: z creatoris virtute filio procedunt; dicebant euz patri et filio deseruire z esse seruum eorum. z non esse vbiq̄: sed tm̄ ibi: vbi fact⁹ in dicto deseruit officio. Sicut nos dicimus ꝑm catholicā fidem: ꝙ spiritꝰ creatus est vbi operatur Et sic diffinibilem in loco posuerūt spiritumsanctū. Contra quod disputat Ambrosius in libro de spiritusancto Manicheꝰ autem dixit mali esse quandaz naturam a deo luctis. Sicut expresse legit in epistola manichei: que vocatur fundamenti Paulus aūt samochetheus dixit christum ante beatissimaz virginem mariā non fuisse. sed tunc tm̄ incepisse: z in ipsum descendisse: virtutem z sapientiam: quam Arrius dicebat verbum esse ante mundum factū: z ab ipso ꝓcessisse in operibus miraculorum Spiritumsanctū: quem Nestorius z Eutices dicebant esse patris z filij seruum. Unde Paulus addidit in erroze aliquid Arrio: z aliquid addidit in erroze Nestorio Et hūc sequebant Fotinus z Hebyon hereticī. Contra hos autem omnes hereticos: vt concorditer dicunt Augustinꝰ Ambrosius Bernardꝰ z Chrysostomꝰ Dicit Joannes ⁊ Omnia per ipsum verbum facta sunt ⁊ nihil excipiendo quod in vniuersalitatem distributionis cadere potest. Non enim distribuitur nisi aliqd cōmune: i vna natura: analogie: vel generis vl speciei colligens suppositā. Deus autem factor: nec in analogia: nec in genere: nec in specie vna est cum creaturis. ergo non distribuit signū distributiuuz ꝓ factore. z sic cum dicitur. Omnia per ipsum facta sunt. Oportet sensum esse. Omnia facta: facta sunt per verbum. Unde glosa Bede t

Aug.hoc est. Quicqd est siue in substãtia siue i ali
qua naturali ꝓprietate: factũ est p ꝟbũ, z sic aut ꝟ
bũ factũ est aut nõ. Si factũ est: ergo oꝝ q ꝟbũ
factuꝝ sit p ꝟbũ. z sic idem factũ est p seipm: quod
est ꝑra omnẽ i nrellectũ z impossibile. Si aurez
ñ est factũ: tũc mentiꝝ Arrꝰ: q dicit esse factũ. Et b̃
est argumentũ Aug, ꝑra hereſim Arrij validissi
mũ. Lok.j. Omnia p ipm z in ipo creata sunt. z ipe
est ante oĩa: z oĩa cõsistunt in ipo. Adhuc si ita est
q omnia que vel substãtialiter vel aliꝫ naturali
ꝓprietate ꝙsistũt cadũt sub distributiõe. cũ hec oĩa
bona sint: erit verbũ auroꝝ bonorũ. z nihil est ma
lũ in entib. qõ est cõtra Manicheũ. Et hoc innui
tur in Glo. que dicit. Ecce auroꝝ est bonorũ. Sic
ergo exponẽdo lram Arrius q̃rit. q̃d noret habitu
do p̃positõis cũ dr. Oĩa facta: p verbũ facta sunt:
Videt enĩ causam instrumentalem notare. z sic ex
modo loquẽdi verbũ esset instrumentũ factoꝝ ꝓ
mi. Ad quod dicendũ q ꝓpositio notat causã me
dialẽ. nõ illam que est instrumẽtalis: sed illã q̃ est
in oꝛdine nature q̃ alter est ex altero. Per verbũ g̃
z virtutẽ z sapientiã fit qõ fit. quia ꝟbũ est a patre
z habet ab ipo q opat. Joan.v. Quecũqz facit pa
ter: hec z filius similiť facit. Unde Sap.vij. ô sa
pientia dr. q omniũ artifex docuit me sapietia. Et
infra. Omnẽ habens virtutẽ: omnia ꝓspicies. Pre
terea Eccli.xviij. dicit. Qui viuit in eternũ creauit
omnia simul. Creatio aũt nõ est talis q actio que
possit habere instrumentũ. qz omne instrumentũ
aliquid supponit sup qõ opet. Creatio aũt est ali
quid de nihilo in ens ꝓducere. Ad hoc aũt artifex
cui sufficit sola voluntas ad operandũ: instrumẽ
to extra se existẽte nõ indiget. Etsi dicaꝫ indigere:
ꝑstat q in seimpfectus est. Dicere autẽ primũ: im
ꝓfectũ esse opificẽ valde est inconueniẽs. Est ergo
intellectus litterere qui dictus est. z nõ quẽ dicũt be
renci. Sequiť aũt de modo operãdi: cum dicit.
[Et sine ipo factũ est nihil.] quã ꝓpositionẽ
oportet resolui vt melius intelligaꝫ. Resoluiť au
tẽ in hanc. Nõ aliq̃d factũ est sine ipo. Et tũc objci
unt Nestorius z Eutices. Sed spũssanctus ẽ ali
quid. nõ ergo est factuꝝ hoc aliquid sine ipo. ergo
factũ est cũ ipo z per ipm. ergo spũssanctus est fa
ctus. Sed si dicas q factoꝝ nõ cadit sub cõmuni
distributo. Dicit Eutices q spũssanctꝰ est de his
que sunt ꝓcedentia a factore ꝑmo z sedẽtia z qui
escentia sup creaturã. Acc.ij. Sedit sup singulos
eorũ spũssanctus. Ad hoc autẽ penitꝰ excludẽduz
dicit Joannes Chrysostomꝰ sic esse punctanduz.
Sine ipo factũ est. nihil quod factũ est. ita q hec i
plicatio. quod factũ est: ponať circa terminũ distri
butũ. vt sit sensus. nõ aliq̃d qõ factũ est: factũ ẽ si
ne ipo. Et tũc cessat obiectio. qz spũssanctus nõ est
factus. qz p hoc q ꝓcedit nõ ꝓbať esse factus. qz
deus ipe ꝓcedit: z nõ est factꝰ. Ps.xviij. Ipe tãq̃
sponsus ꝓcedens de thalamo suo. qõ de do sym
bolice intelligiť. Ezech.iij. Benedicta gl'ia dñi ô lo
co sancto suo. Et ꝑm lfalez expositionẽ siue sensũ
subtiliter ꝓcedit. Q̃ autẽ recẽscit sup creaturam
nõ ꝓbat eũ esse creaturã. qz z ipe deus quiescere
z sedere in creatura dicit. Ezech.xliij. Locus soliꝫ
mei. et locus vestigioꝝ pedũ meoruꝫ, vbi habito
in medio filioꝝ. isrl in eternũ ij. Paralip.vj. Lon
surge dñe in requiem tuã. Nec em̃ metaphorice de
deo dicunť: z arguere ex talibus peccatũ est in pro
phanatiꝫ Sicut docet Arist.in.ij. Topi. Augꝰ.
aũt z Beda exponunt sic punctando [sine ipo fa
ctum est nihil] Nec em̃ locutio est duplex. Oõ
ꝑz si resoluať sic. Non aliq̃d factum est sine ipso: ex
hoc q negatio potest referri ad totũ vel ad partem
subiectã in eo qõ est: aliq̃d quicqd. Primo quidem
modo est cõpositra: z est sensus Quicqd aliquid est
siue substãtia: siue aliquid qõ natura est: siue natu
ralis ꝓprietas nature inherẽs Sicut ẽ Oĩe qõ ha
bet entitatẽ quocunqz modo illud nõ est factũ sine
ipso Et hoc mõ vera est Et modum dr quo omnia
per ꝟbum facta sunt: Qz induisa sunt opa patris
z filij: z sine filio verbo suo pater non operať. Pro
uerb.viij. Cum eo eram cũcta cõponens. Et b̃ mo
do respõdeť Euticeti: q factor ꝙs in vno cõmuni
cum factura non põt distribui. z sic nulla est obie
ctio hereticа. Sed obiecit Manicheus: Si sine
ipo factum est nihil. hoc est: non aliq̃d factũ est sine
ipso: cum malũ sit aliq̃d. sequiť q malum nõ sit fa
ctum sine ipso Sed contra hoc est: q ipse est de
structor mali. j. Joan.iij. In hoc apparuit filius dei
vt dissoluat opera diaboli. Si aũt eiusdem rei: est
verbum: factor z destructor. tunc est preuaricator.
Bal.ij. Si ea que destruxi iterũ reedifico: puaricа
tor em̃ me constituo. Jdeo ad hãc hereſim destruen
dã: accipiũt sancti scõm sensum locutõis: ita q ne
gatio staet in termino subiecti: sic. Nõ aliq̃d factũ est
sine ipo: vt sit sensus Jd qõ factũ est nõ aliquid: si
cut malus: factũ ẽ sine ipso. vt sit quasi ꝓpositio ha
bens subiectum terminũ infinituꝫ. Et hoc intendit
glo. que dr Sine ipo factum est nihil: Qz nõ est ab
eo q̃quid nõ est naturaliter: sed est puersio nature:
vt Malũ: siue Jdolum. Ecce nõ est autor malo
rũ. j. Loꝝ. viij. Jdolũ nihil in mundo. Sed obstina
tio hereticа adhuc instat obijciens z dicens Oõ ni
hil est: nõ pugnat z non corrũpit. malum aũt pu
gnat cõtra bonũ z corrumpit ipm. ergo est aliquid:
Et sic habet autorẽ. Sedr hoc soluiť per Diony.
in lib. de diui. noib. ca.iiij. vbi ꝓbat q Malũ: nec
in corpis natura nec in anima nec in angelo: nihil ẽ
nisi ꝓuatio. Priuatio aũt in se nihil est: sed defor
mitatẽ relinquit in subiecto. Sicut cecitas: que nõ
magis aliq̃d est in oculo q̃ in lapide: sicut dr Aug.
Tuis deformitatẽ relinquit in oculo: quã nõ relin
quit in lapide: qz lapis habiť illius q̃ cecitati con
trariꝰ est: nõ est susceptibilis. Et ideo ꝓuatio: per b̃
q relinquit ꝓuatũ subiectũ: nõ est reducibil' in non
ens z penitꝰ nihil. Subiectũ aũt sub deformitate ꝓ
uatiõis: est corruptũ bonũ Et gratia z ꝟtute corru
pti boni: pugnat ꝙta integrũ bonũ: z nõ ꝟtute sui
ipsiꝰ. Et huiꝰ bonũ exemplũ dat Aug. de tibia cur
ua: q̃ virtute gressibilis potẽtie q̃ est in tibia curua:
impugnat z destruit rectitudinẽ gressus Et nõ im
pugnat z destruit p curuitatẽ: q̃ defectꝰ rectitudis
est in ipa. Et de hac causa dr Phus in.iij. libro pri
me phie: q antiquoꝝ positio fuit: z vera: q Bonũ
est locus mali: in quo habitat malum. Jste ergo est
sensus eius qõ dicit. Sine ipso factuꝫ est nihil. que
licet duplex sit: z in hac duplicitate exponať a sanct,

Tamẽ in vtroqz sensu est vera: z excludit diuersas
hereses. Malum em̃ z peccatuꝫ nominãt aliquã
do actionem: priuatã circũstantia debita vel fine:
z sic est aliquid. Et ꝑm q est aliq̃d: non est factum
sine verbo. Aliquãdo nominat defectũ cum ꝓua
tione. Et sic est ꝑm quid: z tunc est incidẽs defectꝰ.
z nõ habet causam efficientẽ: sed deficientẽ. Sicut
curui gressus: deficiẽs causa: est curua tibia. Et b̃
modo non fit per Verbum: quia hoc nõ est causa
deficiens. Et non reducit hoc modo malũ in cau
sam ꝓximã: sed in causam ꝓximã deficientẽ. Ter
tio modo nominat ipam priuationẽ: z sic omnino
nihil est. Et nullam habet cãm: neqz efficientẽ neqz
deficientẽ. Sic ergo per hoc q dr [Oĩa per
ipsum facta sunt] ostendiť verbi diuinitas. per
hoc q generaliter est sufficiens z operatiua causa
omniũ. Per hoc autẽ q addit [sine ipo factũ ẽ
nihil] per modũ operationis: ostendiť diuinitas
eiusdem. per hoc: q est indeficiens causalitas eius
ab omnibus causatis.

Quod factũ est in ipso vita erat.

R In ista parte ꝑm expositionẽ Augustini z Bede
z Gregorij: manifestat verbi diuinitatẽ: ex compa
ratione creati per ꝟbum. Unde Glosa dr [Quod
factũ est] in tempore [in ipso] hoc est ꝑm hoc q
erat z est in ipo [vita erat] quia in spũali facto
ris rõne: semper vixit z viuit. Hoc aũt exemplum
dant ꝓdicti Sancti dicẽtes: q artifex qui facit ar
cam: in mẽte habet formã ad quam perficit formã
arce in lignis. que licz nõ viuat ꝓut est in lignis:
ꝓut tamẽ est in mẽte artificis: mouet artificem z
dirigit in ope. Et sic viuit in mente: qõ nõ viuit in
materia. Oõ em̃ in intellectu agente z operãte ma
net z dirigit: facit opera vite Et qõ facit opera vite:
viuit. Et sic arca in mẽte artificis per ideam exñs:
viuit: z est vita. Quia Diffinitio Uite est: q vita ẽ
actus spũalis z continuus: ab ente quieto z sempi
terno fluens. Hec autẽ expositio obiectionez ha
bet Quia species arce in viuẽte: species quedaz est:
z de genere accidẽtis: z taliũ nihil viuit z nõ est vi
ta. Sed ad hoc dicendũ est ꝑm illã opinionẽ: q po
nit: species in aĩa esse accidẽtia: z passiones aĩe: q
sancti intendũt de Agente intellectu z operãte: qui
de se z luce ꝓria facit qõ facit: qz ille vere est actiꝰ
Et non de illo qui ꝑus concipit formas factoꝝ. z
deinde ad similitudinẽ illoꝝ operať. Talis qui ô
se z suo substantiali lumine facit: similis est intelle
ctui primo. z lux eius idealis: similis est ꝟbo eter
no. Et sic intelligiť qõ dicit [qõ factũ est] hoc est
per hoc q ẽ [in ipso vita erat] Et sic cessat ob
iectio quorundã qui dicũt. Oõ factũ est in ipso vi
ta erat: sed oĩa facta sunt in ipo sicut cõtinente. g̃
oĩa sunt vita. Nec em̃ determinatio ꝑpositiõis
cum suo casuali: in ipo: non determiat participiuz
factũ. sed determinat hoc verbũ qõ supponiť per
nomen: vt sit sensus [qõ factũ est] in natura ꝓ
pria in tpe [in ipo] ꝟbo ante oĩa tẽpora [erat
vita] z lux. Et sic nihil valet obiectio. Sed tũc
queriť Quare dicit [erat vita] z nõ dr idea vl' for
ma. Ad hoc dicendũ sicut dr philosophus in ꝑnci
pio. viij. Phyſicorũ. q influentia primi moroꝝ in

entia: est sicut vita quedaz existentiby oĩbus: per
hoc q est actus ꝙtinuus ab ipo fluens. sicut a fon
te vite: z ad esse conducẽs oĩe qõ est. Et ideo dicit
vita: qz talis actus est in verbo: ꝑm q est ars ꝑfis
plena ideis: z rõnibus: eoꝝ que sunt: z facta sũt: et
fiunt. Et hec expositio multiplicit probať in libro
lxxxiij. questionũ per Augꝰ. Et est verior oĩbus:
quia sic excludit errorẽ dicentiuz filium esse creatu
ram. z construit fides ex autoritatiby grecorũ: qui
tales formas in mẽte diuina ponẽbãt: vt dr Diony
sius libro de diui. nomi. c.vij. vbi loquit de exẽpla
ribus rez. in sapientia diuina. Tamẽ istum locũ
Sancti diuersimode exponũt. Hilarius quidẽ
sic [Qõ factũ est in ipo] hoc est in ꝟbo: sicut in
ꝓpria ꝑsona. sicut Incarnatio Baptismꝰ Passioꝝ
Resurrectio [vita erat] hoc est causa vite z salu
tis in homine. Et sic ꝑnomen notat discretionez
factoꝝ in ipso verbo. z factoꝝ in aliis a ꝟbo. Am
broſius autez sic [Qõ factũ est in ipo vita] vt
sit apositiua ꝙstructio. hoc est in verbo qõ est vita
[hoc erat] hoc ẽ ꝑfecterat in dei ꝑsciẽtia añqz fie
ret. Sicut dicit in ꝑs.ciij. Oĩa in sapiẽtia fecisti
implecta est terra possessiõe tua. Hoc est g̃ quod
intendit ꝑm diuersos expositores.

Et vita erat lux hominũ: z lux i tenebris lucet: z tenebre eã nõ comprehenderunt.

Ex premissis ꝑm expositionẽ Augustini habeť 2
q verbũ est ratio cognitiõis oĩũ. per quã (sicut
dicit Eccli.xxiij.) dño deo anteqz crearẽt: oĩa sunt
cognita: sicut z post ꝑfectum respicit vniuersa oĩa.
Jdeo in ꝑsenti parte manifestat deitatem verbi. ꝑ
hoc q est illuminatiuũ z eruditiuuz. Et tangit hic
tria. scz Qualiter se habet ad naturã illuminabilez:
siue illuminatiõis receptibilẽ. Et secũdo Qualiter
se habet ad naturã quidẽ: sed illuminationẽ suam
non recipientẽ. Jbi: Et lux in tenebris lucet. Et ter
tio: huiꝰ secũdi dr causam non esse in verbo: sed in
defectu recipientiũ. Jbi: Et tenebre eã non compre
benderunt. Dicit ergo [Et vita erat] hoc ẽ: ver
bum qõ est vita: per motũ vitalem quẽ habent ho
mines [lux erat] Quia ꝑmus actus vitificans: e
tam in luce spũali q̃s in corꝑali fit per Immissionẽ
celestis luminis. Et hoc quidez de lumine corꝑali
probať Gen.j. Ubi cum deus vellet facere: Esse in
specie z vita. Primo dixit: Fiat lux. De alio lumie
spũali dr Eph.v. Surge q̃ dormis̃: z exurge a mor
tuis: z illuminabit te christus. Sic ergo dr q lux
pellens tenebras ꝑuatiõis vite: z Vita sic viuens
in mente artificis: erat verbum erat: habitu qui
dem ab eterno. sed actu in tempore [lux hoĩum]
Illuminans hoies Ad vitam nature. z Ad lumen
intellectus. z Ad lumen gratie Et est locutio ista p
causam. Quia Vita illa effluens actum vite: cau
sa est illuminationis. Vita em̃ diffundit se: illumi
nando tenebrosa. Diffundit autem vita lumen na
turale: ad tollendas Tenebras in natura ꝑuatio
nis Dicit em̃ Gen.j. Tenebre erãt sup faciẽ abyssi.
hoc est tenebrose: z priuationiby subiecte materie.
Et ideo dixit deus: Fiat lux, qua deformis venu

starēt materia. De Tenebris aūt ignorātie z Luce illuminatōis intellectus. dr̄. ij. Lox. iiij. Deus qui dixit de tenebris lumen splendescere: illuxit in cor/dibus nostris: ad illuminationē sciētie claritatis christi. De Tenebris aūt culpe z Luce gr̄e. Eph. v. Fuistis aliq̄ādo tenebre: nunc aūt lux in dño vt filij lucis ambulate. Scōm hāc aūt expositionem querit Quare potius dr̄ Vita erat lux hominū: q̄z q; ecōuerso dicat. Lux erat vita hominū: cū (sicut dictum est) actus lucis sit causa vite potius q̄z econuerso: Sed ad hoc dicendū est: q; in causatis participantib⁹ lucem z vitam: lux z lucis actus p̄cedit vitam. In causa autē fin rationē intelligēdi econuerso est. quia cū vita sit cōtinuus actus q̄ se mouet intellectualis natura i ea q̄ subsistunt: z in seipaz Ille actus causa est esse z illuminatōis. Et ideo de causa loquēs: melius dr̄. Vita erat lux hominū: q̄z ecōuerso. Lux erat vita hominū Adhuc aūt quaritur Quare fin hoc dr̄ potius Vita erat lux hominū: q̄z lux nature vel angelor̄: Ad hoc dicendū q; Vita habet omnē actum: vite z lucis: in hoibus. z nō in natura: que nō participat vitam: intellectus z gratie neq; lucem. z ideo non dr̄ Vita erat lux nature. q; non adeo manifestat in natura: sicut in homine. Ulterius: quia nō est tante potestatis in angelo sicut in homine. ideo non dr̄ Vita erat lux angelor̄. In homīe aūt pellit tenebras culpe z casus primi: qđ non facit in angelo Sic ergo dicit q; causam loquēs [Vita erat lux hoim] Et sicut dr̄ Luce.) Illuminare bis q̄ in tenebris sedent. Esaie. ix Populus q̄ ambulat in tenebris vidit lucem magnā: habitātibus in regi. vmb. mor. lux or. est eis.

[Et lux in tenebris lucet] vt dic̄ Chry. ad diss ipationē tenebraz. Et ꝟ quidez semp verū est: q̄z tum est de natura z essentiali operatiōe lucis: que se sicut dr̄ Dionysius: expandit p oīa nature vultus, supfundens se oīm⁹. Hec em̄ est largitas p/me lucis. Jaco. j. Dat oīm⁹ affluēter: z non improperat. Et quia capacitatē Naturalia nō habēt equalem. ergo Quedā participāt eam materialr. Quedā sensiblr Quedā rōabl'r z Quedā itellectual'r ps. xliij. Aperi tu ma. tu. z imples o. aial bñdictione. Et iste est sensus lr̄alis illius verbi Sapiē. j. Spūs dñi repleuit orbem terraz: z hoc qđ continet oīa. hoc ē: celū. Esa. vj. Plena est oīs terra gloria eius Sancti tñ exponunt illud de Luce gr̄e in fide z cognitione dīna: quam omnibus lucidis intra se lucem recipientib⁹ diffundit verbuz. Eccl. j. Fons sapiētie: verbū dei in excelsis. Hec em̄ lux verbi: efficacior est in diffusione sui q̄z lux corporalis. Sap̄. vij. Hec est speciosior sole z sup omnē stellaz dispositionē: luci cōparata: inuenit̄ p̄or. Luci em̄ succedit nox. sapiam aūt non vincit malicia. Lux ergo sic lucet i tenebris: sicut lux solis cadit supra cecum. Unde sicut triplicit corpa se habent ad lucem solis. sic tripl'r habēt se corda ad lucē istam. Quedā em̄ corpa tenebris p̄iuncta: non recipiunt lucem: nisi ad manifestationē nigredinis z turpitudinis sue. Sicut nigra: terra: z opaca Quedā autē recipiunt eam ad exteriorem sui illustrationē pulcritudinem. Quedā recipiūt eam in sui profundū: sicut pspicua: vt lapides preciosi, z efficiunt quasi quedaz vasa lucis: q̄ luminaria vocant. Ita hoies mente cecati z opibus tetri: non recipiunt lucē istā nisi ad sue turpitudinis manifestationē. Joan. iij. Qui male agit od. lu. z nō venit ad lucē Job. xxiij Ipsi fuerūt rebelles lumini z ignorauerūt vias suas: cum tamē lux p̄sens sit talibus. Alij aūt sunt q̄ exterius pulcritudine quadā cōpositiōis per hanc venustant: sed deuotionē interiorē non habent. habentes quidē speciē vturis: sed non veritatē. Prou. uerb. vl. Fallax gr̄a siue imago z vana est pulcritudo. Tertij autē qui ad interiorez deuotionem lucē concipiūt. intus lucent sic luminaria in celo. Phil'. ij. Inter quos lucetis sicut luminaria in mundo. Sic Exo. xxxiij Splendida facta est facies Moysi: dum respiceret in eum dñs. Alia etiā rōne fin quandā glo. [Lux in tenebris lucet] quia aīa p̄sentia isti⁹ lucis in mūdo p carnem: tenebre fuerunt in mūdo: Or lex z pphete non plene illuminabant: z hoies tenebrosi remanebāt. quia lex: peccati tenebras nō abstulit: sed ostendit. Et ideo, pphete hanc lucem non videbāt nisi admixtam tenebris. Dan. vij. Aspiciebā in visione noctis. ps. xviij. Tenebrosa aqua in nubib⁹ aeris. Et tamē hec lux clara erat z lucebat in tenebris: qñ venit z dissipauit tenebras. In multis efficaciter: z In omnib⁹ sufficienter. q̄ibus quidā infidles remanerēt. Lu. j. Illuminare his qui in tenebris z in vmbra mortis sedent: ad dirigendos pedes nr̄os in viam pacis. j. Joan. j. Deus lux est: z tenebre in eo non sunt vlle. Si dixerim⁹ qm̄ societatē cum eo habem⁹: z in tenebris ambulam⁹: mentimur z nō facimus veritatem. Hoc est ḡ q; dr̄ [Lux in tenebris lucet] Unde in oīm⁹ istis sensib⁹ cōgruenter sequitur.

[z tenebre eam non cōprehenderūt] Si ā hec lux: est que per omnē nature vultū (vt dr̄ Dionysius) se expādit: tūc hec tenebris p̄uationū z materie non comprehendit: qz materie non imiscetur. Sed ea que est imago huius lucis: z formā materia: ḡntum potest hanc lucē imitans: obscuratur frequēter in tenebris: z tenebris comprehenditur. z ideo tendit ad vesperā z noctem: sicut dr̄ Aug. in lib. sup Gen. ad lr̄az. Si aūt intelligit de luce Gratie z Fidei z Cognitōis diuine. tunc tenebre dicūtur tenebrosi z infideles z excecati: qui christi fidez non receperunt. Sicut nec cecus recipit solis illuminationez sibi vndiq; p̄sentem. Job. iij. Noctem illam tenebrosus turbo possideat: nec illustret lumine. Sap̄. xvij. Ignis quidem nulla vis poterat illis lumen p̄bere: nec sideruī lympide flamme potorant illuminare noctē illam horrendā Sz obij̄citur qđ dr̄ Aug⁹. in lib. De videndo deo: ad pbandum: q; videre quidē deum possum⁹: cōprehendere vero minime. Ergo bri z lucētes etiā nō comprehendunt. Ad hoc aūt dicendū q; Comphendere dr̄ multipl'r. Uno modo dr̄ Totū intus claudere: sicut dr̄ Aug⁹. in eodē libro: q; comprehendit cuius fines circūspiciunt. Alio modo dr̄ cōprehendere: p spēm aperte videre. Phil'. iij. Fratres: ego nō arbitror me cōprehendisse. sequor āt si q̄ mō comphendam in quor comprehēsus sum. Tertio modo dicitur comprehēdere: per fidē formatā veritatem tenere. Eph. iij. Ut possitis cōprehēdere cum oīm⁹ sanctis: que sit longitudo: latitudo: sublimitas: z profundum. Primo ergo modo non comprehendit lucē istam aliqua creatura. Scōo modo cōprehendunt Beati Tertio aūt modo Fideles deuoti. Nullo ār modo excecati tenebrosi Hoc est ḡ qđ dr̄ Unde glosa. Ut nec cecus cōprehēdit solem sup se lucentē: sed vt tenebre cōprehenderent: de bñficio z largitate luminis fuit: vt dicit glosa.

Fuit homo missus a ðo cui nomē erat ioannes.

Hic incipit scda pars libri: que ē de manifestatione verbi p̄ gr̄ietates p̄cessionis tpalis: qua p̄cedit in creaturā rōnalem ad sanctificanduz eā. Et diuidit in duas p̄tes fin duo testimonia quibus manifestat. Quoz. Primū est Testimoniū factū per aliū. z Scōm est Testimoniū factū p seipz. Et q̄uis testimoniū verbi factū p seipum: maius sit testimonio facto p alterū: z sic prius videat esse. tamen quo ad nos z nostram inductionē ad vbū: testimoniū factū per alterz: prius est testimonio facto p verbū. Unde sup illud Joā. v. Ille erat lucerna z. dicit Aug. Sicut p lucernā venit ad lucem: ita per Joannē venit ad christū. Et hoc modo ordinant partes iste Et scda quidē incipit scōo capitulo: Nuptie facte sunt z. Prior aūt bar in tres diuidit partes. In quarū Prima cōmendat testis z oīm exceptione maior ostendit. In scda autē: er parte fra Necessitas testimonij inducit. Ibi: In mundo erat. Tertio aūt ipm inducit testimoniū. Ibi: Joannes testimoniū phibet de ipo: z clamat dicēs. Hic z. Prima bar partiū diuidit in tres partes. In quaz Prima Testis commendat. In scda Finis missionis eius ostendit z utilitas. Ibi: Hic venit. In tertia Testis ab eo cui fert testimonium distinguit. Ibi: Non erat ille lux z. In Prima harū cōmendat testis a Quattuor: q̄ eū oīm exceptione faciunt maiorē Primo quidē B Natura. Scōo B Officio. Tertio B Autoritate mittentis. Quarto B Nomine z a nois significatiōe. B Natura quidem cum dr̄. Fuit hō: Luius nature facit mentionē p̄ter Tria. Quoz. Primum est Ut nobis cōgruat Scōm est Ut falsam opinionē elidat. Tertiuz Ut naturā ostendat. Dicit ergo. [Fuit homo] vt nob⁹ z humanato vbo (pue glo. innuit) cōgrueret. qz si alium testem: humanatum verbū ad homīes haberet: testimoniū eius nō congrueret. qz ex hoie testimoniū nō p̄ferret. Jō etiā pontifex qui p̄est hoibus in his q̄ ad deū sunt: homo eligit Heb. v. Omnis nanq; pontifex ex hoib⁹ assumptus: p hominib⁹ constituit in his que ad deū sunt. Scōo elidit falsam de ioanne opinionē. Unde glosa [homo] Nō angel⁹. vt heretici volūt. Unde sicut ioannes de se sentit: vt dr̄ Greg. ita de eo scribit Joānes euāgelista. Quidā em̄ dicebant eū Angelū Quidā aūt christū deū: qz cū tante opinionis esset vt christ⁹ vl'angelus putari potuisset: Voluit magis veritatē cōfitens subsistere in se: q̄z in humana opinione rapi supra se Et ideo dicitur [Fuit homo] Simile facies patriarche. Gene. xvij Loquar ad dñm meū: cū sim puluis z cinis.

Tertio dr̄ [Fuit homo] qz totus fuit homo. ē est rōnalis z intellectualis z totus colens diuina. qđ p̄tiū est hois z honor hois. Unde in ps. viij. Quid est hō q; memor es eius. aut filius hois qm̄ visitas eū. tanti: supple. qz Minuisti eū paulo minus ab angelis z. Dedit em̄ de⁹ illi imaginem sui intellectus. z gr̄a: luminis sui in virtute: z honore: virtutis eius in bonitate: coronauit eū. Qđ p̄cipue cōuenit Joanni: q̄ bestiale nunq̄ aliq̄d cōmisit: sz imaginē diuinā i se bonis studijs exornauit. Sic ergo dr̄ [homo] nihil vnq̄ aiale vel bestiale committens: z ideo oīm maior excepto [missus] Ecce legatōis sue officiū. Jo. j. Qui me misit baptizare in aqua: ille mihi dixit. Sup quē videris spm̄ descendentē z manentē: hic ē q; baptizat in spūsancto. Abdie. j. Legatus ad gētes missus est. Rho. x. Qūo p̄dicabunt nisi mittant: [a deo] Ecce auctoritas: non ab hominibus: vel per homies. sed ab ipso deo. Esa. xlviij. Nūc misit me dñs z spūs ei⁹. Exo. iij. Dñs deus hebreoz. misit me ad vos [cui nomē erat ioannes] Glosa. Non ab hoib⁹ im/positū. sed a deo: quasi substātialit datū. Totum em̄ qđ Joannes erat: gr̄a erat: Annūciatio. Cōceptus. Natiuitas. z Uita tota. Et ideo q̄si substantialis sibi erat gr̄a: que in noie significabat. j. Lox. xv. Gr̄a dei sum id qđ sum z. Hec expositio cōfirmat per aliam translationē: que sic dr̄ [fact⁹ fuit homo missus fuit hō. nomē eius ioānes] Un patet q; z Factura z Natura ioannis z Missio: ad deū referunt. Et nomē b indicabat qđ ex factura indiciū erat illi. Esa. xlix. Dñs ab vtero vocauit me de ventre mr̄is mee: recordat⁹ est nois mei. Hiere. j. Priusq̄ te formarē i vtero: noui te: z anteqū exires de ventre sanctificaui te. De missiōe aūt a deo dr̄. j. Lox. xv. z Bal'. j. Notum vob facio euāgelium qđ euangelizatū est a me: qz nō est fm hominē. neq; em̄ ab. ho. ac. illud. neq; didici, sed p reuelationē christi Jesu. Hiere. j. Ad omnia q̄ mittam te ibis: z q̄ mādauero tibi loqueris ad eos De b aūt multa sup Lucā dicta sunt. Unde qz ioānes finis est legis factor: que gr̄am nō p̄ferebant. z initiuz est legis christi q̄ gr̄am p̄fert, ideo p̄gruit ei nomen gr̄e. Mat. xj. Lex z pphete usq; ad Joannē B diebus aūt Joannis regnū celor̄ vim patit: z violenti rapiunt illud.

Hic venit in testimonium vt testimonium perhiberet de lumine: vt omnes crederent per illum

Ecce pars in qua agit de fine aduent⁹ Joannis z utilitate. Tangit aūt hic duo. scz Finē proximū aduent⁹ eius: q̄ est finis in ipo. z Finē remotuz: q̄ est finis in altero. Prim⁹ est finis operis. Secundus aūt est finis intentōis. s. vt oīm⁹ crederent z. Primū finē tangit dupl'r. scz In cōi. z In spāli. Ibi: Ut testimoniū z. Dicit ḡ [Hic] scz Ioānes discrete z signāter demōstrat⁹ [venit] q. d. cuius multi ante euz venerūt, pbere: pnunciātes autoritē salut⁹: tñ [hic] signāter [venit] qz vt dr̄ Hier. Lete ri tñ cecinere vatū corde p̄sago iubar affuturum: tu quidez mundi scelus auferentē: indice prodis. Lu. j. Hic erit magn⁹ coram dño: z spūscta replebit

adhuc ex vtero mris sue. z vinuz z sicerā nō biber. Talis ḡ z tantus [hic venit] in autoritate mittē tis. Joānes eīm autoritate dei venit tanꝫ mundi stupor z nature miraculū: in ostēsione spūs z virtutis. Lu.j. Ipse pībit ante illū in spū z virtute helie. Propt̄ qđ nō a natura: sed ab actu ꝓtatis z testatis z sanctitat̄ angelus dr̄. Mal.iij. Ecce ego mitto angelū meū q̄ pparabit viā ante faciē meā. z statim veniet: z ad templū sanctū suuz dominator: quē vos queritis: z angelus testamēti quē vos vultis [in testimoniū.] Ecce in cōi tangit finem aduētus ioānis. Un Jo.v. Vos misistis ad ioannem: z ille testimoniū ꝑhibuit veritati. Sz obijcitur: Lux cū sit manifestatiua suiꝫ sī: non indiget testimonio. Ad ꝟ aūt dicendū q̄ hoc verū est: q̄ ꝓpter se nō indiget testimonio: sed ꝓpter nr̄am infirmitatē vt nos manuduceret ad lucē. Un Luce.j. Preibis aū faciē dñi parare vias ei⁹ Mal'.vl. Et cōuertet cor patrū ad filios. z cor filioꝝ ad patres eoꝝ. z parare dño plebē ꝑfectā. Lu.j. Et tangit specialiter modū testimonij dicēs [vt testimoniuz perhiberet de lumine] qđ licet in se sit manifestissimū: rn̄ noster intellectus est ad ipm: vt oculi vespertilionis: ad lumē solis Et ideo sicut dr̄ Dionysius. Oportet q̄ luce sibi ꝓportionata manuducatur: z ḡ ad ꝟ idiget testimonio. Quānis eīm lux corpalis se manifester essentialr: z ideo nō indigeat testimonio: rn̄ lux spūalis se nō manifestat: nisi voluntarie z deuote. z ideo oportet habere mediatorē ꝓparantē ad ipam suscipiendā Adhuc aūt: quia Oculus corpalis ꝑparatus ad lucē in vna ꝓfecta gentē: parat⁹ est ad omnē lucē vndiq; fulgentē Sz nō est sic in luce spūali. qz licet videʒ est: ad vnā veritatē: cecus est ad aliā. z ideo ad vnā indiget manuductore: sed non ad aliā. Adhuc vt dcm̄ est: aliq̄ est ꝓportio oculi corpalis ad lucem exteriorē. Sed nulla est proportio interioris oculi ad lucem increatā scriptā: z ideo indiget ꝑfectāte oculus interior. Job.xxxvj. Oīs homes vident eū: vnusquisq; intuebit̄ peul Sed adhuc obijcit: Quia Infra.v. dicit chr̄ist⁹. Ego ab hoe testimoniū nō accipio, ḡ frustra fuit z missio dei: z aduētus ioannis. Sed ad hoc dicendū: q̄ nō propt̄ se accepit testimoniū: sed ꝓpter nos tale testimoniū ordinauit. vt oīs crederent ꝑ illuz: ad fidem manuducentē. Act̄.xix Johannes baptizauit baptismo pnie ꝓpl'm: dicēs. In eū qui venturꝰ esset post ipm vt crederēt. Lu.j. Ad dandā sciam sa.ple.e. Sz obijcit Quia nō oīs crediderūt: z sic videtur frustra venisse. qz sicut dr̄ Pbus. Frustra est qđ est ad aliquē finē: quem tn̄ non ꝓsequit̄. Ad ꝟ dicendū q̄ iste est finis in alio. Et ḡuis non sp ꝓsequat̄ ꝓpter impedimentū qđ ē in alio: Tamē qz nihil omittit de ꝓtingentib⁹: nō est frustra. sed hz finē. Etn̄ est De medico non sp sanā re. Et ꝟ rhetore nō semp psuadēte. De angelo custode non sp effectū custodie in alio consequēte. Et de christo redimēte: a q̄ tn̄ non oīes redimunt̄. Hoc eīm est qđ dicit in littera.

Non erat ille lux: sed vt testimonium perhiberet de lumine.

Hic ponit distinctionē testificātis ab eo cui fert testimoniū. Et habet ꝓtes duas. Prīo oñdit hāc differentiā per ꝓpria testis. Et deinde per ꝓpria christi. Ibi: Erat lux vera Dicit ḡ hic [Nō erat ille] ioannes [lux.] Contra Eph.v. Fuistis aliq̄n tenebre: nunc aūt lux in dño. Ergo boni sunt lux. Sed dicit̄ q̄ Boni sunt lux illuminata Sed alia: lux illuminās: q̄ est chr̄ist⁹. Sed cōtra. Dic Auicenna: q̄ Lux: dr̄ lumen in ꝓpria natura: z illa non est illuminata Preterea Matth.v. dr̄. Sic luceat lux vra cor. ḡ boni sunt lux illuminās: z nō illuminata rn̄. Ad hoc dicendū q̄ duplex est lux. Una q̄dem Prima: q̄ est fons lucis z illuminans: nō illuminata. Alia quidem est lux: a pma luce pricipata: z alios ꝙsequēter illuminās. ideo ḡ illuminans z illuminata. Et hec est lux ꝑfectoꝝ viroꝝ. Sic Johannis z aliorꝝ. Et ꝟ est luminare emanās lucem sibi infusam. Phil'.ij. Inter q̄s luceʒ sicut lūinaria in mūdo: verbū vite ꝓtinētes. Prima est lux spūalis per essentiā. Et de hac dr̄. Non erat ille lux. Joā.j. Confessus est z nō negauit: qz nō sum ego chr̄s. Jte Jo.iij. Ipsi vos mihi testimoniū ꝑhibetis q̄ dixerim: qz nō sum ego chr̄ist⁹ [sed vt testimoniuz perhiberet de lumine] Lumen dr̄ christ⁹: qa Lumen est in alio. z filius est de alio. Qui primus Verbū dict⁹ est. modo dr̄ Lumen. qz illuminat ad fidei cognitionē. Lu.ij. Lumē ad revelationē gentium: z gl'am plebis tue isr̄l'. Esa.viij Liga testimoniū: signa legē in discipulis meis. Un hec lucerna manuducit ad lucē: ꝓpter nostri cordis infirmitatē.

Erat lux vera que illuminat oēm hoiem venientē in hunc mundū.

Tangit distinctionē p lucis vere ꝓprietatē Noctorū fit ad excludendū de ioanne falsam opinionē eoꝝ q̄ putabāt esse eū chr̄m. Vera aūt lux est: q̄ nō participative lux est. Illa est lux vera; nō q̄ alie luces sanctoꝝ sint false vl' vane: Sz qz sunt tenebris aliquib⁹ imixte: aut ꝑm naturā: aut ꝑm culpā. Verū etn̄ opponit̄ falso in ꝓpositionib⁹. Verū etiā opponit̄ vano in opinionib⁹. z Verū opponit̄ phantastico in entibus. z Verꝰ opponit̄ mixto in puris ꝑm naturā. Sicut dicim⁹ verū aurū: purū: aliene nature nō pmixtū. Sic ḡ [Erat lux vera] nullis tenebris z nulli opacitati pmixta [que illuminat oēm hoiez venientē in hunc mundū.]

Sed ꝟ. Ergo oēs illuminant̄. Sed falsū est Esa.vj. Exceca cor ꝓpl'i h⁹: z aures eius aggraua: z oculos eius claude: ne forte videat oculis rē. Ad ꝟ dicendū q̄ lumen est multiplex. scz Lumen Nature: et Lumē Gratie: z Lumen revelationis secretoꝝ: z Lumen Glorie. Etsi ꝟ intelligat de Lūie Nature. (et sic intelligit dr̄us Job.xxv. Nunq̄d est numer⁹ militū eius: z sup quē nō surgit lumē eius:) Tunc plane est verū: ḡtum ad lumē cognitōis veri z boni cōcreati. ps.xlij Signatū est sup nos lumē vultui dñe. Si aūt intelligat de lumine gr̄e: tunc non videt̄ esse verū q̄ illuminet oēm hoiem venientem in hunc mundū: qz multi remanēt nō illuminati.

Si forte dicat ꝑm Aug. q̄ ideo illumīat omnē hoiem venientē in hunc mundū. qz quecunq; illuminant̄: nō illuminant̄ nisi ab eo. Jsta videt̄ non sufficiēs responsio. Quia posito q̄ tres hoies illuminant̄ tm̄ a me per doctrinā: z nullus alius a q̄cunq; alio illuminet̄: ꝑm hoc esset vera Ego illumino oēm hoiem. Nō falsum est. Et ideo dicit̄ q̄dam q̄ accōmoda est distributio. Etsi distribuit̄ ꝙ generib⁹ singuloꝝ: locutio vera est. Et ꝑm ꝟ dr̄ illuminare oēm hoiem: qz illumīat de singul' generibus aliq̄s sz Nobiles ignobiles Senes cum iuniorib⁹. z Mares z feminas. z Diuites z pauperes. Si aūt fiat distributio ꝙ singulis genez: dicit̄ q̄ falsa est locutio. Et ꝟ mō nō intelligit̄ Et ponit̄ similes: sicut cū dr̄. Hec obstetrix oīes pueros exceperit: posito q̄ nulla obstetrix sit in ciuitate nisi vna sola. Hec eīm est vera ꝙ generib⁹ singuloꝝ. q̄uis multi forte puuli singl'ares ab ea nō excipiant̄. Et est similis loquendi mod⁹. Ecci.xxxvj. Omnē masculū excipiet mulier: cū tn̄ multi in singulari masculi a mliere nō excipiant̄. Et sic cōsueuim⁹ dicere q̄ Oīe animal fuit in arca Noe. z q̄ Oīis hō fuit in aureo seculo iustus. Glo. tn̄ aliter exponit sic dicens Oīis homo dr̄ illa natura in hoie: q̄ ad imaginem z similitudinez dei facta est. Alia oīa q̄ sunt in hoie: inferiores ꝑtes sunt hois: z quodāmodo sunt extra hoiem Jn illa sz alia superiori: velut in q̄dam superiori mūdo: vera lux lucet. z in illū mundū venientes: ꝙ gl'am renascētes illuminat. Quoꝝ eīm vita z ꝙuersatio in celis est: in alio mō o sunt. Hoc ḡ glo. intendit Q̄ nō sunt hoies nisi qui ad superiorem mentis rōnem ꝙuertunt̄. q̄ celestib⁹ inherēt. Et illi oēs illuminant̄. Et sic [omnē hoiem] dr̄ ꝙ eo: q̄ ad vere humanitatis ꝓtinet integritatem Et qđ ad illius integritatē nō ꝓtinet nō est de hoie Et sic oīs homo illuminat̄: ꝟ est totus hō. z nihil qđ ē hois: remanet nō illuminatū. Ceteri aūt hoies nō sunt: sed aiales: qui nō percipiūt q̄ sunt spūs dei. Et ideo Ps.xlviij. Homo cū in honore esset nō intellexit: comparatus est iumētis insipientib⁹. Dan.xiij. Cor eius ab humano cōmutet̄: z cor fere dec̄ ei Et tunc planū est qđ dr̄ Esa.lx. Surge illumināre hierl'm: qz venit lumen tuū: z gl'ia dñi sup te ozta est. Surge in ḡz. sursum te age ad superiora tui in quib⁹ ozit lumē diuinū. Un Esaie.xlvj. Redite ꝓuaricatores ad cor. hoc est: ad superiora cordis.

In mundo erat: z mūdus per ipm factus ē: z mund⁹ eū nō cognouit.

Hic tangit Necessitatē testimonij ioannis: que est ignorātia dei in mōo. Tāgit aūt duo: ꝑm q̄ ps ista diuidit̄ in duas ꝑtes. Jn pma ostēdit Mūdi ignorantiā z ingratitudinē: ꝓpter que oportuit dari testimoniū. Ecci.xxvj. Da testimoniū: qz ab initio creature facte sunt. Jn scōa aūt ostendit ꝙ oportuit Gratiā fideliū ipm cognoscentiū z deuote recipientiū. Ibi: Quotquot aūt receperūt eū. Prima hāz in duas diuidit̄. Nam pmo ostēdit: ḡ incōueniēter nō est agnit⁹. Jn scōa ostendit: ḡ ingrate a suis non est recept⁹. Ibi: Jn ꝓpria venit Jn pmo dicē Tria. scz Signū ꝙ qđ cognosci poterat. et Signi causam z rōnem. Et mūdi culpabilē ignorantiam De pmo dr̄ [In mūdo erat.] Dupliciter eīm erat in mūdo Primo ab initio creatōis mūdi fuit in mūdo per potentiā. ꝑsentiā. z essentiā: in eo q̄ (vt dr̄ Aug⁹.) per omnia opa sua significatōis

sue sparsit indicia. Un glo. [In mūdo erat] nō vt ꝙs eius: sed vt Factor oīm creaturꝰ infusus. z vt Regens: ḡs fecit creaturas. Rho.j. Jnuisibilia dei ꝙ ea q̄ facta sunt: intellecta conspiciunt̄. sempiterna quoq; virtus ei⁹ z diuinitas: ita vt sint inexcusabiles. Sap.xiij. A magnitudine spēi z creature cognoscibiliter poterit creator horꝝ videri.

Scōo modo vt dicūt Lhyr. z Beda [In mundo erat] id est visibil'r factus in mōo. Joan.xvj. Exiui a pre z veni in mundū. Non quidē locū mutando: qz vbiq; est. sed tm̄ visibilis apparēs. Hiere.xxiij. Celum z terrā ego impleo: z tamē ideo locū nō muto: sed carnē qua visibilis appareā assumo. De quo dr̄ Phil'.ij. Jn fili'tudinē hoim factus habitu inuentus vt hō [et mundus ꝑ ipm factus est] Qō ꝑm ꝓiorē expositionē rō est: quare in mōo est ꝑ signa ꝑsentie sue. Omnis eīm factor exrōnez intellectu facies: signa luminis intellect⁹ sui relinq̄ndo in mūdo Quia: mūdi Dispositio ostendit sapiam. mūdi Obseruatio oñdit ꝓtinentē deitatem. z mundi Perfectio ostendit bonitatē. z mūdi Magnitudo oñdit potentiā. Gene.j. Jn ꝓncipio creauit deus celum z terrā. Hoc aūt ꝓncipiū mundi est: qđ est porēs continēs z sapiēs. ps.cj. Initio tu dñe terrā fundasti: z opa manuū tuaꝝ sunt celi Scōm aliā expositionē dr̄ Lhyr. Ne opifice ꝟbuz: coeternē mūdo existimes vel alicui creature: sic dicunt heretici supius inducti. Jdeo addit [Et mundus ꝑ ipm factus est] q̄uis in mundo ꝑ assumptā carnē appareat. Esa.xliij. Ego sum dñs faciēs omnia: extendēs celos solus: stabiliens terrā. z nullus mecū. Hoc est ḡ qđ dr̄ [Et mūdus eū nō cognouit] Huius ꝑm ꝓmā expositionē due sūt cause. Quaꝝ Una tāgit glo. dicēs: qz oēm sensum z oēm intellectū diuina lux excedit. Alia cām tāgit Apl's Rho.j. dicēs Qui cū cognouissent deū: non sicut deū glorificauerūt z gr̄as egerūt: sed euanuerūt i cogitatōib⁹ suis. Prima ḡ sumit̄ ex Cognitionez simplicē intellectus: quē excedit lux dina. Et hoc significatū est Exod.xix. vbi dr̄ ꝙ Moyses accessit ad deū in caliginē. Nō ei in caligie ē. Quia(sic dr̄ j. Timo.vl.) Lucez inhabitat inaccessibilē Sed caligo est: qz ipse noster intellect⁹ inaccessibilē lucē intuens: tenebris obuoluit Sicut oculus corporeus tenebris inuoluit ad rotā solis. Job. xxxvij. Ostende nob⁹ qđ dicam⁹ ei: nos q̄pe inuoluimur tenebris. Alia aūt cā quā ponit Apl's: sumit̄ ex Noticiā bñ placiti. Qñ eīm hō dina videt z cognoscit: z nō approbat ꝙ deuotionē. tūc diuersas phātasias cuanescit. Un Rho.j. Obscuratū est insipiens cor eoꝝ. dicētes eīm sapos sapiētes: stulti facti sunt.j. Cor.j. Or non cognouit mund⁹ ꝑ sapiam deū. placuit deo ꝑ stulticiā ꝓdicatōis saluos facere credentes. Mund⁹ aūt dicunt hic mūdani ꝑ studiū z amorē: mundū inferiorē inhabitātes. Unde glo. [mūdus] ꝟ est mūdi dilectores. qz oēs creature: angeli scz: z elemēta: suuz creatorē cognouer̄t. sed homo minime. Et alia glo. Nō q̄ mūdi creatura: deū nō cognouerat. sed hō: qui in mundū: mente mundū amādo descēdit [nō cognouit] Scōm aliā Lhyr. z Bede expositionē [Mūd⁹ fere eodez modo ꝑ dilectorib⁹ mūdi accipit̄. q̄ chr̄m in gloria

mūdi nō venientē:nō cognouerūt.Esa.liij. In bumilitate: iudiciū eius sublatū est.Et ibidē:Quasi absconditꝰ est vultꝰ eꝰ z despectꝰ.Baruch.iij.Filij agar exquisierūt prudentiā q̄ de terra est zc. z scz viam sapie nesciuerunt:nec cōmemorati sunt semitas eius.Agar aūt interpꝛat:vigilia solēnitatis.Et filij eius sunt:q̄ se parant in hac vigilia vite hꝰ:ad mundi hꝰ solennitatē celebrandam

R **In ppria venit z sui eum non receperunt.**

Hic oñdit q̄ ingrate a suis nō est receptꝰ Et duplicit exponit ꝑm duas glo. Augustini z Lhry.

Prima dꝰ [In ppria venit]in mundū:q̄ suꝰ est sicut z cetera sua sunt. ps.xxiij.Dñi est terra zc. [z]sic[sui]id est mūdani:in quibꝰ nemo ius habuit nisi ipe[nō receperūt eum]cetā pncipaliter in carne:vel p nuncios venientē. Job.xxj.Dixerunt dño deo recede a nob:sciam viaꝝ tuaꝝ nolumus. Vel ꝑm Lhry.[In ppria venit]ß est in iudeos:q̄ sui ꝓpꝛij erant Quia Ex semine Dauid natus erat rex eoꝝ ꝑm carnē.z Ex eis carnē accepit. z Ab ātiquo deꝰ pꝛo illi legē posuit. z Promissa ipleuit z adhibuit. Rho.xv. Dico christū iesum ministrū fuisse circūcisiōis:ꝓpter vitatē dei ad confirmandas pmissiones patrū.Deut.xxvj. Et dñs elegit te hodie vt sis ei populꝰ peculiar[.ps.lxxv. Notus in iudea deꝰ:in isrl magnū nomē eius[z sui]oñib⁹ dictis modis sui exītes.ps.cxv. O dñe:qa ego seruꝰ tuus z filꝰ ancille tue[eum nō receperunt]per fidē z approbationē.Esa.xxx.Dixerūt videntib⁹:nolite videre Et itez. Loquimini nob placentia:z videte nob errores:auferte a me viā:z declinate a me semitā:cesset a facie nꝛa sctūs isrl.Esa.j. Filios enutriui z exaltaui :ipsi aūt spreuerunt me. Mat.xxj. Hic est heres.venite occidamꝰ eū:z habebimꝰ hereditatē eius.Joan.v.Ego veni in noie ꝑris mei:z non recepistis me.

Quotqt aūt receperūt eū dedit eis potestatē filios dei fieri his q̄ credunt in nomine eius.

Hic ostendit gr̄am z gratitudinē fideliū:vbuz in mūdo cognoscentiū z recipientiū. Et ꝑm glo.diuidit in duas ꝑtes Jn quaꝝ Prima dꝰ q̄ p meritum cognitōis z receptiōis vbi:accipiūt potestatē filiatiōis dine. In scda aūt ꝑm glo.oñdit qualr illam ptātem accipiūt ibi. Et verbū caro factuz ē zc. In ꝓma hꝝ tangit Tria.scz Quo merito potestatem filiatōis dine accipiūt. Scdo Specificat modum ꝑmj. Tertio Ostēdit moduz gñatiōis q̄ filij dei efficiunt. Secundū ibi:Dis q̄ credūt. Tertiū ibi:Qui nō ex sanguinib⁹ Dicit g̃ q̄ q̃uis mundus mūdane vitē.z sui:p naturā :alieni per culpam.ps.xxij. Filij alieni mentiti sunt mihi:q̃uis in q̃z illi nō receperūt:Tñ quidā pauci excellētes viri receperūt eū[Quotquot aūt]sine personaruz acceptōe de iudeis z gentib⁹.Act.x. In vitate comperi:qz nō est ꝑsonaꝝ acceptor deꝰ.sed in oñi gēte qui timet deū z operatus est iusticiā :acceptꝰ est illi. Gal.iij. Non est iudeus neq̄ grecus:neq̄ masculus neq̄ femella.neq̄ seruꝰ neq̄ liber. Omnes estis vos vnū in chro iesu[receperunt eū]p cōsensum ad fidē Hoc em̄ est liberi arbitrij.z illud requirit deus a nobis:qz aliter ponerem⁹ obicē spiritui sancto:z essem⁹ ficti.De quibꝰ dꝰ Sap.j. Spiritus sanctus discipline effugiet fictuz.z subtrahet se a cogitatōibꝰ q̄ sunt sine intellectu.Glo. [quot quot aūt receperūt eū]p fidez: siue iudei siue gentiles [dedit eis potestatē] Ecce tangit modū premij:collocati in gr̄a ꝑsenti.qz recipientibꝰ se in donis:semp occurrit deꝰ.Dicit g̃ [dedit eis] per gr̄am z munera vtutuz. Hester.ij. Largitus ē munera iuxta magnificentiā pncipalē [potestatē]completā. que est ex habitu gr̄e infuse: quia ex natura quidē habēt habilitatē. sed ex gr̄e infusiōe plenā z completā accipiūt potestatem[filios dei fieri]ß est:q̄ fiant filij dei. Hoc em̄ fieri est generatōis diuine:quo Primo :mouemur p cōsensuz. Secundū Acceptū donuz gr̄e:que(alꝰ qđ) dat facultatē. Tertiū est :q̄ mouemur ad opus bonum z meritū:per qđ efficimur opus diuinū facientes. Et in ß completa est filiatio dei z forma dei in nobis.j. Jo.iij. Videte qualē charitatē dedit nob deus:vt filij dei nominemur z simus Rho.viij. Jpe spūs testimoniū reddidit spūi nostro q̄ sumus dei filij:si filij z heredes Heredes quidē dei:coheredes aūt christi. Hoc aūt fit per gr̄am adoptiōis.z p̄cipue per fidē formatā :que est fundamentū in nob oīm boni. Et ideo meritū istud specificat: dicens [his q̄ credunt in noīe eius]hoc est: q̄ credendo tendunt in nomē eius Nomen est qđ notā facit intus:z similitudie sua intus afficit: z sepingit :z sigillat in mēte. Hoc em̄ nomē vt dr glo.est Emanuel:qđ est:nobiscuz deꝰ. Hoc est:deus in hoie:qz forma dei in hoie facit hominē filiū dei. Gala.iij. Filioli mei.quos itez parturio donec formet⁹ christus in vobis.ps.lxxij. Ego dixi dij estis z filij excelsi oēs.Sicut em̄ forma dei in hoie:christū fecit filiū dei per naturā:z vnionē in esse. Jta hec forma cōiuncta in nob per fidei deuotionē:facit nos dei filios per adoptionē Gal.iij.Oēs vos filij dei estis per fidem in christo Jesu.

Qui non ex sanguinibus neq̄ ex voluntate carnis neq̄ ex voluntate viri:sed ex deo nati sunt

Tangit hic modū istius diuine gengratōis. Et tangit duo. Primo em̄ excludit modū generationis carnalis. Et deinde concludit modū vez Dicit g̃[Qui]scz filij dei[nō]sunt nati[ex sanguinibus]hoc est cōmixtione seminū. scz viri z mulieris:sicut homines oīs carnaliter nascunt̄ prꝛter Adam z Euam z Lhristū:in quibꝰ fuit diuina generatio. Sap.vij. Coagulatus sum in sanguine ex semine hois z delectamēto somni cōueniēte. In quibꝰ seminibus semen viri est formans :z semen mulieris est formatū[neq̄ ex voluntate carnis]Tangit mouēs ad generationē carnalem ex parte mulieris:q̄ caro dr ꝓpter molliciē z infirmitatem.hoc est:ex ꝓcupiscētia carnali mulier[mouētis[neq̄ ex voluntate viri]hoc est:voluntaria

libidine:virū ad generandū mouētis. Ex quibꝰ libidinib⁹(vt dr Augꝰ.) tanq̄ ex filia peccati nascit peccatū originale in ꝓpulo.ps.l. Ecce em̄ in iniq̄tatib⁹ conceptꝰ sum:z in pcis cōcepit me mr̄ mea. [sed ex deo]interꝝ formante[nati sunt]Et est modꝰ generatōis vere. Oīe em̄ qđ natū est ex deo: sine pcco est.vt Adā z Eua z Lhristus.Jo.iij. Qđ natū est ex carne:caro est.z qđ natū est ex spū:spūs est.j.Pe.j. Renati nō ex semine corruptibili :scz incorruptibili per vbum dei viui z pmanētis in eternum.Jaco.j. Voluntarie genuit nos vbo veritatis:vt simus initiū aliqđ creature eius.

Et verbū caro factū est z habitauit in nobis

Hic ostendit qua facilitate hō efficit filius dei: z deus. Unde glo.cōtinuans sic dr Ut autē secure credam⁹ homines nasci ex deo:subdit deū nasci ex homine. Ex hac em̄ susceptōne infirmitatis:sanat nostra infirmitas:vt possim⁹ dij vel filij dei fieri.

Et ß est [Et verbū caro factū est] Qđ supꝛius est:inferꝝ descendit.quid miꝝ si qđ inferius erat:in id qđ supius erat ascēdit: Et itez alia glo. [verbū caro factū est]quasi diceret. Si deꝰ est homo factus:credi debet q̄ homo fiat deus. Etsi deus hō factus:venit in mundū.z homo factꝰ deus:ascendit in celū. Ex his glo.accipit:q̄ recte facta est supioz diuisio. Et ꝑm hoc duo dicunt̄ in verbo Quoꝝ Primū est Unde est istius generatōis cōgruitas. Scōm est Unde est istius generatōis plena facultas. Ibi: Et vidim⁹ gloriā eius zc. Circa Primū duo dr. Primo em̄ tangit Unionē per quā generatōis ē cōgruitas. Scdo aūt tāgit Modū istius vnionis Dicit g̃ [Et verbū] Continuatio patz ex glo.q.diceret Congruū est dare hāc potestatē renatis.qz z vbum diuinū eternū:diuina factura[verbū caro factū est]hoc est:hō factuz est. Cum aūt de vbo:z vita:z luce:supra fecit mentionē: Nec dicit. vita caro facta est vel lux.quia illa nomina essentialia sunt: z Incarnatio ad solū filiū habet referri. Non aūt dicit. filius caro factꝰ est:vt dr Lhry.ne carnalem:q̄ exclusa est a diuinis: estimes generatōnē.Sup naturalis em̄ generatio concipit :que ꝓmo cor obtinet z spūm:z deinde totam carnem mūdando :z sanctificando :trahit in spūs obsequiū:z sui societatē.z sic etiā caro sanctificata efficit templum dei.j.Cor.vj. Glorificate z portate deum in corde z corpe. Ibidē. An nescitis q̄m corpa vestra templū sunt spūssancti. Et sic etiā verbū sibi carnē vniuit in vtero virginis benedicte. Unde Ambro. Virgo vbo cōcepit:virgo pmansit: virgo peperit regē omniū regū. Jste aūt modꝰ facture:nō importat in noie filij.z ideo non dr:filius caro factus est. Si aūt querat Quare solū vbū caro factū est:z nō pater vel spūssanct⁹: Ad ß multe sunt assignate rones. Quaꝝ Prima est Aug⁹. Qz si alia ꝑsona q̃z filius esset vnita carni:hec esset filius virginis benedicte:z esset deus ꝑsonali prolpꝛietate vnionē habēs ad carnē.z sic duo filij eent in trinitate: qđ est incōueniēs. Scda est eiusdem. qz sicut ꝓ filiū(qui est z verbū z ars patris) est facta creatio:sic per eandē personā vbuit fieri recreatio: Quia eiusdē forme est facere z pficere z reficere quando deformat opus. Tertia rō:quia p opus redemptōis adoptamur in filios dei. non aūt pōt fieri adoptatio in filiū :nisi per filiū naturalē. Un ꝑm leges impotes generare. vt qui nunq̄ habuit filiū:non pōt adoptare. Lol.j. Eripuit nos de potestate tenebraꝝ: z transtulit nos in regnū filij dilectionis sue. Et iste rones de isto sufficiāt. Dicit g̃ [verbuz caro factū est] Cum aūt factuz :sit terminus fieri:non cadit factū nisi sup id qđ termiat fieri. Et sic vtute locutōis:verbū videt esse factū. qđ falsum est:cum sit eternuz. Ad hoc cōiter dr q̄ fieri z factū:non cadūt in verbuz.sed assumptio tm̄: qz assumens est ante actū assumptōis. z ideo dicunt q̄ est sensus[Verbū caro factū est]ß est :p assumptionē factum est:q̄ verbū est caro. Sed ꝓtra hꝝ obiciāt Quia cū caro dicat naturā z nō personā :et humana ꝑsona non sit natura humana :sicut nec ꝑsona humana est natura diuina. quia dr Boeti⁹ q̄ assumens nō est assumptū. tunc videt hec locutio esse falsa. [Verbū caro factū est] qz hoc falsum est q̄ vbum est caro .Sed ad hoc Hiero. quchienter dr q̄ est figurativa locutio. z p synecdochen intelligit caro homo:vt sit sensus[Verbū caro factū est]hoc est: Per assumptionē factū est q̄ verbū est homo. Sed tunc itez querit Quare ꝑ homine: ponit infirmiozē partē hominis z nō digniozē:q̄ est anīa. Sicut Gen.xlvj. Oīes anie q̄ exierunt de femore Jacob. Ad hoc itez cōiter dr q̄ Verbū incarnatū duo fecit. qz Per visibile deduxit ad invisibilem dr notitiā. z Per dolores passionis :sanauit infirmā z sauciatam peccatis naturā. Et ideo in Incarnatiōe nominat illa pars que magis est visibilis z magis est passibilis doloris.z hec ē caro. Esa.xl. Omnis caro fenū.z Ibidē: Videbit oīis caro piter qđ os dñi locutū est. Gene.vj. Nō permanebit spūs meus in homie in eternū. qz caro est

Sed tunc iterū querit Quare non dr Verbū est caro.vel Verbū est vnitū carni. vel verbū est mutatum in carnē. Respōsio Nullū eoꝝ cōueniēter dicitur Qz p Primū non ipoꝛtat assumptio carnis per vtutē locutōis:sed tm̄ existentia carnis z essentialis ꝑdicatio carnis de vbo. Et hec falsa est ꝑdicatio. qz sicut dcm̄ est :Natura humana de ꝑsona non ꝑdicat. Scōs aūt modꝰ loquēdi Ambiguitatem generat :qz nō quocūq̄ modo verbū vnitū est carni.sed modo associatiōis tm̄ in ꝑsona. Oñ autē ꝓpꝛie sumit vnio:tunc sicut dr Boetius :vnies est vnitū. Tertius aūt modus loquēdi simplr est falsus:qz verbuz in assumptiōe nō est mutatū. Et ideo optime dicit[Verbū caro factū est] Un Augusti.in lib.de trini.xv. Sicut verbū nostrū:quodammodo vox corpis fit:eā assumendo:in q̄ manifestat̄ sensib⁹ hominū Sic verbū dei caro factū est:assumendo eā.in qua z ipm manifestat̄ sensib⁹ hominū. Et sicut vbum nostrū fit vox:z non mutatur in vocē Jta vbum dei caro factū est.nec fuit mutatū in carnē. Hoc est ergo q̄ dr Verbuz caro factū est [Et habitauit in nobis] Hoc ideo dicit q̄ incōfusa z intransmutata dicat natura assumpta .Sensus em̄ est [habitauit in nobis] hoc est in nostris. Si em̄ ꝓfuse essent nature z per

mixte(cum nulla sit ꝓmixtio mixtorū)nec esset ibi natura diuina pura:nec humana natura pura. sꝫ tertiū mixtū ex vtrisq; :z sic nō habitaret in nostrꝫ. Si aūt essent transmutate in aliud :iterū in vtrate sue nature nō essent transmutate. Uñ Nicena synodus:ꝙ nec cōmixtionē passus est nec diuisionem. Phil.ij. Formā serui accipies :in similitudinē hominū factꝰ est.z habitu inuētus est vt homo. Baruch.iij. In terris visus est:z cū hoibus conuersat⁹. Et hoc oñdit alia translatio que ōr ⌊Verbuz caro factum est:z tabernaculo mansit in nobis ⌋hoc est sicut in tabernaculo:in quo militauit ꝓ nobis. Leuit.xxvj. Ponā tabernaculū meuz in medio vrī:z nō abiȝciat vos ania mea. Esa.lxij. Non vocaberis vltra derelicta:z terra tua non vocabit̄ amplius desolata.sed vocaberis voluntas mea in ea:z terra tua inhabitata.qz terra bñplacitū nature a diuinitate amplius non derelinquet. Hiere.xij. Sicut adheret lumbare ad lūbos viri:sic agglutinaui mihi oēm domuz israel. Hoc est ḡ quod ōr ⌊Et habitauit in nobis ⌋modum assumptiōis z vnionis determinans. Sequitur.

Et vidim⁹ gloriā eius gloriam q̄si vnigeniti a patre.

Tangit aūt hic facultatē ex qua hoīes:filios ōi facere potuit. Et tangit Tria.sꝫ Facultatꝫ certitudinē per visum magnoꝝ testiū probatā. Facultatꝫ magnitudinē:ex integra hereditate diuine glie acceptā.z Facultatū eaꝝ ꝑciositatē. Que tota in gra est ꝓtuta:z vitate diuine illuminatiōis. Dicit ḡ ⌊Et vidimus ⌋nos qui testes sum⁹ hoc.j. Jo.j. Qđ vidim⁹ oculis nostris:qđ perspeximus:z qđ man⁹ nostre cōtrectauerūt de ꝟbo vite:ꝟ annūciamus vob.ij. Pe.j. Non indoctas fabulas secuti: notā fecim⁹ vobis dñi nostri ihu xpi.sed speculatores facti illius magnitudinis. Jo.j. Ego vidi z testimoniū ꝓhibui. qz hic est filius dei. De visu eñ perhibet testimoniū. Quid aūt viderit ōr ⌊gloriā eius ⌋Aug⁹. Gloria est clara cum laude noticia. Tullius. Glia est late patens ꝓconiū. Uel Gloria est ore multoꝝ ꝓdicata laudatio. Clare eñ innotuit cum laude: qz laudibꝫ angeloꝝ z celi se mūdo manifestauit. Lu.ij. Facta est cū angelo multitudo celestis exercitus laudantiūz dicentiū Gloria in excelsis deo. Cum clara laude innotuit :cui stella testimoniū perhibuit. Mat.ij. Uidim⁹ stellā eⁱus in oriente:z venim⁹ adorare eū. Late patens ꝓconiū habuit:qz Ore omniū patriarchaꝝ z ꝓphetaꝝ ꝓdicatus aduenit. Act.x. Huic oēs ꝓphete testimonium perhibent remissionē peccatoꝝ accipe ꝑ nomen eⁱ. Late patens ꝓconiuz habuit:qz Ore Helie de paradiso:z Ore Moysi de inferno:z Ore Patris de celo:z Ore Discipuloꝝ ꝝ mōdo ꝓdicat⁹ fuit. Mat. xvij. Apparuēr cū eo Moyses z Helias in monte transfiguratōis. Et Petrus z Joānes z Jacobus de mūdo. Et patrꝫ vox de celo:dicēs . Hic est filius meus dilectus in quo mihi ꝓplacui. Unde Apls ad Phil.ij. Oñe genu flect. celestiū terrestrium z infernoꝝ i noīe Jesu. Ore multoꝝ ꝓdicatus fuit: qui ex ore infantiū z lactentiū laudem suaz ꝓfecit. Mat.xxj. Marci.xj. Luce.xix. Joan.xij. Esaye.

mabāt pueri dicētes, Bñdictus qui venit in noīe dñi. Ore multoꝝ ꝓdicatus fuit Qui ex ore demonum z vocibꝫ angeloꝝ z vocibꝫ hoīm z omniū elementoꝝ predicat⁹ fuit. Ore quidē demoniū. Luce iiij. Scimus qz sis scūs dei Uoce angeloꝝ. Esa. vj. Seraphin stabāt sup thronū clamātia Scūs scūs sanctus. Vocibꝫ hominū. Luc.xix. Leperunt oēs turbe descendentiū gaudētes laudare deum sup bis omnibꝫ quas viderāt virtutibꝫ. De Vocibus elementoꝝ ps.xviij. Celi enarrant gloriā dei: z opera manuū eius annūciant firmamentū Dies diei eructat ꝟbum:z nox nocti. Unde Lu.xix. Si hi tacebūt:lapides damabunt. Ecce ꝟ modo ⌊vidimus gloriā eius ⌋hoc est :sue maiestatꝫ cognouimus diuinitatē. Magnā aūt gl̄am hāc ostēdit cū subdit⁹ ⌊gloriam quasi vnigeniti ⌋Nec est simi litudinis positiuū hoc qđ ōr quasi :sed veritatꝫ expressiuuz.quasi vnigeniti filij :non serui. Heb.iij. Ampliozꝫ glorie iste pre moyse z quolibet alio sancto:iste dignus habitus est:ꝙnto ampliozē honorem dom⁹ habet is ꝙ fabricauit illaz. Adhuc⁹ vnigeniti ⌋Non filij:ꝙ cum alijs fratribꝫ gl̄am paternā diuideret:vt ōr Basilius. Modo aūt(qz vnigenitus)totā habet quā cū alio secūdo genito non diuisit. Esa.xxij. Suspendā sup eū oēm gl̄am dom⁹ patris sui⌊a patre ⌋qui ꝓter affectū paternū nihil filio subtrahit. Et ꝓter ꝟ ꝙ vnigenitus est:totū indiuisum affectū filio impertit:in ꝙ sunt oēs thesauri sapie z scientie abscōditi. Ideo ōr Joā.iij. Non em̄ dat deus ad mensuram spm̄:qz filio non dat ad mensurā. Heñ.xxv. Dedit abraam filio suo Isaac oīa que habuerat. ps.viij. Oīa subiecisti sub pedibus eius.

Plenum gratie z veritatis.

Tangit tante possessionis ꝓciositatē. Et ōr duo Plenitudinē z Preciositatē. Primū tangit cum dicit Plenū gr̄e. Plenitudo em̄ oīs in ipo fuit. Est em̄ Plenitudo excellētie in brissima ꝟgine Luce.j. Gratia plena dñs tecuz. Est Plenitudo copie siue exuberantie in chīo hoīe. Joā.j. De plenitudine eius oēs accepim⁹ gr̄am pro gr̄a. Hoc ḡ modo plenitudinis:christ⁹ fuit plenus gr̄e z veritatꝫ. Genitiuus ꝓ ablatiuo. hoc est:gr̄a z vitate. Et hoc Quo ad se:z Quo ad nos. qz Quo ad se:plēitudinē deitatis nullis suis ꝓcedentibꝫ meritis habuit Unde Glo. Homo christus plen⁹ gr̄a fuit:qz nullis precedentibꝫ suis meritis exquo ꝓcept⁹ est:fuit deitas in eo:implens eū oīi plenitudine redūdāte in oēs suos. Unde z mater sua:non ōr tm̄ mater Jesu:sed mater dei. Uñ z Nicena synodus statuit ꝙ nō christotocos:sed theotocos diceret Quo ad nos aūt:qz gr̄am z vitatem a plenitudine eius recepim⁹. Gratiā in ꝙ̄ in adipiscēdis bonis.z Ueritatē in implendis ꝓmissis.quoꝝ neutrū lex conferebat. Jo.j. Gratia z veritas ꝑ iesum christuz facta est. Uel Gratiā in remissione peccatoꝝ.z Ueritatem in rectitudine voluntatū. qz Ueritas est rectitudo sola mēte ꝓceptibilis:vt ōr Aug⁹. Ut Gratiam in reformatiōe effectus ꝑ virtutē.z Ueritatē in illuminatione intellectus ꝑ veritatem.j. Lozꝝ.j. Christum dei virtutē z dei sapiam. Et Ibidē In

fra. Factus est nob sapientia a deo z iusticia z sanctificatio z redemptio. Ecci.xxiiij. In me gr̄a oīs vie z veritatis.

Joannes testimoniū perhibet de ipso z clamat:dicens

Hic incipit pars illa q̄ ē de testimonio Joānis. Et diuidit in tres partes fm tria q̄ sūt in omni testimonio. Quoꝝ Primū est Rei testificāde fidel enarratio. Scōm aūt est Testimoniꝫ pfecta declaratio z manifestatio. Et hoc incipit Ibi: Et hoc est testimoniū ioannis Tertiū est Testificātis intentio: que est audientiū ipm̄ testimoniū ad fidē pruidens inductio. Ibi: Altera aūt die stabat. Prima bar subdiuidit̄ i tres ptes. In quaꝝ Pria Jsti⁹ part̄ titulus ꝓscribit. In scda aūt Enarratio fidel rei testificande subijcit. Ibi: Hic erat quē dixi. In tertia aūt Signa veritatis narrate rei describunt. Ibi: Et de plenitudine eius. In Prima harū adhuc tāgit Tria Scz Testificātis nomē:qđ eū ostēdit testem fidelē:cum ōr ⌊Joānes ⌋qui in tantū in ante habit̄ cōmendat⁹ est:z ideo fidelis ē Proverb.xiij. Testis fidelis nō mentiet. Scōm est:qđ mētione facit:de testificādo quod hic dicit:ꝑ firmata veritate ꝟ visu:cum ōr ⌊testimoniū ꝓhibet ⌋qđ nō faceret nisi sciret vera. Joā.v. Uos misistis ad ioānē:z ille testimoniū ꝓhibuit vitati; qz sicut ibidē dr. Ille erat lucerna ardens z lucēs. Ardens in amore vitatꝫ. Lucens in ipa veritate. Preterea ad nihil aliud venit ioannes nisi ad testificandu. Supra ꝑ. Hic venit in testimoniū vt testimoniū phiberet de lumine. Tertio tangit Modum testimoniꝫ:qz aperte dabat testimoniū. nō timore aliq̄ retractus :nec zelo inanis gl̄ie impedit⁹. z ꝟ est ⌊z clamat ⌋aperto ore ⌊dicens ⌋Osee.viij. In gutture tuo sit tuba quasi aquila sup domū dñi. Esa. xl. Vox clamantis in deserto parate viam dñi

Hic erat quem dixi.

Hic ponit Enarratio testimoniꝫ. Et tāgit duo. Quoꝝ Primū ē Demōstrata christi ꝓsentia. Secundū aūt Enarratio testificāde dignitatꝫ eiusdez.

De primo ōr ⌊Hic ⌋Gl.ꝓ Demonstratiuū pronomen ⌊hic ⌋innuit christū in loco illo fuisse ꝓsentem. Sepe em̄ ipe dñs adhuc ignotus anteq̄ baptizaret z pdicaret;ad ioannē solitus erat venire: qz tota vita ioānis:christi ostēsio fuit. Jo.j. Medi⁹ vestrū stetit quē vos nescit⌊Hic ⌋ergo ⌊erat ⌋ab eterno:cui esse:nō est accidens.sed ꝑmanens. Exo. iij. Qui est:misit me ad vos. Apoc.j. Qui est z qui erat z q̄ venturus est⌊ quē dixi ⌋hoc est: quē vobis cōmēdaui:qñ ad me misistis ab hierosolymis:scribas z sacerdotes vt interrogarēt me Tu quis es: Et fm hoc per anticipationē ōr qđ hic ōr:qz posterius factū narrabit Et tunc querit Quare ꝟ per anticipationē ioannes p̄misit. Sed ad ꝟ dicendū ꝙ sicut ꝑus in diuisiōe tactū est Qđ ꝑus est determinare rem de qua est testimoniū z enarrare illaz: q̄ testimoniꝫ manifestatio z declaratio. Et ideo licet fm ordinē historie sit istud anticipatū: Tamen fm ordinē doctrine libri: pars ista necessario ꝑus interponit. Dicit ḡ ⌊quē dixi ⌋de celo cōmendans eum:non laudans meipm̄.ij. Lozꝝ.iiij Nō nosmet ipsos p̄dicamus :sed Jesum christū dñm nostrū.

Qui post me venturus est: ante me factus est: quia prior me est

Testimoniꝫ enarratio est. Et tangit duo. Scilicet Enarrationē testimoniꝫ. Et Causam. Dicit ḡ ⌊Qui post me ⌋tpe. Esa.lij. Uidim⁹ eū nouissimū virozꝝ. Esa.ij. Erit in nouissimis diebꝫ ꝑparatus mons domus dñi⌊ venturus est ⌋In carnē per nature nostre assumptionē. Ad baptismū ꝑ sacramenti pfectionē. Ad pdicatōnis officiū ꝑ eruditionem. In mortē per redemptionē z pcij solutionem. In infernū ꝑ incarceratoꝝ liberationē⌊ ante me ⌋dignitate⌊ factus est ⌋Et est sensus z ordo ꝓstructionis⌊ factus ⌋pdestinatiōe diuina ⌊ante me ⌋Natura Gratia z Officio. Natura quidez: quia naturā habet dei vnitā. Gratia aūt:qz supbaptismus ꝓfert gr̄am:meus aūt nō. Officio:qz meum officiū est legē terminare z gr̄am in alio ostēdere. Mat.xj. Lex z ꝓphete vsq; ad ioannē. Chīi aūt officium est Legē implere.z Gratiā exhibere. De ꝑmo Mat.v. Non veni legem soluere sed adimplere. De Secūdo Joan.j. Gratia z veritas ꝑ Jesum christū facta est. Glo. ōr ꝙ vbi nos habemus ⌊ante me factus est ⌋in greco habet̄ ⌊cozā me factus est ⌋ꝟ ē apparuit mihi⌊ qz prior me erat ⌋dignitate. Et in prāte sua est aparere qñ vult:z ꝓut vult. Joan.j. Qui misit me baptizare in aqua: ipse mihi dixit. Sup quē videris spm̄ descendentem z manentē:hic est q̄ baptizat. Deinde tāgit causam dicēs⌊ qz prior me erat ⌋z Dignitatez Causa z Durationē. Dignitate Mat.iij. Cuⁱ nō sum dignus calciamenta portare. Causa:qz ipse oīs boni causa est.ego autem ab ipso sum qđ sum Joan.j. Oīa per ipsum facta sunt Duratione:qz ipe ab eterno est:ego autē ex tempe. Joan. viij. Anteq̄ abraam fieret ego sum.

Et de plenitudine eius nos oēs accepimus:gratiaz pro gratia. qz lex ꝑ moysen data est.gratia z veritas per iesum christum facta est.

Hic signa veritatis:narrate testificatiōis descri bunt. Et sunt ꝟba Euangeliste.q.d. Pater q̄ ante ioannē est:z ante oēs scōs. qz etiā nos oēs:nō solum ioānes:accepimus hoc qđ habem⁹ de plenitudine eius:q̄ est Plenitudo copie superfluentis. Dicit aūt signa duo. Scz Plenitudinē boni i gr̄a z Plenitudinē veritatis in sapiētia. Jbi: Deuz nemo vidit vnq̄ zc. Circa ꝑmum tangit Tria Scz qz Acceperūt oēs sancti de plenitudine. z Quid acceperūt.z Modū. Dicit ḡ ⌊Et de plenitudine eius ⌋Esa.vj. Plena est oīs terra maiestate eius. Deut.xxiij. Abūdantia pfruct:z plen⁹ erit bñdictōib⁹ dñi⌊ nos oēs accepimus ⌋ps.lxxxix. Repleti sum⁹ mane misericordia tua z exulta. z delectati su.in ō.die.nr̄is. Jtē ps.xxxv. Inebriabūt ab vbertate dom⁹ tue:z torrē.voluptatis.z pota.eis. Lozꝝ. iij.qd.hēs quod nō accepisti Quid aūt accepim⁹.z ⌊gratiam.⌋ virtutis fidei vt in ipum credamus

Lp gratia] vitatis: vt ipm intelligam⁹ z cognoscam⁹. Uel [gratiã] remuneratõis [p gra] meriti. qz licz eterna beatitudo merces iusticie dicat: est tamen gra. qz gram dedit meredi. Uel qz nõ suffice ret nostr̃ meritũ nisi gra facerz quã habem⁹ i christo. ps. lxxxiij. Bram z gloriam dabit dns. z Zacha. iij. Ereq̃bit gram gre ei⁹. Uel [gram] impletõis [p gra] promissõis. Modũ aũt isti⁹ acceptõis determinat dicẽs. [qz lex p Moysen data est] Lex unquã q̃ est annũciatio salue. Ecci. xxiij. Lege mã dauit nob Moyses in pceptis iusticiarũ: z hereditate domui Jacob. z isrl promissiões. Precepta aũt legis iusticiaꝝ sũt qz iusticiã oñdunt: z hereditatẽ ꝓmittũt. Ecci. xlv. Dedit illi coz ad pcepta z legẽ vite z disciplinę. b ẽ: disciplinã z vitã oñdentia. Sicut ait ꝺr ps. xviij. Lex dni imaculata ꝙuertes aias testi. do. fi. saluté futurã pstãs ꝙulis. qñ sub lege sic sub pedagogo custodiebamur. Gal. iij. Lex pedagogus nr̃ fuit in chro. Sed qz sic ꝺr Hebre. vij. Nihil ad perfectũ adduxitlex vt oia perficerentur in christo [gratia] quidez quam dat in Uirtutiby z Donis z Sacramẽtis: qz ꝓ illa fit salꝰ hominũ [z veritas] impletõis figuraꝝ z ꝓmissionũ. Joãnis. j. Plenum gre z vitatis. Hester. xv. Ualde mirabilẽ es dñe. z facies tua plena ẽ gratiã. Facies: in vitate. z plena graꝝ in bonitate. Eccli. xl. Gratiã z spẽm desiderabit oculꝰ. z sup hec oia virides satiões. Bram: in vtute ordinãte affectuz. z spẽm ĩ vitate: illuminãte intellectũ. z sup hec viꝛides satiões in noue ecclie plãtatõe. j. Lozinc. iij. Dei agricultura est. Ecci. xl. Bra sic ꝑadisus i bñ dictoiby z miſicoꝛdia i seculũ ꝑmaner. Miſicoꝛdia enĩ ẽ ꝙ ꝓpẽ pctã hoim ꝓmissa nõ retinuit. sz in vitate sicut ꝓmisit soluit z impleuit. Sic g̃ gra et vitas [p Jesum] saluatoꝛẽ [christũ] vnctũ spiritu sctõ q̃ ẽ spũs bonitat⁹: gre: z spũs vitat⁹ [facta est] In se: Per se: Sufficiẽt: sic ꝑ us dictũ ẽ Matthei. iij. Sic decz nos iplere omnẽ iusticiã. Qua liter aũtẽ hec gra z vitas facta est: oñdit cũ subdit

Deũ nemo vidit vnq̃z. Unigenitus filiꝰ q̃ est in sinu patris ipe enarrauit.

¶ A. d. vt ꝺr Glo. Que sit sũma gre z vitatis: ꝺz euĩt subdit. s. Cognitio ipi⁹ trinitat⁹. Un Joã. xvij. Ut cognoscãt te solũ deũ z quẽ misisti Jesum christũ. Hec enĩ ẽ vita eterna q̃ in hac vita nõ plene ẽ. qz nẽo vidit in carne deuz vt est. Un nec ipe Moyses vidit deũ: q̃uis ꝑ eũ data sit lex: sic ipe post oia visa in typo dei dixit. Oñde mihi teipm. [Sz filius q̃ est ĩ secreto patris narrauit] qz sic ꝺr Matt. xj. Nemo nouit pr̃em nisi filiꝰ: z cui voluerit filiꝰ reuelare ipe narrat suis. Quid de trinitate deitat⁹ sentiẽdũ sit: z quomodo ad eam ꝙueniendũ: z ad ipam ĩtroducit. Ex hac glo. patet cõtinuatio ꝙ bene data est diuisio superior. Dicit aũt hic duo: per que ꝓbatur excellentia christi in sapientia: per quam ab ipo gratia z veritas facta est. Unuz est Noticia deitatis a creaturis: vt est abscondita. Alterum est ꝙ in filio hec noticia est pfecta. Et ideo non est simplex creatura vt Arrius dicebat. Dicẽ ergo [Deum] vt est [nemo] hoc est: nulla creatura: vt ꝺr Chrysostom⁹ [vidit vnq̃z] Chry. nec angeli nec ipsa seraphin essentiã dei viderunt. Dionysius ad Gaium monachũ. Sicꝙs vidit deum: si cognouit quod vidit: non ipm vidit. sed aliquid eorum que sunt circa ipm Contra hoc est quod ꝺr Numeri. xij. Ore ad os loquor ei palam: z nõ per enigmata apparebo ei. Ben. xxxij. Uidi dominum facie ad faciem: z salua facta est anima mea Exod. xxxiij. Loquebat dominus moysi facie ad faciem: sicut homo solet loqui ad amicum. iij. Regũ. xxij. Uidi dominũ sedentẽ super solium suum: z omnẽ exercitum celi assistentẽ ei a dextris z a sinistris.

Solutio Dicendũ ꝙ pfectio visionis ꝑm intellectum: est Ex parte intellectus. z Ex parte eius in quo videt deus. z Ex parte modi videndi. Ex pte quidem Intellectus: quia Aliq̃s Intellectus est Purus. z Aliquis est obnubilatiõe (que est pena peccati Obtenebratus. Purus quidem est q̃ sine peccato est: sicut intellectus primi hominis añ peccatuz. Obtenebratus est sicut noster intellect⁹ post peccatum. Etiam Aliquis Intellectus est: q̃ illam obnubilationẽ primi peccati adauxit per actualia peccata. Et hic est obtenebratus. Joan. j. Tenebre eam non comprehenderunt. Aliquis est qui habitu z studio z exercitio gratie: obnubilationẽ illam ꝺbilitauit: z ad lucem se trahit. z q̃uis sine medio non videat: tamen cum medio videt quod conforme est lumini. Psal. xxxv. In lumĩe tuo videbim⁹ lumen. Et de illis dicit Matth. v. Beati mundo corde: quoniã ipsi deum videbunt. Aliquis intellectus ad theophanias diuinas virtute dei est deyatus. Theophania autem vocatur lumẽ: maius lumĩe gratie: in quo intellectus videt diuina. Sicut legit de beato Benedicto De quo dicit Grego⁹ius: ꝙ in quodaz globo luminis ostẽdit sibi deus totum mundum. Et hoc modo vidit Moyses. Aliquis autem intellectus confortat habitu gl̃e: Siue raptim in hac vita (q̃uis tunc non viuat vita sensuum: sed beatorum) Siue etiam post mortem in beatitudine: Et illi vident deum vt est. Et vt dicit Hugo de sancto victore. Non sistit aliq̃d visionem vsq; ad ipsum christum: sicut non sunt creati z redempti nisi per ipsum. Et hoc modo dicitur Exod. xxxiij. Non videbit me homo: z viuet hac vita: scilicet humana. Unde glo. Nemo purus homo viuens in hoc coꝛpoꝛe (ad modum supple viatoꝛ) videt deum vt est. Dicunt ergo quidam ꝙ Nemo vidit deum q̃ purus homo esset. Purũ aũt hoiez vocat q̃ nihil in se hz nisi hũana: q̃ sunt de viatoꝛ visione. Et sic purũ hoiem nõ vocat illũ: q̃ iam induit habitũ gl̃e. Ex pte aũt eius in q̃ videt deus: etiã distinguũt. qz etiã b est Aliq̃n vestigiũ creature Aliq̃n enigma obscure allegoriez similitudinis imagiarie. Osee. xij. Ego visiões multiplicaui eis: z in manib⁹ ꝓphetarũ assimilatus sum. Aliq̃n est lumen gre fidei. Aliq̃n est lumen theoꝛie siue contemplatõis. Aliq̃n est lumẽ theophanie. Aliq̃n lumen glorie. que oia deuz ostendũt plus z minus.

Ex pte modi videndi etiã distinguũt. qz est Uisio dei Procul: q̃n est in pcõ. Aliq̃n sine medio pcti. Aliq̃n cum velamine infidelitatis. Aliq̃n sine illo

ij. Lozᵉ. iij. Usq; in hodiernũ diem cũ legit⁹ Moyses velamen est positũ sup coꝛ coꝛ. Cum aũt quisquis fuerit cõs ad dñm: auferet velamen. Deus enĩ spũs est. Aliq̃n videt mõ viatoꝛis. Aliq̃n mõ comprehẽsoꝛis. Dicunt g̃ ꝙ intellectus pur⁹: habitu viatoꝛis pfectus: z modo viatoꝛis: nunq̃z vidit deũ vt est. Hec aũt distinctio licet bona sit in sententia ĩ ista z dubitationẽ nõ soluit. Et hoc ex b probat⁹ ꝙ Joãnes intẽdit ex hac ista ꝓbare verbi et filij deitatem. z b nullo mõ ꝓbare poterit: si aliq̃ creatura vnq̃z vidit deum sicut est. Propt quod z Chrys. ꝺr: ꝙ nec angeli nec ipa seraphin: deũ vnq̃z vt est vident. Adhuc Jsid. ꝺr ꝙ Trinitas sibi sola nota est z homini assumpto. Propt qđ dicenduz ꝙ Uisio sine medio ẽ duplex. s. Uidere qđ est de⁹. Hoc est: mente attingere substantiã diuinã. z non cõprehendere q̃d est: propt ipius infinitatez. Et b modo deuz bti vident sine medio Filio mõ Uidere deũ: est infinitatẽ eius infinito ambitu intellectus cõprehendere Et hoc mõ nulla creatura vnq̃z vidit deum. Et hoc intẽdit hra Etsi dicas ꝙ beati: comprehẽsoꝛes dicunt. z sic vtiq; cõprehẽdũt. Dicẽdũ ꝙ duplr ꝺr comprehensor. Est enĩ cõprehẽsoꝛ mercurrentiũ in stadio. j. Lozᵉ. ix. Sic currite vt cõprehendat⁹ Aliꝰ est cõprehẽsoꝛ idẽ qđ terminoꝛ rẽ diffinientiũ z esse suũ circũspicientiũ z determinãtiũ circũspector. z b modo nulla creatura est cõprehẽsoꝛ. Sz deitas sic se cõprehẽdit trinitatẽ Et ista est vera solutio Hoc g̃ mõ [Deũ nemo vidit vnq̃z] sed nec aliq̃ creatura. Et b modo dicit Eph. iij. Sacramẽti absconditi a seculis in deo. quia multa sunt in deo que hoc mõ oẽm latent creaturã purã: z que ꝑ tempoꝛ dispensatiõe manifestant. Sed b modo nihil est absconditũ ab vnigenito ꝑbo. Et ꝑ hoc patz solutio ad totũ. Et in b sensu optie subdit [vnigenitus filius] qui nascendo noticiã deitatis accepit. Et ꝑ hoc: ꝙ est [vnigenitus] q̃ nascendo in carne: non est alienat⁹ a noticia: quã accepit per eternã generationẽ [qui] hoc ẽ: qz ille [est] hoc est: manet sicut fuit [in sinu] b est: in intimis secret⁹ [patris] eterni [ipse] talis [enarrauit] hoc est: secreta expsit sicut solus potuit. z scit. z ꝺs est. Et ideo sibi in oñiby est fides adhibenda. Joãnes Baptista ꝺr: ꝙ si querat⁹ ab angelis de essentia. hoc est de infinitate essentie dei. Nihil dicũ: Sed gloriã z maiestatẽ canũt Qz oñia simul secreta: in infinito thesauro absc̃dita: nõ nouit nisi ille de q̃ scriptũ est Eccl. ij. In q̃ sunt oñes thesauri sapie et scie dei absconditi. Ille enĩ solus in sinu est: Qz sinus est occultũ sub vestimẽto: vbi naturalis z fecunda z generatiua est vtus. Et significat secretuz deigene z fecũde deitatis in ꝑe: que oñia intima sue sapie per generationẽ tranfudit in filiũ Matth. xj. Nemo nouit filium nisi pater: z nemo nouit patrem nisi filiꝰ. Jo. x. Sic nouit me pr̃: z ego agnosco patrẽ Et ió ille potuit enarrare mysteria trinitatis fidelib⁹: z fũdare eos in fide trinitat⁹. Hoc est ergo quod dicit.

Et hoc est testimoniũ ioãnis quãdo miserũt iudei ab hierosolymis sacerdotes et leuitas ad eũ vt interrogarent eũ Tu quis es?

Secunda ps est In qua ponit Testimonij manifestatio. Habet aũt hec ps Tres pres In quaꝝ Prima solẽnitas testimonij ostẽdit. In scda Testimoniũ ꝑ singula manifestat⁹ In Tertia Locus testimonij ꝙpter certitudinẽ exprimit⁹. Scda incipit Jbi: Et cõfessus est. Tertia Jbi: Hec in bethania. In prima harũ ser exprimunt⁹ q̃ faciũt ad Testimonij solẽnitatẽ. Quoꝝ Primũ est Autoritas testificãtis: qz ioannes. Scdm Oportunitas temporis. qz nõ est testificatus nisi quãdo fuit requisitus. Tertiũ est Dignitas mittentiũ: qz Judei cultum z sciam dei habẽtes: miserũt. Quartũ Prudẽtia nũcioꝝ. qz leuitas z sacerdotes miserũt. Quintum est Loci vnde miserũt eminẽtia. qz de hierosolymis: q̃ erat tot⁹ Judee metropol. Sextũ est Intentio indagande vitatis: qz miserũt vt interrogarent Tu q̃s es? Dicit g̃ [Et hoc est] qđ ꝑ anticipationẽ ꝑmissum est [testimoniũ] qđ nunc ꝑ singula est manifestandum. ps. cxvij. Mirabilia testimonia tua dñe: ideo scrutata est ania mea [ioannis] qui tante est gre z autoritatis: vt christus credi potuisset. Sicut ꝺr Greg. Esa. xliij. Uos testes mei ꝺr dns: qz ego deus. Joã. iij. Qui accepit eius testimonium signabit qz deus verax est [qñ miserunt] Ecce tpis opportunitas. Nõ enĩ leuitate ꝓboꝝ z animi vltro testificat⁹ est: sed in tempe requisitionis qñ vtile fuit. Eccl. iij. Tẽpus tacendi z tẽpus loquendi. Prouer. xij. Testis repentin⁹ cõcinnat linguã medacij. Ecci. xx. Ab oze fatui reprobabit pabola: qz non ꝺr eam in tpe suo. Tertio subiungit Dignitatem mittentiũ: cũ ꝺr [Judei] Qui legem acceperũt Qui noticiã dei habuerunt. Qui successoꝛes fuerunt ꝓmissionũ que facte sunt patriarchis. De Primo ꝺr ps. cxlvij Nõ taliter fecit oñi nationi: z iudicia sua nõ manifestauit eis De Scõo Baruch. iij. Animeꝺoꝛ esto ipl's dei: quia que deo placẽt manifesta sunt vob. ps. lxxv. Notꝰ in iudea deꝰ in isrl: magnũ nomẽ eius. De Tertio Rho. xv. Dico christum ministrũ fuisse circũcisionis: ad ꝓfirmandas ꝓmissiones patrũ. Ui ergo tante dignitatis viri miserunt. Miserunt autẽ [ab hierosolymis] que ibi fuit ciuitas totiꝰ terre metropolis. Esa. ij. De sion exibit lex: z verbũ dñi de hierl'm. Et prudẽtes misert: qz [sacerdotes] maioꝛes [z leuitas] minoꝛes. Mal. ij. Interrogabant sacerdotes legẽ. z Jbidẽ: Labia sacerdotis custodiũt scientiã: z legẽ requirũt de oze ei⁹: quia angelus dñi exercituũ est. De leuitis autẽ ꝺr parum ante. Pactũ meũ fuit cum leuitis ꝺr dominus exercituũ. pactũ meũ vite z pacis. Si autẽ quẽrit Quare tam solẽnes nũcios miserunt: Dicit Chrys. ꝙ solennitate nunciꝝ allicere intenderũt Joannem: vt aliquid de supra se sentiret: z tunc eũ calumniarentur. Alij autem probabilius dicunt ꝙ magna vita Joannis eos ad hoc excitauit vt tales mitterent [Vt interrogarent eum] Ecce

Intētio indagāde vitatis. Voce ni mereꝫ respōsionis certitudinē. [Tu qs es:] j. Joā. iiij. Nolite oīi spūi credere: sz pbate vtrū spūs ex deo sint.

Et ꝓfessus est et non negauit. Et cōfessus est qz nō sū ego christus.

Hic ponit testimoniū Joānis. Et hz duas ptes. In q̄rū ꝑma Joānes de se rñdet. In scḋa ät rñdet de suo baptismo. ibi. Et interrogauerūt z direrūt. Adhuc ꝑ hāc habz tres partes. In q̄z Prima Respōdet intentōi querentiū quā voce nō expressērūt. In secūda vero Respōdet duabꝫ q̄stionibꝫ i voce expssis. Jbi. Et interrogauerūt eū. quid g̃. In tertia aūt Breuis ponit descpcio nūciorꝫ. Jbi. Et q̄ missi fuerāt. In ꝑma harū partiū tria facit. s. Cōfessionē de se. Assertionē de chō. z Cōfessiōis de se explanatōem. Dicit g̃. [Et cōfessus est] de se ve ritatē. qz ꝓfessus est se nō esse qđ nō erat. Eccl. iiij. Pro aia tua nō cōfundaris dicere vez. Est ei confessio adducēs gl̄az. z est ꝓfessio adducēs ignominiā. Rho. x. Corde credit ad iusticiaz: ore aūt fit confessio ad salutē. [z nō negauit] se esse quod erat. Ut enim dicit Gregoriꝰ. Magis eni elegit solide subsistere in se q̄z humana opinione rapi sup se. Apoc. ij. Tenes nomen meū z nō negasti fidez meā. Mat. xxvj. Etsi oportuerit me mori tecū te nō negabo. ij. Cor. j. Fidelis deus qz sermo nr̄ q̄ fuit apd vos: nō est in illo: est z nō. Mat. v. Sit ꝑmo vester: est est: nō nō. qđ aūt ampliꝰ ē a malo ē. [Et cōfessus est quia nō sum ego christꝰ] Expssio est vitatis ꝓfesse. sup ꝑmo. Nō erat ille lux. Joan. iij. Jpi vos mihi testimoniū ꝓhibetis: qz direram qz nō sum ego chr̄s. Sed q̄rit. Quare iudet q̄rebāt. Quis essz Joānes cū scirēt genꝰ ei⁹? Ad ḃ dicēdū q̄ Quis: q̄rit Aliq̄n subam: Aliq̄n ꝓriam noiatōez. Aliq̄n etiā ꝓsonam ad dignitatē ptinentē. Et ḃ modo q̄rit hic. Quia cū subito ꝓcederet d̄ deserto: stupor erat mūdi z miraculū: z ō dignitatz officij q̄rūt ꝓsonā [z] ideo [Confessus est] se nō esse qđ nō erat [z nō negauit] se esse qđ erat. ḃ ē. ꝑcursorē z vocē.

Et interrogauerūt eū. Quid ergo? Helias es tu? Et dixit. Nō sum. Propheta es tu? Et rñdit. Non.

Secūda pars istius ptis est. Et habz duas ptes. Una qdē Jn q̄ q̄rit de dekmiatis ꝓsonis i lege ꝑfiguratis. Scḋaz aūt Jn q̄ ab ipo q̄rit Que sit ꝓsona: exq̄ negat se esse aliquā ꝓsonaz i lege ꝑfigurataz. z oēs de se ꝓsonas i lege ꝑfiguratas. Jn ꝑmo horū Duo sunt. Querūt eni de Helia. z Que rūt de ꝓpheta in lege ꝑfigurato. Dicit igit. [Et interrogauerūt eū] Eccl. xiij. Et multa loqlatēabit te. z subridēs interrogabit te de absc̄ditis tuis zē. [Quid ergo:] Et antēq̄z audiāt respōsiōez inferūt [Helias es tu:] Propt duo q̄rūt de helia. Quorū Unū est Similitudo habitꝰ: z Vite austeritas. Quarti Reg. j. dr̄ de Helia. Vir pilosꝰ z zona pellicea accictꝰ renes. De Joāne aūt Mat. iij. Ipe Joānes habebat vestimētū de pilis camelorꝫ. z zonā pelliceā circa lūbos eiꝰ. Esca autez eiꝰ erat locusta z mel siluestre. Aliud: Sit ritudo Officij fuit Quia sic Helias ꝑmo diuisit Jordanez in similitudinē z figurā baptismi. iiij. Reguz. ij. Ita ipse Joānes in Jordane baptizauit Mat. iij. z Luce. iij. Jdeo g̃ querunt An in ꝓsona sit Helias: qui Malach. vi. dictus est ꝑcedere aduentū chr̄i. Ecce ego mittā vobis heliam ꝓpheta añq̄z veniat dies dñi [Et dixit Nō sum] helias. Sz obijcit in cōtrariū hꝰ Luc. j. vbi ipe ꝑhibit ante illū in spiritu z vtute helie. Mat. xvij. Helias iam venit z fecerūt in eo quecūq̄z voluerūt. Mat. xj. Si vultis recipere ipe est helias. Ad ḃ dicendū q̄ Joānes senegat esse heliā: in vitate nature. Chr̄istꝰ aūt dr̄ eum heliā esse in officio p̄currēdi z vtute. Unde Luc. j. Non dixit angelꝰ: ipse ꝑhibit añ illū in vitate ꝓsone z nature helie. sed in spū z vtute helie. Vel g̃ qđ dr̄ [ꝓpheta es tu:] Jnstāt vltes querētes studiose z insidiose. Eccl. xiij. Caue tibi z attēde diligēter auditui tuo: qm̄ cum subuersione tua ambulas. Dicit aūt Chr̄ys. q̄ ꝓpheta intellexerūt illū q̄ vt dñs ꝓphetaz ꝓmissus fuit in lege. Deut. xviij. Prophetam suscitabit tibi dñs de fratrib tuis: tanq̄z me audies eū. z hunc etiā ꝓpheta putabāt fore christū Lu. xxiiij. Qui fuit vir ꝓpheta: potēs in ope z sermone coꝝ deo z oīi ꝑlo. Aug⁹. aūt dr̄ q̄ intellexerūt Heliseū: qui etiā diuisit iordanē. iiij. Reg. ij. Jn figurā baptismi [Et rñdit nō] Sz de hoc iteꝝ obijcit: qz ꝓtrariū dr̄ Luc. j. Tu puer ꝓpheta altissimi vocaberis. Mat. xj. Quid existis in desertū videre ꝓphetā: etiā dico vob plus q̄z ꝓpham. Sol'o aūt ad ḃ est q̄ Prophetia dr̄ dupl'r. s. ab Jnspiratiōe ꝓphetica: q̄ est diuina. z sic Ioānes est ꝓpheta. sic dr̄ Lu. j. Et dr̄ ab Enūciatiōe ꝓphetica. et sic est plus q̄z ꝓpha. qz est vox vbi: ꝑsens vbū ostendens: z nō procul in futurū enūciās Et sic patet solutio contrarietatis.

Dixerunt ergo ei Quis es? vt responsuz demꝰ his qui miserūt nos Quid dicis de teipso? Ait.

Adhuc ꝑsistunt ptinaciter inq̄rētes. Prouerb. xxvij. Quo ꝓbat in cōflatorio argētū: z in fornace aurū. sic ꝓbat hō ore laudantiū. Ps. q. Qui me laudabāt: aduersum me iurabāt. Adhuc instabāt magna de ipo inferētes vt incitarēt eū vt aliq̄d suꝑa se sentiret. Dixerūt aūt duo. s. q̄rētes Cuiꝰ ꝓsonā gerat: z q̄d de officio suo de se dicat: Dicūt g̃ [Quis es] ḃ est cuiꝰ geris ꝓsonā q̄ de tali ptāte te intromittis: q. dicerēt: incertum dedisti de te responsuz. Mat. vij. Nolite sanctū dare canibꝫ. neq̄z margarit. nolite ꝑicere añ porcos [vt respōsum demus] hoc est dare possimus [his q̄ miserūt nos] acti dicant. etsi non ꝓpr̄ nos: tñ ꝓpr̄ dignitatem mittentiū nos: certū da de te ipo responsum. Job. xx. Cogitatiōes mee varie succedūt sibi: z mens in diuersa rapit [Quid ergo [dicis de teipo:] acti dicāt: Nos magna ꝓsumimus de te. Sed bene negas. Quid ergo de teipo predicas: Et sicut dr̄ Chr̄ys. Magna de chō dixisti [q̄d [q̄ [dicis de teipo:] Et sile Judei dixer̄t dño. Jo. vij. Nemo aliq̄d occulto facit: z q̄rit ipe i palā ee.

Si ḃ facis manifestas te mūdo Omnia enim bec dixerūt vt dr̄ Chr̄y. qz aliq̄d extraq̄re volebāt: p qđ aliq̄d supra se diceret. Sz vt dr̄ Greg. Ueritatē cōfitendo: elegit: vt vitatē dicēdo: eius mēbrū fieret: cuius nomē sibi fallacē nō vsurpasset. ps. xxxviij. Posui ori meo custodiam: cum consisteret peccator aduersum me. Et ideo sequit: hūilis: ō se: z cauta: z vitate plena rñsio [ait] nō se laudādo Prouerb. xxvij. Laudet te alienꝰ: z nō os tuū. extraneꝰ: z nō labia tua.

Ego vox clamātis in deserto dirigite viā dñi: sicut dixit Esaias ꝓpheta Et qui missi fuerant: erāt ex pharisēis

Hec est Joānis ō se fetā cōfessio. Et hz duas ptes. In quaꝝ ꝑma ponit Cōfessio. Jn scḋa aūt Cōfessiōis ꝓfirmatio: p Esaiā. Dicit g̃ [Ego vox] Non quidē in ꝓsona: sed in officio z sīlitudine. Dicit aūt quattuor. Quid sit. Cuius. Ubi. z Qd qd. Quid sit: q̄ [vox] Propt quattuor. Vox em̄ verbū precedit: qz Jn voce formaf verbū: vt dr̄ Aug⁹. Et sic Ioānes: ꝑcursor est verbi. Lu. j. Preibis ante faciē dñi parare vias eius. Scḋz est Q̄ vox verbū declarat: sicut Ioannes declarabat chr̄istuz. Jo. j. Ecce agnꝰ dei: ecce qui tollit pcā mūdi. Tertium est Q̄ vox deficit: z vbum auditū ꝓficit. Jo. iij. Me oportet minui: illū aūt crescere. Quartū ē: Q̄ vox est inutilis z absq̄z vbo Et sic fuit inutilis pdicatio Ioannis sine chr̄o. Act. xix. Joānes baptizauit in aq̄: dicēs Jn eū q̄ post se venturus esset vt crederēt. ḃ est: in Jesum. Act. j. Joānes quidē baptizauit aqua Sic g̃ dr̄: vox [clamantis] q. d. Nō mea sum vox: sed eius q̄ clamat Jntentiōe deuotionis. Instantia pdicatiōis. Uirtute vocatiōnis. De intentione deuotiōis Heb. v. Jn diebꝰ carnis sue pces: su pplicatiōes q̄z ad deū cū clamore valido z lachrymis offerens: in oīb exauditꝰ est p sua reuerētia. De instātia pdicatiōis. ps. lxviij. Lassus clamans: rauce facte sunt fauces mee: q̄z in illo clamore saluē desiderabat. Esaie. xxxviij. Sicut pullus hirundinis sic clamabo: meditaboꝝ vt colūba. De vtute vocatōnis: q̄ vocabat etiā Lōge in peccatis exītes ad pniam. Mortuos ad vitam. z Surdos ad auditū. Jo. vij. Stabat iesus z clamabat dicēs. Si quis sitit: veniat ad me z bibat. Uñ z Lazarū suscitās: clamabat. Jo. xj. Et de surdis dr̄ Esa. xlij. Surdi audite. z q̄s surdꝰ: nisi ad quē nūcios misi. Sic est g̃ [vox clamantis] z a somno peccati hoies excitāt. Rho. xiij. Hora ē iam nos ō somno surgere. Et vbi: [in deserto] Nō significat Judeā in primo ad desertū redigendā. Uel Mundū a sanct̄ deserendū. Uel ad ifam Solitudinē: vbi ipedimentū a multitudie tumultuantium nou habebat. Uñ Moyses Exo. iij. minauit gregē sibi cōmissum ad interioza deserti. ḃ ē ad mystica legis deserēde Et Mat. iiij. Ductus est iesus in desertū a spū. hoc est: vbi sancti mundum deseruerūt. Et Lu. j. Joānes erat in deserto agens: vbi multitudo tumultuantiū deuotionē suā nō impediuit. Mar. vj. Uenite in desertū seorsum: z requiescite pusillū Sic g̃ est vox clamātis in deserto.

Ad Quid aūt Uel Quid clamat [dirigite viā dñi] Uia dñi mandata eius sunt. Que via (sicut dicit glo.) dirigit ꝑ fidē z opa: per q̄ ingredit chr̄s ad nos: z nos ad ipm. ps. xvj. Perfice gressus meos in semitis tuis: vt non moueant vestigia mea. Heb. xij. Gressus rectos facite pedibus vestris: vt non claudicās q̄s erret: magis aūt sanet. Sz videtur impossibile qđ clamat: qz dr̄ Dicere. x. Scio dñe q̄ nō est in ptāte hois viā eius: neq̄z viri ē. vt ambuler z dirigat gressus suos. Sz ad ḃ dicēdū: q̄ hois est ꝑparare cor. z tunc deus dirigeꝫ. Greg. Uia dñi ad cor dirigit: cum ad ꝓceptū animꝰ ꝑparatur. Prouer. xvj. Hois est ꝑparare animū: z domini gubernare linguā zē. [sicut dicit Esaias ꝓpheta] ibi. Et est Cōfirmatio respōsionis Ne pateret calūniā ab insidiantib. Et vt etiā scirēt: cuiꝰ officiuz assumeret Et ideo sequit Tertia ps istiꝰ partis: q̄ ē Descriptio nūciorꝫ [z q̄ missi fuerāt] ad Ioannē [erāt ex pharisēis] egregijs quidem in sc̄pture scia. sed calūnioſis ex inuidia. Unde dic Glo. Bede: q̄ audierāt pharisei in ꝓphetis: esse venturū z baptizaturū in Jordane. Figurā aūt baptismi in Helia z Heliseo non dubitabant ꝓcessisse vñ z nūc eos resurrexisse putabāt z baptizare. Uñ z nō interrogabāt dicētes. Es tu vn⁹ ꝓphaꝝ: sz solūmodo dicēres. Es tu ꝓpheta: ille vicz qui ꝑfigurabat baptismū: Et ideo dicunt nunciꝫ ex pharisēis esse ꝑcipui. Isti etiā inuidie zelo stimulati fuꝝ semꝑ: ad oīa illō: qđ nō ꝑ eos incepit. Et ideo nūc (vt dr̄ Chr̄y.) Joanni calūniā facere voluerūt: si eaꝝ in ꝑmone capere potuissent. Mat. xvij. Pharisei cōcilium inierūt: vt iesum caperēt in ꝑmone.

Et interrogauerūt eū et dixerunt ei Quid g̃ baptizas si tu non es christus: neq̄z helias: neq̄z ꝓpheta?

Hic ponit confessio de baptismo Joannis. Et hz duas ptes. s. Calūnioſam phariseoꝝ interrogationē. z Cōueniētissimā Joannis rñsionē. Jn ꝑma haꝝ dr̄ [Et interrogauerūt eū] pharisei. s. Joannē. q̄ sic dr̄ Chr̄y. Cū eū blandicijs attrahere ad id qđ intēdebāt nō possent: statī calūniā fūmiserūt dicētes [quid ergo baptizas] ḃ est Quare ꝑsumis z vsurpas tibi officiū baptizādi: cū vicē ꝓsonaꝝ q̄z scḋa baptizare cōcedit: nō geras sicut ꝓrio ore es ꝓfessus: Sic r. j. Paral. xxiij. Non est tui officiū vt adoleas incēsum in ꝓspectu dñi: sed sacerdotū dñi: ḃ est filioꝝ Aaron Jta dicūt hic: intendētes q̄ baptizare non sit officij Ioannis [si tu nō es christꝰ] q̄ ptāte ꝓria baptizabit Ezec. xxxvj. Effundā sup vos aquā mū. z mū. ab. ō. inq̄na. vīs: z abvni. idol' vīs mū. vos: z da. vob spi. no. Zach. xiij. Erit fons patēs domꝰ dauid in abluti onem peccatoris z mēstruate [neq̄z helias] quitante virtutis fuit: vt ignem de celo deiceret. iiij. Regum ꝑmo. z in quo figura baptismi p̄cessit. Ecclesiastici. xlviij Amplificatus est Helias in mirabilibus suis: Et quis poterit similiter gloriari tibi: qui suscitalisti mortuum ab inferis [neq̄z ꝓpheta:] Uel: ille q̄ in lege ꝓmissus est. Uel: Heli

seus cui⁹ magnalia tot fuerunt. z in eo etiã figura baptismi pcessit. Attende autẽ q̃ bonitas Joannis tria de se negat. Nobilitatẽ: dignitatis z potestatis: in hoc q̃ dicit. Non sum ego chr̃s. Magnitudinẽ: virtutis et sanctitatis: in ꝟ q̃ dicit. Nõ sum Helias. Excellentiã: sapiẽtie z illuminatiõis: i hoc q̃ dicit. Nõ sum ꝓpheta. In his enĩ tribꝰ maxima peccata superbie z iactãtie fiũt cõtra deũ. Angel⁹ enĩ psumpsit ptãtem ꝰtra deũ z cecidit. Homo ꝑm⁹ sapientiã: z expulsus est a paradiso. Antichrist⁹ usurpabit sanctitatẽ virtutis z damnabit. Hieremĩ. ix. Nõ gloriet sapiens i sapiẽtia sua: neq; gloriet fortis in fortitudine sua. neq; gloriet diues i diuitijs suis: Sed in hoc gloriet qui gloriat: scire z nosse me. Fortitudo refert ad potestatẽ: z diuitie ad sanctitatis virtutẽ.

Respondit eis Joannes dicens: Ego baptizo in aqua.

Ecce pars de cauta z vera z humili respõsiõe Joannis. Et habet duas partes. In quarũ Prima De suo baptismo confitet humilia. In secũda autem De baptismo chr̃isti cõfitet sublimia. Dicẽ g̃ ⌊Ego baptizo⌋ quia meus actꝰ: est actꝰ hominis in baptizando: qõ nõ est in baptismo chr̃i. Unde sensus est. ⌊Ego baptizo.⌋ hoc est corpꝰ abluo. Unde Glo. Non imputet qõ ago audacie: q; corpora abluo aqua: nõ aufero pctã: ꝛ sicut nascendo z pdicãdo pcursor sum: sic baptizãdo. Et ideo iterabat baptismꝰ Joãnis. Uel potius: Uere z recte chr̃isti baptismate baptizabãt q̃ a Joãne baptizati fuerũt. Actuũ. xix. In quo baptizati estis: Ac illi dixerũt. In Joannis baptismate. Ettũc baptizauit eos in nomie dñi Jesu. Act. ſ. Joannes q̃dem baptizauit aq̃. Joannes enĩ introduxit ad ꝓsuetudinẽ baptizandi in materia z actu baptismi: sz non in forma quã ꝓferebat sanctificatiõnem. Et ab his duobꝰ Baptista vocat. Et nullus Apostolorꝰ vel Discipulorũ vocat Baptista. q; illi baptisma chr̃i ꝓferebant. hoc est. in quo chr̃us intus opabat. q; aliter tot essent baptiste: quot sunt baptizãtes. Et sic humilia de se ꝓfitet Joãnes. Rhom. xij. Nõ alta sapiẽtes: sed humilibꝰ ꝓsentiẽtes. Psal. cxxx. Neq; ambulaui i magnis: neq; i mirabilibꝰ sup me.

Medius autẽ vestrũ stetit quem vos nescitis.

Hic sublimia de chr̃o cõfitet. Tãgit autem Tria. Mediatorem: Occultatorem: z Dignitatis altitudinẽ. Circa mediationẽ tãgit duo. Mediatoris naturã z actũ. z Mediatoris rectitudinẽ. De primo dicit ⌊Medius aũt vestrũ⌋ Ad lr̃am. Inf̃ vos veniẽs ad baptismũ: nõ se ꝓferẽs vobis q̃n bũiliter veniat ad baptismũ vt baptismus sanctificet. Mat. iij. Uenit Jesus ad Joannẽ vt baptizaret ab eo. Joannes aũt ꝓhibebat eũ: dicẽs. Ego a te debeo baptizari. z tu venis ad me. Jesus aũt dixit illi. Sine modo. Sic enĩ decet nos implere oẽm iusticiã. ⌊Medius autẽ⌋ quia mediꝰ inter deum z homies. j. Timoth. ij. Mediator dei z hominũ homo chr̃istus Jesus. Uel ⌊mediꝰ⌋ qui se oĩbus ꝓpositis z ꝓpositꝰ exhibet ad vsũ. Gene. ij. Lignũ vite positũ in medio paradisi. Sic medius vestrũ z mediator vester ⌊stetit⌋ erectus q̃ nũq; fuit ad vicia incuruat⁹. Lañ. vj. En ipe stat post parietẽ nostrũ: qz solus rectꝰ: ad parietẽ infirmi stetit corpis ⌊quẽ vos nescitis⌋ Tãgit bũilitatis occultationẽ. qz ita bũilis inter alios apparuit: q̃ nõ cognoscebat etiã a sanctꝭ. Jo. j. Et ego nesciebã eũ. Sed vt manifestaret in ifr̃l: ideo ego veni in aq̃ baptizans. Esa. xlv. Uere tu es deꝰ absconditus: ds ifr̃l saluator. Esa. liij. Quasi absconditꝰ est vultus eius z despectꝰ, vñ nec reputauimus eũ. Act. xvij. Qõ ignorãtes colitis: ꝟ ego annũcio vob. Luce. x. Bti oculi q̃ vidẽt que vos videtꝭ. Dico enĩ vob q̃ multi reges z ꝓphete voluerũt videre q̃ vos videtꝭ: z audire que vos auditis: z nõ audierũt.

Ipse est qui post me venturus ẽ: qui ante me factus est. cuius ego nõ sum dignus vt soluã eius corrigiam calciamenti.

Hic confitet de chr̃o sublimia Et tãgit Tria. scz q̃ altitudo chr̃i regis debuit hr̃e ꝓcursorẽ q̃ eum ꝓcedit f̃m dignitatẽ: q̃ nullus sanctorꝰ sufficit ad minimi obsequij sui condignã idoneitatẽ. Dicit g̃. ⌊Ipse est qui post me⌋ Nascẽdo Predicando. Moriẽdo ⌊venturus est⌋ quẽ ego vt ꝑcursor ꝓ nuncio: sicut lucifer solem: sicut ꝓco regẽ: sicut ꝓpheta saluatorẽ. Mat. xxj Nouissime aũt misit ad eos filiũ suũ dicẽs. Uerebunt filiũ meũ. Post ioannem: etiã venturus erat: q̃ oĩbꝰ humilibꝰ erat humilior Esa. liij. Uidim⁹ eum nouissimũ virorꝫ. Unã Esa. xlv. In ꝑsona ioãnis dr̃. Ego ante te ibo: z gl̃iosos terre humiliabo. Beñ. xlj. Ꝓconis vox clamãte vt oĩbus cor̃ eo genua flecterẽt: z ꝓpositum scirent vniuerse terre esse egypti. hoc est: mũdi. ⌊qui ante me factꝰ est⌋ Eternitate. Dignitate. z Gratie causalitate. Ecc. xxiiij. Ab initio z ante seculã creata sum. Prouerb. viij. Ordinata sum ab eterno. z sic ꝓcedit eternitate. De dignitate Deꝰ j. Eũ sit splẽdor glorie: z figura substãtie ipsi⁹ : porrangz oĩa ꝟbo ꝟtutis sue: purgationẽ peccatorꝫ facies: sedet ad dexterã ma. in exc̃. tãto melior angelis ef. q̃to differentiꝰ ꝓ. ll. no. hereditauit. De gr̃e causalitate Joan. j. Gr̃a z veritas ꝑ iesum chr̃istũ facta est: Joannes aũt non cõferebat gr̃am. ij. Paralip. j. Dominus erat cum eo z magnificauit eum in excelsum. Eiusdem. ix. Magnificatus ergo rex salomon. hoc est: pacificus fuit super vniersos reges terre diuitijs z gloria. Hec tamẽ in ante habitis expositꝰ sũt ⌊cuius ego nõ sum dignꝰ⌋ nec̃ q̃ aliq̃s ⌊vt soluã corrigiã calciamẽti sui⌋ Nõ vt Chry. dicit: minimi seruitij est obsequium. Hoc est. non sum dignus vt in minimis eius obsequijs apparea. Luc. xv. Jam non sum dignus vocari filius tuus. fac me quidem sicut vnum de mercẽnarijs tuis. Quidã tamẽ dicũt q̃ ꝟ figurate ꝓferet: se ad spõsum nõ esse idoneũ: vt ducat spõsam chr̃i eccl'am. quã si duceret: nomẽ spõsi usurpãdo: f̃m legem calciamenta chr̃isti soluere deberet. Deut. xxv. Uocabit nomẽ eꝰ dom⁹ discalciati i ifr̃l. quod imꝓperiũ chr̃isto nolebat facere ioannes.

Ruth. iiij. Solue g̃ calciamentũ. Ita dixit Boos: q̃n duxit Ruth. Aliter exponit q̃ calciamentũ deitatis chr̃i: fuit humanitas Pes aũt deitas. z corrigia fuit ipsa vnio. ꝑs. lix. z. cvij. In idumeã extendam calciamentũ meũ. Dicit g̃ Joãnes q̃ non est dignus soluere: hoc est indagarez exponere corrigiam. hoc est vnionis mysteriũ aperire. Esaie. liij. Generationẽ eius q̃s enarrabit: q. d. ꝓ digne nullꝰ.

Hec in bethania facta sunt trans iordanẽ: vbi erat ioãnes baptizãs

Ultima pars est in qua describit Locus: vbi tã memorabile testimoniũ est perhibitũ. Tres autez sunt cause quare describit Locus. Una quidẽ quã dicit Chry. vt sciat q̃ non in angulo factũ est istũ: sed cor̃ multis: z in manifesto cor̃ eis qui cõfluebant ad ioannẽ: de oĩni genere boĩm z locorꝫ. Secunda cã f̃m eundẽ est: quia paulo ante factuz est. zsi quis dubitaret: poterat requirere ab hominibꝰ ibi manentibꝰ. Tercia autẽ causa mystica est: quia Bethania domꝰ obedientie interꝓtat. que q; respicit oĩe ꝓceptũ: necessaria est baptizatis. quia ipa est ꝓfecta iusticia: sicut chr̃istus veniẽs ad baptismum dr̃ Mat. iij. Sine modo. Sic eñ decet nos implere omnẽ iusticiaz. ſ. Reg. xv. Melior est obedientia q̃ victime. z auscultare magis q̃ offerre adipẽ arietũ Dicẽ g̃ ⌊Hec in bethania facta sunt trans iordanẽ⌋ Hoc vt dr̃ Beda: dicit ad differentiã illius Bethanie que erat iuxta hierlm: vbi dñs Lazarum suscitauit. Et sic due erant Bethanie. Una iuxta hierusalem Altera trans Jordanem: vbi erat tũc Joãnes baptizans. Tamẽ Chry. non vult eaz vocari Bethaniã: sed transitio quã ipe exponit: habz sic. ⌊Hec in bethabora facta sunt⌋ Sed prima lr̃a est cõmunior.

Altera die vidit ioannes iesuz venientem ad se.

AA Hic incipit pars illa que est de Inductione audientium ad fidẽ testimonij. Diuidit aũt hec pars in duas. In quaz Prima ponũt Testimonia ioannis ad fidẽ chr̃isti cõuertentia. In scõa aũt ponitur Ipsa conuersio facta in audientibꝰ. Ibi: Et audierunt eũ ⁊c. Adhuc Prima harũ subdiuidit in duas. In quaz Prima Per testimonium excitat audientes. In scõa aũt Iterato testimonio inducit credẽtes. Ibi: Altera aũt die. Adhuc prior harũ subdiuidit in tres ptes. In quaz Prima Excitat audientes ad excellentiã chr̃isti in duaby naturis: reparantis lapsum generꝭ humani In scõa Iterat excellentiã chr̃isti: quã habet ab eterne sue deitatis z ꝓdestinationis ad opus redemptiõis dignitate. Ibi: Hic est de quo dixi. In tertia Inducit excellẽtiam sui operatꝭ in sacramẽtis. Ibi: Et ego nesciebam eũ. In Prima baz tanguñt tria. In quorũz Primo tangit Joãnis in vsu iesu lympiditatẽ. In scõdo Dñi iesu bũilitas. In tertio Testificantis veritas. Dicit g̃ ⌊Altera aũt die⌋ Qz vna die: phariseis de absente iesu testimoniũ ꝓhibuerat: in qua die fulsit lux intelligentie ioannis de absente. ⌊Altera aũt die⌋ post illã: lux ĩtellectus reflexa ad sensum fulsit de ꝓsente. Prouer. iiij. Semita iusti q̃si lux splendẽs z crescẽs in ꝓfectũ diem. Talis eñ visio de luce (q̃ vera est lux illuminãs omnẽ hominẽ venientẽ in hũc mundũ) vere die facit in cordibꝰ sanctorꝫ Sap. xviij. Sanctis tuis maria fuit lux Et post pauca. Propter qõ ignis ardentem columnam ducẽ habuerunt ignote vie: z solem sine lesura boni hospitij pstitisti. Et ideo per colũnã ducebant lucis: ad veri cognitionẽ. z p solem (in tabernaculo sui luminis eos hospitantẽ z circũdantes) ab erroꝛ tenebris defendebant. Et ideo in ꝟ lumine ⌊vidit ioannes iesum⌋ z cognouit Job. xlij Nunc oculus meꝰ videt te: idcirco ipe me reprehendo. Luc. ij. Uiderũt oculi mei salutare tuũ. Et hec ẽ vna de gratijs facꝭ Joãni: q̃ intus z extra: cordis z corpis oculis meruit videre iesuz ⌊venientem ad se.⌋ Ecce visa dñi humilitas. qz ipe maior exijs venit ad minorẽ. Mat. iij. Ego a te debo bap. z tu venis ad me. sed hec est simꝫ amoris z bũilitatꝭ. Joxiiij. Ad eũ veniem⁹ z mansionẽ apud eũ faciem⁹. Mat. viij. Ego veniã z curabo eũ. Ita z nũc curaturus orbem per baptismi scificationem venit ad Joannem.

Et ait Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi.

Ecce testificatis vitas de excellẽtia saluatorꝭ in vtraq; natura: lapsus hoĩs reparãtis. Et ideo duo dicẽ. scz Mãsuetudinẽ patiẽtꝭ: z Uirtutẽ passiõis. Primũ est bũilitatꝭ. Scõm est Diuinitatis Primũ tangit cum dr̃ ⌊Ecce agnus⌋ In q̃ tria tangit. Presentie. ſ. designationẽ chr̃i Mansuetudinẽ z virtutẽ. Et diuinã imolationẽ. Presentie chr̃i designationẽ tãgit cum dr̃ ꝓ demonstratõez ⌊Ecce⌋ qui sp scipz saluatẽ nostrã operãs exhibuit. ꝑs. xxxix. In capite libri scriptum est de me: vt facerẽ tuaz voluntatẽ deus meꝰ. Esa. lxij. Ecce saluator tuꝰ venit. Ecce merces eius cũ eo: z opus illius cor̃ illo. ⌊agnus⌋ In ꝟ tangit mãsuetudo. Hiere. xj. Ego quasi agnꝰ mãsuetus qui portat ad victimã. Uel qz agnꝰ in greco: est idẽ qõ pius. Latine aũt: agnꝰ ab agnoscẽdo dicit⁹ est. qz vocẽ matrꝭ in toto grege balãtis agnoscit: z agnoscit ab ea. Et sic in agno notat Mãsuetudo z Pietas: z Agnitio suoz. Mãsuetus eñ ẽ mal' ad se ꝓfitis (al's cõuertis) Pius aũt. ꝟ est benivolus bonis z diligẽtissime agnitionis: agnoscẽs suos. De mãsuetudine. Nunc. xxj. Erat moyses mãsuetissimꝰ oĩm virorꝫ q̃ erant sup terrã. Moyses autẽ figura est chr̃i: qui sic dr̃. Esa. liij. Sicut ouis ad occisionẽ ducet: z q̃si agnꝰ cor̃ tondẽte se obmutescet: z nõ aperiet os suũ. De pietate dr̃. j. Timo. iiij. Exerce teipm ad pietatẽ Pietas eñ ad oĩa valet: ꝓmissionẽ hñs vite que nũc est: z future. De agnitiõe Joã. x. Ego agnosco meas: z cognoscũt me mee. ij. Timo. ij. Cognouit dñs qui sunt eiꝰ. Sic g̃ agnꝰ est Agnꝰ est etiã ab vtilitate. Qui Lanã sue ꝟuersatõis ꝓ exijs dat in vestimẽtũ ꝟtutꝭ. Et Larnẽi cibũ nutrimẽti spũal'. Et Lac doctrine in potũ quul' nondũ ad solidũ cibũ ꝓfectis. De ꝓmo dr̃ Job. xxxj. Si non de velleribꝰ ouium mearum calefactus est. De lacte aũt. j. Cor. tertio. Tanq̃ parvulis in chr̃isto lac vobis potum dedi nõ escã. De lacte simꝫ z lana Ezec. xxxiij. Lac comę

debatis z lanis oplebamini. Est aũt z innocẽs sicut agnus. Et ideo Exo. xij. dicit q erit agnus absq; macula. Carnẽ autẽ in cibũ dat pfectis. Lazo mea vere est cib. Joan. vj. Et sanguis meꝰ ve est potꝰ. Sup Lucã aũt plura ō agno sũt notata Luce. x. Sup illud. Ego mittã vos sicut agnos i/ ter lupos. Et ideo hec sufficiãt [dei.] Ideo dicit ō quia agnus est sacrificiũ dei: sicut dicit Exodi. xij. Tolletis agnũ: z immolabit eũ vniuersa multitu do ad vesperã: hoc est: in mũdi fine. Et ideo Nũeri xxviij. dicit. q agnus est sacrificiũ iuge quod sem p est offerendũ. hoc enĩ fit p peccatꝫ. Uel [agnus dei] qz qui est filius dei: specialiter est hic agnꝰ dei Apoca. xiij. Uidi supra montẽ sion agnũ stantẽ. z cũ eo centũ q dragintaq; tuor milia: q̃ significant vniuersitatẽ redẽptorũ. Secũdũ aũt tãgit Uir tutẽ passiõis: quã habz ex deitate: cũ dicit. [Ecce qui tollit peccata mũdi.] Acsi diceret. Ego p/ curro z ostẽdo pcã: inuitãs ad pniaz. ille autẽ tol/ lit: z Regeneratõis sacramẽto: z Uirtute sui san/ guinis: excludẽs angelũ pcursorẽ. Et ĩ figura bu/ ius postes z supliminaria sanguĩe agni liniri pci/ piunt. Exo. xij. Esa. liij. Pro eo q tradidit in mor tẽ aiam suã: z cũ sceleratis reputatꝰ est. z ipe pecca ta multoꝝ tulit. z p trãsgressoribꝫ orauit vt non perirent. j. Pe. ij. Peccata nra ipe pculit in corpo re suo super lignum.

Hic est de quo dixi: Post me vẽit vir: qui ante me factus est: qz pri/ or me erat.

Dic iterat testimoniũ: z excitat audiẽtes a digni/ tate eterne sue deitatis z pdestinatõis ad opꝰ redẽ ptõis. Et dicit tria. Posteriorẽ in tẽpore christi ma/ nifestatõem. Et Precellentẽ dignitatis ad se opa/ tionẽ. Et Ipam eternitatẽ. De pmo dicit [Hic] p sentialiter demõstratꝰ [est: de quo dixi.] Offert enĩ se vltro ad saluandũ. Prouer. j. En pferã vo/ bis spiritũ meũ. [Post me venit vir] Hoc hic addit q dicit: vir: Quia vir erat Uirẽs in natura. Uirens in gra. Uirẽs in virtute et sapiẽtia. O mia virere facies in salutẽ ope. De primo Hiere. xxxj. Nouũ faciet dñs sup terrã. femina circũdabit vi/ rũ. De secũdo Job. j. Erat ille vir magnꝰ inẽ oĩs oriẽtales. De tertio Esa. liij. Apphendent septem mulieres virũ vnũ: hoc est: christũ: septem virtu/ tes. in quibus vniuersitas virtutũ continet. De quarto Zachar. vj. Ecce vir oriens nomen eius. z subter ipm oriet. Psal. lxxj. Oriet in diebꝰ eiꝰ iu/ stitia: z abundãtia pacis. Item Psal. j. Beatꝰ vir qui nõ abijt zc. Et erit tanq; lignũ quod plantatũ est secus decursus aquaꝝ: qõ fructũ suũ dabit in tẽpore suo [qui ante me factus est.] B ẽ. sicut prius: qui pdestinatõe z ordinatõe diuina: digni/ tate factꝰ est [ante me] hoc est: vt sit añ me vt rex ante pzeconẽ. z sicut sol ante luciferũ. De primo Apocal. j. Primogenitus mortuorũ z princeps regũ terre. De secũdo Malach. iiij. Uobis timẽ/ tibus nomẽ meũ oriet sol iusticie: z sanitas in pẽ nis eius. Unde sicut sole crescẽte decrescit lucifer z abscondit, ita christi lumine cozuscãte decreuit,

Joã. iij. Me oportet minui: illũ aũt crescere (quia prior me erat) eternitate: qz ab eterno pdestinatꝰ est vt esset prior ioanne z ꝑlibet sancto. Rho. j. Qui p destinatus est in virtute ꝟz spũ sanctificatõis. Nul li enĩ sanctoꝝ pcedit: q sanguĩe spõsam eccl'am ac/ cipiat z mũdet nisi sibi Hoc enĩ hz virtute Deitatꝫ: que sola mũdat a peccatꝫ. z virtute Humanitatꝫ: q̃ ad spõsam conformat. Et sic prior est Eternitate: z Dignitate z Efficacia gr̃e redẽptionis

Et ego nesciebam eũ Sed vt ma/ nifestet in israel: propterea veni ego in aqua baptizans

Dic incipit pars tertia in q̃ inducit Excellẽtiã chri sti in sacramẽtis operãtis. Et diuidit in duas par tes. In quaꝝ Prima tãgit ea que faciũt Insuspi cabile a falsa suspitiõne testimoniũ. In secũda aũt tangit testimoniũ ipm Jbi: Ego vidi z testimoni/ um phibui. In priori aũt partũ harũ tangit tria. Quoꝝ Primũ est Ablatio male suspicatiõis: que esse potest ꝓpter gr̃am familiaritatꝫ. Secunduz est Signum corporaliꝫ apparens in argumentũ veri/ tatis Jbi. Et testimoniũ phibuit Tertiũ aũt est Au toritas reuelatõis Jbi. Et ego nesciebã. In primo duo facit. Primo Abnegat ex familiaritate psone acceptionẽ. Et testimoniũ sui ponit finẽ z necessita/ tem. Et dicit [Et ego] q̃uis de ipo feram testi moniũ [nesciebam eũ] ex aliq̃ familiarꝫ amici/ cie noticia: qz nõ sum secũ cõuersatus in domo vel in patria: sed in heremo. q̃uis ĝ nouerim in vtero materno deitatẽ ipius: tñ ex familiari noticia san/ guinis vel cõuersatiõis psonam non accepto: vt p/ pter hoc feram testimoniũ: quia ista carnali amici cia neminẽ noso. ij. Loꝝ. v. Jtaq; ex ꝟ neminẽ no/ uimus ꝟm carnem: etsi cognouimꝰ ꝟm carnẽ chri stum. sed nunc iam non nouimꝰ. Jsta sola noticia cõmendabilis est in sanctꝫ: que nõ ex carne: sed ex so la dei gr̃a pcedit. Matth. xvj Beatus es Simon bariona: qz caro z sanguis non reuelauit tibi zc. Hoc ergo vult dicere ꝟm Ebrẏs. [Ego] ꝟm carna lem affectum [nesciebã eum] vnq; : quia mihi cõuersanti in deserto: carnalis eius psentia ignota fuit [sed vt manifestet] audiẽtibꝰ me [in israel] ꝟ est in Judea. Ubi noticia dei esse debet: z Cui p/ missus est saluator. z ꝟ quibꝫ ad gẽtes fides eius debet deriuari [propterea ego veni] missus a ꝺo [in aqua] que corpus tm̃ abluit [baptizans] z ad suum baptismum homines inducens et assue/ scens. Luce. iij. Factum est verbum domini sup io/ annem Zacharie filium in deserto: z venit in oẽm regionem iordanis predicans z baptizans. Esaie duodecimo. Notas facite in populis adinuentio/ nes eius. mementote: quoniã excelsum est nomen eius. Tamen Augustinus dicit q nesciebat eum Joãnes. id est: non vt hominem vel deum: quẽ añ te diu ab ineunte etate cognouerat. sed nesciebat eũ vt baptistam verum z peccata tollẽtem. Et ideo di cunt: q cum quinq; modis Potestas baptizandi cognosci possit scilicet Potestas autoritatꝫ: z Po testas cooperatiõis. z Ptãs inuocatiõis. z Ptãs excellẽtie, z Ptãs ministerij: q Joãnes nesciebat

eũ put est talem potestatẽ conferens. nesciuit enĩ q nullã istaꝝ prãtum alij vellet conferre nisi potesta tem ministerij. Nõ qualiter intelligendũ sit: opor/ tet exponere istas ptates. Est enĩ ptãs autoritatis illa q̃ ꝑtia autoritate opat in baptismo ad impssi/ onem characteris z sanctificationẽ abluentẽ a pec/ catis: z institutionis sacramẽti. Hanc enĩ solus de us habet: et nulli conferre poterit q sit deus. qz ne/ mo sua autoritate poterit dimittere pcã nisi solus deꝰ. Esa. xliij. Ego sum Ego sũ ipse q deleo iniqta/ tes tuas ꝓpter me. Ps̃. l. Tibi soli peccaui et malũ coram te feci. Mar. ij. Quis potest dimittere pcã ni si solus deus: Ptãs aũt cooperatõis est: vt hõ virtu/ te ꝑtia cooperetur deo: ad mundationẽ interiorem z baptismi sanctificationẽ. Et hanc etiã deus alij cõ/ ferre nõ potuit. q̃a nõ potuit cõferre q secũ aliqua creatura esset deus. Esa. xliij. De gentiby nõ est vir mecũ. Et ibidẽ. Circũspexi z nõ erat auxiliator. Eccl'i ij. Respiciẽs erã ad adiutoriũ hoĩs z nõ erat. Po testas aũt inuocationis est: vt inuocato noie alicu/ ius: baptisma sc̃ificaret: sicut inuocato noie trini/ tatis. Et hanc quidem cõferre potuit: sed noluit: ne tot essent baptismi quot baptizãtes. q̃a ꝺr Eph. iiij. Una fides: vnũ baptisma. Ptãs aũt excellẽtie est: vt excellentiori baptizante: excellentꝰ est baptisma. Et hoc noluit cõferre hoĩ: ne spes poneret in hoĩe. quia dicit Hiere. xvij. Maledictꝰ homo q confidit in homine: et ponit carnẽ brachiũ suum. Potesta/ tẽ aũt ministerij potuit cõferre z cõtulit: vt ministri ecclie essent ministri christi in sacroꝝ collatiõe: z nihil obesse posset ministris vbi bonus est dñs: vt dicit Aug. In multis autẽ ꝓdesse poterit minister bonus. j. Loꝝ. iij. Si nos existimet hõ vt ministros chri et dispẽsatores misteriorꝝ dei zc. Nesciebat aũt Jo/ annes q ptãtes tres medias nulli collaturus erat q̃s ꝓferre poterat. Sicut nesciebat ꝟm Herod. Utꝝ p septm ad infernũ descẽsur erat: vel p aliũ libera/ tionem ab inferno pfectur, sed bene sciebat q̃ po/ testatem autoritatis nulli erat collaturus: z minis/ terij potestatẽ collaturus erat ministr. Et hoc mõ intelligit illa longa glosa Augustini que dicit: visa colũba dicit se p eã didicisse zc. Expositio aũt Ebrẏ sostomi lr̃alior est. sed Augustini subtilior.

Et testimoniũ phibuit Joãnes dicens Quia vidi spiritum descẽ dentem quasi columbam de celo: et mansit sup eum.

Dic facit credibile testimoniũ p signũ spũssan/ cti corpali specie apparentꝫ. Tangit aũt ꝟ tria. In p ma enĩ finẽ inducit istius visiõis: ne ex leuitate re/ lata videat. In secunda certitudinẽ. Et in tertia si/ gnũ. Dicẽ ergo [Et testimoniũ phibuit Jo/ annes] q̃si di. Nõ leuitate iactantie hanc visionẽ retulit: sed qz necessaria fuit, qz nõ credentiby testi/ moniũ phibuit. j. Loꝝ. xviij. Signa data sunt non fidelib: sed infidelib. ij. Loꝝ. xij. Facꝫ sũ inspiẽs: vos me coegistꝫ. Et ibidiẽ s. Uenĩã aũt ad visiões et reuelatões dñi. Ps̃. cvij. De laudẽ meã ne tacu eris: qz os pcoris z doloꝛ sup me aptum est. Sic enĩ necessitas testificanõis apud infideles hoc testi moniũ exegit [dicens Quia vidi.] Dic tãgit cer titudinẽ: quia vidi. De visu enĩ testimoniuz phibet Zach. iiij. Nõ possumus q̃ vidimꝰ z audiuimꝰ non loq̃ [spũm descendẽtẽ] Ecce tertio ponit signũ visum. Et dicit quinq;. Primũ est qõ oculis cordis enĩ videt. et hoc tangit cũ dicit [vidi spũm.] Scz oculis cordis in signo sensibili spũs scm̃ ꝺgnoui. Esa. lxj. Spũs dñi sup me: eoq; vnxerit me dñs. [de/ scendentẽ] Hoc est secundũ p effectũ intelligẽdũ. Nõ enim nisi cordis oculis p fidem illuminantes apparet. Descendit enĩ spũs p effectũ in sctificatõẽ aque ꝺbus ꝓtulit vim regenerativã, qz vbiq; pns est p Essentiã: Potentiã: z Presentiã. Eccles. j. Lu strans vniuersa in circuitu pgit spũs: z in circulos suos reuertit. Sap. j. Spũs dñi replevit orbẽ terra rum. Itẽ ibidẽ. vij. Per natões in animas sanctas se transferr: et amicos dei z ꝓphas constituit. Sic enĩ descendit spũs z nõ aliter. Uel quia descẽdere facit vt hũiliter sacm̃ suscipiat: sicut maligꝰ spũs ido ꝺr ascendere, qz p contemptũ sacramẽtoꝝ ascẽde/ re facit. Esa. xliij. In celũ conscendam: sup astra dei exaltabo soliũ meũ. Ps̃. lxxiij. Superbia eoz q̃ re oderũt ascẽdit semp. Humiliter enĩ debet hõ descẽ dere: vt ꝺr Hiero. vt in creaturꝫ q̃ sũt materia sacra mentoꝝ: salutẽ querat: q in gustu creature ꝺ deuz supbiens mortẽ inuenit. Sic enĩ tangit modũ pci/ piendi sacramẽtũ z gr̃am sacramẽti p humilitatẽ. Jaco. iiij. Deꝰ supbis resistit: humilib; aũt ꝺat gra tiã [quasi columbã] Ecce tertio tangit ꝟ bonitas/ tis figurã. qz columba innocẽs auis est: z sine felle amaritudinis. Et hec figura cõperebat, qz sicut ꝺr Ben. viij. Colũba nũcia fuit clemẽtie de aq̃s dilu/ uij pcoꝛes summergentꝫ: p hoc q̃ tulit ad arcã ra/ mũ virentis oliue. Jta nunc in aquis baptismi fert benivolentie complementũ p summersionẽ pecca/ toꝝ. Matth. iij. Uidit spũm sanctũ sicut columbã descẽdentẽ. Lu. iij. Descendit spũs sctus corpali spe/ cie sicut columba in ipm. Sed querit: ꝟm quem modũ spũssanctus fuit in hac columba plus q̃ in alia: Aut eñ fuit p vnionem ad ipsam, et tũc spũs/ sanctus ꝟm esse colũba fuit. sicut filius est hõ. Aut nõ fuit vnitus: et sic non fuit aliter in ipa q̃ in alia creatura. Adhuc aũt q̃rit Quare potiꝰ elegit co/ lumbe speciem in q̃ apparet q̃s alteri⁹ animalis vl alte/ rius creature: Ad hec aũt sine ꝓiudicio dicendũ est q̃ q̃uis etiaz in corpali specie attributa sint psonis ꝑtia: q̃ nulli alij psone ꝙueniũt. Sicut vox q̃ sonu it sup filiũ Hic est filius meꝰ dilectus: attribuit pa tri z nõ filio vel spũsancto. Et spũsancto attribuit ꝑtie columbe species z non patri neq; filio, tñ nec pater vnitꝰ est voci: nec spũs sanctus colũbe. Quia quattuoꝛ modis apparet deꝰ in creatura, s. Per ve/ stigiũ z imaginẽ. et sic est essentialiter z presentialr in omni creatura. Scõo apparet ad manifestatiõez alicuius operatiõis. et sic pater est in voce: z spũssan/ ctus in columba. Apparet etiã in gratie alicuiꝰ ope/ ratiõe. Et sic pater z filius z spũssanctꝰ sunt in san/ ctis z in alijs etiam in quibus effectus gratiarum gratũfacientiũ vel gratisdatarũ opantur. Apparet etiã p vnionẽ. et sic solus filius apparuit in huma/ nis. et ideo per ostensionẽ manifestatiõis sue est in colũba et nõ in alijs. Ad secundũ dicẽdũ q ꝑti/

erates istius auis: bonitatem ostēdunt spūssancti. Et qz primū signum clementie colūba tulit in aqs Talia aūt multa notata sunt Lu.iij. nec oportet ħ repetere. Hoc est ḡ qō dicit. Quarto dicit locū vñ descendit: dicens ⌊de celo⌋ quia de celo vbi est locus gratie z glorie venies; indicabat ibi celoz apertionem futuram esse p baptismū renatis. Lu.iij. et Matth.iij. Ecce aperti sunt sup eum. Ezech.j. Aperti sunt mihi celi z vidi visiões dei. ⌊Et mansit sup eum⌋ Quintū est. qa cum in alijs spūs non reqescat: in chīo requiescit: et ex ipo in alios ꝓcedit. Esa.xj Requiescet sup eū spūs dñi: spūs sapientie z intellectus. Deutero. xxxiij. Beniamin hoc est filius dexterre amantissimi dñi: in eo tanq̄ in thalamo iugiter requiescit. Z amantissimus aūt non potest esse nisi pamoze spūssancti: et in illo requiescat spūssancto.

Et ego nesciebā eū sed qui misit me baptizare in aqua: ille mihi dixit Sup quem videris spm̄ descendentē et manentē sup eū: hic est qui baptizat in spūsancto. Et ego vidi et testimoniuz phibui qz hic est filius dei.

LL Hic facit credibile testimoniū ex autoritate Revelantis z Revelationis. Tangit aūt tria: q̄z. Primū est Iterata amotio suspicionis. Secundū aūt Autoritas revelantis. et Tertiū Autoritas revelationis. Dicit ergo ⌊Et ego nesciebā eū⌋ Vel quia affectu carnali nō cognouit: Vl quia facie ad faciem non cognouit, quia ignotus factus fuerat ex lōga absentia. Vl quia ꝓter multā humiliationis absconsionē nō cognouit hunc esse in psona quē tñ in mūdo sciuit esse p pñtiam carnis. Vel qa nō cognouit eum in potestate sacramentali quā per se ipsum exercere vellet z non alteri cōmittere. Simile est Heñ.xxvij. vbi dz de Jsaac Non cognouit eū sez filiū suum. qz pilose manus similitudinē maioris exp̄sserāt. Sic z i christo similitudo hispide carnis p similitudine pctōz fecerunt chīm nō cognoscibilem etiā sanctis. Esa.liij. Quasi absconditus vultus eius z despect⁹: vñ nec reputauerim⁹ eū. Quis em̄ filiū dei noscat i signis latronis: ps̄.xvj. Propter verba labioz tuoz ego custodiui vias latronis. Etsi obijciat q̄ Joānes cognouit chīm in vtero matris. Dicēdū q̄ hoc vez est. sed hoc fuit ex instinctu spūssci. Et dicit Grego. q̄ sepe spūssanctus tangit corda ꝓphetarū ad vnum: et non tangit ad alterū. Et sicħ ad noticiam psonalē non tetigit cor Joānis: Ideo oportuit vt signo visibili demōstraret vt sacramēti sanctificatoz. Sic ergo dicit: Et ego nesciebā eū. Ps̄. (fm translationē Theodocionis) homo est vt qs ꝓgnoscat eum: ⌊Sed qui misit me⌋. Ecce auroritas revelantis ⌊baptizare in aq̄⌋ vt hoies ad materiāz actuz baptismi introduceret ⌊Ille⌋ trāte auroritatis ⌊mihi dixit⌋ Act.xxvj. Nō fui incredulus celesti visioni. sed his q̄ fuerūt Damasci p mū z hierosolymis z p oēm iudeam z gentibus annunciaui vt pniam agerent. ⌊Sup quē videris⌋ signo corpali. Ps̄.lxxxviij. Tu locus es in visione sanctis tuis z dixisti: posui adiutoriuz sup potentē z exaltaui electū de plebe mea. hoc est: christum filium meū. Osee.xij. Ego visionē multiplicaui eis ⌊spiritū⌋ sanctū in specie columbe ⌊descendentē⌋ ad manifestationē scificatorzis z sanctificationis sacramenti ⌊et manentē⌋ qete z ad oēm actū spūs: cum in alijs sanct̄ nō sit ad omnē actum: sed ad quosdā. Joan.iij. Nō em̄ dat de⁹ ad mēsurā spūm. i. filio ⌊hic est⌋ vere ⌊q̄ baptizat⌋ autoritat̄ ꝓprie ꝓtē z sui nois inuocatione z patris cooperatiōe: et nō sicut minister: sed vt dñs z oīpotens. et ideo vnū est baptisma sicut vna est fides Act.j. Vos baptizabimi in spūsctō nō post mltos hos dies Et hoc est scz qō sequit ⌊in spūsancto⌋ Hoc em̄ modo chīs dei patr̄ character im⁹ charactere baptizat̄ imp̄mit: et in spūsancto q̄ ab ipso p̄cedit peccata remittit: q̄uis ministerium exteriozis opatiōis hō aliq̄n exerceat. ⌊Et ego vidi⌋ Istud est testimoniū excitans ad fidem plenam audientes. Dicit ḡ Et ego vidi sic spūm descendentē et manentē. Abacbuch. iij. fm trāslationē lxx. Cōsideraui opa tua et expaui ⌊Et testimoniū phibui⌋ Ps̄.cxvij. Mirabilia testim̄a tua. ideo scrutata ē ea anima mea. Item.xcij. Testimonia tua credibilia facta sunt nimis ⌊qz hic est filius dei⌋ quē ante Virum vocauit: mō audita voce patris Luc. iij. Tu es filius me⁹ dilectus: Filiū dei esse nomīat et declarat. ideoq̄z pater q̄ mentiri non poterit: iam aperte hoc declarauit. Ps̄.ij. Dñs dixit ad me filius meus es tu: ego hodie genui te. Matth.xvij. Vere filius dei erat iste. Querit aūt ħ a curiosis magis q̄z deuotis Si etiā alij cum Joāne viderūt speciē columbe z audierūt vocem patris: Ad hoc sine p̄iudicio dicēdum videt: q̄ ꝓbabile est alios nec vidisse nec audiuisse: nisi forte q̄sdaz sanctos z deuotos. q̄a si omnes vidissent z audiuissent: tunc Joānis testimoniū nō fuisset necessariū. Querūt etiaz curiosi Quid post istā apparitionē factū sit de colūba. Et ad hoc dicendū q̄ lz nouit deus: dicit tamē Beda q̄ redacta est in ꝓpiacentē materiam. De⁹ em̄ illam in eccl'ia manere noluit: ne esset occasio idolatrandi. sicut etiam serpentē conteri fecit quē fecerat Moyses in deserto. iiij. Reg.xviij.

Altera die iterum stabat Joannes et ex discipulis eius duo. Et respiciens Jesum ambulantē: dixit. Ecce agnus dei.

Hic iterato testimonio inducit credentes. Et dicit ḡtuor: In quoz Primo describit Dispositio testificantis. In scō Joannis copia in discipulis. In tertio Respect⁹ Joannis ad iustorem salutis. In quarto Testificatio veritat̄. Dicit ergo ⌊Altera die⌋ noue illuminatiōis: q̄n iterū spūssanctus cor hominis tetigit z se chīs ei pñtauit. Ps̄.lxxv. Illuminans tu mirabilit̄ a mōtib⁹ eternis: turbati sunt omnes insipientes corde. ij. Pe.j. Habem⁹ firmiorē ꝓphetam sermonē: cui bene facitis attendentes quasi lucerne ardenti in caliginoso loco donec illucescat dies z lucifer oriat in cordib⁹ vestris. Infra em̄ ca. v. Joānes. Et lucerna est z lucifer. Dies aūt

erilluminatio facta per chīm ⌊stabat Joānes⌋ qui a rectitudine veritatis nō seflectebat. iij. Regū xviij. Viuit dñs exercituū ante cui⁹ vultū sto. Vñ glosa. Immobil' stat in culmine pfectōis ⌊et ex discipulis eius duo⌋ Glo. firmiter adherentes ei⁹ magisterio. Duo aūt, ꝓter gemine dilectionis affectū q̄ min⁹ q̄z inter duos esse nō potest. Prouer. xviij. Frater qui adiuuat a fratre est quasi ciuitas firma. Eccles. iiij. Si duo sē fouebunt mutuo. Lu. x. Misit eos binos aī facie suam in oēm ciuitatez et locū quo ipse erat venturus. Nō facit aūt mētionē vt dicit Chrysost. de alijs. qz isti deuoti fuerunt. Alij aūt liuore detinebant zelantes pro gloria Joannis contra chīm ⌊Et respiciens Jesum⌋ qz dilectio Joānis multiplicat respectum ad Jesum. Baruch. iij. Discе vbi sit lumē odoz z pax. Eccles j. Non saturat oculus visu: z auris auditu nō implet ⌊ambulantē⌋ ad se: in salute nostra ꝓcurāda ꝓficientē. j. Joan. ij. Qui dicit se in chīo manere: debet sicut ille ambulauit z ipse ambulare. Ezechie. j. Animalia ibant z reuertebant⁹ in similitudinē fulguris coruscantis. Sic ḡ plus ambulauit passibꝰ virtutū q̄z passibus pedū. quia virtutē post virtutē in opere nostre salutis demonstrauit. ⌊Dixit⌋ Testimoniū iterans ꝓter segnitiē audientiū. Prouerb. vj. Festina: discurre: suscita amicū tuum. ij. Timo. iiij. Insta oportune: importune tē. ⌊Ecce⌋ qui seq̄ndus est sic dux gregis ⌊Agnus dei⌋ Ueruex dux gregis Joan. x. Proprias oues vocat nominatim et ante eas vadit. j. Pet. j. Nō corruptibilib⁹ auro vl argento redempti est⁹ a vana vestra cōuersatiōe paterne traditionis: sed precioso sanguine tanq̄z agni immaculati.

DD **Et audierūt eum duo discipuli loquentē et secuti sunt Jesum.**

Hic incipit pars que est de audientiū testimonium Joannis cōuersione. Et diuidit in duas ptes. In quaz Prima ponit Cōuersio coz q̄ p Joānē vocati sunt z p eos q̄s vocauit Joannes. In secunda aūt Vocatio coz qui p ipsum chīm qui iā inno tuerat: sunt vocati. vel p ꝓcones noue legis. Ibi. In crastinū voluit exire. Et sumunt⁹ iste due vocatiōes penes duo vocantia ad chīm. Quoz Unū est Intellect⁹ supnaturalis veteris legis. et Aliud est Revelatio veritatis. Vñ glosa. Audierunt Joannē loquentē z secuti sunt Jesum. Dicit ergo: Sic seqntes Jesum legem amiserūt vrētes eius testimonio Prioz haz partiū diuidit in duas partes. In q̄rū priozi ponit Conuersio discipuloz p vocem Joannis. In secunda aūt Fruct⁹ cōuersoz in vocatione aliorū. Ibi. Inuenit h primū tē. Adhuc aūt prioz harū diuidit in tres particulas. In quaz Prima describit Ad Jesum discipuloz humilis cōuersio. In scā Benigna conuersoz a domino susceptio. In tertia Uni⁹ cōuersoz p nomē ꝓriū descriptio. In Prima haz q̄nq̄ notant̄. Primū est Ad vbū dei auditus patulus: cum dr ⌊Audierūt eum⌋ aure patula vbum suscipientes de salute. Jacobi. j Sit aūt omnis homo velox ad audiendū: tardus aūt ad loquendū z tardus ad iram. Prouerb. xx. Aurē audientē z oculū videntem: dñs fecit vtrūq̄z Auris em̄ non audiens idolum est z non aur⁹ vera. Prouerb. xviij. Auris sapientū querit doctrinā Esa. l. Dñs aperuit mihi aurem: ego aūt non cōtradico: retrorsum non abij. Ps̄.xcvij. Hodie si vocē eius audieritis nolite obturare corda vestra ⌊duo⌋ Ecce numerus mystice audientiū: qui. l. duab⁹ auribus audiunt. Una litterā. z Alia spiritū in litteraloquentē. Esa. j. Auribꝰ ꝓcipite legem dei vestri. Vl duo sunt ꝓter geminā dilectionē: sicut antea dictū est ⌊discipuli⌋ et ideo studiosi. Joan. viij. Si manseritis in sermone meo vere discipuli mei eritis. Qui em̄ nō ꝑmanet in sermone audito: non est discipulus sed explorator curiosus z supstitiosus. Hab. ij. Propter subintroductos falsos fratres q̄ subintroierūt vt explorarēt libertatē nostram quā habemus in chīo Jesu vt nos in seruitutem redigerent: sed nec ad horam cessimus subiectioni ⌊loquentem⌋ Hoc est quartum. Locutio em̄ cum intellectu z intentione fit. Et in hoc notat Auditus discretio. j. Regū. iij. Loquere dñe quia audit seruus tuus ⌊et secuti sunt Jesum⌋ Ecce quintum in quo notatur Fructus cōuersionis per verbum salutis. Secuti sunt em̄ nō tm̄ passibus pedum sed imitatione operum z deuotione fidei. Matth. iiij. Cōtinuo relictis retibus: secuti sunt eum. Per qō etiam videt⁹ q̄ propter testimoniū Joannis isti nō sunt secuti. sed potius ad vocationē dñi. Ad hoc autem dicendum est q̄ primo ad p̄dicationem Joannis secuti sunt: et ad familiarē noticiam dñi admissi. sed ad propria tamē redeuntes: postea vocati sunt a domino: z tunc omnia reliquerūt. Querit autē iterum Quare coram duob⁹ Joānes testificat⁹ est et non coram oībus: Ad hoc dicendū q̄ pro certo testimoniū Joannis coram omnib⁹ fuit. Sic Lu. iij. dicit: q̄ omnes exierūt ad eum. sed tamē familiariter plus impressit hoc discipulis. Et hi duo hoc pre ceteris acceperūt: sicut supra dictum est: et ideo sunt secuti. Job. xxiij. Uestigia eius secutus est pes meus: viam eius custodiui. Dan. iij. Ecce nunc sequimur te in toto corde nostro z timemus te.

Conuersus aūt Jesus et vidēs eos sequētes se: dicit eis. Quid q̄ritis? Qui dixerunt ei. Rabbi: qđ dicitur interpretatū magister: Ubi habitas? Dicit eis. Uenite et videte. Uenerūt z viderunt vbi maneret: et apud eum manserūt die illo Hora aūt erat quasi decima.

Hic tangit benigna conuersoz susceptio. Et dicunt quinq̄ Quoz Primū est Dñi ad sequētes benigna conuersio. Secundū Dulcissima de illuminatione facienda dñi allocutio. Tertium est Dubij quod querebant sapientissima solutio. Quartū est Illuminatoz cum doctore familiaris mansio. Quintum aūt est Hore aduentus eorum ad christum determinatio. Dicit ergo ⌊Conuersus Jesus⌋ qui semp conuertit ad eos qui ad se conuertuntur. quia ad litterā: non terga: sed faciem dulcissi-

mam ad eos conuertit z recipit venientes. Zach.j. Conuertimini ad me z ego conuertar ad vos. Ps. lxxxix. Cōuertere dñe aliquantulū z deprecare super seruos tuos. Thren.vlti. Conuerte nos dñe ad te et conuertemur. ḡa illa vera cōuersio est. et siqs aliter conuersus est: puersus est. ⌊Et videns eos⌋ oculis benignitatis. Gen.xlviij. Adducite fratrē vestrum ad me z ponam oculos meos super eū ⌊Sequentes se⌋ ḡa aliter oculo benignitatis eos nō vidisset. Sap.xiij. Respectus est in electos eius. et ⌊dixit eis⌋ Ecce benigna z dulcis allocutio de futura illuminatiōe. Cant.ij. Sonet vox tua in auribus meis Vox enī tua dulcis. ps.xlviij. Diffusa ē gratia in labijs tc. ⌊Quid queritis:⌋ Nō ignorās interrogat. sed querit vt illuminatiōis accēdat desiderium. Ps.xxxij. Accedite ad eum z illuminamī: et facies vestre non confundent. Non autē dicit Quē queritis (quia de psona illuminari fuerunt p Joannē: sīc ad passionem vadens Joan.xviij. vbi psona q̄rebat: eiā intrepidus dixit. Quē queritis:) ḡa sciuit q̄ de salute aliq̄d discere querebant. Queritis: aūt dicit. quia hoc est studiosoz. Ps.cxij. Querite facie: hoc est agnitionē veritatis: eius semp. Mat. vij. Queritet inuenietis: pulsate z aperietur vobis ⌊Qui dicunt ei: Rabbi⌋ Nomine magistri nominant: quē vt sapientē p̄dicatione Joānis cognouerāt: q̄ solus scire viam salutis facit. Matth.xxiij Unus est magister vester qui in celis est. Nō autē vocant dñm: cuius adhuc per miracula potestatez non cognouerunt. quē postq̄ ꝓ cognouerunt: magistrū z dñm vocauerūt. Joan.xiij. Vos vocatis me magister z dñe: et bene dicitis. Sum eram. Ad autem sequit ⌊quod dicitur interp̄tatū magister⌋ Interpretatio est euangeliste. quia in greco scripsit: z Rabbi est verbū hebreū. Unde locutio discipulor sic seriatim fuit conūcta ⌊Rabbi vbi habitas:⌋ Causa aūt q̄ habitationē querebāt fuit: vt habitatione scita: sepe venirent ausu familiari. et discerent ab eo viam salutis. Sed quomō q̄rūt habitationē eius: cum ipse dicat Matth.viij. Vulpes foueas habent: volucres celi nidos: filius aūt homis tē. Hiere.xliij. Quare quasi colonus futurus es in terra: et quasi viator declinās ad manendum: Ad hoc dicendū q̄ ꝓpriā domū non habuit in terra. sed sicut pegrinus ab alijs receptus est hospitio gratia hospitalitatis. Et talē locum q̄sierunt Quia sicut giruagus nō discurrebat per plateas de domo in domū. Sed sicut docuit ap̄los Matheū.x. et Luce.x. in eadem domo māsit: edens et bibens que apud illos erāt. Mystice aūt delectabilis est ista quēstio contemplantiū lucem in q̄ deus habitat. Can.j. Indica mihi quem diligit anima mea: vbi pascas z vbi cubes in meridie. hoc est plēa vitaz tue luce: ne vagari icipiā. Ps.xxv. Domine dilexi decorē domus tue: z locū habitationis glorie tue. Esaie.lvij. Dñs excelsus sublimis habitans eternitatē: et sanctū nomen eius in excelso z in sancto habitans: et cū contrito z humili spū: vt vivificet spiritum humiliū. Et ideo etiam isti contriti et humiles corde: querunt eius habitationē: fm cōsilium sapientis Eccl.vj. Si videris sensatum eui gila ad ipsum: et limen ostij eius exterat pes tuus

⌊Dicit eis⌋ Ecce Querentiū illuminatio. Et habet duo. s. Uocationē illuminatoris. et Obedientiaz illuminatoz. Dicit ergo vocando ⌊Venite z videte⌋ Uenite primū: fidei deuotione. et postea Videre intellectus illuminatiōe. Esa. vij. fm aliā trālationem. Nisi credideritis nō intelligetis. Deutero. xxxij. Qui appropinquāt pedibus eius: veniendo accipient de doctrina ei⁹ illuminando. Et hoc ē q̄d dicit Ps.xlv. Uenite z videte opera dñi q̄ posuit prodigia sup terrā. Illuminandoz aūt obedientia describit: cum dicitur ⌊venerunt⌋ Duo dicit Uel Tria. Aduentus. Visio. et Mansio. De p̄mo dicit ⌊venerunt⌋ per fidei deuotionē: z per opis imitationem: et per p̄cepti obeditionem. De primo dicit Matth.xj. Uenite ad me omnes qui laboratis et oneratis est: z ego reficiam vos. Descō Esa.ij. Domus Jacob venite z ambulem⁹ in lumine dei nostri. hoc est: in lucidis exēplis ipsius. De tertio Ps. xxxij. Uenite filij audite me: timorē domini docebo vos. s. in obedientia p̄ceptoz eius. Et viderunt per Fidei credulitatē. p Intellectus illuminationem: z per Scripture meditationē. De primo. j. Lozx.xij. Videmus nunc per speculū z in enigmate. De secundo Matth.v. Beati mundo corde quoniā ipi deum videbūt. De tertio Psal.xxxiij. Gustate z videte quia suauis est dñs. Gustaī enī meditatiōis delectatione: et Videt verbi dei intellectu ⌊Et mānserunt ibi⌋ Hoc est tertium. Visio enim est fidei. Aduentus spei per pfectum meritorum. z Mansio charitatis. vñ Uiderunt veritatē: Venerunt ad beatitudinē: et Manserunt in dulcedine bonitatis. Joan.xiiij. Ad eum veniemus z mansionē apd eū faciemus. Matth.xvij. et Luc.ix. Bonum est nos h esse: si vis faciamus h tria tabernacula: fidei: spei et charitatis. Sic venit regina Saba audire sapientiam.iij. Reg x. Sic viderunt Samaritani. Joan.iiij. Ipi vidimus z scim⁹ quia hic est vere saluator mūdi. Sic pmāserunt fideles amici. Psal.xiij. Habitabit in tabernaculo tuo re.i m.s.r. ⌊die illa⌋ hoc est: residuum illius diei. Spūaliter aūt in illuminatione p̄cepta a dño pmanserunt. Psal.lxxxiij. Melior est dies vna in atrijs tuis sup milia Et quia dixit: die illa. Ne integra dies esse putet: subiungit horę aduentus eorum descriptionē: cum dicit ⌊Hora autem erat quasi decima⌋ Joan. xj. Nonne duodecim sunt horę diei: Et ideo hora decima erat hora quasi vesperaz. Lu. xxiij. Mane nobiscum quoniā aduesperascit: et inclinata est iam dies. Uespera aūt vt dicit Greg. finis est mundi: et tunc Prima hora diei est ortigo lucis nature in principio creationis homis. Secunda aūt est illuminatio bñdictionis Noe: absterse caligine peccati per diluuiū. Tertia aūt hora ē sanctificatio Abrae per circuncisionis sacramentū. Quarta hora lucis sanctificationis Moysi ad liberationis auxilium. Quinta hora collectio legis vt peccati ostēderet remedium. Sexta hora ab impugnantibz defensio iudicum. Septima hora gubernatio Dauid z aliorum regum. Octaua hora repromissio facta Dauid per chīm exhibenda. Nona hora liberationis de Babylonica captiuitate per Zorobabel z Jesum magnū sacerdotem. Decima hora est redemptiōis

facte per christum: et in illa cum christo manserunt Undecima aūt est remuneratōis quiescentiū vsq̄ in finem mūdi. Et duodecima est glorificatiōis requiescentiū post mundi finem in eternū. et sic completē dies fidelium. Sic enī Esa.xxxviij. Descendit sol decem lineis in horologio Achaz. ḡa per istas decē horas gratia christi manifestat. Et hoc est qō intendit.

Erat autē Andreas frater Simonis petri vnus ex duobus qui audierant a Joanne: et secuti fuerant eum.

Hic describitur per nomen ꝓprium: vnus: q̄ audierat testem veritatis. Describit aūt Nomine: Benere: Singulari dignitate: et Intellect⁹ illuminatione z virtute. Dicit ergo ⌊Erat aūt Andreas⌋ Ecce descriptio nomis. Andreas enī erat virilis qui primū sequi christum ausus fuit. Interpretat etiam respōdens pabulo. qui pabulo verbi qō a Joanne acceperat: per tādignum fructum verbi respōdebat. Et ideo a nomine describit. Apocal.iij. Non delebo nomen eius de libro vite. Exod.xxxiij Inueniſti gratiā coram me: et teipsum noui ex nomine. Describit etiam ex Genere ⌊frater Simonis Petri⌋ qui ideo describit vt sit exemplū vocationis christi in qua maior per minorez vocat. j. Corinth.j. Que infirma sunt elegit deus vt cōfundat fortia. Dan.xiij. Suscitauit dominꝰ spiritum pueri iunioris. Nominat autē amplius ꝓpter Nomine vsitato: cum dicit. Simonis: qui interpretat obediens. quia primo est obedire verbo vocatiōis: et postea erigi i cathedrā honoris. j. Reg.xv. Melior est obedientia q̄ victime. Unde sensus est ⌊Simonis⌋ hoc est qui tunc Simon: postea autem vocandus erat Petrus ⌊vnus ex duobus⌋ singularis dignitatis in auditu magistri: qui se a cōmunitate discipuloz excepit. Eccles.vij. Uirū vnū de mille repperi: mulierem ex omnib⁹ non inueni ⌊qui audierant a Joanne⌋ Uerbum enī Joannis penetrauit corda eorum. Hebre.iiij. Uiuꝰ ē sermo dei z efficax: z penetrabilior omni gladio ancipiti: attingens vsq̄ ad diuisionē anime z spiritus compagū quoq̄ medullarū et discretor cogitationum z intentionū cordis. Roma.x. Fides ex auditu: auditus aūt per verbum christi. ⌊Et secuti fuerant Jesum⌋ autorē salutis. Eccl.xxij. Gloria magna sequi dñm. longitudo enī dierum assumet ab ipso.

Inuenit hic primū fratrem suū Simonem.

Tangit h: vocati per Joannē z conuersi: fructꝰ, ꝓpter quem etiam specialiter nominat. Et nomen alterius nō exprimit: ideo. quia de fructu eius nulla mentio habetur. Tangit aūt h tria. s. Quem vocauit. Modū vocationis. Et Quādigne Vocatꝰ Petrus a domino est receptus. ⌊primum⌋ dicit quia postea a domino missus plurimos adduxit i Achaia z in alijs loc⌋ ⌊fratrem suum⌋ cui ex cognatione carnis plus q̄ alijs tenebat. ij. Tmoth.j. Sollicite me quesiuit z inuenit: det illi dominꝰ inuenire graciam a dño z misericordiam. Gen.xxxvij. Fratres meos quero. Can. vlti. Quis mihi det te fratrem meum sugentē vbera matris mee: vt inueniā te solum foris. Foris enī est qui in christo non est. ⌊Simonem⌋ id est obedientē quo nomine prius vocabat. Exo.xxiij. Omnia que locutus est nobis deus faciemus et erimus obedientes.

Et dicit ei Inuenimus messyā quod est interpretatum christus. Et adduxit eum ad Jesum.

Modus est vocationis. Apoca.vlt. Qui audit dicat veni. Duo enī dicit. Inuentum enī ostēdit. s. Petrum. et Uocatū adducit. De primo dicit ⌊Inuenimus⌋ sicut lapidem ꝓciosum z sicut thesaurum obsconditū. Et de vtroq̄ Matth.xiij. Inuenta vna preciosa margarita: ecce primū. quē thesaurū cum inuenit homo absconditꝰ et pre gaudio illius vadit z vendit omnia que habet z emit agrum illū Cantic.iij. Inueni quem diligit anima mea ⌊messyam⌋ hebreum est. et ideo euangelista interponit ⌊quod est interpretatum christus⌋ hoc est vnctus rex z sacerdos. Esaie.lxj. Spiritꝰ dñi super me eoq̄ vnxerit me dñs. Ps.xliij. Unxit te deus deus tuus oleo letitie pre cōsortibus tuis ⌊Et adduxit eum⌋ sicut anadochꝰ ⌊ad Jesum⌋ .i. ad saluatorem. Et ex hoc accepit ecclesiā q̄ in sacramēto baptismi et cōfirmationis vtitur adducentibus qui ꝓsentant suscipientes sacramentū: qui patrini latine: grece aūt anadochi vocant: vt dicit Dionysius. Matth.xxj. Soluite et adducite mihi. Psal. xxviij. Afferte dño filij dei. hoc est cōuersum: filios dei afferte dño: filios arietum: hoc est filios ꝓlatoz ꝓdicantium qui duces sunt gregis christi. Nozum enī filij debent afferri dño z adduci.

Intuitus aūt eum Jesus dixit Tu es Simon filiꝰ Joanna: tu vocaberis cephas quod interpretatur Petrus.

Ecce modus receptiōis adducti. Et tangit Tria. Quoz Primū est intimi amoris respectus: cui dicit ⌊Intuitus aūt eū Jesus⌋ Sen. xliij. Attollens oculos suos vidit Beniamin fratrem suū vterinum. Ps.xxxj. In via hac qua gradieris firmabo sup te oculos meos. Intuitꝰ aūt corpalis amorem significat cordis. ⌊dixit: Tu es Simon⌋ Hic secundo tangit simplicitatis columbine commendationē: cū dicit Tu es Simon: obediens vocanti ⌊filius Joanna⌋ Glosa. Idē dicitur Joanna z Jona. Joanna gratia. Jona columba. quia filius est columbe z gratie. Unde glosa dicit: Intuendo eum corpaliter: quoddā secretum vidit in illo q̄ esset firmior ceteris. Et hoc est intelligendū post confirmationē. quia ante confirmationē negauit ad vocem ancille. Lu.xxij. Ego rogaui pro te vt non deficiat fides tua. sed tu aliquādo conuersus confirma fratres tuos. Et quia idem est Joanna z Jona: dicit Matth.xvj. Beatus es Simō bario/

na. quia caro et sanguis non reuelauit tibi. sed pater meus qui est in celis. Totus enī simplicitate columbe formatus fuit in filium dei: et hoc laudat in Petro christus. quia nihil carnale post cōuersionem sequebaī. Hal.). Cū aūt placuit ei qui me segregauit ex vtero matris mee et vocauit p gratiam suam vt reuelaret filium suum in me cōtinuo non adqeui carni z sanguini zc. [Tu vocaberis cephas] Cephas grece interpretatur caput. Sed Beda dicit sic Sciendū q syriaca lingua cephas rupes vel gratia: et latina petr⁹ dicī. et vtraq; lingua a petra deriuatum est petrus. Et hoc est quod sequitur [quod interpretaī petrus] quod a soliditate dictum est. Matth.xvj. Tu vocaberis petrus et super hanc petram edificabo eccl'iam meā. Glosa aūt dicit q hoc nomen ħ non imponit: sed prefignat imponendū posterius. Dicūt tamen quidam q ħ imposuit. Sed Matth.x. et Mar.iij. z Luce vj. confirmauit. Et Matth.xvj. vulgauit. Et ab ħ accepit eccl'ia Rhomana q electo in papam: nomē mutauit: vt dicūt. cum tamē hoc falsum sit. qa diu per multū temp⁹ electo papa nomen nō fuit mutatum: donec qdam turpe nomē habēs: eoq; os poz⁹ ci dicebaī: electus fuit. z ab illo electo in papam nomen cepit mutari. Sed hoc vez est q in specialem gratiam deus suis consueuit mutare nomen: sicut Beñ.xvij. murat nomen Abrae z Sarai. Et Beñ. xxxij. murat nomen Jacob in Jsrael. Hoc est ergo qđ dicit

Jn crastinū voluit exire in Galileam et inuenit Philippū. Et dicit ei Jesus Sequere me.

55 Hic incipit pars illa que est de vocatione facta per christum: qui iam manifestatus p Joannē cepit vocare discipulos. Et habet hec pars duas partes. Jn quarū prima agitur de vocatione Philippi. Jn secūda de fructu illius vocatiōis facto in vocatione Nathanaelis: ibi. Jnuenit Philipus Nathanaelē zc. Jn priori baz dicunt tria. Vocatiōis tempus quando facta est: quia [Jn crastinum voluit exire in Galilcam.] Et sicut dicit Augustin⁹ in li. de Cōcordia euangelistaz. ij. Jste est primus introitus christi in galileam in qua discipulum vocauit. et miraculū de mutatione aque in vinum fecit: antez mitteret Joannes in carcerē. Jterato tamen intrauit postea z fecit miraculū de filio reguli. Tunc ergo postq; Andreas ad testimoniū Joanis venerat z Petrus per Andreā fuit adductus [voluit] volūtate beneplaciti qua nostram salutem desiderauit. Rhom.xij. Probetis que sit voluntas dei bona z beneplacēs z perfecta. Ps.l. Benigne fac dñe in bona volūtate tua sion vt edificent muri hierusalem: qui de fideliby ad fidez vocatis edificant: sicut dicit in visione pastoz. [exire de iudea] large dicta: vbi Joānes baptizabat iuxta Bethaniā sicut supra dictū ē [in galileam] de qua patria discipulos vocabat. Act.ij. Nonne omnes isti q loquunt galilei sunt: Alia etiā de causa in galileam venit: quia ibi angelo nunciante fuit conceptus: qa ibidem a puericia nutritus. Vis ergo de causis [voluit exire in Galileam: et inuenit Philippum.] ex intentione quesitum. Lu.xv. Querit diligenter donec inueniat. Jnuenit aūt pditum z errabūdū. Ps.lxxxviij. Jnueni David seruum meū: oleo sancto meo vnxi eū. Quia et manu fortē fecit ap'lum in virtutis pugna: et aspectu desiderabilē in contemplatiōe veritat⁹ pfecit eū et seruum suum in obedientia mandatoz. Et ideo vnxit eum oleo misericordie in remissionem peccatoz et vnctione cōsecratiōis in apostolū: qđ pretendit nomen eius Philip⁹: qui plago noie apostolice dignitatis: os lampadis interpretaī que ardet charitate. Psal. cxviij. Jgnitū eloquiū tuū vehementer Et lucet veritate. Joan.v. Jlle erat lucerna ardēs et lucēs. Lanc.viij. Lampades eius lāpades ignis atq; flāmaz que lucent clara veritate doctrine. q z primū adduxit eunuchū Ādacis regine. Act.viij. [Et dicit ei iesus] Ecce modus vocatiōis [Sequere me] hoc est doctrinā z exemplum imitare Matth.ix. Sequere me. Joan.vlc. Sequere me. Quia ē Sequela ad fidei pceptionē, de q̄ ħ loquit⁹. et ē Sequela ad Regimē pcipiēdū de quo loquit⁹ Mat.ix. z est Sequela ad Martyriū sustinēduz de q̄ loquit⁹ Joan.vlc. Videt aūt non bñ ptinus esse hystoria. quia Matthe⁹: Marc⁹: et Lucas dicūt q statim post baptisma ductus est Jesus in desertum a spū vt tentaret⁹ a diabolo. Dic aūt inuit Joannes q cū recessisset a Joāne baptista: intrauit in galileam. Sed z hoc itez soluendum est fm Aug. q reuera cum primū testimoniū Joānes videns phibuisset: christus baptizatus in desertum ductus est. sed post tentatiōem factam rediit ad Joannem: et tunc testimoniū phibuit coram discipulis, et tunc audiuit Andreas. Et per ordinem facta sunt ista que ħ narrant: que alij euangeliste tacuerunt. Sic aūt continuat⁹ hystoria.

Erat autē Philippus a Bethsaida ciuitate Andree et Petri.

DD Descriptio est patrie discipli vocati. Jdeo autem describit: vt noret q videns Philippus cōcives suos chr̄m sequētes: facilius sequebaī: cū sciret illos bonos et inquirere salut⁹ autorē. Et ħ est qđ dicit [a Bethsaida] ciuitate galilee: que pfago nomine dom⁹ venationis interpretaī. quia ex illa egregij venatores homines ex ferinis siluestribus moribus venantes christo cōiungerent. Hiere.xvj. Mittam eis venatores multos z venabunt eos de oi monte z de omni colle z cauernis petrarum. quia oculi mei sunt super omnes vias eoz. Quosdā em̄ apostoli capiunt in mōte dignitatis mūdane: et Quosdam absconditos in cauernis dure pauptatis. Et qa venatores p̄cipue de illa ciuitate assumpti sunt Jdeo subdit [ciuitate Andree z Petri] qui iam ante vocati sunt. Sed querit ħ Quare Philippum per se vocauit: cum simplex fuerit z rusticus. et Nathanaelem per Philippū qui sapiens fuit et litteratus? Ad hoc dicit Chrysost. q ideo fecit vt mūdi sapientia confunderet: et sola virtus vocatorum a spiritusancto esse sciret. Si em̄ sapientes elegisset: conuersio facta per eos sapientie mundane ascribereī. j. Corinth.j. Que stulta sunt huius mundi elegit deus vt confundat sapientes zc. Et hac etiā de

causa tales constituit apostolos: et nō Nathanaelem sapientē. Hac etiā de causa non per se vocauit Paulū nisi de celo post ascensionē: vt sciret non in eo eligi sapientiam mundane aliquid fidei pdicate industrie humane ascriberetur. Unde ipse dicit. j. Cor.xv. Nouissime ho tanq̄ abortiuo visus est et mihi. Unde. j. Cor.ij. Sermo meus z pdicatio mea nō fuit in psuasibilibus humane sapientie verbis: sed in ostensione spiritus z virtutis. Hec est ḡ causa dictorum.

Jnuenit Philipp⁹ Nathanael

Hic tangitur iam vocati pmitiuus fructus. Et diuiditur hec ps in duas. Jn quarū prima describitur Nathanaelis ad christum vocatio. Jn secunda aūt Vocati per cōmendationē facta a chr̄o confirmatio. Jn prima harum sunt tres pagraphi. Jn quorum Primo tangitur Vocandi inuentio. Jn secundo Jnuenti vocatio. Jn tertio Vocatiōis sancte diligēs z discreta examinatio. Dicit ergo [Jnuenit] ad salutē quesitū: hic [Philippus] iam a christo vocatus z illūinat⁹ [Nathanael] fratrem suum: in lege peritissimū. qui interpretatur donum dei. Quia tz eum Philippus vocaret extra: tamen nisi dñs eum dono sue illuminatiōis pcessisset intra: nō ad fidem venisset [Jnuenit autem Philippus] iſtū ex intentione quesitum. Lanc. iij. Jnuenerūt me vigiles qui custodiūt ciuitatem. Sic em̄ iam vigil fact⁹ Philippus inuenit vagabūdū fratrē suum Nathanaelē. Unde Beda. Uide venatorem istum q̄ntum capiendis animabus est intentus.

Et dicit ei: Quem scripsit Moyses in lege et prophete inuenimus Jesum filium Joseph a Nazareth.

Ecce vocationis modus. Modus aūt vocatiōnis non est inuitantis more: sed modo proponentis: vt per scripturā innotescat sapienti: quia p̄sum ptio esset; vocare vl' docere sapientem. Et ideo duo facit. Autoritatē scripture testāt⁹ p̄mittit. Et postea Jnuentū describit. Dicit ergo [Quez scripsit Moyses] sicut legislator precipuus. Joā.v. Si crederetis Moysi: crederetis forsitan et mihi. De me em̄ ille scripsit [et prophete] quia omnes cōcorditer christū p̄nuncia uerunt. Ecci.xxxvj. Suscita preces quas in nomine tuo locuti sunt, p⁹phete p̄iores. Alia littera habet [in lege et prophetis] Moyses scribit christum in lege. Deutorono.xviij. Prophetam suscitabit vobis deus de fratribus vestris: ipsum tanq̄ me audietis. Rhoma.x. Finis legis christus ad iusticiā omni credenti. Moyses etiam scripsit in prophetis. quia ꝓphete se habent ad legem sicut doctrine epistolaz apostoloz ad euangeliū: ita q; sunt explanationes legis Quidam tamē ita supplent litterā [Quem] supple scripsit [Moyses in lege] et qui scriptus est [in prophetis] Ecci.xxxvj. Da mercedē domine sustinentibus te vt prophete tui fideles inueniantur. Luce.xxiij. Oportet impleri omnia que sunt scripta in prophetis et psalmis de me. [inuenimus] diligenter et diu quesitum. Lanc.iij. Paululuz cum prāsissem eos inueni quē diligit anima mea [Jesum] Descriptio est inuēti. [Iesum] salutis aūctorē. De quo patriarcha Jacob ait Beñ.xlix. Salutare tuum dñe expectabo. Abachuch.iij. Ego aūt in dño gaudebo z exultabo in deo Jesu meo [filium Ioseph] putatiuum. Luc.iij. vt putabaī filius Joseph. quia Nutricius eius erat: es Custos: z Testis: z Mister matris. Custos fidelis tanti thesauri. Testis veraz sanctitatis templi dei filij. Mister diligens matris dñi sui [a Nazareth] ciuitate conceptionis z nutritionis. Matth.ij. Nazarenus vocabit. Esaie.xj. Flos de radice eius ascendet. Nazareth aūt flos interpretatur Propter pulcritudinem conuersationis. Propter odoris siue opinionis suauitatem. Propter fructus in conuersione fidelium futuram vulturē. Lanc.ij. Ego flos campi z lilium conuallium. Ps.xcj. Germinabit iust⁹ sicut lilium z florebit in eternū apud dñm. Sic ergo examinatione fm scripturaz ꝓponit inuentum. Jn quo notaī vt dicit Chrysosto. q̄ diligenter in lege et ꝓphetis meditabaī: qui cordis sui conceptum ꝓponit a testimonio legis z ꝓphetarum. Ps.j. Jn lege eius meditabit die ac nocte.

Et dixit ei Nathanael. A Nazareth potest aliquid boni esse. Dicit ei Philippus. Veni z vide.

Hic ponitur vocationis facte diligens examinatio. Et habet duo Quoz Unum est Prudēs Nathanaelis per scripturam collatio. Secundū aūt Per experimentum id ad quod vocaī probatio. KK

Dicit ergo [Et dixit ei Nathanael] ad scripturam conferens auditum. Joan.v. Scrutamini scripturas: quia ipse sunt in quibus vos putat⁹ vitam eternam habere [a Nazareth] veniens [potest aliquid boni esse] Et sic remittitur legitur. Bonū em̄ erat quod de saluatore eras, promissum. Et hoc scriptura dicit futurū esse a Nazareth: in hoc q̄ dicit: quoniā Nazareus vocabit. hoc est; flos vocabitur. Esa.xj. Flos de radice eius ascēdet Jbi em̄ translatio. lxx. habet; quoniā nazareus vocabitur. Vel legi potest interrogative sic [A Nazareth potest venire aliquid boni?] Cum de saluatore Mich.v. dicatur de Bethleē Ephrata: quia ab ipsa surget dux qui regat populum israel. Joannis.vij. Scrutare scripturas z vide quia, ꝓphēta de Galilea non surgit. Sed tamē notanda est fm hāc litteram modestia Nathanaelis: quoniā non simpliciter negat: sed interrogando dubitat vt factum examinet. Ps.lxxvj. Meditaī sum nocte cum corde meo: et exercitabar z scopebā spiritum meum. [Dicit ei Philippus] diligēs auditoz eorum que diceret sapiens. Et cum nō abnueret inuitat ad experimentum [veni] per hoc q̄ non dissentias [et vide] per experimentum virtutis que est in ipso quem inuenimus. j. Joan.iiij. Probate spūs si ex deo sūt. Sic samaritani adducti ad christum per loquelam mulieris Joan.iiij. Venerunt et viderunt z dixerunt. Jam non propter tuam lo-

JJ

quelam credimus. ipsi eīm vidimus z scimus quia hic est vere saluator mundi. Hoc est ḡ qđ dicit

Vidit Jesus Nathanael venientē ad se: et dicit de eo. Ecce vere israelita in quo dolus non est.

22 Hic incipit Vocati per cōmēdationem cōfirmatio. Habet aūt tres partes. In quaꝝ Prima ponitur Confirmatio ad fidem per cōmendationē. In secunda aūt ponit Illuminatio confirmati per reuelationē secretoꝝ. In tertia ꝓbo propter meritū fidei ponitur Promissio revelationis mirabiliū futuroꝝ. In prima harum Tria innuunt. In quoꝝ Primo innuit Dilectionis visio. In secundo Dilecti z vsi ad Jesum appropiatio. In tertio Cōmēdatio. Dicit ergo [Vidit Jesus] intuitu dilectiōis. Ps. xxiij. Respice in me z miserere mei [Nathanaelem venientem ad se] Ecce appropinquatio magis intus q̄ extra. Jaco. iiij. Appropinquate deo z appropinquabit vobis [Et dicit de eo] qui secreta nouit cōscientiaꝝ. Ecci. xxiij. Oculi domini multo plus lucidiores sunt sup solem intuentes in absconditas partes [Ecce vere israelita] imitator rectissimi. Gen. xxxij. Nequaq̄ vltra vocaberis Jacob: sed Israel erit nomē tuum. Esa. xlix. Seruus meus es tu israel: quia in te glorificabor. Iste eīm est rectissimi imitator. qui nulla cuiusquā detestatur: animo etiam ab imperito z idiota non dedignat duci ad veritatē. Dionysius dicit. Dedisti veritati manū: et falsitatis nexibus es absolutus. Un̄ addit [in quo dolus non est] Dolus est vt dicit Aug. quando aliud quis simulat z aliud agit. Prouerb. xij. Dolus in corde cogitāntiuꝝ mala. Esaie. xxxij. Fraudulenti vasa pessima sunt. Ipse eīm cogitationes cogitabit ad pdendos mites in sermone mendacij: cum loqueret pauper iudiciū. Malach. j. Maledictus dolosus. Iste aūt simplex est q̄ nō est dolosus: qa a quolibet studioso paratus est suscipere veritatem. Job. j. Homo simplex z rectus z timens deum z recedēs a malo z adhuc retinens innocentiam.

Dicit ei Nathanael. Unde me nosti? Respondit Jesus et dixit ei Priusq̄ te Philippus vocaret cum esses sub ficu vidi te. Respōdit ei Nathanael z ait: Rabbi: Tu es filius dei: Tu es rex Israel.

Ecce secūdū Ubi ponit Secretoꝝ reuelatio. Et dicunt duo Quoꝝ Primū est Questio In q̄ inotescit desiderium illuminationis. In secundo ponitur Illuminatio de reuelatiōe secretorum. De primo dicat ergo [Unde me nosti?] hoc est ex q̄ virtute: cum hoc sit supra virtutem humanitatis. j. Reg. xvj. Homines vident que patent: deus aūt intuetur cor. Hebre. iiij. Omnia nuda sunt oculis eius: ad quē nobis sermo. Secreta ergo nouit virtute diuinitatis. [Respōdit Jesus et dixit ei] Wm Ecce illuminatio de secretis. Ps. xcij. Dominus scit cogitationes hoīm [Priusq̄ te Philippus vocaret] vocatione exteriori: sicut vocat p̄dicator et doctor: [cum esses sub ficu] Ad litterā sub q̄dam ficu sederat forte cogitans de futuro saluatore. Uel [sub ficu] adhuc sub dulcedie peccati. Uel [sub ficu] hoc est sub dulcedine litere legis. De prima ficu dicit Prouerb. xxvij. Qui seruat ficū comedet de fructu eius. De dulcedine pcti ꝛc Gen. iij q̄ fecerūt sibi de foliis fici pzomata: hoc est excusationes in dulcedine pcti. De ficu sterili q̄ est lex fm carnalem literaz dicit Matth. xxj. Jam ex te fructus nō nascat. Sub ꝑma ficu fuit Nathanael ꝓpter vmbram. Sub scōa ꝓpter delectationis cōcupiscentiam. Sub tertia ꝓpter legis dei memoriam [vidite] oculo p̄destinationis z dilectionis. Ps. xxxj. In via hac qua gradieris firmabo sup te oculos meos. Eccli. xxiij. Oculi domini cōtemplantes omnes vias hominū. Job. xlij. Scio quia vniuersa potes: et quia te nulla latet cogitatio [Respōdit Nathanael] edificatus ad fidem diuinitatis [et ait] confitens esse deū [Rabbi] Dicit Ebrysost. adhuc credens esse sapientē qui ex aliqua reuelatione dei secreta nouerit [Tu es filius dei] Ebryf. dicit: q confitet eum esse filium dei nō p naturam: sed p adoptionis gratiam. quia adhuc non erat plene illuminatus de fide diuinitatis. Alij tamen dicunt q hoc ex corde credidit sicut ore confessus fuit. Sed ꝑmum ꝓbabilius est: sicut inferius patebit. Joan. xj. Ego credidi: quia tu es filius dei qui in hunc mundū venisti. Et non tm̄ confitet naturam: sed z potestatem z regnū [Tu es rex israel] Quia hoc ꝓmissum fuit Hiere. xxiij. Suscitabo Dauid germen iustum z regnabit rex rē. Ps. ij Constitutus sum rex ab eo sup sion montē sanctū eius: p̄dicans ꝓceptum eius. Sic ergo confitet dei filium z diuinam in eo potestatem.

Respondit Jesus: et dixit ei. Quia dixi tibi Vidi te sub ficu: credis. maius his videbis.

Repromissio est maioꝝ ꝓter confessionē fideiq̄ veroꝝ. Et dicit tria. Replicat eīm causam inductiuā fidei. Et scdo Maius donum ꝓmittit. Et tertio Illud describendo exprimit. Dicit ergo [Quia dixi tibi] secretum qđ nemo nisi tu scivit [vidi te sub ficu] Ps. vij. Scrutans corda et renes deus [credis] Sciens quia nemo nouit secreta cordium nisi solus deus. et ideo hoc signo mee deitatis argumentū accipiens credis [maius his videbis] Joan. v. Maiora his demonstrabit illi opera vt vos miremini. Joan. xiiij. Signa que ego facio z ipse faciet: z maiora horum faciet. Sed hoc videtur falsum quia hec fuit summa fidei quā laudauit in Petro. Matth. xvj. Tu es christus filius dei viui. Et dixit ei Jesus. Beatus es Simō barjona rē. Et illum exaltauit dicens. Et ego dico tibi q̄ tu es petrus z sup hanc pe. edi. ec. m. Qualiter aūt maius isto videre potuit? Adhuc aūt q̄rit Quare confessionē istam in Nathanaele non remuneratuit sicut in Petro? Ad hoc dicit Ebryf. sicut añ diximus q̄ Nathanael ꝛ dixerit verba similia ꝓbis Petri in sensu: non tm̄ dixit et eadē z simili fide. qa

Nathanael dixit filium dei gratia. Petrus aūt filium dei natura. Preterea Nathanael dixit hoc ex studio scripture z obseruatione exprimenti qđ erat scientia secretoꝝ: quam etiam multi sancti habent ex reuelatione diuina. Petrus aūt dixit hoc ex fide simplici z deuotione. Sic ergo z ꝓbabiliter respondit Ebrysost. et dixit illud magis specificando.

Et dicit ei Amen amē dico vobis Videbitis celum apertū et angelos dei ascēdentes z descendēs supra filium hominis.

Confirmationē ꝑmittit. Amen amen: hoc est vere vere dico vobis. Geminatiōes aūt eius quod est amen: solus habet Joannes inter euāgelistas: qđ est signum q̄ dupliciter veritas eius cōfirmat. s. Reuelatione. quia hausit eam in fonte dīuici pectoris. Joan. xxj. Qui z recubuit in cena super pectus eius. Et confirmat etiam ex Usu z Auditu. quia hec vidit z audiuit. Joan. xix. Qui vidit testimonium phibuit: z verum est testimoniū eius [Videbitis celum apertum] Tres quidez ex vobis in monte transfigurationis. Matth. xvij. Luce. ix. Et omnes in die Ascensionis cum in celum ascendam. Acē. j. [et angelos dei] qui deputati sunt in ministerium salutis fidelium filio dei. Matthei iiij. Accesserūt angeli z ministrabāt ei. Heb. j. Nōne omnes amministratorij spūs sunt in ministerium missi: ꝓter eos qui hereditatem capiunt salutis? Ezech. j. Aperti sūt mihi celi et vidi visiōes dei [descendentes] vt gratiam illuminationis fidelibus infundant [et ascendentes] vt preces christi p fidelibus deo offerant [sup filium hominis] a quo veriusq̄ recipiunt illuminationē. Uel Ascēdunt angeli z p̄dicatores (qui angeli dicunt) dum arcana deitatis reuelant. quia tunc ascendere facit. Et descendunt dum docent z p̄dicāt humilia humanitatis. Ubi aūt hoc viderunt discipuli: exp̄s se non legitur. Sed multa facta fūr: que scripta nō sunt. Est tamen in figura p̄signatum Gen. xxviij vbi vidit Jacob scalam et dīm innixū scale desup: et angelos dei descendentes z ascendentes per eā.

Sed queritur Jn quo hoc fuit maior? Cognitio eīm occultoꝝ soli deo attribuit. Ascēdere aūt z descēdere angelos etiam Jacob vidit. Rūsio q̄ maius est ꝗtum ad illuminationem. qz est de maiori. Est eīm de cognitione humanitatis z deitatis. qđ maximū est cognoscere in chro. Dicit aūt [super filiū hominis] quia cum alij de cōmixtione seminum sint nati. et sic filij sunt hoīm; chr̄s sine semine virili natus est. et ideo nō hominū: sed homis filius est.

Et attende q̄ Nathanael dicit esse filiū dei. Ebrystus aūt dicit filium homis: vt det exempla humilia de se sentiendi z non alta sapiendi. Rhoma. xij. Non alta sapientes sed hūilibus cōsentientes. Phil. ij. Hoc sentite in vobis qđ z i christo Jesu: q̄ cū in forma dei esset: non rapinā arbitratus est esse se eq̄lē deo. sed exinaniuit. i. hūiliauit semetipm rē. Nō eīm ꝑfert altam patris cognationem (sicut etiam multi ignobiles faciunt: altiores sui generis parētes iactantes) sed hūilem sui generis parentē matrē: dicēs [sup filium hois.] Sic ergo finita ē pars q̄ est de testimonio Joannis. Sequitur pars q̄ est de Manifestatione verbi facta per seipsum.

Capitulum.II.

Et die tertia Nuptie facte sunt in Cana Galilee Et erat mr̄ Jesu ibi. Vocatus est autem Jesus et discipuli eius ad nuptias.

Hic incipit pars que est de manifestatiōe Verbi facta per seipm. Jn qua suiipsius manifestat deitatem. Diuidit aūt per tres partes. Jn quarū Prima manifestat se verbum. put est operatiuū z creatiuum. Sed quia per eruditionem z opationem intendit creature rationalis sanctificatio: Jn secunda ꝓte ostendit qualiter p vbum incarnatū creatura rōnalis sctificat. Et incipit in capō. xij. Quia autē p sanctificationē venit ad gl̄ificationem: Ideo in tertio ostendit de glorificatione p. Resurrectionez z Ascensionē. Et hec incipit in capō. ij. Prima autē pars que est de vbi manifestatiōe: diuidit (fm duos actus vbi) in duas ptes. Est eīm vbuz Operatiuum in ptāte diuīa. Et est Illūinatiuū. et falsitatis cecitatis confusiuum: put est sapia dei z scia. Et tō habet duas ptes. z has duas partes ꝓsequit. Tertium quod conuenit vbo ex his duobꝫ Qm ipm est viuificatiuum. Et sic pars ista diuidit in tres ptes. In quaꝝ Prima agitur de Ptāte verbi: put ipm est virtus patris. In secūda aūt agit de Illūinatiōe vbi. put ipm est sapia patris. Et incipit in capō. vij. Quia autē p hec duo vitam inspirat suis: Ideo in tertia parte agit de vbo. put ipm est Vita hominū Et hec incipit in. xj. ca. Et ideo dicunt de verbo tria scz Qm oia per ipm facta sunt. et Qm ipm est lux hominū. et Qm in ipso sicut in causa fm Ambro. vita erat Joan. j. Ptās aūt Uerbi cōsiderat ser modis. Aut em̄ considerat in ptāte mutandi creaturas fm originalē rōnem inuentā in ipsis. Et sic pcnes verbi manifestationē sumit ps prima de mutatione aq̄ in vinum. Jn q̄ miraculo Deitatē creatoris in se oñdit vbū incarnatū. Scōas ptās Uerbi: ē oīsa p ordinē cultus diuini. Quia postq̄ oñdit vbus creatoris esse in verbo: ꝓinde iferē q̄ debet ei cultus a creatura quā creauit. Sic etiā phs dr i. j. Deli z mū. et q p nūez quē inuenim⁹ in creatur⁹: magnificam⁹ z colim⁹ deū gl̄iosu: eminētē. ꝓtereaq̄ eoꝝ. q̄ sē creata. Et sic manifestat ptās vbi in purgatiōe tēpli vbi colit deus. Et manifestatio hꝫ duarū ptātū ꝓtinet b scō m capm. Tertia aūt vbi ptās est q̄ opat in sacro ad sctificationē anie. Et hanc potestatē manifestat in tertio z in ꝑma parte capituli q̄rti. Quarta aūt ptās vbi est in reformatiōe nature corrupte in corpe. Et b duplr. s. fm corruptionē ꝑfectā: et fm corruptionē q̄ est in pec. Et q̄ ad ꝑmā ptātem manifestatur in vltima hist⁹ia quarti capituli. Quātū aūt ad secundā manifestat in.

prima hist̃oria capituli q̃nti. Et his aũt̃ poestat̃ bus resultat q̃ Verbum legi nõ subijcit: sicut nec de⁹ pi q̃ sp opat̃. Et ℞ndit ad illã ptãt̃ẽ ordiatiũ oim legũ. Et sic manifestat̃ in scõa ptẽ quinti capituli. Ubi ostendit esse dñs. et ordiator sabbati: t alia⁹ legis feriarũ. Est aũt̃ adhuc Una vbi poestas: que est sup omnes ptãtes. que est Creaturarũ transsubstãtiatis ad seipm. p cuius effectũ sibi fideles incorporant: t vnũ cum ipo efficiunt. Et hanc manifestat in ca. vj. Et hec est verbi incarnati fm diuinã ptãtem operatiuã sufficiẽs manifestatio. Per se ergo manifestat verbũ in virtute creature. Et ita hec pars diuidit in ser ptes. In quarũ Prima dicit Oñ t Ubi t Loram quibꝫ b miraculũ factũ ẽ. Secũdo describit Qui⁹ miraculi necessitas. Tertio Miraculi faciẽdi interpellatio. Quarto Miraculi perfectio. Quinto Miraculi commendatio. Sexto autem Miraculi finis t utilitas. In primo horum dicuntur quatuor. scilicz Tẽpus. Locus. Factum. t Lorã quibus fit miraculi pfectio. De tempore dicit. ⌊Et die tertia⌋ Ecce tẽpus. Et est dies tertia ab adductone Nathanael ad Jesũ. Et signt hi dies allegorice q̃dem Lumẽ legis nature. t Lumẽ legis scripte. t Lumẽ legis gratie. In quo lumine vbũ se manifestauit. Exod. xix. Ebore pati in die tertia. Dia eni Naturalia t Scripta in lege: ad lumen gratie referunt. Uel dicat q̃ tres dies sunt tres vbi manifestatiões In visione sensibili. In visione imaginaria. t In visione intellect⁹. Osee. vj. Uiuificabit nos dñs post duos dies. t in die tertia suscitabit nos. Uel tres dies sunt tres illumiatões. Ad credẽda. Ad opanda. Ad appetenda siue q̃renda. Lu. xxiij. Tertia dies est post q̃ hec facta sũt. Genes. xxij. Tertia die eleuatis oculis vidit locũ procul. Ille eni locus est appetẽdorũ. Sic ei t discipulos: p credẽda ad opanda: t p opanda ad appetẽda gradatim erexit. t ideo tali tẽpore opportuno miraculũ fecit. Uidet aũt incõueniẽs fm lram q̃ hic dicit de pe. Quia eccl̃a celebrat. t tenet q̃ b miraculũ dñs i eodẽ die q̃ baptizat⁹ fuit ꝑfecerit Lõstat aũt q̃ vocatio discipulorꝫ post baptismũ facta fuit. t post vocationẽ fuerit miraculũ. Ad b dicẽdũ q̃ fm eccl̃asticũ ordinẽ dñs tertiodecimo die post natiuitatẽ suaz a magis fuit adorat⁹. Et deinde tricesimo anno natiuitat̃ sue reuoluto: ab ano adoratiõis fuit baptizat⁹. Deinde post annũ reuolutũ eodẽ die istud miraculũ ꝑfecit. t ió q̃ 3o Tertio die: intelligẽdũ est: a vocatõe Nathanael. q̃ nõ statim post baptismũ vocat⁹ fuit. ſz in eodem anno q̃ baptizat⁹ est dñs pridie q̃ ann⁹ cõpleret. Dicit tñ q̃dã q̃ illud miraculũ nõ eodẽ die baptizatis factũ est. sed q̃ cũ miraculo stelle cõuenit et baptismatis. in hoc q̃ vbũ in ipo manifestat̃: Jõ cum eis in vno festo cõiungit. Manifestauit eniz stella creatorẽ. Uox aũt ꝑis i die baptismat̃ manifestauit sanctificatorẽ. Et miraculũ vini in quo insipidũ transit ad gaudiũ saporẽ manifestat glorificatorẽ. Sed hec opinio nihil valet. quia t eadem ratione et alia multa miracula eodẽ die celebrarẽtur. Hoc ẽ ergo q̃ dicit Die tertia. ⌊Nuptie facte sunt⌋ Tangit factũ. Nuptie autez hic dicuntur solennitates nuptiarum fm literam B que a domino in paradiso sũt institute. Gen. ij. Faciamus ei adiutoriuz simile sibi. Et Adam dixit in spiritusancto. Quãobrem relinquet homo patrem et matrẽ t adherebit vxori sue: et erunt duo in carne vna. Sexus aũt a domino distinctus est Gen. j. Masculũ t femina creauit eos Lonũctio sanctificata: cum dicit: Erunt duo in carne vna: per vitam individuam sibi adherentes. Actus concubitus imparus: cum dicitur Crescite t multiplicamini Fructus inditus a deo. ij. Machab. vij. Qui formauit homis naturitatẽ: qui q; inuenit omniũ originem t viam t spiritũ donauit nobis. Nuptiarũ ergo Factum est: Et officium nature. Et bonũ mortalium. Et ciuilis societas. Et remedium concupiscentie. Et sic est sacramentuz ecclesie. In quo propter Fidem thori: et Bonum sacri: et Bonũ plis excusat̃(al's excipit) ꝓcupiscẽtia: que al's ruere in preceps honestate nuptiarum. Officium ergo Nature est vtile. Societas ciuilis facit ad populationez patrie. Sacramentum autem ecclesie est honestuz et fructuosum. Et his de causis matrimoniũ est a verbo incarnato ꝑsentia sua approbatum. Ut hoc quod primo pater in paradiso instituerat: hoc etiã primo verbum incarnatum sua presentia compro baret. Et hoc est contra hereticos nuptias condemnantes: qui Manichei antiquit⁹: nunc aũt patareni vocantur. Hac de causa ꝺr Apostol⁹ Eph. v. Sacramentum hoc magnũ est. Ego autem dico in christo et in ecclesia. Hoc ergo est Factum.

Sunt aũt̃ Allegorice et Moraliter t Literaliter et Anagogice simul accipiendo Nuptie hominis et dominis: et Nuptie dei t homis. Nuptie hominis et dominis sunt maris et femine legitimarum personarũ coniunctio: individuam vite consuetudinem retinentes. Et per hoc q̃ dicitur: mas et femine: damnatur omnis innaturalis concubitus. Rhoma j. Femine eorum imutauerunt naturalem vsum in eum vsum qui est contra naturam: masculi in masculos: et femine in feminas turpitudinem operantes. In hoc autem q̃ dicitur: legitimarum personarum: damnatur omnis incestus consanguineorũ carnalium vel spiritualiũ in gradu non concesso perpetratus. Matth. xiij. Non licet tibi habere vxorem fratris tui. Leuit. xv. per totum. Gen. j. Relinquet homo patrem et matrem: cum quibꝫ supple non contrahet: et adherebit vxori sue. Per hoc autem q̃ dicit: individuam vite cõsuetudinem retinentes: intelligitur fides: vt vterq; coniugum alteri fidem thori seruet. Et per hoc omnis solutus vel adulterinus damnatur concubitus. quia individuã vite consuetudinem non seruat. Malach. ij. Contaminauit Judas sanctificationem domini quam dilexit. hoc est sanctum matrimonium. disperdet dominus virum qui fecerit hoc: magistrũ t discipulum de tabernaculo Jacob In spirituali aũt cognatione violatur. j. ad Timo. v. Cum enim luxuriate fuerunt: in christo nubere volunt: habentes damnationem. quia primam fidem irritam fecerunt. Quando ergo sanctificatio huius matrimonij obseruatur: tũc a christo honoratur sua presentia matrimonium. j. Thessal. iij.

Ut sciat vnusquisq̃ vas suum. hoc est: suam vxorẽ in sanctificatione t honore possidere. Non in passione desiderij: sicut t gentes que nõ ꝓgnouerũt deum. In sanctificatione aũt possideꝫ: quãdo In fide matrimonij contrahit: et In fide thori pmittit: et In timore dei psone coniunguñ: et In honore. et nõ In cõcupiscentia possideꝫ t exercẽt. Tob. vj. Sunt q̃dam qui matrimoniũ suscipiunt vt deũ a mente sua excludant: et sue libidini ita vacent sicut equus t mulus quibꝫ non est intellectus. et in hos habet poestatem demoniũ. Hoc ergo est copula carnaliũ nuptiaz in quibus est Jesus presens. In fine aũt post littere expositionẽ de moralibus t allegoricis t anagogicis dicemus nuptijs. ⌊In cana Galilee.⌋ Tangit b Locũ cõmunẽ: Galilee. et Locum ꝑticz: in Cana. Que est quidam vicus Galilee: vbi iste nuptie facte sunt. Et congruit nomen prouincie. quia galilea transmutatio facta in terp̃tat. et ibi Litteraliter: facta est transmutatio creature. q̃a aquz in vinum. Lorditũ aũt: quia non credentes mutati sunt ad fidem redemptoris. Ps. cj. Mutabis eos t mutabunt̃: tu aũt idem ipse es: t anni tui non deficient. Sic innouat omnia qui sedet in throno Apocal. xxj. Ps. lxxvj. Hec mutatio dextre excelsi. Cana aũt zelus interp̃tat. quia rotuz hoc facit zelus dei ad nos. Esa. ix. Zelus dñi exercituum faciet hoc. Sicut ergo Tẽpus: ita ad miraculum cõcurrit Locꝰ ⌊Et erat mater Iesu ibi⌋ Tangit coram quibus factum sit miraculũ. Tangitur aũt mater ibi fuisse. quia (sicut dicit) ipsa erat sozor matris sponsi. Uel: si hoc nõ conceditur: fuit nota t compatriota. Luce. xv. Conuocat amicos et vicinos suos: dicens. Lõgratulamini mihi. Tob. viij. Tobias ꝑcepit ꝑparari epulas omnibꝫ vicinis suis cunctisq; amicis. Nec ẽm erat mos antiquorum patrũ. Uocare aũt sũt honeste matrone: vt in earum aspectu t doctrina: sponse ad vire honestatẽ vel vitam honestatis informarent̃. Dis aũt honestatis speculum fuit mater christi. Ecci. xv. Obuiabit illi quasi mater honorificata. Et ex hoc honeste fuerunt nuptie. Lu. j. Unde mihi hoc vt veniat mater dñi mei ad me: Sic ergo et matre di honestate et dignificate fuerunt nuptie. Fuit aũt̃ christi mater ad eos vt Studiosa t Officiosa. Studiosa: vt pulcritudinis studio cuncta ornaret. Prouer. vlc. Lonsiderauit semitas domus sue: et panem ociosa non comedit. Officiosa aũt vt obsequeret in necessarijs. Luc. j. Exurgens Maria cum festinatione abijt in montana: vt obsequeret Helisabet. Pulcre ẽm et officiose cuncta pfecit. Nominat̃ mater Jesu ante filium: eo q̃ non adhuc filius fm deitatem innotuerat: t matri honoris reuerentiã adhuc exhibebat. Luce. ij. Descendit cum illis t subditus illis erat. Tobie. iiij. Honorem habebis matri tue cunctis diebus vite eius. ⌊Vocatus autẽ est et Iesus⌋ qui iam manifestari occulte incipiebat ⌊Et discipuli eius ad nuptias⌋ qui tamẽ adhuc firmiter non adherebant: sed gratia familiaritatis sequebant: imbui doctrinis eius cupientes. Esa. viij. Ecce ego et pueri mei quos mihi dedit dominus. Di ergo sequebantur potius vt instruendi q̃ vocati, q̃a Turpe est vocari aliquem nisi ẽa secum vocetur sua comitiua et familiares sui. Uenit aũt Jesus: vt nuptiarum approbator t sanctificator. Luce. xix. Hodie salus domui huic facta est. Hoc signarum est. ij. Regũ. vj. Ubi dixit Dauid. Ibo t reducam arcam cum benedictione in domũ meam. Arca ẽm testamenti ꝑsona domini fuit: in q̃ deitas habitat corporaliter et plena est benedictione gratie. Sic ergo terminatur pars que est de Temporis cõgruitate: Loci opportunitate: et Personarum coram quibus factum est miraculum dignitate.

Et deficiente vino

Sequit De miraculi huius Necessitate: q̃ breviter exprimitur per hoc q̃ dicitur ⌊Et deficiente vino⌋ Ad litteram patet b contrahentiũ paupertas Quz in terra vbertatis: vini tempore: fuit locupletatis vinum sufficienter habere non poterant. Et maxime illo quo nup ante vinum vindemiatũ fuerat: et apud multos maxime abundabat. hoc est in Januario. Et ex hoc accipit qualiter christus pauperi: congregationẽ pauperum amabat: quorũ nupt̃ijs interesse nõ dedignatus fuit. ij. Lorinth. viij. Scitis gratiam domini Jesu christi. quia propter vos egenus factus est: cum esset diues: vt vos illius inopia diuites esseti⁹. Jaco. ij. Deus elegit pauperes in hoc mundo: diuites autem in fide: et hereles regni quod repromisit diligentibꝫ se. Dicit aũt Hieronym⁹ q̃ hoc congruum est: q̃ vbi deus inuitatur: vinum temporalis iocunditat̃ deficere debet. Hoc ẽm vino sancti non delectantur. quia inebriat ad dei obliuionem: et incendit ad concupiscẽtiam. Prouerbioz. xxxj. Noli regibus dare vinũ. quia Nullum secretũ est vbi regnat ebrietas. Eph. v. Nolite inebriari vino in quo est luxuria. sed impleamini spiritusancto. Non ẽm est dubium quin christus ad delectantes in vino temporalis iocunditatis nunꝫ introisset. Prouerbioz. xxiij. Cui vae: cuius patri ve: cui rixe: cui fouee: cui sine causa vulnera: cui suffusio oculoz: Nonne bis qui morantur in vino et student calicibus epotãdis: Ideo de sobrijs dicitur Esa. xvj. In vineis nõ exultabit nec q; iubilabit. Hiere. xlviij. Unũ de torcularibꝫ sustuli: non calcabit calcatoz vue neq; solitum celeuma cantabit. Celeuma est cant⁹ quem ex iocunditate vini solent ebrij decantare. Lõgruum ergo est vt in nuptijs sanctoz tale vinum deficiat. Nec est ergo miraculi faciendi cõdigna Necessitas.

Dicit mater Jesu ad eum: Uinum non habent.

Ecce miraculi faciẽdi a matre misericordie interpellatio. Et tãgit Tria. Primo Interpellationẽ ad filium. Secundo Instructiuã responsionẽ filij ad matrẽ. Tertio Instructionẽ ministroz. a matre misericordie facram. De ꝓmo dicit sic ⌊Dicit mater⌋ que carne mater erat: et affectu matr̃ filijs futuris ecclesie cõpatiebat. iij. Reg. ij. Pete a me mater mi: neq; fas est me quicq̃ negare tibi. ⌊Jesu⌋ saluatoris qui ex omni saluat afflictione. Ecclesiastici. xxxvj. Speciosa dei miscõia in tempore tribulationis quasi nubes pluuie in tpe siccitatis. Sci

uit enim tempus obseruare mater sapientie. Quia tunc tempore iocunditatis: et plus dolebant de defectu: et plus tribulabantur de verecundia paupertatis: cum non subesset facultas vnde vinum emeretur. Et sciuit ex scriptū Prouerb. xxxj. Date siceram merentibus: et vinū his qui amaro sunt animo. vt bibant et obliuiscant paupertatis sue. et doloris sui nō recordent amplius. Egestas enī facit merorem, et verecūdia tribulationē, quoꝝ verūtamen mater ex abundantia filij sū plere cogitauit. Et ideo dic. ⁊Vinū non habent⁊ Nec dicit. Da eis vinum. vt reuerentiā seruet filio et in liberalitate filij et misericordia spem ponens: tm̄ defectū ponit. Querit autē Chrys. Unde acceperit argumentū p̄sumptionis de filio q̄ hoc facere posset: cū in infantia nullū fecerit miraculū: Nec aūt questio nulla est: quia sciuit filiū naturaliter esse deū: et omnia posset facere q̄ vellet. Adhuc ātē sciuit miraculuz stelle p̄cessisse: Et ꝓphetiā Symeonis: Et magorū adorationē: Et pastorū verba: Et angelorꝫ gaudia: Et Joannis testimoniū: Et vocē patris: Et figuram colūbe. Ex quibus omnibus ia diuinitas eius innotescere cepit. et ideo horā manifestationis p signa scivit iam esse inchoatā. et ideo signū fieri, p tāta necessitate et vtilitate perebat. Hac ergo de causa prudens: mater Jesu: quia omnia hec cōseruabat cōferens in corde suo: dixit ad eū ⁊Vinū non habent⁊ In quo notat Necessitas. et Miraculi cōgruitas. Necessitas enī paupertatis meret subuentionē. Psal. ix. Tibi derelictus est pauper. Miraculi autē cōgruitas notat: quia cū nō studerent abūdare vino rēporalis iocunditatis: congruū erat vt daret eis vinū iocunditatis spūalis miraculo dei p fectū. Eccli. xxxj. Exultatio anīe et corporis vinum moderate potatū. Judicū. ix. Nō possum deserere vinū quod lenificat deū et homines.

Et dicit ei Jesus. Quid mihi et tibi est mulier? Nondū venit hora mea. Dicit mater eius ministris. Qcūqz dixerit vobis facite.

Ecce instructiua rūsio filij ad matrē. ⁊Quid mihi⁊ Duo dicit. quorū Unū est de instructōe eorū que ptinent ad matrē ꝗtum ad curā p̄sentiū. Secūdo autē de instructōe eorū q̄ ptinent ad seipm. De primo dicit. ⁊Quid mihi⁊ Ad me enī ex officio legatiōis quo missus sum in mundū: pertinet cura spūalium: nō temporaliū. Luce. ij. Quid ē q̄ me querebatis: nesciebatis qz in his que patris mei sunt oportet me esse: Unde etiā quesitus ad regnū: fugit. Joan. vj. Et postulatus vt diuideret hereditatē inter fratres: dixit hoc ad se nō ptinere. Luc. xij. ⁊Et tibi⁊ quia hoc etiā matri: vt q̄ celibatū vouerat nō pertinebat. j. Corin. vij. Mulier innupta et virgo que innupta est cogitat q̄ domini sunt: vt sit sctā corpe et spū. Matth. vj. Nolite solliciti esse dicētes: qd māducabim⁹ aut qd bibemus: aut quo opiemur. hec enī oia gētes inqrūt. scit enī p̄ vr qz oīb⁹ his indigetis. Hinc est q̄ talia nō vult peti in oratiōe nisi p necessitate. Mat. vj. Luc. xij. Primū querite regnū dei et iusticiā eius: et hec omnia adijcient vobis. Hinc est q̄ nō legit vnq̄ aliquod miraculū dñs fecisse nisi ad necessitatē: preter istud solū quod ad supplementū iocūditatis factū est. Ideo dicit. ⁊Quid mihi⁊ spūalibus intento ⁊et tibi⁊ celibatui intente ⁊est mulier:⁊ Nec hoc Ex ira dixit: vt quidam male sentiūt. vel Ex indignatione. vel Ex cōtemptu vt heretici dixerūt. Sed humilim⁹ custos noluit detegere virginitatem matris: ne per hoc gloriosus in conspectu hominū appareret anteq̄ per miracula manifestaret. ij. Esdr. xij. Parco aūt ne q̄s me existimet supra id quod videt in me aut audit aliquid ex me.

Aliter etiā in hoc cōgrue vocat mulierē, quoniaz misericordia emollita: mollia sensit de nuptijs celebrantibus. qui ex paupertate vini in proximo manifestāda verecūdati fuissent. Hec est expositio Origenis et Lassiani. Et puto q̄ vera sit et alijs melior. Unde mulierē Propter sexum vocat. et Proprietatem cordis: per misericordiā emolliti. Et in ō sensu addit: instruens matrem de his que ptinent ad ipsum: dicens. ⁊Nondum venit hora mea⁊ Hora enī dñi ad miracula facienda fuit Necessitas patientiū, et Deuotio expostulātium. et Edificatio infidelium in fide. quia sicut dicit. j. Corinth. xiij. Signa nō fidelibus; sed infidelibus data sunt. Horum aūt nullum fuit. quia Non necessitas: Nec deuotio expostulātiū fuit in nuptijs. Sed potius fuit ibi societas temporalis gaudētiū. Nec fuit etiaz edificatio infidelium. Et ideo post miraculum istud sequitur q̄ crediderūt in eum discipuli eius qui et prius crediderant. Hec ergo q̄ dicta sunt; vera hora est christi ad miracula facienda. et illam ipe nunq̄ neglexit. Unde Esaie. xlix. Tēpore accepto exaudiui te: et in die salutis auxiliatus sum tui. Eccles. iij. Omnia tempus habent. Et sm hunc intellectū cō fundit mathematic⁹ qui omnia agit ad electionem horarum Dicens etiam: christū horas obseruare quando aduersio stellarum miraculare posset. qz ille non est eius intellectus. Sal. iij. Dies obseruatis et menses et tēpora et annos. Timeo vos ne forte sine causa laborauerim in vobis. Hoc est ergo quod Augustin⁹ añ dicit q̄ iste est sensus ⁊Quid mihi et tibi mulier⁊ supple est cōmune: vnō miracula facere possum: Quod enī ex re habeo: mihi et tibi cōmune: non est nisi infirmitas humana. Et Ex illa habeo: posse mori. et Ad hoc: q̄ hoc ostendam et te in hoc matrē recognoscam ⁊nondū venit hora mea⁊ sed in cruce pendēs. et Jn hoc (qō ex te et tecum habeo moriens) te esse matrē sub cruce recognoscam: et te discipulo loco mei recōmēdabo cum illa hora venerit. Ex patre aūt habeo vnde miracula perficere possum. Hec est expositio Augustini. et cetera non mutant. Et ex hoc infert Augustinus: q̄ hec locutio instructoria est. Quia in diuinis que dei sunt: matrem recognoscere nō debemus. Deutero. xxxiij. Qui dixerunt patri suo et matri sue: nescio vos: et fratribus suis dixerunt: ignoro illos. et nescierunt filios suos: hi custodierunt eloquium tuum et pactū tuū. Hoc est ꝗ quod ꝛ Matth. xij. Que est mr̄ mea et q̄ fratres mei sunt: Et extendens man⁹ in discipl⁹ suos: dixit. Ecce mr̄ mea et frēs mei. ⁊Dixit mr̄ eius mīstris⁊ Ecce

instructio ministroꝝ. Sciuit enim filium suū tante misericordie q̄ compateretur verecundie sponsozum. Et instruit ad obedientiam sm nomen suum, quia Maria illuminatrix interpretatur. et ideo illuminat eos de faciendis ⁊Quodcunqz dixerit vobis facite⁊ generalr ob ediēdo. Ps. Obedite voci eius qui posuit animā meā ad vitaz: et nō dedit cōmoueri pedes meos. Dictum enī ei⁹ in potestate est. Ps. cxl. Audient verba mea qm̄ potuerunt. Et iterum. lxvij. Dabit voci sue vocē virtutis.

Erāt aūt ibi lapidee hydrie sex posite sz̄m purificationem iudeorum: capientes singule metretas binas vel ternas.

Hic tangit miraculi pfectio. Tanguntr aūt duo. Unum est qō miraculi Veritatē ostendit et Quantitatem. s. Materia: et Quantitas: et Usus vasorū in quibus factū est vini miraculum. Aliud aūt est quod est miraculi pfectiuū. Et hoc est Dñi verbum.

Tangit ergo Primo Materiā naturalē vasoꝝ. Cum dicit ⁊Erant aūt ibi lapidee⁊ quia in lapidibus non consueuit poni vinum. Deinde tāgit vsum vasoꝝ: cum dicit ⁊hydrie⁊ quia hydria dicitur a greco hydor quod latine est aqua. quia in terra sicca et montuosa carente aquis: in talibus vasis aqua reseruabat ⁊sex posite⁊ Dicit quantitatem vini ex numero vasoꝝ que occultari nō poterāt. qa si vnum vas fuisset et paruulū: credi potuisset occulte illud esse allatum cum vino, sed plena sex vasa occultari non possent ⁊sm purificationē iudeorum⁊ Dicit fine ostendit miraculi veritatem. quia etiam ad lauanda corpa habebant hydrie: et non ad vini receptacula. Purificationē aūt iudeorū: dicit. quia iudeis mos erat: multa habere baptismata, ꝓter multas quas incurrebant immundicias Nec anteq̄ purificarent per aquam: comedebant. Mar. vij. Et a foro venientes nō comedebant nisi baptizarent. Et multa alia que tradita sunt illis seruare baptismata et calicum atq; vrceoꝝ. Hebre. ix. Variis baptismatib⁹ et iustificijs carnis vsq; ad tēpus correctionis impositis ⁊Capientes singule⁊ Ostendit miraculi veritatem a quantitate capacitatis vasorum. quia in occulto nemo vinū tantū attulisset q̄ tante capacitatis vasa implere potuisset ⁊metretas binas⁊ et ille erant minores. forte ad ablutionem vasorum ⁊vel ternas⁊ que maiores erant in ablutionem corpoꝝ et vestimentoꝝ. Metreta enī dicit a greco metron: quod latine est mensura. Et erat apud eos metreta nomē vsualis mensure. Sicut dicimus vrnam vel quartale vel sextarium. Sunt aūt iste hydrie significātes vasa nostre purificationis: que sunt Misericordia in miseros. Et Cōmotio zeli in malignos. Et Spūs contribulatus in deuotōis sacrificio. Pregustatio quedam eternoꝝ in cultu diuino. Consideratio nostre mortalitatis in huius pegrinationis tedio. Et Sacra meditatio in sacrarū litteraꝝ verbi dei studio. Vas qdem misericordie est hydria Rebecce Beñ. xxiiij. que celeriter deponit de humeris vt bibat indigens homo: et iumenta eius. Quia cōpassiones aliorum in humeris portamus. et per miserationis officium: hanc hydriā vnicuiq; porrigit indigentie ipsius: inclinamus. vt etiā homo rationalis bibat. et ei qui iumentū per insipientiā facius est: consolatione nō negamus: dicentes. Bibe dñe Nam et camelis tuis potum tribuā. Sicut et ipse dñs nobis dat formam: cum dicit ps. xxxv. Homines et iumenta saluabis dñe: quēadmodum multiplicasti misericordiā tuā deus. Hec Hydria capit mensuras binas. quia et cordis dat cōpassionem: et in opere prestat subuentionē. Tob. iij. Nō auertas faciem tuā ab vllo paupere. Ecce cōpassio. Et ibidem. Si multū tibi fuerit: abundāter tribue Si parum: bocipm̄ imprire stude. Ecce operis per effectum miserationis subuentio. Cōmotio zeli in malignos est hydria Bedeonis. Judi. vij. Qui hostes fugauit dum hydrias confregit. Zelus vt dicit Beda est feruor animi quo mens abiecto hūano timore pro defensione veritatis accendit et comedit: qui quelibet prava que viderit corrigere satagit. si nequit; tolerat et gemit. Hec hydria capit metretas ternas. quia amore veritatis accendit intus: et ad ea que corrigere valet correctionē fraterne charitatis adhibet foris. ad ea aūt que corrigere non valet: gemitū ponit oratiōis. Spūs cōtribulat⁹ in deuotiōis sacrificio est hydria Helie. iij. Reg. xviij quam sup sacrificium ꝗdruplicatā supfūdi precipit que et totū sacrificiuz et altare pfudit. Quia in deuotione sacrificij contribulati spūs quattuor sunt necessaria Quoꝝ Primū est purificatio spūs a peccati contagione. Scōm est segregatio spūs a curarum sollicitudine. Tertiū aūt ipsius spūs cōgregatio intra seipm vt sit totus vnitus in virtute. Quartum aūt vt pcedens sit ad deum in cordis: et oris: et operis veritate et rectitudine. De primo Joan. ix Scimus qm̄ peccatores deus non exaudit. sed si quis dei cultor est et volūtatem eius facit hūc exaudit. De secundo Osee. ij. Adducam eam in solitudinem et loquar ad cor eius. De tertio Ezech. xxxiij. Congregabo eas de terris et inducā eas in terram suam in quibus dispersi vos. hoc est: de diuidentibus cor in vnitatē cordis et spūs. Hinc est q̄ Canticoꝝ. vj. dicit. Una est columba mea. De ꝗrto dicitur Esaie. xxxviij. Obsecro dñe memento quomō ambulauerim coram te in veritate et corde pfecto: et quod bonū est in oculis tuis fecerim. Hec hydria capit mēsuras binas. quia deuotionē exhibet in affectu et assensionē veritatis: et contemplationez in intellectu Quarta hydria nostre purificationis ē Pregustatio eterne dulcedis in cultu diuino Hec est hydria quam inter vasa templi poni fecit Salomon. iij. Reg. vij. et quam remouit Joas. iij. Reg. xij. et quam abstraxit a templo Nabuchodonosor. Hiere. lij. Hec enī pgustatio quoddam libamoruū eternoruum est: que quanto frequētiꝰ vt dicit Anſ. in dulcedine spiritus percipit: tanto magis pegrinationem nostram finiri desideramus: et frequentius et feruentius eterna desideramus. Et ideo capit ista hydria metretas ternas. quia aliquando illa gustam⁹ in affectu: plus sentientes in affectu per experimentū ꝗz videam⁹ p intellectū. sicut dr Aug⁹ i li. cōfes. x. Aliquādo intromittis me et nescio quam

dulcedinē introrſus in anima mea que ſi pficiatur in me: neſcio quid erit quando vita iſta non erit. Pſal.lxvij. Paraſti in dulcedine tua paupi de⁹. Aliqñ aũt ꝓgustatio hec fit in veritatis viſiõe. qñ accedit hõ ad cor altũ z exaltat de⁹ in ipo ad viſiõnē occultor. ꝑs.lxiij. Aliqñ erīa admittit ꝑm affectũ z intellectũ ad lympide felicitat gſaz. ſic Paulus.ij. Cor.xij. Scio hoiem raptũ i paradiſũ: voluptat ſcz. z audiuit arcana que nõ licz homi loqui. Et iſte ſunt mercrete terne. Quita hydria eſt cõſideratio mortalitatis in hui⁹ pegrinatõis tedio. q̃ ẽ Eccl'ſ.xij. q ꝑfrigit ſup fotẽ q̃die Quia ſi mortalitatem nr̃am ꝓſideram⁹: tota die ꝑfrigit ſuper fontẽ vnde ſupplemẽta mortalitat haurimus. Et hanc ꝓſiderare purificat mẽtẽ: ſicut dr Eccli.vij. In oĩbus operibus tuis memorare nouiſſima tua: z i eternũ nõ peccabis. Habet autẽ hec hydria menſuras binas: dũ z Neceſſitatẽ mortiẽdi reducimus ad mentẽ. z Incertitudinẽ hore z qualitat mort recordamur. Denẽcitate moriẽdi ſurgit vite ꝓpt⁹ ij. Reg.xiiij. Ẽn oẽs morimur z q̃ſi aq̃ dilabimur in terrã q̃ nõ reuertũr. De incertitudie hore z q̃litate mort exẽplũ ẽ Balaã. q op tauit mori morte iuſtorũ: z pijt inf ipios morte pcõr. Nu.xxiij. Et exemplũ Lu.xij. de eo q dixit. Dia mea multa bona habes reposita in annos pl'imos. comede z bibe z epulare. Et de⁹ dixit illi. Stulte hac nocte repetẽt a te aiam tuã. z que paraſti cui⁹ erunt: Et ex hac ꝓſideratõe ſurgit q ad moriendũ semp nos ꝓparemus. Septa hydria eſt ſacri verbi dei meditatio. Et hec eſt hydria vidue ſareptane. z hydria ſamaritane. De qua ſumit z verbi dei farina in panem ꝙuertenda. z aqua litteralis intelligẽtie ꝑter ſpiritũ relinquẽda. Et ideo .iij. Regũ.xvij. Sareptana de hydria ſua cibũ panis indeſinenter exhibuit poſtq̃ a ꝓpheta illumiata fuit de panis illi⁹ cõmunicatõe in oẽs verbũ dei eſurientes. Et ſamaritana hydriã reliq̃t: poſtq̃ de vitate ſpũs illumiata fuit. Joan.iiij. Nec hydria capit menſuras ternas. q̃ Allegoriã exhibet ad edificationẽ fidei. Tropologiã cõcedit morali virtuti. z Anagogiaz extendit ad fructũ regni dei semp appetendi. Sic ergo hydrie ſer ſunt ad purificationẽ noſtrã poſſite: capiẽtes ſingule metretas binas vl'ternas. Ne hydrie ſunt lapidee ꝑter ſui firmitatẽ. Epheſ.ij. Et vos tanq̃z lapides viui ſuperedificamini. In his eſt aqua inſipida semp: niſi per chriſti z pietatis intentõnem in vinum conuertat. quod vt dicit Pſal.ciij. letificat cor hominis. De purificatione enim precepit domin⁹ Exodi.xix. Deſcẽdit Moyſes de monte ad populũ. z ſanctificauit eũ. Leuit. xvj. In ſanctuario expiatio compleat.

Dicit eis Jeſus. Implete hydrias aqua. et impleuerunt eas vſq̃ ad ſummũ.

Ecce miraculi pfectio per verbũ dei. Et tangũtur duo. ſcz. Imperiũ domini. z Obedientia miniſtri. Imperiuz dñi eſt. [Implete hydrias aqua] Quia licz domin⁹ ad ſue legatõnis intentionẽ: diceret nõ ad ſe ptinere delectamenta. z iocũditat tẽporis huius defluẽtia: tñ cõdeſcendit hũane verecundie z in iocunditatiby deſeruiẽs. Sapie.xvj Subſtãtiã eñ tuam et dulcedinẽ tuã quam in filios habebas oſtendebas. Hoc ergo oſtendens: dixit [implete hydrias aqua] abũdantiſſime ſue largitatis oſtendens beneficia. Pſ.cxliij. Aperis tu manũ tuã z imples omne anial benedictõe Jaco.j. Dat oĩnib⁹ affluenter z non ũproperat.

Hydrie aũt implete: ſine omni verbo: ſola dñi voluntate in optimũ vinum cõuerſe ſunt: Cum tamẽ alia miracula z verbo z tactu corporeo z aliquãdo fletu pfecerit. Sed huius cauſe due ſunt. Una q̃dem. quia illud miraculum neceſſitati humane nõ ſubuenit: et ideo mĩ⁹ cure adhibuit ad ip̃m. Alia aũt: vt noret q̃ in miraculis neceſſitati hũane ſubuenientib⁹ aliquid contrariũ ſue operationi fuit. ſ. peccatũ quod cã fuit oĩm eorũ q̃ patimur. Pſ.ciij. Qui ꝓpitiat oĩnib⁹ iniq̃tatibus tuis: qui ſanat omnes infirmitates tuas. Hiero. Quicquid patimur: peccata noſtra meruerũt. Greg. Nulla nocebit aduerſitas ſi nulla dñet iniquitas. In creaturis aũt eſt ratio obedientialis: vt fiat eis q̃cquid diuine placet voluntati. et ideo ſũt: verbo z facto ad nutum obediunt. Pſ.cxxxiij. Omnia q̃cunq̃ voluit fecit dñs in celo et in terra: in mari z in oĩnib⁹ abyſſis. [Et impleuerunt eas vſq̃ ad ſummũ] vt larga z abũdans ſit dei bñdictio. Sed querit Ebꝛyſoſto. Quare extra vaſa non fecit aquã vinum. Et quare fecit hauſtã ꝑ miniſtros: in vinũ conuerti: Et dicit q̃ hoc factum eſt, ꝑter nos. quia hauſta fuit expoſita videntium oculis: z per miniſtros vt per teſtes ꝓbata q̃ vera z viua eſſet aqua

Si aũt querit Quare non fecit vinum de nihilo in vacuis vaſis: Dicendũ q̃ iſtud conueniens⁹ fuit: et Diuine operatiõi: et Humane edificationi. Diuine quidem operationi in qua non aſpnatus materiã quam creauit: mutauit de duabus qualitatib⁹ cõtrarijs que ſunt frigidũ z humidũ in calidũ z ſiccũ Etſi creaſſet ex nihilo: iam videret aſpernari materiam quam a principio creauit: et in hoc non cõuenire cum creatore primo. Unde damnant Manichei qui dicunt materiã a malo deo eſſe creatã. Qõ ſi eſſet verum: chriſtus illis in ſuis operationibus non vtereť. Humane etiam edificationi magi expedebat. quia ſi creatum ex nihilo ſubito vinum apparuiſſet: phantaſticũ opus iudicareť: q̃d etiam fit arte maleficorum.

Et dicit eis ieſus Haurite nũc et ferte architriclino. Et tulerũt.

Ecce miraculi approbatio. Et habet duas partes. In quarum Prima: precepto domini iubetur offerri probatoribus. In ſecunda autem ꝓbatum miraculum cõmendat Dicit ergo Primo vt hauriat. et Secũdo vt ꝓbatori exhibeat. z Tertio obedientia miniſtroꝝ oſtenditur Dicit ergo [Haurite nunc] ſubito conuerſam aquam in vinum. Et ideo dicit: nunc. quia quod natura paulatim facit in vite (ſucum aque in vinum digerens: Sicut dixit Empedocles q̃ vinũ eſt aq̃ putrefacta in vite) hoc dñi volũtas fecit ſubito i nũctpis. et ideo vt infirma vt⁹ ſe hz ad nature virtutẽ. Probatũ ẽ eñ. viij.

Phyſicoꝝ: q̃ virtus finita eſt que operatur in tẽpore. Infinita autem eſt ea que in nunc operatur. Sic ergo in hac operatione infinita z indiuidua virtus verbi dei oſtendit eſſe. Eſa.xij. Haurietis aq̃s in gaudio de fontib⁹ ſaluatoris. Joan.vij. Flumina de ventre ei⁹ fluent aque viue. Pſ.xlv. Fluminis impetus letificat ciuitatẽ dei. Aq̃ eñ fluxit in vinũ: et lympiditas humana gaudiũ guſtauit eternoꝝ. Hiero. Nouum genꝰ potentie aque rubeſcunt bydrie: vinũ q̃z iuſſa fundere mutauit vnda originez. [Et ferte architriclino] Triclinũ vt dic̃ eſt mediũ ſpaciũ dom⁹ a parietib⁹ vbi ſedebant cõuiuantes. Et ſic triclinũ nõ dicit domus tricamerata: ſed potius mediuz inter parietes ranq̃s duos terminos quoꝝ mediũ eſt ſpaciũ. et hoc triclinium a tribꝰ ordinib⁹ menſarũ dicitur. q̃uis ordo q̃ eſſe poſſet relin quebať ad tranſitũ miniſtroꝝ. Architriclin⁹ aũt vt dicit Ebꝛyſ. fuit ꝓnceps illoꝝ trium ordinum qui ꝑerat miniſtris. Et ꝓbabat primus: an ea q̃ erant eſculenta z poculẽta digna eſſent ad miniſtrãdũ diſcũbentib⁹. Dicunt aũt alij: Architriclinus vocabať qui vt ꝓnceps bonoratioꝝ: ꝑmus ſedebat inter inuitatos in tribꝰ ordinib⁹ diſcũbentes Utrũq̃ iſtorũ poteſt eſſe. Sed ꝓmũ conueniẽti⁹ eſſe videť ꝑm conſuetudinẽ conuiuantiũ. q̃ in conuiuijs talis cõſtituit ꝓbator vinorũ. Huic ergo vt ꝓbatori ſobrio afferri fecit vinũ vt ꝓbareť. Et hoc eſt exemplũ noſtꝝ: vt id de verbo gratie ꝓximus primo ꝓbatori vinoꝝ. Hoc eſt: examinatori magiſtro offeram⁹. etſi placet: ad alios poſtea deriuem⁹ Ideo Paulus aſcendit hieroſolymã vt cum aplis conferret q̃ ꝑdicauit in gentib⁹ euangeliũ Neforte in vacuũ curreret aut cucurriſſz: Gal'.j. Prouer. v. Deriuenť fontes tui foras z i plateis diuide aq̃s tuas. Prouer.ix. Bibite vinũ q̃ miſcui vob. [Et tulerunt] Obedientia eſt miſtroꝝ. Tulerũt eñ vinum libãdũ Architriclino Sic nos etiaz noſtro examinatori ꝓbato offerre debem⁹. Et hoc ſignatũ eſt.iij. Eſdre.ij. Et.iij. Reg.vij. vbi libatoria preciptunť in templo fieri ꝑ que q̃cquid in templo offertur: an dignum ſit dño ꝓbetur.

Vt autẽ guſtauit architriclin⁹ aquã vinum factũ: et non ſciebat vnde eſſet: miniſtri aũt ſciebant q̃ hauſerant aquam:

Ecce miraculi cõmendatio. Et dicunť h̃ tria. ſcz Iuſtus ſapozis optimi in architriclino. Ignorantia operis diuini. z Cõmendatio facti. Dicit ergo [Vt aũt guſtauit architriclinus] q̃ adhuc ſobrius fuit. Eſt eñ cõſuetudo miniſtroꝝ: comedere poſt comeſtionẽ cõuiuantiũ. Et ideo lingua que nõ erat infecta alio ſapore: certi⁹ ꝓbare potuit. Prouer.xxxj. Guſtauit z vidit q̃m bona eſt negociatio eius. Et.iij. Eſdre.iij. O viri: fortiſſimũ eſt vinum. quia facit obliuiſci malorꝝ. et facit hoĩem ꝑ talenta loqui [aquam vinũ factũ] ſhoc eſt vinũ factum ex aqua. Non eñ mixtum fuit: ſed tota aqua ad vini ſpeciem z ſaporẽ trãſierat. Hoc eſt q̃ dicit Eſa. xxv. Faciet dñs in monte hoc: conuiuiũ pinguium et conuiuiũ vindemie. Cõuiuiũ pinguiũ medullatorum: z vindemie defecate [et nõ ſciebat vnde eſſet] Hec eſt ignorantia operis diuini Ut factũ cõmendet. et Liuor qui forte eſſet cõtra opantem: a cõmẽdatione nõ retraheret. et Ut taciturnitas magna faciens: nobis exemplũ vicande iactantie ꝓberet. Et ideo noluit vt miniſtri magnalia operꝝ ſuorum predicarent. Eccli.iij. Quanto magnus es humilia te in oĩnibus [Miniſtri aũt ſciebant q̃ hauſerant aquam] quia ſicut dicitur Prouer. xxiij. Acceptus eſt regi miniſter intelligẽs. Qui eñ ſunt miniſtri: opa dei noſſe debent: et nihil eorũ ſibi attribuere: nec inde gloriã aliquam querere. j. Corinth.iij. Sic eñ nos exiſtimet homo vt miſtros chriſti z diſpenſatores miniſterioꝝ dei. Hi ergo quia ſecretis dei interfuerunt: merito ſciunt. maxime quia hauriendo aquas collaborauerũt. Haurire eñ eſt ſtudere diuinis.

Vocat ſpõſum architriclin⁹: et dicit ei. Omnis homo ꝓmũ bonũ vinũ ponit. Et cum inebriati fuerint: tũc id quod deterius eſt. Tu autem ſeruaſti bonum vinũ vſq̃ adhuc.

Ecce Promulgatio cõmendatiõis ad alios. Et tangunť in hoc tria. Sponſi vocatio. Mundane conſuetudinis allegatio. et Facti vini cõmendatio.

Dicit ergo [Vocat ſponſum] qui expenſas miniſtrabat: et que darenť miniſtris ad preponendum cõuiuis ordinabat. Hunc ergo vt principem vocat pre ammirabilibus opatiõib⁹. Pſ.cxxxviij. Mirabilis facta eſt ſcientia tua ex me tẽ. Et hoc eſt quod ſequit [et dicit ei] Contraria huius ſeculi allegans cõſuetudinem [omnis homo] humũ ſapiens [primũ] hoc eſt a principio conuiuioruz [bonũ vinum ponit] Etſi contraria eſt cõſuetudo apud quoſdam: hoc eſt auaricie: vt primum malũ vinum bibat: et tunc a non ſitientib⁹ bonum vinum non queratur. Sed largi apud dilectos cõuiuas tenent ꝓſuetudinẽ que h̃ allegatur. [Et cũ inebriati fuerint] conuiue [tũc] ad mitigatioz ebrietat ponit [illud qõ deterius] hoc eſt aq̃ſi⁹: vt remittatur ebrietas. Sic etiaz inter ſeculi homines ponitur vinum bonuz: hoc eſt ſapoꝛoſum: hoc eſt vinum iocunditatis terrene. Et cum homines inebriantur per vinum luxurie: tunc proponit diabolus illud quod penes eſt in penarũ afflictione. Prouerb.xxiij. Ne intuearis vinum quãdo flauueſcit in vitro et ſplenduerit color eius: ingreditur blande: et i nouiſſimo mordebit vt coluber: et quaſi regulus venena diffundet [Tu autem] Contra cõſuetudinem faciens [ſeruaſti vinum bonum vſq̃ adhuc] Ita q̃ modo ſapor eius non poteſt diſcerni. Sic etiam deus anteponit vina cõpunctiõis in penis z miſeriis. ꝑs.lix. Potaſti nos vino compunctionis. Et in fine in delitijs virtutũ ꝓpinat vinum optimũ eterne iocunditatis. Canticoꝝ.v. Comedite amici et bibite: et inebriamini chariſſimi. Item.vij.ca. Guttur eius ſicut vinum optimum dignum dilecto meo ad potandum: la-

R

bꝛiſqꝫ eiꝰ ꝛ dentiby eiꝰ dignū adruminādū. Hoc eſt ergo qđ dicit in ſrali intellectu. Si aũt ꝗrat Quis iſte ſpōſus fuerat: ſm Ihero. ꝛ Aug. in p logo ꝛ in Glo. bꝛ. q ipe fuit Joannes euãgeliſta. Cõtra hoc tñ eſt dictũ Victorini ꝛ Chryſoſt. ꝛ Origenis. Dicit enĩ ſic Victoꝛ. Cũ ẏgitas ſit in carne coꝛruptibili incoꝛruptõis ꝓpetua meditatio: non eſt credendũ q Joãnes cũ de ẏgitate teſtimoniũ ꝓhiberet: vnq̃ ĩ nuptias ꝓſenſerit. Ad hoc dicẽdũ q abſq̃ dubio celebꝛioꝛ opinio eſt: q iſte ſpōſus fuit Joannes. ꝛ q ſponſa cũ virgibꝰ deo ſacratis poſtea cũ mꝛe Jeſu ꝓmãſerit. Qꝛ autẽ dicit q ẏ/ginitas ꝛẽ. Dicẽdũ ẽ q ẽ Incoꝛruptio ſm mentẽ. ꝛ Incoꝛruptio ſm coꝛpꝰ. ꝛ Incoꝛruptio ẏz verum q̃ eſt ẏgitas. que q̃dẽ radicẽ habet in mente: ꝛ ramos in coꝛpoꝛe: vt dicit Amb. Primo ꝛincipalit meditatione hẏz in mẽte. Et Incoꝛruptõis coꝛpoꝛis meditatio ꝓ diuerſitate rpis eſt diuerſa. qꝛ nõ reuelato adhuc rpe gꝛe q̃uis incoꝛruptio coꝛpoꝛis deſideꝛet: tñ cõmittit diſpenſatiõi diuine: ſicut ꝛ beatiſſima virgo fecit. eo q tũc mꝛimoniũ fructificabat gꝛe diuine. Quia cũ ꝓpagatõe ſemis fiebat etiã ꝓpagatio religiõis. rpe aũt reuelate gꝛe incoꝛruptio coꝛpis tenebat in coꝛpis itegritate ꝛ ſcitate. quia tũc verbo caſtitatis fiebat etiã ad gentes ꝓpagatio religiõis. Et qꝛ mꝛimoniũ ante legẽ et caſtitas rpe gꝛe dõ fructificabãt: mꝛimoniũ abrae ꝓfertur celibatui Joannis. qꝛ caſtitatem quã Joannes exhibebat in coꝛpe: Abraam habuit ĩ babitu ꝛ mente. Et talis incoꝛruptõis meditatio eſt ẏ/ginitas vbi incoꝛruptio teneꝛ in mente. ꝛ incoꝛruptio coꝛporis habeꝛ in habitu mẽtis q̃uis nõ ſit in coꝛpe. Et q dicit Victoꝛinꝰ q nõ ꝓſenſit in coꝛ/ruptionẽ coꝛpis: intelligendũ eſt de illa coꝛrupti/one que violat habitũ ꝓnenne in mente.

Hoc fecit initiũ ſignoꝝ Jeſus in Cana Galilee. ꝛ manifeſtauit gloriã ſuam: ꝛ crediderũt in eũ diſci/puli eius.

Hoc eſt vltimũ. ꝛ in hoc tangunt tria. Primus ſigni recapitulatio: Secũdũ eſt ſignũ glozie dei finis in ipo ſigno. Tertiũ eſt ꝓfirmatio diſcipuloꝝ finis in alio Dic ergo [Hoc initiũ ſignoꝝ] p ſe factoꝝ. qꝛ ante ſigna p patrẽ facta fuerãt i ſtella ꝛ baptiſmo: ꝛ Symeõe: ꝛ aliꝭ. [fecit Jeſus] Et ideo falſũ eſt quod dicit de ſignis plurib in libꝛo de infantia ſaluatoꝛis. ꝛ in euãgelio Nazarenoꝝ. [In Cana Galilee] ad ſolennitatẽ ꝛ ap/probationẽ nuptiarũ. Joelis. ij. Dabo ꝓdigia in celo ſurſum. ꝛ ſigna in terra deoꝛſum. Et q̃tũ ad finem in ipo [manifeſtauit gloriã ſuã] hoc ẽ gloꝛioſã in ſe latentẽ diuinitatẽ: q̃ eſt gl'a ſua. Supꝛa ꝓmo. Vidimus gl'iam eius: gl'iam quaſi vnigeniti a patre. j. Timo. j. Soli deo honoꝛ ꝛ gl'ia. Manifeſtauit autẽ p effectuꝫ diuine virtutis. Et hanc ꝛſiderãdo oſtendit Joannes eſſe aqla in viſu deitatiſ. [Et crediderũt in eũ diſcipli eiꝰ] Ecce finis in altero. Joãnis. xj. Ego credidi quia tu es chꝛs filius dei viui q in hunc mũdũ veniſti Hec eſt ergo expoſitio littere. Sicut autẽ ſunt nuptie homis ꝛ homis quas chꝛs ſanctas oſtendit eſſe ſua ꝓnia: Ita ſunt nuptie dei ꝛ hois in natura ꝗ̃ conjunctione ad fidei fundationem: in ſpũs creati ꝛ ſpũs increati ſocietate: et hoc in gratia ꝛ gloria. De primo dꝛ Matth. xxij. q Simile eſt regnũ celoꝝ homini qui fecit nuptias filio ſuo: cũ humana naturam diuine nature in vnitate ꝓſone copulauit: et facta ſunt duo: deus ꝛ hõ in carne vna. In quo ſicut dꝛ Lol. ij. inhabitat oĩs plenitudo diuinitatis coꝛpaliter. Scõe nuptie ſũt dei ꝛ homis in vno ſpũ in gratia charitatiſ conſiſti. j. Loꝛ. vj. Qui adheꝛet deo vnꝰ ſpũs eſt. Et iſte ſunt nuptie Jſaac et Rebecce. Geñ. xxiij. Qui Rebeccã introduxit in cubiculũ matris ſapie ꝛ intantũ dilexit eam: vt doloꝛe qui ex mozte matris acciderat: hoc eſt: ſynagoge: temperaret. De nuptie Conſenſum habẽt in gratia deuotionis. Amplexus in vinculis charitatis. Oſculum in vnione ſpũs in vinculo pacis. Cõiunctionem in vnitione ꝛ ꝓceptiõe ſpũalis dulcedinis

Alie ſunt nuptie dei ꝛ homis in gloria: qñ fidelis aĩa ingredit thalamũ ſponſi in ſecreto celeſtis luminis. Et iſte ſunt nuptie Aſueri regiſ cum Heſter abſcondita: in q̃bus rex beatꝰ aĩam hũilitate abſcõditã tunc gloꝛioſam facit ꝛ ſui regni facit eſſe cõſoꝛtẽ. De his aũt ſup Matth. ꝛ Lu. multa notata ſũt In omnib aũt his aqua terrene conſolationis in/ſipide: tranſit in vinũ eterne iocunditatis in dei ſapoꝛe ꝛ ſocietate.

Poſt hec deſcẽdit Capharnaũ ipſe ꝛ mater eius et fratres eiꝰ et diſcipuli eius: ꝛ ibi manſerunt nõ multis diebus. 2

Hic incipit ſcõa pars ſm poteſtatem opatiuam verbi manifeſtatio q̃ eſt in cultus diuini ordinatõe Diuidit aũt in duas ꝑtes Jn qua ꝓ. Prima deſcribit tps ꝛ locus: q̃bus ad huiꝰ ꝓtis demõſtrationem venit. In ſecunda aũt ordo ꝛ oſtenſio ꝓtis deſcribunt. Ibi: Et inuenit in templo ꝛẽ. In priori aũt haꝝ partiũ duo dicunt. Tangit enĩ locus mãſionis familie dñi cum ſe ꝓpauit ad ſeminandũ euangeliũ. Et tangit tempus ꝛ locus euãgelizatiõis Ibi. Prope erat paſca ꝛẽ. In ꝓmo dicunt duo. ſcz Quo diuerit. Et Qꝛ ibidẽ familia remanſit. Dic ẽ [Poſt hec deſcendit capharnaũ.] Videt q hoc nõ ſit verꝫ. quia nuptie facte ſunt in die Epiphanie: circa q̃ tempus nõ erat prope paſca iudeoꝝ. hoc eſt q̃ dicit [poſt hec] nõ continuo tpe: ſed aliq̃bꝫ (de quibꝫ non eſt vis) interiectis: deſcendit Capharnaũ. vbi plurimas fecit virtutes ad conuerſionẽ galileoꝝ. Matth. iiij. Relicta ciuitate ſua Nazareth: venit ꝛ habitauit Capharnaũ. Dicit aũt [deſcendit] ꝓter loci ſitum q̃ altioꝛ fuit iuxta Lanan q̃ iuxta Capharnaũ. Vel vt aliꝭ q̃dam dicunt q in hoc fragilibus matri ꝛ cognatis condeſcendit. Unde ꝛ ſequit [ipſe et mater eiꝰ] quam euangeliza̅do ꝓter reuerẽtiã ſexus circũdare non debuit, ꝓter honoꝛem matris a, ꝓcuratõe certe manſionis nõ erat dimittenda: et ideo de mãſſione ꝓpudit matri. Tob. iiij. Honoꝛẽ habebis matri tue omnib diebus vite eius. Et ideo deſcendit capharnaũ. Et ꝓter hoc q expeditum eſſet euãgelium: reliq̃t eam: non circũducens eam ſecũ. qa Feminaꝫ nõ eſt circũire: ſed domi diſcere. j. Loꝛ. xiij. Nõ ꝑmittit mulieri in eccliа loq̃: ſed ſiq̃d, volũt diſcere domi viros ſuos interrogent. [Et fratres eius] Dñi fratres ẽ: cognati eius ſm carnẽ: q magis adhuc, ꝓinq̃tatis iure ſequebant eũ q̃ ratione doctrine: vt dicit Glo. et hos etiã reliq̃t poſt ſe. Unde Joan. vij. Neq̃ eñ fratres eius credebant in eum [et diſcipuli eius] Glo. qui non fratres. ẽ eſt: non, ꝓinq̃tatis amoꝛe adheꝛebãt. ſed cupiẽtes eiꝰ informari doctrinis. q̃ ꝛ cum eo capharnaũ deſcẽderunt: tñ illos ibi non reliq̃t: ſed ſecũ circũduxit et docuit. Joan. xij. Ubi ego ſum: illic ꝛ miſter meus erit. Pſ. lxxix. Non diſcedim⁹ a te: viuificabis nos et nomẽ tuum inuocabim⁹. [Et ibi mãſerunt non multis diebus] Et qꝛ q̃ aliq̃bus ibi diebus manſerũt Jeſus ꝛ diſcipuli: hoc fuit ad ꝓuiſionẽ ꝛ conſolationem matris ꝛ fratꝝ. Sed q̃a cura ſpũalium ꝛpalibus eſt ꝓponenda: ideo dicit q mãſerunt ibi non multis diebꝰ. Et cauſa huiꝰ ſubiũ gꝛit: cum dicit

Et prope erat paſcha iudeoꝝ et aſcendit Jeſus hieroſolymã

[Et prope erat paſcha] hoc eſt ſolennitas paſche: q̃ idẽ eſt q̃ phaſe. hoc eſt: tranſitus. qꝛ in illo feſto cõmenoꝛatio celebꝛabat tranſitꝰ de Egypto. et ideo tunc ꝛ azyma comedebant: ꝛ agnũ imolabant: ſicut fecerũt q̃ de egypto exierunt. Exo. xij. In hoc aũt feſto Exo. xxiij. ꝑceptũ fuit q oẽ maſculinũ ter in anno appaꝛeret coꝛã dño. Qõ ꝛ dñs faceꝛe voluit: quia q̃uis ipſe legi non ſubiaceꝛet: tñ legi ꝓtrariꝰ coꝛam iudeis noluit appaꝛere. Matth. v. Nõ veni ſoluere legem ſed adimplere. Ideo dicit Deutero. xvj. Tribus vicibꝫ per annum apparebit omne maſculinũ tuũ in cõſpectu dñi dei tui. Et ideo ſequit [Et aſcendit Jeſus hieroſolymam.] ſupple cũ diſcipulis ſuis Ne Legi eẽt cõtrarius. Et vt in Loco ſolenni: Et Tpe feſtiuo ꝓdicatiõe ſuaꝫ inchoaꝛet. Joan. xviij. Ego palam locutꝰ ſum mũdo: ego ſemp docui in ſynagoga ꝛ in templo q̃ oĩs iudei cõueniũt: et in abſcõdito (alꝭ occulto) locutꝰ ſum nihil. Iſte eñ aſcẽſus fuit in ꝓmo anno antequã Joãnes incaꝛceꝛaꝛet: eode anno q̃ ꝛ baptizatꝰ fuit. Et non fuit magnũ ſpacium: ſicut patet. qꝛ annꝰ ille non fuit emboliſmalis. quia illo anno Annũciatio ſua ꝛ Paſſio eodẽ die fuerũt. qõ eſſe nõ potuiſſet in emboliſmo Mozaliter aũt iſte deſcenſus ſignat cõdeſcenſum quo cõdeſcẽdit infirmis. et fragilitas infirmoꝝ hoc querit vt eis condeſcendatur Rhoma. xv. Debemꝰ nos firmioꝛes ibecillitatẽ infirmoꝝ ſuſtinere ꝛ ñ nobis placere. Unuſq̃ſq̃ placeat ꝓximo ſuo in bonũ: ad edificationẽ ꝗ fidei. Debent aũt relinq̃ in villa pinguedinis qõ capharnaum interꝑtat: vt cura eoꝝ q̃ncuꝫ poſſumus: ꝛ q̃ncum ſufficit: agat ne egeſtate laboꝛent. j. Timo. v. Siqs ſuoꝝ ꝛ maxie domeſticoꝝ curã nõ habeꝛ: fidẽ negauit ꝛ infideli deteꝛioꝛ. Alꝭ aũt ꝛ ſralit: volens aſcendere in hieruſalem: tranſitus erat ꝓ Lapharnaũ. et ſic cura ꝓpinquoꝝ nõ impediuit diligentiam ſpũalium.

Et inuenit in templo vendẽtes boues et oues ꝛ columbas et numularios ſedentes. Et cum feciſſet quaſi flagellũ de funiculis: oẽs eiecit de tẽplo: oues quoq; et boues: et numulariozũ effudit es: et menſas ſubuertit. Et his qui colũbas vẽdebant dixit. Auferte iſta hinc: et nolite facere domũ patris mei domũ negociationis.

Hic incipit manifeſtatio ꝓtis verbi in ordinatione cultus diuini: q̃ debeꝫ creatoꝛi. Hec autẽ ꝑs habet duas ꝑtes. In q̃ꝝ. Prima eſt Peruerſitatis hũane circa cultum dei ꝓtiua coꝛrectio. In ſcõa aũt Signi: huiꝰ poteſtatis: adhibitio Ibi: Rñderũt ẽ iudei. In prima harũ Tria dicunt. Deſcribit enĩ Circa locum culꝰ dei: miſtroꝝ puerſitas. In ſcõa dñi Jeſu ꝓ coꝛrectionẽ adhibita ſeuerꝫtas. In tertia q̃ hoc ita ꝓfluxit, ꝓhere auctoꝛitas. Dicit ẽ de Primo [Et inuenit] Quia ſicut bonꝰ ꝓlatꝰ: per viſitationẽ ꝓtis inq̃ſiuit: ꝛ non diſſimulauit. Et in hoc formã viſitatiõis ꝓlatis dedit. Pſ. lviij. Intende ad viſitandas oẽs gentes ꝛ nõ miſ. o. q. o. iniq̃tatem. Geñ. xviij. Deſcendã ꝛ videbo vtrũ clamoꝛẽ q̃ venit ad me opꝛe cõpleuerint [in templo] Qõ ꝛ Nomẽ: ꝛ Dedicationẽ habuit: vt non niſi cultui diuapta ibi exerceꝛent. Nomẽ eñ habet a templatione ſiue contemplatiõe. Dedicationẽ aũt: ſicut legit. iij. Reg. viij. Pſ. xcij. Domuꝫ tuam decet ſanctitudo dñe. Et hoc imꝓpꝛat dñs ſacerdotib. Ezech. xlviij. Poſuiſti cuſtodes obſeruationũ meaꝝ in ſanctuario meo vobiſmetipſis. hoc eſt: ad vtilitatẽ auaricie veſtre. Hiere. vj. A munoꝛe vſq̃ ad maioꝛẽ oẽs auaricie ſtudẽt. Malach. j. Quis in vob eſt q̃ claudat oſtia mea ꝛ incendat altare meũ gratuito: q. d. Nullus. qꝛ oĩa venditis auaricie veſtre ꝓcio [Vendentes] qõ ꝓcurauerũt ſacerdotes: vt nullus excuſaꝛet a ſacrificijs (q̃n) qñ in foꝛib templi anialiũ imolandoꝝ inuenirent emptionẽ: et emẽtes aĩalia et ſacrificia ad offerendũ. Eſt aũt attendendũ q in templo erant q̃tuoꝛ atria in templi circuitu. Unũ erat atriũ interiꝰ in quo erat altare holocauſtoꝝ in quod nõ intrabant niſi ſacrificioꝝ ſacerdotes ꝛ leuite ritum exercentes. Secundũ fuit atrium mundoꝝ in quod laici mundi intrabãt: ſacrificia ſua ad oſtiũ interioꝛis atrij ꝓſentantes ad manꝰ ſacerdotũ. Tertiũ atriũ fuit mũdaꝝ mlieꝝ ad ſuplicatiõnẽ venientiũ. Quartũ atriũ fuit immundaꝝ: in qõ etiã gentiles aliq̃ intrabant. Et in illo aĩalia vendebanꝫ iuſſu ſacerdotum. Qõ nõ erat licitũ. Quia dño fuit dedicatũ. Quia etiã in mõte vbi apparuit dñs: fecit poni termios ne aliq̃s accederet. Exo. xix Cauete ne aſcẽdatiſ in montẽ ꝛẽ. et ſequit. ſi iumẽtũ fuerit aut hõ nõ viuet. Et iõ in loco iſto nõ debebat aliq̃d agi niſi q̃ ꝓtinebat ad emũdationẽ imũdoꝝ.

[boues] quia illi ptinebant ad magna sacrificia [et oues] q̄ ptinebant ad minora [z colūbas] q̄ ptinent ad sacrificia pauper. [et numularios sedentes] qui ad questū prestabāt z mutuabāt emptoribꝫ pecuniā. qō lz esset phibitū: nī hoc facerent sacerdotes fieri volebant propter suū lucr̄. Numularij ꝫ dicunt campsores z vsurarij. Ezech.xxij. Usurā et supabundantiā accepisti. Deutero.xxiij. Nō fenerabis fratri tuo ad vsuram. Psal.xiiij. Et munera sup innocētes nō accepit. Hoc cū attenderēt pōtifices: oia hec fieri fecerūt ꝓpter sua lucra: et libertates illis cōcedebant: z restitutiones talibus fieri cōpellebant. Et in hoc imitant eos nostri tpis prelati summi: ad quoꝝ fores numularij stant: similiter vicio vsuras exercētes: et maiora habent pulegia ab ipsis q̄s sancti z religiosi. Hoc cū viciū a simonia/cis exercet qui in templo ecclie boues vendūt. Beda. Boues sunt p̄dicatores qbꝫ arat z seminat terra domini semie ꝙ dei. Lozx.ix. Non alligabis os boui triturāti. Sed boues vendūt qui nō diuino amore: sed questū intuitu verbū doctrine vel p̄dicationis vel diuine laudis audientibus impendunt. Hoc verbum attendere debent illi qui tēporalia z non spūalia querunt a dipsi. Oues autem sunt opera pietatis. Oues aūt vendunt isti qui bona laudis gratia opera pietatis exercent. Mat thei.vij. Attendite a falsis ꝓphetis q̄ veniūt ad vos in vestimentis ouiū: intrinsecus aūt sunt lupi rapaces. Columbe aūt sūt dona spūssancti. q̄ sup christum spūssctūs in colūbe specie apparuit Mat.iij. et Lu.iij. De qbus dicit Beda. Colūbas vendunt Qui acceptā spūssancti gratiā ad p̄ciū dant. Vel q̄ impositionē manuū ad vulgi fauorē tribuūt Qui sacros ordines vel beneficia non ad meritū: sed ad gratiam hoīm vel questus largiunt: cum scriptum sit: Gratis accepistis: gratis date Matth.x. Numularij sedentes: hoc ē in lucris quiescētes: vt dicit Beda: sunt qui in templo non simulate celestibus: sed aperte terrenis rebꝫ in ecclesia deseruiūt: sua q̄rentes: non que Jesu chr̄i. Phil.ij. Oēs q̄ sua sūt querūt: nō que Jesu chr̄i. Ementes aūt: hec sacerdotibꝫ pro adipiscenda gratia offerebant. Sicut z adhuc his tribus modis se ingerūt multi summis sacerdotibꝫ vt b̄ficia patrimonij sanguinis Jesu chr̄i accipiāt. Un̄ dicit Bern̄. ad Eugeniū. Circuit sedulus explorator: blandit: obsequit: manibus z pedibꝫ reptat: si quo modo valeat se ingerere in patrimoniū crucifixi: Exhibet laborē vt bos: Simulat sanctitatem vt ouis: Dona appendit ꝓ colūbis: Et aliqn̄ numulariorꝝ exhibet marsupiū.

Et cū fecisset quasi flagellum de funiculis. Hoc est secundū Jn quo adhibet Correctōis seueritas. Et tangit Tria. Animaliū electiōez Eris effusionē: et Lolūbarꝝ vēditionis inhibitōez.

Circa primū Duo facit. Descriptionē instrumenti electiōis. z Electionē ipsam. Dicit ergo [Et cū fecisset quasi flagellum de funiculis] Eccles iij. Funiculus triplex difficile rumpit. Dupler em̄ funiculus nō bene retundit. et ideo ñ vbiqꝫ in pcutiendo cōiungit pcusso. sed de tribꝫ optime rerūdit et vndiqꝫ tangit corpus pcussum. Et hoc flagellū est pena: fm tres cōdiciones pcōꝝ in ꝙ dēnatiōis cōplexum. Quoꝝ Unū est Jn peccatore malicia: vel ignorantia: vel cōtempt. Scōm est Lōsideratio deformitatis et scandali in actu peccati. Tertiū aūt est Lōsideratio circūstantiarꝝ. Ex his cōplectit Correctionis seueritas. Eccli.xl. Flagella super iniq̄s creata sunt. Esa.xxviij. Flagellum inundans cū transierit: eritis ei in conculcationē. Prouer.xxvj. Flagellū equo z chamus asino z virga in dorso imprudentiū. Quia ḡ sic complectit peccati deformitas. Prouerb.v. Funibꝫ peccatorum suorū quisqꝫ constringit: Ideo etiam seueritas censure ex his debet complecti. [Oēs eiecit] nullum excipiendo: sine psonarū psone acceptione. Psa.v. Scōm multitudinē iniquitatū eorū expelle eos: qm̄ irritauerūt te dne. [de templo] in quo illiciti fuerāt p sacerdotes collocati. Esa.xxij. Expellam te de statione tua z de ministerio tuo deponam te. Et q̄a equaliter displicet deo iniquus z iniquitas ei. Jōo subdit [Oues q̄z et boues] nihil em̄ horum retinuit: nec in vsus suos cōuertit: Ben̄.xiij. Leua manum meā ad dnm deū excelsuz possessorē celi z terre. q̄a a filo subtegmis vsq̄ ad corrigiā caligę non accipiam ex oibꝫ que tua sunt. Reg.xij. Si ō manu cuiuslibꝫ munus accepi: cōtemnā illud hodie: restituāq̄z vobis. Jn hoc ḡ se libez ostendit vicioruz correctorē dans ꝓ certo formā prelatis q̄libera et seuera manu et flagello districtionis ecclīastice tales expellant ab eccl̄ia: vt bñs Bern̄. ad Eugeniū Flagellū tenes: sciant te ad flagellandum pos̄ q̄ ad accipiendū esse pp̄ositum [et numulariorꝝ] Scōs modus correctionis. Hoc em̄ ei nō expedit: sed pdendum effudit. Et hoc est ꝙ dicit [effūdit] et in diuersa sparsit [es] pecuniaꝝ [et mensas] in quibus eis ponebāt [subuertit] vt pecunia pdenda sparger̄. Ecc.viij. Pecunia tua recū sit in pditionē: Ueritas n̄ grata est. Sic eiecit stabularios z numularios. Esa.xxviij. Qui p̄cipitat auriciam ex columnia z excutit man⁹ suas ab oi munere. [Et his qui colūbas vendebāt dixit] Tertia seueritas est. Nas em̄ nō eiecit nec subuertit: sed dixit de templo penitus auferenda: ita ꝙ nec ea cōtingere voluit. Causa aūt hui⁹ nō est quam q̄dam assignant: q̄a. s. columbe non sint detestande sed ad templū reducēde: cū dona sanctispūs significent. q̄a etiā boues nō detestabāt et oues z pecuniam: sed illicitā negociationē. Un̄ cā hui⁹ est. quia in columbis exp̄sse spūssct̄i gr̄a significat ꝙ p heresim simoniacā vēdit. Un̄ glo. Specialiter simoniaca heresis damnat: qbus dicit [Auferte ista hinc] ne in domo dei ista heresis vnqꝫ appareat. Greg. Cathedras euertit. q̄ talium negociatorꝝ sacerdotiū qō per cathedras intelligit destruit Hinc est ꝙ sacri Canones simoniacā heresim damnant et eos sacerdotio p̄uari p̄cipiunt qui de sacerdotio p̄cium q̄runt. Causam aūt factorꝝ z dicto⁹ suoruz inducit: dicens [et nolite facere domū patris mei] Ecce manifeste z aperte se filium dei dat esse intelligere. Hiere.vij. Steristis coram me in domo hac in qua inuocatū est nomen meū: z diristis Liberati sumus: eoꝝ fecerim⁹ omnes abominationes istas. Nunqd ergo spelunca latronum facta est dom⁹ ista in qua inuocatum

est nomen meum in oculis vestris [domū negociationis] quia in negociatiōe sunt inīdie latronū ad accipiendū z fraudandū. Aug⁹ in Regula. Jn oratorio nemo aliquid agat nisi ad quod factū est: vnde z nomen accepit. Esa.lvj. Dom⁹ mea domus orōnis eit. Hiere.vij. Posuerunt offendicula in domo mea in q̄ inuocatū est nomē meū. Zacha.vlc. Non erit vltra mercator in domo dñi exercituū. Ps.lxx. Quā non cognoui negociationē: introibo in portas dñi. Ebrȳ. Siquis mercator ē: expellat d̄ eccl̄ia. qz scptū ē Quā ñ ꝙūi negociatōes ij. Timoc.ij. Nemo milj deo implicat se negociis vt illi placeat cui se pbauit. Hoc est ergo qō dic̄

Sed questio orit̄ de ordine historie. Quia Joānes dr: hoc factum est p̄mo anno p̄dicatōis dñi aī Joannis incarcerationem. Matthe⁹ aūt. xxj. dicit hoc esse factum anno vltimo p̄dicatōis dñice post decollationē Joannis. Sz ad hoc dr Aug⁹ in li. de Concordia euange. ꝙ bis factū est. Et p̄mo anno factum ponit Joannes. Ultimo aūt anno factum ponit Matthe⁹ z alij euāgeliste. Et ideo etiā alijs verbis in corrigendo dñs vsus est h̄ z in alijs euāgelistis. Hoc est ergo qō dicit

Recordati sūt discipuli ei⁹ quia scriptum est: Zelus domus tue comedit me.

Hic ponit cōfirmatio ꝓpter ꝙd̄ autoritatem q̄ sic a spūssancto ab initio fuerat ordinatū. Et hoc est qō dicit [Recordati sunt discipuli eius] supple post resurrectionem: cum sicut dr Lu.xxiij. aperuit illis sensum vt intelligerēt scripturas [q̄a scriptum est] in Psal.lxviij. [Zelus domus tue] Supius a nobis Zelus bonus est diffinit⁹ Et ille (sicut dicit Ebrȳ.) est feruēs amor in bonū. q̄a zelus p iram sine ira per zelum dicit̄ habere turbationem animi que in chr̄m non cadebat: eoꝝ de chr̄o scptum est Esa.xlij. Non erit tristis neq̄z turbulētus [comedit me] Aug⁹. Zelo dom⁹ dei comedit qui oia que videt ibi puersa corrigere cupit: et emendare non q̄scit. Si emēdare nō potest: colerat z gemit. Hoc etiā dicit glosa Augustini. Si in templo figurali qō est dom⁹ orationis ꝓhibet negociationē q̄ honesta putat: cum sit de his q̄ in tēplo offerunt: quāto magis ꝓhibet potatiōes z cetera grauiora: Querit aūt h̄ Qualiter Judei cum multi essent z in potestate constituti: pmiserūt vnū hoiem humilē ista pficere ꝙ nō insurrexerūt in eū. Dicunt q̄dam ꝙ hoc dissimulauerūt: ne notā auaricie coram populo in die festo incurrerent. Sed h̄ nihil est. Et ideo verbū Hieronymi tenendū est q̄ dicit sic. Jgneū q̄dā atq̄z fidereuz videbat ex oculis eius: z diuinitat⁹ maiestas lucebat in facie: imutans eoꝝ animū ꝙ non audebant immittere in eū manū. Et hoc fuit iteꝝ signū diuinitat⁹ verbi incarnati qō aquila videre potuit Jn quo se diuitas (vt dicit Aug⁹) plus q̄s in Lazari resuscitatione manifestauit. Hoc ergo scrutantes scripturas discipuli inuenerunt. Joan.v. Scrutamini scripturas q̄a ipse sunt in quibus vos putatis vitam habere. Rhoma.xv. Quecunq̄z scripta sunt: ad nostrā doctrinā scripta sunt: vt per patientiam et consolationē scripturarꝝ spem habeamus. Attendendū aūt quāti meriti sit zelus domus dei: et generaliter oīs zelus bonus. Cuius actum inter prima sua opa christus ostendit. Cuius merito Phinees pactū sempiterni sacerdotij accepit Nume.xxv. Cuius feruore Mathathias templū purgauit. j. Machab.ij. Zelatus est zelum leg⁹ sicut fecit phinees zambrie filio saloni. Cuius igne accēsus Helias: ꝓpheras Baal iterfecit. iij. Reg.xviij. j. Macha.ij. Helias dum zelat legem receptus est in celum. Ps.cxviij. Tabescere me fecit zelus meus quia nō custodiui legē tuam. Zelus aūt amarus: est zelus inuidie Et hic non est habendus. Jac.iij. Qui si zelū amarum habetis et contentiōes sunt inter vos nolite gloriari z̄ sequit. Ubi em̄ zelus et contentio: ibi inconstātia z omne opus prauum.

Uidērūt ergo iudei et dixerūt ei. Quod signum ostendis nobis quia hec facis:

Jn hac parte signum ponitur: probans z cōfirmans tantam potestatis autoritatē. Et diuidit̄ in Quatuor partes. Jn quarū Prima ponit̄ Signi petitio. Jn secunda Signi exhibitio. Jn tertia Signi nō intellecti declaratio. Et i quarta ponit̄ Omnium fructus. Dicit ergo [Responderunt ergo iudei] dictis his z factis [et dixerūt ei] signum petentes [Qō signum ostendis nobis] quia prophetā suam p̄tātem debet probare per signū. j. Corinth.j. Judei signa petūt [q̄a hec facis] Joan.vj. Qō ergo tu facis signum vt videamus z credam⁹ tibi: Matth.xxj. Jn qua potestate hec facis: Et q̄s dedit tibi hanc potestatē: Ebrȳ. fosto. O insania: signo ne opus erat vt ea que male fiebāt cessare faceret: Unde temerariū fuit: in talibus que apta sunt querere signum. Aliter aūt et superbie ꝙ indigni sibi signa ostēdi q̄rebāt. Matth. xij. Generatio prava et puersa signū querit. Et signum nō dabit ei nisi signum Jone ꝓphete. Et ideo etiam h̄ enigmatice dat signum qō intelligere non valebant: et tamen est signum passionis z humiliatis: sicut signum Jone ꝓphete. Sed tunc q̄rit: Cum puersi essent: quibus signū aperte intelligentie non esset dandum: quare correxit eos: cum scriptum est sic Eccles.j. Peruersi difficile corriguntur: et stultoꝝ infinitus est numer⁹. Ad hoc dicendum ꝙ propter puersos nec veritas iudicij: nec purgatio loci sic est dissimulanda.

Uīdit Jesus et dixit eis. Soluite templum hoc: et in tribus diebus excitabo illud.

Ecce signi exhibitio [Soluite templū hoc] hoc est Soluite templū hoc: qō est templū verum in quo deitas inhabitat. Ps.cxxxvij. Adorabo ad templū sanctū tuum z confitebor nomini tuo q̄a in tēplo illo nota sui fecit diuinitas. Ezech.xliij. Ingressa est gloria dñi in templū dñi p viā orientalē. Eoꝛ. ij. Jn ipso inhabitat plenitudo diuinitat⁹ corpaliter. Ezech.xliij. Locus solij mei: z locus glorificatiōis

pedum meoꝝ vbi habito in medio filioꝝ israel. In carne eñ sua habitauit in medio nostri. In hoc au tē q̄ dicit⁊ Soluite ⁊ pro soluet: Impatiuñ p futura enunciatiōe ponens: notat q̄ p̄sentit in hoc q̄ pro genere humano passurus esset. Et ideo sensus est: vt dicit Lyr⁹. ⁊ Soluite ⁊ hoc est: pro talibꝫ opibus ꝯlia modo facio: tādem templum hoc corporis mei soluetis: putantes vos mihi p̄ualuisse. Sicut Philistiīm gloriati sunt se p̄ualuisse ꝯ Sāsonem cū eū dormientē ligassent. Sed illi sicut tandem succubuerunt Sāsoni: sic z vos succūbetis z mihi. Et hoc est qđ sequit⁊ et ego ⁊ virtute in me latente diuinitatis ⁊ excitabo ⁊ quasi a somnis ⁊ illud ⁊ templū. Joā.x. Ptātem habeo ponēdi aiam meā: z potestatē habeo iterū sumendi eā. tanꝯ surgam a somnis: ea facilitate surgā a mortuis. Ps. xij. Ego dormiui z somnuz cepi: z exurrexi q̄a dñs suscepit me. Item ps. lxxvij. Excitaꝰ est tanꝯ dormiens dñs. Sicut eñ somnus: occultatio est sensuum: z retractio ad interiora: Ita mors dñi occultatio est virtutis z operꝝ diuinitatis: et retractio ad interiora. et ideo cū voluit: opatiōes diuinitatis z virtutem ad exteriora reduxit. Dicit aut⁊ in tribus diebus ⁊ per synecdochen: sicut frequēter alibi dictum est. q̄a pars p̄ me dicit z pars tertij p toto ponunt. Fuit eñ vno artificiali die in sepulcro: vt dicit Aug⁹. et duabus artificialibꝫ noctibus Ut vna simpla z luminosa sua morte(q̄ p diē significat) nostras duas tenebrosas mortes: culpe z pene (que p duas noctes significant) destrueret. Matth. xij. Sicut fuit Jonas in ventre ceti tribꝰ diebꝰ z tribꝰ noctibꝰ: ita erit filius hominis in corde terre. Osee. vj Uiuificabit nos post duos dies z tertia die suscitabit nos z viuem⁹. Si aūt queriṫ Quare hoc signū dedit p oībus alijs: Dicēdū q̄ hoc fuit signū pnie z redemptiōis qđ solū pertinebat: nec aptē dandū fuit. qz sicut dr Matth. vij. Sācrum nō est dandū canibꝫ: et margarite nō sunt spargende ante porcos.

Dixerūt ergo iudei Quadraginta z sex annis edificatum est templum hoc: et tu in tribus diebus excitabis illud: Ille aut⁊ dicebat de templo corporis sui. Cū ergo resurrexisset a mortuis: recordati sūt discipuli eius quia hoc dicebat: et crediderunt scripture et sermoni quem dixit Jesus.

a Hic incipit signi dati exꝑlanatio. Et dicuntur h Tria. Primū cōtinet Rationē incōuenientie apd nō intelligentes. Secundū cōtinet Uerā huius signi exꝑlanationē. Tertiū aūt cōtinet Intelligentibꝫ spūm hoc signū referentē. Dicit g̃ iudeus infidelis ⁊ quadraginta z sex annis edificatū est tē plū hoc ⁊ nō qđē p̄ma edificatiōe quā fecit Salomō: vt. iij. Regū. vj. bī. Ubi dr Edificauit domū dñi annis septē: iz scđa edificatōe qñ reuersi ō babylonica captiuitate: sub Zorobabel z Jesu sacerdote magno z Aggeo z Zacharia pphetantibꝫ: p ter bella inimicoꝝ impediēta edificatuz est q̄dragintasex annis anteq̄ cōpleret: sicut patet. j. Esdre. iij. iij. v. z. vj. ⁊ Et tu in tribus diebꝰ excitabis illud ⁊ q̄si dicāt. Hoc est impossibile. Dicit aūt Aug⁹ in li. de. lxxxiij q̄stionibꝫ: q̄ (iz inuiti z nolentes) dicunt verum q̄a q̄draginta sex annis edificat templū dñici corpis. q̄a vt dicit: q̄draginta sex diebꝰ format: et illis p senariū multiplicatꝫ pficit ad nascendū. Et sic p̄ter siḷitudinē tpis in cōstruēdo templū dñicum: corpus dr templū. Sed cōtra illud obiciat⁊ p illd Piere. xxxj. Nouum faciet dñs super terrā: femina viṙ circundabit. q̄a vir pfecit⁹: in mēbris: z virtute: z sapientia: fuit chr̄s ab instanti conceptionis. Nō g̃ in q̄draginta sex diebꝰ edificatuz est corp⁹ dñicum. Sed ad hoc dicendū: q̄ uis in alijs embryonibus maribꝫ figuret corp⁹ in q̄draginta sex diebꝰ: et pficiat ad natiuitatē in sexies. xlvj. diebꝰ: tñ dñi corp⁹ statim ab instanti cōceptionis figuratū est. Sed in quantitate nō fuit cōplete ꝯuenientis nisi. xlvj. diebꝰ et postea in q̄rageſies sexies diebꝰ ad nascendū. Et ideo dictū Augustuni intelligit ꝯtum ad ꝯuenientez molis: z non q̄ ad figurationē. Et sic siḷitudo ē cōstructionis dñici corpis: ad tēpus edificatiōis templi materialis. Hoc eñ est vere templū in quo sic dictū est diuinitas corpaliter habitauit. Et hoc est qđ explanando subdit euāgelista ꝓbis suis ⁊ Ille aūt dicebat ⁊ scz Jesus ⁊ de templo corporis sui ⁊ intransitiue. hoc est: de templo qđ est corp⁹ suum. Act. xvij. Cū sit dñs oīm: nō in manufactis tēplis habitat indigens aliquo: sed supple habitat in templo opatiōe spūssci pfecto: quod est corp⁹ ipsius. Hebre. ix. Peramplius z pfectius tabernaculum nō manufactuz. i. nō bui⁹ creationis: introiuit Jesus. hoc eñ est gl'iosissimū templū z dom⁹ deitatis. de q̄ dr Aggei. ij. Meū est aur z meū est argenteū. dicit dñs exercituū: magna erit gl'ia domus huius nouissime plus q̄ ꝑme. Si eñ vt dr Aug⁹ Tēplū dei sanctū est qđ estis vos. j. Cor. iij. Quāto magis gl'iosum templū est corp⁹ chr̄i in q̄ diuinitas corꝑaliṫ habitat: Col'. ij. Et in q̄ plenitudo oīs gr̃e redūdauit. Joan. j. Plenū gratie z virtat⁊ ⁊ Cū ergo resurrexisset a mortuis ⁊ spiritu iam dato de celis Actu. ij. ⁊ recordati sunt iam discipuli eius ⁊ p cordis meditationē. factū chr̄i reducentes ad scripturā implerā ⁊ q̄a hoc dicebat ⁊ de corpe suo. qđ vere erat deitatis templū. Tūc eñ sicut dr Apocal'. v. Agnus q̄ occisus est iudicat⁹ est esse dign⁹ accipe lib'z. z p spūm deitatis soluere septē signacula eius. hoc est q̄ cū q̄ scripta sunt de sacramentis Incarnationis: Baptismatis: Predicationis: et Operationis ipsi⁹: Passionis: Resurrectionis: et Ascēsionis ipsius ⁊ et ideo crediderunt scripture ⁊ sicut testificanti ⁊ et sermoni quē dixit Jesus ⁊ sicut implāti scripturas. Scripturis eñ credere rōnabilīū est. Sermoni aūt dominico credere: est eoꝝ qui viderunt signa ipsius. Et sic irrationabiles conuicti sunt p signa. Unde Joan. x. Si mihi nō creditꝭ: operibꝫ credite. Et b ē q̄d dr

Cum aūt esset hierosolymis in pasca in die festo: multi crediderūt

in nomine eius: videtes signa eiꝰ que faciebat. Ipse autem Jesus nō credebat semetipsum eis: eoq̄ ipe nosset omnes. et quia opus ei nō erat vt quis testimonium phiberet de homine. ipse eñ sciebat quid esset in homine.

Istud tenet oīm istoꝝ fructū in bis qui nouiter ad fidem edificabant. Dicit ergo quia ⁊ Cū esset hierosolymis in pascha ⁊ vbi in loco solenni et tempore solenni omnes cōuenerant ⁊ in die festo ⁊ Hoc dr propter p̄mam diem que magis solennis fuit: et in illo maior turba conuenit ⁊ multi crediderunt ⁊ hoc est: credere inceperunt ⁊ in nomine eius ⁊ hoc est: in sue diuinitatis notamine: cuius notā fecit p signa. Non tamen in fide adhuc firmati fuerunt. Joan. vij. Quidam dicebant quia hic est vere ꝓpheta. Alij vo quia hic est chr̄istus ⁊ videntes signa que faciebat ⁊ Hoc eñ fuit ad fidem inductiuuz. Joan. iij. Nisi signa z prodigia videritis: non creditis. Joelis. ij. Dabo signa in celū sursum: et prodigia in terra deorsum: sanguinē et ignem z vaporem fumi. Unde patet q̄ isti magis signis q̄ ex deuotiōe credebāt ⁊ Ipse aūt ie sus non credebat semetipm eis ⁊ quia isti tēporales erant: et ad tempus credebāt: et in tempore tentatiōis recedebāt. sicut ipse dñs dicit. Et subiungit causam euangelista dicens ⁊ eoq̄ ipse ⁊ Jesus ⁊ nosset omnes ⁊ Piere. v. Domine oculi tui respiciūt fidem. Hebre. iij. Omnia nuda sunt oculis eius. Et ideo sciuit q̄ non essent stabiles ⁊ et qz opus ei ⁊ ieiu ⁊ non erat vt quis testimoniū de homine phiberet ⁊ sicut opus est homini q̄ non videt nisi exteriora. Piere. xvij. Ego dñs scrutans renes z corda. j. Regū. xvj. Dominus videt que patent. Deus aūt intuetur cor. Job. xxvj. Nudus est infernus coram eo: et nullum est operimentum perditōi. Eccl'i. xxiij. Oculi domini lucidiores sunt super solem: pfundum abyssi z hominū corda intuens in absconditas partes ⁊ Ipse enim ⁊ Jesus ⁊ sciebat ⁊ vt deus ⁊ quid esset in homine ⁊ quod nemo poterat scire nisi deus. Et hoc terrū aspexit Aquila: et in ipso manifestauit verbi incarnati diuinitatem. Job vltimo. Scio q̄ omnia potes et nulla te latet cogitatio. Joan. xvj. Nūc scimus quia scis omnia et non est opus tibi vt quis te interro. et in hoc cognouimus quia a deo venisti z existi. Hoc est ergo qđ dicit. Isti autem quibus non credit se Jesus: falsi sunt fratres. De quibus dicitur. ij. Corinth'. xj. Periculum in falsis fratribꝫ Et hoc notatur ex glosa que incipit Judū hismaelis ⁊ c. que valde notanda est contra hereticos. q̄a in ea continetur q̄ hereticis iuste a principibus legalibus penis affliguntur. Hoc est q̄ in manifestatione sue deitatis ostēdit verbum incarnatum per Potestatē Auctoritatis quam exhibuit in cultu dei.

Capitulū.iii.

Rat homo ex phariseis Nicodem⁹ nomine: princeps iudeoꝝ.

Hic incipit manifestatio potestatis vbi sm q̄ ipm est diuina operatione opatiuū z eruditiuū aliq̄d a se ad sanctificationē. Et habet duas partes. In Prima ostendit potestas z eruditio in Institutione et Sanctificatione z Effectu sacramēti regenerationis Et hec determinant in hoc. iij. capl'o. In Secunda tangit prās z eruditio de gr̃a significata in aq̄s. Et hoc cōtinet in p̄ma pte quarti capl'i. Istud aūt capitulū in tres ptes diuidit Jn quaꝝ Prima tāgit de sacramento regenerationis q̄tum ad institutionem z sanctificationē atq̄ officium. In scđa autem pte tangit q̄ talis scificatio fidei: opantis in sacramēto: finis est missiōis verbi in mundū. In tertia aūt pte ponit eruditio de purificatiōe quā facit sacramētū. Scđa ps incipit Jbi. Sic de⁹ dilexit mundū. Tertia autē incipit Jbi. Post hec venit Jesus et discipuli eius in iudeā tē. Prima harū partium subdiuidit in duas ptes Jn quaꝝ Prima accipit occasionem veniendi ad hanc doctrinā. Jn secunda aūt ponit doctrinā ipsam Jbi. Rñdit Jesus et dixit ei. Amen amē dico tibi. Nisi qs renat⁹ fuerit tē. Jn prima ser cōtinent. In q̄ꝝ Primo ille per quē ad doctrinā istā puenit describit a Natura. Scđo a Religione. Tertio a Nomie. Quarto a Dignitate ptās. Quinto a Diligentia inq̄sitionis. Sexto a Studio p̄hrendeveritatis. Dicit ergo ⁊ Erat aūt hō ⁊ Cōtinuat ad p̄cedens. Quia dictū est q̄ multi crediderūt in eū videntes signa. de q̄bꝫ vno fidē acceptā iam p visionē signoꝝ. p ducere nitebat ad veritat⁊ p̄q̄sitionē. et sic erat hō rōnalis z intellectus colens contemplationē Homo eñ est qui colit intellectum. Ben'. j. Faciamus hominē ad imaginē z siḷitudinē nostrā. Eccl'i. xvij. De⁹ de terra creauit hoiem z sm imaginē suā fecit illū. Et sequit. Et sm se vestiuit illū virtute. Uir⁹ aūt q̄ est sm deum: est virtus intellect⁹ quia hō est hō. et q̄ colit illā: colit virtutē diuinā. Et illā iste secut⁹ est in hoc q̄ vidit miracula ad fidē inducentia: vere se esse hominē pbauit ⁊ ex phariseis ⁊ Ecce religio. Act. xxvj. Scōm certissimā secta nr̄e religiōis vixi phariseꝰ. Phil'. iij. Scōm legē phariseꝰ. Pharisei eñ z resurrectionē credebant futurā z animaꝝ post mortē retributionem. qđ alij Essei z Saducei nō credebāt ⁊ Nicodemus noīe ⁊ Ecce descriptio p nomen. Nicodemus eñ effluxio terrenitat⁊: interpretatur: qui iā terrena post posuit: q̄si ab eo effluxerint z ad studium se trāstulit spūaliū. Un̄ z dñs eū in spūalibꝫ instruxit. j. Coꝝ. ij. Spūalis hō dijudicat oīa z ipse a nemine iudicat. Col'. iij. Que sursum sunt sapite: nō q̄ sup terrā. qz terrena effluxa sunt ab ipo ⁊ princeps iudeoꝝ ⁊ Ecce cōmendatio a prāte dignitatis: vel a dignitate ptāt⁊. Esa. xxxij. Nō eñ vocabit⁊ amplius is qui insipiens est p̄nceps. Et ab hac potestate p̄ncipatus restrinc Judeis in dñm fremendibus.

Joan.vij. Cum dixit Nunqd lex nostra cōdemnat aliquē nisi prius audierit ab eo? Esa.xxxij. Principes in iudicio perunt. Est aūt iudeorū princeps q confitentes vel glorificantes interp̄tant: p q̄s boni significant: quorū p̄mitie est iste qui p̄mus venit de sacramēto regeneratiōis instruēdus. Ps̄.lxxv. Notus in Judea deus: in Israel magnū nomē ei⁹.

Hic venit ad Jesum nocte.

Hic a studio z diligentia inquisitionis cōmendat Q̄ eū venit: p̄tia relinquēs: diligentie z solliciti⁹ dinis fuit. Q̄ aūt ad Jesum venit: fuit signum fi dei. Q̄ autē nocte venit: Et secretū significabat. q̄a extra strepitū discere veritatē voluit. Et hūanū q̄n dam timorē z verecundiā passus est: vt dicit Chrys. quo deterr⁹ cora aliis in publico venire ausus nō fuit. De p̄mo dr in ps.xxxiij. Accedite ad eū z illumi namini z facies vestre nō cōfundent. Eccl.ij. Appropinq̄te ad me indocti z cōgregate vos in domū di scipline. De scōo q̄ saluatorez quesiuit Esa.ij. Ve nite ascendamus in montē dñi z docebit nos vias suas. Deut.xxxiij. Qui approp̄inq̄nt pedibus suis accipient de doctrina eius legē. De tertio. hoc est: q̄ nocte venit quātum ad hoc q̄ venit in secreto. Job iiij. In nocte q̄n soler sopor occupare hoies: pauor tenuit me z tremor. Et post pauca. Et quasi furti ue susc̄epit auris mea venas susurri eius. Ps̄.xlj In die mandauit dñs misericordiā suam: et in no cte canticū eius ꝫtum ad timorē. quia timebat ac̄ cedere publice. Esa.xxvj. Anima mea desiderabit te in nocte: et spū meo in p̄cordijs meis: de mane vi gilabo ad te. Ps̄.cxvij. Media nocte surgebā ad confi.ti. sup iudicia oris tui.

Et dixit ei: Rabbi Scimus q̄ a deo venisti magister. Nemo enim p̄t hec signa facere que tu facis: nisi fuerit deus cum eo.

Ecce studiū p̄q̄rende vitat. Et dicat tria Magi sterij scz confessionē. Magisterij autoritatē. et Au toritatis per signa euidētia p̄batam rationē. Di cat ergo de p̄mo [Rabbi] hoc est magister. Joel ij. Dedit nobis doctorē iusticie: et descendere faciet ad nos imbrē matutinū z serotinū. Doctor em̄ est magister cuius eloquium stillat in gratia sicut im ber rēgane⁹: et in gloria sicut imber serotinus. Esa. xxx. Erunt oculi tui videntes p̄ceptorē tuū: hoc ē ma gistrū: et aures tue audientes ꝟbū post tergum mo nentis. Autoritatē aūt tangit cum dicit [Scim⁹ quia a deo venisti magr̄] Illi em̄ credendum est per oia q̄ se a deo p̄bat venisse. Joan.iij. Qui de celo venit sup oēs est. Matth.xxij. Mgr̄ scim⁹ q̄a verax es z viā dei in veritate doces tē. Joan. xij. A deo exiuit z ad deū vadit. [Nemo em̄ p̄t face re hec signa que tu facis nisi sit deus cum eo] Rō est autoritat⁹ dicte. q̄z p signa credidit: ido signa p rōne induxit. Joan.xv. Nisi signa fecissem inter eos que nemo alius facit: p̄cm nō haberent. Joan.ix. A seculo nō est auditū quia q̄s aperit ocu los ceci nati. nisi esset deus cum eo: nō posset facere q̄q̄. Sed contra Matth.vij. Multi dicēt mi

di in die illa Dñe dñe nōne in nomie tuo ꝓphetauim⁹: Nōne in nomine tuo demonia eiecimus: Et ego cōfitebor illis: quia nunq̄ noui vos. Sed ad hoc dicendū q̄ miracula fiūt ꝓter infideles vt con uertant. Sed illi qui miracula faciūt: illa facere nō possunt nisi de⁹ vt opans sit cum ipsis. Sed quia miracula: vt dr Greg. Aliq̄n fiunt ad demonstran dam sanctitatē p̄sone. Semp aūt ad demōstrandā sanctitatē ecclesie: Ideo Aliq̄n fiunt p bonos in p̄ sentia infideliū ad fidem edificando⁹. Aliq̄n fiunt per malos in fide cū eccle. Sed hic Nicodem⁹ sū mit argumentū a modo faciendi signa. quia dñs fecit illa in potestate sua sine inuocatione z supplica tione. Et ideo hoc q̄d dr: Nisi fuerit de⁹ cū eo: intel ligitur q̄ diuina ꝟtus opans: habitet in chr̄o: non sicut in alio sancto q̄ p supplicationez impetrat fieri signa: sed sicut aliq̄d diuinum latens in corpe chr̄i. sicut z ipsū iudei viderūt igneū q̄ddam z diuinum radiare de ipso. Et ideo Nicodemus venit ad q̄ren dū veritatē ab ipso sicut ab eo in quo latebat aliq̄d diuinū. Et iste est littere intellectus. Tamē verū est q̄ deus est q̄drupl'r in creaturis. scz Per essen tiam: z p̄nūtiam: et potentiā. et Per inhabitatē gra tiam. et Per corpalem vnionē z naturalez. et Per glorie infor̄mationē. Et p̄mo modo est in omnib⁹. Scōo modo in sanctis. Tertio modo in christo. et Quarto modo in glorificatis. Sed cū homie di citur esse q̄n ei p̄stat auxiliuz p opationem. Ps̄.xc. Cum ipso sum in tribulatione: eripiā tē.) Lox.xv Nō ego aūt sed gratia dei mecum. Homo aūt est in deo sicut in cōtinēte. Act.xvij. In ipso viuimus: mouemur: z sumus. Matth.xij. Qui non colligit mecū dispgit: et q̄ nō est mecū cōtra me est. Deus aūt dr esse cum chr̄o: q̄a diuinū aliq̄d radiabat de ipso quod ipsum deū esse ostendebat. Act.x. Per transiuit bene faciendo z sanando oēs oppressos a diabolo: q̄m de⁹ erat cū illo. Joan.v. Opa que ego facio ipa sunt que testimoniū ꝓhibent de me.

Rñdit Jesus et dixit ei: Amen amen dico tibi Nisi quis renatus fuerit denuo nō potest videre regnum dei.

Hic incipit doctrina de sacramēto regeneratiōis Et diuidit in tres ptes. In quar⁹ Prima dat Re generatiōis doctrinā q̄tum ad Effectū et Mate riā z Spūm in sacro opantē. In scōa aūt specia liter tangit doctrinā q̄tum ad Janue aptionē per passionē: cui⁹ ꝟtute baptism⁹ celum apit. In ter tia tangit effectū q̄tum ad fidem passionis. Scōa ps incipit ibi. Et nemo ascendit in celū. Tertia ibi. Et sicut Moyses tē. In prima harū adhuc tres ꝓgraphi dicunt. In quor⁹ Primo ponit Illumi natio de regeneratiōe que fit in baptismo. In secū do ponit Illuminatio de spū regenerante: ibi. Qd natū est ex carne: caro ē. Tertio ponit Illuminatio q̄tū ad vitat⁹ imobilitatē in vtroq̄ istor⁹: ibi. Re spondit Nicodemus et dixit ei Quō p̄t hec fieri: Adhuc in p̄mo duo dicunt. s. Doctrina regenera tionis. et Explanatio doctrine: vt sit intelligibil': ibi. dicit ad eū Nicodem⁹. In primo tria dicit. Veritatis scz confirmationē. Amen amen. hoc ē Vere Vere. qz habet vitatē confilij eterni in p̄finitiōe pa tris. Et habet imobilitatē in verbo verbi increati: b p̄nunciantis. Et ideo bis dicit: Amen amē. ij. Lox. j. Non est in illo est z nō sed est in illo est. [Ideo ti bi ad tui illuminationē z vtilitatē. Ecc.xxxiij. Illu minabo oēs sperantes in dño. [Nisi q̄s renat⁹ fuerit denuo] Nati em̄ fuim⁹ p̄mo in statu ino centie: et mortui fuim⁹ morte culpe: que nos a via vite z gratie segauit. Ben.ij. Quacūq̄ die comede ritis ex eo: morte moriemini. Et ido per sacr̄m opor tet nasci denuo p̄m formā filij dei. Jaco.j. Volun tarie genuit nos ꝟbo veritatis: vt sim⁹ initiū aliq̄s creature eius. Sic em̄ p sacr̄m fidei: dat fidelibus p̄tātem filios dei fieri. De quib⁹ dicit q̄ ex deo nati sunt in formā dei: quam p̄cm̄ amiserant. Mat. ij. Nunqd nō vn⁹ est p̄r oim nostrū? Un⁹ em̄: oēs adoptiuos generat in formā z hereditatem suam. Rhom.viij. Quos p̄scijt conformes fieri imagi nis filij sui: hos z vocauit: supple regenerationis sa cramēto. Esa.lxiij. Pater noster es tu: nos ꝟo lu tum: et ficto⁹ nr̄ tu: et opa manuum tuar̄ oēs nos Sic em̄ denuo nascimur natiuitate diuina. q̄. Pri ma natiuitas est innocentia p patrez deū. et Scōa post lapsum: est natiuitas in formā filij dei p rege nerationis sacramētū. Tertio tangit defectum qui est in nō suscipiente sacramentū [non potest vi dere regnū dei] Visio aūt hec p̄tātiue debet intel ligi. Sicut videt agricola ea que sunt culture: que alius non videt. Et pistor videt ea que sunt artis pi storie. Et edificator ea q̄ sunt edificationis. et sic de alijs. Sic em̄ ad op⁹ z iusticiā videt is q̄ capit sa cramentū fidei ea q̄ pertinent ad iusticiam fidei: q̄ ali us nō renatus videre non p̄t. Regnū aūt dei in q̄ regnat deus (sicut etiā alibi diximus) dr completa z cōfirmata ptās iusticie diuine: in q̄ regnat deus. Sicut rex regnat in his q̄ custodiunt leges ab ipo rege confirmatas. Lu.xvij. Regnū dei intra vos ē Matth.vj. Adueniat regnū tuū. Ps̄.cxliij. Re gnū tuum deus regnū oim sec̄lor⁹. Et virga p̄s.xliij Virga directōis virga regni tui. Cōtra hāc expo sitionē videt esse glo. q̄ dicit Non p̄t me cognosce re: Intelligi debet vt regē in suis regnantē: qui cog nosc̄t in iusticijs z legibus suis. In illis em̄ videtur visio veritatis: b p meritū: z in futuro p premium. Et sic in idem redit glose intellect⁹. Per hoc etiaz soluit qd obijci potest p illd Lu.xvj. Vir dives: in regno dei vidit Lazar⁹. Quia dives cū mal⁹ esset: nunq̄ vidit regnū dei visione actiua. qz nunq̄ vi dit iusticias ipsi⁹. Sed vidit Lazar⁹ in splēdore iu stitie: visione simplic̄ intellectus. Et hoc nō vocat b videre regnuz. qz intelligit de visione b̄placiti q̄ ad opus p̄net. Sap.vij. Ostendit illi regnum dei Et statim sequit. Et dedit illi sciētiā sanctor⁹. quia dedit illi sciam practicā: hoc est opatiuā sanctorum regni illius: qd est p̄ceptor⁹ z statutor⁹ ipsi⁹ regni in q̄bus illū honestauit in tē. Sed h incidit q̄stio Utr⁹ iste sermo ex tpe quo plat⁹ est: habuerit vigo rem: Videt q̄ sic. quia nō excidit ꝟbū dei: vt dicit Tob.xiij. Mar.xiij. Luc.xxj. Matth.xxiij. Ver ba mea non trans̄ibunt. In contrariū aūt hui⁹ est q̄ extūc non oēs saluati: baptizati fuerunt: cum eē multi spem in deo habentes fuerunt mortui: q̄ nihil sciuerunt vel scire potuerūt de sentētia in occul to noctis: ad Nicodemū plata. Ad hec dicit mgr̄ Hugo de scō Vic. q̄ tria sunt tpa gratie. Ante le gem vicz z añ sniam istam In quo baptism⁹ nō fu it. sed circūcisio ab originali purgauit: et añ legē ab eodem purgauit fides z sacrificia q̄ ab illis fiebāt. Secundū tps fuit: q̄ lex finita fuit: z euāgeliū ichoauit. Tertiū aūt tēpus: quo doctrina euāgelij: p̄dicatione apostolica p orbē est vulgata. In p̄mo q̄ tē pore Multi fuerūt saluati sine baptismo. In secū do tpe Multi saluati sunt sine baptismo: et Mul ti p baptismū. qz tunc simul z circūcisio vt finien da: z euangeliū vt inchoandū: cucurrerūt. In ter tio aūt Nullus saluat⁹ sine baptismo. q̄a in illo exi uit son⁹ apl̄oz in fines orbis terrar⁹ in q̄ nemo excu satur. Ad obiecta dicit idē Hugo: q̄ dñs in ver bis istis secretū consiliū suum: amico suo Nicode mo reuelauit. Et non ad hec ista vt cōmunē sniam p̄ferret. Sed post resurrectionē q̄n Matth.vl. dixit Baptizantes eos in nomie patris z filij z spūs san cti. Et p̄ hoc patet q̄ verbū dñi non excidit. sed obli gare p̄mo incepit q̄n cōmuniter vt statutum p̄mul gat. Alij q̄dez rñdent aliter dicētes q̄ multiplr' in stituit baptism⁹. Quantū em̄ ad trinitatē: opantez virtutem regenerativā: dicunt baptism̄ instituz in baptismo dñi quo ipse baptizat⁹ fuit. Mat.iij. et Lu.iij. qz ibi trinitas apparuit. Quantū ad ma teriā z spūm instituit⁹ est b. Quātū aūt ad formā debitā instituit⁹ est Matth. in fine. Sed Quantuz ad apertionem ianue instituit⁹ est Luce.iij. Sed hec solutio nulla est. quia i baptismo dñi quid fa cum sit oñdit. Nihil aūt p modū statuti p̄mulgat. Simil'r Matth. vlc. q̄d fieri debeat papik: et non p̄mulgat aliq̄d statutū. Hic aūt directe statuit. Et ideo solutio Hugonis est vera z tenenda.

Dixit ad eum Nicodem⁹ Quō potest homo renasci cum sit senex Nunquid potest in vētrē matris sue iterū introire et renasci?

Hic ponit explanatiō vt melius cōprehēdat. Ha bet aūt duo. Questionē dubitant⁹. et Illuminatiō nem dubiū illucidant⁹. In p̄mo duo dicunt. Pri mo em̄ ponit dubium. Et in scōo Rationez infert dubitant⁹. De p̄mo ait [Dicit ad eum Nico demus] Dubitantis est querere: tunc p̄mo appa ret ei veritas. Sed q̄rit vt discere intēdens z nō tem tator insidiosus. Matth.vij. Querite z invenietis [Quō] Qui modū querit: in verbo nō dubitauit Sciut em̄ ꝟbum esse sapientie: et sic nō esse euacu andum. Esa.lv. Verbū q̄s egredit de ore meo nō reuertet⁹ ad me vacuum. Sed modū querit Lu.j. Unde hoc sciā: ego em̄ sum senex [potest hō na sci cum sit senex:] De nato em̄ p̄cedit natura i senium z non reuertit⁹ de senio in iuuentutem. z na tiuitatem p̄me infantie. Erat em̄ Nicodemus (vt dicit glo.) figuram tenens catbecuminoz⁹ qui non dum nouerunt ea que sunt de spiritu regenerante. Unde sup̄ in nocte venit. s. ad Corinth.ij. Animā lis homo non p̄cipit ea que sunt spiritus dei.

stulticia eniz est illi qz spualiter examinat. Sciuit autē ille carnalia tm: cognoscēs qđ dixit Esa. lxv. Puer centū annoz morietʒ: z pctor centū annoruz maledict⁹ est. Et ideo nō putabat esse aliquā regenerationē. sz putabat q antiq ī pctis essent moriturī. z nasciturī nascunt non renasciturī. ⁊ Mūquid potest ⁊c. Ratio ē ipossibilitatis eoz que dicebantur. Nō enī vidit reditū ad vterū vnde exierat Et ideo dicit. ⁊ Mūquid potest aliqs ⁊in ventrē matris sue ⁊carnalis ⁊ iterato introire ⁊ qđ angustia vēris z pfectiō nati nō pmittit ⁊ renasci ⁊q.d. Nō. Qđ ātē ēz naturā ipossibile (quā solā iste ꝑsiderat) valde est facile ꝑm culpā Nō est ipossibile ꝑm Biaz. Sdz Culpā enī Mater est ꝛcupiscētia: in cuius vterū regredit: q oia agit ꝑm fomitē ꝛcupie. Eze. xvj. In die ortʒ tui nō ē pcisus vmbilic⁹ tu⁹. z aq nō es lota in salutē. Aq aūt hec baptismatis est: q lauat in salutē eos q renascuntur ad gram. sz nō eos q adhuc mctis ꝛcupie adherēt vmbilico. Job. j. Nud⁹ egressus sum ō vtero mctis mee: z nud⁹ reuertar illuc. Nocē. de vtero ꝛcupiscētie sum egressus: vestibz ꝑcutū spoliatus. z omni die iterās pcm: ad vterū ꝛcupiscētie reuertar. Eccl. xl. Occupatio magna creata est oibus hoibz. z iugū graue sup filios Adā a die exitus eoz de vētre mctis vsq in diē sepulture ī matrē oim. Sic enī oēs filij ire nascunt. Eph. ij. Et ite ramus peccatū i actualibz pctis: qñ ad vtez fede mctis reuertimur. Et hoc q dem est in matre mala De qua Psal. l. Ecce enī in iniquitatibz ꝛceptus ⁊c.

Nec est enī mala nativitas ꝑm quā tota dse fit ad vterū regressus. Est z alia Nativitas Nature. Joan. xvj. Mulier cū parit tristiciā habz. z cuz peperit iam nō meminit pssure: ꝓpter gaudiuz qđ habet: qz natus est hō in mundū. ꝑm quā nativitatē ad vterū nō pōt esse regressus. Tertia Nativitas est Gre. De q. j. Jos. vlt. Qui nat⁹ ē ex deo ñ peccat: sz gñatio dei ꝛcuat illū. z malign⁹ nō tangit illū. Et ꝑm hāc generatōez possibil ē regressus ad vterū gre: in q p regeneratōis sacramentū renascimur. Et hūc regressum z hāc regenerationez Nicodem⁹ ignorauit. Est alia Nativitas Glie. De qua Job. xj. Lū te ꝛsūptū putaueris: orieris vt lucifer. ꝑm quā iterꝫ nō est possibil regressus Hoc ergo est quod dicit.

Rñdit Jesus. Amē amen dico tibi: nisi qs renat⁹ fuerit ex aq z spiritusancto non pōt introire in regnum dei.

Ecce Illumiatio declarās dubitatiōis rōez. Dicit aūt tria. ſ. Sermōis ꝛfirmationē: q erigit vt satis fiat dubitari Lū dic. ⁊ Amē amē dico tibi ⁊ Qđ vitare ꝑmōis z ꝛfirmatōe vitatus dico tibi. Trepidātis enī z dubitatis coz nō ꝛfirmat: nisi ꝑmone et iuramēto. Heb. vj. Homes p maiozē sui iurāt. et oīs ꝛtrouersie finis ad ꝛfirmatōez est iuramentū. Jn q abūdāri⁹ volēs de⁹ pollicitatōis sue oñdere heredibz imobilitatē ꝛsilij sui: interposuit iusiuranduz: vt p duas imobiles res: qbz ipossibile est mentiri deū: fortissimū habeam⁹ solaciū. Nec enī sup rationē sunt: z ideo phari non possunt. et ideo confirmatione sermonis accipiūt fidem. Et attēde q nō iratsct ad Nicodemū: sermonē dñi impossibilez iudicantē: sed māsuete instruit: z paulatim ad intellectū spualium manuducit. Esa. xlij. Calamū q̄ssatū nō cōteret z linū fumigans nō extinguet. Et idō addit ⁊ Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spūsctō ⁊ q. d. De terrena non intelligo natiuitate Sed de illa q̄ est p Sacramentū gratie: in q̄ ⁊ nisi quis renatus fuerit ⁊ ad similitudinē ꝑme inocētie q̄rum ad imunitatē culpe. Esa. j. Lauami: mūdi estote: auferte malū cogitationū vestraꝝ ab oculis meis. Et hoc est ⁊ ex aqua ⁊ vt materia habente vim regenerativam ⁊ et spūsancto ⁊ regenerante. Ben. j. Spūs dñi ferebat sup aquas. Ps. xxviij. Vox dñi sup aquas: de⁹ maiestatis intonuit. Sic enī cōplet Sacramentū: Qñ aq visibile elemētū: p verbū ablutiua similitudinem facit extra: et spūs regenerans operationē mūdicie facit intus. Joan. j. Ipse est q baptizat in spūsancto. Num. xix. Qui aq expiationis aspersus non est: imūdus est: z manebit spurcicia eius sup eum. Ezech. xlvij. Postq̄z venerint illuc aque sanabunt: z vivet oia ad q̄ venerit torrēs ⁊ nō potest introire in regnū dei ⁊ Tertiū est. Cōfirmat enī sermonē Explanat modū regenerationis: et Explanat penam regenerationē negligētis: Dicens ⁊ nō potest introire ⁊ vt possessor ⁊ in regnū dei ⁊ Introire enī in regnū: est videre ipm. qz Visio vt ōr Aug. est tota merces dū modo sit visio pascens videntē que est visio amati et habiti. Et hec est visio: vbi visum lumine suo pascente intrat in videntē: et videns p bñplacitū intrat in rem visam. Et hanc visionē nō nisi bom habere possūt. Matth. xxv. Intra in gaudiuz dñi tui. Sic enī b intramus in regni iusticiā: et in futuro intrabimus in regni gl'iam. Et sic cū ꝑmo dixerit: nō potest videre. b dicit: nō potest introire in regnū dei. qz Sap. xv. Nosse te: est ꝛsummata iusticia. et Scire iusticiam tuā z virtutē tuā: radix est imortalitatis. Sap. vj. Concupiscētia sapiētie cōducit ad regnū ꝑpetuū. Concupiscētia enī sapiētie: in visiōe bñplaciti iusticie: dat regnū iusticie in quo regnat deus.

Sed obijcit contra ea que b dicunt. Quia multi baptizati baptismo sanguis: sine aq. Et sil'r multi baptizati baptismo flamis: hoc est spūs in penitencia q nunq̄z in aquā immersi sunt: regnū dei intrauerunt. Et sic nō semp necessarius est baptism⁹ aq. Sed ad hoc rñdet magr in sentētijs suis li. iiij. dist. iiij. dicēs. quia vez est q q̄dā in sanguīe baptizati: et q̄dam in spū scz baptizati saluant. Sed hoc in illis vbi sacramētū aque: nō ꝛcept⁹ religiōis: sed articulus necessitat⁹ excludit. Hoc ē: q morientes martyrio vel naturali morte: fide vera: q̄runt in aq baptizari z hīe nō pūt. Q̄ ōr dñs: Nisi qs renatus fuerit ⁊c. hoc est: regeneratōe quā facit aqua z spūs. Hāc aūt regeneratōem facit sanguis: z pnia in articulo necessitatis: vbi baptism⁹ aq hīi ñ pōt. Et hec solutio satis est cōueniens in loco isto.

Qđ natum est ex carne: caro est et quod natum est ex spū: spūs est

Et nō mireris quia dixi tibi: oportet vos nasci denuo Spirit⁹ vbi vult spirat: z vocē eius audis: sed nescis vnde veniat aut quo vadat Sic est oīs qui natus est ex spiritu. Rñdit Nicodem⁹ et dixit ei: Quomō pūt hec fieri?

5 In pte ista ponit Illuminatio q̄tū ad spm operantē. Diuidit aūt hec ps in duas Jn quaꝝ Prima tangit Illuminationē q̄tū ad spūs operationez pfecte. Sed qz carnalis adhuc Nicodem⁹: oculos ad tantū lumen attollere nō valuit. Ideo in. ij. pte nō intelligentē ad fidem elevat: vt qđ intelligere nō valet saltez credat. Ibi. Rñdit Nicodem⁹. Adhuc in Prima pte Duo sunt ꝓgraphi Jn q̄ꝝ Primo Operatōez spūs explanat. Jn scdo: p similitudinē phat Ibi Spūs vbi vult spirat. In primo adhuc Duo facit Jn q̄ꝝ Primo Generationez carnis ꝑmittit. Jn scdo Generationē spūs subintroducit. Dicit ḡ ⁊ Qđ natū ē ex carne ⁊q.d. Bñ dico q nō itrat in regnū qui nō est renatus ex spū z aqua. q̄a ⁊ qđ natū est ex carne ⁊ Ade corrupta ⁊ caro est ⁊ ō est carnale est. Quia sic ōr Aug⁹ Dis hō generatōe carnis: est Adā. et in psona est peticular ⁊ hō. Et idō in generatione ista: generatio carnalis transfundit pctm originale. et ideo generat carnalē in pctō originali existētē. Jn hac em generatōe portam⁹ imaginē terreni parētis. Ben. v. Genuit Adā filios ad imaginē z similitudinē suā: hoc est in pctis existentes Jn generatiōe em carnali ex lege concupiscētie (que est filia pcī vt ōr Aug⁹) pctm originale innascit in parvulis. Et sic intelligit ⁊ qđ natū est ex carne ⁊ hoc est: qđ nō habet motiones ad generationē nisi cōcupiscentia carnis ⁊ caro est ⁊ i. carnale est: habēs carnis corruptionē. vt formal'r intellecta accipiat⁹ locutio: pot⁹ q̄z materialiter. Sap. xij. Erat em semē maledictū ab initio: et naturalis malicia eoꝝ z immutari nō poterat. Rhom. vij. Scio q nō habitat in me. hoc est in carne mea: bonū. Nā velle adiacet mihi. pficere aūt bonū nō invenio. Et ibidē. Video aliā legem in mēbris meis repugnantē legi mentis mee: z captivantē me in lege pcī: que est in mēbris meis. Ab hac ergo lege peccati pctm originale trāsfundit. Et sic natū ex carne caro ē ⁊ Et ⁊ p oppositū ⁊ qđ natum est ex spū ⁊ in q̄ in vtero ecclesie: nō est nisi spūs: opans z movens ⁊ est spiritus ⁊ formaliter intelligēdo, hoc est spūalis: hīs formaz spūs ad viram gre, sicut fit natiuitas p spūm in sacramento. Joan. j. Qui nō ex sanguibz neq̄z ex voluntate carnis neq̄z ex voluntate viri: sed ex deo nati sunt. Illi ḡ nascunt in spū vivificātē. j. Cor. xv. Sicut portauim⁹ imaginē terreni: sic z portemus imaginē celestis. Natū ḡ generatiōe ꝑmi Ade: est caro. et renatū regeneratione scō: est spūs. hoc est spirituale. Hoc est ḡ qđ dicit. Sic ōr. j. Cor. vj. Qui adheret deo: vn⁹ spūs est. Esa. xxvj. A facie tua dñe concepimus z ꝑiculum parturiuim⁹ z peperimus spm salutis. De carne aūt q̄ dicto mō nascāt ex carne. j. Cor. xv. Caro z sanguis regnū dei nō possidebunt: nec corruptela incorruptelam possidebit. Erg̃ ergo sic se habet in generatiōe carnis z spūs ⁊ Mō mireris quia dixi tibi oportet vos nasci denuo ⁊ quia sicut pctm vnius: in generatiōe corrupte carnis clausit regnū: ita iusticia vnius in regeneratione spūs regnū aprit. Et ideo si regnū intrare vultʒ: oportet vos nasci denuo. Neq̄z b est aliqđ mirandū. qz sic medicina ꝓtra origiale pctm ordinat⁹ q nec insolitū est: nec ꝓter spem z facultatē ammiranſ. j. Pet. j. Regeneravit nos in spem vivā p resurrectionē Jesu chr̄i ex mortuis in hereditatē incorruptibilē z imarcessibilē z incōtaminatā cōservatā in celis. Videt em hec generatio mirabilis. quia dicit Esa. vlt. Quis audivit vnq̄ tale: aut quis vidit huic simile: Nunqđ parturiet terra in die una: aut pariet gens simul: Sed ad hoc dicendū q q̄ dē ista generatio est mirabil': sicut ōr Esaias. Sed tñ posita generatiōis causa (que est spūsctūs operans in sacramento) cessat admiratio. qa nō est mirū si spūsctūs formā gratie dans: generat adoptionis filiū spūalem. Et hoc intēdit dñs dicēs ⁊ Nō mireris ⁊ quia tam tibi adoptionis spūm: regenerantē in sacramēto revelavit: et in illo oportet vos nasci denuo. Act. j. Vos baptizabimi spūsctō non post multos hos dies. Joan. j. Hic est qui baptizat in spūsancto. Et hoc ꝑm Chrys. probat a minori. qa min⁹ videt q ⁊ spūs ⁊ hoc est corporea substātia spūalis z invisibilis: sic̄ est ventus ⁊ vbi vult ⁊ hoc est libere: q̄i habeat liberā sue spiratōis voluntatem ⁊ spirat ⁊ vndiq̄ pflans. Eccles. j. Lustrans vniversa per circuitū pgit spūs: et in circulos suos reverti ⁊ et vocem ⁊ hoc est: sonum aspirationis ⁊ eius audis ⁊ aure corpea. Ezech. iij. Audivi vocē cōmotionis magne post me ⁊ sed nescis vnde veniat ⁊ quia substantia eius est invisibilis. et ꝛ visu exteriozis ꝓceptionis nescis vias eius ⁊ aut q̄ vadat ⁊ Eccles. xj. Ignorans que sit via spūs z q̄ ratione compingant ossa in ventre pregnantis.

Sed contra. Bene sentit q ventus flās ab aq̄lone tendit in meridiē: et ecōverso. Et ventus flans ab oriente tendit in occidentē: et ecōverso. Ergo nō est verꝫ qđ ponit in simili posito. Rñdendū est ꝑm Chrys. sicut dictum est q̄ q̄sus in signo ꝓcipiatur: vnde venit aut quo vadat flatus venti: Lū nō scit causa agens cum determinata ꝓceptiōe: Et determinatus locus elevatiōis eius. Nec scit determinate locus defectiōis ei⁹ vltra quem flatus eius nō ꝓcedit. Et quo ad hoc ꝑm Chrys. ōr. Nescis vñ veniat aut q̄ vadat. Et ideo Eccs. ꝑm ſam dic. Ignoras q̄ sit via spūs. Ps. cxxxiij. Qui producit ventos de thesauris suis. Quia aliqñ est clausus in nube. Aliqñ invisibiliter expandit in aerꝫ supficie. Aliqñ etiā ingredit viscera terre. et Aliqñ immittit radicibus vegetabilū. Et sp vapor talis formas oia q̄ in naturꝫ formant virtute celi qua elevat. Et ideo ad spūmsanctū aliquā habet similitudinē. Hanc aūt expositionē facit Chrys. ideo: quia veritas greca in qua scriptus est liber iste habet sic ⁊ Ventus flat et vocē ei⁹ audis ⁊c ⁊ Et ō simile adaptat a Mi nore sumptū dicens ⁊ Sic oīs est qui nat⁹ est ex spū ⁊ i. invisibil'r format⁹ in forma: quam dat spūssanctus. Et est sensus Magr videt q̄ nbi nos

ta sit via ⁊ virtus spūs corporei ꝯ via ⁊ vt⁹ spūs incorporei. qz illū saltē audis: istū autē nec vides nec audis. ⁊ illa est tibi nō cognita ⁊ ignota: cū tamen scias ꝙ oīes dat formas naturales nascentibꝫ. Ergo ꝯtis ignores spūm sanctū: scire p̄ simile inducū poteris: ꝙ ipe nouas formas diuias dat oīibꝫ a se generatis. Et quia talis spūs in baptismo optatur: scire poteris ꝙ baptizati ī nouas formas filioꝝ dei regenerant. Hec expositio Ebryk. ⁊ est vera ⁊ ꝛalis. Augustini autē ⁊ Bede expositiones sunt iste. ita ꝙ pbet a minori ⁊ a simili positio. Sed hoc ꝙ dicit: Spūs vbi vult ⁊c. sit rō precedentiū. Acsi dicat. ¶ Non mireris qz dixi tibi oportet vos nasci denuo ¶ qz ¶ spūs ¶ sanctus ¶ vbi vult ¶ q liberā habet deitatē. j. Cor. xij. Hec omnia operat vnus atqꝫ idē spūs diuidēs singulis prout vult ¶ spirat ¶ ꝫ est: aspiratōis sue dat gratiā ⁊ effectū ⁊ formā. ¶ ⁊ illius ¶ qdē ¶ vocē audis ¶ Tripliciter. scz. In scripturis lectā. In sancto p̄dicatore enunciatā. ⁊ In renato ostensam. De p̄mo Apocal. ij. Qui habet aurez audiat qd spūs dicat ecclesijs. De scdo Matth. x. Non vos estis q̄ loquimini: sz spūs p̄ris vestri q̄ loquit in vobis. Marci. xiij. Nō vos estis loqntes sed spūsctūs. Actuū vj. Nō poterāt resistere sapiētie ⁊ spūi qui loquebatur. De tertio Gal. iiij. Quia estis filij: misit de⁹ spiritū filij sui ī corda vīa clamantē Abba pater. Sicut enī spūs carnalis p̄ris: formāt filiū in formam: patri similē fm naturā: ⁊ Filij ad p̄zem inclinat affectū: ⁊ Facit filiū p̄em inuocare: Ita spiritus p̄ris celestis ī sacramēto: p gr̄am formāt baptizatū in formā ⁊ assimilationez p̄ris celestis. Et mutat cordis affectū ad eū. Et mouet ad eū inuocandū. Sic ergo ¶ vocē eius ¶ cui⁹ ipe spūs causa est ¶ audis ¶ et tamē ¶ nescis vnde veniat ¶ ꝫ est: quō cor illi⁹ intrauit. ¶ aut quo vadat ¶ ꝫ est. quō redierit. qz ipe est natura inuisibilis. Uel ¶ vnde veniat ¶ ꝫ est. ex q̄ p̄finitōe et cōsilio dei ꝫ veniat. ¶ aut quo vadat ¶ ꝫ ē: ad quā beatitudinez deducat. Job. ix. Si venerit ad me nō videbo eū. ⁊ si abierit nō intelligā ¶ Sic ē ¶ vt spūsctūs ¶ oīs qui natus est ex spiritu ¶ in forma inuisibili format⁹ in filiū dei. cui⁹ vie ignote sunt tibi. q̄uis aliqñ audias vocē ipius quā spūs loquit̄ p ipm. Eccles. xj. Ignoras opus dei q̄ est fabcator oīm. Maxime autē illud opus ignorat qđ deus facit p seipm. Job. xxxvj. Memēto ꝙ ignores op⁹ ei⁹ de quo cecinerūt viri. Scōz autē oīes expositores idē intendit. s. ꝙ sicut natū ex carne: corruptōni vicij subiecta: est caro viciata: Ita natū ex spū: viciuz purgante: est spūs: nulli vicio subiectus. Et sicut ex carnali parēte generatō em p̄ma p legē ꝛcupiscētie. ita generatōem scōz habem⁹ ex celesti p̄re per spm̄ gr̄e Obijciūt ārō qđā QX fm B: bō sctūs purgat⁹ a peccato deberet generare filiū nō in peccato existentē. qz generauit in forma spūs quē habz. ⁊ habet spm̄ sanctū. Sed ad hoc in p̄missis tā est responsum. qz ōmis bō in natura est Adā viciatus. ⁊ p hanc naturā viciatā generat viciatū: ⁊ regeneratōne indigentē. Quia hoc vicīū nature nō purgat sanctitate p̄sone: ꝙdiu in natura remanet

tum: vt dicit Aug. trajciens in eum id quo ipse ip̄a caruit: Et sicut granū a palea iam depuratū: generat granū paleatū: Ita existens in gratia: generat eum ꝙ in originali nascit peccato: ꝓter legem cōcupiscentie remanentē in natura viciata: a qua null⁹ liberat nisi per regenerantē spūm gratie. Et hoc est qđ dñs ꝓbare intendit ⁊ instruere Nicodemū. Et patet ꝙ subtilis valde ⁊ rōnabilis est hec doctrina ¶ Respondit Nicodemus ⁊ dixit ei ¶ adhuc carnalis ⁊ opa spūsancti non intelligēs. j. Cor. ij. Animalis hō non ꝓcipit ea q̄ sunt spūs dei. Stultitia em̄ est illi: qa spūaliter examinat ¶ Quō possunt hec fieri: ¶ quia carnalibꝫ cogitationibꝫ plenus: vt dicit Aug. non nisi carnalem meditabat generationē. j. Cor. xiij. Cū essem parvulus loqbar vt parvulus: sapiebā vt parvulus. Et attēde reverentiam Nicodemi ꝙ nō contradicit neqꝫ insultat sed vt studiosus modū inqrit: sciens ꝓba chr̄i esse vera ⁊ cum effectu. sed modum nō cōsiderans ⁊ in mente semp̄ habens qđ p̄misit: Scimus quoniaz a deo venisti magister: et ꝙ a deo venienti contradicendum non fuit.

Rñdit Jesus et dixit ei. Tu es magister in Jsrael ⁊ hec ignoras:

¶ Respondit Jesus et dixit ei ¶ altius ad huc nō intelligētē illuminādo. Dicit aūt tria. Quorū Primū est QX p modū redargutionis ad scpturam intelligendā: mentē eius reducit. Scōm ē QX eius q̄ a deo exiuit sermonibꝫ simplr̄ est standū: et simplr̄ ⁊ firma fide est illi credēdū. qa ad intellectū verboꝝ eius non venit nisi p fidem. Tertiū est QX p aliquā rōnem intelligendi dicta ostendit p terrenam similitudinē: ꝯtis diuia nō pfecte in terrena similitudine doceri possint Dicit ḡ ¶ Tu es magister ¶ qui scpturā doces ¶ in Jsrael ¶ vbi notus est deus. et diuia: in scptura p̄signata legum̄. Ps. lxxv. Notus in iudea deus: in Jsrael magnū nomē eius ¶ et hec ignoras ¶ quasi dicat. Hoc est mirꝫ q̄ ista p̄signata in scptur⁹ nō intellig⁹. Esa. xxxiij. Ubi est Ir̄as⁹: vbi leg⁹ ꝛba pōderās: Hoc est qđ iudeis et chr̄is Joā. v. Scrutami scpturas qz ille sūt q̄ testimoniū ꝓbibēt de me in qbꝫ vos putat⁹ vitā eternā hr̄e. Propr̄ qđ ⁊ ipe Philip⁹ dixit Jo. j. Quē scripsit Moyses in lege ⁊ ꝓphe: invenim⁹ Jesum filiū Joseph a Nazareth. Miꝝ est ḡ ꝙ hō magr̄ in Jsrl̄ ignorauit. Sed hoc est qđ dicit apl's. ij. Cor. iij. Cū legit Moyses velamē est positū sup̄ cor eorū. ⁊n̄ h̄ laterēt reducit mentē ipsi⁹ ad scpturaꝝ intellectū.

Amen amen dico tibi: qa qđ scimus loquimur: et qđ vidimus testamur: et testimoniū nostꝝ nō accipitis. Si terrena dixi vobis ⁊ n̄ creditis: Quomō si dixero vobis celestia: credetis:

Secūdum est Jn quo ei qui a deo venit dicit esse per omnia credendum. Dicit ergo ¶ quia ¶ Nos: Ego ⁊ Apostoli ⁊ Discipli mei qs informauit Jo/annis. xv. Omnia quecunqꝫ audiui a patre meo

nota feci vobis. Joan. j. Unigenitus filius q̄ est in sinu patris ipse enarrauit. Nos ḡ: hoc est ego et q̄/bus enarraui ¶ quod scimus ¶ verissimo mō sciēdi. qz p modū reuelationis spūs est. qa ois būana fallit cogitatio. Ps. cxv. Ego dixi ī excessu meo: ois homo mēdax. s. qñ p spūm būanū cogitatiōem excessi: ois homo mendax. Rhom. iij. Est aūt de⁹ verus: ois aūt homo mēdax. Sic ḡ hoc qđ verissime scimus ¶ loquimur ¶ Dicat tñ alia glo. qꝫ p hoc ꝙ pluraliter dicit: loqmur: innuit mysteriū trinitatis. Joan. xiij. Ego in patre ⁊ pater in me est. Joā. xiij. Pater in me manēs ipse facit opa. ¶ Et qđ vidimus test. amur ¶ quia testimoniū nō est nisi de visu. Joan. viij. Ego qđ vidi apd patrē loquor. Scit aūt: quia est sapia genita. Uidit oīno: quia oīa nuda sunt oculis ei⁹. Hebr. iiij. Oīa nuda ⁊ apta sūt oculis ei⁹ ad quē nobis sermo. Scit aūt in seipso. Uidit vo in patre. Et hoc apli viderunt in ipso in gr̄atijs ⁊ miraculis. Joā. j. Uidim⁹ gl̄iam ei⁹ gloriam q̄si vnigeniti a patre. Et ideo apli sciuerūt ⁊ viderunt. Heb. ij. Contestante deo signis ⁊ portētis et varijs ꝛtuūb ⁊ spūsancti distributiōibꝫ fm suam voluntatē ¶ et testimoniū nostrū non accipitis ¶ Et hoc est incōueniēs qñ exceptio contra hostes nō habet. Joan. iij. Qđ vidit ⁊ audiuit hoc testat: ⁊ testimoniū eius nemo accipit. Hocaūt ꝓuenit ex hoc ꝙ ille q̄ testificatus est cū suis pauper apparuit: et ideo veritas ipsi⁹ contempta fuit. Unde Joan. viij. dixerūt. Tu de teipso testimoniū perhibes testimoniū tuū nō est verū. Joan. v. Ego veni in nomine patr⁹ mei ⁊ nō recepistis me. Causa aūt hui⁹ est: vt dicit glo. quia carnales estis ¶ si terrena dixi vobis ¶ Tertiū est Jn q̄ reducit ad mentem similitudinē terrenā: cui⁹ opationē nō credidērunt. Et hoc est ꝙ dicit Si terrena dixi vobis: fm similitudinē spūs terreni q̄ vbiqꝫ spirat ⁊ formāt naturalia ad similitudinē spūsancti ¶ et nō creditis ¶ spūaliq ad similitudinē terrenoꝝ sumpta. qa sicut dicit Greg. Regnū celoꝝ ideo terrenis simile esse dicit: q̄tinus ex his que anim⁹ nouit surgat ad incognita que non nouit: et ex his que vsu didicit q̄si confricatus incalescat. Supnaturalia em̄ vt dicit Dionysi⁹ nō possunt a nob cognosci nisi p terrenoꝝ similitudinē. Si ergo: similitudine terrena posita: nō adhuc creditis: cum tñ fm similitudinem corū credere deberet⁹ ¶ quomodo si dixero vobis celestia ¶ sine terrenoꝝ similitudine ¶ credetis: ¶ q. d. nullo mō credet⁹. Sap. ix. Difficile estimam⁹ q̄ in terra sunt: et q̄ in ꝓspectu sunt invenim⁹ cū labore: et q̄ in celis sunt quis inuestigabit: Sic ḡ legit fm Ebryk. Aug⁹ aūt dicit ꝙ terrena que dixit fuerunt qñ dixit: Soluite templū hoc. Hoc em̄ dixerat de solutione corpis terreni: sicut supra expositū est. Sed ꝓr expositio est ꝛcuientior. Job. xxxviij Nunqd nosti ordinem celi ⁊ rationem eius pones in terra: Ratio em̄ celi in terra ponit: qñ celestia vt dicit Greg. similitudinibꝫ terrenis compant.

Et nemo ascendit in celum nisi qui descendit de celo filius hominis qui est in celo.

Hic declarat baptismū per effectuz quo per baptismū celum apit. Et dicit Tria. Impossibilitatē in celum sine baptismo ascendēdi. Possibilitatem p filium ꝟbum in celum veniēdi. Et causam hui⁹ ostendit esse diuinitatē verbi incarnati. Dicit ergo ¶ Et nemo ascendit ¶ hoc est: ascendere potest ¶ in celum ¶ qz qui terrenā ⁊ concupiscentie habet natiuitatē: in celum nō ascendit. qa hoc peccatū originale traxit qđ paradisuz clausit. j. Cor. xv. Caro ⁊ sanguis regnū dei nō possidebūt: et corruptela incorruptelā nō possidebit. Gen. iij. Cherubin et flāmeū gladiū atqꝫ ꝟsatilem collocauit dñs ad custodiendā viam ligni vite. Et ideo accessus non patet filijs primi Ade: qui carne de carne nati sunt: sic in antehabitis est dictū ¶ nisi q̄ descendit de celo ¶ hoc est: visibilis in forma serui apparuit: per B vt dicit Aug. descendit. Baruch. iij. In terris visus est ⁊ cū hominib⁹ cōuersatus est. hoc est ad silitudiez hominū in forma homis factus: operatione spūsancti. Et ideo de corpis ei⁹ integritate sunt oēs q̄ eandem formam spūs in baptismo acceperūt. Sic em̄ ipse descendit Rhom. viij. Ut sit ipse p̄mogenitus in multis fratribꝫ. Ps. xviij. A summo celo egressio eius. Eph. iiij. Qui descendit ipse est q̄ ⁊ ascendit super oēs celos vt adimpleret oīa. Oīa aūt adimpluit: qm̄ oibus electis formā suam p spūm adoptionis indidit: donec oēs occurramus in virū pfectuz in mensurā etatis plenitudinis chr̄i. Un Glo. dicit ꝙ ascendit fm ꝙ homo. qa sic hoibus formā filiationis cōtauit per quam in celum exaltant. Descendit aūt fm ꝙ deus. qz sic in forma humana visibilis apparuit: vt homib⁹ formā daret diuinam. Un glo. Hoc ptinet ad scām natiuitatem in spū. quia nemo in chr̄o ad patrē ascendit nisi qui ex spū nascitur ¶ filius homis qui est in celo ¶ fm ꝙ deus. Et ideo etiā filij adoptionis adoptiui in celo efficiunt p formam filij naturalis. Et sic oēs sibi conformes saluant: et nullus alius. Michee. ij. Ipse ascendit pandens iter ante eos. Esa. lxiij. Quis est iste qui venit de Edom tinctis vestibus de Bosra Jste formosus in stola sua gradiens in multitudine virtutis sue: Mirabiliter em̄ formosa est stola sanctoꝝ quando tota vestis chr̄i in forma est filij. q̄ est forma gratie quam spūssanctus in omnibꝫ sanctis formauit per adoptionem. Esa. xlix. Uiuo ego dicit dñs: quia his omnibus velut ornamēto vestieris: ⁊ circūdabis eos tibi velut sponsa. Ps. ciij. Amictus lumine sicut vestimento. Un Aug⁹ dat similitudinē isti⁹ locutionis. Sicut si aliq⁹ nudus descenderet de monte ⁊ reascenderet vestitus: dicer⁹ ꝙ nemo descendit de monte nisi qui ascendit in montē. ⁊ econuerso nemo ascendit in montē nisi qui descendit de monte: filius hominis. Glo. Cum dicit: Filius homis ascendit: dat nobis ascendēdi certitudinem: cum filij hominum simus. qui est in celo: in forma dei quam largitus est nobis. Amos ix. Qui edificat in celo ascensionem suam et fasciculum suum super terra fundauit. Fasciculus autem sunt electi. Jeremie xxiij. Celum et terram ego impleo. Esa. sexagesimo sexto. Celum mihi sedes est: et terra scabellum pedum meorum.

Sunt autem quidam qui querunt: Utrum

boc quod dicit hic: conueniat christo ſm humanã naturã: vel diuinã: aut ſm utrãq; Si ſm humanã: Cõtra. Illi⁹ nõ eſt deſcẽdere q̃ in infimo fuit humiliatis. Si autẽ ſm diuinã Cõtra. Illi⁹ nõ ẽ aſcẽdere q̃ in ſũmo ẽ maieſtatis. Si ſm vtranq; Aut diuiſim Aut ꝓiũctam. Si diuiſim: Aut ḡ fit q̃ natura bũana deſcẽdit: z tũc ſequit idẽ qõ ꝑus. z tũc etiã diuina aſcẽdit. qõ etiã ꝑus oſtenſum ẽ eſſe incõuenies. Si autẽ bũana aſcẽdit: hoc q̃dẽ eſſe poſſet aliquo modo ſm aſcẽſum loci: ſz tũc diuine deſcẽdere nõ ꝓuenit. qz humiliari nõ poteſt. z qz ẽ vbiq;. Ad hoc autẽ nõ eſt difficile rñdere. qz ꝑ qõ chꝰs de ſe dicit ſm vtrãq; naturã: puta ipe vnũ corpus eſt cũ omnib⁹ electis. Sic etiã rõe formẽ filij. (quã opatõe ſpũſſancti habz ille hõ qui dicit chꝰs ſibi indita: ſm vnionẽ facientẽ eſſe ꝓſonale. z rõne eiuſdẽ formẽ quã ꝑ adoptiõez habẽt mẽbra eius) eſt aſcẽdere in celũ. Rõe aũt formẽ diuine (in q̃ viſibilis apparuit: hominꝫ largiẽs ſuã deitatẽ) ẽ deſcẽdere. Nec ex hoc ſequit q̃ deitas hũiliata fuerit vel reſtricta localiter que eſt vbiq;. qz in illo deſcenſu nec cõmixtionẽ paſſa eſt nec mutatiõem: ſed aliq̃d in ſe aſſumpſit: qõ ꝑus nõ habuit. z alicui ſe ꝓformauit in natura aſſumpta: cui ꝑus ꝓformis ꝑ naturã nõ fuit. ratõne cui⁹ inferi⁹ apparuit ſm qõ ꝑus nõ apparuerat. z hoc mõ venit. In celo aũt ſp fuit eſt et erit ꝑ diuinitatẽ. Et q̃ q̃dam dicũt: q̃ nemo aſcendit in celũ. ꝓpria ꝓprie nisi q̃ deſcendit de celo: Verũ eſt. qz omnis q̃ aſcẽdit: virtute ipi⁹ aſcẽdit. z ipe ſol⁹ ꝑ virtutẽ ſuã. ꝓpriã aſcẽdit. Et iſte eſt intellectus iſti⁹ lre catholicus z verus.

R **Et ſicut Moyſes exaltauit ſerpẽtem in deſerto: ita exaltari oportz filium hominis.**

Hic dat principiũ ꝑ quod baptiſm⁹ opat regenerationẽ. Hoc enĩ paſſionis chri eſt ſacramentum. Et dicit duo. ſ. Figurã paſſiõis. z Myſteriũ fidei. De figura paſſiõis dicit. [Et ſicut Moyſes exaltauit ſerpentẽ.] Numeri. xxj. Fac ſerpentem eneũ: z crige eũ in palo. z q̃ pcuſſus aſpexerit eum viuet. Iſte ſerpens eneus q̃m nihil veneni habuit ſed multũ ſonoritatis. qz es ſonorũ eſt: figr chꝰm ſimilitudinẽ habentẽ in forma bũana cũ venenatis. hoc eſt peccato viciatis: nihil tñ habuit veneni ſiue peccati. Erectio aũt eius in palo: erectionez chriſti ſignificat in cruce. Et aſpectus in eũ: eſt intuitus fidei ad chꝰm panẽtẽ. Et hic fidei aſpectus ſanat credẽtes. z hoc tãgit ꝟ i figura. Quia paſſio z ſanguis chri in regeneratõis ſacramẽto opatur. Rbom. vj. Conſepulti ſum⁹ cũ illo ꝑ baptiſmũ in mortẽ: vt quõ ſurrexit chꝰs a mortuis ꝑ gloriam patris. ita z nos i nouitate vite ambulem⁹. Col. ij. Mortui enĩ eſtis: z vita vra abſcondita ẽ cum chꝰo in deo. Iſte ſerpens eneus ere ſonoro. qz in cruce pẽdẽs omnia ſonuit: q̃ erãt neceſſaria ad ſanitatẽ eorũ qui pcuſſi fuerant a lingua ſerpentꝫ antiqui. Luc. xxiij. Pater ignoſce illis qz neſciũt q̃d faciũt. Et ibidẽ. Pater in manus tuas cõmendo ſpiritũ meũ zc. Unde etiã centurio audiẽs ſonum huius ertis glorificauit eũ dicens Matth. xxvij. Vere filius dei erat iſte. Figura autẽ ſerpentis eligit. quia ſerpẽs pre omnib⁹ alijs caput habet mobile: ita etiã q̃ directe a tergo reſpicit. Et hoc ſibi natura dedit vt poſſit poſt ſe occaſiões accidẽtes ſuo lõgo corpi reſpicere: Et ſic ꝑ circũſpectõez dicit eſſe prudẽs animal in bono: vel aſtutũ in malo. De bono q̃dem 3ͦ Matth. x. Eſtote prudentes ſicut ſerpentes. De malo aũt Gen. iij. Serpens erat callidior cunctis animãtibꝫ terre. Et ideo ſerpẽs z chriſto z diabolo attribuit. Chꝰs enĩ totam longitudinem ſui corpis aſperit: et occaſiones pcõz abſtulit. Diabolus totũ corpus humani generis infecit. Proprietates aũt ſerpentis ſup Matthei z Luca ſunt notate. Hoc eſt q̃ dicit Sicut Moyſes exaltauit ſerpentẽ [in deſerto] ꝑ quod eduxit populum. Deutero. viij. Ductor tuus fuit in ſolitudine magna atq; terribili in q̃ fuit ſerpens flatu adurens: z ſcorpio: z dipſas. Que ſolitudo mundũ ſignificat cum diaboli inſidijs. Tentans per aſtucias eſt flatu adurens: rerro pungens in penis: z ñ blandiens ꝑ delectamẽta q̃ exhibet. Eſt aũt ſcorpio libidinem accendens z concupiſcentiam excitans. Eſt dipſas: que quem pcurit: in deſiñẽcer ſitit. Uñ ſequit [ita exaltari] in cruce [oportet] hoc eſt: oportunũ eſt ad conuenientẽ redemptionẽ [filiuz homis] quia in hoc paſſus eſt: i quo filius hois eſt. Joan. xij. Ego ſi exaltatus fuero a terra omnia trahã ad meipm. Pſ. xx. Exaltare dñe in virtute tua: cantabimus z pſallem⁹ virtutes tuas. Joã. viij Cum exaltaueritꝫ filium homis: tunc cognoſcetis quia ego ſum chꝰs. Exaltatus a terra: maximã ſue cognitionis virtutem oſtendit tam in celo q̃z in terra q̃z in mortuis qui erant in inferno. Et ideo ſicut dicit Pdil. ij. ſibi curuat omne genu: celeſtium: terreſtriũ: z infernoꝝ. z omnis lingua cõfiteat ſibi q̃a ipe eſt in gloria patris. Cant. vij. Dixi aſcendam in palmã z appẽdam fructũ eius. Fructũ enĩ redẽptionis appẽdit ꝑ victoriã palme crucis.

Ut omnis qui credit in ipſo nõ pereat: ſed habeat vitam eternã.

Secundũ eſt Jn q̃ ponit ſimilitudinẽ ad reſpectum qui reſpiciebant ad ſerpentẽ erectuz. Sic enĩ ꝑ fidem reſpicit ad crucifixũ. Et hoc eſt q̃ dicit [vt omnis qui credit] hoc eſt: q̃ in fide formata reſpicit z recipit [in ipsum] Hoc enĩ eſt (vt ðr Auguſt.) credere in ipſum. Nam fide informi: z demones: maliq; credunt q̃dem: z non ſaluant. Jaco. ij. Demones credũt z cõtremiſcunt. [non pereat] propter virus antiqui ſerpentis ſibi infuſum [ſed habeat] iam antidotũ ꝑ gratiã recipies [vitam eternam] ꝑ baptiſmũ receptũ in fide crucifixi. Et hoc ſignificatum eſt Exo. vij. Ubi ſerpẽs Moyſi deuorauit ſerpentes magoꝝ. Sap. xvj. Filios tuos nec draconũ nec venenatoꝝ vicerũt dentes. miſericordia enĩ tua aduenies ſanabat illos. Sed tũc querit de his qui fidem habent formatã: z tñ pereunt z non recipiũt vitam eternam: q̃a non pſeuerauerant. Matth. x. Qui pſeuerauerit vſq; in finem hic ſaluus erit. Ad hoc dicendũ q̃ habens fidẽ formatã non perit: ſed ſaluabit ſm hoc q̃ habet apnd ſe cauſam ſaluris. Etſi ꝑdit: hoc nõ eſt ex inſufficiẽ

tia fidei q̃ ꝑ dilectionẽ opat: ſed ex hoc q̃ nõ pſeuerat. Et hec eſt vera ſolutio. Dicũt tamẽ quidã q̃ ſalus eſt fidei nõ ficte. j. Timo. j. Charitas eſt de corde puro: z cõſcientia bona: z fide nõ ficta. hoc ẽ fragili. Dicunt ergo q̃ fides ficta eſt duplr. Si enim non credit: nõ eſt fides. Si autẽ credit: z nõ amat: formata nõ eſt. Si aũt credit z amat z nõ perſeuerat: dicũt q̃ ficta eſt: z ideo nõ ſaluat. Hec aũt ſolutio non tm falſa eſt: ſed etiã hereticа. Quia cũ fictũ nõ ponat aliq̃d: ſequit ex hoc q̃ ḡnuncũq; ſanct⁹ ſm pſentem iuſticiã: fidẽ verã nõ habeat. z conſtat hoc eſſe falſum. qz aliq̃n verã z formatẽ ḡz ille qui perſeuerat. Apoca. ij. Memor eſto vñ excideris: z age pniam: z ꝑma opa fac. Qõ nihil eſſet dictuz ſi ꝑ opa ſalutẽ non meruiſſet. Tenenda eſt ḡ prius inducta ſolutio. Querit aũt Chryſ. Quare dñs nõ apte dixit Nicodemo de ſua paſſione: ſed per figurã latẽter ſignificauit Adhuc aũt Quare induxit ſimilitudinẽ ſerpẽtis: z nõ alterius nõ horribil⁹ animalis: cũ talia in multis ſacrificijs ſuã paſſionẽ ſignificantib⁹: in veteri lege deſcribanꝫ. Ad ꝟ reſpondet ꝟz Chryſ. q̃ dñs ſuã paſſionẽ: Ut medicinã peccati: z Ut ꝑſignatã i lege: Nicodemo amico ſuo voluit declarare. Ut medicinã ãt nõ declararet niſi oſtẽderet q̃ excluderet ꝑmi ſerpẽtis venenum. Oportet aũt medicũ in eadez natura eſſe cũ egroto: vt ex ſeipo intelligat qual⁹ egro ſit ſubueniendum. z ideo oportuit chriſtũ ſiẽm carnẽ habere cũ his quib⁹ venenũ eſt infuſum. Et ſicut ſe ꝑ veritatẽ aſſimilauit boi ſaucio in omĩbus: ꝓter pccm: Ita etiam curã debuit oñdere ad ſilitudinẽ eius q̃ prima cauſa fuit peccati. Qõ vt meli⁹ intelligat: oporteт notare q̃ aliter curat infectio veneni: z aliter alia infirmitas. Infectio enĩ veneni curat per tyriacã que ſumit de ſerpẽte. hoc eſt: de carnib⁹ oſſibus: z humore ſerpẽtis z veneno. Et iõo ſicut ẽ ſerpens venenãs: ita eſt ſerpens venena curãs. Et iõo exclusio veneni ꝑmi: cõuenienter nõ oſtendit niſi ꝑ curam ſerpẽtis ſecũdi. Alia aũt aialia que in lege offerunt: nõ ſignificãt hoc mõ: vt medicinã: paſſionem chriſti: ſed potius ſignificãt vt oblationez facam patri ad reconciliationẽ. Et iõo ꝟ mõ paſſio chriſti: vt antidotũ ꝟ venenũ ꝓmũ: nõ ſignificat niſi ꝑ ſerpentẽ moyſi. Sicut enĩ ſerpens moyſi: ſimilitudinẽ habuit ſerpẽtis venenati: z tñ fuit antidotum ꝟ illũ. Ita chꝰs ſimilitudinẽ habuit carnis peccati: z tñ antidotum fuit ꝟ pccm. Rbo. viij Miſit filium ſuũ in ſilitudinẽ carnis peccati: z ꝺ peccato dãnauit peccatũ in carne. Glo. ꝟ eſt: de ſimilitudine peccati dãnauit. ꝟ eſt: deleuit pcca Uñ Bal. iij. Chꝰs nos redemit de maledicto legꝫ: factꝰ ꝓ nob⁹ maledictuz. ꝟ eſt: maledicto ꝓmo ſimilis.

Ad ꝟ aũt qõ querit Quare induxit ꝓfiguratum in lege. Dicendũ q̃ perito in lege loq̃bat. z ideo ex his que ſunt legꝫ ad fidẽ paſſionis manudixit.

Sed adhuc querit Chryſ. Quare dixit exaltari z nõ ſuſpendi: cũ dicat Job. vij. Suſpẽdiũ elegit anima mea: z mortẽ oſſa mea. Ad hoc aũt dicendum videt q̃ ſuſpendiũ ſonat horrorẽ. exaltatio aũt per crucẽ ſonat effectꝰ crucis honeſtatẽ: qz crux exaltat z ne horreret Nicodem⁹ adhuc in fide puſill⁹: dixit exaltari ꝑ ſuſpẽdi. Job aũt ſpũalis amplectẽs cruciatus ſupplicij z opꝓbrij: poſuit ꝟbũ ſuſpẽſionis. Hoc eſt ergo quod dicit

Sic enĩ deus dilexit mundũ vt filium ſuuz vnigenitũ daret: vt oĩs qui credit in eũ nõ peat: ſz habeat vitam eternam.

Probat omĩa que dixit a fine ſue legatiõis. Et eſt Secunda pars capituli. Diuidit aũt ps iſta in tres ptes. In quaꝝ Prima oſtendit finẽ ſue legationis. ſcz Hominũ ſanctificationẽ z ſalutẽ Jn ſecunda Hui⁹ ſalutis oſtendit viam. Ibi: Qui credit in eum non iudicat. In tertia aũt oſtendit Uie illius cauſam. Ibi: Hoc aũt eſt iudiciũ. In Prima haꝝ duo facit. Primo enĩ Ex mouente patrẽ ad miſſionẽ: oſtendit q̃ nõ niſi ſalutẽ mittẽdo intendit. In ſcõ: hoc per finẽ ipius miſſionis ex parte miſſi patefecit. Adhuc in priozi haꝝ duo facit. In quoꝝ Primo Dilectõnẽ mittẽtis circa miſſũ: in ſignũ dilectõis eoꝝ ad quos mittit exaggerat. In ſcõ Finem: quẽ in miſſione intẽdit declarat.

Dicit ḡ dilectionẽ premittẽs [Sic] hoc ẽ: intantum [deus dilexit mundũ] ad quẽ miſit filiũ. M

Et q̃z hoc euangeliũ legit in Scõa feria Pentecoſtes: notanꝺ in ꝟbo iſto Quattuoꝝ. De⁹ diligẽs. Dilectio. z Mundus dilectus. z Mod⁹ dilectionis: importat⁹ per ꝺ ðr [Sic deus] ergo: eſt deus pater: q̃ ex paterno affectu Dulciſſimo: Sapientiſſimo: Fortiſſimo [dilexit] Dulciſſimo: q̃a amaritudinẽ in dulcedinẽ quertit Sapiẽtiſſimo: q̃z tam ſapiẽter mũdo ꝓuidit. Sed z Fortiſſimo: quia ꝑ dilectionez ſic fortiter a fortiſſimo draconе z leone mundũ eripuit. Patris enĩ affect⁹: z Dulcis eſt: z Sapiens eſt: z Fortis eſt z immutabilis eſt. Dulcis eſt: vt alliciat dilectos. Sapiens eſt: vt perſuadeat. Fortis eſt: vt trahat De ꝓmo Sap. xvj. Subſtantiã enĩ tuã: z dulcedinẽ tuã quam in filios habes: oſtendebas. Prouer. j. En ꝓfero vobis ſpũm meũ. hoc eſt: dilectionẽ meã. Eccl. xxiij. Spũs enĩ meus ſup mel dulcis: z hereditas mea ſup mel z fauũ. Sap. xij. O q̃ bonus z ſuauis eſt ſpũs tuus in oĩbus Hoc guſtauit Jonathas filius colũbe. hoc eſt: dilectiõis ſpũſſancti: z dixit. j. Regũ. xxiij. Guſtaui paululũ de melle iſto. hoc eſt: de patris dulcedine. z illuminati ſunt oculi mei.

De Sapientiſſimo affectu dilexit: qz tam ſapiẽter de redemptõis modo cogitauit. Rho. xj. O altitudo diuitiaꝝ ſapiẽ z ſcientie dei zc. Quis enĩ cognouit ſenſum dñi: Eſa. xl. Cum q̃ iniit ꝓſilium: z inſtruxit eum z eruditꝫ eum: ſcientiã z viam prudentie oſtendit illi. Unde Aug⁹. de ſeꝺ in libro ð Confeſſionib⁹. Non ſatiabar illius dieꝝ dulcedine mirabili ꝓſiderare altitudinẽ conſilij dñi ſup ſalutem generis humani. Pſ. cxxxviij. Mirabilis ẽ facta ſcientia tua ex me: ꝓfortata eſt z non potero ad eam. Mirabile enĩ conſiliũ ſapiẽtie fuit: q̃ cũ homo ſugbus cupiens z nõ valens fieri ſicut deꝰ ceciditſſet: ipe ſicut homo fieret: z per aſſumptam carnẽ lignũ notans per qõ ceciderat: per lignũ hominem redimeret: z immortalitatꝫ gloriã qua nudatus fuerat: redderet homini per gliam reſurrectio-

nis. Hanc eñ sapientiam nō nisi summe sapiens poterat cogitare. Sic ḡ sapientissime dilexit. Dilexit etiam ex affectu fortissimo: cui nec mors: nec mors̄ auctor: nec infernus resistere potuerūt. Cañ. viij. Fortis est vt mors dilectio. dura sicut infern⁹ emulatio. aque mul. nō po. extin. chari. Nūc. xxiij. Cui⁹ fortitudo est sicut rhinocerotis Job. xij. Apō ipm est fortitudo z sapiētia: z apud ipm est ☞ filiū z intelligentia. Sic ḡ de⁹ pater diligit: Ut alliciat te sui amoris dulcedo. Ut caueat tibi sui amor̄ sapientia. Ut eripiat te sui amoris fortitudo. Et hic est patern⁹ affectus ⌊dilexit⌋ hoc est: dilectionē a se pcedere fecit. Et ideo legit hoc euangeliū in festo Spūssancti: qz tunc solemnizat festū: in q̄ spūssanctus vt dilectio procedit in mundum. Dilectōnis eñ verbum transitiuū est: z transitionē spūs importat: qua spūssanct⁹ a patre pcedens trāsit in mundū vt mundū sanctificet. Semp eñ trāsit dilectio a diligente in dilectū. Et ideo etiā hic significat dilectio transire in mundū: cum dr ⌊deus mundū dilexit⌋ Dilectio aūt est spūssanct⁹: Quia celebratur festū trāsitus spūssancti in mundū Diligendo ergo mundū: mittit dilectionē suā in mundum: vt ipsa dilectione mundus afficiat: Doceat: Replea tur: z Conuertat. Afficiat: in spū amoris. Doceat: in spū veritatis. Repleat: in spū plenitudinis fortalis. Conuertat: in spū patris: ad se oīa congregantis. De primo hoc dr Cañ. v. Vulnerata charitate ego sum. Multū eñ charitate dñi amoris affectata fuit: que se sensit pfunde esse vulneratam. Hinc est q̄ ad sodales amici. hoc ē: ad angelos dicās dr Cañ. v. Nūciate dilecto meo: qz amore langueo. Amans est amore vulnerat⁹. est̄ cito ex amato non assit ꝑsolationis remediū: languēs desiderat: z extasim patit. Dionysi⁹ de diuino amore Est aūt z extasim patiēs: diuinus amor: z non sinens amatores ipius esse sui ipsorū. qz totos ipsos trāsponit in amatuz. Sic eñ pfundissime afficit. affectatos autē docet in spū veritat̄. Joan. xiij. z. xvj. Cum venerit ille pacletus spūs veritatis: docebit vos omnia: z suggeret vobis ō. q̄ dixero vo. Facile eñ suggerit amanti: qz amor ipse noticia est. Job xxxij. Spūs est in hoīb⁹: z inspiratio altissimi dat intelligentiā. Hinc est q̄ dilectionē vt ignē nobis deus immittit: qz ignis ardet z lucet. Ardet affici endo: z lucet eruditēdo Threnor. j. De excelso misit ignem in ossibꝫ meis: z eruditit me. Act. ij. Appa ruerūt illis dispertite lingue tanq̄ ignis: vt afficeret ignis. lingua vt eruditet. Replet eñ affectatos necnon z eruditos: fontali suor̄ donor̄ plenitudine Sap. j. Spūs dñi replenit orbem terrar̄. z hoc qđ cōtinet oīa sciētiā habet vocis. id est celum: qz orbē replenit donis gr̄e. z celum qđ oīa cōtinet: replet donis gl̄ie: donis suis angelicā restaurans ruinā ps. lxxix. Repleti sum⁹ mane mia tua: z exultauimus z delectati sum⁹. Actu. ij. Repleti sunt oīes spūsctō: z ceperūt loqui. put spūssanct⁹ dabat eloq̄ illis. Job. xxxij. Plen⁹ sum sermonibꝫ: z coartat me spūs vteri mei. En venter me⁹ quasi mustū absq̄ spiraculo: qđ lagunculas nouas dirumpit: Sic q̄ de spū dilectōis: conceptū gaudiū nec cor dis tenere valet: nec ore exprimi. Sic aūt repletum mundū: ad patrē cōuertit celestē: z reducit. qz spūssanctus ad ꝺ in nos per dilectionez dei. pcedit: vt nos ad fontē reducat dilectiōis. ps. cxlij. Spiritus tuus bon⁹ deducet me in terram rectam. Esa. lxiij. Spūs dñi ductor eius fuit: sic adduxisti populum tuū vt faceres tibi nomē gl̄e. Ezech. j. Cum eleuaret spūs de terra: eleuabant pariter z rote sequētes eū: spūs eñ vite erat in rot̄. Sic ḡ dilexit ⌊mundū⌋ Mund⁹ aūt vt Plato dr ideo mūdus dr: qz mundissimo exēplari format⁹ a deo exiuit. Boetius in lib. de Cōsolatione phie. Mundum mente gerēs pulcrū: pulcerrimus ipe. Et sic notatur: q̄ mūdus si vere mūdus est: sit mund⁹ quidē mundicia Sanctitat̄. Similitudinis. z Pulcritudinis. Sanctitat̄: vt primā quā ab immateriali deo mundiciā cōcepit retineat. Similitudinis: vt imaginē diuinā retineat z cōseruet. Pulcritudis: vt honestatē preferat celestis cōuersationis. De Scitate quidem dr Leuit. xix. Sancti estote: qm̄ ego sanctus sum. Luc. j. In scitate z iustitia coram ipo: oīb⁹ diebꝫ nostris Perfecta eñ sanctitas perfecta est mūdicia: z ab oīni inq̄nāmēto libera: sicut dr Diony. De Similitudie aūt dr Gen. j. Faciamus hominē ad imaginē z similitudinez nostrā. Ezech. xxviij. Tu signaculū similitudinis: plen⁹ de core in deliciis paradisi dei fuisti. Undeviolans sanctitatem p immundiciā z dissimilitudinē: recedēs a similitudine diuina: nō est aliqđ de mūdo: sm q̄ h mund⁹ sumit. qz ille ē mūdus quē dilexit: z in quē pulcritudinē suam contulit. ps. xlix. Pulcritudo agri mecū est: que floret celesti cōuersatiōe. Judith x. Qui dñs cōtulit splendorē: qz oīnis ista compositio nō ex libidine: sed ex virtute pendebat. Ibidem. Incredibili pulcritudine oīm oculis erat gratiosa. Sic ḡ dilexit mundum. Deut. xxxij. Dilexit populos oēs: sancti in manu illi⁹ sūt. Hiere. xxxj. In charitate pperua dilexi te: ideo attraxi te miserās. Unde etiam non tm̄ dilexit: sed vinculo dilectiōis sibi mundū attraxit. Dilexit aūt sic ⌊vt filiū suum vnigenitū daret⌋ In hoc notatur Forma z Modus dilectiōis. scz Quantū. z Qualit̄. z Ad q̄d dilexerit. z In quo. Quantū: qz intantū vt filio nō parceret. Qualit̄: vt in mortē z in mundū. et In quo: vt vnigenituz offerret. z Ad quid ⌊vt oīs qui credit in euz non pereat sed habeat vitam eternam⌋ Dicit ergo de Quantitate: q̄ ⌊sic dilexit vt filiū⌋ non seruū. nō adoptiuū: sed naturalem z ☞ substantialē filiū: quē de corde suo genitū: tanq̄ seipm diligebat. Grego. O mira erga nos tue charitat̄ dilectio: vt seruū redimeres: filiū tradidisti. Rho. viij. Qui etiā ꝓprio filio suo nō pepercit: sed pro nob⁹ oīnib⁹ tradidit illū. Quis ḡ nos separabit a charitate chr̄i. Forte diceres q̄ nō fuit filius dilectus quē ꝓ seruo tradidit. Ad ꝺ pater de celo respōdet Luc. iij. Matth. iij. Tu es filius me⁹ dilectus in quo mihi bñ cōplacui. Constat ḡ q̄ placitum ē pascens in amato dilectio. ḡ cum in ipo cōplacuit sibi: totus in amore filij pascebat Inestimabile est ergo signū dilectiōis ad seruū ⌊vt filiū⌋ naturalē de corde suo genitū: in quo eius tota dilectio pascebat: ꝓ seruo traderet ⌊vnigenitū⌋ ꝺi quo tot⁹ erat cōgregatus patern⁹ affectus Qui si secunduz bamus

buisset vel habere potuisset: minus istū dilexisset. sed qz hoc esse non potuit: tradere illū: infinite dilectionis ad seruū signū fuit. Jo. j. Uidimus gl̄am eius: gloriā quasi vnigeniti a patre plenū gratie z veritatis Qui sicut Basilius dr: tota hereditatem patris habet in gratia z gloria: z eā cū secūdo genito non diuisit. Gen. xxij. Per memetipum iurauit: qz fecisti rem hanc z non pepercisti. vnigen. t. ꝓter me: qz benedicēs benedicā te. Si deus hoc in hoīe tanti pendit: q̄ntum debet homo hāc in do pēdere dilectionē: Ecce quantū dilexit Qual⁹ aūt ⌊vt⌋ talez filiū: z taliter: tantū dilectū ⌊daret⌋ Jn carnis humilitatē Jn vite paupertatem Jn mortis amaritudinē Jn crucis confusionē De ꝑmo hoc ꝓbil. ij. Humiliauit semetipm factꝰ obediens p̄r: formā serui accipiēs: in similitudinē hoīm factus ē: z habitu inuentus est vt homo. Et ibidē dr q̄ exinaniuit semetipm. Et ideo ꝓter carnis humilitatem et passibilitatē dr minorat⁹ ab angelis. ps. viij. Minuisti eū paulo minus ab angelis zc. De scdo dr ij. Cor. viij. Scitis gr̄am dñi iesu chr̄isti: ꝓpter vos egen⁹ factus est cū esset dives: vt nos illi⁹ inopia diuites essemus. Zach. ix. Iste pauꝑ z ascendens sup asinā: z sup pullū filiū asine. ps. lxxxvij. Egenus z pauꝑ ego sum a iuuētute mea: afflictus aūt humiliatus z cōturbatus sum. Matth. viij. Vulpes foueas habēt z volucres celi nidos zc. ps. xxj. Diuiserūt sibi vestimēta mea zc. Pauper aūt natus Paupior cōuersatus Pauperrim⁹ fuit in cruce spoliatus. De mortꝰ amaritudie dr Threnor. iij. Recordare pauperatis mee trāsgressionis absinthij z fellis. Et ibi de morte inflicta a iudeis dr Deut. xxxij. Uua eor̄ vua fellis z botrus amarissimus. fel draconū vinū eorū: qđ mihi in cruce morienti vinea mea ꝓpinauit. Uere in amaritudie mortꝰ fuit Qui penam mortis Jn corꝑe: Et fellis amaritudinez Jn ore: Jn aure insultationē crucifigentiū. Jn oculis sustinuit cōfusionē z verecundiam suorū iuxta crucē astantiū. z Jn naribꝫ fetorē cadauerū. Et ꝑcipue fetorē ingratitudinis eorum quos docuerat: z q̄bꝫ multa miracula fuerat operatus. ps. v. Sepulcrū patens guttur eor̄: q̄n ingrati ꝓ oīnibus bonis: mala reddebāt. De crucis cōfusione Heb. xij. Sustinuit crucē: cōfusione cōtempta. Phil. ij. Factus obediēs patri vsq̄ ad mortē: mortē aūt crucis. Sic ḡ mortis cōfusionē: mortis amaritudinem: mortis crucis cumulauit horrore. Attende ḡ Quāte z Qualis dilectiōis: filiū vnigenitū dei patris z dñm maiestatis: sic humiliari: sic depauperari: sic affligi: z sic cōfundi ꝓpter seruū. Doceat ḡ qđ dr ⌊vt filium suum vnigenitum daret⌋ Ad q̄d autez subiūgit ⌊vt oīnis qui credit in eū non pereat sed habeat vitā eternā⌋ Ut tantuz possit esse meritū fidei z p̄mium credentiū: q̄ liberati a morte: vitam eternā adipiscant. Jam aūt ante dictuz est q̄d sit credere in eum. Hoc eñ: ipsi p̄me vitati (que in filio et in ꝑbis eius est) ꝓpter se z sup oīnia assentire: z in hāc veritatē: per dilectionē tendere: z eidē incorporari. Sic credit qui se totum sue vitati cōmittit z obedit. Esa. xxxviij. Memēto obsecro dñe qūo ambulauerim coram te in veritate z in corde pfecto: z qđ bonū est in oculis tuis fecerim. Et ideo ille qui hoc dixit non periꝝ: sed sanat⁹ longiorē inuenit vitam. Lu. vij. Fides tua te saluā fecit: vade in pace. Et iā nō periꝝ: sed liberata a septē demoniis gr̄as egit. Mat. xv. O mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Et hec etiā nō periꝝ: sed liberatā filiā ab afflictione demonis saluā recepit. Et hoc est qđ dicit ⌊nō pereat: sed habeat ꝺinsup ⌊vitam eternā⌋ Uitā inq̄ nō Animalem: sed Spūalē Nō Humanā: sed Diuinā. Nō sicut somnū: sed sicut vigilā. Anialis eñ indiget: humana errat. z ea q̄ est vt somnus est ligata. Sed Intellectualis diua nō dormitans neq̄ dormiens est. De anali dr. j. Cor. ij. Animalis hō non ꝑcipit ea q̄ sunt spūs dei. stultitia eñ est illi z nō potest intelligere: qz spūaliter examinat. Humana aūt errat z in multis decipit. Sap. ix. Cogitatōes mortaliū timide: z incertē pidētie nostre. Cor⁹ eñ qđ cor. ag. an. z ter. inhabitat. sen. multa. cogitā. Et ideo vita Humana q̄liscuis intellectualis sit z cōtemplatiua: non pōt esse beata. Uita aūt diua in Sanctis: q̄uis in his q̄ sunt dei: viuat: tñ est remissa: z quasi somno q̄dā pigricie grauata z ligata: ita q̄ non est libere exp dita: ꝓter qđ ad vigilandū monemur a domino. Mat. xxv. Uigilate itaq̄: qz Apoca. iij. Esto vigilans: z cōfirma cetera q̄ erant moritura. Uita aūt diua eterna in somnis nō est: sed libera ab oīni impedimēto. sicut z ipse q̄ est vita z fons vite nō dormitabit neq̄ dormiet. Nec aūt vita Pura est. Firma Uera Alta. z Dulcis. Pura: vt non sit velata. Firma: vt fluctuatiōe nulla sit mota. Uera: vt nullo modo sit mixta. Alta: vt i toto sit quieta. Dulcis aūt: vt sit placita. Quādiu eñ ꝓ fidē ambulamus non ꝓ spēm: nō habem⁹ purā intellectualē vitam: z diuinā nisi velatā. j. Cor. xiij. Uidem⁹ nunc ꝓ speculū vt in enigmate: tūc aūt faciem ad faciem. Nunc cognosco ex ꝑte: tūc aūt cognoscā sicut z cognitus sum. Et ideo tunc erit pura: z intellectualis: z diuina: z nō somno ligata: visio mentis: q̄ est vita eterna. De firmitate aūt cōfirmatiōis est q̄ ab ipsa cadere nō possum⁹. ps. xxxvj Cōfirmat aūt iustos dñs. Item ps. cxj. In eternū nō cōmouebit. Item ps. cxxiij. Sicut mons sion non cōmouebit: qui habitat in hierl̄z. Adeo eñ firma z certa est vitas: que cōmoueri nō potest Et hec erit vita eterna nr̄a.

Cognitio etiā veritat̄ diuine: vita eterna est. Joan. xvij. Ut cognoscāt te solum deū vez z quē misisti iesum chr̄istū. Hec eñ est vita eterna: q̄ veritatem hz. qz Sicut est vez aup. qđ aliene nature nō permixtū est. ita est vera vita: q̄ mortī z doloribus mortꝰ penitus est imꝑmixta. Apoc. xxj. Absterget de⁹ omnē lachrymā ab oc̄lis sanctor̄: z iam ñ erit ampli⁹: neq̄ luct⁹ neq̄ clamor neq̄ vllus dolor: q̄ ꝓma abierūt. Alta aūt ē adeo vt mens hūana nō videat q̄ altius ascēdat. et ideo est quieta in q̄ quiescit Jta q̄ nihil amplius desiderat. Hec sunt alta mirabilia: de quibꝫ dr ps. xcij. Mirabilis in altis dñs Jn his accedit hō ad cor altū: z exaltat⁹ deus. ps. lxij. Ad hec alta assumit nostrā mentē deus vt dicam⁹. Dñi est assumptio nr̄a: z sancti israel regis nostri. ps. lxxxviij. Jbi introducti ad regē Asuerū sedentē in excelso throno: dicem⁹ cum Hester. xv.

Valde mirabilis es dñe: z facies tua plena gr̃a. Omne eiñ mirabile: altū ibi dicem⁹ cum p̃s. lxxv. Illuminās tu mirabil̃r a montib⁹ eternis. Ad qō turbati sunt sicut ceci: oēs insipiētes corde

Dulcissima aūt ē hec vita: qz sicut ōr Aug⁹. Ibi vita in suo fonte bibit. Esa. lv. Delectabit̃ in crassitudine aīa vr̃a. Gustat̃ eiñ z videt ibi: qz dulcis ē dñs. j. Pe. ij. Sic eiñ fit qō dr̃ in p̃s. xxxiij. Aīa ei⁹ in bonis ōmorabit̃. Et illud p̃s. cij. Qui replet in bonis desideriū tuū. Sic ḡ vita Intellectuali Diuina. z Vigili. Pura. z Firma. Vera. Alta. z Dulci: viuentes: eternā vitā possidebim⁹. Et hoc est qō dicit Beñ. xxxij. Vidi dñm facie ad faciē: z salua facta est aīa mea. Ibi erit qō dr̃. ij. Lor. iij. In eandē imaginē trāsformamur a claritate in claritatē tanq̃ a dñi spū. Ibi eiñ sicuti dr̃. j. Jo. iij. Similes ei erimus: z videbim⁹ eū sicuti est: z vigilib⁹ oculis speculiem⁹ eū. Et ō est: vere haberevitā eternā. Joā. x. Ego veni vt vitam habeant z abundantius habeant.

Non eiñ misit deus filiū suum in mundum vt iudicet mundū: sz vt saluet̃ mundus per ipsum

Hic ex parte eius q̄ mittit̃ p̄ missionis finē: ofā que dicta sunt declarat. Et ōr duo. Tāgit eiñ. Primo Finis missionis oppositus. Et scōo tangit Immissione finē p̄positū. Dicit ḡ [Non eiñ] q. d. bene dico: q̄ sic dilexit mundū z̄. ad quē sanctificā dñs misit filiū: [Non eiñ] dura cogitans [misit deus] pater [filiū suū in mundū] carnē factus z in mūdo visibilē effectū [vt iudicet] hoc est cōdemnet [mundū] sīnia finali. Et ō est oppositū ei⁹ qō intēdit in missione [sed] misit eū [vt saluet̃] a periculo cōdemnatiōis eterne [mund⁹] quē creauit [p ipsum] filiū. Rho. viij. Si de⁹ iustificat: quis est q̄ cōdemnet: Esa. l. Prope est q̄ iustificat me: q̄s est qui cōtradicet mihi: Jo. xij. Nō veni vt iudicē mundū: sed vt saluificem mundū Sed hoc esse videt̃ qō dr̃ Jo. v. Pater nō iudicat quēq̄ sed oēm iudiciū dedit filio. Niere. xxiij. Hoc ē nomen qō vocabūt eum dñs iustus noster. Esa. xvj. Preparabit̃ in mia soliū: z sedebit sup illud iudicans in eqtate: z velociter reddēs qō iustū est. Ad hoc dicendū sm Aug⁹. q Multiplex est iudiciū. Est eiñ Judiciū discretiōis. De quo dr̃ in p̃s. xlij. Judica me deus: z discerne cām meam. Et hoc fit quando: aliquo Signo: vel Facto: in p̃senti: boni a malis discernunt. Sicut filij isr̃l discreti ab egyptijs fuerūt in plagis iudicio dñi inducti. Est aliud Judiciū probatōis: quo sancti probati ostēdunt̃. p̃s. xxv. Judica me dñe: qm̃ ego in innocentia mea ingressus sum. Et sequit̃. Proba me deus et tenta me: vre renes meos z cor meum. z vide si via iniquitatis in me est. hoc est: fac me videre. Est iterū Judiciū defensiōis: quo boni in iudicio dei a malis defendunt̃. p̃s. xxxiij. Judica dñe nocētes me: expugna impugnātes me: apprehēde arma z scutū. Est iterū Judiciū liberatiōis: quo boni a potestate malox liberant̃ Jo. xij. Nunc iudiciū est mūdi: nunc p̄nceps huius mūdi eiect̃ foras. s. q̄ non p̄t exercere maliciā suaz sup bonos sicut fecit ante aduentū redemptoris. Est etiā Judiciū irritatōis: eorum q̄ mali cogitāt cōtra bonos. Ūñ btūs Bern. Jocundū plane iudicium q̄ ille in quo⁹ omniū bonox malleator: nolens z inuitus fabricet eis coronas ꝓpetuas dum oēs tentat: z ab oñib⁹ superatur. p̃s. xxxvj. Gladius eox intret in corda iporuz: z arcus eox ꝛfringat̃. Discat in autorē pena redire suū. Nulla eiñ lex equior illa est q̄ inuētores penarum eisdē penis iudicent̃. Mat. vij. In quo iudicio iudicaueritis: iudicabimi. Est iterū Judiciuz inflictiōis pene: que fit modo in p̃senti. Et hoc ē q̄ quilibet malus pena sui mali plectat̃. Ezech. xvj. Judicabo te iudicio adulterax̄: z effundentiū sanguinē. Osee. ij. Judicate matrē vestrā iudicate: q̄a ipa nō vxor mea: nec ego vir eius. Aug⁹. in lib. Cō fessionū. Jussisti dñe z sic est: vt pena sit sibi oīs inordiatus animus. Et hoc iudicio: hō malus p̃uatur gr̃a: z in bono naturali vulnerat̃. Joannes Chrys. ipum discredere impenitentiū suppliciū est. Est iterū Judiciū discussionis: in quo discutiēt̃ merita singlox Dañ. vij Judiciū sedit: z libri aperti sunt. Et describit̃ Mat. xxv. q̄ statuet oues quidem a dextris: hedos aūt a sinistris. Et ōr beatus Greg. q̄ in illo iudicio erūt quattuor ordies Quidam eiñ nō iudicant̃ z saluant̃: quoꝝ merita sunt excellētis vtutis Sicut sunt valde boni. De quib⁹ dicit Matth. xix. Sedebit̃ sup sedes duodecim: iudicātes duodecim tribus isr̃l. Quidā aūt medio⁹ criter boni: qui iudicant̃ p discussionē z saluāt̃r. De quib⁹ Matth. xxv. dr̃. Esuriui z dedistis mihi māducare z̄. Sunt mediocriter mali: qui iudicā tur z cōdemnant̃. De quib⁹ ibidē dr̃. Esuriui z nō dedistis mihi manducare. Et sunt valde mali. De quib⁹ dr̃. j. Timo. v. Quoꝝdaz hominū pcā manifesta sunt: p̄cedentia ad iudiciū. Et hi nō iudicātur discussione aliq̄: z tamē non ꝺdemnant̃. Est ite Judiciū condemnatōis. Et hoc est duplex. Est eiñ cōparationis De quo dr̃ Mat. xij. z Luc. xj. Regina austri surget cū generatione ista z cōdemnabit eam: qz venit a finib⁹ terre audire sapientiam salomonis z̄. Est item Judiciū cōdemnatōis ex retributione meritox. Apo. xviij. Ue ve ve ciuitas illa magna babylon z ciuitas illa fortis: qm̃ vna hora venit iudiciū tuum. Dicendū ergo q̄ iudicio cōdemnationis non iudicat christ⁹ in p̄mo aduentu: sed alijs iudicijs multos dijudicat. Dani. xij. Separate eos ab inuicez ꝓcul: z dijudicabo eos. Hoc est ergo qō dr̃ [Non eiñ misit deus] pater in primo aduentu [filiū suū] naturalē z redēptorem [vt iudicet] iudicio cōdemnatiōis [mundum] qz sic nō esset redemptor. Joan. viij. Mulier vbi sūt qui te accusabant: nemo te cōdemnat: Nec ego cōdemnabo: sed supple per misericordiaz absoluo. Vade: iam amplⁱ noli peccare. In hac eiñ mⁱiere ostēdit q̄ venit p̄ misericordiam absoluere peccatores: z nō condemnare. Et hoc est quod ōr [sed vt saluet̃] per penitentiam z misericordiā [mūdus] qui in se verā habuit nominis significationem (Non qui mundana diligunt) hunc eiñ mundum saluat. Sed obijcit Ox si salus mūdi: est finis missionis dñi: videt̃ fine frustrari: qz multi sunt qui non saluant̃.

Ad hoc respōdet Aug⁹. q̄ nō ē ex defectu missi qui venit vt medicus sufficies curare oēs: sed est defectus eoꝝ qui ipsum non recipiūt nec in eū credunt. Unde sequitur.

Qui credit in eum non iudicatur Qui aūt non credit: iam iudicat⁹ est: quia non credidit in noīe vnigeniti filij dei.

[Qui credit in eū] Hec exasio iudicij: attribuit Fidei. Et hec est pars in q̄ via salutis demonstrat̃. Via aūt salutis: credere est (fide illa que supra descripta est) [non iudicat̃] iudicio cōdemnationis extreme: dūmodo p̃seueret in fide: sicut in ante babitis dictū est. Glo. qz per fidē dimittunt̃ peccata: p̄o quib⁹ damnant̃ pcōres. Vel: fiat vis in hoc q̄ dr̃ [non iudicat̃] id est cōdemnat̃. Et non dicit: non iudicabit. In p̃senti eiñ nō iudicat̃: iudicio priuatiōis bonox gratuitox: z vulnerationis bonox naturaliū. Jo. v. In iudiciū non venit: sed trāsiet a morte ad vitam [Qui aūt] per oppositum [non credit] tali fide: vel eciaz: fide informi. qz sicut ōr Aug⁹. Tota vita infidelium: peccatū est: qz Nullum peccatū remittit̃ infideli. Esaie. xxj. Qui incredulus est: infideliter agit [iam iudicatus est] Glo. ne dicam iudicabit̃. Luce. xix. Et ore tuo te iudico serue nequā. Est ḡ iam iudicat⁹ sicut ante dictū est: qz priuatus est gr̃a: z bonis nature: et causam iudicij sui habet secū. Glo. Nihil aliud est Judiciū (.i. eterna damnatō) nisi nō cognoscere: z nō credere i filiū dei. Sicut nihil aliō est Beatitudo z Vita eterna: nisi credere z cognoscere filiū ōi. Unde dr̃ Jo. xvij. Ut cognoscāt te solū verū deum z quē misisti iesum christū. Sic ergo: iudicat⁹ est: [qz non credidit in noīe vnigeniti filij ōi] Causam ōr dictox. Nomen aūt a notamine hic sumendū est. Hoc est: qz non credit in noīe eius q̄ no tam fecit de se: q̄ sit filius dei. Hui⁹ eiñ notā fecit Per Scripturā. z Per Joannis testimonium. z Per Vocē patris. z Per Columbā. z Per Stellam. z Per Angelos. z Per Opera miraculorū. Act. iij. Non est aliud nomen sub celo datū hominibus: in quo oporteat eos saluos fieri Philip. ij. Dedit illi nomen qō est super omne nomē. Esa. lxij. Vocabit̃ tibi nomen nouuz: quod os dñi nominabit Si eiñ nominis sui notā non fecisset: non tam iuste iudicarenᵗ increduli. Glo. [in nomine] in quo solo est salus [vnigeniti] Glo. Non habz filios multos deus: per quos saluet. Iste est: cuius nomen est iesus. hoc est: saluator. Mat. j. Ipse eiñ saluū faciet populum suū a peccatis eox. Esa. lxiij Ego qui loquor iusticiam: z ꝓpugnator sum ad saluandum.

Hoc est autem iudicium quia lux venit in mundū: z dilexerūt homines magis tenebras q̄ lucē Erant eiñ eorum mala opera. Oīs eiñ qui male agit: odit lucem: z nō venit ad lucē: vt nō arguant̃ opa eⁱ. Qui autē facit veritatē: venit ad lucē vt manifestent̃ opera eius: qz in deo facta sunt.

Posita via salutis: que sola via est: Dicit b causam quare illa est via salutis. Sunt autē hic duo paragraphi In quox Primo ōr Causam cōdēnationis nō credentiū. In scōo aūt dicit Causam salutis credentiū. Ibi: Qui aūt facit veritatē. Adhuc eiñ in Primo pagrapho cōtinent̃ Tria. Dicit eiñ Primo q̄ p̃ma causa est Inexcusabilitas: p̄ter lucis p̃sentiam. Scōo ostēdit Infideliū a luce auersionem. Tertio ōr In oīb⁹ his iusticie rationez.

Dicit ḡ [Hoc est aūt iudiciū] Locutio est per causam. Hoc est: hec est cā iuste condemnationis. Glo. [Hoc autē est iudiciū] id est cā ꝺdemnationis [qz lux venit in mundū] Apoc. xx. Judicati sunt mortui ex his q̄ scripta erant in libris: sm opa ipsox. ij. Lox. v. Ut referat vnusquisq; ꝓpria corpis put gessit [qz lux venit in mūdū. z ō sē inexcusabiles. Sed si nō sunt illuminati: accusent seipos. Joan. xij. Ego lux in mundū veni. Heb. j. Qui cū sit splendor glorie z figura substātie eius. Et ideo sunt inexcusabiles Jo. xv. Si nō venissem z locut⁹ eis non fuissem: peccatū non haberēt. nūc aūt excusationē non habēt de pcō suo. Aug⁹. in lib 20. j. de trini. Siqs alīq̄ digito solem demōstraueritᵗ z ille solem nō viderit: culpet potius oculi lippitudinē: q̄ digiti ostensionē [z dilexerunt homines] Sⁱ. carnales [magis tenebras] Contra: Non est naturale q̄ aliqs odio habeat lucem: z diligat tenebras. Ad hoc aūt dicendū q̄ duo sūt actus lucis: quox vnus consequit̃ ex alio Unus est Illuminare: Et sic prima lux illuminat: sm q̄ ē ratio omniū scibilium: z cum oēs homes naturaliter scire desiderant: impossibile est q̄ aliqs lucē odiat: vel non desideret in actu isto. Alius autē actus ex isto ꝛsequens est: Manifestare sibi: z aliis: ea super que cadit lux. Et sic Turpis abominat̃ lucē z odit eam: quia ex ea sibi z aliis sua turpitudo manifestatur. Primo modo ōr de luce Eccl. xj. Dulce lumen z delectabile est oculis videre solem. De scōo aūt dr̃ Job. xxiij. Ipsi fuerᵗ rebelles luminⁱ: z nescierunt vias eius. Sic ḡ [dilexerūt homes magis tenebras] que a tenendo dicunt̃: quia tenēt oculos ne videant. Threñ. iij. Me minauit z adduxit in tenebras: z nō in lucem. Job. xxiij. Ignorauerunt lucem. Si subito apparuerit aurora: arbitrant̃ vmbrā mortis. z sic in tenebr̃ quasi in luce ambulāt. Esa. v. Ue qui ponit̃ lucem tenebras: z tenebras lucem [q̄s lucem] Aug⁹. Oculis egr̃ odiosa lux est: que puris est amabilis. p̃s. ciij. Posuisti tenebras nocte: in ipsa pertransibūt omnes bestie agri. Et subiūgit causam dicens [Erant eiñ eox opera mala] Malum eiñ est tenebra spūalis: vt ōr Diony. Eph. iiij. Non ambuletis sicut z gentes ambulāt in vanitate sensus sui: tenebris habentes obscuratū intellectū: alienati a vita dei. j. Jo. ij. Qui ōr se in luce esse: z fratrē suū odit: in tenebris est vsq; adhuc [Oīs eiñ] Tāgit rō

tionē iusticie dī. ⌊Omis eñ qui male agit⌋ Non ōr: qui malū agit. Hoc eñ ex ignorātia z impotentia infirmitatꝫ fieri potest. Sed ⌊qui male agit⌋ hoc est: cōtrarū virtuti. qz Uirtus: plus in bene agendo cōsistit q̄ bonū agendo⌊odit lucē⌋ veritatis z vtutis. Sap.xvij. Dum impij se putāt latere in obscuris peccatis: tenebroso oblionis velamēto dispersi sunt. Job.xxiiij. Oculus adulteri obseruat caliginē: dicens. nō me videbit oculus Hac verecūdia dum illustrant lumīe discussiōis diuine: Dicēt montib⁹: cadite sup nos: z collibus operite nos. Apoc.vj.⌊z nonvenit ad lucem⌋ q̄ctum in se est. Ephe.v. Nolite cōicare operib⁹ infructuosis tenebrar: magis aūt redarguite. Ben. iij. Audiui dñe vocem tuam: z abscondi me. timui eñ eo q nudus essem ⌊vt non arguañ⌋ hoc ē: arguenda esse ostendañ ⌊opera eius⌋ Ephe. v. Oñia que arguunt a lumine manifestañ. ij. Re gū. xij. Tu fecisti vbum hoc in absc̄dito. ego aut̄ facio in ꝓspectu oīs israel: z in cōspectu solis h⁹. Per oppositū vero ⌊qui aūt facit veritatē venit ad lucem⌋ qz veritas querit lucē: qz ipsa lux est quā tenebre nō cōprehenderūt. Ueritas eñ vt dicit Anſ. est rectitudo sola mēte p̄ceptibilis q̄ oia cogitata dicta z operata: ad rectū mensurañ. ps. xlij. Emitte lucē tuā z veritatē tuam: ipa me dedu xerunt z adduxerūt in montē sanctū tuū. iij. Esdre iij. Ueritas manet z inualescit in eternū: z viuit z obtinet in secula seculoꝝ. Phil. ij. Inter quos lu ceris sicut luminaria in mūdo. Mat.v. Sic luceat lux vestra coā hominib⁹ ⌊vt manifestent opa eius⌋ ad exemplū alioꝝ. Matth.v. Nemo accendit lucernā z ponit eā in abscondito: neq; sub modio sed sup candelabrū: vt qui ingrediunt lumē videant⌊quoniā in deo⌋ q̄ sūma lux est z manifestās oīa bona⌊facta sunt⌋. j. Timo.vl. Qui inhabitat lucē inaccessibilē. Dan.xij. Qui docti fuerit fulgebūt quasi splēdor firmamenti. z q̄ ad iusticiam eruditi multos: quasi stelle erūt in perpetuas eternitates. Ideo ōr Apl's Rho.xiij. Abijcia mus opa tenebrar: z induamur arma lucis sic vt in die honeste ambulemus.

Post hec venit Jesus z discipuli eius in terram iudeam: z illic demorabatur cū eis z baptizabat

Hic incipit tertia pars: In q̄ ponit ea q̄ virtutē dant baptismo. Diuidit aūt in duas ptes. In p̄mā inducit questionē. In 2da ꝰ testimonio inducit determinationem: que plene soluit questionē. Ibi: Respōdit Joānes z dixit: Questio aūt de purificatiōe diuidit in duas ptes. In p̄mā tangit id qđ mouet ad questionē Et in secunda ponit questionē ipam Ibi: Facta est. q̄ questio ꝛc. Adhuc prima bar in duos diuidit pagraphos. In quoꝝ primo Tāgit id qđ ad questionem mouit ex parte baptismatꝫ dñi. In 2do aūt Tangit id qđ ad q̄stionē mouit ex parte baptismatis Joannis. Ibi: Erat aūt ioānes baptizans. In p̄mo Tria ōr Aduentū domini ad locū baptismatis, Morā ibidē, z Opus. Dicit g̃ ⌊Post hec⌋ hoc est: post disputationē cum Nicodemo factam: non continue: sed aliq̄nto interposito tpe ⌊venit Iesus⌋ vt autor saluris: fōtem baptismatis aque: iam ex suo baptismo: virtutē regeneratiuā habentis: deriuare volens. Prouerb. v. Deriuent fontes tui foras: z in plateis aquas tuas diuide. Nume. xxiij. Fluet aqua de situla eius: z semē eius erit in aquas multas. Esaie.xij. Hauriet⁊ aquas in gaudio de fonte saluatoris⌊ z discipuli eius⌋ q̄ ministri fuerūt baptismat⁊.j. Lox.iiij. Sic nos existimet homo vt ministros christi. Discipuli eñ erāt informādi doctrina z exēplis eius: z ideo indiuidui comites sequebañ eū. Jo.xij. Ubi sum ego: ille z minister meus erit. ⌊in terram iudeam⌋ veniens a galilea: in quā post doctrinā Nicodemi intrauerat: vt iudeis tanq̄ noticiam dei z scripturarum habentib⁹: baptisma suū gelizaret. ps.lxxv. Not' in iudea ōs: i isrl' magnū nomē eius. Uenit aut̄ ꝑm ſram in Judeam a Galilea: qz in Judea extestimonio ioannis multi ꝑparati fuerūt ad doctrinam eius z baptismū: z illis viam salut⁊ ostendebat. Et hoc est quod ōr ⌊Uenit iesus z discipuli eius in iudeam terrā⌋ Et accipit Judea stricte pro regno duarū tribuū: in quo ioannes apparuit baptizans⌊ z illic morabat⌋ Ecce secundū. s. mora saluatoris vt melius fructificet. Jo.xiij. Ad eū veniemus z mansionē apud eum faciem⁹. Memoria eñ hospitis transeunt⁊ nō facit fructus permanentes. Unde Ouidi⁹ in ep̄lis. Certus in hospitibus nō est amor: errat vt ipsi. Lunq̄ nil speres firmius eē: fugit⌊ cum eis⌋ hoc est: cum discipulis mansit in iudea. Glo. qz vbi est cōfessio peccatorū vel: diuina⁊ laudū: illuc libenter venit iesus et discipuli eius. hoc est: doctrina z illuminatio eius: z ibi morat purgando a delict⁊ z vicijs p̄ baptismū spūssanct. Et est glo. moralis: qz iudea: cōfitens z glorificans interp̄retat⌊ z baptizabat⌋ Ecce tertium. Et ōr glo. baptizabat suo baptismo: non eo quo baptizatus est a ioāne. Illud eñ. s. Joannis baptisma subijt: vt esset via z ꝑparatio suo baptismo quo baptizabat. Baptismus eñ Joānis nō conferebat gr̄am vt ante expositū est. sed baptism⁹ christi gr̄am cōferebat. Obijcit aūt cōtra hoc: p̄ hoc q̄ ōr Joan. iiij. Quanq̄ ihesus non baptizaret sed tm̄ discipuli eius. Ad hoc respōdet glo. dicens q̄ ⌊baptizabat⌋ p̄ discipulos: z non p̄ seipz Sz querunt hic duo. Unū scz Quare christ⁹ p̄ seipm non baptizabat: cum ioānes de ipo p̄dixerit q̄ baptizaturus esset. Jo.j. Ipse vos baptizabit in spū sancto. Adhuc hoc etiā p̄dixerat spūs: in reuelatione facta ioāni. Sup quē videris spm̄ descendentē z manentē: hic est q̄ baptizat. Querit etiaz 2do In qua forma discipuli christi baptizauerūt: Uidet q̄ sub inuocatione Trinitat⁊: qz baptism⁹ eoꝝ ꝓferebat gratiā: quā conferre nō potuit nisi ex sanctificatōe baptismi: vt ōr Hugo de sctō victore. Sanctificationē aūt baptism⁹ non habet nisi ex inuocatiōe Trinitatis: vt ōr Beda. Accedat vbum ad elementū: z fit sacramentū. Ad hoc dicendū q̄ christus ꝓter q̄nq̄ causas dimisit q̄ nō per se baptizauit. Quarū Prima est: Ne factus Joānis per hoc minuere videret: qđ etiaz ꝑ baptismum

discipuloꝝ minuebat. Uñ ipse dixit. Oportet me minui. Joā. iij. Alia ratio siue causa est Ne ex inuidia contra ioannē officiū baptiste sui vsurpare videat. Tertiam causam tangit glo. qz scz baptism⁹ ioannis fuit vmbra z via ad baptismū christi: Et ideo per hoc ꝓparatoriū: paulatim debebat introduci veritas: z ideo paulatim incepit vtas baptismatis, primo in discipulis: z sic paulatim, ꝓficiebat. Sicut z circūcisio cucurrit: donec paulati hoies assuescerent oīs baptizari Qđ eñ in talib⁹ cito apparet horribile est: qz Ā ꝓsuetis nō est facile recedere. Quarta cā est fidei: qz christus noluit q̄ in baptistis spes poneret: qđ factum fuisset si ipse baptizasset. Quinta causa iterū est fidei: qz noluit christus q̄ aliqua p̄cellentia esset ex baptistis ī baptismo: ne aliquis posset ex suo baptismo gloriari: tanq̄ ipse a digniori baptista esset baptizat⁹ q̄ alius. z ideo etiā apostoli pauci baptizauerūt: sed baptizabant inferiores discipuli vel ministri. Uñ j. Lox.j. Gr̄as ago deo meo q̄ neminē vīm baptizaui nisi crispum z gaiū. Gr̄a eñ sacramenti z dignitas nō est ex baptistis: sed ex passione christi in sacramēto operāte Ad hoc aūt q̄ ōr q̄ Joannes z spūssanctus dicerūt. Dicit q̄ baptizat. Dicēdū q̄ ille ōr facere aliq̄d: cuius autoritate fit Et quia discipuli: christi autoritate dicunt baptizare: ideo christus ōr baptizare. Uel dicat ꝑm glo. Aug⁹. q̄ christus baptizat intus semp: z in oīi suo baptismo: q̄uis minister tāgat corpus extra visibili elemento Ad hoc aūt q̄ vlteri⁹ querit de forma baptismatis discipuloꝝ christi. Dicendū q̄ nihil certum traditū est de hoc: p̄ter hoc solū quod ꝓstat. quia ad hoc q̄ baptisma discipuloꝝ gr̄am christi ꝓferebat: oportuit q̄ Uel in noie christi Uel in nomine Trinitatis baptizarent. Sed inter hec duo: probabilius est q̄ baptizauerunt in noie chī: qa ioannes baptizabat mittēs ad christū: post se venturū. sicut ōr Act.xix. Joannes baptizabat aqua in pniam: dicens In eū qui venturus est: vt crederent. hoc est: in iesum. qz in tali forma etiam factuz ioannis approbat Et tamē in nomie christi vt dic Ambro. Trinitas intelligit: qz z vngens z vnct⁹ z vnctio: in nomie christi significat. Et sic patet solutio ad quesita.

Erat autē z ioānes baptizans in ennon iuxta salim: quia aque multe erant illic: z veniebant z baptizabantur Nondum eñ missus fuerat ioannes in carcerem.

Tangit secundū: ex quo oritur questio ex parte ioannis. Dicit aūt Tria: Presentia ioannis: Loci cōgruentia: z Qz hec cē poterāt ante in carceratiōnem ioannis. Dicit g̃ ⌊Erat aūt ioannes⌋ Glo. p̄cursor z preparās baptismū christi. Luc.j. Preibis eñ ante faciem dñi parare vias ei⁹ ⌊in ennon⌋ Glo. Ennos hebraice: latice aqua ōr Unde quāsi nominis interp̄retatione aperiēs subdit: ⌊qz aque multe erant illic⌋ z ille loc⁹ cōgrue bat multis baptizandis ⌊iuxta salim⌋ Tangit locum, p̄tium: qz invicinio: eoꝝ ciuitatis q̄ salim vocat: que attollens eoꝝ interp̄retat: qz ibi p̄dicrinā ioannis z christi: homies erant sustollendi. Glo. Salim opidū est vltra iordanez situm: vbi olim Melchisedech regnauit Et hic melchisedech regnum z sacerdotiū christi p̄figurauit. Sicut ōr Heb. vj. Intrauit iesus ſm ordinē melchisedech: pontifex factus in eternum. Ben. xiiij. Occurrit ei melchisedech rex salim: offerens panē z vinum⌊ z veniebant⌋ Ecce officiū ioannis qđ instārer exercebat⌊ z veniebant⌋ multi valde⌊ z baptizabañ⌋ hoc est: ad baptismū z gratiā christi preparabañ. Matth. iij. Exibant ad eū in desertū vt baptizarent ab eo: confitentes peccata sua. Marci.j. Exibat ad eus omnis iudee regio z hierosolymite vniuersi. z baptizabāt ab illo ī iordanis flumie: confitentes peccata sua. Et ideo iuxta loca aquosa manebat. Eccl. xxiiij. Factus ē mihi trames abundans: z fluuius meus ad mare appropinquauit. ⌊Nondū eñ erat ioannes missus in carcerem⌋ Preuenit euāgelista questionē que fieri posset Quo Jesu p̄dicantez baptizare ioannes baptizaret z p̄dicaret: cū christus nō aperte p̄dicaret nisi post ioannis incarcerationē. Zc̄s dicat: q̄ hoc fuit p̄mo anno p̄dicatiōis christi: qñ predicatio ioannis z christi simul cucurrerūt: quam post incarcerationē ioannis christ⁹ agtius q̄ ante p̄dicaverat. Matth. xiiij. Herodes eñ tenuit z alligauit ioannem: z posuit in carcerem, ꝓter herodiadē vxorem fratris sui.

Facta est autē questio ex discipulis ioānis cū iudeis ō purificatōe

Hic tangit questio exorta ex factis iesu z ioannis. Et dicuntur duo. Scz. Exorta de purificatōe questio. Et Christi apud ioannem delatoria accusatio Jn primo horum Tria tanguñ. Scz. Exorta questio, z A quibo ortuz habuit, z De quo q̄stio fuit. Dicit g̃ ⌊Facta est aūt questio⌋ in ipso cōparante factū z testimoniū ioannis ad factum christi: q̄uis si legē intellexissent: nulla questio esse videret: qz vt ōr p̄s. cxl. Absorpti sunt iuncti petre iudices eoꝝ. Omnes eñ Judices veteris legꝫ: patriarche, p̄bete: legislatoꝛ: z ipse p̄cursor: qui iudicauerūt populuz: absorpti sunt: z vmbra tm̄ sūt iuncti petre. id est: per comparationē ad petrā christum. Moyses eñ impeditioꝛ lingue est. Esaias polluta labia habz. Jeremias nescit loqui: quia puer est. Ipse p̄cursor a christo baptizari habz sī mundand⁹ est: z sic in oīibus alijs. Tamē qz carnales erāt: exterioꝛib⁹ detinebañ amore humano plus q̄ amore veritatis: z questionē hāc faciebāt. Orta aūt hec questio fuit⌊ ex discipulis ioannis⌋ inimio zelo magistrū zelandū in p̄iudiciū veritatis putantib⁹: z contendentib⁹ ioannē maiorē esse christo: z baptismū ioannis meliorem esse baptismo christi. Questio aūt orta fuit a discipul' ioannis⌊ cum iudeis⌋ qui etiā traditiones phariseoꝝ exteriores venerabañ. Sicut etiaz Matth. ix. cum discipulis phariseoꝝ questionē faciebant. Dicentes Quare nos z discipuli ioānis ieiunam⁹ frequenter: tui aūt discipuli non ieiunant: Uxor

em multas tales excitat ꝗstiones [de purifica/tione] Tertiū est De quo fuit questio.scz Utrū purificatio baptismatis ioannis melior esset Uel purificatio baptismat⁹ christi: Est ät adhuc que/stio de hoc inter Doctores :qz ðr Beda .Baptiza/uit Judas:z baptizatꝰ est.baptizabat Joānes :et nō erat baptizatꝰ nisi in a qua. Econtra Ehryſ.ex/presse sup hunc locum ðr: q baptisma ioānis gra/tiam ꝓferebat.Dicit em Ehry.q sicut baptism⁹ io/annis erat ꝑparatorius ad baptismū christi:ita z baptism⁹ discipulorū christi: ꝑparatorius fuit ad baptismū christi. Ergo videt q nec vnus nec ali⁹ gr̃am ꝓferebat. Adhuc Joā.vij.dr̃. Nondū erat spūs datus :qz iesus nondū erat glorificatus. g̃ videt q añ Resurrectionē z Ascēsionē i baptismo non dabat spūs.g̃ nec gr̃a.g̃ nec baptismus ioan/nis nec baptismus chr̃i ante Passionē z Resurre/ctionē z Ascensionē gr̃am cōferebāt. Adhuc au/tem Baptismo Joānis:christ⁹ erat baptizat⁹. sed baptism⁹ ioānis ꝯ christ⁹ est baptizatus: dignior est ꝯ baptism⁹ quo alij sunt baptizati.g̃ baptism⁹ ioannis melior est ꝯ baptism⁹ christi. Ad ħ dicen/dū q in veritate baptism⁹ ioannis nullā interius gr̃am cōferebat quę peccatū deleret:sicut dicūt san/cti doctores:z sicut tenet fides catholica. Q er/go videt Ehry:dicere q gr̃am ꝓferebat:intelligēdū est de gratia nō gratū faciēte:sed gratis data:quia magna est ipa gratia ꝑparans ad christum. Hac g̃ gr̃a ꝑmit ante dr̃m gare plebē ꝓfectā. non quidez perfectiōe gratū faciētis gr̃e:sed ꝓfectā exhibuit ad hāc ꝑparationē.sicut Ben.vj.dr̃ de Noe: Erat vir iustus atq; ꝓfectus in generatione sua:cū deo am/bulauit. Q autē vlteri⁹ ðr Ehryſ. q baptism⁹ discipulorꝫ christi nō ꝓferebat gr̃am.Dicendū q du/plex est baptism⁹ discipulorꝫ chr̃i. Quidā em fue/runt ꝑmo discipuli ioānis:z postea chr̃i. Illi cum adhuc ptm adhererēt Joanni:baptizabāt bapti/smo ioannis. Et de illis loquit Ehry. Cū autē di/missō ioanne:facti sunt ꝓfecti discipuli chr̃i:bapti/zabant baptismo chr̃i:z tunc gr̃am conferebāt. Et de illis non loquit Ehry. Uel potest dici q duplex gr̃a ꝓfert in baptismo.s. Deletiōis peccatorꝫ. z illā gr̃am sp contulit baptism⁹ chr̃i discipulorꝫ:q chri/sti baptismo baptizabant. Alia gr̃a est Apertiōis ianue celestis. Et illā nō ꝓtulit baptism⁹ añ christi Passionē: que ꝑcū soluebat. Et añ Resurrectōez: que vitā glorie dabat. Et ante Ascēsionē:q in celū introducebat. Et de hac intendit Ehry. Ad ħ au/tem qđ obijcit q spūs nondū erat datus zc. Dicē/dū q spūs dat⁹ fm diuisiones gr̃arꝫ. Et ante glori/ficationē iesu :nō erat datus ad introducendū in ianuā paradisi:licet daret ad delectionē pcī. Ad id qđ obijcit de dignitate baptismi quo christ⁹ ba/ptizatus est. Dicendum q ille baptism⁹ chr̃o nihil cōferebat;sed ab eo vim regeneratōis accepit.z ideo quo ad effectū nulli⁹ erat dignitatis. Sed potius dignior quo ad effectū erat baptism⁹ discipulorꝫ. Et hoc ät q dignior qui baptizat⁹ est vel indigni/or:non attendit dignitas purificatōis baptismi. Et ideo nihil valet obiectio.

Et venerūt ad ioannem z dixerūt ei Rabbi:qui erat tecum trās ior/danē:cui tu testimoniū phibuisti: ecce hic baptizat z omnes veniūt ad eum.

Hic tangit latens delatoria accusatio. Et tāgit duo. Scz. Accessum deferentiū:z Delationē ipaz. Accessum tāgit dicēs [Et venerūt] discipuli io/annis scilicet. Et forte quidā Judei cum ipsis [ad ioannē] appropinquantes ei per zelum z amorē. Esaie.xxix. Appropinqt populus iste:z labijs suis glorificat me.cor autem eoꝝ lōge est a me: z timu/erunt me mādato hominū z doctrinis .Manda/ta em hominis:isti venerabant plus ꝯ mandata veritatis. Sic ergo venerunt ad ioannē [z dixe/runt ei] Eccl̃s.x. Quomodo si mordeat serpēs in si/lentio:nihil eo minus habet qui occulte detrahit. Glo. quasi instigarēt inuidū ꝓtra iesum [Rabbi] Tria dicunt: Joannis excellentiā in sapia:Bene/ficiū qđ impēdit ex benuolētia:z Ehristi ꝙsi vsur/patā gr̃am. Dicunt ꝙ [Rabbi] cū sis excellenter omniū magister:z magistri debeas habere gr̃am. ps.etl. Oleum pec.nō impinguet capur meū [qui erat tecū] sicut cum ꝑncipaliori. Nō em tu eras tecū:sed ipe tecū:quia tu fuisti ꝑncipalior [trans ior/danē] vbi cum baptizasti:z sic beneficium im/pēdisti [cui tu testimoniū phibuisti] z sic ma/gnum bonorem impendisti. Eccl.xiij. Ex multa lo/quela tentabit te:z subridēs interrogabit te de abs/conditis tuis Prouer.xj. Simulator ore decipit amicū suum [Ecce hic baptizat] z sic officium tuum vsurpat [z oms veniunt ad eū] te dereli/cto:z sic gloriam surripit tibi Prouerb.v. Ne des alienis honorem tuū:z annos tuos crudeli:ne forte impleant extranei virib⁹ tuis:z labores tui sint in domo aliena:z gemas in nouissimis. Sic ꝯ cō/tra christū prouocabāt ioannem.

Respondit ioannes z dixit. Non pōt homo accipere ꝗcq; nisi fue/rit ei datū de celo Ipsi vos mihi testimoniū perhibetis q dixerim: ego non sum christ⁹:sed q missus sum ante illum

Hic incipit inducte questionis determiatio. Et diuidit in quatuor partes:penes Quattuor: In quib⁹ Joannes ostendit Ehristi preeminentiā: Et sui ad eum humilitatē. Primū est Penes diuini/tatis christi preeminentiā. Secundū autem Pe/nes baptizādi potestatē. Tertium Penes doctri/ne sapientiam Quartū: Penes spiritus z omniū donorū spūs excellentiam. In primo horum duo facit. Primū est Q suam ad christū ostendit hu/militatē. Secundū est Q ex natura diuina chri/sti demonstrat dignitatem z auctoritatē. De pri/mo ðr [Non pōt homo] purus sicut ego sum. Job.xxv. Homo putredo:z filius hominis vermis [accipe] ex se [quicq;] quia nihil boni habet in seipo. Rhoma.vij. Scio q nō habitat in me, hoc

est:in carne mea bonū.j. Lor.iij. Quid habes qđ nō accepisti:q si accepisti:qd gloriaris:[nisi fu/erit ei datū de celo] Jaco.j. Omne datuz opti/mū:z oīe donū perfectū desursum est descēdens: zc.j. Paral.vl. Tua sunt vniuersa: z que ð manu tua accepim⁹. Quasi di.cū ego purus hō sim :ea q̃ habeo:a deo accepi. Ecce ioānis humiliatio [ipsi vos mihi testimoniū phibetis] dicendo:cui testimoniū phibuisti [q dixerim] Joā.j. [Ego nō sum christus] Et in hoc tangit christi excel/lentia Aug⁹. Respuit a se falsum honorē:vt teneat solidā virtutem. Christus em vere est deus:ego hō [sed quoniā missus sum ante illū] Sic ser/uus ante dr̃m:z Sicut Preco ante regē.z Sicut Prophęta ante deū apparentē. Luc.j. Tu puer p/pheta altissimi vocaberis zc. Et Ibidē: Ipse pibit ante illū in spū z virtute helie. Et de hoc sup Lucam multa dicta sunt. Sic ergo ostendit christi super boiem fm diuinitatem preeminentiā.

Qui habet sponsam sponsus est: amicus autē sponsi q̃ stat z audit eum: gaudio gaudet ꝑpter vocem sponsi. Hoc ergo gaudiū meū im/pletum est Illum oportet cresce/re:me autem minui.

Hic ostendit Baptizandi potestatē z potentiā z Baptismi chr̃i latēter innuit gr̃am. Dicit autem Quattuor. Primo ostēdit In chr̃o esse dīne gene/rationis potentiā. In scō Sujpius ad hoc ami/ciam:z nullā inuidiā. Tertio ostēdit Ad regene/rationē multorꝫ suaz leticiā. Quarto declarat Ad hoc q ipse decrescat rōnabilem iusticiā. Dicit ꝙ [Qui] vt regeneratiōis hūs in se potentiam [ha/bet sponsam] hoc est: qui fecūdare ꝑt ad genera/tionē spūalium filiorꝫ spōsam eccl̃am [est] verus [spōsus] Qui aūt talis est:oportet q sit ver⁹ de⁹: ꝗuis nob cōformis sit p assūptā hūanitatē. Hic em ex ꝓformi sibi sponsa eccl̃a :potest p potentiam diuinitat̃ generare filios spūales Et alius q non habet eiusdē potentiā:nō pōt esse sponsus: sed pōt eē amic⁹ sponsi. Eph.v. Viri diligite vxores vr̃as: sicut z chr̃s dilexit eccl̃am:z semetipm tradidit p ea vt illam sanctificaret: mundans eā lauacro aq̃ in ꝙ vite. Unde glo. Sponsa est eccl̃ia que ge/nerat z virgo permanet. Osee.ij. Sponsabo te mi/hi in eternū Eph.v. Sacramentū hoc magnū est: ego aūt dico in chr̃o z eccl̃ia. Unde q generandi ex se nō habet potentiā:sponsus esse non potest. Esaie lxvj. Si ego qui generationē aliꝫ tribuo:ipse ste/rilis ero:dicit dr̃s [amicus ät sponsi] .s.para/nymphus:vt ego sum .z ille qui sponsam nō fecū/dat:sed ꝑparat eam in ore natu: vt digna sit tāto cō/iugio:est ille [q̃ stat] p gratiā a sponso acceptam. Rhoma.xiij. Stabit aūt: potens est em dom⁹ statuere illum [Stat] aūt paratus ad imperium sponsi.iij. Reg.x. Beati viri tui z beati serui tui hi qui stant cora te semper. Ascī dicat Illius est i am plenis sponse semp esse z eam fecundare: mei autē stare vt sim paratus ad iussum illius [z audit] quid loquat dominus:vt oīe dictū auditū per/ficiat.j. Regum.iij. Loquere dñe q audit seruus tuus.ps.lxxxiij. Audiam quid loquat in me dñs deus. De talibus amicis dicit Joan.xv. Vos di/xi amicos:qz omnia q̃cunq; audiui a ꝓre meo no/ta feci vobis. Lañ.viij. Que habitas in hortis:ami/ci auscultant:fac me audire vocem tuā. O ines em amici auscultant ad colloquiū illud qđ spōsus in dulcedine cordis loquitur cum sponsa [gaudio gaudet] hoc est:gaudio cordis z operis gaudet [ꝑter vocē sponsi] in preceptis z verbis oīn/bus. Esa.lxj. Gaudēs gaudebo in domino. Phil. iij. Gaudete in domino semp:iterum dico gaude te. Unde quecunq; vox est de bonis christi z eccle/sie:scz q omnes venūt ad eum. hoc est:mihi sum/mū gaudium:quia per me:regenerationis poten/tiam in baptismo suo;video in prolē numerosam fecundari sponsam eccl̃am [in hoc ergo gaudi/um meū] quod habeo de vtilitate precursionis mee [impletū est] mihi:quia bi quos ad bapti/smū suum inuitaui:veniunt ad eum z regenerā/tur. Et ita ostendit mei officij vtilitas. Joan.xvj. Petite vt gaudium vestrum plenum sit. Esaie.lx. Tunc videbis z afflues :z mirabit z dilatabitur cor tuum: quando cōuersa fuerit ad te multitudo maris:fortitudo gentium venerit tibi. Sed hic incidit ꝗstio. Cū supra dixerit Joannes: q ad ob/sequiū minimi seruitij dignus non fuerit; sicut ad solutionē corrigie calciamēti .quomodo h audeat dicere q sit sponsi amicus :Ad hoc aūt dicendum q Responsiones fm interrogantium intentiōes aptant. Superius ergo vbi leuite z sacerdotes io/anni voluerunt suggerere q suam ꝑferret chr̃o di/gnitatem: ibi se humiliādo recognouit q nō esset idoneus ad minimi obsequij vtutem Dicaūtybi discipuli ꝓpter emulationis liuorē: confiterur se amicum:quod non faceret si inuideret;sed potiꝰ detractionem discipulorꝫ auxisset. Et ideo se hic nō ex presumptione:sed excludens liuorem dicit ami/cum [Illum oportet crescere] Quasi dicat. Hoc est de iure officij z status mei:q illum vt ve/rum dominum oporteat. (hoc est:opportunum est) crescere; quia ad hoc veni vt ille crescat Domi⁹ tus: Potentia:z Miraculis :z Regeneratōne bapti/smatis [me aūt minui] sicut precursor minuit de presentia glorie illius quem precurrit. Et ideo etiam nō conuenit q ego miracula faciam:z in ba/ptismo gratiam conferam. Et hoc dicunt q signi/ficatum est in modo mortis veriusq; :Quia chri/stus moriendo est exaltatus. Joannes aūt morie/do est decurtatus :quia capite truncatus. Luc.ij. Puer iesus proficiebat etate:sapiētia:z gratia:co/ram deo z hominibus. Unde dicit glosa q Joan/nes est figura legis que decreuit: ad ueniente veri/tate.ij. Regum .iij. Jbat dauid proficiens:z sem/per seipso robustior:domus autem saul decrescēs quotidie. Genes.xxvij.fm.lxx. Crescere te faciet de/us meus:z donet tibi de roze celi:z de pinguedine terre abūdātiā [me autem minui] Quia sic lex ita ēt baptisma ioānis minuebat crescēte gr̃a chr̃i z reuelatione veritatis. Esaie.xvij. Attenuabitur

gloria Jacob :z pinguedo carnis eius emarcesceт. hoc est:legis carnaliter obseruate:in qua antiquꝰ populus gloriabatur

Qui de sursum venit sup oēs est. Qui de terra:de terra est z de terra loquit. Qui de celo venit sup oēs est. Et qđ vidit z audiuit hoc testatur: et testimoniū eius nemo accipit.

BB Hic Tangit chri in pdicādo pēminentē sapientiā. Et tāgit ḡtuor. In q̄z Primo Jd qđ intendit pmittit. Chri. s. pdicādo peminentē sapiam. Scđo Sui ad chm incōgabilē sermōis imperitiā. Tertio oñdit Predicatōis chri ab imperiti z animalibus hoibꝫ nō receptā esse prudentiā. ꝑ ipoz iḡrantiā. Quarto tāgit Spūaliū q̄ fmones chri recipiūt. pfundā intelligenciam. Dicit ergo. ⌊Qui de sursum venit⌋ Triplicit venit chs de sursum. Quātū ad pſonā: de sūmo celo. Quātū ad cōceptōem: de opatōe spūssancti. Quātū ad naturā: de altitudine padisi. De pmo in Psal. xviij. A sūmo celo egressio eius: z occursus eiꝰ vsq; ad summū eiꝰ. De Secūdo Luc. j. Quod nascēs ex te sācum :opatōe spūssancti conceptū: vocabit filiꝰ dei. Et ibidē. Filiꝰ altissimi vocabit. De Tertio ōr Joan. viij. Vos deorsū estis: ego ō sursus veni. Quo ad hoc eni venit de altitudie nature nre in padisō. qz carnē accepit immunē a pctō. Penalitatē autez volūtarie assumpsit. Et ideo ōr ꝙ christꝰ nō fz legem z cupiscētie: sed fm corpulentā substantiā cm. descēdit de Adā: Nō ita ꝙ aliq̄d fuerit in Adā: qō sine lege z cupiscētie: p oēs ex Adā descēderit vsq; ad christū: de q̄ formatū fuit corpus chri in brissima ꝛgine. qz b dixit q̄dā heresis. Sed potius sic: ꝙ ab Adā q̄dem p omnes fm legem z cupiscētie vsq; in brissimā ꝛginē descēdit. Et in illa a lege cōcupiscētie purgatū fuit. Tū p sanctificatōem q̄ beatissima ꝛgo i vtero sctificata fuit. Tum ex hoc ꝙ chri z ceptū spūssctūs opans: sanguinē eiꝰ purgauit ac sctificauit. Et ideo chs fm legē z cupiscētie(quā nunq̄z habuit) in lūbis Ade nō fuit. Et iō de altitudie nature hūane fm quā corpꝰ hūanuz in padiso fuit: corpus accepit q̄tū ad pctī imunitatē z vicij infectiōez. Corruptibilitatē aūt pene volūtarie assumpsit. Et ideo ōr de sursū esse ⌊super oēs⌋ scōs puros hoies. Beñ. xxvij. Ekto dñs fratrū tuoz z incurruenk añ te filij mris tue. Ecci. xlix. Natꝰ est bō ꝓnceps fratrū. firmamētū gētis. rectoz fratrū: stabilimentū ppli. Psal. viij. Oia subiecisti sub pedibꝫ eiꝰ: oues z boues zc. ⌊Qui de terra est⌋ sicut ego z quilibet purus homo ⌊de terra loquit⌋ Et tangit hic suā: ex natura terrena: celestiū: in pdicādo imperitiā. Videt aūt nō ee verum: quia de terra non loquebak qñ dixerat. Ecce agnus dei. Matth. xvj. Caro z sanguis nō reuelauit tibi: sed pater meus q̄ in celis est. Ad b dicit Chrysost. ꝙ loquit cōparatiue. Hoc est:in comparatiōe christi: terreni sunt sermones aliorū de terra. Sed Augustinꝰ dicit ꝙ sermo per se est accipiendus sic. Qui de terra est:in ḡtum de terra est:nō loquitur nisi de terra. Sapie. ix. Que in ꝑspecu sūt inuenimus cū laboze: z que i celo sunt q̄s inuestigabit: Esa. xxix. Humiliaberis:de terra loqueris: z de humo audiet eloquiū tuuz. Et ideo hoc qđ de celo dico:ab illo qui de celo venit accipio ⌊qui de celo venit⌋ Jo. iij. Nemo ascendit in celum :nisi qui descēdit de celo:filius hois qui est in celo⌊ super oēs est⌋ in lumine sapiētie z ybi ōi. Beñ. xlj. Preconis voce fecit clamari vt omnes genua flecterēt: z prepositū esse scirent vniuerse terre egypti. Apoc. xix. Habet in vestimēto z in femore suo scriptū. rex regum z dñs dominantiū. Hoc aūt ꝑbat ꝙ sapiētie z sermonis certitudinē: dicēs ⌊z qđ vidit⌋ apud patrē in celis. Videre aūt filij est secreta patris cognoscere ex hoc ꝙ est sibi cōsubstantialis. Jo. viij. Ego qđ vidi apud patrē meū loquor. j. Cor. xv Primus hō de terra: terrenus. Secundus ō celo: celestis⌋ z audiuit⌋ Audire ē ab alio percipere. Et hoc est filio cōuenies: fm psonā: fm q̄ habet a patre q̄cquid habet. Unde per essentiā videt: z per generationē audit. Joā. xv. Quecunq; audiui a patre meo nota feci vobis. ps. xxxix. Aures pfecisti mihi zc. ⌊hoc testat⌋ hoc est :probat testimonijs operum z veritatis :que in contradicibilia sunt. ps. xcij Testimonia tua credibilia facta sunt nimis. Jo. v. Opera que ego facio in nomine patris mei:ipsa sunt que testimoniū perhibent de me⌊ z testimoniuz eius nemo accipit⌋ Hic occulte pcutit discipulos dicens :qualiter se carnales auertūt a testimonio vitatis. Et est sensus Nemo humū sapiens z de terra loquens. accipit eius testimoniū: sicut nec vos facitis. Joā. viij. Qui ex deo est: ꝛba dei audit .propterea vos nō auditis: quia ex deo nō estis. Job. xxj. Dixerūt dño deo :recede a nobis: scientiā viarū tuaz nolumus. Esaie xxx. Auferte a me viā: decliate a me semitā :cesset a facie nostra sanctus israel. Et ibidem. Loquiminī nobis placentia: videte nobis errores.

Qui autem acceperit eius testimoniuz significauit:quia deus verax est Quem eм misit deus :verba dei loquitur.

DD Hic ponit eorum signum qui christi accipiunt testimonium Unde dicit⌊ Qui autem⌋ illuminatꝰ a spiritusancto⌊ acceperit eius testimonium⌋ per fidem verborum suorum. Vel⌊ testimonium⌋ quod ego testificatus sum ō ipo Esa. viij. Liga testimonium :signa legem in discipulis meis. Psal. cxviij. Mirabilia testimonia tua domine⌊ signauit⌋ hoc est in corde suo profundatū sigillum impssit. Cant. viij. Pone me sicut signaculum super cor tuuz⌊ quia deus verax est⌋ qz omnia que promisit: in filio exhibuit. Esaie. xxxiij Unum ex omnibus non defuit:alter alterum non quesiuit. Rhoma. tertio. Est autem deus verax. omnis autem homo mendax. Num. Uicesimoterio. Non est deus vt homo mentiatur. Tit. primo. quam promisit qui non mentitur deus. Hebreo. sexto. Impossibile est mentiri deum. Et huius

subiūgit cām⌊ Quē eм misit deus⌋ sicut christū misit deū. z ō⌊ verba dei loquit⌋ z sic ē vera: est: ita z christus verax est. ij. Cor. j. Dei filius Jesus christꝰ zc. z Sequit Non fuit in illo: est et non. Hiere. j. Quecunq; mandauero tibi loqueris ad eos. iij. Regū. xvij. Jn hoc cognoui quoniā vir dei es tu: z verbū dei in ozeruoruū est. Jdeo dixit Petꝰ Joan. vj. Ad quem ibimꝰ: ꝛba vite eterne habes ? Jo. j. Deuz nemo vidit vnq̄. Unigenitus filius q̄ est in sinu patris: ipse enarrauit. Et iō ꝙ omnia credendū est ei: z standum est doctrine sue in omnibus.

Non eni ad mensurā dat deus spiritū: Pater diligit filium: z oмia dedit in manu eius Qui credit in filium habet vitam eternā. qui autem incredulus est filio:non videbit vitā:sed ira dei manet sup eū.

EE Hic tangit quarta precellentia filij Scz Jn donis z in gratijs spūssancti sup se z sup oмs alios. Et tangit duo. Filij. scz p̄cellentiā. z Et hoc ꝙsequētem credentiū in eum remunerationē. De pmo dicit Duo. scz Precellentis filij. z Precellentie cām. De precellēria ōr. ⌊ Nō enim ad mensurā dat deus pater spūm ⌋ filio suo Attēde ꝙ fm Chrys. b ōr spiritus: actus vel dona spūssancti: que filio homini deus pater dedit per vnionis grām: qñ eum filio dei in vnitatē persone vniuit. Sed obijciunt quidam: qz homo ille finite capacitatis fuit z ē: sicut oмe creatuz est finite capacitatis. Ergo spiritum: non ad mensurā: sed neq; infinituz capere nō potuit. Falsum ḡ videt ꝙ non ad mensurā spiritū sibi dederit. Ad hoc posset dici :ꝙ sicut corpꝰ christi quedā habet inq̄ntū est corpus: q̄dam aūt inquantū vnitū diuinitati(Jnq̄ntum eм corpꝰ est: habet in loco circūscriptionē. Jnquantū eм est diuinitati vnitū :habet ꝙ in forma panis existēs: in qualibet pte est totū. z Jn pluribꝫ formis loco a se distantibꝫ :est idem z totū) Ita z anima christi habet aliq̄d inquantū est aīa: z aliquid inquantū est diuinitati vnita. Jnq̄ntum eм est anima: habz capacitatem finitā. Jnq̄ntum eм est vnita diuinitati: habet capacitatē infinite potentie: q̄ suis p essentiam sit finita. Inter id eм qđ ē essentie finite z potentie finite. Et id quod est potentie z essentie infinite: est id quod ē essentie finite z potētie infinite. z ita quo ad intellectū anime christi dicit. Vel dicit Jsid. ꝙ Trinitas sibi soli nota est z homini assūpto. Et ita p̄ dici ꝙ anima christi capax est gratie totius spiritus: quia non est simplex creatura :sed creatura diuinitati vnita. Quidā tamen dicunt ꝙ est Spiritus infinitus extēsiue. Et Spiritus infinitus fm quantitatem discretam(ita ꝙ vtraq; quantitas ad quantitatē vtutis referat extēsiue) qui intensiue infinitus est. Et dicūt ꝙ hoc modo non capit anima christi spiritū nisi ad mēsuram: Scōm aūt numerū infinitus spūs est :qui in numero z specie donoz est infinitus. Et dicūt ꝙ hoc mō aīa christi recipit spiritū nō ad mensurā: quia cum sint mltе diuisiones spūs(sicut dr. j. Cor. xij) Christus nō recepit spm ad vnū :sed ad omnia dona z opera spūs Sancti exponūt istud plane dicentes: quia non dat dr pater filio spm ad mensuram alioz sanctoz: sed abundantius: acsi diceret. Ego vel mei similes recepimꝰ spūm ad q̄daz :sicut ego ad p̄cursoris officiū. Jpse aūt non ad mensuram nostrā: sed in copia z abūdantia vnigeniti sui recepit: z ideo sibi est adherenduz. Esa. xj. Requiescet super eū spūs dñi: spūs sapientie z intellect⁹ :spūs cōsilij z fortitudinis: spūs scientie z pietatis: z replebit eum spūs timoris dñi. Item Esa. lxj. Spiritus dñi super me: eo ꝙ vnxerit me. Et in Euāgelio Nazareoꝝ. baptizato dño: descendit fons oīs spūs in eum. Ecce. j. Oмia flumina fluunt in mare. Et huius assignat causam⌊ pater diligit filium⌋ z ipa dilectōne cum oмibꝫ donis dat ei spiritum: z diligit eum sicut semetipm: z tantum sicut seipsum. Luc. iij. Tu es filius meus dilectus. Prouerb. xxxj. Dilecte vteri mei :dilecte votorum meoꝝ⌊ z ⌋ idco⌊ oмia dedit in manu eius⌋ ō est: in potestate eius. z subiecit ei omnia. vt tantus filius: quantus est pater. Phil. ij. Dedit illi nomē quod est super omne nomen. Joānis. xvij. Oмia mea tua sunt : z oмia tua mea sunt: z darificatus sum in illis. ps. viij. Omnia subiecisti sub pedibꝫ eius. Item Gloria z honore coronasti eum: z constituisti eum super opera manuū tuarum: Et ideo sequit conueniens retributio bonorum operum. ⌊Qui credit in filium⌋ merito fidei formate: z dilectionis: que per fidem operat: z tendit in eum. ⌊habet⌋ nūc in spe z in causa :z tandem in re z in effectu⌊ vitam eternam⌋ de qua iam dictum ē. Ecci. iij. Sapientia vitam filijs suis inspirauit. Abacuch. ij. z Rho. j. Justus ex fide viuit. Joannis. xj. Qui credit in me: non morіet in eternuz. Et p oppositū⌊ Qui aūt incredulus est filio⌋ ira ꝙ p fidē nō tendit in ipm: q̄ est vita z lux hoiz. Jo. j. Uita erat lux hoiz⌊ nō videbit vitam⌋ qz videre vitā :p intellectū: est viuere. Esa. xxvj. Tollatur impius ne videat gloriam dei. Et est trāslatio lxx. Sed cōtra Ps. cxj. Peccatoz videbit z irascetur. Solutio Loquitur hic de visione affectiua pascente: sicut supra dictum est. Dictū aūt Psalmiste intelligit de visione simplici: fm quam mali vident modo gloriam dei: vt magis confundantur z torqueank. Unde dicit Dentibus suis fremet z tabescet. Esa. xxvj. Uideant z confundank zelantes populi: z ignis hostes tuos deuoret⌊ sed ira dei⌋ id est peccatum: qđ est ire dei causa. Vel⌊ ira dei⌋ hoc est: vindicta dei⌊ manet⌋ z fūdatur⌊ super eum⌋ premens cum tāq; pondus. Deutero. xxxij. Ignis succensus est in furore meo: z ardebit vsq; ad inferni nouissima. Prouerb. vj. Zelus et furor viri non parcet in die vindicte. Et sic cautos reddit discipulos: ne emulatione aliqua moueantur contra ipsum: quia ire dei omnes tales subitacebunt. Esaie. ij. Quiescite ab homine: cuius spiritus est in naribus eius: quia excelsus reputatus est. Deutero. Triceſimosecūdo. Fz lxx. Mihi vindictam: z ego retribuam. Sic ergo p̄cellentia christi super omnes est ostensa.

Capitulū.IIII.

Tergo cognouit ieſus q̄ audierunt phariſei q̄ Jeſus plures diſcipulos facit ⁊ baptizat q̄z Joannes: q̄nq̄ Jeſus nō baptizaret ſed diſcipuli ei⁹: reliquit iudeā et abijt iterū in galileā

In hac ꝓte ℔m ſupius data diuiſionē poſt baptiſmi ꝓfectionē: determiat de gr̄a ſcificata i aq̄s Et patet ordo ꝙ ſe. q̄ ois gr̄a in aq̄s ſcificata: in choatōem habz a gr̄a baptiſmi in aquis ꝓcepta. Diuidit tū hec pars in duas ꝓtes. In quaꝝ ꝑma tangit occaſionē qua ad hāc doctrinā eſt deuētum. In ſc̄da autez tāgit doctrinā ipam. ibi. Venit mulier. In ꝑma barū tangit duo Quorū Primū eſt Deſcriptio loci. in quo facta eſt doctrina. Secūdū aūt Deſcriptio ꝙis doctrine ciuſdē: Jbi: Hora aūt. Tangit autē tria circa ꝑmū. ſ. Qualiter locuz in quo fuit in p̄cedenti doctrina reliq̄t. Secūdo Quo ire diſpōit. Jbi. Et abijt iterꝝ ⁊c. Tertio Qualiter in trāſitu medio ad locū huiꝰ doctrine ꝓuēit.

a Jbi: Oportebat autē eū ⁊c. Circa ꝑmū aūt dicit duo. ſ. Cauſam liuoris ⁊ inuidie excitate ꝑ ipſum. ꝓpter quā locū relinquere expediebat. ⁊ Eiuſdē liuoris tempamentum ſi rōem admitteret inuidia. Jbi. Quāq̄z Jeſus. Dic ergo duplicē liuoꝝ cauſam dicēs. [Vt ergo cognouit] qz Od cognouit ꝙ p̄ſcientiā: ꝙ inſtruccōem hoīm: voluit etiaz cognoſcere ꝙ famā: vt diſcipuli diſcerēt nō mouerī ꝓpter ſecretū cordis: ſciam cōtra aliquē: niſi conſtaret etiā ꝙ exteriorē famā. Geñ. xviij. Deſcendaz ⁊ videbo vtrū clamorē q̄ puenit ad me opē cōpleuerint [qz audierūt phariſei] Et videt ꝙ audierūt a diſcipulis Joānis. qz dixerūt ad eū Joā. iij. Omnes veniūt ad eū. Diſcipulorū eni Joānis q̄dam etiā fuerūt diſcipuli phariſeorū. Jo. xij. Videtis ꝙ nihil ꝓficim⁹: ecce mūd⁹ tot⁹ abijt p⁹ eu⁹. ⁊ hoc eſt [ꝙ Jeſus plures diſcipulos facit] Eccli. ij. Appropinquate ad me indocti ⁊ congregate vos i domū diſcipline. Deuter. xviij. Qui appropinquāt pediby eius accipiēt de doctrina eius [q̄z Joannes] Supra tertio. Me optz minui: illū aūt creſcere. [⁊ baptizat] Hec eſt ſecūda cauſa ꝛ Jeſum. Baptizabat autē: qm̄ autoritate ſua ⁊ nomine baptiſmi fiebat. Preter hoc etiā interi⁹ lauabat in omnib⁹ q̄ exteri⁹ baptizabant ī noīe ei⁹. Joan. j. Hic eſt q̄ baptizat. Mat. iij. Ego a te debeo baptizari. ⁊ Lozin. x. Omnes in moyſe baptizati ſunt in nube ⁊ in mari. ℔ eſt: in legiſlatore. Et in ſpiritu: qui ꝙ nubem ſignificat. Et in mari: ℔ ē: in chriſti paſſiōis amaritudie. Quādo ergo ℔ auditū fuit ꝙ ſic ꝙ baptiſmū chriſti diſcipuli multiplicabant excitata eſt contra chriſtū inuidia phariſeorū ⁊ iudeorū. Eccles. iiij. Contēplatus ſum omnes labores hominū ⁊ induſtrias: aniaduerti patere inuidie ꝓximi. Prouer. xiij. Putredo oſſiū inuidia Sz querit Quare potiꝰ inuidia mouebant cōtra chriſtū q̄z cōtra ioannem: q̄ etiaz baptizabat ⁊ multos diſcipulos faciebat. Sed ad ℔ dicendu⁹ ꝙ hoc fuit ideo: qz baptiſm⁹ ipſi dabat noīe ſuo. hoc eſt chriſti: ⁊ ideo ſibi gloria ꝙ hoc dabat Baptiſmus aūt ioannis dabat in noie alteriꝰ. ⁊ ideo gloria illius ad chriſtū etiam referebat. Et ex ℔ illi timebāt minui gloriā, ꝓpriam: ⁊ ſicvndi q̄ chriſtus inuidis patebat. Job. v. Vere ſtultum interficit ira cundia: ⁊ parvulū occidit inuidia Quia niſi ſuam gloriā minui putarēt: nunq̄z chriſto inuiderent. Et ſic ꝓuli erant in corde [q̄z q̄z Ieſus non baptizaret] ꝙ ſcīm exteriori vnctione corporum [ſed diſcipuli eius] ⁊ hoc fuit: vt liuorem phariſeoꝝ ⁊ iudeorum temperaret. Et aliꝭ ꝺ cauſis que ſupra dicte ſunt. j. Lozinth. ix. Omnia facio ne offendiculum dem euāgelio. Per contra rium huiuſmodi dicit de filijs beli. ꝑmi Reg. ij. Erat autē peccatum puerorꝝ grande nimis: quia abſtrahebant homines a ſacrificio dei. Unde nob hic dominus dat exēplū abſtinēdi etiā a licitis ꝓpter ſcandalum: ⁊ ne homines contra verbum dei excitem⁹. j. Lozinth. vj. Omnia mihi licent: ſed nō omnia expediunt. Omnia mihi licent: ſed non oia edificant. Omnia mihi licent: ſed ego ſub nullius redigar poteſtate [reliquit iudeam] Non quidem timens Sed quattuor de cauſis tunc iudeā reliquit. Quarū Una eſt ne eos contra ſe excitaret ſiue exaſperaret: ita ꝙ amplius verbum non reciperent, ⁊ ideo declinauit donec melioris animi fierent. Ezech. ij. Si forte audiant ⁊ quieſcant: quia domus exaſperans eſt. Secunda cauſa eſt vt etiaz euangelium aliꝭ predicaret: quia ad hoc miſſus fuerat. Luce. iiij. Quia ⁊ aliꝭ ciuitatibus oportet me euangelizare regnum dei. ad hoc eñ veni. Tertia cauſa eſt ꝙ quando grex non querit: nobis rabiem hominū declinandi formā dare. Matth. x. Si perſecuti vos fuerint in vna ciuitate: fugite in aliam. Et ideo Paulus Damaſci: ſe ſummittere in ſporta per murum ꝙmiſit: vt furorem ꝓpoſiti Damaſci declinaret. ij. Lozinth. xj. Quarta cauſa ē: vt verbi dei tranſitum ad gentes a iudeis prefiguraret. ⁊ ex hoc diſcipl̄os quid quandoq̄z facturi eēnt inſtrueret. Actuū. xiij. Conſtanter Paulus ⁊ Barnabas dixerūt. Vobis oportebat primum loqui verbuz dei. ſed quia repellit illud ⁊ indignos vos iudicatis eterne vite: ecce conuertimur ad gētes. Iſtis ergo de cauſis reliquit iudeam [⁊ abijt iterum in galileam] hoc eſt: in galileam ire diſpoſuit ⁊ illam inchoauit: quia de galilea plures fuerunt de diſcipulis eius. Actuum. ij. Nonne oēs iſti qui loquuntur galilei ſunt? quia ibi initia ſue predicationis inceperat: voluit viſitare ⁊ conſolari ⁊ confirmare eos quos per verbum dei attraxerat, Actuū. xv. Reuertentes viſitemus fratres per vniuerſas ciuitates in quib⁹ predicauimus verbum dei quomodo ſe habēt. Hinc eſt ꝙ redarguitur malus prelatus: qui non paſtor paſcens: ſed idolum eſt. Job. xxxix. Dominatur ad filios quaſi nō ſint ſui: relinquit in puluere oua ſua. obliuiſcitur ꝙ pes hominis ꝓculcet ea. Sic ergo abire iterum incipit in galileam.

Oportebat autem eum tranſire ꝑ mediam Samariam.

£ Hoc eſt tertiū Scz Qualiter in trāſitu venit ad locū h⁹ doctrine Dicit aūt hic q̄nq̄z Quoꝝ Primū eſt Per Samariā in Galileā oportun⁹ trāſitus. Scōm aūt Per nomē ciuitat⁊: deſcriptus huius doctrine locus Tertiū eſt Patriarche antiqui ad idem p̄cedēs typus. Quartū aūt eſt ex loco doctrine accipiēdus mod⁹. Quintū ℞o ex actiby dñi ⁊ paſſionib⁹: ad docendū accept⁹ recubitus. Dicit ꝙ [Oportebat aūt eum] Jeſum: qz directe venientib⁹ de Judea in Galileā Samaria interiacebat. ⁊ hoc ē [tranſire per Samariā] Et hoc dicit ne dubiū oriaī doctori: Quia (ſicut iam dictū eſt) ſcandalū iudeoꝝ declinauit relinquēdo iudeā. Poſſet tū aliqs querere Quare tunc ſcandalizandi occaſionē p̄bebat: eūdo in Samariā: quib⁹ iudei nō coutunī. ⁊ ꝓpter qō eciam poſtea cōturbati. Jo. viij. dixerūt, Nonne bene dicim⁹ nos: qz Samaritan⁹ es tu ⁊ demoniū habes? Adhuc aūt ⁊ alia rōne: qz Mat. x. ꝓcepit ſuis dicēs. Jn viā gentium ne abieritis: ⁊ in ciuitates eoꝝ ne intraueritis. Poſſet ergo generari dubiū Qualr ad Samaritanos declinaſſet. Et ideo occurrit Euāgeliſta: dicens ꝙ ita fieri oportebat. qz nō ex intētione declinandi ad Samaritanos: ſed oportebat fieri trāſitū ex vie diſpoſitiōe. Q aūt ibi euāgelizabat ⁊ diſcipulis interdixerat ideo fuit: qz ſe mulier ad illuminatiōes ſuas diſpoſita p̄ſentauit. Et ſicut dr̄. j. Timo. ij. Quia vult oēm hominē ſaluū fieri: ⁊ ad agnitionē veritat⁊ venire. ideo illi illuminationes negare nō debuit: ſicut nec beneficiū negauit ſyropheniſſe. Mar. vij. Et ſil'r aliꝭ qui vocabant per mulierē. Sz intētōe cōiter p̄dicādi Samaritanis ⁊ gentib⁹: mō non iuit: nec diſcipulos miſit. Sed poſt Reſurrectionē ⁊ Aſcenſionē: qñ indurato cor de cecitas in iudeis incepit. ⁊ v̄bum repulerūt. Et hoc eſt qō ör [Oportebat] nō ex intentiōe: ſz ex vie neceſſitate [eū trāſire ꝑ Samariam] in q̄ gētiles habitabāt. iij. Reg. xvj. Legit ꝙ Amri rex iſrael: emit montē Samarie a ſomer: ⁊ edificauit ciuitatē ibidē: vocauitq̄z nomē ſomer. ⁊ ideo vocata eſt ciuitas illa p̄mo ſomer: poſtea Samaria. et tota poſtea adiacens regio vocata eſt Samaria. Declinatio aūt dñi ad gentē illā ſicut dixim⁹ p̄figurabat ꝙ aliq̄n fides ꝑ verbū apl'oꝝ eſſet declinanda: ſicut ante dixim⁹. Eſa. xlix. Dedi te in lucē gentiū: vt ſis ſalus mea vſq̄z ad extremuz terre. Et ℔ optime cōperit. qz Samaria cuſtodia interpretatur: q̄ cuſtodē mūdi recepit q̄n ad ſemiuiuū curandum declinauit. Luc. x. Samaritan⁹ quidā iter faciēs ⁊ videns eum ſemiuiuū relictū: appropinquās alligauit vulnera eius: ⁊ ipoſuit euz iumēto. duxit ꝙ in ſtabulum: ⁊ curam egit.

D **V**enit ergo in ciuitatē Samarie q̄ dicit Sychar: iuxta p̄diuz qō dedit Jacob ioſeph filio ſuo.

Dic tangit Scōz ſcz Per nomē ciuitat⁊ Samarie: deſcriptus doctrine loc⁹ [Venit ergo in ciuitatē Samarie que dr̄ Sychar] vt ör Hiero. Sichar ℔m lxx. corrupte dr̄. a noie vero fichem vocat: vbi (ſicut dr̄ Geñ. xxxiij) filij Iacob Sychimitas occiderūt in vltionē ſtupri ſororꝭ ſue. ⁊ ꝛclusio interp̄at: qz ibi Sychimite ꝛcluſi fuerūt Et ibi etiā in gladio ſpūs qō eſt v̄bum dei: inceſt⁹ mulier⁊ ſamaritane fuit a dño reſeratus. Hoc ḡ p̄ſagio ciuitas nomē accepit. Et ℔ eſt [Venit ergo] in trāſitu [in ciuitatē ſamarie] quandaz [que dr̄ Sychar] Ezech. vij. Fac cōclusionē qm̄ terra plena ē iudicio ſanguinū: ⁊ ciuitas plena iniq̄tate. Rho. v. Ubi abūdauit iniq̄tas: ſuperabundauit ⁊ gratia [iuxta prediū] ℔ eſt agrū [qō]. ſ. [Iacob] ꝑmo emit ⁊ [dedit filio ſuo ioſeph] Geñ. xxxiij Emit partē agri in quo fixerat tabernacula a filijs emoꝝ patris Sychem cētū agnis. ⁊ erecto ibi altari: inuocabat ſup illud fortiſſimū deū iſrl'. Et hanc poſtea in egypto exñs: in egritudine mort⁊ dedit filio ſuo ioſeph: duplici labore poſſeſſam. qz ⁊ emit eam. et cū filij emoꝝ abſtuliſſent eā: ꝓpter interfectionē fratrum ſuoꝝ: quā fecerūt Symeon ⁊ Leui: ꝓpter interfectionē Sychimitaꝝ: poſſedit eam iure belli: ⁊ in gladio: ⁊ arcu ſuo Et hoc eſt qō dr̄ Geñ. xlviij Do tibi partē vnaz extra fratres tuos: quam tuli de manu amoꝛrei in gladioꝛ arcu meo. Et ℔ eſt qō ör [iuxta prediuz agri qō dedit iacob] patriarcha [filio ſuo ioſeph] Et ſignificat habitationez gentiū quā dedit ſummꝰ pz vero ioſeph chō vltra ſorē iudeoꝝ. Ps. ij. Poſtula a me ⁊ dabo tibi gētes hereditatē tuā ⁊c. Jtē Tu hereditabis in oīb⁹ gentibus

Erat autem ibi fons iacob.

Ecce quartum vbi ex loco recipit doctrine modus. Dicit ḡ [Erat aūt ibi fons iacob] hoc eſt: quē inuenit iacob. Geñ. xxvj. Inuidētes ei paleſtini: repleuerūt oēs puteos quos foderat p̄ e⁹. Et de talib⁹ fontib⁹ erat ibi aliqs qui ſignificabat fontē doctrine aque viue future ibidē. Myſtice aūt ſignificat Fons iſte quadruplicē fontē fundentem. ſ. Aquā mūdicie. Aquā ſapiētie. Aquā gr̄e. ⁊ Aquā vite eterne. Sic ⁊ fons gadiſi diuiditur in q̄tuor capita. Geñ. ij. De Aq̄ mūdicie Ezec. xxxvj Effundā ſup vos aquā mūdā: ⁊ mūdabimini ab oīb⁹ inq̄nam̄tis vr̄is. De fonte h⁹ aque dr̄ Zach. xiij. Erit fons patens domui iacob ⁊ oīb⁹ habitantib⁹ hierl'm: in ablutionē p̄ccoris. ⁊ mēſtruate. ℔ eſt: in dilutionē actualis in p̄cco. ⁊ mēſtruate: in naturali ſiue originali p̄cco. De Aqua ſapiētie dr̄ Eccl. xv. Aqua ſapie ſaluabit⁊ potauit illum. Hec aq̄ fundit de fonte doctrine. De q̄ Prouerb. v. dr̄. Deriuent fontes tui foras: ⁊ in plateis aq̄s tuas diuide. De Aqua gr̄e Joā. vij. Qui credit in me ſicut dr̄ ſcriptura: flumina de ventre eius fluent aque viue De fonte aūt fundēte has aquas. hoc ē: de chriſto. Joā. iiij. Fiet in eo fons aque ſalientis in vitam eternā. De Aqua vite dr̄ Ezech. xlvij. Oīs ad q̄s puenit aq̄ iſta viuet. De fonte iſti⁹ aque dicit in p̄s. xxxv. Dñe apud te ē fons vite. Apo. vij. Agn⁹ q̄ in medio throni eſt reget eos: ⁊ ducet ad vite fontes aquarum. Quia ergo talis aqua Mundicie: Sapientie: Gratie: ⁊ Vite: ſpiritualiter in illo loco profundi debuit: Propter hoc cōgruus locus

doctrine christi: locus vbi fons erat ꝑm dispositi/
onē loci fuit. Esa.xij. Hauriētis aq̄s in gaudio ō
fonte saluatoris. Vi fontes oēs fluūt ad loca et
corda humilia. Psal.ciij. Qui emittis fōtes i con
uallib. Ptolome⁹ pbus in Almagesti ꝓuerbijs.
Qui inter sapiētes est hūilior: inter sapiētes est sa
pientior. sīc lacune ꝓfundiores plēs recipiūt aq̄s.
Hoc autē est quod dr. Erat autē ibi fons Jacob
patriarche.

Jesus ergo fatigat⁹ ex itinere: sedebat sic supra fontē. Hora au tem erat quasi sexta.

Tangit hic q̄ntum: Ex actiby: z passioniby: ac/
ceptus recubit⁹ ad docendū. Si enī trāsiuissz: nō
docuisset. sz qz recubuit: ideo docuit. Dicit ergo.
[Jesus fatigatus ex itinere.] Nō eni veccu/
ra vtebat̄ sz pedib⁹ incedebat: ne q̄is esset bis ad
q̄s declinabat. Vñ Chrys. Mollē semp abijcies
vitā: laboriosam z ꝑstrictā inducēs: nō subiugali
bus vnī: sed ita incedit vt fatigēt ex itinere: erudi/
ens operatōe p se esse z nō supfluū petere. Ita enī
vult nos a supfluis alienos esse: vt z ipoꝝ neces/
sariorū multa abscidam⁹. [Ex itinere] aūt dic:
vt verā in se demōstret humanitatē. Aug. Nō fru
stra fatigat̄: p quē fatigati recreant̄. Nō frustra fa
tigat̄: q̄ deserēte fatigamur: quo ꝑsente firmamur.
Suscepit enī oia que infirmitatis nr̄e sunt absq;
pctō vt nos a pctō liberaret. Inuenim⁹ enī in scri/
ptura: aliq̄n fortē. aliq̄n ifirmū. Fortitudo chr̄i te
creauit: Infirmitas christi te recreauit. Fortitudo
chr̄i fecit vt esses q̄ nō eras: Infirmitas chr̄i fecit
vt q̄ erat nō periret. [Sic] ergo fatigatus ex itī/
nere [sedebat] ad quiescēdū. qui dū fatigaret vi
ator fuit. Viere. xliij. Quare q̄si colon⁹ futur⁹ es
sup terrā. z q̄si viator declinans ad manendū vt
quiescas. Chrysost. Non in throno: nō in pluma/
rio: sed vt contingat super terrā [sup fontem] qz
Ex frigiditate aque: loc⁹ erat frigidus contra itine
ris estū. Ex humore erat amenus: ad reficiendam
lassitudinem. z Ex fusione aque: z doctrine abun/
dātia: erat ꝓgru⁹: vt ꝑdictū ē. Semp ei i laboriby
fuit: z recreatōe aliēntula indigebat. Ps. lxxxviij.
Paup sum ego: z in laboriby a iuuētute mea. exal
tatus aūt humiliat⁹ sum z cōturbat⁹. Et ideo ma
rime ꝓpter mysteriū resedit sup fontē. qz z ipe fons
erat: vt dicimus Lañ. v. Oculi tui sicut colūbe su
p riuos aq̄r: q̄ lacte sūt lote. z residēt iuxta fluēta
plenissima. Sic ḡ deꝛmiata est ps ꝑma. in q̄ acci/
pit Optūitas ad hāc doctrinā veniēdi. Et addi
tur de Tpe. [Hora āt erat q̄si sexta.] Hoc est:
meridies: qñ sol i sūmo celi ꝓsistit: z vndiq; p car/
dines orbis lumē suū diffundit. z maxime calor
existit. Ō etiā ꝓgruit: qñ sol iusticie chr̄s de⁹ no/
ster lumē suū etiā ad gētes diffundit. Malach. j.
Ab ortu solis vsq; ad occasum memoriale nomē
est meū in gētib⁹. Et quādo calorē sue charitat̄ ad
omnes expādit. Ecci. xliij. In meridiano ecurit ter
ram. et i ꝓspectu ardoris ei⁹ q̄s poterit sustinere?

Uel sexta hora significat sextā etatē mundi: in
qua venit christus in mundū: vt ipsum z maxime
gentilem populū reformaret. Job. v. In sex tribu
lationibus liberabit te dominus: z in septima nō
tanget te malum: quia septia est quiescentiū: octaua
resurgentium. Hoc est ergo quod dicit.

Uenit autem mulier de Samaria haurire aquam Dicit ei iesus. Da mihi bibere: discipuli enī eius abi/erāt in ciuitatē vt cibos emerēt.

Hic incipit doctrina de gra: significata in aq̄s.
Et habet duas partes. In quarū ꝑma Tota z
perfecta ponit doctrina. In secūda aūt parte Illi⁹
doctrine ostendit cōmunicatio z deriuatio ad ali/
os: sicut z aqua deriuatur. Et hec incipit ibi: Reli
quit hydriā suam: mulier. Prouerb. v. Deriuētur
fontes tui foras: z in plateis aquas tuas diuide.
Prima harum partium diuidit in duas partes.
In quarum Prima Docet gratiā in aque myste/
rio significatā. In secūda Docet hāc gratiam aper/
te declaratā. Ibi: Domine vt video ꝓphēta es tu.
Adhuc autem prima per tria subdiuidit. In quo/
rum Primo Per aque similitudinē: instruēdi sa
mit occasionē. In secundo A beneficij promissio/
ne: mlier⁹ instruēde allicit⁹ voluitatē. Ibi: Rndit ie/
sus z dixit: si scires donum dei z̄c. In tertio A re/
uelatione secretoꝝ: doctrine sue ostendit veritatem
z autoritatem. Ibi: Dicit ei iesus Uocavirum tu
um. In ꝑma harum Quattuor sunt paragraphi:
In quorum Primo cōtinet De mulieris aduen/
tu in locū instructionis. In secundo Petitio chr̄
sti: vt habeat⁹ locus instructorij sermonis. In ter/
tio Absentia discipuloꝝ: ꝓpter familiaritatē collo/
cutiōis. In quarto Questio mulieris: vt instrua/
tur per solutionem sue dubitationis. Dicit ergo
[Uenit mulier.] Benemlier: quia subactione
sexꝰ virorū emollita fuerat: sed modo castitat̄ ama
tor ꝑsentata. Esa. xlvij. Non vocaberis vltra mol
lis z tenera [de Samaria.] Qui quidē gēciles
erant z idola colebant: z tamen cum hoc legē moy
si habebant. iij. Regum. xviij. Usquequaq; claudicat̄
in duas partes: Legit autem de gētibus bis. iiij.
Reguz. xvij. z. xviij. q licet sacerdotes domini ha/
buerint: z legem receperint: tamē mandata dei nō
custodierunt: sed idola coluerūt iuxta consuetudi/
nem gentis vniuscuiusq;. quia gētes illas in Sa
mariam transtulit rex assyriorū Salmanasar. Et
de illis fuit mulier ista: z primitie cōuersionis eo/
rum. Et hoc ē q̄d dicit [de Samaria.] qz fuit de
ciuitate ibi ꝓpe sita: q̄ fuit ciuitas Samarie Ue/
nit ad fōtem [haurire aquam.] litteraliter ꝓ/
pter defectuz corporalem. Sed in mysterio: hoc or
dinauit spūssanctus ꝓpter defectuz spiritualis
doctrine z gratie. Esa. xij. Hauriet̄ aquas in gau/
dio de fontē saluatoris. j. Corinth. x. Bibebant de
spirituali: consequente eos petra. petra autem erat
christus [Dicebat ei iesus] Ecce domini peti/
tio: vt habeatur locus instructorij sermonis [Da
mihi bibere.] quia fatigatus ex itinere sitiuit.
Esaie. xl viij. Hec est requies mea Reficite lassum.
et hoc est meum refrigerium: Tamen plus sitiuit
salutē femine q̄ potū aque. Mat. vicesimoqnto.

Sitiui et non dedistis mihi bibere. Benef. xxiiij.
Da mihi paululum aque de hydria tua vt bibam
[Discipuli enī eius abierāt.] Tertiū est In q̄
notat̄ Familiaritas collocutiōis: z hoc est [discī/
puli enī] in quoꝝ ꝑsentia de peccatis occultis ni
hil esset locutus. Sicut ꝓfessor peccatoꝝ q̄ scit: co
ram alijs reuelare non debet. Adhuc aūt ōt hoc: vt
ꝑm lr̄am sciat̄ q ab alio q̄ a femīa aquā petere nō
poterat: qz nullus aderat minister aque illi⁹. quia
discipuli eius q tūc esse poterant [abierant] ab
ipso [in ciuitatē] scilicet [vt cibos emerent]

Sed tunc querit Qualiter ad istos diuertebāt:
cum Iudei samaritanis non coutant̄: Ad hoc dicē
dum q manducādo z bibēdo non coutebant eis:
sicut nec modo faciūt cū chr̄ianis vel saracenis. sed
emendo vel vendēdo quosdā cibos: coutebantur. z
tunc sicut z nunc. ij. Lor. vj. Que ꝑticipatio iusti/
cie cum iniqtate? Et ideo ꝑm Chrys. reddit rōnem
eius: q dñs sedit sup fontē extra ciuitatē: z nō in/
trauit in ciuitatē comesturus cū eis. Adhuc aūt
querit Qualit̄ cū pauper eēt dñs: habuit vnde ci/
bos emeret: cū dicat Luc. ix. Filius hois nō habet
vbi caput suū reclinet. Ad hoc dicendū q dñs nō
habuit ꝓprium locū vel domū: sed ab amicis ꝓui
debat̄ ei de viatico: quādo trāsiuit p loca in quib⁹
non recipiebat̄ hospitio: z habebat loculos in qb⁹
hmōi expensa portabat̄. Nec hoc cōtrariat̄ ei q ꝓ nō
habebat vbi caput suū reclinaret. qz hoc de immobili/
bus intelligit̄. Si aūt querit Quare nō mendi
cabant discipuli: Dicendū q apud illos nō fuissz
datum mendicantib⁹: eo q erāt dispari cultu. Vñ
Luc. ix. Transibat per Samariā: z nō receperunt
eū: qz facies eius erat euntis in hierl̄m: z Sama/
ritani non adorabāt in hierl̄m. Hac ergo de causa
abierūt a dño vt cibos emerēt Querit̄ āt Quare
oēs discipuli abierūt: dñm soluz relinquētes. Ꝟ
ēm non erat reuerentie quā debebāt christo. Ad Ꝟ
dicendū q ꝓbabile est q per Samariā paucos: z
nō nisi familiarissimos secū duxerit: z hos pro ci/
bo simul ire oportebat. Ex dispēsatione tamē diui
ne sapiētie factū est hoc: vt de secretis chr̄ist⁹ alloq̄
mulierē posset. Hoc est ergo q̄d dicit.

Dicit ergo ei mulier illa Samari/tana Quo tu cū sis iudeus bibere a me poscis: que sū mulier Samaritana? Nō ei coutunt̄ Judei Samaritanis.

Hoc est quartū: Questio scz mulier⁹: vt instrua
tur p sue questionis solutionē. Et dicit duo. Que/
stionem. z Questiōis rationē. Questionē ponit sic
[Quomodo tu iudeus cū sis] hoc ēm cogno
uit ex habitu quo Judei distinguebant a gētibus:
vt ōt Hlo. Osee. iij. Dimitte eos: separatū est cōi
nium eoꝝ. In omnib⁹ ēm differentiā habebāt. Et
hoc acceperūt ex hoc q Exo. xj. dixit dñs Sciat̄
quanto miraculo diuidat dominus filios isr̄l ab
egyptijs. ideo etiam in nullo alijs similes esse vole
bant [bibere a me] haustam aquaz. z sic per me
immundā tua reputatōe factā [poscis:] .i. Loꝝ.
v. Cū hmōi nec cibuz sumere [que sum mulier
samaritana] z ideo q̄ tango: tua reputatōe fit
immunduz. Dicit Chrys. q mulier hec nesciuit q
christus de hmōi traditionib⁹ vllam penitus vim
faciebat. Matth. xv. Nō lotis manib⁹ mādūcare:
nō coinq̄nat hoiem. z Ibidē: Non q̄ in os intrat
inquinat hominē: sed q̄ de ore ꝓcedit [nō enim
coutunt̄] Ratio est questionis mulieris Nō enī
coutunt̄ [iudei samaritanis] z hoc non est ꝓp̄
legem: sed ꝓpter iudeoꝝ traditiones ab antiqs ob
seruatas. Deu. xliij. Illicitū est egyptijs comedere
cum hebreis: z prophanum putāt huiusmodi cō
uiuium.

Respondit iesus z dixit ei Si scī/res donuz dei: z quis est qui dicit tibi Da mihi bibere: tu forsitā pe/tisses ab eo: z dedisset tibi aquam viuam.

Hic incipit allicere affectū mulieris ad doctrinā
salutis ex beneficij ꝓmissione. Continet autem hec
pars Tria. Primo enī Aperit beneficiū Secūdo
Mulieris ō tanto beneficio soluit dubiū. Tertio
Ad beneficiū obtinendū: mulier plenū adhibet cō
sensum. Dicit ḡ [Si scires] illustratōne spūs
scientie [donū dei] in aquis significatum. z ꝺ do
nuz est (in quo oīa donant̄) ipe spūssanct⁹. Act.
ij. Baptizet vnus quisq; vestrū: z accipietis donuz
spūssancti. Si ꝺ in q̄ scires [et] scires [q̄s est] in
persona [qui ōt tibi] dispensatiue loq̄ndo [Da
mihi bibere] hoc est: quante potestatis: z quāte
gratie est. Malach. iij. Quis stabit ad videndum
eum: ille enī est qui omniuz sitim reficit Mat. xj.
Uenite ad me omnes qui laboratis z onerati estis:
z ego reficiā vos [tu forsitan.] Hoc nō dubitan
do ē dictum: sed ꝓpt̄ liberū arbitriū mobilitatem
in muliere: q̄d deus in nullo cogit. quia sicut dicit
Damascenus: Non cogit vicium: nec expellit vir
tutem. quia Coacta seruitia nō sunt grata: vt ōt Gre
gorius [petisses ab eo] qui dat omnib⁹ affluē/
ter: z non imꝓperat. Jaco. j. z Luce. xj. Petite: z
dabitur vobis [z dedisset] gratis [tibi aquā
viuam] hoc est: effectum vite in te facientem. Esa.
lv. Omnes sitientes venite ad aquas: z qui nō ha
betis argentum: venite z bibite cum leticia. z ēlra
lxx. Aqua autem viua ꝑm Augustinū est non alia
q̄ illa: que vbi oritur: excipit. Alij tamen dicunt q
a qua viua est que actum facit aque ꝑm impetum
purificandi z infrigidādi. Mundare enim habet
ex sinceritate humoꝝ z subtilitate. Et ad illius si/
militudinem: gratia siue spiritus: in intellectu z in
affectu: dicitur aqua viua: quia impetu sui amoꝝ
purificat: z pcupiscentiam refrigerat: z sic vitā in/
ducit spiritualem. Joannis. iij. Qui credit in me
sicut dicit scriptura: fluent de eo fons aque salientis in
vitam eternam. Ecce qualiter ꝓmisit beneficiuz.
Augustinus. Petit biberez ꝓmittit bibere: egee
quasi accepturus. z affluit quasi satiatur⁹. Unde
etiā tā donū q̄d ꝓmittit q̄ donantē magnificat: vt
melius alliciat z ꝓuocet ad petitōis deuotionem.

Donū inquā cū dicit ⁊ Si scires donū dei ⁊ ē est donū illū nobilitatē. Hester.ij. Largit⁹ ē munera iuxta magnificentiā principalē. Donāte ār qñ dicit ⁊ qs est qui dicit tibi ⁊ Ille eni est dnes in oēs q̄ inuocāt illū.j. Eoz.j. In oīb⁹ diuites facti ē/stis in illo: in oīi ꝟbo ⁊ in omni scia: sic restimo/niū chr̄i cōfirmatū est in vobis, ita q̄ nihil vob de sit in vlla gratia. Sic ḡ eruditis: ⁊ perit: ⁊ ꝓmittit: ⁊ allicit: ex dignitate doni ⁊ dantis.

Dicit ei mulier. Dñe neqz in q̄ haurias habes: ⁊ pute⁹ altus est: Ūñ ergo habes aquā viuā? Nunq̄d tu maior es patre nostro Ja/cob q̄ dedit nobis puteū: et ipe ex eo bibit et filij ei⁹ et pecora eius?

Rñdit Jesus ⁊ dixit ei. Ois q̄ bi/bit ex hac aqua sitiet iteruz. Qui aūt biberit ex aq̄ quā ego dabo ei nō sitiet in eternū: sed aqua quā dabo ei: fiet fons i eo aque salien/tis in vitam eternā.

J Nic tangit dubij certificatio vt magis auide do/nū reqrat. Habet aūt duos pagraphos. In q̄rū Primo Dubiū mlieris exponit. Et i Secūdo De terminatio dubij p dñm adhibet. In dubio ipso tria cōtinent. Quoz Primū est Ratio difficulta/tis habēdi talē aquā qualē ꝓmittit. Secūdū Q cōfidens in ꝟbis eius bñ hāc q̄rit. ⁊ qz magnū est qđ ꝓmittit. Tertiū Comparationē sui ad magnitudi/nē eoz q̄ ꝑsentē dederūt ꝓponit. ⁊ Dicit ei mulier ⁊ carnalē de aq̄ habēs intellectū. ⁊ Dñe ⁊ Jā hic mulier incipit eleuarī i reuerētia ad loquentē. Quia cui ꝓmū dixit Tu: eristimās plebeū hūmilē: hunc modo vocat dñm. aliq̄d magnū alijs suppositus cernēs in ipo. Jo.xiij. Vocatis me mgr ⁊ dñe: ⁊ be ne dicitis. Sum ereni. Hester.xiij. Dñs vniuerso rū tu es. Et ideo etiā dictis el⁹: vt despicies loq̄n/tē: nō ꝓtradicat. Nō eni dicit. Stulticia est qđ loq̄/ris. qz nihil est imꝑsentiarū vñ aliaz q̄ istā aquā habere possis. ⁊ istā etiā habere nō poteris: ⁊ ideo stulte ꝓmittis. Sz reuerēter: ex ꝓmissiōe ꝓcipiens eū esse magnozū dñm: statim surgit in reuerētiam dicēs ⁊ Dñe neqz in q̄ haurias habes ⁊ qz in vasculis (vt dicit Chrys.) nō coutunt Judei Sa/maritanis. ⁊ ideo scīuit q̄ sua hydria nō hauriret. B est hydria mlieris. neqz aliā iudeis licitā adesse vidit ⁊ puteus altus est ⁊ Qui fons pus: ideꝫ vocat b pute⁹: sicut dicit Aug⁹. qz omne qđ fūdit aquas est fons. Sed putei nomē addit. qz pute⁹ dicit quādo fossum est ꝓfunde in terrā ad locum in quo fundit de terre visceribꝫ. Altum aūt ⁊ pro fundū idē sunt. sed Profundū vocatur ab alto i imū respicieti. Altum aūt vocat quādo ab imo i altum respicit. Sic ergo alt⁹ hic, ꝓfundus est. ⁊ sic cum ad locū fusionis aque liber nō patet aditus. ⁊ Unde ḡ habes aquā viuā? ⁊ Non negat eū habere: sed ꝑsentibus detenta querit Unde sit sibi facultas habēdi aquā viuā promissam: Dñi aūt intentio est de spiritu loqui: ⁊ gr̄a eius: cuius hau ritoriū est spūs: Aqua aūt viua est gr̄a purificans ⁊ refrigerās. Sch̄.xxiij. Da mihi aquā de hydria tua vt bibā. De puteo aūt dr Nume.xxj. Pute⁹ quē foderūt principes ⁊ parauerūt duces in dato/re legis ⁊ in baculis suis. Puteus eñ ille est pro/funditas mysteriozꝫ: qui fossus est p intellectuz et studiū legis ⁊ principū ꝓphetarū. In baculis qui significāt rectitudinē veritat⁹ fidei ⁊ vite. Exod.xij Baculos tenētes in manibꝫ. Aqua aūt viua est q̄ facit effectus vite: qui sunt Facere germinare Si/tim restringere. Fecundare. De ꝑmo dr Osee vltio. Ego quasi ros: ⁊ israel germinabit quasi liliū. De scdo Esa.lv. Oēs sitientes venite ad aquas. De ter tio ibidē. Esa.lv. Quō descendit imber ⁊ nix de ce/lo: ⁊ illuc vltra non reuertit: sed inebriat terrā ⁊ in/fundit eam: ⁊ germinare facit eā: ⁊ dat semē serenti ⁊ panē comedenti. Sic est verbuz meū qđ egredit de ore meo. Non reuertet ad me vacuū: sed faciet q̄/cunqz volui: ⁊ prosperabit in his ad que missi illd. Sic ḡ est aqua viua ⁊ Nunq̄d tu ⁊ q. di. Magni fuerūt qui nob hanc aquā dederūt. ⁊ advsus pro/prios adhibuerūt. essi meliorē habuissent: vsibus proprijs adhibuissent. Et hoc ē qđ dr ⁊ Nūquid tu maior es patre nostro jacob? ⁊ Nec enim samaritana i hoc q̄ se in gen⁹ Jacob imūcet: signū facit q̄ ꝓmissiones dei expectabat: ⁊ gentilem ritū tanqz nihil ducebat. Multi eñ ex filijs isrl: samaritanis erāt cōiuncti. ⁊ ex illis se descendisse signifi/cat ⁊ Jacob eñ erat pater decem tribuū. q̄/rum multi fuerunt cum samaritanis: ⁊ cōmixti fu erunt cū illis. ⁊ ex his descendens: gloriat se patrē iacob habuisse ⁊ qui dedit nobis puteū ⁊ tanqz posteritati sue. Ben.xxvj. legit q̄ Jacob fodit pu/teos: quos inuidētes philistei: terra repleuerūt: ⁊ postea sunt apti. ⁊ sic missi p hereditatem ad poste ros ⁊ ipse ex eo bibit ⁊ qđ nō fecisset si meliorē habuisset ⁊ filij eius ⁊ quibus libēter optimas aquas ꝓcurasset ⁊ pecora eius ⁊ Hoc aūt totū spūaliter intellexit chr̄ist⁹. j. Eoz.x: Omnes eundē potum spūalem biberūt. bibebāt eñ ō spūali: con sequente eos petra. Petra eñ erat chr̄ist⁹. Nume. xx. Bibet oīs multitudo ⁊ iumēta. ꝑs.xxxv. Do mines ⁊ iumēta saluabis dñe. Homines quidē sunt rōnabiliter viuentes. Jumenta aūt bestiales: q̄ ru dimenta fidei vix cognoscūt. Et hoc est q̄ illa igno rans: ad chr̄isti dixit intellectū Et b iurauit Moy ses Numeri.xx. Aperi eis thesaurū aque viue vt sa tiati: cesset murmuratio eoruz. Hic eñ fons a pa/triarchis per ꝓphetas vsqz ad hoies ⁊ iumenta de/riuatus est ⁊ Rñdit ihs ⁊ dixit ei ⁊ soluendo questionē: ⁊ reducens ad spūalem intellectū. Joā. vj. Verba que locut⁹ sum vobis: spūs ⁊ vita sunt. hoc est: spūaliter intellecta: vita sunt ⁊ Oīs qui biberit ex aqua hac ⁊ sensibili ⁊ sitiet iterū ⁊ re deunte causa sitis: ⁊ ideo non est magnū hāc aquā dare: nec ego ō illa intelligo ⁊ qui aūt biberit ex aqua ⁊ spiritus sancti ⁊ quā ego dabo ⁊ credenti/bus ⁊ non sitiet in eternū ⁊ dūmodo ꝑmaneat cum aqua quaz ego dabo ei. Ideo dicit Diere.ij.

Quid tibi vis in via egypti vt bibas aquam tur/bidā: Et quid tibi vis cum via assyrioꝝ vt bibas aquam fluminis: Iste eñ aque humane: consola tionū temporaliū: nō sedant sitim desiderij huma ni. Sed aque gratie spūalis: fim intellectuz ⁊ affe/ctum: sedant animę desideriū. Esa.liij. Fons boz/torū: puteus aquarū viuentiū: que fluunt ꝑcu de libano. Bene.ij. Fons ascendebat de terra: irri/gans vniuersā superficiē padisi. Ista est eñ aqua sanctispūs in donis eius. Eccl.xv. Aqua sapientie salutaris potauit illū. Sed cōtrariū illi⁹ videt esse illud. Eccl.xxiiij. Qui bibunt me: adhuc sitiēt. ꝑs.xlj. Sitiuit ania mea ad deum fontē viuū. Ad hoc dicenduz q̄ est Desideriū rei non habite vt ha beat: ⁊ est Desideriū rei habite vt plus habeat: ⁊ ē Desideriū rei habite vt continuet. Et qōlibet illo/rum desideriozꝫ vocat sitis. Et quod dr. Qui edūt me: adhuc esuriēt. ⁊ q̄ bibunt me: adhuc sitient. in/relligit de scdo ⁊ tertio desiderio: ⁊ non de primo. Et ꝗtum ad primum loquit hic Et ideo sequitur ⁊ Sed aqua quā ego dabo ei ⁊ spūalis gratia spūssancti ⁊ fiet in eo ⁊ qz spūssanctus habitabit i eo qui est ⁊ fons ⁊ aque ⁊ talis ⁊ salientis ⁊ z ideo viua. saliens eñ aqua viua est ⁊ in vitā eternā ⁊ Quia sicut dr Chrys. Cum spūssanctus in coz ho minis intraueric: oīm fonte magꝫ manat. Hester x. Fons paruus crescebat in fluuiū maximuz: ⁊ in aquas plurimas redūdauit. ꝑs.xlv Fluminis im petus letificat ciuitatē dei.

Dicit ad eum mulier Domine: da mihi hanc aquā vt non sitiā neqz veniam huc haurire

Hic iam tangit a muliere in donum dei (q̄uis non intellectū) elicitū cōsensum Et hoc est quod dr ⁊ Dñe ⁊ Adhuc ꝑmanet in ꝓfessione dñi: vocās eū dominū. ꝑs.viij. Dñe dñs noster: q̄ admirabile ē nomen tuuz in vniuersa terra ⁊ da mihi hanc a/quam ⁊ Quāuis quid sit nō intelligā: tamen iam ꝓfeci vt credā magnū aliq̄d esse: ⁊ in tua potesta te cōstitutam: ⁊ ideo peto ⁊ da mihi hanc aquā ⁊ Nec eñ fluit de fonte aque viue: quā multi male dereliquerūt: ⁊ aquā voluptatis mūdane querūt. Hiere.ij. Duo mala fecit populus me⁹. Me dere liquerūt fontē aque viue: ⁊ foderūt sibi cisternas: cisternas dissipatas: cōtinere nō valentes aquas. Voluptas eñ refrigerij carnalis: cisterna est mul tis distributionibꝫ dissipata. Sic etiaz vt aquas insipide cōsolatōis: ad delectationē ñ diu ꝓtineat; ⁊ hydria cordis hauriens has aquas: sepe dolori/bus ⁊ angustijs ꝓstringat. Eccs vl. Confringetur hydria sup fontē: Quia sicut dr Prouer.xiij. Ri/sus dolore miscebit: ⁊ extrema gaudij luctus occu pat. Hec aūt sapiēs mulier: (q̄uis nō plenarie in/tellectam aquā sapie ⁊ gr̄e diuine cōsideret) sperās in ea: Et sitim extinguere Et a laboribꝫ inutilibus huius mūdi liberari. Et hoc est qđ dr ⁊ vt non si/tiam neqz veniā huc haurire aquā ⁊ Unde Aug⁹. Ad laborem necessitas cogebat: ⁊ laborem infirmitas recusabat. Utinā audiret illud Mat. xj. Venite ad me oēs qui laboratis ⁊ onerati estis: ⁊ ego reficiā vos. Sciuit eñ hec mulier ⁊ expta fu erat q̄ Lupiditas facultatū: Concupiscentia deli tiarum: ⁊ Ambitio honorū: nunqz saciant: ⁊ sem per cum labore haurire oportet. Et de Lupiditate quidē Eccl.xliij Insatiabilis est oculus cupidi in parte iniquitatis. Osee.iiij. Comedent⁊ nō satura bunt. De Concupiscentia delitiarū dr Mich.vj. Tu comedes ⁊ nō saturaberis. De Ambitiōe aūt honoris dr. Prouer.xiij. Uenter impioꝝ insatia/bilis. De hmōi dr Aug⁹. Aqua i puteo: voluptas est seculi in ꝓfunditate tenebrosa. Hanc hauriunt hoies hydria cupiditatis Nisi eñ ꝓhauserit cupi/ditatē: non potest puenire ad voluptatē. Et ido hec mulier fugere nitit hanc aquā. Hec aqua hau/ritur de quattuor fontibꝫ. scz Immūdicie: Imita/tionis querle. Curiositat⁹ vane. Damnatōis eter/ne. Fons Immūdicie: cōcupiscētia carnalis ē. De quo habet Leuit.xx. Qui coierit cū muliere in flu/xu menstruo ⁊ reuelauerit turpitudinē eius: ipa q̄z aperuerit fontē sanguis sui: moꝛte moriat. Mu/lier ista imunda in sanguine: est ꝓcupiscētia carna lis in feruoꝛe sanguinis posita. De fonte Imitati onis querle dr Prouerb. xxv. Fons turbat⁹ pede ⁊ vena corrupta: iustus cadēs coram impio. Ju/stus quipe cadit coꝛā impio: qñ ad exemplū eius peruertit. De fonte Curiositat⁹ vane dr Eccl.xxvj. Sicut viator sitiens ad omnē fontē os aperiet: et ex oīi aqua ꝓxima bibet. Quis curiosus: singula ad se ꝓtinētia querit explorare. De fonte Dānatio/nis eterne dr Apoc.viij. Stella magna ardens ce cidit tanqz facula: ⁊ cecidit in tertiā partē fluminū ⁊ in fontes aquaꝝ: ⁊ nomē stelle dr absinthiū: ⁊ fa cti sunt amari. Hic fons potat Supbos: ⁊ Im/mundos: ⁊ Iracūdos. quia hec vicia sunt dānato rum in inferno: quibꝫ ⁊ hic in culpa ⁊ in futuro in pena potant. Non est ḡ mirū si mulier hec: tormen tum querit fugere h⁹ sitis. ⁊ causat laborem hau/ritiōis: querens per aquā chr̄isti: solui ab vtroqz. Et hoc est quod dicit ⁊ vt non sitiam ⁊ nō veniam huc haurire ⁊ al's tormē tū ꝙ/rit h⁹ sitis

Dicit ei ihesus Vade voca virū tu um ⁊ veni huc. Respōdit mulier ⁊ dixit Non habeo virū Dicit ei ie/sus Bene dixisti quia non habeo virū Quinqz eñ viros habuisti: ⁊ nunc quē habes non est tuus vir. Hoc vere dixisti.

M Hic incipit eam ad fidez manuducere p reuela tionē secretoꝝ: que nemo poterat scire nisi per spi ritum diuinū. Diuidit hec pars in duas ꝑes. In quaꝝ Prima continet Mulieris ad fidē instru/ctio. Et in secūda Discipuloꝝ instruendoꝝ ammi ratio. Ibi: Et continuo venerūt discipuli. Prima harum subdiuidit in Tres partes. In quaꝝ Pri ma Per reuelationē secretoꝝ: se ꝓphetalem spiritū habere mulieri ostendit. In scda Per ordinationē veri cultus: se ostendit legislatorē Ibi: Dicit ei mu lier Dñe vt video. In tertia Manifestet se christus

esse declarat. Ibi: Scio quia messyas venit. In p̄ma Tria continent. sc̄z Per reuelationē secretorū ad fidem excitatio mulieris. Per verecundiam se/creti reuelati palliatio: z Mulieris turpitudinem palliantis blanda reprehensio. Dicit ergo⌊Dicit ei ihesus⌋ altius eam ad fidem erigens. Jam enim dñm est confessa ⌊voca virum tuū⌋ Ds Chrysostom⁹ de viro materiali hic exponit Dicēs q̄ virum suum: qui ea abutebat: vocat: qui alteri mulieri legitime fuit cōiunctus: Tamen in facie hoīs sibi cohabitabat: z tanq̄ vir suus habeba/tur: q̄uis mulier sibi cōscia esset: q̄ ille vir suus esse non posset. Et de hoc loquens dr⌊voca virū tuū⌋ Hoc est: qui pro viro tuo habeb̄ ab homini/bus Quia per illū discere debes Et mandata diui na: per illū ad te debent deuenire. Qui q̄uis in cō scientia tua z corā deo non sit vir tuus: tñ in facie ecclesie pro viro habeb̄. Et iudiciū ecclesie est appro bandum z honorandū: q̄uis aliquādo ecclesia vt homo decipiat. ⁊. Timo.v. Mulier in silentio di/scat cum omi subiectione. docere autē mulierē non permitto: neq̄ dominari in vir̄. ⁊. Lor.xiiij. Mu lieres in ecclesijs taceant. neq̄ em̄ permittit eis lo/qui: sed subiectas esse: sicut z lex dr. Gen.iij. Sub viri potestate eris. Si quid aūt volunt discere: do mi viros suos interrogent. Augustin⁹ autē aliē exponit dicens Q̄ cum sciret eam virū nō habere: non poterat de viro materiali intelligere: sed de ra tiōis supiori parte intelligit: que ꝓfundis supe/rioribus inhęrescit: vt ad illius ꝓfilium vitam or dinet z emendet. Sunt aūt hec verba Aug⁹.⌊Va/de voca virum tuū⌋ Tu sensualis: voca virum ra tionalem intellectū: quo vt viro regar̄: eu que mo do carnaliter sapis. hūc ego lux z caput illumina/bo. Quasi diceret: Hec que dico: nō carnaliē (vt tu animalis facis) sed spūaliter sunt intelligēda: z du ctu rōnis sunt accipiēda. Et ideo para mihi intel/lectum: z veni intelligendo adhuc spūalia que di/co. Hec sunt verba Aug⁹. Et ꝑm hoc: mulier ē in/ferior portio rōnis: quam hec mlier ad luxuriam retulerat sensualitatis Et vex intellectum. hoc est: rōnis superiorē partē diminerat: z libidini sensua/litatis se totam cōmiserat. Et hoc in ea scire nō po/terat ignotus sibi domin⁹ nisi per ꝓscientiam secre/torum. Psal.vij. Scrutans corda z renes deus. Esaie.xlvj. Redite redite p̄uaricatores ad cor.⁊. Lor.xj. Caput mulieris est vir. caput vero viri est christus Caput aūt christi est deus⌊veni huc⌋ ad illuminationes: vel per virū vel q̄ intellectū acci/piendas. Esa.xxj. Si queritis querite: conuertimini z venite. p̄s.xxxiij. Accedite ad eū z illuminamini: z facies vestre non ꝓfundent⌊Respondit muli/er z dixit⌋ Crimen suū palliando. Et ꝑ ad verū/q̄ sensum refert. Gen.iij. De folijs fici fecerūt sibi ꝓzomata: quibus suam tegerent nuditatē. Ps̄.cxl. Non declines cor meum in verba malicie: ad excu sandas excusationes in peccatis⌊Non habeo vi/rū⌋ ꝑm expositionē Augustini: planum est. Scōz aūt expositionē Chry. Palliatio turpitudis. Ta/men verū dr Hiere.ij. Adamaui quippe alienos: z post eos ambulabo. Osee.ij. Ipsa non vxor mea: z ego nō vir eius⌊Dicit ei ihesus⌋ Ecce blāda cor/re

ptio. Ubi dictū: in aliquo sensu bene dictū ē: ost̄/ditur. z tūc correptio adhibeb̄. Et iterū ad blandi/mentū ꝓmonis redit: z in quo rectū sit dictū osten ditur: z tamē veritatis correptio z ostensio non ta cetur. Bal.vj. Si preoccupat⁹ fuerit i aliquo de/licto: vos qui spūales estis instruite illum in spi/ritu lenitatis Similiē fecit Apostolus.⁊. Lor.xj. Laudo vos fratres: quia per oīa memores mei estis: z sicut tradidi vobis. p̄cepta mea seruatis Et post illam laudē: statim adhibet reprehensionē qualiter mulieres orabant capite nō velato. Item ibidem: Laudo vos: z in hoc non laudo: formam dans in hoc Ut plati non aspere reprehendant: z in reprehēdēdo laudēt q̄ sē cōmendanda. Luc.x. Jn/fundens oleum z vinū: Quia mansuetudine z be nivolentia leniuit vngens: quē vino asperitat⁹ re/prehendit lauās⌊Bene dixisti qz non habeo virū⌋ Nemo em̄ in toto est malus. neq̄ aliqs ē in toto corruptus. Hiere.xxxj. Usq̄quo delitijs dis/solueris filia vaga: Vagabunda em̄ fuerat mulier hec⌊Quinq̄ em̄ viros habuisti⌋ ꝑm Chrys. quinq̄ abusi fuerant ea. Hiere.iij. Fornicata es cū amatoribus multis, tamē reuertere ad me z ego reci piam te. Osee.ij. Vadam post amatores meos: q̄ dant panes meos mihi: z aquas meas z lanā me/am z.⌊z nunc quē habes⌋ ꝑ est: quē in facie ho minum habere videris⌊nō est tuus vir⌋ Mat. xiiij. Non licet tibi habere eam. Scōz expositionē Augustini: ꝑm quā mulier est inferior pars rōis: que non habet virū regentē: quādo non conuertit ad intellectū: qui supioribus contēplandis z con sulendis inhęrescit. Hec mulier q̄nq̄ viros habz: quia q̄nq̄ sensuū delectabilibus inheret p̄ abusū. Et ideo etiaz sub alia metaphora significat. Luce xiiij. per quinq̄ iuga boum: qz rōis inferior pars sicut bos: fit iumentina. z alligato iugo arat z la/sciuit ad modū luxuriantis vite: sicut dr Judicū xiiij. Nisi arasseris in vitula mea: nō soluisseris ꝓ/positionem meā. Primus aūt vir ꝑm hec est Pri mus sensus: qui est Vanitas visus in iocis z ludi cris incontinentiā inducentib⁹ z spectaculis. Ecc̄a. xxvj. Fornicatio mulieris in extollentia oculorum eius: z in palpebris illius agnoscit. Secūdus au tem vir est Auditus turpiū verborum.⁊. Lor.xv. Lorrumpūt bonos mores colloquia praua. Unde de fornicaria muliere dr Prouer.vij. Irretiuit eū multis sermonib⁹: z blandicijs labioꝝ & ꝓtraxit eum. Tertius vir est Olfatus incendiuz ad libidi nem. Jdeo in malis mulierib⁹ olfatoriola Esa.iij. reprehendunt Prouer.vij Respersi cubile meum myrrha z aloe z cinnamomo Veni inebriemur vbe ribus: z fruamur cupitis amplexib⁹. Lasciuientes em̄ mulieres fragrātiam sibi vberum excitant. vt quando prope viros sunt: ipsis odorib⁹ ad libidi nem ꝓuocent. Quartus vir est Gustus: cuj⁹ vētri subnexa sunt genitalia. Quia sicut dr Hiero. Ven ter mero estuans: facile despumat in luxuriā. Die ro. Non enim ignes nec vulcanei montes ita estu/ant: sicut iuueniles medulle: vinoz dapib⁹ inflam mate. Hinc est q̄ dic̄ Gregorius: q̄ sicut dr Hie re. vlc. Nabuzardā ꝓnceps coquorum babylonis succendit templū dñi: qō est castum corpus, quia

Ignis libidinis ex calidis escis z potib⁹ castitatē destruit. Un Amos.vj. Tres de istis sensib⁹ formi cantibus in vnum coniungunt. Dicit em̄ sic Qui dormitis in lectis eburneis: z lasciuitis in stratis vestris. Qui comeditis agnū de grege z vitulos ō medio armenti. Qui canitis ad vocē psalterij Si/cut Dauid putabant se habere vasa cantici: biben tes in phialis vinum: z optimo vngēto deliburi. Quasi dr. Q̄ in strato lasciuitis causa est: quia li/bidines per delicatos cibos z potus: z organicas melodias z odores vngentoꝝ in vobis fouetis. Quintus vir fornicās est Tactus: In cuius dele/catione ipsius fornicatōnis delectabile consistit. Ezech.xvj. Diuisisti pedes omni transeunti: z mul tiplicasti omnes fornicatiōes tuas: z fornicata es cum filijs egypti vicinis tuis magnaꝝ carnium: z multiplicasti fornicatiōes tuas ad irritandum me. Isti sunt quinq̄ viri quib⁹ in delectatione car nis abusa est mulier⌊Nunc aūt quē habet non est suus vir: est error vl hęresis in credendis Qui vir non est vir animę rōnalis: Cui sicut dicūt Boet⁹ z Damascen⁹: noticia veri z boni naturaliter inser ta est. Hoc aūt viro seducit z abducit ne redeat ad lumen veritatis.⁊. Regū.xxv. Qui ꝑm nomē suum stultus est: z stultitia est cum eo. Isti ergo sunt vi ri quib⁹ hec mulier est abusa ꝑm Aug⁹. opinionē. Et hoc est quod dr⌊Hoc vere dixisti⌋ Veritas em̄ cōmendanda est in cōfessione. Ep̄b.iiij. Depo/nentes omne mendaciū: loquimini veritatē vnus/quisq̄ cum proximo suo.

Dicit ei mulier Domine video qz propheta es tu Patres nostri in monte hoc adorauerūt: z vos dicitis quia hierosolymis est locus vbi adorare oportet

D Hic tangit altior pfectus mulierꝭ: Qz quem p̄mo quēlibet ō populo Judeoꝝ: z postea dominū vocauerat: modo ꝓphetā: quasi consciū secretoz⁹ eoz diū cōfitet. z Christus ei p ordinationē cultus se ostēdit legislatorē. Unde hec ꝓcula habet tres pagraphos. In quoꝝ Primo ponit De cultu q̄/stio mulieris. In Scōo De cultu ponitur solutio dñi. Et in Tertio Causa reddit solutōis. Dicit g. ⌊Dñe vt video⌋ Tria dr. Confessionē q̄stionis. Causam. z Questionē. Confessio est q̄ dic̄⌊Dñe vt video⌋ hoc em̄ vidit per secretoꝝ reuelationē⌊vt video⌋ hoc est: vt signo conjcio: qz tu scis se/creta hominuz. Sciuit em̄ q̄ ꝓphete secreta hoim etiam absentiū per spm̄ dei cognouerūt. iiij. Reg. v. Nonne cor meū in pśenti erat q̄n descēdit homo de curru suo: z occurrit tibi: Et.⁊. Regū.ix. dñs re uelauerat auriculā samuelis⌊ꝓpheta es tu⌋ hoc est per spm̄ diuinū conscius secretoꝝ. Luce.xxiiij. Qui fuit vir ꝓpheta potens in ope z sermone corā deo oīi populo. Joā.vj. Hic est vere ꝓpheta qui venitur⁹ est in mundū⌊Patres nostri⌋ Ecce q̄/stionis fundamentū Quia patres nostri p̄iarche qui tante fuerunt autoritatis q̄ facta eoꝝ merito posteris deberēt esse in exemplū⌊in monte hoc⌋ hoc est: in montib⁹ excelsis. z in hoc mōte mlti eoꝝ⌊adorauerūt⌋ sicut Abraā. Gen.xxij. Tolle filiū tuū quem diligis ysaac: z offeres illū ibi in ho locaustū sup vnum montiū quē dixero tibi. Exod. xxiij. Ascende ad me in montē: z esto ibi. Quidam tamē dicūt q̄ mons ille fuit mons Garisim. Deq̄ Deut.xj. dr: in quo facte sunt benedictōes. Uel for te mons in quo obtulerunt patriarche sacrificia. Glo. tamē videt generaliter exponere: Quia p̄ces in monte adorauerūt: templa adhuc non habētes (quod mulier credebat ꝓpetuis epibus obseruā/dum)⌊vos dicitis⌋ q̄ iudei estis⌊qz in hiero solymis⌋ apud vestram metropolim⌊est locus vbi⌋ ꝑ est: in quo⌊oportet adorare⌋ ita q̄libi nō valet adoratio. Ecclī dicat mlier Vos iudei nō sequimini autoritatē patriarchaꝝ: q̄ tante fuerūt dignitatis apud deū q̄ eis dñs apparuit: z eos in montib⁹ adorare z offerre sacrificia p̄cepit. Gene. xxij. Offer filiū tuuz super vnū montiū quē dixero tibi. Prop̄e qō ipe mons: Ultionis diuine nomē accepit: sicut ibidē dr. Jn monte videbit dominꝰ. Gen.xix. Non stes in oīi circa regione: ꝛ in mon te saluū te fac. Hiere.xxxj. Benedicat tibi dñs pul critudo iusticie: mons sanct⁹. p̄s.lxvij. Mons in quo beneplacitū est deo z̄. Esaie.ij. Erit in nouissi mis diebꝰ ꝓparatus mons domus dñi in vertice montiū: z eleuabit sup colles: z fluent ad eū oīes gentes. Sic g̃ autoritate Patrū z Scripture fideꝛ nos adoram⁹ in montib⁹: z vos dicitis. q. d. Hoc mix est: q̄ hoc ausi dicere estis: q̄ hierosolymis ē locus congruus vbi oportet ex iussu dñi adorare: cum lex nullū determinauerit locū. z exquo lex nō determinat: sed dr pergendū esse ad locū quem ele gerit dñs: potius fuerit locus ille eligēd⁹ in mon te hoc: q̄s in ciuitate: vbi tumultus frequentantiū impedit orationē: Sicut z helias.iij. Reg.xix. Lū orare vellet: prexit ad montē dei oreb Et attende q̄ mulier hec putabat localem esse cultū dñi: z con uenientioꝛē locū esse in monte q̄s alibi: Judei etiaz carnales: errorem quē habēt non correxerūt: qz nō vbiq̄: sed locuz congruū orationi dicatū putabāt esse in hierosolymis. Unde Salomon in templo orandū dicebat. iij. Reg.viij. Dañ.vj. Daniel ꝛtra templū tribus vicib⁹ orabat per diem. p̄s.cxxxvij. Adorabo ad templū sanctuz tuū: z ꝓfitebor nomi ni tuo Unde error fuit in hoc q̄ vtriq̄: z Samari tani z Judei localem dei cultū existimabāt. Et hoc acceperūt Gene.xxviij. Ubi iacob dixit: Quāterri bilis est loc⁹ iste: nō est hic aliō nisi dom⁹ dei z por ta celi Uere dñs est i loco isto z ego nesciebā. Pro iudeis ē aūt qō dr Esa.lxiij. Dom⁹ sanctificatōis nr̄e gle nr̄e vbi te laudauerūt p̄res nr̄i: facta est in exustionē ignis. ij. Mach.iij. Eo q̄ in loco vere sit quedā dei vtus. Nā ipe qui hz in celis habitatōz: visitator z aditor est loci illi⁹: z venientes ad male faciendū pcurit z pdit. Vos g̃ errores vbos circa cultum correxit dominus vt verus legislatorꝛ: do minus. Et hoc est quod sequitur.

Dicit ei ihesus Mulier crede mihi quia veniet hora quando neq̄ in

monte neqz in hierosolymis ado
rabitis patrem

P ⁊Dicit ei ihesus ⁊ sicut oīs veri illuminatoꝛ et
doctoꝛ. Ysa.xlviij. Ego dñs deus tuus docens te
utilia: ⁊ gubernās te in via quā nescis. Lañ.j. In
dica mihi quē diligit aīa mea vbi pascas vbi cu
bas in meridie ne vagari incipiā. Ps.xxiij. Vias
tuas dñe demōstra mihi: ⁊ semitas tuas edoce me
Hic est eīm vnigenitus q̄ solus est in sinu patrꝭ: et
ideo hec oīa scit corrigere ⁊ enarrare. Joānis.j.
⁊Mulier crede mihi ⁊Dicit aūt Tria. Scilicet.
Ablationē erroris. Verum intellectuz veritatis. ⁊
Doctrinā vere adoratiōis. Ex ablatione erroꝛꝭ di
cit Tria. Scz. Sermonis dicendi confirmatoꝛz.
Temporis implētionē. ⁊ Erroris coꝛrectionē. De
primo dr ⁊Mulier crede mihi ⁊ qz iam te ad fi
dem qua me propheta cōfiteris fableuaui. Pro
phete aūt qui p̄missus est in lege est credendum: ⁊
verbis suis fides adhibēda. Deut.xviij. Prophe
tam suscitabo eis de medio fratꝝ suoꝝ similē tui:
⁊ ponam verba mea in ore eius: ⁊ loquet ad eos
oīa que p̄cepero illi. Qui aūt verba eius que lo
quetur in noīe meo: non audierit: ego vltor erit tā.
Exquo ergo tu me cōfiteris ꝓpheta ⁊ crede mi
hi ⁊ quia illi ꝓphete fides est adhibēda ⁊ ⁊ggveniet
hora ⁊ Ecce tempꝭ adimpletio. Non eīm semp ꝓ
pheta dependebit ad futuꝝ: sed tēpus est nūc im
pletum. Hala.iiij. Cū venit plenitudo tpis misit
deus filium suū. Ps.lxiij. Benedices coronе anni
benignitatꝭ tue. ⁊ Corona eīm anni transiuit in cir
culum quādo tempe impleto veritas impleuit ꝓ
missionem ⁊ quādo ⁊ reudata veritate ⁊ neqz in
monte hoc ⁊ in quo precessit figura patrū. Heñ.
xxvi. Surge iacob ⁊ ascēde bethel ⁊ habita ibi: fac
qz altare deo qui apparuit tibi: ⁊ ibi adora deū. iij.
Regū.iij. Salomon abijt in gabaon vt īmolaret
ibi. Illud quippe erat excelsuz maximū. Per mon
tem eīm adoratōis patres ostendere voluerūt alti
tudinē cordis que in adorāte esse debet: Non q̄ lo
calis essz adoratio. Et quia hoc posteri in abusum
traxerūt: putāres localem esse deuz q̄ adorat: Ideo
corrigendū est ꝛ Undesequit ⁊ qñ neqz in mon
te hoc ⁊ in quo vos locale numen adoratꝭ ⁊ neqz
in hierosolymis ⁊ in rēplo: qō in figura demō
strationis celestiū: ad locum oratiōis elegit deus:
Non q̄ ibi localiter adorand⁹ esset cīm: sed q̄ ibi in
typo: celestium dispositio demonstraret: ꝓpter que
deus esset adorādus. Et cum etiā hoc in abusum
traheret cecitas Judeoꝝ: ⁊ dicat Judeoꝝ esse deuz
tm̄ ⁊ nō gentiū. ideo corrigendū est erroris viciū.
Hiere.xxvj Sion quasi ager arabit: ⁊ hierusalem
in aceruū lapidū erit: ⁊ mons templi in excelsa sil
uarū. Rho.iij. An iudeoꝝ deus tm̄: Nonne ⁊ gen
tiū: Imo ⁊ gentiū. qm̄ quidē vnus dr̄ ē q̄ iusti
ficat circūcisionē ex fide: ⁊ preputiū per fidē. Un
de de reprobatiōe templi ex pte infidelitatꝭ iudeo
rum (qui credebāt alibi nō inueniri deuz nisi ado
rando versus templū) dicit. Malach.j. Non ē mi
hi voluntas in vobis: ⁊ munus non suscipiam ꝛ
manu vestra. ab ortu eīm solis vsqz ad occasū ma
gnum nomen meū est in gentibꝫ: ⁊ in oīni loco ꝛo
mini meo offert oblatio mūda. ps.cxij. A solis or
tu vsqz ad occasum laudabile nomē dñi ⁊ adora
bitis ⁊ latrie adoratiōe. ps.cij. In oīni loco domi
natiōis benedic aīa mea dño. Ad hunc etiam sen
sum Salomō cum domū domini dedicaret ado
rantes inuitauit quādo dixit. iij. Reg. viij. Si ce
lum ⁊ celi celoꝝ te capere non pñt: qnto magis do
mus hec quā edificaui: Sed ꝛ populus carnalis
nō intellexit: putans Judeoꝝ esse deum tm̄: Et nō
debere adorari nisi in templo vel versus templum
⁊ patrem ⁊ quē mulier ⁊ alij adorantes deuz: sub
noīe patrꝭ adorauerūt: ⁊ ideo patrē dr esse adoran
dum. Ysa.lxiij. Pater noster es tu: nos vero lutū
⁊ fictoꝝ noster ⁊ opera manuū tuarū omnes nos.
Malach.ij. Nunqd nō vnus est pater omniū nos
strum. Et qz pater est omniū: ⁊ in oīnibꝫ: Jdeo ab
oīnibus ⁊ vbiqz adorandus

Vos adoratis quod nescitis: nos adoramus quod scimus: quia sa
lus ex iudeis est

Hic mulieri exponit intellectū veritatis dicens
Tria. s. Errorem gentilitū. Judeoꝝ intellectum spi
ritualem. ⁊ Huius assignat cām specialem. Di
cit g̃ ⁊Vos ⁊ gentiles vel Samaritani q̄uis legē
recipiatis ⁊ adoratis quod nescitis ⁊ quia fin
legem intēditis deum terre colere: quem ꝓ timo
rem dekti ⁊ terre colere cepistis ⁊ legitima eius in
lege tenere. sicut dr̄. iij. Regū. xvij. Et sic etiam alij
gentiles adorantes idola. qō nesciunt adorant: qz
Jdolum non habet diuinitatē. j. Loꝝ. viij Etsi sūt
qui dicant dij siue in celo siue in terra Si quidem
sunt dij multi ⁊ dñi multi. nobis tamē nō est nisi
vnus deus: ꝙ quē oīa: ⁊ nos per ipsum. ⁊ in quo
oīa: ⁊ nos in ipo. Sap̄. xiij. In magno insticie
bello viuētes: lor ⁊ tāmag̃ mala pacē appellāt Ecc.
xxij. Tempora hui⁹ ignorantie despicies dr̄: nūc
annunciat hoībus vt oēs vbiq; pniam agāt. Et
ibidem ante parū Qui edi ⁊ terre cum sit domin⁹
nō in manufactis templis inhabitat. nec manib
humanis colit indigens aliquo: cū ipse det oīm
bus vitā ⁊ inspiratiōē ⁊ omnia ⁊ Nos ⁊ Judei q̄
intellectū legis habemus. Quibus se cōnumerat
dñs: quia ad ipm pertinent. Unde glo. quoꝝ pa
tribus ꝓmissus est christ⁹. Rhoma.ix. quoꝝ pa
tres et quibꝫ christus est ſm carnē ⁊ adoramus
qō scimus ⁊ per legē ⁊ ꝓphetas. Glo. Non oīs:
sed electi ⁊ adorau⁹ quod scim⁹ ⁊ quia nob cogni
tio dī est per testamentū ꝓmissa: in q̄ ꝓmissus est
nobis christ⁹. Baruch.iij. Animeq̄or esto popu
lus dei: quia que deo placāt manifesta sunt nobis
Gal.iij. Abrae dicte sunt ꝓmissiones ⁊ semini ei⁹:
⁊ qz salus ex iudeis est ⁊ Hic tangit cām. Sa
lus eīm est ex iudeis: qa saluator est ꝓdictus nasci
er iudeis. ⁊ ille est lux vera q̄ illuminat oēm hoīem
venientē in hunc mundū ad sciam veritatis. Jo.j.
Luce.j. Justurandū qō iurauit ad abraā patrem
nostrum daturū se nobis. Heb.ij. Nusqz angelos
apꝑhendit: sed semen abrae apꝑhendit. Heñ.xxvj.
In semine tuo benedicent oīs gentes. Unde etiā
q̄uis salus sit ex iudeis: non tamen dat solis iu

deis. Ysa.xlix. Parum ē mihi vt suscites mihi tri
bus iacob ⁊ feces israel cōuertendas: dedi te in lu
cem gentiū vt sis salus mea vsqz ad extremū terre.

Sed venit hora ⁊ nunc est

Hic tertio tradit cultum vere adoratōis. Et di
cit Quartuoꝝ. Scz. Temporis reuelande iam ve
ritatis implētionē. Vere adoratiū conditionem.
Adoratiū ad eum qui adorat congruitatē. ⁊ Eo
rum que tradenda sunt ꝺ cultu dei plenam ratio
nem. Dicit ergo ⁊ Sed venit hora ⁊ hoc est: in
veniendo est hora Et hoc dicit: quia hora ista non
est indiuisibilis. Sed iam ꝓ Incarnationē ⁊ Ba
ptismuz incepit: ⁊ per complementū Passionis ⁊
Resurrectionis ⁊ Ascēsionis est: diuulgande per
mundū veritatis: ⁊ cōtinue in veniendo. Rho. xiij
Hora est iam nos de somno surgere. nūc eīm pro
pior est nostra salus q̃ cum credidim⁹. Nox p̄cef
sit: dies aūt apꝓpinquabit ⁊ ⁊ nunc est ⁊ quia
iā in Sacramētis incepit: in quib⁹ veritas pate
scit Ysaie.xxix. Additus est annus ad annū: solēni
tates euolute sunt. Jam eīm finiti sunt anni ꝓmis
sionum: ⁊ reuolutus est annus in quo veritas est
manifestanda. Ezec.xxj. Non prolongabitur vltra
oīs sermo meus. verbū quod locutus fuero cō
plebit. Et hoc est quod dicit ⁊ ⁊ nunc est ⁊ quia veri
tas christus ē: post quem alius expectād⁹ nō erit.

Unde veri adoratores adorabūt patrē in spiritu ⁊ veritate Nam ⁊ pater tales querit qui adorāt eū. Spiritus est deus: ⁊ eos qui ado
R rant eū: in spiritu ⁊ veritate opoꝝ tet adorare.

Hic tangit vere adoratiū conditionē. Tangit
autē Quattuoꝝ. Condicionē scz veroꝝ adoratoꝝ.
Ipsam adorationē. Eum qui adoret. ⁊ Condicio
nem vere adorationis. De primo dr ⁊ Quādo ⁊
quia tēpus plenitudinis christi: gratie ⁊ veritatꝭ
hoc exigit ⁊ veri adoratores ⁊ Adoratoꝛ est q̄ ad
hoc tendit quod adorat. Uerus aūt adoratoꝛ qui
non est fictus: sed intus per deuotionē est: qualis
apparet exteri⁹. Dicit ergo ⁊ quādo veri adora
tores ⁊ quoꝝ oratio accedit ad eum qui adoratur.
ps.cxviij. Approp̄inquet deprecatio mea in cōspe
ctu tuo domine iuxta eloquiū tuuz da mihi intel
lectuz. Unde qui recte adorat: per intellectū ei quē
adorat approp̄inquat. Uñ ⁊ Damascen⁹ q̄ Ora
tio est ascensus intellectus in deum. Intret postu
latio mea in cōspectu tuo Ecci.xxxv. Oratio humi
liātis se nubes penetrabit: ⁊ donec approp̄inquet
non consolabit: ⁊ nō discedet donec altissim⁹ aspi
ciat. ps.cix. Dirigat oratio mea sicut incensum in
cōspectu tuo: eleuatio manuū tuarū sacrificiū ve
spertinū. Uerus adoratoꝛ autē est sicut dixim⁹:
non fictus. Et ad hoc exigunt Quattuoꝝ. Quoruz
Unuz est Q̃ cor sit cum labijs in cogitatiōe. Se
cundū est Q̃ mens sit cum oratiōe in delectatiōis
intentiōe. Tertium est Q̃ non confidat in oratio
nis rhetorice psuasione. Hoc est: q̄ oret in simpli
citate. Quartū aūt est Q̃ oratio non impediat cō

traria operatione. De primo dr̄ de quibusdā. Ysa.
xxix. qui hoc quod orabāt: in corde non habebant.
Populus hic labijs me honorat: coꝛ aūt eoꝝ lon
ge est a me. Et est translatio. lxx. Nostra aūt transla
tio habz sic. Eo q̄ approp̄inquat populus iste: oze
suo ⁊ labijs suis glorificat me: coꝛ autē eoꝝ longe
est a me. Secundū aūt est quādo intētio orantis:
quiescit in re tēporali. Tunc eīm oratio (que debet
esse de eternis) non est circa idē in quo anim⁹ oran
tis delectat. Hiere.xij. Prope es tu ori eoꝝ: ⁊ lon
ge a renibꝫ eoꝝ. Renes eīm loca sunt delectatiōis.
Delectatio eīm orantis in deo debz esse qui adora
tur. ps.xxxvj. Delectare in domino ⁊ dabit tibi pe
titiones cordis tui. De tertio dr̄ Matth.vj. Oran
tes nolite multa loqui sicut ethnici faciūt. Ui eīm
putant orationibꝫ rhetoricis psuadere. Et hi non
orant in simplicitate. Job.xlj. Non parcam ei ver
bis potentibꝫ ⁊ ad deprecandum compositis. Sicut
oratiōes rhetorice componunt. Tales eīm in mul
tiloquio putant exaudiri. De quarto dicit Joā.ix.
Scimus quia peccatoꝛes deus nō audit. ij. Ma
chab.ix. Orabat sceleſt⁹ dominū a quo misericoꝛ
diam non erat consecuturꝰ. Isti ergo sunt veri ado
ratores: quia Ueritas est recti cudo sola mente p
ceptibilis vt dr̄ Anselm⁹. Primū autē: ad oratio
nem apponit rectitudinē Cordis. Secundū: recti
tudinē Intentionis. Tertium autē: rectitudinem
Simplicitatis. ⁊ Quartū: rectitudinem Operis.
Sic ergo dr̄: veri adoratores ⁊ adorabunt ⁊ hoc
est: oratione approp̄inquabūt. Psal.v. Adorabo
ad templum tē. Adoratio eīm est Que ꝓtute: ⁊ fer
uore deuotiōis ascēdit Que caloꝛe charitatꝭ igne
scit: ⁊ fragrantia aromatū omniū virtutuz coram
deo odoꝛē spargit. De primo dr̄ Lañ.iij. Que est
ista que ascendit per desertuz sicut virgula fumi ex
aromatibꝫ myrrhe ⁊ thuris. De scdo in ps.xxxviij
Concaluit coꝛ meū intra tē. De tertio dicit etiam
in Ps.xliij. Myrrha ⁊ gutta ⁊ casia tē. Supple:
spirant. ex quib⁹ delectauerūt te filie regum in ho
noꝛe tuo. Talibꝫ eīm odoramentis deus delectat.
⁊ patrem ⁊ Ecce Quis adorat. Cui⁹. s. nomē dul
cescit adorāti: Qui paterno affectu suscipit oranti
onem. Qui ad esse gratie formatꝭ ⁊ generat orantē.
Qui puidentia patris erudit ad oratiōnē. De pri
mo hoꝝ dicit Sap̄.xvj. Substantia tua eīm: dul
cedinez tuā quam in filios habes ostēdebas. Hec
eīm est dulcedo que sonat in nomine patrꝭ. De scdo
Jo.xj. Pater gratias ago tibi: quoniā audisti me:
⁊ ego sciebam quia semp me audis. Jn paterno ci
affectu semp exaudit filium: dum vere sit filiꝰ ⁊ nō
alienus. ps.xvij. Filij alieni mentiti sūt. quia oze se
dicunt esse filios: ⁊ non habēt spūm patris De ter
tio dr̄ Joan.j. Dedit eis potestatez filios dei fieri.
Et Jbidē: Et d̃o nati sunt Mat.vj. Pater noster
qui es i celis. Formatur eīm pater celestis ad celestia.
De quarto dr̄ Rhoma.viij. Quid oremus: ſm q̄
oportet nescimus. ipse autē spūs postulat pro nō
bis gemitibus inenarrabilibꝫ. Spūs autē ille est
spiritus patris. Et sic patet q̄ pater est adorādus
⁊ in spiritu ⁊ veritate ⁊ Condicio est vere adoran
tis Et in duobꝫ est. Spiritus eīm dr̄ abstractionē
a carne. Luce.xxiiij. Spūs carnem ⁊ ossa nō habz:

Et ideo in spiritu adorat qui a carne z carnis de/
sideriis z phantasticis conceptionibz abstrahit: in
quibz animales homies occupant. j. Lor. ij. Ani
malis homo non percipit ea que sunt spūs dī. stul
ticia em̄ ē illi. Bar. v. Spiritu ambulate z carnis
desideria non perficietis. Iste em̄ spūalis est: qui
omnia dīiudicādo intelligit. z Cuius spūs creat:
spūi increato imminergit z vnit. De pmo. j. Lor. ij.
Spūalis homo dīiudicat omnia. Et Ibidē: Nos
non spūm hui⁹ mundi accepim⁹: sed spūm qui ex
deo est: vt sciamus que a deo donata sunt nob. De
scdo. j. Lor. vj. Qui adheret dō vnus spiritus est.
Lz veritate]adorationis: vt sēz Recta z Pura. et
Non Phantastica sit adoratio: sed Uera. sicut di
ctum est Esaie. xxxviij. Obsecro dñe memento q̄ co
ram te ambulauerim in vitate z in corde perfecto
z quod bonum est in oculis tuis fecerim. Lam z
pater querit illos qui adorant eum] Tāgit
adorantiū: ad eum qui adorat congruitatē: Quia
tales querit pater qui adorent cum sic: sicut ipe ve
re pī est in exaudiendo. Et talis fuit paulus. Rho
ma. j. Cui seruio. in culturaz exhibeo in spū meo in
euangelio filij eius. Item Rho. xij. Deprecor vos
representate corpora vestra: hostiā viuentē: bñpla
centem: deo rōnabilem: culturā vestrā. Sic em̄ in/
ducit Chryſ. Pater ergo tales querit qui talē ex/
hibeant culturam siue adoratōnē: quia Adoratio
siue Latria est cultura dei. Non ergo pater querit
localiter adorantes: sed talem vt dictum est cultum
adhibētes. j. Timo. ij. Volo viros adorare in omī
loco: leuātes puras manus: sine ira z disceptatio/
ne. j. Lorinth. xiij. Orabo spū: orabo z mente: psal
lam spū psallam z mente. Rationez autē omniū
horum determinat cum dr [Spūs est deus]
Spūs em̄ principiū est vite. Joan. vj. Spūs est
qui viuificat. caro aūt non prodest quicq̄. Et ideo
quia Spūs: vite ē principiū: vita fluit ab ipo in
nos per hoc q̄ est spūs: si nos in spū z veritate ten
dimus per affectuz in ipum. Oratio aūt vt dr Au/
gustin⁹: est pius mentis affectus in deū directus.
Unde dr [z eos qui adorant eum] nō in mon
te hoc neq; hierosolymis: sed [in spiritu z veri/
tate oportet adorare] Quia em̄ pater ē spūs:
nec imaginez nec locum querit in quibz adoretur.
Esa. xl. Cui sil'em existimastis deum: aut quā ima
ginem ponetis ei: Esaie. xxvj. Spū meo in precor
diis meis: de manevigilabo ad te. Unde qui ado/
rat in Carne vel Carnis imagine: vel Loco: nō in
spū adorat. Rbo. viij. Qui in carne sunt: deo place
re non possunt. Qui aūt in spū sunt: oīs deo pla/
cent. Unde ibidē. Quicunq; spū dei agunt: hi filij
dei sunt. Similiter qui in vitate a deo non sunt:
non erudiunt. Ps. iij. Ut quid diligitis vanita
tem z queritis mendaciū: Ueritas em̄ est rectitu
do in qua res se habet: in habitudine in qua est in
mente diuina: z ad quam a mēte diuina facta est.
Joannis. xvj. Cum venerit ille spūs veritatis do
cebit vos omnē vitatē: z que ventura sunt annun
ciabit vobis Sed querit Cum deus sit veritas
quare non dr Ueritas est deus: sicut dr, Spūs ē
deus. Ad hoc dicendū q̄ cum Deus dr spūs: In
hoc vbo abstrahit z absoluit mlier ab errore Sa
maritanoz: qui dixerunt deum esse localem. Sa/
maritani em̄ non peccauerūt contra veritatē ado/
rationis: Sed contra spūalitatem eius qui ado/
ratur: quē localem esse credebant Et isto dr. Spiri
tus est deus: z nō Ueritas est deus. Queritur autē
adhuc. Quia z nos videmur peccare in adoratōe:
quia Imagines z Templa veneramur. Sed ad
hoc dicendū q̄ non veneramur Imagines: tanq̄
quedā virtus numinis illis p̄sideat. Sz sicut dic
Damascen⁹ ad. ptotypum referētes. Tepla aūt ve/
neramur sicut in quibz representat dispositio cele/
stium. Hoc em̄ non est error. Et ad hoc primū fa/
cta sunt tabernaculuz z templū: quibus carnales in
errorem b induxerunt: sicut in p̄missis dictum est.

Etsi obiciat Q̄ tunc apud nos error iste corri/
gendus sit ne fiat sicut apud antiquos. Dicendus
q̄ nō oportet. qz iam gr̄a spūs ō celestibz apparuit
reuelata: z ideo apud nos in errorē istud trahi nō
p̄t. Apoc. xxj. Ecce tabernaculū dei cū hoibus: et
habitabit cum illis. Nocq̄ est qd dr hic.

Dicit ei mlier Scio quia messias venit qui dicit christus. Cum ergo venerit: ille nobis annunciabit omnia. Dicit ei ihesus. Ego sum q̄ loquor tecum

Ecce pars in qua iam eleuata mulier: ad messie
aduentum est inducta. Et habet duas partes. In
quarum Prima Mulier de aduentu messie po
nitur cōfessio. Et in Scda Christi, pter mulieris
confessionē facta illuminatio. In prima dicuntur
Tria. Certitudo fidei. In quē est fides. hoc est: ar/
ticulus. z Gratia exhibēda merito fidei. De pri
mo dr [Scio] Similiter dr Job. xix. Scio q̄ re
demptor meus viuit. Sed querit Qualiter di/
citur scire hec mlier: Cum dicat Richar. de sancto
Victore: q̄ Fides est lumen supra opinionē z in/
fra scientiam veritatis existens. Magister aūt Hu
go de sancto Victore: q̄ est supra scientiā: z infra
intelligentiā veritatis. Ad hec aūt z similia di/
cendum q̄ mulier hec: notans fidei certitudinē: dr
Scio. ij. Timo. j. Scio cui credidi: z certus sum.
Magister autē Richar. vocat scientiā veri: q̄ non
est ex pte sed perfecte. Que est scientia sanctoz p vi/
sionem: que fit per spēm. Et hanc vocat magister
Hugo Intelligentiā veritatis. Opinionē aūt vo/
cat vacillantē habitum humane cōceptiōis: quia
super illuz est fidei certitudo. Quānis em̄ sit p spe/
culū in enigmate: tamē nihil est certius fide q̄ cer/
ne innitit veritati. Hoc est ergo quod dicit. Scio:
[quia messias venit] Ecce creditus a muliere
articulus. Messias em̄ hebraice: christus est gre/
ce: z latine vnctus in sacerdotē z regem. Ps. xliij.
Unxit te deus deus tē. Hec autē sciuit mulier: qz
samaritani q̄nq; libros moysi receperūt. In Ben.
xlix. dr. Non auferet sceptrū de iudaz dux de femo
re eius donec veniat qui mittendus est: z ipse erit
expectatio gentiū. Et hec translatio. lxx. Abachuch
ij. Si moram fecerit expecta eum: quia veniens ve
niet non tardabit [qui dicit christus] Hec est

interpretatio euāgeliste, pter sermonē grecū: in q̄
scripsit. Esaie. lxj. Spūs dñi sup me eo q̄ vnxerit
me deus: ad euangelizanduz mansuetis misit me.
U [Cum ergo venerit] sicut pheratū est de ipo
[ille annunciabit nobis] hoc est: annūciare hz
nobis [omnia] z sibi credendū est per oīa. Sicut
em̄ spūs vitatis docet oīa: ita ille a quo fluit spūs
omnia docet Jo. xiiij. Ille vos docebit oīa: z sugge/
ret vob omnia q̄ dixero vobis. Jo. j. Unigenit⁹ qui
est in sinu p̄tis ipse enarrabit. Ille em̄ solus scit: z
potest: fm deitatē. z ille solus habet vnctionez fm
humanitatē. j. Jo. ij. Unctio docebit vos de oibz.
Et ita fm deitatem: potest: z scit. q̄ est in intimis
p̄tis. z fm humanitatē habet spūm ō omnib docen
tem. Esa. lxj. Propt hec sciet pplus me⁹ nomē meū
in die illa: quia ego q̄ loquebar ecce assum. Hoc ē
ergo qd dr: mulier Et qz eleuauit mentē ad pro/
phetandū de messia: ideo veritatē de ipo messia re/
uelatam meruit accipe. Et hoc ē qd sequit [Dicit
ei ihesus] illuminādo eā de psona messie per eius
accuz. s. annunciationē oim [Ego sum] messias
[qui loquor tecum] Jo. ix. Et vidisti eū: z q̄ lo
quit tecū: ipse est. Sed querit Quare nō a prin/
cipio hoc dixit mlieri. Hoc etiā causabant Judei
q̄ tenuit eos in suspēso. Jo. x. Quousq; animas no/
stras tollis si tu es christus: dic nobis palā. Sed
ad hoc dicendū sicut dr Chryſ. q̄ oportuit paulatim
manuducere mlierē legē non cognoscentē. quia si
statim a principio hoc dixisset: deliramentū videret.
Nunc aūt postq̄ Per collocutionē scripturaz. Per
secretoz reuelationē. Per cultus ordinationē. ma
nuducta est: tunc vidit q̄ sapia dei ordinate ista p/
fecta sunt: z tunc ordinatius credidit. Adhuc ait
querit Cum verbū abbreuiatū fecerit dñs sup ter
ram Esa. x. Uidet hunc ordinē non tenuisse in mu
liere hac. qz longū fecit sibi sermonē. Ad hoc aūt di
cendū q̄ sermo de vbo abbreuiato dupl'r consider/
atur. Scz. Ex pte verbi: z Ex parte auditorū. Ex
parte q̄dem vbi: semp est breuis sermo. Ex pte aūt
auditorū: qñ sapientes sunt z instructi auditores
in scptura: breuis est sermo. Ex parte aūt audiētiū
rudium non instructoz: sicut fuit hec mlier: opor
tet esse longū instructoriū sermonē. j. Lor. iij. Ego
fratres nō potui vob loqui quasi spūalib: sed q̄si
carnalib tanq̄ puulis in chro lac vobis potū de/
di: non escam. nondū em̄ poteratis. Ideo q̄ longa
indiguit manuductiōe. Et mire fuit benignitatis
q̄ vnā solā peccatricē sic māuducere voluit: Simi
le aliq̄d faciens ei qō fecit. Lu. vij. Ubi peccatricē
suscepit Et ab ea se tangi p̄misit Et accusatā in cor
de pharisei excusare voluit. Et laudare de obsequo.
Et laudatā a petis absoluere, Et absolutam in pa/
ce dimittere.

Et continuo venerūt discipuli ei⁹ z mirabant q̄z cum muliere loquebatur Nemo tamē dixit: q̄d queris aut q̄d loqueris cum ea:

X Dic tangit Discipulorū redeuntiū ammiratio.
Et habet tres ptes. s. Discipuloz reuerentiā. z Tertiū qō ex his causa/
tur: licet non dicat Horū amboz cām. Dicit g.
[Et continuo] quia cōpatientes dño: qz fatiga/
tus erat Lassitudie z estu vie. z Longa prandij ex/
pectatione [venerūt discipuli] dño z magistro
seruire z ministrare cupientes Exemplu capiētes
a patriarcha: q̄ vroi dixit. Accelera: tria sata fari/
ne ō similia cōmisce: z fac subcinericeos panes azy
mos. Ben. xviij. Ui a toriby em̄ cito parandū ē: qz
Et exhausti sunt labore vie: z estus Et adviam p/
ficiendaz festinant. Et hoc est qō dr [z cōtinuo]
Prouerb. xxij. Uidisti virum veloce in ope suo. co
ram regib stabit. nec erit ante ignobiles] z mira/
bant] clementiā sez z dignationē. Aug⁹. Bonuz
ammirabant: nō maluz suspicabant. Beda. Non
mirabant q̄ cū muliere loquebat: cū quib loqui
ꝓsueuerat. sed qz cum alienigena: ignorātes myste
riū eccl'ie de gentib future. z hoc est [q̄ cum mu
liere loquebat] Dignatio em̄ hec maxima fuit:
[nemo tamē dixit] Ecce reuerentia: qz ex mag̃
reuerentia nihil dixerūt. Hester. xv. Valde mirabi
lis es dñe: z facies tua plena gr̄az.] Quid que/
ris] dans occasionē z ausum te interrogādi p re/
sponsionē tibi factā. Non em̄ ex ignorātia vnq̄ q̄/
siuit dominus: sed interrogauit vt alijs daret oc/
casionē interrogādi z querēdi [aut quid loque/
ris] excitans alios vt tecum fiducialiter loquant
[cum ea] tali peccatrice z alienigena mulierc̃ula
Joā. xvj. Non est opus tibi vt quis te interroget.
Jo. ij. Non erat opus vt qs testimoniuz phiberet
de hoie. ipse em̄ sciebat q̄d esset in hoie. Sz cum
petrus z ioannes semp apud euz audaciā queren/
di habuissent: quare de isto mysterio non fecerunt
questionē: Petrus em̄ Jo. xxj. q̄siuit ō ioāne Do
mine Dic aūt quid: Joanni aūt petrus innuit vt
quereret qs eum ess̄ traditur⁹. Ad hoc autem fm
Chryſ. dicendū videt q̄ istud fuit in p̄ncipio pre/
dicationis dñi anteq̄ petrus z ioānes ausum q̄/
rendi apud ipsum accepissent: z anteq̄ mysteriuz
vocationis gentium accepissent.

Reliquit ergo mulier hydriā suaz z abijt in ciuitatem.

Hic ponit fructus cōuersionis hⁱ mulieris. Et
est p̄dicatio facta per mulierē. Diuidit autem hec
pars in tres ptes. In quaz Prima ponit Voca/
tio facta per mlierē. In Secūda Instructio discipu
lorū: que ex vocatione mulier accepit causam. Ibi:
Interea rogabāt eū discipuli zc. In tertia Fruct⁹
credētiū exortus ex vocatiōe mulier. Ibi: Exierūt
ergo de ciuitate illa. In p̄ma harū Duo tanguntur:
Mulieris vocatio: z Vocatoz facilis obeditio.
In prima harū Tria tanguntur. Scz. Vocant ad
vocandū expeditio. Uocantis ad eos qui vocātur
appropinquatio, z Ipsa vocatio. De primo dr sic
[Reliquit ergo hydriā suā] vt expedita cur/
reret [mulier] Hydria aūt hauritoriū frigide cō
solationis: cupiditatē significat terrene possessio/
nis. Eccs. xij. Conterat hydria sup fontē. Luce. v.
Relictis omnibus secutus est eum. Phil. iij. Que
mihi fuerunt lucra: hec arbitrat⁹ sum vt stercora:
vt christū lucrifacerē [z abijt] vocandis appropi/
ando [in ciuitatē] hoc est: in ciuium vnitatem: in

qua multitudo fuit vocādox. Mat.ix. Circūibat ihesus per ciuitates z castella: docens in synagogis eox z predicans euangelū regni. Moraliter aūt abijt a seipsa in ciuitatē. hoc est: ciuiū vnitatem. vt bonis ciuibus se iungens: ad aurorē saluti reuertere/retur. Act.ix. Surge: ingredere in ciuitatē in vicū qui vocat rectus: z ibi dicet tibi qd operaī te face/re. Eccs.x. Labor stultox affligēt eos: qr nesciunt in vrbem pergere

Et dicit illis hominibus. Venite z videte hominem qui dixit mihi omnia quecunqz feci: Nunquid ipe est christus?

Ecce Modꝰ vocatiōis ⌊Venite⌋ Et ōt Tria. Scz. Ad fidem inuitationē Eius ad quē inuitat predicationē: z Meditandi qꝫ ipe est christus dat occasionē Dicit g̃ ⌊venite⌋ exeundo de vobis z vestris. Gen.xij. Egredere de terra z de cognatione tua. Hiere.lj. Venite z nolite stare: recordamī p/cul dubio: z bierī m ascendat sup cor vestrū ⌋ z vide/te ⌊oculis exterioribus z interioribus. Luce.xxiij. Palpate z videte qꝫ ego ipe sum. Esa.lx. Videbis z afflues: z mirabitur cor tuum. Baruch.iiij. z.v. Sta in excelso z circūspice hierusalē ad orientem: z vide iocūditatē a dño deo tuo venientē tibi ⌊ho/minē ⌋ hoc est: in humana carne latentē ⌋ q̃ dixit mihi oīa quecunqz feci ⌋ Dicere.xxxij. Annūciabo tibi grandia z firma que nescis. Esa.xlv. Quis audiū fecit hoc ab initio: extunc p̄dixi illō Nunqd non ego dñs: z nō est vltra absqz me deꝰ?

Sed videt dicere falsum: qr nō dixerat ei nisi de viris quos habuerat. Multa alia vero mala fece/rat que non dixit ei. Ad hoc dicendū qꝫ mulier hec nō tam intēdit dictū q̃ rei veritatem dicētis. Eadē aūt virtute qua dixit ꝑ: de oīmbus alijs dicere potuit ⌊Nunquid ipse est christus?⌋ Quod asserti/ue dicēre potuit: sub interrogatiōe posuit vt occa/sionez det meditandi. qr meditando ex his q̃ dixit mulier: facilius vocant quādo recogitāt qꝫ nemo nisi solus deus secretū scit conscientiaꝝ. Hiere.xvij. Prauū est cor hominis z inscrutabile: qs cogno/scit illud: ꝑs.vij. Scrutans corda z renes deus. j. Regū.xvj. Deus intuet cor. Et ideo signo posito certo vnde cognosci poterit: aliud cor cōmittit de/liberationi: vt z ipsi virū suū. hoc est: rōnem vocēt. sicut z mulier vocare virū suum missa est. ꝑs.lxxvj. Meditatus nocte sum cū corde meo: z exercebar z scopebam spiritum meum.

Exierunt ergo de ciuitate z veni/bant ad eum

Tangit Vocatiōis fructus in tota multitudie ciuitatis. Dicit g̃ ⌊Et exierūt de ciuitate ⌋ ꝓria relinquētes: z humilitatē fidei xpi imitan/tes. Hiere.xlviij. Relinquite ciuitates z habitate in petra habitatores moab. Heb.xiij. Non habe/mus hic manentē ciuitatē: sed futurā inquirim⁹. ⌊z veniebant ad eū ⌋ vt bonis spūalibus frue/rent. Lu.vj. Veniebant ad eum oēs q̃ habebant infirmos. quia virtus de illo exibat z sanabat oēs. Mat.xj. Venite ad me oēs qui laboratis z one/rati estis z ego reficiam vos. Eccl.xxiij. Transite ad me oēs qui cōcupiscitis me. Dicit aūt qꝫ ex/euntes de ciuitate venerūt ad eum: quia ipse ante portā ciuitatis fuit: qr propter scandalū iudeox nō ad alienigenas intrare noluit. Et hoc est quod di/cit.

Interea rogabant eum discipuli: dicentes Rabbi: manduca.

Hic tangit Ex facto isto occasionata discipl'oꝝ instructio. Dicunt aūt hic Tria. Scz. Obsequio/sa ad ministerū exhibitio: dominū deo ex obsequio exhibita. Discipulox ad instructionez excitatio. z Tertio Domini ad cibū spūalem discipulox nos in/structio. Dicit g̃ ⌊Interea ⌋ dum hec ageret ⌊rogabāt eū discipuli eius ⌋ vt obsequiosi et fatigato compatientes ⌊dicentes ⌋ ex affectu eū ad refectionē inuitantes. Esa.xxviij. Reficite lassum: z hoc est meum refrigerium ⌊Rabbi ⌋ cui magiste/rij honor debet. z refectio corpalis: pro spūali refe/ctione. Bal.vj. Comunicet is qui cathezizat verbo ei qui se cathezizat in oīmbus bonis ⌊manduca ⌋ Hoc em debet discipulus mgr̃o vt in corpalibus ministret. ⌋. Lox.ix. Si nos vob spūalia semina/mus: magnū est si nos carnalia vestra metamus? Ps.lxxx. Sumite psalmū z date tympanū. Blo. Sumite spūalia: z date temporalia

Ille autem dixit eis. Ego cibū ha beo manducare quē. vos nescitis Dicebāt ergo discipuli ad inuicē: Nunquid aliquis attulit ei man/ducare?

Hic tangit Ex obsequio exhibito: discipulox instructio Siue Ad instructionez excitatio. Et di/cunt hic Tria. Quox p̄mū est Excitatio ad instru/ctionem. Scom Excitatox interrogatio. Tertiuz Benigni magistri illuminatio. Dicit g̃ ⌊Ego cibum habeo ⌋ ex patris ordinatione z obedientia ⌊manducare ⌋ hoc est: mihi incorpare ⌊quē vos nescitis ⌋ Quia credētes mihi z ad fidē paratos: (sicut samaritani iam parati sunt) habeo mihi in/corporare. Tob.xij. Ego cibo inuisibili z potu qui ab hominib⁹ videri non potest vos. Eccl.xv. Liba uit illum pane vite z intellectus: z aqua sapientie salutaris potauit illum ⌊Dicebāt aūt discipu li adinuicē ⌋ Excitati em ad illuminatiōes nouas de esca spūali percipiēdas: z nō intelligentes escā: (sicut nec mulier intellexit spūalem aquā) quesiue/runt ad inuicem. reuerentiā exhibentes domino. z ideo ab ipso nō querentes: sed cor ā ipso: vt ipe au/diens: ꝓria benignitate ꝑberet illuminatiōes. et hoc ⌊Nūquid aliqs attulit ei māducare: ⌋ Sicut Matth.xvj. Cum dicebat qꝫ caueret a fer/mento phariseox: putabant qꝫ de panib⁹ non secū portatis loqueret: quia adhuc sine intellectu spiri/tuali fuerunt z animales. j. Lox.ij. Animalis ho/mo non percipit ea que sunt spiritus dei. stultitia

em est illi z non potest intelligere: quia spūaliter ex/aminatur. Unde Matth.xvj. Quare nō intelligi/tis: quia non de pane dico vobis. Et verum est qꝫ Samaritane conuersio: attulerat ei manducare: qr illam Desiderauerat: z illam sibi iam Incorpo/rauerat: Quia cū tria sint in comestiōe: Desideriū: Refectio: z Incorporatio. Duo: scz primum z ter/tium habet christus ad nos: desiderando z incor/porando. Unum autem: medium scilicet: habe/mus nos in incorporatiōe ad ipsum: Quia nos ipse reficit. z non nos reficim⁹ ipsum. Unde dictū est Augustino voce celesti. Cresce z māducab me. nec tu mutabis me in te: sicut cibum carnis tue. sz tu mutaberis in me. Sap.xvj. Oīa transfigura ta nutrici gratie tue deseruierunt: ad voluntatem eoruz qui a te desiderati sunt: vt scirent filij tui q̃s dilexisti domine: quia nō nativitatis fructus pa/scunt homies. sed sermo tuus hos qui in te credi/derint: conservat.

Dixit eis iesus Meus cibus ē vt faciam voluntatez eius qui misit me vt perficiam opus eius

Ecce collata de eodem quo dubitaverūt illumi/natio. Dicit autem duo. Primo em tangit De ci/bo spirituali illuminationē. Secūdo aūt tangit Illuminationis explanationē Dicit g̃ ⌊Meus cibus est ⌋ per desiderū spiritualis famis: z spi/ritualem incorporationez ⌊vt faciā voluntatē ei⁹ ⌋ patris ⌊q̃ misit me ⌋ in hominū Vocationē Conuersionem Et ad patrem reductionē. j. Thes. iiij. Hec est volūtas dei sanctificatio vestra. Apo/ca.ij. Dabo illi manna absconditū: quod est in pa/radiso dei mei. Hoc em est dulce manna: angelox esca. qō est cōuersio peccatox. Quia sicut dicit Lu ce.xv. Gaudium est angelis dei sup vno peccatore penitentiā agente. Sap.xvj. Angelorum esca nu/tristi populum tuum: z paratum panem prestiti/sti ō celo illis sine labore: habentem in se omne de/lectamentum z omnem saporem suavitatis. Sa/por enim suavissimus est sapor ō conversione in/fidelium z peccatorum. Et hoc significatū est Ge/nesis.xxvij. Affer mihi duos hedos optimos vt fa/ciam inde escas quibus libenter vescat pater tu⁹. Hedi enim duo: sūt duo genera peccatox. Quo/rum Unum est Conversio infidelium: z Aliud Contritio peccatorum fidelium: Qui hedi Per cō/fessionem excoriantur. Per ignem contritionis co/quuntur: z Per aromata virtutum condiuntur. Et sic in cibum spiritualem magno patri de celis exhibentur. Hec est enim voluntas dei per quam filium suum misit in mundum ⌋ vt perficiam opus eius ⌋ scilicet quod ipse fieri per me dispo/suit. Joannis.vj. Opus eius est vt credatis in eū quem misit ille. Hec enim est vita recōciliationis super omnia opera eius. Psal.cxlvij. Miseratio/nes eni eius super omnia opera eius Et hoc opus dei proficere: fuit fames christi z manducatio. ꝑs. cxxvij. Labores manuum tuarum quia māduca/bis tē. Nos enim labores manuum christ⁹ man/ducauit.

Nonne vos dicitis qꝫ adhuc quat tuor menses sunt z messis venit: Ecce dico vobis: leuate oculos ve/stros z videte regiones: quia albe sunt iam ad messem.

Hic tangit istius spiritualis manducatōis ex/planationem. Dicit autem Quattuor. In quoruz Primo Sumit signum a cibi istius maturitate. In secundo Dat signuz a laborantium in cibo re/munerātiōe. In tertio A fructꝰ utilitate. In quar/to Confirmat ista a communi prouerbiali sermo/ne. Dicit ergo in primo duo. In quorum Primo Messis exterioris ponit signum maturitat̃. In secundo ostendit Qꝫ hoc tempus preuenit messis spiritualis. Dicit ergo ⌊Nonne vos ⌋ qui per rusticanam agricolarum peritiā de exteriori mes/se loqmini ⌊dicitis qꝫ adhuc quattuor mē/ses sunt ⌋ temporis ⌊z messis ⌋ mature eccē ⌊ve/nit ⌋ anteq̃ matura sit ad metendū Et hoc fuit cir ca martium vel aprilem: quia in Junio vl Julio metit in terra promissionis: que est medij clima/tis. Et hoc ideo fuit: quia vicinum tempus hye/mis ante hoc fieri impedit maturitatē. Isti au/tem quattuor menses sunt quattuor lune renova/tiones: que sunt. Lex naturalis. Lex scripta. Pro/phetia: z Illuminatio facta per Joannē. Hec em quattuor lumina ducunt ad messem gratie. De pri/ma illuminatione in. Psal.iiij. Signatum est su/per nos lumen vultꝰ tui domine. De secūda Pro/uerbiorum.vj. Mandatum lucerna est: z lex lux: z via vite increpatio discipline. De tertia.ij. Pe.p/mo. Habemus sermonem propheticū firmiorem cui bene facitis: attendentes tanq̃ lucerne lucenti in caliginoso loco: donec dies illucescat. De quar/ta Luce p̄mo. Illuminare his qui in tenebris z in vmbra mortis sedent. Istis enim accensionib⁹ lu cis: lumen domini conualuit in mundo vsq̃ ad christum. Sub christo aūt quintus incepit mes/sis maturitatis ad metendum. Unde dicit ⌊Ec/ce dico vobis ⌋ euidenti signo: Samaritana de/monstrata ⌊ leuate oculos vestros ⌋ spiritua/les: z considerate qualiter se ad maturitatem gen/tiles exhibent. Et nolite esse pigri: sed facite vt fo/rmica. Prouerbiorū. vj. que parat estate cibum si/bi: z congregat in messe quod comedat. Luce.xxj. Respicite z levate capita vestra: quia iam appro/pin quat redemptio vestra: qꝫ a seruitute seruilis le gis liberamini: z alios liberabitis. Canticorū. ij. Jam hyems transijt: imber abijt z recessit: flores apparuerunt: vinee florentes odorem dederūt ⌊Et videte regiones ⌋ dispositas ad fructum fidei: ⌊quia iam albe sunt ⌋ candore veritatis z de/uotionis vestre. Eccs. ix. Omni tpe sint vestimen ta tua candida. Candore enim reconciliationis vestiuntur: quando iam per calorem charitatis decocto humore pietatis in semine verbi: Se/men aridum ab humore concupiscentie: seipsum exhibet maturum ad metendū in horreuz ecclesie.

Apoc.xiij. Mitte falcē tuā et mete. q̄ tā maturauit messis terre. t hoc est: sicut ibidem dicit. Jam venit hora vt metas. Et Matth.ix. Luce.x. Messis quidē multa: operarij vo pauci. Et ideo pater celestis dicit de filij laboribus i terra. Ben.xxvij. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni quē bñdixit dñs.

Et q̄ metit: mercedem accipit.

Hic dat signū laborantiū remuneratiōe. Dicit ḡ [Et q̄ metit] ad horreū eccl'ie congregādo [mercedē accipit]. j. Lozin.iij. Unusquisq; ꝓpriam mercedē accipiet ſm suū laborē. Matth.xx. Voca operarios t redde illis mercedē suā. Psal.cxxv. Uenientes aūt venient cū exultatiōe portātes manipulos suos. Sic ergo messores sunt apostoli. Seges aūt in ecclias congregāda fideles. Horrea autem congregationes eccliarum. Prouerb.iij. Implebūt horrea tua saturitate. Sed contra ꝫ esse videt quod dicit Matth.xiij. Messores sūt angeli. Sed ad hoc dicendū q̄ est Messis ecclesie et fidelium. Et in hac messores sunt apli qui p̄dicunt falce verbi: fideles de agro mūdane cōuersatiōis. et congregant in horreum ecclesie. Et est Messis mundi. et sic messores sunt angeli qui p̄dicunt fideles: t ponunt in horreū celi. Mat.xiij. Triticū cōgregate in horreū meū. Sic ergo q̄ metit; mercedē accipit. Isa.ix. Letabunt coram te sicut qui letantur in messe. sicut exultāt victores capta preda quando diuidunt spolia.

Et congregat fructū in vitā eternā

Tangit hic fructus vtilitatē. Hec autem vtilitas est in duobꝰ. In fructꝰ dulcedine. t In fructꝰ eternitate. Primū tangit in hoc q̄ dicit. Qui congregat fructū: q̄ dicit a fruor frueris. qz dulcedine ꝓpria reficit. vñ Bal'.v. Fructus aūt spūs est caritas: gaudiū pax ꝛc. Et ibi dic glo. Ambro. Has virtutes vocat fructus. q̄ sincera t sancta dulcedine suos delectāt possessores Jaco.v. Ecce agricola expectat p̄ciosum fructū terre: patiēter ferens donec accipiet temporaneū t serotinū. Eternitatē autē tangit cum dicit. Congregare fructū [in vitam eternā] Omnis ei qui in agro dñi laborat cōgregat. et qui cōtra dñm est dispgit. Lu.xj. Qui non colligit mecū dispgit. et qui non est mecū cōtra me est. Unde ei q̄ putabat se multa ꝓgregasse quia cum dño nō cōgregauit dicit Luce.xij. Que ꝓgregasti cuiꝰ erunt: Congregat autē in vitā eternam. Joan.xv. Posui vos vt eatis et fructū afferatis. et fructus vester maneat. Qui enī in gr̄a cōgregat ille in vitam eternam congregat. quia nunq̄ excidet fructus ille. q̄uis nos aliquādo excidamꝰ ab ipo. j. Petri.j. In hereditatē incorruptibilem t immarcessibilē et incōtaminatā conseruatam in celis ⁊n vobis: q̄ in virtute dei custodimi.

Vt et q̄ seminat sil'gaudeat: et q̄ metit. In hoc enī verbū est verū: quia alius est qui seminat: et aliꝰ est qui metit.

Hic determiat cōmune ꝓuerbiū. Duo enī dicit. Causam enī veritatis ꝓuerbij ꝑmittit. dño dicēs. [Vt t qui seminat] hoc est: in agrū cordis primū semen verbi mittit. sicut Legislator Moyses t Prophete. Mat.xiij. Exijt qui seminat seminare semen suū. Hoc enī primo fecit in patriarchis t legislatore t ꝓphetis. Illi enī mittētes ibāt t flebāt mittentes semina sua. p̄s.cxxv. Flentes quidez de redemptore absente: mittentes tamē scientiā fidei de venturo domino. Eccls.xj. Mane semina semē tuum: t vespere nō cesset manus tua: qz nescis q̄d magis oriat: verum hoc aut illud. etsi vtrūq; melius erit. Mane quidē in patriarchis. Uespe aūt in p̄dicatione ioannis: que facta est in fine mūdi. vtrūq; autē in fidelibus est exortum. t vtrūq; perijt in infidelibꝰ. Sic ergo seminātes gaudent patriarche: ꝓphete: t ioānes: [simul gaudeat] in messe [t qui metit] apostolus qui fideles in ecclesiam colligit. Bal'.vj. Que seminauit homo: hec t meret. ij. Lozinth.ix. Qui parce seminat parce et meret. qui seminat in benedictionibꝰ: de bñdictionibus t meret vitam eternaz. Seminat enī pater prophetā t patriarchā: t meret i filio apostolo. Et ideo simul gaudent in eadē fideliū congregatione. patriarche, ꝓphete, apostoli. Unum enī gaudium fuit illorum triū. Unde vnus prophetarum dicit Esa.lxj. Gaudēs gaudebo in domino: t exultabit anima mea in deo salutari meo. Joan.xvij. Ut habeāt gaudium meuz impletum in semetipsis. De exercitis aūt qui ad fidem patrū non cōualuerūt in frugem tusticie. dicit Aggei.j. Seminastis multum: t intulistis parum ꝛc. Et post multa sequit. Et qui cōgregauit merces: misit eas in saccum pertusum Si autē obijciat q̄ etiam apostoli seminauerunt. Dicendū q̄ semē dr̄ Proprie: t Cōiter. Proprie dr̄ quod primū in agrū nudū iacit. t sic soli p̄triarche t ꝓphete seminauerūt. Aliqn̄ dr̄ semē quod supiacit: vt aliud quod prius seminatū est excitet t inspisset t adiuuet: t qō pierat supleat. Et hoc modo p̄dicatio apostolorꝰ dr̄ semē. Matth.xiij. Semen est verbum dei. Ager autē: hic mundus est. Hanc distinctionē probant opera rusticorū: Qui quando vident nō cōualescere semina añ hyemem iacta: versus estatem supseminant: vt spissentur antiqua t adiuuent. Act.xvij. Quid vult seminator verborū hic facere [Jn hoc enī verbum verū est] antique dictuz prouerbiū [qz alius] in psona t statu: quia patriarcha [est] t ꝓphēta et ioannes [qui seminat] Hiere.iiij. Nouate vobꝭ nouale: t nolite serere sup spinas. Hiere.xxxj. Seminabo domū iuda t domū isrl' semine hoiz t semine iumentorꝫ [t alius] psona t statu [est qui metit] sicut apls. Ille enī metit sic dixim⁹ Cañ. v. Messui myrrhā meā cum aromate meo. Jn noua enī eccl'ia metebant fideles in mortificatōe carnis t odoramento virtutis.

Ego misi vos metere quod nō laborastis Alij vero laborauerūt: t vos in labores eorum introistis.

Explanatio est t adaptatio ꝓuerbij. Dicit ḡ. [Ego] q̄ dñs sū aree [misi vos] Jo.xv. Posui vos vt eatis t fructū afferatis. t fructꝰ vester maneat [metere quod vos] in personis t statu apostolico [non seminastis] Prouerb.xiij. Multi cibi in noualibus patrū: t alijs congregant sine iudicio. Patriarche enī noualia fecer̄. legislatores seminauit. ꝓphete rigauerūt. apostoli messuerūt. Et hoc factū est sine iudicio veri intellectus: quia tota synagoga: hoc non intellexit Job.xxxj. Seram t alius comedat: t pgenies mea eradicet. Hoc pro statu synagoge dictū est. Eccl.xx. Qui operat terrā suaz: inalabit aceruū frugum. t qui operat iusticiam: ipse exaltabitur [alij] patriarche t prophete [laborauerūt] corda ꝓtendo: semen primi verbi seminando: sicut t ipa Samaritana: patrū facta t instituta pro se induxit: t ꝓphete reuelationē que suit. ij. Timo.ij. Laborantē agricolam oportet p̄mo ō fructibꝰ percipere [vos in labores eorū introistis] quia verbis ipoꝝ pro testimonio veritatis ad veritatis confirmationē. Prouerb.xiij. Ubi non sunt boues: presepe: vacuū est. vbi autez plurime sunt segetes: manifesta est fortitudo boūis. Job.j. Boues arabant: t asine pascebanꝫ iuxta eos. Sic enī patriarchis arantibꝰ: moyse seminante: ꝓphetis irrigantibꝰ: deo dante incrementuz t maturitatē: t apostolꝰ metentibꝰ in horrea ecclesiarum: Sic fit hoc quod dicit Esaie.iij. Erit germen domini in magnificētia: t gloria t fructꝰ terre sublimis: t exaltatio his q̄ saluati fuerūt ex isrl'. Et illud Esaie.xxvij. Qui egrediunt impetu a iacob: florebit t germinabit israel: t implebunt facie orbis semine. Tam enī patriarche q̄ legislator et ꝓphete t apli: ipetu spūssancti egressi sē ex iacob: t ex illis t in ill' floruit. pmissiōibꝰ. t germinauit sacramentis israel: t tota orbis facies in gentibꝰ semine dei verbi est impleta.

DD

Ex ciuitate aūt illa multi crediderūt in eum samaritanorū ꝓpter verbum mulieris testimoniū perhibentis: Quia dixit mihi omnia quecunq; feci

Post institutionē apostolorꝫ: dicit de gratia significata in aquis: t cibo spūali: Tangit huiꝰ manifestationis ad gentes propagationē in p̄mijs samaritanorꝫ. Dicunt autem hec Tria. Scz. Manifestatio: que facta est per verbuz mulieris. t Fervor ad christū deuotionis. t Efficacia chri sermonis ꝓprio ore p̄dicantis. Jn Primo horꝫ dicūtur duo. Quorum Primū est Credentiū multitudo. Secundū autē causa tante credentie mulier̄ testificatio Dicit ḡ. [Ex ciuitate autē illa] sychar vel sychem nomine: que iam incepit per fidem esse ciuitas. hoc est: ciuium vnitas [multi crediderunt in eum] fidei deuotiōe. p̄s.lxxxvj. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei [samaritanorū] q̄ gentes erant: t primitie fuerunt ecclie de gentibꝰ. Esa.lxiij. Quesier̄ me qui ante nō interrogabāt: inuenerūt me qui non quesierūt. Rhoma.x. Dō querebat israel nō est ꝓsecutus: electio aūt ꝓsecuta est [ꝓpter verbū mulieris] haurientis aquā: [testimonium ꝓhibentis] Quod quidez verbū necessariū fuit ꝓpter infidelitatem samaritanorum: quibꝰ ignotus fuit dominus t mulier nota. Ita enī fit in omni noticia: q̄ ignotum non fit notum: nisi per aliquid qō notum est. Et tangit verbum quo mulier christuz messiam esse ꝑsuasit: dicens [quia dixit mihi omnia quecunq; feci] Matth.viij. Non inueni tantam fidem in israel. Matth.xv. O mulier magna est fides tua. Luce vij. Fides tua te saluā fecit: vade in pace.

Cum venissent ergo ad illuz samaritani: rogauerunt eum vt ibi maneret: et mansit ibi duos dies

Tāgitur deotio vocatorꝫ per mulierem: quia ex Deotione fidei venerunt: t ex Charitate domini manere rogauerunt Dicit ergo [Cum venissent ergo ad eum samaritani] vocati per sermonem mulieris Dañ.iij. Timemus te: t quirimus faciem tuam ne confundas nos. p̄s. xxiij. Uniuersi qui te sustinent non confundent] rogauerunt eum vt ibi maneret] Sciuerūt enī q̄ ad introitum suum ad eos: benedicturus essz eis. Ben.xxiij. Jngredere benedicte domini: cur foris stas: Ben.xxx. Experimento didici q̄ ad introitū tuum benedixit mihi dominus. Luc.xviij. Coegerunt illum dicentes. Mane nobiscum domine [t mansit ibi] quia semp satisfacit deotis in oratione [duos dies] Qui duas significat veritatꝫ illuminationes. Cognitionem sui in legis litera: quam mulier accepit ab eo. t Cognitionē sui in veritatꝫ presentia: ad quam mulierem per legem induxit. Tunc enim satis manserat. Cañ.iij. Jnueni quem diligit anima mea: tenui illum: nec dimittam donec introducam in domū matris mee. Jnuenitur enī christus in presentia veritatis. Tenetur nexibus amoris. Inducit in domum matris: quando veritas aptatur testimonijs legis. Joan. xiiij. Ad eum veniemus t mansionem apud eum faciemus.

Et multo plures crediderūt in eū ꝓpter sermonem eius Et mulieri dicebant: Quia iam nō ꝓpter tuam loquelam credimus: Jpsi enī audiuimus t scimus: q̄a hic est vere saluator mundi

Ecce fructificatio sermonis ꝓprij. Et dicūtur Tria. Scilicet. Amplior fructus ꝓprij sermonis. Comparatio sermonis christi ad dicta mulieris. t Confessio plena veritatis. Dicit ergo [Et multo plures crediderunt] q̄ per mulierē [ꝓpter sermonē eius] ꝓprium: Quia sicut dicit Matth.vij. Erat enī docens eos sicut potestatem habens. Psal.cxl. Audient verba mea qm̄ potuerunt. Verbum enim exiens ab ore Verbi increati cū virtute sonat. Ps.lxvij. Ecce dabit voci sue vocem virtutz. Cañ.ij. Sonet vox tua i auribꝰ meis. Vox enī tua dulcis: t facies tua decora. p̄s. xliij. Diffusa ē gr̄a i la. tuis [t mulieri dicebāt] Ecce ꝓmonis auditi a christo ad ꝓmonē mulier̄ cōparatio

Lquia iam non ꝓpter tuam loquelam] que comparatione eius qđ vidimus nihil est.ij. Regũ.x. Ipsa veni ⁊ vidi ⁊ dimidia pars mihi nunciata non fuerat. Non em̃ iam ꝓpter humanam rationẽ ⌊credimus] ꝙuis p illam inducti sum⁹: Sed ipsi veritati ꝓpter se ⁊ sup oĩa assentimus. Job vlti. Auditu auris audiui te: nunc autem oculus meus videt te. Idcirco ipse me reprehendo: ⁊ ago pniam in fauilla ⁊ cinere. Sap.xviij. Omipotens ſmo tu⁹ dñe: de celo a regalib⁹ sedibus venit: ⌊Ipsi em̃ audiuimus] Ecce pfessio ꝑme vitatis ⌊Ipsi em̃]ertert⁹ ⁊ interius ⌊audiuimus] sapiẽ ⁊ba ⌊⁊ scimus] intellẽu vitat⁹ ⌊quia hic ẽ] q carne venit ad nos ⌊vere saluator mũdi] ⌊Uere] dicũt i cõparatõe ad eos q figura fuerũt: vt Moyses ⁊ Josue et alij iudices et reges ⌊Saluator] ſaũ ab actu saluatõis ⌊Mũdi] ſaũ dicunt vt significẽt salus in gentib⁹ ⁊ nõ tm̃ i iudea. Bene.xlj. Vocauit nomẽ ei⁹ saluatorẽ mundi. Lu.j. Vocabis nomẽ ei⁹ Jesus. ipe eni saluũ faciet populũ suũ a pctis eorũ. Ecci.xlvj. Fuit magn⁹ ſm nomen suũ: maximus in saluatẽ gentis. |

Post duos aũt dies exijt inde ⁊ abijt i Galileã. Ipe eni Jesus testimoniũ phibuit: qz ꝓpheta in ſua patria honorẽ nõ habet.

Hic incipit ps que est de manifestatõe Uerbi incarnati p virtutẽ: que restaurat creaturã a se factam nõ in preſz in toto. Diuiditur autẽ in tres ptes. In quarũ Prima dicit occasionẽ ad hoc miraculũ venẽdi. In secũda ⌊agit historiã miraculi. In tertia Dicit miraculi fructũ. Secũda incipit ibi. Et erat qdã regul⁹. Tertia Ibi. Cognouit ergo pater. In Prima dicit Quattuor. Scz. Qualiter et quãdo exiuit a Samaria in galileã. Qualiter a galileis accept⁹ est. Que causa acceptiõis .et Qualiter puenit i Lanã: vbi mutauit aquã i vinũ In prima harũ dicẽ Quattuor. Oñ scz exiuit. A qb⁹ exiuit. Quo declinauit. et Quid testat⁹ est cũ exiuit. Dicit ergo ⌊Post duos aũt dies ⌋ quibus apud Samaritanos pmãsit. Osee.vj. Viuificabis nos post duos dies: ⁊ in die tertia suscitabit nos ⌊exijt inde] a Samaritanis. Nõ ei diu apud eos mansit ne scãdalũ faceret iudeis .et p̃ occasionẽ haberẽt vbũ dei ñ recipiẽdi.j. Lozin .x. Sine offensiõe estote iudeis et gẽtib⁹ ⁊ẽ. Mat.x. In viã gentiũ ne abieritis ⁊ i ciuitates samaritanoz̃ ne intraueritis. sz ite pot⁹ ad oues que pierũt dom⁹ israel. Alia aut̃ de causa exiuit vt alijs p̃dicaret. Luc.iiij. Quia ⁊ alijs ciuitatib⁹ oportet me p̃dicare euãgeliũ regni. Ad hoc ẽni missus sũ ⌊et abijt in galileã] Ecce quo deuenit. Mat. iiij. Circũibat totã galileã p̃dicãs euangeliũ regni dei. Hoc etiã dixit Esa.ix. Primo tpe alleuiata est terra zabulon. et terra nepthalim .⁊ nouissimo aggrauata est via maris trãs iordanẽ galilee gentium. Iurta ergo ꝓphiaz: in galilea ꝑmo anno marie p̃dicauit. Alia aut̃ fuit causa quã dicẽ Beda. Quia deceriores erant et vix cõuertibiles .et ideo sepius eum ad eos redire oportebat. ij. Timo.iiij. Insta oportune importune. Et hoc est quod sequitur. ⌊Ipse enim Jesus] quia causam reddit qr ire rum secũdo aduẽtu venit in galileã Beda: quia i primo aduentu in Galileam: honorem non habuit: ideo secundo reuertitur vt saltem in ipsum credant p signa. Et hoc est quod dicit. ⌊Ipse enim Jesus testimoniũ] Scil dicat. Q sine ho no re primo dimissus fuit ideo fuit. quia In patria sua prophecta nõ habet honorẽ. Et hoc est quod dicit. ⌊Ipe ei] dominus ꝓphetarũ ⌊testimonium phibuit] de hoc qđ in seipo optatus est ⌊qz Propheta i patria sua.] Huius ãr causa est qr aliquãdo notus fuit in puerilib⁹ inter suos: et suã cognouerũt originẽ: et ideo magna que videt in consideratõne eorum: nõ habent laudẽ. Et hoc est ⌊honorem] propheralẽ ⌊non habet] Luce iiij. Amen dico vobis Nemo ꝓpheta accept⁹ est in patria sua. Joan.vij. Neq enim fratres eius crediderunt in eu⁹. Psal.lxxxvij. Longe fecisti notos meos a me ⁊ẽ. Sed tamen contra hoc esse videtur quod dicit Deutero.xviij. Prophetã de fratribus vestris suscitabit vobis dom⁹. De fratrib⁹ autem suscitatus: in patria est suscitatus. Sed ad hoc dicendu⁹ Q semper ꝓpheta vilipendit⁹ a suis notis: eo qr principia cuiusli ber sunt infirmaz humana: ⁊ vbi hec nota sunt: impediũt magni existimationem de eo qui in infirmis ⁊ paruis est not⁹. Huius signum est qr cum Luce.xvij. curasset decem leprosos: nouem q de gente sua fuerunt: eum cõtempserunt. ⁊ vnus qui erat samaritanus: gratias egit. Unde dixit Nonne decẽ mundati ⁊ nouem vbi sunt ⁊ẽ. Sic ergo verus est prouerbium.

Cum ergo venisset in Galileam: exceperunt eum galilei: cum oĩa vidissent que fecerat hierosolymis in die festo Et ipsi enim venerant ad diem festum. Uenit ergo iteruz in Cana galilee: vbi fecit aquam vinum.

Tangitur hic qualiter est a galileis receptus: ⌊Cum ergo] iam famosus a signis inter alios ⌊venisset in Galileam] secundo aduentu suo ⌊exceperunt eum galilei] cum aliquo honore: putãtes qr signa maiora apud eos facere deberet qꝫ apud alios. Luce.iiij. Quanta audiuim⁹ facta in Capharnaũ: fac ⁊ hic i patria tua .Et hoc est quod sequit ⌊cum omnia vidissent] signa que fecerat hierosolymis] coram tota multitudine ascendente ad diem festum ⌊in die festo] In festiuis em̃ diebus ⁊ locis maxime se manifestauit vt pluribus prodesset. Joannis.xij. Turba multa que cõuenerat ad diem festũ clamabat domino. Benedictus q venit in noĩe dñi. Sicut dicitur.j. Reg.iiij. Cũ venisset arca dñi in castra: vociferatus est oĩs israel clamore grãdi: ⁊ psonuit terra ⌊Et ipsi em̃ venerãt ad diẽ festũ] ⁊ iõo ocul⁹ suis videt signa ⁊ honorẽ q exhibit⁹ fuit dño. Joan.ij. In pascha in die festo multi crediderunt

in eum: videntes signa que faciebat ⌊Uenit ergo iterũ] Ecce loci descpcio. Ipe aũt venit ⌊in Cana galilee] vt ex pcedẽti sig̃ ad fidẽ ⁊ devotionẽ excitarẽt. ps.lxxvj. memor ero ab ĩitio mirabiliũ tuorum: ⁊ in operibus manuũ tuarum ⁊ẽ. Et hoc est ⌊vbi fecit aquam vinum] in nuptijs sicut ante dictum est.

Et erat quidã regulus cuius filius infirmabat Capharnaũ Hic cum audisset quia iesus aduenisset a iudea in Galileã: abijt ad eum: ⁊ rogabat eum vt descenderet ⁊ sanaret filiũ eius: incipiebat em̃ mori.

Hic tangit historia miraculi. Diuidit aut̃ hec pars in Quattuor ptes In quarũ Prima tãgitur ea que faciunt Ad miraculi faciendi inductionem. Scõ tangunt ea que faciunt Ad inducentium idoneitatẽ. Tertio ea que faciunt Ad miraculi perfectionẽ. Quarto ⁊ vltimo que faciunt Ad miraculi vtilitatẽ. Inducentia aut̃ ad miraculuz sunt tria. Infirmitas presentis miserie. Dignitas intercedentis persone. ⁊ Periculũ iam instans de vicina morte. Dicit ergo ⌊Et erat quidã] specialis dignitatis ⌊regulus] Regulus autez ꝓpter Quartuor dicebat. Quorum Primũ est Potestatis diminutio: quia sub alio regnabat. Secundũ Regni paruitas ⁊ artitudo: quia non nisi in vna villa preerat. Tertio Regiminis indiscretio: quia scientiam regendi nõ habebat. Quartum aut̃ Ad continendũ regimen inualitudo: quia vires nõ habebat. De primo dicit Mat.viij. Ego homo sum sub potestate cõstitutus: habens sub me milites. Econtra dicit de regno excellentie. Apoca.xix. Habet in vestimẽto ⁊ in femore suo scriptum Rex regum: dominus dominantiũ. De secũdo Abdie.j. Ecce paruulũ in gentibus dedi te: ⁊ contemptibilis tu es valde. De tertio Eccs.x. Ue terre cui⁹ rex puer est: ⁊ cuius pncipes mane comedũt ad ebrietatem sectandaz. De quarto Ecci.vij. Noli querere fieri iudex nisi valeas virtute irrumpere iniquitatem: ne forte extimescas faciem potentis: ⁊ ponas scandaluz in agilitate tua. Iste est Miphiboseth. ij. Regum.ix. Debilis pedibus vir confusionis: q vltra vires presumit Talis est oĩs rex carnalis. Hic em̃ Regnũ habet sub Concupiscentie impio Paruũ regnuz in carnis dominio. Paruo sensu in sensualitatis delectatiõe: que non percipit q dei sẽ. Parue virtutis in carnis infirmitate. Dicregulus erat ⌊cuius filius infirmabat] febris infirmitate: que est calor innaturalis. Psal.vj. Miserere mihi dñe quoniã infirmus sum: sana me dñe quoniã ꝓturbata sunt ossa mea. Infirmitas autem filij qđ amabat pater: mentis significat infirmitatẽ. iij. Regum.xvij. Erat languor fortissimus: ita vt nõ remaneret in eo halitus. Estus em̃ concupiscẽtie: feruens in spũ: febris est quala borat filius ⌊capharnaũ] Ecce locus: que villa pinguedinis interpretat⁹ ⁊ sua pinguedie occasionem dat infirmitati anime. Deut.xxxij. Incrassatus est dilectus ⁊ recalcitrauit incrassatus impinguatus dilatatus dereliquit deum factorẽ suũ ⁊ẽ. Sic ergo ad miraculũ faciendũ inuitat infirmitatis presentis miserie necessitas ⌊Hic cum audisset] Hic tangit Dignitas intercedẽtis psone: ⌊hic] sez regulus qui dignior ceteris habebatur: ⌊cum audisset] Forte per turbam: vndiqz concurrentem ad dominũ ⌊quia iesus aduenisset] ad partes sibi vicinas ⌊a iudea] rediẽs post pascha ⌊in galileam] quia Cana ad quã rediit iesus: ciuitas fuit galilee. Et hic auditus: signũ erat debilis fidei: qr eius potentiam non credidit: cetiaz a longinquo posse saluare .Cũ tamen vbiqz sit deus per deitatem qñtuncunqz distet presentia corporali. Et sic videt affectata Martha circa domini num. Joannis.xj. Domine si fuisses hic: frater meus non fuisset mortuus. Putabat em̃ hec domi num habere veritatem corporalem: que cũ ꝓpinqua est agit: remota aut̃ non agit: Cum tamen de domino scriptum sit. Prope est dominus omnibus inuocantib⁹ eum in veritate. Et hoc est quod ôt qr ⌊abijt ad eum] apũd quem putabat pſentia corporali proficere: Non attendens quod dom⁹ ante dixerat Samaritane: qr venit hora quãdo neq⁹ in monte hoc: neq⁹ hierosolymis adorabit⁹ patrẽ: sed in veritate. Et tali errore oẽs illi detinent̃ q putant Deum esse corpus: vel virtutez in corpore: qz hic ẽ error pessimus ⌊⁊ rogabat eum] tanqꝫ alĩ quem 8o dilectũ sanctũ ⌊vt descenderet] in Capharnaum: quia appropinquando infirmo putabat eu⁹ plus posse. Deutero.iij. Nec est alia natio tam grandis que habeat deos appropinquantes sibi sicut dominus deus noster adest omnibus obsecrationib⁹ nostris ⌊⁊ sanaret] intercedẽdo apũd deum: quia non putabat eum deum et vbiqz esse: ⌊filium eius] quem diligebat.ij. Regum ꝑmo. Sicut mater vnicum amat filiũ: ita te diligebam. Sic sensit de virtute diuina Naaman syrus. ĩrti Regum ꝑnto. quando dixit. Putabam qr egredietur ad me: ⁊ stans inuocaret nomẽ dei sui: ⁊ manu sua tangeret locuz lepre: ⁊ curaret me ⌊incipiebat enim mori] Hic tangit periculum de iam instanti morte. Inceptio enim mortis est in Tactu pulsus: ⁊ Agone angustie cordis Et quib⁹ mors vicina probat ſm causas inferiores Esaie.xxxviij. Dispone domui tue: quia morieris tu ⁊ non vives: tamen quia Nulla egritudo deo est incurabilis: ideo petit a deo opem.j. Regum.ij. Dominus mortificat ⁊ viuificat ⁊ẽ. Heb.xj. Et a mortuis potens est deus suscitare.

Dixit ergo iesus ad eũ Nisi signa ⁊ prodigia videritis non creditis Dicit ad eũ regulus Domine descende priusqꝫ moriat filius meus.

Hic tangunt ea qđ ostẽdunt Inidoneitatẽ reguli pro quo fiat miraculum. Et tangunt duo .i. Increpatio modicitatis fidei: ⁊ Instantia petentis vt fiat De primo dicit ⌊Nisi signa] scꝫ ⌊⁊ prodigia] .i. maiora sig̃ q sẽ sine exemplo: eo qr filius eius nõ sẽ audita: ⁊ ideo ꝓcul a digito sunt. b⁹ etia simi

ff

ee

bb

lium demonstratiõe prodigia dicunt [videritz] frequenter: non semel. quia iam in Cana istavidérat: t in pascha multa vidit Hierosolymis facta: [nõ credit] Ero. iiij Si nõ crediderit vbo signi prioris: credent verbo signi sequentis. Hebreozũ ij. Contestante deo signis t portentis t varijs virtutibus: t spiritussancti distributionibus: fm suam voluntatem. Eccliastici. xxxvj. Innoua signa: imura mirabilia. Querit autẽ hic Gregorius. Quare iste increpak q salutez a christo filio petijt. qz salutẽ ab eo non q̃reret quẽ nõ crederet esse salúatorẽ. cum Matth. viij. laudek Centurio q salutẽ petijt puero a dño dicẽte. Amẽ dico vobis. Non inuenitãa fidẽ in isrl. Ad hoc autẽ dicit Gre. q si notantur ꝓba istiꝰ quibꝰ salutẽ petijt: statim ꝓpẽdik q i fide dubitauit. Dixit ei q descẽderet: putãs q nõ nisi ꝑsens curatõem exhibere posset. Etsi bñ crederet: ꝑfecto faret q nõ essz locus vbi nõ essz deus. Iste autẽ Centurio de quo loquit Matth. ꝑfectus in fide fuit t deuotõe: q dño dixit. Dñe Nõ sum dignus vt intres sub tectuz meũ tẽ. Et ió iste increpak et ille laudak. Sed adhuc q̃rit. Quare increpak: qz p signa debebat induci ad fidẽ sic ór Joan. iv. Nisi signa inter eos feciſſez q nẽo alius fecit: peccatũ nõ haberẽt. nũc autẽ excusatõem nõ habent de peccato suo. Sed ad hoc iterũ respondek. s. q iste viderat signũ de. pinquo factũ in Cana galilee. Et eriã q oportuit eũ de necessitate legẽ esse in hierl'm in pascha: vbi eriã multa signa viderat. Et post oia ista adhuc in fide dubitauit. t ideo increpatõe dignus erat. Adhuc autẽ opponit q iste melius videk credidisse q̃ Centurio. qz plꝰ est posse ꝑ seipm q̃ ꝑ aliũ. Iste autẽ volebat q faceret curatõem ꝑ seipm. aliꝰ autẽ q ꝑ aliũ. et qz multi ꝑ aliũ qõ ꝑ seipos ñ ꝑt: Jó videk iste maiorẽ potentiã credere de dño q̃ Centurio Adhuc Ois virtus agẽs aliq̃d fortior est t fortius agit in contunctũ q̃ in remotũ Sicut dicũt phi. Rationabiliter ergo petiuit vt ad filiũ descẽderet vt ꝑ virtutibus: t spiritussancti distributionibus: fm suam voluntatem. Eccliastici. xxxvj. Innoua signa: imura mirabilia. Querit autẽ hic Gregorius. Quare iste increpak q salutez a christo filio petijt. qz salutẽ ab eo non q̃reret quẽ nõ crederet esse salúatorẽ. cum Matth. viij. laudek Centurio q salutẽ petijt puero a dño dicẽte. Amẽ dico vobis. Non inuenitãa fidẽ in isrl. Ad hoc autẽ dicit Gre. q si notantur ꝓba istiꝰ quibꝰ salutẽ petijt: statim ꝓpẽdik q i fide dubitauit. Dixit ei q descẽderet: putãs q nõ nisi ꝑsens curatõem exhibere posset. Etsi bñ crederet: ꝑfecto faret q nõ essz locus vbi nõ essz deus. Iste autẽ Centurio de quo loquit Matth. ꝑfectus in fide fuit t deuotõe: q dño dixit. Dñe Nõ sum dignus vt intres sub tectuz meũ tẽ. Et ió iste increpak et ille laudak. Sed adhuc q̃rit. Quare increpak: qz p signa debebat induci ad fidẽ sic ór Joan. iv. Nisi signa inter eos feciſſez q nẽo alius fecit: peccatũ nõ haberẽt. nũc autẽ excusatõem nõ habent de peccato suo. Sed ad hoc iterũ respondek. s. q iste viderat signũ de. pinquo factũ in Cana galilee. Et eriã q oportuit eũ de necessitate legẽ esse in hierl'm in pascha: vbi eriã multa signa viderat. Et post oia ista adhuc in fide dubitauit. t ideo increpatõe dignus erat. Adhuc autẽ opponit q iste melius videk credidisse q̃ Centurio. qz plꝰ est posse ꝑ seipm q̃ ꝑ aliũ. Iste autẽ volebat q faceret curatõem ꝑ seipm. aliꝰ autẽ q ꝑ aliũ. et qz multi ꝑ aliũ qõ ꝑ seipos ñ ꝑt: Jó videk iste maiorẽ potentiã credere de dño q̃ Centurio Adhuc Ois virtus agẽs aliq̃d fortior est t fortius agit in contunctũ q̃ in remotũ Sicut dicũt phi. Rationabiliter ergo petiuit vt ad filiũ descẽderet vt ꝑ virtutibus: t spiritussancti distributionibus: fm suam voluntatem. Eccliastici. xxxvj. Innoua signa: imura mirabilia. Querit autẽ hic Gregorius. Quare iste increpak q salutez a christo filio petijt. qz salutẽ ab eo non q̃reret quẽ nõ crederet esse salúatorẽ. cum Matth. viij. laudek Centurio q salutẽ petijt puero a dño dicẽte. Amẽ dico vobis. Non inuenitãa fidẽ in isrl. Ad hoc autẽ dicit Gre. q si notantur ꝓba istiꝰ quibꝰ salutẽ petijt: statim ꝓpẽdik q i fide dubitauit. Dixit ei q descẽderet: putãs q nõ nisi ꝑsens curatõem exhibere posset. Etsi bñ crederet: ꝑfecto faret q nõ essz locus vbi nõ essz deus. Iste autẽ Centurio de quo loquit Matth. ꝑfectus in fide fuit t deuotõe: q dño dixit. Dñe Nõ sum dignus vt intres sub tectuz meũ tẽ. Et ió iste increpak et ille laudak. Sed adhuc q̃rit. Quare increpak: qz p signa debebat induci ad fidẽ sic ór Joan. iv. Nisi signa inter eos feciſſez q nẽo alius fecit: peccatũ nõ haberẽt. nũc autẽ excusatõem nõ habent de peccato suo. Sed ad hoc iterũ respondek. s. q iste viderat signũ de. pinquo factũ in Cana galilee. Et eriã q oportuit eũ de necessitate legẽ esse in hierl'm in pascha: vbi eriã multa signa viderat. Et post oia ista adhuc in fide dubitauit. t ideo increpatõe dignus erat. Adhuc autẽ opponit q iste melius videk credidisse q̃ Centurio. qz plꝰ est posse ꝑ seipm q̃ ꝑ aliũ. Iste autẽ volebat q faceret curatõem ꝑ seipm. aliꝰ autẽ q ꝑ aliũ. et qz multi ꝑ aliũ qõ ꝑ seipos ñ ꝑt: Jó videk iste maiorẽ potentiã credere de dño q̃ Centurio Adhuc Ois virtus agẽs aliq̃d fortior est t fortius agit in contunctũ q̃ in remotũ Sicut dicũt phi. Rationabiliter ergo petiuit vt ad filiũ descẽderet vt ꝑ virtutibus: t spiritussancti distributionibus: fm suam voluntatem. Eccliastici. xxxvj. Innoua signa: imura mirabilia. Querit autẽ hic Gregorius. Quare iste increpak q salutez a christo filio petijt. qz salutẽ ab eo non q̃reret quẽ nõ crederet esse salúatorẽ. cum Matth. viij. laudek Centurio q salutẽ petijt puero a dño dicẽte. Amẽ dico vobis. Non inuenitãa fidẽ in isrl. Ad hoc autẽ dicit Gre. q si notantur ꝓba istiꝰ quibꝰ salutẽ petijt: statim ꝓpẽdik q i fide dubitauit. Dixit ei q descẽderet: putãs q nõ nisi ꝑsens curatõem exhibere posset. Etsi bñ crederet: ꝑfecto faret q nõ essz locus vbi nõ essz deus. Iste autẽ Centurio de quo loquit Matth. ꝑfectus in fide fuit t deuotõe: q dño dixit. Dñe Nõ sum dignus vt intres sub tectuz meũ tẽ. Et ió iste increpak et ille laudak. Sed adhuc q̃rit. Quare increpak: qz p signa debebat induci ad fidẽ sic ór Joan. iv. Nisi signa inter eos feciſſez q nẽo alius fecit: peccatũ nõ haberẽt. nũc autẽ excusatõem nõ habent de peccato suo. Sed ad hoc iterũ respondek. s. q iste viderat signũ de. pinquo factũ in Cana galilee. Et eriã q oportuit eũ de necessitate legẽ esse in hierl'm in pascha: vbi eriã multa signa viderat. Et post oia ista adhuc in fide dubitauit. t ideo increpatõe dignus erat. Adhuc autẽ opponit q iste melius videk credidisse q̃ Centurio. qz plꝰ est posse ꝑ seipm q̃ ꝑ aliũ. Iste autẽ volebat q faceret curatõem ꝑ seipm. aliꝰ autẽ q ꝑ aliũ. et qz multi ꝑ aliũ qõ ꝑ seipos ñ ꝑt: Jó videk iste maiorẽ potentiã credere de dño q̃ Centurio Adhuc Ois virtus agẽs aliq̃d fortior est t fortius agit in contunctũ q̃ in remotũ Sicut dicũt phi. Rationabiliter ergo petiuit vt ad filiũ descẽderet vt ꝑ

Dec ergo ẽ causa increpatiõis. Marci. ix. Si poꝛtes credere: omnia sunt possibilia. Dicit ad eũz **MM** regulus] qui a paruitate iusticie regulus dicit: quia parua iusticia regebat seipm. Esa. xxvj. Justiciam non fecimus in terra: ideo non ceciderũt habitatores terre. [Domine descende] Adhuc ꝑmanet in fidei modicitate. quia cupit illũ descẽdere qui vbiq̃ habet potestatẽ. Alias autẽ fm spiritualem sensum petit: vt ex misericordia condescendat ad humanitatis humilitatẽ de alto sedis maiestatis. Psal. cxliij. Inclina celos tuos t descẽde: tange montes t fumigabũt. Esa. lxiij Utinã dirũperes celos t descenderes. Et allegat vltimã necessitatem dicens [ꝓꝛ quꝰ q̃s moziatur filius meus] quasi diceret Si mortuus fuerit: postea suscitare non erit possibile. Et hoc est signum moditatis fidei. Deus enim eriã a mortuis potest suscitare. Rhoma. iiij. Posui te ante deum cui credidisti qui suscitat mortuos. t vocat ea que nõ sunt: tanq̃ ea que sunt.

Dicit ei iesus Vade filius tuꝰ vivit Credidit homo sermoni quem dixit ei iesus t ibat.

Ecce tangitur Miraculi perfectio. Et dicuntur Quattuoꝛ. Scilicet. Verbum vivificãs. Fides ex deuotione impetrãs: t Tetum nuncium salutem nuncians. t Experimentũ probans. Dicit ergo [Vade] quasi diceret: Tu putas q nõ possum absens facere quod facio presens Ut ergo credas: hoc absens volo perficere. Vade ergo a me descendens t discedens. Luce. vij. Fides tua te saluam fecit: vade in pace. Sicut dixit Heliseus ad Naaman. Vade t lauare. iiij. Regũ. v. tẽ. [filius tuus vivit] restitutis ad integrum vite principijs Joannis. v. Sicut pater suscitat mortuos t viuificat: sic t filius: quos vult viuificat. Joannis. xj. Qui credit in me etiamsi mortuus fuerit: viuet. Vos qui adheretis domino: viuez vniuersi. Sapien. xvj. Tu es domine vite t mortis habens potestatem. Hoc est ergo quod dicit [Credidit homo] iam in fide perfectus: quia quem primo absentem curare posse non credidit: modo verbũ absentis potens esse ad curandum non dubitauit. Sapien. xvj. Non herba: neq̃ malagma sanauit eos: sed sermo tuus domine qui sanat oĩa. Psal. cvj. Misit verbum suum: t sanauit eos de interitionibus eorum [sermoni quem dixit ei iesus] Luce. j. Non erit impossibile apud deum omne verbum. Genes. xviij. Nunquid deo quicq̃ erit difficile: Abachuch. ij. Justus autez meus in fide sua viuet [t ibat] iam credens: qz vbiq̃ esset virtus eius ad curandum. Et est mirum: quia centurioni: qui fidem plenam habebat: se ad ipm venturum exhibebat. Matth. viij. Ego veniam t curabo eum. Isti autem petenti vt descenderet: ꝑ sentiam suam negauit. Et huius causa est: Quia illius devotionem et humilitatem: exhibitione sue presentie remunerauit. Istius autem incredulitatem: per hoc q Absens curauit: eruditendo ad fidem erexit. Et sic patet q bene omnia fecit.

Prouerbioꝛ. viij. Justi sunt oĩes fmones mei: t non est in eis prauũ quid atq̃ peruersum. Deuteroꝛ. xxxij. Deus fidelis t absq̃ vlla iniquitate iustus t rectus.

Jam aũt eo descendente servi occurrerunt ei: t nũciauerunt dicentes quia filiꝰ eius viueret Interrogabat ergo horã ab eis in q̃ melius habuerit Et dixerũt ei: qz heri hora septima reliquit eũ febris. Cognouit ergo pater: qz illa hora erat in q̃ dixit ei iesus: filius tuus vivit: t credidit ipse t domꝰ eius tota.

JJ Tangit hic lectum nunciũ salutis. Dicit ergo [Jam aũt eo descendente] a Cana in caphar naum: anteq̃ aliquis nunciοꝛ preueniret qui de sermonibꝰ dñi ꝓnunciare posset [occurrerũt ei servi] leto occursu [t annunciauerũt ei] leta [dicentes quia filius eius viueret] Luc. xv. Epulari t gaudere oportebat: qz frater tuus mortuus fuerat: t reuixit. iiij. Regũ. vij. Dies hec dies boni nuncij est: si tacuerimꝰ vsq̃ mane sceleris ar. Psa. cxvij. Hec est dies quã fecit dñs: exultemus t letemur in ea. [Interrogauit ergo horã ab eis] hec est ꝓbatio t examinatio facti [in qua melius habuerit] Hoc est: in quo fugato morbo: t virtute restitutra: signa cõualescẽtie in eo apparebant. j. Regum. xxv. In die em bona venimꝰ ad te [Et dixerũt ei] Hec est scõa responsio de hora: [qz heri hora septima] que hora proxima est post meridiẽ. Hora quidẽ i qua omnis eger peius hẽ incipit fm naturã. qz tunc sol a summo celi iñcipit declinare: t cũ declinatiõe solis: omnis virtus egri incipit cadere t declinare [reliquit eum febris] vt ostendak curatio tota esse miraculi: t nullo modo esse naturalis. Job. v. Ipse vulnerat: et medetur. percutit: t manꝰ eius sanabũt. Et ꝑ hoc est qõ adfam de hora ista est sumendũ. Et ideo sequit miraculi fructus. Duo aũt dicunt: Miraculi fructꝰ t Signi epilogus De pmo ergo ór [Cognouit ergo pater] per eandẽ mensurã temꝑis dicti iesu: t sanitatis ꝓcepte [qz illa] eadez [hora erat] sanitatis filij [in qua iesus dixit ei] autoꝛ salutis Vade [filius tuus vivit] Et sic dictuz iesu: causam salutis filij esse sciuit. qz causa est qua postra: statim sequit effectus. Diere. xxx. Omes cognoscent me a minimo eoꝝ vsq̃ ad maximum: qz ppitius ero iniquitatibꝰ eoꝝ [t credidit ipse] dominus familie [t domus eius tota] Et ex tunc ꝑfectus fuit in fide Jam nõ regulus: sed rex in familia sua existens. Esaie. xxxij. Ecce in iusticia regnabit rex. Regulus aũt iste vt dictũ est parue potestatis: t parui sensus: t parui regni: mens siue ratio est. Filius autem: spiritus i carne. Febris vero ardoꝛ fomitis t cõcupiscentie. Eccli. xxiij. Anima calida quasi ignis ardens: non extinguet donec aliquid deglutiat. Luc. iiij. Socrus simonis. hoc est: caro tenebatur magnis febribꝰ. Unde Danihel. xiij. Susanna refrigerari fonte gratie quesiuit. Et dicit causa Estus quipe erat. Hũc innatiralem calorem sanat dominus interpellantibꝰ sanctis: qui paterno affectu egrotum diligũt. Diere. xvij. Sana me domine t sanabor: saluuz me fac t saluus ero Psal. cij. Qui propitiat omnibus iniquitatibus tuis: qui sanat oĩs infirmitates tuas. Serui autẽ occurrentes sunt viri sancti: t ecclesie ministri: de salute anime gaudentes. Luce. xv. Gaudium est angelis dei sup vno peccatoze penitentiam agente. Dicunt eñ q hora septima: febris eum reliquit. cadez sez hora qua febris ista genus humanũ apprehendit. Hoc eñ factũ est post meridiem. Genes. iij. Hoze autẽ iste sunt quibus resurgit anima de peccato per penitentiã. Una q̃dem in Compunctiõe: que quattuoꝛ habet momẽta. Quoꝛum Unum est Motus liberiarbitrij in deum: t Alterum Motus liberiarbitrij in peccatum: detestando ipum. Tertiũ est Dolor de commissso. t Quartum est Spes venie. De misericordia dei Psal. lix. Cõmouisti terram. t conturbasti eam: sana contritiões eius. quia cõmota est. Cõmouisti dicit propter morum ad deum Cõturbasti: ꝓpter morum detestationis in peccatuz. Sana contritiones eius dicit propt morum doloris cõmissi. Quia cõmota est: dicit ꝓpter motũ spei in misericordiam remittentis. Hec ergo quattuoꝛ momenta faciunt horam vnam. Confessio autẽ habet horas tres: quia confessio debet esse Vera Simplex t Integra. Veritas autem habet quattuoꝛ momẽta: scilicet Ut q fortiter dicat: Ut sic fecit dicat: Ut excusationẽ non querat: Ut cũ verecundia quam turpitudo peccati exigit confiteatur. De primo horum dicit Esaie. xliij. Narra tu iniquitates tuas vt iustificeris. De secundo Josue. vij Da gloriam deo t confitere peccatum tuum: t indica mihi quid feceris. Non eñ confitetur nisi dicat sicut fecit. De tertio Psal. cxl. Non declines coꝛ meum in verba malicie: ad excusandas excusatões in peccatis. De quarto Hieremie. vj. Confusi sunt qui abominationẽ fecerunt: quinpotius confusiõe nõ sunt confusi: t erubescere nescierũt. Simplex autem cõfessio est: que est sine plica Hypocrisis: Vanitatis: t Permixtionis: t Dolositatis. Plicam habet hypocrisis: quia per confessionem intendit iustificare seipsum. Matth. xxiij. Justificatis vos coram hominibus. Intus autem estis pleni spurcicia: Unde illi ibidem comparank sepulcris dealbatis: que foris videntur hominibus speciosa: intus autem sunt plena feroze. De istis eriaz dicitur in Psal. cxiro. Sepulcrum patens est guttur eoꝛum qui sic confitenk. Vanitati autem permixta ẽ confessio: quando id quod ad vanitatem seculi facit: lete confitetur. Quod autem fm seculum cõfusionem pretẽdit: demisso vultu vir dicit. Prouerbioꝛum. ij. Lerantur cum malefecerint: t exultant in rebus pessimis. Plica autem permixtionis est quando intermiscet plurima que non sunt peccata: Ut ex illis non in toto iniustus appareat. Et in signum huiusmodi dicitur de Sanctis:

q̄ vestimenta debent esse candida per totu3: z ma
culis non respersa. Et agnus Ero.xij. dr̄ absq3 ma
cula. Cant.iiij. Tota pulcra es amica mea: et ma
cula nō est in te. Dolo autē p̄ myrta cōfessio est q̄n
do nō habz emēdādi ꝓpositū. Jn hac enī viget pec
cati volūtas adhuc z nō habet emēdādi ꝓpositum
Malach.j. Maledict⁹ dolosus q̄ habz in grege
suo masculū. z votū faciēs īmolat dño deo debi
le. Jn hoc enī debile est sacrificiū qđ sic offert. Sic
ergo etiā hec hora habz q̄ttuor momēta. Integ̃
autē erit confessio. Et hec hora etiā habz q̄ttuor mo
menta. Ut sez totu3 sine diminutiōe dicat. Ut vni
totū dicat. Ut vna vice quantū recordat dicatur.
Ut dimidia venia nō speret. De p̄mo in Ps. cx. et
cxxxvij. Cōfitebor tibi dñe in toto corde meo. Hoc
est: ex toto corde. totū dicēdo qđ est in corde. De se
cūdo q̄ vni totū dicat. Sicut vni medico tot⁹ do
lor aperit. Hoc est significatū Lu.x. Ubi samari
tanus oia vulnera semiviuo ligauit infundēs ole
um z vinū. Q̄ sit vna vice totū. Esaie.xxxviij. Re
cogitabo tibi omes annos meos in amaritudine
anie mee. Q̄ vo dimidia venia non speret. ps. cij.
Qui ꝓpitiat oīb⁹ iniq̄tatib⁹ tuis: q̄ sanat oēs infir
mitates tuas. Iste ḡ sūt q̄ttuor hore. Tres au
te residue sunt i Satisfactōe. Sez Jeiunīū: quod
sanat pestes corpis. z Oratio: que sanat pestes mē
tis. z Elemosyna Uel cordis Uel opis Uel vtriusq̄. q̄ sanat pestes facultatis. Jeiunīū aūt quat
tuor momēta habz. Sez Ut leto vultu exhibeat.
Matth.vj. Tu autē cū ieiunas vnge caput tuū.
z faciē tuā laua ꝛc. Ut vsq3 ad peculātie corpora
lis mortificatiōem p̄ducat. Joelis.ij. Jn ieiunio z
fletu z plāctu scindite corda vra: z nō vestimenta
vestra. z Ut sobrietas sensuū z anie seruet. z ratio
nabile sit ne creatura destruat Rho.xij. Rōnabi
le sit obsequiū vestr̄. ij. Timo.iiij. Sobrius esto.
Quartū autē momētū hmōi hore est Ut dū ieiu
nat cor p⁹ : mens verbo dei pascat. Ero.xxxiij. Dū
Moyses ieiunat in mōte cū dño : cer ꝑsonio p̄mo
nis dei faces eius illumiat. Mat.iiij. Deut. viij.
Nō in solo pane viuit hō: sed in oīi vbo dei. Si
cut. iij. Reg.xix. Helias in fortitudie cibi spūalis
qui mistrauit angelus q̄dragita diebꝫ ambula
uit vsq3 ad mōtē dei Oreb. Oratio aūt est scda
hora: Que sicut dr̄ Aug. est pi⁹ affectus mētis i deū
direct⁹. Habz aūt hec hora q̄ttuor momēta. Sez
Ut in secreto cordis fiat. Ut deuote. Ut ad salu
tē. Ut psecuerāter. De p̄mo Mat.vj. Tu aūt cum
oraueris intra in cubiculū: z clauso ostio ora pa
trē tuū in abscōdito. tūc invocabis z dñs exaudi
et. De deuotōe Psal.cxl. Dirigat orō mea sicut in
censum in ꝓspectu tuo. q̄ orō debet esse ignita fer
uore deuotiōis z cōdita odoramētis virtutū. De
bet autē esse de pertinētib⁹ ad salutē. Matth. vj.
Primū querite regnū dei z iusticiā eius. De perse
uerātia Luc.xviij. Oīm oportz semp orare z non
deficere. Lu.xj. Propt̄ improbitatē eius surget. z
dabit ei quot q̄t habet tē. Elemosyna aūt hic su
mit̄ cā. p spūali ḡ pro corpali. Et sic oīs hō potest
ad elemosynā sufficere. Esa.lviij. Frange esurien
ti panē tuū. z egenos vagos q̄ induc in domū tu
am. Habet autē z hec quattuor momēta. Sal3

Compassionē in corde. Dulcedinē in ore. Largi
tatem in manu. z Utilitatē in dato. De compassio
ne Esa.lviij. Cum effuderis esurienti aiam tuam
z aiam afflictam repleueris: orietꝫ in tenebris lux
tua. Luc.vj. Estote misericordes. De dulcedie oris
Eccl.iiij. Declina pauperi sine tristicia aurem tuā:
z redde debitū tuum: z responde pacifica in man
suetudine. De largitate manus Tob.iiij. Si mul
tum tibi fuerit: abū danter tribue. si parum: nō ipm
impertiri stude. De utilitate dati. Luc.xj. Quis ve
strum patrē petit panem: nū quid lapidem dabit
illi: Aut si pecierit piscem: nū quid pro pisce serpen
tem dabit illi: Aut si petierit ouum: nunquid scor
pionem porriget illi Iste ergo sunt septem hore:
quarū quelibet habet quattuor momenta ex qui
bus complet. Quāuis enim sm̄ compotistas: bo
ra ex pluribꝫ momentis componat: tamen sm̄ na
turam non componit nisi ex quattuor. Jn quorum
Primo virtus eius orit. Jn secundo proficiendo
progredit. Jn tertio stat in augmento. Et in quar
to perfectam diffundit operationē sue vtut̄. Hoc
em̄ modo res causate in ens perficiunt. Et ido hāc
ex quattuor fecimus compositionē. Iste septem
hore significant. iiij. Reguz.iiij. Ubi dicit q puer
resuscitatus ab Heliseo: osculauit septies: z redijt
ad vitam. quia istis septem: resurgit a portis mor
tis ad vitam. Potest etiam dici q̄ septem hore:
sunt septem illustrationes solis insticie: qui ē chri
stus. sez Sanctificatōis Nature in Incarnatōe.
Visitationis hominū in Natiuitat̄ humilitate.
Condemnationis Locupiscentie in Circūcisione.
Regeneratiōis nostre in Baptismo. Sanctifica
tionis pro nobis in Jeiunio. Eruditionis nostre
in Predicatione z miraculis. z Redemptōnis in
Passione: quando hora septima sol declinauit: et
infirmitas sanata fuit. Et ꝺ significabat. iiij Reg.
v. Vade lauare septies in iordane: z recipies sanita
tem caro tua: atq3 mundaberis. Jordanis em̄ hu
milis decursus interpretat̄: z significat per horas
septem: descendentē ad nos dominū: in cuius gra
tia lauamur ad sanitatem. Uel dicat q̄ hore sep
tem: sunt Septē recordatiōes solis iusticie: quia
in Nocte: in Matutinis: recolimus captiuitatez.
sez domini. Jn Prima illusiones. Jn Tertia pdu
ctionem ad iudiciū. Jn Sexta sententiaz. Jn No
na mortez. Jn Uespera depositiones de ligno z se
pulturam Jn Completorio positiones custodum
circa sepulcrum Dis enim horis perducimur ad
vitam z salutem. Psal.cxviij. Septies in die laui
dē dixi tibi super iudicia iusticie tue Ul̄ dicam⁹
q̄a septē liberati: a christo septima hora sanamur.
Scilicet Primo: a contemptu precepti z ꝓcipien
tis. Secundo a libidine peccati: ab agendorum z
credendorū z appetendorum ignorantia. Tertio: a
malicia: que est promitas z prodiuitas in malū.
Quarto a reatu actus peccati. Quinto: a macula
contagionis imaginis dei. Sexto ab ipso ponde
re peccati quo vnum peccatū trahit in aliud: qua
do per penitentiā non deletur. Job quinto. Jn sex
tribulaē. libabit te: z in Septima non tanget te
malum. Sic ergo omnibus his modis: hora se
ptima reliquit illum febris spiritualis.

Hoc iterum secundū signum fe
cit Jesus cum venisset a Judea in
Galileam.

Hic est quasi q̄dam epilogus signoꝝ que [fe
cit Jesus] ad edificationē fidelīū z obstinatorū
cōfutationē [cum venisset a iudea in galile
am] Jn isto scō aduentu etiam notat̄ ḡduri fue
runt iudei: cū in Samaria nullū signū fecerit: z tñ
illi in eū crediderūt. Act̄. vij. Dura ceruice z idoma
bili corde: vos semp spiritui sancto restitist̄. Esa.xlviij
Sciebā q̄ durus es tu: et neruus ferreus ceruix
tua: et frons tua enea q̄ etiā p tot signa nō credide
runt. Et hec de quarto.

Capitulū.V.

Post hec erat dies festus iu
deoꝝ z ascendit Jesus hie
rosolymā Est aūt hieroso
lymis ꝑbatica piscina: que cogno
minat̄ hebraice bethsaida:

Hic oñdit in Verbo esse virtus reparatiua vel re
staurativa vniuersaliter z nō sm̄ partē: sicut ex su
perius inducta patet diuisione. Jn sanatiōe em̄ fi
lij reguli: ostendit repationē in parte: in hac. s. mor
tali vita. Hic aūt ostendit q̄ vtus ad suscitationē
mortuoꝝ z ad ꝓpetuā vitā est in vbo. Et hac vtus
te finit⁹ hui⁹ doctrine capitulū. Propter qđ in duo
as diuidit partes Jn q̄z Prima: in curatiōe para
lytici despati: hui⁹ vtut̄ in vbo incarnato vl̄ incre
ato p̄mittit signū. Jn secūda Uirt⁹ vitalis restau
ratiua tot⁹ mortalitat̄: supponit̄ documentū Jbi
Rādit itaq3 Jesus z dixit eis. Amen amē dico vo
bis: nō pōt filius q̄cq3 a se facere. Prior hap̄ priū
duo cōtinet Sez Perfectionē miraculi. Et ex hoc
consequentē psecutionē maligni populi. Jbi. Dice
bant ergo ei Judei q̄ san⁹ factus fuerat. Jn prima
hap̄ tanguntꝫ duo. Jn q̄z Primo tanguntꝫ indu
centia ad miraculū faciendū. Jn secundo pficiētia
miraculū Jbi. Nūc ḡ cū vidisset iesus. Inducētia
aūt miraculū sunt Tria. Sez Tpis solēnitas. Lo
ci reuerēdissima scitas. et Infirmi maxima necessi
tas. De tpis q̄dē solēnitate dr̄ [Post hec] nō cō
tinue: sed pauc̄ interposit̄ in q̄b⁹ nihil famosū fa
ctū est [erat dies festus] qñ ipsa solēnitas iude
orū exegit vt omne masculinū appareret coram dño.
Ero.xxiij. Erat em̄ hec solēnitas festi Pētecostes:
festū qđ futur⁹ tpibꝰ dono spūssci fuit ꝓcerandū:
q̄ purificati: festū oē in iocunditate spūs deinceps
esset celebrādū. Nau. j. Celebra Juda festiuitates
tuas z redde vota tua qz ñ adiciet vltra vt p̄tēral
eat in te belial: vniuersus interijt. Ero.xxiij. Solē
nitatē messis p̄mitiuoꝝ opis tui quecūq3 fecer̄ in
agro celebrabis. Jn hac solēnitate p̄mitie frugū of
ferebant. Quia oēs primitie nostre: spūi grē z chia
debent. Et ideo tūc plen⁹ spūsco a q̄ flueret spūssan
ctus oia restaurās [Ascēdit Jesus] cui⁹ oīmis

actus ascēsio est [hierosolymā] Mat.xx. z Lu.
xviij. Ecce ascendim⁹ hierosolymā z cōsūmabūtur
oia q̄ scripta sunt de filio hois Amos.ix. Qui edifi
cat in celo ascensionē suā. Quia oia ad celū ascēde
re facit Qui sua vtute sanat z corroborat. [Hic est
em̄ q̄ ascēsiones in corde suo disposuit in hac val
le lachrymarū: miserabiles psonas ad gaudia celi
deducēs. Semp em̄ in festo ascendit: vt tūc cōflu
entib⁹ vndiq3 turbis vtutē suā mānifestaret z sub
leuaret eos ad fidē veritatis. Esa.xlix. Tpe accepto
exaudiui te z in die saluti auxiliat⁹ sum tui. [Est
aūt hierosolymis] Ecce loci describit reueren
dissima sanctitas. Describit autē a Quattuor. Ab
vsu sacrificioꝝ. Ab hospitalitate egrotorū. Ab effe
ctu curantiū Ab angelo visitante locum. Dicit aūt
circa vsus vel ritū sacrificioꝝ: Usum. et Ab vsu de
nominatiōe. Dicit ḡ [Est aūt hierosolymis]
tanq3 in loco solenni diuini cult⁹ [ꝑbatica pisci
na] Attēde q̄ in hier̄m erant tres piscine. Quarū
Prima fuit extra hierusalē: collecta de aq̄ que de
fluxit de mōtib⁹. Et iste colligebant̄ ꝓpter terre cali
ditatē z ariditatē. Et hec piscina vocabat̄ supior. qz
extra ciuitatē fuit in loco eminenti a q̄ deriuata flu
eret in ciuitatē qñ necesse fuit. Et in illa piscina ful
lones lauabant lanā z pannū Esa.vij.z.iiij. Reg.
xviij. Ad extremū aq̄ ductus piscine superioris in via
agri fullonis. Alia piscina fuit intra muros ciuita
tis: collecta de aq̄s a tectis stillantib⁹ z aliis locis.
Et hec ibi ad cōmunem vsum habebat̄. Et tpe belli
aliqñ in interioꝝ ducebat̄ ne aq̄ ciuitati deficeret.
Esa.xxij. Congregast̄ aquas piscine inferioris z do
mus hier̄m numerastis. s. tpe obsidionis Baby
lonie. Tertia piscina fuit circa templū: collecta de
aquis stillatib⁹ a templo z edificijs templi. Et hec
erat Ad ablutionē corpoꝝ animaliū que in sacrifi
ciū offerebant. et Ad ablutionē sacerdotū. qz Sa
lomō fecerat mare eneum z luteres ad ablutiōes il
las pficiēdas: sicut dr̄. iij. Reg. vij. Sed hec trāstu
lit Nabuchodonosor in Babylonē. et postea pau
peres effecti Judei: in loco illi⁹: piscinā in concaui
tatē lapidis in mōte templi congregauerūt vbi hostie
et sacerdotes lauabant. Et ꝺ est qđ dicit [Est aūt
hierosolymis] circa templū [ꝑbatica] hoc est
ab oue denūciata z denoiata. qz grece pharon: latīe
est ouis. qz maxime ꝺ ouibus sacrificia fiebant. Et
ideo plura q̄z de alijs animalib⁹ ibi corpa ouiū laua
bant. [Piscina] per cōtrariū qđ antiphrasis dr̄.
quia minime pisces habet [que cognominaba
tur] ab vsu aq̄ [hebraice bethsaida] hoc est:
domus pecoꝝ siue pecualis. qz ibi corpa pecoꝝ in
portico iacebant donec lauarent̄ z offerrent̄. Et qz
vsus iste factus fuit tpe status legis: ideo reueren
tiam habebat totus huius piscine locus. qz sacrifi
cij carnes z abluta ab eis sanctificabāt eū. Hoc si
gnificante spūscto: nostrā pecorinā naturā ibi a cō
cupiscentijs z peccatis esse abluendā z deo forē of
ferendā. Rhom. xij. Exhibeatis corpa vestra hosti
am viuentē: sanctā: deo placentē: rōnabile sit obse
quiū vestr̄. Ps. xxv. Lauabo inter innoc. ma. me. z
circūdabo altare tuū dñe. Sic em̄ z nos piscinā mundicie habem⁹
añ tēplū qñ abluti aq̄ lachrymaꝝ z pnie munda
mur: vt puri sacrificiuz deo possim⁹ offerre. Ps. l.

Lauabis me ⁊ sup niuē dealbab. Esa.j. Lauami: mūdi estote: auferte malū cogitationum vestrarū ab oculis meis.

Quinq; porticus habens.

Hic venerabilitas hui⁹ loci describit Ab hospitalitate gratia. quia ibi pauper hospitabant: q̄s sp deus in hoc mūdo elegit. Jaco.ij. De⁹ elegit pauperes: diuites in fide ⁊ heredes regni q̄ p̄misit deus diligentib⁹ se. Ad hospitandū aūt pauper dicit Duo. Distinctionē receptaculoꝝ. et Diuersitatē receptoꝝ paupeꝝ. Dicit g̃ Quinq; porticꝰ habens hoc est quinq; receptacula. q̄a quinq; sunt modi deficientiū pauperū. Quidā em̄ sunt pauperes solo rei defectu ⁊ infirmitudine corporis. Et illi habebant receptaculū primū. Quidam aūt cum infirmitudine habebāt aggrauatōis ⁊ angustie ingerudinem p̄ter quā alijs faciebāt incōmoduz. Et hi habebāt receptaculū secundū. Quidā aūt habebant corpis tale immūdiciā quā alij ferre nō poterāt. Et hi habebant tertiū. Quidā autē mentis tantā patiebant insaniā. p̄ter quā rei⁹ alijs intolerabiles erāt. Et illi habebāt porticū q̄rtam. Alij aūt quasi in nouissimo erant spū: vicinā morti expectātes et ideo horrori alijs existētes. Et ideo indigebant porticu q̄rta. Et sic habebant q̄nq; porticus. Et hoc signatuz est Beñ. vj. p̄m aliā translationē Ubi dr. Facies in arca bicamerata ⁊ tricamerata. Bicamerata ⁊ tricamerata sunt quinq; receptacla. Significat aūt istud: q̄nq; boni cordis receptacula qb̄ est xpo deo cūi miseroꝝ. Quinq; porticꝰ fuit Receptio Jn Lorde p compassionē. Job.xxx. Lōpatiebar aīa mea paupi. Jn Orē p cōsolationē.j. Thes.v. Lōsolami pusillanimes ⁊c. Jn Ope p suportationē. Rhoñ. xv. Debem⁹ aūt nos firmiores: imbecillitates infirmoꝝ sustinere. Jn Faculeate ⁊ Subuētiōe. Jac.ij Si aūt frater ⁊ soror nudi ⁊c. nō dederit⁊ aūt eis q̄ necessaria sunt: q̄d pdest: Apud p̄mū ⁊ deū p intercessionē. Lu.xj. Amice accōmoda mihi tres panes. Sunt aūt quinq; que porticū receptionis paupeꝝ faciūt Quoꝝ Primū est Q̄ post mortez nō est locus pnie. Eccles.ix. Qd cūq; valet manꝰ tua instanter opare. q̄ nec opus: nec rō: nec scia: nec sapientia est apud inferos q̄ tu p̄peras. Secūda porticus est Meditatio incertitudinis horē et q̄litatis mortis. Hec em̄ meditatio facit cū affluere visceribus pietaꝫ vt in corde porticū faciat ad redēptiōez paupeꝝ. Eccs.ix. Nescit hō finē suum: sed sicut capiunt aues laqueo ⁊ pisces hamo: sic capiunt homines in tpe malo. Tertiū qd facit porticū in cordis hospitio est Consideratio impossibilitatis merendi in tpe futuro: et q̄ ibi mlto grauiores penas soluet: q̄s oēs h̄ p iuuamen sui ⁊ primi pōt delere. Heb.x. Horrendū est incidere in manꝰ dei oñipotentis. Eccli.ij. Si pniam non egerim⁹ incidem⁹ in manus dñi: et nō in manꝰ hoim. Dñs aūt dicit in p̄s.l.xxxiij. Cum accepo tempus ego iusticias iudicabo. Et ideo p misc̄iam cautū est illud iudiciū p̄uenire. Quartū qd de corde facit porticum pauperū est Meditatio recompensatiōis eius qd ex misericordia impendit: Qd centuplū recipiuk: Et in tuto vbi fures nō effodiūt collocat. Matth.xix. Lu.viij. Mar.x. Centuplū accipiet ⁊ vitam eternā possidebit. Eccles.xj. Mitte panē tuū sup transeuntes aquas ⁊ post multa rpa inuenies eum. Qui aūt in tuto est collocatū.ij. Tim.j. Scio cui credidi ⁊ certus sum q̄ potens est depositū meū seruare in illū diem. Matth.vj. Thesaurizate vob thesauros in celo vbi nec erugo nec tinea demolit ⁊ vbi fures nō furant. Quinta porticꝰ Consideratio est q̄ hō per misc̄iam euadit eramē futuri iudicij. Ps.cxj. Jocūdus homo q̄ miseret ⁊ cōmodat: disponit sermones suos in iudicio: q̄a in eternū nō cōmouebitur. Omnes em̄ q̄bus vl affectū vel effectū misc̄ie impendit excusabunt eū in iudicio. Jac.ij. Superexaltat aūt misc̄ia iudicium. Sic ergo p misericordiaz sui ⁊ primi xenodocii cordis edificat: quinq; porticus habens. Sed redeamus ad litteram.

Jn his iacebat multitudo magna languentiū: cecoꝝ: claudoꝝ: aridoꝝ: expectantium aque motum.

Tāgit loci veneratiōnē Ex diuersitate in loco receptoꝝ paupeꝝ. Et tangit q̄ttuor. scz Languentiū quierē: Multitudinē: Diuersitatē: et Consolatiōis expectationē. Que valde cōpetunt opibus misc̄ie

Dicit ergo Jn his porticub⁹ iacebat in lectis et locis ad q̄escendū paratis: in q̄b⁹ mēbra infirmoꝝ molliter recipiebant ⁊ mūde. Lu.x. Impositū in iumentū seminuū duxit in stabulū ⁊ curā illius egit. iij. Reg. iiij. Faciam⁹ ei cenaculū puū: et ponam⁹ in eo lectum ⁊ mensam ⁊ sellam ⁊ candelabrū: vt cū venerit ad nos maneat ibi multitudo magna languentiū Ad hoc enim edificate fuerūt porticus vt essent infirmoꝝ receptacula. Et ex hoc sumpsit initiū q̄ hospitalia p ecclesiā infirmis edificant. Languētes aūt dicunk diu infirmati. q̄ Languor est longus angor. Et illi maiori indigent misc̄ia. Eccli.x. Breue languorē p̄cidit medic⁹. languor p̄lixior grauat medicū. Multitudo aūt fuit: in collectione mlt⁹ in nūero. Magna aūt fuit in expensis: q̄s ad vsus infirmoꝝ habere oportuit. Lu.vj. Et ois turba q̄rebat eum tāgere: q̄a de illo virtus exibat ⁊ sanabat oēs. Virtꝰ em̄ misc̄ie sp per miserationes exit de misericordia. Lu.vj. Estote misericordes sicut p̄r vester misericors est. Esa.lviij. Egenos vagosq; iducin domū tuam. Job.xxij. Foris non mansit peregrinus: ostiū meum viatori patuit cecoꝝ: claudoꝝ: aridoꝝ Ecce diuersitas receptoꝝ paupeꝝ. Cecus aūt visu carens: ad cōsolandū: vias dirigētes non aspicit. Claudus etiā p̄spectans ad cōsolantē dirigentes vias: ambulare nō poterit. Aridus aūt membroꝝ neruos arefactos: ⁊ motu destituros ⁊ sensu: etiam a porrigente cōsolationē p̄tis virtb⁹ illam accipe non poterit. Et ideo in his tribꝰ generib⁹ miseroꝝ: maxime destituti oēs intelligunk. Sed beatus ille misericors Job vices eoꝝ in his que per se non poterant supplenit. Job.xxix. Oculus fui ceco et pes claudo. Infirmitatē aridi⁹ Paulus supplere p̄cepit Rho.xv. Debemus nos firmiores imbecillitates infirmoꝝ sustinere ⁊ nō nobis placere. vnus⁊

quisq; p̄mo suo placeat ad edificationem Expectantiū aque motū qz p motū aq̄ curabatur alijs in tanta multitudine: sicut inferi⁹ habebitur. Significat aūt iste motus aq̄: motū fluxibilis cordis in misc̄ia. quia sicut aqua tota effundit a vase in q̄ est: ita cor misericors totū se effundit in miseri cordias paupeꝝ. Esa.lviij. Si effuderis esurienti aīam tuā ⁊ afflictā aīam repleueris: oriet in tenebris lux tua: ⁊ tenebre tue erūt sicut meridies. Ps. xlj. Hec recordat⁹ sum ⁊ effudi in me aīam meam Iste aque motus adhuc curat ⁊ subleuat multoꝝ miserias. Thren.ij. Effunde quasi aquā cor tuum añ cōspectū dñi. Sic ergo aqua mouet in consolationem pauperum.

Angelus aūt domini descendebat sz̄m tempus in piscinā et mouebat aquā. Et qui p̄ior descendisset in piscinam post motionem aque: sanus fiebat a quacūq; detinebatur infirmitate.

Tangit b reuerentia loci ex visitatione angeli.

Si aūt querit Quare iste visitabat ab angelo: Dicunt q̄dam (quedam sequētes apocripha q̄ ab hist oriis grecoꝝ ad nos deriuata sūt Et dicuntur scribi in ea que apud grecos eruthimiaca vocāt historia: quā p̄iarcha q̄dam hierosolymitan⁹ dicit conscp̄sisse) q̄ cum Salomō edificaret templū de lignis libani q̄ remāserunt ibi quedā ligna cedrina ⁊ cypressina ex quib⁹ crux dñi postea fuit p̄parata. Hec ergo ligna in loco illo paulatim operta sunt terra p̄mo. et cū postea ibi piscina fieret: natabant ligna in piscina: que p̄cedente tpe: p̄ter aquā imbibitam grauia effecta: in fundo nō natātia iacebant. Dicunt etiā q̄ hec ligna tpe passiōis dñice natare cōtra cōsuetudinē inceperūt ad visum hoim et q̄ p̄ter ligni illius sanctitatē: lotū angelus visitauit: et aqua etiā vtutem curatiōis egroꝝ accepit. Hoc aūt dictū quia nulla pbat autoritate: eadem facilitate contemnit qua pbat. Probabiliter ergo dicet q̄ reuerentiā accepit piscina: tum A facto. cū A mysterio. A facto aūt duplici. s. Ab Ablutione sacerdotū ⁊ hostiaꝝ. et Ab Hospitalitate paupeꝝ ibi receptoꝝ. A mysterio aūt: q̄a ibi spūssanctus dignitatē figuraliū hostiaꝝ ostendere voluit propter dignitatem passionis chr̄i q̄ in eis significata fuit. et ideo angelus locū illū visitauit. Malach.iij. Ecce mitto angelum meū q̄ prepabit viam ante faciē tuam. Pusillos q̄ ⁊ infirmos aliud solaciū nō habentes libēter visitant angeli. Matth.xviij. Angeli pusillor⁹ semp vident faciē patris mei q̄ in celis est. Et ideo languidū Lazarū singulariter inē oēs descendētes ab hoc mūdo: angeli legunk portasse in sinū Abrae Lu.xvj. Hoc est q̄ dicit Angelus aūt dñi p̄pter loci reuerentiā: p̄m tps aliquod: q̄ nō oi tpe. Hoc em̄ reseruatū est soli chr̄o: q oēs q̄s vellet ⁊ q̄cunq; vellet curaret. Filio em̄ tāto maior dat⁹ virt⁹ curationū: q̄nto melior ē filius angelo. Heb.j. Tanto melior angelis effect⁹ q̄nto differentiꝰ nomē p illis hereditauit. Hic aūt angelus ꝺr dñi: q̄ vtute nō sua sed dñi cuius erat minister hoc effecit. Heb.j. Nōne oēs ammīstratorij spūs sunt in misterū missi p̄ter eos q̄ here. ca. salutis. Descendebat p̄m tempus in p̄pria persona ⁊ singulari effectu in piscinā jam porticus effusam: q̄ descēsus gr̄am curādi significabat alla tā. Beñ.xxviij. Et angelos descēdentes p ea. Joan. j. Videbit⁊ angelos descēdētes ⁊ ascēdentes sup filium hoīs Et mouebat aqua vt confirmi ex ipo aque motu scirēt gr̄am curationis adesse. Sciendū aūt est q̄ fortē motu mouebat. et ideo inferi⁹ dicit q̄ turbabat. quia a fundo cōmisc̄ebat q̄ relictum fuerat ex ablutione de carnib⁹ sanctis cum aqua sanctificatiōis ⁊ curatiōis: Ut baptismus significaret cōmixt⁹ cū passione chr̄i: qui curationez spūalem p̄fectā exhibitur⁹ fuit. Talis g̃ mot⁹ fuit in aqua. Ezech.xxxvj. Effundā sup vos aquā mūdā ⁊ mūdabimi ab omnib⁹ inq̄namentis vestris. Et qui p̄ior descēdebat in piscinā P̄ior em̄ descendit q̄ in sctificatiōe aque purior ē inuenit aquā: anteq̄ ad alios vsus applicaret. Et p̄ior descendit q̄ feruentiori animo deuotiōis gr̄am q̄siuit: quia ille plus festinauit. De p̄mo horꝝ ꝺr Apocal. vlc. Ostendit mihi angelus fluuiuz aque viue splēdidū tanq̄ crystallū p̄cedentē a sede dei ⁊ agni Descdo.j. Lor.ix. Sic currite vt comp̄hendatis. Esa.lv. Oēs sitientes venite ad aquas post motionem aq̄ Et tangit vtutem curatiuā p̄pē quā in reuerentia fuit locus Sanus fiebat a q̄cūq; detinebat infirmitate.ij. Mach.iij. In loco est q̄dam veri dei vtus. Nam ipse q̄ in celis habet habitationē: visitator ⁊ aduitor ē loci illi⁹ Beñ. xxviij. Vere dñs est in loco isto. Querit autem b Quare in loco illo: non oi tēpore: oēs sanabant vt esset p̄fectior significatio futuroꝝ. Ad hoc aūt dicē dū q̄ sicut ꝺr Heb.vij. Nihil ad p̄fectum adduxit lex. Et ideo particulare fm tp̄s: ⁊ fm nūer: q̄ est in pre: signū debuit esse p̄fecti fm tēp⁹: et fm vniuersitatem curatoꝝ. Hoc em̄ exegit tp̄s impfectionis q̄ sua impfectiōe mittebat ad chr̄m p̄fectum curatorē oim. Ps.cij. Qui p̄pitiat oi. iniqui. tu. q̄ sanat o. ifir. r. Eccli.xxxiij. Dās sanitatē ⁊ vitā ⁊ bñdictōez

Erat autem quidam homo ibi: triginta ⁊ octo annos habēs in infirmitate sua:

Tangit b infirmitatis miseriā. Hanc aūt exaggerat Tripliciter: a Natura: a Lōgitudine infirmitatis: ab Ipsa infirmitate. A natura q̄dem in hoc q̄ dicit q̄dā hō factus ad imaginē dei: ⁊ ideo mirabilis. colens intellectū: et ideo diligēdus. Beñ. j. Ad imaginē q̄pe dei fac⁹ est hō. Descdo Deut. xxxiij. Dilexit p̄pl̄os: oīes sancti in manib⁹ ei⁹ sūt Triginta octo annos habens Ecce Longitudo infirmitat⁊. Ps.87. Pauper sū ego: ⁊ in laboribus a iuuentute mea. Dicit em̄ Ihyp⁹. q̄ iste ab annis puerilib⁹ fuit palytic⁹ ⁊ nunq̄ sanꝰ. et ideo magis miserabilis. Ps.vj. Conturbata sunt oīa ossa mea: et a.m.t. est valde. Lu.xiij. Hanc aūt filiā Abrae quā alligauit sathanas ecce decē ⁊ octo anni sunt: non oportuit te solui a vinculo isto in die sabbati: q̄si di⁊

rere. Imo oportuit ꝓpter diuturnā eius infirmitatē ne ſp grauet. Nūerus aūt. xxxviij. annoꝝ ſignificat deſectū a denario z fide trinitatis, ꝗa triginta ſūt ter decez. et nūc⁹ triginta ſurgit ex hoc ꝙ fides trinitatis in decalogū ducit. Infirm⁹ aūt in bis infirmitatē ſignat in fide trinitatis z operatōe decalogi. Octo aūt que ſupſunt ſignāt octo beatitudines que Matth. v. enūerant. Et infirmat⁹ in eis ſignat infirmitatē fructus circa illa que beatificant. Et ſic infirmus iſte: in fide z ope z virtute ſignificat infirmū. Et hec tria tangunt in pſ. xxxvij. Loꝛ meū cōturbatū eſt in me. Nō eſt ꝓncipiū operationuꝫ, dereliqt me virtus mea. Que cā eſt beatitudinis, et lumē oculoꝝ meoꝝ: in fide: nō eſt mecū. Et ideo iſte totus erat miſer et miſerabilis [in infirmitate ſua.] Quāuis oīs dolor ſit q̄dā infirmitas z egritudo: tñ paralyſis ſpecialr eſt infirmitas q̄ nihil firmū in mēbris relinqt ſed oīa diſſoluit: ita ꝙ ſe vſu mēbroꝝ iuuare nō poſſit. Pſ. vj. Miſerere mihi dñe qm infirmus ſum: ſana me dñe qm̄ ꝓturbata ſūt oſſa mea. Significat aūt iſta infirmitas: paſſiōis hūoꝛē cōcupiſcētie: mēbra reſoluentē z diſſoluentem. Unde Matth. ix. Mar. ij. Lu. v. Paralyticꝰ nō poterat ꝑ ſeipm venire ad Jeſum: ſed a q̄tuoꝛ portat⁹ per tegulas ſummiſſus eſt añ eū. Eſa. j. A plāta pedis vſq; ad vꝛticem nō eſt in eo ſanitas.

Hunc aūt cū vidiſſet Jeſus iacētem: et cognouiſſet quia iā multū tēpus haberet: dicit ei: Vis ſanus fieri?

Dic cangunt ea que faciūt ad pfectionē miracu li. Dicunt aūt ꝫ Tria. Sc̄z Sanantia: Sanitatē pfectam oſtendentia: et Calumniā cōtra chriſtum oſtendentia. Sanantia aūt ſunt tria. Sc̄z Miſericordia chriſti: Conſenſus egri: et Verbū virtutis quod impat infirmitati. Miſericordia notatur in duobus. In Uiſu miſeri: et In Cognitione longe infirmitatis infirmi. De ꝓmo dicit [Hunc ergo] infirmū [cum vidiſſet] loc'o miſericordie. Sap. iij. In tempoze erit reſpectus eoꝝ. Sic oculo miſericordie Samaritanus vulnerato appꝛopians: alligauit vulnera eius Lu. x. Exo. iij. Uidens vidi afflictionē populi mei qui eſt in Egypto et gemitū eius audiui z deſcendi liberare eum. [Et cū cognouiſſet ꝙ iam multuz tempus haberet] in infirmitate ſua: Et hoc ante cognouit vꝛute dei tatis. ſed nunc ad modū cognoſcentis ſe habet qm̄ miſericordiam impēdit: quia tunc ꝓximū ſe facit Luc. x. Proximus eſt qui fecit miſericordiam in illum. Tobie. v. Fortiano eſto: in proximo eſt vꝛa deo cureris [dicit ei] eliciens cōſenſum Et in hoc ſignat ꝙ diſſentiens non curat ab infirmitate ſpirituali. quia ponit obicem ſpiritui ſancto [Vis ſanus fieri:] q. d. in voluntate tua eſt. quia tu tibi peccatū cauſa infirmitat⁹ fuiſti: ſicut infra patebit. Ubi dicit Ecce ſanus factus es: iam noli peccare: ne deterius aliquid tibi contingat. Et ideo voluntatem ad me a peccato conuerte: ſicut ad aūtorē ſalutis tue: z curaberis. Ozee. xiij. Sanabo apoſtaſias eoꝝ diligā eos ſpōtanee qm̄ auerſ⁹ eſt furoꝛ meus ab eis.

Rñdit ei languidus: Dñe hominem nō habeo vt cum turbata fuerit aqua mittat me in piſcinam. Dum venio enim egō: alius ante me deſcendit.

Dic ponit languidi conſenſus. Et dicunt duo: Quoꝝ Primū Inopie allegatio. Scōm autem Oſtenſio impotētie in ſeipſo. Dicit ꝫ [Dñe] Ecce cōfeſſio Maieſtat⁹ z Potētie. Deiter. xij. Dñs vniuerſoꝝ tu es [nō habeo hoīem] Inopie eſt allegatio. ꝗa nullū habet adiuuantē. Job. vj. Ecce non eſt auxiliū mihi in me: neceſſariꝫ ꝗz mei receſſerūt a me. Pſ. xxxvij. Amici mei z ꝓximi mei aduerſum me appꝛopinquauerūt z ſteterūt. q. d. Bñ habeo voluntatē: ſed inopia tāta eſt ꝙ nō habeo adiuuantē. Eccli. ij. Reſpicite erā ad adiutoꝛiū hoīm et non erat [vt cum turbata fuerit aqua] qm̄ reliquie ſacrificioꝝ imiſcent in aquā vt ab eis vim curatiōis accipiat [mittat me] ꝓmū [in piſcinā] Et ſic deeſt adiutoꝛiū hoīm. Et hoc ſignat ꝙ pcōr omni deſtituit auxilio humano. Unde in pſ. lxxvij. dicit Spūs vadens et nō rediens. quia per ſe vadit in peccatū: ſed nō p ſe redit ex ipſo [dū venio enim ego] Significat infirmitatē in ipſo vires nō habentē. et hoc eſt [dum ego venio] ꝑ conatū aliquē infirmitat⁹ mee [alius] fortioꝛ z me potentioꝛ [ante me deſcendit] in aquam. et ſic laboꝛē exhibeo ſine fructu laboꝛis. Job. xvj. Nunc quoq; oppreſſit me doloꝛ meus: z in nihiluz redacti ſunt artus mei, quia omnia naturalia mea ſunt oppreſſa. Eſa. xxxviij. Quaſi leo ſic contriuit oīa oſſa mea. Dan. x. Solute ſūt cōpages mee z nihil in me remāſit virium. Et hoc ꝗdem facit pctm̄ in homīe. qz Tollit cōtoneꝝ ſanctoꝝ: ꝑ quā deberet hūi adiutoꝛium ab alio. et Uulnerat naturā: ꝑ quā deberet haberi auxilium in ſeipſo.

Dicit ei Jeſus Surge: tolle grabatum tuum z ambula.

[Dicit ei Jeſus] Quia elicuit conſenſum ad gratiā ſanantē [Surge] Ecce verbum vꝛuoſum ad ſanandū. Pſ. cvj. Miſit vꝛbū ſuum z ſanauit eos: et eripuit eos de interitionibꝫ eoꝝ. Dicit aūt Tria Quoꝝ Unū eſt Factiuū ſanitatis. Secundum aūt Reſtituiuū virtutis. Tertiū Cauſatiuū cōſolidatōis. Dicit ꝫ [Surge] hoc ē: ſurſum tende: ia ſanitate reſtitutra: z pctō te deꝑmēte ꝓpulſo. qz pctm̄ (vt cā infirmitat⁹ anie) coꝛp⁹ ab erectōe deꝑſſit. Baruch. v. Surge z ſta in excelſo. ꝫ eſt: ſurſum te age petēdo celeſtia in corde: z extēdēdo te ad ſupioza in coꝛpe. Col. iij. Si cōſurrexiſtis cū chriſto: q̄ ſurſum ſunt q̄rite. Et ideo taliter curati a chriſto: in letitia cordis grās agētes dicūt cū Dauid pſ. xix. Jpi obligati ſunt z ceciderūt: nos aūt ſurrexim⁹: in mēte a pctō: et erecti ſum⁹. ꝗa ia z oculos z man⁹ in celuz ad deū extēdim⁹ [tolle grabatū tuū] Ecce vꝛbū Reſtauratiuum vꝛtut⁹. Lectū ei: q aīa ſuſtētabat z portabat infirmū: nūc portat z ſuſtinet: vꝛtutē bñs vigoroſus. et nō poſſet ꝫ facere niſi reſtituta ſibi vꝛtute. Pſ. lxvij. Dabit voci ſue vocē vꝛtutis. Doc eū

oīno conſequens: q chriſto dei virtus z dei ſapiētia qui ſcit z poteſt: vbo ſuo det ſanitatē cū plena vꝛtute. Debꝛe. j. Portans oīa vbo virtut⁹ ſue. Sicut aūt ꝑ gram intus purgauit pcti infirmitatē: ita per virtutē intus deleuit vicia z addidit vꝛtutis vigorem. Joelis. iij. Infirm⁹ dicat qz fortis ego ſū [et ambula] Ecce vbū Conſolidationis: q̄ cōgluti nata ſunt mēbra paralytici ꝑus diſſoluta: que duz diſſoluta eſſent ambulare nō poterant. Et ſic anima ꝑ incōſtantiā z cupiſcētie diſſoluta retro: greſſu virtut⁹ incedere ꝓmū nō poterat. Thren. j. Pctīs peccauit hieruſalē: ꝓpterea inſtabilis facta eſt. Zac. iij. Protinus conſolidate ſunt baſes eius z plante: et exiliens ſtetit z ambulabat z intrauit cū illis in templū ambulans z exiliens z laudans deū. Hec aūt ambulatio, pfectum ſignat meriti z virtutis. Pſ. cviij. Bti immaculati in ..ia q̄ ambulāt in lege dñi Sic ꝫ factū eſt miraculū: et intus in anīa: et exterꝰ in coꝛpoze. Eſt aūt cōſiderādū ſm Ehzyſ. q mire patientie: z humiliatat⁹: et lōganimitat⁹: z ſper: fuit iſte eger. Patientie qz fruſtrat⁹ labore ſepiſſime deſcēdēs in aquā ad vꝛba impatētie z blaſphemie non ꝓrupit. Jaco. j. Patientia opus pfectū habet vt ſit⁹ pfecti z integri in nullo deficiētes. Lu. xxj In patientia vīa poſſidebit⁹ aīas vīas. Humilis aūt fuiſſe in hoc cognoſcat⁹ q̄ ꝛ miſerim⁹ fuerit: tñ ad hoc q̄ ſanaret a dño: ſe non idoneū exiſtimauit Beñ. xxxij. Minoꝛ ſum cunct⁹ miſerationibꝫ tuis, ij. Paral. vi. Nō ſum dign⁹ videre altitudinē celi pre multitudine iniquitatis mee: qm̄ irrita ui iram tuā. Lōganimitas aūt ei⁹ in hoc dēphendit q̄ diu iacens ſemp gram expectauit. Deb. vj. Sic lōganimiter ferēs adept⁹ eſt repꝛomiſſiones. Pſ. xxvj. Expecta dñm viriliter age tē. De Spe aūt laudat in hoc q̄ vndiq; ſe videns deſtitutū nō deſperauit Rhoſ. iiij. Qui contra ſpē in ſpem credidit. Rho. v. Spes nō cōfūdit. Pſ. cxviij. Nō cōfūdas me ab expectatiōe mea. Et ideo videt iſte q̄ſi ſine exemplo ſingular⁹. Et ideo etiā hāc gram inter tot infirmos ſol⁹ ꝓmeruit. Nō eīm ſine cā iſtū z ñ alios curauit.

Et ſtatim ſanus fact⁹ eſt homo ille: et ſuſtulit grabatum ſuū z ambulabat. Erat autem ſabbatuz in in die illo.

Ecce Effectus cōſtitutiu⁹ Sanitat⁹ z Uigoris z Conſolidationis ſm q̄ tria dixerat chr̄s. Dicit ꝫ [Et ſtatim] ne credat paulatim reddiſſe ſanitas ſicut qñ natura paulatim operat⁹ ſanitatem. Quia ſicut Hze. dr Neſcit tarda rerū molimina ſcīſpūs gra. Eccli. xxxiij. Uſq; ad mortē ꝑdidit⁹ ſum hoꝛ cauſa: et liberat⁹ ſū gra dei. Hiere. xvij. Sana me dñe z ſanabor z̄. Nec aūt ſanitas in gra fuit [ſuſtulit grabatū ſuū] Grabatū dr a graba q̄ ē caput, quia eſt lectus portatilis in q̄ ſolū caput in ſtrameto reqeſcit. Portauit aūt lectū illū in ſignū reſtitute vꝛtutis. Et ſic portat penitēs onus peccati in q̄ prius requeuit: qñ inuītā ſibi ꝓ pctō portat pniam. Pſ. xxxvij. Sicut onꝰ graue grauate ſunt ſup me. Luc. v. Tulit ꝫ lectū ſuū i q̄ iacebat z abijt in domū ſuā. magnificās deū. Et ſtupoꝛ apprehēdit oēs z magnificabāt deum [et ambulabat] ſicut gradu coꝛpis Ita pfectu vꝛtutis. Pſ. lxxvij. Jbūt de vꝛtute in vꝛtutē q̄duſq; videat⁹ deꝰ deoꝝ in ſion Apoc. iij. Ambulabūt mecū in albis qz digni ſūt. [Erat aūt ſabbatū in die illa] Ecce determinatio temporis ex quo apud impios factū habuit calūniā. Eſa. lxvj. Erit menſis ex meſe z ſabbatū ex ſabbato. Et ideo q̄es dei fuit ſanctificatio. ſabbati vt reqeſceret q̄ longo laboꝛe cōfract⁹ fuerat, Eſa. xxviij. Nec reqes mea. reficite laſſum: et hoc ē meū refrigeriū. Uñ hec eſt optima ſabbati: hoc eſt diuine q̄etis: obſeruatio. quod tamen Judei carnales non intelligebant.

Dicebant ergo iudei illi qui ſanatus fuerat: Sabbatum eſt: nō licet tibi tollere grabatum tuū. Reſpondit eis. Qui me ſanū fecit: ille mihi dixit Tolle grabatū tuum et ambula.

Dic incipit pars illa q̄ eſt de pſecutiōe: que orta eſt ex miraculo. Diuidit aūt in partes duas. In q̄rū Prīa ponit Calūnia facti. In Secūda ponit Calūnia cōtra factoꝛē. Jbi. Abijt ille, Adhuc ꝓioꝛ illaꝝ habet pagrapbos q̄tuoꝛ. In quoꝝ Prīo ponit Facti calūnia a iudeis. In Scōo Allegatio auctoritat⁹ ad facti defenſionē. Tertio Interrogatio auctoris facti ꝓpter calūniā auctoritat⁹. In q̄rto Diſpenſat occultatio dñi donec factū bñ publicaret. In q̄nto Manifeſtatio auctoris facti ad confutationē calūniatiū. Dicit ergo [Dicebant ergo iudei] malicioſi z iuidi. Eſa. vj. Exceca coꝛ populi huius⁹: z aures ei⁹ aggraua: z oculos ei⁹ claude: ne forte videant oculis: et auriby audiant: et coꝛde intelligant z cōuertant⁹ z ſanem eos [ſabbatū eſt] dies feriatus. Exo. xx. Octo op⁹ ſeruile nō facietis in eo. Et Jbidē. Memēto vt diem ſabbati ſctifices. Eſa. lviij. Si auerteꝛs a ſabbato pedē tuum facere voluntatē tuā in die ſcto meo: vocaberis ſabbatū deliciaꝝ z ſcm dñi gloſum Et hoc prēdūt: neſciētes q̄ opus ſeruile eſt q̄s ad ſeruitutē malā z ſubiectiōez inclinauit. quo: ſicut dr Joan. viij. Qui facit peccatū ſeru⁹ eſt pcti. Sanare aūt egros op⁹ eſt libertat⁹ et liberatōis. ſicut in ſupdicta Eſa. lviij. auctoritate eſt, pbatū. Sanctificatio aūt ſabbati eſt ſcāz coꝛdis q̄etem cōſtituto coꝛde in dño retinere. Et hoc maxime facit q̄ oīby dei amicis, pdeſt z pfuit. ſemp aūt ille volūtatē: nō ſuam: ſed dei: in ſabbato pficit. Ad hoc aūt Tollere lectū: vt dr Ehzyſ. opus fuit nec⁹ſitat⁹, et hoc ſp licuit facere in die ſabbati, ꝓpter q̄s bones z aſini a foſſis in ſabbato extrahebant⁹ z adaq̄bant. Sicut ſupra Lucā inuenies [Dicūt ergo iudei ei q̄ ſaluus factus fuerat Sabbatū eſt: nō licet tibi] ꝓpter legis pbitionē [tollere grabatū tuū] qz Nūe. xv. Lig colligens i die ſabbati ꝓpiꝛ lapidari. Sed colligēs ligna: lucrū in colligēdo q̄ſiuit: et ſic ſeruile in auaricia ꝓperauit. Iſte aūt paup portando lectuz: ſibi neceſſariū reſeruauit: et alij infirmo in poſticu locum dedit. Eſa. lviij. Dilata locū tentoꝛij tui: fac ſpaciū vt habi

rem. Et ideo ſine cauſa calumniabant hoc factum

L Rñdit eis ſinfirmus p̄dens autoritatē dñi legis Qui me ſanū fecit et ſic vtute diuia in ſe oſtenſa: ſe dñm legis eſſe ꝓbauit ille ſtante autoritate mihi dixit Tolle grabatū tuum et ambula et huic obediendū fuit. Act. iij. Si iuſtum eſt in conſpectu dei: vos potius audire q̄z deū: vos iudicate. Maxime cū etiaz Moyſes nō niſi per ſignū ſe probauerit audiendū. Exo. iiij. Si non crederent vbo ſigni poris: crederent verbo ſigni ſequenti Joan. iij. Nemo p̄t facere hec ſigna que tu facis: niſi fuerit deus cū eo.

Interrogauerūt ergo eū: Quis eſt ille hō qui dixit tibi Tolle grabatum tuū et ambula? Is aūt qui ſanus fuerat effect⁹ neſciebat q̄s eſſet. Jeſus aūt declinabat a turba conſtituta in loco. Poſtea inuenit eum Jeſus in templo: et dixit illi. Ecce ſanus factus es. iam noli peccare: ne deterius tibi aliquid contingat.

K Tertius eſt paragraph⁹ Ubi inq̄runt facti autorē vt unponāt ſibi calumniā Quis eſt ille hō: non dicunt eſſe deū, q̄a infirmitatē eius p̄tendebāt ꝓter calūniā quā facere intendebant. et ideo dicūt Quis eſt ille hō: Joā. x. Tu cū hō ſis facis temetipm deum q̄ dixit tibi cōtra legē Tolle grabatū tuū et ambula Nec dicunt q̄ te tālōga infirmitate detētū ſanauit, quia hāc vtutē in chzo negabant: et occultabant q̄ntū poterant. Eſa. xxx. Dicunt videntib⁹: nolite videre. et aſpicientib⁹: nolite aſpicere nob ea q̄ recta ſunt. Loq̄mini nobis placētia: videte nobis errorē: auferte a me viā: declinate a me ſemitā: ceſſet a facie noſtra ſcūs Iſrael Js aūt q̄ ſanus factus fuerat neſciebat quis eſſet Tangit b diſpēſatiua dñi occultatio Uide aūt falſum eſſe q̄ iſte neſciuit eū. q̄a pfeſſus fuit dñm cū curaret eū. Sed dicendū q̄ ſciuit eū eſſe curatorē et vtutē habere diuinā. Sed nō diſtincte cognoſcebat eū in pſona: patria: et genere. Joan. j. Et ego neſciebā eū. Ut aūt magis occultaret: ſubdit Jeſus aūt declinabat a turba cōſtituta in loco Miracl'o eīm facto: ſtatim ad locum miraculi cōfluxit turba. et dñs ne laudē appetere videret: a loco turbe declinabat. Joan. viij. Ego gloriam meā nō quero. Dicunt aūt q̄dā q̄ declinabat frementē turbā iudeoꝝ ꝓter ſabbatū. q̄ nōdū venerat hora ei⁹ ad patiendū. Sed p̀mū eſt ꝓbabile⁹ Unde Aug⁹. Noli Jeſum q̄rere in turba: nō eſt tāq̄z vn⁹ de turba Poſtea Vic ponit dñi manifeſtatio poſt miraculū iā ꝓlatū: ꝓter cui⁹ ꝓlationē ſe dñs ſubtraxerat ne ꝓter p̄ntiam ipſi⁹ ab inuidis ſuppmeret. Sap. ij. Grauis eſt nob etiā ad videndū. Poſtea q̄ ꝓlato iā miraculo et ſoluta turba inuenit eū Jeſus in templo Jn q̄ forte gr̄as egit deo de p̄cepto beneficio ſanitatis. j. Theſ. vl. In oīb⁹ gr̄as agite et dixit ei inſtruens eū ad cautelā futuroꝝ Ecce p ſigna euidentia ſan⁹ fact⁹ es dei bñficio iā de cetero noli peccare hoc eſt babe firmā volūtatē nō peccādi. q̄z oīe pcm̄ ex voluntate ſicut ex radice p̄cedit. Matth. vij. Nō p̄t arbor mala. hoc eſt mala voluntas: fructū bonos facere: neq̄z arbor bona fructus malos facere. ij. Loꝝ. viij. Si volūtas prompta eſt fm id q̄ habet: accepta eſt. nō fm id q̄ nō bz. Beñ. iiij. Subter te erit appetit⁹ ei⁹ et tu dñabere illius ne deteri⁹ tibi in pena eterna aliq̄d contingat q̄z in pena ꝓpali factum eſt. Ecci. vij. Ne ſemies mala in ſulcos iniuſticie: et non metes ea in ſeptuplū. Ecci. xij. Nō eſt ei bñ q̄ aſſidu⁹ eſt i malis. Matth. xij. Fiunt nouiſſima hois illius peora p̀oribus.

Abijt ille hō et nūciauit Judeis q̄z Jeſus eſſet qui fecit eū ſanū

Hic incipit ps illa que eſt de p̄ſecutiōe iudeoꝝ ꝓter miraculū. Cū eīm ante calūniarent factū: nūc p̄ſequunt facientē poſt q̄z nouerūt eū. Dicunt aūt b duo Jn q̄ꝝ Primo Accipiunt facētis noticiam Jn ſecundo aūt Jn p̄ſecutiōe oñdit euāgeliſta Judeoꝝ maliciā Dicit g̃ Abijt ille hō qui de paralytico ſan⁹ effect⁹ et nūciauit iudeis Nō vt delatoꝝ: ſed vt magīū dei p̄dicatoꝝ. Tob. xij. Opa dei reuelare et cōfiteri honorificum eſt. Matth. ix. Diffamauerūt eū in tota terra illa q̄a Jeſus eſſet fm nomē ſuū autoꝝ ſalut⁹ qui fecit eū ſanū Ps. xlij. Saluaſti eīm nos ex affligentibus nos: et eos q̄ oderūt cōfuduſti. ij. Mach. ix. Contestabat⁹ oīb⁹ manifeſtā dei vtutē. Illi aūt vñ edificari debuerant ad fidē: inde ſcādalizabant⁹ ad mortē et infidelitat⁹ excecationē. Et hoc eſt q̄ ſequitur.

Propterea p̄ſequebant Judei Jeſum quia hec faciebat in ſabbato. Jeſus aūt reſpondit eis. Pater meus vſq̄z modo operatur et ego operor.

Tāgit aūt duo. ſ. Perſecutionē ꝓter violatiōez ſabbati. et Perſecutionē ꝓter hoc q̄ dicebat ſe eſſe filiū dei. Et hec p ordinem cōtinent⁹ in lra. Dicit g̃ Propterea p̄ſequebant eū iudei legem ignorantes zelātes. Rho. x. Teſtimoniū phibeo illis q̄ zelum dei habeant ſed nō fm ſciaz. Jgnorātes aūt iuſticiā dei et ſuā q̄rentes ſtatuere: iuſticie dei nō ſūt ſubiecti q̄z hec faciebat in ſabbato Opinantes q̄ nihil peni⁹ eſſet faciendū in ſabbato. ſed ab oi ope vacādū. Beñ. j. Bñdixit diei ſeptimo et ſcāſicauit illū q̄z in ipo reqeuit ab oīb⁹ op⁹ ſuis. Arguebāt g̃ Q si de⁹ i ſabbato reqeuit ab ope ſuo: cū nihil ſit diuini⁹ et vtili⁹ q̄z op⁹ diuinū: q̄ etic reqeſcēdū fuerat ab oī ope hoim̄ q̄ntūcūq̄z ſit vtile et diuinū. Ad b aūt p inſtantiā rñdet dñs dicēs Jeſus aūt rñdit eis inſtantiā ferēs ad vltimū q̄d iudicebant pater me⁹ q̄ eſt in celis: q̄z uis in ſabbato ceſſauerit ab oī ope Creatiōis: Diſpoſitionis: et Ornat⁹. etī vſq̄z mō opat gubernādo: et reſtaurando q̄d corrūpit in ope: et ꝓpagando. Hoc ei pater ad ſenſum, et ideo nūlla indiget ꝓbatione, et p

pater nō ſoluit ſabbatū. Ergo cū et ego operor restaurans et regans corrupta: et ſanans infirma: nō ſoluo ſabbatū. ſed in opando me patri ꝓximo. Et ſicut a p̀ncipio: creando: diſponēdo: et ornando opatus ſum cū ipſo: ita facio et modo. Et p hoc patet q̄ plene rūſum eſt pfidie iudeoꝝ. Eſa. xxvj. Dia opera nr̄a opatus es dñe in nob. Joan. j. Oia per ipm facta ſunt et ſine ipſo factū eſt nihil. Querūt tū q̄dam Jn chr̄o violauerit ſabbatuz: Q videt violaſſe: p hoc q̄ Lu. vj. dicit. Dñs eſt filius hois: etiā ſabbati. Per hoc eīm innuit q̄ violauit et violare potuit vt dñs legis exiſtens. Adhuc Jbidē ōr. Cuius veſtīm aſinus aut bos in foueā cadēs: non cōtinue extraheret illū in die ſabbati: Et p hoc videt dicere q̄ opa neceſſitat⁹ facta in die ſabbati nō ſoluunt ſabbatū. Ad hoc autē et oīa hmōi dicēdū Q N in p̄cepto de ſabbato duo ſignificabant. Unū q̄dē quod eſt Morale: de lege nature exiſtens. Et hec ē Significatio q̄et⁹. ſcz Ut q̄es cordis: firma et mūda ſeruet. Quia vt ōr Aug⁹ Dis humana puerſitas eſt: vti fruendis: et frui vtendis. Aug⁹ Jte Nō eſt faciendū niſi in eo bono: quo fruendū eſt. quia hoc ſolum eſt in q̄ quieſcat: et cōtra q̄ nihil deſiderat. Et q̄ ſic quierē nō ſanctificat: puerſus eſt: ſic ōr Aug⁹. Dis hūana puerſitas ꝛc. quia ſic id q̄ eſt via: ponit⁹ p fine, et id q̄ eſt finis: ponit⁹ p via. Et rō naturalis dictat hoc oī homi. Dec aūt eſt lex naturalis: que (ſicut ōr Baſilius) in naturali lege eſt deſcripta. i. in naturali iudicatorio: q̄ eſt rō naturalis hois: dicēs q̄d faciendū: et q̄d cauendum eſt in cōmunib⁹ p̀ncipijs mor̄: que ordinant vitā. Et ideo hoc in tabulis cordis ſcriptū eſt adeo indeleibiliter: tanq̄z in lapide. et ideo nunq̄z p̄t hāc diſpēſationē. Aliud aūt ſignificabat in p̄cepto ſabbati: q̄ eſt: Diei vni⁹ in ſeptimana ad feriandū determinatio. Q antiq̄tus ꝓter mūdi pfectionē (cum nullū aliud maius op⁹ diuinū de⁹ oſtendiſſet) determinatū eſt ad diem ſeptimū. Et hoc ratio naturalis non dictat: et ideo ad legem nature nō p̄tinet. Sed ex cauſa qua dictū eſt: determinata eſt dies illa: non ſine rōne. quia Doies feriates: ſuſpēſi a negocijs et occupationib⁹ ꝓpr̄ijs: libero corde a ſollicitudine poſſint redire: p conſideratione et guſtū q̄ndam: ad dulcedinē ei⁹ quo fruendū eſt: et illi inhere. Ut ſic aliq̄n redeuntes: traherent⁹ a dulcedine ipſi⁹: et ſapori ipſi⁹ inhererēt: etiā q̄n oparent⁹ alijs diebꝫ. Et hac de cā ferie p̄cipiunt⁹ in eccl'ia. Q aūt maius op⁹ q̄z pfectio mundi apparuit: Sicut mūdi gl'ificatio in Reſurrectione dñi: tūc ad feriandū determinata eſt dies octaua. Et q̄a feriatio diei nō eſt de iure naturali: Jdeo diuerſas recipit determinationes et diſpenſatiōes. q̄a ſic dicit Pbs Multipliciter hūana natura ancilla eſt: et ideo freq̄nter oportet etiā in ipſis feriis diſpēſare ꝓter neceſſitatem. Et ꝓter hoc nō ōr ſolui ſabbatū. Sabbatū g̃ put eſt reqes in fruibili nunq̄z ſoluēdū eſt. Prout aūt eſt determinatio diei ad ſeruandū: alia et alia ō cauſa determinatur in dies diuerſos. Prout g̃ eſt obſeruatio feriaꝝ: ſic ſolui poterat ex cauſa. Sicut Matathias. j. Machab. ij. ſolui p̄cepit: et arma ſumere contra inimicos: ne occiſis fidelibꝫ: pariter et lex piret. Et ſic etiam ex diſpenſatiōe ſoluebat⁹ ꝓpter neceſſitatē animaliū vl' hominū. Et ideo calumnia fuit q̄ in talibꝫ imponebāt iudei chr̄o: q̄ neceſſitatibꝫ hoim̄ ſubuenit: cum ipſi iudei neceſſitatibꝫ animaliū ſuoꝝ in ſabbato ſubuenirēt. Sic autē ſoluere ſabbatū maxie cōuenit dño ſabbati: cuius eſt pēſare: qñ: et q̄bus de cauſis: lex ſabbati ſit ſoluenda. Et ideo dicit. q̄a dñs eſt: filius hois. etiam ſabbati (ſicut in. v. Etb. determinat) vt in oī vbanitate ſiue ciuilitate epikeies. bon⁹ eſt: ſupiuſt⁹ q̄ nouit qñ ſoluēda eſt lex data: que nōnunq̄z in p̄iudiciū ipſi⁹ legis et dictamē contra intentionē legiſlatoris obſeruaret. Dec eſt q̄ fm nos hui⁹ dubij vera ſolutio. Dicunt aūt alij q̄dā: q̄ Triplex fuit ſabbati violatio. Sc̄z Q ñ fiebat aliq̄d cōtra p̄ceptum Uel Q ñ aliq̄d fiebat cōtra determinationem diei. Uel Q ñ aliq̄d fiebat contra vſum vel conſuetudinē. Sed hoc nihil eſt ad ꝓpoſitū. q̄a fm hanc intentionem chr̄i iudeis nec h nec alibi reſpondet. Et iō p̀ma ſolutio eſt tenenda. Sequit

Propterea ergo magis querebant eum Judei interficere, quia non ſolum ſoluebat ſabbatū: ſz et patrem ſuum dicebat deū: equalē ſe faciens deo.

Scōa cauſa p̄ſecutiōis quam iudei ex ipſa chr̄i reſpōſione ſumebāt. Et hoc q̄ ōr Propterea ergo magis q̄a Blaſphemia mai⁹ pcm̄ eſt q̄z violatio ſabbati. Matth. xij. Spūs blaſphemie nō remittet. Et poſt multa ſequit, Qui dixerit contra ſpm̄ ſcm̄: nō remittet ei neq̄z in hoc ſeculo: neq̄z in futuro. Leui. xxiij. Educ blaphemū extra caſtra et ponent omnes qui audierunt manus ſup caput eius: et lapidet eū vniuerſus populus. Et ideo q̄rebant eum iudei interficere ſm p̄ceptū legis Leuit. xxiij. Qui maledixerit deo ſuo: portabit pctm̄ ſuum. et qui blaſphemauerit nomen domini morte moriat. Et repetunt cauſam p̄ſecutōis ꝓ orem quia nō ſolū ſoluebat ſabbatū ſicut illi calūniantes dicebāt Jz et patrem ſuum naturalem et conſubſtantialē dicebat deū quod illi blaſphemiā eſſe dicebant. Joā. x. Nos de bono opere non lapidam⁹ te: ſed de blaſphemia. quia tu homo cum ſis: facis teipm deum. ſed quia etiā ipſi patrē vocabant deum. Deut. xxxij. Nunq̄d nō ipſe eſt pater tu⁹ qui poſſedit te: fecit et creauit te: Jdo addunt eqlem ſe faciens deo ꝓ eqlitatē nature et ptātis. Hoc aūt alij ꝓ adoptionē filij dei vocati (qui deū patrē inuocabāt) nō dicebant. Et hoc q̄dem (vt dicit Ehrȳſ.) ſi patrē ſuum p naturā diceret et nō opib⁹ demōſtraret: blaſphemia eſſet. Sed quia p opa hoc demōſtrabat: p radicem iudei nō poterant. et ideo querebant eum interficere. Sap. ij. Promittit ſciam dei ſe habere: filiū dei ſe nominauit. Et ibidē Jnfra. Gloriat⁹ patrē ſe habere deū: eqlem ſe faciens deo. Hoc eſt falſum fm Aug. q̄a non fecit ſe patri equalez. q̄a hoc eſſet blaſphemia: ſed potius pater generando eum fecit ſibi eum eqlem. Nō eīm filius a ſe: ſed a patre per natiuitatem accepit q̄ patri eſt equalis. Et ſunt hec verba Auguſtini, Non ipſe fecit ſe equalem, ſed ille eum gē

nerat eēlē. Quia si ipse se faceret equalē deo: faceret rapinam: et sic caderet. Qui eīm se equalē voluit facere deo cum non esset: cecidit. et ex angelo factꝰ ē diabolus. Et hanc superbiā homī ꝓinauit z deiecit eū: cū dixit. Eustate z critis sicut dij. Chīs aūt eēlis patri natus: non factus: nō vsurpauit equalitatem dei. Propter qđ dicit Apl'us Phil'.ij. Nō rapinam arbitratus est esse se equalez deo: sed semetipm exinaniuit: formā serui accipiens.

Rndit itaqz Jesus et dixit eis: Amen amen dico vobis: Nō pōt filius a se facere quicqz nisi qđ viderit patrem facientem.

Dic incipit doctrina: de vtili potestate: reparatōis nature condite: p quā chīs se ostendit deū z deo patri equalem. Diuidit aūt in duas partes. In quarum Prima se promittit patri equalē p potestatez opandi z iudicandi. In Secunda aūt ostendit iudeoꝝ iustā cōdemnationē: qa hoc non crediderunt Jbi. Vos misistis ad Joannē zc. Adhuc anterior pars diuidit in duas. In Prima probat se patri equalem. Sed quia ex hoc aliqs crederet qꝺ a patre non esset genitus: Ideo in Secūda ostendit se hanc eēlitatē a patre habere p generationē: ibi. Nō possum ego a meipso facere quicqz. Adhuc prior harum subdiuidit in duas. In quarū Prima dictam ostendit equalitatem. Sed quia illa maxime ostendit ex vtute suscitationis mortuorū: Ideo in Secūa ostendit qualiter vtus Judicādi z Suscitandi mortuos: est in ipso: ibi. Amen amē dico vobis quia venit hora. Adhuc prima hanꝝ diuiditur in duas. In quarum Prima ostendit se indiuisaz potentiā a patre habere. In secunda ostēdit: p opera maxima se habere eēlitatem potentie patrꝭ Jbi. Et maiora his demonstrabit ei. In prima harum sūt tres pagraphi In quoꝝ Primo: per hoc qꝺ est ars patris ostēdit: qꝺ indiuisam a patre habet operationem. In secundo: p hoc qꝺ indiuisam a patre habet opationē ostendit: qꝺ indiuisam habet potēstatem. In tertio aūt: vtriusqz hoz ostendit causam.

Dicit ergo [Rndit itaqz Jesus] ad hoc qꝺ illi blasphemantes: chīo blasphemiā imponebāt [z ait eis zc.] Job. xiij. Prius vos ostēdens fabricatores mēdacij et cultores querelarū dogmatum [Non potest filius] (q p naturā est filius) hoc est: nō habet potēstā filiꝰ [a se] quā habeat ab alio quia habet oēm suam potentiā a patre [qcqz facere] Joan. xvij. Oia mea tua sunt: z oia tua mea sunt: z clarificatus sum in his. Joan. vij. Mea doctrina nō est mea sed eius q̄ misit me patris [nisi quod viderit] vt ars z sapientia patrꝭ. j. Cor. j. Christum dei virtutē et dei sapientiam. Sapientia eīm genita: et Ars (in qua deus facit omnia) videt quicqd facit artifex p̄mus. Et hoc est quod dicit [nisi qō viderit patrem facientem] In intellectu eīm paterno videt Verbum. qō est ars z sapientia patris. Ideo eīm verbū cordis paterni dicit. Ps. xliij. Eructauit cor meū verbum bonum Ideo etiam ōr Lādor lucis paterne. quia videt in lumine suo qcquid pater habet in se. Sap. vij. Lā-

dor eīm est lucis eterne z speculū sine macula. Jō etiam ōr Splēdor glorie ipsi⁹. qa splēdor in corde patris sup oia que sunt patris. Hebre. j. Qui cū sit splēdor glorie z figura substantie eius. Ideo etiam dicit Splēdens in omni mundicia z sanctitate patris. Ps. cix. Ex vtero aīa lucifer genui te in splendoribus sanctorum. Jnqntum ergo est Ars plena rōnum oīm viuentium: et Landor lucis eterne: et Splendor glorie: et Sapiēta patris: videt oia q̄ pater. Et sic a se nō potest facere quicqz nisi qō viderit patrem fm ingenitam potentiā faciētē. Omnē eīm potentiā genitoris: habet ab eo per generationem. et sic equalis est sibi p potentiam. Nec habet aliquā potentiā nisi a patre. et sic a se nullam habet Nec z a se: habita potentia: quicqz facere potest. Ut autoritas sit in patre: et equalitas naturalis potētie p generationē sit in filio. Joan. viij. Ego qō vidi apud patrē meū loquor.

Quecunqz eīm ille fecerit: hec z filius similiter facit. Pater eīm diligit filium: et omnia demonstrat ei que ipse facit.

Secundus est pagraphꝰ Ubi dicit indiuisam esse opationem. Dicit ergo [Quecūqz enim ille fecerit] per potentiam naturalem et substantialem [hec z filius] eiusdē potentie naturalis z substantialis [similiter] hoc est: ex eadem z simili potentia [facit] qa vna potētia trium sicut vna est substantia trium. Et aduerbiū Similiter: qō ꝺ ponitur: veritatis est expssiuum. Hoc est ergo qō dicit. Et sic omnia videt opanda que pater. z oīa facit eadē potentia qua pater. Joan. iij. Omnia dedit ei pater in manus Hoc est: in potestate. Et sic filius non imbecillis est. sed generatione accepit eandem cum patre potestatem z opationem. [Pater enim] Tangit veriusqz causam cōcomitantē. Nō precedentē. Non diuersam in esse. Sed que causa est cōcomitans fm modū intelligēdi [Pater eīm diligit filium] essentiali dilectōe. quia de illa intelligit ꝫ: que est dilectio concomitans generatiōez Joan. iij. Pater diligit filium. Diligit etiam pater filium dilectione spūssancti. Sed de hac dilectōe ꝫ nō loquitur. quia illa a patre et filio equaliter procedit. Et per illam nō potest probari q̄ in essentialibus equales sunt pater z filius. Et q̄ filius per generationem: equalem a patre accepit potentiam quia quod essentialiter dilectione diligit Hoc dilectio concomitans generationē facit q̄ nihil retinet sibi: qō nō filio dilecto cōmunicet: quem diligit sicut seipm. Et ideo Joan. iij. dicitur. Pater diligit filium: et omnia dedit ei in manꝰ. Dilectio eīm naturalis facit q̄ nihil substantialiū retinet: quod generando filio nō cōmunicet. Luc. xv. Fili tu semp mecū es et oīa mea tua sunt. In figura huius dicitur Gen. xxiij. Dedit Abraam filio suo Jsaac oīa que possederat. Ps. viij. Omnia subiecisti sub pedi. zc. Et hoc est quod sequit [Et omnia demōstrat ei que ipse facit] Demonstrat aūt ei nō extra se. sed que videt vt sapientia patris: Nec per vnitatez substantie demonstrat ei vt facienda. Nec aliter de-

monstrat nisi q̄ generat videntem z intelligentem operanda ab ipso. Nec autem operanda: sunt illa que deus in causis rationabilibus (quas indidit p̄me materie) reseruauit sibi. nō per naturam sed per sciam faciendi Ad glorie sue manifestationē z Fidei edificationem. Nec eīm Quādo: z Ubi: z Pro quibus facienda sint: soli demonstrata sunt verbo Exo. xxv. Omnia fac fm exēplar quod tibi in mōte mōstratum est. Videt ergo in sapientia vt sapientia patris. Facit vt indiuisus a patre. Demōstrata habet quia nouit Quando z Ubi z Pro quibo voluit. Et hoc est qō dicit Joan. j. Deū nemo vidit vnq̄ nisi vnigenitus filius qui est in sinu patris: ipse enarrauit. Matth. xj. Nemo nouit filiuz nisi pater et nemo nouit patrem nisi filius: et cui voluerit filius reuelare. Sic dicitur Zac. j. Non est vestꝝ noscere tempora vel momēta que pater posuit in sua potestate. Quomō eīm z Quando faciendū est nouit deus pater. et hec opanda demonstrauit filio: q̄ solus Quādo et Quid operanduz sit: plenam nouit rationem.

Et maiora his demonstrabit ei opera vt vos miremini.

R Dic ostendit se equalē cū patre habere potestatem p opera maxima. Dicit aūt duo. Primo eīm in cōmuni plibat hoc qō dictum est. In secūdo specificat q̄ sunt illa que maxima sūt. Dicit ergo [Et maiora his] in hoc q̄ sūt valliora z maioris ostē sūa potentie. [demonstrabit ei opa.] In futuro dicit: non ideo q̄ collatio potentie dependet a futuro: que ab eterno donata est. sed quia effectꝰ potentie dependet ad futurꝫ Sicut Resurrectio mortuorꝫ z Judiciaria potestas. Et ideo dicit [demōstrabit] hoc est: se dedisse ab eterno ostendet. Nec hoc mirꝫ est. quia etiam dilectoribus chīi dat potestatē maiora faciendi qz chīs fecit. Joan. xiij. Signa que ego facio z ipse facies: et maiora horū faciet. quia ad patrem vado. Nulli tñ contulit modum faciendi quo christus fecit quod fecit. quia ipe fecit vt potestatē habens: et clauē nō vrens in ꝓpria domo. Alij aūt sicut inuocantes diuinam potentiam et clauibus supplicationū z exorcismoꝝ vtētes [vt vos miremini] Hoc est: in ammirationē trahamini. Qui eīm mirat: suspensus est in quoddaz alium: quod nescit. z dū est in agonia ammiratiōis: querere incipit. et sic inuenta diuina potestate ad fidem venit Et hoc est quod dicit Lu. xj. Si in digito dei ejcio demonia. Hoc est: in demōstratiōe potentie z vtutis dei: ejcio diabolum de sua potestate: pfecto puenit in vos regnum dei. Hoc est: fides regni dei si p rationē vultis inuestigare. Sic trahere homies in ammirationē est vtile z ad fidem edificans. Esa. lij. Ecce intelliget seruus meus z exaltabitur z eleuabitur z sublimis erit valde. Sic dicit in ps. lxvij. Mirabilis deus in sanctis suis. Jte ps. xlv. Vacate z videte qm ego sum deus. Jdē. xcvij. Cantate dño canticū nouum quia mirabilia fecit. Qui aūt aliter ambulat in magnis z mirabilibꝫ super se vt in vanitate laudis p̄dicet: malo fine mirabilis vult esse. Ps. cxxx. Domine nō est exaltatum cor meū neqz elati sūt oculi mei: neqz ambulaui in magnis neqz in mirabilibus super me.

Sicut eīm pater suscitat mortuos et viuificat: sic z filius qs vult viuificat.

Ecce que sūt illa maiora. s. duo. Vniuersalis potentia Suscitationis mortuoꝝ: et Judiciaria potestas vniuersaliter iudicādoꝝ Dicit ergo [Sicut eīm pater] innasibilis per vtutem naturalē et substantialē [suscitat] hoc est: habet potestatē suscitandi [mortuos et] per spiritū vitalem [viuificat] eosdem. Suscitat eīm de puluere colligēdo z vniendo z compingendo corpus z membra: et incarnando. Viuificat aūt per spiritum vite quem inspirat. Ezech. xxxvij. Accesserūt ossa ad ossa. vnū quodqz ad iuncturam suā. Et vidi: et ecce carnes z nerui ascenderunt sup ea. et extenta est in eis cutis desup. Et Infra. Et ingressus est in ea spiritꝰ z reuixerunt. Sic eīm in duobus cognoscit maxia potentia. In Suscitatione corporꝫ de puluere. et Viuificatione per spiritum. Esa. xxvj. Viuent mortui tui dñe: interfecti mei resurgēt. Expgiscimini z laudate qui habitatis in puluere. qa ros lucis ros tuus: z terram gigantium detrahes in ruinam. j. Reg. ij. Deus mortificat z viuificat: deducit ad inferos z reducit. Nec ergo est potētia patris maxima quam in reformatione creaturaꝝ a se facturā ostēdet [Sic et filius quos vult] Aliquos enim vult: in signū q̄ vniuersalē ad oēs resuscitandi habeat potestatem. Sicut cum suscitaret Lazarū: et filium vidue. et Matth. ix. filiā Jayri p̄cipis synagoge. Nos eīm tres suscitauit in signum q̄ vniuersalis potentia suscitandi mortuos sit in ipso sic in patre. Et ideo dicit [Sic et filius quos vult viuificat] quia liberā habet p̄tatem faciendi qō vult in hoc z in omnibus alijs. Sed qr summa sapientia est sicut q̄ndo vnū sanauit in porticu Salomonis: poterat oēs sanasse si voluisset: sed nō fecit: qa non fuit expediens: Ita tres istos suscitans omnes poterat suscitasse. sed noluit. quia non expedebat: sicut ipse innuit Luce. iiij. Q multi leprosi fuerunt in diebꝰ Helizei z nemo ex his curatꝰ fuit: nisi Naamā syrus. Et multe vidue fuerunt in diebus Helie. et ad nullam illarum missus fuit Helias nisi in Sareptā ad mulierem viduam. Nec enim miracula que fecit sufficiebant Ad demonstrandum q̄ deus habitauit in ipso. et Ad significandam potentiam vniuersalem restauratiōis humane nature esse in ipso. Nos ergo suscitare voluit Ut se habere demonstraret vniuersalem potentiam diuinam ad omnia faciēda q̄ deꝰ facit Ut nature nostre pfectus z oiportēs sicut fuit creator: ita et esset reformator.

Neqz eīm pater iudicat quenq̄z: sed omne iudicium dedit filio: vt omnes honorificent filiū sicut honorificant patrem. Qui nō honorificat filium: non honorificat patrem qui misit illum.

Jstud est secundū in quo demōstrat maximā dei ptātem z autoritatē esse ī ipo. Dicit autē Tria. In quoꝝ Primo In se oñdit esse iudiciariā ptātez. Secūdo Ostēdit hmōi potestatis accepte ī nobis ratōem z finem. Tertio Ostendit iudicij futuri euasionē. siq̄s vult ab ipo recipe gr̄am fidei z dei uotionē. Dicit ergo q̄ habz q̄dem oīpotentiam Cuius signuz est [neq; enī] hoc est: qz nec pater qui tāte est potestatis q̄ de oīpotētia ei⁹ nēo dubitat. [iudicat quēq;] pūsidendo iudicio. z sniaz dictādo. [sed omne iudiciū] hoc est: solēnitatez iudicij z modū [dedit filio] vt ipe pūsideat solēniter z sentētiā dicter. Sed ꝓtra hoc cē videt qđ dicit Dañ. vij. Antiquus dierū sedit: z libri aperti sunt. Psal. xxxiij. Judica dñe nocētes me. Rñsio est ad hoc. q̄ pater iudicat autoritate z ptāte. s. q̄ in forma dei iudicio vniuersali pūsideat filius. Judiciū aūt facere q̄tū ad solēnitatē pūsidēdi dedit filio vt in forma q̄ iudicat⁹ est z despect⁹ pūsideat cum aplicis viris. ex quoꝝ doctrinis sicut ex libris sententia saluz vel damnatōis vniuersaliz ꝓmulgatur. Matth. xix. Jn regeneratōe cū sederit filius homis in sede maiestatis sue: sedebitis z vos sup sedes duodecim iudicantes duodecim tribus israel. Esa. iij. Dñs ad iudiciū veniet cū senatoribus populi sui. Sic q̄ chr̄s in forma serui iudicabit. Apoca. j. Ecce veniet cū nubibus celi. z videbit eū oīs oculus. z q̄ eū pupugerūt. Quare autē b faciat pūsubdit [vt oēs honorificēt filiū] Quia cū filius ex obediētia pātis carnem assumpserit. z iudicat⁹ in carne: et passus: z mortuus sit: z sic hūiliatus: Justū fuit vt a patre in ptāte iudiciaria honorat⁹ sit: vt resūpto honore maiestatis: honorē habeat diuinū. Hoc est [vt oēs honorificēt filiū] honore z reuerentia diuīs [sicut honorificāt pātem] honore diuino. Phil. ij. Dedit illi nomē qđ est sup oē nomē. vt in nōe Jesu oē genu flectat: celestiū: terrestrium z infernorū. Act. xvij. Statuit diē in q̄ iudicatur⁹ ē orbē in eqtate. i viro in q̄ statuit: fidē pbens oīb⁹ suscitās eū a mortuis. Hester. vj. Hoc honore dign⁹ ē quēcūq; rex honorare voluerit. Hac ḡ ō causa: sic z tali ptāte honorauit filiū. [Qui] ḡ [nō honorificat filiū] ptēnēs eū ꝓpt infirmitatē carnis assūptā: in q̄ tm orbēterre iudicabit. [nō honorificat pātem q̄ misit illū] qz Sicut honor filij redūdat ad pātem. ita inhonoratio filij refert ad pātem. Et in hāc tāgit iudeos: De qbus dt Jo. viij. Honorifico pātez meū. z vos ihonorastis me. j. Reg. ij. Quicūq; honorificauerit me glificabo eos. z q̄ ptēnūt me erūt ignobiles. Heb. ij. Eū q̄ modico ab angelis minorat⁹ ē: vidimus ihesū p passionē mortis gl'ia z honore coronatū. Hic ēni est honor iudiciarie ptātis q̄ ipe de ptēnentibus se inimicis suis iudicet. ps. ci. Dixit dñs dño meo: sede a dex. meis.

Amen amē dico vobis: qz qui verbū meū audit: z credit ei q̄ misit me: habet vitā eternā. z in iudiciū non venit: sz transiet a morte ad vitam.

[Amen amen dico vobis] quia occultū est et supra rationē: ideo duplici vtitur confirmatione U
Dicit autē duo: Modū scz merendi. et Modū iudicium districtū euadendi. De modo merendi dicit [quia qui verbum meum audit] Uerbū inquā platum: quod de Uerbo formatū ē no Qui em̄ hoc audit: in illius corde manet verbum increatum: quod nō transit. et cor illius capit. et formatinformando in seipm. et trahit ad se intellectum et affectum z totum hominē. Ps. cxl. Audient vba mea quoniā potuerūt. Exo. xx. Loquere tu nob et audiemus. Hoc em̄ audire est exaudire. Rhom. x Fides ē ex auditu: auditus aūt p verbū chr̄i [et credit ei qui misit me] patri. Huic aūt credit: qui patrem p potentiā operatuam: per indutuisam substantiā in me esse cognoscit. Joan. iij. Quē misit deus: verba dei loquitur. Item infra. viij. Qui ex deo est verba dei audit [habet vitam eternam] iā in causa et spe: in futuro autem in re z in possessiōe. Hec aūt vita eterna: est cognitio veritatis sm intellectū z affectum. Joan. xvij. Ut cognoscant te solū verum deum: et quem misisti Jesum chr̄istū. Hec em̄ est vita eterna. Cōstat em̄ vniuersaliq; q̄ vita eterna: nō est nisi vita intellectualis in veritate: que est immortalis. Et hic talis: totus viuit: et in virtute splendet: et in veritate se ostendit: et audacter venit ad lucem: vt manifestent opera ei⁹: quoniā in deo sunt facta: sicut supra tertio dictuz est. [z ideo] [in iudicium] condemnationis [non veniet sed transit] a veritate agnita in vita et in merito ad vitam eternā. qui felicissimus transitus est: vt dicit Maximus. De quo loquit Ps. xxx. Abscondes eos in abscondito faciei tue a conturbatiōe vel contradictione hominū: que cōturbatio omniū hominū sapientiū erit in iudicio. Rhoma. viij. Nihil ergo nunc damnationis est his qui sunt in chr̄isto ihesu. Ezechiel. xviij. Vita viuet et non morietur. Eccli. xviij. Transite ad me omnes qui cōcupiscitis me. Sic ergo ostendit equalitatem potentie esse in se ad patrem. Jn hoc autem q̄ dicitur [transiet] notatur q̄ prius dum non crederet: fuit in morte. De qua dicitur Rhoma. v. Sicut per vnum hominē peccatum intrauit in hunc mundū: et p peccatum mors: ita z in omnes homies mors pertransijt. sed per chr̄istum sicut ibidem dicitur per fidem [a morte] illa transitur [ad vitam] quia sicut dicitur Abachuch. ij. Justus ex fide sua viuit. Et de hac transitur ad speciem veritatis: que visio ē tota merces z vita eterna: vt dicitur Esa. vltō. Videbitis z gaudebit cor vestrum: et ossa vestra quasi herba germinabunt.

Amē amen dico vobis: quia venit hora et nunc est quando mortui audient vocem filij dei: et qui audierint viuent.

Dic incipit pars in qua ostendit qualiter virtus X
suscitandi et iudicandi est in ipso. Habet autē duos paragraphos. Jn quorum Primo: ostendit potestatem in Suscitandi et Judicandi esse sibi essentialem virtute sue diuinitatis. Jn Secūdo autem

ostēdit generalitatē huius ptātis z ingratitudis. ibi. Nolite mirari hoc. Jn ꝓmo pagrapho sunt Tria. Jn q̄z Prio: pmittit Ptātis suscitādi mortuos effectū. Jn scdo: ostēdit Ptātis virtutē. Jn tertio adūgit Jn eande vtutez iudicādi ptātem. Dicit ergo [Amē amen] Hoc maxime indiget confirmatiōe. qz totū est supra rōnez. Sed de hoc credēdū est vnigenito q̄ est in sinu patris: qđ dicendo enarrauerit [quia venit hora] Duplex est hora suscitandi mortuos. Una qdez Quo ad acceptionē Uirtutis: suscitādi mortuos. Et hec [venit] qñ pater ptātez dedit filio suscitandi. Hoc aūt chr̄s habuit z homi dedit in incarnatiōe. Act. x. Ipse est q̄ cōstitut⁹ est a deo iudex vitaz z mortuoz. Act. xvij. Statuit diē in q̄ iudicaturus est orbē in equitate in viro in q̄ statuit: fidē prebens oībus tc. Hora autē alia est: Quo ad acceptionē Ptātis: quā accepit ab incarnatione: quando ministeriū iudicij cōmisit filio: vt in eadem forma iudicet z honorēt: in q̄ iudicat⁹ est et cōtumelias passus. Et hoc est qđ sequit [Et nūc est] quia iā illa hora (sicut dictū est) incepit. Quālis em̄ de⁹ suscitet z iudicet autoritate: tm̄ ministerio iudicabit solus homo chr̄s: sm legē quam ipse dedit. Et hoc est qđ sequit [qñ mortui] Alius modus horē est ex pte suscitandoꝝ. Et hec hora est duplex. s. Jn signo ꝓbante futurā resurrectionē Et hec hora nūc est: qñ filius q̄sdaz suscitat: vt probet in se esse ptātem omnes suscitandi: sicut in antehabitis dictū est. Et est hora vēture generalis resurrectiōis Et hec nō est nūc. sed cōtinue venit. hoc est: in veniendo est. Tamen quedam glose istud totuz vident exponere de spūali resurrectione que est a morte aie Et hoc videt dicere Aug⁹ sic. Uita (que est ipse pater z filius) pinet ad animā: non ad corpus. Corpus em̄ non sentit vitam sapietie: sed anima rationalis que illuminat a lumine quod illuminat omnē hominē venientē in hunc mundū. Sed ista lectio debet intelligi ita Q resurrectio anie z ptās suscitandi: signū sit potestat⁹ suscitādi etiā mortuos in corpe. quia aliter nihil pbaret chr̄s de sua intētiōe. Quia cum per sanitatē egroz: ostenderit se operari sicut pater: nō satis congrue transiret ad ptātem suscitandi mortuos: nisi intēderet ostendere se pb̄ habere potestatem restaurandi totā naturā quam curauit in parte. Et hoc non ostendit nisi ex vniuersali potestate mortuos suscitādi. Et iō sm Chrys. sic legitur vt dictum est. Hec est ergo hora quando mortui corpore [audient vocem filij dei] Uel particulariter, et nunc Lazarus. et filia⁹ vidue. Y
et puella archisynagoge filia. Audiēt aūt sicut dormiens expergefactus audit. Ps. lxvij. Dabit voci sue vocem virtutis. Uel in futuro vniuersaliter: quando filius dei mortuos ad iudiciū vocabit. j. Thes. iiij. Ipse dñs in voce archāgeli z in tuba dei descendet de celo z mortui q̄ in chr̄o sūt resurgēt ꝓmi, Jbi Glo. Vox archāgeli est vox chr̄i q̄ est ꝓnceps angelorz. Greg. Tubā sonare: est visibiliter z terribiliē filiū dei in carne vt iudicē mūdi demōstrare. Si aūt obiciat aliq̄s Q q̄ mortu⁹ est: nō sentit. Hoc nihil est. quia virtutem vocis chr̄i propter deitatem in se manentē: audit omne qđ est. quia habet obedientialē rōnem ad ipam. Deut. xxxij. Audite celi q̄ loquar: et audiat terra vba oris mei. Glosa tm̄ dicit q̄ hoc quod b dicit: cōuenit solis iustis: q̄ sic audiunt de incarnatione eius vt credant quia filius dei est. Sed hec glosa est de resurrectione spūali: sicut añ dictū est [Et qui audierint viuent] Quicunq; em̄ [audierint] Uel in pñti: Ut in futuro [viuent] vita nature. quia hec est vox q̄ vocat ad vitam Nunc qdem quos vult. in futuro aūt oēs. Rhom. iiij. Ante deum cui credidisti: q̄ viuificat mortuos et vocat ea que non sunt tanq̄z ea q̄ sunt. Ezechiel. xxxvij. O ossa arida audite verbum dñi. Ut quos nunc vult vocare viuent. et oēs in futuro viuēt. Job. xiij. Vocabis me et ego rñdebo tibi: operi manuū tuarū porriges dexteram. Ut eleues (subaudi) iacentem in puluere. Dañ. xij. Multi de his qui dormiunt in terre puluere euigilabunt.

Sicut em̄ pater habet vitam in semetipso: sic dedit et filio habere vitam in semetipso. Et potestatē dedit ei iudiciū facere: quia filius hois est. Nolite mirari hoc: qa veniet hora in qua oēs qui in monumentis sunt audient vocē filij dei: z procedent qui bona fecerūt in resurrectionē vite: qui vo mala egerūt in resurrectionē iudicij. Z

Secūdus est pagraphus de essentiali sibi ꝓpter deitatem suscitandi virtute [Sicut em̄ pater] per virtutem essentie diuine [habet vitam] que est prima vita: et ideo pncipium et causa oīus vite [in se] manentem ex substantia diuina que in ipo est: et est prima vita: z vite pncipiū et causa [Sic] per omnē eundē modū virtutis [dedit] generando eū ab eterno in eadē vite substantia [filio] con naturali z cōsubstantiali [vitā] eandē fontalē vitam [habere] naturalr z substātialr [in semet ipo] quia Per hoc q̄ hō fact⁹ ē: qđ nō erat: assūpsit. sed diuinitatē nō amisit. nec cū humanitate cōmiscuit. Primū aūt in oīb⁹ causa est z fons oīm alioz. Sicut primus calor in oībus calidis. Unde Phus. Quicqd est in multis p cōitatē generis vel analogie: est in vno aliq̄ pmo: qđ est causa oīm aliorz. Et ideo vita que ē in oīb⁹ vitiis q aliquā analogie, portionē: necesse est q̄ sit in vno pmo: qđ fōtalis causa vite est ī oīb⁹ aliis. Hoc aūt pmū est deitas in trib⁹ psonis. Ps. xxxv. Dñe apd te est fons vite. Et ita filius q̄tus deitatis vitam habeat a patre: tñ vt dicit Hilar⁹ ex se viuit ex essentiali z substantiali z naturali sibi deitate. Si aūt ex se viuit: causa est omnibus vite. Sicut ex se caliduz: est oībus calidis causa caloris quam habent per participationem. Prouerb. viij. Qui me inuenerit inuenier vitam z hauriet salutē a dño. qui aūt i me peccauerit ledent animā suam. Hinc est q̄ dicit Ezechel. xviij. Quare moriemini domus israel quia nolo mortem peccatoris: Principium enim vite nullo modo est vel potest esse principium mortis

ꝑm ſeipſum. Sap.j. Deus mortē nō fecit. Et poſt pauca ſequit. Impij aūt manibꝫ et verbis accerſierunt illam [et poteſtatem dedit ei] pater filio quando miſit eum in carnē [iudicium facere] nō autoritate propria: ſz miniſterio. Pſ.lxxj. Deus iudiciū tuū regi da: z iuſticiā tuā filio regȝ. Läz autez hui⁹ iam ante diximus. Eſa.xvj. Prepabit aūt in miſericordia ſoliū eius: z ſedebit ſup illud: iudicās in veritate in tabernacło Dauid. qz exequetur iudiciū in forma hois. Et hoc eſt qđ ſequitur [qz filius hois eſt] hoc ē: qz hoc meruit merito ꝛgruit: in hoc ꝙ filius hois eſt. in q̄ legē poſuit. et iudicat⁹ z condēnat⁹ fuit. Et hec eſt lectura ꝑz Auguſt. Dañ.vij. Ecce in nubib⁹ celi fili⁹ hois venit. z vſqz ad antiquū dierꝝ peuenit. z in cōſpectu eius obtulerūt eū. z dedit ei pātem: z honorē: z regnū. z oēs pp̄li trib⁹ z ligue ſeruiūt ei. Ebrȝ. ät huic lecture ꝛcordat qđē. Sed diſtinguit aliť. Et punctuat ſic. [z pātē dedit ei zč.] qñ miſit eū i carnē [qz filius hois eſt: nolite mirari hoc] Acſi dicat. Nolite mirari hoc ꝙ ipſe ē fili⁹ hominis: cui tā tam z Suſcitādi z Judicādi dedit pātē. qz filius dei: later in filio hois. z fili⁹ dei eq̄li auctoritate iudicat z ſuſcitat cū pz̄e. q̄uis fili⁹ hois inq̄tū fili⁹ hois eſt: iudicat z ſuſcitat miſterio ſub pz̄e. Nō ei eſt ammirādū ſi illi hoi in q̄ latet fili⁹ dei: mag̃ cō mittat opa ſue poteſtatis. Pſ.xiij. Scitote quia dñs ſanctū ſuū mirificauit. hoc eſt: mire ſue pātis opa cōmiſit illi ſancto: q̄ eſt ſanct⁹ ſanctorū. Unde Dañ.vij. Pātis eius pātas eterna q̄ nō auferet. z regnū ei⁹ qđ nō ꝛcorrūpet. Hoc eni dicit de filio hominis: cui antiqu⁹ dierū ſuā pātē cōmiſit exeq̄ndā. Zu.j. Dabit illi dñs de⁹ ſedē Dauid p̄is ei⁹. z regnabit in domo Jacob in eternū. Hiere.xxiij. Reg̃ bit rex z ſapiēs erit. z faciet iudiciū z iuſticiā in terra. Et hoc eſt nomē quod vocabūt eū dñs iuſt⁹ nr̄. Sic ſub eodē ſenſu legit ꝑm Ebrȝ. Scȝ autem Auguſ. hoc qđ dicit [Nolite mirari] hoc punctat cū cōſequenti. z referť ad ſeq̄ns. qz q̄uis ꝑm ſeipm ſit mirabile ꝙ mortui reſurgūt ad vocē filij dei: tñ ſi attendiť ꝙ vox filij dei: eſt eadē cum illa: de qua dicit Rhoma. iiij. ꝙ ſuſcitat mortuos. z vocat ea que nō ſunt: tanq̄ ea que ſūt: nihil habet ammiratiōis. Si vox q̄ potuit inſtaurare naturam cū nō eſſet: potuit regare eandē cū corrupta eſſet. Actuū xxvj. Quid incredibile iudicať apud vos ſi deus mortuos ſuſcitat: Amos.ix. Suſcitabo tabernaculū Dauid qđ cecidit: z recdificabo ruinas murorū ei⁹. z ea que corruerant reſtaurabo. Unde in hac conſideratiōe hoc nō eſt mirandū marie apō iudeos qui ſcripturā nouerāt [quia venit hora] ꝓtinuo trāſitu ꝛpis. Abac.ij. Uemēs veniet z non tardabit [in qua omnes] ſine diſtinctōne: z ſine exceptōe pſonarū. Sapie.vj. Non ſubtrahet pſonā cuiuſq̄ deus q̄ omniū eſt dñator. j. Lozin.xv. Omnes qđem reſurgemus: ſz nō oēs imutabimur. [qui in monumētis ſunt] hoc eſt: in ſepulcris. Et ponit cōtinens ꝓ cōtento ꝓ Meronomiam. b̄ eſt: oēs mortui. qz nō omnes inuenięntur in monumentis. eo ꝙ qđam exurent⁹ in igne. quo exurętur facies mūdi. z quidā ſunt inſepulti abiecti. Uel ad cineres concremati. z in omnē ventum ſparſi. Sicut ſancta Baldina cuz ſocijs ſue paſſionis [audient vocem filij dei] Quāuis enim filius hominis in forma hois exequať miniſteriū iudicij: tamē a filio dei p̄ naturā diuinam eſt virtus ſuſcitatiōis mortuoꝝ. Et ideo ōr Audient vocē filij dei. Ezech.xxxvij. Ecce ego aperiam tumulos veſtros z educā vos de ſepulcris veſtrȝ. [z pcedent] ad iudiciū [qui bona fecerunt] fidē: ſpei: z charitať [in reſurrectionem vite] glorioſe et eterne [qui vō mala egerunt] peccata mortalia [in reſurrectionem iudicij] z condemnationis. Dañ.xij. Multi ex his q̄ dormiunt in terre puluere euigilabūt: alij in vitam eternam: et alij in opprobriū vt videāt ſemp. Uñ boni reſurgunt z imutabunť ad gloriam. Alij aūt mali ꝛcorruptibiles q̄dem: hoc eſt ſine diminutione mēbrorū reſurgēt. ſed nō immutabunť. quia corpa terra et paſſibilia z pigra z animalia habebunt in pena eterna. Et ideo dicť. j. Lozꝛ.xv. Omnes q̄dem reſurgemus: ſed nō oēs q̄dem immutabimur. Jō etiam dicit de malis in pſ.j. Non reſurgēt impij in iudicio: neq̄ peccatores in concilio iuſtorum. quia nō reſurgent ad gloriā: quod vere reſurgere eſt. qz manebunt in peccato z morte eterna: in quam per peccatum inciderunt. De quibꝫ ōr Amos.iiij. Ecce dies veniunt dicit dñs z leuabūt vos in contis z reliquias veſtras in ollis feruētib⁹. z p aperturas exibitis: altera cōtra alteram. et pȝiciemini in armon. hoc eſt in infernum. Exhibit em̄ anima de apertura inferni: et corpus de aptura ſepulcri. et p ſententiā finalem in infernū detrudent in carcere perpetuo includendu. Hoc eſt ergo in quo chriſtus ꝓbat ſe habere cū patre ꝑtis equalitatē.

Non poſſum ego a meipſo facere quicq̄ꝫ Sicut audio iudico. et iudicium meum iuſtū eſt: quia nō quero voluntatem meam: ſed voluntatē eius qui miſit me. Si ego teſtimonium perhibeo de meipo: teſtimonium meum non eſt verū. Alius eſt qui teſtimonium perhibet de me: z ſcio qz verum eſt teſtimonium eius qđ phibet de me.

In hac pte remouet ea q̄ dicť fieri poſſet dubitatione. Poſſet em̄ aliq̄s dicere ꝙ qz eſt eq̄lis patri: nihil hz̄et a patre. maxime ex hoc ꝙ dicit: ꝙ ſicut habet pater vitam in ſemetipſo: ſic z filius habet vitā in ſemetipſo. Ideo h̄ occurrit et oſtendit ꝙ oīa: que eſt. et poteſt. et facit: habet a patre. Dicit aūt h̄ duo. In quoꝝ. Primo ꝓ hoc ꝙ omnia habet a pz̄e oſtendit ꝙ iudiciuz equiſſimū erit quo iudicabit. In ſecundo aūt oſtendit hoc eſſe verum per rationē vere teſtificationis. ibi. Si ego teſtimonium. Adhuc aūt in ꝓma harū Tria ōr. ſ. Q̄ ea q̄ habet: a patre habet. et Q̄ ex hoc rectū ꝓbať iudiciū eſſe. et Rōne huius ſubiungit. Dicit g̃ [Nō poſſum ego] in pſona diuia vel humana acceptus [a memet ipſo quicq̄ facere] quia ſicut nō ſum a meipſo Jta nō habeo vtutē a meipſo: nec operor a meme ipſo. In hac ergo locutione non fit negatio equalitatis: ſed potius negatio eſt innaſcibilitatis. quia filius non eſt a ſeipſo ſicut pater. ſed potius eſt nat⁹ a patre. Et ſicut lumen nihil pōt facere a ſeipſo: ſed potius hoc qđ facit habet a ſole: Jta filius pōt q̄cquid pater pōt. tamen nihil poteſt a ſeipſo. q̄a hoc quod poteſt: habet a patre. et ideo mea potentia demonſtrat potentiā patris a quo ſum: et ſine q̄ non ſum: et q̄ in me manens: mecū facit opa. Joan.xiiij Pater in me manens ipſe facit opa. Ibidē. Ego in pz̄e z pater in me eſt. Et ideo opatio filij dei: demōſtratio fuit diuine vtutis. Exo.viij. Digitus dei eſt hic. Luč.xj. In digito dei ejcio demonia. Joan.j. Uidim⁹ gl̄iam ei⁹ gl̄iam q̄ſi vnigeniti a patre. qui totā patrī poſſedit pātem. Sed [ſicut audio iudico] q̄ſi di. Exq̄ nō facio q̄cq̄ a meipo excluſa potentia patris: q̄ p generationez eſt in me. Ergo etiā in iudiciaria pātē nec poſſum q̄cq̄ facere a meipo ſed [iudico] in executione iudicij [ſicut audio] a patre eſſe iudicandū. Audit⁹ aūt ille: eſt: eſſe a patre. quia metaphorice eſt audit⁹ in deo. Sicut em̄ qui audit: ab alio ꝛcipit: et accipit qđ faciendū audit: Jta filius a patre accipit p generationē: qđ faciendū z exeq̄ndū accipit. Et ſic iudico de oib⁹ faciendis accipiens a pz̄e. Siue hoc ſit de faciendis. Siue in futuro: de ſaluandis vl̄ de damnādis. Prouer.xij. Qui qđ nouit loquit: iudex rectiſſimus eſt Et qz Judiciū cōtra accipit Pro iudicio de faciendis: qđ chr̄s tunc fecit z oñdit in oib⁹ factj. et Pro iudicio futuro: qđ oſtendet in iuſta retributiōe bonoꝝ z maloꝝ. ideo iniuſte Judei calūniabant ea q̄ fecit: ſiue in ſabbato faceret: ſiue alio tpe. Uñ gloſa Dedit mihi pater poteſtatem iudicādi. non tñ poſſum a meipſo. quia Qui nō eſt a ſe: nō facit a ſe. Et ideo qui culpat eū ꝺ ope ſabbati: culpat patrē. Alia glo. legit hoc de filio hominis: qui nihil a ſe pōt inq̄ntum eſt filius hois. ſed ſicut audit a pz̄e: cui⁹ diuinitati ſociat⁹ eſt in vnitatē pſone filij. Audit em̄ ſic patrē in ſemanentē. Pſ.lxxxiij. Audiā qđ loquať in me dñs deus. Joan.xv. Oīa q̄cūq̄z audiui a patre meo nota feci vobis [et] ideo [iudiciū meū] de q̄buſcūq̄z: Faciēdis vel Judicādis [iuſtū eſt] quia ad ꝓmā rectitudinē patris mēſuratū eſt. Diere.xxiij. Hoc eſt nomē quod vocabūt eū dñs iuſt⁹ noſter. Pſ.cxviij. Juſt⁹ es dñe z rectum iudicium tuum. Utrūq̄z aūt iſtoꝝ ōr in pſ.xv. De vultu tuo iudiciū meū pdeat. Judiciū chr̄i nō pōt eſſe niſi iuſtum. qz ſp pcedit de vultu pſcientie z rectitudinis dei. Et eſt locutio iſta: Sicut ſi ponam in corde alicuius pūi viri: oēs leges z oīa iura eſſe deſcpta: Ille in iudicādo: de Faciendis: Dicendis: z Judicandis: nō iudicat niſi ſicut videt z audit a lege. et non voluntatē ꝓriam facit: ſed legis. Sic em̄ deſcpta ē rectitudo patrī in corde chr̄i: et ideo vniuerſa referť ad ipſam. Et hoc eſt qđ ſequit [quia non quero voluntatē meam] Ratio eſt ei⁹ qđ dixit de iuſto iudico [qz n̄ quero volūtatē meā] Uidet autē mirabile qđ dicit: cū ſua volūtas ꝑm naturā diuinā nō ſit alia a volūtate diuina. q̄a ſic q̄rēdo ſuā: q̄rit diuinā. Uolūtas aūt bois cōcordauit in toto cū volūtate diuina. Et ſic itez ad minus: ſi voluntatis nolito non eſt alia. Sed ad hoc dicendum ꝙ hoc ꝓnomē mea: diſcretionē ſignificat. et hāc diſcretionē negat negatio: z nō voluntatē. Uñ ſenſus eſt Non quero voluntatē diſcretā aliquā. Et ideo negatio non negat verbum inq̄tū tranſit ſup volūtatē: ſed ſup ꝓnomē: inq̄ntum diſcretionem importat Ut ſit ſenſus. Nō quero a deo patre diſcretā volūtatē: ſicut vos putatis ꝙ diſcretā a deo patre volūtatē habeā. Matth.xxvj. Uerūtamen nō ſicut ego volo ſed ſicut tu vis. Joā.iiij. Meus cib⁹ eſt vt faciam volūtatē patris mei. [Sed voluntatē ei⁹ qui miſit me] patris: cui⁹ voluntas inuſta eſſe nō poteſt. q̄a Ipſa eſt regula z rectitudo oīs eius quod rectū eſt. Deutero.xxxij. De⁹ fidelis abſq̄ vlla iniq̄tate iuſtus z rect⁹. Prouerb.viij. Juſti ſunt oēs ſermones mei: et nō eſt in eis pranū q̄d atq̄ peruerſum. Et ad illā voluntatē cōmenſuratū iudiciū faciendoꝝ z iudicandoꝝ: nō poteſt eſſe niſi rectum Et hoc ſi cogitarent Judei nō culparēt iudicia corque fecit. Prouer.xxviij. Mali nō cogitant iudicium Qui aūt req̄runt dñm oīa inueniunt oīa. Sic ergo ꝓbato iudicio oīm que (iudicāte deo) facit chriſtus: hoc idem ꝓbat p teſtificatiōes q̄s habuit a patre. Dicit g̃ [Si ego] ſingularis z diſcret⁹ [teſtimoniū phibeo de meipſo] cum null⁹ teſtimoniū phibere poſſit de ſeipſo ꝑm verā rōnez teſtimonij [teſtimoniū meū non eſt verū] hoc ē: verā rationē teſtimonij nō habet. Sed cōtrariū videť per hoc qđ dicit Joan.viij. Si ego teſtimoniū phibeo de meipſo: vez eſt teſtimonium meum Rñſio. Dicendū q̄ Aliud eſt res teſtificata. et Aliud teſtimoniū in forma z rōne teſtimonij. Res q̄dem teſtificata poteſt eſſe vera: ſiue ab eo dicať ꝓ quo ferť teſtimoniū: ſiue ab alio. Et poteſt etiā eſſe falſa. Sed in chr̄o nō poteſt eſſe niſi vera. Sed teſtimoniū in forma z rōne teſtimonij nō poteſt eſſe vez teſtimoniū niſi ꝓferak ab altero. et ſub atteſtatione immobilis veritatis. Propter qđ a lege et iure p̄cipiť Q̄ teſtes non deponāt niſi iurati. Dicendū ergo ꝙ hoc dictum intelligiť de teſtimonio qđ eſt in forma z ratione teſtimonij. Qđ q̄dem vera ratione teſtimonij nō habet ſi chr̄s ſolus ꝑ ſe dicat qđ dicit: q̄uis vez ſit qđ dicit. Qđ aūt dicit Joan.viij. Ipſe cām ſubiungit dicēs. Etſi ego teſtimoniū phibeo de meipſo: vez eſt teſtimoniū meum. qz nō ſum ſolus. Et ideo forma teſtimonij vera efficitur quando ab alio qui imobilis eſt veritatis confirmať. Hoc ergo eſt qđ dicit [Si ego] diſcrete z ſingulariter: diuiſus z diſcretus a patre [teſtimoniū phibeo de meipſo] diſcreto a patre [teſtimonium meum] a patre diſcretus [non eſt verum] hoc eſt: q̄uis poſſet eſſet verū in re teſtificata: non tamen veram habet teſtimonij rationem et formam. ij. Corinth.x. Non enim qui ſapſum cōmendat ille probatus eſt: ſed quem deus cōmendat. Prouer.xxvij. Laudet te alienus z non os tuū: extraneꝰ z non labia tua [alius eſt] qui eſt immobilis veritatis qui mentiri non poteſt. Prouerb.xxiij. Teſtis fidelis nō mentiť [qui teſtimonium perhibet de me] p demōſtratiōnē ſue poteſtatis i opib⁹ meis. Jo.viij. Ego ſum

qui testimonium perhibeo de meipso:et testimoniū phibet de me pater q̄ misit me. Hic autē alius est in ꝑsona:nō in natura.j. Joan.vlc. Tres sunt q̄ testionū dant in celo:pī ⁊ ꝟbū ⁊ spūssanct⁹.⁊ hi tres vnū sunt. ⌊⁊ scio ⌋ ꝓ vnā quā cū ipo habeo sciētiā. Uel ⌊scio ⌋ qz vos ꝓ demonstratōez operū scire facio. ⌊qz verū est testimoniū eius ⌋ De bre.ij. In nos ꝑfirmata est: ꝓrestāte deo signis :et portentis:⁊ varijs ꝟtutib⁹:⁊ spūssancti distributionib⁹ :ꝓm suā volūtatē. Et ideo dicit Job.x. in ꝑsona quicorū ꝓ testimonia vitatis. Instauras testes tuos ꝓtra me. ⌊qō phibet de me ⌋ Prouer. xij. Labiū vitatis firmū erit in ꝑpetuū. Qui autē testis est repētin⁹:ꝓcinnat linguā mēdacij. Quādo enī depōit testis:iurat: vt immobili iuocata veritate:firmū sit qō dicit. Quādo autē de⁹ testificat ipo testimonio imobilis efficit vitas. Nume.xxiij. Nō est deus vt hō vt mentiat:neq; vt filj⁹ homis vt mutet. Titū.j. Promisit q̄ nō mētit de⁹. Om̄e ergo iudiciū faciendorū ⁊ factorū ⁊ iudicandorū christi est verū.

Vos misistis ad Joannē:⁊ testimoniū phibuit veritati. Ego aūt ab hoie testimoniū nō accipio:sed hec dico vt vos salui sitis. Ille erat lucerna ardēs ⁊ lucēs:Vos autē voluistis exultare ad horam in luce eius.

EE Hic incipit ostēdere inexcusabilitatē non credētiū sue vitati.⁊ sicut dictū est:testificate. Habz autē duas ꝑtes. In quaꝝ Prima ostēdit testimonioū immobilitatē.que vitatē dicrorū ⁊ factoꝝ suoū ostendūt immobilē. In secunda autē ostendit accusabiles :qz post tot testimonia credere nolue/runt. Jb i. Et nō vultis venire ad me. In ꝑmo horū q̄tuor inducit testimonia.scz. Joānis:Operū: Patris:⁊ Scꝑturaꝝ.ꝓ q̄ ꝓbat suoꝝ dōꝝ ⁊ factorū immobilitatē. In ꝑmo horū tria dicit. Testimoniū Joānis ab eis reqsitū . ⁊ Qꝝ ab ipo ꝟ testimoniū nō fuit,pcuratū:ꝫ ab illis.⁊ Testificātis cōmēdatōez. Dicē g̃ ⌊Vos ⌋nō ego ⌊misistis ad Joānē ⌋baptistā.sic sup̄ habitū est:qñ miserē Judei ad Joānē ab Hierosolymis sacerdotes ⁊ leuitas vt interrogarēt eū. Tu q̄s es:⌊⁊ testimoniū phibuit veritati ⌋ Joannes.qz ꝑfessus est se nō esse quod nō erat:⁊ ñ negauit se esse qō erat. Scz Qꝝ erat vox ꝑcurrēs:⁊ nō verbū. Et fuit ꝓcursor:⁊ nō rex. Et fuit lucifer ⁊ nō sol. Sup̄ ꝑmo Jp̄i vos testimoniū mihi phibetis ꝙ dixerim: qz nō sum ego chr̄s. Prouer.xiiij. Testis fidelis nō mentit. Joā.j. Hic venit testionū vt testimoniū phiberet de lumie. ⌊Ego aūt claritatē ⌋q̄ clarificatōe indigeā ⌊ab hoibus ⌋q̄ sepe clarificāt non clarificāda ⌊nō accipio ⌋vt ego in meipo clarior appareā. Ego enī sic de⁹ clarior esse nō possū. ꝑs. xv. Dixi dño de⁹ meꝰ es tu:qm̄ bonoꝝ meoꝝ non eges. Et ꝑm būanā naturā nihil adijcit mihi ab hoie. qz ab instāti ꝓceptōis mee plen⁹ sum gr̄a et sapiēria. Et spiritū accepi nō ad mensurā. Et ideo testimoniū Joannis:ꝓ vobis q̄rentib⁹ factū:q̄/uis mihi nulla adiecerit claritatē:ñ vobis adjcere debuit veritas cognitiōem. Qd aūt in hoc sensu lo/quat⁹ pater ꝙ hoc qō sequit ⌊sed hec dico ⌋ ꝙ mihi q̄ ad me nihil adiecit ⌊vt ⁊ vos salui sitis ⌋ ꝓ testimoniū Joannis qō vos iuuat ad veritas cognitionē. Obijcit tamē cōtra hoc qō dicit Clarita/tem ab hoib⁹ non accipio:ꝓ hoc qō ꝺr Joan.vl. de Petro. ⌊Hoc aūt dixit significās q̄ morte clarificatur⁹ esset deū. Phil.j. Magnificabit chr̄s in cor/pore meo:siue ꝓ vitam:siue ꝓ mortē. Ergo ab hoi/bus claritatē accepit de⁹.ergo ⁊ chr̄s. Rñsio. Dicē dum ꝙ Aliud est clarificari deū in hoie:et Aliud ꝓ hoiem; et Aliud ab hoie. In hoie clarificat de⁹ q̄/tiens clarus in vita ⁊ ꝟtutibus homis ostēdit. Et sic clarificat chr̄s in oib⁹ scis sicut ⁊ magnificatur Et sic intelligit dictū apl̄i ad Phil.j. Per hominē aūt clarificat qñ clarus ꝑdicat⁹ ⁊ glorificat. Unde Aug⁹. Gloria est clara cum laude noticia. Sed ab hoie clarificat qñ hō claritatis eius est cā: et aliqd adjcit claritati. Et hoc mō nō clarificat chr̄s ab ho/mine:sed a patre. Joan.xvij. Clarifica me pat⁹ apud temetipm:claritate quā habui ꝑus q̄ mūdus fie/ret apud te. Et hoc mō dicit ꝙ claritatē ab hoie nō accipit.sed potius ipsi iudei acceperūt a Joāne clariorē cognitionē chr̄i: q̄uis ñ ꝓfuerit eis.qa nō ꝑmanserūt in lumie claritat⁹ Nec chr̄s facit mentionē de hac clarificatiōe ꝓpter se. sed hoc dicit vt salui fiant.⁊. Timo.ij. Qui vult oēm hoiem saluū fieri ⁊ ad agnitionē veritatis venire. ⌊Ille erat lucerna ⌋ Ecce cōmēdatio Joannis in testimonio:q̄ clarificauerit cognitionē hoim ⌊Erat em̄ lucerna ⌋ Ps̄.cxxxj. Paraui lucernā chr̄o meo vt ꝑ lucernā ad solē veniat. Oculi em̄ egri tenebris assueti:lucē paruā bñ sustinēt:⁊ nō magnā:nisi paulatim ma nuducant⁹ in paruis. Erat g̃ lucerna ⌊ardens ⌋ ꝓ charitatem et zelū ignescentē. Ecci xlviij. Surrexit Helias q̄si ignis:verba eius ardebant quasi facu le. Lu.xv. Nonne accendit lucernā et euertit domū et querit diligenter donec inueniat. Prouerb.vlc. Non extinguet⁹ in nocte lucerna eius. Ardebat em̄ zelo charitatis:nutriebat aūt ignis humore pieta/tis. Matth.xxv. Prudentes aūt virgines sumpse/runt oleum secum in vasis suis cum lampadibus Lanc.viij. Lampades em̄ lāpades ignis atq; flā/mar:aque multe non poterant extinguere charita/tem dei in ipo ⌊et lucens ⌋ Bern̄. Lucere vanum Ardere parum. Ardere aūt simul ⁊ lucere edifica/torū. Arsit em̄ charitate:et luxit veritate. Esa.lxij. Egrediat⁹ vt splendor iustus eius et salvator eius vt lampas accendatur. Job.xxix. Deus custodie/bat me quando splendebat lucerna eius super ca/put meum ⌊Vos autem ⌋ sicut homines vani/tatis amatores ⌊voluistis ad horam ⌋in q̄ pu/tabatis ꝙ ꝓ vobis et statu synagoge loqueret⁹ ⌊exultare ⌋coram hominib⁹ ⌊in luce eius ⌋hoc est:exemplorum et doctrine:quam aliq̄n quando ad eum existis acceptastis. Et hoc si tunc voluist⁹: etiam in toto testimonium eius accipere debetis. Et sic debetis credere mihi: quia mihi testimo/nium perhibuit. Job.xxix. Ad lumen eius am/bulabam in tenebris. Joan.j. Non erat ille lux sed vt testimoniū phiberet de lumie. Lu.xj. Nemo accē dit lucernā ⁊ ponit eā sub modio.sed sup̄a cādela/brū vt q̄ ingrediunt lumen videant. Uñ nō de lu/cerna: sed de Instabilitate Judeorū fuit: et Inui/dia:et Malicia eoꝝ:ꝙ in lumine lucerne nō ꝑma/serunt. Quia statim vt Joannes lucerna ardens ⁊ lucens:testimoniū de chr̄o phibere cōstanter cepit: Judei auersi sunt a lumie ipsi⁹. Maxime cum di/cit eū Filiū dei esse: et Sponsum eccl'ie: et De celo venisse.et hmōi alia: que Joannis.iij. sunt notata. Uñ hoc aūt extraxerunt in tanto lumine lucerne: exeuntes ad eum ⁊ ꝑtā sua cōfitentes. Et hoc est qō dicit

Ego autem habeo testimoniuꝫ maius Joanne.

VV Secundū est in quo inducit testimoniū operū. Dicit aūt Tria Scz Testimonioꝝ compationem Opeꝝ ꝟtutem ⁊ auctoritatē:et Opeꝝ testificatiōez.

De Compatione ꝺr ⌊Ego aūt ⌋ꝓ me faciens ⌊habeo ⌋ quia in naturali potentia habeo ⌊testimoniū ⌋quod in me testificat esse ꝟtutē diuinam ⌊maius ⌋ dignitate et efficacia cōuincende verita/tis ⌊Joanne ⌋ quia Joānes est testimoniū extra. Uirt⁹ aūt opeꝝ est intra me. Jtē Joannes testatur verbo,opus aūt ꝓbat effectū. Uñ ꝫ Joānes digi/to alieno demōstrauerit me: Opus:est ipse dei digi/tus ꝙ diuinitatē in me ostendit:sicut effectus ꝓpr⁹ suam ostendit causam. Joan.iij. Qui de celo venit sup̄ oēs est. Opa aūt de celo veniūt: et ideo testimo/nia illoꝝ:omne alienū vincunt testimoniū. Joan.v Si mihi nō vultis credere:opib⁹ credite. Testimo/nium em̄ opis oēm continet ꝓclam. Joā.xv. Si nō fecissem opa inter eos q̄ nemo alius fecit:pecca/tum nō haberent. nūc aūt excusationem de suo pec/cato non habent.

Opa em̄ que dedit mihi pater vt ꝑficiam: ea ipsa opa que ego fa/cio testimoniū phibēt de me quia pater misit me.

Tangit hoꝝ testimonioꝝ auctoritatē et efficaciā: dicēs ⌊Opera em̄ ⌋papue miraculoꝝ ⌊que de/dit mihi ⌋ꝑ generationē eternā ⌊pater ⌋q̄ ab eter/no me genuit.in quo splēdebant oēs fulgores san/ctoꝝ qñ me genuit:ꝟtutē mihi dedit ⁊ sapientiam quib⁹ redimere volebat mundū. Ps̄.cix. Ex vtero ante luciferꝝ genui te: in splendoribꝰ sanctoꝝ.hoc ē in quo splēdent oēs rōnes: ꝟtutes: et cōsilia scrita/tis:oīm sanctoꝝ:in gr̄a ⁊ gloria in vltimis tribus manifestanda ⌊vt ꝑficiam ea ⌋ hoc est:vt ad ꝑfe/ctionē deducam. Deut.xxxij. Dei ꝑfecta sunt opera et oēs vie eius iudicia. Date magnificentiā deo nō/stro. Unde ⁊ pater in ipso manet ꝓ idinitionē essen/tie ⁊ ꝟtut⁹: et hec opa in ipo ⁊ cū ipo ꝑficit. Jo.xiij. Pr̄ in me manēs ipse facit opa. Joā.iij. Me⁹ cib⁹ est vt faciā volūtatē pr̄is mei ⁊ vt ꝑficiam op⁹ eius ⌊ipsa opa q̄ ego facio ⌋cū pr̄e. Jo.v. Pr̄ meus vsq; mō opat⁹ ⁊ ego opor. Jo.xvj. Non sum solus quia pr̄ mecū ē ⌊testimoniū phibent de me ⌋ sicut effectus ꝓbat cām. Act.x. Pertransijt bñfaci/endo ⁊ sanādo oppressos omnes a diabolo:qm̄ de⁹ erat cū eo. Uñ Matth.xij. Et Lu.xj. Si in digito dei ejcio demonia:ꝑfecto ꝓuenit in vos regnū dei Testificant aūt opa ⌊qz pater me misit ⌋ Hoc est: in ipsis opib⁹ legationis mee:ꝓ opera probo au/toritatē patr⁹. Joan.viij. Qui me misit:mecū est: et non reliq̄t me solū: qz q̄ placita sunt ei facio ꝙ.

Et qui misit me pater:ipse testi/moniū phibuit de me. Neq; vocē eius vnq; audistis: neq; speciem eius vidistis. Et verbum eius nō habetis in vobis manens:qz quē misit ille:huic vos non creditis

Tertiū est testimoniuꝫ. Et dicit duo. Primo em̄ ostendit testimoniū patr⁹.et Scdo rñdet tacite ob/iectioni quā posset facere Scz:qz Testimoniū pa/tris nō erat eis manifestū. Non credit aūt nisi ap/to testimonio. Dicit g̃ ⌊Qui misit me ⌋in mū/dū ⌊pater ⌋Joā.xvj. Exiui a patre ⁊ veni in mōm Bal'.iiij. Misit de⁹ filiū suū natū ex muliere: factū sub lege ⌊ipse ⌋scz inuisibilis pr̄ ⌊testimoniū ꝙ/hibuit de me ⌋ inuisibiliter suggerēdo cordibus veritatem: sicut Joanni fecit:et ꝓphet⁹:et sanct⁹: qui me recipiūt. Sonuit aūt ⁊ in voce:in baptismo ⁊ in monte trāsfiguratiōis. Joā.vj. Nemo venit ad me nisi pater me⁹ traxerit eum. Hoc aūt testimoniū ē ꝓ interna inspirationē. Joā.xv. Spūs q̄ a patre ꝓ/cedit ille testimoniū phibet de me. Hoc aūt exprimit Bal'.iiij. Quia est filij dei:misit de⁹ spm̄ filij sui in cor/da vīa clamantē Abba pater. Et sic testificat ꝙ in filio consubstantiali sunt adoptati in filios. Sic em̄ testimonio ꝑscie: clarificat filiū suū pr̄ eternus. Joan.xvij. Pater clarifica filiū tuū vt filj⁹ tu⁹ clari/ficet te. Quia aūt possent dicere ꝙ illō testimoniū in cordib⁹ suis nō ꝓceperūt: Jō subiungit ⌊Neq; vocē ei⁹ ⌋ Et dicat q̄tuoꝝ: que ex ꝑte coꝝ: et culpa coꝝ:impediūt hmōi testimonij cognitionē in ipsis Primū est ꝙ ⌊neq; vocē eius ⌋hoc est intellectū vocis ⌊vnq; audistis ⌋ quia(sicut ꝺr Glo.) non aure carnali:sed cm̄ spūali capit⁹ voc⁹ q̄⁹ intellectus Quāuis ei vox patr⁹: siue in hoib⁹: siue i sc̄pturis siue i subiecta creatura aliq̄n sonuerit:ñ intētio vo cis nō nisi iteri⁹ aure revelata accipit. Job.iiij. Vo/cem q̄si aure lenis audiui:ꝛ q̄si furtiue suscepit au/ris mea venas susurrij ei⁹. iij. Reg.xix. Sibil⁹ au/re tenuis ⁊ ibi dñs. Et qz aures nō tenues facitis: sed infidelitate ⁊ carnali sensu sc̄pturaꝝ obnubila/tis:ió nō audit⁹ cū eo q̄ ꝺr ps̄.lxxxiij. Audiā q̄d loḡ/tur in me de⁹. Bal'.j. Cū placuit ei q̄ me segregauit ex vtero matr⁹ mee ⁊ vocauit me ꝑ gr̄am suā:vt re/uelaret filiū suū i me. Mat.xvj. Caro ⁊ sanguis ñ reue.t.sed pr̄ m. q̄ in ce.est. ⌊neq; speciē ei⁹ vi/distis ⌋eoꝝ inuisibilis sit species ei⁹. Sed ꝫ intel/ligit de visiōe cognitiōis ei⁹. qz carnali itellectu ple/ni:deū vt est:intelligere ⁊ videre nō potuerūt. Ero. xxxiij. Non videbit me hō ⁊ viuet. hoc est:humana vita et intellectu me non videbit. Quia sicut dicit Hermes Termegistus. Uix mente attingitur cū

mentis acies oīno a carne auertit. Jo.j. Deum nemo vidit vnq̄. Sed ꝫ hoc est vt videt qđ ꝺr Joan.xiij. Qui videt me: videt z pr̄ez. qz mētis intellectu ꝓsiderat veritē pr̄is in ipo. z ꝫ nō est nisi intellectu. ꝺ a carne sepat: sic ꝺr Termegist⁹. Est enīz de⁹ incorpalis: z nemo videt eū in specie corporali nisi in subiecta creatura. Et ꝫ modo multi viderē deū i corpali specie. Ben.xxxij. Vidi dñm facie ad faciē. z salua facta est aīa mea. Sed hoc mō nō loquit hic dñs: ꝫ potⁱ qz in visiōe: spēm diuinitat⁹ ei⁹ nunq̄ coguerūt: z ideo reprehēsibiles sūt. qz hoc carnal' in eis impediuit intellect⁹. qz z vocē dñi audierūt: sicut z ꝺr Exo.xxxiij. Loqbat dñs ad Moysen facie ad faciē: sicut solet hō loqui ad amicū suum. Sz hoc totū fiebat i subiecta creatura. Et isto redarguit eos dñs. qz p hmōi audit⁹ z visiones ad intellectuale dei cognitionē nō puenerūt. Et hoc ē quod dicit. q⁹ Nec vocē dei intellectualit⁹ z spūaliter p̄ceperūt. Nec p visionū species: ad spūale intellectū puenerūt. Et tertio dicit causam. ⌊Et⌋ hoc est qz ⌊verbū eius⌋ ꝫ est: deus aure auditū. vel in scripturis lectū ⌊nō habetis⌋ ad intellectū spūalem ⌊in vobis⌋ hoc est: i corde vro ⌊manēs⌋ glosa. p qđ possitis venire ad ei⁹ cognitōem. Manet enī vbū apud eū ꝙ vbi capit intellectū. Et hic vēit Ad verbū auditū: z Ad speciei dei cognitōez. z Visionē intellectualē. Jaco.j. In mansuetudie suscipite vbuz insitū qđ potest saluare aias vras. Insitum enī dicit: qz iuxta rōem est naturalē nō longe existēs ab ipa. Deutero.xxx. Juxta te est valde sermo in ore tuo. Rho.x. Prope est verbū in ore tuo: z in corde tuo. hoc est verbū qđ p̄dicam⁹. Illi autē p carnalē intellectū: quē (nō a spūsancto: ꝫ a se) vbo applicuerūt: ilō gesse a dei vbo z visiōe veritatis effecerūt. qz p intellectū spūalem verbū i eis nō mānsit. Joan.viij. Sermo me⁹ nō capit i vobis Et attēde ꝙ dixit. Neq̄z vocē ei⁹ audistis: neq̄z speciē vidistis: ad testimoniū ꝓmendationē. Oē auribus audit: deceptoriū esse pōt. qz audiēs nisi habeat discretionem spūum: nescit vnde veniat aut q̄ vadat. Simlit' etiā species visa: forte est q̄nq̄z diabolus: trāsfigurāt⁹ se in angelū lucis.iij. Reg.vlti. Ero spūs mendax. Sed visio intellectual' nūq̄z decipit. Dañ.x. Intelligētia opus est in visiōe. ✠ aut ē intellectu nō pcipit: culpa eoꝝ fuit. qz manens vbū quod nō trāsit in corde nō posuerūt. Adiungit aūt q̄rto causaz oīm istoꝝ dicēs. ⌊qz quē misit ille⌋ pater ꝫ ⌊huic⌋ vos in mone suo ⌊nō creditis⌋ z ideo ipossibile est ꝙ ad dei noticiā puenīatis. Heb.xj. Sine fide impossibile ē placere deo. Bern̄. Quisnō displicere necesse est. Et attende ꝙ dicit. Nō creditis huic: qz mōibus ei⁹ nō credidērūt. z ideo nec fidē informē habuerūt. Et qz fundamento omnis boni caruerūt: nullū bonū diuīe cognitōnis poterat esse in ipis. Pſ. cxxxvj. Diruerūt exinanite exinanite vsq̄ ad fundamentum in ea. Esa.liij. Dñe ꝙs credidit auditui nr̄o: z brachiū dñi cui revelatū est: q.d. carnalium nulli. Rho.x. Quod q̄rebat israel hoc nō est ꝓsecutus. electio aūt ꝓsecuta est. ceteri vo excecati sūt. Quare: quia nō ex fide: sed quasi ex opib⁹. Joan.viij. Si n̄ crediderit⁹ qz ego sū: ꝓmanebit⁹ i pctis vr̄is.

Scrutamini scripturas: qz vos putatis in ipsis vitam eternā habere. Et ille sunt que testimoniuz perhibent de me.

Quartū est testimoniū Scripturaꝝ. Duo autē dicit Scz. Imperat scripturarū scrutiniū. Et scōo ostendit Jn his suum esse testimoniū. Dicit ergo ⌊Scrutamini⌋ hoc est: pfūdato intellectu subtiliter spūalē intellectū inuestigate. Pſ.cxviij. Beati q̄ scrutant testimonia ei⁹. Esa enī non facit scire sed spūs.ij. Loꝝ.iij. Lra occidit: spūs aūt viuificat. Prouer.ij. Si sapiam inuestigaueris: si q̄sieris q̄si pecuniā et quasi thesauꝝ effoderis illam: tūc intelliges timorē dñi z sciam dei inuenies.j. Loꝝ.ij. Spūs oia scrutatur etiam pfunda dei. Job.xxviij. Profunda fluuioꝝ scrutat⁹ est z abscondita pduxit in lucem ⌊in quib⁹⌋ scripturis ⌊putatis vitā eternā habere⌋ hoc est: doctrinā vite: cum tñ me quasi cōtrariū scripture repudiatis. Sap.xv. Nosse te est cōsummata iusticia: et scire iusticiā tuā et veritem: radix est imortalitat⁹. Ezech.j. Spūs vite erat in rotis: hoc est: in scpturis. ⌊Et ille⌋ scripture ⌊sunt que testimoniuz phibent de me⌋ Act.x. Huic omnes pphete testimoniū phibent remissionē pctoꝝ accipe p nomē ei⁹. Lu.xxiij. Oportet impleri oia que scripta sunt in lege Moysi z pphetis z psalmis de me. Act.xviij. Apollo publice vincebat iudeos ostendens p scpturas esse dñm iesum chm̄. Nota ꝫ ꝙ in testimonio sunt q̄tuor testes filij. quia in testimonio sunt q̄tuor. s. Veritatis demōstratio. Veritatis ꝓfirmatio: Veritat⁹ immobilitas. et Ipsa veritas veritatis. Demōstratio aūt fiebat per Joannē. Loꝝfirmatio per opa fortissima. Immobilitas p attestationez patris. Veritas aūt ostendebat ex scriptur⁹: q̄ mentiri nō poterant. eoꝝ pcesserūt a spū veritatis. Et penes hec q̄tuor que fulciunt oē testimoniū veritat⁹: ista q̄tuor testimonia accipiūnt. Ordinant aūt ordine rherorico. s. q̄ fidē faciūt nō simpl'r. sed in opinione iudeorū. Et sic Min⁹ est pluadens Joannis testimonium: qđ putabant esse subordinatū. Mag⁹ aūt est eis fidē facit testimoniū opeꝝ: qđ timebant esse necromantice factū. Adhuc aūt magis fidē fecit patr⁹ revelatio. Sed hoc estimabant esse deceptoriū. qz sepe tales fallunt revelatiōes. Maxime autem apd eos pluasit testimoniū scpturaꝝ. et ideo vltio: rhetorico ordine est positū. quia Rhetorez allegationes que magis mouent animū iudic⁹ vltimo ponūt: vt tenacius memorie iudicis imp̄mant. Hec sunt ergo ista testimonia

Et non vultis venire ad me vt vitam habeatis.

Nic ostendit ex cōiunctione istoꝝ testimonioꝝ: iudeos incredulos inexcusabiles esse. Diiudicāt aūt in tres pres. In quaꝝ. Prima ostendit ✠ solius malicie est: et nō ignorantie vel ipotentie q̄ ad ip̄m non cōuertant. In secunda ostendit Quid maxie impediat ne cōuertant. In tertia aūt ✠ pter hoc iuste accusant. Dicit ꝫ in p̄ma ✠ solius malicie

est q̄ ad ipsum nō cōuertunt. Et circa hoc ꝺr Triaquoꝝ Primū est ✠ Malicia volūtatis est: q̄ nō cōuertunt. Scōo: ostendit Jll⁹ malicie causam. et Tertio Jll⁹ eiusdē malicie certissimū signū. Dicit ergo ⌊Et nō vultis⌋ facti dicat. q̄uis sit⁹ p incōtradicibilia iducti z cōuicti testionia: tñ ⌊ad me venire nō vultis⌋ et sola malicia vestre volūtatis. quia nihil aliud impedit vos nisi odiuz contra me cōceptū. Lōtra hoc obij̄cit Aug⁹. iij. Scio fratres q̄ p ignorantiā fecistis sicut z pncipes vestri. Sed ad hoc dicendū q̄ q̄uis verā de ipso scientiā non habuerūt: tñ ꝓpter testimonia q̄ inducta sunt: vehemēte de ipso habebant suspicionē: et de facili vincibilē ignorantiā. Et q̄ ad hoc ꝺr q̄ nemo impediuit eos nisi malicia voluntat⁹. qz Ignorantia de qua Petr⁹ loquit⁹ in Actib⁹ de facili fuit vincibilis Et hoc est qđ dicit ⌊et nō vultis⌋ q.d. nō obstat nisi mala volūtas ⌊venire ad me⌋ p fidei devotionē ⌊vt vitā eternā habeatis⌋ nunc in spe: et in futuro in re. Et ita nec veritas vos cōuincit: nec ꝓmissio vite vos trahit. Job.xxj. Dixerūt dño deo: recede a nobis: sciam viaꝝ tuaꝝ nolum⁹. Joā.viij Quare loq̄lam meā nō cognoscit⁹ qz nō potest⁹ audire sermonē meū. Diere.ij. Duo mala fecit p̄pl⁹ me⁹. dereliq̄rūt me fontē aque viue z foderūt sibi cisternas: cisternas dissipatas cōtinere nō valētes aq̄s. Fodere enī cisternas dissipatas est q̄rere falsos sensus in scriptur⁹ q̄ nullā cōtinēt aquā gratie: abluentē a pctis. z despicere intellectū spūalem de chr̄o: q vbertim fundit aquas: pctā abluētes: et cōcupiscentie sitim refrigerantes.

Claritatem ab hominibus non accipio: sed cognoui vos: quia dilectionē dei nō habetis in vobis. Ego veni in nomine patris mei z non accepistis me. Si alius venerit in noie suo: illum accipietis.

Secundū est in quo dicit hui⁹ malicie causam. Sed duo ꝺr. Primo enī: hmōi dicti remouet suspicionē. Scōo aūt Malicie z pnacie eorū dicit causam. Dicit ꝫ ⌊Claritatē⌋ Act̄ dicat. Nō dico hoc vt cōuersi ad me: facatis me corā hoib⁹ clarū vel clare dignitat⁹ Sic̄ doctor clarificat ex multis discipulis: qz ego claritatē humanā talem ⌊ab hoib⁹⌋ in laudē hoim ⌊nō accipio⌋ hoc est: nō quero vel accepto. Bal'.j. Si adhuc hoib⁹ placerē chr̄i seruus nō essem. Pſ.liij. Lōfusi sunt q̄m hominib⁹ placēt. hoc est: placere intēdūt: q̄m de⁹ spreuit eos ⌊sed cognoui⌋ veritatē. Et ideo dico sicut veritatis amicus z testis ⌊qz dilectionē dei nō habetis in vobis⌋ Si enī deum diligeretis: p certo pl⁹ diligeretis illū q̄ ei inter oēs plus est subtilis et qđ pr̄ plus se diligere ostendit. Joan.xv. Odio habuerūt me z pa.me. Jo.viij. Si pr̄ vr̄ esset de⁹: diligeret⁹ vtiq̄z me: ego enī ex deo pcessi. Pſ.cxxxiij. Retribuebant mihi mala p bonis: et odium p dilectione mea ⌊Ego veni⌋ missus in mūdū ⌊in noīe patris mei⌋ hoc est exp̄sso notanter. qz pat⁹ in me sit p indiuisibilitatē essentie z potētie: sicut p

bāt inducta q̄tuoꝝ testimonia ⌊et⌋ tñ veritate ipsa cōuicti ⌊nō recepistis me⌋ Joan.j. In ꝓpria venit z sui eū nō receperūt. et hoc facere nō potuisset⁹ nisi ex odio veritat⁹ q̄ vobis est cōtraria ⌊Si alius venerit⌋ sicut antichr̄s ⌊in noīe suo⌋ quod signis mēdacib⁹ vsurpabit ⌊illū recipietis⌋ Per hāc arguit ꝙ iudei p̄mi erunt q̄ ad antichr̄m conuertent. Ben.xlix. Fiat Dan coluber in via: cerastes in semita: mordens vngulas eq̄ vt cadat ascesor ei⁹ retro. De Dan enī credit⁹ nascitur⁹ antichr̄s. Et ideo dicitur coluber: colēs vmbraā: odiēs vitatis lucē in via q̄ in lege carnali obseruātia iudei incedūt. Et ceraste⁹ q̄ est coluber cornuosus z ꝓpter supbiā cornuus; in semita iacēs: q̄ adhuc venturū messiā expectant: chr̄m venisse negātes: mordēs p infidelitatē vngulas (q̄ finis est eq̄: et finalē statū synagoge significant) equi. hoc est: ptātis synagoge: vt cadat ascesor hui⁹ equi: q̄ est iude⁹: retro antichr̄i errorē: quē retro: hoc est: in postremis tpib⁹ recipiet. ij. Thes. ij Et tollens se sup oē qđ dicit deus: aut qđ colit: ita ꝙ in tēplo dei sedeat: ostendens se tanq̄ ipse sit deus. Et ibidē post pauca. Quia charitat⁹ veritatē non receperūt vt salui fierēt: Ideo mittet illis de⁹ opationē errorꝝ vt credāt mēdacio: vt iudicent oēs q̄ nō crediderūt veritati. Pſ.ix. Lonstitue dñe legislatorē sup eos. Qui enī legislatorē chr̄m cōtemnūt: legislatorē antichr̄m sup se ꝓstituti habebunt.

Quō vos potestis credere qui gloriā ab inuicem accipitis: et gloriam q̄ a solo deo est nō queritis?

Nic ostendit quid maxie impedit ne conuertantur. Et dicit Tria. Scz Impedimentū credēdi z p fidem cōuersionis ad chr̄m. et Causam impedimēti. et Tertio Innuit qđ ꝓmouent eos ad credendū si hoc haberent in seipsis. Dicit ꝫ ⌊Quō potestis credere⌋ Quia sic̄ ꝺr Aug⁹: ꝙ q̄uis credere sit gratia fideliū: posse aūt credere oīm. tñ q̄diu est obstaculum in ipsis: hec potentia non disponit ad actū. qz p impedimentū fidei sp cor remanet excecatū. Esa.vj. Excreca cor populi hui⁹: et aures ei⁹ aggraua: et oculos ei⁹ claude ne forte videant oculis. z auribus audiāt: z corde intelligant: z cōuertant: z sanem eos. Heb.iij. Videte fratres ne forte sit i aliq̄ vestr⁹ cor malū incredulitatis discedendi a deo vivo ⌊qui gloriā ab inuicem accipitis⌋ hoc ē: oēm gl'iam acceptat⁹ q̄ est ab hoie z nō ab ipsa veritate. Unī glo. Cur nō credant: subdit. nō qz nō est apta vitas. sed qz supbia eos excecat z ambitio laudis: que appetit de se estimari qđ in se non habet: et alios sup se nō efferri. Hūilitas aūt soli⁹ dei gl'iaz q̄rit: eiq̄ soli placere appetit. Unī hoc: est impedimētū cōuersionis p fidez: qđ ꝫ inducit. Sl'ia enī hui⁹ seculi impedimentū est fidei. Ecci.x. Quid supbis terra z cinis. Diere.ix. Nō gloriet⁹ sapiens in sapia sua. et nō gl'iet fortis in fortitudie sua. et non gl'iet dives in diuitijs suis. Sapiēs in sapientia nō gloriandi accipiat exemplū Salomonē: q̄ ꝓpter mulieres idola adorauit. iij. Reg.xj. Fort⁹ in fortitudie⁹ nō gl'iandi accipiat exēplū Sāsonē q̄ ꝓpter mulierē excecat⁹ traxit molam: Philisteis Judic̄.xvj. Di-

ues in diuitijs nō gloriandi accipiat exemplū: pur
puratum diuitem q̄ sepul⁹ est in inferno Luc.xvj.
Nec em̄ ambitionis gl̄ia ne terrena amittat ptās:
impedit conuersionē p fidei deuotionē. Unde etiā
Joan.xj. Ne forte veniant rbomani z toll.no.lo.et
gentē.et ideo ab illo die cogitauerunt eū interficere.
RR Let gloriā que a solo deo est. Que ē laus dei
in humilitate cordis ex manifestatiōe diuine ꝑitat;
quia de⁹ verax apparuit in hoc q̄ oia ꝓmissa imple
uit in chō. Hoc em̄ a solo deo est.qz nullis homi
nū meritis est adq̄sita. nō quēritis. q̄nimo illā
suꝑumere z exunguere nitebant;z gl̄iaz in dei po
testate sibi vsurpare. Cum em̄ ipse dicat Esa.xlviij.
Gl̄iam meā alteri nō dabo. Nicre.ix. In hoc glo
riet q̄ gloriat scire z nosse me.j. Cor.i. Ut nemo
glorietur in hominib⁹.j. Cor.j. Nō glorietur omis caro co
ram illo. Mundi etiā gl̄iam spernit (vt dicit Bre
go.) filius dei. Propriā gl̄iam nō q̄siuit. Joā.viij.
Ego gl̄iam meā nō quero. Ps̄.lj. Quid gl̄iaris in
malicia tē: In carne em̄ gl̄iari Ule est: Instabi
le est: Uanū est. Ex vile sic.j. Mach.ij. Hois glo
ria sterc⁹ z vermis est: hodie extollit z cras nō iue
niet. De instabilitate Esa.xl. Omis caro fenū z omīs
gl̄ia ei⁹ q̄si flos feni. exiccatū est fenū z cecidit flos.
quia spūs dñi sufflauit in eo.ad flatū em̄ venti si
ue spūs statim exiccat. Ex vana sit. Prouerb.xxvj
Fallax gratia z vana pulcritudo. Un Herodes q̄
gloriās interpt̄at cū extolleret in vana gl̄ia cōsum
ptus ⁊mib⁹ expirauit Act.xij.

Nolite putare quia ego accusaturus sim vos apud patrē. Est q̄ accusat vos Moyses:in quo vos speratis. Si em̄ crederetis Moysi:crederetis forsitā z mihi De me em̄ ille scripsit. Si aūt illius litteris nō creditis: quomodo verbis meis credetis?

SS Dicitāgit tertiū qđ est Judeox inexcusabilitas
Dicit aūt Tria.s. Se nō esse vel fore accusatorem.
Sed Moysen vex esse cox accusatorē.et Accusa
tionis rōnem. Dicit ergo Nolite putare tā
ꝑauū aliq̄d vel rādurū aliquid de me estimantes
qz ego q̄ ꝑsonā iudicis gero quā in iudicio exbi
bebo accusaturus sim vos Quia alia est ꝑsona
Agentis.et alia est ꝑsona Judicis apud patrē
in districto examine. Non em̄ nunc veni vt iudicem
sed vt saluē. In futuro aūt veniā vt iudicē: et ideo
tūc neminē accusabo. qz.s. nullus sum aduersarius
sed oīm cōmunis iudex: Ira paruū vt magnū au
diens. Accusatores aūt sunt in iudicio ꝑtes. Ac
cusat em̄ Lōscia q̄ pcti testimoniū. Accusat Legis
latox q̄ legis transgressum vel omissum ꝓceptum.
Accusat custodiens Angelus q̄ custodie sue pdituꝫ
effectū. Accusat diligens Prelat⁹: q̄ sollicitudinis
sue opus pditū. Accusat male edificatus Proxi
mus: q̄ malū sibi datū exꝑlū. Accusant oēs Lrea
ture q̄ vtur sue pditū obsequiū. De Lōscia q̄dē dr
Rbo.ij. Testimoniū reddente illis cōscia ipsox et
inter se inuicē cogitationū accusantiū z defendētiū
in die q̄ iudicabit dñs occulta hoim. fm euangeliū
um meū De accusatiōe Legislatoris dr. Dic est q̄
vos accusat Moyses. Matth.v. Esto consentiēs
aduersario tuo cito cū es cum eo in via ne forte ad
uersari⁹ tuus tradat te iudici z iudex tortori z mit
taris in carcerem. Amē dico tibi nō exibis inde do
nec reddas nouissimū quadrantē. Aduersari⁹ em̄
est verbū legis diuine: vt dr glo. De accusante An
gelo Esa.xxxvij. Angeli pacis amare flebunt: q̄a ad
modū flentiū se hēbūt dñi oste̅dunt q̄ inuiliter cu
stodientiū. Dicre.li. Curauim⁹ Babylonē z nō est
curata:relinquam⁹ eā. Hec em̄ sunt verba angelo
rū inuiliter custodientiū. Esa.xlix. Dixi: inuanū la
borauī:sine cā fortitudinē meā cōsūpsi. De Preda
cox diligētia ꝑdita dicitur in Psal.xciij. Quadra
ginta annis ꝓxim⁹ fui generatiōi huic:et dixi sp hi
errant corde. Jpi ⁊o nō cognouerunt vias meas.
Quadraginta anni sunt dies ad pniam deputati:
sicut dicunt Sācti.qz q̄dragenari⁹ p partes suas
ad q̄q̄ginta surgit.q̄ nūer⁹ Jubileū remissiōis si
gnat:q̄a p pniam pfecta habēt remissio pctox. Et
ideo etiā ab ecclīa q̄rente remissionem deputat. De
accusatione Proximi cui p pctm suum⁹ occasio p
ditiōis: dr in ps̄.lvj. Fodert aīa mea fouea.
Exitex.cxxxix. Juxta iter scādalum posuerūt mihi.
Inde est qđ dicit Est qui accusat vos Moy TT
ses q̄ p data legem vite: vester erit aduersari⁹ in
quo vos speratis q̄ in lege sua defendamini.
q̄a legē nō ad finem sue intentiōis deducentes: ac
cusabuntur ab ipo Rbo.x. Finis em̄ legis chīs ad
iusticiam omni credenti. Et ideo dr Dañ.vij. q̄ li
bri aperti sunt. b est:libri legūdatox. Apoc.xx. Mox
tui pusilli z magni iudicati sunt ex his q̄ scpta sunt
in libris Si em̄ crederetis Moysi Ratio
est cōdemnatiōis z inexcusabilitat;. q̄a si crede
retis Moysi ſpualiter eū intelligentes forsi
tan Hoc aduerbiū euentus:nō dubiū notat ūn
scia chī:sed mobilitatē significat liberiarbitrij ex
pte iudeox. q̄ potērat credere z non credere. Dicit ḡ
forsitā crederetis z mihi Ezech.ij. Si fox
te audiāt z q̄escāt:q̄a dom⁹ exaspans ē de me ei
lle scripsit quia eum in oi scptura sua attendit
Un Lu.ix.cū deo in mōte apparuit vt testi;veritat;.
quē intellexit in figura legis Lu.xxiiij. Oportet im
pleri oia q̄ in lege Moysi z ꝓphet; z psalmis scri
pta sunt ō me. Si aūt illi⁹ litis nō creditis
qz spualr eas intelligere ñ vult;. Lu.xvj. Si Mo
ysen z ꝓphas nō audiūt:nec si ex mortuis q̄s resur
rexerit credēt. Fe aūt ille fm Lbrpf. sunt Deutero.
xviij. vbi dr Prophetā suscitabit vobis de frambo
vxis:tanq̄ me audiet; eū quō ⁊bis meis cre
detis: Jeū ille credibilior sit apd vos.et sit missus
vt vīa ad me faceret. sicut terrena ducūt ad celestia
Jo.iij. Dixi vob terrena z nō creditis:quō si dixero
vobis celestia credetis;. Cor.xv. Nō pri⁹ qđ spū
ale:sed qđ aniale. deinde qđ spūale est. q̄a terrenuꝫ
et aniale ꝓportionata:capacitati nre manuducunt
ad spūale:et apud intellectū carnalē spūalē nō pci
pit nisi p anialis z terreni silitudinē intellect⁹ eleue
tur. Osee.xij. Ego visiōes multiplicaui eis z i ma
nib⁹ ꝓphax assimilat⁹ sū. Jdeo em̄ silitudines mul
tiplicat vt per multa corpalia vnum ꝑsuadeat qđ
est spūale. Ps̄.lxxxviij. Tūc locutus es in visione
sanctis tuis z dixisti:posui adiutoriū sup potentez
Hoc est ḡ qđ dicit.

Capitulū.VI.

P Ost hec abijt Jesus trans mare Galilee qđ est tyberiadis. Et sequebat eum multitudo magna:quia videbant signa que faciebat super his q̄ infirmabant. Subijt ergo in montē Jesus:et ibi sedebat cum discipulis suis. Erat aūt proximū pasca dies festus Judeox.

Hic incipit agere de manifestatione Uerbi fm
ptātem q̄ creaturas trāsmutat ad seipm̄ Et hec ps
habet duas ptes. In q̄x Prima p̄mittit Miracu
lum huius potestat; ostensiuū. In secūda aūt po
nit Doctrina ex miraculo sumpta. Ibi Amē amen
dico vob:q̄ris me nō qz vidist; signa. Adhuc antex
rio: istax partiū diuidit in duas. In q̄rū Prima
ponit Miraculū panū:q̄ sacm̄ eucharistie sign̄t.
In secūa aūt declarat suā ptātem ad hoc faciendu;
in electis Ibi: Jesus aūt cum cognouisset q̄a ven
turi sē. Adhuc aūt Prima istax partiū in tres di
uidit In quax Prima ponunt ea q̄ añcedūt hoc
miraculū sicut mouētia ad hoc q̄ fiat. In secūa po
nunt ea q̄ faciūt ad huius miraculi pfectionē. Ibi
Dicit ḡ Jesus:facite hoies sē. In tertia ponunt cō
sequntia h miraculi z ipm magnificantia. Ibi. Ut
aūt ipleti sunt. In ꝓma hax q̄nq̄ notant. Tangit
Primo Necessitas miraculi ex pte loci cōis q̄ erat
desertū In q̄ esculētū z poculentū non inueniebat
Secō tāgit Necessitas ex pte multitudis q̄ ex vie
lōgitudine laborauerat z ad loca refectiōis venire
nō poterat. Tertio tāgit Necessitas ex pte loci ꝓxi
q̄ mōtib⁹ cinct⁹ fuit z aq̄:ita vt facilē discessū ad lo
ca ꝓpria remeādi nō ꝑbebat. Quarto ⁊o tāgit Cō
uenientia ex pte ptis festiui:in q̄ aliq̄d diuinū ostē
dēdū fuit qđ cena futurā eucharistie demōstraret.
Quinto ⁊o Necessitas describit ex pte sumptuū q̄
aliūde nisi p miraculū nō supperebāt. Dicit ḡ pri
B mo Post hec Non quidē continue q̄a ꝑcedēs:
factū est in festo Pētecostes.et trāsijt totū tps illi⁹
anni vsq̄ ad pascha futurū: qñ Joānes incarcera
to: dñs in scō anno pdicatiōis añ pascha hoc pfe
cit miraculū. Et oia facta illi⁹ anni transijt Joānes
Tū ꝓter h q̄ ab alijs euāgelist; vidit illa sufficiē
ter esse descpta z nō voluit superflu⁹ esse. Tū etiā p
ter hoc qz illa suo ꝓposito non apte cōgruūt. Jst
tū ponit qđ etiā Mar.xiij. et Lu.ix et Mar.vj. cō
tinet. ꝓterea:q̄ q̄dā ad instructionē discipulox p
tinētia de potētia diuitaꝫ ⁊bi: vidit ab alijs omis
sa. Et maxime quia do crimā cene cor pis z sangui
nis ei⁹ (q̄ ex hoc miraculo orta sunt) oēs cōiter oīm
serāt. et ideo etiā hoc miraculū nō nisi ad hoc indu
cit vt locū habeat seqns instructio: quā ⁊bū incar
natū ꝓncipl⁹ intendit. Deut.viij. Ut sciatis qz Nō
in solo pane viuit hō. Sap.xvj. Nō nativitat; fru
ct⁹ pascūt homies. sed sermo tu⁹ dñe q̄ pascit oīa.
Hac ḡ de cā inducit hoc miraculū ab alijs positū
qđ facere nō cōsueuit euāgelista. Hoc est ḡ qđ dicit
Post hec Non continuo tpe: sed interposita to
ta estate;autūno:et hyeme:in cuius fine fecit h mi
raculū abijt a tumultu secedens: vt q̄ri⁹ doce
ret discipulos a lōgi⁹ a tumultu turbas abstrahe
ret. Mar.vj. Uenite seox;sum in desertū locū z req
escite pusillū. Exo.iij. Minabat gregē ad interio
ra deserti et vidit visionem magnam Jesus au
tox saluf;: vt oia relinq̄nda doceret. Ps̄.xliij. Ob
liuiscere ꝓp'm tuū z domū patr; tui. Gen.xij. Egre
dere de terra tua z de cognatiōe tua trās mare
Galilee Non erat salsum:sed lacus qui Jorda
nis fluentus infundit. Mare tū vocat more hebre
ox q̄ oēm cōgregationē aquax vocat mare. Gen.
j. Congregatiōes aq̄x appellauit maria galilee
aūt vocat; q̄a galilee ciuitatib⁹ adiacet: et ad eas ef
fundit. Et hoc est qđ dicit qđ est tyberiadis
Tyberia vocat ciuitas Galilee que in honoze z no
mine Tyberij cesaris est edificata: et adiacet mari
galilee. Transijt aūt Jesus mare illud ad sinū soli
tudinis q̄ vltra lacū fuit(sicut diximus) vt doceret
mundū q̄ p mare significat trāsire debere ostende
ret Ps̄.cij. Hoc mare magnū z spaciosum manī
bus. Esa.lvij. Cox impij q̄si mare feruens qđ q̄e
scere nō pōt z redūdant fluctus eius in cōculcatio
nē. Causa aūt lsalis fuit Moys Joānis:q̄ sibi nū
ciata fuit.et tunc rabiē Herodis in desertū declina
uit. Nos docēs furoze hoim ꝓ tpe caute declinare
Mar.vj. Quo audito:discipuli ei⁹ venerūt z tule
runt coz⁹ eius.z posuerūt illud in monumento.z
cōuenientes apli annūciauerūt ei oia q̄ egerāt z do
cuerant. Et ait illis. Uenite seox;sum in desertū lo
cū z requiescite pusillū. Erant em̄ q̄ veniebāt z redi
bant multi:et nec spacium māducādi habebāt. Et
ascēdentes in nauim abierūt in desertum locū seox
sum. Sic ḡ z ista de cā abijt i b desertū. Et se B
quebat eū Nic trangit secundū. s. Necessitas ex
parte multitudinis que exiuit. Marci.vj. Et vide
rūt eos abeūtes:et cognouerūt multi;et pedestres
de oib⁹ ciuitatib⁹ cucurrerūt illuc:et ꝓuenerūt eos
Tanta em̄ erat auiditas audiēdi eū z videndi desi
derū q̄ obliti ꝓxiox: ad eū vndiq̄ conuenichant
Dañ.iij. Nūc seq̄mur te i toto corde nro z timem⁹
te z q̄rim⁹ faciē tuā. Ozee.vj. Uiuem⁹ i ꝓspectu ei⁹
sciem⁹;sequemurq̄ vt cognoscam⁹ dñm Multi
tudo magna ex diuersis generib⁹ z locis. Qui
dā em̄ sequebant vt ⁊bo vite instruerent. Joā.vj.
Uerba vite ex.ba. Quidā ex curiositate vt miracu
la visa āmirarent. Ps̄.xlv. Uenite z vi.opa dñi q̄
posuit ꝓdigia sup terram. Tertij aūt Ut in se Uel
amicī ab infirmitatib⁹ curarent. Lu.viij. Oēs q̄ ha
bebāt ifirmos varijs languozib⁹ ducebāt illos ad
Jesum:qz ⁊o de illo exibat z sanabat oēs. Quarti
Ut cū eo reficerent Uel vbi inuitatus fuit Uel vbi
ex ꝓphis hoies refecit, Jo.vj. Queris me nō q̄a vi
distis signa:sed qz māducastis ex panibus. Quinti

Ut insidiarent ⁊ capent eum in sermone vel facto: et accusarent sicut pharisei. Matth.xxij. Mgr: scimus q̄ verax es: ⁊ viā dei i veritate doces. Ex diuersis aūt causis magna fuit mltitudo q̄ seq̄bat. Significat aūt multitudinē fideliū que sequit christū ad refectionem eucharistie. Ps̄.ciij. Oia a te exp̄ectant vt des illis escā in tp̄e. Cā aūt q̄re seq̄bant sequit⁊ Qa videbāt signa que faciebat ⁊ ex q̄ bus Quidā ad fidē edificabant. Quidam aūt curiositatē pascebāt. Quidā aūt inuidentes obseruabant. Joā.iij. Nemo p̄t hec facere siḡ q̄ tu facis ⁊c. ⁊ sup his q̄ infirmabant⁊ Non em̄ inuiditer et ex vanitate fecit signa: sed necessitatiue ⁊ utilitatiue hoim subuenēdo: sicut ō Petr⁹ apl's in Itinerario Clementis. Ps̄.ciij. Qui propitiat oib⁹ iniq̄tatib⁹ tuis: q̄ sanat oēs infirmitates tuas. Lu.ix. Exclamat eos ⁊ loq̄bat eis d̄ reḡ dei: eos q̄ cura indigebāt curabat. Matth.xiij. Vidit turbā multā ⁊ misert⁹ eis curauit languidos eor⁹ ⁊ abijt ergo in mōtem

¶ Jesus⁊ q̄a descrū fuit mōtuosū. Et in mōte abijt Ut turbā oculis miscōie vndiq̄ cōfluentē videre posset. et Ut etiā discipulos turbas aspicere doceret. Et h̄ mons: eminentia est vite cū gradu dignitatis seu p̄lationis. Esa.xl. Sup montez excelsum ascēde tu q̄ euāgelizas sion. Matth.v. Videns Jesus turbas ascendit in mōtē ⁊ et ibi sedebat⁊ vt a q̄escēte doctrina vitaꝫ efflueret ⁊ cū discipulis suis ⁊ q̄s specialit instruere itēdebat: vt p eos postea tot⁹ orbis instrueret. Eccl.xxxviij. Scribe sapiētiaꝫ in tp̄e vacuitatis. Osee.ij. Adducam eam in solitudinem ⁊c. Et attēde q̄ q̄ō aliq̄ euāgeliste vocant desertū: Joānes p̄ter sitī vocat mōtē: q̄a et desertū erat ⁊ mōtuosum. et sic difficilē recedendi ⁊ accedendi p̄bebat accessum ⁊ absessum ⁊ Erat autē⁊ Tangit Tpis cōgruentiā q̄a in pascha: futura erat cena: sacrm eucharistie significās. Et ideo conueniēs erat miraculū facere ex q̄ doctrina eucharistie habet exordiū vt suo tp̄e cenātes scirēt q̄d i mysterio cene significaret. Et hoc est q̄ ō⁊ ⁊ Erat autē p̄rimū pascha⁊ in q̄ mltos oportebat ascēdere hierosolymā q̄ forte ad iesum cōfluebāt vt cū eo ascenderent⁊ dies fest⁹ ⁊ antonomastice: q̄ hoc festū mai⁹ fuit⁊ iudeoꝝ⁊ Exo.xij. Est em̄ phase. i. transit⁹ dñi. j. Cor. v. Pascha nostrū imolat⁹ est chr̄s: itaq̄ epulemur ⁊c.

Cum subleuasset ergo oculos iesus: et vidisset quia mltitudo maxima venit ad eum:

Dic tangit Necessitas miraculi ex p̄te defectus sumptuū q̄ aliūde nō supperebant. Dicunt aūt h̄ Quattuor. Primū est Miscōie respect⁹ in multitudine. Scōm aūt Interrogatio ad Philippū p̄ter instructionē. Tertiū aūt Deuotio Andree: q̄ habet exhibēt⁊ ad refectionē. Quartū aūt Signū impfectiōis fidei Andree: ad tot ⁊ tantaꝫ turbarū saturationeꝫ. Dicit g̃⁊ Cū subleuasset ergo oculos⁊ Jesus⁊ Oculos in quā miscōie sue. Marc.viij. Misereor sup turbā q̄a ecce iā triduo sustinent me: nec bñt q̄ mādūcēt ⁊c. Joā.xvij. Subleuatis oculis in celū: dixit. Pr̄ venit hora clarifica

filiū tuū. Ps̄.cxxij. Ad te leuaui oc̄los meos q̄ habitas in celis⁊ et vidisset qz multitudo maxima venit ad eū⁊ q̄ tot⁹ mūdi significabat multitudinē ad chr̄m cōcurrentē. Matth.viij. Multi venient ab oriente ⁊ ab occidente ⁊ recumbēt cum Abraā Jsaac ⁊ Jacob in reḡ celoꝝ. Esaie.xlij. Ab oriente adducā semē tuū ⁊ ab occidente congregabo te: dicā aq̄loni da: et austro noli p̄hibere. Hoc em̄ est gaudiū ⁊ finis Incarnatiōis et Legationis ei⁹: vt oēs veniant ad eū. Matth.xj. Venite ad me oēs q̄ laboratis ⁊ q̄ onerati est⁊: et ego reficiā vos.

Dicit ad Philippū Unde ememus panes vt mādūcent hi? Hoc aūt dicebat tentās eum. Ipse em̄ sciebat quid esset factur⁹. Rndit ei Philippus. Ducentoꝝ denariorum panes non sufficiunt eis: vt vnusquisq; modicū q̄d accipiat.

Tangit h̄ instructiōis discipuli interrogatio. Et dicit Tria. Instructoriā interrogationē. ⁊ Interrogātis intentionē. ⁊ Pusille fidei in discipl'o instruendo responsionē ⁊ Dicit g̃⁊ Dixit ad Philippū⁊ Si q̄ra⁊ q̄re Philippo pot⁹ fecit interrogationē q̄ alijs: Due st̄ cause. Una q̄dē Ehrys. dicens q̄a hic apl's rudior fuit ⁊ magꝭ indigēs instructiōe Nō pater ifra. xiij. Ubi dixit sicut rudis Dñe ostende nob patrē. Et hoc cū antehabit⁊ dictū est. Scōa causa est. q̄. Philip⁹ de illis partib⁹ fuit vt dictū est magis de mltitudine curauit. Sed hec nulla cā esse p̄bat. q̄ et Petr⁹ ⁊ Andreas de illis ptib⁹ fuerunt. et tñ ab illis nihil q̄stū fuit. ⁊ Dixit ergo ad Philippū⁊ vt specialit instrueret. Prouer.j. Ut det paruulis astutia: adolescenti aūt scia ⁊ itellectus. Ps̄.cxviij. Declaratio sermonū tuoꝝ illūinat ⁊ intellectū dat parvulis⁊ Ubi ememus⁊ Ubi est: Unde supperet facultas p̄cij cū pauper sim⁹ nihil hñtes: ⁊ panes⁊ q̄ in pane ē necessitas refectiōis Nō em̄ supflua curauit dñs. Eccl.xxix. Initiū vite hois aq̄ ⁊ panis ⁊ vestimentū ⁊ dom⁹ p̄tegēs turpitudinē.j. Tim. vl. Habētes alimēta ⁊ q̄bus tegamur: his contenti sumus ⁊ vt mandūcent hi⁊

Videt aūt p̄tarium esse ei q̄ h̄ ō⁊ Matth.xiij. Accesserūt ad eū discipuli eius dicentes Desertus est loc⁹: ⁊ hora iā p̄terijt: dimitte turbas vt euntes in castella emant sibi escas. ḡ discipuli dixerūt hoc dño ⁊ nō ipsi philippo. Ad hoc rndet Aug⁹ dicēs q̄ vtriq; vez fuit. Sed p̄us dixerunt ea q̄ Matthe⁹ dicit: discipuli dño. Et tūc rndit q̄ ibi dicitur Nō habent necesse quo q̄s ire. Et illud. Date vos illis mādūcare. Et tūc specialit dixit Philippo h̄ q̄ h̄ dicat, Ehrys. cū dicit q̄ dñs ex benignitate sua semper pauit turbas. et q̄ aliō miraculū est istud. et aliud q̄ refert Matthe⁹: q̄uis in multis cōcordent Et tūc obiectio nulla est. Dicit ergo volēs erigere Philippū ad diuinitat⁊ potentiaꝫ. et ideo p̄mo p q̄stionē eū exercitat: vt p̄sideret q̄ ex p̄cio nulla emēdi supperebat facultas. Ipse em̄ tāpotens fuit vt ex q̄ vellet pasceret. Et hoc est q̄ sequit ex ⁊bis euangeliste⁊ hoc aūt dicebat tentās eū⁊ Sed ℈

hoc iterū obijcit Jaco.j. Nemo cū tentat⁊ dicat q̄m a deo tentat⁊. ipse em̄ intentator malor⁊ est ⁊c. Sed ad hoc dicendū q̄ duplex est tentatio. Una est: que est Impulsio tentatoris ad illicitū. et tentat vtruz mouere possit a bono; et inclinare ad casum. Et sic ō⁊ Jaco.j. Unusquisq; tentatur a cōcupiscētia sua abstract⁹ ⁊ illect⁹. Et sic tentator est diabolus Qui insidiādo circūuolat: ⁊ p̄mittēdo decipit: et suadēdo blādit: et op̄rumēdo rapit: et minando terret: et despando frāgit: vt ō⁊ btūs Greg. sup Job. Habet aūt q̄si instrumēta q̄b⁹ hoc p̄ficit Concupiscētiam ⁊ Impbā voluntatē. et alia q̄bus in pctm̄ inclinat hoiem: sicut ō⁊ Jac.j. Est aūt alia tentatio Experimenti acceptio. Et hec est duplex. Scz Hois Qui p̄bat seip̄m q̄d habeat in seipso.j. Corinth.xj. Probet aūt seip̄m hō. et sic de pane illo edat et de calice bibat. Alia est tentatio Dei. Qua nō de⁹ sibi experimentū accipit. sed pot⁹ hoi de Se Uel de alio experimentū facit. Quia p̄dest homi aliq̄ vt seip̄m cognoscat: vt Uel magis de se cōfidat. Uel magis humiliet. Ps̄.xxv. Proba me dñe ⁊ tenta me: ure renes meos ⁊ cor meum. et p̄s.cxxxvij. Vide si via iniq̄tat⁊ in me est. hoc est: Fac me videre. Uel alios Et sic tentauit Abraā Ben.xxij. Sicut etiā h̄ tentat Philippū vt imbecillitatē fidei sue cognoscat, ⁊ fidē oip̄otentie p̄bi accipiat. Sic g̃ Dixit hoc tēt⁊ eū⁊ Ipse⁊ chr̄s: vt de⁹⁊ sciebat⁊ Et ideo nō sibi sed discipulo intēdit facere p̄batiōis experimentum. Ben. xlij. Jam nūc experimētū vestri capiā. Sap. iij Deus tētauit illos ⁊ inuenit eos dignos se⁊ quid esset factur⁹⁊ ex potētia sue diuinitatis sine p̄cio facultatū terrenaꝝ. Act. iij. Argentū et aurū nō est mihi ⁊c. Esa.lv. Venite ⁊ comedite absq; argento et absq; vlla cōmutatōe⁊ Rndit ei Philipp⁹⁊ p se ⁊ p oib⁹ alijs ex pusilla fide quā adhuc habebant apt⁹⁊ Ducentoꝝ denariorꝝ⁊ empti⁊ panes nō sufficiūt eis⁊ Putabat em̄ p̄cio emendos esse panes. Et p̄cij tantū forte habebant in loculis Jude vt q̄dā dicūt. et ideo q̄uitatē bui⁹ p̄cij exhibēbant. Mar.vj. Eūtes emam⁹ ducentis denarijs panes ⁊ dabim⁹ eis mādūcare⁊ vt vnusq̄sq; modicū q̄d⁊ min⁹ q̄ reficiende sufficiat necessitati⁊ accipiat⁊ in manū: pot⁹ q̄s discumbat ad manducandū. Lu.ix. Nisi forte nos eam⁹ ⁊ emamus in oēm hanc multitudinē escas. Sed tunc querit Quare hāc q̄stionē nō fecit pot⁹ Jude q̄ loculos habebat ⁊ p̄cia portabat q̄ Philippo: Ad h̄ dicēdū q̄ in virtute q̄uis dñs ,p̄ter p̄sentem iusticiam elegerit Judā: tñ ab initio sciebat q̄ ipse eum traditurus erat. ⁊ ideo instructiōis sue q̄stiones ei nō faciebat. quia inutile fuiss⁊. Et docuit nos q̄ in electionib⁹ nostr⁊: nos debemus in homine considerare quid est in p̄senti: et nō q̄d erit in futuro. q̄a hoc scire non possumus. Eccls. vij. Considera opa dei q̄ nemo corrigere possit quē de⁹ despexit.

Dicit ei vnus ex discipulis eius: Andreas frater Simonis Petri. Est puer vnus h̄ qui habet quinq; panes hordeaceos et duos pisces, Sed hec q̄d sunt inter tātos

Tangit h̄ Tertiū: Andree scz deuotionē: q̄ maiorem q̄z Philippus habuit fidem: non tamen sufficientem. Et ⁊ Dicit ei Jesu⁊ vnus⁊ id est vnic⁹. quia deuotior. Joan.j. Unus ex duobus qui audierant a Joanne ⁊ secuti fuerant dominū ⁊ Andreas frater Simonis Petri⁊ qui iam p fidem: ⁊ insufficientē pabulo doctrine dñi respōdebat⁊ Est puer vnus h̄⁊ Uel: ex discipulis vn⁹. Uel; aliq̄s de turba sibi notus ⁊ dño deuot⁹: qui quod habuerit facile offerret in obsequiuz dño. j. Paral⁊, vl. Que de manu tua accepim⁹ obtulim⁹ tibi. Sed cōtra hoc videt q̄ dicit Matth.x. Nihil tuleritis in via vobiscū neq; sacculū: neq; perā. Rñsio. Dicendū q̄ hoc dictū fuit apl'is in predicationem missis Sed mō fuerant de predicatione reuersi; ⁊ in solitudinē venerant tarde: et ideo aliqs nocturnā cenā secum portauerat. Qđ dñs permisit, p̄ter hoc q̄ adhuc erāt impfecti⁊ q̄ habet q̄nq; panes⁊ ex q̄b⁹ cor confortet⁊ pot⁹ q̄z venter sature⁊ hordeaceos⁊ ne delicati esse credant. quia hordeū grossum ⁊ aspez: potius est ad iumētoꝝ q̄z hoim. Esaie.xxx. Pulli asinoꝝ q̄ opant terram cōmixtū migma comedēt: et sicut in area ventilatū est. Migma aūt est hordeū cū palea. Ehrys. Nos q̄ voluptati attendim⁹: qui cōcupiscentie vacam⁹: discamus Quid comederint illi mirabiles ⁊ magni viri. et Quātitatē eor⁹ que inferebant. et Qualitatem. et Utilitatē mense eor⁹ attendam⁹. Amos vj. Qui comedit⁊ agnū de grege et vitulos de medio armenti: bibentes in phial' vinū: et optimo vngento delibuti: non compatiebant⁊ sup contritione Joseph⁊ et duos pisces⁊ quib⁹ p̄o dulcoramento vrebant: cōtra panis aspiratem. Et erant eis pisces p̄o pulmento. Joā.xxj. Pueri nunquid pulmentū habetis⁊ Moraliter simul ⁊ Allegorice ⁊ Anagogice faciem⁹ q̄nq; panes: Penitētie: Doctrine: et Refectionis eterne. Penitētie quinq; sunt panes. Panis Cōpunctionis ex consideratione peccati. Panis Afflictionis ex cōsideratione passiōis chr̄i. Panis Cōpassionis ex consideratiōe defect⁹ proximi. Panis Timoris ⁊ tremoris ex cōsideratione futuri supplicij. Panis Spiritꝰ ⁊ deuotiōis ex consideratione dilationis p̄mij. De primo dicit in p̄s.lxxix. Cibabis nos pane lachrymarum ⁊c. iij Reg. vlt. Mittite vir̄ istū in carcere ⁊ date ei panē artum ⁊ aquam breuem. Iste panis subuertit castra diaboli. Judic. vij. Videbat michi pānis subcinerici⁹ ex hordeo volui: et in castra madian descēdere. Cunq; venisset ad tabernaculū: percussit illō atq; subuertit: et terre funditus coequauit. De secundo pane dicit Deut.xvj. Septem diebus comedes panē azimorū absq; fermēto: q̄m i pauore egressus es de egypto: vt memineris diei egressionis tue de Egypto omnib⁹ diebus vite tue. De tertio Eccles.xj. Mitte panem tuum super transeuntes aquas: et post multa tempora inuenies eum. Transeuntes aquas sunt pauperes. Esa.lviij. Frāge esurienti panem tuum. De quarto pane Tob.ij Mādūcauit panem cum luctu ⁊ tremore meditans illum sermonē quem dixit dñs per Amos p̄phetam. Dies festi vestri cōuertent⁊ in lamentationē et luctum. De quinto pane in Psal.xlj. Fuerūt

mihi lachrymę mee panes die ac nocte. Oēs isti panes sunt hordeacei: ideoq; sunt cum amaritudine sumpti. Pisces aūt duo sunt Spes vitę: et Dulcedo vitę eternę: quam pnia restituit. Ezech. xlvij. Erunt pisces multi satis. Isti enim sufficiūt et satis sunt ad penitentiā pagendā. Panes aūt allegorice sunt: vt dicit glosa: q̄nq; libri Moysi: hordeacei pter lę duriciā: reficientes tamen spūaliter intellecti. j. Lox. xiij. Malo quinq; vba in ecclesia loqui sensu meo vt alios instruam q̄ decēmilia verbox in lingua. Duo autē pisces sunt vt dicit glosa Dulcedo pbetie: et Dulcedo psalmox. Luc. xxiij. Oportet impleri oia que scripta sunt in lege Moysi et pbetis et psalmis de me. Anagogice aūt panes ad quos suspiramꝰ et ex qbꝫ reficimur in eternitate etiā q̄nq; sunt. Unꝰ est Presentia dei. Phil. j. Cupio dissolui et esse cū chro. multo magis melioꝰ ij. Lox. v. Audemus autē et bonā voluntatē habemus magis peregrinari a corpore et presentes esse apud deum. Secundus est Pulcritudo visionis faciei dei. Cant. ij. Ostende mihi faciē tuā tē. Ps. xliij. Speciosus forma pre filijs hoim. j. Petri. j. In quē desiderāt angeli pspicere. Tertius autē est Societas angelox: inter quox sortes est sors nostre hēreditatis. Ps. xv. Funes ceciderunt mihi in pclarꝫ: etenim hereditas mea pclara est mihi. Deut. xxxij. Sm translationē. lxx. Statuit terminū populox iuxta nūerū angelorū dei. Quartū suspiriū est Consortiū sctox q̄ cū chro regnant in celis. Unde eccl'ia canit. O q̄ gloriosum est regnum in quo cū christo gaudent omnes sancti amicti stolis albis: sequuntur agnum q̄cunq; ierit. Matth. xiij. Tūc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris eorū. Sapiētie. iij. Fulgebūt iusti et tanq̄ scintille tē. Quintum suspirū est Interne hūitatis q̄ hī sunt dulcedo: quā h parumq; exprimur. Prouerb. vlc. Busta vit et vidit qm̄ bona est negociatio eiꝰ. In oibꝰ his hordeū est dilatio suspirantis ad ista. Ps. cxix. Heu mihi quia incolatꝰ meus pplon. est. Dulcedo aūt duox piscū consolantiū est. Certitudo cōscientie: et certitudo fidelitatis diuine. j. Lox. xiij. Nihil mihi cōscius sum. ij. Lox. j. Gl'ia nostra hec est testimoniū cōscientie nostre. Qui est piscis q̄ descendit ad hamū Petri in cuius ore iuenit redemptionem a tributo. De secūdo aūt pisce dr Matth. xiij. Elegerūt bonos in vasa sua. Boni em̄ sunt q̄ in fidelitate domini multa habent reseruata. ij. Timo. j. Scio cui credidi et certꝰ sum. Et hoc est qđ dicit [q̄ habet q̄nq; panes hordeaceos et duos pisces] [Sed hec quid sūt inter tantos:] Hic notat aliquantula pusilla fides. Que ex se exigua et nulla sint: tamen in manu domini sufficientia fuerūt ibi multo plures. Ps. lxxvij. Male locuti sūt de deo. dixerūt: nunqd̄ poterit deus parare mensam in deserto: Mar. vj. Non hūt necesse ire date vos illis māducare.

Dicit ergo Jesus. Facite homines discumbere. Erat aūt fenum multum in loco. Discubuerūt ergo viri numero quasi q̄nq; milia.

Tangit h̄ Miraculi perfectio. Et dicit Quinq; Scz Credentiū discubitū. Comedentiū cōmodū. Comedentiū numerꝰ. Faciendi miraculū modum diuinū. et Qđ oīb̄ satisfactū est ad appetitū. De primo dicit [Facite hoīes discumbere] In hoc ār qđ dicit [facite] Officiū notat prelatox: q̄x est ordinare discubitꝰ ecclīax a chro reficiēdarū. Ps. xlvij. Distribuite domos eius vt enarretis in progenie altera. s. Lox. xiij. Omnia honeste et fm ordinem fiant in vobis. Unde dicit in alio euāgelio q̄ discubuerūt per familias et familias. Aliter em̄ ordinandi sunt Religiosi: et Aliter Seculares: et Aliter Laici. et Aliter Clerici. et sic de alijs [homies] quia rationales: et non animales debemus esse in mensa dei. j. Lox. ij. Animalis homo non pcipit ea que sunt spūs dei. Phil. iij. Quorum deus venter est: et gloria in confusionē eox qui terrena sapiunt Homies em̄ sunt qui non minus verbum dei esuriunt q̄ cibum sumunt corporalem. Augꝰ. Nō solo vobis fauces sumāt cibū: sed aures esuriāt verbum dei [discumbere] Quod est cenantiū: q̄n̄do sessio fit cōmoda: vt ex labore fatigationis interim dum cibus sumit mēbra qescant. Gen. xviij. Ponā buccellā panis et reqescite sub arbore. Esa. xxviij. Reficite lassum hoc ē meū refrigerū [Erat aūt fenum multū in loco] In quo fatigati p triduum poterant habere quietis cōmoduz. Aliter aūt fenum carnem significat. Esa. xl. Omnis caro fenum. Nec ad mensam dei digne sedere poterit q̄ carnem per seruitutē spīritus nō subiūgat. j. Lox. ix. Castigo corpus meum et in seruitutem me redigo [Discubuerunt ergo viri nūero quasi q̄nq; milia] K preter puulos et mulieres. Matth. xiiij Manducantiū autē erant quinq; milia virox: exceptis paruulis et mulieribus: Mar. vj. Erant autem qui manducauerūt quasi quinq; milia viroꝝ. Lu. ix. Erant aūt viri q̄si quinq; milia. Et notanē debere esse Viri: qui manducant cenā domini Nō in cōcupiscentijs emollit sicut femine: Nec pueri lem sensum habentes sicut pueri. De pmo dicitur Heb. xiij. Habemus altare siue mensam: de quo edere non habent potestatē qui tabernaculo deseruiunt. hoc est: corpi. sicut ibidem dicit glosa. De secundo dicitur Hebre. v. Perfectox est solidus cibus: cox. q̄ p consuetudinē exercitatos habent sensus ad discretionem boni et mali. Sic ergo sensu et virtute mentis debent esse viri qui cū dño mandu cant. Dicit aūt [quasi] vt notet q̄ si paruz plures erant vl' pauciores q̄ scriptura minutias nō curat [Quinq; aūt milia] dicunt: quia Quinarꝰ pertinet ad q̄nq; sensuum delectationes. Millenarius ad virtutis cubicam pfectionem: qui surgit ex denario sicut ex radice. Denariꝰ ē ad decalogum: Quadratura ad ttus quadraturā: scz Prudentie Fortitudinis Justicie et Tēpantie. Ductꝰ alꝰ Ductio autem duplex denarij Scz In se. et denarij in Quadratum: est q̄ virtutis modū accipiat denarius. quia aliter nō habet boni rōnem et totius nisi ducus in formā charitatis sine qua nihil est meritoriū. Sicut em̄ dicit. j. Timoth. j. Q finis precepti est charitas de corde puro et conscientia bona et fide non ficta. quia sic totum completur charitate. Sic ergo sunt quinq; milia.

Accepit ergo Jesus panes. et cū gratias egisset: distribuit discūbētibus. Similiter et ex piscibus quantum volebant.

Tangit modū quo pfectū est a dño istud miraculum. Dicit ergo [Accepit ergo iesus panem] vt tactu sue manus virtus in panem agoret sue diuinitatis. Matth. ix. et Mar. v. Tetigit me aliquis. ego em̄ cognoui virtutem de me exisse Lu. vj. Virtus de illo exibat et sanabat oīes [Et cum gratias egisset distribuit discumbentibus] sicut in omni mēsa facere cōsueuit Ut nos doceret: nō sine gratiarūactione: ex qbo orōnis panem sumere. Et ideo cum alia miracula sine tactu et orationē pfecerit: h̄ et Tāgit pter benedictionem: et Hīas agit pter diuine largitatis donationem. j. Timo. iiij. Omnis creatura dei bona: et nihil imundū quod cum gratiarūactiōe accipit. Dignificat aūt per verbum dei et orationē. Lu. ix. Acceptis ergo quinq; panibꝫ et duobus piscibus respexit in celum et bñdixit et fregit et dabat discipl'is vt apponerent [similiter et ex piscibus quantū volebant] quantū: quia vnicuiusq; satisfecit desiderio. Sap. xvj. Voluntati vnicuiusq; eox deseruiens. ad quod quisq; volebat conuertebat. Ps. lxxvij. Desideriū eorum attulit eis dominus non fraudauit a desiderio suo Hoc em̄ vt dicunt patres habuit esca dñi: q̄ voluntati credentis plus alijs escis deseruiuit. Ps. lxiij. Parasti cibum illox q̄niam ita est preparatio eius. Querunt autem q̄dam. Quare non: Sicut in miraculo vini: optimū vinum fecit ex aqua: Ita et in miraculo panū. i. panem triticeum: frumentum panem: fecit ex panibꝫ hordeaceis. Ad hoc autem dicendū q̄ aliud est h: et aliud ibi. Illud em̄ miraculum deseruiuit iocūditati nubentiū. Et ideo conueniebat aquā mutari in liquorem iocunditatem facientē. Istud autez deseruiuit necessitati cōmunis turbe. et ideo a forma: necessitati deseruienti: illū panē non mutauit. Maxime vt dicit Chrys. ne gule deseruire videret

L Querit autem vlterius. Cum illud miraculum eucharistiam p̄ncipaliter significet Quare non dedit panem de frumento: sicut eucharistia non fit nisi de pane frumento. Ad hoc aūt dicendum q̄ istō est signum remotū. et ideo expressam similitudinē in materia non habuit Sed sī. p̄ium conuertibile signum esset: tunc obiectio locum haberet Quia in multis eucharistia figurabat que etiam in materia nullam habebāt cōuenientiā. Sicut In mānate: et In carnibus agni: et quibusdaz alijs. Signū. p̄inquū in sacramento dari nō cōuenit nisi in elemēto ipsīus sacramēti. q̄a Sacramentū est signū Et signū. p̄inquū hīt: tūc signi. p̄inq; esset. p̄in quū signum. qđ oīno inconueniēs est et cōtra oēm artē. Un etiā pisces q̄ dulcedine sua et castū pbent nutrimentū: dulcedinē gre sacramētalis designāt et tū non sunt signū nisi remotū sacramenti. et non fm materiā sunt signum cōueniens. Si autem querat Quid est qđ h duo pisces significēt. Dicendumq; vnus significat corporis edulium et alter significat anime preciū.

Ut autem impleti sunt: dixit discipulis suis. Colligite que supauerant fragmenta ne pereāt. Collegerunt ergo et impleuerunt duodecim cophinos fragmentorum ex quinq; panibus hordeaceis et duobus piscibus q̄ superfuerunt his qui manducauerāt. Illi ergo homines cum vidissent qđ Jesus fecerat signum: dicebāt Quia hic est vere propheta qui venturꝰ est in mundum.

Tangunt h̄: Consequentia: que faciūt ad miraculi magnitudinē. Dicunt aūt h̄ Duo. Scz Signa magnitudinis miraculi. et Magnitudo pcōnij diuini. De primo dr Tria. Implectionē esurientiū. Preceptū collectionis supfluox. et Quantitatē remanentiū. Dicit g̃ [Ut aūt impleti sunt] esurtei et lassitudini et laboꝛi et desiderio satisfacentes. Lu. j. Esurientes implent bonis. Ps. lxxvij. Māducauerūt et saturati sunt nimis et desiderioz eox attulit eis. j. Reg. ij. Famelici saturati sūt. Lu. ix. Manducauerūt oēs et saturati sunt. Ps. lxxxix Repleti sumꝰ mane misericordia tua et exultauimꝰ et delectati sumꝰ [dixit discipulis suis] Ut instrueret vt turbas etiam tēporali subsidio cū possent tēpore indigentie pascere deberent. Joan. vlc. Pasce oues meas [Colligite que supauerunt fragmenta ne peant] Querit Quare dominꝰ supflua ministrauit: cum hoc vicīū q̄ddā dicatur: Ad hoc dicendū q̄ nō est vicīū: sed vtutis largissime indicīū qñ supfluū cōuertit ad utilitatē pauperū: sicut h. Nec viij. Comedite pīguia et bibite mulsum: et mittite partes eis q̄ nō pparauerūt sibi. Hūc em̄ modū adhuctenet dñs. qz bñdixit agros multo plꝰ ministrat q̄ indigeant vt habeāt vñ tribuant paupib. Luc. xj. Quod supest date elemosynas et oīa mūda sunt vob. Ideo em̄ pcepit colligi vt colligerā paupibus distribuerent. Ps. cxj. Dispsit dedit paupibus. Hec aūt collectio facta ab apl'is vt dicit glosa significat illa subtilia sacramenta que a simplicibꝫ in pīti capi non possunt que apl'is colligēda cōmittunt. qz p̄ panē significatur panis verbi dei: per cuius rudimenta pascunt simplices. et per eius subtilia p̄fecti illuminant ad fidei defensionem et edificationē. j. Petri. iij. Paratꝰ oī poscenti vos reddere rationem de ea que in vobis est fide et spe [collegerūt ergo et impleuerunt duodecim cophinos fragmentorum] Cophinus est sporta magna: suspensa in brachijs in dorso portat: sic ea in q̄ fim̄ et purgamēta portant de plateis. Et sic patet q̄ supabūdātia excreuit panū q̄nq;: i Effectu saturitatis et Supfluitate. i manentiū

Jn quo signat q̄ semē qđ semiat q̄s in elemosy/nā in pauperes: in premio ꝛ hic supabūdat: ꝛ in tu/ro excrescet in immēsum. ij. Cor. ix. Qui aūt ammi/nistrat semē serenti ꝛ panē comedēti: ꝑstabit ꝛ mul/tiplicabit semē vestꝝ. ꝛ augebit incrementa frugū iusticie vr̄e Jaco. j. Dat oīb⁹ abūdanter et nō ip̄o/perat. Matth. xiiij. Tulerunt reliq̄as duodecī co/phinos fragmentoꝝ. iij. Reg. xvj. Hydria farine nō deficiet nec lechus olei minuet. iiij. Regū. iij. Jlli offerebāt vasa: ꝛ illa iſūdebat ⌊ex q̄nq̄ pāib⁹⌋ qui quasi primū semē fuerūt in manib⁹ christi: ſi/cut p̄mo dixit Genē. j. Krescite et multiplicami ꝛ re/plete terrā ⌊hordeaceis⌋ qz hic panis delicat⁹ nō est gustādus ſz in futuro. Dan. x. Panē desidera/bile nō comedi. p̄s. ci. Cinerē tāq̄ panē māducabā. ꝛ poculū meū cū fletu miscebā. ⌊q̄ supauerāt⌋ in paupum sustētatōez ⌊his q̄ māducauerāt⌋ Job. xxxj. Si comedi buccellā meā solꝰ: et nō co/medit alien⁹ ex ea. Dicit aūt hic Ihrȳſ. q̄ magis mirat q̄ cophini superexcrescentes saturitati come/dentū excreuerūt ad numerū apostolorū: q̄z q̄ in tantū panes sunt multiplicati. Et dicit: qđ innuit sensū spūalem. qz. ſ. de reliquijs verborū chr̄i que p quinq̄z panes signant: excrescit doctrina aplica in saturitatē mūdi. Esa. xxiij. Non condent nec q̄z re/ponent. qz his q̄ surrexerūt coꝝ dño: crūt merce/des eius vt nō comedāt vſq̄ ad saturitatē. vestiāt q̄z vſq̄ ad vetustatē. Ad b̄ enī ꝯgregata sunt sup/flua ecclesie. ⌊Jlli ergo homīes⌋ aliq̄d de rōne habētes ⌊cū vidissent⌋ potentiā diuinā p effectū pbatā. Per b̄ enī ad fidē fuerūt edificati ⌊qđ fe/cerat signū⌋ in quo se deū esse pbauit. Jo. iiij. Nisi signa et ꝓdigia videritis nō credetis ⌊dice/bāt⌋ deū magnificātes. ⌊qz hic est vere ꝓphe/ta⌋ de q̄ dr Deut. xviij. Prophetā suscitabit vob dñs de frib⁹ vestris: tāq̄z me audietis eū ⌊q̄ ven/turꝰ est in mundū⌋ ſm dictū legis. Sz vide/tur esse dubiū qđ dicit. qz Ihrist⁹ comp̄hēsor fuit: ꝛ p speciē facie ad faciē deū vidit. ꝓhete aūt videt in speculo. ꝛ ista visio nō cōgruit cōp̄hēsori. q̄ chri/stⁿ nō ē ꝓphet. Ad hoc dici posset q̄ chr̄s i viatore ꝓpria nō fuerit ſz cōprehēsor et dñs ꝓpriū. Sed turbe b̄ dicerūt ipfectā fidē de ip̄o brites. Nō enī crediderūt ip̄m esse deū ſz aliquē diuinū ꝛ ꝓphetā p q̄ de⁹ ista magnalia faceret. Pōt etiā dici q̄ dñs in Deut. ꝓphetam se suscitaturū ꝓmisit q̄ ille fuit Joannes baptista q̄ plꝰ q̄z ꝓphet fuit. Jn b̄ enī q̄ ispiratōez diuinā habuit: ꝓpha. Jn b̄ q̄ nō i fu/turū p̄dixit: ſz i p̄nti indicabat: fuit plus q̄z ꝓpha. Jn hoc aūt q̄ legꝫ ꝓmissa ad gr̄am exhibitā ꝛmia uit et terminata esse oñdit: fuit finis ꝛ terminꝰ ꝓ/phetarū. Matth. xj. Lex ꝛ ꝓphete vſq̄z ad ioānem baptistā. Matth. xj. Prophetā ꝛ plꝰ q̄z ꝓphetam Lu. j. Tu puer ꝓpheta altissimi vocaberꝭ. Et sic fu/it et terminꝰ ꝓphetaꝝ. et ꝓphete ꝓmissus i lege.

Tūc dicimꝰ q̄ tria sūt q̄. ꝓphetā ꝓstituūt substātia lia ꝓphete. Quoꝝ Unū est inspiratio diuia. Secū cū dū aūt enūciatio de futuro. Tertiū aūt ē imobil/itas q̄ ē in vtroq̄z. ſ. i enūciatōe et in inspiratōne Et nō dicit chr̄s ꝓpha nisi q̄ ad tertiū. qz imobile est oē qđ chr̄s enūciat. Mar. xiij. Verba mea nō trāsibūt. p̄s cxviij. Jn ce̅lū dñe ꝓmanet ꝛbū tuū. Sic ergo dicunt ⌊Hic est vere ꝓpheta⌋ ja ve/ritate immobilitatis dictorū suoꝝ. Lu. xxiij. Qui fuit vir ꝓpheta potens in opere ꝛ sermone coꝝ dō et oī ꝑpl'o qui venturꝰ est in mundū. Aggei. ij. Ue/niet desideratus omnib⁹ gentib⁹ ꝛ repledit gloria domus dñi. Joan. iiij. Dñe vt video ꝓpheta es tu. Hoc em̄ fuit dictū turbaꝝ Mat. xvj. Quē dicunt homies esse filiū homis? Et rñderūt discipli. Alij Joānē baptistā. Alij vo Hieremiā. Alij Heliam: aut vnum ex ꝓphetis.

Jesus ergo cum cognouisſz q̄a venturi essent vt raperent eum: ꝛ facerent eū Regem: fugit iterū in montē ipse solus.

Dicincipit pars in qua in electꝫ turbe ꝛ discipu/lis: dñs ostendit suam potestatē ad faciendū oīa q̄ vult. Ut q̄ eum Prophetā esse dicebant: Nūc fidē Deitatis eius accipiāt. Diuiditur aūt hec pars in Tres ptes Jn quaꝝ Prima ostendit Qualit̄ de/uentum est ad hoc miraculū Dō tria in se continet miracula. Jn secunda ponit Miraculoꝝ istoꝝ p/fectio. ibi: Mare aūt magno vēto flante exur. Jn tertia aūt ponit Amiratio ex miraculo illo conse/quens. Jbi: Altera aūt die turba que stabat. Jn p̄/mo aūt istoꝝ dicunt Tria Sc̄z Qualiter dñs a di/scipulis est ſegregatus. Qualiter discipuloꝝ ex impe/rio dñi nauigio ꝓcuratus est recessus. et Qualiter impulſus nauis ex rēpestate cōtra nauim est eroꝝ/tus. Dicit q̄ ⌊Jesus ergo⌋ q̄ panes multiplica/uerat ⌊cum cognouisset⌋ Signis exterioꝝibus ſenſibiliter cognouit: qđ ſp in sapia sue diuinitat⁹ p̄scinit. Eccl. xxiij. Domino deo anteqūz crearentur omnia sunt cognita. sic ꝛ post ꝓfectum respicit oīa ⌊quia venturi erant⌋ illi qui manducauerant ⌊vt raperent eum⌋ Nouit em̄ eos vt dicit Ihrȳſ. quia tā facilit̄er multos ꝓcurauit: et iō ab ipso oci/osam ꝛ resolutā ꝛ castrimarginosam putabāt duꝫ/cere vitam: qui omnibus abūdarent: et nihil labo/ris vel impēsaꝝ impenderent: ꝛ ideo coꝝruptā eoꝝ/nouerat esse intentionem ⌊vt facerent eum re/gem⌋ Uidebant em̄ q̄ non oporteret q̄ pro ipso arma sumerēt. qz seip̄m ab oīb⁹ posset defendere. Et hāc resolutionē dñs in eis detestabat. qa mala fuit. Quāuis em̄ ipse rex esset Terren⁹: hereditarie succesſiōis: et Eleſtꝫ a p̄re. Ps. ij. Ego cōstitut⁹ sū sū rex ab eo sup sīō mōtē scm̄ ei⁹ p̄dic. p̄c. ei⁹. Hiere. xxiij. Regēbit rex ꝛ sapiēs erit. Lu. j. Regēbit i domo Jacob in eternū: et regni ei⁹ non erit finis. Quāuis in quā ita fuerit rex: tñ nō ꝑsentiens resolute ociosi/tati ꝛ gulositati eoꝝ ⌊fugit⌋ ab eis. quia q̄uis bo nū vellēt: tñ nō bñ voluerunt. Joan. xviij. Regnū meū nō est de hoc mūdo. Aug⁹. Fugit chr̄s cū euꝫ voluerunt facere regem. Oia em̄ bona terrena con tempſit homo chr̄s: vt cōtemnēda mōstraret. Oia mala ſustinuit: vt Nec in illis quereretur felicitas: Nec in istis timeret aduersitas ⌊itez in montē ipse solus⌋ ja q̄ tā turba recesserat ꝛ solitari⁹ erat. Mons em̄ sibi cōperebat: q̄ mons fuit eminentia quidē nature Dignitatis ꝛ Sanctitatꝭ. Ps. lxvij. Mons in quo bn̄placitum est deo habitare in eo

De eminentia dignitatꝭ Esa. ij. Erit mons domus dñi in ṽtice montiuꝫ. De monte sanctitatis Hiere. xxxj. Bn̄dicat tibi dñs pulcritudo iusticie mons sanctus. Jta q̄ cōgruenter fugit ad montē: Et gra/tias accurus patri de bn̄ficio: Et oꝝatur⁹ ꝓ turba ꝛ discipulis vt dareꝫ eis fidei iam inchoate cōplemē/tū. Et vt ostenderet se lōge a discipl'oꝝ nauigio. Et ideo in montē ascendit ne alibi in ripa marꝭ putare tur accepisse nauigium.

Ut autem sero factum est: de/scēderunt discipuli eius ad mare Et cum ascendissent nauim: vene runt trans mare in Capharnaum Et tenebre iam facte erant: nō ve/nerat ad eos Jesus.

Ecce secundū in q̄ ostendit q̄ discipuli eius: suo imꝑio sine ipso inceperūt nauigiū. Dicit q̄ ⌊Ut aūt sero factū est⌋ Hoc ideo dictum est vt sciat̄ post oēs remāsisse, qz discipuloꝝ nauis vltimo fu/it separata a ripa et in illa nō fuit ⌊descēderūt discipuli eius ad mare⌋ ex imꝑio dñi. Matth. xiiij. Statim iussit illos ascendere in nauiculā ꝛ ꝑcede/re eū trans fretū donec dimitteret turbas ⌊Et cū ascendissent nauim⌋ ſm ꝑceptū dñi nauigan/tes ⌊venerūt⌋ hoc est venire inceperunt ⌊trans mare⌋ hoc est: trās lacū illū genesareth. qa Tybe/rias in altera ripa sita est. Et vltra lacū nauigātes p berhsaidā: tandē ⌊venerunt in capharnaū⌋ Ubi descēdentes de naui: dimiserūt nauigationē. Et sic soluit̄ cōtrarietas q̄ videt esse inter Lucā qui dicit q̄ venerunt berhsaidā: ꝛ Joannē b. Nec stati venerunt Capharnaū. sed venire intenderūt nauiꝫ/gio in nauigando: trāseunte hora vesparū ⌊et te/nebre⌋ noctis ꝛ nubiuꝫ ⌊iam facte erant⌋ Tū er nocte. Tū etiā ex nubib⁹ obscurantib⁹ aerē. et iō iam oblata erat nautis via ad miraculū. Joan. xij. Qui ambulat̄ i tenebris nesc. q̄ va. Thren. iij. Me minauit ꝛ adduxit in tenebras ꝛ nō in lucē ⌊et nō venerat ad eos Iesus⌋ saluatōis ꝑsentia Que est cā salutis nauis: sicut absentia eius cā est ꝑdi/tiōis nauis. Exo. xxxij. Si nō tu⁹ p̄cedis nos: ne educas nos de loco isto. Deut. xxxij. Dñs solus dux eⁿ fuit et non erat cū eo deus alien⁹.

Mare aūt vento magno flante exurgebat Cum remigassent ergo quasi stadia vigintiq̄nq̄z aut tri/ginta: vident Jesum ambulantez supra mare: et ꝓximū naui fieri et timuerunt. Jlle aūt dicit eis: Ego sum: nolite timere. Voluerunt er go eum accipe in nauim: et statim nauis fuit ad terram quā ibant.

Tangit Miraculū. Dicit aūt q̄tuor Jn quoꝝ Primo tangit Jn quo factuꝫ est miraculū. Jn se/cundo tangit Saluatoris sup elementa dominiū Tertio tangit Eoꝝ q̄ erāt in piculo: saluatoris sal/uantiꝭ auxiliū. Quarto tāgit Qualit̄ sine mora attri gerūt salutꝭ portū. Dicit q̄ ⌊Mare aūt⌋ stagni illi⁹ ⌊magno vento flāte⌋ q̄ in nocte ꝓter frig⁹ noctis fortior erat ⌊exurgebat⌋ inundās. Jone. j. Mare ibat ꝛ intumescebat sup eos. Matth. xiiij. Ecce mot⁹ magnus factꝰ est in mari: vt nauicu/la operiret fluctib⁹ ⌊Cū remigassent ergo⌋ Se/cundū est Jn q̄ ꝓmo tangit locū Jn q̄ ostendit do/minū sup elemēta ⌊cum ergo remigassent⌋ p lacū ⌊q̄si stadia vigintiq̄nq̄z aut triginta⌋ Hoc ideo dicit: qa circa hoc fuit ꝛ scṗtura de mi/nutijs non curat. Nūc aūt locū sic diligenē mēsu/ratū a tyberiade: designat. qz ibi erat maior maris ꝓfunditas ꝛ maⁿ piculū ⌊videt iesum ambu/lantē supra mare⌋ nō tñ cognouerunt q̄ dñs iesus erat. Ps. lxxvj. Jn mari vie tue ⁊c. Matth. xiiij. Nauicula in medio mari iactebatur fluctib⁹. Erat em̄ eis ventus cōtrar⁹. Et ideo ambulabat sup mare Ut dominiū suū sup elementiꝭ liq̄dum et sup aerē eū hīe cognoscerent. Et in oī piculo salu tis sue firmā spem in eo haberēt. Et ideo dr ⌊et ꝓ/rimū naui fieri⌋ Esa. xliij. Cū pertransieris per aq̄s: tecū ero: ꝛ fluminа nō opient te. Ps. xxxij. Ju xta est dñs oīb⁹ his q̄ tribulato sunt corde ⌊et ti/muerunt⌋ Matth. viij. Dñe salua nos: perimus. Mar. xiij. Uidēs ⁊o ventū validū venientē: timu it. et cū cepisset mergi ⁊c. Jone. j. Timuerūt viri ti/more mag̃ ⌊Jlle aūt dixit eis⌋ sc̄z saluatoꝝ qz tūc ꝑ⁹ erat q̄ alloq̄ns ꝓsolareꝫ eos: qz pharasma putauerūt. Mar. xiij. Uidēres eū supra mare am bulantē turbati sunt dicētes: qa phāraſma est. et ꝓ timore clamauerūt. Et statim locutus est Jesus ad eos ⌊nolite timere⌋ Habere fiduciā qz ego sum Et hoc est qđ sequit ⌊ego sū⌋ q. d. Ego suꝫ qui sta bile esse ꝛ in eternū habeo. et ideo etiaꝫ in liq̄dis sto elemētis. Defluentib⁹ enīz his q̄ circa me sunt: ego sū stans. ego idem ipse sū. Psal. ci. Tu idem ipe es ꝛ anni tui nō deficiēt ⌊nolite timere⌋ qa in mea pmanētia nō pibit⁹. Et in hoc intelligit q̄ statim fa cta est tranq̄llitas: quod est Secundū miraculuꝫ Mar. viij. Surgēs Jesus ip̄auit vēt⁹ ꝛ mari ꝛ fa cta ē tranq̄llitas mag̃. Esa. lxij. Eduxit eos p abyſ/sos q̄si equū in deserto ipingentē ⌊Voluerunt⌋ q̄z apli ⌊accipe eū⌋ saluatorē ⌊in nauim⌋ sicut cām salutꝭ nauis. Sz q̄rit hui⁹ dicti videt Mar. xiij. Dñe si tu es iube me vēire ad te sup aq̄s. ꝛ extē dit manū ꝛ ap̄hēdit eū. Rñsio. Dicēdū q̄ vtrūq̄z fuit. Primo em̄ in nauim voluerūt recipe eū Et cū veniret: Petr⁹ venit ad eū sup mare et cū eo ad ri/pā. ad quā venerat añ eū Jesus. Tū Ihrȳſ. dr Qꝛ aliud b̄ ꝛ aliud in Matthęo narrat miraculū: q̄/uis in multꝭ cōueniat ⌊ꝛ statim nauis fuit ad terrā ad quā ibāt⌋ qđ iā Tertiū est miraculum qz sine mora dispēdio quā tēpestas facere ꝓsueuit venerūt ad portū. Esa. lxiij. Eduxit eos de mari cū pastoribꝰ gregis sui. Job. xxxviij. Ducusq̄z venies et nō ꝓcedes amplꝰ. et hic ꝓfrunges tumētes fluct⁹ tuos Est aūt q̄stio q̄rūdā b̄ de miracō illo ꝑmo q̄ dñs grauꝫ mole coꝝpis sup liq̄dū elemētū ambu lauit Utrum hoc fuit ex hoc: q̄ elementum soli/dū fecit Aut ex hoc q̄ elemento liquido remanēte

corporis glorioſi ſpiritualitatez ꝛ agibilitatem aſſumpſit. Uel vtroqz modo. Et videt btūs Gregorius pmā partē diuiſiōis aſſerere. qz dicit q maresē ſub pedibꝫ ſuis calcabile pbuit. Et mgr Hugo de ſancto Victore dicit ſecundū. q dñs tūc dotes duas: ſpūalitatē ꝛ agilitatē ad tēpus aſſumpſit Sicut Claritatē aſſumpſit i mōte trāſfiguratōis. Et Impaſſibilitatē in die cene: qñ corpus ſuum ad manducādū exhibuit. Sed videnḋ hec oīa nō eſſe de intētōe euāgelij. Quia p iſtud miraculū intēdit oſtēdere q de creaturis facat qđ vult: vt dicit Amb. Sed hoc nō oſtēderet ſi ſup calcabile elemētū ambularet. Nec aliqđ eſſet miraculū ſi ſpūale ꝛ agile corpus ſup liqdū ambularet. Et ideo ſine pīudicio dico q Nec in elemēto Nec in corpe aliqđ effecit: qđ de natura vſuſqz fuit: vt vitas ſimpliciter ſimplicit operaret ꝛ nihil fingeret. Sed qdam fecit miracula Ubi miraculoſe reddidit nature corrupte organū ꝛ potentiā. Et tūc illa natura naturaliter operabat p naturale ſuū inſtrumentū. Sicut quādo claudis reddit greſſum p reſtitutā tibiā. ꝛ cecꝰ viſum p reſtitutū oculū: ꝛ hmōi. In qbuſdā autē maioribꝫ miraculis adhibuit actū ſine potentia vel cū potētia ad cōtrariū: ſicut erat ꝓginis partꝰ. Et tale miraculū i argumentū deitatis fecit ḃ qñ ſup liqdū manēs: liqdū pōderoſo corpe ambulauit: ꝛ petrū ambulare ꝓceſſit. Et ḃ intēdit euāgelium Joānis: q ſp aqlinis oculis verbi deitatē nitit oſtēdere. Et ḃ iterū patz qđ ꝓſueuit q̄ri de biſtoria p̄cedēte. Utrū .ſ. dñs multiplicauit panes: nouā materiā creādo. Uel materiā elementarē informā panis inuiſibilē inducēdo. Uel i ſeipſis nihil penit⁹ creādo vel factū inducēdo. Quāuis ei quodlibz iſtoꝝ triū ſalua fide catholica dici poſſit: tamē pbabilius dicit q nihil addēdo panes in ſeipſis multiplicauit. Nō qdem extrēdendo vt qdā dicūt: ſz multiplicādo ad libitū: in ſue deitatis argumentū. Et hoc maxime cōperit ſm Chryſ. Qui dicit q aliud fuit miraculū panū factū hic: ꝛ in alijs euāgeliſtis. Joānes enī ſp intēdit deitatis potentiā in verbo incarnato demōſtrare.

Altera die turba q̄ ſtabat trās mare vidit qz nauicula alia nō erat ibi niſi vna: ꝛ qz nō introiſſet cum diſcipulis ſuis Jeſus in nauim: ſz ſoli diſcipuli eiꝰ abiſſent. Alie vero ſupenerūt naues a tyberiade iuxta locū vbi māducauerāt panē: gratias agētes deo. Cuz ergo vidiſſet turba qz Jeſus non eſſet ibi: neqz diſcipuli eius: aſcēderūt in nauiculas: ꝛ venerūt Capharnaū: q̄rētes Jeſū. Et cū inuenniſſent eū trās mare: dixerunt ei. Rabbi Qñ huc veniſti:

Dic cōuenienter poſt miracula tria: ponit miraculū illud q ſup vndas ambulauit magnificentia. Et dicunt ḃ tria. Scz Argumenta ꝓtatis miraculi. Inſecutio turbe poſt chm̄ q fecit miraculū et Queſtio ammirationis. Argumēta ꝓtatis ſunt duo Quorū Unū ſumit er coniecturſ. et Alterꝫ et T nuncio veritatis. Coniecture aūt ſunt due Una q̄dem quam dicit [Altera die] poſt nocē in qua ambulauerat Jeſus ſupra mare ꝛ diſcipuli fuerūt periclitati [turba que ſtabat trās mare] in loco vñ nauigauerāt diſcipuli [vidit] ꝓiecturando veritatē miraculi [qa nauicula alia non erat ibi] in ripa vbi diſcipuli nauim aſcenderant [niſi vna] Si enī alia fuiſſet poſſet eſtimari q i illa Jeſus tranſiuiſſet [et quia] in illā vnicā [nō intro iſſet ieſus cum diſcipulis ſuis] Sap. xiij. Oſtēdis qñ i oib⁹ potens es ſaluare: etiāſi ſine arte aliqs adeat mare [ſed ſoli diſcipuli eiꝰ abiſſent] Hec eſt ſecūda ꝓtatis cōiectura. Quia ſicut ſolus Noe cū familia ſua ſaluat⁹ eſt: Ita ſola familia chīi ſaluat in vndis. nec alij ſunt cū eis. Sap. xiij. Spes oꝝ diſperatoꝝ ad ratē cōfugiēs: miſit ſeculo ſemen natiuitatis: q manu tua gubernata eſt [alie vo ſupenerunt naues a tyberiade] Secundū est in q̄ ꝓnūcī nunciū veritatis [iuxta locū vbi manducauerant panes] multiplicatos in qnq; milia hoīm [gratias agētes do] j. Tim. iij. Nihil imundū qđ cū gratiarū actione ꝓcipit. Pſ. xxj. Edent pauperes ꝛ ſaturabunt ꝛc. Et iſte naues idez nūciauerūt q scz dñs ieſus ſine adminiculo nauis mare trāſierat [Cū ergo] iſtis cōiecturis ꝛ nuncijs [vidiſſet turba] id eſt certitudinaliter ꝓgnouiſſet [quia ieſus nō erat ibi] ſed in vndis mare trāſiuiſſet [neqz diſcipuli eius] quos ante ſe nauigare ꝓcepat [aſcenderunt in nauiculas] timentes q ad ipſos iterato non eſſet reuerſurus. qa diſcipulos euocauerat [et venerūt Capharnaū] ad locū ad quē diſcipuli nauigauerāt non ſuſtinentes ſepari ab eo. Pſ. lxxix. Non diſcedim⁹ a te viuificabis nos. iij. Reg. iij. Uiuit dñs ꝛ viuit anima tua quia nō dimittā te [q̄rētes Jeſum] videre ꝓe magnitudine miraculoꝝ. ꝛ ſpe refectionis. Eſa. lv. Quērite dñm dū inueniri poteſt. Cant. iij. Surgā ꝛ circuibo ciuitatē: querā quē diligit anima mea [Et cū inuenniſſent eū trans mare] Hec eſt queſtio ammirationis [dixerūt ei] ammirantes [Rabbi] Forte putabant q ſapientia ſua faceret qđ facit. et ideo vocant eum magiſtrū: qui ſciat ea q̄ circa dcū ſunt: ex quibus miracula poſſet efficere. Joan. iij. Scim⁹ quia a deo veniſti magiſter: Nemo poteſt hec ſigna facere ꝛc. [Quando huc veniſti:] qui nauem non intraſti. Minus autem dicit hic: quia in Matth. xiij. dictuꝫ fuerat. Qui autem in naucula fuerunt adorauerunt eum dicentes. Uere filius dei es. Unde queſtiōem ammirationis primo fecerunt. et cognoſcentes miraculū: poſtea adorauerunt. Moraliter autem Mare mūdus eſt. Nauicula: penitentia vel crux chriſti ē Sap. xiij. Ut non eſſent vacua ſapientie tue opa. propter hoc enguo ligno credunt homines animas. et tranſeuntes mare liberati ſunt. Motus autem

maris: motus eſt tēptationū ex flatu demonū. Pſ. xcij. Mirabiles elationes marj. Item pſ. cvj. Qui deſcēdunt mare in nauib⁹ facientes opationem in aqs multis. Ipſi viderūt opa dei ꝛ mirabilia eius in pfundo. Eccl. xliij. Qui nauigant mare narrant ꝑicula eius. Diſcipuli ſoli ſunt in naui. qa pnia q̄ ē participatio crucis ꝛ paſſiōis chīi nō cōtinet niſi diſcipulos dñi. ſicut Beñ. vj. .t. vij. figurat. Ingredere arcā tu: et filij tui ꝛc. Exo. xv. Equū ꝛ aſcēſorem ꝓiecit in mare. Hoc eſt: ſuppū ꝛ cōcupiſcentijs deſeruentē. Jeſus non eſt in naui: qa pnia non indiget: eoꝝ aqs concupiſcentie calcauit. Eſa. liij. Qui peccatū non fecit: nec inuent⁹ eſt dolus in ore eius Hec eſt ſcda tabula poſt naufragiū: vt dicit Dieronſine qua nullus venit ad litus ſolide vite eternitatis. Jeſus autor ſaluꝰ inducit tranqllitatē qz ſe dat tentationez. Pſ. lxxxviij. Tu dñaris poteſtati maris: motū aūt fluctuū eius tu mitigas. Ammiranť etiā turbe q̄a nihil talis tranqllitatꝭ in ſe exp̄untur. Eſa. lvij. Cor impij q̄ſi mare feruens ꝛc. Et Eſaie. xlviij. Nō eſt pax impijs dicit dñs. Alia aūt de hac materia ſup Matthēū: Marcū: ꝛ Lucam notata ſūt. Et omnes autoritates ſup litterale ſenſum ḃ inducte valent etiam ad ſenſum moralem.

Rñdit eis Jeſus ꝛ dixit Amen amē dico vobis: queritis me:

Hic incipit Inſtructio per miraculū intenta. Dividit aūt in duas partes. In quaꝝ Prima de ſpirituali mādūcatione: pfectā ponit doctrinā. In ſeḉda aūt Carnaliū cōpeſcit ſcandalū diſcipulorū Ibi. Multi ergo audientes ex diſcipul. Adhuc doctrina diuidit in duas ptes. In quaꝝ Prima tota doctrina ponit. In Secūda Locus publicus vbi doctrina facta eſt oñdit ne in angulo facta credat. Ibi. Hec dixit in ſynagoga docēs. Adhuc prima harū in tres ſubdiuidit partes In quaꝝ Prima Doctrina ponit. In Secunda Murmur de doctrina eorum compmit Ibi. Murmurabant ergo iudei. In tertia Lis de ītellectu doctrine que contineri videbat dirimitur. Ibi. Litigabant ergo iudei. Adhuc In prima harum duo ſunt. In q̄rū Primo Rēpbensio ponitur non ex deuotione doctrine chriſtum ſequentiū. In Secundo aūt Doctrina ſeriatim iudeis inſtruēdis exhibet. Ibi. Operamini cibum qui non perit. In primo Tria facit. Confirmat veritatē: Ponit querentiū inquiſitōez: et Malam eorum manifeſtat intentionē. Dicit ergo [Amen amen] Notat duplex confirmatio veritatem ne negent hoc quod habent in corde qđ ſolus deus ſcire poterit. j. Reg. xvj. Deus intuetur cor. Pſal. vij. Scrutans corda et renes deus [q̄ritis me] exterius ſequendo. Eſaie. lviij. Me de die in diem querunt: et ſcire vias meas volunt: q̄ſi gens que iuſticiam fecerit et iudicium dei ſui nō dereliquerit.

Non quia vidiſtis ſigna: ſed qa manducaſtis ex panibus et ſaturati eſtis.

Aperit inquirentium ſe intentionem. Et duo di-

cit. Oſtendit enī Primo q nec curioſorū habebāt intentionem. ꝛ Secundo oſtendit q habuerūt intentionem turpem. Dicit ergo [Non quia vidiſtis ſigna] ſicut curioſi querunt: et ſicut multi de turba querebant. Joā. vj. Sequebatur eum multitudo magna. quia videbant ſigna ſuper his qui infirmabant [Sed quia māducaſtis de panibus] ſicut guloſi querunt Quos caſtrimargos vocat Joannes Chryſ. a greco caſtris quod ē venter: et margeno margenas qđ eſt inſanio inſanis: quaſi pro ventre inſanientes. Eccl. vj. Eſt amicus menſe et non pmanet in tempore tribulationis. Prouerb. xix. Multi colunt perſonaz potentis: et amici ſunt dona tribuentis [et ſaturati eſtis] Hoc ſonat in Uoracitatē. Eccles. ij. Quis ita deuorabit ꝛ delitijs affluet vt ego. Dan. xiij. An nō vides quanta comedit ꝛ bibit q̄tidie. Phil. iij. Quorum deus venter eſt ꝛ gloria in confuſione ipſorum qui ſꝛ.

Operamini non cibum qui perit ſed qui pmanet in vitam eternaz quem filius homis dabit vobis: hunc em̄ pater ſignauit deus

Hic incipit inſtructio de cibo ſpirituali. Dividitur autem in duas partes. In quarum Prima in generali oſtendit eſſe ſpirituali cibo intendendum. In Secunda aūt explicat hoc in ſpeciali. Ibi. Dixerunt ergo ad eum. In prima dicit Tria. Spiritualem eſſe cibum operandum. et Oſtendit illum a ſe eſſe accipiendum. et In tertia dicit Rationē vnde de hoc habet facultatem. Dicit ergo [Operamini] laborando tamē Aliud eſt opus. ꝛ Aliud labor. quia Opus proprie dicit actum virtutis quia hoc: et opem fert: et opes. a quibus opus deriuatur. Et ſic dicit [Operamini] opere virtutis [non cibum qui perit] quia in illo ꝛ opus et opera perdita ſunt. Eſaie. lv. Quare apēditis argentum veſtrum non in panibus: et laborem veſtrum non in ſaturitate: Aggei. j. Comeditis ꝛ nō eſtis ſaturati. ſeminaſtis multū ꝛ intuliſtis parum. et qui congregauit merces miſit eas in ſaccum pertuſum. Uidetur ergo ſm litteram iſtam q laborans pro temporalibus male facit. Matthei. vj. Nolite ſollicīti ē dicentes: quid manducabimus: aut quid bibemus. Scit enim pater celeſtis quid vobis neceſſe ſit. Adhuc Matth. x. Reprehēdunt qui peram portant ꝛ ſacculum Ad hoc dicēdum q dominus non intendit q̄ inertie ſtudendū ſit. ſicut quidam male intelligentes locum hunc: dixerunt. Sed cibum qui non perit operatur oīs ille qui intentionem ſpiritualium ad lucrum temporale non refert. Sicut illi qui dominum ſequebantur ad hoc q̄ corporaliter paſcerētur. Qui autem laborem corporalem per intentiōem refert ad ſpiritualia: hic operatur cibū qui non perit. Et ſm hunc intellectū loquit dominꝰ. Q̄ aūt obijcitur Nolite ſolliciti eſſe Jam Supr Matth. et Lucam eſt ſolutum. Quia interdicit ibi ſolliciturdinem ſuffocantem ſpiritualia. et non interdicit ſolliciturdinem prouiſionis neceſſariorum. Labor ergo ꝛc

dicit Aug. exercēdus est: sollicitudo tollēda. Tamen dñs p certo nō bic loquit nisi de eis q superflua ad tpalia referūt. Illi enī tā in spūalib: q̄ corpalib cibū opant q̄ perit: quod nō est faciendū. ⁊ sed q̄ pmanet in vitā eternā] Hic autē cib est verbi dei: pro cui⁹ deuotōe seq debuerāt. Esa. xl. Uerbū dñi stabit in eternū. Jo. xv. Fruct⁹ vī manear. Rbo. vj. Sīa dei vita eterna. Cib ergo vbi ⁊ cib gr̄e est q̄ pmanet i vitā eternā. Esa. xxiij. Panis et dat⁹ est. aque et⁹ fideles sunt. Panis .s. gr̄e ⁊ aqua sapie in doctrina vbi vtatis [quē filius hois] de thesauro p̄is [dabit vobis] Ille enī sicut dicit Mat. xxiij. Fidel⁹ seruus ⁊ prudēs quē cōstituit dñs ⁊c. Heb. xiij. Aser pinguis panis ei⁹ ⁊ prebebit delicias regib. Aser btūs intercptat. ⁊ significat filiū hois: q̄ pinguib medullat⁹ suos pascit. Hoc est ergo q̄d dic [Hūc enī] filiū homis [deus pater signauit] hoc ē: plenitudie sue diuinitatis: ad h̄ vt pascat: ab alijs distinxit. Jp̄e enī habz vnde pascat: alij aūt nō habēt nisi ab ipo accipiāt. Heb. .j. Qui cū sit splēdor gl̄ie eēne ⁊ figura substātie eius. Aggei. ij. Ponā te q̄si signaculū: q̄ te elegi. Sic g̃ babet cib iste a christo.

Dixerūt ergo ad eū. Quid faciemus vt opemur opa dei? Respondit Jesus ⁊ dixit eis. Hoc est op⁹ dei vt credatis i eū quē misit ille.

Hic incipit determinare de ope cibi spūalis in speciali. Et diuidit hec pars in duas. In quarum Prima tāgit de opere q̄ adquirit hic panis. In secūda autē ostendit hunc panē p suppositum: Ibi: Ego sum panis vite. In prima barū dicit Tria. In quorū Primo tangit Opus quo cib adquiritur. In secūdo Terciudo operis illius exponit. In tercio Desiderū ad cibū illū accendit. In Primo horū dicit adhuc duo. Scilicz Questionē de opere. ⁊ Determinatōem operis. Dic g̃. [Dixerūt ergo ad eū] iudei volētes ad cibi corporal⁹ operationē ch̄m ꝓuocare. [Quid faciemus] Psal. iiij. Multi dicunt: q̄s ostendit nobis bōa. [vt operemur opera] bona [dei] hoc est: deo accepta: ꝓp̄ que nobis sp det cibū sine corpali labore. Sic habeb⁹ Marci. x. ⁊ Matth. xix. Quid faciēdo vitā eternā possidebo, Luce. xviij. Quid faciam vt vitā eternā possideā. Ita isti opa deo accepta ꝓpter que cibū sine labore de⁹ p̄cederet petebant. Dicit q̄dem Salomon Prouer. xij. Qui opat⁹ terram suā saturabit panib. Sz isti sine labore manuū inertiā seq̄ntes satietate potiri desiderabant. cōtra hoc quod dr. ij. Thes. vl. Qui nō laborat nō manducet. ⁊ Thes. iiij. Opamini manib. vr̄is. sic p̄cepimus vobis. Hoc enī nō est ꝓrarū ei q̄d est Operamini cibū qui nō perit: dūmodo labor referat⁹ p intentionē ad spūalia [Rndit Jesus ⁊ dixit eis]. Hic determinat opus [Hoc est opus dei] hoc est: quod acceptat de⁹ [vt credatis in eū] hoc ē: credēdo crēdatis in eū. Ad hoc autē quidq̄ erigunt. Ut sc̄z veritati assentiat. Ut fides p dilectōem operet. Ut forma vtutis op⁹ fidei iformetur. Ut de credito cū discretiōe cogitet. Ut cōsiliū diuinū in his credens ammiret. De ꝓmo dr Rbo. x. Corde creditur ad iusticiam: ore aūt cōfessio fit ad salutē. Hoc aūt fit p assensum veritatis. De secundo Gal. v. Fides q̄ p charitatē opat. De tercio Jaco. ij. Ego ostendā tibi ex opibus fidez meā. Et ibidē. Fides sine opib mortua est. Hoc enī intelligit de opib vtutis. De q̄rto Sap. xv. Nosse te cōsummata est iusticia. et scire iusticia ⁊ vtutē tuā: radix ē imortalitat⁹. Nec enī notitia cōsistit in cogitatōe ⁊ scientia credūti in articulis fidei. De quinto ⁊ vltimo Esa. lx. Uidebis ⁊ affluez: ⁊ mirabit ⁊ dilatabitur cor tuum. Hoc enī est in visu cōsilij diuini: q̄ hāc viam salutis p fidem inuenit. Sic g̃: opus dei est vt credat⁹ i eū [quem ille misit] Ad hoc enī missit vt in ip̄m crederetis. Joan. iij. Ut ois q̄ credit in eum non pereat. Heb. xj. Sine fide impossibile est placere deo. Et addit btūs Gre. q̄nimo displicere ne cesse est. Uidet aūt credere nō esse op⁹. Rbo. iij. Arbitramur iustificari hoiem p fidē sine opib legis. Adhuc Rbo. iiij. Beatitudinē homis cui deo accepto fert iusticiam sine opibus. Et loquit de credentibus. Ad hoc aūt dicēdum q̄ Opus proprie differt ab Actu ⁊ Facto ⁊ Labore sicut notauim⁹ alibi. Opus enī est q̄d opem prestat. Et hoc est vtutis opus vel practice vel intellectualis. Act⁹ aūt sunt effectus vel effectiones formales in quolibet. Sic̄ hois: rōcinari. et Intellect⁹ intelligere: ⁊ hmōi. Facta aūt sunt extrinsecus facta sup materiam vel circa materias exteriores Sed Labor est q̄d fit cū difficultate eius qui facit: et lassitudinem inducit. Et ideo si ꝓprie sumat⁹ op⁹: tūc credere est opus ⁊ actus fidei. Tñ aliq̄n opus large sumptū ponit⁹ p Actu ⁊ Facto ⁊ Labore. Ad hoc aūt q̄d obijcitur q̄ nō est opus legis Dicendū: q̄ hoc verum est quia legis opus consistebat in extrinsecus opatis sicut in hirco īmolato vl agno ⁊ hmōi. Credere autem est intrinsecū opus: sine quo nunq̄z fuit iusticia. Eodē mō dicendū est ad sequens. q̄a sine talibus legis opibus deus accepto ꝓpter fidem fert et donat iusticiam. Adhuc aūt obijcit. q̄ Jaco. ij. dicitur q̄ Fides sine opibus mortua est. et Glosa ibidem ōr: q̄ per opera reuiuiscit. g̃ videt insufficienter loqui: cum dicit: q̄ opus dei est vt credat⁹ in eum. q̄a etiam exteriora opa oportet habere. Propter hoc dixerunt antiqui dicentes q̄ opus ē operans ⁊ opus operatum. Opus operans est q̄d est in opante virtutis opus. Uel a virtute elicitum. Uel quod est essentialis act⁹ virtutis. Et sine illo nihil valet vir⁹ ad salutē. Opus aūt operatū est extrinsecū factū q̄d apotheleſma vocant sancti. sicut opa tum legis est sacrificiū factū vl circūcisio facta: vel tale aliq̄d. Et sine illo bene iustificat fides cū opib virtutū interioribz. Hoc est g̃ illud q̄d dicit [Hoc est opus dei vt credatis in eum quem ille misit.]

Dixerūt ergo ei Q̄d ergo tu facis signum vt videamus ⁊ credam⁹ tibi? Quid operaris? Patres nostri māducauerūt mānā in deserto: sicut scriptum est Panē de

celo dedit eis manducare.

Hic exquirit certitudo opis quo spūalis cibus adquirit. Diuidit aūt in duos ꝑagraphos. In q̄rū ꝑmo ponit⁹ Petitio certitudis: ⁊ subinfert⁹ opinio erroris. In secundo autē remouet⁹ deceptio erroris: et subinfert⁹ doctrina veritat⁹. In ꝑmo dicit Tria. Petit enī signū vtatis. Prouocat⁹ christ⁹ ad exhibendum signum certitudinis. ⁊ quia intendebant cibum alienū: et ideo Tertio ꝓuocat⁹ ad signū faciendū q̄d deseruiat gule ociositat⁹. Dic g̃ [Q̄d ergo tu facis signum?] Prophet⁹ enī hoc q̄d dicit: signis ꝓbare debet. ⁊ ideo dicūt [Q̄d ergo tu facis signū?] j. Cor. j. Judei signa petunt. Moyses enī cū signis ꝓmo ostendebat q̄ sibi esset credendū [vt videamus] illud signum [et credamus tibi] q̄ vbū dei in ore tuo sit verū. iij. Reg. xvij. In hoc cognoui q̄m vir dei es tu: et verbū dñi in ore tuo verū est [Quid operaris?] Prouocatio est. Quasi dicerēt. Nihil est q̄d opar⁹. Hodeaceis enī panib pascere semel: valde parū est [Quid ergo operaris?] Parū enī ē. Sed cogita q̄ magnū aliq̄d facias. Antiq enī magna fecerunt. Opa enī tibi dare debent testimoniū. Joā. v. Opa que ego facio in noīe patris mei: ipsa sunt que testimoniū ꝓhibent de me. [Patres nostri māducauerūt manna in deserto] Acsi dicāt Da cibū ꝓpcuū. q̄a antiq exhibuerūt cibū p totam viā deserti per q̄draginta annos. Tu aūt vna vice tm̄. Exo. xvj. Iste est cib⁹ quē dedit vobis dominus ad vescendū [sicut scriptū est] p̄s. lxxviij. Panē angelor⁹ māducauit homo. Itē p̄s. eodem. Portas celi aperuit eis: et pluit illis mānā vt ederēt Sap. xvj. Paratū panē de celo prestitisti illis sine labore: habentē in se oē delectamētū: et oēm saporē suauitatis. [Panē de celis dedit eis māducare] Exo. xvj. Dabit vob dñs vespe carnes edere: et mane panes in saturitatē. eo q̄ audierit murmurationes vestras. Celū aūt ꝑ ām intētionē istorum vocat⁹ celum aereū: vt dicit Lyra. q̄ de aere panis ille cecidit supra castra eor. Quia ad litterā cum roze descendit. Et ros q̄dem fuit. Et mane q̄n ros iacuit colligebat. Et post horā roris q̄n sol accensus fuit: liq̄fact⁹ fuit panis. Et ita intenderūt p̄ uocare dñm ad similia faciendū.

Dicit ergo eis Jesus Amē amē dico vobis: nō Moyses dedit vobis panem de celo: sed pater me⁹ dabit vobis panē de celo verum. Panis enī verus est q̄ de celo descendit et dat vitam mūdo. Dixerunt ergo ad eū. Dñe: semp da nobis panem hunc.

Hic remouet errorē ⁊ inducit ad vitatē. Illi enī per hoc q̄ Moysen fecisse hoc credebāt: Moysen ch̄o ꝓferre volebāt. Et ideo dr [Amen amē dico vobis] Dupler cōfirmatio aufert errorē ⁊ inducit veritatem [Non moyses] qui minister fuit [dedit vobis panē de celo] quia ⁊ illius panis nō nisi minister fuit. et ille panis de celo verus nō fuit. Sed ille qui signat⁹ per istū: ille est de celo trinitatis. ℣. Sed cōtra. j. Cor. x. Oēs eandē escam spūalem manducauerūt. Sed rūsio ad hoc est: q̄ illi spūalem escā manducauerūt: nō in re: sed in figura. Et illi q̄ inter eos hanc figurā intellexerūt spiritualiter: panē de vero celo mādducauerūt [Sed pater meus] q̄ est in celo trinitatis. Matth. vj. Pater noster qui es in celis [dat vobis] spiritualiter [panem verum] hoc est: vere ad vitam eternam reficientē [de celo] trinitatis. quia dedit vobis me qui cib sum in vitam eternā vegetans. per hoc q̄ sum vbum: vera veri patr⁹ noticia. Matt. vj. Panē nostrū supsubstantiale da nobis hodie. Deut. viij. Non in solo pane viuit homo: sed in ⁊c. Est enī panis sacramenti q̄ spūaliter vegetat hoiez ⁊ oia spūalis vite deppdite in nobis restaurat. Ps̄. ciij. Panis cor hois confirmat. Dicit aūt panis verus ꝓpter Sex causas Quarū Tres: sunt tres veri panis effectus. Quor. Unus est Q̄ sedat esuriem q̄ est ex defectu spirituali. Ps̄. xvj. Satiabor cum apparuerit gloria tua. Secundus est Q̄ restaurat deppditū. Et sicut deppdito induxit debilitatem: sic instaurādo inducit confirmationē. Act. ix. Cum accepisset cibum: confortatus est. Tert⁹ est: Q̄ continuat vitā. Et sic iste panis cōtinuat ad vitam eternam. iij. Reg. xix. Ambulauit in fortitudine cibi illi⁹ vsq̄z ad montē dei Oreb. Quarta causa est. quia panis vbiq̄z in omni gre sua est eiusdē generis cibus. Et similiter christ⁹ in omni gratia suis cibus est fidelium. Eccli. xv. Cibauit illum pane vite ⁊ intellectus. quia panis ille ad intellectum relatus: in omni gratia sua cibus est fidelium. Quinta causa est. quia absconditus est cibus ille: nec exterius: sed in spiritu videtur. Apoc. ij. Dabo ei manna absconditū q̄ nemo scit nisi qui accipit. Sexta causa est. quia ad veritatē vegetat spiritus et ad mi noritatem animalitatis. Ps̄. cxlvij. Adipe frumēti satiat te. Item p̄s. lxxx. Cibauit illos ex adipe frumenti: et de petra melle saturauit eos. Hic enī panis cibat vere: cuius vegetatio non trāsit: sed pmanet in vitam eternam. quia nos membris chr̄i incorporat ⁊ dulcedine deitatis delectat. j. Corinth. x. Unus panis multi sumus in ch̄o quotq̄t ex vno pane participam⁹. Sic ergo est panis verus Nō quidem veritate panis naturalr: sed veritate vegetationis. q̄ vegetat ad diuinū esse ⁊ eternū. Et hoc est q̄d subdit [panis enī] dei [verus est] veritate que dicta est [qui de celo] trinitatis [descendit] dum factus est homo ⁊ cib homis. Esa. xxj. Qui habitat⁹ terrā austri cum panib occurrite fugienti. Terra austri: terra lūinis est: et calozis. Luminis in veritate: et calozis in charitate. Et hi sunt celestes: qui terram istam inhabitant: ⁊ cum panib⁹ eterne refectōis nobis occurrunt in pane vno sacramentali: qui candidus est veritatis puritate: et decoctus charitatis caloze [et dat vitam mūdo] In hoc enī differēta est materialis panis ad panem spūalem. quia panis materialis mutat⁹ in carnem ⁊ sanguinem a nobis accipit vitam. Panis aūt spiritualis nos ad se mutās dat nobis vi

tem suam. Unde dicū est Augustinꝰ. Cresce z mā
ducabis me. nec tu me mutabis in te sicut cibū car
nis tue. sed tu mutaberis in me. Joan.x. Ego veni
vt vitam habeant zc. ⌊Dixerunt ergo ad eū⌋
Hic elevat ad hunc panē (q̄uis nō intellectu) au
dientiū desideriū. Dicunt ḡ ⌊Dñe⌋ Chrys. Dñm
cōfitent: audientes q̄ de thesauro patris: panem
exhibiturus esset celestem. Et putantes hūc carna
lē esse in cuius refectiōe ociosam z marcidā agerēt
vitam ⌊semp da nobis⌋ nō ad vnū tps. q̄a sem
per redit esuries. sed ⌊semp⌋ vt oī tpe sine sollicitu
dine z labore viuam⁹ ⌊panem hunc⌋ Sic Sa
maritana adhuc carnalis dixit Joan. iiij. Da mihi
aquā hanc vt nō sitiā nec veniā huc haurire. Sed
deus hoc nō vult. sed vult vt homo laboret pro ci
bo suo: ne inertia dissoluat. Job.v. Homo ad la
borem nascit sicut auis ad volatū. Beñ. iij. In su
dore vultꝰ tui vesceris pane tuo. Ps. cxvij. Labo
res manuū tuaꝝ quia māducabis.

**Dixit aūt eis Jesus: Ego sum panis vite: q̄ venit ad me nō esu
riet: et qui credit in me nō sitiet in eternum. Sed dixi vobis: quia et
vidistis me z non creditis.**

Hic determinat p suppositū hūc panē. Dicit au
tē ꝺ Tria. Jn q̄ꝝ. Primo. Panē illū in oibꝰ figu
ris antiq̄s signatū determinat. Jn Scō Incredu
litatē hoc non credētiū redarguit. Jn Tertio Uiā
ad hunc panem veniendi declarat. Dicit ḡ ⌊Ego
sum panis vite⌋ Panis vite: Et corpe viuifico
habet refectionē. Et anīa: redemptionē. et Et deita
te habet vite beate saporem. Sic em̄ panis qui est
chr̄s a manibꝰ sapiētie eterne tanḡ ex tribꝰ satis cō
fectus est. Beñ. xviij. Accelera tria sata farine: com
misce z fac subcinericios pães azymos. Unus aūt
sub q̄ coctꝰ est panis iste: est cunis mortalitatꝭ z bu
militatis huiꝰ. 2 Matth. xiij. Simile est regnū celo
rū fermēto q̄ acceptū mulier abscōdit sub farine
satꝭ tribꝰ donec fermentaret totū. Fermentū ē cha
ritas dei ad nos. q̄ sub dictis satꝭ est absconsa: do
nec totū calore charitatꝭ penetratū est: p̄beat (vt di
ximus) corpus in cibū: animā in poculū: et deitatem
in condimentū. Ps. cxlvij. Adipe frumēti satiat te.
⌊Qui venit ad me non esuriet⌋ Quomō em̄
esuriet qui oim bonorum in se habet abundantiā
et nullius rei defectum? Apocal. vij. Non esuriet
neq̄ sitient amplius: neq̄ cadet super illos estꝰ vel
sol. Sed contra hoc videtur q̄ dicit Eccl. xxiij.
Que edunt me adhuc esurient. Sed ad hoc dicen
dū Q duplici de causa surgit esuries spūalis. Est
em̄ fames: desiderium vt cibus spūalis non habi
tus habeat. Et sic non esurit qui ad panem vite p̄
uenit. Est iterum fames siue esuries vt iam habitꝰ
cibus continuet. Et sic continue esurit qui ad panē
vite q̄uenit. Et sic loquit Eccl'iasticꝰ. Q aūt ꝺ dici
tur ⌊qui venit⌋ intelligit sic Q ille venit qui con
tinue illi pani appropinquat. Per fidei deuotionē:
Per spei prensionem: et Per charitatis vnionem:
et Per assimilationis incorporationem: z Per inter
nam dilectionem. De venientibus p fidei deuotio
nem in Psal. xxxiij. Accedite ad eum z illuminami
ni z facies z c̄. Fidei em̄ est illuminare. et certa veri
tas cui fides innitit non permittit confundi. De ve
nientibus per spem z eternoꝝ expectationē Phil.
iij. Fratres ego me nō arbitror comprehendisse. sed
quoꝝ aūt siq̄ mō comp̄hēdā: in quo z comp̄hēsus
sum. Nec est em̄ prensa spes: que semp sequendo
se protendit vt comp̄hendat. De appropinq̄ntibꝰ
per dilectionē vt dilectionis vnione Cant. j. Trahe
me post te: curremus in odore vnguentoꝝ tuoꝝ um.
Panis em̄ iste q̄a oī pinguedine unctus est: huiꝰ
vnctionis odor venit ad diligentē. Nume. xj. Mā
na erat saporis olearī panis. De appropinq̄ntibus
per internū saporē Beñ. xlix. Aser pinguis panis
eius zc. Sic em̄ trahit ad panē vite ⌊et qui cre
dit in me⌋ Credens assentit prime veritati, ꝓter se
et sup omnia. Et hoc est vt dicit Diony. ad Apollij
phanū: Dat veritati manus. Qui aūt dat veritati
manus ducit a veritate: et hic nō errat. Un Dion.
Dedisti veritati manus: et falsitatis z erroris nexi
bus es absolutꝰ. Hic em̄ est de quo ꝺt Ps. lxxij.
Tenuisti manū dexterā tuā zc. Hic em̄ qui sic cre
dit: intus veritate iam pascitur: dulcedine veritatꝭ
afficit. Et dic. Quādulcia faucibꝰ meis eloq̄a t. zc.
Un Glo. Qui credit in me z comedit. Prouer. vl.
Gustauit. et vidit q̄m bona est negociatio eiꝰ. non
extinguet lucerna eius. Qui em̄ charitate veritatꝭ
pascit: dulcedine vitatis afficitur. et huius verita
tis lucerna: in nocte falsitatis z erroris non extin
guit. Et hic sic nutritus pane vite qui de ore dei p
cedit ⌊non sitiet⌋ Glo. Idem est non sitiet z non
esuriet. vtroq̄ em̄ ꝺbo edna signat satietas. Sed
est intelligendū q̄ Triplex est sitis. Una quidem
quando cibus indigestꝰ: ex stomacho fumat ad vi
am Jsophagi z pectoris z exiccat illas vias. Et hec
sitis quanto plus bibitur tanto magis inualescit.
nec sedatur nisi per somnū z digestiōem. Et hec si
tis similis est desiderio carnalis delectationis qui
quo plus haurit: tanto plus sitit. Joā. iiij. Qui bi
bit ex aqua hac sitiet in eternū. Et poeta. Quo plꝰ
sunt pote plus sitiuntur aque. Alia causa sitis est
cibi siccitas z soliditas q̄ per mēbra nō decurrit ni
si humore fluere incipiat. Et hec est sitis naturalis
que potu dulci z delectabili sedatur. Et huic simil'
est sitis cōsolationis spūssancti z iusticie. quia sine
dulcedine eius: cibus virtutis non reficit: z per mē
bra anie non discurrit. Ps. lxij. Sicaut in te anīa
mea q̄mul. zc. ij. Reg. xxiij. O si quis daret mihi
aquam bibere de cisterna que est in Bethleē. Hoc
est: de refrigerio consolationis que est in domo pa
nis: hoc est in chr̄o: a quo fluit consolatio spūssan
cti. Tertia causa sitis est membroꝝ omniū a pro
prio nutrimento destitutio. que non sedat nisi bo
no cibo membris exhibito. Et hec sitis est cui per
metaphoram ista sitis comparat: est virtute esuri
es. Et ideo dicit glosa q̄ idē est esurire z sitire. La
men in destitutis z arefactis: citius subuenit mem
bris per liquidū q̄ p siccū. ideo natura in illis si
tit citius q̄ esuriat. Et sic est in pane veritatis: soli
ditas virtutꝭ que pascit: z liquiditas veritatis que
infundit z potat. Et ideo ad virtutem est esuries. z

ad veritatē est sitis. Et hac siti chr̄s videns se mem
bris suis destitui: cū ex timore fugerent dixit Joā.
xix. Sitio. Et sicut dicit Aug. in corpauit sibi latro
nem ad mēbroꝝ confortationē. Esa. xxj. Occurrē
tes sitienti ferte aq̄s. De istis duabꝰ aq̄s dicit Jo
an. iiij. Qui biberit aquā quā ego do: nō sitiet am
plius: sed fiet in eo fons aq̄ salientis in vitam eter
nam. Ecci. xv. Aqua sapie salutaris potauit illum.
Esa. xxxiij. Panis ei datus est: aque eius fideles
sunt ⌊Sed dixi vobis⌋ Ecce Increduloꝝ redar
guitio. Mar. vlt. Exprobrauit incredulitatē eoꝝ z
du. coꝝ. eoꝝ ⌊quia z vidistis me⌋ Videre chr̄m
in corpali visione nō pdest ad fidem. Et de hac nō
loquit ꝺ. Sed de visione interiori: causata ab exte
riori. Videbant em̄ exterꝰ opera que nemo aliꝰ fe
cit. sicut ꝺt Joan. xv. Et ex hoc visu potentiā diui
nam in eo latentē viderunt: p interiorē mentis con
sideratiōnē. Vel: de facili videre potuerūt. Joā. iij.
Nemo pōt hec facere z c̄ Joan. ix. A seculo non est
auditum q̄ quis aperit oculos ceci nati: si nō esset
hic a deo non poterit facere quicq̄. Videbant sicut
sepe diximus modū in ist⁹. q̄a non clause vrebāt sed
faciebat sicut potestatem habens. Nō p supplicati
ones vel exorcismos. sed in plena potestate diuina.
Propter q̄ hec opa: digitū ꝺi vocabat. Matth.
xij. et Luc. xj. Per hec em̄: infallibilia iudicia vide
runt z cognouerūt. Sed ptra hec obijcit j. Cor.
ij. Si em̄ cognouissent: nunq̄ dñm glie crucifixis
sent. Act. iij. Scio fratres q̄a p ignorantiā fecistis
sicut z pncipes vestri. Sed ad hoc dicendū q̄ pn
cipes sacerdotū z scribe in lege doctissimi: ex his q̄
dicta sunt vel cognouerūt vel cognoscere potuerūt
eum. Quia etsi būilitate carnis obumbrata vide
retꝰ esse diuinitas: cū fulgebat in mō operꝝ: et in ipsꝭ
opibꝰ. et sic de facili vincibilis erat ignorātia ex car
ne causata: et ideo imputandū erat eis si nō cogno
uerunt. Et q̄ dicit de Apostolo z de Actibꝰ: dicen
dū Q q̄dem ignorauerūt: hoc est: pfectam de ipso
cognitionē habuerūt velatā. sicut diximus. z ideo re
medio pnie peccatum coꝝ purgari poterat. Un vi
derunt z cognouerūt: sicut ꝺ dicit. q̄a infallibiliter
ostendebat se illis. Ipsi aūt auertendo se ab eo: vi
derunt. et ideo impfecte cognouerūt. Et huiꝰ impfe
ctionis causa ipsi fuerunt. Auertēs em̄ se per indi
gnationē z indeuotionē: videt q̄dem: sz impfecte fi
git oculū q̄ auertit. Et ꝺ modo ꝺr ꝺ: q̄ viderunt
eū. Et de talibꝰ dicit p̄s. xciij. Proximiꝰ fui gene
rationi huic z dixi semp hi errant corde. Et ideo p
ximū q̄dem viderūt. sed auertētes se ab ipso: figere
oculū nō curauerūt. Sap. ij. Grauis est nobis etiaz
ad videndū. Sed adhuc obijcit de hoc q̄ dicit
Augꝰ: q̄ fides est eaꝝ rerum que non vident. Et
sic videt non bene dicere: Uidistis me z non credi
distis. Sed ad hoc dicendum q̄ fides: per assen
sum quem habet: est inuisibilium. Sed p inducē
tia ad fidem: est visibiliū z audibilium: et generaliꝭ
sensibiliū. Et hoc modo loquit ꝺ. et ideo impropē
rat dicens: et non credidistis: cum tot inducētia ad
fidem habeatis. Joan. xx. Quia vidisti me Thoma
credidisti z c̄. Joan. ix. Quis est filius dei vt credā
in eum? Respondit Jesus et dixit. Et vidisti eū. et
qui loquit tecum ipse est. Et respondit. Credo dñe
et procidens adorauit eum. Ui aūt penitus inde
uoti. et viderūt eum indicio infallibili sue deitatis:
z non crediderunt. Joan. j. In propria venit et sui
eum non receperunt. Item. v. Ego veni in nomine
patris mei z non recepistis me. Joan. iij. Quod sci
mus loquimur: et quod vidimꝰ testamur: z testi
monium nostrū non accipitis.

**Omne q̄ ꝺat mihi pater ad me veniet: et eum qui venit ad me nō
eiiciam foras.**

Hic incipit ostendere vias veniendi ad illū quē ꝺ ꝺ
verum panem vite esse ostendit. Dicit aūt ꝺ Tria.
In quoꝝ. Primo ostendit Quis venit. In secun
do: q̄s benigne venientem suscepit. Tertio Causam
illius susceptiōis diligenter describit. Dicit ergo
⌊Omne quod dat mihi pater⌋ Pater em̄ ē:
qui paterno affectu dat gratuito. et dat filio p ge
nerationem quem diligit sicut seipsum. Pater au
tem ideo pater est z vocat: quia paterno spiritu for
mat filium ad similitudinem patris. Hoc em̄ fieri
non potest nisi spiritu paterno formet affectus ad
patris veram innouationē. Spiritus aūt patris
eterni: est spūs idem filij: plenitudine copie manās
ex ipso. et ideo in spū illo cognoscit. quia pater est fi
lij pater. et in spiritu cognoscit q̄ pater deus est fi
lij dei pater. Gal. iiij. Quia estis filij dei: misit deꝰ
spiritum filij sui in corda vestra clamantē abba pa
ter. Rhoma. viij. Ipse spūs reddit testimonium spi
ritui nostro q̄ sumus filij dei. si autem filij z here
des. heredes q̄dem dei. coheredes aūt christi. Lu.
xj. Pater vester dabit spiritū bonum petentibꝰ se.
Sic ergo in hoc spiritu dat. z quicquid dat: in hoc
spiritu dat. Et in hoc spiritu omne q̄ ꝺat pater fi
lio p eternam electionem z pñtem inspirationē ⌊ve
nit ad me⌋ Hoc est: ad filium. quia patris donū
fluit ad filium. et in ipso spiritu (qui donum est) fi
lius cognoscit naturalis esse filiꝰ patris: qui eun
dem spūm non ad mensuram accepit. Un Glosa
⌊veniet ad me⌋ hoc est: per fidez mihi vnitur. Et
alia glosa. Pater trahit ad filium illos: q̄ ideo cre
dunt in filium quia credunt eum patrē habere de
um ⌊Et eum qui venit ad me⌋ Tangit beni
gnam ꝺ susceptionem. Eum em̄ qui venit passibꝰ
fidei: et virtutum profectu: et fructu bonoꝝ operū
Uenit aūt ille z q̄enit: qui fidei cognitione perci
pit q̄ est deus dei filius: qui virtute se sibi p mā
sionem cōiungit: qui fructu opeꝝ non vacuis ma
nibꝰ accedit. Hic est de q̄ dicit. ij. Corinth. iij. Nos
omnes revelata facie: gloriam dñi speculantes in
eandem imaginē transformamur a claritate in cla
ritatem tanḡ a domini spiritu. Sic em̄ venit qui
cum christo vnus spūs efficitur. Eum ergo qui sic
venit ⌊non eiiciam foras⌋ q̄a ille sicut dicit glo
sa manebit in secreto beatitudinis. De qua Mat.
xv. Intra in gaudium domini tui. Quinimo indu
cam in interiora secretoꝝ. Beñ. xxiij. Ingredere be
nedicte domini: cur foris stas? Foris em̄ stāt q̄ ad
familiam domus non pertinent et qui non cōmuni
cant. Esa. lvj. Dabo ei in domo mea z in mur⁹ me
is locum z nomen melius a filijs z filiabus. Hic

em̄ mecum cenabit in pane vite. Apocal'.iij. Si q̄s aperuerit mihi: intrabo z cenabo cum eo: z ipe mecum. Omnis ergo talis introducitur in conuiuium meum.

Quia descēdi de celo non vt faciam voluntatem meam sed volūtatem eius qui misit me. Hec est em̄ volūtas eius qui misit me patris: vt omne quod dedit mihi nō perdam ex eo: sed resuscitem illud in nouissimo die. Hec est autē volūtas patris mei qui misit me vt omnis qui videt filiū et credit in eum habeat vitam eternā: et ego resuscitabo eū in nouissimo die.

Dic ponit horum que dixit causam. Dicit aūt b Tria. Jn quoz Primo tangit causam. Sed quia causa est voluntas paterna: ideo specificat Secundo volūtatē patrā. Tertio aūt ostēdit q̄ meritoz est ad illā. Dicit ergo ⌊Quia descendi ⌋ido non eē̄ciam foras mihi berēem humilem ⌊de celo ⌋fm Nature seruilis assumptionem. fm Status humilitatem. fm Fortune paupertatē. fm Humanam reputationem. fm Asperitatis laborem. fm Exilij tediosam pegrinationem. et fm Redemptionis difficultatem. De Nature seruilis assumptione. Phil'.ij. Humiliauit semetip̄m pro nobis formā serui accipiens in similitudinē hoim̄ facꝰ et habitu inuentus est vt homo. De Status būilitate ꝺr Esa.liij. Quasi absconditus vultus eius z despectus. vnde nec reputauimus eum. Et ibidē Vidimus eum nouissimū virozū dolorum et sciētem infir. zc̄. De Fortune paupertate Ps̄.cxiij. Egenus z pauper ego sum: z cor meū cōturbatū est intra me. De Hoim̄ reputatiōe.j. Loz.iiij. Tanq̄ purgamenta huiꝰ mundi facti sumꝰ oim̄ pipsima Ita q̄ hoies nos reputant esse tales q̄ expurgandi essent de mundo. De asperitate laboris ps̄.lxviij Laboraui clamans rauce facte sunt fauces mee zc̄. De Exilij tediosa pegrinatione dicitur Hiere.xuij. Quare quasi colonus futurus es in terra: et quasi viator declinās ad manendū. Ps̄.cxix. Heu mihi quia incolatus meꝰ plōgatus est zc̄. De Redēptōis difficultate Sic ergo ⌊descēdi de celis ⌋celestia terrenis ingerens. oēs aūt diuitias celi apportauit. Joan.j. Vidimus gloriam eiꝰ vnigeniti a patre. Sic ergo ⌊descendi de celo ⌋visibilis factus in terra: vt dicit glosa. Ut humilez deū sequat ille: quem puderet sequi hoiem humilem ⌊non vt faciam volūtatem meam ⌋discretā. que si pceret voluntatem patris: mea esset et mala z ꝓpria. Omnis em̄ voluntas q̄ pceat voluntatē patrā ꝓpria est z mala ⌊sed voluntatē eius qui misit me ⌋patris. et ideo merito sua volūtas pceat voluntatē meā. Matth.xxvj. Non mea voluntas sed tua fiat. Phil'.ij. Factus obediens vsq̄ ad mortē: mortem aūt crucis. Heb.x. Voluntatez dei facientes reportetis repromissiones. Matth.vj. Fiat voluntas tua zc̄. ⌊Hec est em̄ volūtas eius qui misit me patris ⌋Specificat b volūtatem patris etiā in filij missiōe. q̄z pater in illa missione bona cogitauit de nobis Hiere.xxix. Cogitationes mee cogitationes pacis z non afflictionis.j. Timo.ij. Qui vult oēm̄ hoiem saluum fieri zc̄.j. Thes'.iiij. Hec est voluntas dei sanctificatio vra. Rhoma.xij. Ut pbetis que sit voluntas dei bene placens z perfecta ⌊vt oē̄ quod dedit mihi ⌋ab eterno eligendo. et fm pīrein iusticiam vocādo ad me. Ps̄.ij. Postula a me z dabo tibi gentes hereditatem tuam. Joan.xvij. Tui erāt z mihi eos dedisti: et sermonē tuū impleuerūt ⌊non pdam ex eo ⌋aliq̄d q̄ datum est. q̄z ex me cōseruatur. etsi pdicitur ipse pdicit ipsum. Osee.xiij. Perditio tua ex te israel. em̄ ex me saluatio tua. Joā.xvij. Nemo ex his perijt nisi filius pditionis vt scriptura impleat ⌊sed resuscitem illud ⌋eciam in eo q̄ corporaliter periet ⌊in nouissimo die ⌋q̄n cōe erit oim̄ iudiciū. Unde Q̄ nō pdo in aia: fit pma resurrectōe Q̄ resuscito in die nouissimo: fit resurrectiōe secunda: sicut dicit Bla. Lu.xij. Capilli capitis vri oīes nūerati sunt. Rhoma.viij. Qui suscitauit christū a mortuis viuificabit z mortalia corpa vestra ꝓper inhabitantē spūm eius i vobis. Phil'.iij. Saluatorem expectamus dn̄m nostz Jesum chr̄m q̄ ref. cor. zc̄. ⌊Hec est em̄ voluntas patris q̄ misit me ⌋Dic tangit meritū: quo ad bonam patris voluntatē pueniē. Ps̄.l. Benigne fac dn̄e in bona voluntate tua sion vt edificent muri Hierusalem. Esa.lxij. Vocaber̄ volūtas mea in ea: et terra tua inhabitabit̄ q̄a cōplacuit dn̄o in te ⌊vt oīs qui ⌋oculo interioris cogitatiōis ⌊videt filium ⌋eum per opera filij dei recognoscens. Lu.x. Beati oculi q̄ vident q̄ vos videtis. Et ex tali visione ⌊et credit in eum ⌋assentiens veritati: z per amorem tendēs in ipsum ⌊habeat vitam eternam ⌋indeficientem in fonte suo hausta m. z totam simul z pfecte possessam: vt ꝺr Boeci⁹. j. Loz.xv. Absorpta ē mors in victoria. Apocal'.xxj. Mors vltra nō erit j. Loz.xv. Inimica mors destruet. Joā.xiij. Ego viuo z vos viuet̄ ⌊Et illum ⌋talem sic credentē ⌊ego resuscitabo ⌋Quāuis em̄ pater resuscitet et spiritus sanctus: em̄ ego p mea resurrectionē causa ero resurrectionis sue. Et sicut dicit Aug⁹. Christi resurrectio: causa est efficiens nostre resurrectionis. Osee.vj. Viuificabit nos post duos dies z in die tertia suscitabit nos. j. Thes'.iiij. Si em̄ credimus q̄ Jesus mortuus est z resurrexit: ita z deus eos q̄ dormierūt zc̄. ⌊Jn nouissimo die ⌋q̄ndo lux huiꝰ mundi obtenebrabit̄ z incipit claritas vite eterne. Ps̄.ciij. Accinctꝰ lumine sicut vestimento. Esa.lviij. Orieꝫ i tenebris lux tua: et tenebre tue erunt sicut meridies.

Murmurabant ergo Judei de illo q̄a dixisset Ego sum panis viuus qui de celo descendi.

Hic incipit huiꝰ doctrine Secā ps Jn q̄ compescitur murmur exortum de doctrina. Diuiditur

aūt in duas partes Jn quaz Prima ponit Exorta iudeoz murmuratio. Jn Secā aūt Ad murmur facta a dño responsio. Ibi. Rādit ergo iesus
F F Jn pma Duo dicunt. Scz Q murmurabant. et De quo. Dicit g̃ ⌊Murmurabant ergo iudei ⌋Murmur vt dicit Ambro. est occulta detractio. Detrahebant g̃ vitati sermonis: z murmurabant occulte. Quia adhuc recens erat miraculū de multiplicatione panū. nec apte sermoni cōtradicere audebant. Sap̄.j. Custodite vos a murmuratione que nihil pdest. et a detractione. parcite lingue. q̄a sermo obscur⁹ in vacuū nō ibit. Rhom̄.j. Susurrones z detractores deo odibiles ⌊de illo quia dixisset iesus ⌋Ecce De q̄ murmurabant. Et tāgunt Duo. scz De quo murmurant: z Modus murmuris ⌊Murmurabāt ergo de illo quia dixisset ⌋q̄ etiā totius aīe habite doctrine fuit fundamentū ⌊Ego sum panis viuus ⌋iustus reficiens ⌊qui de celo descendi ⌋Murmurabant aūt maxime de ista parte q̄ dixit ⌊q̄ de celo descendi ⌋de celo dicens suā originē esse: cum ipsi suam originē humilē in terra: z a terra cognouerūt. Joā.iij. Qui de celo venit sup oēs est. Item xvj. Exiui a patre z veni in mundū. Iteꝝ relinquo mundū z vado ad patrē. Joan.viij. Vos de deorsum estis: ego de supius sum.

Et dicebant Nonne hic est filius Joseph cuius nos nouim⁹ patrem z matrē. Quō ergo dicit hic: Quia de celo descendi?

Tangit Modū murmuratiōis. Et dicit Duo. Scz Originē terrenā. z Et hoc impossibile esse q̄ dixit ⌊Nonne ⌋Querit vn⁹ ab alio vt ex cōi oim̄ notitia magis impossibile q̄ dixit appareat ⌊hic est ⌋Jesus quē nouimus noie: cuius significatuz et effectū nomis nō cognouerūt. Sed hoc nomen putabant esse terrenū z ab hoibz impositū: Nō ab angelis z annūciatū: z Ab eterno sibi inatū. Ps̄. xlviij. Vocauerūt noia sua in terris suis ⌊filiꝰ Ioseph ⌋Lu.iij. vt putabat filiꝰ Joseph: q̄a alumnꝰ chr̄i fuit ⌊cuius nos nouimus ⌋Hoc puratiue dixerunt ⌊patrē z matrē ⌋Matrē q̄dez verā nouerunt. sed patris nullā habuerūt noticiā verā. Et huius causa tangit. j. Loz.ij. Animalis hō non pcipit ea q̄ sunt spūs dei. stultitia est em̄ illi q̄ spiritualiter examinat. Esa.vj. Excreca cor populi huiꝰ et aures aggraua z oc̄los eiꝰ claude: ne forte videat oculis: et auribz audiat: z corde intelligat z conuertat z sanē eum. ⌊Quō ergo dicit ⌋Acsi dicāt Quō pōt fm veritatē dicere ⌊q̄ de celo descendi ⌋cum terrena eiꝰ origo cōtrariū attestet nobis oibus: Prouer.xvij. Nō recipit stultꝰ vba prudētie nisi ea dixeris q̄ versantur in corde suo. Huic aūt sermoni respondet dn̄s Joan.vij. Et me scit̄ et vnde sim scitis. et q̄a a meipso nō veni. Sed est verax q̄ me misit quem vos nescitis.

Rādit ergo Jesus et dixit eis. Nolite murmurare in inuicem.

Hic incipit rnsio dn̄i. Et habet duas particulas

Jn quaz Prima ponit Respōsio ad murmurātes. et in Secā Ad murmurationē. Jn pma respōsiōe Tria dicunt. Scz Murmuratiōis repressio. et Quare murmurantes non veniant ad eū ostensio. et Uie per quā ad eum venit declaratio Dicit g̃ ⌊Nolite murmurare in inuicem ⌋j. Loz. x. Neq̄z murmuraueritis sicut q̄dam ex eis mur. zc̄. Eccī.ix. Uir prudens z disciplinat⁹ nō murmurabit. Eccī.xxxiij. Precordia facui q̄si rota carri. glo. q̄ fenum portat z murmurat. Esa.xxvj. In tribulatiōe murmuris doctrina tua eis.

Nemo pōtvenire ad me nisi pater qui misit me traxerit eū. z ego resuscitabo eum in nouissimo die Est scriptū in prophetis Et erunt docibiles dei. Omis qui audiuit a patre et didicit venit ad me Non q̄z patrem vidit q̄squā nisi is qui est a deo Hic vidit patrem. Amē amen dico vobis: qui credit in me habet vitam eternam.

Duo tāgit Scz Quare ad eū nō venit. z Quid vtilitatis ꝓsequunt̄ venientes. Dicat g̃ ⌊Nemo ⌋q̄ ab humo fact⁹ ē ⌊potest ⌋cum nō sit in ipso nisi humi potentia. Joan.iij. Qui de terra est: de terra loquit̄ ⌊venire ad me ⌋q̄ de celo sum ⌊nisi pater ⌋q̄ est in celis ⌊q̄ misit me ⌋p hoc q̄ incarnari pcepit ⌊traxerit eum ⌋Acsi dicat. Ideo p ꝓsensum fidei vboz meoz: non venitis ad me q̄a pater meus vos nō trahit. Tractus aūt iste intelligitur tractus interior Qui fit duplici fune Scz Veritatis et Delectatōis. Veritas q̄dem trahit intellectum ad consensum. Sed Delectatio trahit volūtatem per amoris vinculum. Dicit aūt pater trahere q̄a hoc de filio reuelat. Matth.xvj. Caro z sanguis n̄ reuelauit tibi: sed pater meus q̄ in celis est. Trahit aūt Pater Per filiū in reuelatiōe veritatis. Et trahit Ad filiū: q̄n p veritatē reuelatā ad filiū fidei deuotione accedit. Trahit Ad filiū per spūm scīm: q̄n p amoz vitat̄ verbi incarnati filiꝰ diligit. Trahit Ad spūm scīm p spūm. s. q̄n p amoz spūs in donis suis pcipit. Et q̄a pma auctoritas missionis est in pīre: ideo pater p a ꝓpriatiōnē trahere ꝺr. Sic̄ et in corpalibz pmo ꝺr trahere: qui primo ad se mouet q̄ dicat. Trahit aūt filiꝰ ad patrē p modū inducentis. q̄z veritas reuelata iducit ad patrē. Trahit etiam spūs scīs ad patrē: q̄n amoz i cordis desiderio: docet z mouet ad inuocandū patrē. Propter q̄ dicit Rhoma. viij. z Gal'.iiij. Misit deus spūm filij sui clamantē abba pater. Osee.xj. In funiculis Adā trahā eos in vinculis charitatis. Hiere.xxxj. In charitate ꝑpetua dilexi te: ideo miserās attraxi te. Sic ꝺr Joan.xij. Oia trahā ad meipm.

Sed obijcit. Si em̄ nō veniūt nisi tracti a patre nō videt eis esse imputandū si nō venerint: q̄a tracti nō fuerūt. Sed ad hoc dicendū q̄ isti obicē spiritui sancto z patri posuerunt. Quia cum fides sit

ex auditu ꝛ ex sensibꝫ (vt in antebabitis dictuꝫ est) ex his que viderūt: venire ꝓpuerūt. et tunc tracti fuissent. Et ideo sibi imputent si tracti nō fuerunt. Cant.j. Trahe me post te: curremus in odorē vnguentoꝝ tuoꝝ. Et ideo sequit ⌊et ego resuscitabo eum⌋ talē sic tractū ad me tangꝫ membrū: qđ pertinet ad vnitatē corpis mei: resuscitabo ad vitam gloriosam ⌊in nouissimo die⌋ Quia sic oīa mē bra mea spū viuificant: Ita ꝛ vno spū ad eternam vitam resuscitabunt Rho.viij. Qui suscitauit Jesum a mortuis ꝛc.j.Coꝝ.xv. Sicut in Adā oīes moriūt ꝛc. Joan.xj. Ego sū resurrectio ꝛ vita ꝛc. Sic ergo patet causa q̄re ad ipm̄ isti murmurantes non veniunt. Que aūt sit via venēdi: ita vt sine inexcusabiles: apit cum subiungit ⌊Scriptū est in prophetis⌋ Nō in vno sed in mltis. Ecci.xxxvj Suscita ꝑcationes q̄s in nomīe tuo locuti sunt ꝓphete pōres. Sicut eīm ōr glo. Oēs ꝓphete vno eodēq; spū: licet diuersa ꝓphetarent: tñ ad idē ire intendebant ⌊Et erunt oēs docibiles dei⌋ Actī dicat. Si obicem nō ponerez docibiles essetis a deo Sicut testant ꝓphe. et ꝓ hanc doctrinaz ad me traheremi. Hiere.xxxj. Nō docebit vltra vnusq;q; ꝓximū suum: et vir fratrē suū: dicens cognosce deū. quia oēs scient me a maiore eoꝝ vsq; ad minimū. Joelis.ij. Vbi nos habem⁹: dedit vob doctorē iustitie: vbi habet translatio. lxx. erūt oēs docibiles dei Esa.liij. Ponam vniuersos filios tuos doctos a dño. Joel.ij. Effundā de spū meo sup oēm carnē ꝛ ꝓpherabūt filij vestri ꝛ filie vestre. Sic ḡ in multis ꝓpheris scptum est. Si ergo vos nō trahiminī: vobis imputez. qz ⌊ois qui audiuit a patre⌋ Exꝑ planatio est ei⁹ qđ est: docibiles esse dei. vel trahi a patre. ḡa Ois qui audiuit auditu interiori: causato ab exteriori. Si eīm audiuissent auditu interiori ea que viderunt exterius ꝛ audiuerūt: tūc sciuissent qꝫ a patre oīa didicisset que fecit. Et hoc est qđ addit ⌊et didicit⌋ qz Interius oportet discere. et exterius audire. et generaliꝫ ꝓcipe. Esa.xxviij. Quē docebit sciam ꝛ quē intelligere faciet auditū ablactatus est a lacte: auulsus ab vberib⁹. Qui eīm ite rius ꝓcipere sciūt: nō infantiles doctrinā: sed q̄ loquitur spūs: illi audiunt a patre. Job.iij. Quasi furtiue suscepit auris mea venas susurrij eius. Job. xxxiij. Aprit aures viroꝝ: et erudiens instruit disciplinā vt auertat hoiem ab his que fecit: ꝛ liberet eū a superbia. Qui ḡ sic interi⁹ didicit ⌊venit ad me⌋ per fidei deuotionē. Sicut ḡ ōr Apoc.vl. Qui audit: dicat veni. Qui eīm audit patrē sic vocantē: oīa sua inuitat: ꝛ venit Ne credāt qꝫ exteri⁹ appareat pater vt homo docens: ideo subdit ⌊nō quia patrē vidit quisq;⌋ ꝓfecta comꝓhensionis visione ⌊nisi is⌋ filius ⌊qui a deo est⌋ ꝑ substantialē generationē ⌊hic⌋ cōsubstātialis exīs ⌊videt patrē⌋ Joan.j. Deū nemo vidit vnq;. Unigenit⁹ filiꝰ qui est in sinu patris ipe enarrauit. Matth.xj. Nemo nouit filiū nisi pater. et nemo nouit patrē nisi filiꝰ: et cui voluerit filius reuelare. Pater eīm trahens: nō exteri⁹ apparet: sed interi⁹ reuelans veritatem. Quānis tñ inuisibilis sit: tñ nemo credit veritatez in chīi dictis vel factis nisi ipse docuerit ⌊Amen amē dico vobis⌋ Cōfirmatio est ꝓpitatis ex dictis

Quasi diceret. Exq̄ eīm ego vidi patrē trahentē ꝛ revelantē: certū est omne qđ dico ⌊q̄ credit in me⌋ quia illū pater trahit ⌊habet vitam eternam⌋ Nunc in causa. et in futuro in effectu. Rhom.iij. Credenti in eū qui viuificauit mortuos: reputabit̄ fides ad iusticiā. Non ḡ discredatis ⌊ḡa ego sum panis vite⌋ exquo credentes in me viuificō. Sic ergo terminata est rnsio facta ad murmurātes.

Ego sum panis vite. Ipres vestri manducauerūt mānа in deserto ꝛ mortui sunt Hic est panis de celo descendens: vt siquis ex ipso manducauerit nō moriatur.

Hic est rnsio facta ad murmurationez. Habet aūt tres pagraphos. In quoꝝ Primo Panē vere vite distinguit a pane figurali. In Scō Manifestat hunc panem ꝓ originē ꝛ ꝓ opationem effectus ꝓprij. In Tertio Declarat eundē ꝓ veritatem suppositi ꝛ signati ꝓprij corporis sui. In primo bnā Tria dicit. Primo Ipse ē panis. ꝛ Qꝫ deficit ab ipso panis figuralis. et Qꝫ in ipso inuenit veritas oīm q̄ deficiūt in figura. Dicit ḡ ⌊Ego sum panis vite⌋ ḡa vere facio vite effectū. Dō vt melius intelligaꝫ Sciendū q̄ Panis q̄ vere panis est: panis est de frumēto. Et hic Quattuor facit vite opa Conseruat eīm vitam. Incorpaꝫ membris. Fortissime adhereat. et Inter grana ꝓter sue substātie puritatē nature magis conuenit. Et Primū chīo cōuenit. Secm aūt ei nō cōuenit. qz nos chīo (et non ipse nobis) incorpamur. Unī dictū est Augustino: Nō tu me mutabis in te ꝛc. In doctrī simile ē: ḡa ipse nobis vnit vt de Hilari⁹ nature sue assumpte vnitione. Joan.xvij. Ut sint vnū sicut tu pater in me: et ego in te: vt ꝛ ipsi in nobis sint in vnū consummati. Sic eīm adherem⁹ dño. Deut.iiij. Vos qui adheretis dño deo vestro viuitis vniuersi vsq; in ps̄entem diem. De puritate aūt substantie. j. Coꝝ.v. Unus panis vnū corpus multi sumus in chīsto Nō eīm secum est vnus panis: q̄ secū puritate non conuenit. Sic ḡ est panis vite: q̄ vitam sui spūs: q̄ toti viuificat suum corpus secum participamus. Ecci.xv. Libauit illum pane vite ꝛ intellectus ꝛc. ⌊Patres vestri⌋ Distinguit hunc panē a pane figurali. Et ideo ōr ⌊patres vestri⌋ non tā carne ḡz infidelitate ⌊manducauerunt manna⌋ qđ hūc panem figurauit: et nō intellexerunt ⌊et⌋ ideo ⌊mortui sunt in deserto⌋ vtraq; morte carnali ꝛ spirituali. Ps.lxxvij. Adhuc esce eoꝝ erant in ore ipsoꝝ: et ira dei ascēdit sup eos. Nūe.xj. Mortui sunt in sepulcris occupiscētie ⌊Hic est⌋ ver⁹ ⌊panis⌋ nō figuratiuus ⌊de celo⌋ trinitat⁹: nō aereo ⌊descēdēs⌋. j. Coꝝ.x. Panis quē frāgim⁹: nōne cōicatio corpis chīi est: Unī ver⁹ panis hic: ꝓponit figurali pani de celo trinitat⁹ descendēs. Sap.xvj. Paratū panē de celis parasti illis sine labore: habentē in se oē delectamentū ꝛ oēm sapozem suauitatis. Uer⁹ eīm panis ōr Quadrupl'r. Scz Veritate effect⁹ ꝑmi. et Veritate effectus sacramēti. et Veritate effectus nutrimēti. et Veritate formali.

Veritate effectus primi Sic filiꝰ dei ꝓpriū increa

tum: ōr verus panis. qz veritatē facit effectus: qui est coꝝ cōfortare. Hoc eīm qđ faciat panis: accepit a veritate prima. Ps.ciij. Panis coꝝ hois confirmet. Veritate aūt sacramenti panis: est panis sub quo cōtinet corpus chīi. Ille eīm veritatē continet sacramēti. et ideo Sacrm ōr veritat⁹. Et de hoc dicit. Hic est panis ver⁹ qui de celo descendit. De veritate aūt effectus nutrimēti: sic aliqñ gr̄a sacramentalis ōr panis: in his qui spūaliter manducāt panē chīi. qz Spūaliter manducans: vere mānducat. ḡa vere ad vitam reficit. Sacramentaliter aūt manducās: aliqñ istā non habet refectionē. sed aliqñ vt ōr Aug⁹ vsq; ad sacramenti ꝓceptionē manducat. et nō vsq; ad ꝓceptionē rei sacramental'. Unī Aug⁹. Ut qđ paras dentē ꝛ ventrē: crede ꝛ mānducasti. Joan.vj. Verba q̄ locutus sum spūs ꝛ vita sunt. hoc est: spūaliter accepta vita sūt. Panis aūt in Veritate forme panis: est panis quem dentib⁹ atterimus. q̄ corp⁹ vegetat ad vitā mortalē. Tribo ergo Veritatib⁹ ꝑmis: et maxime in ꝑmo sensu ōr b Hic est panis verus qui de celo: trinitat⁹ descendit. j. Coꝝ.xj. Accipiens panē benedixit ꝛ fregit: et dixit. Hoc est corp⁹ meū. Ps.lxvij. Parasti in dulcedine tua paupi deus ⌊vt siqs manducauerit ex ipso⌋ spūaliter: vt dicit glo. intus in corde intelligendo ꝛ amādo ⌊non moriaꝫ⌋ in morte eterna: q̄ntum est de vtute sacramēti. qz si ꝑ se auersus cadat a virtute sacramenti vt Judas: morietꝫ. qui nō ex defectu vegetatiōis sacramēti: sed ex peccato ꝓprio auersus est: mortuus est eternaliter. ḡa in spū corpus chīi vegetante nō remansit. Joan.vj. Sicut misit me viuens pater ꝛ ego viuo ꝓpter patrē. et q̄ manducat me ꝛ ipse viuet ꝓpter me.

Ego sum panis viu⁹ qui de celo descendi Siquis manducauerit ex hoc pane viuet in eternum.

Declarat b hunc panē a ꝓprio effectu Dicens ⌊Ego sum panis viuus⌋ hoc est: viuificans: a q̄ vita fluit in omnes sumentes ⌊qui de celo descendi⌋ A quo nō descendit nisi viuum. Celū eīm vite ꝓncipiū est vniuersis. ḡa oīa in celo viuunt et in celis est vita beata. Joā.v. Sicut pater habet vitā in semetipso: sic dedit ꝛ filio hre vitā in semetipso ⌊Siqs manducauerit ex hoc pane⌋ sacramentali ꝛ spūali mānducatiōe. ⌊viuet in eternū⌋ q̄ntum est de effectu panis mānducati. ḡa ille viuificat in eternū vita glorie. ḡa id qđ nunc in specie sacramēti gerim⁹ in gra: aliqñ rez veritate capiem⁹. Quia sicut nūc chīm sumim⁹ b inuisibiliꝫ in specie sacramenti: ita influet se nobis aliqñ in veritate dulcedinis sue detur. Sicut ōr btūs Dionysi⁹. Esa.lxvj. Ecce ego declinabo in vos sicut flumen pacis. et tangꝫ torrentez inūdantē gloriā gentū quā sugetis. Ps.xxxv. Inebriabunt ab vbertate dom⁹ tue: et in torrente voluptatis tue potabis eos. Lu.xxij. Ut edatis et bibatis sup mensam meā in regno meo.

Et panis quem ego dabo caro mea est: pro mundi vita.

Declarat hunc panem ꝓ significationē suppositi Que est Res ꝛ Sacramentū in eucharistie sacro. Dicens ⌊Et panis⌋ hoc est: signatum per panez ⌊quem ego⌋ vt summ⁹ sacerdos De q̄ in ps̄. cix. ōr. Tu es sacerdos in eternū sm ordinē melchisedech ⌊dabo⌋ ei spūaliter manducanti: supple ꝛ sacramentaliter mānducanti ⌊caro mea est⌋ latens sub specie panis. Seū.xuij. Occurrit ei rex Salē melchisedech offerens panem ꝛ vinum. Erat eīm sacerdos dei summi ⌊pro mūdi ꝓtor⁹⌋ vita ⌊sufficienter. Etsi nō efficienter efficit in q̄busdā: culpa ē eoꝝ. Matth.xxvj. et Mar.xuij. et Lu.xxij. Hoc est coꝝ pus meū qđ pro vobis tradet⁹. Hoc eīm sacramento nos sibi chīs vniuit. et sic spūi vite coniunxit: ve spū vite oēs viuificemur. Unum eīm corp⁹ vno spiritu chīi viuificat. j. Coꝝ.x. Unus panis vnū corp⁹ multi sum⁹ in chīsto. q̄ quot ex vno pane participamus. Sic ḡ de pane vite determinatū est.

Litigabant ergo Judei ad inuicem dicentes: Quomō potest hic nobis carnem suam dare ad manducandum?

Hic tangit̄ pars tertia: inducta contra litigium iudeoꝝ. Diuidit aūt in duas ꝑtes In q̄z. Prima tangit Judeoꝝ litigatio. In secūda aūt Litigij sedatio ꝑ sapientie rnsionem. In ꝑma Duo dicunt. Scz Lis. et Dēq̄ litigabant. Dicit ḡ ⌊Litigabāt⌋ quia murmuratio occulta iam in aptū ꝓruperat. Sicut ōr. ij. Timoc.iij. Mali homines ꝛ seductores ꝓficiūt in pei⁹ errantes ꝛ in errorē mittētes. Et sic occulta rebellio ad verba dñi: ꝓcessit ad litē aptam. Nō aūt poterat esse lis: nisi ex discordia. q̄a ex ipso discordabāt. Aliq̄ eīm deuoti: sermones ei⁹ reuerenter receperunt: q̄uis non intelligerent. ꝛ in mansuetudine expectauerūt: donec ipse sermones suos exponeret. Jaco.j. In mansuetudine suscipite ꝛ vbū insitū qđ potest saluare anīas vestras. Aliq̄ aūt sermonē impossibilē reputauerūt. et ideo murmurabant litigantes. Et bi maxime q̄ ꝓter ventr⁹ concupiscentiā seq̄bant. quia illis videbat ex hmone q̄ corpalem cibū vlter⁹ nollet exhibere. Jac.iij. Unī bella ꝛ lites in vobis Nōne ex cōcupiscentijs vestris: que militant in mēbris vestris. Litigabāt aūt in dei: ḡa ipsi semp fuerunt carnales: carnalia desiderantes. Unde etiam Ruth.xxj. dicūt. Anima nostra nauseat sup cibū hūc leuissimū: māna fastidientes. et flagrabant desiderio carniū. Ita ꝛ nūc celestem fastidientes: carnalē apetebāt. Litigabāt aūt ⌊ad inuicem⌋ Non cū Discipl'is vt Apostolis. q̄a illi ꝓter reuerentiā mgri apte ꝓtradicere nō audebāt. Unī Prouer.vj. ōr de apostata. Prauo corde machinat malū: et omni tēpore iurgia seminat. De discipulis aūt ōr Esaie.l. Erigit mane: mane erigit mihi aurē vt audiā eum tangꝫ magist⁹. ij Tim.ij. Noli vbis cōtendere: ad nihilū eīm valet nisi ad subuersionē audientiū. Proteru⁹ eīm ꝛ non discipulus est q̄ cōtradicit. Osee.iiij. Populus tuus sicut bi q̄ contradicunt sacerdoti. ꝛ corruet tecū ꝓpheta. ij. Tim.ij. Seruū dñi nō oportz litigare ⌊dicentes⌋ Ecce de quo litigabāt

⁊Nō potest hic⁊ Non querūt modū. ꝺa oēm modum sermonis illi⁹ reputant impossibile. Non attēdentes qꝺ dicit Eccl⁹.xviij. Nunqꝺ deo qcq̄ erit difficile. Lu j. Nō erit impossibile apud deum omne ⁹bū. Quō pōt⁊nobis dare carnē suam ad manducandū⁊ Quia carnaliby cogitationi⁹ pleni: arguēbant qꝺ si carnē dat de se: carnē abscindere oportet: ꝛ sic morīt. Etsi morīt: dare non pōt. qz mortuus nihil dat. Adhuc Humana caro non est mūda vel licita ad sumendū. et qꝺ nō congruit in cibū sumere: dare non poterat. Adhuc aūt Pauca sunt animalia que sue speciei carniby vescunt. Ergo innaturale est qꝺ nobis carnem suam det ad manducādū. Adhuc Inter feralia vicia ponit a phis carnes humanas comedere. Ergo inhumanū est qꝺ det nobis carnē suam ad manducandū. Iste carnales rōnes inter eos causam dederūt litigio. ⁊Lo⁊.ij. Animalis hō non pcipit ea q̄ sunt spiritus dei.

Dixit ergo eis Jesus: Amen amen dico vobis: Nisi māducaueritis carnem filij hominis et biberitis eius sanguinem: non habebitis vitam in vobis.

Contra litigium: sapientie opponit responsum. Diuidit aūt tota pars in Duas partes. In quarū Prima Plene ostendit effectū panis: quem pr⁹ dixit esse in seipso. In secunda ostendit qꝺ manna: qꝺ fuit hui⁹ panis figura: deficiebat ab eodē effectu: qui est in isto pane. In ꝓmo Tria dicit. In q̄rum Primo cōfirmat que dixerat. In secūdo Veritatis dicti sui causam cōuenientem assignat. In tertio aūt Inducit causam cause: qua totū sermonē ꝓbat. In ꝓma aūt in qua cōfirmat que dixerat Quattuor facit. Scz. Confirmat p negationē. Lō sequentiā sermonis manifestat per affirmationez. Propositū cōcludit per vitam: q̄ ex vivifico suo ē corpore. Potentiā ad vite resurrectionē talib⁹ esse declarat. Mm Dicit ḡ⁊Amen amen dico vobis⁊ hoc est: Vere Vere dico vobis. qꝺ z Veritate pfigurati⁹. et Veritate diuia signo. Prefigurabat enī in leg:: cibās eos signo huius panis: p eorum exitij corp⁹: quo ad patriam tendebant. Qꝺ figurabat qꝺ cibo panis eucharistie cibandi essent: p rēpus huius exitij: q̄ ad patriam celestem tēdimus. Veritate aūt diuina dicit: qꝺ ipse est vnigenitus: q̄ est in sinu patris: cui⁹ oia verba cum reuerētia sūt accipienda⁊ Nisi manducaueritis⁊ Hoc est: si nō māducaueritis⁊carnē filij hois⁊ qz qꝺ carnē habet manducabilem in sacramēto: hoc est in hoc: qꝺ est filius hois⁊et nisi biberitz eius sanguinem⁊ Hoc est Consequtia. Et fundat in hoc qꝺ non est nisi vnū vite ꝓncipiū: quo ea que vni⁹ generis sūt vivificant. Scda aūt ꝓpositio est qꝺ oportet ꝓncipium vite z forme z cōnaturale esse his q̄ vivificant. Tertia ꝓpositio est qꝺ oportet vnūquodq̄ ꝓncipio: oēs qui participant vitam ipsius. Cū ergo filius dei: qui vitam habet in semetipso: sit vite ꝓncipium: Per carnem aūt assumptam sit connaturalis nobis: nec sibi possumus vniri nisi per carnis sue manducationē: qua sibi incorpamur: Sequit qꝺ necessario Nisi māducaueritz carnē filij hominis z biberitz eius sanguinē: qꝺ nō habebitis vitam in vob⁹. que non habet in vobis nisi principiū vite sit in vobis. Hec ergo est Consequtia. et necessaria. et ideo cōpescat litigantes. Dicit ḡ⁊Nisi māducaueritis carnem⁊ vivificam ad vitā gre z glie⁊filij hois⁊ q̄ ex bonie habet carnem: et vite principium a patre celesti. Exod.xij. Comedetz carnes assas igni. Num xj. Sanctificamini: cras cū comederis carnes. hoc est in futuro. Job.xxxj. Si non dixerūt viri tabernaculi mei: qs det de carnibus eius vt saturemur. Viri tabernaculi chīi: oēs sancti patriarche z ꝓphete fuerunt: q̄ oēs in spū sanctitatē corpis chīi desiderabant⁊z biberitz eius sanguinem⁊ Quia sicut carne accipit vivificū reparatiuū spūal' z diuīe vite in nob depdite Jta per sanguinem accipit Intimor ꝓpitio: et Emundatio contra omnē feditatē impedientem. Heb.ix. Sine sanguinis effusiōe nō fit emūdatio. Exo.xij. Sanguine agni linient vtrūq; ostij postem. Ostium aūt quo tota vita voluit: z mouet ad introitus et exitū: est cor. In quo duo postes sunt Intellect⁹ et Affectus. Intellect⁹ linit fide sanguis. Affectus aūt dilectione sanguinis eiusdem. Heb.ix. Per pp̄riū sanguinē introiuit semel in sancta re et. inuen.⁊nō habebitis⁊nec vos nec alij⁊vitam⁊boc ē pign⁹ vite gre z glorie⁊in vobis⁊ Causa hui⁹ dr Joan.,. In ipso vita erat. Et ideo q̄ in ipso nō est z in quo ipse non est: nō habet vitam: p causam vite et pignus. Et ideo pignus vite vocat eucharistia a beato Greg. Joan.x. Ego veni vt vitā habeant ⁊c. Deut.iiij. Vos q̄ adheretis dño viuitis vniuersi. Adheret aūt deo qui dño incorporatur. Querit aūt ꝺ Utz intelligat istud de Spūali manducatione: vel Sacramentali. Si de Spūali. Contra hoc videtur. quia Paruuli spūali manducatione non manducant p fidem z dilectionē: cum ⁹tutes non habeant in vsu: sed in munere: z tamen vitam habent in semetipsis. Si aūt de Sacramētali intelligit manducatione: tunc nō videtur verum. qꝺ multi sacramentaliter nō manducant: z tamen habent vitam in seipsis. Ad hoc nō est difficile respōdere. Dicendum ergo est Qꝺ Spiritual' manducatio est per quam chīo incorpamur. Et Sacramentalis manducatio non facit hoc nisi cum Spūali. Et sic dicit Apl'us. j. Lozin.x. Qꝺ patres nostri oēs eandem escam spūalem manducauerunt: et oēs eundem potum spūalem biberunt. Bibebant aūt de spirituali consequente eos petra. Petra autem erat christus Qꝺ aūt obijcit de Paruulis: pōt dici Qꝺ sicut paruuli habent fidem z dilectionem non in vsu sed in munere: Jta habent etiam christi incorporationē z nihil sequitur incōueniēs. Si aūt queritur Quare Spūalis manducatio dicit manducatio: et Per quas similitudines a corporali hoc nomen transfert manducatione: Dicēdū qꝺ in Corporali manducatione sunt Ser. a quibꝰ transfert ad spūalem māducationem. Quoz Primum est Attritio cibi. Quod natura ideo facit qꝺ vnumquodq̄ a qualibet minima parte sugi possit id quod est conueniens in cibo. Secundum est

Deglutitio. Tertiū est Digestio. Quartū est Punctio (al's purificatio) Quintū ē Ad mēbra delatio. et Sextū est Unio qua vnitur mēbris et corpe efficit. Attritio autem est Frequēs reditio mandibulaz z oris sup idem. Qui fit̄ in Spirituali manducatione frequens reditus mentis et rationis sup cibum spūalem. Ut bene dijudicetur Quid A quo: z In quo affectu: et Propter qd accipit. j. Lor.xj. Judiciū sibi manducat z bibit: nō dijudicans corp⁹ dñi. Et ibidē. Probet aūt seipm homo et sic de pane illo edat z de calice bibat. Deglutitio aūt est in insumptiōe cibi Jta qꝺ cibus sit in manducante. Et sic in spūali manducatione cauendū est: Ne manducans extra cibū remaneat p infidelitatē vel dissensum. Nec qꝺ cibus remaneat extra ipsum p gratie ꝓuationē. Joan.vj. Qui manducat carnem meā et bibit sanguinem meū in me manet z ego in eo. Digestio aūt que est separatio puri ab Impuro: Tota refert ad comedētē. quia In cibo isto nihil est impurum Sed impurum ⁹tingens etiā in comedente impedit nutrimentū: et tūc oportet qꝺ humor malus digeratur z ejiciat. Hiere.xv Si separaueris purum a vili quasi os meū eris. De suctione aūt qua interius per venas nutrimentuz sugit maxime est attendendū. quia Illa ꝓficit desiderio incorpandi in christo. quo desiderio ipm in nos trahamus. et nos in ipsum. Esa.lxvj. Declinabo in vos quasi flumen pacis. et quasi torrentem inundantem gloriam gentiū quam sugetz. Et Jbidem. Ut sugatis z repleamini ab vberibus consolationis eius: vt mulgeatis et delitijs affluatis ab oīmoda gloria eius. Delatio aūt ad mēbra spūaliter perficitur: quando cibus iste singulis virtutibus cordis imittitur. Ut in Ratiōe: sit claritas lucis. in Voluntate feruor dilectiōis. in Memoria conseruatio meditatiōis absq; oblitione. in Locupibili desiderium boni. in Irascibili dedignatio peccati. in Sensibili imaginatio exempli. in Tota anima dulcedo spiritualis cibi. Sap. vij. Per nationes in animas sanctas se transfert. amicos dei et ꝓpheras constituit. Sic in omnib⁹ interioribus suis ifusus fuit: q̄ dixit pſ. lxij. Sic adipe z pinguedine repleatur anima mea: et labijs exultationis laudabit os meū. Esa.lv. Audite audiētes me z comedite bonum z delectabit in crassitudine anima vestra. Unio aūt perfit in hoc qꝺ christo vnimur: z spū eius vivificamur. quia Iste cibus non mutat in nos. sed nos in ipsum z meliores efficimur. Joan.xvij. Tu in me z ego in eis vt sint in vnum consummati. j. Lozinth. vj. Qui adheret deo vn⁹ spiritus est. Sic per cibum sacramēti etiam nos noua efficimur cōspersio. j. Lozinth. v. Ut sitis noua cōspersio sicut estis azymi. Sed tunc querit Quare ad istam manducationē oportuit addere de spirituali potu: Ad hoc dicendū qꝺ cibo sine potu esse non potest Quinq; enī facit potus conueniēs in corpe sine quibus non pficitur cibi operatio. Nec autem quinq; sunt: quia Lauat sordida ne cum cibo cōmisceantur. Secundū quia Extinguit incensa. Tertiū qz Hūectat arida vt cibo ꝓparentur Quartum est quia Lubricat aspera vt p ea cibus

Dd

mouetur. Quintum est qꝺ Subtiliat grossa in cibo et membris: vt facile penetrent z penetrent.

Hec autem quinq; Sanguini christi spiritualiter conueniūt. Dicenī Lauat omnia sordida: p hoc qꝺ est sanguis expiatiōis. Apocal'.vij. Lauant stolas suas in sanguine agni. Extinguit incensa: p hoc qꝺ est sanguis redemptionis: redimens nos a peccati incendijs z concupiscentie. Heb.xij. Accessistis ad sanguinis aspersionem melius loquentem q̄z Abel. quia sanguis Abel clamauit vindictam. Christi aūt sanguis clamat redemptionē z remissionem. Dicit qui Humectat arida: per hoc qꝺ ē sanguis pietatis. quia omni pietate maior fuit qꝺ sic sanguinem suum non cūcti fudit pro nobis: sed etiam infudit nobis. Sic enī omne cor ad pietatē deductur z ariditatē amittit. Sic dicitur Lu.xxij. qꝺ factus est sudor eius quasi gutte sanguinis decurrentis in terram: vt sez cor tuum terrenū curre re faciat. Lubricat aūt aspera z ad lenitatem adducit: per hoc qꝺ est sanguis agni mansueti. j. Petri. j. Non corruptibilibꝰ auro vel argēto redempti estz de vana vestra conuersatione paterne traditionis: sed preciosо sanguine agni tanq̄z immaculati christi. Subtiliat autem grossa per hoc qꝺ est sanguis sacramenti. Sic enī inducit ad subtilitatem intellige spiritualis. Et sic vocat sanguis testamenti quo spiritualia confirmantur. Zach.ix. Tu vo in sanguine testamenti tui emisisti vinctos de lacu. in quo non est aqua. Hac ergo de causa tangit de potu sanguinis.

Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinē: habet vitam eternaz: et ego resuscitabo eū in nouissimo die.

Hoc quod ħ dicit vim Cōclusionis habet. Inferrur enī: si destruatur consequens antecedentis consequentie sic. Si nō manducaueritis carnem filij hominis: non habebitis vitaz in vobis. Ergo Si vitam habetis in vobis: manducabitis carnē filij hois. Et quia causa immediata: est: carnis māducatio. Tunc conuertitur ꝓpositio Qꝺ si manducabitis carnem habebitis vitam. Non enim ponit ħ aliquam Consequentiaz: nisi eam que est cause ad effectum: et econuerso. Et hoc est ergo quod dicit⁊Qui manducat meam carnem⁊ q̄ pignus est vite et principium. quia in carne est deitas que vivificat. Exodi.xij. Caput cum pedibus z intestinis vorabitis: et siquid residuum fuerit: combu retis igni⁊et bibit⁊spirituali potu⁊meum sanguinem⁊ Cantico ꝓ .v. Comedite amici z bibite et inebriamini charissimi. Matthei.xx. Poteritis bibere calicem quem bibiturus sum. j. Lozinth.xj Probet autem seipsum homo ⁊c.⁊habet vitaz eternam⁊ quia habet principium vivificans in eternum. Hic est fructus ligni vite in medio paradisi. hoc est: in medio ecclesie. Bene. ij. Prouerbio ꝓ iij. Lignum vite est bis qui apprehenderint eam et qui tenuerint eam beati. Apocal'. ij. Dabo ei edere ō. lig̃ vite qō ē in paradiso ōi mei⁊Et ego resuscita-

bo eum in nouissimo die.] Quartū ē Jn quo tangit Qꝝ ex ipo habeꝫ potētia ad vite resurrectiōne. Quia sicut christus virtute in se latētis diuinitatis resurrexit, ita oēs q̄ in chō resurgūt virtute illi⁹ principij viuifici in se latētis resurgere habēt. Virtute enī illius t destruit mors t fit resurrectio Apoca.xx. Btūs t scūs q̄ habet ptē in resurrectione prima. Jn his secūda mors ptātē nō habet. Et ꝙuis alij resurgāt: nō t̄n resurgūt ad vitā sed ad mortem. Ps.j. Nō resurgūt impij in iudicio. tē. ij. Macha. vij. Potius est ab hoibꝫ morti deditos spem expectare a deo iterū resuscitādos, ubi aūt resurrectio ad vitaz nō erit.

DD **Caro eī mea vere est cib⁹: et sanguis me⁹ vere est potus. Qui māducat meā carnē: t bibit meū sanguinem: in me manet t ego in illo**

Hic tāgit dictorū verā causam. Dicit aūt Duo. Sc̄z Qꝝ caro christi ē vite ciby. t Qꝝ p carnis sue manducatiōem hō manet in ipō in quo est fons vite ꝑpetue Dicē ḡ. [Caro eī mea] vnita deitati [vere est cibus.] Ciby enī in ꝓpitate cibi: facit id quod cibus accepit facere in prima causa que fecit ipm esse cibū. Hoc autē est vegetare ad vitā. Sed hec est Vita verissima que ꝑme vite est simillima. Et hec est vita gratie t glorie. Et ideo verissime cibus iste vegetat ad vitā diuinā que est gratie t glorie. Hic enī cibus maxime habet ratiōem ciboruz. eo q̄ nihil est in ipo impur. [Et] similiter dicit. [sanguis meus] tor⁹ pur⁹ [vere est potus] Esa.xxv. Faciet dns ī monte h: oiby gentiby pinguium pinguiū, puriū vindemie: puriū medullatorū pinguiū: t vindemie defecate. Et ideo vere ciby est t pot⁹: qz nihil habz admixtū de ꝛrio. Exq̄ sic est q̄ iste ciby trāsmutat ad se eū q̄ sumit illū: tunc ꝙsequent. [Qui māducat meā carnē] vt spūalem cibū Matth.xxvj. Accipite t comedite h est corp⁹ meū. Ps.xxij. Parasti in ꝙspectu meo mēsaz aduersus eos q̄ tribulāt me [t bibit sanguinē meū.] vt spūalem potū. Matth.xxvj. Hic est sanguis noui testamēti q̄ p multis effundet. Exā.vij. Dignū dilecto meo ad potādū: labijsq; t dēti by ad ruminādū. Hic ḡ tal [in me manet] p Jncorporatiōem fidei: t deuotiōis: t charitat, qbꝫ fit spūalis māducatio. t a spū meo vitificat et vegetat. Eph.iij. Donec occurram⁹ oēs in virū pfectū ī mēsuram etatis t plenitudis chri.). Eoī.xij. Vos estis corp⁹ chri t mēbra de mēbro [t ego in eo] p gre inhabitatiōem. t sicut vite ꝓncipiū: est in vitificat. Jo.xiij. Ad eū veniem⁹ tē.). Jo. iij. De⁹ charitas ē tē. Sacm enī eucharistie est sacramētū charitatis et vniōis. Hoc ḡ est qd dicit.

RR **Sicut misit me viuēs pater: t ego viuo ꝓpter patrē. t qui māducat me et ipe viuet ꝓpter me.**

Hic tangit causam cause que est principiū t cā prime vite: in qua stat omnis intellectus. t nihil vltra querit. Et p illud tota soluitur lis iudeoruz. Est autem contextio ex triby. Primum est q̄ dicit [Sicut misit me] ad mundū viuificādū et saluandū [viuens pater] Sic eī misit q̄ vite ois causa: est in meipso p ipm. j. Tim. vl. Qui sol⁹ habet immortalitatē. Apocal.iiij. Dabant gloriam t honorē sedenti sup thronū viuenti in secula seculoz. [Et ego viuo ꝓpter patrem] quia ab ipo habeo diuinitatē q̄ est vite ꝓncipiū. qz ꝓpositio ꝓter: que ponit h: notat ꝓncipiū qđ est in habitudine cause efficientis vel q̄si efficiens: t nō in habitudine cause finalis. Apoca.j. Ego sum ꝑm⁹ t nouissim⁹: viuens t fui mortuus. Et ecce sum viuens in secula seculoz: et habeo claues mortis t inferni. Rhom. vj. Chr̄s resurgēs ex mortuis iam nō moritur. [Et qui māducat me] māducatione spūali. q̄ dicta est: q̄a ille mihi incorporat t a spū meo vitificat. Nō eī est aliq̄ mēbrū chri qđ nō viuat spū chri: vt dr Aug⁹. Joan.xj. Ego sum resurrectio t vita tē. [et ipse viuet ꝓpter me] h: vita gratie. et in futuro vita glorie. Et ꝓpositio ꝓter: itez denotat causam efficientē. Bal.ij. Viuo ego iam nō ego: viuit vo in me chr̄s. Qꝝ aūt nūc viuo: in fide viuo filij dei. qui dilexit me. t tradidit semetipm p me: vt s. me a morte liberaret. et tradidit semetipm mihi vt in me esset eterne vite ꝓncipium. Col.iij. Vita nostra abscondita est cum chr̄o in deo. cū aūt apparuerit chr̄s tē. Sap. v. Justi in ꝑpetuū viuēt t apud dīm ē merces eoz. Hoc est ḡ quod intendit.

Hic est panis qui de celo descēdit: non sicut manducauerunt patres vestri manna t mortui sunt. Qui māducat hunc panem viuet in eternum.

SS Tangit h distinctionē istius panis ab antiq̄ huius panis figura. Dicit aūt Tria que pficiūt distinctionem Sc̄z. Verā originē: cū dicit [Hic est panis verus] in quo t vera t pura est refectio [qui de celo] non aereo: sed de celo trinitatis descendit tanq̄ ab esse t loco ꝑpetue vite. vbi vita oīm est et nemo moritur. Osee.xiij. Cōuertent sedentes in vmbra eius: viuēt tritico. Et germinabūt quasi vinea. memoriale eius quasi vinū libani. Hic est adeps tritici in quo nihil est impurum: quo omnes illud participantes viuunt: et in gaudio spūs germinabunt: et in memoria habent gaudium vini libani: quod de monte candoris eterni exoritur. [Hic] ergo [panis] viuificus [de celo descendit] per carnis assumptionez visibilis aparens: factus est panis hominū qui prius fuit panis angelorum. [Non] autem descendit de celo aereo: neq; est panis [sicut patres vestri manna] hoc est: panem de celo aereo [manducauerunt] coz poraliter manducantes: et sacramentum future significationis non intelligētes. sicut nec vos in pane vobis exhibito spiritualē intellectum habetis. Et ideo illi patres vestri sunt non carne solum: sed etiā carnalis sensus t infidelitatis imitatione. De illis enī dicit in Psal. lxxvij. Adhuc esce eorum erant in ore ipsorum tē. [et mortui sunt] in deserto ꝓpter liītes t murmurationes quas mouerūt cōtra dīm.

Nume.xiiij. Nō videbūt terrā pro qua iurauī patribꝫ eoz. nec q̄sq̄ qui detraxerūt mihi intuebit eā. Ps.xciij. Quibus iurauī in ira mea tē. Et hec est Laura ammonitio. (exq̄ enī. pbatū est q̄ p mandu cationē spūalez habeāt eterne vite ꝓncipiū t pign⁹) q̄ caueant sibi ne ꝓpter incredulitatē amittant sīe illi amiserunt. [Qui aūt manducat] spūali māducatiōe [hūc panē] sub q̄ corpus meū exhibeo [viuet in eternum] Nec vnq̄ mori poterit: habens vite ꝓncipiū in seipo in me (vt dr glosa) q̄ sum vita. Joan.xiiij. Ego sum via: veritas: t vita. Un Apoca.xix. Beati q̄ ad cenam nuptiarum agni vocati sunt.

Hec dixit in synagoga docens in Capharnaum.

TT Hic tangit Locū doctrine. ostendens q̄ solēnis erat locus, vbi multi erāt sapiētes t cōtradicere nō potuerūt: q̄uis aī murmurauerint t litigauerint Un dicit [Hec dixit in synagoga] in q̄ locus publicus erat docēdi. Joan.xviij. Ego sp docui in synagoga quo oēs iudei cōueniūt: t in abscondito locu⁹ sum nihil [docens] Docere est q̄n causa assignat eoz que dicunt: vt audiens cogat assentire Pbus. Signū t oino sciēti est posse docere. Ecci. xxiij. Adhuc doctrinā q̄si anūcanū effudā t enarrabo illā vsq; in longinquū [in capharnaū] q̄ fuit ciuitas solennis Galilee: ne credat in rure et in occulto factum fuisse. Ecci.xxiij. In ecclesijs altissimi apiet os suū: et in conspectu virtutis illius gloriabit. Ps.cvj. Exaltent eum in ecclia plebis: et in cathedra seniorū laudent illum.

Multi ergo audientes ex discipulis eius dixerūt: Durus est hic sermo: et q̄s potest eum audire

Hic incipit pars que est ō Scādalo discipulorū ꝓpter sermones auditos t nō intellectos. Et diuidit in ptes duas. In quaz Prima tāgit Discipulorū scandalū. In Scōa aūt tangit Discipulorum discretionē: p hoc q̄ q̄dam abierunt: q̄dam aūt pstiterūt. Jbi. Ex hoc multi discipulorū eius tē. Adhuc āt in ꝓximo hanc ptiū sē Tria. In q̄z Prio ponit Discipulorū scandalū. In Scōo Secatio scādali quantum debuit fieri. In tertio aūt Verbuz euāgeliste. In q̄ deꝑhendit q̄ chr̄s ꝛrure suc deitatis hoc scandalum in discipulis deprehendit: cum esset occultū. In ꝓmo horz Duo dicunt Quorum Primū est Qꝝ etiā discipuli scandalizabant. Secundū aūt De q̄ scādalizati sunt. Dicit ḡ [Multi ergo audientes] et ꝓter necessitatem cordis nō intelligētes [ex discipulis eius] q̄ min⁹ scādalizari debuerūt. Zu. ij. Ecce posit⁹ est hic in ruinam t in resurrectionē multoz in Israel: t in signū cui cōtradicet. [Dixerūt] ergo scandalizati. h est: turbati: [durus est hic sermo] hoc est: difficil. q̄a dicit q̄ nō est salus ad vitā: sine carnis eius manducatione Cū inhumanū sit t ferinū eius carnes comedere [et q̄s pōt eum audire:] ita q̄ fidem adhibeat ꝓmoni. Duz aūt putabāt ad intelligendum. Jnaudibile vo ad faciēdū. In sermone enī illo Quattuor esse arbitrabant. Sc̄z Jnhūanum Ferinum: Jmpossibile: et Nō diuinum. Jnhumanum q̄d ē, qz abominationē generabat carnē hūana dare ad manducādū. Ferinū q̄z q̄a hoc ferale est t nulli vtuti cōsonum: lacerare carnes crudas sue speciei t deuorare illas. qō nō faciūt nisi ad furiam t caninam famē redacti homies. Sicut dicitur Threñ. iiij. Man⁹ mulieꝝ misericordiū coxerunt filios suos: ad mensurā palmi: facti sūt eis in cibū in cōtritiōe filie populi mei. Falsum aūt t impossibile dicebant. qz nō ꝓsiderantes potentiā dei: putabāt q̄ absciss carnib t comest: ipse viu⁹ remanere nō posset. Et sic dare nō possz carnes suas Jndiuinū vo quia de⁹ ipse dixerat Beñ. ix. Sanguinē aniaz vestraz reqram de manu cūctaz bestiaz t de manu homis. Et noluit etiā q̄ sanguis biberet Leuit. vij. z. xj. Et ideo: t Deo t Rationi: t Nature: putabant hūc sermonē esse cōtrarium. Et ideo dicebant durū t inaudibile homini

Sciens aūt Jesus apud semetipsum: quia murmurarent de hoc discipuli eius:

Hic tangit rūsio ad scandalū hoc sedanduz. Et habet Quattuor ptes. In quaz Prima ostendit euangelista Perfectionē eius qui dixit sermonem Jn Scōa Nunc sermonē facit esse credibilez. Jn Tertia Sermonis dat q̄ndam explanationē. Jn quarta aūt Jnter audientes facit discretionē. Dicit ḡ [Sciens aūt Jesus] p vtutē diuinitatis q̄ sola nouit cogitatiōes t intentiones cordiū. Heb. iiij. Discretor cogitationuz t intentionum cordis. Ps.xxxij. Qui finxit sigillatim corda eoz [apud semetipsum] nullo nunciāte. Joā.ij. Non erat ei necesse vt q̄s testimoniū ferret de homie. Ipe enī nouit quid esset in homine [qz murmurauerūt de hoc] occulte [discipuli] Prouer.j. Despectis omne cōsiliū meū t increpatiōes meas neglexistis.

Dixit eis. Hoc vos scādalizat: Si ergo videritis filiuz hois ascēdentem vbi erat prius.

UU Ecce secundū Jn q̄ Duo facit. Jnfirmitatē icrepat. et Sermonez oēm facit credibilem. Dicit ḡ [Hoc vos scādalizat:] Jnterrogative. Et ē Jntergratio nota increpatiōis. Actt di. Erubescat ifirmitatē fidei vestre: q̄bꝫ tot secreta mystica dissertui. Mar.iiij. Seorsū aūt oia discipul' disseruit. q̄a p tot expimenta miraculoz potētiā mee diuinitat' ostēdi. Joā.ij. Hoc initiū sig̃oz fecit Ies⁹ coram discipulis suis t manifestauit gl'iam suā: q̄bꝫ tot mōdis veritatē cōsilij eterni reuelauit. Jo.viij. Oia q̄ cunq; audiui a patre meo nota feci vobis. Adhuc Hoc dicit: quod pre oibus amorē meū ad vos ostendit: et vos mihi: t me vobis vnit: vos scandalizat: quod pot⁹ ad incōpabilem dilectionem vos debet astringere. Ps.cviij. Pro eo vt me diligerēt detrahebāt mihi. Querit aūt. Cū dns docuerit Mat.xviij. multū cauēdū esse a scādalo ifirmoz: q̄re mō occasionē pstitit scandalo? Ad hoc dicendum q̄ Aliq̄n causa datur scandalo directe Sc̄z

Oñ aliqs dicto vel facto minꝰ recto q̄ztū est de se: dat causam ruine. Esa.iij. Et corruit ꝓlus vir ad vir: vnusq̄sq; ad ꝓximū suū. Et hoc scandalū nullo modo est faciendū. qz fieri nō pōt sine mortali pcō. Aliqñ aūt ꝓximus accipit occasionē scādali z ruine: Non a dicto vel facto qō videt: sed potius a dispositiōe quā habet in se malā. que ꝓtraria est dicto vel facto recto qō videt in alio Sicut pharisei, ꝓter carnalē itellectū legis z nature: z amorē suaꝝ traditionū: scādalizabant circa verba veritatis Matth.xv. Scis qz pharisei audito hoc ꝙbo scandō.sunt. Et ñdit dñs. Sinite eos: ceci sunt et duces cecoꝝ. Et hoc scandalū qz est in patiēte z nō in docēte: nō impedit doctrinā veritatis. Et tale est scandalū: quo hic discipuli sunt scādalizati Et hoc q̄dem sedak. sed doctrina veritatis, ꝓter hoc nō dimittak. Hoc em̄ scādalū vertit in icrepationē. Esa. viij. Erit in lapidē offensionis z in petrā scandali
XX duabꝰ domibꝰ israel. Si q̄ videritz Facit Lredulitatē sermōis Uel: Lreabile esse qō dixit Dicēs Si ergo videritis oculis cordis z corporis filiū hois in ꝑsona, ascēdentē localiter sm humanū naturā, ybi in dextra patris erat ab eterno, prius q̄z carnē assumeret z sumēdo visibilis appareret. Et locutio est defectiua. Et sic supplēda Si ergo videritis ascendentē patri coequalē esse itelligetis. z sermonē suū esse in prāte q̄ oīa cōpleat q̄ dicit. Ascensio em̄ chr̄i ostendit Dignitatē Potestatē z Ad patrē oīno ꝓformē volūtatē. Dignitas attendit qz ad equalitatē patris in natura hūana quā suscepit ascēdit. Coloss.iij. Ubi chr̄s est i dextera dei sedēs. Potestas aūt qz z oīa subiecit: z de omnib⁹ triūphauit mūdo z morte z inferno. Ps.lxvij. Iter facite ei q̄ ascēdit sup occasum. dñs nomen illi. Dñs aūt nomen est potestatꝭ vt dicit Ambro. Dñm aūt perfecte prātis se demōstrauit qñ sup occasuz hoc est ꝑ mortē z sup mortem ad patrē se eleuauit. Concordē etiā voluntatē ad patrē oñdit: qz discors volūtas a celo in infernū ꝓiecta est. Oīno aūt ꝓcors eius volūtas monstrata est qñ eū in dextera pater collocauit z oēs inimicos ei⁹ q̄ eū a pīe discordare dicebāt ꝓculcauit. Ps.cix. Dixit dñs dño meo sede zc. Un Joā. xvj. dr Qꝫ spūs veritatꝭ arguet mundū de pctis z de iudicio z de iustitia. Et singulos subiūgit rōnes. De pctō q̄dem qz nō crediderūt in me qō anonomastice pctm̄ est. cū tot miraculos argumēt z ꝑ tot modos miracla faciēdi, pbaueri q̄ ex ꝓpria prāte nature miracula fecerī z ipi tñ nō crediderūt. De iudicio vero qz in ꝑ q̄ me iudicauerūt dānantes ad mortē: iam ꝓnceps mūdi iudicat⁹ est. Et sic patz q̄ meū qō ab eis sustinui iudiciū nō fuit malefactoris. sz redēptoris q̄ dānari nō debuit. De iustitia aūt qz ad patrē vado ꝑ ascēsionē Per quā patet q̄ nec dicto nec facto fallax vel iniustus fui. sed oīa ꝓbant esse consona veritati z iustitie z voluntati patris. q̄ regula est omnis dicti vel facti recti. quia aliter ꝑ dicta vel facta non ad patrem sed ad infernū iremꝰ. Sic ergo per hoc q̄ ascendit: oīa dicta z facta sua in rectitudine consistere probauit. vñ in Psal.xcij. cum dixisset: mirabilis in altis dñs: statum subiunxit: testimonia tua credibilia facta sunt nimis. Est ergo sensus littere Si ergo vos qui sensu vestro sermones meos auditis nō creditis. sed scādalū ruine in eis accipitis videritis oculis cordis z corporis filiū homis Ꝑ ꝑsonam istā diuinā que sub forma latet filij hominis ascendentē sua ꝓpria virtute. Ps.xx. Exaltare dñe in virtute tua: cant. z ps.xcē. Esa.lxiij. Quis est iste q̄ venit de Edom tinctis vestibꝰ de Bosra. Iste formosus in stola sua: gradiēs in multitudine fortitudinis sue, ybi in equalitate erat prius ab eterno. Tunc in quā cum hoc videritis: oculata fide, ꝓbabitis istos sermones esse dictos in potestate: et nō in infirmitate. Aug. j. Videntibꝰ illis eleuatus est: et nubes suscepit eū ab oculis eoꝝ. Et ibiō Lunꝫ intuerent in celum euntē illuz zc. Et hoc signatū est. iij. Reg. ij. Rē difficilem postulastꝭ zc. Acsi dicat. Qō nunc difficile esse putak tunc facile fiet z facile intelligek. Quia tūc data erit noticia virtutis et prātis mee q̄ oīa que nūc dico: dicta in potestate z nō in infirmitate credank z intelligent. Qꝫ sez in manducatione sacramenti dentes comedentiū non diuident carnes meas: sed formas sensibiles panis z vini. Nec ego mutaboz i naturā comedētiū. Sed mihi eos vnā. Et in spū meo viuificabo. Et comest⁹ viuus manebo. Et diuisis sacramenti formis: ego integer sanus manebo. Nec q̄cq̄z in his est abominabile vel ferinū. Sed totū sacramentaliter diuinū z salutifer. Et hoc est qō dicere intendit. Si aūt q̄rit Utrū ista ꝙba cōueniāt nature vel ꝑsone: Dicēdū q̄ cōueniūt ꝑsone in natura humana accepta. Nec em̄ rōne nature humane: ascēdit illuc vbi ꝑus fuit in eqlitate patrꝭ sm q̄ fuit eadem ꝑsona ab eterno. Malach.iij. Ego deꝰ z non mutor. Jn his em̄ q̄ assūpsit sicut dr Lbryc. z Nicena synodus: Nec cōmixtione passus: Neq; diuisionē: Neq; mutationē aliquaz sustinuit. Assūpsit em̄ qō nō erat: manēs qō erat. Ps.cj. Tu idē ipse es: z anni tui nō dc. Ad hanc aūt explanationē iducit hoc ꝑ quod dicit z sequit

Spūs est qui viuificat: caro nō ꝓdest quicq̄z Uerba q̄ ego locutus sum vobis: spūs z vita sunt.

Et dicit Duo Jn quoꝝ ꝓrio dicit Datorē intellectus ꝙboꝝ istoꝝ. Jn scdo dicit Jpm esse ꝙborū intellectū Dicit ḡ Spūs qui a pīe ꝓcedit: z a patre: qui me misit est q̄ viuificat oēs mihi adherētes: z vitalē tribuit intellectuz. Ezech.xxxvij. Jngressus est in ea spūs vite z vixerūt caro Jaūt hoc est: carnalis in ꝙbis istis intellectꝰ quē vos habetis non ꝓdest q̄cq̄z sed multū obest. qz vos venire ad me ꝑ fidem non ꝓmittit. Propter qō Joan.xvj. dicit. Expedit vobis vt ego vadam zc. Nisi em̄ subtrahak pīa infirmitatis (que corda vestra detinet: q̄ oīa dicta mea infirmitati attribuit) non veniet ad vos spūs virtutis: qui docet oīa esse dicta in potestate z virtute. ij. Cor. iij. Lra occidit. spiritus aūt viuificat. Matth.xvj. Caro z sanguis ñ reuelauit tibi zc. Verba que locut⁹ sum vobis ad veritatē vestrā ō sacro euchariſtie sunt ꝑ cām spūs z vita. Totū ei quod opak in sacro
ZZ ptās est spūs. et totꝰ sacramenti est vita. Quod qualiter sit verū. Notandū q̄ in Sacramēto sunt octo: que non sunt nisi in prāte diuini spūs. Jd em̄ qō in Sacramēto est Sacrm̄ tm̄: species est. siue accidēta: z forme panis z vini. Et hoc est Primū Jd aūt quod in Sacramēto: est res et Sacrm̄: est corpus chr̄i verū. Qō accepit in ṽgine: et Jn q̄ vigit in humane nature veritate. et Jn quo pependit in cruce. et Resurrexit in beatitudine. Tertiū autē Quod vocak Lontinētia corporis christi veri: sub specie sacramētali. Et sic Totꝰ chr̄s est sub forma panis. et Totus sub forma vini. z Totus sub q̄libet parte vtriusq; speciei. Quartū aūt Diuisio specieꝝ sacramentaliū. Ad quaꝝ diuisionē nō diuiditur corpꝰ chr̄i sed manet integrū z saluum. Quintum Sumptio corpis. qua immutabiliter corpꝰ chr̄i z impassibiliter se habet in oīb⁹ que sunt in illa sumptiōe. Sextum est: quod est in forma sacramenti. Que sit ab ore, plata sacerdotꝭ: eamē ex vi illa opak: qua a ṽbo, pceſſit increato. Septimū est Qꝫ forma non operat extra intētionē. Quia etiāsi in altari multe hostie essent. dūmodo circa eas non intēdit sacerdos opari: forma verboꝝ circa eas nihil opat. Occauū est Qꝫ hec forma diuisa sit indiuisibiliter: cū opatur ex totalitate sua circa sacramēti species. Nec aūt oīa per causam: non facit nisi spiritus diuinus opans in sacramēto. Speciem sacramenti: que in sacramēto videnk: sunt ibi sine omni subiecto. Et huius causa est. qa Jn q̄cūq; essent sicut in subiecto: illud afficerent z mutarēt et in illud ꝑ suas ꝓprietates ducerent. Corpus aūt chr̄i cum sit immutabile: talibꝰ accidentibꝰ affici ñ potest. et ideo in esse non possunt. Si autē essent in circūfuso aere: sicut q̄dam dixerunt: Tunc in illud ducerent: sicut in illud qō nutrirer cibando z potando. qō esset falsitas in sacramento veritatis. qa aer non cibat nec potat. Adhuc aūt Jn substantia panis z vini non sunt. quia substantia illa nō manet. et ideo relinquit q̄ in nullo sunt sicut in subiecto. Et hoc nō pōt cōferre accidentibꝰ nisi spūs diuinus ad cōpositionē sacrī. Cum em̄ corpꝰ passibile: inanimatū: materiale: transit substantiaē in suum altius. scz in corpus impassibile: animatū: gloriosū: diuinum: Conseqns est: vt id qō nō transit (sic species accidentales) ad minus ad ꝓprietatem substātie in hoc transeāt: q̄ per se existētia sint in sacramēto: Jta q̄ sapor z color sint in q̄ntitate. Quantitas in nullo. sed stans in seipsa remaneat. Et hoc q̄dez n diuinis valde frequens est q̄ Creature mutank i Uel ad vindicandū cōtra iniustos. Uel etiā ad cōsolandū ꝓpter bonos. Sicut patet in plagis egypti Jn quibus ignis in aqua ardebat. z aq̄ naturam extinctiuā z ṽtutem nō habuit. Jn filijs aūt israel ipm tormentū accepit ṽtutem consolationis. Un Sap.xvj. Creatura ei tibi creatori deseruiēs: exardescat in tormentuz aduersus iniustos: et leuior fit ad benefaciendū ꝑ bis q̄ in te cōfidunt. Jn corpe aūt chr̄i (qō est res z sacrm) hoc mirabile ē accipe: q̄uis ipm fuerit passibile qñ dedit in cena: et ipassibile sit hodie: et sp fuerit post resurrectionē: z cum ipm dederit vt cibum in sacramento. tñ nullā in sacramēto: vel tunc: vl postea sustinuit passionē. Nō

em̄ ibi exhibuit vt passibile vel non passibile. Sed vt Passibile exhibuit in cruce in redemptionē. Ut Impassibile i celo exhibet vt glorificatuū nostroꝝ corpoꝝ. Sed vt Spūalem cibū exhibet in sacramento. De exigentia aūt talis cibi non est vt panak. sed potiꝰ vt nos ad se z in se conuertat. Et in ꝑ saluak Ueritas nos spūaliter cibantis qa Spūaliter cibat: siue spūaliter siue sacramentaliter manduceā. Et ideo non exhibet in sacramēto corpus suum nisi in Ueritate substantie. et in Ueritate cibātis. Ad Ueritatē aūt substantie corpis christi: z ad Ueritatem cibationis: non exigit q̄ sit passibile vl impassibile. Et ideo nec actū passionis: nec actum impassibilitatis ibi exhibet. Sed in Ueritate substantie sue: exhibet ibi actū vere cibantis. Et hoc ē quod dixit supra. Caro mea vere est cibus: et sanguis meus vere est potus. Tertiū aūt erat Lon z z tinentia corpis chr̄i veri: sub specie sacramēti Que non est continentia loci. qa qō loco continet: illi ꝑncipium z medium z finis assignatur in loco. quod non potest fieri in corpore chr̄i sub forma sacramētali. Sed hec continētia ꝓficit ex duobus. Scz Ex continentia Signati sub signo. et Ex cōtinētia Locati in loco. Habet em̄ cū cōtinentia in loco: q̄ vere ꝑsentialiter corpus chr̄i est in speciebus illis: sic vere locatum pñtialiter corpus chr̄i est in loco. Et habet cum continentia signi sub signato q̄ sicut signatū significat in qualibet ꝓte signi totū: et in toto totum: Jta corpꝰ chr̄i verum: est in qualibet ꝓte speciei sacramentalis totum: et in toto totum. Circulus em̄ significat vinum: et totū vinuz signat in qualibet parte circuli: et totū signak in toto circulo. Sil⁹ fumus significat ignem. Ignis aūt in q̄libet parte fumi: totus integraliter significak. z totus integraliter signak in toto fumo. Et sic cōtinētia christi sub specie sacramenti: similitudinē trahit a duabus continentijs: Loci scz et Signi. Ā cōtinentia Loca habens veritatē pñtie sm substantiam. Sed Loca continentia deficit ab ea: in hoc q̄ locatū non totū: est sub loci qualibet parte. Cum continentia aūt Signi: conuenit in hoc: q̄ totum est sub toto: et totum sub qualibet parte. Sed signi continētia deficit ab ipso in hoc q̄ signum nō semp cōtinet significatum sm veritatem substātie z pñtie. Sed species sacramentales semp cōtinent totum chr̄m sm veritatē substātie z pñtie sue. Et ideo dixerūt antiq Qꝫ corpus chr̄i est in speciebus sacramētalibꝰ i loco: sicut deus est in loco: et non sicut corpora naturalia sunt in loco. Deus em̄ est in loco: ita q̄ in loco toto est totus: non inclusus. et in qualibet parte loci est totus: non inclusus. tñ est in loco z in q̄libet parte loci essentialiter: potentialiter: et ꝑsentialiter: Jta corpus chr̄i est in speciebus totum non inclusum in toto: ita q̄ etiam non sit extra. et in q̄libet parte speciei totum non inclusum. et tamen z in tota specie et in qualibet parte speciei est essentialiter: potētialiter: z ꝑsentialiter. Unde ipse dixit Luce. xxij. Accipite et diuidite inter vos Hoc est corpus meum. Qō verum non esset si in q̄libet forma panis diuisa z discipuli porrecta chr̄s nō fuiſz. Quar z z tū aūt diuisio est: Quia sz forme diuidank: tñ frangendo formas: non diuidit chr̄ist⁹. Et buꝰ causa

est.quia non afficiunt corpus christi spēs ille: sicut dicimus.sz id qđ p se ibi dividit est quantitas. et ad illā diuisionē diuidūt et color z sapor. Quāuis aūt fractura ad corpus chri nō prigat:tn signi ficat diuisionē que est in corpe mystico qđ é eccla Que tripartita est. Quedā eni ps eius triūphat in cel: iam vnita capiti p gloriā. Quedā aūt militat i terris vnita capiti p grām .Quedā autē purgat i penis:expectās capitis misericordiā. z tn vnita capiti p gratiā z spem certissimam. Et ideo etiā fracture fiūt tres: vt Una sit Laus p triūphante. Una aūt Intercessio p militāte. et Una Supplicatio p ea q purgat in p enis .Phil.ij. Ut in nomine Jesu oē genu flectat:z oīs lingua ꝓfiteat:qz dñs Jesus christus in dextera est dei patris :vnus :integer: laus brōrum:grā merentiū. z ꝑpriano liberādorū. In his fractōibꝫ speciex sacramentaliū antiq diuerūt exemplū de speculo. In q̄ qñ opponit rei alicui:tota imago illi⁹ repsentat in toto speculo et nihil ampli⁹. Etsi frangat speculū in multas pres tota imago in q̄libet pte fracture speculi repsentatur. Dederūt etiā qđam exemplū de anguilla vel serpēte Jn q̄ toto est vna aīa motiua z sensibilis. Etsi dividant in multas ptes: dicit Aug.q hec eadem aīa p sensum z motū manifestat in q̄libz pte diuisa. Et q̄uis ista exēpla deficiēta sint ad tām excellentiā:q̄ est in sacrāmēto:tn aliq mō impfecte declarāt christi sub sacro indivisibilitatem.

Un siquis dicat obijciēs. Si in q̄libz pte fracte hostie est totus christus: eo ꝙ indiuisus sit chr̄s. z ideo vbi est pars:ibi est totū. Ergo vbi est oculus ibi est man⁹.z vbi est pes ibi est caput. Illō ē Uel mōstruosum Uel cōmassatum. Patet ꝙ nō valet hmōi sophistica argumētatio. Quia iā dictū ē ꝙ corpus christi sub forma sacrāmēti nō est absolute sīc locatū i loco :sz in multis est sīc sīgnū i signo:licz in paucis sit ibi sīc in loco. Et ideo nō sequitur ꝙ vbi sit oculus ibi sit man⁹ :Sz pot⁹ ꝙ vbi significet oculus ibi significet er man⁹. Et b̄ est verum. q̄uis in illo signo sit essentialiter z potentialiter z psentialiter tot⁹ christ⁹ .Et hoc ideo est.qz sicut dicit Innocenti⁹ papa in lib.De Sacramētis Chr̄s p tria que sunt in ipo :inuenit in trib⁹ .Per hoc eni ꝙ est deus:est vbiqz in omni loco .Per b̄ autē ꝙ habet corpus hūanū:diuersis figurā mēbrorū distinctū:est i celo.Per hoc autē ꝙ est cibꝫ fidelium est in Sacro.Et ideo nō refert ad sacramēti ꝓtinentiā p hoc ꝙ habet corpus sub diuersitate figurarū in membris distinctū. qđ pbi vocant heterogeneū Sz fm ratōem cibi fidelium.Et ideo sicut q̄libet pars speciei sacramētalis:signū est cibi:ita chr̄s in q̄libz pte ꝓtinet vt cibꝫ.Et vlti⁹ ex illa ꝓpositōe nihil pōt inferri.qz species sacramēta les p similitudies corpales:spūalia signāt. Et b̄ quidē metaphorice habēt.Et metaphoricē aūt nō pōt aliqs arguere vltra similitudinē quā ponūt. qz peccatū est in pblematibꝫ.vt dicit in.ij. Topic. Sicut si dicā .Dominē esse platanum:sequit ꝙ hō ille sit long⁹ vel altus .Et nō sequit ꝙ homo ille sit arbor vel lignū .qz platan⁹ ponit similitudinē nō ad naturā sz ad statūrā. De ista aūt diuisione in sacrō ꝙ ad diuisionē speciex nō diuidit:dicit.j .Lozin.

j.Diuisus est chr̄s:Quasi dicat.Non diuisus est Exo.xij.Os non cōminuetis ex eo. Joan.xix.Non fregerunt eius crura.Et ibidē quia partiti sunt vestimenta mea.que signant species sacramētales q̄ bus vestitur corpus christi. Sed tunica incōsutilis que integritatem christi significat: integra z indiuisa pmāsit. Quintum aūt est Uera sumptio veri corporis christi sacramentalis:in qua corpus christi impassibile et immutabile pmanet.Quia in illa sumptione nec dentibus teritur nec digestione mutatur z coquit. Nec ad comendentis naturam mutat.quia sic perireт cū comedētis natura. Sed potius sumptione illa sumentib⁹ (vt dicit Hilarius)naturaliter(hoc est fm ꝓpriam naturalē substātiam)infundit.et in visceribꝫ eoꝝ infundit.Tādiu manens in eis q̄diu manent species sacramentales. Sed sic sumptum: nos sibi attrahit z nos in melius alterat:et nos sibi incorporat z vnit z vnificat vita spiritussancti Unde dictum est Augustino. Eresce z māducabis me.nec tu me mutabis in te:sicut cibum carnis tue.sed tu mutaberis in me. Jn eo aūt qui sacramētaliter māducat z indigne:a specie non transit in animaz.sed potius transit in celum.z non incorporat illum sibi:sed abijcit sicut Judam. Joan.xiij. Post buccellā intrauit in eum sathanas. Et hoc intendit Canticoꝝ.v. Comedite amici mei z bibite z inebriamini charissimi. Quia sicut ebrius non manet in se:sed mutat in vini virtutem:sic sumens illum cibum z potum:non in se manet.sed mutatur ad virtutem chr̄i. Hinc est qđ dicitur.iij. Reg.xix.ꝙ Helias ambulauit in fortitudine cibi sumpti ab angelo.et non in fortitudine propria vsqz ad montem dei Oreb. quia ipse mutatus fuerat ad cibi illius fortitudinem qui in isto cibo figuraliter significabat. Et hic est abus sacramenti illius. Sextum est Qđ est in forma istius sacramenti Que consistit in forma verborum christi Que verba super corpus quidem sunt ista: Hoc est corpus meum. Cōiunctio Enim: que interponit sic.Hoc est enim corpus meum: ponitur ad coniungendū oratiōnem cum p̄cedenti clausula que dixit.Accipite z comedite ex hoc oēs: hoc est enim corpus christi. Sed ipsa forma que operatur in sacramenti transsubstantiationē: non est nisi hoc quod dixit.Hoc est corpus meum. Et qđ p̄cedit cum dicit [Accipite] notat iniunctionem officij. quia tunc ipsi discipuli:et in eis omnes sacerdotes: acceperunt huius officij iniunctionem a christo.Q aūt dicit [Comedite]preceptum notat cōmunionis. quia sacerdos ex eodem cōmunicat et populus.Q aūt dicit [Ex hoc]partitionem notans: intelligit diuisionem que est in speciebus sacramenti. Et ꝙ addit [Omnes] notat ꝙ omnibus ad salutem: vnica hec sacramenti hostia sufficit.et nulli deficit in his que pertinent ad salutem Id autem quod sequit [Quod pro vobis tradetur in remissionem peccatorum] Hoc dicit propter sacramenti huius proprium effectum quem habuit per oblationem: quam christus quidem perfecit in cruce. Omnis autem sacerdos continue perficit in cōmemoratiōe quādo celebrat missam. Hec est ergo forma. Hoc est corpus meum.

sicut dictum est:q̄ opatur in pane trāssubstātiatiōnē Et hec nihil penitus operat in vino. Forma autem alia sanguinis est ista. Hic est calix sanguinis mei. Et similr Cōsecratio:que interponit est nota cōiunctionis hui⁹ orationis ad p̄cedentē. Et qđ sequitur [noui z eterni testamēti] nō est de forma. Sed notat hui⁹ sacramenti dignitatē. qz Nouū est z innouans:in Institutiōe: et Effectu innouatiōis: et Modo rit⁹ q̄ celebrāt. Testamentū aūt est: qa legatū vltime voluntatis christi ad passionē eunti. Eternū aūt ꝓtum ad cōsiliū eterne p̄destinatiōis in nostrā satisfactionē. Et in signū hui⁹ consiliū eterni ꝑfiguratū est añ legis sacramenta Heli.xiij.in oblatiōe Melchisedech: q̄ panē z vinū obtulit. Scōm aūt ordinē Melchisedech nouū sacerdotiū christi est institutū.sicut dr̄ Ps.cix. Tu es sacerdos in eternū sz ozd. Q aūt dr̄ [mysterii fidei] nō opatur trāssubstātiationē. Sed dicit fidei nre cōfirmationē:eoꝝ sicut dicit fides:qa p istud sacramentū tenemus in fidei vritate(que est vnio nri cū chr̄o: fm ꝙ in isto vnimur sacrāmēto) vt a spū chr̄i viuificemur:eodem spū viuentes in vita diuina quo ipse viuit.Et qđ addit [q̄ pro vobis z multis effundet] notat ꝙ sanguis chr̄i z sacerdotē mundat: z populū: Et multis q̄dem efficācer valet: oib⁹ aūt sufficienter [in remissionē pcōz:] quia iz oīa sacramēta aliq mō remissionē operāt pcōz:tn in oib⁹ ist⁹ ꝑse remissionem sanguis christi operatur. Iste sunt ergo forme que operantur transsubstātiationem. Et hec forma sanguinis nihil valeret super panez ꝓ nunciata. Sed q̄ritur Si totus chr̄s cum sanguine z anīa z diuinitate sub forma panis sit: q̄re assumit vinū z forma sanguis que dicit supra vinū. Ad qđ dicendū Q q̄uis totus chr̄s in corpe et sanguine z deitate sit sub specie panis:non tamē tot⁹ est ibi ex vi sacramenti.sed corpus soluz est ibi ex vi sacramēti.sed quia corpus nō est sine sanguine.et ꝓter naturalē vnionē ad aīam: est ibi anīa. et ꝓter vnionē anīe ad deitatem est ibi diuinitas. Et similr in calice ex vi sacramenti non est nisi sanguis. Sed quia sanguis vas est corp⁹:ideo oportet ꝙ sit ibi corpus. Et quia corpus nō est sine aīa: ideo est ibi anīa. Et qz anīa z corp⁹ nunq̄z sunt sine deitate assumente ea:ideo est ibi deitas. Et sic in vtroqz sz pane z vino est tot⁹ chr̄s. Si aūt adhuc qrat z dicat Q fm hoc verū sit ꝙ chr̄s totus integer sit in forma panis:et ideo superfluū videtur esse ꝙ fiat etiā sub forma vini.quia sub vna forma facere potest q̄cqd sub vtraqz forma facere poterit Ad qđ dicendū ꝙ Alia est gratia sacramentalis vt sacramentalis. et Alia gratia virtutis vt virtutis. Gratia eñ sacramentalis diuisim habet.z habita vna gratia sacramentali: nō ꝓter hoc habet alia. Sed in ꝟtutibus sic est:ꝙ habita vna: consequenter habet z alia. Et ideo cum sicut supra habitum est alia sit gratia cibi spūalis:et alia gratia pot⁹ spiritualis:ad hoc ꝙ pfectū sit spūale nutrimentum: oportet ꝙ vtraq; gratia ex vi sacramenti habeat.et ideo habita vna istaꝝ formaꝝ non est sufficientia: sed oportet vt habeat z alia. Nec tn ꝓter hoc sunt duo sacramenta.qa Ad vnum referunt: qđ est res contenta in sacramento z sacramētū.et hoc est corpus chr̄i.et Ad vnū finē referunt q̄ est pfectio spiritualis nutrimenti. Etsi q̄q; dicunt sacra: sicut dr̄ Greg. Perficiāt in nobis dñe tua sacramenta qđ continent: Hoc est ꝓter species diuersas: et non ꝓter diuersas res q̄ in sacramento cōtinent. Hoc est ergo qđ dicendū est de formis z speciebus ist⁹ sacramenti. Sicut eñ dicit Amb. Uerba hec q̄ dixit saluator ꝓcedunt a vbo increato:et in hac vba te, pferunt ab ore sacerdotū. Et ideo sicut vbū increatū habet mutare creaturas:ita in verbo creato verbum increatū mutat z transsubstantiat creaturas panis z vini in corpus z sanguinē chr̄i. Deb. j. Portās oīa vbo virtutis sue. Joā.j. Oīa ꝑipm facta sunt. Ps.c. Mutabis eos z mutabunt tc.

Septimū est ꝙ hec forma nō opatur nisi circa id quod intendit sacerdos. Et ideo si multe hostie sint in altari:et multe ampulle vini:tn nō transsubstantiant nisi ille circa quas intendit sacerdos. Et huius causa est. qz Sermo vt dicit Hilari⁹ ad intentionem dicentis est referendus .qa Sermo intentioni:et non intentio sermoni deseruit. Et aliter rideret cultum z negligētia fieret:si tot hostie consecrarent vi derent quorūt in eccla vel in altari ex negligētia vl ex dolo aliq̄n remanerēt. Nec eñ chr̄s aliū panem transsubstantiauit: nisi quez coram se habuit ordinatum ad discipulorū cōmunionem. Matth.xxvj. Accipiens panem gratias egit z fregit z dedit discipulis suis. Et similiter q̄uis forte plurimū vinuz esset in mensa: tn aliud nō mutauit in sanguinem q̄ qđ in calice habuit z discipulis exhibuit. sic ibidem legit. Et ideo etiam nunc:extra intentionem sacerdotis existens nihil cōsecratur. Ad hoc eñ sufficit ꝓrigere intentionē: qđ consecrat ad fidelium cōmunionē. Et similiter in hac hostia:illum panē benedixit quem discipulis porrigere intendit: z quem turbis apponi ꝓcepit. Et similr Matth.xxij. z Luce.ix. Octauū est ꝙ forma iz sit diuisa in dictiones et syllabas :tamen indiuisibiliter operatur. Et hoc ideo est. quia omnia referunt ad rem que est vna z indiuisa. Et ideo iz res illa ꝑ.put sub voce signatur: operatur in sacramento:tamē diuidunt operationes duarum formarū. Quia cū dicit: Hoc est corpus meum:super panem:est totum sacramētū ibi corporis:anteq̄z ꝓnuncieт Hic est sanguis meus Una illarum formarū non expeccat aliam sicut dixerunt antiqui. sed diuisim quelibet operatur sup corpus z sup sanguinem. Esa.lv. Verbum quod egredietur de ore meo:nō reuertetur ad me vacuum: sed faciet quecunqz volui et prosperabitur in his ad que misi illud. Luc.xxj. Celum z terra trāsibunt: verba aūt mea non transibunt. Transirent autem si sine effectu frustra ꝓnunciarent. Hec ergo sunt que in sacramento spiritussanctus operatur. Sicut eñ in vtero virginis carnem et sanguinem spūssanctus est operatus: Ita et in sacramento:spiritus diuinus operatur omne quod in sacramento est operādum. Et ideo dicit [Uerba que locutus sum vobis: spiritus et vita sunt] quia causa omnium que dixit: spiritus dei est. nec alius spiritus ista ꝑficere posset [Et vita] Uita aūt est in his vbis:fm ꝙ a spū opante ꝓcedunt: et nō fm ꝙ carnaliter sunt intellecta. Sunt aūt vita per effectum

quia vitā efficiunt p spiritū operantē in sacramento. Vita autem ista est acc⁹ diuini spūs .qz sicut b dixit. Spūs est qui viuificat. Per effectū autez vite est istud sacramentū .Ad fontem vite habens vnionē. Ad oīes riuos vite cōmunionē. Ad ipaz vitam amoris colligatōez. Ad aurozem vite viraz tis cōpaginē. Ad finē omniū viuoz acceptabilitatem. et In ipa vita mirabilē delectatōem. Et hi sūt ser effectus huius sacramēti. Fons autē vite v bum dei incarnatū est. a quo nobis fluit vera vita Psal. xxxv. Dūc apud te est fons vite zc. Zacha. xiij. Erit fons patēs domui Dauid. Joan. iiij. Fi et in eo fons aque saliens in vitā eternā. Huic autem fonti vite nos vnit hoc sacramentū. Per sumptionē enī tā sacramētalē qz spūalē ipe nobis vnit Per incorpatiōem v̄o nos vnimur sibi: sicut dic Hilarius in lib. de synodis. ix. Jo. xvj. Tu in me z ego in eis. vt sint in vnū ꝓsūmati. Et ibidē. Ut dilectio qua dilexisti me: in ipis sit. et ego ī ipis. Sic ergo hoc sacm est vnionis. Et hz vt dicit Aug⁹
F 3 mirabiles qsdā. Quatuor vniões. Est enī hec oblatio Una cū eo quod ꝓ nobis offert. Una cū offerēte. Una cū eo cui offert. z Una cū his ꝓ qbz offertur. Una qdē cū eo qō offert. qz nō iam multas hostias offerim⁹ sed vnā in omnibz signataz. Esa. j. Quo mihi multitudinē victimarū vrarum Heb. x. Per vnā hostiā ꝓsūmauit in ernū scrificatos. Et ibidē pax añ. Hic autē vnā offerēs in sempiternū hostiā. decetero sedet in dextera dei: exspectans donec ponant inimici ei⁹ scabellū pedū ei⁹. Sic ergo hec hostia in omnibz alijs hostijs signi ficata et intēta: fuit vnica. Et ab ipa acceptat qcūq; deo accepta est vel fuit. Et hoc Malach. j. figū est. Ubi dz de hostijs legi. Non est mihi voluntas i vobis. z munus nō suscipiā de manu vra. Ab ortu enī solis vsqz ad occasum magnū est nomen meū in gentibz. z in omni loco nomini meo offert oblatio mūda. Et vna est que in omni loco offert. Hec ergo est vna ꝑ oīb⁹ oblatōibz: accepta oblatio. Quicquid ergo offerimus: dūmodo istri vniat oblatōi: acceptū erit in oblatōe ista Ne autē refutet propt sacerdotē offerētē: est etiā vna cum offerēte. qz ipe est Sacerdos z Hostia. q seipz obtulit in ara crucis. Et nobis tradidit misteriū oblatōis. Nec respicit pz ad manus nras: sz ad manus ꝑmi offerētis z nobis ministeriū imponēs. Psal. xxxix. Holocaustum ꝑ pctō non postulasti: tunc dixi: ecce venio. vt faciā voluntatē tuā deus. Hoc est. Venio offerens meipm. quia hec est voluntas tua. Esa. liij. Oblat⁹ est qz ipe voluit Huius sacerdotis vicē agentes quādo offerim⁹ ipaz hostiā: ipe ī nobis offert. Sicut et Dañ. vij. significat. Ubi dicit: q in cōspectu ei⁹: Hoc est. antiqui dierū: obtulerunt eum. Omnis enī offerens: i sacerdotio christi offert. Et ideo sicut seipm pater refutare nō potest: ita nec hanc oblationē Joānis. x. Ego et pater vnum sumus. Et ad hanc vnitatem vocamur: Ut ad patrem reducamur: Et patri vniamur. Et ad principium a quo exiuimus recolligamur. Sic enim dicit Matth. xij. Qui non cōgregat mecum dispergit. Sic Psal. cv. Congrega nos de natiōibus vt confiteamur nomini scō tuo et gloziemur in laude tua. Hic est sinus Abrae: q
B 5 prima credendi via est: in quem omnes in christuz credentes reducti ꝓgregamur. Hoc sacrificium habet etiam vnionem cum his ꝓ quibus offert. hoc est: cum fidelibus. non tm in vniōe nature. sed etiam in spūs vivificantis societate. Heb. ij. Pueri cōicauerūt carni z sanguini. et ipse silr participauit eisdem. Et ibidem. Nusqz em angelos appbē. sed semen Abrae. app. Nostra aūt assumens: sua largitus est: in spūmsanctū nos socias. Nō significauit Joan. xx. qn de suo spū insufflauit discipulis et dixit. Accipite spūmsanctū Tunc nos spū suo vivificauit: et nos omnes sibi in eodem spū vniuit. Et sic de spū suo donauit nobis. Quod signatum est Nūc. xj. Ubi dicit ad Moysen. Tollā de spiritu tuo z dabo septuaginta viris. Sic ḡ z nos pro quibus hoc sacrificium offert: acceptamur in ipo.
D 5 Et sic dicit sacramentū Unionis. Est autē h sacramentū vocatū etiā Cōionis sacramentū qa cōmunicatiuū effectuū suoz: quia dat cōionem sanctorum. Sancti em cōicant sua omnia ex vno qō est christi participatio. Unde. j. Cor. x. Panis quez frangimus nōne participatio corpis christi est. j. Corinth. x. Unus panis vnū corpus multi sum⁹ q̄t⁹ quot ex vno pane participamus. Sicut em vnus panis qui materia est sacramenti istius: conficit ex multis granis: sibi per omnia intima sua cōicantibus mixtione: et vnius in alterz subintratione Ita corp⁹ christi verum: ex multis guttis sanguinis nostre nature in vtero gloriosissime virginis sumptz et sibi ꝑmixtis: est confectum. Et sic fideles multi: sicut multa grana per mundiciam depurata: z per vnum coz z ꝑ vnam animā in affectu permixta: ex christo capiti sic cōicantia: vnum constituūt corp⁹ christi mystice: in suo vero corpe designatum. j. Cor. xij. Sicut in vno corpe multa membra habem⁹: oīa aūt membra nō eūdē actū hnt zc. Et ideo hoc sacramentū: nos cōicantes oīa bona nostra z tēporalia z spūalia facit: et omnes nos nobis inuicē coherentes. Et ideo hoc sacramentū in greco vocatur sancta synaxeos: hoc est cōmunio. Inde est q in Symbolo Apl'oz dicit Credo scōz cōmunionem. Facit em nos cōicare oīa bona q̄ sunt in oībus vite: in nos a capite christo fluentibz. Et q̄ nullus bonum: est ita suum: quin oīs sanctus cōmunicet in eodem. Ps. cxviij. Participem fac me deus zc. Act. iiij. Multitudinis credentiuz erat cor vnum z anīa una. In eo em quem cōmuniter participabant: oīa influebant Et ideo etiā riui bonoz a singulis participati: et in ipsis collecti: itez ex ipis in cōmune diuidebant. Prouer. v. Deriuent fōtes tui foras z in plateis aquas tuas diuide. Sic vidua oleo a prophera accepto: in omnia vasa infudit: et oīa bona q̄ mutuo accepat repleuit. iiij. Regū. iiij. A tali cōmunione segregatus est excōmunicatus nihil habens in corpe Jesu christi. nec particeps in aliquo bona ipsius: Dicente apl'o. j. Cor. xvj. et. vlti. Siquis non amat dūm Jesum christum: sit anathema maranatha. Unde etiā ille segregatus sic a corpore christi: diabolo traditi punendus. j. Cor. v. Congregati vobis in vnū z meo spiritu: cum virtute dñi Jesu tradere hmōi hominē
J 5 satbane in interitū carnis. Habet etiā hoc sacramentū ad ipsam vitā Amoris colligationē. et ideo Sacramentū amoris siue charitatis vocat. qz indissolubili vinculo amoris astringit christ nobis: z nos sibi: z nos nobis. Est em vt dr Aug⁹ Amor vitta siue vinculū amantis z amati. que vitta siue vinculum amantē transponit in amatū. et econuerso amatū in amantē. qz sicut amor transitiuus est: ira etiā est retransitiuus. Cū ergo hoc sacramentū christ in intima nostra ponat: et nos in spūm christi reponat: patet q̄ directe in nob facit accuz amoris. et ió Amoris Sacramētū vocat mouēs dūm Jesum christ in nos: z nos in ipm. Un Joan. xiij. cum hoc sacramētū in cena christ tradere vellet: ꝑmisit: cum dilexisset suos q̄ erant in mundo: in finem dilexit eos. quia finem oīs dilectionis z virtutem sue charitatis ostendit quando seipm visceribz eoz infudit z immisit: nihil sui sibi reseruās qō suis nō infunderet. Iste em est virtutis saginat⁹ quē in omni letitia z dilectione suis in epulas exhibuit Zu. xv. Ps. lxij. Sicut adipe z pinguedine repleatur anīa mea. Ideo damat sponsa in Cant. v. Lomedi fauū cum melle meo: z bibi vinum meū cum lacte meo. Fauus em cum melle: est dulcedo deitatis cum puritate sanctissime būnitatis. Vinū iocunditatis est iocūditas deitatis: cum lacte dulcissimi sanguinis. Hoc etiam est z contentū vinum sub specie vini in sacramento. De q̄ Cant. vij. Bibitur eius vinum optimū. dignū dilecto meo ad potandū: labijs qz z dentibz eius ad ruminandū. Dilectus em est in gutture: per quod ad nos fluit spiritus vite maxime desiderabilis. Cum spū em virte: per guttur fluit eloquiū veritatis: et calor amoris. que nobis cum faciunt dilectum z potabilem sicut vinū qō in iocunditate nobis infundit. Et
L 5 labijs cordis (que sunt intellect⁹ z affectus) ruminamus. et sibi incorpamur. et per amorem nostri obliuiscētes: in corpati sibi: ad spm corpis sui trāsimus. Et sic ergo est amoris sacramentū Est autem faciens etiam ad autorē vite z veritatis cōpaginem. ꝓter quod etiam Sacramentū vocat veritatis. quia ipm est veritas oīm figurarum: que nostri qdem cum chō significabant cōnectionem. sed non pfecerūt. quia sicut dr Heb. vij. Nihil ad pfectum adduxit lex. Et ideo que nō cōnexit: sed cōnectendum significauit: non veritas sacramenti: sed vmbra fuit. Hoc aūt sacramentū qō omnia pficit: sacramentū veritatis est z vocat. Oia em veritatis ꝑmissa habemus in ipso. In Corpore q̄dez cōmunionem. In Sanguine expiationez. In Anīa precium ad redemptionē. In Spiritu vivificationem z oīm coz que de spūali vita in nobis deperdita sunt ad integrū restitutionē. In Deitate autez ipsius oīs gratie z virtutis pfectionem. Et in hoc ꝑbat cē vere sacrās sacramentū z nō vmbra veritatis. Corpus em in cōmunionē est traditum. sicut dixit dūs Matth. xxvj. Accipite z comedite ex hoc omnes: Et ideo qui ex hoc nō cōmunicat sicut diximus: est excōicatus. j. Cor. xj. Qui manducat z bibit indigne: iudiciū sibi manducat z bibit: nō dijudicans corpus dñi: sicut dicit Act. j. Q oēs perseuerantes erant in fractōe panis. Fractio autem panis erat distributio cōicatiua Corpis dñi. Hoc signat etiam. ij. Reg. vj. Ubi Dauid cum reduceret arcā: diuisit populo collyridā panis z preen bubale carnis z similam frixam oleo: de quibus oīes accipiebāt. Collyrida panis: signat corp⁹ maceratum plagis. Et pars bubale carnis quead lozū est: signat sub obedientia patris exercitatū. Similia aūt frixa oleo: significat mundicā carnis oleo misc̄die infusam. Et hec oīa conuenūt corpori sacrāmentali cui cōmunicant fideles. Et per hoc q illi cōmunicant: oīm bonoz suoz que in se vel in membris suis opatur: efficiunt participes z in bonis ei⁹ associati. Hiere. xxxj. Inebriabo aias sacerdotū pinguedine: et populus me⁹ replebit bonis. Expiatio aūt ablutiua dat in Sanguine. que in omni sacrificio intendebat Sicut dr Hebre. ix. Sine sanguinis effusione non fit mundatio. Ps. l. Aspges me dñe isopo z mundabor zc. Isopus em est sanguine purificans. Et causam ponit. p effectu. hoc e isopum ꝑ sanguie purificato in quo lauant oēs q̄ purificant. Apocal. vij. Lauit stolam suam in sanguine agni. Anima aūt dedit in redemptiōis pciu. Sicut agnus ī molabat ad liberationem ab angelo exterminatoze. Exod. xij. Joā. x. Animā meā pono ꝓ ouibus meis. Spūs aūt restituit ea que in vita spūali per inediam consumpta sunt Sicut dicit Sap. j. Spiritus domini replevit orbē terrarum. Non em repleret si nō deperdita restitueret. qa quod euacuauit inedie longissimi defectus: restituit cibus spirituosus. Act. ij. Repleti sunt oēs spiritusancto. Ita q̄ etiam Judeus alumnos christi ructare musti crapulā reputaret. Deitas aūt ꝑ hoc: q̄ in cibo est z cōdimentū prestat z omnē pficit fructis operationē z roboris. Act. ix. Cū accepisset cibum cōfortatus est. Ben. xviij. Ponā buccellam panis z confortet coz vestr. Ps. ciij. Panis coz hois cōfirmet. Hinc est qz in corpe cōmunio: M 5 in sanguine expiatio: in anīa p̄cium: in spū restauratō deperditum: et in deitate virtutis operatio perficit. ideo in pane illo omne delectamentū spūale esse p̄hibetur. Sap. xvj. Paratum panem de celo ꝑstitisti eis zc. Et ideo sacramentū vitatis dr. quia q̄cquid in vmbra alia sacramenta significabāt: z maxime sacramētū agni paschalis: hoc istud sacramētum exhibuit in veritate. Habet etiam hoc sacramentum ad finem omniū viuoz acceptabilitatem. Finis em ad quem omnia viua reducunt oīs vite est p̄cipium a quo fluit omnis vita: et ad illud mare viuum z vivificans ordinamur per illud sacramentū. et hoc notat Joan. vj. Ubi dicit. Sicut me misit viuens pater z ego viuo propter patrem et qui manducat me z ipse viuet ꝓpter me. Acti dicat. Vita indeficiens est pater que vita per generationē manat in me: et vita ex me resultit in eum qui me in hoc sacramento spūaliter sumit. et sic ad primum ordinamur vite autorē. Sic etiam intelligit quod dicit Apocal. vij. Agn⁹ dei reget illos z ducet eos ad vite fōtes aquaz. Qui nō pascit hoc vite triticō: ad autorē mortis sociat. Thren. ij. Matribus suis dixerunt vbi est triticū z vinum cū exhalarent animas suas in sinu matrum suarum.

Habet etiaz in ipsa vita mirabilē gratie delectaK K

tionem. Et ideo etiā eucharistia. hoc est: bona gratia vocat. Unde Esa.lv. Comedite bonū z delectabit in crassitudine anima vestra. Crassitudo eīm ois boni est dñs Jesus christus qui totus in hoc sumit sacramēto. Uñ. j. Pe.ij. Si tñ gustastis qm dulcis ē dñs. Ps.xxxiij. Gustate z videte qm suauis est dñs zc. Cui aūt non est dulcis: illius infectus ē os felle amaritudis. Act.viij. In felle amaritudis et obligatōe iniqtatis video te esse. Econtra dicit ō Jonatha filio colūbe j. Reg.xiiij. Gustani paulū de melle isto z illūinati sunt oculi mei. Quia etiā cibus bonū spūm generans ad frām fm naturaz oculos illuminat. Hec ergo sunt q̄ ad vitam opat hoc sacramentū. Et ideo dicit Uerba que locutus sum vobis spūs z vita sunt.

Sed sunt quidam ex vobis qui non credunt.

N3 Ecce discretio credentiū z non credentium Dicit ergo [Sed sunt quidam ex vobis] q̄ corpore estis mecum [qui non credunt] sed tm̄ p occasiōē curiositatis: vel saturādi ventris me sequunt. Heb.iij. Uidete fratres ne forte sit in aliq̄ vestrum cor malū incredulitatis discedendi a deo viuo. Nume.xiiij. Quousq; nō credūt mihi in oībus signis que feci coram eis:

Sciebat eīm ab initio Jesus q̄ essent credentes: et quis traditur esset eū. Et dicebat: Propterea dixi vobis quia nemo potest venire ad me nisi fuerit ei datū a patre meo.

Hec sunt verba euangeliste in quibus itez oculo aquile: chīi deprehendit deitatē. Dicit aūt Tria. Discretionē z noticiam Credentiū. ad quos oculi beneplaciti dñi. et Discretionē Reprobandoz. ad quos est oculus simplicis visionis. z Signū vtriusq; horum. Dicit ergo [Sciebat eīm ab initio] eternitat [Iesus] vt deus [qui essent] ꝓpositione vocatiōis [credentes] et q̄ in fide pmanentes. Ps̄.cxlvj. Qui numerat multitudinē stellaz. z oibus eis noīa vocat. Oēs eīm in fide lucentes vocat ex nomie. ij. Timo. ij. Novit dñs q̄ sunt eius. Ps̄.xxxvj. Novit dñs dies imaculatoz. Joan.x. Ego cognosco meas z cognoscūt me mee [et quis esset traditurus eum] sicut Judas Et omnes illi qui de familia sua esse videnť. et sua accipientes: q̄ntum in se est tradunt in potestatē inimicoz suoz. Hoc eīm scit z sciuit ab initio. Apoc. iij. Scio opa tua z q̄a nomē habes vt viuas z mortuus es. Sapiētie. j. Qui loquitur iniqua non potest latere. nec preteriet eum corripiens iudicium [Et dicebat Propterea dixi vobis] Ecce signū vtriusq; horum. quia etiā hoc dicto manifestabat ea que dixit supra eodē capitulo [quia nemo potest] hoc est: ex habitu gratie: ptātis facultatez habet: q̄ vis ab ipsa natura habeat facultatē [venire ad me] per fidei deuōtionē z sacramēti participationē [nisi ei datū fuerit a patre meo] qui cum affectu paterno libēter omnibus dat q̄ recipere volunt. Jaco. j. Dat omnib affluenter z nō improperat. Eph̄. ij. Gratia eīm dei saluati estis ꝑ fidem. et hoc nō ex vobis. Dei eīm donum est. Lu.xj Pater vester celestis dabit spūm bonū petentib se.

Ex hoc multi discipulorum eius abierunt retro: et iam non cum illo ambulabant.

Hic incipit pars illa q̄ est de Retrocessione malorum: et Probatiōe bonoz. Habet aūt tres pagraphos. In quoz Primo agit de Retrocessiōe malorum. In Secundo de Probatiōe bonoz. In Tertio de Cōmonitiōe reprobozz occultoz z sub simulatione cum dño existentiū Dicit ergo [Ex hoc multi] Matth.xx. Multi eīm sunt vocati: pauci vo electi. Eccs. j. Stultoz infinitus est numerus [discipuloz eius] in doctrina eius non ꝑfectorum [abierunt retro] Lu.ix. Nemo mittēs manum ad aratrū z respiciens retro aptus est regno celoz. Ben.xix. Uxor Loth respiciens retro: versa est in statuā salis [et iam cum illo] crederes vel per pniam redeuntes [non ambulabant] Esa. j. Dereliquerūt dñm: blasphemauerūt sanctū ysrl abalienati sunt retroz sum. Hiere. ij. Me dereliq̄runt fontem aque viue: z foderūt sibi cisternas dissipatas: cōtinere nō valentes aquas.

Dixit ergo Jesus ad duodecim Nunquid z vos vultis abire? Respondit ergo ei Simon petr⁹ Domine ad quē ibimus? Uerba vite eterne habes: et nos credimus et cognouimus quia tu es christ⁹ filius dei. Rñdit eis Jesus Nonne ego vos duodecim elegi et ex vobis vn⁹ diabolus est? Dicebat autem de Juda Simōis scariothis: hic eīm erat traditur⁹ eum: cum esset vnus ex duodecim.

D3 Ecce ꝓbatio bonoz. Et dicit duo. Questionē ꝓbatiōis: et Responsiōē dignissime acceptōis. Dicit ergo [Nunquid et vos] quos specialiter elegi. Joan.xv. Ego elegi vos z posui vos zc. [vultis abire] quia a me recedere: in deuium est abire. Lanti.j. Si ignoras te o pulcerrima inter mul. egredere z abi post vestigia gregum. Hoc est: recede a me. seqre aniales homies in nullo a peccatib differentes. [Rñdit ergo ei Simon petr⁹] qui et obediens fuit z firm⁹ sicut petra: ꝓ se z p omnib aliis dicēs [Domine] in cui⁹ dictione cūcta sunt posita [ad quem ibimus?] quia nō est dux veritatis nisi tu. Unde Aug⁹. Si nos repellis a te: da nobis alteꝝ te: quez seqmūr. Ps̄.lxxix. Non discedim⁹ a te: vivificabis nos [Verba vite eterne habes] hoc est: docētia vitā eternam z ducentia ad ipsam. Et ideo intellexit in ꝑtre spūs

verba chīi z nō in infirmitate carnis. Ecci.iiij. Sapientia vitā filijs suis inspirauit z suscipit inq̄rentes: et ꝑbit in via iusticie. Et qui illam diligit: diligit vitā. Prouerb. vj. Mandatū lucerna est z lex: lux z via vite: increpatio disciplineet nos credimus quia Rho.x. Corde creditur ad iusticiam [et cognouimus] ꝑ frutē signoz tuoz z vocē patris quam audiuim⁹ [qz tu es christus] vnctō vnctiōe deitatis [filius dei] patris ꝑ naturā. Joan.xj. Ego credidi q̄a tu es chīs filius dei viui qui in hunc mundū venisti Cū aūt hec confessio magna fuerit Querit Chrysos. Quare nō laudat z remunerat sicut illa Matth.xvj. Tu es chīs filius dei viui. Et rñdet q̄ hui⁹ causa est: q̄a q̄n Petrus hoc dixit q̄d ḃ dicitur: Judas erat mixta cū ētās et aduerso. et q̄ illū Petr⁹ nō segregauerat: ideo cōfessio eī non laudat. Sed hoc nihil esse videť. qz etiā Matth.xvj. quando Petrus confitebat: etiā Judas fuit adhuc cum duodecim. Et ideo dicēdum: q̄ Alia fuit radix huius cōfessionis: et Alia illius quam fecit Matth.xvj. qz Istius radix fuit mixta indignatiōe cōtra recedentes. Illius aūt radix fuit sola revelatio patris: et nō amor aliquis carnalis. Indignatio aūt ista Petri ꝑmixta fuit amore carnali quē habuit ad chīm. sicut etiam Matth.xvj. dixit. Absit a te dñe nō erit tibi hoc. Et ideo redargutus fuit a chīsto dicente Vade retro sathanas: scandalū mihi es. qz non sapis que dei sunt. Aliť aūt dicit Petro: Vade retro. et Aliter discipulť abeuntib. Petrus eīm inuitať ad consequendū consilium dei: et nō ꝑeundū. De discipulis autē dicit q̄ abierunt retro ꝑ recessum a dño. [Respondit eis Jesus] Ecce dolosi cōmonitio [Nōne ego vos duodecim elegi:] Matth.x. Marci.vj. Lu.ix. Elegit duodecim quos z aplos nominauit. Elegit aūt fz pītem iusticiā Infozmās Electionē nostrā: qua nō nisi ꝑsentia in hoibus considerare possumus. Et ideo non errauit in electione [et ex vobis vnus diabolus est] hoc ē: deorsum fluens. Non eīm dicit diabolū ꝓpter naturā. sed ꝓpter casus similitudinē. Joan.xiij. Cū diabolus misisset in cor vt traderet eū Judas scariothis [Dicebat aūt de iuda filio simonis] qui cognominabať [scariothis] hoc est: memoria mortis. q̄a mortē dñi auaricia sua ꝑficiēdā cōtinue meditabatur [hic enim erat traditur⁹ eum] et iam traditionē cogitabat. Eccī.x. Auaro nihil est scelestius Uiciam aiam suam venalē habet [cū esset vn⁹ ex duodecim] et ideo debuisset fidelis esse dño qui eū ad apicē apostolice dignitatis elegerat. Esa. j. Filios enutriui z exaltaui: ipsi aūt spreuerūt me.

Capitulū.VII.

Post hec autem: ambulabat Jesus in Galileam.

P Hic incipit pars illa que est de Verbo incarnato fm q̄ est Illuminandū ꝑ eruditionē. Diuidit aūt in Tres partes. In quaz Prima ponit Illuminatoris manifestatio. In Secunda Illuminatio ꝓ doctrinam. Et hec incipit in capło sequenti. et in Tertia Illumiatio ꝑ exemplū. Et hec incipit in capitulo decimo. Prima aūt haz partū q̄ est de Illuminatoris manifestatōe diuidit in duas partes Jn q̄z Prima agit de Illuminatoris manifestatione. In secūda ponit Jesu chīi oīm illuminatorū manifestationem. ibi. Nonne Moyses zc. Adhuc aūt ꝑ haz diuidit in Tres ptes. In quaz Prima oz Quare ad pmū diem solennitatis ascendere noluit. Secundo Q̄ de hoc apud Judeos q̄stio et murmur fuit. Tertio Qualiter ad medū die solennitatis ascendit. In Prima haz Quattuor sūt pagraphi. In quoz Prio dñs a fratrib ad ascēdēdū inuitať. In Scōo Rones huiꝰ inuitatiōis assignant. In Tertio Rones ille ꝑ sapiam eliduntur. In Quarto ostendit Qualiter fratrib ascēdēdibus Jesus pmo mansit: et postea occulte ascēdit Dicit ergo in pmo Quattuor. Scz Q̄ ambl'abat in Galileā. et Quare nō in Judeā. et Uñ hec facta sunt. et Qualiter vt ambularet in Judeā est iuta- A tus. Dicit ḡ [Post hec] vt dicit Chrysť. post q̄nqz menses. quia Refectio turbe facta est circa festū pasche quod erat in aprili. Istud aūt factuz est in septembri. Et transit euangelista ea q̄ facta sunt illis q̄nqz mensib. qz ab alijs euāgelistis sufficienter eadez posita esse videbat. Sicut eīm dicit Chrysost. Facile transibat ea que ad miracla ꝓtinebāt. diligenter ea ponens que ꝓtinebāt ad humanitatē et hūilitatē: Ut eum: Et vez hoīem esse ꝓstuaderet. Et nobis in exemplū ea q̄ humilitatis sunt ꝓponeret. Rhoma.xij. Non alta sapiētes sed hūilib consentientes [Post hec ergo ambulabat iesus] autor salutis: vbiq; oibus salutem ingerēs. Prouer.vj. Festina: discurre: suscita amicum tuum [in galileam] qz Facilius credebant. quia Prophetia hoc ꝓdicebat. q̄a Inde plures discipulos vocauerat. q̄a Hoc nois interptatio ꝓfigurabat. Galilei eīm simplices hoc facilius credebant. Et ad hoc inducit Hiero. glosam quam Esaias dicit de chīo Non audiet foris vox eius: Esa.xlij. fm aliā Trāslationē. Neq; eīm extra Galileā gentib euāgelizabat. Q̄ si legim⁹ Matth.xv. eum fuisse in termi- B nis siue in finib Tyri z Sidonis: siue in confinio Cesarie Philippi q̄ nunc vocať Pāneas Tamen sciendū non esse scriptum q̄ ipsas ingressus sit ciuitates Ill'aūt ꝓdicauit. quia Facilius alijs recipiebant eum ꝓter plurimas virtutes quas ibi fecerat. Prophetia etiā hoc dicebat qz Esa.ix. dicit Populus gentiū qui ambulabat in tenebris vidit lucem magnā: habitatiuo in regiōe vmbre mortis lux orta est eis. Plures etiā inde discipulos vocauit: q̄a Petrū z Andreā z Philippū Nathanael: Jacobū z Joannē: q̄s secus mare Galilee vocauit. Et Jacobū minoꝛē: Simonē z Judam z Joseph iustū Et plures alios. Sicut dicitur Supra Primo. et Matth.iiij. Nomis etiam hec interptatio ꝓfigurabat. quia Galilea: translmigratio interpretať. Et ipso nomine ꝓtēdebať q̄ a veteribz ad noua erat translmigrandum. Leuit.xxv. Usq; ad noua comedetis vetera: novis autem superue- C nientibus vetera ꝓiicietis. Deut.vij. Hec ergo est causa quare in Galileam libenť ambulabat.

Non eñ volebat in Judeā ambulare: quia querebant eū Judei interficere. Erat autē in proximo dies festus Judeoꝝ: scenophegia

Ecce Causa quare Judeā declinabat Dicit ergo ⌊Nō eñ volebat in Judeā ambulare⌋ vbi scribaꝝ ꝛ phariseoꝝ in malo prunacem voluntatem habentiū erat mlt̄itudo ⌊quia querebāt eum⌋ ptinaci voluntate ⌊Judei interficere⌋ Beñ.xlix. Maledictus furoꝛ eoꝝ qꝛ ptinax: et indignano eoꝝ quia dura. In hoc aūt nob dat exēplū Ut cōsilio humano fugiamus Et declinemꝰ picula: qñ querimur ad mortē sine piculo gregis nobis cōmissi. Matth.x. Si vos psecuti fuerīt de vna ciuitate fugite in aliā. Exo.ij. Querebat Pharao occidere Moysen q̄ fugiēs de terra Egypti venit in terrā madian ⌊Erat autez⌋ Ecce Temporis determiatio ⌊in proximo⌋ hoc est in propinquo tpe ⌊dies festus iudeoꝝ⌋ hoc est: ipa solēnitas que septem diebꝫ celebrabaṫ Qui ōr ⌊sceno phegia⌋ a scenos qđ est vmbra ꝛ phege qđ est figere: q̄ si fixio tabernaculoꝝ. quia memoria celebrabaṫ q̄ si in tabernaculis p quadraginta annos in deserto habitabant. Leuitici.xxiij. Mense septimo festa celebrabiṫ ꝛ habitabiṫ in tabernaculis septē diebus: vt discant posteri vestri q̄ in tabernaculis habitare fecerim filios israel: cum educerem eos ō terra Egypti. In tpe aūt qđ determinat: notaṫ ascēdēdi in Hierusalem oportunitas: vt ad aliqđ pactum reformaret. Hec aūt festiuitas Una fuit de tribꝰ In qbus oē masculinū in cōspectu dñi appārere oportebat. Ps.cxxj. Hierusalē q̄ edificaṫ vt ciuitas cuius participatio ⌊ꝛc.

Dixerūt aūt ad eum fratres eiꝰ Transi hinc ꝛ vade in Judeam: vt ꝛ discipuli tui videant opa tua q̄ facis. Nemo q̄ppe in occulto q̄d facit: et querit ipse in palam esse Si hec facis: manifesta teipm. mūdo: neq; enim fratres eius credebant in eum.

Hic tangit Inuitatio ad ascendendū ad diē festū. Dicit ergo ⌊Dixerūt aūt ad eum⌋ hoc ē: ad chm̄ ⌊fratres eius⌋ Fratres dicunt ꝛ Ureni ex eode patre ꝛ eodē vtero diuisi. et Non vereniscilz consanguinei. Sicut fratres dñi dicuntur Jacobꝰ minoꝛ ꝛ Simon cananeꝰ ꝛ Judas ꝛ Joseph iustꝰ quia consobrini fuerunt. Gal.j. Alium apl̄oꝝ vidi neminē nisi Jacobū fratrē dñi. Matth. xiij. Fratres eiꝰ Jacob et Joseph Simon ꝛ Judas. Thes ḡ: Nō isti qui consanguinei dñi fuerūt: qꝛ Nō est ꝓbabile q̄ isti fuerunt. Sed q̄dam alij beate ꝗginis consanguinei: qui fidem in eū nō habebāt. De quibus ōr in psalmo. xxxvij. Amici mei ⁊ ꝓximi ꝛc. Viere.ix. In omni fratre suo nō habeāt fiduciā. Gen.xxxvij. Oderāt eum fratres eiꝰ: nec poterant ei q̄cq̄ pacifice loqui ⌊Transi hinc⌋ de Galilea ⌊et vade in Judeam⌋ vbi sunt solēnioꝛes homies: coram q̄bus maioꝛem gloriam habebis. Ps.lxxv. Notꝰ in Judea deꝰ: in Jsrael magnū nomen eius. Et ibi magnum nomē habebis. Nō eñ intellexerunt illi qđ dicit Apl̄us.j. Coꝛ.j. Que infirma sunt bus mundi: elegit deus vt confundat fortia ⌊vt et discipuli tui⌋ Ponunt rationes psuasionis eoꝝ q̄ dicūt discipuli eiꝰ. In ꝓximo eñ festo pasche qđ fuerat ante illud festum: recesserant aliq̄ discipuli a dño. Et hoc q̄dam mirorio honoris eius videbaṫ. Et ideo ꝓuocabant vt illū honorē veller recupare Et hoc est qđ dicunt ⌊vt ꝛ discipuli tui⌋ qui a te recesserūt ⌊videāt opa tua⌋ que mūdo cōtēri nō sunt cognita. q̄a si discipuli tui vera opa tua que de te dicunt viderēt non recederēt. Videant ergo discipuli tui opa tua ⌊que⌋ tu vt dicis ⌊facis⌋ Esa.xxvj. Videant ꝛ cōfundanṫ ꝛ zelantes ꝓpl̄i: et ignis hostes tuos deuoret. Adiungunt aūt vteriꝰ rōnem cōis manifestatiōis dicentes ⌊Nemo quippe⌋ q̄ gl̄iam bumanā vel laudis aliq̄d appetat ⌊in occulto aliq̄d facit⌋ quia Sicut dicit Aristot. Propter gloriā fit: qđ nullo ꝓsciente: nō festinaret in esse. Et bñ dicit ⌊nemo⌋ hoc est: nullus factꝰ ab humo ꝛ bumū sapiens ⌊et querit ipse⌋ studendo toto nisu ⌊in palam esse⌋ Matth.vj. Opa sua faciunt vt videanṫ ab hoib. Videt aūt q̄ etiā Serui dei hoc faciūt. Matth.v. Luceat lux vra coꝛā homib vt videāt opa ꝛc. Sed ad hoc rñdet Greg. Q̄ serui dei sic opus habent in publico: q̄tinus intentio maneat in occulto. Hypocrite aūt laudem cōsiderantes: intentionē habent in manifesto: ꝛ laudē: et opus in occulto. q̄a in abscondito cordis sunt mali. Et ideo secus est de seruis dei ꝛ isti ⌊Si hec facis⌋ Hoc sub dubitatione ꝓferūt. Quia fuerunt prem habētes cum illis q̄ dicunt Matth.xij. Luc. xj. In Beelzebub ꝓncipe demonioꝝ ejcis demonia Jta q̄ miracula ipsius magicis attribuebant ⌊manifesta teipm mundo⌋ Acti dicāt. Sapientia abscondita ꝛ thesaurꝰ inuisus que vtilitas in vtrisq;. Putabāt eñ q̄ Laus ꝛ fauoꝛ mundi: ois esset fructꝰ vtrum ꝛ miraculoꝝ suoꝝ. Qđ q̄dem penitus falsum est. Gal.j. Si adhuc hoib placerem: chr̄i seruꝰ nō essem. Ps.lij. Qui hoib placēt cōfusi sunt: qm̄ deus spreuit eos. Sicut eñ ōr.j. Joan. vlt. Totus mundus in maligno positꝰ est Et huic mūdo nō placet nisi vanū et malū. ⌊Neq; fratres eius⌋ Ratio est quā inducit euangelista: vt sciaṫ q̄ bona intentione hoc cognati dñi dicebāt: q̄a neq; fratres eiꝰ ⌊credebant in eum⌋ Joā.j. In ꝓpria venit ꝛc. Vñ dicit Matth.x. Veni separe hoiem aduersus patrē suū: et filiā aduersus matrē suā: nurū aduersus socrū eius: ꝛ inimici hois domestici eiꝰ. Lu.xij. Tres in duos ꝛ duo in tres diuidenṫ. Quidā dicunt q̄ hi frēs fuerūt Jacobꝰ minoꝛ ꝛ Jacobꝰ cananeꝰ ꝛ Judas tadde ⁊ Joseph q̄ dicit Barsabas qđ est iustus. Sed hoc nō est ꝓbabile. Sed fuerunt alij bre ꝗgis consanguinei: et cognati chr̄i: q̄ facta sua mlt̄a viderāt et cū ad fidē nō fuerūt edificati. Fratres eñ dicunt Utero; Sanguine; Genere; Professione. Utero

Sicut filij Zebedei. Matth.xx. Accessit ad eū mater filioꝝ Zebedei adorās ꝛ petēs aliquid ab eo. Et sicut Andreas ꝛ Petrꝰ dicunt fratres Mat.iiij. Sanguie aūt Sic cognati dicunt fratres.j. Coꝛ. ix. Frēs dñi ꝛ cephas. Genere aūt Sicut oēs Judei. Ps.xxj. Narrabo nomē tuum fratribꝰ meis. Professione aūt Sicut illi q̄ candē ꝓficiēt religionē. Joan.xx. Vade die fratribꝰ meis: ascēdo ad patrē meū. Adhuc aūt Quidā dicūt q̄ hoc fratres eius dixerunt intentiōe vane laudis. qꝛ ꝓ facta dñi volebāt magnificari. Nō ly q̄dam glo. dicere videatur: dicēs q̄ būanā gloriam q̄runt ꝛ ideo nō creduūt in eum: Tñ puto q̄ mala intentione dixerunt: et q̄ ex inuidia: irridentes eū: qꝛ factis eiꝰ nō crēdiderunt. Et qđ glo. dicit: intelligendū puto q̄ntū ad extrinsecꝰ rationē. Aliter dicant. Si vera sunt que facis: nō facias in occulto: sed in palam coram sapientibus q̄ dijudicare sciant an a deo facta sint: an in beelzebub hoc facias. Et iste sensus videt iuuari ꝓ hoc qđ dicunt. Si hoc facis ꝛc. Et intendebant vt capet vt deceptoꝛ ꝛ occideret.

Dicit ergo eis Jesus: Tempus meū nondū aduenit: Tempus autem vestꝝ semp est paratum.

Hic ꝓ relpōsiōes sapie: phārastice rōnes elidunt. Dicunt aūt ꝫ Tria. Primo eñ ponit rō A cōgruitate Tēporis. Secdo aūt A dispositiōe Opis. Tertio a disparitate Intentionis in ascēdēdo ad festum solenne. Dicit ergo ⌊Tempus meū⌋ cōgruitatis ad patiendū. Hoc eñ tps suum erat. Et non tēpꝰ fatale vt generatici dixerūt. quia Facta christi fato nō subiacebant. Tps aūt chr̄i: tēpus est impletiōis Prophetie ꝛ Sacramēꝛ: q̄ ante passiōnē impleri debebant. Unde Lu.xxij. Ecce q̄ sūt de me finem habēt. Et hac cōgruitate tpis: dicit: tps meū ⌊nondū aduenit⌋ Ecces.iij. Oia tps suum hñt: et suis spaciis transeūt vniuersa. Gal.iiij Sub tutoribꝰ ꝛ actoribꝰ est vsq; ad ꝓfinitū tēpus a patre ⌊Tēpus aūt vestrū⌋ negociis vīs opportunū. qꝛ ea que oibꝰ horis mūdus exhibet q̄ritis. Sicut Diuitias: Delitias: et Honores. et iō tps vestꝝ ⌊est semp paratū⌋ Sap.ij. Nō ꝓtereat flos tpis huiꝰ. Job.xv. Cunctis diebꝰ suis impiꝰ superbit ꝛ numerus annoꝝ incertꝰ est tyrānidis eiꝰ. et ideo sicut vos tpi parati estis: ita tps vobis paratū est.

Non potest mūdus odisse vos. me aūt odit: qꝛ ego testimoniū ꝓhibeo de illo: qꝛ opa eiꝰ mala sunt:

Secunda rō que sumit A dispositione opis dissimilis ad mundū ex parte chr̄i ꝛ fratrū suoꝝ. Dicit ḡ ⌊Non potest mūdus⌋ hoc est: mundani q̄ affectū hñt mundanū ⌊odisse vos⌋ qꝛ Similiū in voluntate ꝛ voto ꝛ opē non est odiū. sed amoꝛ ꝛ amicicia. Vñ de bonis ōr Joan.xv. Si de mūdo esseris: mūdus qđ suū erat diligeret. Prouer.xv. Nō amat pestilēs eū qui se corripit neq; ad sapientes gradit ⌊Me aūt odit⌋ ꝓpter dissimilitudinez que est in volūtate: voto; ꝛ ope. Dicit eñ.j. Jo.vlt. Mundus totus in maligno positꝰ est. Et ille mūdus odit iustū. Joan.xv. Quia de mūdo non estis ꝓpterea odit vos mūdus. Prouerb.xxix. Uiri sanguinū oderūt simplicē. Joan.xv. Si mūdus vos odit ꝛc. Et reddit causam ⌊q̄a ego testimoniū ꝓhibeo⌋ Esa.lv. Ecce testē populis dedi eum: ducem ꝛ preceptoꝛē gentiū ⌊de illo⌋ mūdo ⌊quia opera illius mala sunt⌋ omni bono vtutis puara. Amos.v. Odio habuerūt corripientē in porta ꝛ loquentē pfecte aboñ. sc. Causa ergo psecutiōis fuit veritas quā p̄dicauit. Veritas eñ odium parit ubis q̄ ex patre diabolo sunt. Qui sicut ōr Joā. viij. In veritate nō steterit. sed est mēdax ꝛ pater eius.

Vos ascendite ad diē festū hūc Ego eñ non ascendā ad diē festū: quia meū tēpus nōdū impletū est

Tertia ratio sumpta A disparitate intentiōis in ascendēdo ad diē festū. Dicit ergo ⌊Vos⌋ sicut mūdani: q̄ festa gaudioꝝ mūdanoꝝ q̄ritis ⌊ascēdite ad diem festū hunc⌋ in q̄ videri et videre queritis in vanitate ꝛ cōcupiscētia. Esa.j. Kalēdas eñ ꝛ neomenias vras et solemnitates vras odiuit aīa mea. facta sunt mihi molesta. laboraui sustinens. Et attēde q̄ dicit: ad diē festū hunc: qꝛ solennitas illa duraūit septē dies. Et qñ dicit: ascendite ad diem festū hunc: intelligit de ꝓmo die solennitatis. qꝛ illa dies fuit solēnioꝛ. Et ad illā diē plures redierunt ad ꝓpria. Et isti nō ꝓpter solennitatē: sed ꝓpter vanitatē q̄ fiebat in solennitate ascenderūt vt in cōcupiscentia viderent ꝛ viderenṫ. Malach.ij. Dispdam sup vultū vestꝝ stercꝰ solennitatū vestraꝝ ⌊Ego aūt non ascendā⌋ quia nolo esse in cetu vestro. Esa.j. Jniq̄ sunt cetꝰ vestri. Beñ.xlix. In cetu eoꝝ nō sit gl̄ia mea ⌊ad diem festū⌋ istū. s. diem ꝓmū festiuitatis. Et sic cessat obiectio. Quidā aūt dicunt esse supplendū Nō ascēdā sicut vos: sed in occulto. Vel Nō ascendā ad hoc: ad qđ vos ascenditis. qꝛ vos ad vanitatē. ego ad edificationez. Sed ꝓma lectura vera est. et ꝓm lr̄am Non eñ volebat aliq̄d participatiōis habere cū illis. Tob.iij. Nunq̄ cum ludentibꝰ miscui me ꝛc. Et reddit causam ⌊q̄a tempus meū⌋ hoc est passioni opportunum ⌊nōdū adimpletum est⌋ Joā.xiij. Sciēs Jesus qꝛ venit hora eius vt transeat ex hoc mūdo ad patrem.ij. Coꝛ.vj. Ecce nunc tps acceptabile: ecce nunc dies salutis: nemini dantes vllā offensionē

Hec cum dixisset: ipe mansit in Galilea. Et aūt ascenderunt fratres eius: tunc et ipse ascendit ad diem festum nō manifeste: sed q̄si in occulto.

Hic tangit Qualiter fratribꝰ manentibꝰ Jesus occulte ascendit. Dicit ḡ ⌊Hec cū dixisset⌋ eludens malicia ꝛ vanitatē consanguineoꝝ. Job.xiij. Ad oīporentez loq̄r ꝛ cū deo disputare cupio; ꝓbus vos ostendens fabricatores mēdacij ꝛ cultores ꝓuersoꝝ dogmatū ⌊Ipse mansit in Galilea⌋

In qua fuit Annūciatus: Educatus: In q̄ mīras fecit vtutes: ꝛc. A q̄ plures vocauit discipl'os. Ps. 88. Thabor ⁊ hermon in nōie tuo exultabūt: bra/chiū tuū cū potētia Thabor ār ē i galilea In q̄ mō/te faciē lumis assūpsit dñs. qz ibi illūinatōes regni celest̄ oñt. Et ido venīes lumē interpraī. Vt aūt ascenderunt ffres eius ⁊ Rho. ix. Qui sē cogna ti dñi: ex q̄o chīs fm carnē. qui sunt ysraelite Et tñ in eū nō crediderunt. et ideo cū eis ascēdere noluit. Deu. xxxiij. Qui dixit fratrib⁹ suis. Ignozo vos. hi custodierūt eloquiū tuū. Ps. xlviij. Obblūscere populū tuū ⁊ domū patris tui. Beñ. xij. Egredere de terra ⁊ de cognatiōe tua ⁊ veni in terrā quā mō/strauero tibi Tunc ⁊ ipe ascēdit ad diem fe stum ⁊ Nō primū. sed aliū. hoc est: ad quartū. Un Joan. vij. Jam die festo mediāte ascēdit iesus in tē plū Et ideo verificaī qđ dixit supra. Ego nō ascen/dā ad diē festū istuz non manifeste hoc est cū multitudine cōtribuliū suoz fm q̄ mos fuit ascen dere sed quasi in occulto Ut nobis dare fo/mā publicū declinandi nisi esset ꝓpter doctrine pu/blice edificationē. Osee. iiij. Dimittite eos: sepatum est eñ cōuiuiū eoz. Ps. xxv. Non sedi cū consilio vanitatis ⁊c.

Judei ergo querebāt eū in die festo ⁊ dicebāt Ubi ē ille? Et mur mur multus erat de eo in turba. Quidam eñ dicebant q̄z bon⁹ est Alij aūt dicebant: Nō. sed seducit turbas. Nemo tñ palam loqueba tur de illo ꝓpter metū iudeoz.

D Hic ostendit qualiter in p̄mo die solēnitatis de absentia chīi q̄stio ⁊ murmuratio fuit apud iude/os. Quatuor aūt h dicit. Scz Q de eo fuit q̄stio Q de absentia ei⁹ murmuratio: Q in murmurā/tib⁹ dissensio: Q sentiētiū de chīo bonum: fuit oc/cultum ꝓter murmur iudeoz. Dicit ergo Ju/dei ergo ⁊ cōiter querebant eū Quidā mala in/tentione. et Quidā bona. Quidā etiā vana curiosi/tate in die festo Joan. vj. Queruī me: nō ꝓter signa q̄ vidist̄. sed q̄z māducastis de panib⁹: ⁊ sa/turati estis. et Alli q̄rebant ꝓpter ventrē. Esa. lviij. Me de die in diē q̄runt ⁊c. et Vi q̄rebant q̄ntum ad extrinsecus rōnem. Joā. vij. Quid me q̄ris inē/ficere hoīem q̄ vera locut⁹ sum vob. Et Alli quere/bant ex malicia. Lanc. iij. Surgā ⁊ curabo ciuita/tē q̄rā quē diligit ania mea. et Alli q̄rebāt pia inten tione et dicebant Ubi est ille Mali nō no/minabāt eū. q̄a graue fuit eis nomē suū. Boni au tē nō audebāt nosare eū. Uani aūt de noie suo nō curabant. Sap. ij. Grauis est nobis ꝛetiā ad vidē/dū. Esa. xxx. Lesset a facie nr̄a sanctus israel. Unō Ace. v. 02. Preapiētes pcepim⁹ vob vt non loq̄re/mini in noie isto. Et ideo nō nominaro Jesu dicunt Ubi est ille et murmur mult⁹ de eo erat in turba q̄z aptę de illo loq̄ non audebant: vel nole bant. Ps. xxxvij. Fact⁹ sum sic hō nō audiēs et nō bñs in oze suo redargutiōes. Jte ps. xxxviij. Posui ori meo custodiā cū rōsisteret pcā̄r aduersum me. Ezech. iij. Linguā tuā adherere faciā palato tuo: et eris mut⁹ tē. q̄z dñs exaspans est. Quidaz eñ dicebant q̄ pia intentiōe q̄rebant eū q̄a bon⁹ est. Sap. j. Sentite de dño in bonitate ⁊ in sim/plicitate cordis q̄rite illū: qñ inuenīt ab his q̄ non tentāt illū. Alij aūt dicebant Nō q̄ mala in/tentione q̄rebant eū. Et illi dicebāt: q̄a nō est bon⁹. sicut ad Dauid dixit Semei. ij. Reg. xvj. Egredere egredere vir sanguinum ⁊ vir belial sed seducit turbas demētans eas ꝑ falsa miracula. Matt. vlt. Dñe: Recordati sumus q̄ seductor ille adhuc viuēs dicebat: Post tres dies resurgā. Et videtur Aug⁹ dicere quia Seductor duplicater dr. Sedu ctor eñ est seorsum ductor. Et ita qñ seorsum du/cit a veritate tūc malus est seductor Qñ aūt a falsi/tate ad veritatē ducit: tūc bonus seductor est. Dic/re. xx. Seduxisti me dñe ⁊ seduct⁹ sum: fortior me fuisti ⁊ inualuisti. Tñ ꝓtie seductor sonat i malū: ꝑ eo q̄ a vitate abducit. Nemo tñ palā loq̄/batur de illo Ezech. iij. Eris mut⁹ ⁊ non q̄si vir obiurgās qz dom⁹ exaspans est ꝓpter metū iu deoz Lausa reddit. Josu. ix. Jā eñ cōspirauerāt iudei: vt siqs cōfiteret eū esse chīm: extra synagogā fieret. Et hoc ꝑm chīs ꝓmisit suis Matth. v. Bea ti eritis cū vos oderint hoīes ⁊c.

Jam aūt die festo mediāte ascē dit Jesus in tēplū et docebat. Et mirabant iudei: dicētes Quō hic litteras scit cū nō didicerit?

I Hic incipit ostēdere: q̄re Jlluminator mūdi ad locū ascēdit manifestatiōis. Et dicit Tria. Ascēsio/nē illuminatoris: Zmmirationē turbe audiētis: et Rationē diuie sapie docentis. Dicat g̃ Jā autē die festo hoc est solēnitate septē diez median/te qđ fuit q̄rta die: qñ etiā de⁹ ab initio mundi co ruscare fecit lumen in celis Jn signū q̄ q̄rto die fes ti (qđ significabat pegrinationē mūdi hui⁹) illūi/nare debebat de celis eos q̄ sedebant in tenebris ⁊ in vmbra mortis. Ecci. xxiiij. Ego feci in celis vt ozi/ret lumē indeficiēs. Dañ. xij. Qui docti fuerint ful gebunt q̄si splēdor firmamenti: ⁊ q̄ ad iusticiā eru/diunt multos q̄si stelle erūt in ꝑpetuas eternitates Ascendit Jesus in templū publice et do cebat Matth. xxvj. Quotidie apud vos docēs erā in tēplo. Esa. ij. De sion exibit lex ⁊ verbū dei de hierl'm et mirabant Judei dicētes Mar. vij. Zmmirabant turbe sup doctrina eius: erat eñ docēs sic̄ pātem hīs: ⁊ non sicut scribe ⁊ phariset Lu. ij. Mirabant sup prudētia ⁊ rñsis ei⁹ Quō hic litteras scit cū nō didicerit Uiderūt eñ sicut dr Chrys. cū scholas nō frequentasse: ⁊ tñ de lege et ꝓphet̄ docere et disserere: et oēs disputando vincere. Et ideo patz q̄ liber falsus est q̄ De Jnfan tia saluatoris ⁊ Euāgelio nazareoz intitulat. Ubi dr: q̄liter ad scholas posit⁹ dñs: magistrū de ꝓtate et ordine lex cōuicit. Quia tūc turbe ⁊ iudei ñ fu/issent āmirati. Un sibi cōperit istō q̄d dr Prouer. xxx. Nō didici sapiam ⁊ noui scrōz sciam. Sap. x. Dedit illi scīaz scrōz: honestauit illū in la. ⁊c. Ps. lxx. Qñ nō ꝓgui l'raturā ītroibo i potētias dñi ⁊c.

Rñdit eis Jesus et dixit. Mea doctrina non est mea: sed eius qui misit me. Siquis voluerit volun tatē eius facere: cognoscet de doc/trina vtrum ex deo sit: An ego a meipso loq̄r. Qui a semetipso lo/quitur: gl'iaz propriā querit. Qui aūt querit gloriam eius qui misit illum: hic verax est: et iniusticia in illo non est.

Ratio est diuine sapie. Dicit aūt Tria. In q̄rū Primo ostēdit auctoritatē sue doctrine esse a patre. In Scōo Dat signū hoc cognoscendi. In Tertio Veritatē intētionis dat in oīb⁹ suis. Dicit ergo K Mea doctrina nō est mea Acsi dicat. Vos miramini de doctrina. Sed nolite mirari. quia do ctrina: q̄ mea est possessiue ⁊ informatiue: nō ē mea ꝑ primā auctoritatē. Sed in q̄ntum dei fili⁹: habeo subauctoritatē in illa. Jn q̄ tū aūt homo: donū ha/beo eam a deo p̄e. Et remouet ⁊ excludit obiectio qua q̄dam obiciūt Q ista locutiōe Jdē affirmat et negat de eodem. Quia hoc soluit diuersa cōstruc tio q̄ notat in ꝓnoīe. Joan. xvij. Oīa mea tua sunt et tua mea sunt: et clarificat⁹ sum in eis. Tua eñ ꝑ auctoritatē: mea sunt ꝑ possessionē ⁊ subauctoritatē Joan. iij. Nō vidit ⁊ audiuit hoc testat. Matth. xj Nemo nouit patrē nisi filius ⁊ cui voluerit filius reuelare sed eius q̄ misit me patris: q̄ prin⁹ ē in auctoritate. Joan. j. Unigenit⁹ qui est in sinu pa/tris ipe enarrauit. Jn secreto eñ coessentialitas pa tris: fili⁹ ꝑ generationē doctrinā hāc accepit. Si quis voluerit voluntatē eius facere Ecce signū ꝑ q̄d: a deo patre doctrina ei⁹ accipit ⁊ cogno scit. Patris eñ doctrina est in hoc: Q docet volū/tatē ei⁹ facere: Et voluntati ei⁹ ꝓformari: Et sctifica tionē ei⁹ accipe. Deb. xij. Pater celest̄ erudit ad id qđ vtile est i recipiēdo sctificationē ei⁹. Heb. x. Vo luntatē dei facientes: repoztet̄ repzomissiones. Sic ergo cū doctrina ordinat ad habēdas dei ꝓmissio nes Siqs volūtatem dei facere voluerit cogno/scet ex doctrina ipsa vtz ex deo sit Nec eñ doctrina est ex deo. q̄a ad deū ducit ⁊ ad ꝓmis/siones diuinas. Epb. j. Det vobis spm̄ sapie ⁊ re/uelationis in agnitionē ei⁹: illūinatos oculos coz/dis vestri: vt sciat̄ q̄ sit spes vocatiōis ei⁹ in sanctis et que diuitie glorie hereditatis ei⁹ an ego a me ipso loquar ꝑ separatam a deo sciam sicut q̄dam dicunt ex vobis. Joā. iij. Quē misit de⁹ ꝛba dei lo/quit. Joan. xvj. Non eñ loquet a semetipso: sed q̄ cunq̄ audiet loquet. Jte. v. Non pōt fili⁹ a semet/ipso quicq̄ facere nisi qđ viderit patrez facientem. L Qui a semetipso loquitur cuius locutiōis ipe ꝑ suā intentionē est inuentor propriā glo/riam q̄rit q̄z in ꝓpriis inuētis gl'iari intēdit. Jo an. viij. Ego gl'iaz meā nō quero: est q̄ querat ⁊ iu/dicet. Tim. j. Soli deo honoz ⁊ gl'ia Qui aūt querit gloriā eius q̄ misit illū sicut ego fa/cio qui oīa patri attribuo. Esa. lx. Bernē plātatio/nis mee opus manus mee ad glorificandū. Lu. ij. Gl'ia in altissimis deo hic verax est q̄ adeqt i/tentionē ad rem. q̄a soli deo debet gloria. ij. Cor. j. Nō est in illo: est ⁊ nō. sed est in illo est. Joan. xiiij. Ego sum via: veritas ⁊ vita et iniusticia i illo non est. j. Pe. ij. Nec inuent⁹ est dolus in ligua eius. Tit. j. Quā promisit q̄ nō mētit de⁹. Deu. xxxij De⁹ fidelis ⁊ absq̄ vlla iniqtate ⁊c. Prouerb. viij Justi sunt oēs sermones mei: ⁊ nō est in eis prauū q̄d atq̄ puersum.

Nōne Moyses dedit vobis le gem? Et nemo ex vobis facit legē Quid me queritis iterficere? Re spondit turba: et dixit ei. Demo/nium habes Quis te querit inter ficere?

Hic incipit ponere Jesu chīi oīm illuminatoris manifestationē. Procedit aūt sicut sol. Qui prio purgat tenebras. Et purgat̄ tenebris: se dare ma/nifestat. Et in claritate illa reliquas nubiū remanen tes dispgit ⁊ consumit. Et ideo ista pars capituli in Tres diuidit. In q̄ Pria: Falsas de se opinio/nes chīs elidit: q̄ vt tenebre q̄dam intellectū veritа tis impediūt. In Scōa: Se sic̄ solē clarissimū oī/bus ostēdit: ibi. In nouissimo aūt die magno ⁊c. In Tertia ar: Dissensiones de se loq̄ntiū ⁊ vacilla tiones cordiū vt nubes q̄sdā abstrahit. Ibi. Et illa aūt turba cū audissent. Prima haz partiū diuidi tur in Tres. In q̄ Prima Excludit malā opini/onē circa chīi originē. Ibi. Dicebant aūt q̄dam ex israelitis. In Scōa: Euacuat phariseoz maliciam Ibi. Audierūt pharisei turbā ⁊c. Haz ptiū Pria habet tres pagraphos. In q̄ Primo Ut de⁹ ma nifestat iudeoz de se iam intentionē malā habitaz. In scōo Probat se non esse legis transgressorem sed impletorē. In tertio Jnducit iudicij coz. qđ de ipso habebant puersitatē ad rectitudinez. In primo hoz facit Duo. Scz Redarguit intentionē: ⁊ Pa tienter sustinet ꝓtumelie illationē. Primū hoz hz Tria. Scz Legis receptionē: Recepte legis trāsgres/sionē: et Pertinaci malicie intentionē. Dicit ergo M Nōne Moyses q̄si diceret. Me ō iusticia re/darguitis Eū nō sit in me iniqtas sed in vob: quia Nōne Moyses ꝑtantus legislator dedit vo bis legē Ecci. xxiiij. Legē mandauit Moyses in ꝓceptis iusticiaz: et hereditatē domui Jacob ⁊ israel ꝓmissiones eternas. Hāc aūt legē recepist̄ Exo. xx. et. xxiiij. Oīa q̄ locut⁹ est dñs faciem⁹ ⁊ erimus obedientes. ij. Mach. vij. Obediem⁹ legi q̄ data ē nobis ꝑ Moysen. Et tñ nemo ex vobis qui in legis obseruātia gloriami. Rhom. ij. Qui gl'ia/ris in lege ꝑ puaricationē legis: deum inhonoras. Nō g̃ simpl'r dicit: nemo. sed: nemo ex vobis. hoc ē vestr̄ fil'ib⁹: q̄ carnaliter legē intelligit̄: ⁊ traditōes vīas mādat̄ dñi aī ponitis facit legem Acc. vij. Jn dispositiōe angelo⁹ accepist̄ ⁊ nō custodi/stis. Aliter etiā ꝓpter mādatoz grauitatē ⁊ mīcitu/dinē: vix erat q̄ posset legē seruare. Acc. xv. Hoc est

onus qđ neq̄ nos:neq̄ patres nr̄i portare potuimus. Et.iij. Reg.viij. & Salomō. Nō est hō q̄ nō peccet. Sed hoc mō chr̄s nō loquit:eo⁹ h̄ intēdit trāsgressores oñdere q̄ cū de legis trāsgressione iudicabant ⌊Quid me q̄ritis interficere:⌋ h̄ ē: psequimini me ad mortē:primaq̄ mala intētione. et cōtra legē q̄ritis interficere me: Lū in lege scr̄m sit Nō occides Exod.xx. Dañ.xiij. Innocentē q̄ iustū nō interficies. In hoc em̄ pater malicia vestra q̄ in lege gloriami. et q̄si p zelū legis me transgressorem iudicar̄. Si em̄ ex zelo legis vt fingit̄ hoc faceret̄: me interficere nō q̄reret̄. iij. Reg.xix. Ego relictus sum solus z q̄rūt aniam meā ⌊Rndit turba et dixit⌋ Ecce q̄liter paries est ad cōtumeliā p̄ virtute illatā ⌊Demoniū habes⌋ q̄si dicant. Demoniū te incitat q̄ nos vt trāsgressores leḡ redarguis:cū nos specialit̄ sim⁹ legis emulatores:cū sim⁹ p̄incipes sacerdotū. et Pharisei:ex legis religiōe. q̄a p illis loquit turba Joā.viij. Nonne bñ dicim⁹ nos q̄a samaritan⁹es tu z demoniū habes: Matt.xij. Lu.xj. In beelzebub p̄cipe demoniorū ejic̄ demonia. Turba g̃ male dixit. q̄a dr̄. j. Esdre. ix. Magistratuū man⁹ fuit in p̄uaricatione hac p̄ma. Dañ. xiij. Egressa est iniq̄tas a senioribus iudicibus q̄ videbañ regere pl'm ⌊q̄s te q̄rit interficere:⌋ q̄si diceret Nullus. Et sicut pax infra:sibi cōtradicūt dicētes. Nōne hic est quē querebant Judei interficere: Isti aūt sicut fraudulenti se corā eo sicut corā hoīe abscōdere putabāt. Esa.xxxij. Fraudulenti vasa pessima sunt. Ipse em̄ cogitatōes cōcinnabit ad pdēdos mites cū loquer̄ paup iudicū.

Rndit Jesus et dixit eis. Unū opus feci et oēs miramini. Propterea Moyses dedit vobis circūcisionē:nō q̄ ex Moyse est: sed ex patribus. Et in sabbato circūciditis hoiem. Si circūcisionē accipit homo in sabbato vt non solvat̄ lex Moysi: mihi cur indignamini:quia totū hoiem sanū feci in sabbato: Nolite iudicare sz̄m faciem:sed iustū iudicium iudicate

Hic ostēdit se non esse legis trāsgressorē:sed impletorē. Et arguit a Minori sic. Minus videt̄ opus:qđ est signū salut̄:posse fieri in sabbato: ita q̄ lex nō soluat̄:q̄z opus totū hoiem saluans et curans. Et illud fit sine leg̃ solutiōe: g̃ z istud. Et arguendo q̄ ad hec reducit hoc qđ sup̄ Quinto:factuz est:de sanatiōe p̄alytici. qđ iudei calūniabañ factū esse cōtra legē in die sabbati. Lu.xiij. Dixit archisynagogus indignās q̄ sabbato curaret. Sex dies sunt in q̄bus oportet operari:in his venite z curamini nō in die sabbati ⌊vnū opus feci⌋ hoc est pfectū et vnicū qđ nemo alī⁹ facere p̄evalet. Deut̄.xxxij. Date magnificentiā deo nr̄o. dei pfecta sunt opera. Joel'.j. Si factū est istud in diebus vr̄is aut in diebus patr̄ vestroz:sup hoc filijs vestris narrate: et filij vestri filijs suis: et filij eoz generationi altere. Ecclī xliij. Illic p̄clara opa z mirabilia. Hoc aūt non de sanatione p̄alytici tm̄ intelligit:sed de oībus operibus chr̄i. q̄z oia fecit sicut p̄ntez hūs:z nō sicut mīster: claue z gr̄a z p̄tate aliena indigens. Et ideo sequit̄ ⌊et oēs miramini⌋ nō p̄pter factū tm̄: sed p̄pter modū faciendi. Esaie.lxvj. Quis audiuit vnq̄z tale aut q̄s vidit huic silē. Job.ix. Qui facit magna et mirabilia incōp̄hēsibilia quoz nō est numerus. ⌊Propterea Moyses⌋ Acū diceret Nō intelligitis q̄ Moyses ⌊p̄pterea⌋ hoc est: hac de causa ⌊dedit vobis circūcisionē⌋ vt op⁹ hoc pfectuz ex illo intelligeret̄. q̄a exp̄ Circūcisio signaculū fuit iusticie z saluris: Et p meū vnicum:et vnice mihi cōuenient̄ op⁹:iusticia leg̃ z salus impleat̄: debetis ex illo intelligere z nō calūniari. Q̄ aūt circūcisio signū sit vnici opis: dr̄ Rho.iij. Signaculū iusticie accepit circūcisionē. Gen.xvij. Circūcidetur in vobis oē masculinū:et circūcidetis carnē p̄putij vestri vt sit in signū federis inter me z vos. Et ido etiā in lege induxit circūcisionē spūalē. Deut̄.x. Circūcidite g̃ p̄putiū cordiū vr̄oz. et cervicē vestrā durissimā nō indurer̄ ampli⁹. q̄z dr̄ vester est dr̄ deoz z dñs dñantiū: dr̄ magn⁹ z potēs z terribilis. Ibidē.xxx. Circūcidet dñs dr̄ tuus cor tuuz z cor semnis tui vt diligas dñm dr̄ tuū ex toto corde tuo z ex tota aīa tua vt possis vivere. Patet g̃ q̄ in signū future emūdatiōis z salutis p chr̄m: circūcisionē acc̄perūt ⌊nō q̄z ex Moyse est sed ex patribus⌋ Emēdatio locutiōis seu dictiōis est q̄ dixerat. Moyses dedit vob circūcisionē. Et Hoc q̄dē vez est. et Istud. q̄a Moyses dedit eā spūalem q̄a p̄m⁹: ei⁹ spūalem intellectū revelauit. Dedit etiā p exemplū Exo.iij. Tulit g̃ Sephora acutissimā petrā z circūcidit carnē p̄putij filij sui. Ex patribus aūt est p observantiā. Et sic ex Moyse est p aliquē modū. et Ex patrib⁹ simpl'r. Gen.xvij. Circūcidet̄ in vobis oē masculinū. Et Ibidē. Masculus cui⁹ p̄putij caro circūcisa nō fuerit delebit̄ aia illa d̄ populo suo:q̄a pactū meū irritū fecit. Dicit aurē ⌊ex patribus⌋ q̄uis ex solo Abraā. q̄z oēs p̄res religionis divine circūcisionē p observantiā approbauerūt. Gen.xxxiij. In hoc valebim⁹ federati si esse voluerimus nobis si⁹ es z circūcidaī in vobis oē masculinū. Josue.v. Facti sibi cultros lapideos z circūcidit filios israel. ⌊Et in sabbato circūciditis hoiem⌋ si octau⁹ dies natiuitat̄ ei⁹ occurrerit sabbatū. Gen.xvij. Infans octo dier̄ circūcidet̄ in vobis. Et sic signū pfecte curationis in sabbato fiebat. Et ex hoc arguit chr̄s etiā fm̄ bñanaz rōnem ⌊Si circūcisionē⌋ q̄ est signū pfecte curatiōis ⌊accipit hō⌋ licite ⌊in sabbato⌋ in q̄ nullū op⁹ seruile est faciendū. ita ⌊vt nō soluat̄ lex Moysi⌋ de sabbato Qui dixit Exo.xij.z.xx. Nullū op⁹ seruile faciet̄ in eo. q̄z Nō reputatur seruile qđ est signū iusticie. z curatiōis pfecte. s. cui⁹ signū. Et opa corpalia p defensione legis facta:nō reputant̄ seruilia. Sicut pugna z̄ra hostes legē impugnātes. j. Mach.ij. Dixit hō q̄cūq̄ venerit ad nos in die sabbatoz in bello:pugnabim⁹ aduersus eū. et nō moriemur sicut mortui sunt fratres nr̄i. Ex q̄ accipit q̄ omne op⁹ factū ad salutē eoz̄:

est lex:poterat licite fieri in die sabbati. Lu.xiij. Lubus vestr̄z asin⁹ aut bos cadēs in foueā: nōne cōtinue extrahet eū die sabbati: Si g̃ hec se habent ita Ergo z totū boiem potui curare in die sabbati sine solutiōe legis date de observatiōe sabbati ⌊Mihi ergo cur indignamini:⌋ Interrogatiue legēdū est.q̄si di. Mirū est:cū rō humana p̄suadeat q̄ indignari nō deberet̄ ⌊q̄z totū⌋ in corpe z ania ⌊hominem saluū feci in sabbato⌋ Et ex hoc accepit Beda qđ dixit Q̄ quēcūq̄ curauit chr̄s in corpore:illū etiā curauit in ania. Un̄ istī eidē paralytico dixit Joā.v. Ecce san⁹ factus es: iā noli ampli⁹ peccare ne deteri⁹ tibi cōtingat. Ps̄.cij. Qui p̄pitiatur oīb⁹ iniq̄tatib⁹ tuis z̄. Et iste etiā est vn⁹ morbus quē solus in terra chr̄s habuit. Sancti q̄dez corpa curauer̄:sed pctā nō remiser̄. Sed chr̄s tius:z remisit pctā:z curauit corpa. Matt.ix. Ut aūt sciatis q̄z filius hois habet p̄tatem in terra remittēdi pctā.tūc ait palytico. Surge:tolle lectū tuū z vade in domū tuā. Magna g̃ fecit. P̄tate aliena nō indiguit.et ⌊Pctā dimisit.⌋ P̄imū scitis cōtinuit Secundū z Tertiū vt dr̄ solus retinuit. Joā.iij. Nō dat dr̄ ad mensurā spūm. Et ibidē pax ante Qui d̄ celo venit sup̄ oēs est. Ps̄.lxxxv. Nō est similis tui in dīs dñe ⌊Molite iudicare⌋ Redu cit h̄ iudiciū temeritatis ipsoz ad iudiciū rectū: qđ sicut dr̄ Chr̄ys.non p̄sonaz acceptionē:sed naturā sequit̄ rez. Un̄ dicit ⌊Molite iudicare⌋ temere de me ⌊fm̄ faciem⌋ hoc est fm̄ q̄ z̄ apparet in facie q̄a p̄ter dictū p̄cipū z pharisеoz̄ q̄ magni sūt corā vobis in facie exteriori:iudicat̄ q̄ ego sim transgressor legis. Deut̄.x. Dr̄ p̄sonā hominis nō accipit nec mūera. Act̄.x. In virtute cōperi q̄a non est p̄sonaz acceptor dr̄. j. Reg.xvj. Hō videt q̄ patet:deus aūt intuet cor ⌊sed iustū⌋ in rectitudine ⌊iudiciū iudicare⌋ qđ facit̄ si leg̃ intellectū ad opa mea diligēter inspecta refertis. Deut̄.xvj. Juste qđ iustū est exeq̄ris. Ps̄.x. Just⁹ dñs z iusticias dilexit: eq̄tatē vidit vult⁹ ei⁹. Jac̄.ij. Si p̄sonā accipitis pctm̄ opami redarguti a lege q̄si trāsgressores.

Dicebāt ergo quidā ex hierosolymis: Nōne hic est quē q̄runt interficere: Ecce palam loquit̄:et nihil ei dicunt. Nunq̄d vere cognouerūt p̄incipes q̄z hic est chr̄s? Sed hūc scimus vnde sit. Chr̄s aūt cum venerit nemo scit vn̄ sit.

Hic incipit excludere falsam opinionez quā habebāt de origine chr̄i. Dividit āt in Tres paragraphos. In q̄z P̄rio ponit Un̄ falsa opinio est exorta. In Scdo ponit elisionē ipsius. In Tertio vo ponit Dissensionē ortaz ex rōnib⁹ chr̄i p q̄s opinio illa elidit. In p̄mo hoz ponit Tria. In q̄z P̄rio oñdit Ratio q̄ opinio vera de chr̄o ejcit. In Secundo Ipsam ponit opinionē. In Tertio Quādā ponit rōnem phantasticā p quā a veritate ad falsitatē fūt auersi. Dicit g̃ ⌊Dicebant ergo q̄dā⌋ simplices ⌊ex hierosolymis⌋ Hierolymite vt dicit Chr̄ys.hoc specialit̄ dicebāt. q̄a z facta pl⁹ alijs viderant. et phariseos plus alijs audierant. et ideo q̄rentes z dubitātes vacillabāt. Facta em̄ chr̄i eos inducebant ad fidē. Et edicta z p̄suasiones phariseoz̄ a fide auertebant. et ideo vacillabant. Et hoc ē qđ sequit̄ ⌊Nōne hic est⌋ Jesus chr̄s a Nazareth ⌊quem querebāt iudei⌋ ad p̄suasionē sacerdotū z phariseoz̄ ⌊interficere⌋ Hoc em̄ sepe hierosolymite audierant. Esa.j. Quō facta est mere trix ciuitas fidelis: plena iudicij: iusticia habitauit in ea:nunc aūt homicide. Hiere.xj. Mittamus lignū in panē eius z eradam⁹ eū de terra viventium: et nomē ei⁹ nō memorabit̄ ampli⁹. Sap̄.ij. Morte turpissima cōdēnemus eū.et ⌊ecce palā loquitur⌋ scip̄m manifestans. Esa.xlv. Nō in abscondito locut⁹ sum in loco terre tenebr̄oso. Joā.xij. Qui facit v̄itatem venit ad lucē vt manifesta.opa ei⁹ q̄z i deo facta sunt ⌊et nihil ei dicunt⌋ Qđ: sic dr̄ Chr̄ys. oīb⁹ mirabilib⁹ fuit mirabili⁹. Cōcitatos em̄ habebant aīos. Jesus aūt paup z indefensus stabat corā eis.et tñ in eū man⁹ extendere non poterant nisi q̄n ipse voluit. Hoc aūt voluit q̄n saluti nr̄e consuluit. Joan.vij. Querebāt eum cōp̄hendere z nemo man⁹ in eū misit:q̄a nondū venit hora eius Lu.xiij. Dicite vulpi illi q̄a ejcio demonia.et sanitates p̄ficio hodie z cras:et die tertia cōsumar. Un̄ causa nō fuit ex p̄te illoz:q̄z malicia sp̄ fuit parata sed ex parte ei⁹ q̄ habet diuinitatis latētis in se v̄tutē.sicut dr̄ Joan.x. P̄tatem habeo ponendi aniam meā z̄. Et ideo dicit:nemo tollet a me aīam meaz. sed ego pono eam z iter̄ sumo eam. ⌊Nunquid vere cognouerūt p̄incipes⌋ sacerdotū: a q̄bus et Herodes scisc̄atus est Matth.ij. ⌊quia hic est chr̄istus⌋ eoz nihil dicunt palam loquenti. P̄incipes em̄ existimatione falsam habebāt d̄ ipso q̄z ipse esset chr̄istus. Sed nō veram sciaz. q̄a si veram sciētiam habuissent:nō cum crucifixissent j. Eoz.ij. Si em̄ cognouissent nunq̄z dñm glorie crucifixissent. Et tñ p̄ter hmōi existimatione nō dimiserūt cum p̄seq. Sed p̄icere p̄secutionē nō poterant nisi q̄n ipe elegit z tempus scripture impletū fuit ⌊quia hic est chr̄istus⌋ Matth.xvij. Scimus q̄z verax es z viam dei in veritate doces. Joan.iij. Scim⁹ q̄z a deo venisti magr̄ ⌊Sed hunc scimus vnde sit⌋ Tāgit rōnem p quā a veritate diverterūt. Exo.xxxij. Cito recesserunt a via quā ostendisti eis. Dicunt aūt q̄ sciant Unde sit.hoc ē: de quo genere:et de q̄ loco. Joā.vj. Nōne h est Jesus fil⁹ Joseph:cui⁹ nos novim⁹ patrē z matrem Ortū em̄ terrenuz noverūt in p̄re sed nō in toto: q̄a q̄ fili⁹ v̄ginis esset nō noverunt ⌊chr̄ist⁹ cū venerit⌋ in mūdū ⌊nemo scit vnde sit⌋ q̄ntū ad originem. Sed p̄tra Matth.ij. Si ciscitabat ab eis:vbi chr̄s nasceret̄. At illi dixerunt In Bethleem Juda. Sicut em̄ scriptum est p̄ prophetam Michee.v. Tu Bethleē ephrata nequaq̄z minima es in p̄cipib⁹ Juda. Dicēdū q̄ originē terrenā sciuerunt:sed nō divinā. Et hāc existimatōem de eo acceperūt vt dicit Chr̄so. Esa.liij. Generationē ei⁹ q̄s enarrabit: Jo.ix. dicūt p̄rarii hui⁹ q̄ hic dicunt. Hūc nescimus vn̄ sit. Et p̄ter intentionē verū dicūt. Esa.xlv. Vere tu es dr̄ absconditus: deus isr̄l saluator Jo.j. In mūdo erat z mūd⁹ eū nō co

gnouit. Jsti tñ qñ hic dicũt: despective loquunt. Quasi dicãt. Jta vilis et bũllis est generis. z hoc scim⁹: q nõ sibi cõperit q generatõem ei⁹ nullus enarrare possit. Liez isti nesciãt hoc qñ dicat. ij. Lo rin. viij. Scitis gram dñi nostri iesu christi q⁹ pro pter nos egen⁹ factus est cũ esset diues vt vos il lius inopia diuites esseris. Phil. ij. Exinaniuit se metipm formã serui accipiens.

Clamabat ergo Jesus in tẽplo docens et dicens.

¶ Hic ponunt ratões quibꝫ hec falsa opinio de chõ elidit. Et dicunt Duo. Scz. Modus rõnũ. z Jpe rões. Mod⁹ rãgit cũ dr. ⌊Clamabat g̃⌋ Clamor chr̃i notat intensionẽ intentõis ad psua dendũ. Notat etiã q audiẽtes lõge erãt ab intelle ctu veritatis. ps. lxviij. Laborauit clamans: rauce facte sunt fauces mee. Prouer. j. Sapia foris cla mitat. z i plateis dat vocẽ suã. Sed ꝓtra hoc vi dek illud Esa. xlij. Nõ clamabit neq audiet foris vox eius. Solutio. Nõ clamat cõtẽdẽdo Scz Cla mat: intensione Intentõis psuadẽdo ad primuz. z Clamat intensiõe Deuotõis in ozõe ad deũ. He bre. v. Qui in diebꝫ carnis sue ꝑces supplicatõesq offerens ad deũ: cum clamore valido z lachry mis: i oibꝫ exauditꝰ est. p sua reuerẽtia ⌊docẽs⌋ p rationes etiã hũanas ⌊in tẽplo⌋ in loco publico ⌊z dicẽs⌋ ad intellectũ rõis. Esa. xl. Loquimini ad cor hierlem z aduocate eã. b̃ est: ad intellectũ audiẽtiũ

Et me scitis: z vnde sim scitis. z a meipo nõ veni. sed est verus qui misit me quẽ vos nescitis.

Tangit hic rones. et Primo oñdit Quid ꝺ ipo sciũt. Scõo Quid de ipo nesciũt. z Tertio Dispa ritatẽ sui z illoꝝ in sciẽdo z nesciẽdo secreta patris q̃ sunt de ipo. Dicit ergo ⌊Et me scitis⌋ sm q de me est visibile. j. Joan. j. Quod vidimus z au diuim⁹ z man⁹ nr̃e ꝓtractauerũt de vbo vite hec annunciam⁹ vobis. Baruch. iij. In terr̃ visus est z cũ hoibꝫ ꝙuersat⁹ est ⌊z vnde sim⌋ q̃tũ ad ori ginẽ patriã q̃ frenã ⌊scitis⌋ Jo. j. Quẽ sep sit mo yses in lege z ꝓphete inuenim⁹ Jesum: filiũ ioseph a Nazareth. Vel dicak sic ⌊Et me scitis⌋ b̃ est. p Scripturã: z Opa: z Testimonia Joãnis: scire pote U stis ⌊z vnde sim scitis⌋ q: hoc scriptura etiã de clarat. ⌊z a meipo nõ veni⌋ Dicit ãgit hoc q ne sciũt originẽ ei⁹. i. eternã. z b̃ ẽ ⌊z a meipo⌋ exñs nõ veni ⌊q. d. Sic non sũ a meipo: ita nõ veni a meipo. q: in ꝓcessiõe tpalis intelligit⁹ ecna vt dr Au gus. Jo. v. Nõ põt filius a seipo facere q̃q̃. In figu ra hui⁹ dr Gen. xxxvij. a pte ad filiũ. Veni mittam te ad eos. Joã. xvij. dicit de discipulis. Et cogno uerunt q: tu me misisti. ⌊sed est verus qui mi sit me⌋ Joan. Lbrys. habet ⌊sed est verax qui misit me⌋ et ideo etiã egoipse missus sum verax z ideo credendũ est mihi. Rhom. iij. Est aũt deꝰ ve rax. oĩs aũt hõ mendax. Et sic dixit ita ꝟitatem im plens me misit. Tit. j. Quã ꝓmisit q̃ nõ mentitur deꝰ ⌊quẽ vos nescitis⌋ q: veritatẽ in testimonio qñ mihi testat⁹ ꝙ vocẽ z opa: cognoscere nõ vultis. Tit. j. Cõfitent se nosse deũ: factꝭ aũt negant. Esa.

xlv. Assimilaui te z tu non cognouisti me. Job. xxj Dixerũt dño deo: recede a nobis: sciam viarum tu arum nolumus.

Ego scio eum. etsi dixero q: nescio eum: ero similis vobis mẽdax Sed scio eum quia ab ipso sum et ipse me misit.

Disparitatẽ sui ad illos ponit in sciẽdo secreta ꝺi Dicẽ aũt Tria. Scz Sciam secretoꝝ. Disparitatẽ sui in hoc z illoꝝ. et Tiã ꝑ quã illi ad suã sciaz pñt deuenire. Dicit g̃ ⌊Ego scio eum⌋ scia cõpre henstonis noui patrẽ q̃ me misit. Joã. x. Sic nouit me pater: et ego cogsco patrẽ. Mat. xj. Nemo no uit patrẽ nisi filius. Joan. j. Nemo vidit deũ vn q̃ nisi vnigenit⁹ q̃ est in sinu patr̃ ipe enarrauit. Jte xvij. Pr iuste mũd⁹ te nõ cognouit. ego aũt cogno ui te q: tu misisti me. ⌊etsi dixero quia nescio eũ⌋ qñ tñ impossibile est. q: dr Nũc. xxij. Non est deꝰ vt hõ vt mẽtiat. Et ideo loquit̃ sub hyporbe si Impossibilis Scz Si dixero qñ impossibile ẽ me dicere: q: scio eum: cũ ego scio eũ ꝑ vnã cum ipo cõprehẽsiõis sciam. Qualiter em̃ nesciat eũ q̃ est in sinu ei⁹: ⌊ero similis vobis⌋ vana et corrupta creatura ⌊mendax⌋ et ꝓpꝛijs: nõ ex deo loquens. Ps. xj. Diminute sunt veritates a filiꝭ hoim. Cũ g̃ sciam eũ: sicut ostẽdo dicto z facto: credenduz est mihi de eo q̃q̃d loq̃r. Joan. iij. Quẽ em̃ misit deꝰ: ꝟba dei loquit̃. Jte. viij. Quare loquelã meam nõ cognoscitꝭ: Ego em̃ ex deo patre veni. et ideo ñ ego sed vos estis mẽdaces qui me maculatis. Sap. x. Mẽdaces oñdit q̃ mal'auerũt eũ ⌊sed scio eũ⌋ Ecce dat viã per quã ipsi scire possunt Dicẽs ⌊sed scio eum⌋ hac scia certissima ⌊q: ab ipso sum⌋ et genit⁹ z missus. Ps. cx. Añ lucifeꝝ genui te. et ideo totã lucẽ sue scie dedit illi. Uñ Sap. vij. dicit Lãdor lucis eterne z speculũ sine macula dei maie statis z imago bonitatis illi⁹: repñtans oĩa q̃ sunt in ipo. Heb. j. Cũ sit splẽdor glie z figura substantie ei⁹ ⌊et ipse me misit⌋ z volũtatem suã in mũdo faciendã iniunxit. Luc. ij. Jn his q̃ patris mei sunt oportet me esse. Quicunq; g̃ eũ scire desiderat: a me querat. q: ꝑ me veniet ad ꝓgnitionẽ patr̃. Jo. xvij Ego te clarificaui sup terrã: opus cõsummaui qñ dediſti mihi vt facerem.

Querebãt ergo eũ apprehẽdere: et nemo misit in illũ manus: q: nõdũ venerat hora ei⁹. De turba aũt multi crediderũt in eũ z dicebãt. Chr̃ist⁹ cũ venerit: nunqd plura signa faciet q̃z q̃ hic facit.

Tãgit b q̃liter in penis inuidi et ꝟbis saluat̃ pfi ciebãt. Dicẽ aũt b Quattuor. Prio em̃ tãgit Ma lor. in pet⁹ ꝓfectũ. Scõo Edificatiõem simpliciũ. Tertio Obstinatã maliciam phariseoꝝ. et Quarto Qualit̃ oĩbꝫ his dñs vrebat ad salutẽ fidelitũ. Dicẽ g̃ ⌊Querebãt g̃⌋ sacerdotũ ꝓncipes z pharisei et alij illi q̃ ꝓsenserũt illis ⌊apphẽdere⌋. i. deuinere

Sicut Judic. xvj. q̃rebant philistijm Sãsonẽ fu nibus ligare. Hiere. xx. Audiui cõmelias mlto rũ z terrores in circuitu. pseq̃mini z pseq̃mur eum: ab oĩbꝫ viris q̃ erãt pacifici mei. Jbi hñt Septua ginta: pseq̃mini z cõprehẽdite eũ. q̃a ñ est q̃ liberet eũ ⌊et nemo misit in illũ manus⌋ potentia ꝺi phibiti. Lu. iiij. Jesus aũt transiens p mediũ illo rũ ibat. Jtẽ Lu. xiij. Oportet me ambulare hodie et cras z seq̃nti die. q: nõ capit ꝓpheta pire extra hierusalẽ. Job. v. Qui dissipat cogitatiões prauo rũ ne possint implere man⁹ eoꝝ qõ cepant ⌊quia nõdũ venit hora eius⌋ Non q̃dẽ fatalis: eoꝝ sicut añ dixim⁹: chr̃s fato non subiacebat. sed hora dispẽsatiõis quã ꝑfinivit deꝰ in scripture implectio nẽ z nostrã salutem. Abachuch. iij. Fm trãslationẽ lxx. Dũ approping̃ssent anni cognoscer̃. Joan. xiij Sciens Jesus q: venit hora ei⁹ vt transeat ex hoc Z mũdo ad patrẽ ⌊De turba aũt multi⌋ q̃ ad de uotionẽ ex verbis z signis ei⁹ cõuersi sunt ⌊crediderũt in eum⌋ Nõ tñ vt dr Lbrys. fide firma et certa. Lui⁹ signum est: q̃a dubie loquunt. Sed tñ aliquẽ calorẽ fidei z deuotiõis cõcepant qui si fuis set fortus a phariseis z sacerdotibꝫ ꝙualuisset. Rho ma. xiij. Jnfirmũ in fide assumite z nõ in discepta tionibꝫ cogitationũ. j. Thes. v. Cõsolami pusilla nimes: suscipite infirmos: patientes estote ad oẽs. Sed pharisei sicut Herodes chr̃m extinguere ni tebant̃ iã paruulũ in cordibꝫ eoꝝ formatũ ⌊et di cebant⌋ in fidei sue argumẽtũ ⌊christ⁹ cum ve nerit⌋ etiãsi adhuc venturꝰ sit vt dicũt sacerdotes et pharisei ⌊Munqd plura signa⌋ z maiora ⌊fa ciet q̃z que iste facit⌋ Facto em̃ z Modo faci endi. Et quia pcã dimisit: vt sup dixim⁹: maxia fe cit. Mar. vj. Quocunq; introibat in vicos vl̃ vil las aut ciuitates: in plateis ponebãt infirmos z de pcabant vel vt fimbriã vestimenti eius tangerẽt. et q̃cunq; tãgebant eũ salui fiebant. Et ideo dicebant Dichõ multa signa facit zc. Joan. xj.

Audierunt pharisei turbã mur murantẽ de illo hec: et miserũt ꝓncipes et pharisei ministros vt appẽhenderent Jesum.

Hic incipit pars illa Qualiter chr̃s erudit ad sa lutẽ: phariseoꝝ maliciã. Et habet Tres partes Jn quaꝝ Prima Pertinax ponit phariseoꝝ malicia Jn Scda Eruditio diuina. et Jn Tertia Carna lis ĩtellect⁹ quersitas in ꝟbis dñi accepta. Dicit Z ergo ⌊Audierunt pharisei⌋ de suppstitiõe religi onis sue ꝑsumentes ⌊turbã murmurantem⌋ q̃a apte loq̃ nõ audebant: ne extra synagogam fie rent ⌊de illo hec⌋ scz q: chr̃s existimari possit: et q: sic isti ꝓncipatũ amitterent z locũ: sicut dr Joã. xj. ⌊et miserũt principes⌋ sacerdotũ ⌊et pha risei⌋ religiosi ⌊ministros⌋ hoc est: satellites ei⁹ ꝑfidis: q̃s ad hoc conducebãt ⌊vt apprehende rent eum⌋ Simile est Matth. xxij. Mittunt di scipulos suos cũ herodianis vt capent eũ in ſmo ne. Herodiani em̃ erãt milites herodis cõducti ad capiẽdũ dñm. Esa. j. Principes tui ifideles z socij furũ: oĩs diligũt mũera: sequunt retributiões.

Dixit ergo eis Jesus Adhuc modicũ tẽp⁹ vobiscũ sum: et vado ad eum qui me misit. Queretis me z nõ inuenietis: et vbi ego sum vos nõ potestis venire. Dixerũt ergo iudei ad semetipsos Quo hic iturus est q̃a non inueniemus eum: Munqd in dispsionẽ gentiũ iturꝰ est z doturꝰ gentes: Quis est hic sermo quẽ dixit: queretis me z nõ inuenietis: z vbi sum ego: vos nõ potestis venire.

⌊Dixit ergo eis Jesus⌋ Erudiens etiam ad salutẽ ꝓtinaciũ maliciã ⌊Adhuc modicum tẽs vobiscum sum⌋ Tria dicit: Tẽs dispensatiõis Redit⁹ ad patrẽ gl̃iosam feliciratẽ. et Seq̃ndi eius eoꝝ impossibilitatẽ. Dicit ergo ⌊Adhuc⌋ in vita ista mortali ⌊modicũ tẽpus⌋ q: tñ tẽp⁹ septem mensiũ. Hoc em̃ q̃d b dr: factũ fuit in Septẽbri i vltimo anno sue ꝑdicationis. Modicũ q̃ tempus adhuc vobiscum sum. Et notat ex modo loq̃ndi q chr̃s erat cũ eis: et nõ ecõuerso q ipsi cum chr̃o. q̃a chr̃s opabat saluteꝫ in medio eoꝝ: q̃q̃ ipsi q̃rerent chr̃m ad mortẽ. Esa. xxiij. Prope est vt veniat tẽs eius: et dies eius nõ elõgabunt. Joan. xvj. Modi cũ z nõ videbitꝭ me ⌊et vado ad eũ⌋ patrẽ ⌊qui me misit⌋ ꝑfecto ope redemptiõis. ꝓpter qõ sum vobiscũ. Joan. xvj. Vado ad eũ q̃ me misit. Et idẽ xiij. Vado parare vobis locũ. Hoc significatũ est Ben. viij. Ubi colũba reuertit̃ ad arcam vespe poz tans ramũ virentis oliue in ore suo. Tob. xij. Tẽ pus est vt reuertar zc. ⌊Queretis me z nõ in AA uenietis⌋ q̃a ꝙ hoc q̃ aliũ expectatis: me queriꝭ Et q: ille fallax est: me in illo nõ inuenietis. Joã. v. Ego veni in noĩe patris mei z nõ recepistis me. ali us ve. zc. Rhoma. xj. Qõ q̃rebat israel nõ est cõse cuta. Lanc. iij. In lecto meo ꝙ noctes q̃siui quez diligit ania mea. q̃siui z non inueni. hoc est: in q̃te carnalis intelligentie z in noctibꝫ ignorantie nõ in ueni q̃situm dilectũ ⌊et vbi sum ego⌋ in lumine ꝟitatis apd patrẽ in celo: vbi z ia sum ꝙ ꝑtia deꝰ tatis. Joan. iij. Nemo ascendit in celũ nisi q̃ descen dit de celo filius hois q̃ est in celis ⌊vos⌋ in cecitate carnalis intellect⁹ manentes ⌊nõ potestis veni re⌋ Lu. xvj. Jnt̃ nos z vos magnũ chaos firmatũ est: vt hi q̃ volũt hinc ad vos trãsire nõ possint: nec q̃ inde huc trãsmeare ⌊Dixerũt ergo iudei ad semetipsos⌋ Nõ em̃ ad Jesum audebant dicere q: timebãt se cõfutandos ex rñsis sapie ipsi⁹. Act. vj. Non pot. resistere sapie z spũi q lo. ⌊Quo hic itu rus est: q: non inueniem⁹ eũ⌋ De itinere em̃ carnali ĩtelligebãt. Sic'le Jo. xiij. Nescim⁹ q̃ vadis et quo possum⁹ viã scire. Doctrinã em̃ dñi quersa accipiebãt intellectu ⌊Munqd in dispsionẽ gẽ tiũ⌋ q̃ ꝙ totum mundũ dispse sunt ⌊iturus est⌋ Dicit aũt Aug⁹ q: hec etiã nõ intelligẽtes isti ꝓphe tauerunt. Per discipulos em̃ iuit ad gentes et do

euit gentes. Act. xiij. Vobis oportz primū loq̄ verbū dei. z q̄ repulistis illud: z indignos vos iudicastis eēne vite. ecce ꝓuertimur ad gētes. Et b̄ est q̄ sequit. ⌊et doctur⁹ gētes⌋ Esa. xlix. Dedi te in lucem gentiū vt sis salus mea vsq; ad vltimuz terre⌊Quis est iste sermo quē dixit⌋ Hoc ē. Cui⁹ est intellect⁹ ⌊Queretis me z nō inuenietis⌋ Non enim eum inueniunt ad ꝓpiationez. Heb. xj. Nō inuenit penitētie locū q̄q̄ cū lachrymis inq̄sisset eā. Esa.j. Cū multiplicaueritis orōnes nō exaudiā. Prouerb.j. Quia vocaui z renuistis. clamaui z nō erat q̄ aspiceret. ego q̄z in interitu vr̄o ridebo z̄c. ⌊z ybi sū ego vos nō potestis venire⌋ Matth. xxiij. Ecce relinquet vobis dom⁹ vr̄a deserta. Dan. ix. Nō erit ei⁹ popul⁹ q̄ eū negatur⁹ est. Ps. xvij. Filij alieni mēciti sunt mihi. Et p̄misit. De⁹ q̄ das vindictas mihi z subdis ꝓlos sub me. qz Cum filij peculiares mētirent dño: vidicta facta est. z gentiū popul⁹ sibi p fidei deuotionē subiect⁹ est chr̄o. Osee. ij. Dicite mr̄i vr̄e. qz ipa nō est vxor mea. z ego nō vir ei⁹. Nec aūt oia ignorantes: vt dicit Augustin⁹ ꝓhibuerit. Sz sm q̄ lra sonat: stultū habebāt intellectū. qz z̄ chr̄ist⁹ ad gentiū dispōnē uisset: tpi illū illuc seq̄ potuisset Sed qz carnales erāt: de celestib⁹ z spūalib⁹ nihil itelligere potuerūt. Et ideo q̄runt apō semetipos z q̄ cogitabant ꝓponere chr̄o nō audebāt. Et hoc est quod dicunt.

Jn nouissimo aūt die magno festiuitatis stabat Jesus et clamabat: dicens.

Hic manifestat se illuminator: sicut sol dissipatis tenebris ꝓbans hoc de se. q̄ dicit Jo. j. Lux i tenebris lucet z tenebre eā nō comphēderūt. Dicitur autē in parte ista Tria. Dispositio Illuminatoris ad sui manifestationē. Ipa manifestatio. et Per euangelistā manifestatōis declaratio. Dispositio autez illuminatoris ad sui manifestationem cōtinet Quattuor ptes. Tēporis scz. cōgruitatē. Loꝛporis dispositionē. Vocis intentionē. z Nois significatōem. Dicit ergo. ⌊Vltimo aūt die⌋ quia sicut dicit Chrys. Intermedijs diebus voluptati deditis q̄n epulabant cora dño. (sic ꝺr Leuitici. xxiij.) in vltimo die feruētius audiebāt q̄ doctrinā secū recedētes portarēt. Et ideo illo die dñs quasi viaticū dabat in doctrina salut⁹. Nam ꝑmo die laudib⁹ z sacrificijs dediti: intermedijs vacabāt epulis. In vltimo die ꝓcipiebāt viatica salut⁹: que secū meditarent vsq; ad aliud festū. Et est causa litteralis quare mag⁹ illo die instabat doctrine. Esa. xxvj. Nomē tuū z meoriale tuū in. desiderio aie. Eccles. vltī. Finem loquēdi parit audiamus. In oibus enī Lōuētib⁹ traditōes vltimo die recipiant. Mat. xv. Audite z intelligite. Et addit Bze. Traditōes q̄s dñs dabit vobis die magno: qz sicut dictū est. prim⁹ dies fuit celeberrim⁹ ꝓpter laudes z sacrificia. Et intermedij quinq; nō ita celebres. Septim⁹ aūt erat eēlit celebris. sicut prim⁹ ꝓterea q̄ verbo dei tūc vacabāt et auditui traditionū. Ero. xxiij. Prim⁹ dies erit sanctus atq; solēnis. z dies septima eadē festiuitate venerabit. Leuit. xxiij. Dies ꝑmus erit vobis celeberrimus atq; sanctus q̄ oē opus seruile nō facietis in ea. sed offeretis sacrificiū in gre dño septē diebus. Dies aūt septimus celebrior erit vobis z sanctior: nullūq; opus seruile faciet⁹ in eo. Septē aūt isti dies significāt Septē festa Lordis q̄ agim⁹ dño. Ps. lxxv. Reliquie cogitationū diem festū agent tibi. Jn q̄p Primo Sacrificium laudis offeremus. Ps. xlix. Jmmola deo sacrificiū laudis: et redde altissimo vota tua. Quinq; aūt sequētib⁹: refectōes cora dño recipimus. Primo q̄dē Jn pane lachrymaz: ꝑ petis et ꝑ penis miserie. Esa. xxx. Dabit tibi dñs panē arctū z aquā breuē: et nō faciet vltra auolare a te ꝑceptorē tuū. Secō Jn cōfortatiōe cōscie z refectione ꝑtutis. Esa. iiij. Panē nostz comedem⁹ z vestimētis nostris opiemur. Tertio Jn pane serenate conscie a pctōz reliquijs. Esa. xxj. Qui habitatis terrā austri cū panib⁹ occurrite fugienti. Quarto Jn refectione desiderij in cōsolatiōe spūssancti. Ben. xlix. Aser pinguis panis ei⁹ z ꝑbebit delitias regibus. Quinto Jn refectione sacramēti. Sap. xvj. Panē tuū panē de celo dedisti eis z̄c. Septimo die surgit Jesus reficiens in pane vbi Matth. vj. Panē nostrū q̄t. da no. z̄c. ⌊Stabat Jesus⌋ Ecce Jllūinatoris: corpis dispositio. Stabat em̄ qui se nunq̄ a rectitudie deflecebat. Lanc. ij. En ipe stat post parietē nostz. Solus em̄ steterit post parietē (q̄ corpus significat) q̄ se nunq̄ a rectitudine deflexit. ꝓ corpis infirmitatē. Stabat: q̄ se exemplū z mensurā rectitudinis oīb⁹ exhibebat. Joan. j. Medi⁹ vestrū steterit z̄c. Stabat: q̄ sp. ad celum se totū. ꝓtēdebat. Ps. v. Mane astabo tibi z videbo z̄c. Stabat: q̄ in rectitudie sua oēs resolutos inertia redarguebat. Ps. xciij. Quis consurget mihi aduersus malignantes: aut q̄s stabit mecū aduersus operantes iniq̄tatē. Stabat: qui se in auxiliū z obsequiuz oīb⁹ paratum exhibebat. Act. vij. Ecce video celos apertos z Jesum stantē z̄c. Stabat: q̄ se excelsum in vita z verbo longe stantib⁹ oñdebat. Baruch. iiij. Sta in excelso: z vide iocūditatē a dño deo tuo venientē: supple in cōuersione te audientiū ⌊Jesus⌋ autor salutis. Alis em̄ vba salutis ꝓponere nō debet. Ps. xlix. Pctōri dixit de⁹ q̄re tu enarras iusticias meas z̄c. ⌊et clamabat dicēs⌋ Clamabat vocis intēsione ꝓter feruoris desideriū ⌊dicēs⌋ vt loq̄retur ad intellectū. De ꝑmo Esa. xxxviij. Sicut pullus hirundinis sic clamabo: meditabor vt columba. Pullus hirundinis clamat vagiens ex desiderio. Colūba aūt clamat meditando. quia longum sonū ꝓfert intercisum: acsi meditetur gemendo. Et sic chr̄s gemēdo: et ad nos vagiendo clamabat vt cōuerteret. Prouerb. viij. O viri ad vos clamito et vox mea ad filios hoim. Sic ergo clamabat dicēs vt sint Viri: ad viriliter agendū in ꝑtute. et Filij hominū: in intellectus veritate.

Siqs sitit veniat ad me z bibat

Ecce Jlluminatoris manifestatio. Et dicunt̄ duo. Jnuitatio scz ad illūinatorē. et Veniens subdit vtilitatē. Dicit g̃ loq̄ns ō spūalib⁹ metaphorice vt meli⁹ p similitudies notas itelligāt. Et b̄ ē. ⌊Si q̄s sitit⌋ b̄ ē: feruēs ō sideriū hz doctrie ⌊veniat ad me⌋ fontē aque viue. Hiere. ij. Me dereliquerūt fontē aque viue ⌊et bibat⌋ hoc est humore lympidissimo mee doctrine se infundat. Dicit aūt ⌊Si quis⌋ norans arbitrij libertatē: q̄a nullus cogit. Hester. j. Nō erat q̄ nolentes cogeret ad bibendū Notat etiā haurientiū a dño raritatē. Qō significat Joan. iij. Ubi ꝺr Q̄ sola mulier Samaritana (q̄ sibi custos esse incepar) egressa est ad hauriendū aquā. Notat etiā q̄ a solis sitientib⁹ aq̄ ista desideraī. Esa. lv. Oēs sitientes venite ad aq̄s. et q̄ nō habetis p̄cium: venite emite absq; argento z absq; vlla cōmutatione. Matth. v. Beati q̄ esuriūt z sitiūt iusticiā. ij. Reg. xxiij. O siq̄s mihi daret aquaz de cisterna que est in Bethleē. Jesus aūt in Bethleem natus: hec cisterna fuit. Ps. xlj. Sitiuit anīa mea ad deū fontē viuū. Jn feruore g̃ desiderij existentes inuitanī ⌊veniat⌋ ꝑ fidei deuotionē. Ero. xv. Sic venerūt filij israel in Helym Ubi erāt duodecim fontes. Helym interpraī fortis coꝛ. Et signat chr̄m doctorem fortissimū. qz veritas ei⁹ fortis est z iuincibilis. ij. Eſdre. iij. Sup oia vincit veritas. Duodecim aūt fontes sc̄. Historiales Tres quia Historia chr̄i est de carnis assūptōe: z Qualiter Vixit in carne. et Qualiter Mortu⁹ est in carne. et Qualiter glorificatus est in carne. Morales Tres Virtutes ei docuit verbo: cōfirmauit exemplo: probauit miraculo: et remunerabit p̄mio. Allegorice Tres. q̄a fidē cōfirmauit allegorice p scripturā: pabolice p similitudinē positā. sicut p granum sinapis z hmōi. p rōnem humanā. et per inspirationem diuinam. Anagogice tres. quia Celestia ad beatitudinē ꝓuentia ꝑdicando ost̄edit: Per spūm sanctū reuelauit: z Per seipm ꝓparauit⌊Veniat⌋ ergo oīs hō ad hos fontes. Apoca. vij. Agnus dei reget illos z deducet eos ad vite fontes aquaꝝ: et dabit palmas victorie cūctis venientib⁹. qz in Helym erāt duodecim fontes et lxx palme ⌊ad me⌋ q̄ hac aq̄ exubero. Eccl. xxiiij. Fons est mihi trames abūdans z fluuius meus ad mare ꝓpinq̄uit Et ibidem. Ego q̄si fluui⁹ doriz. Et sicut aqueductus exiui de paradiso. Fluuio em̄ se compat ꝓter abundantiā. Dorix em̄ interpraī generatiōis est in aq̄s doctrine salut⁹ ⌊z bibat⌋ abundanē. Esa. xij. Haurietis aquas in gaudio de fonte saluatoris Jn restrictionem sitis. Jn ablutionē sordis. Jn refrigeriū fomit⁹. De ꝑmo Joan. iiij. Qui biberit aquam quā ego dabo: nō sitiet in eternū. quia nō vltra⁹ ꝑter deū aliq̄d desiderabit. De secō. iiij. Reg. v. Lauare septies i iordane: et restituet sanitas carni tue atq; mundaberis. De tertio in ps. xlj. Sicut ceru⁹ desiderat ad fontes aq̄ꝝ. Ceru⁹ em̄ in aq̄s q̄rit refrigeriū. Tangit aūt sic bibentis vtilitatē cū ꝺr

Qui credit in me sicut dicit scriptura:

Tangit aūt Tria: Principiū quo bibēs ad bibendū ꝑparat. Modū q̄ pot⁹ iste bibit. et Utilitatem q̄ ꝑ potū adquirit. Principiū est fides vt dicit Chrys. Et hoc notat cū dicit. Qui credit in me. Fides em̄ est assensio veritatis Et ideo fides bos applicat fonti veritat⁹. Sicut em̄ dicit Dion. in li. de diui. noi. ca. vij. Fides est collocans in creditis veritatem. et credentes in veritate. Que accipit ꝑ chr̄i doctrinam. Joā. xiiij. Credite in deū z in me credite Heb. xj. Fides est suba. hoc est: fundamentū rez: argumentū non apparentiū. Sic ergo Qui credit in fontē vite: fundat in se spanda z oia vera: etiā homini ꝑ hūanā rōnem non apparentia ⌊sicut dicit scriptura⌋ Chrys tamen vult q̄ hoc referat ad sequēs: vt sit cōfirmatio scripture eius qō seqtur Flumina de ventre ei⁹ z̄c. Et dicit q̄ hoc scptū est in scriptura Prouer. v. Deriuent fontes tui foris: et in plateis aquas tuas diuide. Jbi vt dicitur Translatio Septuaginta habet ⌊Flumina de vētre tuo fluant aque viue⌋ Sed melius est vt diximus in Diuisione; q̄ non dicit ad confirmationez eius qō cōsequenter inducit. Sed dicat modū credendi in christum Ut sit sensus. Qui credit in me sicut ꝺr scriptura. Hoc est; sm q̄ docet scriptura. Talis em̄ fides sana est. qz scptura docet q̄liter credēdū est in chr̄m. Rho. v. Quecūq; scpta sunt: ad nostrā doctrinā scripta sunt. Ps. lxxxvj. Dñs narrabit in scptur⁹ ꝓlox z ꝓncipū hoz q̄ fuerūt in ea.

Flumina de vētre eius fluent aque viue.

Tria ꝺr. Aq̄ abundantiā. Et hoc notat in hoc q̄ ꝺr: Flumina. Lordis receptaculū. Et b̄ est in eo q̄ dicit: de vētre ei⁹. Aq̄ effectū. Et hoc notat in b̄ q̄ dicit: aque viue. Dicit ergo ⌊Flumina⌋ qō doꝛ spūs notat affluentiā. Ben. ij. Fons ascendebat de terra irrigās vniuersam supficiem paradisi Qui inde diuidit in q̄tuor capita. Hic ē fons gr̄e q̄ tota supficiē ecclie irrigat. Et diuidit in q̄tuor capita. In Moralib⁹ em̄: ordinat passiones z opa. In Heroic⁹: ordinat naturā ad metas mētis. In Intellectualib⁹: ordinat rōnem ad normā perfecte virtutis. In Diuinis: ordinat contemplationē ad altitudinem z puritatē diuine delectationis: z thesoriam veritat⁹. Et hec sunt flumina paradisi. Vel dicamus Q̄ flumina: sunt Sacramentales gr̄e: in remissionē pctoꝛ. Hr̄e virtutū: in facultatē bonarū opationū. Donoꝛ spiritussc̄i: in adiutoriuz diuinoꝛ. factoꝛ. Fructuū: in p̄gustatōez eēnoꝛ Et hec etiam sunt quattuor flumina que influūt eccl'iam. Ps. lxiij. Riuos eius inebrians multiplica germina eius: in stillicidijs ei⁹ letabit⁹ germinans. Ut adhuc Flumia sūt Bona Nature que reformant Bona Bze que gratis dant. Bona Fortune que ad vsum ꝓcedunt. Bona Gloꝛie que meritis reddunt⁹. Esa. lviij. Eris quasi hortus irriguus cuius non deficient aque. In omnib⁹ his verum est q̄ dicit in psal. xlv. Fluminis impetus lerificat ciuitatē dei: sanctificauit tabernaculum suum altissimus. Hester. x. Fons paru⁹ per humilitatē creuit in flumē maximū: z in aquas plurimas redundauit. Hec ergo flumina fluunt abundanter. Nūc. xxiiij. Fluet aqua de situla eius: et semen illius erit in aquas plurimas ⌊de ventre eius⌋ hoc est; ō intimis eius in affectu z intellectu. Unde; vbi nos habem⁹: Et legem tuam in medio coꝛdis mei: ibi habet Aqla: In medio ventris mei. In ventre em̄ Decoquit cibus; et Sepat: z Proportionalit⁹ ad

mẽbra distribuit. Et ita in intimis cordis ꝓbum dei meditãdo decoquit. p colationem cordis separat. z p discretã ꝑdicatõnẽz doctrinã vnicuiqz audiroꝝ ꝓportionalit distribuit. Sic Lu.ij. Maria ꝙfuabat omnia ꝓba hec: vt in vẽtre meditatõnis decoq̃ret conferẽs i corde suo: vt qd a quo sepandũ esset videret. z ꝙgruis rebꝫ ꝓtulit vt vnicuiqz qd dicẽdum esset ostẽderet. De hoc vẽtre ergo dicit Eze.iij. Venter tu⁹ comedet: et viscera tua cõplebunt volumie isto qõ ego do tibi [aq̃ viue] Doctrina sacra cõgat aque, ꝓter Quattuor q̃ sunt in aqua p naturã. Aqua eni habz ex ꝑspicuitate lympiditatẽ. ex Humido incorpato formaꝝ repsentatiua. ex Conuenientia cũ celo spũs vitalis in se retentõem. ex Materiali humido: geniture ois ꝓmordialẽ originẽ. Et hec quattuor doctrine salutis cõueniũt. Que lympida est ex simplicitate. Diuinaꝝ formarũ repsentatiua ex veritate. Ex celesti natura viuificatõem. et Ex b q generatiua ẽ omniũ boni: ꝓmordiale semen est spũale generatõi. De ꝓmo ꝛ Apoca. vlti. Ostẽdit mihi flumen aq̃ viue splendidũ tãq̃ crystallũ. Nec enim sacra scptura adeo lympida est q nihil in ea turbidus apparet. Et ideo ipe opat dñs malis doctoribꝫ Eze. xxxiij. Cũ aquã lympidissimã biberitis: reliquã pedibꝫ vris turbastis. qz Scripturã lympidã accipiunt z eande turbidã malis exẽplis z forte malis expositionibꝫ ꝓ'o simplici ꝓponũt. De secũdo ꝛ Jac. j. Stãs auditor est verbi z nõ factor: tc. Et b ideo dicit. qz sacra scriptura: vt speculũ: formas oẽo repsentat. Et ideo dicit Sap. vij. q ipa est speculus sine macula dei maiestatis. Vnde est q lutarẽ in q̃ se lauabant sacerdotes cũ sacrificia offerre debebant: Moyses ex speculis mulierũ ercubantiũ ante fores tabernaculi cõposuit Exo. xxx. qz scpturaz de ꝑgnantibꝫ donis intellect⁹ et sapiẽtie fecit: in q̃ quilibet formas suas aspiceret. De tertio signat Beñ. j. Ubi inꝯ omnia viua dicit de⁹ ꝓmo. Producãt aq̃ reptilia aie viuẽtis. Et ita spm̃ vitalẽ: primo aq̃ ꝓdurẽt. Quia z in aqis docẽne ꝓmo spũs vital' accipit. Et iõ ibidẽ ꝛ. Spũs dñi ferebat sup aq̃s. qz Spũs est q viuificat: sic ꝛ Joan. vj. De q̃rto aũt ꝛ Esa. xlviij. Audite me dom⁹ Jacob q̃ vocamĩ i noie isrl'. z de aq̃s iuda exist'. Aq̃ eni est mãna generatõis. Et sic generat spũalit doctrina sacra. Jac. j. Uolũtarie genuit nos ꝙbo vi. vt sit. ini. aliqõ crea. ei⁹. Sic ḡ est aq̃ viua. Joã. iij. Qui biberit aquã quã ego do ei nõ sitiet in eternũ. ſz fiet i eo fons aq̃ salientis in vitã eternã. Dis eni boni causa ẽ i nobis ꝙbũ dei z pficit oẽm dei volũtatẽ Esa. lv. Uerbũ qõ egrediet de ore meo nõ reuertetur ad me vacuũ. ſz faciet q̃cũq; volui. z ꝓsperabit i bis ad que misit illud.

Hoc aũt dixit de spũ quẽ acceptur erãt credẽtes in eũ. Nõduz eni erat spũs datus. qz Jesus nõdũ erat glorificatus

Interpratio est euãgeliste de ꝓmonibꝫ dñi. Et dicit duo. Quoꝝ Unũ est Interpratio. z Secundũ Ratio vnius eoꝝ que dicunt in interpratõne.

Dicit ergo [Hoc dixit dominus de spũ] b est: de donis et affluẽtia donoꝝ sanct⁹ spũs [quẽ] post Resurrectionem et Ascẽsionem [acceptur erãt] in die Pentecostes [credentes in eum] Act. ij. Subito factus est sonus de celo tãq̃ spũs vehementis: z repleuit totam domũ vbi erãt sedentes. Et paulo post. Repleti sunt omnes spũ tusancto. Ille em̃ spũs exuberauit in eis: sicut fluens z refluens. Fluẽs in eos vbertate spũs. z Refluens ab eis p gr̃az actões in deum. Eccles. j. Ad locum vnde currũt flumina reuertunt vt iterꝫ fluant. Aug⁹. Cũ spũs cor hois intrauerit: omni fere magis manat: et nõ stat nec deficit, sed fluit et refluit. Unde aũt ꝙ dixit [quem accepturi erãt credentes] reddit rõnem cum ꝛ [Nõdũ em̃ erat spũs datus] Et huius vterius subiungit cãm dicens [quia Jesus nõdũ erat glorificatus] Et videt falsum esse quod dicit: qa Aũ glorificationẽ dñi. ꝙbetauerũt, ꝙbere: q ꝙbetare nõ poterant nisi dato sibi spũsancto. j. Pe. j. de q̃ exq̃sierunt, ꝙbere: signante spũsancto qõ vel quale tẽpus significaret in eis spũs christi. Adhuc Joã. viij. Abraam pater vester exultauit vt videret diem meũ. vidit z gauisus est. Qõ nõ potuit fieri nisi cõferret eis spũsanctus Si dicas ꝙ intelligit ꝙ nõdum erat datus spũsanctus apostolis. Hoc iterũ falsum videtur. qz Lu. ix. ꝛ: ꝙ dedit eis potestatẽ sup omnia demonia et vt languores curarent. Et hoc: aũ illud qõ b dicit factum fuit: sed o anno pdicationis dñi. Quod aũt b ꝛ: factum fuit tertio anno: in quo z passus est statim in sequenti festo pasche. Cum tñ lãguores curare z demones ejicere ñ possent: nisi daret eis spũsanctus. Ad hec autez Dicendum fm Aug. ꝙ Glorificatio dñi duplex est: Jn se scz: et Jn corde credentiũ. Jn se quidem fm diuinitatẽ sp fuit in gl'ia. Scõm hũanitatẽ aũt dupl'r glorificat': Factis scz: et Lorpis beatitudine Factis q̃dem semp fuit in gloria: q̃uis Aliqñ gl'ia occultaret: Uel ꝓter infantiam: Uel ꝓter passionem qñ passionibꝫ exponebat. Aliqñ autẽ apparebat qñ gloriosa faciebat. De ꝓmo dicit Abachuch iij. Jbi abscondita est fortitudo eius. De secundo Joan. j. Uidimus gl'iam ei⁹ gloriã q̃si vnigeniti a patre: plenũ gr̃e z veritatis. Scõz Lorpis aũt beatitudinẽ Dupl'r. Scz Quo ad btitudinis formã z habitũ: et Quo ad locũ beatoꝝ. Priori modo glorificatus ẽ in Resurrectiõe. Secundo aũt modo in Ascensione. Sed tota gloria ostensa est in Spiritussancti missione. quia Tunc apparuit quante glorie fuit: qui tantũz talem mittere potuit z dare: quantus ipse fuit. Et sic aliquando dicitur in die Pentecostes glorificatus: qa tunc gloriosissimus est ostensus. Job. xl. Circũda tibi decorẽ z in sublime erigere: et esto gloriosus. Jn Resurrectiõe em̃ circũdedit sibi decorem: et in Ascẽsione in sublime erectus est: et in Pentecoste gloriosus apparuit.

Jn cordibꝫ aũt fideliũ glorificatus est qñ sine oi impedimento gloriosus est credit⁹. Et hoc fuit vt dicit Aug⁹ quando caro quã dilexerũt ab oculis ẽ ablata. quia q̃diu fuit cum credentibus dulcis psentia carnis in sensibus: ad fidem glorie christi p intellectum venire plene non poterant. Unde Joã.

xvj. dicit. Expedit vobis vt ego vadã. Nisi ego abiero: paracl⁹ nõ veniet ad vos. Tunc em̃ cõfidenter dixerunt illud. ij. Lor. v. Jtaq; ex hoc neminez nouimus fm carnẽ. etsi fm carnem cognouimus chm. sed nunc iam non nouim⁹. Tunc sapuerũt que dei sunt. Et ex tũc non est dictũ eis. Uade retro sathanas: scandalũ mihi es: quia nõ sapis que dei sunt. Mat. xvj. Tunc em̃ facti viri euacuauerunt que erant paruuli. j. Lor. xiij. Sicut etiam dicitur Eph. iij. Tunc mutati sunt oẽs in virum pfectum in mensuram etat⁹ plenitudinis chi. Et ideo Tũc Jesus plene in suis mẽbris glorificatus ẽ. Et ideo Tunc omnibus membris spũs plenissime est ifusus. Ante aũt hoc erãt sicut membra stupida q̃dã: spũs plenissime non receptibilia. Et de hac glorificatione loquit⁹ b autor Joan. xvij. Clarifica me pater apud temetipm: claritate quã habui antez mũdus fieret. Quia Tunc clarus fuit in oibꝫ splẽdoribus sctoꝝ. Et cũ pfecti fuerunt in spũ credentes: Tunc resplẽduit in gloria per effectũ: qõ ab eterno in ipso claruerat in pdestinatione. ij. Lor. iij. Nos aũt reuelata facie gloriã dñi speculãtes in eandem imaginem trãsformamur a claritate in claritatem tãq̃ a domini spũ. Qꝫ aũt quidam dicũt ꝙ añ Passionẽ dedit domin⁹ spiritum Abundanter. et post Resurrectionem in terra dedit Abundanti⁹. et post Ascensionẽ Abũdantissime: nihil penit⁹ ba bec veritatis. quia Nõ legit ꝙ abundãter aut abũdantius dederit. Sed ꝙ ad aliõ et ad aliud dederit. Ante passionem em̃ dedit ad miracula faciẽda. Post Resurrectionẽ ad remittẽda peccata. et post Ascensionẽ ad robur. Unde De Prima collatiõe dicit Matth. x. z Lu. ix. ꝙ prãtez sup oia demonia dedit z vt languores curarent. De secunda autem collatione spũsancti dicitur Joan. xx. Insufflauit et dixit. Accipite spũmsanctum: quoꝝ remiseritis peccata remittent eis. De tertia aũt dicit Luce vlt. Sedete in ciuitate q̃adusq; iduamini virtute ex alto. Ad id quod obijcit de Prophetis z Abraam Dicendũ ꝙ nihil phibet (sicut dictũ est) ꝙ illi in q̃rum cordibꝫ Jesus fuit glorificatus: abũdantissime spũmsanctũ habuerunt. Sed illi sicut ꝛ Augustinus q̃uis essent in statu veritatis: tamẽ ad fidem noue glorie in iesu facte: ptinebant. Ad aliud dicendum ꝙ q̃uis ante accepint ipm ad aliq̃d Sicut z membrũ stupidũ in corpore: ad aliq̃d spiritum cordis z capitis accipit: Tamẽ plenitudines spũs non potuerũt accipe nisi post q̃z pfecti fuerũt ad acapiendũ: sicut dictum est. Et ideo dicit: ꝙ nõdum fuit spũs datus: quia iesus nõdũ erat glorificatus. Ps. xviij. A summo celo egressio ei⁹ tc. a celore eius. Statim em̃ vt sol iusticie chs deus noster in se z suoꝝ fidẽ ad summũ celi exaltat⁹ est: diffudit in oẽs: spũs veritatis lucem z spũssancti charitat⁹ calorẽ. ij. Machab. j. Cps affuit q̃ sol refulsit: qui prius erat in nubilo: et accensus est ignis maximus vt oẽs mirarent. Et hoc est qõ dns dixit ad Job. xxxviij. Indica mihi p quam viã spargit lux: diuidit estus super terram. Non em̃ lux vbiq; inhabitationẽ terre spargit nisi quando in meridiano in summũ celi exaltat: et tũc illuminatis oibus estus spiritussancti super terram diuiditur ad mẽsuram quam in quolibet sanctorum spũs opat.

Ex illa ergo turba cũ audissent hos sermones eius dicebant Hic est vere ꝓpheta. Alij dicebant: Hic est christus. Quidã aũt dicebant Nunq̃d a Galilea venit christus? Nonne scriptura dicit: quia ex semie Dauid et de Bethleem castello vbi erat Dauid: vẽit christ⁹? Dissensio itaq; facta ẽ in turba ꝓpter eũ. Quidã aũt ex ipis volebãt apprehẽdere eum: sed nemo misit super illum manus.

Hic tertio tangit Nubeculaz dispsionẽ ad illuminationẽ veri solis. Tãgit aũt Tria. Scz. Qualiter sol cepit turbam. Qualiter cepit z ab intentiõe conuertit ministros. et Qualiter cõfudit phariseos Et fm hec tria diuidit hec pars. Circa pmũ Tria sunt. Quosdã em̃ traxit ad fidem. Quosdã aũt ad dubitationem. et Quosdaz impediuit ab audacia malicie quam facere cogitauerãt. Primi autem q̃ aliquam deuotionem ab illuminatore concepant: in duo ferebant. Quidã em̃ ꝓpheta ꝓmissum in lege dicebant. Quidã aũt meliores: dicebãt chm ꝓpter sapiam z miracula. Dicit ḡ [Ex illa aũt turba] Quidã: z nõ oẽs. qz turba turbata ẽ multitudo [cum audissent hos sermones] Ps. xl. Audient verba mea qm̃ potuerũt. Matth. vij. Loquebaꝫ tãq̃ potestatem habens. et non sicut scribe z pharisei [dicebant] firmitatẽ deponẽtes quia [Hic est vere ꝓpheta] Matth. xvj. Alij Heliam. Alij ꝙ Hieremiã: aut vnum ex ꝓphetis. hoc est: in lege promissis vnicum. Deuteroñ. xviij. Propheta suscitabit vobis dom⁹ de fratribus vestris: tanq̃ me audietis eum. Et ille videnꝫ attendisse ad verba sapientie. et ideo prophetã existimabant esse. quia soli prophete ex inspiratiõe cognouerunt verba sapientie diuie. Lu. xxiij. Fuit vir ꝓpheta: potens in opere z sermone: coram deo z oi populo [Alij] amplius illuminati [dicebant] quia [hic est christus] cõsiderantes ꝙ rem in opere z miraculis. Joannis. vij. Chs cum venerit nunq̃d plura signa faciet q̃z hic facit: Esaie. xlv. Christo meo cyro cuius apprehẽdi dexterã vt subiiciam illi gẽtes et dorsa regum vertam. Cyrus interpratur semẽ. quia christus de semie fuit Dauid. Hiere. xxiij. Suscitabo Dauid germẽ iustum tc. Esa. lxj. Spiritus dñi super me: eo ꝙ vnxerit me dominus [Quidam aũt] confusum intellectũ habentes ex illuminationibꝫ eius et scripture male intellecte [dicebant] dubitantes [Nunquid christus a galilea venit:] Joan. j. A Nazareth poterit aliquid bom esse. Sauerunt em̃ Locũ natiuitatis z Genus christi. et ideo sunt increpabiles. Et hoc est qõ dicit [Nõne scriptura ꝛ] cui contradicere fas nõ est [qz ex semie dauid]

ꝑs.cxxij. De fructu vētris tui ponā sup sedem tuā. ij. Regū.vij. Suscitabo semen tuū post te. quod egredietꝫ de vīs tuo. z stabiliā thronū regni eius vsqꝫ in sempiternū. Hiere.xxij. Suscitabo dauid germen iustū ⌊Et de Bethleē castello vbi erat Dauid: venit christus⌋ Hoc est. vbi morabatur. Michee.v. Tu Bethleem ephrata neqꝫ minima es ī ꝓncipib⁹ iuda. ex te eni egredietꝫ dux qui regat pl'm meū isrl'. Luē. j. Dabit illi dñs sedem dauid ptris eius. Sciuerūt ḡ Beñ⁹ et Natiuitatꝫ locū. Sic ergo ī diuersa: mutatꝫ opinionib⁹ ⌊Dissensio itaqꝫ facta est ⌋inē eos ⌊in turba ꝓpter eum⌋ Ps.lxxv. Illuminās tu mirabiliꝫ a montib⁹ eternis: turbati sunt oēs insipientes corde. Mat.x. z Lu.xij. Nō vēi mittere pacē ī tra ꝫ gladiū (Quidā aūt exipsis⌋ ex splēdoribus eius ad peiora ꝓcati ⌊volebāt apphēdere eū ⌋ij. Timo.iij. Mali homies ꝓficiūt in pei⁹ errātes z īducētes. Apoc.xxij. Qui ī sordib⁹ est sordescat adhuc. Esa. j. Manus eoꝝ sanguie plene sūt. Prouerb. j. Et festināt vt effundāt innocētiū sanguinē. Psal. xlij. Lōtrito z infelicitas ī vijs eoꝝ. z viā pacis nō cognouerunt. ⌊Sz nemo misit ī illū manus⌋. Ps xxxij. Dñs dissipat ꝯsilia gētiū. reprobat aūt cogitatōes ꝓpl'oꝝ. Causa aūt illi⁹ duplex fuit. Scz. qz dñs dissipauit cogitatōes illoꝝ. Et qz multi fuerūt ꝓ dño. z ideo residui ;mali nō audebāt ī eū manꝰ extēdere. Alij aūt ꝓpē reuerētiam: qz videbāt ī facie eius diuinū quoddā micare: ñ audebāt ī eū manū mittere. sicut notauim⁹ sup̄ secūdo. Psal. ciij. No lite tāgere chr̄os meos ꝛc. ij. Reg. j. Quare nō timuisti manū mittere in chr̄m dñi. j. Regū. xxiij. Propitius sit mihi deus nefaciā hāc rē dño meo chr̄isto dñi. vt mittā manū ī eū. qz chr̄s dñi est.

Venerūt ergo mīstri ad pontifices et phariseos. Et dixerūt eis illi: Quare nō adduxistis eū? Rñderūt mīstri. Nunq̄ sic locut⁹ est hō: sicut hic loquit. Rñderunt ergo eis pharisei: Nunq̄d z vos seducti estis? Nūq̄d ex principibus aliquis credidit ī eū: aut ex pharisеis? Sed turba hec q̄ nō nouit legem maledicti sunt

⌊Venerūt ergo mīstri ad pontifices et phariseos⌋ q̄ miserāt eos. Hic agit Qualiter sermo chr̄i i māsuetudinē ꝙuertit mīstros. Et ponunt hic Quattuor. Quorū primū est Redit⁹ mīstroꝝ: ad ꝓfusionē dñoꝝ suoꝝ. Scōm ē Questio phariseoꝝ. Tertiū est Cōfutatio eoꝝ ex rñsione mīstrorū. Quartum Pertinacia phariseoꝝ.

RR Dicit ergo⌊Venerūt ergo ministri ad pōtifices⌋ in quib⁹ erat potestas ⌊z⌋ ad⌊ phariseos⌋ in quib⁹ erat religio: et bone vite: z sanctitatꝫ ꝑfūptio. Esa. j. Audite vbū dñi ꝓncipes sodomorū: auribus ꝑcipite legē dei mei popul⁹ Gomorre. ⌊z dixerūt eis illi⌋ Dañ.xiij. Egressa est iniquitas a senioribus iudicib⁹ q̄ videbant regere populū ⌊Quare non adduxistis eum:⌋ Sap.ij. Circūueniamus iustū: qm cōtrarius est z inutilis nobis⌊ Rñderunt ministri⌋ iam sermonib⁹ dñi capti. Et hoc notat pinacia ꝓphariseoꝝ z ꝓnificum cora qb⁹ multa miracula fecit: et multa ꝓfuasoria posuit: et nō crediderūt. Ministri aūt cōrēptis ꝑcis: qb⁹ remūerabant ad capiendū: et solis verbis siue miraculis statim in suis sermonib⁹ captis: a ministerio capturiuitatꝫ destiterunt ⌊nunq̄ locut⁹ est hō: vt iste homo⌋ loquitur. Can. ij. Sonet vox tua in auribus meis. Vox enī tua dulcis. Iē. v. Anima mea liq̄facta est vt dilect⁹ lo. Hiere. xv. Inuenti sunt sermōes tui z comedi eos. Joan. vj. Verba vite eterne habes. ⌊Rñderunt ergo pharisei⌋ suam in malicia pinacia ostenderes ⌊Nunq̄d z vos seducti estis⌋ Reputabāt eīm seductos qui seorsum a via falsitatis ad viam veritatꝫ sunt adducti. Hier. xx. Seduxisti me z seductus sum. fortior me fuisti z ināluisti. ij. Lōr. vj. Ut seductores z veraces⌊ Nunq̄d ex principibus⌋ sacerdotū: in quoꝝ dispensatiōe est lex sapiēte⌊ aliqs credidit in eum: aut ex phariseis⌋ qui ꝑmi credere deberent. Hiere. v. Dixi: Forsitan pauperes sunt z stulti: ignorantes viā dñi z iudiciū dei sui. Ibo ergo ad optimates Ipsi eīm cognouerunt viam dñi z iudiciū dei sui. Et ecce hi magꝫ simul confregerūt iugum: ruperūt vincula ⌊Sed turba hec⌋ vilis z plebeia⌊ que non nouit legē⌋ idiota z stulta que nō nouit legē. Ps. lxx. Qm̄ non cognoui litteraturam ⌊maledicti sunt⌋ id est sub maledicto legis positi. Et Deu. xxvij. Accerpit huius dicti occasionē. Ubi dicitur. Maledictus omnis qui non ꝑmanserit in sermonib⁹ legis Chryſ. Nihil veritate manifestiꝰ: nihil simplicius actū malignantib⁹ nihil difficilius. Ecce eīm sapientes scribe z pharisei q̄ signa viderunt: et scripturas legerunt: veritate lesi sunt z excecati. Ministri ꝯo qui nihil viderunt; ab vna sola locutiōe capti sunt. et q̄ ligare venerant abierunt ligati vinculis veritatis. Nos aūt dicimus illud Beñ. xxvij. In me sit ista maledictio. Joan. ix. Maledixerūt ei z dixerūt Tu discipul⁹ illi⁹ sis. nos aūt discipli Moysi sum⁹

Dixit Nicodemus ad eos ille q̄ venerat ad eum nocte: qui vnus erat ex ipsis: Nunq̄d lex nostra iudicat hominē nisi prius audierit ab ipo et cognouerit quid faciat? Responderunt et dixerūt ei. Nūquid et tu Galileus es? Scrutare scripturas et vide: quia a Galilea propheta non surgit. Et reuersi sunt vnusquisq; in domū suam. TT

Ecce ꝓfusio phariseoꝝ inter se inuicem. Dicit autem Tria. Obiectionem optimā Nicodemi. Peruersam rēsponsionē phariseoꝝ. et Confusionē eoꝝ rū in cōi. Dicit ergo⌊ Dixit Nicodemus ad eos⌋ Et describit hūc a studio discēde vitatꝫ ⌊ille q̄ venit ad iesum nocte⌋ Joan. iij. Erat hō ex

phariseis nicodemus noie ꝓnceps iudeoꝝ: hic venit ad iesum nocte⌊ qui vnus erat ex eis⌋ Habens quidē fidē in chr̄istū: sed remanēs cum ipsis vt ipediret cōsilia z machinatōes eoꝝ. ij. Reg. xv. Si remanseris in ciuitate: z dixeris. seruus tuus sum rex. sicut fui seru⁹ patris tui: sic ero seru⁹ tu⁹. dissipabis ꝯsilium achitophel⌊ Nunq̄d lex nostra iudicat hominē⌋ aliquē⌊ nisi prius audierit ab ipso:⌋ Et locuz accipiat defensionis p se⌊ z⌋ aduocatū: Uel ex cōfessione eius: Uel ꝙuictiōe⌊ cognouerit quod faciat:⌋ Hoc ē: Qua de causa: z Quo ordine iudicij condēnet Tribus eīm modis ꝓuersio iudicij fit: Animo: Causa: z Ordine. Animo quidē quādo: ex rancore: vl'animore: vel cupiditate munerū: vel acceptione psonarū: peruertit iudiciū. Deu. j. Ita paruū vt magnum audieris: quoniā dñi est iudiciū. Causa autē Job xxix. Causam aūt quā nesciebā diligētissime inuestigabā. Ordine aūt Deu. xvj. Juste: qđ iustū est exequeris. Unde vbus. Quattuor ista: timor: odium: dilectio census. Sepe solent hoīum rectos puertere sensus⌊ Responderūt z dixerunt ei⌋ Eccs. j. Peruersi difficile corrigunt⌊ Nunq̄d z tu galileus es?⌋ qz galileos dicebāt fideles: Jō q̄ primi ꝓncipes de galilea tūc fuerūt. Et ipe dns q̄tuz ad Lōceptionē z Enutritionē. Acē. ij. Nōne oēs isti qui loquunt galilei sunt? Et ideo Julianus apostata chr̄istifideles galileos z simplices et rusticos vocabat. Mat. xxvj. Vere tu ex ill'es. nā z galileus es⌊ Scrutare scripturas⌋ tu q̄ scis intellectū earū. Jo. v. Scrutamini scripturas in q̄bus putatꝫ vos vitā eternā habere: z ille sunt que testimoniū ꝓhibent de me⌊ z vide⌋ per intellectuz scripturaꝝ⌊ qz a galilea ꝓpheta non surgit⌋ Et ꝝ est vere ꝓ natiuitatē: sed non ꝓ educationez et predicationē. Esa. xj. Sm lxx. Qm̄ nazareus vocabitur. z Mat. ij. idē⌊ z reuersi sunt⌋ cōfusi z discordātes ad inuicem⌊ vnusquisq; in domū suā⌋ z ꝓpriam cordis malicia. ps. xxxiij. Dissipati sūt: nec cōpuncti. Esa. xxviij. Sacerdotes z ꝓphete erraverunt pre ebrietate: absorpti sunt a vino. ignorauerunt iudiciū: nescierunt videntē.

Capitulū.VIII.

Esus autē perrexit in montem oliueti: z diluculo iterum venit in templum: z omnis populus venit ad eū: z sedēs docebat eos.

Hic incipit pars q̄ est de Illumiatōis cā ꝓ verbū. Et diuidit in Duas ptes. In Quaꝝ Pria ponitur Illumiatōis documētū. In Scōa Doctrine illi⁹ cōfirmatio ꝓ miraculū. Et hec incipit in seqūēti capl'o. Hoc aūt capl'z in duas ptes diuidit. In Pria ostēdit Illumiatio ad iudiciū. In Scōda Illumiatio ad vitatꝫ z fidei intellectū. Ibi: Iterū locut⁹ est iesus dicens. ego sum lux mundi.

Prima haꝝ diuidit in Quattuor. In quoꝝ Primo ꝓponit cōe illumiatōis bñficiū. In Scōo Lōtra lucē machinatio insidiantiū. Ibi: Adducūt aūt scribe. In tertio Lōfutatio malicie ꝓ sapie rēsponsum. Ibi: Jesus aūt inclinās se deorsum. In q̄rto aūt In iudicio ꝯpendit liberatōis bñficiū. Ibi: Erigēs aūt se iesus dixit. Adhuc aūt In Prio horum Quattuor dicunt. Scz. Lōtēplatōis z quietz in mia instructio. Ad docendū feruoz diligēs intentio. Audiētiū deuotio. z Doctrine ꝓmulgatio.

Scōm aūt lr̄am Sciendū est z Notandū Q hec historia a greco translata nō inuenit: nec a Lōmentatorib⁹ grecz expolita. Nec Chry. q̄ precipu⁹ est inter expositores grecos hāc historiā exposuit. Et sic capl'z incipit. Iterū locut⁹ est iesus: ego sum lux mundi. Cuius Ratione Trāslator cōmēti ōt esse q̄ hec historia apō grecos nō est in canone: sed interposita. Sicut Danieli ꝓposita est historia ō Susanna z idolo Belis. Et videt pot⁹ confictū arte hois qđ hic dr̄: q̄ ꝙ factū sit diuinū. Alij aūt dicūt: q̄ licet a Joanne hec historia ꝓmo isti libro nō fuerit inserta: tñ postea ab ipso ioāne libro fuit addita: Et ideo quidā libri bñt eā: z quidā nō bñt eā. Et nos istis cōsentientes exponem⁹ eā sm̄ pīductam diuisionē. Dicit ḡ⌊ Jesus aūt⌋ vt auctor salutis ꝓtentioni locum dans. Rho. xij. Non vosmetipos defendentes charissimi: sed date locū ire. Et ideo dñs cū dissentirēt inter se cessit. z dedit locū. Poeta Dū furor in cursu est: currenti cede furori. Et ideo tūc a furore cōtentioso ꝯ se subducēs.

⌊Perrexit in montē oliueti⌋ ꝓter duas causas mysticas: z vnā litteralē Una causaꝝ mystica⁹ fuit q̄ per ꝝ oīdere voluit q̄ fuit vnct⁹ oleo letitie ꝑ participiū suis: z ideo in montevnctiōis ꝓ rexit. Esaie.lxj. Spūs dñi sup me eo q̄ vnxerit me dñs ad euangelizandū pauperib⁹ misit me. ps. xl iij. Propterea vnxit te deus deus tu⁹ oleo letitie. Alia rō mystica fuit q̄ misericordie viscerib⁹ abūdabat in hoīm miserīā subleuandā. Eccs. ix. Oleū de capite tuo nō deficiet. Tertia cā lr̄alis fuit: qz exiuit in bethaniā gr̄a hospitalitatis. qz alibi veritatē docens: hospitari nō poterat. z ido hospitiū grere extra ciuitatē optebat Hiere. xliij. Quare q̄si colon⁹ futur⁹ es sup terrā: z q̄si viatoꝛ dēclinās ad manendū. Nec ḡ est cā quare in sero prexit in montē oliueti. Lu. xxj. Erat aūt diebus docēs ī tēplo. noctib⁹ aūt exiēs: morabat in mōte q̄ vocat oliueti. Zach. xiij. Stabūt pedes eius in die illa supra montē oliuaꝝ. Mar. xj. Appropinq̄uerūt bethanie ad montē oliuaꝝ⌊ Et itez⌋ diluculo venit in templum⌋ qz dum in nocte quieti z cōtemplationi vacabat: in die itez ꝓdicationi z doctrine intēdebat. ps. xlj. In die mādauit dñs misericordiam suā: z nocte canticū ei⁹: z ido sūme mane ꝓuenit alios ad doctrinā. Sap. vj. Exquirētes sapiam: se ipsa sapia ꝓcuparet: vt se prior illis oīdat. Prouer. viij. Qui mane vigilauerit ad me: inueniēt me. Eccs. xj. Mane semina semen tuū: z vespe nō cesset manꝰ tua. Matthei. xx. Exiuit ꝓmo mane ꝯducere operarios in vineā suā. Osee. vj. Prepar⁹ ē q̄si diluculū egressus ei⁹: z veniet nob⁹ q̄si imber tēperane⁹ z serotin⁹ terre⌊ z omnis popul⁹ venit ad eū⌋ Tangit au-

dientiū deuotio: qz sūme mane cōcorditer ad eum venerūt. Esa.ij. Fluent ad eū oēs gētes. Lu.xxj. et oīnis ꝑ̄ls manicabat ad eū venire in rēplū. hoc ē: mane ꝓoccupabat ⌊z sedens docebat eos⌋ qa Docētis est sedere: Predicantis aūt stare. Sessio aūt significabat trāquillitates residētis cordis: a quo quiescente doctrina procedat. Predicator ār vt cōcionator: stat: vt remotius audiat Matth.v. Cum sedisset docebat eos: dicēs. Bti paupes zc̄. Luce.ij. Inuenerūt eum sedentē in medio doctorū. ij. Reg.xxiij. Sedēs in cathedra sapientissim⁹ inē tres. sicut veritas sedet in medio legis z ꝓphie. Et ideo Mat.xvij. z Lu.ix. apparuerūt cū eo in mōte moyses z helias. Sic ḡ tranquille doctrinaz ꝓ-mulgauit.

Adducūt aūt scribe z pharisei mulierē in adulterio deprehēsam: z statuerunt eam in medio: z dixerunt ei Magister: hec mulier mō deprehensa est in adulterio In lege aūt moyses mādauit nobis hmōi lapidare Tu ergo qd dicis: Hoc autē dicebant tentantes eū vt possent accusare eum.

B Hic ponit Cōtra lucē insidiantiū machinatio. Et in hac ꝓte q̄nq; dicunt Primo em̄ dr Mulieris accusande in medio statutio. Scdo Rei mulieris accusatio. Tertio Accusatōis ꝑ legē allegatam cōfirmatio. Quarto Judicij a dño expetitio. Quinto z vltio Malitiosa eoz intētio. Dicit ḡ ⌊Adducunt ergo⌋ ista oportunitate ⌊scribe⌋ q̄ ꝓsumebant de sapia vt ꝺ allegata: elideret ⌊z pharisei⌋ qui de religione gloriabant: ne aliqd cōtra ꝓsentantes eam: excipe posset Mat.xxiij. Ue vobis scribe z pharisei hypocrite. Scribe aūt doctores legis: quasi p̄ncipes in ꝑplo illo fuerunt. Et sic probauerūt qd supra.vij. cap. dixerūt. Nunquid aliq; ex p̄ncipib⁹ credidit in eū: aut ex pharisei⁹? Aug⁹. Attende qual'r ab inimicis tentata sit dñi mansuetudo. Scribe em̄ erāt sciētes in lege. Pharisei ꝓtendebāt bonitatē: cū ea nō haberēt. Hi insidiant chīo: qz hi sunt q̄ maxie ꝓsequunt. Hi inuidētes scie illi⁹. Hi aūt bonitati ⌊mulierē⌋ Bene mulierē: qz emollita cōcupiscētijs: illicita admisit: ⌊in adulterio deprehensam⌋ cui nō vn⁹ suffecit sed alterū supinduxit. Esa.lvij. Juxta me discoperuistis: z suscepistī adulterū. dilatasti cubile tuū: z pepigisti cū eo fed⁹. dilexisti stratum eoz manu apta. Ecci.xxiij. Mulier ois reliquēs virū suuz: z statuens hereditatē ex alieno matrimonio: peccauit. ꝓmo: qz in lege altissimi incredibilis fuit. z secundo virū suuz dereliqt zc̄. ⌊z statuerūt eā in medio⌋ vt oium ore damnaret ad mortē. Ecci.lj. Circūdederūt me vndiq; z non erat q̄ adiuuaret. Ps.cxvij. Circūdederūt me sicut apes zc̄. Isti aūt licet adulterā extrinsec⁹ caperēt: tñ interi⁹ adulteri fuerūt: nec adulteriū punire desiderabāt: sed chīm in sermone cape. Esa.lvij. Vos aūt accedite huc filij auguriatrices semē adultere z fornicarie: super quē lusistis z sup quē dilatastis os: z eiecistis linguā. Dan.xiij. Egressa est iniqtas a senioribus iudicib⁹ qui videbant regere ꝑplm. Tales ḡ; talē vt accusandā statuerunt in medio ⌊z dixerūt ei⌋ Ecce adultere accusatio ⌊Magister⌋ Magistrum vocāt vt ꝺr Chr̄y. cui⁹ nolūt esse discipuli. Mat.xxij. Mgr̄ scim⁹ qz verax es zc̄. Hoc etiā in dolo dixerūt ⌊hec mulier modo⌋ in recēti: z iō sine scandalo: factū eius dissimulare nō ꝑt: qz nulla intercessit ꝓnia ⌊in adulterio⌋ Qō scōz locū tenet ī penis vt ꝺr Hiero. ⌊deprehensa est⌋ vel Cōfessione pcī: vel Jn iudicio: vel conuictione idonei testimonij: vel Lege zelotypie. His em̄ tribꝰ modis z non alijs poterat deprehendi. Per Cōfessionē: qñ peccati fuit euidēs ꝓlatio siue euidentia. Per testes: qñ pcēm quibusdā manifestū: sed cōiter occultū. Per legē zelotypie: qñ oīnib⁹ occultū. Et de hac lege habet Num.v. Hec aūt Per Facti euidentiā videt deprehensa: qz aliter q̄stio sequēs locū non haberet: qz mulier inficiari posset. Osee.ij. Judicate matrē vestrā iudicate: qz ipa nō vxor mea: z ego nō vir eius. Hiere.iij. Tu fornicata es cū amatoribꝰ multis: rūsi reuertere ad me: z ego suscipiā te Ezech.xvj. Diuisisti pedes oīm trāseuntī ⌊Jn lege aūt moyses mandauit nobis⌋ Ecce ꝯfirmatio accusatōis ꝑ allegationē legis. Leuit.xx. Si mechatus q̄s fuerit cū vxore alteri⁹: z adulteriū ꝑpetrauerit cū vxore ꝓximi sui: morte moriat: z mechus z adultera. Deut.xxij. Si dormierit vir cū vxore alteri⁹: moriant ambo adulter z adultera ⌊hmōi lapidare⌋ Hoc aūt nō vident dicere ꝓinducte leges: sed simplr̄ q̄ ambo moriant. Ad b rñdent q̄dam Q̄ amara mors ē lapidatio. Et qz scel⁹ magnū est: ideo dicūt q̄ ꝑ mortē lapidatio intelligit. Deut.xxij. Si puellā virginē desponsauerit vir: z inuenerit eā aliq̄s in ciuitate: z concubuerit cū ea: ducēs vtrūq; ad portā ciuitat⁹ z lapidibꝰ obruēt Puella: qz non clamauit cū esset in ciuitate. Vir: qz humiliauit vxorē ꝓximi sui: z auferes malū de medio tui. Et ab illa lege formabāt accusationem. ⌊Tu ergo qd dicis:⌋ Ecce Judicij a dño expetitio. Querūt aūt dolose: sicut infra patebit Prouer.j. Absc̄ondam⁹ tēdiculas ꝯ insontē frustra. Sapi.ij. Circūueniam⁹ iustū qñ inutil' ē nob: z ꝯri⁹ operib⁹ nr̄is. Et iō sic formabāt accusatōz. Q̄ Aut ꝯ mansuetudinez z misc̄diam: dānandam diceret. Et sic sibi ꝯrius esset. Qui dixit Mat.xj. Discite a me qz mit̄ sum z hūilis corde. Osee.vj. Misc̄diaz volo z nō sacrificiū. z scias dei plus q̄z holocausta. Hiere.iij. Tu fornicata es cū amatoribꝰ multis zc̄. Aut diceret liberandā: Et sic diceret ꝯ legi iusticia ꝯ moysen. Et sic sicut trāsgressoz: z discessionez a moyse docens: ꝯ iusticiā: accusaret ⌊Hoc aūt dicebant tentantes eū⌋ Hic ostendit malitiosa eoz intentio ⌊vt possent eū accusare⌋ Et non cām intelligēde iuste sñie: qz ꝺ iusticia nihil curabant. Mat.xxij. Quid me tentat⁹ hypocrite. Job xix. En decies ꝓfudistis me: z nō erubescitis oꝑimentes me. De hoc em̄ nihil erubescebāt: q̄ mala intentiōe sue tentatōis dñm oppr̄imere nitebāt: vt accusabilem possent facere in iudicio pilati: qñ

caperet ad mortē. Unde Mat.xxvj. Summ⁹ vero sacerdos z oēs populi querebāt testimoniuz contra iesum: z non inuenerūt: cum multi falsi testes accessissent.

Jesus aūt inclinans se deorsum: digito scribebat in terram

Hic ponit cōfutatio malitie: per sapiē responsum. Habet aūt q̄nq; pagraphos. Jn quoz Primo Jn humilitate discutere se iudices docet: sniaz differendo: z nō pronos esse ad iudicādū. Jn Scō Qualis debeat esse criminis iudex. Jn Tertio ad humilitatē se cōuertens docet Qualiter iudices etiā post sententie dictationē: se debēt discutere ante sñie ꝓmulgationē. Jn Quarto Jam huius doctrina confutati iudices: recedūt ab accusatione. Jn Quinto z vltimo ostendit Qualiter soli iesu mulier relicta est ad condemnationē vl' liberationē. Dicit ḡ ⌊Jesus aūt inclinās se⌋ Aug. Cum de duobꝰ (sc̄z veritate z mānsuetudine) inimici insidiāris liuore: toz queret malicia: sic tuxta iter (in quo scandalū posuerūt) seruauit veritatem vt doctor. mansuetudinez vt liberator. iusticiā vt cognitor secretoz. Propter qd dr in ps.xliij. Propter veritatē z mansuetudinē z iusticiā: z deducet te mirabiliter dextera tua. Jta vt in nullo⁹ insidias caderet insidiātis inimici. Et hoc est qd facto ostēdit ⌊Jesus aūt⌋ j. Timo.ij. Qui vult omnē hominē saluum fieri: z ad agnitionē sui nois venire. Ezech.xviij. Quare moriemini domus isr̄l: qz nolo mortē peccatoris zc̄. ⌊inclinās se⌋ Ja rigiditate inflexibilis iusticie. ps.cxliij. Dñe inclina celos tuos z descēde. Et cōdescende: qz rigorē iusticie recticudinis celestis ozam⁹: sed ad liquidum tenere nō possum⁹ ⌋ deorsum⌊ q̄ nr̄e infirmitat⁹ experimentū. Heb.v. Didicit ex his q̄ passus est obedientiā. z ad Heb.iiij. Non habem⁹ pontificē q̄ nō possit cōpati infirmitatib⁹ nr̄is. tentatū aūt per oīnia ꝓ similitudine absq; peccato. Inclinare aūt se deorsum: est nos docere infirmitati terrene condescendere ⌊digito scribebat in terra⌋ hoc est: aperto iudicio: infirmitates nostras characteribꝰ manifestis declarabat. qz Digitus: iudiciū signat Terra aūt: infirmitatē. z Scriptura: fragilis condicionis characterē. Et in b Accusantes docuit vt sue cōdicionis memores: ab alteri⁹ iudicio z accusatiōe cessaret. Et inter deliberandū ipe sniam damnatiōis differret tādiu: donec dilaram iuste auferre posset. z sic peccatricem liberaret. Hiere.xxij. Terra terra terra: audi sermonē dñi. Hec ꝺr dñs. Scribe virū istuz sterilem virū: qui in diebꝰ suis nō ꝓsperabit. Ter ꝺr terra: Pro terrena ꝓcupia in muliere: z Pro terrena ꝑsumptōe in accusatione: z Pro terrena infirmitate ī iudice freno. Que terra audire debet sermonem dñi: qz Jn ipsa terra scribēda est viri temerarij sterilitas. z Q̄ in eternū extrema infirmitate non ꝓsperabit: Ut in ipsis terre characteribꝰ legat qualiter ꝓximū iudicare debeat. Et hoc manifestius est in tranlatiōe. lxx. que sic habet. Terra terra terra absorbe hos viros abdicatos. Ipsa em̄ infirmitas terrena: absorbere debuit: nō in natura. sed in ꝑsumptione. viros abdicatos: qui faciunt se iudices scelerū: quoz̄ simulia cōmittunt. Unde Hiero. ꝺr: q̄ hec ad lr̄am dominus saluator in terra digito descripsit Amb. aūt ꝺr q̄ quosdā descripsit apices: in quibꝰ q̄libet legere posset peccata sua. Etsi querit Qualiē tot apices tante diuersitatis pcoz tot hoim ita breuiter descripsit. Respōdet q̄ quosdā apices descripsit: qui in quodā numero finiti fuerūt. sed in conuersione ad quēlibet: aliam z aliā habebāt virtutē repsentandi pcēa singuloz. Sicut vox apostoloz Act.ij. vna quidez fuit in ore vocātis z loquentis apli: z tñ in cōparatione ad aures audientiū accepit virtutē loquele: quā ille intellexit qui audiuit. Et sicut manna in se vni⁹ saporis fuit: z tñ comparatū ad desideriū comedentis: in cuius ore desideratum saporē accepit. Sap̄.xvj. Dicit aūt alij q̄ scripsit. Terra terrā accusat. Et sic de ꝑsumptione eos redarguit. Matth.vij. Nolite iudicare z non iudicabimini

Cum aūt perseverarēt interrogātes: erexit se: z dixit eis. Qui sine peccato est vestrū: primus in illaz lapidem mittat. Et iterū se inclinans scribebat in terrā Audiētes aūt hec: vnus post vnum exibant: incipientes a senioribꝰ. Et remānsit iesus solus: z mulier in medio stans.

Hic ostendit Qualis debeat esse iudex crimis. Dicit aūt Duo. Necessitatē cōpellentē q̄ illō dirit. z Ipsum dicēdo. Dicit ḡ ⌊Cum aūt ꝑseverarent⌋ in temeritate ad ꝓsciam ꝓpriam: ꝓpter inclinationē z scripturā deū nō reuerentes ⌊erexit se⌋ rectitudinē: q̄ in iudice esse debet statura corꝓris demonstrās. ps.x. Justus dñs z iusticias dilexit eq̄. vi. vul. eius ⌊z dixit eis⌋ ꝙbo: qō facto demōstrauerat ꝑ corꝓis erectionē ⌊Qui sine peccato est vestrū⌋ hoc est: sine pcō sili. Rbo.ij. Propē qō inexcusabilis es o hō: qui iudicas. Jn q̄ em̄ iudicas alterz: teip̄m cōdemnas. eadē em̄ agis q̄ iudicas. Mat.vij. Jn q̄ em̄ iudicio iudicaueriē: iudicabimi ⌊primus in illā lapidem mittat⌋ Deut.xvij. Man⁹ testiū prima interficiet eū. Sapi.j. Diligite iusticiā q̄ iudicatis terrā. Sed ꝼm hoc videt q̄ crimia puniri nō possint: qz null⁹ iudex vel accusator vel testis inuenit q̄ sit sine pcō. Ad hoc aūt dicendū q̄ ꝙuis nō sit hō sine pcō: tñ multi sunt q̄ sunt sine crimiali pcō. Crimē em̄ est qō accusatōe est dignū in iudicio. ij. Paral.vj. Nō est hō q̄ nō peccet. ps.xiij. Nō est iust⁹: nō ē intelligēs: nō est requirens deū. oēs inutiles facti sc̄. Accusatōe aūt digna sūt q̄ fiūt cū iniuria ꝓximi: cōmouēria multitudinē. Et sine talibꝰ sūt mlti Sz adhuc obijcit q̄ ꝼm hāc solutionē Nō ꝺz ee iudex qui ē in crimie. Nō nō est vez: qz multi etiā eccl'iastici Judices sūt criminosi: z tñ non ejciunt a iudicio. Ad b dici ꝑt: q̄ exñs in crimie notorio z crimine sili: eo q̄ ꝺdēnat in altero: nō ꝑt esse iudex. quia

Scandalū est ꝙ iudicet iudicandus Et ꝺ illis dicit Matth.vij. Ejice primū hypocrita trabē de oculo tuo: z tūc videbis ejicere festucā ꝺ oculo fratris tui. Oñ em occultū est crimē: tunc ad minus sine scādalo iudicat. Cuius vt puto: nō iudicat sine peccato nisi non possit alius haberi iudex: z iudicare sit necesse, ꝓpter accusantiū instantiā: tūc cū timore iudex q̄ ex officio iudicare tenet; pōt exhibere iustitiā. Intelligit aūt ex sermone dñi: ꝙ illi in sil'i peccato fuerūt. Sicut illi q̄ Dañ.xiij. Susannā accusauerūt Uñ dixit Daniel. Sic faciebat⁹ filiabꝰ isr̄l. Et ille timentes loquebant vobis. ℔ est: ꝓsenserūt in coitum vobiscū. Esa.lvij. Accedite huc filij augurū atricis semē adultere z fornicarie. Esa.j. Principes tui infideles socij furū: omnes diligūt munera. sequunt retributiones. pupillo nō iudicāt. causa vidue nō ingredit ad eos. Et iterꝙ se inclinās scribebat in terra. Per inclinationē iterū docens: ꝙ iudex ad scipm inclinat⁹: ꝓ sui ꝓsideratione: characteres ꝺi in terra scriptos: ꝺz intueri ante sue platonem. non ꝙ odio persone: sed odio vicij sniam ꝓferat in cos: q̄s vt malefactores condēnat. Ps.xvj. De vultu tuo iudicium meū prodeat: oculi tui videāt equitates. Si em ꝓsidero vultū terrene nature: z ꝓsidero characteres fragili ꝓditione depictos. q̄s deꝰ ideo in eo descripsit: vt in ipsis legat infa fragilitas: z sic eque alij vt nos iudiciū profer⁹. tūc oculi nri vident eq̄tates. qz Equitas vt dic Ihzy. est iusticia dulcedine misc̄ioie ꝓpata. Ps. xlix. Arguā te z statuā cōtra te faciem tuā. Hiere.ij. Arguet te malicia tua: z auersio tua increpabit te. Eccl.xxxviij Memor esto iudicij mei Sic em erit meū z tuum. meū hodie: z tuum cras. Audientes aūt: vn⁹ post vnū exibant. Recessus impiorum a iudicio ꝙ confutationē dñi. Q̄ aūt dicitur exibant. ℔ est: a ꝓsilio iudicij z a foro recedebant. Q̄ dicit vnus post vnū. ideo ꝺr: ꝙ qlibet timuit q̄ alij ꝙ dñz manifestaret. z ideo nō sil': sed qlibet sigillatim ꝓfusus abscessit. ij. Reg.v. Dimisit dñs inimicos meos cora me sicut diuidunt aque. Deut.xxxij. Quo ꝓsequebat vn⁹ mille: z duo fugarēt decē milia: Nonne ideo: q̄ deus su⁹ vēdidit eos: z dñs conclusit illos. incipientes a senioribus. q̄ ceteris magis fuerūt puersi z criminosi. Dañ.xiij. Egressa est iniq̄tas a senioribus iudicibꝰ q̄ videbant regere ꝓplm. j. Esdre.ix Man⁹ ꝓncipum z magistratuū ꝓma fuit in trāsgressione hac. Et attende misc̄iam dñi q̄ se inclinauerit dū exirent: neverecūdia respect⁹ eius ꝓcussit: locū exeundi nō haberēt. z sic in malicia indurati: in cōdemnatione mulier⁹ remanerēt. ps.xciij Hodie si vocem eius audieritis: nolite obturare corda vra. Esa.lvij Nec cogitasti in corde tuo: q̄ ego tacēs z q̄i nō videns. z remānsit ihesus solus. vr iust⁹: quē nulla pcī macula remouit a iudicio. ps.vij. Deus iustus iudex fortis z patiēs. z mulier. vr rea z notorio crimīe ꝓuicta. ps.ix. Tibi derelict⁹ est pauper pupillo tu eris adiutor Et debz sic ordiari lra. remānsit sol⁹ ihesus: z mlier. Un medio stans. referāt ad vtrūq;. Jesus aūt remānsit i medio stās: q̄ ad neutrā partē deflex⁹ a rectitudie declinauit. Deut.j. Jta paruū vt magnū audietis: q̄ dñi ē iudiciū. Lu.xxiiij Stetit iesus in medio: Et mulier stetit in medio: vt oīm intenderēt in eā sicut accusandā. Dañ.xiij. Cōsurgēs duo ꝑbyteri: in medio ꝓpli posuer⁹ man⁹ suas sup caput Susanne: q̄ flens suspexit ad dñz. Erat em cor ei⁹ fiducia bñs in domino.

Erigēs aūt se iesus dixit ei Mlier: Ubi sūt q̄ te accusabāt: Nemo te cōdēnauit: Que dixit Nemo dñe Dixit aūt iesus Nec ego te condēnabo Uade z iam amplius noli peccare.

Erigens aūt se iesus dixit ei. Cui soli relicta fuit mlier Ad cōdemnandū. vel Ad soluendū. Absoluit mulierē. Et ideo ꝺr ℔ Duo. Absolutionē a calūniatiōe accusantiū. z Absolutionē a crimis cōdemnatiōe. Dicit g̃ Erigēs ergo se iesus dixit ei. hoc est: erigēs miscōiaz z iusticiā ad mulieris defensionē. ps.lxvij. Exurgat deꝰ z dissipent inimici ei⁹: z fugiāt q̄ oderūt eū a facie ei⁹. Jtē ps. xlij. Exurge dñe adiuua nos z libera nos ꝓpt nomen scm tuum. Mulier ubi sunt q̄ te accusabāt: Acsi dicat Uide ꝙ ꝓscientia silis crimis: eos effugauit. Rho.viij. Deus q̄ iustificat: z q̄s est q̄ cōdēnet: q̄s accusabit aduersus electos dei: Esa.l. Juxta est q̄ iustificat me: q̄s est q̄ cōtradicit mihi: Et hoc cē q̄d sequit. Nemo te cōdemnauit: Rho.viij. Si deꝰ ꝓ nob⁹ q̄s ꝓ nos. Esaie.l. Ecce dñs deꝰ auxiliator meꝰ. q̄s g̃ est q̄ cōddemnet me. Que dixit Nemo dñe ps.iij. Non timebo milia ꝓpli circūdant⁹ me. exurge dñe saluū me fac deus me⁹. Jtē Ps.lv. Dñs mihi adiutor⁹ non timebo q̄d fa.mi.hō. Dixit aūt iesus Nec ego te cōdemnabo Ecce absolutio peccatrīs ab eo qui potuit sol⁹ absoluere z cōdēnare. Jaco.ij. Superexaltat aūt mia iudiciū. Sz obijcit: Qr dñs dedit legē de occidenda adultera. Uidet g̃ ꝙ fecisse q̄n absoluit eaz. Et sic videt fauere criminibꝰ: q̄ cū pōt nō punit crimia. ij. Timo. ij. Si negauerim⁹ eū: ille fidelis pmanet. seipm negare non ꝑt. Negaret aūt se si iusticiā desereret Uidet g̃ ꝙ iusticiā negauit: z seipm cē iustū neget q̄n absoluit crimino⁹sam. Ad ℔ dicendū ꝙ Aliud iudiciū dei z Aliꝺ hoīs. Deꝰ aūt iudicat de corde. Nō aūt nō nisi de ope manifesto: z accusat⁹ ab eo q̄ accusare pōt z debet. ℔ est: cui⁹ interest. Et ideo deꝰ in iudicio nōvit tur teste nisi ꝓscia rei q̄ iudicat. Homo āt exterioribꝰ indiget testibꝰ. Cū g̃ oīe iudiciū ꝓdēnatiōis fiat: ad cautelā futuroꝝ maloꝝ: Que ꝓscia a futuris ꝑ ꝓpositū de cetero nō faciēdi z dolorem cōmissi absoluit: ille i iudicio dei absoluit z ñ ꝓdēnatur. z Que testes exteriores absoluūt: i iudicio hominis absoluit z nō ꝓdēnat. Et sic chr̃s ℔. Ut hō: ꝑ euacuationē testiū absoluit ad lr̃am. absoluit iuste a iudicio hoīm. Ut deꝰ aūt penitentē absoluit a iudicio diuino. Et in vtroq; iust⁹ z detestator fuit crimis Sz crimē accusantiū detestat⁹ fuit vt hō. z crimē adultere detestat⁹ fuit vt deꝰ: q̄n ꝓniam dedit in illi⁹ crimis abolitionē. Ad id g̃ qđ obijcit

Dicendū ꝙ cōtra legē nihil fecit. qr et Lex Diuina z Humana: nihil intrēdit nisi criminis detestatiōnem. Et ℔ ostēsum est ꝙ illā z Ut hō z Ut deus plene exhibuit in facto isto Ad aliud dicendū ꝙ nec se iustum: nec iusticiā denegauit. q̄ plenā iusticiā exhibuit: sicut iā dcm est. Nec fautor cē criminis: sed detestator z nature saluator. z ideo nō peccare de cetero ꝓperauit. Et hoc est qđ ꝺr. Nec ego te cōdemnabo. ab accusatoribꝰ tuis creptam: z ꝙ pniam interiorē emendatā. Jo.iij. Nō em misit deus filiū suū in mundū vt iuꝺ.mun. sed vt sal. mū. ꝙ eū. Lu.xix. Uenit em filius hois q̄rere z salvum facere qđ ꝑierat: Ut detestator⁹ aūt crimiū subdit. Uade z amplius noli peccare. Jo. v. Jam amplius noli peccare: ne deterius tibi aliq̄d cōtingat. Ille em vt ꝺr Aug⁹. Perfect⁹ est detestator: q̄ facit vt crimina non ampli⁹ cōmittant q̄ sz destruant. Lu.vij. Dimittunt tibi peccata multa. Et infra parū. Fides tua te saluā fecit: Uade in pace.

Iterū ergo locut⁹ est eis iesus: dicens: ego sum lux mūi Qui sequit me nō ambulat in tenebris: sz habebit lumen vite.

Tangit hic partē q̄ est de Illuminatōe: ad fidei intellectū veritatis ptinentē. Habet aūt Tres partes fm tres luc⁹ effectus. Uidem⁹ em ꝙ lux corporea Prio post se manifestādo pellit tenebras Secundo Immittendo se inferioribꝰ: cōpassa obligatiōe terreni frigoꝝ: deobligat z liberat. Tertio Ui talem calorē excitat z vivificat. Et hoc videm⁹ isto ordie fieri qñ sol ad nos accedit. Et fm hūc ordinē diuidit ista ps de luce spūali in pres Tres. In q̄rum Prima ostendit Qualiter hec lux illuminat: z tenebras purgat. In Scōa Qual'r a seruitute deobligat z liberat. Jbi: Dicebat g̃ iesus ad eos q̄ crediderūt ei iudeos. In Tertia ostēdit Qual'r vivificat. Jbi: Amen amen dico vob. Siq̄s fmonē meū seruauerit. Prima aūt harū partiū in Duas diuidit. In quaꝝ Prima Lux oīmꝺ erroribus absoluta manifestat. In Scōa vo ostendit Qualiter ab excecatis Lux hec inquirit z non inuenit. Jbi: Dixit g̃ iterū iesus: Ego vado z quereris me.

Adhuc ꝓtior harū in Duas diuidit ꝑtes In q̄rum Prima Lux ista vt dictuz est manifestat. In Scōa aūt Qualiter visus cecutiēs in oculo egri: ista luce offendit. Qr sicut ꝺr Aug⁹. Oculis egris odiosa est lux: que puris est amabilis. Jbi: Dixerūt g̃ pharisei: Tu de teipso zc. In ꝓmo hoꝝ Quat tuor dicunt. Quoꝝ Primū est Iterata istius lucis manifestatio. Scōm Generalis ꝓ lucē illuminatio. Tertiū Lucis isti⁹ vtilis ꝓgressio. Quartū Digna sequentiū hanc lucē premiatio. Dicit g̃ de ꝓmo. Iterū hoc ē: iterato radio lucis. locutus est iesus. q̄ fuit lumē informās iudiciū: iterū informat ad veritat⁹ intellectū. Eccl.xxiiij. Ad hec doctrinā quasi antelucanus illumio oīm⁹: z enarrabo eā vsq; in longinquū. Non em cessat influere lucis beneficium: z arguere tenebras. z ideo iterꝙ z iterū instat ad illuminanduz. ij. Timo. iiij. Instā oportune: ꝺportune zc. Ego sum. Ecce Generalis lucis illuminatio. Ego qui sum candor lucis eterne z speculū sine macula dei maiestatis: z emanatio dei sincera: imago bonitatis diuine lucis. Sap.vij. Heb. j. Qui cū sit splēdor glorie z figura substantie eius. Ego. in q̄ de quo ꝺr in ps.cix. In splendoribꝰ scōꝝ ex vtero ante luciferū genui te. sum lux. Eccl.xxiij. Ego feci in cel⁹ vt oriret lumē indeficiēs. qđ est lumē sapie z veritatis. Sap.vj. Diligite lumē iusticie oēs q̄ ꝑtis pl'is. Item.vij. Hec est em ꝑspciosior sole z super oēm disꝑsitionē stellarū: luci cōparata inuenitur prior. luci em succedit nox. Sapientiā aūt nō vincit malicia. Sic g̃ in demonstratiōe sapiēcie altissime: filius dei lux est. mundi. Nō ꝑticularit vnius gentis: sed totius mundi. Jo.j. Erat lux vera q̄ illuminat oēm hominē venientē in hunc mūduz. Eccl.xliij. Mundū illuminās in altissimis dñs. Esa.xlix. Dedi te in lucem gentiū vt sis salus mea vsq; ad extremū terre. Mund⁹ em ꝺr hic mūi creatura: ꝓpter quā oīis alia creatura facta est: q̄ est in mūdo. Sic g̃ Lux est mundi: in Ueritatis manifestatiōe ꝓmo facta iudeis: z postea gentib⁹. Luce.ij. Lumen ad revelationez gentiū. qui sequit me. Ecce q̄ vtilis istius lucis ꝓgressio de claritate in claritatē per oīa lucis sacramēta. Precedit em lux: z illuminat sequētes. z vmbras tenebrarū ꝓicit retrorsum: ne impediant sequētes. Et ideo ꝺr Qui sequit me. imitādo doctrinā ꝑ veritatis fidem z cognitionē. z seq̄ndo exemplū ꝑ imitationem. Sicut ꝺr Mat.iij. Uenite post me. Joā.xj. Qui ambulat in die: nō offendit: q̄ lumen hui⁹ vite videt. Job.xxix. Lucerna ei⁹ splendebat super caput meū: z ad lumē eius ambulabam in tenebris. Quid aūt: Presūptuosi de sua iusticia sic pharisei ꝓsumentes z sup bi. luci isti subdi nō volentes: nitūtur ꝑcedere hanc lucē: z ideo in suis ambulabant vmbris z tenebris: sicut z hi qui lucem ꝑcedunt corꝑalem. De quib⁹ ꝺr Job.xxiij. Ui fuerē rebelles lumini: z nesciērūt vias eius: nec reuersi sunt ꝑ semitas eius Sed qui sequit lucē plene: illuminat. Etsi que tenebre in ipo sunt: retrorsū ab ij ciunt. Rho.xiij. Abijciamus opera tenebraꝝ: z induamur arma lucis zc. non ambulat in tenebris. qr lux circūfulget z ꝑstringit eū: vt vndiq; fugatis tenebris circūcidet lumine. Mich.vij. Cum sedero in tenebris: ꝺns lux mea est. Luce.j. Illuminare his q̄ in tenebris z in vmbra mortis sedent: ad dirigen. zc. Qui g̃ sequit chr̃stū: in tenebris nō ambulat. Jo ij. Tenebre trāsierūt: z verū lumen iam lucet. Sed habebit lumen vite. ps.xxxv. Dñe: apud te est fons vite: z in lumine tuo videbim⁹ lumē. Lumē em vivificat oīa: z que accedunt ad lumen Malach.iiij. Uob timentib⁹ nomē meū orietur sol iusticie: z sanitas in pēnis eius. Sic g̃ procedit lumen: ad nos ꝙpropinquando. Prouer.iiij. Semita iusti quasi lux splēdens ꝓcedit z crescit vsq; in ꝑfectum diem.

Dixerūt ergo ℣pharisei: Tu de teipso testimoniū ꝑhibes: testimonium tuū non est verum.

Dic ostendit Qualiter oculi egri offenduntur. Et diuidit in duas ptes. In quaꝝ Prima ostendit Ostensio egroꝝ oculoꝝ ad hāc lucē. In Scōa ostendit Qui licet offensi erāt: tñ nihil cōtra cū facere poterāt nisi qñ volebat. Ibi: Dicebat locus est Jesus. Adhuc priori haꝝ in Duas ptes diuidit. In quaꝝ Prima ostendit Pharisеoꝝ ad lucem offensio. In Scōa vero: qz Luminis testimoniū mittit ad patrē: ideo fit inq̄sitio de patre. Ibi: Dicebant ḡ iudei: Ubi est pater tuus? In pmā parte Duo dicunt. In quoꝝ Primo dr Egroti visus ad lumē offensio: z ideo ꝫ lumē Obiectio. In Secundo aūt Per obiectionis solutionē ostendit qꝫ hec obiectio non pcedit ex imperfectiōe luminis: sed ex egritudie videntis. Ibi: Rndit iesus z dixit eis: Etsi egoze. Dicit ḡ Dixerunt pharisei p̄ ceteris lumen veritaz nō ferentes. Matth.xxiij. Ue vob̄ ceci duces ceꝝ Esa.vj. Excecа cor pp̄li hui⁹: z aures eius aggrava: cē. ¶ tu de teipo perhibes testimoniū ¶ B est: laudē tuā pdicas. Prouer.xxvij. Laudet te alienus z nō os tuū cē. ¶ testimoniū tuū non est verū ¶ Non em̄ hz verā rationē testimonij: sicut in antehabitis dictū est: nisi sit ab alio factū testimoniū. Falsum tñ dicūt: qz non tm̄ christus testimoniū phibet de se: sed oīs pphēs testimoniū perhibēt. Jo.j. Joānes testimoniū phibet de eo: z clamat de eo. Undefalsū dicūt. Tamē hoc mō testimonij: quo christ⁹ testimoniū vocat: christ⁹ de se poterat ferre testimoniū. qa hoc est Testimoniū operū. Hoc est em̄ testimonium: qđ de⁹ bō z pp̄ha debet ferre de se. z p aliō testimonium nō potest pbare: qꝫ ipse sit verax. Supra.v. Opera que ego facio in nole patris mei: ipsa sunt que testimoniū perhibēt de me. Et ideo stulti fuerunt isti z ceci: qui aliud querebant testimoniū: qz per aliud testimoniū pbari nō poterat qꝫ ipse esset pphēta in lege, pmissus vel christus. Ecci.xxxvj. Da testimonium: qz ab initio creature tue sunt. Et parum ante. Innoua signa: z immuta mirabilia. Hoc em̄ est signū per quod probat pphēta z de⁹.

Respondit iesus z dixit eis. Etsi ego testimonium perhibeo de me ipso: verū ē testimoniū meū: quia scio vnde venio z quo vado Vos autem nescitis vnde venio aut q̄ vado.

Elidens errorē cecoꝝ in lucem offendentiū. Duabus aūt rōnibus elidit hunc errorē. Et ideo habz Duas partes. Primo em̄ Elidit ꝓpositionē eoruz per instantiā. z Scdo Elidit p testimonij veri sufficientiam. Ibi: Vos aūt sm carnē. In pmo dicūtur Tria. In quoꝝ Primo Instat ꝓpositioni generali quā ꝓponūt. In Scdo Causam instātie ponit quā inducit. In Tertio arguit eos ō hac instātie ignorantia. Dicit ḡ ¶ Si ego testimoniū perhibeo de meipso ¶ Acsi dicat. Aliō est de testimonio meo: z aliud de testimonio cause hūane. In Testimonio em̄ cause humane: queritꝫ veritas rei dubie: quā homo p seipm̄ testificari nō potest. In testimonio aūt meo: eo qꝫ ego sum lux z filius dei: non pt quicq̄ probari p aliud. Qz qꝫ sum lux: oportet probari p meipm̄. qz lux esse cōpalis: per seipaz se probat esse lucē: quia est manifestatio sui ipsius z aliorꝝ. Et ita si ego facio opa lucis z act⁹: ego per meipm̄ pbaui me esse lucē. Et sic pbaꝫ pphēta esse, pphēta: qz facit in signis z pdigijs opera prophete. Et filius dei probaꝫ esse filius dei: qa facit opera filij dei. Et hoc nō probat p alium: sed p seipm̄ pbat: z de seipso. Uerū ē ergo qꝫ si ego per opera: testimoniū phibeo de me ipso: qđ nemo alius facere pōt ¶ verū est testimoniū meū ¶ Etsi alius perhibet de me testimoniū: hoc testimoniuꝫ est imperfectū. Supra.iij. Qđ vidit z audiuit hoc testaꝫ. Causa autē huius quod hic dicit est. Qz em̄ homo sit propheta vel deus: p virtutē propheticalē vel diuinā probari habet. Uirtus aūt non potest probari nisi per actū z opera. Deb.ij. Contestante deo signis z portentis z varijs virtutib⁹: z spiritus sancti distributionib⁹ sm suam voluntatē. Uñ pharisei ignorabant: qꝫ nō de omni re: codē modo testimoniū est perhibendū. quia Aliō est testimonium in causa. z Aliud est testimoniū quando alicui probaꝫ inesse virtus diuina ¶ quia scio vnde venio z quo vado ¶ Causa est veritatis testimonij quod perhibet de seipso ¶ qz scio ¶ in me: z scire facio omnē hominē per ipsum testimoniū ¶ vnde venio ¶ Non em̄ tale testimoniū per vocē z opera confirmaret per patrē: nisi ego substantialit⁊ a patre per generationē z auctoritatē a patre venirem. Nec iterū hoc a patre acceptaret factū: nisi ꝫ ipum sicut per opus quod ipse approbat ad patrē iremꝫ. Et ita quia scio ¶ vnde venio z quo vado ¶ verum est pro certo testimoniū meum. Joannis.xvj. Exiui a patre z veni in mundum. iterum relinquo mundum z vado ad patrē. Nec enim duo in oīi opere ostendit: z ideo testimoniū quod de se perhibuit: non solum verū sed necessariū. hoc est: immobilis fuit veritatis. Titū.j. quā promisit qui non mentit deus. Joannis. xiij. Sciens iesus quia a deo exiuit z ad deum vadit ¶ vos aūt ¶ querentes testimoniū de virtute diuina in me habitāte: sicut querit testimoniū in causa humana cōtra homine iudice ¶ nescitis vnde venio aut quo vado ¶ ps.lxxxj. Nescierūt neq̄ intellexerūt: in tenebris ambulant. Uuius aūt cā fuit: qz opera eius per fidē inspicere noluerūt. z ideo dr Amb. qꝫ periculosissime peccat qui ignorat. j. Cor.xv. Euigilate iusti z nolite peccare: ignorantiā em̄ dei quidam habent vsq̄ ad hec. Supra.iij. Uocē eius audis: z nescis vnde veniat aut quo vadat.

Uos scdz carnē iudicatis: ego nō iudico quenq̄ Etsi iudico ego: iudicium meū verū est: qz solus non sum: sed ego z qui me misit pater. Et in lege vestra scriptuz est: quia duoꝝ hominū testimoniū verum est Ego sum qui testimoniū perhibeo de me ipso: z testimoniū

patris accedit auctoritas: z filij iusticia z veritas. Et ideo ōr qꝫ nō est solus: qz pater secū est iudicās auctoritate. Et b modo iudicij patris cū filio nullam generat suspitionē: sed ꝓfert auctoritatē z firmitatem. Sic ḡ ptz solutio ad primū Ad aliō aūt dicendū qꝫ ideo: qz pater vnū est cū filio: pbaꝫ certius esse iudiciū: qz iudiciū pris non vacillat aliq̄ dubitatōe. z cum filij⁹ vnit patri: tunc iudiciū filij firmaꝫ firmitate iudicij patris. Ad tertiū dicendum qꝫ non dr hic pater esse cū filio, ꝓter testimonium humanū: sed ꝓter testimoniū diuinū. sicut iam supra dctm̄ est: qđ est in demōstratiōe clare veritatis per effectū. qz etiā multa testimonia humana nō faciunt nisi veritatis opinionē. Deus aūt p opinionē nō iudicat: sed p certitudinis demōstrationē ¶ Et ī lege vestra scriptū est ¶ Deutero. xvij.z.xix. ¶ qz duoꝝ hominū testimoniū est verū ¶ Arguimentū ē: nō a lege: sed a minori. Sic Min⁹ videt qꝫ testimoniū duoꝝ hominū firmet iudiciū: q̄ testimoniū duaꝝ personaꝝ diuinarū. Firmat aūt iudiciū boium sm legē: testimonium duoꝝ hominū. ḡ multo magis iudiciū diuinum firmat testimoniū certuz duarū personaꝝ. Deut. xix. In ore duoꝝ vel triū testiū stabit oīs verbuz. j. Jo.v. Tres sunt q̄ testimoniū dant in celo. pat⁊ filius: z spūssanct⁹. z hi tres vnū sunt ¶ Ego sum ¶ Ecce adaptat dicens ¶ ego sum q̄ testimoniū ¶ infallibile ¶ phibeo ¶ per opa que nemo alius facere potuit ¶ de meipso ¶ qꝫ sum lux z vita z creator mūdi. Jo.j. Qđ factum est in ipso vita erat cē. ¶ z testimoniū perhibet de me ¶ qꝫ sum filius dei ¶ qui misit me pater ¶ attestatiōe voc⁊ z operum. Lu.iij.z.ix. Uox patris intonuit: hic est filius⁹ dilectus. hoc em̄ clamabat pater z voce z opere z eterne glorie demonstratiōe: scz in mōte transfiguratiōis. Matth.xvij.z Luc.ix. j. Joan.v. Si testimoniū hoim accipim⁹: testimoniū dei maius est: qm̄ hoc est testimoniuꝫ dei qđ maius est: quia testificatus est de filio suo.

Dicebāt ergo ei Ubi est pater tuus? Respondit iesus: Neq̄ me scitis neq̄ patrē meū Si me sciretis forsitan z patrem meū sciretis.

Ecce pars illa in q̄ occasiōe testimonij qđ induxit de p̄e: querunt. Ubi sit pater. Habet aūt duas ptes. In quarū Prima ponit Ignorantiū q̄stio. In Scda Lecitaꝫ infidelius redargutio ¶ Dicūt ḡ ei Ubi est pr̄ tuus ¶ Jo.xiij. Dñe oñde nob patrē z sufficit nobis. Carnales ci nihil intelligūt de p̄e celesti. Attendendū aūt est qꝫ nō querunt Quis sit pater: qz hoc scire putabant. scz qꝫ Joseph pater esset: z mater Maria: z fratres ei⁹ se cognoscere putabāt. Sed querunt Ubi est pater tuus: vt temeritate huius missiōis qua filiū suū mittere auderet ad docendum: in eum vindicaret. quia patrem celestem intelligere non potuerunt. Unde Joannis.viij. Non intellexerunt quia patrem dicebat esse deum. Joannis p̄mo. Deum nemo vidit vnq̄ ¶ Respōdit iesus ¶ Ecce Lecitaꝫ z Infidelitaꝫ redargutio. Et dr Duo, Scilicet qꝫ ne

sciebãt. z Q̃ viam cognoscendi patrẽ scire nõ volebãt. Dicit ergo ⁊ Neq̃ me scitis ⁊ quem scire deum esse p opera, possetis si velletis. Sed qz opera scire nolebãt. z ideo q̃uis figurã exteriorẽ nossent corpis: tamẽ virtutẽ deitatis estimare nõ potuerunt: z ideo patrem scire non potuerunt. qz In oĩbus spũalibus in quibꝫ substantia sensibus non subiacet: necesse est per opera venire ad virtutem: z p virtutẽ venire ad essentiã. Et ideo si vidissent opera filij: vtutẽ deitatꝭ agnouissent. Et cum virtus sit vna: suba est vna: z cognoscẽdo sbam in filio: cognouissent subam in patre. Item Cognoscedo opa filij: et p opa substãtiam: facile scire poterãt: qt hãc substãtiã nõ a se sed a pte habuit. z ideo cognouissent pfez. Sed infidelitas z iudicia clausit eis oculos. q hac via incedere nõ potuerũt. Et hoc est qõ dicit. ⁊ neq̃ me scitis ⁊ ẽ est: p vtutes z opa scire nõ vultis. Jo. xiiij. Philippe q̃ videt me videt et pfez. Quõ tu dicꝭ. Ostende nob pfez: Nõ credis: qz ego in pte: z pater in me est: Et ibidẽ Alioq̃n, propter opa credite ⁊ neq̃ pfem meum ⁊ qz ego in opibꝫ clarificãdo me: clarificaui patrez. Jo. xvij. Ego te clarificaui sup terrã. op⁹ p̃fũmaui qõ dedisti mihi vt facerẽ. Et sic õz: propter vnitatem Substãtie z Utrius z Operatõis. Mat. xj. Nemo nouit filiũ nisi pr̃. z nẽo nouit pr̃em nisi fi. zc. Jo. v Nec vocẽ pr̃is vnq̃ audistis. neq̃ speciẽ ei⁹ vidistis. neq̃ v̈bũ ei⁹ habetis in vob manẽs. qz ⁊ si me sciretis ⁊ sicut scire posset: noscendo vtutẽ p opera Ro. v. Per ip̃m habem⁹ accessum ad pfem. Jo. xiiij. Nemo venit ad pfem nisi p me ⁊ Forsitan ⁊ Nõ est nota dubitatõis i deo: sz mobilitatis eozũ in libero arbitrio. qz certa via ad pfez est filius. Un Aug. dicit q dicẽdo ⁊ forsitan ⁊ nõ dubitat. sz dubitates irridet z increpat. qz Certissima via est p effectũ cognoscere causam. z p causam vlterio: ẽ causam. Ut Per opa cognoscere vtutẽ infinitã: et per virtutẽ infinitã essentiã diuinã. Facile enĩ scit Q diuina substãtia incõmutabil' est. et Q non multiplicat. Et ita Eadem substãtia est q̃ hec opatur. z Una virtus. z Q inter mittentẽ z missum est distinctio psonar. Et ideo: alia est psona pr̃is: z alia filij: q̃uis sit vna substãtia. Et sic culpantur qui ẽ nõ cognouerũt. Sed ⁊ forsitan ⁊ dicit. qz hec auersio põt esse tã volũtatis quã sue q̃ ratõis. Et ẽ est qõ dicit ⁊ Forsitan z patrẽ meũ sciretis. ⁊ Joan. xiiij. Si cognouissetis me et pfem. meũ vtiq̃ cognouisseris. Sed videt esse ꝯtradictio Joan. v. Neq̃ vocẽ eius vnq̃ audistis. neq̃ speciem eius vidistis. Ergo patrẽ neq̃ p filiũ neq̃ per aliũ cognouerũt. Ad hoc dicendũ q in veritate ducuratõis p opera filij: et per scripturas poterãt cogscere filiũ qz filius dei est. z sic nouissent et patrẽ. Sz p auersionẽ inuidie z puerse volũtatis: ad hãc collatõem nõ puenerunt. Et ideo dicit q patrem nõ cognouerunt.

Hec verba locutus est Jesus i gazophylatio docẽs in tẽplo: z nemo apphẽdit eũ: quia nõdũ venerat hora eius.

Incipit hic pars In qua ostẽdit deitas christi: in eo q licz puocaret eos vbis: tñ i eũ nihil facere potuerũt añq̃ voluit. qz diuinũ aliq̃d lucebat in frõte illi⁹: vnde exciti fuerũt. sicut sup scõo dixim⁹ Dicit g̃ ⁊ Hec verba ⁊ puocãtia iudeoꝝ ꝯ se ⁊ locutus est Jesus ⁊ z determinat locũ ⁊ in gazophylatio docẽs in templo ⁊ De quo s. scõo notatũ ẽ. quod huic doctrine sufficit. quia Triplex erat oblationũ refuatoriũ. Musach z Lozbona z Gazophylatiũ. Erat ãt gazophylatiũ loc⁹ iudeoꝝ ĩ atrio qui totus erat in potestate iudeozũ z phariseozũ. z tamẽ ibi domino nocere nõ potuerũt. Un Matthei. xxvj. Quotidie apud vos docens eram in tẽplo: z nõ me tenuistis. Sz hec est hora vĩa z ptãs tenebraꝝ. Et hoc est qõ sequit ⁊ Et nemo apprehendit eũ ⁊ cum tñ ad ẽ conarent. Un. vij. supra õr: q miserũt ministros vt tenerẽt eũ ⁊ qz nondũ venerat hora eius ⁊ nõ fatalis: sz electõis. Joã. xiij. Scies iesus qz venit hora eius vt trãseat ex ẽ mundo ad patrem.

Dixit ergo iterũ eis iesus Ego vado z queretis me: z in peccato vestro moriemini.

Hic ostendit Qualiter ab excecatꝭ hec lux queritur z non inuenit. Diuidit ãt hec pars in duas particulas. In quarũ Prima ostendit Q q̃uis lux ab excecatis querat: tamen non inuenitur. In Secunda autẽ ostendit q etiam quando extincta putat ab eis: maxime oriet z cognoscet. Ibi: Dicit ergo iesus: cum exaltaueritis. Adhuc prioz earuz in Tres diuidit. In Prima ostendit Q lux ab excecatis q̃sita nõ inuenit. In Secũda Causa cecitatis aperit. Ibi: Dixerunt ergo iudei: nũquid interficiet se: In tertia Q lux palam ostensa: a cecis non videt: designat Ibi: Dixerunt g̃ Judei Nunquid es: In Prima harũ Quattuoz dicunt. In quoꝝ Prio Lux ista significat sui processus trãsitum ad omnẽ illuminatonẽ. In Secundo Lucis istius ab excecatꝭ signat inquisitionẽ. In Tertio Inuentionis impossibilitatẽ. Et in Quarto Istius impossibilitatis signat ex parte cecoꝝ causalitatem. Dicit g̃ ⁊ Dixit ergo iterꝫ ⁊ iteratas ingerens illuminationes ⁊ Iesus ⁊ auctoꝝ saluꝭ. Luce. ij. Lumen ad revelationẽ gentium. Lumen enĩ semp spargit illuminationez. Esaie. lviij. Oriet in tenebris lumen tuũ: z tenebre tue erunt sicut meridies. quia Semp varias intulit illuminationes tenebrosis vt noticiã lucis traderet ⁊ Ego vado ⁊ Tripliciter. quia ⁊ Vado ⁊ hoc ẽ: sicut lux ad illuminationez oĩum pcedo. z ⁊ Vado ⁊ quia ad fontem lucis redeo ⁊ Vado ⁊ quia sicut supiores: ita inferiores partes illumino. De primo dr̃ Prouerbioꝝ. iiij. Semita iusti quasi lux splendens procedit z crescit vsq̃ in pfectum diem. Perfecta autẽ dies est: quãdo sol totum mundũ illuminat. Ita sol iusticie ortus in iudeis in luce processit ad gentes: vt nullus esset qui lumẽ eius nõ peciperet. Joan. j. Erat lux vera que illuminat omnẽ hominẽ venientem in hunc mundũ. Eph. iij. Illuminare oẽs que sit dispensatio sacramenti a seculis absconditi in deo. Et ideo õt ad filiuz pat celestis. Esa. xlix. Parum ẽ mihi vt suscites mihi tribus iacob z feces isr̃l' q̃ vertẽdas. Ecce dedi te in lucem gentiũ vt sis sal⁹ mea vsq̃ ad extremũ tre Sic g̃ ⁊ Vado ⁊ pcedẽdo ad oẽm mũdi partẽ q̃si pcedẽs lux ⁊ Vado ⁊ etiã: qz p Crucẽ z Resurrectionẽ z Ascensionẽ ad patrẽ sicut ad mee lucis fontẽ redeo. Un de sole dr̃ in ps. xviij. A sũmo celo egressio ei⁹ zc. Jte ps. lxvij. Iter facite ei q̃ ascẽdit sup occasũ. dns nomẽ illi. Qz cũ occũberet: merito occasus cũ suis ad patrem ascendit: qõ nõ faceret nisi dns mortis z vite esset. Ecce j. Oriet sol z occidit: z ad locũ suũ reuerꝭ ⁊ Vado ⁊ iterꝫ: qz inferiores p ipz fic supiores illumino. Ecci. xviij. Penetrabo pres inferiores terre: z inspiciã oĩs dormiẽtes: z illumiabo oẽs sperãtes in dño. Lu. j. Illumiare his q̃ in tenebrꝭ z in vmbra mortꝭ sedent. Sic g̃ ego vado ꝯtinuis profectibꝫ illuminationũ. Jo. viij. Adhuc modicũ vobiscũ sũ. z vado ad eũ q̃ misit me: z nemo ex vob interrogat me q̃ vadis. Ita cũ manifesta luce pcedo: q nõ est op⁹ vt q̃s interroget cunctꝭ sciẽtib⁹: qz ad patrẽ sicut ad fontẽ lucis clare pcedo. Esa. xvij. Ego quiescã ꝯsiderabo i loco meo: sicut meridiana lux plena ẽ. Sic enĩ q̃escit in sũmo celi in dextera pr̃is: z ꝯsiderat cecitatẽ infidelitũ z fidelitũ per fidei illuminationẽ ⁊ z queretis me ⁊ Nic Lucis ab excecatis oĩdit inq̃sitionẽ. Et hec facta est Triplicit. qz Uerũ solẽ nolẽtes recipe: aliũ quendã q̃rũt z expectãt. Jo. v. Ego veni in noie pr̃is mei zc. ij. Thes. ij. qz charitatẽ vitatis nõ receperũt vt salui fierẽt: iõ mittet illi⁹ de⁹ operationẽ errorꝭ vt credãt mẽdacio: q nõ credidert vitari. Rho. xj. Qõ querebat isr̃l' nõ est ꝯsecutus. electio vo ꝯsecuta est: ceteri ãt excecati sũt. Adhuc ãt ⁊ queretis me ⁊ pseqndo in aplis vt extinguaꝭ nomẽ meũ. iij. Reg. xix. Ego relict⁹ sũ solus: z querũt aiam mea. Adhuc ⁊ queretis me ⁊ p legis obseruationẽ: q̃ tũc iam mors tua erit z mortifera. Esa. lviij. Me de die in diẽ q̃rit: z scire vias meas volũt: q̃si gens q̃ iusticiã fecerit: z mãdata di sui nõ dereliq̃rit. Amos. viij. Circũibunt q̃rentes v̈bũ dñi z nõ inuenient. Et ẽ est qõ õr. Et non inuenietis. Sz: fin primã expositoez Inuenietꝭ p me antichristũ: erroꝭ z mẽdacij opatorẽ. Scõz aliã. Nõ inuenietis me: ad extinguendum. Scõz tertiã Nõ inuenietꝭ: sz meritũ eterne ꝯdẽnatõis recipietꝭ. De primo Jo. vij. Queretꝭ me z non inuenietꝭ. De secõo Lanc. iij. Per noctes q̃siui quẽ diligit aia mea. q̃siui z nõ inueni. ẽ est p noctẽ tempestatis z psecutionũ ex cecitate pcedentiũ. De tertio õr Sap. xvij. Una catena tenebraꝝ oĩs tenebant. Job. iij. Uiro cui⁹ abscõdita ẽ via: z circũdedit euz dns tenebris ⁊ z in peccato vro moriemini ⁊ z ideo me nõ inuenietꝭ: qz in vro pcto infidelitatis vĩe moriemini. Esa. vj. Excreca coz populi hui⁹: z aures ei⁹ aggraua: z oculos eius claude: ne forte videãt oculis: z auribꝫ suis audiãt: z corde intelligãt z ꝯuertant: z sanem eos Sz videt q de⁹ reuelauerit eis suã dãnationẽ. Et ẽ videt inconueniens: Qz fin hoc coegit eos desperare. Hoc ãt inconueniens est: cũ Sciẽtia z Revelatio sit pietatis fructꝰ. Desperatio autẽ cũ pietate nihil cõe habet. Sed ad hoc Triplr est Respondendũ q̃ non coegit eos desperare: quia illud p̃monitio ẽ sicut in oĩm ꝓphetia cõminatiõis. In qua semp subintelligit q̃ mutari põt: sicut mutanꝭ merita. qz non intelligit nisi fz cãm meritoriã. que si mutat: mutatur z pena q̃ predicit. Sicut Jone. iij. Adhuc q̃dragita dies z Ninive subuertet. Hiere. xviij. vbi dicit Q si loquet de subuersione alicui⁹ regni vel ciuitatis: z illa gens pniam egerit: penitebit etiam deus de vbo qõ locut⁹ fuit. Et iõ illud qõ hic õr: intelligit de obstinatione iudeozũ presenti. Et nisi penitentiã agãt de illa: ip̃si in peccato suo morientur. Aliter potest dici q̃ in cõmuni dixit. Et iõ non ad singulos retulit nisi cum hac cõdicione. s. nisi recedãt ab incredulitate. Tertio solutur q̃ est preuisio future cecitatis: z non causa. Et iõ cũ causalitas excecationis fuerit ex parte eozũ: z non in deo: ex parte ipsoꝝ fuit excecatio. Et cum voluntas excecationis fuerit ex parte ipsoꝝ: non fuit aliqua in peccato remanendi necessitas: sz voluntas. Et ita non fuit aliqua causa desperatiõis. Numeri. xxvij. Pater noster in peccato suo mortuus est in deserto. Hoc enim nõ fuit causa desperationis: quia mutare potuit si voluit.

Quo ego vado vos non potestis venire. Dicebant ergo iudei.

Hic tangit Inuentionis ipossibilitatẽ. Dicit ergo ⁊ Quo ego vado ⁊ Siue illuminãdo p̃dicatione. Siue redeũdo ad patrẽ. Siue p eorum qui sunt in inferno illuminationez ⁊ vos nõ potestis venire ⁊ Idẽ Jo. xiij. õr petro. Tu non potes me sequi modo Sed ibi addit: modo: qz post ea fide ꝯfirmatus seq̃ poterat. Isti ãt ꝯfirmati et radicati in infidelitate: sequi nõ poterãt. Heb. iij. Quibꝰ ãt iurauit vt nõ intrarẽt in requiẽ suam: Nonne bis q̃ increduli fuerũt: Et videm⁹ q non potuerũt introire, p̃ter incredulitatẽ. z ita nullam viarũ suaꝝ sequi poterant. ps. lxxvj. Uestigia tua nõ cognoscent. Nec enĩ venietis Ad fidẽ gẽtiũ. Nec Ad thronũ dextere p̃is. Nec etiã Ad liberationẽ defunctoꝝ: sed pot⁹ excecati: deficietꝭ ab his oĩbus. Et huius cã est: quia in peccatis vestris vultis pmanere. Et qz ad sequendũ me nõ estꝭ parati. ⁊ Dicebant g̃ Judei ⁊ sicut Infideles: z fiẽ Excecati: z sic Aialcs diuina nõ sapiẽtes. z sicut Indeuoti. z Impatiẽtes ad audiendũ sermonez dei. De Infidelitate eorũ dr̃ Jo. v. Quo potestꝭ credere q̃ gl'am ab inuicẽ accipitꝭ: z gl'am q̃ a solo deo est nõ vultis. De cecitate Matth. xv. ceci sunt z duces cecoꝝ. De Aialitate. j. Loꝝ. ij. Animalis hõ nõ pcipit ea que sunt spũs dei. stultitia enĩ est illi: qz spũaliter ꝯaminat. De Impatiẽtia Act. vij. His auditꝭ cõtinuerũt aures suas: z impetũ fecerũt vnanimiter in eum. z hoc ostendit dictũ eozum.

Nunquid interficiet semetipsum: qz dicit: Quo ego vado vos non potestis venire? Et dicebat eis. Vos de deorsũ estis: ego de sursum (al's supi⁹) sũ Vos de mõdo hẽ estis:

Ego nō sum de hoc mundo. Dixi ḡ vobis: qz in pctis vestris moriemini. Si enī nō crediderit is mihi qz ego sū: moriemini i pctō vestro

In hac enim pte scōa Causa cecitatis eoꝝ agit. Et habz duos pagraphos. In q̄ꝝ Primo ostēdit ipe Cecitatis eoꝝ signū in ceca interrogatōe quā faciūt ad se inuicē. In Secūdo Cecitatis oīdit vera causa. Dicūt ḡ⁊ Nunqd iterficiet seipm⁊ Et subdit Uñ buī dicti habuerūt occasionem. ⁊ Qz dicit quo ego vado vos nō potestis venire⁊ Hic exclamāt sīl Chrys. et Aug⁹. de fatuitate. Interficere enī seipm nō est ire: ꝫ pot⁹ p morte remanere. Adhuc autē Si interficere se: esset ire: et ipī hac via possent ire. qz ipī multo magꝭ possent seipos interficere. Adhuc autē Nō interficit seipm (sic dicit Phs) nisi q̄ z apud se z apud alios turpis ē z amar⁹ et cōplexiōe z moribꝫ. Quia illi nec apud se pacē nec apō boies iuenīūt. morī eis ē eligibilior q̄ vita. Chr̄s aūt in cōplexiōe Et ad deitatē vnione. Et eis gr̄e et virtutis plenitudie. Et sibi Et omnibꝫ alijs sctis delectabilissim⁹ fuit. z ideo vita sua z sibi z alijs iocūdissima fuit. Et iō nūq̄ ad hoc inclinari posset vt interficeret seipsum Ipī autē omni bono puari: pot⁹ ad hoc inclinarent. Et ideo eis cecitatis signū fuit hec q̄stio eoꝝ. Hoc enī deus maxime inhibuit Ps. ciij. Nolite tagere chr̄os meos zc. Zach. ij. Qui tagit vos: tāgit pupillā oculi mei. Sed Achitofel et Judas pditores interfecerūt seipos. ḡrū isti in pditōe contra christū iā tūc ꝛcepta: socij fuerūt. Actu. vij. Patres vestri occiderūt pphas q̄ pnunciauerūt ō aduentu iusti. cui⁹ vos nūc pditores fuistis z homicide. z iō multū fuit vicinū eis vt interficerēt seipos Sed fatuā hāc q̄stionē fecerūt: ideo qz nihil iam aliq̄d meditabant nisi christi interfectiōem. Et iō modica verboꝝ occasio indurit eos vt illā q̄cunqꝫ modo loqrent adimicē. Lu. vj. Et abūdātia cordis os loquit. Bon⁹ hō ō bono thesauro cordis sui pfert bona. mal⁹ aūt de malo thesauro cordis sui pfert mala. ⁊ Qz dicit q̄ ego vado.⁊ Mors enī christi pfectus est z nō defect⁹. Et hoc est ⁊ quo ego vado vos ⁊ qui nō nisi p me accessum ad lumen z ad pr̄em habere potest. Ephe. ij. Per ipm enī accessum habem⁹ ad pr̄z. Et qz accessum non habetis p me: iō ⁊ nō potestis venire⁊ Joānis xiij. Nemo venit ad pr̄z nisi p me. Jo. iij. Nemo ascēdit in celū nisi q̄ de celo descēdit zc. Et qz vos nō adheretis filio hois: iō vbi ego sū venire nō potestis. ⁊ Et dicebat eis⁊ causas verissimas demōstrātes sue cecitat. Et tāgit Duo. Scz. Causaz z Effectū. Cām aūt duplicē. Naturā corruptā: et Corruptū affectū. Naturā tāgit ī b q̄ dic. ⁊ Vos de deorsum estis⁊ Natura enī būana: i grā innocentie z i manu formatoris dei fuit i sūmo. Et ab hac altitudie cecidit q̄n pctō adq̄uit z in corruptōne tūc depssa fuit: z pōdere corruptōis ꝓtinue i pei⁹ trahit. ij. Timo. iij. Mali hoies seductores proficiūt in pei⁹ errādo. et i errorē mittētes. Tales fuerunt illi qui cōtinue pei⁹ et pei⁹ i ista corrupti one defecerūt. Jox. xv. Qualis terrenus: tales z terreni. Hoc est: qualr corruptus fuit terren⁹ pater: tales sunt terreni filij: q̄s ad imaginē z similitudinē sue corruptōis pfudit. Sap. xq. Erat semē maledictū ab initio. Et immutari non poterat naturalis malicia coꝝ: qz cōtinue illi malicie dedēt incremēta. Jo. iij. Qui de terra est de terra loquit: ⁊ Ego⁊ per oppositus⁊ de supius sum⁊ qz Quo ad naturā diuinā: sū de equalitate patris. z Quo ad naturā humanā: de altitudine imunitatis pecati z innocētie: z plenitudis gr̄e: quā ab instāti cōceptōis accepi: z nunq̄ deserui. sed semp ea plen⁹ fui. Joā. iij. Qui de celo venit sup oīs est. Jox. xv. Qualis p̄ celestis: tales z celestes. Sap. xviij. Oīnipotēs sermo tu⁹ dñe de celis a regalibꝫ sedibus venit⁊ vos⁊ per affectū z voluntatē⁊ de hoc mūdo estis⁊ Non ō mūdo simplr: sed⁊ de hoc⁊ signāter⁊ mūdo⁊ in malicia fūdato. j. Jo. vl. Totus mund⁹ in maligno positus est. j. Jo. ij. Quicq̄ quid est in mūdo: aut est ꝛcupia cordis: aut cōcupiscētia oculoꝝ: aut supbia vite. Rho. viij. Qui ꝛz carne sunt: q̄ carnis sunt sapiūt. Phil. iij. Bl'ia in ꝛfusione coꝝ q̄ terrena sapiūt⁊ Ego⁊ per oppositū vobis affectū⁊ nō sum de hoc mūdo⁊ Sz potius de celo: z celestis p̄z affectuz voluntate. Jo. xvij. De mundo nō sunt sicut z ego nō sum ō mundo. Jo. xviij. Regnū meū nō est de hoc mundo. Et qz tales est: ⁊ obscuritati terrene cōmixti: z nihil in vobis est de lumīe celesti: ideo ceci estis. Terra enī non confert visum: sed lumen celeste⁊ Dixi ergo vobis⁊ Hoc est: hac de causa⁊ qz moriemini in peccatis vestr⁊ obstinati: qz lumē visus veritatis: per quē visum de peccat⁊ creatis: recipe nō vultis. Jo. iij. Qui incredulus est filio: non habet vitam: sed ira dei manet sup eum. Unde ꝓz q̄ dictum dñi non imponit necessitatē. Sed pot⁹ declarat hoc quod sequit: eoꝝ in malo obstinatā voluntatē. Hi enī qui p pondus malicie semper descendunt: z augent malicia: de se spem nullā dant ereūdi de peccato: sed sunt diffidentie filij. De q̄b dicit Ephe. ij. fm principē potestatis aeris huius spūs qui nunc operat in filios diffidētie. Item. v. Ira dei venit in filios diffidētie. Et hoc signatur Exod. xv. Descenderunt in pfundum quasi lapis. Ezech. xxxij. Descenderūt in infernum cum armis suis: z iniquitates eoꝝ ī ossibus eoꝝ. Thiere. xvij. Peccatuz iuda scriptum est stilo ferreo: in vngue adamantino. exaratū est sup latitudinē cordis eorum: vt indelebile sit factuz. Et quia sermo christi nō facit desperationē istā: sed pot⁹ obstinatuz coꝝ. Iō addit⁊ Si enī nō crediderit is quia ego sum⁊ Ecce Via salut⁊ p quā solā exire pñt ō pctis. Quāuis āt fides donū dī sit: ō tñ nulli negatur credere voleti. z sic i volūtate nr̄a ē obicē ponere fidei vel ꝛsentire ad credendū. Et p pñs in voluntate nr̄a est in pctis mori: vel de pctis exire. Et hoc est quod ōt⁊ si enī nō crediderit⁊. Act. xv. Fide purificans corda eoꝝ. Rhomanoꝝ. iij. Arbitramur hominem iustificari per fidem sine o. le. Jtē Rhoma. x. Si cōfitearis ore dñm iesum christū: z ī corde crediderit q̄ deus suscitauit illum a mortuis: saluus eris ⁊ quia ego sum⁊ Hoc est: quia vere sum: qz idipm sp sum. p̄s. cj. Tu aūt idē ipe es: z anni tui nō deficiēt. Exo. iij. Ego sum q̄ sum. Od verū est nomē dei: a q̄ fluit oīe esse⁊ moriemini in peccato vestro⁊ Et sic a vero esse deficit: nec resurgere nec redire ad vez esse potestis. Jo. j. Sine ipso factū est nihil. Aug⁹. Pccm nihil est: et nihil fūt hoies dū peccāt. Ezech. xxviij. Nihil facti es: z nihil eris in ppetuū. Et qui sic ad nihil appropinquat: proinde morit: nec vnq̄ redibit ad cē. Ad q̄ vob reditus non patebit nisi per fidē: quā vos ceci Non habet Nec habere vultis Nec habere q̄rit: qz cecitatē vestrā non cognoscit: z in ea vos pacē habere putat. Sap. xiij. In magno inscitie bello viuentes: tot z tammagna mala pacem esse arbitrati sunt.

Dicebant ergo ei: Tu quis es?

Dicit ḡ⁊ Dicebāt ergo ei⁊ Hic Duo dicūtur. In quoꝝ Prio Questio est de lumine. In Scōo aūt ostendit lumen: nec tñ videt. Dicit ḡ⁊ Dicebāt ergo ei⁊ adhuc infideles iudei. Esa. xxj. Qui incredulus est: infideliter agit⁊ Tu quis es: ⁊ in Persona: vl' Nomine. Hāc questionē faciebāt occasione eius q̄ dixerat. Si nō crediderit⁊ q̄a ego sum. Unde queritur⁊ Tu quis es: ⁊ in Persona: vl' Nomie. Unde Blo. Qz dixisti: qz ego sum. Et nō addidisti q̄s: Nunc ḡ dic. Quis es: vt credamus. Esa. xlv. Vere tu es deus absconditus: deus isrl' saluator. Est aūt istoꝝ cecitas: qz voluerūt q̄ nomie diffinito de se respōderet: qui indiffinibilis ē z infinitus. s Beñ. xxxij. Cur queris nomē meū quod ē mirabile.

Dixit eis ihesus Principiū qui et loquor vobis.

Hic in Resposiōe tāgunt Duo. In quoꝝ Primo lux ostendit. In Scōo Cecitas eorū qui lucē nō vident arguit. In primo hoꝝ Tria dicuntur. In quoꝝ Primo Lux vera monstrat. In Scōo Judiciū de his qui lucē hanc calumniant oīdit. In tertio Veritas de lucis demōstratione aperit.

Dicit ḡ⁊ Principiū qui z loquor vobis⁊ A duob⁹ sol lux ista que sit ostēdit Ab origine: z A. p̄pria operatiōe. Ab origie cum ōr: Principiū. August. Pater dr principiū: nō de principio. a q̄ aliꝰ us. i. filius. Qui dicit principiū de principio. id ē: a patre: per quē oīnia. Oīnia enī per filiū pat⁹ operatus est. Ipe enī est Manus: z Dextera: z Fortitudo: z Sapientia: z Uerbū est patris: Principiū aūt se ōr filius. qz licet pater z filius z spūssanct⁹ sint vnū principiū oīnis creature: z pater sit principiū totius diuinitat⁊: Tamē si principiū in rōe cause efficiētis z formalis sumat: tunc fm moduz intelligēdi filio appropriat⁊ ratio pncipij. quia ipse in q̄ntū virtus patr⁊: est formalis cā principij. Et sic q̄dez bonitas (que attribuit spūsancto) ad causandū inclinat. Sic etiā pater cui attribuit potentia: causat. Sed rōnem causalitatis adhibet ars z sapia: que filio attribuit. Et sic fm rōnem: filius p̄ma causa est effectui. Et b modo dina noīa ordinat Diony. Proxima aūt causa maxie nota ē quo ad nos Et ideo ostendit q̄s sit: per hoc q̄ maxime notū erat eis. p̄s. cix. Tecum pncipiū in die virtutis tue zc. Apoc. j. Ego sum alpha z o: principiuz z finis⁊ qui z loquoz vobis⁊ Ecce Lucis ꝓpr⁹ actus. Sicut enī omniū principiū est per hoc: q̄ oīnia per ipm facta sunt Ita etiā ꝓprius eius act⁹ est diffundere lumen z spargere. Et hoc ꝓprie facit verbū per loquelam. Sic enī verbum lumen suum ad coꝝ palat. Jo. xv. Si nō venissem z locut⁹ eis nō fuissem: peccatū non haberēt. Loquēdo enī lumen spargit: z omnes illuminat. Heb. j. Multifariam multisq̄ modis zc. Uñ ibidem dr. Qui cum sit splēdor gl'ie: qz in loquēdo se ostendit splendorē esse. Et ideo sic se manifestauit p Originē z Actū.

Si aūt queritur Per q̄d trahit hoc q̄ dico Principiū: ad standū p filio: Cum pncipiū cōueniat ceteris pīonis: Jam ꝓz ex dictis: qz Uerbū dicit rationē pncipij. primā creature: z per hāc appropriationē stat p filio. Tñ q̄ꝝ is legam⁹ fm Aug⁹. et Bedā: nō habet hanc lram Chrys. Sed ōr in greco codicib⁹ in veris exemplaribꝫ esse hanc lram⁊ Et a principio dixi vob⁊ Et sic exponit. Vos queritis quis sum. z hoc nō oportet: qz⁊ a pncipio⁊ pdicationis mee⁊ dixi vobis⁊ z Quis sum: qz filius⁹ di sum. z Uñ sum: qz a deo patre missus sum. Et hoc dixi ꝓbo: z pbaui per effectū in ope: qz sum filius⁹ dei fm diuinā generationē. z filius hois ꝛz humanā. Jo. xx. Ut credatis qz iesus est filius dei viui: z vt credentes vitā habeatis in noīe ipius. Tñ Aug⁹. dicit q̄ in greco pater q̄ principiū est accusatiui casus. z femini generis. Acti dicat. Ueritatē credite me ee: qz illa est omniū principiū. Jo. xiij. Ego sum via veritas z vita.

Multa habeo de vobis loq et iudicare: sed qui me misit verax est: Et ego q̄ audiui ab eo hec loquor in mundo Et nō cognouerunt q̄a patrem eius dicebat deum

Hic ostēdit Judiciū futurū de his q̄ lucem hāc calumniant. Duo aūt ōr. Scz Qd suū est de talibus iudicare. z Qd differt iudiciuz vsq̄ ad temp⁹ prefinitū a patre Dicit ḡ⁊ Multa⁊ male contra me per calumniā facta⁊ habeo de vobis loq z iudicare⁊ Etsi obiciāt q̄ supra. iij. dr Qd non misit deus filiū suū in mundū vt iudicet mundū. Dicit Aug. q̄ Aliud est nūc iudicare: hoc est: nunc verba ꝛdemnatōis ꝓferre: z Aliud multa iudicare habere in futuro: q̄n cum tps accepit iusticias: iudicabit Matth. vij Jn quo enī iudicio iudicaueritis iudicabimini. Sic ḡ⁊ multa habeo de vobis loqui⁊ docendo si credideritis. Ezech. iij. Fili hominis oīes sermones meos quos ego loquor ad te assume in corde tuo: z auribus tuis audi: z vade z ingredere ad trāsmigrationē ad filios populi tui: z loqueris ad eos z dices. Hec ōr dñs deus: si forte audiāt z quiescāt⁊ z iudicare⁊ in futuro: q̄uis ꝛdēnatōis vba mō nō proferā. Esa. iij. Dñs ad iudicium veniet cum senioribus populi sui z pncipibus suis Mich. vj. Surge z cōtende

iudicio aduersus mōtes ⁊ colles et audiēt vocem
tuā. Esa.v. Judicate inē me ⁊ vineā meā. sed qui
misit me. pater. verax est. in iudicio. ⁊ psonā
nō accipiet nec munera: ⁊ ideo ad iudicū illi⁹ refe
ro me. Verax enī est pater ex se: ex quo sum ego ve
ritas quā genit ex se. Et ideo vt vitas: fili⁹ vitatis:
vera dico et iudico. ⁊ ideo que audio iudicare: nō
manebūt indiscussa. Rhom.iij. Est aūt de⁹ verax.
omnis hō mendax. Act.x. Nō est psona⁹ acceptor
deus: nec etiā munerū acceptor. Prouer.vj. Non
accipiet p redēptōe dona pīma. Et ego que au
diui ab eo hec loquor. ⁊ ideo veritatis habet
autoritatē. Audire aūt filiū a patre: est veritatem
in signo veritatis pcipe. Signū aūt veritatis est
verbū. Verbum aūt est: et pcipit se esse filium: in
quātum est sapiētia genita: pfluens a sapiētia inge
nita. Et ideo dixim⁹ supra QX filius videt a patre
p indifferētiā essentie. ſz audit p distinctiōes psone
in quātū est filius verbū. Joan.v. Sicut audio iu
dico: et iudiciū meū iustū est. qz non quero volun
tatē meam: sed voluntatē eius qui misit me. Dicit
ergo. hec loquor (in mūdo) Hebre.j. Nouissime
diebꝫ istis locutus est nob in filio. et nō cogno
uerūt. Ecce cecitas que sibi lucē clare ostensam
nō videt. Mō ieni istis oīb⁹ declarationibꝫ adhibi
tis. cognouerūt. p discretōem certā et fidē. qz
patrē eius naturalē et cōsubstantialē. dicebāt
esse deū. Rho.j. Obscuratū ē insipiēs cor eor:
dicentes se ieni esse sapientes: stulti facti sunt. Abdie
j. Perdā sapientes de idumea. et prudentiā de mō
te Esau.

Dixit ergo eis Jesus. Cū exaltaueritis filiū hois: tūc cognoscetis qz ego sū: et a meipo facio nihil: sed sicut docuit me pater: hec loquor. Et qui me misit: mecū est: ⁊ non reliquit me solū: qz ego que placita sunt ei: facio semp

EE Hic incipit ostendere q̄ etiā cū hec lux maxime
extincta ab eis esse putaret: tūc maxime oriet ⁊ osten
detur ⁊ cognosceret. Dicit autem hic duo. s. q̄ lux
chr̄s post mortē maxime cognosceret. Dicit etiaz et
causam illius. Dicit ḡ duo. In p̄mo Cognitionez
sc̄z nature: post mortē. et Cognitōez vitatis. s. i ser
mone. Dicit ḡ. Cū exaltaueritis. Moys fi
lij dei exaltatio ōr. Quia p ipam ascēdit. ⁊ in Co
gnitōe. ⁊ in Uirtute. ⁊ i Redēptōe. ⁊ i Bitudie. ⁊
In celū. In Cognitōe Phil.ij. Propt̄ qđ ⁊ de⁹ ex
altauit illū: et dedit illi nomē. ⁊c. ⁊ ois lingua pfite
atur. qz dñs Jesus chr̄s i gl̄ia ē dei p̄tis. De Uir
tute quā exaltat⁹ oñdit. qz tot⁹ mūd⁹ p̄tremuit. p̄s.
xx. Exaltare dñe i vtute tua. ⁊c. In Redēptōe. ope
Joā.xij. Ego si exaltat⁹ fuero a terra oīa trahā ad
meipm. De exaltatōe aūt bitudis p̄s.xxix. Exalta
bo te dñe qm̄ suscepisti me. Bē est: ad bitudinē tuā
me sublenasti. De Celi exaltatōe. p̄s.viij. Exalta
ta ē magnificētia tua sup celos de⁹. Dis de causꝫ
ēt exaltatio: moys chr̄i. Et cuius iste: exaltationes
istas nō intēderent: tamē deus pater causauit eas
in pessimis voluntatibꝫ cor. sicut ōr Aug⁹. Deus
optimus nunq̄ malū fieri p̄mitteret nisi sciret bo
na que ex malis eliceret. Et quia hoc bonuz ex ma
lo elicitū est. ideo ōr: Cum exaltaueritis filiū ho
minis. quia fm q̄ filius dei: fm condicionē na
ture diuine ⁊ p̄rietatē: pati nō potuit. Jo.iij. Si
cut exaltauit moyses serpentē in deserto: sic exalta
ri oportet filiū hois. tunc cognoscetis qz ego
sum. qz tunc fm Psal.xcij. Testimonia tua cre
dibilia facta sunt nimis. Un̄ Centurio dixit. Ue
re filius dei homo erat iste Lu.xxiij. Omnis multi
tudo eor qui simul aderant ad spectaculū istud:
⁊ viderunt que fiebant p̄cutientes pectora sua re
uertebant. Et a me ipso facio nihil. Tūc cū
ipse pater ostendit q̄ omnia que fecit filius: ab ipo
fecit. qz tunc omnia p maxima. p digia confirmauit.
Jo.v. Nō p̄t filius a se ipso facere quicq̄: nisi qđ
viderit patrē facientē. Horū aūt maximū fuit q̄
virtute. q̄rie deitat⁹ chr̄ist⁹ resurrexit. Per hec enī
omnia. p bata sunt. Sicut optime Judi.xvj. signifi
catur: q̄ cū philistini Samsonē (qui sol fortis in
terp̄etat) dormientem se cōclusisse gaudebāt. Iste
vincula p fregit: ⁊ ad verticē montis ascendit: Qz
Judei cū chr̄istū dormientē somno mortis se apō
inferos cōclusisse gaudebāt. Ille vt sol fortis: lumē
vbiq̄ sparsit. ⁊ fractis vinculis mort⁹ ⁊ portis in
ferni: in celi verticē cū suis se exaltauit. Et sic omnia
que fecit: a patre celesti se hīe. p bauit. Psal.xv. No
tas mihi fecisti vias vite: adimplebis me leticia cuz
vultu tuo. Act.ij. Quē suscitauit deus: solutis do
loribꝫ inferni: iuxta qđ impossibile fuit teneri illū
ab eo. Sed sicut docuit me pater. Docere FF
patrē filium est: sicut aliam p̄sonaz generantē: alij
a se p̄sone ab ipo genite: per b̄ q̄ verbū suū est: ⁊ in
lumine suo vbum de ipso. p cedit: tradere noticiaz.
Col.ij. In ipso sunt omnes thesauri sapie ⁊ scientie
dei absconditi. p̄s.lxx. Docuisti me a iuuētute mea:
⁊ vsq̄ nunc. p nunciabo mirabilia tua. Joan. vij.
Mea doctrina non est mea. hec loquor. qz vna
est doctrina patris docētis ⁊ filij docti. Et ideo si
cut docet pater: hec loquit filius. Os enī patr̄ est
filius. Jo.xvij. Opus p̄summaui qđ dedisti mihi
vt facerē. Et qui misit me mecū est. Dorum
que dixit tangit hic. p̄riam cām. Hoc enī ōr: p̄ter
Essentie vnitatē: ⁊ p̄ter Cōsensus cōformitatem.
De essentie quidē vnitate dr̄ Jo.xiij. Non credis
qz ego in patre ⁊ pater in me est: Joā.x. Ego ⁊ pat
vnū sumus. De Cōsensus conformitate Dicre.j.
Ne timeas a facie eor: qz ego tecū sum vt eruam
te ōr dñs de⁹. p̄s.xc. Cū ipso sum in tribulatiōe. ⁊
nō reliquit me solū. qz nunq̄ sum relictus ab
ipso: cuius dictati sum vnit⁹: ⁊ volūtati p oīa con
formis. Heb.xiij. Non te deseram neq̄ derelinquā.
Et rōnem b⁹ vlterius assignat. qz ego que pla
cita sunt ei facio semp. cū cōtinuitate ⁊ pseue
rātia: nunq̄ interrūpens: nunq̄ deficiēs. Jo.iiij.
Me⁹ cibus est vt faciā voluntatē patris mei q̄ mi
sit me: ⁊ vt perficiā opus illius. Et ideo pater dic̄
de filio Luc.ij. Tu es filius meus dilectus: in te
cōplacui mihi. Sed cōtra hoc (qđ ōr. Nō relic̄
me solum) videtur esse quod dicit Matthei.xxvij

Deus deus meus: vt quid dereliquisti me? Sed
ad b̄ dicendu⁹ q̄ nunq̄ dereliq̄t quo ad vnionem
⁊ beneplacitū. Sed ōr dereliquisse quo ad exterio
rem hois assumpti defensionez: qñ hominē illum
passionibꝫ ⁊ tribulationibꝫ exposuit: ⁊ ab iudeoz
pessima volūtate nō defendit. ad Rhom.viij. Qui
etiaz p̄prio filio suo nō pepercit deus: sed p nobis
oīibus tradidit illū. Et hoc est.

Hec illo loquente multi crediderūt in eum.

Hic incipit pars illa q̄ est de verbo dei ⁊ luce: fm
q̄ a seruitute est liberatiua. Et habet duas partes
In quaꝝ Prima Doctrine hui⁹ ex auditoribꝫ su
mitur occasio. In Scōa autem Doctrina ponit
per ordinē. Dicit itaq̄ [Hec] ergo [illo] salua
tore nr̄o vt luce vera [loquente] ⁊ oēs illuminan
te. multi de turba. crediderūt in illum. Nō
perfecta fide sed infirma. Et ideo post modicuz vt
dicit Chr̄y. cōuersi sunt ad p̄tumelias. Rho.x. Fi
des est ex auditu. Auditus aūt per verbū chr̄isti.
Erant tamē de illis de quibꝫ dr̄ Luc. viij. Ad tps
credūt: ⁊ in tpe tentationis recedūt. Tamē qz in
firmis fouenda est fides donec cōualescāt. ideo lo
quitur eis dñs dicens.

Dicebat ergo Iesus ad eos qui crediderunt ei iudeos Si vos mānseritis in sermone meo: veri discipuli mei eritis ⁊ cognoscetis veritatem: ⁊ veritas liberabit vos

[Dicebat ergo Iesus] monita salutē dans eis
ad eos qui crediderūt ei. Hec pars est in q̄
per ordinē ponit libertat⁹ doctrina. Et diuidit in
duas p̄tes. In quaꝝ Prima Uere libertatis do
ctrina ponit. In Scōa vero Quo cōtumelia pro
tanto bñficio chr̄isto a iudeis irrigat. Ibi: Rnde
runt ḡ iudei ⁊ dixerūt. Nonne bene dicimus nos?

Adhuc p̄rioz harū in duas diuidit p̄tes. In q̄
rum Prima Uere libertatis p̄ncipia ponunt. In
Scōa aūt Gloriantibꝫ in falsa libertate cause glo
riationis excludunt. Ibi: Respōderūt ei Semen
abrae sum⁹. Quinq̄ aūt in Prima haꝫ partium
norant. Quoꝝ Primum est Ad q̄s ista doctrina
refert: qz ad eos q̄ iam liberi esse inceperūt. Scōz
est Uere libertatis p̄ncipiū. Tertiū Uere liberta
tis incrementū. Quartū est Perfectōis libertatis
perfectiuū. Quintū vero Totius libertatis cōple
mentū. [Dicebat ergo Iesus ad eos q̄ credi
derūt in eū] Qz illi iam incipiebāt esse liberi: p
hoc q̄ ad fidē sunt vocati. Gal.v. Uos in liberta
tem vocati estis frēs: solūmodo ne libertatem ve
stram detis in occasionē carnis. Fides enī ē liber
tatis initiū: qz facit scire que sit libertas in gratia.
Et ideo illis tanq̄ libertatē intelligentibꝫ loquit.
Job.xxxiij. Uiri intelligētes loquunt mihi: ⁊ vir Db
sapiēs audiat me. Si vos manseritis. Per
seueranter ⁊ Intelligibiliter ⁊ Obedienter. in ser
mone meo. Perseuerāter: vt in illo meditemini
per studiū Intelligibiliter: vt in illo intelligat⁹ san
ctus spūs mysteriū. Obedienter: vt illū impleatis per
operis exercitium. De quoꝝ Primo dr̄ Heb.xij.
In disciplina p̄seuerate. Se vob tāq̄ filijs offert
deus: filij aūt dei sūt liberi. De Intelligibilitate
verboꝝ. ij. Timo. ij. Intellige que dico: Dabit enī
tibi dñs in oīibꝫ intellectū. Ps̄.xxxj. Intellectū
tibi dabo. ⁊c. De obedientia Deut.xxvij. Maledi
ctus q̄ non p̄seuerauerit in oīibꝫ sermonibꝫ legis:
vt eos ope impleat. Deut.xxviij. Si audieris vo
cem dñi dei tui: vt facias atq̄ custodias oīa man
data eius q̄ p̄cipio tibi: hodie faciet te dñs excel
siorem cunctis gentibꝫ que versant in terra. Hoc ē:
in affectu terreno: qz tu eris liber ⁊ eaꝫ dñs. Ecce
Uere libertatis p̄ncipiū: est: sic In sermone domi
ni manere. Uere discipuli mei eritis. Disci
pulus enī verus ē: qui vere doctrinis sui mḡri si
ne erroze est imbut⁹. Et hoc est libertat⁹ incremē
tum. Studia enī liberalia vt dicūt p̄bi liberāt ho
minē. Dicit enī Phūs q̄ Liberū dicim⁹ hoiem: q̄
causa sui est. Homo enī vt dr̄ in. x. Ethic. Solus
intellect⁹ est. qz Alia nō sunt būana q̄ sunt in ipso:
sed sunt brutalia. Intellect⁹: disciplinis diuis pfi
citur: ⁊ nō de alijs. Heb.xij. Qđ si extra disciplinā
estis: quibꝫ p̄ticipes facti sunt: omnes ḡ adulteri ⁊
nō filij estis. Acsi dicat De semine libero nati non
estis: sed de spurio ⁊ seruili. Esa.l. Dñs de⁹ aguit
mihi aurē: Ego aūt nō p̄tradico. retrorsū nō abij.
Jo.xiij. In b̄ cognoscēt oēs q̄ mei estis discipuli
si dilectionez habueritis ad inuicē: qz Dilectio vos
facit tenere meā disciplinā. Joā.xiij. Sicꝫ diligit
me: sermones meos seruabit. Discipulus enī ver⁹
est qui ita tenet disciplinā p̄cur. tradita est a ma
gistro Mat.xj. Discite a me: qz mitis sum ⁊ humi
lis corde. ⁊ cognoscetis veritatē. Ecce Uere li 33
bertatis p̄fectiuū. Cognitio aūt veritat⁹: est cogni
tio eius: p q̄ res vere est: id qđ est. Et hoc nō est ni
si ars ⁊ sapia dīna in vbis dei p̄posita. Per artem
enī ⁊ sapiam dei: res est vere id qđ est. Et p q̄ deli
bet alia p̄ncipia cadit a veritate sue entitatis. per b̄
q̄ materialia ⁊ mutabilia sunt: ⁊ a vero ēe nutan
tia. Jo.xvij. Sctifica eos in vitate. Sermo tuus
veritas est. Jo.j. dr̄ de vbo Plenū gr̄e ⁊ veritatis.
Jtē.xiij. Ego sum vitas ⁊ vita.iij. Esdre.iiij. Ue
ritas vincit ⁊ inualescit: sup oīa vincit vitas. ex
eo liberat a vanitate mutabilitat⁹. Et est p̄fectiuū
p̄ncipiū ipsi⁹ libertatis. Et b̄ est qđ sequit. ⁊ ve
ritas liberabit vos. Et b̄ est vere libertatis cō
plementū. Rho.viij. Ipsa creatura liberabit a ser
uitute corruptiōis in libertatem glorie filioꝝ dei.
Gal.iiij. Illa q̄ sursum est bier⁹m libera est: que ē
mater nr̄a. Sic ḡ Sermo dñi p hoc q̄ est. Ueri
tas: liberat a coactōne ⁊ obligatōe Uanitat⁹. Per
b̄ q̄ est sermo Hē: liberat a Culpe ⁊ Iniquitatis
seruitute. Per b̄ aūt q̄ est sermo Oīpotētis dei:
liberat a seruitute Miserie. Primo dat libertatez
Nature. Scōo dat libertatē Gratie. ⁊ Tertio dat
libertatem Glorie.

Respōderūt ei Semē abrae sum⁹ ⁊ nemini seruiuimus vnq̄: quō tu dicis: liberi eritis?

Dic excludit Gloria eoꝝ qui in libertate glori

antur. Et habet Duas ptes. In quaꝝ Prima excludit Gloria libertatis carnalis. In Scda Que sit vera libertas aperit. Ibi: Respondit eis ihesus: Amen amen rc. In pma questione Duo supponũtur: z Vnũ inquirit. Supponit enim Qꝫ Semen sunt liberi abrae: q liberã matrẽ nati: dicẽtes. Semen abrae sumꝰ. Supponit etiã Qꝫ Nõ se in seruitutem redegerint per opus degenerationis a tanto patre: Cũ dicunt. Et nemini seruiuimꝰ vnqꝫ. Et hoc est. Respõderunt ei. Judei: carnalẽ intellectũ habẽtes. z ideo in sermone chri q intellectum spũalem nõ remanẽtes. Ps. lxxj. Nescierũt neqꝫ intellexerũt: in tenebris ambulãt. Sap. ij. Excecauit eos malicia eoꝝ z nesciert sacramẽta dei. Semen abrae carniale sumus nati q liberã Saram: credẽtes q per ꝫ essent liberi. Non intellexert isti. qõ dicapt's Bal. iiij. Qui de ancilla: fm carnẽ natus est: Qui vero de libera: p repromissionẽ. Et ita Qui nõ est filius promissionis gre: non est spiritualiter filꝰ libere. Isti g qui se corruptois carnalis filios esse pbabant: erãt filij ancille. Isa. j. Jdo vocant semen nequã Ue gẽi peccatrici ppl'o grauiniqtate semini nequã filijs sceleratis. Sapiẽ. xij. Jniqua est natio eoꝝ: z naturalis malicia eoꝝ: et nõ poterat immutari cogitatio eorũ in perpetuũ. Et nemini seruiuimꝰ vnqꝫ. Hoc videt falsũ dicere. Beñ. xv. Scito prenoscẽs q pegrinũ futurũ sit semen tuũ in terra aliena: z subijciẽt eos seruituti. Isa. xlix. Nec ẽt dñs deus redẽptor tuꝰ sanctus isrl: ad cõtemptibilẽ animã: ad abominatam gentẽ: ad seruũ dñoꝝ. Videt g q seruierũt. Unde Aug⁹. O pellis inflata Nõ est vera magnitudo: sz tumor. Et hoc ipm fm tẽporis libertatẽ: qũo verũ dixistis: Joseph venũdatꝰ est. Prophete in captiuitatẽ ducti sunt. Populꝰ in egypto in luto z latere seruierũt. Uosipsi tributa soluebat. Sed ad hoc dicendũ q duplex est seruitꝰ. Una quidẽ Lõdicionis. z Altera violente oppressionis. Lõdicionis est qñ aliqs natꝰ est seruus Uel a dño suo Uel a seipo Uel pter peccatũ aliqõ addictꝰ est seruituti. Et ꝫ modo dicunt se seruos nõ esse. Per violentam aũt oppressionẽ erãt a multis in seruitutẽ subiecti. z sic loquũtur auctoritates inducte. Leuit. xxv. Seruꝰ z ancilla sint tibi de nationibꝫ q in circuitu tuo sunt rc. Et sequit post pauca Fratres autem vestros filios isrl nõ opprimetis per potentiã. Unde Salomone dr q de filijs isrl neminẽ seruire cõstituit. Sic g quo ad condicionez seruitutis dicũt q nemini seruiuimus vnquã: Quomõ tu dicis: Ecce questio ex duobꝫ supposit. liberi eritis: quia Qui liber est: tam nõ pterieri liber: q ꝫ spũali libertate nihil intellexerũt. Bal. iiij. Nõ sumus ancille filij: sed libere. Est aũt notanduz q christꝰ Quattuor direrat. Scz. que erant facientia libertatẽ. Quoꝝ Unũ est Manere in sermone eiꝰ. Secunduz Discipulus eius esse. Tertiũ Logoscere veritatẽ. z Quartuz: Liberos esse vel fore. Et isti nõ facũt vim nisi de vno. scz de vltimo. Et ad hoc dicendũ fm Lhym. qz de aljs nullã curam habuerunt: quia illa spiritualia fuerunt. De quarto autem quia gloriam seculi pretendebant: magnã vim faciebant.

Respondit eis ihesus Amen amen dico vobis: qz omnis qui facit peccatũ seruus est peccati Seruꝰ aũt non manet in domo in eternũ: Filius aũt manet in eternũ. Si ergo filius vos liberauerit: vere liberi eritis.

Secunduz est In quo excludit hui⁹ libertatis gloriã. Habet autẽ Tres ptes. In quaꝝ Prima ostendit Rõnem vere z spũalis seruituꝛ. In Secunda oñdit Quis liberare põt a cõdicione huiꝰ seruitutis. In Tertia Excludit obiectionẽ quã faciunt de cõdicione libertatꝛ. In pma haꝝ Duo facit. In quoꝝ Primo ostẽdit seruitutis originẽ: z verã causam. In Scdo ostẽdit Serui a domino abiectionẽ. Dicit g Respõdit eis de libertate falsa gloriantibꝫ ihesus vere liber natus dñs. Amen amen dico vobis Bis dicit: amen: quia dcm eius dupl'r confirmat. Scz. ex Ratione naturali: z ex Sermone dñi. Ps. cxviij. In eternum dñe pmanet ẇbum tuũ. Omnis qui facit peccatũ Aliud est facere peccatuz: z Aliud patẽ pcẽm. Qui em facit peccatũ: mente z volũtate descendit a dignitate libtatꝛ Diuine: z Naturez Bratie z Gloꝛie. Quia ꝺr Dam. q Peccatuz est recessio ab eo qõ fm naturã: in id qõ est preter naturã. Et ita recedit a libertate in qua factꝰ est: qz Liber erat ex dei imagine pfectiue. Liber erat a coactione per nature libertatez. Liber erat ad gfam: per eam quã habuit ad gratiã habilitatẽ. Liber erat ad gloriam per eã que est gre ad gloriam ordinationez. Et ab oñibꝫ his descendit: z pcio delectatois peccati se vendidit voluntarie in seruitutẽ. Qui aũt patit peccatũ Tripl'r patit. Aut em iniacẽtem fomitem peccati patit: eundẽ tamẽ fomitẽ refrenans. Rho. vij. Si aũt qõ nolo illud facio: nõ ego operoꝛ illud. sed qõ habitat in me peccatũ. Hlo. Hoc est fomes pcci. Aut patit pcẽm insurgens ꝛ se. Sicut Laurentius passus est tyrannidẽ Decij. j. Mach. ij. A verbis viri peccatoꝝ ne timueritis: cuius gloria: stercus z vermis est. Et hoc modo patit hõ peccatum diaboli in tentatõe. Aut patit peccatũ pmittendo pcẽm. Sicut deus patit peccatũ hominũ z veri sancti: ne peius fiat Uel vt maius bonũ eliciat. Cant. ij. Sicut lilium inter spinas: sic amica mea inter filias. Hoc est: ẏrus inter vicia. Sic amica mea inter filias. Iste sic patiens nõ cadit a libertate. Seruus est peccati. In toto fuꝰ efficit: quia mente libera a dignitate libertatꝛ descẽdit. Et hoc patet Rõne z Lege: vt dupliciter confirmet. Ratione em seruitutis philosophi assignãt Dicentes Eum esse seruũ: qui impedita mente z rõne: impeditas ad ꝓpium regimen habet opationes. Ille em causa sui esse nõ potest: sed indiget vt alio regat: q liber z non impeditꝰ est in istis. Sapi. xvij. Totꝰ orbis terraꝝ lympido illustrabat lumie: z non impeditis opibꝫ ꝓtinebat. Illis aũt solis supponebatur grauis nox: imago tenebraꝝ que erat eos cõprehẽdens. Peccatũ em tenebra est spũalis: tenẽs mentẽ z rationẽ z voluntatẽ ne liberis actibꝫ operetur Lege aũt hoc pbat duplici. Diuina z Liuili. Diuina quidẽ lege Beñ. ix. vbi ꝓpter peccatuz patris Chanaan: puer addictus est futuri. Ubi ꝺr Maledictus puer chanaan: seruꝰ seruoꝝ sit fratribꝫ suis. Liuili aũt: qz Seruus ꝺr seruatus. qz qui pmo in bellis iniustis q mouebant a ciuibus capti z supati: a morte seruabant ad vilia opera z obsequia: serui fuerũt z dicebant. ij. Pet. ij. A quo qs supatus ẽ: eius seruꝰ est. etsi sit superatus delectatiõe pcci: seruꝰ est peccati. Attẽde aũt Qꝫ licet aliqs seruꝰ sit pcci: ꝓpter qõ volũtarie se pccõ subijcit: tñ peccatũ nõ est dñs eius: qz nõ habet in se aliqd vnde superponat aut dominet. Sicut qñ aliqs est seruꝰ seruoꝝ: q in se nihil habet vñ superpositionẽ habeat. Et ideo peccator est seruꝰ fuoꝝ. Non seruꝰ alicuius dñi Isa. xlix. Ad cõtemptibilẽ aiam z ad abominatã gentẽ ad seruũ dñoꝝ Beñ. ix. Seruꝰ seruorũ sit fratribꝫ suis. Et ideo q facit pcẽm: Nec in eo cuius seruꝰ est: Nec in se: hz libertatẽ. Et ꝫ notat dñs in eo q nõ ꝺr simpl'r: Qui facit peccatũ: seruus est: sed cũ additione dicens: seruus est peccati.

Seruus aũt nõ manet in domo in eternũ Ostendit hic serui a domo abiectionem. Dicit g Seruus q dicto mõ est seruꝰ: siue seruituti addictꝰ. cum rõne. cum lege nõ manet dignitate libertatis quã a pte habuit amissa. In domo ꝫ est: in familia pñfamilias. qz Domus pñfamilias est libera ex pte in eternum ꝫ est: nũqꝫ manet. qz Si maneret in familia exñs seruꝰ: iam diuideret hereditatẽ cũ liberis. z sic libera bona pñfamiliqs ad alienã manũ indignã deriuarent. scz ad cũ cui⁹ ille iam seruꝰ effectus est: q est liberi pñfamilias hostis z inimicꝰ. Unde Beñ. xxj. Ejice ancillã z filiũ eius. Nõ em erit heres filiꝰ ancille cũ filio meo isaac. Ps. c. Non habitabit in medio domꝰ mee q facit superbiam. Filius autẽ manet in eternũ qz ille libertatẽ in qua natus est ꝓseruat: z ideo in hereditate pñfamilias bona cõseruat z honore domꝰ. Rho. viij. Si aũt filij z heredes: heredes quidẽ dei: coheredes aũt christi. Jo. xiij. In domo pris mei mãsiones multe sũt.

Obijcit aũt ꝛ ea q dicta sunt Nume. xij. Seruꝰ meus moyses q in oñi domo mea fidelissimꝰ est. Heb. iij. Et moyses quidẽ fidelis erat i domo tanqꝫ seruꝰ in testimoniũ eoꝝ que erãt dicẽda. Mat. xxv. Fidelis seruꝰ z prudens quẽ pstituit dñs sup familiã suã: vt det illis in tpe tritici mẽsurã. Ergo seruꝰ non tm manet in domo: sed etiã preest familie domꝰ. Ad ꝫ dicenduz q Seruitus huncinde equiuoce sumit. Seruit ei in cõi dicta notat subiectionẽ. Est aũt Subiectio ad optimũ z honorabilissimũ: sicut ad deũ: z ad bonuz diuinũ. Et per hãc seruituti: libertati: z dñationi ꝓpinquat. Et ideo ꝺr Greg. q Seruire deo regnare est. Est etiã Seruꝰ p suppositionẽ ad vilissimũ p affectũ Et p hanc seruitutẽ hõ vilificat z vere seruꝰ efficit. Est em hõ natura media: z p meliora ꝓpinqt summo. z p viliora ꝓpinquat infimo: Et ideo per superiora liberat z extollit: qz ad illa ordinat ex natura. Per inferiora aũt vilificat: qz illa sunt causa a natura ipius Et ꝫ modo appropinquãdo superioribꝫ loquit de seruitute in auctoritatibꝫ inducis. Rho. vj. Cũ em serui esset peccati: liberi fuistis iustitie. Et hec est mala seruitꝰ. Cum aũt ꝓsequenter dicit: Nunc vo liberati a pcco. serui aũt facti deo: habetis fructũ vestrũ in sanctificationẽ. finẽ vero vitam eternã: ꝺr de bona seruitute z de bona libertate. Et per ꝫ ptz solutio ad totũ. Seruus tamen simpl'r dictus: in malã sonat seruitutẽ ꝓpter Sex causas. Prima est: qz Vilis est seruꝰ Isa. xlix. Ad abominatã gentem ad seruũ dñoꝝ. iij. Reg. j. Si regnauerit adonias: erimꝰ ego z filius tuus salomon peccatores. ꝫ est: serui viles: q in oñi actu nostro pccores reputabimur. Scda est: qz Vilibus vescit. Lu xv. Misit eũ in villã vt porcos pasceret. vbi cupiebat implere ventrẽ suũ de siliquis quas porci mãducabãt: z nemo illi dabat. Tertia cã est qz Vilibꝫ operibꝫ mancipat Exo. j. Opprimebant eos opibꝫ duris luti z lateris oñiqz famulatu q ꝫ bus opprimebãt eos in terra. Quarta cã: qz Vilitꝛ tractat Hiere. v. z. xvj. Seruiet dijs alienis in terra nõ vestra: qui nõ dabũt vob requiẽ. Threñ. vl. Leuicibꝫ minabamur lassis: nõ dabat requies. Quinta cã est: qz Reputat inutilis. Osee. viij. Lulmus stans: nõ est in eis germen: nõ faciẽs farinã. q si fecerit: alieni comedet eã Sexta cã est: qz Alienus est a dñi familiaritatez a dei honore. Joã. xv. Seruus nescit qd faciat dñs eius. ideo ꝺr Rho. viij. Non accepistis iterꝫ spũm seruituꝛ in timore: sed accep. spũm adop. filiorũ in q cla. abba pr. Uis ergo ꝺ cautis male ꝛdicionis est: q simpl'r seruus est: z vilibꝫ pcco z diabolo suppositꝰ. Filius aũt in spũm libertatis natus: vel a filio libero ad libertatẽ vocatꝰ. Et ideo ꝺr Ps. l. Spũ principali ꝓfirma me. Principalis em spũs ꝓnceps liberos facit Et hoc est Si ergo filius Et tãgit hic libertatis vere principiũ: p qõ ad libertatẽ possent reduci si ergo filius qui vere liber ẽz potes in domo libertatis vos liberauerit ꝫ est: p spũm libertatis libtati donauerit: tũc vere liberi eritis si/ferioribꝫ vob ñ suppositi Lol'j. Eripuit nos ꝺ prãte tenebraꝝ: z trãstulit nos i regnũ filij dilectois sue. Et in illo regno sumꝰ liberi. in prãte aũt tenebraꝝ sumꝰ serui. Apoc. v. Redemisti nos i sanguine tuo ex omni tribu: z lingua: z natione: fecisti nos deo nostro regnũ Ecce Absolutio a mala seruitute. z q liter donati sumus bone libertati.

Scio quia filij Abrae estis: sed qꝛritis me interficere: qz sermo meꝰ non capit in vobis. Ego quod vidi apd patrem loquor: z vos que vidistis apd patrẽ vestrũ facitis.

Ecce Lõclusio tacite obiectois. qz Posset aliqs instare de libertate cõdicionis carnal: z ideo ꝺr q in hac nõ est instãtia: quia ꝺ hac nõ loquit. Et ido dicit Scio quidẽ qz hoc est manifestũ qz filij abrae estis carnales: z carnali cõdicione liberi: sed queritis me interficere qõ vob a patre

abraam libero non est innatū. Et ideo hec pars diuidit in Duas partes. In quaꝝ Prima ostendit Q̄ actus seruituſ ex patre libero nō est innatus. In Scōa hoc explanat. In prima haꝝ sunt q̄nq̄. Primū est hoc q̄ dicit ⌊Scio qz liberi estis⌋ per carnis condicionē: que minima est inter oīs libertates. qz Quid valet liberos esse ab hominib⁹ ſm carnē: z seruos esse viciorꝝ z demonū ſm spīm: Scōz aūt est q̄ dr ⌊sed queritis me interficere⌋ qō est causa seruituſ spūalis. Et bene dr: queritis: q̄tum in vobis est. qz opere implere non potestis: nisi q̄n ego elegero. Ps̄. cviij. Persecutus est hoīez inopem z mendicū z compunctū corde mortificare. Sap̄. ij. Morte turpissima condemnem⁹ eum. Tertiū est ⌊qz sermo meus⌋ Et est cā seruituris ⌊qz sermo meus⌋ liberans hominez a mala seruitute ⌊non capit in vobis⌋ Sicut em̄ dicit Aug⁹. Sermo dñi est sicut ham⁹: q̄ dum capit: capiť: z dum capiť: capit. Qui si caperet ſmo in vobis: traheret vos ad libertatē. Non em̄ capit ad perniciē: sed ad salutē. Job. xl. Nūquid poteris extrahere leuiathan hamo: Est etiaz sermo dñi sicut gladius: q̄ dum capit secat in pfundū: z soluit z liberat ab alligaſ. Heb. iiij. Viuus est ſmo dñi z efficax: penetrabilior oīm gladio ancipiti: pertingens vsqz ad diuisionē spūs z anie: cōpagū quoqz z medullaꝝ. Hec est g̃ causa vere seruituſ. Seruitutē em̄ cor palem si dura esset: effugere q̄s posset. seruitutē aūt istam secum fert quocunqz vadit: quicunqz seru⁹ est. Aug⁹. O miserabilis seruitus: pleriqz hoīes cū malos habent dominos venales se petūt. nō querentes dñm se nō habere: sed mutare. Seruus vo peccati q̄d faciet: quē interpellet: Seruus aliq̄n duris imperijs fatigat⁹ fugiendo requiescit. Seruus vero peccati q̄cunqz fugiat: secum trahit pscientiā malā Non est quo eat: nō em̄ recedit a semetipso ⌊Ego qō vidi⌋ Quartum est istud Ubi ostendit Signū vere libertatis: vt per oppositū: pateat desīgnatio vere seruituſ. Dicit g̃ ⌊Ego⌋ qui sum natus liber z in libertate ⌊quod vidi⌋ hoc est: in vnitate essentie sapientie cognoui ⌊apud patrē⌋ ℔ est in equalitate pīs ⌊loquor⌋ docendo z manifestando. Jo. v. Non pōt filius facere quicq̄ nisi qō viderit patrē facientē: qz filius patrem imitat. Eph̄. v. Estote imitatores dei sicut filij charissimi ⌊z vos que vidistis⌋ Quintū est: Ubi: verā per signum ostendit seruiturē. Dicit autem ⌊que vidistis⌋ intus: que diabolus i corde ostendit. Joan. xiij. Cū diabolus mississet in cor vt traderet eum Judas filius scariothis ⌊apud patrē vestrū⌋ diabolus ⌊facitis⌋ Ezeč. xvj. Pater tuus amorreus: z mater tua cethea. Lu. iij. Mat. iij. Semina viperaꝝ quis vob demōstrabit fugere a vētura ira: quia suggestionib⁹ pri obedit⁹.

Responderunt z dixerunt ei: Pater noster Abraam est.

Hic incipit explanatio dictoꝝ Et dicunt Duo Quoꝝ Unū ē allegatio pīs carnal⁹ z Secundū Q̄ ille nō sit pater eoꝝ: in cōceptis cōtra christum malis. Dicit ergo ⌊Pater noster⌋ carnalis ⌊Abraam est⌋ qz putant q̄ reputent⁹ in semīe qui carnales sunt filij. Contra quod apl's dr Rho. ix. Non q̄ semen sunt abrae oīs sunt filij: sed qui filij sunt pmissionis: estimant⁹ in semine. Rhom. ij. Non em̄ qui in manifesto iude⁹ est: neq̄ q̄ in manifesto in carne est circūcisio. sed q̄ in abscōdito iudeus ē: z circūcisio cordis in spū. nō lr̄a: cui⁹ laus non ab hominib⁹ est: sed ex deo est. Si em̄ gl'a esſz in carnali pze siue paternitate: Hismael z filij ei⁹: z Esau z filij eius gloriarent⁹ de libertate. Et b̄ nō est vez. Gen. xvij. Patrē multaꝝ gentiū vocaui te ante deum cui credidisti. Esa. lj. Unum vocaui patrem z benedixi ei.

Dicit eis Iesus Si filij abrae estis opera Abrae facite: Nunc aūt queritis me interficere hominē qui veritatem vobis locutus sum: quam audiui a deo: hoc abraam nō fecit: Vos facitis opera patris vestri.

Ostendit q̄ non est pater eoꝝ in malis. Et dicit Quattuor. Quoꝝ Primū est Q̄ seruent ius allegate paternitatis z libertaſ. Dicit em̄ pb's Q̄ sic̄ filius exit a pze: cū parte sube patris. z sicut exit d̄ domo: cū parte facultatis dom⁹ patris. Ita exit d̄ patre vt viuat cū eruditiōe discipline pīs: z custodia legū: z disciplina patris. Heb. xij. Patres q̄dem carnis nostre habuim⁹ eruditores: z reuerebamur eos. Nonne magſ obediem⁹ patri spirituū z viuemus: Et illi quidē in tpe paucoꝝ dierū erudiebant nos ſm suam voluntatem. Hic aūt ad id q̄ vtile est in recipiēdo sanctificationē eius. Unde dr ⌊Si filij abrae estis⌋ cū iure filiatōis: sicut nature: ita z discipline. Gen. xviij. Num celare potero abraam que gesturus sum: Scio em̄ q̄ p̄ceptur⁹ sit domui sue post se: vt timeāt me ⌊opera abrae facite⌋ que ex p̄cepto dei patris: posteros suos docuit. Isa. lj. Attendite ad Abraā patrē vestruz: z ad Sarā que peperit vos ⌊Nūc aūt⌋ Scōm: q̄ hoc nō faciunt. Et b̄ est ⌊Nunc autē⌋ hec non facitis: sed ⌊queritis me interficere⌋ Piere. xviij. Venite percutiam⁹ euz lingua: z non attendam⁹ ad vniuersos sermones ei⁹. Joan. vij. Nonne hic est quē querūt iudei interficere: Causa aūt notat⁹ in hoc q̄ dr ⌊hominē⌋ apud vos innocentē. Luc. xxiij. Jo. xix. Ego nullam cām inuenio in eo ⌊qui veritatē vobis locutus sum⌋ que mihi est cā persecutiōis. Amos. v. Odio habuerūt corripientē in porta: z loquentē pfecte abominati sūt ⌊quā audiui a patre meo⌋ z ideo est autentica: cui cōtradicere nō licet. Jo. iij. Quē em̄ misit deꝰ: verba dei loquit. Ezech. iij Dom⁹ israel nolūt audire te: qz nolūt audire me. ⌊Hec abraā nō fecit⌋ Hoc tertiū est: z ideo vere filij abraā nō estis. Dan. xiij. Semē chanaan nō iuda. Sap̄. iij. Adulterine plātatōes nō dabūt radices altas ⌊Vos facitis opera patris vestri⌋ Quartum est Et subtricet id q̄ sequit ex immediato hoc q̄ sint veri abrae filij: sed per opa ostendūt cui⁹ patris sunt filij. Act. vij. Quē pphetarū non occiderūt pres vr: z interfecerūt eos qui p̄nunciauer̄t d̄ aduētu iusti

cuius vos nunc facti estis proditores z homicide Matth. xxiij. Testimonio vobis estis: quia filij estis eoꝝ qui pphetas occiderūt. z vos iplete mensuram patrum vestroꝝ.

Dixerunt itaq̄ ei Nos ex fornicatione non sumus nati: vnū patrē habemus deum.

SS Hic incipit pars illa in q̄ nituntꝰ extra se excludere seruitutē spūalem: z gloriari in spūali libertate. Intelligentes em̄ de libertate carnali non loqui chr̄m: tandem reuertunt⁹ ad spūalem libertatem. z in illa volūt gloriari. Et ideo diuidit hec pars in Duas. Scz. In falsam gl'iam libertaſ spūalis: z In exclusionē glorie illius. De p̄ma dicunt Duo. Scz. Exclusionem seruituſ: z Gloriā libertatis.

Dicit g̃ de p̄mo ⌊Nos⌋ iudei vnius dei cultores ⌊ex fornicatiōe⌋ spūali gentilitaſ (que fornicaꝝ de deo in deuz: z cū multis dijs simul) ⌊nō sumus nati⌋ sed in fide vni⁹ dei. Ps̄. lxxij. Perdidisti oēs qui fornicant⁹ abs te. Osee. j. Fornicās fornicabit terra a dño. Melius hos nouit dñs: q̄ ipsi seipos: vt dr Esaias. Accedite huc filij auguriatricis: semē adultere z fornicarie. Esa. lvij. Et iterū ibidē. Juxta me discoopuisti z suscepisti adulterū. Piere. ij. Sub omni ligno frondoso tu p̄sternebaris meretrix. Ezeč. xvj. Multiplicasti fornicatiōes tuas: z fornicata es cū filijs egypti vicinis tuis magnarū carniū. Et ꝓstat q̄ oīs isti de idolatria loquūt ⌊vnū patrē habemus deū⌋ spūalem: qz in hoc gloriabantur. Sed dr Moyses Deut. xxxij. Deū qui te genuit dereliqsti rē. Et ido gloriatio eoꝝ exclusa est. Et b̄ est q̄ intrēdit.

Dixit ergo eis Iesus Si deus pater vester esset: diligeretis vtiq̄ me. Ego em̄ ex deo pcessi z veni. Neq̄ em̄ a me ipso veni: sed ille me misit

Diuidit autē hec pars in Tres p̄tes. In quarū Prima Deū: ipsoꝝ nō esse patrē spūalem ostēdit. In Scōa Diabolū ostēdit esse eoꝝ patrē p imitationē. Sed qz possent dicere q̄ veritas quā dr esse propē ipum qui in sili crimine est cū ipsis: nō esset acceptāda in tali correptiōe. Ideo in tertia p̄te dicit q̄ recipienda est: qz ipa est sine crimīe. Scōa pars incipit ibi: Vos ex p̄re diabolo estis. Tertia autē Ibi: Ego aūt si veritatē dico. Primū pbat duplici signo. Quoꝝ Primū est: ſm Affectū. Alterꝝ autem: ſm Intellectū. In p̄mo sunt Tria. Scz. Signū. Causa ꝓfirmās signū. z Probatio cāe Dicit g̃ ⌊Si deus⌋ qui p creationē p̄ est oīm: q̄s fecit ad imaginē z similitudinē suam ⌊esset pater vester⌋ p dilectionē: que sp est inter patrē z filiuz: z per imitationez: vos: ⌊vtiq̄ diligeretis me⌋ qz Eoꝝ que ab vno p̄cedūt: mutua est dilectio in eo illo: a q̄ procedūt: qui aliq̄d sui habz in vtroq̄. Pater em̄ aliq̄d sui habet in filijs qui p̄cedunt ab ipso: z in illo vno filij diligūt se ad inuicē. Illud aūt vnū: quod pater celestis hz in filio naturali: z in filio per adoptionē: est spūs sanctus. qz ipse nos diligit spūsancto: z nos eū: z nos ad inuicē nos diligimus spūsancto. Un Bal'. iiij. Qz estis filij dei misit deus spūm filij sui in corda vīa damātem: abba pater. Jte Rho. v. Charitas dei diffusa est in cordibz nostris rē. Causam aūt huj⁹ dilectiōis subiungit dicēs ⌊Ego em̄ a deo⌋ p̄re q̄ essentialē generationē ⌊pcessi⌋ deus ver⁹: patri equalis: z plenus spū siue dilectiōis ⌊z veni⌋ incarnat⁹ in mundū. Mich. v. Egressus ei⁹ ab initio a diebz eternitatis. Eccl. xxiij. Ego ex ore altissimi prodij pmogenita ante omnē creaturā. Sz qz hec negare possent: ꝓfirmat pbando Dicens ⌊Neq̄z em̄ veni⌋ in mundū ⌊a me ipso⌋ Qz sicut dr Aug. in li. iij. de trini. Mitti: est cognosci q̄ ab alio sit q̄ mittit: ⌊sed ille⌋ pater ⌊me misit⌋ sicut ꝓtinue demonstro per potestatē suā quā in operib⁹ ostēdo. Ps̄. cv. Misit ꝓbum suū z sanauit eos: z eripuit eos de interitu eoꝝ. Unde cognoscēres cū esse filiuz dicunt Mat. xxj. Hic est heres: venite occidam⁹ eū: z habebim⁹ hereditatē eius. Heb. j. Locut⁹ est nobis in filio quē cōstituit heredē vniuersoꝝ. Sic g̃ me pro certo diligeretis. Sed a destructiōe consequētis Menō diligitis. g̃ a deo spūali vos p imitationem non estis: imo odistis me: qz ego arguo vos in malis. iij. Reg. vl. Ego odi eū: qz non pro pbetat mihi bonum: sed semp malum. Jo. xv. Ut impleat sermo eoꝝ qui i lege eoꝝ scriptus est: Qz odio habuerunt me gratis

Quare loquelam meā nō cognoscitis: Quia non potestis audire sermonem meum.

UU Ecce scōz signū q̄ō est ex parte Intellectus. Qui em̄ sunt ex disciplina patrꝫ: cognoscūt ꝓba q̄ sunt de patris disciplina. Et hoc est quod dr ⌊Quare loquelā meā⌋ in doctrina patrꝫ ⌊nō cognoscitis⌋ Qui em̄ sunt ex vna domo patrꝫ: eandez cognoscunt loquelā. Jo. vij. Si q̄s voluerit volūtatem eius facere: cognoscet ex doctrina vtrum ex deo sit: an ego a me ipso loquar: Loquela em̄ dei: magſ cognoscit ex ꝓtute operatiua verboꝝ: que pficit oīa q̄ vult loquens: q̄z cognoscat ex verboꝝ significatione. qz Verbū dei illuminat cecos. claudos dirigit, mortuos suscitat. z cetera hmōi facit. Sic em̄ verbū: rerum z intentionū significatiuū: est angelus siue nūcius intellectus specularius. Ita ꝓbuz operatiuū z rerū ꝓstitutiuū: est angelus z nūcius intellect⁹ actiui. Et q̄n agit sine ministerio instrumenti z medij ad solam voluntatē: pculdubio est nūcius z angelus intellectus agētis diuini: quia pculdubio hoc nō potest facere nisi deus. Et hāc loquelā cognoscere debuit: q̄ est a deo. Et hoc ē q̄ō dicat Esa. xxviij. In loquela labij z in lingua altera loquar populo huic. z nec sic audiēt me dr dñs Matth. xxvj. Loquela tua manifestū te facit ⌊q̄a non potestis⌋ odio mei z veritatis ⌊audire⌋ b̄ est eraudire ⌊sermonem meū⌋ z hoc odiū z inuidia fecerunt. Actuū. vij. Audientes autem hec dissecabant⁹ cordibus suis: z stridebant dentibus in eum. Esaie. xxx. Loquimini nobis placentia vi

dere nobis errores: cesset a facie nostra sctūs isrl.

Vos ex patre diabolo estis: r desideria pris vestri vultis facere.

xx Probato q pater eox nō sit deus: continue p̄bat q pater eorū p imitationē est diabolus. Dicit aūt hic Tria. Prio em̄ p̄mittit Propositū. Scdo Dicti ostendit causam. Tertio Declarat p̄bationē quam facit per cām Dicit g̃ Vos pessimi ex patre diabolo estis per imitationē. r illi⁹ doctrinaz r malicia vos sequimini. Sap̄.ij. Imitantur illū. hoc est diabolum: q sunt ex parte illi⁹. Ille enim pater generat vos formal in malicia Ysaie. xlix. Pater tu⁹ primus peccauit: r interpretes tui prevaricati sunt in me. Primi em̄ interptes patr̄ diaboli: q voluntatē eius interp̄rati sunt: p̄mi parentes fuerūt. Sap̄.iiij. Ex iniquis oēs filij q nascent: testes erunt nequicie aduersus parētes eox in interrogatiōe sua. Hoc aūt intelligit de filijs: q sunt filij per imitationē malox parentū. Et tangit dicti huius cām dicens ⌊r desideria⌋ hoc est: qz desideria illius ⌊patris vestri vultis facere⌋ scz innocentē occidendo. Desideriū em̄ illius non est nisi interficere. Habacuch.j. Et continue interficere anias non cessat. Idem.iij. Exultatio eorūz sicut eius qui devorat pauperem in abscōdito

Ille homicida erat ab initio.

yy Ostendit in q̄ volunt perficere desideria patris. Et hoc ostendit in Duob⁹. In homicidio: r In veritatis negatiōe siue in mendacio. Dicit g̃ ⌊Ille homicida erat ab initio⌋ Cogitauit addere morti sue mortē hominis. Et ideo dr: Leuiathan. h̄ est: additamentū eox. qz damnatōni sue: damnationē addidit hominis. Et sicut ipe dānatōne sua mortuus fuerat: ita per mortē homines cogitabat damnare. Unde Apoc.xij. dr: q draco stabat ante mulierē: vt cum pareret: filiuz suum devoraret. qz Quoscunqz parit filios mater eccl'ia: illos ad mortem absorbere intendit. Sed obijcit cōtra h̄ qō dicit Q homicida erat ab initio. Initiū em̄ est p̄muz temporis punctū indiuisibile. essi homicida fuit ab illo: tunc nunq̄ fuit bon⁹: sed fuit in peccato creatus. Factor aūt mali: causa est mali in effectu. Et sic non p se sed per factorē malus est. Idē videt per hoc. Psal.ciij. Draco iste quem formasti ad illudendū ei. Ex hoc videt: q draco factus sit. g̃ malus factus est. Et sic q malus est: sibi non imputandū est. Adducaūt Job.xl. Ipse est p̄ncipium viarū eius. g̃ a p̄ncipio factus est leuiathan. r ita nunq̄ fuit bonus. De aūt sunt obiectiones Manicheox hereticox. Et ad hec r sil'ia dicendū Q deus fecit angelū bonū: qui postea p superbiā propriā factus est malus. Q aūt dr q erat homicida ab initio. Dicenduz q p̄positio Ab: notat remotionē. Sicut si dicerē q ab hierusalem descenderat in hiericō. Non em̄ tunc verū est q in hierusalem pars descēsus fuerit: sed p̄tinue post hierusalem. Ita r hic: Ab initio: dicit: non q in initio homicida fuerit: Sed q cōtinue post modicū: quod post initium fuit: homicida fuit. quia parum stetit in bona voluntate. Et Initiū: non dicit hic tēporis indiuisibile nunc: Sed potiꝰ mora modica: in qua angelus tempe creatōis sue: bonitate innocētie bonus fuit. Ad aliud dicendū q nō statim fuit draco: Nec est sensus q creatus fuerit draco: Sz q creatus fuit in substātia bona. r q mala voluntate factus est draco. Sicut ego dico: Vas istud stercox: factū est a figulo. Non em̄ factum est vas stercorū: sed potius factū est vas: r postea adhibitum est ad stercora. Ita etiā intelligit q leuiathan est p̄ncipiū viarum dei: Non in q̄ntum ē leuiathan: sed in q̄ntum fuit sublimior angelus: q malicia p̄pria leuiathan est factus. Hoc est g̃ quod dicitur ⌊Ille homicida erat ab initio⌋

Et in veritate nō stetit: qz non est veritas in eo. Cum loquit mendacium ex propriis loquit: quia mēdax est r pater eius.

zz Tangit hic De veritatis negatiōe. Veritas aūt hic vocat: cōsideratio rerū: vt sunt in v̄bo. in quo ostendit vere res: p̄m hoc qō vere est. In illa em̄ veritate non stetit: qz circa verbox: r aversa⌋ p̄sideratione se deflexit. Hic aūt Tria dr. Scz. Defluxum a veritate. Causam deflexus. r Signū. De primo dicit ⌊Et in veritate nō stetit⌋ immobili rectitudine: sed ab ea se deflexit. iij. Reg.xxij. Ero spūs mendax in ore omniū p̄phetarū eius. Apo.xvj. Vidi de ore bestie: r de ore pseudo. p̄phete procedentes tres spūs immundos: in modum ranarū Qui sūt tria genera mendaciox perniciosox. Scz. In veritatis doctrina cōtra fidē. In doctrina cōtra virtutem. r In doctrina contra veritatē: r In doctrina boni nature contra vitā naturalem. Hec em̄ sunt tria mendacia perniciosissima sicut dr Augustin⁹ ⌊qz veritas in eo non est⌋ per affectū: quia nō diligit veritatē. Et hec est causa precedentis Ysaie xxviij. Posuimus mēdaciū spem nostrā: r in mendacio protecti sumus. Et ideo p̄suasio quam fecit homini mendaciū fuit Nequaq̄ morieminī. in q̄ mentitus fuit, ij. Regum. decio quarto. En omes morimur: r quasi aque dilabimur in terrā ⌊Cū loquit mendaciū⌋ Ecce signum q veritas i eo non est. quia Qui loquit ex p̄prijs rei de qua loq̄tur: nunq̄ mendaciū loquit. sed semp veritatem: r nunq̄ mentit. Qui autez loquit ex his que sunt p̄prij cordis r non rei: sp loquit mendaciū: qz (cum Veritas vr dr Phus: sit adequatio rerū ad intellectum) qui ad affectū propriū adequat intellectū: non adequat eum rei. r ideo ⌊ex p̄prijs tunc loquit⌋ r mentitur. Hoc est: vadit contra mentem. Que ideo mens dicit a metiendo: quia rei cōmensurari debet. Et hoc non fit: r ideo mentit r fallit. Osee.xij. Tota die mendaciū r vastitatem multiplicat. Job.xiij. Prius vos ostēdam fabricatores mendacij r cultores peruersoruz dogmatū ⌊quia mendax est⌋ odio veritatis. Dan.xiij. Recce mentitus es in caput tuum ⌊r pater eius⌋ h̄ est mendacij qō ipse inuenit p̄mus. Et ideo dr spūs mendax. Et quia vos veritatē oditis r me interficere q̄rritis: filij homicide r mendaces estis. Psal.xvij. Filij alieni mentiti sunt mihi, Item Psal.iiij. Ut

quid diligitis vanitatem r queritis mendaciuz: Hoc est ergo quod dicit.

Ego autem si veritatē dico: nō creditis mihi.

Responsio ad tacitā obiectionē: Qz possent dicere q ipe esset in simili crimine: r ideo eos corripere non deberet. Et diuidit hec ps in Duas partes. In quaz Prima Se vere corripientē ondit. In Scda Quia rndere iniqtas non potuit: ad cumeliam se extendit. In Prima haū ostēdit Q odio veritatis veritatē cōtradicūt. In Secunda aūt in signū b⁹ ostendit Q nō est in eo pecm: p̄ zz qō cōtradicere possint. Dicit g̃ ⌊Ego aūt⌋ qui veritas a vitate p̄cessi ⌊si veritatē dico vobis⌋ odio veritatis ⌊non creditis mihi:⌋ Joan.iij. Lux in mundū venit: r dilexerūt hoies magis tenebras q̄ lucem. Erant em̄ eox mala opa. Bala.iij. O insensati galate: quis vos fascinauit nō obedire veritati

Quis ex vobis arguet me de peccato: Si veritatē dico q̄re vos nō creditis mihi: Qui ex deo est verba dei audit Propterea vos non auditis: quia ex deo non estis.

Hic ostendit q sibi simile ab eis obijci non poterit: r sic de odio veritatis eos corripe potuit. Dicit aūt hic Duo. Scz Nō esse in se peccatū vnde dicta ab eo veritaꝫ nō recipiant. In Scdo Londidit p̄positū per cōuertibilez p̄rium signum. Scz. Q non sint ex deo nati sicut gloriant. In Primo hoz Duo facit. Ex rōne em̄ se sine pcō esse oñdit. r Q propē hoc vitas ab ipso dicta recipi debuit.

Dicit g̃ ⌊Quis ex vobis⌋ corā quibz palam docui r miracla feci ⌊arguet me de peccato:⌋ ij. Lox.iiij. Abdicam⁹ occulta dedecoris: non ambulantes in astutia: neq̄ adulterātes v̄bū dei. sed in manifestatōe vitatis: cōmendātes nosmetipos ad oēm p̄scientiā hominū corā deo.) Pet.ij. Qui peccatum nō fecit: nec inuētus est dolus in lingua eius. Ezo.xij. Erit agnus sine macula masculꝰ aniculus. Et quia me de pcō arguere nō potestis: ⌊Si veritatē dico⌋ Que oīmb⁹ debet esse amabilis: Eo q diuina est: r Eo q veritas est. qz Illa dirigit in q̄ntum est veritas. Et ad deū dirigit in quantū est diuina. Psal.xlij. Emitte lucē tuā r veritatem tuā: ipsa me deduxerūt: r adduxerūt in montem scm̄ tuum: r in tabernacula tua. Malach.ij. Lex vitatis fuit in ore eius: r iniqtas nō est inuēta in labijs eius. In pacez in equitate ambulauit mecū: r multos auertit ab iniqtate ⌊quare g̃ nō creditis mihi⌋ Nulla h⁹ causa infidelitatis vīe potest esse nisi odiū qō habetis ad me r ad veritatem. Jo.xv. Odio habuerūt me gratis. Psal.cviij. Pro eo vt me diligerēt detrahebāt mihi ⌊Qui ē ex deo⌋ sicut vos falso gloriamini ⌊v̄ba dei audit⌋ Hoc est cōuertibile signū. Jo.iij. Amic⁹ sponsi stat r audit r gaudet ad vocem sponsi r sponse. Cañ.ij. Sonet vox tua in auribz meis, Psal.cxviij Quādulcia faucib⁹ meis eloquia tua sup̄ mel ori meo: r ⌊propterea⌋ p̄ cōtrariū hui⁹ signū ⌊vos⌋ qui estis inimici veritaꝫ ⌊nō auditis⌋ Psal.lvij Sicut aspidis surde r obturātis aures suas que non exaudiet vocē incantantiū. Actuū. vij. Lōtinuerunt aures suas: r impetū fecerūt vnanimiter in eū ⌊quia ex deo non estis⌋ Ezech.iij. Dom⁹ israel nolunt audire te: qz nolunt audire me Ysaie. xxx. Loquimini nobis placētia: videte nobis errores: auferte a me viā: declinate r.ij. Timo.iiij. Ad sua desideria coacervabūt sibi magistros p̄rientes auribz: r a veritate quidē auditū auertent r.

Respōderūt ergo iudei r dixerūt ei Nonne bene dicimus nos quia Samaritanus es tu: r demonium habes?

Hic ex veritate nō valentes resistere: ad cōtumeliam se cōuertunt. Diuidit aūt in Duo. In quox zz Primo describit Illata dño cōtumelia. In Scō cūdo A dño opponit patiētia Dicit g̃ ⌊Nonne bene dicimus nos⌋ Di sunt qui oīe maledictū bene dictū reputant: per qō doctores veritatis infamāt. Job.xvj. Nunqd habebūt finē v̄ba ventosa: aut aliqd tibi molestū est si loquaris: quasi diceret Non: qz se bene dicere reputat: cū cōtumeliam irrogat. Psal.v. r Psal.xiij. Sepulcrū patēs est guttur eox: linguis suis dolose agebant: venenū aspidum sub labijs eox. quox os maledictiōe plenum est: r amaritudine r dolo ⌊qz samaritanus es tu⌋ alien⁹ a lege diuina. Hui⁹ aūt dicti erant tres cause. Una: qz Samaritanis p̄dicauerat: r a samaritanis cū iocunditate recep⁹. Joan. iiij. Secūda: qz iudicabant q aliqd de lege recipere: r alia quedā abijcere. sicut fecerūt samaritani. Sicut imponebāt ei q sabbatum nō venerareꝫ: r alia mādata custodirez Jo.ix. Non est hic homo a deo qui sabbatū non custodit. Tertia causa est: qz In parabolis samaritanos laudauit: Et extulit i miracul'. In pabolis Luc.x. Samaritan⁹ quidez descendit a p̄propijs: r alligauit vulnera eius. In miraculis. Sicut in curatiōe decē leprosox. Ubi laudauit eux qui rediuit cū gratiarū actiōe: r dixit illum esse samaritanū. Et ex his causis dixerūt eū factū ee samaritanū ⌊r demonū habes⌋ Hoc ideo dicebāt: qz videbāt eum signa facere. r illa nō deo sed demonio attribuebāt. Mat.xij. Lu.xj. In beelzebub p̄ncipe demoniox ejicit demonia.

Respondit iesus Ego demonium nō habeo: sed honorifico patrem meū: r vos inhonorastis me. Ego aūt non quero gloriā meā Est qui querat r iudicet.

Ista rsp̄sio diuidit in Duas ptes. In quarū Prima Negat falsitatē: r cōfitet veritatē. In Secunda Judicio dei cōmittit hoc q̄ blasphematur.

Dicit g̃ ⌊Ego demonium nō habeo⌋ Os est negatio falsitatis. Quod per hoc ostendo: qz ejicio demonia. Matth.xij. Si sathanas sathanā ejicit

quo stabit regnuz eius:¶ Porro Si in digito dei ejcio demonia: pfecto puenit in vos regnum dei. Ero.viij. Digit⁹ dei est hic. ꝫ est: demõstratio diuine potestatis. Nec põt idem esse digitus dei et digitus sathane. Ergo: demoniũ nõ habeo. Sed tunc querit Quare nõ negat se esse samaritanum: cum etiã hoc fuerit ei impositũ. Ad qõ dicendum ℚ ad minus spũaliter fuit samaritan⁹: quia fuit boim custos .z ideo ꝫ nõ negauit: sed tacuit. Job vij. O custos hoium quare me posuisti contrariũ tibi: Esa.xxj. Custos q̃d de nocte: custos q̃d de nocte. Ps.cxx. Ecce nõ dormitabit neq; dormiet qui custodit israel. Vel dicaꝫ ℚ hoc q̃ demoniũ eum habere dicebãt: spũi gratie (qui ab ipo pcedit) contumeliam faciebãt. z ideo hoc negauit: z correxit. Sed per ꝫ q̃ eũ samaritanũ dicebant: sibi humanam degenerationẽ attribuebãt. z ideo illã vt illis dissimulauit Mat.xj. Discite a me q̃ mitis sum z humilis corde [sed honorifico patrẽ meũ]

A 3 Ecce veritatẽ quã de se: z illis: confitet. De se cũ dicit [honorifico patrẽ meũ] Malach.j. Si ego pater vbi honor meus: Exoꝺ.xx. Honora patrem tuũ z matrem tuã: vt sis longeuus super terram. Honor aũt iste est exhibitio reuerẽtie: quem honorẽ semp patri christ⁹ exhibuit. Heb.xij. Patres quidez carnis nostre habuim⁹ eruditores: z reuerebamur eos. Nonne magis obediem⁹ patri spirituũ z viuem⁹? [z vos inhonorastis me] Veritas est quã cõfitet de illis. Quia em̃ inhonorauerunt eũ: etiam improperia ei dicẽtes, pter honorem quẽ patri exhibuit, ideo inhonoratio et improperium redundat ad patrẽ. Ps. Improperia improperantiũ tibi ceciderũt sup me. Item .ps. lxviij. Propter te sustinui opprobriũ: operuit cõfusio faciem meã [Ego aũt gloriam meam nõ quero] Modo em̃ in isto aduẽtu humilis: non quero gl'iosus esse p vindictã quã faciam in vos. Bal'.vj. Mihi absit gloriari nisi in cruce dñi nr̃i iesu christi. Si em̃ gl'iosus essevellem: tũc iam stat̃im vindicarẽ Piero. Qui nõ querit gloriã: nõ dolet de illata ignominia.j. Lor.j. Nõ gloriet⁹ omnis caro coram illo.j. Timo.j. Soli deo honor z gloria. [est qui querat] gloriam meã Infra. Joan.xij. Et clarificaui: z iterũ clarificabo [z iudicet] ille de cõtumelia mihi illata. Ille em̃ iudicabit q̃ gloriam meã querit. Judicet aũt iudicio nõ condẽnationis sed discretõis: vt discernat inter me z illos. Ps.xlij. Judica me deus: z discerne cãm meam ꝺ gente nõ sancta zc. Piere.xj. Tu aũt dñe sabaoth qui iudicas iuste z pbas renes z corda: videã vltionẽ tuã ex eis. Tibi em̃ reuelaui causam meam deus meus.

Amen amẽ dico vobis: siquis sermonem meũ seruauerit: mortẽ nõ videbit in eternum.

B 3 Hic inultima parte ostendit Qualr̃ sermo christi viuificat. Et diuidit in Duas ptes. In quarũ Pria ostendit ℚ fmo christi viuificat. In Scõa aũt Remouet calumniã iudeoꝝ contradicentiũ. Ibi: Dixerunt g̃ iudei. Dicit g̃ in pmo Duo Sc̃z. Sermonis confirmationẽ: z Sermonis obseruati effectũ. Dicit g̃ [Amen amen] Apoca. iij. Hec dicit: amen testis fidelis. hoc est: cõfirmata veritas [siqs sermonẽ meuz seruauerit] per amorẽ z operis implerionẽ Ps.cxviij. Jn cor de meo abscõdi eloquia tua vt nõ peccem tibi. Jo. xiij. Si quis diligit me sermonẽ meũ seruabit Dicit autem: seruauerit, non ꝺr̃: seruat: vt denotet pseuerantiam. Matth.x. Qui pseuerauerit vsq; in finẽ: hic saluus erit [non gustabit mortẽ] hoc est eterne mortis amaritudinẽ non experietur [in eternũ] Eccs.viij. Qui custodit preceptum: nõ experiet quicq̃ mali. Sap̃.vj. Custoditio legum: cõsummatio incorruptiõis est. Jncorruptio aũt facit esse proximũ deo Aug⁹. aũt legit hãc clam: Mortẽ non videbit in eternũ. Et hic sens⁹ in idez reuerẽt. qz non videre est nõ experiri. Matth.xvj. Sunt de astantiby q̃ nõ videbũt mortẽ donec videant filiũ hois in regno suo. Videt aũt falsum esse: qz boni videbũt eternã mortẽ ipiox. Luc.xvj. Abrahã vidit diuitem in inferno z audiuit. Sed obiectio nulla est. qz Sicut dixim⁹. Videre hic, z Gustare est expiri Simplici ei visiõe boni vident z videbũt mortẽ impioꝝ. Esa.lxvj. Egredient̃ z videbunt cadauera viroꝝ qui puaricati sunt in me. Hec em̃ mors dãnationis est mors in eternũ durans; vbi homo sic morit̃ q̃ nunq̃ permorit̃

Dixerunt ergo iudei Nunc cognoscimus: qz demoniũ habes Abraam mortuus est z pphete: z tu dicis: siquis sermonẽ meum seruauerit: non gustabit mortẽ in eternũ. Munqd tu maior es patre nostro Abraã: qui mortuus est: z pphete mortui sũt Quẽ teipz facis?

Hic excludit calumnia ꝺ dictuz dñi. Et habet Duo. Jn q̃z Primo Calũnia inducit. Jn Scõo excludit Jbi: Rñdit iesus. Jn pmo Quattuor dicunt. Jn quoz Primo Ex dicto (qõ fm eos veritatẽ nõ habet) arguũt. qõ ante blasphemantes dixerunt. Jn Scõo Arguere videnr̃ christũ de arrogantia sermonis: qz se patribꝫ pferre videbat. Jn Tertio Jnducũt etiam de arrogãtia: qz se, pphetis anteponere videret. Jn Quarto Quasi querentes arguũt Usq; ad quẽ finem arrogãdo se extolleret.

Dicunt g̃ [Nunc] in isto sermone [cognouimus] qõ ante dixim⁹ [cognouim⁹] per signũ. Job.xv. Quid tumet cõtra deũ spũs tuus vt proferas ꝺ ore tuo huiusce modi sermones? [qz demoniũ habes] Joã.x. Demoniũ hz z insanit: vt qd eũ auditis? Actuũ.xvij. Nouoꝝ demonioꝝ videtur annũciator esse [Abraã mortuus est] Quantę fuit dignitat̃ q̃ de⁹ de eo dixit Beñ.xxij. In semine tuo benedicent̃ oes gentes. Et hic tal' mortuus est. Beñ.xxv. [z] mortui sũt [pphete] Quantę dignitat̃ erãt q̃ eis deus occulta reuelauit. Ps.l. Jncerta z occulta sapie tue manifestasti mihi. Et illi etiã mortui sunt.ij. Reg.xiij. En oẽs

morimur: z q̃si aque dilabimur in terrã [z tu dicis siqs sermonẽ meũ seruauerit non gustabit mortẽ in eternũ] Quasi diceret. Mirest q̃ hec dicis .z nisi insanires nõ diceres. Et hoc fuit ideo: qz putabãt christũ loqui de morte tpali: cũ ipse de morte eterna loquereť. Eccs.ij. Morit̃ doctus: similr̃ z indoctus. z ideirco teduit meam vitam mee. Ps.lxxxj. Ego dixi dij estis z filij excelsi oẽs Vos aũt sicut homines moriemini [Munqd maior es patre nostro abraã] Dic videnr̃ domiD 3 nũ arguere de arrogãtia sermonis: in cõparatione ad pres. Et ideo querũt si semaiorem esse reputet abraã: quẽ deus a morte tpali nõ supportauit. Benes.xxv. Deficiẽs etate mortuꝰ est senex z plen⁹ dierum [z pphete mortui sunt] Et ideo arrogantia est q̃ dicis illos a morte esse supportãdos qui tuũ seruãt sermonẽ: cũ a morte non supportent̃ qui verbũ dei audiunt z sermonẽ. Dañ.xij. Daniel vade ad pfinitũ z requiesces: z stabis in sorte tua in fine dierũ.ij. Reguz.xix. Sufficit mihi dñe: tolle aiam meã. Nõ em̃ melior sum q̃ pres mei [Quẽ teipsum facis?] Jboc est: in magnitudie arrogantie cui te cõparabis? exquo summis z maximis te anteponis? Christus aũt nõ sefecit magnũ: ꝫ pater genuit eum magnũ: z ipe formã hois accipiẽs, fecit se paruũ. Phil.ij. Exinaniuit semetipsum formam serui accipiens

Respondit iesus Si ego glorifico me ipsum: gloria mea nihil est Est pater meus qui glorificat me: quẽ vos dicitis: quia deus noster est.

Hic exponit̃ Cõclusio calũnie. Habz ãt Duas ptes cõtra duo que p calumniã chzo imposuerãt. Dixerũt em̃ sermonẽ e⁹ esse falsum z arrogantem: Et ideo christ⁹ Primo ostendit sermonẽ suũ esse verũ. z Scõo ondit eum non esse arrogantẽ. Jbi: Abraã pater vester. Dicit g̃ in Primo Tria. Sc̃z. ℚ in sermone suo non hz a patre priuatã gloriã. ℚ patris dei habet gl'iam ℚ hic glorificat⁹ a iudeis est ignotus z a chzo cognitus Dicit g̃ [Si ego] priuata gl'ia [glorifico me ipsum] Et ẽ locutio phypothesim. Acsi dicat Si ego puatã gloriã a pre haberẽ sicut vos mihi ponitis: z illa priuata gl'ia glorificarẽ me ipsum [gloria mea nihil est] z min⁹ q̃z nihil: qz vana esset illa gloria.j. Mach.ij. Cui⁹ gloria stercus z vermis est. hodie extollit̃: z cras nõ inuenieť: qz cõuersus est in terrã suã. Osee.iiij. Gloriã eoꝝ in ignominiã cõmutabo [Est pater meus] subalis [qui glorificat me] voce z signis: in bũana forma latentẽ. Jo.j. Vidim⁹ gloriã eius: gl'iam quasi vnigeniti a patre. Esaie.xxij. Erit in solium gl'ie domui pris sui: [quẽ vos dicitis qz deus noster est] Jlle em̃ ℚ ipe sit pater: z glorificatoꝝ meus: testimonijs scripture: z vocis z opibus ostendit. Exoꝺ.xv. Iste deus meus z glorificabo eu. deus pris mei z exaltabo eũ. Baruch.iij. Hic deus noster: z nõ estimabit aduersus eũ. Exo.xv. Quis sit⁹ tui in fortiby dñe: magnificat⁹ in sanctitate: terribilis atq; laudabilis z faciens mirabilia.

Et non cognouistis eũ: ego autem noui eum: Et si dixero qz non scio eum: ero similis vobis mẽdax Sz scio eum: z sermonẽ eius seruo.

Arguit iudeos de ignorãtia dei quẽ inuocabãt. Et ꝺr̃ Quattuor. Redargutionẽ ignorãtie. Confessionẽ sue scientie. Abdicationẽ ignorãtie. Offensionẽ scientie. Dicit g̃ [Et non cognouistis eũ] q̃uis per opera in me demonstratum. Esa.j. Jsrael me non cognouit: z pplus meus nõ intellexit Si aũt obijcit q̃ ipsi in lege z pphetis deum cognouerũt. Respondendũ q̃ ipsi deũ vt Creatorem cognouerũt. Sz deũ vt patrẽ in filio operantem non cognouerũt. Et huius causa fuit q̃ eum cognoscere noluerũt: quia de facili patrem in filio cognoscere potuerunt: z ideo improperat eis istam ignorãtia. Esa.xlv. Assimilaui te: z tu nõ cognouisti me. Erant em̃ de illis de quiby dr̃ Titũ.j. Confitent̃ se nosse deum: factis aũt abnegãt [Ego autem] per subalem scientiaz qua sum ab eo [noui eũ] Joan.j. Unigenitus qui est in sinu patris ipse enarrauit. Lol'.ij. Jn ipso sunt oĩs thesauri sapiẽtie z sciẽtie ꝺi absconditi [Et si dixero qz nõ scio eũ] per falsam humilitatẽ, pter vos. Qui hoc arrogantie imputatis: q̃ ego me per consubstantialitatẽ dico nosse deũ patrẽ: tunc veritatẽ de me negans [ero similis vobis] ex pte diabolo [mendax] Et ẽ locutio phypothesim Acsi dicat Si possibile sit q̃ veritatẽ negare possim: quod tamẽ est impossibile: tunc ero similis vob mendax.ij. Lor. ꝑmo. Non est in illo: est z non. Numeri.xxiij. Non est deus vt homo vt mentiat: neq; vt filius hominis vt muteť. Sic ergo excludit arrogantiã Aug. Sic arrogantia viteť vt veritas nõ negeť [Sed scio eũ] Hic ostẽdit q̃ sciat: qa [sermonẽ eius seruo] quẽ mihi iniunxit quãdo me misit. Joan. xvij. Opus cõsummaui qõ dedisti mihi vt facerẽ. j. Jo.ij. Qui ꝺr̃ se nosse deum z mãdata eius non custodit: mendax est.

Abraam pater vester exultauit vt videret diem meum: Vidit z gauisus est.

Ecce quid respõdet ad id qõ attribuerũt arrogãtie: q̃ se patribꝫ z pphetis cõparet. Et in hoc Duo dicunt. Sc̃z. Veritat̃ respõsio: z Calũniatiũ obiectio. De primo ꝺr̃ [Abraã pr̃ vester] fm carnẽ z fm promissionẽ [exultauit] in spũ [vt fide z oculis cordis] videret diem meũ] Hoc: lucẽ q̃ de me fulget: z pellit ignorantie tenebras. Bene. xviij. Apparuit ei dñs in cõualle mãbre sedenti in ostio tabernaculi sui in ipso feruore diei. Cum eleuasset oculos: procul apparuerũt ei tres viri [Vidit] in spiritus cognitione: q̃ per cõceptum Jsaac ego essem incarnandus: z peccati tenebras purgaturus [z gauisus est] Ecclíastici. Quadragesimooctauo. Spiritu magno vidit vltima. Danielis septimo. Aspiciebam in visu noctis: Et ecce in nubibus celi filius hominis venit. Benelis

xvij. Nũ celare possum Abraam que gestur⁹ sum cũ futurus sit in gentẽ magnã. In hac ḡ visiõe spiritꝰ gaudsus est. Esa.lx. Videbis et afflues. z mirabiĺ z dilatabiĺ cor tuũ. Lu.x. Multi reges et pphete voluerũt videre q̃ vos videtis ꝛc.

Dixerũt ergo iudei ad eũ. Quinquaginta annos nondũ habes: et Abraam vidisti? Dixit eis Jesus Amen amẽ dico vobis: añ̃ abraam fieret ego sum. Tulerũt ergo lapides vt iacerẽt in eum. Jesus añt abscondit se: z exiuit de tẽplo

Ecce Jnsurgẽs ꝟ ꝓra dictũ calũnia. Et dicũtur Tria. Scz. Calũnia insidiantiũ. Rusio vitatis ꝑ dei filiũ. z Jnsurrectio ꝓra veritatẽ lapidantium. Cui dñs opponit patientiã in exemplũ nostrum. [Dicũt ḡ Quinq̃ginta nondũ habes annos] Allegãt etatẽ que videbat: vt ꝑ hoc ꝓbẽt dicti impossibilitatem. Ebrÿ.f. legit. Quadragita annos nõdũ habes. Et hec lra videt esse ꝓuenientior etati dñi. qr tũc. xxx. annoꝝ erat. Et ꝑt Morũ ḡuitatẽ. Et Sapientiã: interꝓtabant etatẽ suã circa q̃draginta annos. Job. viij. Vesterni quippe sumus z ignoram⁹. quoniam dies nr̃i sicut vmbra sunt sup terrã. Jsti eni nõ videbant nisi eã q̃ ab eratis exptentia est sapientia. Vñ Plato in Timeo in prima parte Greci pueri estis. z non est in vobis vlla cana sapiẽtia. Sz dñs ꝟm hoc q̃ erat deus ab eterno vidit q̃ vidit. Et ꝟz hoc q̃ erat hõ: ab instanti cõceptionis oĩ sapia z scientia plen⁹ fuit. Sap. iij. Seneꝯ venerabiĺ est: nõ diuturna. neq; numero annoꝝ cõputata. Cani eni sunt sensus hoĩs. et etas senectutis vita imaculata [z Abraã vidisti:] qui ante mille ãnos est mortu⁹. Acti di cant. Hoc est impossibile. Jgnorãt eni q̃ sibi ꝟm deitatẽ semp pñs fuit Abraã. Neq; mortu⁹ erat q̃ vitã bibit in fonte vite. Unde Exo. iij. Ego sum deꝰ abraã. z deꝰ Jsaac z deꝰ Jacob. Hoc nomen est mihi in eternũ. Quod esse nõ posset nisi apud ipsum viueret. Matth. xxij. Nõ est deꝰ mortuoꝝ sz viuentiũ. [Dixit ergo eis Jesus] hũc errorẽ reuellẽs [Amen amen dico vobis] Bis confirmat vt meli⁹ imꝑmar. Beñ. xlj. Oõ secũdo vidisti: ad eandẽ rem ptinẽs: somniũ: firmitatis est indiciũ. eo q̃ fiat sermo dñi z velocius impleaĺ. Jta z hic filꝰ bis confirmat [anteq̃ abraã fieret] tempozali generatiõe: quã pcenit rẽpus z subsecutũ est [ego sum.] Non dicit Fui vel Erã. qr eterni tas nõ habz Nũc ꝓteritũ. Sed vt dicit Boecius. Nũcstans z nõ mouẽs sese semp: facit eternitatẽ. Et hoc notat quãdo dicit Sum: quod est verbũ substantiuũ ꝑsentis nũctemporis. Oõ tamẽ hic: nõ dicit nũctemporis: sed nũc eternitatis. Cui vt dicit Anselm⁹ in Monologiõ: omnis differẽtia tẽporis ita ꝑsens est: sicut nostro nũc rẽporis: ꝓsens est omnis locus z omnis loci differẽtia. Ecclesiastici. xxxiij. Ab initio z ante secula creata sum. et vsq; ad futurũ seculũ nõ desinã. Joãnis. xvij: Clarifica me pater apud temetipm claritate quam habui anteq̃ mund⁹ fieret apud te. [Tulerũt ergo lapides] Considerãtes q̃ eternitas nõ nisi deo cõuenit: Et q̃ se per eternitatez deũ esse ꝑfiterer: Et q̃ ꝓ tali blasphemia eẽt lapidand⁹: Et nõ valentes sapientie que loquebaĺ resistere: Et opibꝰ q̃ ꝓbabãt suos ẽmões: puertit se ad lapides: vt illũ lapidibꝰ obruant: cui⁹ sermoni resistere nõ valebãt. Quãuis eñ omẽ deũ firmatũ sit: tñ iniquitatis error omittiĺ: qz Jnnitiĺ placentibꝰ: z nõ ꝑsuadeĺ vitate ꝓposita. Sic ḡ Tulerũt lapides iudei: lapidea cõtra veritatẽ corda habẽtes [vt iacerent in iesum] Act. vij. Dura cervice z indomabili corde, vos sp sps sctõ re. Mat. xxiij. Hieruslẽ hierl'm q̃ occidis ꝓphas: z lapidas eos q̃ ad te missi sunt q̃ties volui ꝓgregare filios tuos quẽadmodũ gallina cõgregat pul. su. sub alas: z noluisti [Jesus añt] nõ timore mortis: qz Jo. xviij. crucifixoribꝰ occurrit. Neq; imporentia resistẽdi: qz vno verbo in infernuz oẽs ꝓcipitare potuit. Sap. xviij. Cui⁹ verbũ durꝰ bellator in terra exterminij stans: repleuit omia morte Tamẽ nũc dispẽsative [abscondit se] Jcedẽs furori coꝝ vsq; dũ veniret hora passionis: quã ꝑfinuit pz. Et docens nos furorẽ hostium ꝓ tpe declinare. Rho. xij. Non vosmetipos defendẽtes charissimi: sed date locũ ire. Esaie. xvj. Absconde fugitẽtes: z vagos ne ꝓdas: habitẽt apud te, pfugi mei. A facie eñ gladij fugerũt. A facie arcus extẽti. a facie gladij iminẽtis. a facie ḡuis plij: [Et exiuit de templo] ab eis. Designãs derelictionẽ istoꝝ z trãsitũ ad gẽtes Mat. xxiij Ecce relinquet vob̃ dom⁹ vra deserta. Eze. iij. Bñdcã gla dñi: de loco sctõ suo supple recedit. Deut. xxxij Abscondã faciem meã ab eis: z ꝑsiderabo nouissima eoꝝ. Sic ergo dispensative recessit.

Preteriens iesus vidit hominez cecũ a natiuitate.

Nic incipit ꝑs illa: q̃ est De doctrina illumiatiõis Verbi incarnati: ꝟm q̃ illuminatiuũ oñdit per corꝑale factuz. Diuidit aũt in Duas ꝑtes. In quaꝝ Pria Signũ illũiatiõis cũ suis ꝓprietatibꝰ plene describit. In Scõa aũt Doctrina illuminatiõis in signo significata ꝓponit. Jbi: Audiunt ei⁹ sus qz eiecissent euz. Adhuc Prima ꝑs in Tres diuidit ꝑtes. In q̃ꝝ Pria Signũ ꝑficit. In Secũda Veritas signi certificat. Jbi: Jtaq; vicini et q̃ viderãt eũ ꝑius. In tertia ãt ꝑte Signũ manifestat. Jbi: Adducũt eũ ad phariseos. In Pria harũ ꝑtiũ Tria dicunt. Scz. Oportunitas ad faciendũ miraculũ. Modꝰ vtil' ad ꝑficiendũ. z Obediẽtia illũiati ad bñficiũ miraculi suscipiẽdũ. Oportunitas ãt ad faciẽdũ ẽ in Quattuor. Scz. Leci miseria. Discipl'oꝝ instructio necaria. Tpalis ad miracula faciẽda congruentia. z Saluatoris

beniuolentia. Leci quidẽ miseria exprimit' per hoc qz dicit [Et ꝑteriens] quando exiuit de medio peccatoꝝ: z nõ stans in via peccatoꝝ. Lu. iiij. Jesus aũt transiens ꝑ medium illorũ ibat. Psal. j. Jn via peccatorũ nõ steterit: z in cathedra pestilẽtie nõ sedit [vidit] Chrysostom⁹ diligenter: oculo fixo z visu: aspectuz ad cecum direxit Ut ex hoc Se misericordẽ ad miserũ ostẽderet: Et Discipulos in admirationẽ z ad querendũ prouocaret. De primo Tobie. iij. Non auertas oculos tuos ab vllo paupere. Threnoꝝ vlt. Jntuere dñe z respice opprobrium nostruz. Threnoꝝ. j. Vide dñe quoniã tribulor. Exod. iij. Videns vidi afflictionẽ populi mei. De secundo in Ps. xxxj. Jn via hac qua gradieris firmabo sup te oculos meos. Ad hoc enim preteriit vt oĩbus se exhiberet. Act. x. Pertrãsiit benefaciendo z sanando oĩes oppressos a diabolo. Sicut enim Joãnis. iiij. mirabãtur discipuli: quia loquebaĺ cum paupcula peccatrice z alienigena femina. Jta hic mirãtur q̃ despectis multis spectaculis: visum sue dignationis figit in paupere mendico ceco: hominẽ ad imaginẽ dei creatum: deturpatam faciem habentẽ [cecum] visu carentem Et q̃ maioz miseria [a natiuitate] q̃ nunq̃ huius mundi lucem viderat. Job. iij. Qui concepti non viderũt lucẽ. Et hoc facit ad gliam miraculi: quia in ceco nato magis profundata fuit causa cecitatis q̃ in eo q̃ aliquãdo vidit. Ps. lxxxvij. Pauper sum ego z in laboribꝰ a iuuentute mea.

Et interrogauerunt eum discipuli eius Rabbi: Quis peccauit: hic: aut parentes eius vt cecus nasceretur? Respõdit Jesus: Neq; hic peccauit neq; parentes eius: sed vt manifestẽt opera dei in illo.

Ecce instructio discipul' necessaria. Et ꝟz Duo. Jnterrogationẽ dubitatiõis. z Responsionẽ illuminationis. Dicit ḡ [Et interrogauerunt eum discipuli eius] excitati: ad moduz visus: ad cecuz direcri. Deutero. xxxij. Interroga patrem tuum z annunciabit tibi: maiozes tuos z dicẽt tibi [Rabbi] Magistrum confitent': cuius volũt esse discipuli. Joannis. iij. Scimus quia a dõ venisti magister. Joel. ij. Dedit vobis doctorem iusticie: z descendere faciet ad vos imbrem matutinum z serotinum [Quis peccauit hic aut parentes eius?] Isti supponebant quoddã falsũ. Scilicet. Q̃ nullus punit' a deo nisi ꝓ peccato. Hoc autem falsuz est: sicut patet in beato Job. Et ideo querunt. Videt tñ sicut dt Augu. q̃ stulta sit huiusmodi questio: Qz pars eius est cõtra Legem z Prophetiã. Et pars eius contra rationẽ. Contra Legem est: q̃ ꝓpter peccata parentũ iste sit punitus. Deut. xxiiij. Non occidentur patres ꝓ filijs: nec filij ꝓ patribꝰ suis: sed vnusquisq; in peccato suo moriet'. Contra Prophetiã aũt Ezec. xviij. Filius non portabit iniquitatẽ patris: nec pater portabit iniquitatẽ filij: sz anima que peccauerit ipsa morieꝝ Altera aũt pars fuit cõtra rationez: Quia anteq̃ iste nasceret': peccare nõ potuit: quia liberam vitã ad respirandũ non habuit. Ergo ista questio in toto stulta fuit z sup positionẽ falsi fundata Ad hoc aũt dicendũ Q̃ questio quidem fuit simplex: sed nõ penitus stulta. Et ideo voluit eos dñs ad querendum prouocare. Quia ḡuis Ererraliter filius ꝑ patre non punit'. Nec etiã Tẽporaliter filius punit' ꝓ patre: Tñ malus pat' aliquãdo punit' in filio tẽporaliter: vt filium videdo torqueat': sicut Beñ. ix. Cham filius noe punitus in filio suo chanaã: in hoc q̃ seruituti z maledicti oni sit addict'. z ad liberos act⁹ ꝑtis sui nõ sit idoneus. Et sic dr Exod. xx. Ego sum deus zelotes: visitans peccata patrũ in filios in tertiã z quartã generationẽ. Qz per tertiã z quartã generationẽ patres freq̃nter videt filios z nepotes. Et sic simplex quidẽ z nõ stulta fuit hec questio ex parte parentũ Et quod Lex dr: z Prophetia: referẽt ad penã eternam. Quantũ aute ad secundã partẽ: questio fuit bona: qr de pcõ originali intelligit' qõ trahitur a parentibus ꝓmis. Sicut dr in ps. l. Ecce eñ in iniquitatibꝰ cõceptus sum: z in peccatis concepit me mr̃ mea Et est sensus. Quis peccauit: ꝛc. Hoc est: Utrũ peccatũ actuale in parentibꝰ: An tñ originale fuerit hui⁹ cecitatis causa: Epb. ij. Oẽs natura filij ire. filius aũt ire merito punit'. ij. Reg. xix. Neq; eñ fuit dom⁹ patris mei nisi morte obnoxia dño meo regi. Si aũt obijciat aliq̃s: Qr sic quilibet puniend⁹ esset. cum q̃libet in originali concipiat' z formet' in vtero matris. Dicendum q̃ misẽdie diuine est q̃ aliqui parcãt'. Justicia aũt est quando aliquis punit'. Threñ. iij. Misericordie dñi q̃ non sum⁹ consumpti: qz nõ defecerũt miserationes eius. Ad ꝟ aũt qõ supponũt Q̃ nullus puniat' nisi ꝓ peccato: auctoritatem ꝑ se habuerũt. Eccles. vij. Non est homo q̃ non peccat: neq; infans cuius vita est vnius diei sup terram. iij. Reg. viij. Non est hõ qui non peccet. Job. xv. Quid ẽ homo vt imaculatus sit: z vt iustus appareat nat⁹ de muliere: j. Jo. j. Si dixerimus qr peccatũ non habemus ꝛc. Et ideo dr Hiero. Quicqd patimur: peccata nostra ꝓmeruer. Greg. Nulla nocebit aduersitas si nulla dominet' iniqtas. Threñ. vl. Ue nobis qr peccauim⁹. Ad hec z similia Dicendũ q̃ ꝓ certo peccatũ est pene ꝓma causa: etsi nõ ꝓria. Et hec causa ꝓsuevit vocari a Sancto Causa sine qua nõ: z remota. Quia si nõ esset culpa: non esset pena. Sed hec nõ est causa ꝓxima meritoria pene: in eadẽ ꝑsona: que punit'. Qz z christus punit⁹ est propt' pcã. nõ que fecit ipe. sed q̃ fecerũt primi parentes z posteritas eoꝝ. Esa. liij. eo q̃ posuit aiam suã ꝓ peccatis: z ipe pcã multoꝝ tulit: z pro trãsgressoribꝰ orauit vt nõ perirẽt. Et sic intelligũtur oẽs inducte auctoritates. Et sic ptz q̃ simplex fuit quidẽ questio: sed non stulta. neq; Suppositio est oĩno falsa. Dic eñ Damascen⁹ q̃ multi ꝺ causis punit' aliquis. Primo eñ infligitur alicui pena Propter reatum culpe. Sicut Maria sozor Moysi pcussa ẽ lepra. Propt' peccatũ murmur. Num. xij. Et Giezi ꝓpter simoniã. iiij Regum. v. Secundo Ad virtutis probationem z manifestationez. Sicut Job. j. z Tob. xij. Qz placuisti deo:

necesse fuit vt tētatio te ꝓbaret. Tertio Ad vtuꝫ ꝓfuatōem. Sicut Paulo. ij. Cor. xij. Datꝰ est mi hi stimulꝰ carnis mee angelꝰ sathane vt me colaꝓhizet ne magnitudo reuelationum extollat me. Quarto Propꝫ diuini cōsilij dispensatōem Ut in chō. Luce. xxiiij. Nonne sic oportuit pati christuꝫ & ista intrare in gl̄iam suā: Quinto Ad diuine virtutis in chō latentis manifestatōem. vt diuine virtutis operatio manifestatꝫ: multis fiat occasio salutis. Sicut ꝺ in isto ceco. Sexto Ut in alijs gloria passiōis impigra fiat. Hebre. xij. Lōsiderate eū ꝙ talē a pctōribꝫ sustinuit ꝓtradictōem: vt nō fatigemi animis vris deficiētes. Septio Ut mors iudicij eterni iā i ipm ꝓueniat: sicut Act. xij. Herodes ꝓsumptus ꝓmiꝺ expiraūit. Octauo Ut ostē datꝫ q̄ acerbū iudiciū in pctōres erit. ij. Pe. ij. Si autē deus angelꝫ peccātiꝺ nō pepcit: sed rudentiꝫ bus inferni detractos in tartarū tradidit tc̄. Luce xxiij. Si hec i viriꝺi: in arido ꝙd fiet? Sic ergo patet ꝙ in toto nō fuit falsa Discipulorꝫ Suppositio. Et ideo locum habuit q̄stio. Et hoc est quod dicūt L'Rabbi Quis peccauit ⌊Rhō. ij. Omnes enī peccauerūt & egēt gl̄a dei. Dederat etiā dñs occasiō nē huic questioni. qz paljtico dixerat. Joā. v. Ecce sanus factꝰ es iā noli peccare ne deteriꝰ tibi aliq̄ ꝓtingat. Ubi innuit ꝓter peccatū fuisse punitum. Baruch. ij. Quid est israel ꝙ i terra inimicoꝝ es? Inueteraſti in terra aliena. coīnq̄natꝰ es cū mortuis. computatus es cū descēdentiꝺ in infernū. dereliq̄sti fontē sapiētie. Nam si in via dei ambulasses habitasses vtiq; in pace sup terrā tuā⌊Hic aut parētes eius: ⌋sic supple: ꝙ viꝺicatū ē peccatū ista ceciderat. Et ideo Tobie. iij. 82. Neq; vinꝺictā sumas de pctis meis .ne reminiscaris ꝺelicta mea vel parentū meoꝝ. Et hoc est q̄ seq̄t. ⌊vt cecus nasceret⌋ in viꝺictā talis sui vel pentū peccati. qz deus nō punit sine pctō. sic ꝺictū est. ⌊Respondit Jesus ⌋ꝺesideranꝺiꝺ suas ingerēs illuminatōes. Esa. lx. Surge illumināre hierlm. qz venit lumē tuū. ⌊Neq; hic peccauit⌋ Job. xvij Non peccaui & in amaritudiꝺ mozaī ania mea. Jtē. xvj. Passus sum absq; vlla iniq̄tate: cū ad deum mūꝺas hīem p̄ces. Jtē. vj. Utinā appēderent pctā mea et calamitas quā patioꝝ in statera. ⌊Neq; parentes eius⌋ Sed ꝺ hoc obj̄cit Esa. xlij. Pīes tui ꝓmo peccauerūt. & interpres tui ꝓuaricati sunt in me. Sed ꝺ soluit ꝙ ea q̄ ꝺicta sūt. quia peccatū nō est causa pene: nisi sine q̄ nō. Sz non oportuit ꝙ pctm̄ sit ist.ꝰ pcti causa meritoria .ziō addit. ⌊Sz vt manifestent opa dei in illo⌋ Acsi ꝺicat. ꝙ nō est cecꝰ natus ad punitōnez pcti: Sz potiꝰ dispōsatiua ē cecitas ista. vt manifestato ope miraculi: virtꝰ diuia appareat. & sic ad fidē edificent credētes. Sz si obj̄cit. Qꝫ deꝰ bonoꝝ nostroꝝ nō indiget ad ꝺ: ꝙ nobis bñfaciat. m̄lto minus indiget maloꝝ nr̄oꝝ vt virtutē suā ad edificatōem nr̄e fidei ostendat. quia multis modis aliꝫs in salutem nostrā ostendere potest. Ad hoc ꝺicendū ꝙ quiꝺē aliter ostendere potuit. Sed nullus modus ita familiaris et conueniēs nobis fuit. Et ideo defectū quē meruimus: incidere pmisit vt salutē ꝺesideremus. & oblata salus: gratā faciat nobis saluatoris gl̄am. Et ꝺ modo: cecitatē istam deus ꝺispēsauit. Et hoc est q̄ ꝺr Jo. xj. Infirmitas hec nō est ad mortē sed ꝓ gloria ꝺei: vt glorificetur filius dei per eaz. Ecci. xliij. Audientes auriꝺ nostris āmirabimur. illic p̄clara opa & mirabilia.

Me oportet opari opa eius qui misit me donec dies est: Venit nox quādo nemo potest operari

Hic tangit Tēporis ad miracula faciēda congruētia. Et ꝺicunt Duo. Scz. Lōgruitas: & Necessitas. Lōgruitas tangit. cū ꝺr ⌊Me oportet⌋ Hoc est: oportunū est. q̄uis nō necessariū sed volūtariū: ꝙ oportet ⌊operari opa eius q̄ misit me patris⌋ Jo. vj. Hoc est opꝰ ꝺei: vt credat⁹ in eū quē ille misit. Et ideo opa fidē edificantia: sunt opera a patre filio iniuncta: & a filio ipleta & perfecta. Jo. v. Pater meꝰ vsq; mō opat: & ego operor. Esaie. xxvj. Oīa opa nr̄a opatus es in nob ꝺñe. Luce. ij. In his q̄ patris mei sunt oportet me esse ⌊donec dies est⌋ Dies hic: est p̄sentia lucis sup nos. Et duplr. Scz. Per corpalez p̄sentiā: & Per fidē dum viuim⁹: qz Post vitā nō valet nob operatio solis. Ps. ciij. Exibit homo ad opus suuz & ad operationē suā vsq; ad vesperā. Eccs. ix. Quodcunq; valet manꝰ tua instāter opare. qz nec opus: nec scientia: nec ratio: nec sapiētia est apud inferos quo tu ꝓperas. Bal. vj. Dum tp̄us habem⁹ operemur bonū ad oīes. maxime aūt ad domesticos fidei. Presentia em̄ lucis: & Ostendit q̄d opemur: & Juuat ad opationē. & Operat in nob. sicut p̄sentia solis in mūdo. Malach. iiij Vobis timentiꝺ nomen meū: oriet̄ sol iusticie: & sanitas in pennis eius. Ecci. xliij. Ideo ꝺr ꝙ Sol est vas āmirabile opus excelsi. Si g̃ occidat sol a nobis: non valebit nobis ipsa opatio solis. Et hoc est q̄ sequit⌊Venit nox⌋ (Que a nocēdo ꝺr: Que nox nihil aliꝺ est: nisi abstentia lucis nos ad opāndum aꝺiuuātis) qñ operatio vlterius nō proderit. Matth. xx. Cum sero factū esset: ꝺicit ꝺominꝰ vinee: pcuratori suo. Voca opariosz: & redde illis mercedē suam. Tunc em̄ nō est tēpus operꝺ: sed recipiēꝺe ꝺiuine mercediꝺis. Apoc. xiiij. Opera em̄ illoꝝ sequunt illos. Sapiētie. xvij. Si rusticus quis esset aut pastor aut agri laborum operarius occupatus eet: ineffugabilem sustinebat necessitatē. Una em̄ catena tenebrarū omnes erant colligati. Et ista nox: tenebre sunt exteriores: in quas proij̄ciunt ꝺesperati. Matth. xxv. Ligatis manibꝰ & pedibus proij̄cite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus & stridor dentiuz. Et hoc est quod ꝺr ⌊qñ nemo pōt operari⌋ quia solis iusticie lumen tunc nō iuuat ad operationē. Job. iij. Nocem illam tenebrosus turbo possideat non illustretur lumine: quia illa est nox eterne ꝺamnatiōis. Sapiencie Decimoseptimo. Ignis quidem nulla vis: nec siderum lympide flamme: poterant illuminare noctem illā horrendam.

Quādiu sum in mundo: lux sum mundi.

Ecce Beniuolentia saluatoris: que sola beniuolentia sp̄ fluit in beneficijs lucis Dicit g̃ ⌊Quādiu in mōdo sū⌋ Uel p̄sentia corpali Uel p̄sentia fidei. q̄ō tp̄us ꝓstitutū est ad merendū. & Dies est hois. Rho. xiij. Abj̄ciam⁹ opa tenebraz: & induamur arma lucis sic vt in ꝺie honeste ambulemus ⌊sum lux mundi⌋ Et sicut lux semp radios emittit: Jta ego emitto sp̄uales radios beneficiorū. Jo. xij. Dum lucē habetis credite in lucē vt filij lucis sitis. Hester. viij. Judeis maxima lux oriri visa est. Et iterū Jbiꝺē. x. Et in lucē solemnꝫ cōuersa est. Sic ergo spargo lucis beneficia.

Hec cū dixisset expuit in terrā: et fecit lutū ex sputo: & liniuit lutum super oculos eius & dixit ei Vade & laua in natatoria siloe: qꝺ interpretatur missus. Abijt ergo & lauit: & venit videns

Hic tangit Modus: miraculo conuenientissimus. Sicut em̄ emissa de capite dñi sapientia: lutum ꝓmo fecit in factura primi hominis: Jta nūc descendēte de capite christi saliua (que ē humor salsus eo ꝙ sal sapiaz sigt) iterato tēperato luto facit lutū in tēperationē hois: vt ostendat se eundez saluatorē & creatorē. Sic g̃: & tali de causa: & modo tali: fecit lutū ex sputo. Job. x. Memento queso dñe ꝙ sic lutū fecer̄ me. Scias aūt ꝙ lutū: materiā substātie nr̄e signat. Rho. ix. An nō habet potestatem figulus luti. Hiere. xviij. Sicut lutū in manu figuli: ita vos in manu mea domus isrl. Job. xxxiij. De codē luto ego quoq; formatꝰ sum. Uirtus aūt anie & ratio & intellectꝰ sunt ex humore descendente a capite. & Sapor gratie est ex sale saliue Hoc signatuz est. j. Reg. xxj. Ubi defluebāt saliue in barbā dauid: vbi vultū immutauit: ꝙ filiꝰ dei: immutans ad infirmitatē hois & ad stultitiā crucis: vultū sue maiestatis: talē in nos saliuā illuminatiōis immisit. Hoc est collyriū. de quo ꝺr Apoca. iij. Unge collyrio oc̄los tuos vt videas. Hoc ē Unguentū: de quo ꝺr in Ps. cxxxij. Sicut unguentum in capite: qꝺ descēdit in barbā: barbā aaron. hoc est: in oīs capiti christo aꝺherētes. Sic g̃ sapienciam ꝑbi: luto nostre nature admiscēs: cecum illuminauit. Et hoc est q̄ ꝺr ⌊Expuit in terrā⌋ ꝺeitatē hūane nature associans ⌊& fecit lutum⌋ cōtēperādo terrā sapie ꝺine Job. xxxviij Restituet vt lutū fullonis: & stabit sicut vestimentū. Qz signaculuz imaginis p̄is: vt lutū restitutū est a capite ꝓistino: & in ꝑbo ip̄m assumēte stabit sic assūpti habitꝰ vestimentū. Phil. ij. In similitudinez hominū factꝰ: & habitu inuētus vt hō⌊ex sputo⌋ a capite suo descēdente: in q̄ oīs ꝑtus est capitis. Col. ij. In ipo sc̄ oīs thesauri sapie & scie ꝺi absconditi⌊& liniuit sup oculos eius lutū⌋ de natura terre. Iste quiꝺē etiā ꝺicit̄ videt: excecari ꝺebuit. ꝓpter terre obscuritatē. Sz de natura saliue: ꝑtus sanatiua in luto fuit: & ideo liniuit. qz lutū fecit ad magnitudinē miraculi. Saliua vero pfecit virtutem. Unde Beda. Expuit in terrā & lutū fecit, qz ꝑbuz caro factum est: & habitauit in nobis⌊& dixit ei: Vade & laua⌋ Ad qꝺ lauare optebat si sp̄ oculos vngentū fuit. Sed ad ꝺ ꝺicenduz ꝙ lauandi fuit causa: nō saliua. sed terra: qz cā cecitatis pcēm fuit. Ps. vj. Lauabo p singulos noctes lectū meuz: & lacrymas. me. strā. meū rigabo. Esa. j. Lauamini mūdi estote: auferte malū cogi. vestra. ab oculis meis. Ubi aūt lauet determinat⌊in natatoria siloe⌋ Est ait siloa: fonticulus ad radices montis sion. non ingurgitibus fluens aq̄s: sed in certis horis. & ideo indiget receptaculo: qō aquā aliq̄n forte stillantē recipiet & reseruet. Et ꝺ vocat natatoria pluraliter. qz multis natatoriis partū fluit ad vtilitatē hois. Et ideo ꝺr Esa. viij. ꝙ aque siloe vaꝺūt cum silentio: quia sonum vnꝺaz nō habēt. Et subꝺit euāgelista ⌊qꝺ interpretat missus⌋ qz portꝰ sunt aque ꝺe pluuijs celi misse. q̄s ꝺe. p̄ris thesauris aquarū cōpentes. Significāt aūt he aque: stillas ꝺiuini eloquij: quasi q̄ tote ꝺe celo misse sunt: & nō cū tumore syllogismoꝝ: aut coloze rhetorū ꝺescenꝺūt: iz in silētio hūilitatis & pacis & quieti cordis. Esaie. lv. Quō ꝺescēꝺit imber & nix ꝺe celo: & illuc vltra non reuertit: sed infundit terrā & inebriat eam: & ꝺat semen serenti: & panē māducanti. Sic erit ꝑbuz qꝺ egrediet ꝺe ore meo. nō reuertet̄ ad me vacuū: iz faciet q̄cunq; volui: & prosperabit in his ad que mi si illud. Ezech. xxxvj. Effundā sup vos aquā munꝺam & mūꝺabimini oīb⁹ ab oīb⁹ inquinamentis vestris: & ꝺabo vobis sp̄m nouū⌊Abijt ergo⌋ Ecce Illuminati obeditia: q̄ ē i tribꝰ⌊Abijt em̄⌋ qz a causis & locis cecitat⁹: recessit. Ps. xliij. Obliuiscere pl'm tuū & domū p̄ris tui⌊& lauit⌋ qz a se maculas cōtagionis terrene emūꝺauit. iiij. Reguꝫ. v. Descēꝺit & lauit in iordane septies iuxta sermonē viri ꝺei: & restituta ē caro eius sic caro pueri puuli: & mundatꝰ est⌊& venit videns⌋ ꝓpter mysteriū secretū: & obeditie meritū. j. Reg. xv. Melior est obeditia q̄ victime. Uenit aūt p fidei deuotionē. & vidit p credibilitū intellectū in ꝓmo Ps. xlv. Uenite & videte opera ꝺei que posuit prodigia super terram.

Itaq; vicini & q̄ viderāt euz ꝓius qz mendicus erat: ꝺicebāt Nonne hic ē q̄ sedebat & mēdicabat? Alij ꝺicebant: qz hic est. Alij aūt: neq; q̄: sed silis est eius Ille vero ꝺicebat: quia ego sum.

Hic incipit ps: q̄ est ꝺe Miraculi certificatiōe. Et diuidit in Duas ptes. In q̄ Pria ponit Certificatio eius in q̄ miraculū est pfectuz. In Scōa Certificatio eiꝰ q̄ fecit miraculū. Jbi: Dicebant g̃: Quō apti sunt tibi oculi: Adhuc Pria hāz diuidit in Tres ptes. In q̄ Prima ponit ꝺe eo: in q̄ factū est miraculū ꝺubitatio. In Scōa Discepratio. & In Tercia Certificatio. Dicit g̃⌊Itaq; Tāmagno subito apparēte: ꝺigitoꝝ⌊vicini⌋ q̄ ꝓntes & natales eiꝰ coguerāt⌊& q̄ nouerant eū⌋ ꝓpr̄⁹ ⌋ex cōi & ꝓnutricia familiaritate⌊qz mendicus erat⌋ qz a nor̄ maxie p̄cebat. Luc. j. Audiert

vicini ⁊ cognati eius: qz magnificauit dñs miseri
cordiã cũ illa: ⁊ ꝯgtulabãt ei. Et ꝑ nimia letitia
vix credere potuerũt. Medicꝰ autẽ erat ꝙ ab aliꝭ
ꝙrebat. et ille a pluribꝫ notus fuit. Semp aũt do⁊
minus mẽdicis plꝰ gr̃e impẽdit. qz Illis sil'is esse
voluit. ⁊ Impẽdere misericordiã: vt hoies ad simi
lia ꝓuocaret. Jacobi.ij. Nõne deꝰ paupes elegit
in ꝟ mũdo. diuites autẽ i fide: ⁊ heredes regni. qꝫ
repmisit deꝰ diligẽtꝫ se: ij. Loi. viij. Satis g̃ri
am dñi nr̃i Jesu cbr̃i. qz ꝓter vos egenꝰ factꝰ est
vt vos illiꝰ inopia diuites essetis. Vi aũt ꝙ ꝓter
deũ noti erãt eius: ꝓter subitã in facie eius appa⁊
rentẽ mutationẽ. Dicebãt ex pietate porꝰ qz ex
ignorãtia dubitãtes. Non hic est ꝙ sedebat
et mẽdicabat: Leci ei sedent: qz vestigia nõ vi
dẽt. Mẽdicant aũt: qz artes operꝫ vñ lucrent di⁊
scere nõ pñt. Act. iij. Repleti sunt stupore ⁊ extasi i
eo qꝫ ꝓgerat illi. Alij aũt dicebãt. Ecce disce
ptatio. Qui ꝙgraculãtes ei dicebãt. qz hic est ve
re. ꝙ bñficiũ a saluatore recepit. Jo. vj. Hicẽ ve
ꝝ ꝙ vẽtur⁹ est i mũdũ. Alij. ãt volẽtes offusca
re miraculũ dicebant. nequaqz. ẽ ille supple. qz
sil'is ei⁹ ẽ. Esa. v. Ue ꝙ dicit⁊ bonũ malũ. ⁊ malũ
bonũ: ponẽtes lucẽ tenebras ⁊ tenebras lucẽ. Act.
xiij. Opꝰ ego facio in diebꝫ vr̃is. opꝰ qꝫ nõ credetis
si narrabit vobis. Ille aũt dicebat. miraculũ
in seipo certificãs. qz ego sũ. Nulli eni ira ꝓsta⁊
bat de ipo sicut sibi. ij. Macha. iij. Testabat oĩ
bus ea ꝙ suis oculis viderat opa magna dei. To
bie. xij. Lozã oĩbꝫ viuentibꝫ ꝓfitemini ei. qz fecit vo
biscũ misericordiã suã.

Dicebãt ergo ei. Quõ apti sũt tibi oculi:

Dicincipit Certificatio eiꝰ ꝙ fecit miraculũ. Et
tangunt hic Duo. Scz Modi inq̃sitio. et Eiꝰ qui
fecit miraculũ certificatio. Dicẽ ergo. Dicebãt
ergo ei. Ebr̃y. Disceptãtes de miraclo. Quõ
apti sunt oculi tui: Questio est ammirantiũ.
⁊ modũ ogatõis diuine vtutis ignorãtiũ. qz ad il
lũ ꝟbana rõ nõ potest. Lu. j. Quõ fiet istũ: Eccles
j. Lucere res difficiles: nõ põt eas hõ explicare fmo
ne. Et ideo nulla q̃stio est. qz modꝰ ille diuie sapi
entie o gantis ꝓfundari nõ põt. Job. xxxvj. Me⁊
mẽto ꝙ ignores opꝰ dei de ꝙ cecinerũt viri. Lau⁊
dare enĩ opa dei debemꝰ ⁊ ãmirari. sz inuestigare
nõ possumꝰ modũ. ps. cxxxviij. Mirabilis facta
est sciẽtia tua ex me ⁊c. Ex modo etiã loq̃ndi videt
ꝙ iste pupillas clausas vngula habuit. qz sic que
rũt. Quõ apti sunt tibi oculi: Et nõ dicũt. Quõ
dati sunt tibi oculi: Esa. xxxv. Tunc apient oculi
cecoꝝ. ⁊ aures surdoꝝ patebũt.

Respondit. Ille homo qui dicit Jesus: lutũ fecit: ⁊ vnxit oculos meos: ⁊ dixit mihi. Vade ad natatoriã siloe: ⁊ laua. Et abij: ⁊ laui ⁊ video. Et dixerũt ei. Vbi est ille: Ait. Nescio.

Ecce Certificatio eius ꝙ fecit miraculũ. Tãgũ
tur aũt hic Duo. Reuelatio facturis per nomen: ⁊
Modus operationis ipius: ⁊ occultatio ipius per
absentiã fm locum. Dicit g̃. Ille homo. Qui
precipue dignitatis est inter hoies. Qui in homi⁊
nũ est forma. Hoies curans. Phil'. ij. In sil'itudi
nẽ hoim factus: ⁊ habitu inuẽtus vt homo. qui
dicit Iesus. Nomine nõ vacuo saluator appella⁊
tur: Quia Sicut dr̃ Eccl. xlvj. Maxim⁹ est ꝟz no⁊
men suũ in salutẽ gentis. Phil'. ij. Saluatorẽ ex⁊
pectamus dñm iesum chr̃istũ: qui reformabit cor
pus humilitatis nr̃e. Quicqd em̃ peccatũ defor⁊
mauit: saluator reformauit. Et hoc signatur Mice⁊
mie. xviij. Ubi dicit de figulo. Confractus est vas
in manu eius. ⁊ cõuersus: fecit illud in vas alterꝫ:
sicut placuit in oculis eius. Ille ergo qui vere Je⁊
sus dictus est. lutus fecit. ex sputo saliue sui ca
piris. quod gratia est. descẽdens a deitate. condi⁊
ta sale sue sapientie: que gratia in lutum ex quo fa
ctus fũ cõmixta est. ⁊ mihi decus nature reddidit:
⁊ abstulit deformitatez. sicut figulus addit partẽ
confractam in opere luti. Psal. xxxij. Qui finxit si⁊
gillatim corda eoꝝ: ⁊ intelligit oĩa opera eorũ.
Genes. ij. Formauit deus hominem de limo terre.
De eodem em̃ ⁊ naturali ꝓncipioꝝ efficiẽte fit vni⁊
uscuiusqꝫ rei ꝓma formatio: ⁊ reformatio si depra
uat. Et ideo certum est hunc esse creatorẽ hominis
⁊ vnxit. luto sic ꝟmixto. oculos meos. Hoc
significando: ꝙ gratia luminis sue deitatꝫ in ocu
los meos descenderet: ⁊ me illuminaret: causam ce
citatis mee repellendo. Actuuz. ix. Confestim sub
manu ananie ceciderũt ab oculis eius tanqz squa
me: ⁊ visum recepit. Ananias enim donuz gratie
dei interpretat. ⁊ dixit mihi. precipiendo. Va
de. profectu gratie ⁊ laudis diuine. Ps. lxxxiij.
Ibunt de virtute in virtutem. ad natatoriam
siloe. Ubi stillicidiũ diuine sapiẽtie in concham
congregatum est: sicut in christo homine. Colo. ij.
In ipso sunt omnes thesauri sapiẽtie ⁊ scientie dei
absconditi. Joannis. j. De plenitudine eius oĩes
acceꝑ. ⁊ gratiam ꝓ gratia. Ille enim siloe fonti⁊
culus humilis est: quia ad hoc ꝙ nostrum lutum
quod ipse vt creator miscuit missus ẽ. Psal. l. La⁊
uabis me ⁊ super niuem dealbabor. Et hoc est qõ
dicit. ⁊ laua. Joelis. iij. Fons de domo domini
egredietur: ⁊ irrigabit torrẽtem spinarum. hoc est:
hispidorum ⁊ deformiũ peccatorum. Unde post
modicum sequitur. Mundabo sanguinem eorũ
quem non mũdaueram. ⁊ abij. per obedientiã.
hoc est: a ꝓpria voluntate recessi: ⁊ sue appropin⁊
quaui. Esaie. lviij. Si non fuerit inuenta voluntas
tua in te vt loquaris sermonem: tunc delectaberis
super domino: ⁊ sustollam te super altitudines ter
re: ⁊ cibabo te hereditate iacob patris tui. ⁊ laui.
contínua expiatione immunditiam luti purifica⁊
ui. Psalmista. vj. Lauabo per singulas noctes le
ctus meum: lachrymis meis stratum meum riga⁊
bo. hoc est: delectationem peccati: in qua turpiter
iacẽs quieui. ⁊ vidi. eo. hoc est visum recepi. Act.
ix. Dominus misit ad te: vt videas ⁊ implear̃ spi
ritu sancto. Sed queritur: Quare luto curauit
istum: ⁊ Quare misit ad siloam. Ad qõ dicendus

fm Ebr̃y. ꝙ lutũ posuit: qõ etiã cecitate ⁊ opacita
te ⁊ terrenitate: lumini ꝓrarũ fuit oculoꝝ. vt ma⁊
gnitudo miraculi appareret. Et ostenderet ꝙ potẽ
tie: diuine vtutis: q̃ in ipo erant: ⁊ in his que con
trarũ opant sue volũtat̃: facit effectũ. Ben. xviij.
Num deo q̃qz erit difficile. Misit aũt lutũ ad lo
cum publicũ. Tum ꝓter regni solũ. Tum ꝓ⁊
pter aque refrigerũ: vt oĩbꝫ notũ fieret tante po
tentie miraculũ. Dixerũt g̃ ei Ubi ẽ ille: Do
lose querũt vt accusent. Jo. viij. Queretis me ⁊ nõ
inuenietis: ⁊ in pcõ vr̃o moriemini. ait illumi⁊
natus. nescio. qz indigni estis vt vobis indicẽ.
Joã. v. Jesus declinauit a turba ꝓstitura in loco.
Lañ. v. Ille vero declinauerat atqz transierat

Adducunt eũ ad phariseos qui cecus fuerat. Erat autẽ sabbatũ qñ lutũ fecit iesus: ⁊ aperuit oculos eiꝰ. Iterũ ergo interrogabãt eũ phariseꝰ qõ vidisset. Ille autem dixit eis: Lutũ mihi posuit sup oculos ⁊ laui: ⁊ video. Dicebant ergo ex phariseis quidã: Non est hic hõ a deo qui sabbatũ nõ custodit. Alij aũt dicebãt. Quõ potest hõ peccator hec signa facere: Et scisma erat inter eos.

Dic post Confirmationem miraculi ponitur
Publicatio ipsius: que etiam facta est phariseis
inuitis. Diuidit aũt in Tres ptes. In ꝙrũ Pri⁊
ma. Nituntꝝ reprehensibile factũ ostẽdere. In Scõa.
Nituntꝝ chr̃istũ huiꝰ miraculi factorẽ nõ esse pro⁊
bare. Ibi: Dicunt g̃ ceco iterũ. Tu quid dicis: In
Tertia aũt In his ambob deficiẽtes: factum mi⁊
runt obumbrare ⁊ minuere. Ibi: Vocauerunt er⁊
go rursum hominẽ. In prima harum Tria dicun
tur. Scz. Reprehendentiũ sollicitudo. Reprehensio⁊
nis quesita occasio. ⁊ Reprehendentiũ dissensio.
In ꝓmo hoꝝ adhuc Tria sunt. Scz. Leci ad iu⁊
diciũ phariseoꝝ pñtatio. Teporis: qñ miraculuz
factuz est determinatio. ⁊ Phariseoꝝ dolosa de mõ
miraculi inuestigatio. Dicit g̃ euãgelista. Ad⁊
ducunt. vicini: ⁊ qui nouerãt istũ prius. eum.
ceciũ illuminatuz. ad phariseos. q̃z iudicio p⁊
barẽt vel improbarẽt miraculũ. qui cecus fue⁊
rat. Ps. lxvij. Congregatio tauroꝝ in vaccis po
puloꝝ: vt excludãt eos qui ꝓbati sunt argẽto. Isti
em̃ tauri fuerũt qui cornibꝫ Potestatis ⁊ Judicij
oĩa ventilabãt. Alij aũt inferiores: vaccis cõpa⁊
rant. ꝓter libidinẽ carnis: q̃ cum eis cõueniũt. Et
hoc ꝓmittit deꝰ: vt excludãt. ẽ est: sicut ope exclusO
rum: eminere ⁊ fulgere faciũt eos q̃ ꝓbati sunt ⁊
deo accepti: argẽto. Hoc est: discussione tinnula ⁊
sonora per dispurationẽ. Exclusores em̃ dicũtur
argentarij ⁊ aurifices: q̃ spem faciũt anaglyphi in
argẽto ⁊ auro. Sic isti dũ sollicitant̃ q̃l'r fcta chr̃i
ventilent̃ ad reprehensionẽ: magz faciũt ea eminere et
fulgere ad laudẽ: dũ sollicite q̃runt reprehẽdere ⁊ nõ
inueniũt. Erat aũt sabbatũ qñ lutum fecit
iesus. quia ẽ videbat esse manuale ⁊ seruile. et
aperuit oculos eius. ꝓluri apositionẽ. Luce.
vj. Observabant eũ scribe ⁊ pharisei si sabbato cu
raret. Maioꝝ em̃ cura habebãt de sabbato q̃z de
homicidio vel de adulterio. Mat. xxiij. Liquates
culicem. camelũ aũt glutientes. Iterꝝ autẽ inter⁊
rogabãt eũ pharisei. ad qõs ꝓducꝰ fuerat do⁊
lose agẽtes. Ecci. xiij. Multa loquela tentabit te: ⁊
subridẽs interrogabit te de absconditꝫ tuis. quõ
vidisset. Qz factũ calũniari nõ poterãt. modum
requirũt: vt illũ reprehendãt. qz ex mõ volebãt ostẽ
dere ꝙ esset maleficus ⁊ nõ diuinꝰ. Joã. viij. Sa⁊
maritanꝰ es tu ⁊ demoniũ habes. Matth. xij. In
beelzebub ꝓncipe demoniorꝝ ejicis demonia. Ille
autẽ intrepidus ꝓfitebat: ⁊ simpl'r vitatẽ sim⁊
plicem ꝓfitebat. dixit eis Lutũ posuit mihi
sup oculos. Cũ cñ fm Platonẽ oculi ex igne; fz
Aristo. aũt ex aqueo lympido conficiat oculus. Et
ignis quidẽ fulgor caligat ex luto: ⁊ aque lympidi
tas turbat: vt per contrariũ nature: dina vtute sa⁊
natus esse intelligat. ⁊ laui. gr̃a dei: ⁊ lympidita
te sapiẽ scripturaꝝ luculentã sbam purgaui. Esa.
j. Lauamini mũdi estote. ⁊ video. tenebz̃ absO⁊
lutis cecitatẽ. Mich. vij. Cum sedero in tenebris
dñs lux mea est. Mat. xx. Tetigit oculos eoꝝ ⁊ cõ
festim viderũt ⁊ secutisunt eũ. Dicebãt ergo ex
phariseis quidã. Ecce istoꝝ dissensio: Qz qui⁊
dã coacti ab ipa veritate: iam ad deuotionẽ deflecti
videbant. Quidã aũt malicia obstinati: ꝑsistebãt
in pinacia. Et ẽ est. Nõ est hic homo. deũ no
lunt ꝓfiteri. a deo. eo ꝙ cõtra ꝓceptum dei facere
videt. qui sabbatũ nõ custodit. qz Sabbatũ
⁊ Opere ⁊ Precepto est sanctificatũ. Ope: quia in
ipso requeuit deꝰ ab oĩ opere suo. Gene. ij. Pre⁊
cepto aũt Exo. xx. Memẽto vt diẽ sabbati sanctifi⁊
ces. Alij autẽ inclinati ad deuotionẽ. dicebãt
quõ potest homo peccator. qui cũ deo nihil
habz cõe. hec signa facere: Cõtra hoc est qõ
dicit Mat. vij. Multi dicẽt mihi in illa die. Do⁊
mine: Nõne in noie tuo ꝓphetauim⁹: ⁊ in noie tuo
demonia eiecim⁹: ⁊ virtutes multas fecim⁹: ⁊ ego
ꝓfitebor eis: qz ego nunqz noui vos. Rõsio est ad
hoc ꝙ sicut sepe dixim⁹ q̃ isti nõ attendebant tam
factũ q̃z moduz faciẽdi: qz vt ptãtem bñs: nõ cum
clause supplicationũ vl' exorcismoꝝ ista faciebat sic̃
sepe dixim⁹. Unde Mat. vij. Loq̃bat q̃si ptãtem ha
bens: ⁊ nõ sicut scribe ⁊ pharisei. Et sic. scisma
erat inter eos. ⁊ ꝙ voluit dñs: qz Cõcordia ma
loꝝ est mala. Esa. xix. Dñs miscuit spm̃ vertiginis
in medio eoꝝ: ⁊ errare fecerũt egyptũ in oi opere suo:
sic̃ errauit ebꝰ ⁊ vomẽs. Act. xxiij. Facta ẽ seditio
inẽ phariseos ⁊ saduceos: ⁊ soluta est multitudo.

Dicũt ergo ceco iterꝝ Tu q̃d dicis de illo q̃ aperuit oculos tuos: Ille autẽ dixit Quia ꝓpheta est. Nõ crediderũt ergo iudei ꝙ illo: qz cecꝰ fuisset ⁊ vidisset: dõec vocauerũt pa

rētes eius qui viderat: et interro
gauerūt eos dicētes: Hic est filiꝰ
vester quē vos dicitis :qz cecꝰ na
tus est? Quō ergo nūc videt:

R Tāgit hic Negatōem eiꝰ q fecit miraculū. Et sic
cut in pcedenti:ita z hic ex bō magis publicat. Tan
gunt aūt hic Quattuor. Scz. Phariseoꝝ versu
tia ad querendū. Duricia eoꝝ ad credendū. Dili
gentia ad inuestigādū .z Parentū ceci timiditas
ad veritatē testificādā. ⌊Dicūt ergo⌋ Querebāt
enī vsure a simplici. ⌊Tu q̄d dicis de illo q̄ a
perunt oculos tuos:⌋ Acsi dicerēt. Secrete illū
nosti. z aliq̄d malū te nō latet. Dic bō Hiere.ix. Sa
gitta vulnerās:lingua eoꝝ dolū locuta est. Ebry
sost. Intuere q̄ modis tēptant miraculū obūbrare
Sed hec est natura vitatis vt p hec potior fiat p
que intēditur obumbrari .iij. Efdre.iij. z iiij. Veri
tas vincit z ualescit:z sup oīa vincit veritas. ⌊Ille autē dixit⌋ ꝓstans athleta vitatis. Eccl'.iiij.
Pro iusticia agonizare.p aīa tua tē. ⌊Qz ꝓpheta
est⌋ ꝓpheta magnus z fidelis i ꝓspectu dñi. Luc.
vij. Propheta magnus surrexit i nobis.qz deus
visitauit plebē suā. ⌊Nō crediderūt q̄ tē. ⌋ Ec
ce ad credendū duricia.qz licz illū videnti cerneret.
z testimoniū omniū essz q̄ p̄us cecꝰ fuerat:nō non
crediderūt de illo :qz cecꝰ esset. Et hec fuit crassa in
fidelitas. Esa.liij. Dñe q̄s credidit auditui nr̄o :et
brachiū dñi cui reuelatū est? Exod .iij. Nō credēt
mihi sz dicēt. Nō misit te dñs⌊donec parentes
eius vocauerūt q̄ viderat⌋ Hoc est:q illumi
natus fuerat:qz Paréres nō libent ꝓfitent turpia
de filijs. Turpe autem est cecum natum genuisse.
Job.xxiij. Ipi fuerūt rebelles lumini:z ignorauc
runt vias eiꝰ. z nescierūt semitas eius. Ebryſ. Pu
tabant abortiuū facere miraculū vñ semp rebella
re nitebāt. ⌊z interrogauerūt eos dicētes⌋
Ecce q̄nta diligētia ad querendū. Non enī sufficit
q̄rere a ceco nisi eiā pentes z non vocarent. Fa
ciūt aūt hic duas q̄stiōes:z implicāt tertiā añ du
as:q̄s faciūt. Et ideo pentes rñderūt ad duas. z
ad tertiā nō respondēt,pter timorē. Prima quaz
implicāt questio est hec. ⌊Hic est filiꝰ vester:⌋
Hoc est. Est ne hic filiꝰ vester? Videbāt em̄ mani
festū factū in hoie. z constantiā ad cōfitendū. z iō
de illo nescīt aliq̄d sui ꝓpositi suestigare. Actuz
iiij. Hominē videntes q̄ curatus fuerat nihil po
tuerūt ꝓtradicere⌊de quo vos dicitis qz cecus
natus est⌋ Scda questio. Ebryſ. O ingnati per
oīa.q̄s eligeret pater talia loq̄ de filio? vnde dicūt
⌊de quo vos dicitis⌋ Acsi dicāt. z si dicatis:di
cū vestrū nō stabile reputaſ. Esa.xxxij. Fraudulē
ti vasa pessima sunt. ipe enī cogitatōes cogitabit
ad pdēdos mites in sermōe mēdacij cū loqueret
paupes iudiciū. ⌊Quō ergo nūc videt.⌋ Tertia
questio Dolosi sic questiones cōponebāt. vt quic
quid diceret inconuenies reputaret. Job. vj. Ad in
crepandū tm̄ eloquia cōcinnatis:et in ventū ver
ba proferis.

Respōderūt eis parentes eius
et dixerunt. Scimus quia hic est
filius noster: z qz cecus natus est.

T Ecce timiditas parentū non audentiū confiteri
miraculi veritatē⌊Scimus qz hic est filiꝰ no
ster⌋ Hec est respōsio ad ꝓmā questionē quā im
pliciter ꝓponebant. Esa.lviij. Carnē tuā ne despexe
ris Item.xlix. Si pōt mulier obliuisci z infantem
suum vt non misereat filio vteri sui. Prouer,xxj.
Quid dilecte mi:quid dilecte votoꝝ meoꝝ :q̄d di
lecte vteri mei. Hanc aūt questionē natura negare
non ꝓmittit ⌊z qz cecus natus est⌋ Quod con
fiteri verecundū est. tamē veritas id cōfiteri com
pellit. Rho.ix. Veritatem dico in christo iesu:non
mentior testimoniū mihi phibente cōscientia mea.
Eph.iiij. Deponentes mendaciū :loquimini veri
tatem vnusquisq̄ cū proximo suo :qm̄ sumus in
uicem membra.

Quō autē nuncvideat:nescimus:
aut quis eius aperuit oc̄los nos
nescimus: ipm̄ interrogate Etatē
habet :ipse de seloquat. Hec dixe
runt parētes eius :qm̄ timebāt iu
deos Jam enī cōspirauerāt iudei:
vt siquis eū cōfiteret esse christū:
extra synagogā fieret Propterea
parentes eius dixerunt:quia eta
tem habet:ipsum interrogate

Ecce hic timore cōfusionis diuerūt a veritate.
Unde hic Duo dicunt. Scz. Qa veritate diuer
tunt z Qua de causa diuerterūt. Dicunt Duo. De
Modo miraculi z De Autore. De Modo mira
culi dicunt⌊Quō nunc videt nos nescim⁹⌋
Hoc nō erat verū: qz exquo cecus: eis qui erant vi
cini: z bis qui nouerant eū :prius modū predica
uerat. multo magis b̄ predicauerat parentib⁹ sibi
de recepto visu cōgratulantib⁹. Sic petrus nega
uit dominū z veritatē. Matth.xxvj. Nō cantabit
gallus anteq̄z ter abneges nosse me. Sic filius ne
gat patrem :z pater filiū. Matth.x. Non veni pa
cem mittere in terrā: sed gladiū. Veni em̄ patrē se
parare a filio tē. ⌊aut quis eius aperuit ocu
los nos nescimus⌋ Hoc non querebāt: Sed
isti sciebant q̄ statim si de modo videdi rñdisset:
quesituri essent de tanti miraculi autore: z ideo p̄
ueniūt respōdendo se nescire. Contra quod dicitur
Eccl'.iiij. Non ꝓfundaris dicere verū Est em̄ cōfu
sio adducēs peccatū: z est cōfusio adducēs gl'am z
gr'am⌊ipsum interrogate⌋ De se ponūt respō
sionem super filiū ⌊Etatem habet⌋ hoc ē:suffi
cientem: ad regimen vite: intellectū. z ideo a tutela
nostra est absolut⁹⌊ipse pro se loquatur⌋ Act.
xxvj. Permittit tibi loq̄ p teipso⌊hec dixerunt
parentes eius⌋ Causam reddit euāgelista,pter
quā parentes diuerterunt a veritate⌋qz scz time
bant iudeos⌋ qō tamē facere nō debebant. Esa.
lj. Quis tu vt timeas ab hoie mortali Mat.x. No

lite timere eos qui corpus occidūt: z post hoc non
habent amplius quid faciāt. Causa autem timo
ris fuit⌊iam em̄ conspirauerant iudei⌋ Cō
spiratio est obligatio in malum. Hiere.xj. Inuen
ta est cōiuratio in virs iuda z habitatoribꝰ hieru
salem:reuersi sunt ad iniquitates patrū suoꝝ⌊vt
siquis confiteret ipsum esse christum⌋ hoc
est:messiam in lege,pmissum:z vncti a deo diuini
tatis vnctione⌊extra synagogam fieret⌋ tan
q̄ anathema ab omnib⁹ ej̄ceret. Hiere.xj. Erada
mus eum de terra viuentiū :z nomē eius non me
moret amplius. Jo.xvj. Venit hora vt omnis qui
interficit vos arbitret obsequium se prestare deo:
⌊Propterea parētes eius dicebāt⌋ accusa
tionem suā in filiū conuertētes ⌊quia etatē ha
bet ꝓ se loquat⌋ Bal'.iiij. Quanto tempe hę
res paruulus est :nihil differt a seruo .sed sub tu
toribus z actoribꝰ est vsq̄ ad prefinitū tempus a
patre. Acsi dicāt A iugo nostre obedientie est abso
lutus z a cura .j. Loz.xiij. Quando factus sum
vir:euacuabā que erāt paruuli Si ergo nitentes
istum inducere ad negandū non potuerunt :sz ma
gis veritas emicuit.

Vocauerūt ergo rursus hominez
qui fuerat cecus:z dixerūt ei. Da
gloriā deo: Nos scimus quia hic
hō peccator est. Dixit ergo eis il
le .Si peccator est :nescio: Unum
scio:quia cecus cū essem modo vi
deo. Dixerunt ergo illi Quid fecit
tibi? Quomodo aperuit tibi ocu
los? Respōdit eis. Dixi vobis iā
z audistis Quid iterum vultis au
dire? Munquid z vos vultis discí
puli eius fieri?

U Hic notaſ q̄ miraculuz nitunt obnubilare: qz
negare nō possunt: vt saltē nomini christi non at
tribuaſ. Et ad hoc inducūt Per Blandicias vt il
liciant. Uersutias: vt decipiāt. Conuicia: vt ad im
patientiā moueant. Iniurias: vt terroribꝰ cogāt.
Et hoc est ⌊Vocauerūt ergo rursum homi
nem q̄ fuerat cecus⌋ vt blandiendo emolliret
eum: vt aliꝰ miraculū qō negari non poterat attri
bueret: Et nō christo. Hiere.xx. Et ꝓsequamur eū
siquo modo decipiaſ: z preualeam⁹ aduersus eū:
et cōsequamur vltionē ex eo. Dañ.vj. Principes z
satrape querebāt vt inuenirent occasionē danieli:
vt moueret ex latere legis. nullamq̄z cām z suspi
tionez reperire potuerūt⌊z dixerūt ei⌋ ceco nato
blandiētes⌊Da gloriam deo⌋ de te iam sanato.
Et hoc attribue deo Et nō christo. z hoc stultum
est.quia Dare gloriā deo: est confiteri veritatē. Jo
sue.vij. Fili mi da gloriam deo z confitere peccatū
tuū⌊Nos scimus quoniam hic homo⌋ Nō
deus⌊peccator est⌋ quia sabbatū non custodit.
Esa.liij. Nos reputauimus eū quasi lepzosum et
percussum a deo z humiliatū Matth.xj. dicūt q̄
sit vorax. potator vini. peccatoꝝ z publicanoꝝ
amicus⌊Dixit ille⌋ blandicijs nō illectus⌊Si
peccator est nescio⌋ hoc est :non approbo. Uel
⌊si peccator est⌋ simpliciter:hoc⌊nescio⌋ et pro
certo scirem in me ipso si esset :quia tūc curatꝰ nō
essem. z ideo quia nescio peccatorē: ipse,p certo nō
est peccator⌊Si peccator est nescio⌋ Ebryſ. Ꝺ
est: Modo nō cruciо. Uel dicaſ sicut iacet littera.
Ego nescio cum esse peccatorē. Et hec habet duas
causas veritatis. Scz. Si peccator esset in cōspectu
vestro:ego hoc nescio.hoc est nō approbo. Uel Si
peccator simpliciter:hoc nescio Et pro certo scirem
in me ipso:si esset.quia tūc curatus nō essem:z tō
quia nescio peccatorē:ipse pro certo non est pecca
tor. Joan.viij. Quis ex vobis arguet me de pecca
to.j. Pet.ij. Qui peccatū non fecit:nec inuētus est
dolus in ore eius⌊Unū scio⌋ per experimentū:
⌊quia cum cecus essem⌋prius⌊modo⌋ bñfi
cio gratie ipsius⌊video⌋ Tobie xj. Benedico te
domine deꝰ israel: quia tu castigasti me z sanasti
me. z ecce video. Esaie.xlix. Ut diceres his qui vin
cti sunt:exite.z his qui in tenebris sunt:reuelamī
ni⌊Dixerunt ergo illi⌋ Hic astutijs z versu
tijs nituntſ illuz decipere⌊Quid fecit tibi:⌋ Ec
ce vna questio In qua querūt q̄d fecerit: Utrū fa
cium fuerit cōtra legem. Etsi sic:ostenderent meri
to illius facti: christū esse peccatorē: z nō curatum
esse cecum merito facti illius Eccl'.viij Ne cōtra fa
cientes cōtumelioſi :ne sedeat quasi insidiator ozi
tuo. Prouerb.j. Abscondam⁹ tendiculas ꝓtra in
sontem frustra⌊Quomodo aperuit tibi ocu
los⌋hoc ideo querūt: quia si cataplasma aut ma
lagma aliqđ apposuisset:tunc ei non ascripsissent.
Prouerb.xij. Consilia impioꝝ fraudulenta: ver
ba impiorū insidiant sanguini. Item Prouerb.
xxiiij. Ne insidiet z queras impietatē in domo iu
sti:neq̄z vastes requiem eius⌊Respondit eis⌋
ille imobilis vitatis ꝓfessor. Psal.xxxviij. Posui
oz meo custodiā :cū ꝓsisteret pccōr aduersum me.
⌊Dixi vobis iam z audistis⌋ hoc est explana
tum verbū meum simplicibꝰ verbis intelleximus.
Job.vj. Super pupillū irruistis:z subuertere tē.
⌊Quid iterū vultis audire:⌋ Si enim iterato
velletis audire ex fide z deuotione: paratus essem
dicere,sed quia tentando z dolose queritis:nolo di
cere. Matth.vij. Nolite sanctū dare canib⁹:z mar
garitas nolite spargere āte porcos. Prouerbioꝝ
xviij. Non recipit stultus verba prudentie :nisi ea
dixeris q̄ versant in corde suo⌊Munq̄d z vos⌋
qui vsq̄z hodie hūc persequimini :modo depositā
malicia⌊vultis discipuli eius fieri:⌋ quia tā
diligenter queritis de factis eius. Tunc em̄ opor
teret humiliari ad ipsum. Deutero,xxxiij. Qui ap
propinquant pedibus eius :accipiēt de doctrina
eius. Oporteret eciam sequi eum :imitando et ob
seruando precepta eius:quorum nihil vultis face
re. Esa.viij. Liga testimonium: signa legem in di
scipulis meis

Maledixerunt ergo ei z dixerūt:
Tu discipulus illius sis:nos autē

Moysi discipuli sumus. Nos scimus quia moysi locutus ē deus: Hunc aūt nescimus vnde sit.

z Ecce hic se cōuertūt ad cōuitia. Et dicunt Duo. Scilicet. Conuitia phariseoꝝ: z Sapientissima responsio illuminati. In cōuitio Duo sunt. Maledictio illuminati: z Qualiter moysen pferūt christo ipsi pessime excecati. Dicit ergo ⌊Maledixerunt ergo ei ⌋ecce ⌊z dixerunt ⌋Sz hec maledictio cōuertit in benedictionē. Zach. viij. Sicut eratis maledictio in gentib domus iuda z dom⁹ israel: sic saluabo vos z eritis benedictio. Heñ. xxvij. Qui benedixerit tibi sit ille benedictus: z qui maledixerit tibi sit ille maledict⁹. Et dixerūt ⌊Tu discipulus eius sis ⌋Heñ. xxvij. In me sit ista maledictio. Matth. v. Beati eritis cū vos maledixerint homies: z exprobrauerint z eiecerint nomen vestrū tanq̄ malū ꝓpter filiuz homis ⌊Nos aūt Moysi discipuli sum⁹ ⌋quē christo preferunt. Et hec est blasphemia: Et tamen in hoc falsū dicūt. Quia si essent discipuli moysi: p moysen venirent ad christū. Joā. v. Si crederetis moysi: crederetis forsitan z mihi. De me em̄ ille scripsit Lu. xvj. Nōn moysen z ꝓphetas: audiant illos ⌊Nos scimus quoniā moysi locut⁹ est deus ⌋Ratio est apparens: nō existens: quare christo pferūt moysen ⌊Nos scimus ⌋p auctoritatē leg ⌊quoniā moysi locutus est dñs ⌋Numeri. xij. Ore ad os loquar ei: sicut homo solet loqui ad amicū suum. Exo. xxxiij. Loquebat domin⁹ ad moysen facie a facie m. Sed noluerūt scire quid intēderent locutione. quia mysteria loquebat de christo: z ad ꝟ habebāt cor velatū. ij. Cor. iij. Usq; in hodiernuz diem cum legit Moyses velamen est positū super cor eoꝝ: z ideo dicūt ⌊hunc aūt nescimus vnde sit ⌋Et cōtradicūt sibi Septimo capko supra. Sed hunc scim⁹ vnde sit: Christus autē cū venerit nemo scit vñ sit. Sed ubi loquit de origine carnali: Dic aūt de origine diuina. q̄ noluerūt scire vtrū potestas eius esset a deo vel a diabolo. Matthei. xxj. Dic nobis in qua potestate hoc facis: aut quis dedit tibi hanc potestatē.

Respondit ille homo z dixit eis. In hoc em̄ mirabile est q̄ vos nescitis vnde sit: z aperuit meos oculos. Scim⁹ autē quia peccatores deus nō audit. sed siquis dei cultor est z voluntatē eius facit: hūc exaudit A seculo nō est auditū: q̄ quis aperuit oculos ceci nati Nisi esset hic a deo: non poterat facere quicq̄.

z Ecce sapiēs ceci illumiati respōsum. Et ꝺr quatuor mirari se de eorundez dicto: Cum Ratio vñ sit: apparet in facto. Rationē adhibet. z Rationē confirmat. z Postea ⁊ eos cōclusit. Dicit ergo. ⌊In hoc em̄ ⌋dicto vestro ⌊mirabile est ⌋quia mirandū est q̄ a sapientib dictū stultitie pcedit. Prouer. xxvij. Si cōtuderis stultū: quasi in pila pisanas: feriente desup pilo: non auferet ab eo nimia stultitia eius. Et hoc miserabile est z mirabile. Mar. vj. Mirabat ꝓpter incredulitatē eorum: ⌊q̄ vos ⌋sicut dicitis ⌊nescitis vnde sit ⌋Cū ex operib: potestatē diuinā. z ex potestate: naturā z psonam posseris cognoscere ⌊z aperuit meos oculos ⌋qđ: eo modo quo solo fecit impio: applicans etiā ea que fm̄ naturā in contrariū operant: non posset facere nisi deus esset cū eo Joānis. xiiij. Propter opera ipa credite. Item. v. Opera q̄ ego facio in nomine p̄is mei: ipsa testimoniuz phibēt de me: z nō vultis venire ad me Uidet autē hoc fallax argumentū. q̄ Matth. vij. dr: q̄ etiam mali signa facūt. Sed ad hoc iam sepi⁹ respōsum est Q̄ in operib christi cōsiderat non em̄ factū: Sz multo plus modus faciēdi. Et sic iste loquit hic. ⌊Scimus aūt ⌋Ecce Ratio ꝓbatur. ⌊Scimus aūt ⌋p scripturam ⌊q̄ peccatores nō audit ⌋Ps. cxviij. Longe a peccatoribus salus. Esa. j. Cum multiplicaueritis oratione: nō exaudiam. Prouer. j. Ego in interitu vestro ridebo.

Sed ad hoc dicendū q̄ deus peccatores recedētes a peccat̄: audit. Sicut publicanū. Luce. xv. et xviij. q̄ sunt penitētes. Sed peccatores q̄ manent in peccat̄: non audit ad fructū vite eterne. Sic ergo ꝺr ⌊Scim⁹ quia peccatores ⌋in pēcis manere volentes ⌊deus nō audit ⌋hoc est: exaudit. Prouerb. xv Longe est dñs ab impijs. ij. Mach. ix. Orabat scelestus dñm a quo nō erat miscēdam cōsecuturus ⌊Sed siqs dei cultor est ⌋in veritate cultus: qui describit Jo. iiij. Veri adoratores adorabūt patrē in spiritu z vitate. Nā z pater tales querit qui adorēt eū. Unde Esa. xix. cū loquere tur ō egyptijs: cōuersus ad dñm dixit. Cognoscēt egyptij dñm i die illa: z colent eū in hostijs: z muneribz. z vota vouent dño z soluent. Job vlt. Job seruus meus orabit ꝓ vobis: faciē eius suscipiā vt non imputetur vobis stulticia ⌊z voluntatē eius facit ⌋in observatiōe mandatoꝝ. Deut. iiij. Deus noster adest cūctis obsecra. nr̄is. Uñ Lu. j. Ubi dicit Zacharie q̄ exaudita est oratio tua: preterit Erant aūt ambo: iusti ante dominū incedētes in omnib mādatis z iustificationib dñi sine querela ⌊hunc exaudit ⌋Unde Ps. xvj. Exaudi dñe iusticiā meā. Sliter em̄ diceret illud Hiere. xij. Prope es tu ori eorum: z longe a renibus eorū ⌊A seculo nō est auditum ⌋Ecce ostēdit q̄ inconsueta est infidelitas istoꝝ ⌋q̄ quis ⌋p naturalem potentiā vel: peccatoꝝ ꝓria ptate ⌊aperuit oculos ceci nati ⌋Esa. vl. Quis audiuit vnq̄ tale: aut q̄s vidit huic simile. Jrē. xliij. Ego facio nova z nunc orient̄: vtiq̄ cognoscetis ea ⌊Nisi hic ⌋saluator ⌊esset a deo ⌋in se manēre ⌊non posset facere quicq̄ ⌋Et hec est cōclusio q̄ cōdidit totum ꝓpositu. Jo. iij. Nemo pōt hec signa facere q̄ tu facis nisi fuerit deus cum eo. Item. xvij. Sicut dedisti ei potestatē omnis carnis.

Responderunt z dixerunt ei. In peccatis natus es totus: z tu doces nos: Et eiecerūt eū foras

Nic̄ quertunt̄ ad iniurias z cōuitia: z quasi ad minas. Unde inferūt cōuitiū: z ejciūt tanq̄ excōicatum. De ꝓmo dicunt ⌊In peccatis natus es totus ⌋Totū dicūt natū in peccatis: quia Et corpe: iudicio dei deformatū. Et a deo damnatū. Et anio reputāt eū proteruū: eo q̄ nō cōsensit persuasionib corꝝ. Job. iiij. Recordare obsecro quis vnq̄ innocēs perijt: aut quando recti deleti sunt: quinpotⁱ vidi eos qui semināt dolores: z metūt eos: flante deo periſſe: z spū ire eius esse cōsūptos. Accipiebāt etiā occasionē dicti ab hoc qđ ꝺr Exo. xx. Ego sum deus zelotes: vindicās peccata patrū in filios in tertiā z quartā generationē. Et ideo in ipso videntes penā: dixerūt ipm̄ ꝓ omnib punitū Et forte discipuli occasionē sue questiōis acceperūt ab hoc errore iudeoꝝ z phariseoruz ⌊z tu doces nos ⌋Hoc ex indignatiōe dicūt. q̄ a nullo hominum doceri volebāt. Diligēs autē veritatē: parat⁹ est ab oñi hoie veritatē audire. Unde poterat iste dicere illud Jo. viij. Ego si veritatē dico vobis: q̄re vos nō creditis mihi: Sapi. iij. Sapiam z disciplinā qui abjcit: infelix est. z vana est spes illi⁹: z labores sine fructu ⌊Et eiecerūt eum foras ⌋hoc est: a synagoga ipsoꝝ proiecerūt. Supra iam cōspirauerant iudei q̄ siquis confiteret eū e christuz: extra synagogā fieret. Et ꝟ quidē fuit glorios̄. Quia sicut ꝺr Apoc. ij. dicūt se iudeos esse z non sunt: sed sunt synagoga sathane. Ecci. iij. Synagoge superboꝝ nō erit sanitas. Jtē. xxj. Stupa collecta: synagoga peccantiū. A talib ergo ejiciatur bonus: sicut pciosum a vili.

Audiuit iesus q̄ eiecerūt eum foras: z cū inuenisset eum: dixit ei. Tu credis in filiū dei: Rñdit ille z dixit Quis ē dñe vt credā i eū: Et dixit ei iesus. Et vidisti eum: et qui loquit tecū ipse est At ille ait. Credo domine Et procidens adorauit eum

In parte ista ponit istius miraculi fructⁿ. Tanguit aūt hic duo que facta sunt ꝓ miraculū. Edificatio fidei: z Publicatio. scz. Justicie dñe: z Judicij. Jbi: Dixit ei ies⁹ In iudiciū. In primo horū Tria dicunt. Questio exhibēs illuminationem ex parte chri. Questio petēs distingui fidē ex pte ceci. z Fides distincta ex pte illuminati. In ꝑmo horū Tria dicunt. Scz. Cōsolatio electi. Inuectio ad fideles exprobrati. z Allocutio instruēdi. Dicit ergo ⌊Audiuit ⌋quidē qđ ante sciuit: Licet vt hō etiaz audire vellet. Ut nob formā daret inquirēdi z audiendi veritatē: anteqū procedam⁹ cōtra aliquem. Bene. xviij. Descendā z videbo vtrū clamorē qui peruenit ad me ope cōpleuerint ⌊q̄ ei ecissent eū foras ⌋z ideo cōgregauit eum ad se. Hiere. xxiij. Congregabo reliquias gregis mei de oñib terr̄, Ezech. xxxiiij. Quod perierat requiram. z qđ abiectū fuerat reducā ⌊Et cum inuenisset eum ⌋ꝺ est: intus venisset per grām quam ei apposuit. Lu. xv. Accendit lucernā z euertit domū: z querit diligenter donec inueniat ⌊dixit ei ⌋benigna allocutione qua cōsolaret̄ desolatū. Esa. xlij. Mel z lac sub lingua ei⁹ ⌊Tu credis in filiū dei: ⌋Questio est exhibēs illuminationē Sed obijcit de ꝟ quod Beda ꝺr q̄ nullū dñs curauit in corpe quē non ante curauit in mente. Et cōstat q̄ iste mente curari non potuit sine fide. quia dr̄ Heb. xj. Sine fide impossibile est placere deo. Si g̃ fidem prius habuit: qualr̄ modo de fide sua querit christ⁹? Ad hoc dicendū q̄ oīs opus dei perfectū factum est. sicut Deut. xxxij. dicit. Dei perfecta sunt opera. Sed sicut ꝺr Aug⁹. Dupl'r deus perfecta sua facit opa Quedā em̄ facit in toto pfecta. Sicut fecit pfectū solem: cui nec addi nec minui posset. Quedam aūt inchoauit in tali pfectiōe q̄ in seipsis haberent vnde se perficere possent. Sicut lunam in initio noctis accendit lumine: z posuit in tali oꝝbe per quē mota cōtra solem: se tota lumine impleret. Et sic fecit in hominib. q̄ Suis ꝓmo dedit: fidez Inchoatā: lumie indistincto. Que vocatur fides Implicita. Et ideo Aliqñ modice fidei dicuntur. Sicut Matth. xiiij. Aliqñ tardi corde ad credendū. Sicut Luc. xxiiij. Sed gratia que est in fide indistincta: continue mouet z pficit in eis vsq̄ ad fidem: cū distinctione perfectā z explicitā: per eruditiones z illuminationez acceptā. Et ita querit ꝟ domin⁹ cum ꝺr. Tu credis distincta fide z explicita in filium dei: qui tibi iam distinctā manifestauit ꝓpterem: Heb. xj. Accedentē ad deum oportet credere q̄ est: z q̄ inquirentib se remunerator est. Jo. xiiij. Creditis in deū z in me credite ⌊z dixit ⌋Petitio est illuminatiōis: ad explicitā z distinctā fidem: Quis ē: tā in Persona q̄m i Natura z Uirtute. Sic em̄ querit: q̄ ante z nomē z psonā nouerat quādo dixit. Ille homo qui dicit̄ ies⁹: lutum fecit ex sputo: z linuit oculos meos. Sed sicut in naturis non sufficit cognoscere q̄d est: nisi habeat̄ cognitio accidentiū ꝓpriorum. Ita in fide oportet cognoscere articulū cum suis ꝓprijs determinationibus. Et sic querit hic: cognoscere filiuz dei cum dicit ⌊Quis est dñe: ⌋hoc est: cuius substantie z excellentie z ꝓtutis est ⌊vt credā in eum ⌋Cum non sit credendū: nisi in aliq̄d quod pfecte est explicitum: si fide explicita credat̄ in eū. Sed tunc q̄ritur Quare christus voluit q̄ ille fide implicita: disputans staret corā phariseis. Si em̄ statim dedisset perfectā sui noticiā: z fidem: melius respōdisset. Ad hoc dicendū est fm̄ Chrȳ. Et ꝺr Chrȳ. Uult ignorat ꝑ quo tantū disputauit: vt discat veritatē amorē. quia Si explicitā habuisset christi noticia: putaret q̄ amore p̄sone: z nō amore veritat̄ disputasset. Luc. xxiiij. Oculi eoꝝ tenebant̄ ne eū agnoscerent. Jo. xx. Uidit iesum stantē: z non sciebat q̄ ē ies⁹ ⌊Et dixit ei ies⁹ ⌋Ecce distincte fidei z illuminationis de cognitiōe filij dei plena collatio. Unde dic̄ ⌊Et vidisti eū ⌋In signis exterioribz deitatem eius ꝓpendisti: z bocin̄ preterito ⌊z qui loquit̄ iam tecū ⌋ꝺ tua interiori illuminatione

plena ꝛ distincta [ipse est] Ad hoc em̄ Uerbū caro factū est: vt nobis carnalib⁹ ad modū nostrum loquer̄ ꝛ loqui posset. Joan.iiij. Ego sum qui loquor tecū. Item.viij. Ego principiū qui ꝛ loquor vobis. Baruch.iij. In cerris visus est: ꝛ cū hominibus cōuersatus est. Sunt aūt quidā qui obijciunt de hoc. Et vidisti eū: quia Fides est de his que nō videnť. Sed hec obiectio nulla est: ꝛ in antehabitis soluta. qz ꝛ fides ꝛ explicatio fidei semp ex sensib⁹ oriunť q̄rum ad credere: licet ip̄m donū fidei sit lumen a deo collatū [At ille ait] cōsensū ℰ ℰ prebens ad fidei explicationē [Credo dñe] cor de illuminato cōsensum fidei p̄beo. Rho.x. Lorde credik ad iusticiā. ore aūt confessio fit ad salutem. Habachuch.ij. Justus aūt mē⁹ ex fide sua viuet [ꝛ procidens] pron⁹ in terrā [adorauit eū] ea q dicit latria adoratiōe. Mat.ij. Procidentes adorauerunt eū. Josue.vij. Adorauerūt proni in terrā fugientes. Prostrationē em̄ debem⁹ creatori: in signū q⁹ manu creatoris de nihilo erecti sumus.

Et dixit ei iesus In iudiciuz ego in hunc mundū veni: vt qui nō vident videant: ꝛ qui vident ceci fiant. Et audierūt quidam ex phariseis qui cum ipo erāt: ꝛ dixerūt ei Nūquid ꝛ nos ceci sumus? Dixit eis iesus Si ceci essetis non haberetis peccatū. Nunc vero dicitis: qz videm⁹ peccatū vestrū manet.

Ecce Secūda pars q̄ est de ꝓpalata rone diuini iudicij p miraculū istud. Habet aūt Duas ptes. In quarū Prima Dñs iudicium ꝓpalat. In Scā Murmur phariseoꝝ compescit. De primo dr [In iudicium] Nō quidē Damnatiōis. Jo.iij. Nō misit deus filiū suū in mundū vt iudicet mundū: sed vt saluet mundū p eū. Sed in iudiciū Discretiōis: bonoꝝ ad me cōgregandoꝝ: ꝛ malorū mihi resistentiū. Ps.xlij. Judica me deus: et discerne cām meā de gente nō sancta [ego in mūdum hunc] qui ꝓplectit bonos ꝛ malos [veni] per incarnationē [vt qui non vident] Non notat hic causam: sz q⁹ ad b non venit finaliť vt aliquis excecaret. j. Timo.ij. Qui vult oēm hominez saluū fieri ꝛ ad agnitionē sui nominis venire. Sz notat terminū. qz aduētus eius terminatus fuit ad hoc. Sicut solis calor in fumosa terra: ꝛ mia tur ad nebularū tenebras. ꝛ Sic medici boni operatio: in desperatz: terminak ad mortē. ꝛ Sicut boni viri virtus: apud pversos terminak ad indignationē [vt qui non vident] interi⁹ ꝛ exteri⁹: ꝛ de uote illuminationē petūt [videant] a me illuminati. Jo.j. Erat lux vera que illuminat oēm hominem venientē in hunc mundū. Lu.xvij. Respice: fides tua saluū te fecit [ꝛ qui vident] hoc est: ꝓpria ꝑsumptiōe se videntes reputāt per scientiā legz: sicut scribe ꝛ phariseī indurati ꝛ indeuoti [ceci fiant] in corde. Heñ.xix. Eos qui sortis erāt pcussit cecitate a minimo vsq; ad maximū: ita vt ostium inuenire non possent. Sic simil⁹ isti ostiū fidei et eccl'ie q̄ est chr̄ist⁹: nō inueniunt. iiij. Regum.vj. Percute obsecro gentē hanc cecitate. pcussitq; eos dñs iuxta ꝙbum Heliseī Matth.xxij. Duces ceci excolantes culicē. camelum aūt glutientes [Et audierūt ex phariseis quidā] Tangitur hic murmur phariseoꝝ quorundā [qui cū ipso] ceco illumīato [erant] adhuc aspicientes ꝛ āmirantes miraculum [Et dixerunt ei: Nunquid ꝛ nos] qui religiosi ꝛ lr̄ati sumus in lege [ceci sumus:] qui spūaliter visum spūalē illuminatū habemus. Rho.ij. Cōfidis teipm esse ducem cecoꝝ lumē eoꝝ q̄ in tenebris sunt. Esa.xlij. Educ foras ꝑcm ceeū ꝛ oculos habentē: ꝛ surdū ꝛ aures ei sr̄. [Dicit eis iesus] lux vera q̄ oia videt añq̄ fiant [Si ceci essetis] vestra reputatōne. Uel etiam: memores q⁹ nihil visus in corde habetis [nō haberetis peccatū] qz tūc Uel ad me ꝙverteremini Uel ipossibiles essetis ad cognitōez ꝓcipiendā. ij. Pet.ij. Melⁱ⁹ esset eis viā veritatis nō agnoscere: q̄z post agnitam retrocedere ab eo: qđ traditum erat illis a scō mādato Sed ꝝ hoc obijcit. j. Lorinth.xiij. Ignorās ignorabit. Sz ad b dicendū q⁹ loquit ibi apl's de ignorātia crassa ꝛ supina siue affectata: q̄ scz isti ignorabāt. Rho.x. Ignorantes iusticiā dei: ꝛ suā querētes statuere: iusticie dei nō sunt subiecti. Illi aūt qui simplicē bñt nesciētiā excusanť. Gene.xx. Nū gentē ignorantē ꝛ iustā interficies: qz hoc iudiciū esset iniustū. Uñ scienti bonū ꝛ nō facienti: pccm̄ ē illi. ꝛ b est [Nunc vero dicitis qz videmus] Scientiā em̄ lr̄e hr̄e: sine spū illumināte est sicut oculus: nō coadunatū habēs visum sed ꝓfusum. Ps.cxiij. Oculos hñt ꝛ nō videbūt [peccatū vestrum manet] qz nō q̄ritis veniā nec cōuertimini ad fidē. Jo.iij. Qui incredulus est filio: nō videbit vitam: sed ira dei manet super eum. Et hec de Nono.

Men amen dico a vobis Qui non intrat per ostium in ouile ouiū: sed ascendit aliūde: ille fur est ꝛ latro.

In hoc capto fm supius inducta diuisionē agitur de Illuminatōe p exemplū. Doctrina em̄ hec: sicut ꝛ oīs alia Moralis instructio: nō est contemplatiōis gra: sed vt boni fiam⁹. Et ideo instructio per ꝙbum nulla esset: nisi fieret instructio per exemplū. Et ideo Sermocinalis instructio docet viam. Ea aūt que est per Signa ꝓfirmat veritatē. sed Exemplaris ꝑficit per op⁹ qđ faciendū est. Joan.xiij. Exemplū em̄ dedi vob: vt quēadmodum ego feci vobis: ita ꝛ vos faciatis. Diuidik aūt hec doctrina in duas ptes. In quarū Prima: sua exempla ꝓponit Judeis p sermonez parabolicū. In Scā aūt ꝓponit p sermonē parabolaꝝ explanatiuū. Jbi: Facta aūt sunt encenia. Adhuc prior hanc diuidik in Tres partes. In quarū Prima parabolam ꝓponit. In Secūda parabolā nō intellectā esse: auctor dr. Jbi: Hoc puerbiū dixit eis. In Tertia parabolā aptādo ō se intelligendā dr esse. Jbi: Amen amen dico vobis: qz ego sum ostium. Parabola aūt quā ꝓponit est de vero pastore. Et hūc tripl'r describit in Prima ptē. Scz. ab Introitu. ab Officio. ꝛ ab Exemplo. qō ostendit in ope. Secundū est Jbi: Et ꝓprias oues vocat nominatim. Tertiuz est Jbi: Et cum ꝓprias oues emiserit. In primo dr Quattuor. Scz. Proprietatē furis per ostium nō intrantz. Proprietatē pastoris p ostiū intrātis. Proprietatē ostiarij introducētz. ꝛ Proprietatem ouium existentiū in penetralib⁹ ouilis. Et hec p ordinez plana sunt in lr̄a. In primo horū per Tria describit p ostiū non intrantē. Et his tribus: in sermone ꝑmittit modo suo ꝓfirmationem dicit ꝝ [Amen amen] hoc est: Uere vere: qa veritate Sermonis: ꝛ vitate Similitudis. Que due vitates tanguñ ꝓuerb.j. Jniaduertit parabolam ꝛ interptationē. Ecce vitas similitudis. Uerba sapientū ꝛ enigmata eoꝝ: Ecce veritas sermonis [dico vobis] qui ad ostiū ℓmonis sicut ceci sodomite venire nō vultis [Qui nō intrat per ostium] Quia sic per ostiū intrāt in domū: Ita per ꝑncipia cuiuslibet veritatz: intrak in scientiam vitatis illius. Et per ꝑncipia fidei: intrak in scientiā fidei: q̄ est de credibilib⁹. Sicut sunt articuli fidei. Lañ. viij. Si ostiū est: compingam⁹ illd tabulis cedrinis. hoc est: ꝑncipijs imputribilis veritatis: que nūq̄z excidūt. qz cedrus est imputribilis. ideo ꝓcepit dñs Exo.xij. Sumetis de sanguine ꝛ ponetis super vtrūq; postem: ꝛ in suplimināribus domoꝝ. qz Principia fidei sunt de passione. ꝛ suplimināria sunt de deitate. qz Fere omnia principia fidei sunt (per q̄ vere intrak in christianā religionē) Uel de passiōe Uel de deitate chr̄i. Deutero.vj. Scribes mādata in limine ꝛ ostijs dom⁹ tue. qz Obseruatio mādatoꝝ nulla est que nō ꝑcipijs fidei ꝓfirmak [in ouile ouiū] Ouile est secta religiōis chr̄iane. Iste sunt em̄ caule in quib⁹ patrū greges cōseruabanť. Heñ.xxix. Adhuc multum diei supest: neq; est tps vt ad caulas reducantur greges. Jsta etiā oulia dicunť sedes in quib⁹ accubare habēt greges. Ezech.xxxiij. Pascā oues in cūctis sedib⁹ terre. Hoc est ouile cōmune. Et q̄libet eccl'ia est ouile ꝑticulare ouium. Ezech.xxxiij Greges mei oues pascue mee: vos estis dom⁹ isr̄l Ps.xcviij. Nos aūt populus pascue eius. ꝛ oues manⁱ⁹ eius. Hoc ergo est Ueritatz ostiū. Hoc ouile. Et iste sunt Oues: sicut dixim⁹. Qui ꝝ nō intrat: Ille est qui p principia religionis chr̄iane nō venit. Per ꝑncipia Ueritatis nō venit hereticus. Per principia aūt Gratie nō venit simoniacus. Per ꝑncipia aūt Libertatis nō venit: potēter aut armatis ꝑcibus intrusus. Per ꝑncipia Simplicitatis non venit dolosus. De ꝑmo dr Titum.iij. Hereticū hominē post primā ꝛ secūdā correctionem deuita: scies q⁹ subuersus est q̄ eiusmodi est. ꝛ delinquit cum sit ꝓprio iudicio condemnat⁹. De scō dr.ij. Mach.iiij. Ambiebat Jason frater onye summū sacerdotiū: adito rege: promittēs ei ꝛc. De Tertio dicit.j. Mach.ix. de Alchimo: qui potestate regali se voluit intrudere: ꝛ cōdemnatus est a dō ꝛ sanctis. De dolosis aūt qui dolis volūt se ingerere dicit Nume.xvj. de Dathan ꝛ Abiron: quos propt peccatū ambitiōis: viuos terra absorbuit. Mat.vij. Attēdite a falsis ꝓphetis qui veniūt ad vos investimētis ouiū: interius autē sunt lupi rapaces. De simoniacis aūt qui dicit Act̄. viij. ō Simone. ꝛ.iiij. Regū.v. de Giezi. ꝛ.ij. Mach.iiij. de Jasone. Ui q̄ sunt q̄ non intrant per ostia Ueritatis: Gratuitatis: Libertatis: ꝛ Simplicitatis cōitatz ecclesiastice. Hoc est ergo quod dr [Qui nō intrat per ostiū in ouile ouium] Sz qz sepe tales intra ouile inueniunt. ideo determinat vnde se imponūt dicens [sed ascendit aliunde] Ouile aūt ouium vt dixim⁹ cōmune quidē est vt dixim⁹ eccl'a catholica sub vno pastore chr̄isto. Eccl'ie aūt: congregationes ꝑticulares cōtinentes: sunt etiā ouilia ꝛ caule ouiū. sicut Conuētus religiosoꝝ. eccl'iaꝝ cōuentualium: ꝛ cathedraliū: ꝛ parochie. in quib⁹ fecit deus accubare oues suas. hoc ē fideles simplices ꝛ māsuetos: ꝛ humiles. Hoc aūt ouile conficit ex septē siue vtile debeat esse ouib⁹. Scilicet. q⁹ sit Molle stramēto ad accubandū. Mundum ad quiescendū. Calidū ad fouendus. Firmū ad defendēdū. Pabulosum ad nutriendū. ꝛ Largum ad recipiendū. ꝛ Adunatū ad congregandū. Molle aūt est per ꝓlaxoꝝ mansuetudinē. Mundū per castitatē. Calidū per charitatē. Firmū p fortitudinē. Pabulosum per ꝙbi dei eruditionē. Largum p temporaliū liberā distributionez. Aduna tum aūt p vnanimitatē. De Mansuetudine dr summ⁹ opilio. Matth.xj. Discite a me quia mitis sum ꝛ humilis corde: ꝛc. Bak.vlt. Instruite illum in spū lenitatis. Non talem cām habuerūt illi de quib⁹ dicit Ezech.xxxiij. Cum austeritate imperabatis eis ꝛ cū potentia: ꝛ dispersi sunt greges mei Act̄.xv. Ut quid tentatis deū: imponere iugū: qđ neq; vos neq; patres vestri portare potuerūt. Talis fuit Roboā.iij. Reg.xij. qui dixit. Pater me⁹ imposuit vob iugū graue. ego aūt addā ad iugum vestrū. pater me⁹ cecidit vos flagellis: ego aūt cedā vos scorpionib⁹. Tales sunt pclini ad penas infligendas: proni ad sentētias ꝓmulgandas. De Mundicia castitatis dr Leuit.xix. Sancti estote qm̄ ego sanctus sum. Exo.xxxj. Qz sanctificō vos. Amb. dicit ꝙ ꝑlat⁹ castitatis polleat vigore. Heb. vij. Talis decebat vt esset nob pontifex: sanct⁹: innocens: impollutus: segregat⁹ a peccatoribus: ꝛ excellentior celo factus. Tales non fuerunt de quib⁹ dr.ij. Mach.vj. Nā templū luxuria ꝛ comessationibus erat plenū ꝛ scortantiū cum mererricib⁹ saltatiq; edib⁹ mulieres se vltro ingerebāt: ꝛ inferebant que nō licebāt. hoc est: carnales imundicias.

De Calore charitatis dr Joan.xxj. Cum dominus cōmitteret oues petro: ante querebat. Simō ioānis diligis me: Et ter queritur vt cognoscat Dilectionem pastoris ouiū. ꝛ Dilectionē ouiū. ꝛ Dilectionez decoris ouiū. Ps.xxv. Dñe dilexi decorē domus tue. Unde summ⁹ pastor omnib⁹ quibus oues cōmittit siue greges. dicit Joan.xiij. In hoc cognoscēt oēs qz mei estis discipuli si dilectionē

habuerit ad inuicē. Tales nō sunt egyptij pasto/
res. hoc est sectares. De quib⁹ dr Hen. xlvj. q ode/
rant egyptij oēs pastores ouiū. De Firmitate p
fortitudinē q non rumpat a lupis: hoc est tyran/
nis. Joan. x. Bon⁹ pastor aiam suā ponit p ouib⁹
suis. Esa. xxvj. Urbs fortitudinis nostre sion sal/
uator: ponet in ea murus z antemurale. Hoc est:
sollicita custodia mādator⁹ p muro. z obseruatio
consilior⁹ p antemurali. Matth. vij. Silis est vi
ro sapienti q edificauit domū supra petrā. Ps. xc.
In protectiōe dei celi cōmorabit. Tales non sunt
caule eor⁹ quas qlibet vētus exufflat: z in tentati/
one quelibet inundatio subuertit in tribulatione.
Matth. vij. Venerūt flumia. flauerūt venti. z ir/
ruerunt in domuz illam: z cecidit. z facta est ruina
eius magna. De Pabulo sitare eruditiōis dicit
Hen. xxiij. Palearū plurimū z feni est apud nos
z locus spaciosus ad manendū. Palea de q gra/
num excutit est sciētia litterarū scripture. Fenū au
tem viride est doctrina moralis: virens in virtutū
doctrina. z illa est bona caula. Ezec. xxxiij. In pa/
scuis vberrimis pascā eas. Est autē pabulū ouiū
si pficere debeat sale condiendū: qō sapiētiam gra
tie significat. Col. iiij. Sermo vester in grā sale sit
cōditus. Talis nō fuit qui Esa. iij. dixit. Nō sum
medicus: z in domo mea non est panis neq; vesti/
mentuz. Hic em̄ nec industriā habet curādi oues.
nec pabulū habet: nec habet vtutis vestimentū si/
ue indumentū vnde calefaciat oues. Largū autē
est p tempora liū distributionez. Largitas autem
hec est per amplā animi quandā largitatē ad dan
dū. ij. Cor. ix. Hilarē em̄ datorē diligit de⁹. Heb.
xiij. Sint mores sine auaricia cōtenti psentibus.
Ipse em̄ dr. non te deseram neq; derelinquā Tob.
iij. Si multū tibi fuerit abundāter tribue. si pau
hoc ipm̄ libēter impertiri stude. Et hec largitas si/
gnatur Esaie. lviij. Ad hec dicē in aurib⁹ filij capti
uitatis tue. Dilata locū tentorij tui: fac spaciū vt
habitem. Sic em̄ largū ouile multas recipit oues
z non est aliqua que ad caulas eccl'e non reducat.

De Adunatōe autē z compaginatiōe vnanimita
tis in qua oues congregent dr. Ps. cxxxij. Ecce q̄
bonū z q̄iocundū habitare fratres in vnū. Item
Ps. lviij. In domo dei ambulauim⁹ cū consensu.
Itē vnanimes habitare in domo dñi. Et ideo vnū
ouile est z vnus pastor. Scismatici autē z hi qui
procurāt dissensiones: istā cōpaginationē scindūt
ouilis. j. Cor. j. Obsecro vos fratres vt idipm̄ di/
catis oēs: z nō sint in vobis scismata. Sic q̄ con
struit ouile. Sic ergo: qui nō intrat p ostiū in oui
le[ouiū] Non equor. Non hedor. Non vacca/
rum. Equ⁹ em̄ non habet intellectū: qz superbū est
animal z ambitio excecat vt dr Breg. Psal. xxxj. No
lite fieri sicut equ⁹ z mulus: in quib⁹ nō est intelle
ctus. Mulus autē equus significat duo genera ho/
minū in caulis eccl'ie nō collocando. Equus su/
perbū animal est ex genere. Mulus autē superbū aial
est ex altero parēte. Et ideo equ⁹ significat eos qui
se effert ex dignitate p̄pria. Mulus autē eum qui
se effert ex dignitate aliena sibi cōiuncta. Asini etiā
sunt sine sensu nullū spūale sensū habētes. Et isti sī
animales. j. Cor. ij. Animalis homo nō percipit
ea que sunt spūs dei. stulticia em̄ est illi z̄c. Canes
etiā sunt detractores z latratores in quēliber: q̄s
etiā deus in caulas suas nō cōgregat. Apoca. xxij.
Foris autē canes z venefici z impudici. Sic etiaz
porci immūdi per luxuriā a caulis dei excludunt:
z demonibus traduntur. Sed oues intra cau/
las dei recipiūt. Ouis em̄ simplex est aial: Man/
suetuz: Subiectū: ñ reclamās ad oē qō fit ei: Ut
le lana: carne: z lacte: intestinis: z fimo. De Sim/
plicitate quidem dic̄ Psal. xciij. Nos pl'us pa
cue eius: z oues man⁹ illius. hoc est simplices ad
obediendū. De Mansuetudie z Patiētia Hiere.
xj. Ego quasi agnus māsuetus q̄ portat ad victi/
mam. Subiectū est: qz non contendit de platiōe:
sed obedit in oīb⁹. Heb. xiij. Obedite ppositi ve/
stris z subiacete illis. ipsi em̄ perui gilant quasi ra
tionem reddituri pro animab⁹ vestris. Non reda/
mans. z hoc fit per patientiā. Esa. liij. Sicut ouis
ad occisionē ducet: z sicut agnus coram tondente se
obmutescet. De Utilitate Ezec. xxxiij. Carnes eo/
rum comedebatis z lac: z lanis operiebamini. gre
gem aūt meū nō pascebatis. De utilitate intestino
rum z fimi. Intestina quidē sunt opera misericor
die que p̄sunt pauperib⁹. Job. xxx. Compatiebar
anima mea pauperi. Sunt etiam vtilia ad deuo/
tionem in oratiōe. Ps. cij. Benedic anima mea do/
mino: z oīa que intra me sunt nomini sancto e⁹.
Fimus etiā prodest: quādo peccator⁹ p̄sideratio:
z incendit deuotionē ad remittendū: z humiliat pe
nitentē. Unde Job. ij. Sedēs in sterquilinio resta
sanie radebat: qz ad deuotionē sanies: cōsideratio:
peccator⁹ valet ad humiliationē: z ad virtutis con
firmationē: que per testam signat. Sic g̃ Fideles:
sunt oues. Alibi aūt sup Lucā z Matth. de hac
materia plura sunt notata. Hoc est quod dicit: in
ouile ouium [sed ascendit aliunde] Quidaz
enim sunt qui desuper descendunt. Quidam autē
qui parietē irrūpunt Quidā autē qui fundamen
ta suffodiūt ad intrandū. Desup ascendunt ambi/
tiosi cum lucifero. Parietē irrūpūt auari cum si/
mone mago. Fundamēta suffodiūt heretici cū Ar/
rio Ascendit aūt aliunde: Qui timet ostiū verita/
tis: z ideo scalas parat ambitionis. ij. Macb. iiij.
Ambiebat iason frater onie summū sacerdotiuz.
Esa. xiiij. In celuz cōscendā: sup astra celi exaltabo
solium meū. Putabat em̄ iste de summo recto qō
celū est in caulas ouiū cadere. j. Macha. vij. Ue/
nerunt ad regem Demetriū viri iniqui z impij ex
israel: z alchimus dux eorū. Isti sunt ambitiosi: q̄
per secularē ambitionē: ecclesiasticā se putāt habe/
re dignitatem Parietem aūt irrūpunt: Qui ad se
partes Capitulorū p pecuniā cōuertūt. ij. Timo.
iij. Ex his sunt q̄ penetrāt domos. Nō em̄ domos
penetrarēt nisi parietes effoderēt. iiij. Regū. v. Ui
uit dñs: qz curram post euz z accipiā ab eo aliq̄d.
Semp em̄ aliq̄d accipe querit qui p auariciā in/
troducere querit aliquē. Suffodit aūt fundamen
tum: Qui quersum ius introducit. z allegat pra/
uam ꝓsuetudinē. Et maxime q̄ sm̄ fidē catholicā
z statuta patrum non intrat. Osee. vij. Fur in gres/
sus est latrūculus spolians foris. Fur em̄ parie/
tem subuertit. Vox ergo omniū Alius dignita/

tem ecclesiasticā emit: sicut simon mag⁹ z Jason.
De Symone Act. viij. De Jasone. ij. Mach. iij.
Alius vendit. iiij. Re. v. sicut Giezi. Alius rapit.
sicut Alchim⁹. j. Macha. vij. Alius p̄sumit. sicut
Dathan z Abiron. Nume. xvj. Alius vsurpat. si/
cut Ozias. ij. Paralip. xxvj. Ubi legit q̄ Ozias
vsurpauit sibi officiū sacerdotū z lepra percussus
est. Hoc est ergo quod dr: Qui nō intrat p ostium
in ouile ouium sed ascēdit aliunde[Ille fur est
z latro] Furz Latro in hoc differūt. Q fur est si/
cut dr Labeo: qui in furno. hoc est: in nigro. hoc e:
in tenebris: ignorantib⁹ hominib⁹ alienā rem con
trectat inuito dño. Latro autē est qui violentiā in/
fert z manifeste cōtrectat inuito dño. Et ideo fur ē
qui ouile suffodit: z oues: z vtilitatē ouium: dam
inuito dño cōtrectat. Et iste est occultus z subdo/
lus vel hypocrita vel heretic⁹: qz vterq; clam oues
z vtilitatē ouiū furat. Esa. j. Principes tui infide
les socij furum: oīs diligūt munera: sequunt re/
tributiōes. Latro autē est qui violentiā facit vera
piat. Et tales sunt qui potenter volūt se intrudere.
Unde conquerit christus Job. xix. Obsederunt in
giro tabernaculū meū. Et p̄misit. Uenerunt sicut
latrones: z fecerūt sibi viam p me: qz Semp in Ele
ctionib⁹ tales cum complicib⁹ congregant: z vias
sibi: ad obtinendū patrimoniū christi: faciūt. z in
giro obsidēt: q̄ nō est qui audeat loqui. vel velit: p
ecclesiastica libertate. Prouerb. xxiij. Insidiatur in
via quasi latro: z quos incautos inuenerit interfi
ciet. Qui ergo p ostiū Non intrat: vel Dolo suffo
diunt: vel Violentia irrūpunt: vel Ab ambitione:
ascendūt aliūde. Et hoc est qō dicit: Ille fur est z la
tro. Sic ergo descript⁹ est fur z latro. Qz p ostium
non intrat: Qz aliūde ascēdit. Qz vl' occulte vel ma
nifeste ipse se intrudit.

Qui autem intrat per ostium: pa/ stor est ouium.

Tangit hic p̄rietatē pastoris per ostiū intran/
tis. Et dr Duo. Scz. Introitū. z Pastorē veruz.

De p̄mo dr [Qui intrat per ostiū] Ostium
(sicut dixim⁹) est Introitus in catholicā vitam: et
regimē: z dignitatē. Introitus aūt iste est Uerita/
tis: Libertatis: Gratuite bonitatis: z Simplici/
tat⁹: sicut dixim⁹. Et qui oīb⁹ his modis intrat:
est verus pastor. Intrat aūt ostiū Ueritatis p ca/
tholicam fidē. Intrat ostiū Libertatis p supernā
vocationē. Intrat ostiū Gratuite bonitat⁹ quan/
do nulli p̄pter hoc facit aliquā p̄missionē. z Intrat
ostium Simplicitat⁹ p hoc q̄ non obtinet per ali/
quā dolositatē. De p̄mo dr Mat. xxv. Fidelis ser
uus z prudēs quē cōstituit dñs supra familiā su/
am. Ecci. xlv. In fide z lenitate ipius sanctuz fecit
illum: z elegit ipum ex oīm carne. De Libertate q̄
sz solo vocate deo eligat. Heb. v. Nec quisq̄ assu
mat sibi honorē: sed qui vocat a deo tanq̄ Aaron
De hoc q̄ nulli aliquā promissionē facit. Matth.
x. Gratis accepistis: gratis date. Actu. viij. Pecu
nia tua tecū sit in perditionē: eo q̄ puraſti donum
dei pecunia possidere. De Simplicitate. j. Pet. v.
vt nō dominantes in cleris: sed forma facti gregis
ex animo. ij. Cor. iiij. Abdicam⁹ occulta dedecor⁹:
nō ambulantes in astutia z adulterātes v̄bū dei:
sed in manifestatōe vitatis. cōmendantes nosmet/
ipsos ad omnē ꝓscientiā hominū. Hec signata sūt
Nume. xvij. Ubi electus ē Aaron ad signuz virge
florentis z fructificātis. Dicit em̄ sic Turgentib⁹
gēmis flores exuperāt: q̄ foliis dilatatis in amy/
gdala formati sunt. Virga em̄: vite signat rectitu/
dinē. Uiroz virge: virtutē. Frondes: eloquentiam
Flores: opinionē. Fructus: bonoz operū fertilita
tem. Q aūt in tabernaculo virga fronduit: signat
horum oīm haustū per ꝓemptationē. Et talis in/
trat per ostiū christū. qō ostiū est veritatis: z liber/
tatis: z gratuite bonitatis: z simplicitatis. Si aūt
aliter quis intrauerit: dicet ei illud Matthe. xxij.
Amice qūo huc intrasti nō habēs veste nuptiale:
z ejecit extra oues in tenebras exteriores. Hic er/
go q̄ sic intrat[pastor est ouiū] Pastor est au
tem Ab industria pascendi: Ab audacia lupū ex/
cludendi: Ab instrumētis officij pastoralis: A sol
licitudine custodiēdi: A virtute oues cōgregandi: z
a debito: dño ouium oues reddēdi. Industria aūt
est in hoc: q̄ Oues sanas conseruat. Infirmas cu
ret. Steriles fecundet. Fetas foueat. Agnos leuet.
Debiles portet. z Omnib⁹ cōpetentia pascua pro/
curet. De oīb⁹ his simr dr Hen. xlvij. Siquos
nosti in eis viros industrios: hos cōstitue magi/
stros pecoꝛ meoꝛ. Industria em̄ in omnib⁹ his
deprehendit. De Cōseruatōe quidē dr Actu. xx.
Attendite vob⁹ z vniuerso gregi in q̄ vos posuit spi
ritussanct⁹ regere eccl'iam dei: quā adquisiuit san/
guine suo. De Curatiōe infirmoꝛ Ezech. xxxiij.
Oō si infirmū est curabo. Osee. xiij. Sanabo con
tritiones eoꝛ. diligā eos sponte: qm̄ auersus est
furor meus ab eis De Fecundatiōe sterilium tradi
tur ars. Hen. Tricesimo. Ubi Jacob virgas po/
puleas posuit i riuos z in canales: vt i aspectu ea/
rū cōciperēt. Quas in aliquib⁹ partib⁹ Aliq̄n de/
corticauit: qm̄ voluit vtvarios conciperent. Aliq̄n
non decorticauit: qm̄ voluit q̄ cōciperent vnicolo/
res fetus. Que virge ex natura amygdali: dulcedi
nem significāt pastoris. Ex rectitudine aūt figure:
significāt iusticiā regimis: Que aliq̄n decortican
de sunt vt interiora appareāt. qz Aliq̄n p̄pter edifi/
cationē fidei z ꝓfirmationē z consolationē: secreta
ꝓscientia p̄lati sancti aperiēda est vt referat cōsola/
tiones quas habet a deo. sicut fecit Paul⁹. ij. Coꝛ.
xj. z xij. Aliq̄n aūt p̄pter humilitatē absondenda.

In ꝓspectu aūt taliū exemploꝛ: oues bone cōci/
piūt: etiaſi ante steriles fuerūt. Un pastor Jacob
dicit Hen. xxxj. Per viginti annos fui tecū. oues
tue z capre steriles nō fuerūt. Adhuc autez merito
istius industrie: dauid se esse electū in pastorē glo/
riatur. Ps. lxxvij. Sustulit eū ð gregib⁹ ouium:
z ð post ferantes accepit eū pascere iacob seruum.

Feras etiā debet scire fouere z supportare: ne pon
dere ꝓcepti lassent. Hen. xxxiij. Habeo oues feras:
quas si plus itinerando fecero laborare: morient
vno die cuncti greges. Esa. xl. Feras ipse portabit.

Agnos aūt nouellos q̄s oues parūt leuet. Esa.
xl. In brachio suo ꝓgregabit agnos: z in sinu suo
leuabit. qz Incipientib⁹ z in Cōuersione recūben
tibus: sinuum miscōie z ꝓsolatiōis debet aperire. j.

Corinth.iij. Tanq̃ parvulis in christo lac vobis potũ dedi: nõ escam. Bar.iiij. Filioli mei q̃s iterũ parturio donec formet christus in vob Debiles aut̃ debet portare ne deficiant. Unde dñs Ezech. xxxiij. malis plagis z pastoribꝫ improperat: dicẽs q̃ confractũ z debilẽ non alligastis. Econtra de se pastore dr. Ps. cxlvj. Qui sanat ꝛtritos corde z alligat cõtritiones eoꝝ. De industria etiam est: q̃ omnib̃ cõperentia pascua pararet. In cõperentibus em̃ pascuis non morient. Nec aũt pascua sunt sana doctrina z exẽpla. Unde Paulus ad Titũ.j. describẽs pastorẽ animaꝝ epm̃: dicit. Oportet eũ esse continentẽ: amplectentẽ eũ qui fz doctrinã est fidelem sermonẽ: vt potẽs sit exhortari in doctrina sana z cõtradicẽtes reuincere. Ezech. xxxiij. In pascuis vberrimis pascã eos in montib̃ isr̃l. Hocẽ: in doctrina vberrima: crescẽte in montib̃. hocẽ in prelatis dom̃ dei. Tali ergo industria pastor debet pascere. Ps. lxxvij. Pauit eos in innocẽtia cordis sui: z in intellec. manuũ suaꝝ deduxit eos.

Audaciã etiam z vrutem arcẽdi lupum: pastor debet habere. hoc est: tyrannos destruẽtes fideles de eccl̃ia.j. Reg. xvij. Pascebat seruus tuus patr̃ sui gregẽ: z veniebat leo z vrsus: z tollebat arietẽ ō medio gregis z psequebar. z pcutiebam eos: cruciamq̃ de ore leonũ. z psurgebãt aduersũ me: z apprehẽdebã mentũ eoꝝ: z suffocabã interficiebãq̃ eos. Leo em̃ est tyranñ opprimẽs. Ursus tyranñ est dulcedinẽ psolationis pauperũ ex ipsis sugens. Lupus aũt est predo diripiens. Job. xxix. Conterebã molas iniqui: z ō dentib̃ eius auferebã predam. Nec em̃ facit bon̄ pastor: Malus aũt permittit dirip̃e: z timens tacet: neq̃ pcedit contra tyrannum. Et de hac pprietate pastoris laudat Helias. Eccl̃i. xlviij. In tẽpore suo nõ pertimuit prin̄cipem: z in diebꝫ suis potẽtia nemo superauit illũ.

Cognoscit etiã pastor ab instrumẽtis officij pastoralis. Scz. A pera pastoris. A funda. A baculo. A cane. His em̃ minat gregẽ. Pera est recepta cultũ lapidũ lympidoꝝ. Et hec pera est cor p̃ solidi tatem lyimpide veritatis autoritatũ scripture. Unde. j. Reg. xvij. Elegit dauid q̃nq̃ lympidissimos lapides de torrente: z posuit in peram pastoralem Qui lapides sunt q̃nq̃ que scriptura docet. Scz. Veritatẽ in credendis. Uirtutẽ in faciendis. Desiderũ in apperẽdis. Timorẽ in penis z iudicijs diuinis. z Cõfirmationẽ in patrũ exemplis. Funda aũt est ratio circũducẽs z dirigẽs lapidẽ in caput hostis. Judi. xx. Ita ad certũ fundis lapides iacientes vt capillũ quosq̃ possent pcutere: z nequaq̃ in alterã partẽ ictus lapidis deferret. Baculus ãt pastoralis est supra ad modũ vnci curuus: vt attrahat omne qõ capit. In medio aũt rectus: vt regat. z in imo acut̃: vt sc̃z subiacentia pungat. Unde vsus. Attrahe p̃ primũ. medio rege. punge per imũ. Exo. xx. Tenẽtes baculos in manib̃. hocẽ: vite rectitudinẽ in vtute. Uncum: attrahentẽ in affatus dulcedine: vt omis trahat dulcedine ꝑsolationis sue. Cant̃.j. Trahe me post te: curremus in odore vngentoꝝ tuoꝝ. Jacentib̃ aũt in imo peccatorũ sit timor: quasi ab ipso cõfodiendi ij. Reg. xxiij. Preuaricatores quasi spine euellent vniuersi: q̃ non tollunt manib̃. Et sic̃ tangere eos voluerit: armabit̃ ferro z ligno lanceato: igneq̃ succense: cõburent̃ in nihilũ. Qz tales debet pastor pungere: z igne zeli z charitatis cõburere.j. Reg. xxvj. Conclusit dom̃ inimicũ tuũ in manu tua: confodiã ergo eũ lancea in terra semel: z scõo opus nõ erit. Tantũ enim timorẽ debet incutere q̃ scõo ad peccatum nõ audeat redire. Canis aut̃ quẽ habz pastor: minister est z aditor. In quo fit Latratus p̃dicatiõis: Morsus lupi. z Medicina penitent̃. De Primo Esa. lvj. Canes muti nõ valẽtes latrare. De Scõo in Psal. lxvij. Lingua canũ tuorum ex inimicis ab ipo. Latrãt em̃ isti cõtra inimicos. Lu. xvj. Sed z canes venientes lingere vlcera eius. Uis ergo instrumẽtis cognosci. Sunt autem ecõtra vasa pastoris stulti. Zach. xj. Adhuc sume tibi vasa pastoris stulti. Dicit em̃ lupũ p̃ cane habet aditorẽ. Securim mactandi p̃ baculo. Sacculum p̃ pera: ad reponendum pecuniam qua vendit oues. Mendacij p̃missiones p̃ lapidib̃. Irrationabilem vitam z doctrinã p̃ funda. z ideo sub isto grex perit. Sollicitudo aũt custodiendi attenditur in hoc q̃ nulla difficultate vel tẽpestate repellitur ab ouib̃. Ben̄. xxxj. Nocte ac die estu vrebar z gelu. fugiebatq̃ somn̄ ab oculis meis. ij. Tim. ij. Solliciter cura te ipm̃ exhibere deo opera riũ inconfusibilem: recte tractantẽ verbum veritat̃. Talis pastor fuit Paulus. ij. Cor. xj. Quotidiana mea sollicitudo omniũ ecclesiarum q̃s infirmat̃ z ego nõ infirmor? z quis scandalizat̃ z ego nõ vror. Uirtus aũt cõgregandi oues attendit̃ in hoc Q̃ continue oues a dissensione z a scismatibus revocet ad vnitatẽ: modo pauli: q̃ dr. j. Cor. j. Obsecro vos fratres vt idipm̃ dicatis omes: z nõ sint in vobis scismata. Sitis aut̃ perfecti in eodẽ sensu z in eadem scientia. Acc̃. iiij Multitudinis credentiũ erat cor vnũ z anima vna. Sic em̃ non scissa: sed integra fuit tunica christi. Jo. xix. Pastor ãt qui sic oues nõ cõgregat est debilis z claud̄: z discurrũt oues ab ipso. Unde Ptolomeus pbs In puerbijs dr Qui extendit scientiã suam vltra industriã: que in ipso est: est sicut pastor debilis cũ multis ouibus

Attendit etiã pastor A debito: quo se scit obligatum ad oues. ad numerũ reddendus dño ouium. Hiere. xxxiij Adhuc transibũt greges ad manum numerãtis Ezech. xxxiij Ecce ego sup pastores requiram gregem meũ de manu eorum. Gene. xxxj. Quicquid furto peribat a me exigebas Jsta enim cogitatio diligẽter facit omi tẽpore greges custodiri. qz cura dñi de manu eoꝝ singulas oues requiret. Qui ergo sic intrat per ostiũ: pastor est ouium. Oues em̃ inter omnia animalia: pastore plus indigẽt: quia Nec virtus est in eis qua se defendãt. Nec arma vnde repugnent. Nec velocitas vnde fugiant. Nec industria vnde se abscõdant: Sicut in multis animalib̃. Et ita est in plebe dñi simplici. Nulli em̃ vtutis sunt simplices in vigore. Nulli arma ture in studijs. Nullius velocitatis in ingenio naturali. Nec industrie in abscondẽdo se a dirigentibus. Et ideo negligẽtia pastoris nimis dãnabilis est ouibus. Ezech. xxxiij. Dispersse sunt oues mee: eo q̃ nõ esset pastor. z facte sunt in deuorationẽ.

ideo: supple. quia non erat defensor. errauerũt greges mei in cunctis montib̃: eo q̃ non esset doctor id est: doctor.

Huic ostiarius aperit

Tangit hic pprietatem ostiarij aperientis Ut dicit glo. Ostiarius est tripler. Exẽplo: Doctrina: z Inspiratiõe. Christus quidẽ exemplo. Scriptura: doctrina. z Inspiratione spũssanctus Qui per inspirationẽ docet omnẽ veritatem. Isti enim sunt ostiarij eccl̃ie. Christus em̃ dat claues. hoc est: ligandi z soluendi potestatẽ ad aperiendũ Matth. xvj. Tibi dabo claues regni celorũ. Esaie. xxij Dabo clauem domus dauid super humer̃ eius: claudet: z nõ erit qui aperiet. aperiet: z nõ erit qui claudat. Scriptura aut̃ docet claues volutere z seras reserare. Unde etiã Una clauis est Autoritas discernendi que est sciẽtia. Luce. xj. Tulistis clauem scientie: z ipsi nõ intratis nec intrãtes intrare permittitis. Unde litteratis pcepit dom̃ Esa. xxvj. Aperite portas: ingrediat̃ gens iusta custodiẽs veritatem. Alij em̃ per clauem scientie sunt excludendi. Spiritus aut̃ sanctus dignitatẽ z idoneitatẽ confert ad intromittendum. Sicut ianitor fidelis cui custodia rerum cõmittitur. Luce. xij. Quis putas est fidelis seruus z prudẽs quem pstituit dominus super familiã suam: Num̃e. xij. Seruus meus moyses qui in domo mea est fidelissimus. Iste perfectus spũsancto clauiger est domini. Talis ergo [ostiarius] Exemplo christi: Doctrina scripture: z Dignitate spũssancti [aperit] tali pastori. Aperit aut̃ ostium Humiliter ad quod superbi impingunt.j. Regũ. xxj. Impegit ad ostia. Aperit ostiũ: Paruũ: p qõ auari: diuites: gibbosi: non possunt intrare. Matth̃. xix. Facilius est camelum per foramẽ acus transire: q̃ diuitem in regnũ celorum introire. Est ostium Arcũ ac paruũ: z ideo lati in luxu mundano: ipsum nõ inueniunt. Matth̃. vij. Angusta est porta z arta est via q̃ ducit ad vitam: z pauci sunt qui inuenitt eam. Sic q̃ [ostiarius aperit] vero pastori humili: vt nõ impingat. Jaco. iiij. Deus superbis resistit: humilibus aũt dat gratiam: pauperi pauptare spiritus: vt non constringat̃. Matth̃. xix. Ecce nos reliquimus omnia: z secuti sum̄ te. Artum z angustũ in via constricta: vt constrictũ in vita suscipiat z alios repellat. Matth̃. vij. Ecce qui mollib̃ vestiunt̃ in domib̃ regum sunt: in quibus magne z ample sunt value.

Et oues vocem eius audiunt.

Nec em̃ vox: Ex ꝑsuetudine est eis cognita: Dulcedine amicta: Discretõe intellecta: z Utilitate grata. Quartum est In quo describit bonũ pastorem a proprietatib̃ ouium in penetrabilib̃ ouilis existentium. Et hoc est quod dicit [Et oues vocẽ eius audiunt] Nec em̃ vox cõsueta est ouib̃: quia semper est inter eas. De primo Eccl̃i. xlv. Linxit eum tintinnabulis aureis plurimis in giro: dare sonitus in incessu suo. auditũ facere sonitũ in templo. Tintinnabulum em̃ est vox pdicationis ad oues. z laudis ad deũ. In giro autem sunt tintinnabula: quia frequẽter circũit insonans ouib̃ vocem suã. Ps. xxvj. Circũiui z immolaui in tabernaculo eius hostiã vociferatiõis. Et ideo dicunt plurima: z frequentẽ sonus facẽtia in templo domini. Nec vox est amica ouibus dulcedine. quia singulorũ corda alloquit̃ ad edificationẽ z consolationem. Esaie. xl. Loquimini ad cor hierusalẽ: z aduocate eam. Canticorũ. ij. Sonet vox tua in auribus meis: vox em̃ tua dulcis. Item. iiij. Fauus distillãs labia tua mel z lac sub lingua tua. Ps. cxviij. Quãdulcia faucibus meis eloquia tua sup mel ori meo Nec vox est intellecta per discretionẽ. ij. Esdre. viij. Loquebatur distincte z aperte: ita vt omnes possent intelligere. Dañ. x. Intellexi sermonẽ. Nec vox ẽ vtilitate grata. Psal. xliij. Diffusa est gratia in labijs tuis. j. Cor. xiij. Qui emulatores estis spirituũ ad edificationẽ: querite vt abũdetis. Ad edificationem eccl̃ie abundat qui vtiliter oĩes edificat ex gratia quam recepit a spũsancto. Sic ergo vocem eius audiũt oues cum auiditate. Propter quod etiam fistula z tibia canentes: describũtur pastores. quia in talibus musicis oues z Libetius pascunt: z Mel̄ cõuenit eis pastus. Ps. cl. Laudate eum in cym. bene sonantib̃ laud. eum in cymbal̃ iubilatiõis. Iste autem est verus pastor ab Intheroitu sic describitur.

Et proprias oues vocat nominatim z educit eas.

Hic describit eum ab officio quadrupliciter. a Possessionis ꝑprietate. a Discreta ouiũ nominatione. a Uocatione. z ab Eductione. A possessiõis proprietate: cum dicit [Proprias oues] Sue em̃ sunt: z Creatione: z Emptione: z Laboris in pastu impensione. De Creatiõe Job. j. Fuit possessio eius septem milia ouiũ. Septem em̃ milia: sunt septem genera perfectoꝝ simpliciũ. Nos em̃ perficit Substantie naturalis creatõe. Substantie naturalis dispositione: in ordine partiũ corporis sub anima: z animalitatis sub rõne: z ratiõis sub intellectu: z intellectus sub deo. In ordiatione per dispositionẽ. In ornatu per dona naturalium virtutum. Per ornatoꝝ perfectionẽ. Per adquisita z adquisitorum ꝑsummationẽ. Per gratiam infusam. Et sic millenarius est numerus p̃fectus in omnibus istis. Quia surgit ex denario p̃ceptorum: reductus in quadratũ virtutũ cardinalium: z in cubum bonoꝝ operum: vt dicit Hiero. Et sic creationis pficiendo opus: suas facit oues.

Emptione aũt sue sunt.j. Pet̃.j. Non corruptibilib̃ auro vel argento redempti estis a vana vra cõuersatiõe paterne traditiõis: sed precioso sanguine agni tanq̃ immaculati christi. Sic em̃ agnus redemit. id est: reemit oues. qz christ̄ innocens patri reconciliauit peccatores. Laboꝝ etiã impẽsione: sue sunt. Sicut dr in Ps. xcviij. Nos ꝑ̃s pascue ei?: z oues manꝰ eius. ℔ est: laboꝝ eꝰ. Ben̄. xxxj. Per viginti annos seruiui tibi. q̃tuordecim p̃ filiab?: z sex p̃ gregib? tuis. Sex em̃ dies ad laborem pertinentes: signãt laborẽ cure pastoralis ꝑsentem. Septima autem: quies est z receptio laboꝝ. Sic q̃ dic̃. Et ꝑprias oues [vocat] Uocat ei sem̃

per bonus pastor. z clamat ouibꝫ. Prouer.j. Sapiẽtia foris clamitat z in plateis dat vocẽ suã. Et iō extã pastores cū cornibꝫ sonãt; ꝓuocãtes oues. Osee.viij. In gutture tuo sit tuba. Nec enim tuba sonus est exhortatōis. Psal.xcvij. Voce tube cornee. Ideo ꝑceptū est Leui.xxv. ꝙ cornibꝫ arietinis clangãt. qz aries est dux gregis: z pastori cōpetit. Et cornu quidẽ durū est: sed tamẽ flexibile. Et auctoritatẽ signat pastoris. rigidã quidẽ ꝓ iusticiam: sed tamẽ flexibilẽ ꝓ misericordiã. Vocat aũt ⌊nominatim⌋ quod signat gr̃am familiaritatis ad qualibet ouẽ. vt ex familiaritate vnicuiqꝫ det ausũ ad se veniẽdi. Exo.xxxiij. Ceipm nouit ex nobis Inueniri eni gr̃am cora me. ps. cxlvj. Qui numerat multitudinẽ stellarũ: z omnibꝫ eis noia vocans.

u ⌊Et educit eas⌋ Educit aũt eas vt dicit Hie. de egypto: que est merox z tenebrx: in regnũ z doctrinẽ lue lumen. Ex meroze ergo seruitutis in regnũ libertatis. Et de tenebris errorꝫ ad lumẽ veritat̃. Mich ee. vj. Eduxi te de terra egypti: z de domo seruiẽtiũ liberaui te. et misi ante te Moysen z Aaron z Mariã. Moyses in signũ opex. Et operibus magnax virtutũ pastor oues educit. Aaron: montanꝰ. quia altissimis ꝓdicatoribꝫ educit. Maria illuminatrix: qz clarissimas illuminatōes ostẽdit. Deu. xxxij. Dñs solꝰ ductor eius fuit. z nō erat cũ eo deꝰ alienus. Hier. xxxij. Sic eduxisti populũ tuũ vt faceres tibi nomẽ glorie. Sic Exo. iij. eductũ gregem minabat Moyses ad interiora deserti: vbi mũdus nō habitat cũ spectaculis z pōpis suis. Hiere. xxiij. Eduxit z adduxit semen isr̃l̃ ō terra aquilonis: que est terra frigida z tenebrosa per algorẽ charitatis. z ꝓnatōem diuini lumis. Psal. lxxvij. Eduxit eos in spe z nō timuerũt: spem in tāto pastore ponẽtes. Ezech. xxxiij. Vos aũt greges mei. oues pascue mee: homines est̃ z ego dñs deus vester. Ecce pastoris officiũ.

Et cũ ꝓprias oues emiserit ante eas vadit: et oues illũ sequunt̃. qz sciunt vocem eius.

Hic tāgit bõi pastoꝛ exẽplum Duplicit̃. In se: et In opposito. In se in Quattuoꝛ. In emissiõe. In ꝓcessione. In ouiũ insecutõe. In vocis eius abolitõe. De emissiõe dicit. ⌊Cũ ꝓprias oues emiserit⌋ De carcere peccati ad libertatem gratie. De tenebris ignorãtie ad lumẽ vite. De stabulo cõtẽplatōis ad exercitiũ vtutis. De ꝑma z secũda emissione Esa. xlix. Ut diceres his qui vincti sunt: exite. z bis q̃ in tenebris sunt reuelamini. super vias pascent̃. z in omnibꝫ planis erũt pascua eoꝝ. Hic sunt mandata. Plana bo sunt simplicia scripturaꝝ. De tertio egressu Lauti. vij. Egrediamur in agrum: cõmoremur in villis. Ager eni ab agendo dictus: actōis signat exercitiũ. Oñ hoc qõ bautum est in contẽplatõne veritatis: per exercitium ponit̃ in fructu virtutis. Sic ergo emittit oues ꝓ prias. ⌊ante eas vadit.⌋ ꝑ exemplũ. Glo. exemplũ eis faciens quod docuit. Vel Quando ad regnum iter facies precedit. De primo Joãnis. xiij. Exemplum dedi vobis vt quemadmodũ ego feci vobis: ita z vos faciatis. Actuũ. j. Cepit Jesus facere z docere. Rbo. xv. Non audeo aliq̃d loqui corum que per me nō efficit christus. Sicut eñ dicit Anselmꝰ. Homines plus aspiciũt ad opera exemplorum: q̃ ad doctrinam verboꝝ. Plus enim credit ꝙ herbe salutifere sunt quas comedit medicus z venenosas esse ōt: q̃ quas dicit eẽ salubres: z vitat tanq̃ venenosas. De Precessione aũt ad regnum precedit; quãdo per martyriũ; vel desideriũ dissolutiõis: continue parat iter gregi. Michee. ij. Ascendit pandens iter ante eos. Joan. xiij Vado parare vobis locum. j. Corinth. iiij. Imitatores mei estote sicut z ego christi. ⌊Et oues illũ sequuntur⌋ ꝓcedentẽ exemplo z verbo. Dani. iij. Sequimur te in toto corde nostro: z timemus te z querimus faciem tuam. Eccs. ij. Quid est homo vt sequi possit regem factorem suũ. Job. xxxiij Vestigia eius secutus est pes meꝰ; viam eius custodiui z non declinaui ex ea: z a mãdatis labioꝝ eiꝰ non recessi. ⌊quia sciunt vocem eius⌋ Hoc est Quartum: ꝙ agnitionem vocis habent sui pastoris. ꝓpter quod etiam agnus vt supra diximus ab agnoscendo dictus est: vt. ō. patuit. Agnoscunt aũt vocem; quia Verba eius rationabilia de virtute: naturaliter sunt insita. De fide aũt: super rationem sunt: sed non longe a ratiõe existentia. De primo Jacob. j. In mansuetudine suscipite insitũ verbum quod potest saluare animas vestras. De secundo Rbomanoꝝ. x. Prope est verbum in ore tuo z in corde tuo. Hoc est verbũ fidei quod predicamus. De vtroq; istoꝝ Actuũ. xvij. Non longe est ab vnoquoq; nostrũ. In ipso enim viuim⁹: mouemur: z sumus Sciunt etiã vocem eius quã continue incorporando quasi repetẽdo: per hoc ꝙ in voce eius perseuerant vsq; in finem. Hebre. xij. In disciplina perseuerate: se vobis tanq̃ filiis offert deus Matth. x. z. xxiij. Qui pseuerauerit vsq; in finem: hic saluus erit.

Alienum autem non sequunt̃: sed effugiunt ab eo: quia nõ nouerũt vocem alienorum.

Hic describit per oppositum. Dicit aũt Quattuoꝛ. Scilicet. Q contrarius bono pastori ẽ alienus Q non sequendus Q fugiendus Q in voce non noscendus. Dicit ergo ⌊Alienũ⌋ Glo. Alienus est In quo non est vox christi. etiamsi bonus videatur. Et iste est hereticus: habẽs typum pastoris: z non veritatẽ. Et iste est Alienus voce: Alienus autem vita: est qui nõ habet conformitatem in virtute cum christo. De primis dicit Prouerbiorũ. v. Non sint alieni participes tui. Psal. xvij. Filij alieni mentiti sunt mihi: filij alieni inueterati sunt: z claudicauerũt a semitis suis. De alieno vita dicit Hieremi. xxiij. Ve pastoribus qui dispergunt z dilacerant gregem pascue mee ōt dominus. Illi enim querunt vtilitatem ꝓpriam z nō ouium. Ezech. xxxiij. Lac comedebat̃: z lanis operiebamini. z qõ crassum erat occidebatis. gregem aũt meũ nō pascebatis. Hic ergo est alienus de q̃ dicit. Alienum aũt ⌊non sequunt̃⌋ quia Verba eoꝝ inducunt aderrorẽ. Exemplum ad malus. Via ad interitũ. Peruentio eoꝝ ad mortem eternam. De Verbis dicit̃. j. Loꝝ. xv. Euigilate iusti. Corrumpunt eñ bonos mores colloquia prava. Deu. xxxij. Domiꝰ solus ductor eius fuit: z non erat cũ eo deus alienus. De malicia aũt Exempli Matth. xxiij. Nolite ire post eos. Prouerb. j. Fili mi nō ambules cum eis: qz pedes eoꝝ ad malum currunt. De Vijs eoꝝ Pš. xxxiij. Fiat via eorũ tenebre z lubrice: z angelus dñi ꝑsequẽs eos. De Perditione finali ōt Prouer. xiij. Est via que videtur hoĩbꝫ iusta: nouiss. eius ducũt ad interitus. Propter hec z pastores isti sunt subdoli. Aut i voce Aut in vita Aut in via Aut in fine: ad quem ducunt suas cõuenticulas z ꝓgregatiões. ij. Loꝝ. xj. Huiusmodi pseudoapostoli oparij sunt subdoli: transfigurantes se in apostolos christi. hoc est: in officium apostolicũ Act̃. v. Talis fuit Judas galileꝰ Talis fuit z Theodas: qui ambo periert̃: z oẽs qui secuti fuerãt eos perierunt cū ipsis⌋ Sed fugiunt ab eo⌋ Ad ꝛam eñ hec industria ouis est ꝙ fugit naturaliter inimicũ. Et ideo fugit̃ lupũ quem nunq̃ ante vidit: z sequit̃ canem. cuius nõ eiusdem coloris: z eiusdem quãtitatis cum lupo. Eccl. xxj. Quasi a facie colubri fuge peccatũ. dentes leonis interficientes animas hominũ Quasi romphea bis acuta dominis iniquitas: plage eiꝰ non est sanitas ⌊Quia non nouerũt vocem alienoꝝ⌋ quia alienus aliena loquit̃. z ideo non cognoscunt̃: sed sicut innaturalia z irrationabilia ab eis qui sanum habent intellectũ reprobantur. Pš. cxviij. Narrauerũt mihi iniqui fabulatiões: sed non vt lex tua. Psal. lvij. Sicut aspidis surde z obturãtis aures suas: que non exaudiet vocem incantantiũ. Hec eñ est in prouerbio Descriptio pastoris.

Hoc ꝓuerbiũ dixit eis ihesus: Illi autem non cognouerunt quid loqueretur eis.

Ostendit Non esse intellectum pastoris sermonem. Et dicit Duo. Scz. Sermonem esse prouerbialem. z Q a iudeis est absconditus z nō intellectus. Dicit ergo ⌊Hoc prouerbiũ dixit eis ⌋iudeis⌊ihesus⌋ Chrysosto. Prouerbiũ est Sermo vtilis: aliquid vtilitat̃ habens in aperto. plurimũ vero retinens in occulto. Basilius. Prouerbium est Moralis eruditio: emendatio viuoꝝ: vite probabilis regla. humanos actus linea dirigens altiore. Hugo ō sancto Victore Prouerbium est Locutio generalis z breuis. aliud in sententia. aliud in ꝛborum serie continẽs. Dis ergo loquebat̃ in prouerbijs: quia lucẽ veritatis clare capere nō poterant. Vel: quia indigni erãt. Matth. xiij. Sine parabolis nō loquebat̃ ad eos Et Jbidem dicit discipulis. Vobis datũ est nosse mysterium regni ōi. ceteris aũt in parabolis vt videntes non videãt: z audiẽtes nō intelligãt⌊Illi aũt⌋ iudei⌊nō cognouerũt⌋ ꝑ intellectũ⌊quid loquerẽt eis⌋ hoc est: quid intẽderet per locutionem significare ipsis. Esa. vj. Excreca cor ꝓpli huiꝰ: z aures eius aggraua. z oculos eius claude: ne forte videant oculis: z auribꝫ audiãt: z corde intelligãt. et conuertantur: z sanem eos

Dixit ergo eis iterum ihesus Amẽ amen dico vobis: quia ego sũ ostium ouium.

Hic incipit pars illa In qua dñs propositum prouerbiũ sibi adaptando explanat. Diuidit aũt hec pars in Duas ptes. In quarũ Prima Torã sibi adaptat parabolã. In Scõa Inducit cuãgelista ex hoc dissensionẽ inter iudeos exortam. Ibi: Dissensio ita q̃ facta est. Adhuc aũt Prima subdividit in duas. In quarũ Prima sibi adaptando explanat parabolã. In Scõa ōt Ad hos pastoris actus se habere pariꝫ dilectionẽ z obedientiã. Ibi: Propterea me pat̃ diligit. Parabole aũt adaptatio est in Tribus. Primo enim eam sibi adaptat: Per introitus rectitudines. Scõo: Per pastoris sollicitudines. Ibi: Ego sum pastor bonꝰ. Tertio Per spẽalem pascendi cognitionẽ. Ibi: Ego sum pastor bonꝰ z cognosco oues meas. In Prima horum Tria dicunt̃. Scz. Q non intrat̃ nisi ꝑ ipm. z Q nō recte intrans: nō intrat per ipm. z Q vtiliter intrat̃ per ipm. Dicit g̃⌊Dixit ergo eis iterũ ihesus⌋ qz sermonẽ parabolicũ nō intellexerũt. Matth. xv. Adhuc z vos sine intellectu estis. ij. Timo. ij. Intellige que dico Dabit eñ tibi dñs in omnibꝫ intellectũ⌊Amen amen dico vobis⌋ Duplex ꝓfirmatio: dicit ꝓfirmationẽ Parabole z Interpretationis. Prouerbioꝝ. j. Animaduertet parabolã z interpretatiõnẽ eius: verba sapientum z enigmata eorum⌊quia ego sum ostium.⌋ Et ideo nemo nisi per me ingredit̃ In eccl̃iam: z In ecclesiasticã dignitatẽ. Siue aũt Ostium veritatis: z Ostium eccl̃iastice potestatis: siue Ostium hospitalitat̃: z Ostiũ beatitudinis. De ostio Veritatis quo ad fidei ingressum dicit̃ Apoca. iij. Ecce dedi ostium apertũ coram te quod nemo potest claudere. quia modicã habes virtutẽ: z seruasti verbum meũ: z nō negasti nomẽ meũ. Ostiũ hoc: ẽ veritatis aptio ꝑ fidẽ: qõ aperit spũalis intellectus. Nec claudi põt ꝑ errorẽ: qz modicã habes virtutẽ. hoc est humilitatẽ. qz Jaco. iiij Deus superbis resistit: humilibꝫ aũt dat gr̃am. Et seruasti in vitate intellecta verbũ meũ. Non negasti nomẽ meũ. hoc est notam noticie mee quã tibi impressi. Per hoc ergo intratur per fidem. Ostium autez potestatis siue dignitatis: est iterum christus per vocationẽ patris. Heb. v. Christus non semetipm clarificauit vt pontifex fieret: sed qui locutus est ad eũ. Tu es sacerdos in eternum sm ordinem melchisedech Et qui non intrat in ꝓlationẽ eccl̃iasticã ꝑ christũ: foris manet. Hoc ẽ ostium de quo dicit Heñ. vj. Ostium arce pones ex latere deorsum. Arca enim est ecclesia. Ostium aũt introitus: in eccl̃ie gubernationẽ. hoc est ex latere. qz de eccl̃a debet esse assũptus qui intrat: vt melius sm ꝓsuetudines ecclesie sciat gubernare. Heb. v. Omnis nãq; pontifex ex hominibꝫ assumptus: ꝑ hominibꝫ ꝓstituit in his que sunt ad deum. Deorsum autem debet esse in

humilitate vt facilis sit ad ipm accessus: qz ḡuis auctoritate ꝑminear: timore cū debeā hūiliari corā deo, Aug⁹. Honore corā vob plat⁹ sit: vob timore coram deo sit substratus pedibus vestris. Tale ostiū fuit christus Dicēs. Vos vocatis me magister z domine: et bene dicitis: Sum eteni. Joan. xiij. Ecce ostiū, peminēs altitudo. Si ego laui pedes vios dñs et magr: ḡnto magis vos debetis alter alterius lauare pedes. Exemplū eni dedi vobis vt quēadmodū ego feci z vos faciatʒ. Ecce humilitas: ḡinfime. s. est positū hoc ostiū in latere dexterum. In latere eni esse: est. in congregatōe continente eccliam esse. Ostiū autē hospitalitatis est chīs: Qui omēs gratʒ ad sua recepit z recipit. nulli improbat. omēs inuitat. De ꝑmis duobꝰ dr Jaco. j. Dat omnib⁹ affluēter z nō improbat. De Tercio dr Eccl. xxiiij. Trāsite ad me oēs q̄ ꝑcupiscitis me. z a generatōib⁹ meis adimplemi. Nulli grem̄ sui ostiū siue hospitū claudit. omnib⁹ exhibet sacramēta. Hoc ostium est de quo dicit Job. xxxj. Foris nō māsit pegrin⁹. ostiū meū viatori patuit. Et sic plarus intrat p ostiū qñ large z gratis z inuitādo cōcitat sacra ecclie. Ps. xxxv. Inebriabunt ab vbertate dom⁹ tue, z torrēte voluptatʒ tue potabis eos. Quartū ostiū est chīs: p introitū beatitudis: i quā intrat p ipz. Apoc. iiij. Ecce ostiū apm̄ in celo. Et ecce sedes posita erat in eo. Et ideo dicit Joā. xiiij. Vado parare vobis locū. Et ibidē. In domo pris mei mansiōes multe sunt. Ad qs omnes intrāt p chm: sicut introductorez: z ostiū p opus redēptōis et glorificatōis.

Oēs q̄tq̄t venerunt fures sunt z latrōes: sz nō audierūt eos oues

LL Hic oñt Q qui p ipz nō intrat: nō recte intrat qz. [Oēs q̄tq̄t venerūt] Venerūt ār: Qui: Nō vocati venerunt. Vel: Qui nō Electi venerūt. Vel: De quib⁹ nō est Prouisum z tamē venerūt. Vocatio est p Suplorem. Electio p Lōgregatōnem. Prouisio est ei⁹ q̄ de cura pastorali singul⁹ habet ꝓuidere. De ꝑmo dicit: hoc est de Vocatōe Deb. v. Nec quisq̄ sumat sibi honorē. sz q̄ vocat a deo ran q̄ Aaron. De Electōe dr Lanti. v. Dilect⁹ me⁹ candid⁹ z rubicūd⁹: elect⁹ ex milib⁹. Lādore innocētie pollēs. z Rubore charitatʒ z patiētie ornans z ex oib⁹ Talis eni elect⁹ a gregatōe a deo est electus. Jo. xv. Nō vos me elegistʒ: sz ego elegi vos. z posui vos vt eatis z fructū afferatʒ: z fruct⁹ vester maneat. De Prouisiōe dr Exo. xviij. Prouide ex oi plebe viros sapiētes z timētes deū in qb⁹ sit vitas. q̄ oderūt auariciā. z ꝓstitue ex eis tribunos z cēturiōes q̄nq̄genarios z decanos. Di oēs missi a deo intrāt p ostiū. Alij ār p se venerūt Nec vocati Nec electi Nec ab aliq̄ sapiētum ꝓuisi ad ecclesiarū vtilitatē. Dicit. xxiij. Non mittebā eos. z ipi currebāt. nō loquebar ad eos. z ecce ipi ꝓphabāt. Illi currēres venerūt nō vocati p spm̄ dñi. Et b ē qđ dr. [Oēs q̄tquot venerūt] se Ingerentes. Vel Intrusi p Simōis ꝑcm̄ intrātes Vel Impsionē violentā. Illi ḡ q̄tq̄t venerūt [fures sunt z latrōes] In ꝓcedentib⁹ habitū est de Fure z latrone Et de differētia furis z latronis. Unde Glosa. Fur est qui per simoniā vel aliquo modo contra christū intrat. Latro autē qui postq̄ intrauit malo exemplo aperte corrūpit. Sc̄z veritatē autē Fur est qui clam intrat sub dolo p simoniā vel hypocrisim. Latro autem qui aperte se intrudit. Sicut autem fur nunq̄ habet ius in re quā furat: nec etiam latro. Ita nec isti etiam vnq̄ ius habebunt in grege domini: sed contrectant alienam rem inuito domino. Matth. vj. Fures effodiunt z furantur. Isti eñ sunt qui semper fodiunt ad exhaurienda marsupia: z non curant ō animab⁹. Latro autem est qui apertam infert violentiā. Hiere. xlviij. Venient predo ad omnē vrbem: z vrbs nulla saluabitur. Prouerbiorū. xxix. Qui cum fure participat: odit animā suam. Esa. j. Principes tui infideles. z Quicunq̄ ergo diligunt munera z sequunt retributiones: illi iam sunt mente fures z latrones per intentionē, quia fur z latro: non nisi questum intendūt tpalem. Sm hoc Illi qui modo ꝑsunt in ecclesijs: plurimūq̄ sūt fures z latrones sm intentiōez ꝓncipale. [Sed nō audierūt eos oues] Et ideo p christū intrare nō potuerūt: quē semper oues audierūt. Oues eñ sunt Fideles in fide Simplices in ꝓfessione Subiecti ad omne mandatuz: Innocētes in omni delicto. Patiētes ad omne factum. Et ideo istos non exaudiunt. Job. xxix. Clamorem exactoris non audit. Isti potius sunt exactores q̄ pastores Plus spoliatores q̄ tutores Plus mactatores q̄ custodes. Plus ꝑuersores q̄ doctores. Plus seductores q̄ ductores Ezech. xxxiiij. Ue pastorib⁹ qui pascunt semetipsos. Machee. iij. Qui violenter tollitis pelles ouium mearum desuper eas. z carnem earum desuper ossib⁹. qui comedunt carnē populi mei: z pellem eorū desuper excoriauerūt. z ossa eorum cōfregerunt. z cōciderunt quasi in lebete. Isti ergo sunt fures z latrones [Sed non audierunt eos oues] Si autē aliquis audit eos: ille est hircus vel capra: z non ouis pertinens ad caulas christi. Isti sunt nuncij antichristi: subuersores ouiū christi Matth. xxiiij. Si quis vobis dixerit Ecce hic ē christus. aut ecce illic: nolite credere. Oēs enim isti christi vsurpant potestatem. sed quia factis nō probant q̄ dicunt. Sicut mali prelati: aut incōperentia dicunt sicut heretici. Ideo oues nō audiūt. Matth. xxiij. Que dicunt facite. Sm opera autem eorum nolite facere. Sic ergo oues eos non audiunt neq; audierunt.

Ego sum ostiū [Per me siquis introierit saluabitur: z ingredietur et egredietur: z pascua inueniet.

Hic ostēdit q̄ vtilit intrat q̄ intrat p chīm. Et oñdit b dupl'r. Sc̄z. In Lōueniētib⁹ sibi. z In opposito In ꝓueniētib⁹ sibi: ꝓmittit duas vtilitates Sc̄z. Salutem. z Pascua Dicit ḡ [Ego sum ostium] Hoc est: per Doctrinam z Exemplum introitus. Apoca. iiij. Vidi ostium apertum in celo. hoc est: in celestibus sacramētis: quod est chīs. Ezech. xliij. Ingressa est gl'ia dñi domū domini p portā orientalem. Hoc est: ꝑlatus, qui est gloria.

dñi ingressus est portam: per quā oīs orit in ecclesia. Unde sequitur ibidem Et terra resplenduit a maiestate eius: qz per illius introitu⁹ tota terra illuminat. [Per me siqs introierit saluabitur] Et modo loquēdi notat paucitatē intrantiū quando dr [siquis] Mat. vij. Angusta est porta z arta est via: z pauci sunt qui inueniūt eā. Saluatem autē inuenit q̄ intrauerit, Prouerb. viij. Qui me inuenerit: inueniet vitā z hauriet salutē a dño. Iste eñ in se: z in subdit⁹: p introitū fructificabit salutē. Et hoc signatū est Josue. ij. Patrē z matrē z fratres z omnē cognationē tuam cōgrega in domuz. Qui ostium domus tue egressus fuerit: sanguis eius sup caput suuz. Qui eñ limites ingressus est saluatoz⁹: eosdēq̄s egredit: absq; dubio ꝓrierunt. Intra domū aūt est oīs genꝰ iusta custodiens veritatem. [z ingredietur z egredietur z pascua inueniet] Ecce Utilitas secūda. Ingreditur quidē cōtemplando p cogitationē deitatʒ z diuinoz. z Egredietur operādo per vtutem. Vel sicut dicit glo. Ingredietur hic per fidē in eccl'ie gratiam. Egredietur aūt in transitu ad gl'iam z beatitudinē. Vel melius. Ingredietur interiora scrutādo ouium subiectarū. z egredietur foris pascendo p verbū z exemplū. Ps. xcix. Introite portas eius in cōfessione. Cant. vij. Egrediamur in agrū: cōmoremur in villis. Beñ. xxiiij. Ingredere benedicte dñi: cur foris stas? Et iste est ingressus ꝓsideratōis subditorum. Esaie. xxvij. Qui egredient imperu a iacob: florebit z germinabit isrl': z implebūt faciem orbis semine. Et iste est egressus pascentiū vbo z exēplo. Vel adhuc melꝰ. Ingredietur in ouile: vt disponat de quolibet sm suū gradum. Egredietur aūt cū ouibus per exemplū vt vtutis formā ostēdat. De ꝑmo Prouer. vi. Consideravit semitas dom⁹ sue: z panē ociosa nō comedit. De scdo Cant. iij. Egredimini filie sion: z videte regē salomonē in diademate q̄ coronauit eū mater sua in die desponsatōis eius: z in die leticie cordis ei⁹. De tali pastore dicit Num. xxvij. Prouideat dñs deus spirituū vniuerse carnis hominē q̄ sit sup multitudinē hanc: z qui possit introire z exire ante eos. j. Reguz. Et gloriosus in domo tua Jbi habēt. lxx. Ingredies z egredies ad imperiū regis. Et pascua amministrāda ouib⁹ inueniet quadruplicia Pascua vbi: ad pastū intellectus. Pastū tpalis subsidij ad sustentationē huius incolatus. Pastū ꝓsolatiōis interne ad ꝓsolationē. z Pastum exēpli ad virtutʒ edificationē. De ꝑmo dr Matth. xj. Venite ad me oīs qui laboratis z onerati estis: z ego reficiam vos. De scdo Beñ. vlc. Nolite timere ego pascam vos z paruulos vros. De tercio Beñ. xlv. Habitate iuxta me z dabo vob oīa bona egypti vt comedatis medullā terre. B est: interna dulcedie reficiamini: etiam in hoc exilio merozis z tenebraruz. De quarto Ezech. xxxiiij. In pascuis vberrimis pascam eas in herbis virentibus. hoc est: in vbertate virtutis z virētibus exemplis. Sic ḡ pascua inuenient: z intus z extra.

Fur nō venit nisi vt furetur z mactet z perdat; Ego veni vt vitam habeant: z abundantius habeāt.

B B Adaptat hic sibi boni pastoris parabolam per proprietatē contrarij. quia Contraria iuxta se posita (vt dicit Boetius) magis clucescunt. Et ideo Duo dicunt. Scilicet. Proprietas furis. Et a cōtrario Adaptatio boni pastoz⁹. Dicit ergo Quatuor de malo pastore. Scilicet. Q in furno: hoc ē in nigro venit. Q subtrahendo venit. Q ad occidenduz. z Ad perdendū venit Dicit ergo [Fur] a furno dictus. z ille est qui occulte: ignotus: intrat per dolum vel astutiā: parietē suffodiēs: quando astutia sua procurat q̄ vel de ipso ꝓuideatur vel q̄ eligatur. Matth. xxiiij. z Luce. xij. Si sciret paterfamilias qua hora fur veniret vigilaret vtiq; z non sineret perfodi domum suā. Sic. ij. Regum. iiij. Dormiente ostiaria. hoc est: prouidentia superioz⁹: ingressi rechab z baana fures. z occiderunt Jsboseth: iacentem in lecto z in inguine percutientes euz. Baana interpretat: venit donatus vel venit gratificatus. quia Illi qui prelatōes furantur: domos z granjs se acceptos faciunt prouidentibus vel eligentibus. Rechab autem mollis pī interpretatur. quia tales se molles futuros fore promittūt. Jsboseth autez assumpta confusio: qz tales sibi assumptam confusionem in gregem introducunt. z in inguine percutientes gregē: p carnalia pecca: mortem ingerunt z occidunt. Fur ergo talis persona est: que Ut' dolis circūueniendo: pastoris curam furatur. Vel mendacio hypocrisis obtinet. Matthei. vij. Attendite a falsis prophetis qui veniunt ad vos in vestimētis ouium. Hi enim furantur: in nigro tenebrarum venientes. Dicit autem describendo furem per negationem: que nihil relinquit: vt sciat q̄ nihil boni habet in intentiōe [nisi vt furetur] Tria dicit. Furatur enim per peccati cōsensum. Mactat per boni naturalꝭ vulneratōz. z Perdit i pena eterna. Hic enim venit vt dictum est: seducēdo vt interet. Hiere. qnquagesimo. Ubi est grex qui datus est tibi: Factus est quasi grex perditus populus meꝰ: pastores eorū seduxerūt eos. Et statim furatur oues ad peccati cōsensum. Et hoc est quod dicit [nisi vt furetur] Hiere. xxij. Ubi est grex qui datus est tibi: pecus indytum tuum? Quasi diceret. Indytū pecus est tibi cōmissum: quod per te ꝺo est subtractum. Genes. xxxj Quicquid furtim peribat a me exigebas [z mactet] interficiendo per boni naturalis vulnerationem. Mich. iij. Comederunt carnes populi mei: z pelles eorum desuper excoriauerunt: z ossa eorum confregerunt: z coxerunt quasi in lebete: z sicut carnē i medio olle. Quia Mollia: per cōcupiscentiam devorant prouocando ad libidinem. Temporalia que per pellem signātur abstrahunt. Ossa que sunt robur virtutis: securi mali exempli confringunt. Et in igne z in olla sue auaricie decoquūt. Olla enim marsupiū. z ignis est auaricia. Job. xxj. Ignis est vsq; ad perditionem devorans: z oīnia eradicās genimina: z perdit in interituz pene eterne. Hier. Uicesimoterrio Vos dispersistis gregē meū. z eiecistis eos. Ezech. xxxiij. Ue pastoribꝰ q̄ dispgunt gregē meū. Dispa

sus enī grer ꝓdīk ꝑ malū exemplū in damnatōem
eternā. Uel dicam⁹ ꝙ iste Furak subtrahēdo.
Macrat corꝑaliter ⁊ tꝑaliter affligēdo. Perdit ꝑ
sūias iniqs ꝓcipitādo. Hiere.xij. Pastores mul⁹
ti demoliti sunt vineā meā [Ego veni] ꝓ ꝓpoſi
tū in luce plena ⁊itatis intrādo. Joan.iij. Qui bñ
agit venit ad lucē vt manifestent opa ei⁹ qm̄ i deo
sūt fca [vt vitā habeāt] gr̄e nūc in fide ⁊ ⁊itate ⁊
⁊rute Jo.j. In ipo vita erat ⁊ vita erat lux hoim.
Ambro. In ipo sic in causa vita erat: effecta in sub
ditis. Et hec vita: lux est claritatis ⁊bi ⁊ erēpli. q̄
sic lucz in tenebris ꝙ ab ipa luce tenebre dissipant
Et hoc est boni pastoris [ꝓtū. [⁊ abundātiꝰ ha
beant] in gl̄ia. Et sic bon⁹ pastor veniēs ꝫ tene
bras furis venit in lumine veritatis. Uitā dat cō
tra mactatōem mortis. Abūdātiꝰ dat ꝑra ꝓdi
onē mortis ⁊ damnatōis. Jaco.j. Dat oīb⁹ abun
danter ⁊ nō imꝓpat. Jo.r. Ego vitaz eternā do
eis. Deut.iij. Uos q̄ adheretis dño viuitis vniuer
si. Eze.xxxiij. Uita viuet et nō morietis. Et hoc est.

Ego sum pastor bon⁹ :Bonus pastor aiaz suā dat ꝓ ouib⁹ suis.

JJ Tāgit pastoralē curā ⁊ solicitudinē. Describit
ātēā more solito i Duob⁹. Jn ꝓposito. s. ⁊ i Oppo
sito. Jn Proposito Duo ōr: Enūciat ꝓmo se et ꝑa
storē bonū. ⁊ Sēo. ꝓbat b̄ a ꝓrio signo Dicit er
go. [Ego] antonomastice [sum pastor bon⁹] Bonus in natura. Bonus in gra. Bonus i pa
storali cura. De ꝓria bonitate i natura dicit Mar
ci x. Nemo bonus nisi sol⁹ deus. Psal.cxviij. Bo
nus es tu: et in bonitate tua doce me iustificatōes
tuas. De bonitate gr̄e in Psal.cxlij. Spūs tuus
bonus deducet me in terrā rectā. De bonitate pa
storalis curē q̄ singulis ꝓuidet.j. Pe.ij. Eratis q̄
si oues errantes: sed nūc cōuersi estis ad pastorez
⁊ epm animaz vestrarū. Bonus eni pastor ē sus
pendēs. Et hoc sonat nomē epi. maxime quā
do est pastor: nō tā corꝑis q̄z anime. Hiere.xxiij.
Suscitabo sup eos pastores ⁊ pascēt eos. nō for
midabūt vltra: ⁊ nō pauebūt: ⁊ nullꝰ quereſ ex nu
mero. q̄ nullum ꝓdent. Ezechie.xxxiij. Suscitabo
super eos pastorem vnum: qui pascet eos: ser
uum meū dauid. ipe pascet eos. ⁊ ipe erit eis i pa
storem. ego autem dominꝰ ero eis in deū. David
enī manu fortis poterit defendere. Aspectu vero de
sideriabilis: verbo et erēplo pōt pascere. [Bonus
pastor] Ecce Notificatio boni pastoris: per signū
quī [animā] hoc est vitam [ponit ꝓ ouibus
Et hoc est quod dicit. [Animaz suā dat ꝓ
ouibus suis] Ponere aut̄ animā suā est subi
re ꝓiculū mortis in oīm questione gregis vt gregē
liberet. Joan.xv. Maiorem hac dilectōem nemo
habet vt aniam suam ponat quis ꝓ amicis suis.
Rhom̄.v. Cōmendat deus suā charitatē in nobis
quoniā cū adhuc inimici essem⁹ deus ꝓ nobis
mortuus est. ij. Corin.xij. Ego aūt libentissime im
pēdam ⁊ supimpendar ꝓ animabus vestris. Am
brosius. Nullus tantū impendit quantū qui se
ipm impendit. Ille enī pastor dat Corꝑus in pa
stum. Sanguinē in potū. Joan. vj. Caro mea ve
re est cib⁹, et sanguis me⁹ vere est pot⁹. Biaz au
tem dat in preciū. j. Cor. vij. Empti estis ꝑcio: no
lite fieri serui hominū. Et Deitatem dat in premiū
Gen̄.xv. Ego merces tua magna nimis. Spiritū
aut̄ dat in eterne vite principiū. Joan. vj. Spūs
est q̄ viuificat. Iste ergo optimus ē pastor: Hoc
significatuz est. ij. Regum.xij. Pauper nihil ha
bebat nisi vnā ouem paruulā quam emerat: ⁊ nu
trierat: ⁊ creuerat apud eū: cum filijs suis simul ō
pane eius comedēs: ⁊ ō calice bibens: ⁊ in sinu ei⁹
dormiens. erat⁊ illi sicut filia. Pauper hic ē chr̄i
stus: qui se nihil habere reputat nisi ouem paruu
lam. hoc est: humilē animā Quam anime sue pre
cio emit: Quam gratia deitatis sue pabulo verita
tis ⁊ virtutis nutriuit Quā profectu ⁊rutis cre
scere ⁊ incremētū dedit Cum filijs suis. hoc est: cū
angelis de pane corꝑis eius comedit. Et de calice
sanguinis eius bibit. Et in sinu charitatis ⁊ casti
tatis eius dormiens: in cōtemplatiōe quieuit. Et
erat ei sicut filia adoptiua: quā spū patris eius in
filiā adoptauit: Et coheredē regni sui fecit. Qui ꝙ
tot ⁊ tanta exhibuit: ꝙ certo bonus pastor fuit.

Mercēnarius autē ⁊ qui non est pastor cuius nō sunt oues ꝓprie: videt lupum venientē: ⁊ dimittit oues ⁊ fugit: et lup⁹ rapit ⁊ dispergit oues Mercēnarius aūt fugit: qz mercennarius est: ⁊ non pertinet ad eum de ouibus.

m m Hic: ꝙ oppositū Bonū describit pastorē. Dicit
autē hic Quattuor. Duas enī ꝑsonas describit: q̄
non sunt pastores: nisi ipso noīe. Scz. Mercēna
rium: ⁊ Eum q̄ nō est pastor: ⁊ Furē: ⁊ Latronē: ⁊
Lupum. Mercennarū describit a sibi ꝓria pas
sione. Describit lupū a sibi cōueniente actione. Et
dicit causam q̄re mercennarius describit a timoris
passione. Dicit autem [Mercennarius autē]
Ecce vna ꝑsona que ꝑ occasionez gregi deseruit. h̄
est: spe mercedis sibi constituret [⁊ qui nō est pa
stor] Ut ille: qui pastoria emit: nihil dignum ha
bens sacerdotio. De quo dr̄ Zacu.viij. Non erit ti
bi sors neqz pars in sermone isto: qz iste ꝓ certo
nō est pastor: nec aliquē habet pastoris actū. Et ō
illo dr̄ Zach.xj. O pastor ⁊ idolū derelinquēs gre
gem: gladiū sup brachiū eius: ⁊ sup oculū dextrū
eius. brachiū eius aridit̄ate siccabit̄: ⁊ oculꝰ dexter
eius tenebrescet. Iste enī non est pastor: sed pastoris
idolum vel sīlitudo. cui⁹ brachiū h̄ est: virtus con
gregādi oues in vnū nimis aridum est. qz gramē
non ꝓfert. Et oculus eius dexter: q̄ eterna deberet
inspicere: obtenebrat⁹ est: qz ad cēna nō videt: qz ꝑ
eū dedit. ⁊ ideo tꝑalia: nō eterna rēqrit ab ouibus.
Iste ḡ est mercēnarius. ⁊ Ille: q̄ nō ē pastor. Uterqz
istoz [cuius nō sunt oues ꝓprie] qz non ha
bet curā de ouib⁹ vt de suis ꝓꝑis. ⁊ ideo grassat̄
in eas vt ab eis lucrum recipiat q̄diu ē cū ouib⁹.
⁊ lucrum eriaz querit cū magno ouium ꝑiculo.
Zach.xj. Ego suscitabo pastorē in terra: qui dere
licta non custodit: ⁊ dispersum nō quere: ⁊ contri

tum nō sanabit: ⁊ id quod stat non enutriet: ſz car
nes pinguium comedet: ⁊ vngulas eoz dissoluet
Quādo ea quib⁹ in terra figūt pedē. hoc est: et iam
necessitatis sustentatiōnē: aufert ab ouib⁹. Et nul
la cura: derelicta a deo: ꝓter peccatū: reqrit ⁊ custo
dit. Et dispersum: varijs vicijs non reducit. Et q̄
iam mundi laboribꝫ cōtritū est nō sanat: peniten
tie medicamēto. Et q̄ stat: per gr̄am verbi dei: nō
nutrit. Uulnus ḡ oues nō sunt ꝓprie: qz non curat
de ipsis sicut de ouib⁹. Hoc est ḡ quod ōr Jam
ergo quattuor habem⁹ descriptas ꝑsonas: quarū
nulla ē pastor. Furē scz: qui dolo se iponit. Latro
nem: q̄ violēter se iprimit. Mercennariū: q̄ quidē
apte ingredit: sed spe lucri tēporalis custodit. ⁊ Eū
qui nō est pastor: sed idolū pastoris in eccl̄ia ꝓten
dit: eo ꝙ nullā suscipit curā pastoralem: Sed ꝓpri
us passionis actus mercēnariū. ⁊ Eius q̄ nō est pa
stor: est: quia [videt lupū venientē ⁊ dimit
tit oues ⁊ fugit] Qz em̄ mercēnarius spe merce
dis seruit: damnū ꝓpr̄ oues nō subit: sed tꝑe pe
riculi fugit. Silr aūt ille q̄ nō est pastor: mercedē
dedit vt pastoris videret habere vtilitatē: ⁊ ideo il
le etiam damnū sibi iminere videns: fugiēs oues
dimittit. Greg. Mercennariꝰ est qui locū quidez
pastoris tenet: sed lucra animarū nō querit. terre
nis cōmodis inhiat. bonoꝛe prelatōis gaudet. im
pensa sibi ab oīb⁹ reuerētia letat. Contra q̄ ōr
quidaz bonus pastor. ij. Cor. xij. Non quero que
vestra sunt sed vos. j. Corinth. x. Nō q̄ro quod mi
hi vtile est: sed quod multis vt salui fiāt. Phil. iij.
Que mihi fuerūt lucra: hec ar. sū vt sterco. vt chri
stum lucrifacerē. Econtra aut̄ isti querūt lucrum
⁊ nō aniaz fructū. Hiere. vj. A maiore vsqz ad mi
norē oīes auaricie studēt. Et aut̄ēde q̄d est Bo
nus mercēnarius ⁊ Malus mercēnariꝰ. Bonus
ōr qui spe eternoz ⁊ intuitu mercedis eterne ꝑdi
cat vel pest. Luce.xv. Quanti mercēnarij in domo
patris mei abundāt panib⁹. Alius est mercēnariꝰ
qui spe lucri tꝑalis curā gregi impendit: ⁊ exhibet
verā curam gregi: sed ꝓpter tꝑalium mercedē. Et h̄
est tolerandꝰ in eccl̄ia. Primus aūt est fouendus.
Phil.j. Oīm multi sunt q̄ ꝑ occasionē chr̄istū an
nunciant ⁊ non vere. Quid em̄: dum oīm⁹ modꝫ siue
per occasionez siue ꝑ veritatē annuncie chr̄istꝰ: in
hoc gaudeo: sed ⁊ gaudebo. Tertius est mercēnari
us q̄ mercedē recipit: ⁊ de grege nihil curat: nec cu
ram impēdit. Iste ab eccl̄ia ē expellēdus. ij. Thes.
iij. Qui nō laborat nō manducet. Fures aūt ⁊ La
trones: ⁊ illi qui non sunt pastores: vniuersaliter
sunt mali ⁊ expellendi. De quib⁹ dr̄. ij. Mach. iiij.
sub typo Menelai: qui acceptis mādatis a rege:
venit hierusalē: nihil quidē dignū habēs sacerdo
tio: animos vero crudelis tyranni ⁊ iras fere belue
gerens. Per mādatū em̄ regis voluit impune vio
lenter. ⁊ ideo erat latro nihil dignū habēs sacerdo
tio. ⁊ ideo erat fur. animos aut̄ tyranni habuit: ⁊
ideo erat lupus. ⁊ iras fere belue habuit: ⁊ ideo erat
leo. Hic ḡ [videt lupū] diabolus vel tyrannum
[venientē] ad ouiū deceptionē: ⁊ ecclesiarū de
structionez. Ezech.xxij. Principes eius in medio
eius quasi lupi. Soph. iij. Judices ei⁹ lupi vespe
re non relinquebāt vsqz mane. ⁊ ideo damnū rerum

n n vel corꝑis timens incurrere [⁊ dimittit oues]
patere direptioni: ⁊ saluat se ⁊ sua. Ezec.xiij. Non
ascendistis ex aduerso: nec oppositistis vos muri
pro domo isrl̄. Esa.lxiij. Non est q̄ cōsurgat ⁊ re
neat re. Sap.xviij. Restitit ire: ⁊ finem imposuit
necessitati [⁊ fugit] saluans se⁊ sua. Fugit em̄ qm̄
periculo se subducit. Qō non est faciendū qm̄ grex
queriſ: qz Pastoris inter oues vtilis est ꝑsentia:
Qz Pro eis respōdet. Oues defendit. ⁊ saltē Jnē
eas moriſ Et cū exemplo mortis eius: totus grex
in fide confortat. Unde Matth.x. Nolite timere
eos qui occidūt corꝑus: ⁊ post hoc non hñt quid
faciāt. Iste aūt fugit turpiter: ⁊ gregē exponit peri
culis. Prouer.xxviij. Fugit impius nemine per
sequente. Iustus āt quasi leo cōfidens absq; terro
re erit [Et lupus] hoc est ipse tyrannꝰ vel diabo
lus humilitū ⁊ mansuetoꝝ lacerator. Hzego. Lu
pus sup oues venit: cū q̄libet iniust⁹ fideles⁊ hu
miles oꝑimit. Zec.xx. Scio q̄ post discessū meū
ingredient lupi rapaces invos: nō parcētes gregi
[rapit] ad deuorandū aliquē [⁊ dispergit] ali
q̄s: qz nō sunt cōgregati ad ouilis ecclie cōionem.
Eccl.xiij. Si cōicabit aliqñ lupus agno: sic pecca
tor viro iusto. Hiere.v. Percussit eos leo ō silua.
lupꝰ ad vesperā vastauit eos. Ezec.xix. Incedebat
inter leones: leo factus est. predā didicit rapere: ⁊ ho
mines deuorare [mercēnarius aūt fugit] Tā
git hic cām fuge scz [qz mercēnarius est] quia
ꝑ interōnē: ꝑ quā nihil nisi tꝑale lucrū intēdit [⁊]
ab altera parte: qz [nō pertinet ad eum] hoc ē
ad curā eius [de ouib⁹] ⁊ in perditōe illarū sen
sibil ꝑdere existimat. Phil.ij. Omnes que sua sunt
querunt: ⁊ non que iesu chr̄isti. j. Timo. vj. Eristi
mantes questum esse pietatē Sapi.xv. Existimā
tes lusum esse vitam nostram: ⁊ cōuersationez ho
minis compositā esse ad lucrū: ⁊ oportere vndiqz
etiā ex malo adquirere. Sic ergo mercēnarius est:
⁊ non pertinet ad eum de ouib⁹. De quarum ꝑdi
tione non curat. Zach.xj. Non pascā vos: qđ mo
ritur: moriat: ⁊ quod succidit: succidat: ⁊ reliqui
comedant vnusquisqz carnem brachij sui. Amos
vj. O primo vngento deliburi: nihil compatiebā
tur super cōtritione ioseph. Et ille non est vere pa
stor: sed pastoris idolum vt dixim⁹. Sicut idolū
incole fit in hortis ⁊ in ianuis domorū. Esaie.xxij.
Quid tu hic: aut quasi quis hic: quia excidisti ti
bi sepulcrū. excidisti tibi memoriale diligenter. nō
est quis: sed quasi quis.

Ego sum pastor bon⁹ ⁊ cognosco meas ⁊ cognoscūt me mee. Sicut nouit me pat̄ ⁊ ego cognosco pa trem: ⁊ animā meam pono ꝓ ouibus meis. Et alias oues habeo q̄ non sunt ex hoc ouili: ⁊ illas opor tet me adducere: ⁊ vocem meā au diēt: ⁊ fiet vnū ouile ⁊ vn⁹ pastor.

D d Describit hic bonū pastorē a pascēdi cognitiōe.
Dicit aut̄ hic Duo. Cognitionē ouiū. ⁊ Cogniti⁊ p p

onē congregatōis ouiū. Jn Cognitōne ouiū dicit Quinqz. Scz. Q cognitio ouiū est pastoris boni. Q apud pastorē est cognitio ouiū beneplacita singularis. Q mutua est cognitio ouis z pastoris. Q hec cognitio est ad modū cognitōis filij z pris z Q ipa est maxime ĝnitatis q̄ maior esse nō pōt

Dicit ḡ. ⌊Ego sum pastor bon⁹⌋ cui⁹ boni/tati nō deest cognitio pfecta gregis. Bonū enim ōr a boo boas: qō ē voco cas. qz ipe ad suā bonitatē dpiendā oues sua bonitate vocauit. Psal.l. Beni gne fac dñe in bona volūtate tua sion. Thren. iij. Bon⁹ est dñs sperātib⁹ in se: anime pstolāti illū. Jn̄ztū eni vocat: bon⁹ dicit. Sap. xij. O q̄bon⁹ z suauis est dñe spūs tuus in nobis. Sic ergo pastor est bon⁹ cui dictū est a pfe Zacha. xj. Pasce pecora occisōis q̄ qui possederāt occidebāt. z non dolebāt z venūdabāt ea dicētes. Bñdictus dñs: Diuites eni facti sumus. Et ḃ est. qz ⌊agnosco oues meas⌋ noticia bñplacti. Hoc est boni pastoris q̄ suum noscat z ab alio discernat. Prouerbior. xxvij. Diligenr̄ agnosce vultū pecoris tui. tuos q̄z greges ꝓsidera. Prouerb. xij. Nouit iustus animas iumentorū suor. viscera aūt impior. crudelia. ij. Timo. ij. Nouit dñs q̄ sunt eius. Exo. xxx iij. Teipm noui ex noīe. Jnueniſti eni grām coram me. Hoc ergo est secūdū. Tertiū aūt est q̄ hec notitia est mutua. Et hoc est ⌊z cogſcūt me mee⌋ Per bñficia eni mea cognoscūt manū meā fide et deuotōe et grārū actōe. Hiere. xxxj. Oēs sciēt me a mimo vsq̄ ad maximū. qz ꝓpitius ero iniq̄tatib⁹ eor. Osee. vj. Uluem⁹ in ꝓspectu eius sciem⁹ sequamurq̄ vt cognoscam⁹ dñm. Et qz mutua est hec cognitio: ideo dicit Canti. vj. Dilect⁹ me⁹: supplemihi intēdit. et ego illi intēdo. Semp eni añ oculos bone ouis est pastor vt illū sequat. Et sp̄ i oculis boni pastoris est ouis vt ab ipo illumiet. Un in oīb⁹ vt dicit Ebryc. inter pastorē corporalē z spūalē sīle est. pterq̄ in hoc solo q̄ pastor corpal sequit oues. Pastor aūt spūalis oues pcedit vt ipm semp habeant in oculis. Joan. x. Ante eas vadit: z oues illū sequunt. ⌊Sicut nouit me pater zc⌋. Ecce mod⁹ cognitōis ist⁹. Ad modū eni quo ipe cognoscit pr̄em: ad modū illū sui (quibus ipe patrē reuelauit) agnoscūt eū. Et sicut nouit eū pater. ita ipe christus cognoscit suos q̄s sibi dedit pater. Et cauendū est in ḃ sermone. vt cū dicit. Sicut: intelligat esse nota similitudis. z nō equalitatis. Matth. xj. Nemo nouit filiū nisi pr̄. z nēo nouit patrē nisi fil⁹. z cui voluerit filius reuelare. Et ideo cū alīū modū nō reuelet nisi q̄ nouit: ideo ad imitationē illi⁹ nosci⁹ z noscit suas. Jo. xvij. Tu in me z ego i eis. vt sint in vnū ꝓsūmati. Hic ḡ notitie modus spūalis est z nō carnalis. Diuin⁹ z nō human⁹. ij. Cor. v. Itaq̄ ex ḃ neminē nouim⁹ sm carnē. zsi cognouim⁹ sm carnē christū. sz nūciam nō nouimus. Mat. xvj. Caro z sanguis nō reuelauit tibi: sz pater meus q̄ est i celis. j. Cor. ij. Spūs oīa scrutat. etiaz pfūda dei. ⌊et aīaz meā pono pro ouibus meis.⌋ Ecce quanta est huius beneplacti noticia q̄ etiā animam ponit pro sic sibi notis z eum noscentib⁹. quia posuit animā p fratribus suis redimēdis. Hebre. ij. Ut p mortē de/

strueret eum qui habebat mortis imperiū. z liberaret eos qui timore mortis per tota vitā obnoxij erant seruituti. j. Jo. iij. Sicut christus animā suam p nobis posuit: z nos debem⁹ aias p fratrib⁹ ponere Hoc em q̄uis nō reqrat a pastore: Semper tamē exigit q̄n grex querit ad fidei subuersionem. Sliter aūt sine scādalo pōt saluare se ipm Est tn differētia: Qz christ⁹ aiam suā posuit in pretiū redemptiōis. Prelatus aūt hō pastor nō ponit in pretiū: sed in moriendi exemplū: z fidei argumentū. Et ita pro noīe christi aīa ponit. Jo. xiij. Animam meā pro te ponā ⌊Et alias oues⌋ Tāgit hic cognitionē oues cōgregādi. Quia em vnus est ouiū pastor: z iudeor. z gentiū: oēs oues in vnū ꝓgregat. Et hoc est quod ōr ⌊z alias oues⌋ humiles simplices subiectas aīas ⌊habeo⌋ iam in collatione patris z pdestinatiōe: mihi credituras gentium aīas. Ps. ij. Postula a me z dabo tibi gentes hereditatē tuā. Malach. j. Ab ortu solis vsq̄ ad occasum magnū est nomē meū in gentib⁹ ⌊que nō sunt ex hoc ouili⌋ hoc est: ex ouili synagoge sm carnem: qz non sunt ex circūcisione. Esaie. xlix. Parū est mihi vt suscites mihi tribu iacob z feces israel cōuertendas. dedi te in lucē gentium vt sis salus mea vsq̄ ad vltimū terre ⌊z illas⌋ de gentib⁹ ⌊oportet⌋ hoc est: oportunū est ⌊me adducere⌋ in fidez z pmissiones patrū: vt in illa fide z pmissionibus veniat cū filijs israel in eccl'iam vnā. Ps. cv. Saluos fac nos dñe deus nr̄: z cōgrega nos de nationib⁹. Hoc aūt nō p se fecit: sed per vicarios ap̄los: quos post se pastores dedit: Sicut per Paulū z Barnabā. Actuz. xiij. Et ille in ap̄lis predicatā ⌊vocem meā audiēt⌋ hoc est audient z ad fidem venient. Rho. x. Fides ex auditu: auditus autem per ꝝbum christi. Act. xiij. Audientes aūt gentes: gauise sunt. z glorificauerunt verbū dei. z crediderūt quotquot erant pordinati ad vitā eternā ⌊z fiet vnū ouile⌋ q̄ est est eccl'ia fideliū receptaculū ⌊z vnus pastor⌋ qui est christus in celo. Papa aūt in terra est christi vicar⁹. Osee. j. Congregabunt filij iuda z filij israel pariter: z facient sibi caput vnū: z ascēdent de terra. Ezech. xxxvij. Adiunge lignū vnū ad alterū: z erunt in vnionē in manu tua. Ben. xlix. Ligabit ad vineā pullum suū: z ad vitem asinā suam. Pullus aūt cui nemo insederat: significat gentilem. z asina freno legis domita: signat iudeū. Matth. xxj. Adduxerunt ei asinā z pullum: z imposuerunt sibi vestimenta sua: z eum desuper sedere fecerunt. Ephe. ij. Christus est pax nostra: qui fecit vtraq̄ vnū.

Propterea me diligit pater: quia ego pono animā meam: z iterū sumam eam Nemo tollit eam a me: sed ego pono eam a me ipso Potestatē habeo ponēdi animā meā: z ptātem habeo iterū sumēdi eā. Hoc mandatū accepi a pre meo.

Hic determiat q̄ ad hos pastor⁹ acc⁹ mandatū

habet patrē: cuius sunt oues. et q̄ pordinauit oues redimi z in vnū ouile cōgregari. Dicit aūt Quartuor. Scz Q ad redemptionez ouiū nō cōpellit alios nisi dilectio patris: cui p oīa cōsentit: et in nullo cōtrariat: sicut iudei ei imponebāt. Scdo ostēdit Q hoc libera volūtate spōte fecit. nec eū aliqs ad hoc cōpulit vl' coegit. Tertio dicit Q in sua hoc est potestatē ptāre: et nō in pscīntiū mala voluntate. Quarto dicit hoc esse Jn obedictia patrī a cui⁹ mandato nunq̄ recessit Dicit ḡ. ⌊Propterea me⌋ sm humanā naturā ⌊pater diligit⌋ a q̄ sum. Et nō est verz qō vos dicit Joan. ix. Non est hic hō a deo q̄ sabbatū non custodit. Joan. xiij. Pater diligit filium z oīa dedit ei in manū ⌊qz ego⌋ volūtarius et nō coactus ⌊pono aīam meā⌋ p mortē. Et ideo etiā se tradidisse dr̄ chr̄s. Esa. liij. Pro eo q̄ tradidit in mortē aiam suā z cū sceleratis reputat⁹ est: et ipse pcā multoz tulit. Hiere. xij. Dedi dilectā aiam meā in manū inimicoz. eius z ita pono eā ad tēpus ⌊et iterz⌋ resurgēs ⌊sumā eam⌋ ad op⁹ glorificationis meoz: sicut pus p aīam opatus sum opus redēptiōis. Un Joh. xvij. dr̄. Pro eis sanctifico meipm. Sanctificatio aūt illa fuit in sci sacrificij oblatione p ouib⁹. Sic ḡ libere me offero p eis. Hzeg. Seruitia tāto magis sunt grata ĝnto magis libera z min⁹ debita. Et ideo hec oblatio gratissima fuit. Esa. liij. Oblat⁹ est qz ipse voluit: et peccata nostra ipse portauit ⌊Nemo tollit⌋ cōtra meā volūtatē ⌊eam⌋ aiam meā ⌊a me⌋ qz vos nō potest eā tollere nisi q̄n ego volo cū implecū fuerit tēpus pfinitū a patre. Joan. vij. Nemo misit in euz manū q̄a nōdū venerat hora ei⁹. Nō em hoc subiacet infirmitatis necessitati: sed hoc est in ordinata p eternā sapientiā volūtate. Ps. xxxix. Jn capite libri scr̄pum est de me vt facerē volūtatē tuā de⁹ meus: volui. hoc est: ad hoc volūtari⁹ veni: et nō coactus p malicia iudeoz. Ben. xlix. Reqescens accubuisti vt leo et q̄si leena quā suscitare nemo audebit. Reqeuit em vt leo vincēs nō vict⁹. et quasi leena discerpens inuasores suos reqescit. qz Judeos se occidentes discerpsit z in omnē ventū dispersit

⌊Sed ego⌋ libera voluntate ⌊pono eam⌋ per mortē ⌊a me ipso⌋ qz z hora mortis z modū mortis met eligo. Joan. iij. Sicut exaltauit Moyses serpentē in deserto: ita exaltari oportet filiū hominis. Et ideo q̄a oīa hec eligēdo ex sapientia z libera voluntate: vincēdo mortē: z mortē autorē: passus est et mortu⁹ intuitu redemptiōis ouiū: dicit Esaie. xj. Erit radix Jesse q̄ stat in signū populoz. tm gentes deprecabunt: z erit sepulcrū eius gloriosum. Si em coact⁹ esset mori: nō essz de radice iesse nobilis: et inuincibilis Dauid manu fortz. Si victus esset malicia Judeoz: nō staret in signū triūphale fidelū populoz. Si abiect⁹ z punit⁹ esset vt blasphemus: nō adoraret z deprecaret a gētib⁹. Etsi esset immūdus z insepult⁹ abiect⁹ sicut latro: non esset sepulcrum eius venerabile z gloriosum. Nunc aūt Quia vicit vt leo: ideo cōseruauit generis sui radicem. Quia stat in signū: oēs vicit hostes. Quia deus verus est: adorat vt immortalis, et Quia pfecto ope redemptionis reqeuit: gloriā eterne qertz pretendit sepulcrū.

Potestatem habeo ponēdi animā meā: et ptātem habeo iterū sumendi eam. Hoc mandatū accepi a patre.

Tertiū est Jn quo tangit: quā ad ea q̄ dicta sūt habet potestatē Dicēs ⌊Potestatē habeo⌋ vtute latentis in carne diuinitatis ⌊ponendi⌋ in pretium redēptionis ⌊aiam meā⌋ Matth. vl. Data ē mihi oīs ptās in celo z in terra. Act. ij. Quē deus suscitauit soluz doloribus inferni iuxta qō impossibile erat teneri illū ab eo. Dolores inferni sunt vulnera z mors z ictus pscīntiū que ad inferos mittūt. Nec aūt oīa solura sunt virtute diuinitatis: z ideo detineri in morte nō poterat filius dei. ⌊et ptātē habeo⌋ vtute eiusdē diuinitat⁹ ⌊iterum sumēdi eam⌋ sicut dixim⁹ ad opus glorificatōis. Ps. xv. Nō dabis scīm tuū videre corruptionē: notas mihi feciſti vias vite. Et ideo rantū elegi de morte q̄ntū mors fuit via vite. Et hoc fuit p triduuz: in q̄ simpla sua morte nostrā dupliceē curauit mortem sz culpe z pene. Si eī per necessitatē mortis corruptus fuisset z nō a corruptiōe resurrexisset: inutilis nobis mors ei⁹ fuisset z nō nos liberasset. Ps. xxix. Que utilitas in sanguine meo dū descēdo i corruptionem. Resumat ḡ citi⁹ aiam: et nos a corruptione secum abstrahat: vt cātem⁹ sibi dicentes id. ps. lvj. Exurge gllia mea: exurge psalterium z cithara exurgam diluculo. ⌊Hoc mādatum accepi⌋ Quartū Jn quo ad oīa hec ostendit esse mandatū patris. Et ideo mendaces sunt qui dicunt eū mandata dei nō custodire. Hoc est ḡ qō dr̄ ⌊Hoc mādatū accepi⌋ a mundū venies ⌊a patre meo⌋ qui paterna cura z dilectōe ordinauit oēs redimere. Phil. ij. Factus est obediēs patri vsq̄ ad mortē: mortē aūt crucis. Joan. xviij. Calicē quē dedit mihi pater nō vis vt bi. illū.

Dissensio iterum facta est inter Judeos propter sermones hos. Dicebant autē multi ex ipsis: Demoniū habet z īsanit Quid eū auditis? Alij dicebāt. Hec verba nō sunt demoniū habentis. Numqd demoniū potest cecorum oculos aperire?

Tangit ps illa de dissensione: exorta ex dictis dñi Nō q̄ dicta sua dissensionē facerēt. sed potius malicia iudeoz obstinate latrans ꝑ dictoz illoz vitarē. Dicunt aūt b Duo. Scz Occasio dissensiōis: et Modus. Occasio dissensiōis tāgit cum dr̄ ⌊Dissensio⌋ hoc est: i cōtraria sensio ⌊facta est⌋ a malicia eoz ⌊inter iudeos⌋ cecos z in malicia obstinatos. Esa. lvij. Nō est pax ipijs dicit dñs. j. Coz. xiiij. Nō est dissensiōis dei sed pacis ⌊propter sermones⌋ qbz obstinata ꝑdixit malicia. ij. Coz. ij. Chr̄i bon⁹ odor sum⁹ deo in bis q̄ pereunt: et in bis q̄ salui fiūt. alijs q̄dē odor mortis in mortē: et alijs odor vite in vitā. Sicut em bon⁹ odor occidit sca/

rabeū qui ſtercore delectat: et fouet apē q̄ odore floris paſcit. Ita odore vite eterne q̄ ex vbis chū ſpargit: mali moriunt: et boni viuificant. Luc.ij. Ecce poſit⁹ eſt hic in ruinā z in reſurrectionē multoꝝ in iſrael z in ſignū cui cōtradicet. ⁋ Dicebāt autem multi ex ipſis ⁊ Hoc eſt: de numero iudeorum Ecce.j. Peruerſi difficile corrigunt z ſtultoꝝ infinitus eſt nūer⁹ ⁊ demoniū habet ⁊ Matth.xij. z Lu.xj. In beelzebub p̄nape demoniox ejicit demonia. Occaſionē aūt iſti acceperūt ex hoc q̄ dicit Poteſtatē habeo ponēdi aiam meā z iteꝝ ſumēdi eā. Nec eī reputabāt verba obſeſſi: et impoſſibile eſſe: q̄ aliq̄s compos rōnis hoc diceret Joan.viij. Nōne b̄n dicim⁹ nos q̄ ſamaritan⁹ es tu z demoniū habes: Signa eī attribuebāt demoni: et verba dixerunt eſſe inſanie ⁊ et inſanit ⁊ ſicut dictum eſt de Dauid: q̄ ſe z ſuos per inſanie formā liberauit.j.Reg.xxj. Vidiſtis boiem inſanū. q̄re adduciſtis boiem vt fureret me p̄ſente: Sic dictū eſt de.p̄pheta q̄ venit vngere hieu: vltroꝝ iniq̄tatis domus Achab.iij.Reg.ix. Quid venit ad te inſanus iſte: Sic dictū eſt de Paulo q̄ ſumme ſapie vba p̄dicauit. Act.xxvj. Inſanis Paule: multe lr̄e ad inſaniā te cōuertūt ⁊ quod eū auditis ⁊ Hoc dictuꝝ fuit phariſeoꝝ z eoꝝ q̄ illis cōſenſerūt. Eſa.xxx. Dicunt videntibꝫ Nolite videre. et ꝑphet̄: nolite nobis q̄ recta ſunt: ſed loq̄mi nob placēta. Eze.iij. Dom⁹ iſrael nolūt audire te q̄ nolunt audire me. ⁋ Alij dicebant ⁊ deuoti: verbis eī illuminati: et opibus cōfirmati ⁋ Hec verba nō ſunt demoniū habentis ⁊ q̄nport⁹ ſunt demonis impium et ꝓtātem euacuare? Demō eī non eſt ꝓtar⁹ demoni. Matth.xij. Si ſathanas in ſeip̄m diuiſus eſt: quō ſtabit regnū eius: Joan. vij. Nunq̄ ſic loc⁹ eſt⁹ ē hō vt iſte hō loquat ⁋ Nunq̄d demoniū ⁊ q̄ homi nocet z cecitati ſtudet: z homi eſt inimicū ⁊ pōt cecoꝝ ⁊ a natiuitate ⁊ oculos aperire: ⁊ Jm potentiā eī habet. Etſi poſſet: mala voluītate non faceret. ſed port⁹ erececaret.j. Reg.xj. In hoc feriam vobiſcū fedus vt oīm veſtꝝ eruam oculos dextros ponāq̄ vos opprobriū in vniuerſo iſrael. Ezech. xxiij. Naſum tuū z aures p̄cidant z q̄ remanſerint cadēt gladio. B̄ñficiū ergo tale demones nec p̄ñt nec volunt p̄ſtare.

Facta ſunt aūt encenia in hierosolymis z hyems erat Et ambulabat Jeſus in templo in porticu Salomonis.

Hic capto ſ̄mone: ponit ꝑabole iducte explanationē. Habet āt duas ptes. Jn q̄ꝝ ꝑma dat aptā explanationē. Jn Scā dt̄ hoc iudeoꝝ excecataz ꝓſecutionē: ibi. Sustulerūt lapides. Adhuc p̄ma pars Tres habet ꝑagraphos. Jn quoꝝ ꝑimo Oñ z Ubi facta eſt explanatio deſcribit. Jn Scō Queſtio Judeoꝝ ad explanationē puocans oſtendit Jbi. Circūdederunt g̃ eū iudei. Jn Tertio Plena teſtificatio veritatis oſtendit Jbi: Rñdit ieſus Loq̄r vobis tē. Jn ꝑmo horū Duo dicunt. Scz Feſtū ꝓter q̄ venire in templū cōueniebat. et Locus: vbi explanatio facta erat Dicit ergo ⁊ Facta ſunt encenia ⁊ Hoc eſt feſtū encenioꝝ. Encenia aūt dicunt innouatiōes conſecrantes. Et hoc feſtū inſtitutū fuit q̄n Judas Machabe⁹ templū a gētibꝫ recuperatum: deo z ſacrificijs innouauit ꝓ dedicationē. Sicut legit.ij. Mach.x. Attendendū aūt eſt: q̄ ſicut legit.iij. Reg.viij. et.ij. Paral.vij. Decimo die ſeptēbris Salomō tēplū edificatū dedicauit. et erāt illo die duo feſta. Unū ſcz Dedicationis et Altez Expiationis. Poſtea illo templo ꝓ regem Babylonis ſubuerſo, et altero ꝑ Eſdrā z Neemiā edificato: dedicatū fuit in vere.xij. die Martij ſicut legit.j. Eſdre.vj. Oō cū Antioch⁹ epiphanes poluiſſet ſozdibꝫ idoloꝝ: Judas machabe⁹ purgauit et reſtituit vtenſilia eius.xxv. die menſis Decēbris quem iudei vocant Laſleu.j. Macha.iiij. De hac ergo dedicatiōe dicit: Facta ſunt encenia. Durauit aūt ꝓ octo dies: ſicut legit.j. Macha.iiij. Ps.xcij. Domū tuā decet ſcitudo dñe in lōgitudine dierū Beñ.xxviij. q̄ terribilis eſt locus iſte: nō eſt b̄ aliō niſi domus dei z porta celi. Et hoc ſignatū eſt.iij. Reg.viij. vbi dr̄: q̄ impleuit gloria dñi domū dñi. Determinat aūt tēp⁹ q̄n dicit ⁋ Et hyems erat ⁊ q̄ in decēbri fuit q̄n mediū eſt hyemis. Et ideo tūc frigidis pcōzibꝫ magꝭ erat neceſſariū vt exhiberet̄ eis calor charitatis in ignito eloq̄o ſaluatoris. Eccī xliij. Frigidus vēt⁹ aq̄lo flauit z gelauit cryſtallus ab aqua. Matth.xxiiij. Refrigeſcet charitas multoꝝ ⁋ Et ambulabat ieſus in templo ⁊ Determinat̄ locū Dicēs ⁋ ambulauit ieſus ⁊ vt oīb⁹ offerret monita ſalut⁊. Ps.xxvj. Circuibo z īmolabo in tabernaculo eī⁹ hoſtiā vociferatiōis ⁋ in porticu Salomonis ⁊ Hoc eſt: in porticu quā iuxta tēplū edificauerat Salomō ad oratiōē. Non q̄ mō ibi eſſet niſi in q̄busdam veſtigijs z ruinoꝝ: ſicut legit.ij. Paral.vj. Sic̄dē fecerat Salomon baſem eneā z poſuerat eā i medio baſilice b̄ñtē q̄nq̄ cubitos lōgitudinis: et q̄nq̄ cubitos latitudis: et tres cubitos altitudinis. Stetitq̄ ſup eā. Jnfra partū. Et extra vniuerſam multitudinē iſrl̄: palmis leuat⁊ in celū: dr̄. Dñe de⁹ iſrl̄ nō eſt ſimilis tui tē. Jbi g̃ oratio. Et ibi etiā Jeſus ābulauit. Et ibi etiā diſcipuli poſtea manſerunt. Act.v. Erāt vnanimit oēs in Porticu Salomonis. Jbi g̃ vbi Salomō rex oratuerat: ambulabat vt monita ſalutis daret z pacis. Ab illa etiā porticu in rēplo vēdentes z emētes eiecit. Jbi etiā hoſpitale pauperū edificatū fuit q̄b⁹ ſp chīs ſicut ſup̄ dictū eſt familiaris fuit.

Circūdederunt ergo eū Judei z dicebant ei. Quouſq̄z aiam nr̄am tollis: Si tu es chriſt⁹ dic nobis palam.

Secundū eſt Jn q̄ notat̄ queſtio exigēs rñſionē interp̄rationis. Duo aūt dr̄: Malicioſam circūdationē: et Aſturie q̄ſtionē. Dicit g̃ ⁋ Circundederunt ergo eū iudei ⁊ vt multitudine ſe armarēt: q̄ a veritate ſe nudos eſſe ꝓfeſſi ſunt. Eccī.lj. Circūdederūt me vndiq̄z. z nō erat q̄ adiuuaret ⁋ Circūdederūt ⁊ vt tumultu oꝑ timerēt. Ps.cxvij. Circūdederunt me ſicut apes pungentes: z exarſerunt me ſic̄ ignis: et in nomie dñi q̄ vltus ſum in eos.

⁋ Circūdederunt ⁊ me: ne capt⁹ in ſermone poſſem effugere. Ps.xxj. Circūdederūt me vituli multi: tauri pingues obſederunt me. Oſee.xj. Circūdedit me effraim in negociatiōe ſua et in dolo dom⁹ iſrael ⁋ et dicebant ei ⁊ dolose. vt Uel: negaret veritatē quā ſepe cōfeſſus fuerat. Uel: eā apte diceret et ſic de blaſphemia accuſaret. Ps.xxj. Circūdederunt me canes multi: cōſiliū malignantiū obſedit me ⁋ q̄uſq̄ aīas noſtras tollis: ⁊ Ecce Queſtio: duas b̄ñs ꝓces Jn q̄ꝝ ꝑima Prouocāt ad reſpondendū. Eſt eī ſenſus Quādiu tenebis in ſuſpēſo dubitatiōis ad te: certificandi eī⁹ ſum⁹ de te. Joan.j. Quid dicis de teipſo: Item.vij. Nemo q̄ꝑe in occulto facit aliq̄d z q̄rit ipſe in palam eſſe. Prouer.xiij. Spes q̄ differt affligit aiam. lignū vite deſideriū veniēs. Nō aūt amplⁱ ſuſpendēdo nos affligas. Joā.j. Quis es vt reſponſum dem⁹ his q̄ miſerunt nos: ⁋ Si tu es chriſtus ⁊ ſicut dicis de te ⁋ dic nobis palam ⁊ vt ſciam⁹ quē ſeq̄mur. Lanē.j. Jndica mihi quē diligit aīa mea: vbi paſcas: vbi cubes in meridie. ne vagari incipiā poſt gregē ſodaliū tuoꝝ. Joā.viij. Tu q̄s es: Palam eī annūciandū eſt de veritate.

Rñdit eis Jeſus. Loquor vobis et non creditis.

Hic ponit rñſio veritatis de intentione parabole inducte. Et in reſponſiōe iſta Duo dicunt. Unū eſt Redargutio nō credentiū. Alterꝝ aūt eſt Proprietas audientiū vocē paſtoꝛis ch̄i. Jn ꝑmo horum Tria dicit. Scz Aptā veri paſtoris denūciatiōem Per opa veritatis ꝓbationē. Non ex oīb⁹ cauſam eſſe: quā retinebant in incredulitat⁊ obduratiōem.

Dicit igit̄ ⁋ Loquor vobis ⁊ q̄ ego ſum ch̄s verus paſtor z bon⁹ ⁋ et nō creditis ⁊ mihi. Joan. viij. Ego ſi veritatē dico vobis quare nō credit⁊ mihi: Nūe.xiij. Quouſq̄z nō credet mihi multitudo hec peſſima in oīb⁹ ſignis q̄ feci corā eis.

Opa que ego facio in nomie patris mei: hec teſtimoniū ꝓhibēt de me. Sed vos non creditis q̄ non eſtis ex ouibus meis.

Hic ponit ꝓ opa veritatis teſtificationē Et hoc eſt q̄d dicit ⁋ Opa que ego facio in noīe patris mei ⁊ ne videar eſſe cōtrar⁹ patri Et inuoco patrē Et oīa refero ad patrē ⁋ hec teſtimoniū ꝓhibēt de me ⁊ q̄ ſim ch̄s z verus paſtor et bon⁹. Joā. v. Opa q̄ dedit mihi pater vt ꝑficiā ea: ipa opera q̄ ego facio: ipſa ſunt q̄ teſtimoniū ꝓhibēt de me. Jo. iij. Nemo p̄t hec ſigna facere q̄ tu fac⁊ tē. ⁋ Sed vos nō creditis ⁊ hoc eſt: infidelitatis vīe obduratione retinetis ⁋ q̄z nō eſtis ⁊ nec eſſe vultis ⁋ de ouibus meis ⁊ Agn⁹ eī ab agnoſcēdo dic⁹ talia agnoſcit. Et quia agni nō eſtis: ideo ſigna certificantia diuinitatē meā nō agnoſcitis. Hiere.viij. Miluus in celo cognouit tp̄s aduent⁹ ſui. turtur et hirūdo tē. populus aūt me⁹ non cognouit iudiciū dñi. Et ideo agni agnoſcentes dicī nō p̄ñt. Eccī xxj. Audiet luxurioſus z diſplicebit ei: z p̄jciet illū poſt dorſum ſuum.j. Loꝝ.ij. Animalis hō nō ꝑcipit ea que ſunt ſp̄ūs dei. ſtultitia eī eſt illi q̄a ſp̄ualit̄ examinatur.

Oues mee vocem meaz audiūt et ego cognoſco eas et ſequuntur me. Et ego vitam eternā do eis: z non pibunt in eternum.

Hic tangit ꝓprietas audientiū vez paſtorē. Dicāt h̄ Ser. Duoꝝ Primū eſt Quod ouis (q̄ eſt agn⁹) vocē paſtoris audit et agnoſcit. Secundū eſt Quod ouis illa: ſpeciali gr̄a cognoſcit a paſtore. Tertium eſt Quod ouis q̄ obedientiā paſtorē ſequit. Quartū eſt Quod ex hoc a paſtore p̄mū recipit vite eterne. Quintū Quod recipiūt euaſionē mort⁊ eterne. Sextū aūt Quod non pariunt diſpſionē lupi. Dicit g̃ ⁋ Oues mee ⁊ ſimplices z ſubiecte mihi: agnitiuā i agnoſcendo naturā habētes ⁋ vocē meā audiūt ⁊ id ē exaudiūt. Sup̄ eod̄ Proprias oues vocat noſtras. Et ꝛō ornamētū h̄nt aurū. Lanē.j. Murenulas aureas faciem⁹ tibi vinculatas argēto. Aurium eī h̄nt murenulas: q̄ illapſuz ſibi recipiūt paſtoris vbū. q̄ etiā murenula labit̄ de manu q̄n tenet. Vermiculi aūt ſubtilē motū occulti eloquū ſignant q̄d tinnit in auribꝫ ſicut in argēto. Job.iij. Quaſi furtiue ſuſcepit aur⁊ mea venas ſuſurrij eī⁹. Beñ.xxiij. Suſpēdi inaures ad oīa nandū faciē eī⁹ et armillas poſui in dextra eī⁹. Exo.xxiij. Oia q̄ locut⁹ eſt dñs faciem⁹ z obediētes erim⁹.j. Reg.iij. Loq̄re dñe q̄ audit ſerꝝ tuus ⁋ Et ego cognoſco eas ⁊ familiaritat⁊ z ſpecialis gr̄e agnitōē. Oō ſpeciale ſignū eſt boni paſtoris. Un mirat Paulus q̄ poſt talē gr̄az paſtoris: aliq̄s auertit ab ipo Gal.iij. Nunc aūt cū cognouerit⁊ deū: imo cum cogniti ſint⁊ ab ipſo: quō cōuertimi iteꝝ ad infirma et egena elementa q̄bꝫ denuo ſeruire vult⁊? Apoc.ij. Scio opa tua z laborem tuū z patientiā tuā. Intrātum eī nouit oues z opa: z paſſiones ipſaꝝ ouiū q̄ ſignat eas ad ſpecialē defenſionē ipſaꝝ. Apoca. vij. Nolite nocere r̄e z mari neq̄z arboribus q̄aduſq̄z ſignemus ſeruos dei in frontibꝫ coꝝ. Ezech ix. Signa thau ſup̄ frontes viroꝝ gementiū z dolentiū ſup̄ cūct⁊ abominatiōibꝫ: q̄ fiūt in medio ciuitatis. Oues eī ꝓprie ſignari cōſueuerūt ⁋ et ſequūtur me ⁊ p̄ imitatione. q̄z ego aū eas vado p̄ exemplū. Lu.ix. Qui vult venire poſt me: abneget ſemet ipm z tollat crucē ſuā z ſequat̄ me. Sic eī faciūt et oues. Abnegant ſe vt ſint cum paſtore. Tollunt formā paſtoris: vt ſint cōfigurati paſtori. Sequūtur eū: vt ſint ſui ꝑticipes. Un p̄s.xv.fm trāſlatōez Hiero. Serua me dñe q̄m ſperaui in te. dixi dño: de⁹ meus es tu: q̄m bonoꝝ meoꝝ nō eges B̄ū mihi nō eſt ſine te. Lxx. h̄nt Coſerua. Et ideo ſequunt̄ ſp. Phil.iij. Sequoꝛ aūt ſi q̄ modo cōꝑehēdā in q̄ z cōꝑehenſus ſum ⁋ Et ego ⁊ optim⁹ paſtoꝛ: q̄ nō de ouib⁹ quero paſtum vt me paſcant. ſed vt de me oues paſcā ⁋ vitā eternā do eis ⁊ ꝑ Carnis mee paſtū. et Sanguis potū. et Spiritus mei viuificationē. et Dei atis mee gratificationē. Joan.x. Ego veni vt vitā habeant z abundantiꝰ habeant. Jte.xvij. Ut oē q̄ dediſti ei: det eis vitam eternaz. Hanc eī in paſtu ſui corꝑis z ſanguis amminiſ

strat.quasi lignū vite dat eis in pastum. Joan.vj. Qui manducat me viuet ꝓpter me⌊et ideo⌋non ꝓiount in eternum⌋ quia a dextris statuunt cū bis q nō ꝓtinent ad interitū. Matth.xxv. Statuz et oues q̄dem a dextris. Et post pauca. Tunc dicet rex ijs q̄ a dextris eius erūt. Uenite bñdicti patris mei ꝓcipite regnū ⁊c. Joan.iij. Ois q̄ credit in ipm nō pereat:sed habeat vitā eternā. Si g̃ forte ꝓpter aliq̄n tribulant ⁊ ad tps vident ꝑire:nō tñ pibunt in eternū. Sap.iij. Uisi sūt oculis insipientiū mori:et estimata est afflictio vita eoz. Et ab itinere iusto abierūt in exterminiū. Illi aūt sunt in pace.etsi coram hoīb⁹ tormenta passi sunt:spes illoz im mortalitate plena est.

Et nō rapiet eas quisq̄z de manu mea. ⁋Pater meus quod dedit mihi maius omnibus est:et nemo potest rapere de manu patris mei. Ego et pater vnum sumus.

Hoc aūt quod dixit.ꝓbat. Et ideo Tria ꝫ dicuntur. Premittit enī Lōclusionē quā intendit: et Lō sequēter duplicē Probationē inducit. Dicit ergo ⌊Et nō rapiet eas q̄sq̄z de manu mea⌋ q̄si dicerēt. Jdeo nō pibunt. quia ⌊quisq̄z de manu mea⌋cōtinere⌊eas⌋z cōseruare⌊nō rapiet⌋ ꝑ aliquē violentū impulsum tentationis. qa nō ꝑmittā q̄ vltra vires a maligno aliq̄d patiantur.j. Lor.x. Fidelis dē⁹ q̄ non patiet vos tentari sup id qđ poteritis:sed faciet cū tentatione ꝓuentū vt possitis sustinere. Et ideo si de manu ꝓria infirmitate exciduāt:hoc nō erit imbecillitas manꝰ:nec etiā violentia hostis. Qui nulli vltra vires pōt ingerere tentationem. Sap.iij. Justoz aie in manu dei sunt: et non tanget illos tormentū mortis. Deut.xxxij. Oēs sancti in manu illius sunt. Hoc aūt probat cū dicit⌊Pater meus quod dedit mihi maius omnibus est⌋Quicq̄d enī dedit: gignendo dedit. Et q̄ eiſem equalis ei mihi dedit. Et ideo idē posse cum eo habeo. Similr fm humanā naturā plenitudinē gratie ꝑ vnionem ad deitatē dedit. Et nulli sanctoz hoc dedit. Joan.iij. Nō enī dat deꝰ ad mensurā spūm. Heñ.xxiij. Dedit filio suo oīa q̄ habuit. Joan.j. Uidimꝰ gl̃iam eius gl̃iam quasi vnigeniti a ꝑe:plenū gre ⁊ veritatis. Ps.cxl. Absorpti sunt iuncti petre iudices eoz. Oēs enī sancti qui sunt iudices ecclie:iūcti petre.hoc est: comparti chō:qui est petra solida:a bono imobilis: sūt absorpti.hoc est:nulliꝰ comparatiōis. ideo ergo ⌊nemo pōt rapere de manu patris mei⌋hoc ē: de fidelitate ⁊ ꝓtate cōtinente eas. Et dedit mihi eālē esse sibi.g̃ etiam nemo potest rapere ō manu mea:sic nec de manu sua. Esa.viij. Quasi i forti manu erudiuit me.ne irē in viā populi huiꝰ. Jrē.xlix. In manibꝰ meis descripsi te.muri tui in cōspectu meo sunt sp. Job.xvij. Libera me dñe ⁊ pone me iuxta te vt cuiusuis manꝰ pugnet cōtra me. ⌊Ego ⁊ pater vnū sumus⌋ Scōa confirmatio siue ꝓbatio est eius quod ꝓdixit:q̄ oues de manu sua nemo rapit.qz ⌊ū vnū sit cū patre: sicut de manu patris nemo rapit:ita nec de manu filij. Una est enī manus

B 5

L 5

boc est ꝓtās vtriusq̄z. Dicit enī ⌊Ego ꝓ. ⌊Cū audis manū dei:nihil carnale cogita:sed crede vnam esse patris ⁊ filij ꝓtatem. Joan.xiij. Ego in patre ⁊ pater in me est. Jrem.xxij. Pater in me manens: ipse facit opera. Sic etiā in hac vita Tria sūt ouiū ad pastorem cōuersaz. Audiunt enī. Cognoscunt. et Sequunt. Tria etiā ḡntum ad futurā vitam pastor facit ouib⁹. et Unū ad vitā istaz. Agnoscit enī signando eas ꝟ dū viuunt. Uitā eternā dat in sui fruitione. Saluat ab interitu in cōfirmatiōe. Continet in manu in ꝓtectiōe:qđ est summa salꝰ ouiū.

Obijciūt aūt q̄dam de hoc q̄ dicit Qꝫ nō rapit eas q̄sq̄z de manu sua. Aut enī sic cōtinet sanctos in manu sua: fm ꝑtem iusticiam: Aut fm p̄destinationē. Si fm ꝑtem iusticiā: Non videt esse verū.qz multi ceciderunt ab illa.sicut Judas ⁊ Nicolaus Antiochenꝰ: ⁊ mlti alij. Si aūt fm p̄destinationē: Tūc videt q̄ p̄destinatio imponat necessitatem saluandi. Et hoc videt Augꝰ dicere q̄ sup hunc locum dicit sic. Nec lupꝰ rapit.nec fur tollit.nec latro interficit.securus est de nūero earū qui eas nūerauit. Ad hoc dicendū q̄ sine ꝓiudicio videt mihi dicendū q̄ de vtraq̄z iusticia intelligat: Ꝑtim scz ⁊ Predestinatiōis. Et sicut dictū est q̄ aliqs excidit: nō est de imbecillitate manꝰ.sed de mobilitate ⁊ casu liberi arbitrij. Ad hoc aūt qđ cōducit q̄ p̄destinatio fm hoc:necessitatē inducit. Dicēdū q̄ hoc nō sequit. Nihil enī ꝓhibet q̄ imobili p̄destinatōe existente:libez arbitriū ad idem mobiliter se habet. Hoc autem alibi habet ostendi quod hic ꝓlixum esset ꝓbare.

Sustulerūt ergo lapides iudei vt lapidarent eum. Rñdit eis Jesus. ⁋Multa bona opa ostendi vobis ex patre meo:ꝓpter qđ eoz opus me lapidatis? Rñderunt ei Judei. De bono ope non lapidamus te: sed de blasphemia: et qa tu homo cum sis:facis teipm deū

D 3

Dic tangit ꝑsecutio cōtra chm excitata ꝓpter bñficia q̄ ꝓsuit. Dicunt aūt ꝫ Tria. Ferocitas ꝓsequētū. Questio benignissima de causa ꝓsecutionis. et Ipsiꝰ cause crudelis expositio. et Terrio Sapientissima exclusio furoris ꝑ ostēsionē veritatis Dicit g̃⌊Sustulerūt ergo lapides iudei⌋ et durissima intentione⌊vt lapidarent eum⌋sicut Leuit.xxiij. dñs ꝑcepit blasphemū lapidari. Hoc enī fecerūt qz corda eoz duriora lapidibꝰ erant.et emolluri verbis sapientienō poterant. Esa.xlviij. Sciui q̄ durꝰ es tu:et neruus ferreus ceruix tua:z frons tua enea. Jrē.vj. Dura ceruice ⁊ incircūcisis cordib⁹ et auribꝰ: vos sp spūisancto restitistis⌋⌊Respondit eis ihesus⌋Secundū est In q̄ in ꝗstione benigna: factū ostendit inconueniens. Et querit causa lapidatiōis:vt ad cor reuertētes desistant ab incepto⌊⁋Multa bona opera⌋ ad vestrā vtilitatē⌊ostēdi vobis⌋miracōsa⌊ex patre meo⌋boc est ex virtute patris facta. Joā.v.

Maiora mōstrabit ei opa vt vos miremini. Act.x Pertransiuit bñfaciendo ⁊ sanādo oēs oppressos a diabolo. Act.ij. Jesum nazarenum:approbatuz a deo in vobis vtutibꝰ ⁊ ꝓdigijs ⁊ signis q̄ fecit ꝑ illū deus in medio vestri sicut vos scitis⌊ꝓpter quod eoz opez⌊opꝰ me lapidatis?⌋Matthei.xxiij. Lapidas eos q̄ ad te missi sunt.q̄ties voluī cōgregare filios tuos:quēadmodū gallina cōgregat pullos suos sub alas ⁊ noluisti. Sic factū est innocenti Naboth.iij. Reg.xxj. Ubi dixit Jezabel. Educite eum ⁊ lapidate:sicq̄z moriat. Sic factū est innocēti Susanne. Dan.xiij. Josu.viij. Tulerunt lapides iudei vt iacerent in eū. Matth.xxiij Ut veniat sup vos oīs sanguis iustus q̄ effusus ē sup terrā a sanguie Abel iusti vsq̄z ad sanguinem Zacharie:filiū Barachie: quē occidistis inter tēplū ⁊ altare⌊Rñderunt ergo iudei⌋ de lapidatōe cām assignātes. Que nō est cā ad vitandē:sed ad furbe simplicis deceptionē vt factū eoz iustū esse videat⌊De bono ope nō lapidamus te⌋Hoc falsum est.qz Nihil nisi bonū opus apparuit i co. j. Pe.ij. Qui nō fecit ꝑctm:nec inuētus est dolus in ore eius⌊sed de blasphemia⌋Hoc dicūt:cū ipsi potiꝰ blasphemi sint:attribuentes diabolo qđ fieri nō potuit nisi in dei digito. Mat.xij. ⁊ Lu.xij Oē ꝑctm quodcūq̄z fecerit hō remittet ei.spūs aūt blasphemie nō remittet neq̄z in hoc seculo:neq̄z in futuro. Tāgunt tñ hoc q̄reū blasphemū reputabant⌊qz tu hō cū sis⌋sicut vere fuit⌊facis teipsum deū⌋ Qđ nō est ver.qz ꝑ generās fecit eū deū. et nō ipse seipm fecit deū. Joā.v. Jdeo magis ꝑsequebant eū iudei qz patrē suū dicebat esse deū: eqlem se faciens deo. Sap.ij. Prefert nouissima iustoz:et gl̃iat patrē se habere deum.

Rñdit eis Jesus. Nōne scriptū est in lege vestra:quia ego dixi dij estis. Si illos dixit deos ad quos sermo dei factꝰ est:⁊ nō potest solui scriptura. quē pater sanctificauit et misit in mundū:vos dicitis quia blasphemas:quia dixi:filius dei sum? Si nō facio opera patris mei:nolite credere mihi. Si aūt facio. etsi mihi nō vultis credere:operibus credite:vt cognoscatis ⁊ credatis qz in me est pater: et ego in patre.

Ecce sapientie rīsum oēm ꝓtendens patientiaz. Et habet Duas ꝓes. Scz Responsum sapiē ⁊ patiētie. malicią ommutescere facies. et Obstinatam maliciā:que qñ rñdere nō pōt opibus: malū ꝑ bono reddens. In rīso aūt Duo sunt. Scz Rīsum ꝓnem scripture.et Rīsio ꝑ opa demōstrata i diuina vtute. Primo g̃ inducit Scripturā. et ex illa arguit.ꝓsicū. Dicē g̃⌊Nōne scriptū est⌋a spiritusc⌊in lege vestra⌋ Lex cōiter h̄ dr ꝓ bis q̄ in veteri testamēto cōtinent. qz ꝓphetie ⁊ psalmi et totū aliud implicite continet. Lex aūt dr lex qz ab eis fuit recepta. In psalmo aūt lxxxj. ꝓtinet⌊Ego dixi⌋boc est statui⌊quia dij estis⌋ Per participationē deitatis. et Per adoptionē. Exo.vij. Constituit te deū Pharaonis. Ps.xlix. Deꝰ deoz dñs locutus est.j. Lor.viij. Siqdem sunt mlti dij ⁊ dñi multi siue in celo siue in terra. Ex illa autoritate arguit a Minori sic⌊Si illos dixit deos⌋ participative ⁊ p adoptionem⌊ad qs sermo dei factus est⌋ boc est:in ope cōpleto in ipsis. boc est: q̄ sermonē dei ꝑceptū ope cōpleuerunt; et sermonē dei cum affectu audire meruerūt.j. Joan.iij. Ebaytissimi nunc filij dei sumꝰ:sed nōdū apparuit quid erimus scz ex nat.uitate diuina. Scimus aūt qñ cum apparuerit similes ei erimꝰ. Et sic erimus dij participatiōe ipsius. Jaco.j. Uolūtarie enī genuit nos verbo vitatis; vt sīmꝰ initiū aliq̄d creature eiꝰ. Joan.j. Dedit eis ꝑtez filios dei fieri. Et sic deos esse. Minꝰ aūt videt q̄ illos dicat deos: qui nō nisi ꝑticipative ⁊ p adoptionē participant spm dei unū⌊et nō potest solui scriptura⌋ boc ē: nō esse vera. Matth.v. Jota vnū aut vnꝰ apex non ꝑ te a lege. Tob.vl. Nō excidit sermo dñi. Ergo multo magis⌊quem pater sctificauit⌋ boc est:ab eterno sanctū genuit. Ps.cxx. Ex vtero aīa luciferū genui⁊ ee in splēdoribꝰ scroz. Jrē.j. Quod extenasceē sanctū: vocabit filius dei⌊et misit in mundū⌋ad mundi sanctificationē(Hiere.j. Prius q̄z te formarē in vtero te nouit:et anteq̄z exires de ventre sanctificauit te. Et sic misit plenū deū in mundū Esa.lxj. Spūs dñi sup me eoq̄ vnxerit me dñs.) Multo magis in quā dicendus ⁊ credēdus ē deꝰ verus. Miū ergo est ⁊ inconueniēs qđ⌊vos dicitis⌋ q̄ scripturas nosse debet⌊qz blasphemas⌋ Ꝫ vos potiꝰ hoc negando blasphematis⌊qz dixi⌋qđ pater dixit⌊filius dei sum⌋ Doc negando dō efficerer vobis filius mendax. Non ergo est blasphemia sed veritas. qa Si nomē ⁊ res ꝑ aliquem modū cōuenit bis q̄ ꝑ participationē dij sunt:multo magis cōuenit ei q̄ ꝑ naturā est filius dei ⌊Si nō facio opa patris mei⌋q̄ nemo nisi pater pōt opari. Joan.xv. Si nō fecissem opa apō eos que nemo aliꝰ fecit:pctm nō haberent. Nūc aūt excusationē nō hūt de pctō suo⌊⁋Nolite credere mihi⌋ qz Opa ostendūt vtutē dei in me esse. Sicut digitus ostēdit rē demōstratā. Exo.viij. Digitꝰ dei est ⁊ Matth.xij. Si in digito dei ejcio demonia ꝑ.tē. Opa enī indicant deitatē. et deitati est credendum. ⌊Si aūt facio⌋ opa dei:patris naturā in me ostendentia. Dan.vij. Signa ⁊ mirabilia fecit apud me deus excelsus. placuit g̃ mihi p̄dicare signa eius ⁊ mirabilia qz fortia.et regnū eius regnū sempiternū. et ꝑās eius a generatiōe ⁊ generationē. Et ideo isti peiores fuerunt q̄z Nabuchodonosor gētilis⌊et si mihi non vultis credere⌋ Dicit aut Non vultis.qz dicit Aug.q̄ cetera pōt hō nolēs:credere nō nisi volens. Si g̃⌊Mihi nō vultis ex tot ⁊ tantis operib⁹ credere:saltē⌊opibus credite⌋ Que et mō q̄ ego ea facio:⁊ facto ipso:in me naturam ⁊ virtutē patris ostēdūt ⁊ demōstrant. Unū Esa.lvij. de duricia istiꝰ infidelitatis exclamat ad patrē dicens

E 3

Dñe qs credidit auditui nostro.et brachiū dñi cui
reuelatū est: Brachiū aūt est virtus patris: qđ est
chīs.q̄si diceret. Pauc̄ est reuelatū. Ero.x. Indu/
rauit cor eius t cor seruoꝝ eiꝰ vt faciam signa mea
hec in eo.t narres in aures filioꝝ t nepotū tuorum
Mas aūt duas Lōsequntias induxit chīs. Q̄ sic
causa est: q̄ destructa: destruit.et qua posita: ponit
effectus. Ita sciat esse vite (al's vice) cause ad indu
cendū fidē Q̄ nō existentibꝫ opibꝫ: essent excusati: et
positis opibꝫ condēnādi p infidelitate ⌊vt cognoscatis t credatis⌋ Hoc est intentū p modū Lō
clusiōis. Scz Vt sicut causa ꝓgnoscit p effectum:
Sic et modo q̄ facio magna: cognoscatis ⌊q̄z pa
B3 ter in me est⌋ p nature inseparabilitatē: et sui con
sensus voluntatē in oīa facta mea ⌊et ego in pa
tre⌋ sicut in eo a quo habeo naturā: t virtutem: t
opus.et in nullo sum sibi contrariꝰ. Et sic credatis
q̄z ego sum deus.quia Sicut ꝺr Esa.vij. Nisi cre/
dideritis nō ꝑmanebitis. Sed ad hoc rñdet Hiere.
v. Indurauerunt facies suas supra petrā t nolue/
rūt reuerti. Esa. xxj. Qui incredulus est: infideliter
aget. t q̄ depopulatoꝝ ē: vastat. Et hoc ē qđ sequit̄

Querebant ergo eū apphēdere

Ostendit enī ꝺ qualit̄ p tāsalubri doctrina t be
neficio: malū capiuitas t mortis chīo intētabant
Et habet Tres particulas. Scz De intentatione
fidelitū. De subductione chīi a manibus iudeoꝝ. et
De deuotione bonoꝝ ad chīm venientiū. Dicit
ḡ ⌊Querebant ergo⌋ studiose t malicioſe ⌊eū⌋
sine turbis ⌊apphēdere⌋ p captiuitatē. Mar. xij
Querētes eum tenere: timuerunt turbas. q̄ sicut
apphensū eū habebāt. Joan. vij. Miserūt ministros
vt apprehenderēt eum

Et exiuit de manibus eorum. Et abijt iterꝫ trans Jordanē in eū locum vbi erat Joānes baptizās primū: et mansit illic.

Liberatio est chīi: potestatē eius demōstrās. Et
dicit Duo. Scz A quibꝫ recessit.et Quo peruenit.
Dicit ḡ ⌊Et exijt de manibus eoꝝ⌋ Luce.iiij.
Jesus aūt transiens p mediū illoꝝ ibat. Joan. vij.
Nemo misit in eū manū q̄z nōdū venit hora eius
⌊et abijt ab eis iterꝫ trans iordanem⌋ quia
Ibi testimoniū Joānis multos ad ipm conuerte/
rat.et Ibi testimoniū patris t colūbe apparuerat.
Et hoc est qđ dicit ⌊ad locū vbi erat Joānes
baptizans primū⌋ Supra.iij. Erat Joannes
baptizās in Ennō iuxta Salim. q̄ aque plurime
erant illic. Lu.iij. Venit in oēm regionē Jordanis
baptizās t ꝓdicās baptismū pnie. Nocē ḡ q̄d ꝺr

Et multi venerunt ad eū t dicebant: quia Joānes q̄dem signū fecit nullū. Omnia aūt quecūq; dixit Joannes de hoc: vera erant. et multi crediderunt in eum.

Tertiū est In q̄ notat̄ deuotio fideliū simpliciū:
In aduentu ad chīm: In collocutione chīi ad Jo
annē: In veritate testimonij Joannis de chīo: In
fide aduenientiū. Dicit ḡ ⌊Multi venerūt ad
eum⌋ Nō tā corpe q̄z mentis deuotiōe. Ps. xxxiij.
Accedite ad eū t illuminamini tē. Esa. lj. Fluēt ad
eū oēs gētes t ibūt populi multi dicentes. Venite
ascēdamus ad mōtē dñi t ad domū dei Iacob. do/
cebit nos de vijs suis: et ambulabimus in semitis
suis ⌊Et dicebant⌋ Compationē inter chīm et
Joannē faciētes: et chīm Joanni pferētes ⌊q̄z Jo
annes quidē⌋ baptista ⌊signū fecit nullū⌋
quia sicut ꝺr Joā. j. Nō erat ille lux: sed vt testimo/
niū phiberet de lumie. Itē. iij. Me oportet minui
ipm aūt crescere: vt ab ipso populus ad chīm diri/
gerēt. Attēde q̄ lz de officio Joānis fuerit q̄ nul
lum signū fecit: Nō tñ sine signo in mūdum venit
Annūciatꝰ p angelum. De senibꝫ ac diu infecūdis
natus parentibꝫ. In matris vtero spūsancto reple
tus Beatis in saluatoris occursum In spū t vir/
tute Helie sibi iniunctū exequēs officiū. Sed hoc
deus fecit vt magnitudinez eiꝰ ostēderet: vt idoneꝰ
testis chīo fieret ⌊Ita aūt q̄cunq; ⌋testificando
⌊dixit Joānes de hoc⌋ Scz chīo ⌊vera erāt⌋
Dixit aūt q̄ erat filius dei. Et hoc vexꝫ fuit t causa
veritatis oibꝫ alijs. Un Joānes lucerna erat p quā
ad chīm isti deuenerunt. Joan. v. Ille erat lucerna
ardēs t lucens. Mat. v. Lu. xj. Nemo accēdit lu/
cernā t ponit eā in abscondito: neq; sub modio: sed
supra cādelabrū: vt luceat oibus q̄ in domo sunt.
Sic enī deꝰ exaltauit Joānē in his q̄ dicta sunt q̄/
si supra cādelabrū auro splēdidius: vt lumē testi/
monij clariꝰ diffunderet.et ideo vera sunt q̄ testifi/
catus est. Joan. iij. Qui de celo venit sup oēs est. t
qđ vidit t audiuit hoc testat̄.et testimoniuz eiꝰ ne/
mo accipit. Qui aūt accepit eiꝰ testimoniū signauit
q̄z deus verax est ⌊et multi⌋ ꝓter Joannē t opa
⌊crediderūt in eū⌋ Matth. viij. Multi venient
ab oriente t occidente t recūbent cū Abrahā: Isaac
et Jacob in regno celorū. Isti enī patres fidei fue/
runt in q̄z promissiōibꝫ p fidē chīi multi bñdictio
nem salutis cōsequent̄. Gen. xxvj. In semie tuo bñ/
dicent̄ oēs gētes. Esa. xlix. Leua in circuitu oculos
tuos t vide oēs isti congregati sunt venerūt tibi.

Capitulū.xi.

Erat aūt quidam languēs Lazarus a Bethania: de castello Marie t Marthe sororum eius.

Hic agitur qualiter verbū incarnatū: per Vir/
turē (q̄ ꝓbata est) et Illuminationē (q̄ in antehabi
tis ostēsa est) est potēter Vnificatum. Diuidit aūt
capitulū hoc in duas ptes. In quaꝝ Prima ostē/
dit Vnificatum esse verbū cū oibus ad hoc pti/
nentibꝫ. In Scōa aūt ostēdit Qualiter ex hoc edi
ficata est fides deuotoꝝ.et Incitata in peius: ma/
licia exceccatoꝝ. Ibi: Multi ergo ex iudeis q̄ vene/
rant ad Mariā. Prima aūt istarū partiū diuidit
in Quattuor. In q̄z Prima ponit Infirmi susci/
tandi descriptio: et infirmitatis eiꝰ facta ad christū

denūciatio. In Secūda Et infirmitate sūpta: apo
stoloꝝ t discipꝫ instructio. Ibi: Deinde post ꝺ
dixit discipulis suis: eamꝰ i Judeā. In Tertia po/
nunt Ea q̄ faciūt ad ifti miraculi impetrationem.
Ibi: Erat aūt in Bethania iuxta Hierusalem. In
quarta aūt tanguntꝰ Ea q̄ faciūt ad miraculi perfe
ctionē Ibi: Et ait Jesus: tollite lapidē. Prima ba
rū partiū diuidit in Duas. Scz In Infirmantis
descriptionē. t Infirmitatis denunciationem. Ibi:
Miserunt ergo. Describit infirmꝰ A Nomie. Ab
A Infirmitatis qualitate. A Patria. A Parētela. A
Cognatoꝝ deuotione. Dicit ḡ ⌊Erat autem⌋
dū dñs iuxta Jordanē maneret: absens a Lazaro
Cuius absentia multis est causa infirmitatis. Sicut
absentia medici multis in corpe est causa pcli. Ps.
xv. Fm trāslationem Hieronymi. Serua me dñe
q̄m speraui in te: q̄m bñ mihi non est sine te. Deut.
iiij. Vos q̄ adheretis dño viuitis vniuersi ⌊q̄dā⌋
specialis familiaritatis cū dño. Joan. xij. Lazarus
erat vnꝰ discūbentiū cum dño ⌊languēs⌋ Qua/
litas notat infirmitatis. Lāguor enī longꝰ angor
est. q̄z Et angustia angit Et diuturnitate corpꝰ at/
terit. Et vires cōsumit. Et hoc ꝺr ad magnitudinez
miraculi notandā. ḡa Nō attritū t cōsumptū faci/
lius esset suscitare. Ecci. x. Languor ꝓlixꝰ grauat
medicū. iij. Reg. xvij. Erat languor fortissimꝰ ita
vt in eo ñ remaneret halit̄ ⌊Lazarus⌋ Descriptio
est a Noie. cuius significatio ab effectu nō ē vacua
q̄a Lazarus aditꝰ a deo interpretat̄. Ps. ix. Adiu/
tor in oportunitatibꝫ in tribulatiōe: sperent in te q̄
nouerūt nomē tuū. Item ps. xciij. Nisi q̄z dñs ad/
iuuit me paulo minꝰ habitasset in inferno aia mea
La Bethania⌋ Describit a Patria In q̄ digni/
tas sua cognoscit. Legit enī: castellū hoc et vicum
quendā in hierl'm: ad eum t sorores ptinuisse iure
hereditario. et ideo de castello illo fuisse ꝺr. Sicut
Nobiles more vulgari de castris suis nati esse di/
cunt: aliter aūt de castello Et non de villa vel rure
ꝺr esse: vt ciuilis ad virtutē t nō rusticus esse credat̄
Un t nomen castelli Bethania vocabat̄. hoc est:
domꝰ obedientie. q̄z legibus ibi t vbanitatibꝫ res/
publica fuit obedienter ordinata. Et ideo ꝺr a Be
B thania ⌊de castello⌋ Marie. Prouerb. xxj. Vir
obediens loquit victorias. j. Reg. xv. Melior est
obedientia q̄z victime t auscultare magis q̄z offerre
adipē arietū. Ex loco enī bonoꝝ habuit ꝓter obe
dientiā ꝓceptoꝝ legis: t virtutis ciuilitatē. Ps. lxxxvij
Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei ⌊Marie et
Marthe⌋ q̄z in veritate in diuisione paterne he/
reditat̄ Martha castellū hoc in sortē hereditatis
accepat. Lazarus aūt hereditatē paternā in hieru/
salem accepat. Maria aūt Magdalū tenebat ca
stellū. Sed tñ ꝓter dilectionē sororis t hospitali/
tatis gratiā: tres simul cū Martha manebant. ḡa
ipsa prudētioꝝ fuit ad dispēsandū. Et ideo etiam in
receptione dñi: sola aliq̄n Martha noiat̄. Luce. x.
Intrauit Jesus in q̄ddā castellū: et mulier q̄dam
Martha nomie excepit illū in domū suam. t huic
erat sororꝝ noie Maria. Joā. xij. Aū sex dies pasce
venit Jesus Bethanīā: vbi fuerat Lazarus mor/
tuus quem suscitauit Jesus. fecerūtq; illi cenam:
et Martha ministrabat. Lazarus vo erat vnꝰ de
discumbētibꝫ. Maria vo accepit libram vngēti t c.
Q̄ aūt ꝺr q̄ Martha ministrabat: nō tam intelli
git de diligētia obsequij q̄z de sumptuū ammistra
tione ⌊sororū eius⌋ que speciali gratia coniuncte
erant dño. Maria cū sequēs in via: ministrabat ei
de facultatibꝫ suis cū Joanna t Susanna. sic le/
git Lu. viij. et. xxiij. Martha aūt ministrabat ei de
via venīēti in domo. Lazarus aūt erat de amicis cū
eo discūbentibus. Adhuc aūt vt dicit Ambrosius £
Dñs Lazarum a mortuis suscitauit. Jn Martha
sanguis fluxum restrinxit Matth. ix. De Maria
aūt septē demonia expulit Luc. vij. t viij. t Mar.
vl. Et sic specialis amicicia erat inter illos t ad do
minū Ad hec aūt spūaliter Lazarus a deo aditus:
penitentie signat vitam. Esa. xlix. In die salutis
auxiliatꝰ sum tui. ij. Lor. vj. In die salutis adiuui
te. hoc est: in die pnie qñ tibi sol verꝰ illuxit. Mar/
tha aūt ꝓuocans interpratꝰ Que signat vitā actiuā
Jn qua tā vtutis delectatione in spe mercedis q̄z
exempli boni ostēsione: semp homo ad meliora ꝓ/
uocat̄. ij. Lor. ix. Uestra emulatio ꝓuocauit pluri
mos. Hebre. x. Non deserentes collectionē vestrā
sed adhortantes: et tanto magis q̄nto magis vide
ritis approp inquantē diē. Maria aūt interpretatur
illuminatrix. Et signat vitaz cōtemplatiuā qua hō
illuminat̄. Apoca. xij. Mulier amicta sole: et luna
sub pedibꝫ eius. quia luminare noctis huius vite
(quod splendoꝝ em huius mundi significat) ꝓpcit
sub pedibꝫ sororis eius. Nec enī tria sunt que do
minus libenter visitat. Penitentes Actiuos t Lō
templatiuos. Penitētes in gratia compunctiōis.
Actiuos in ꝓfectu virtutis. et Lōtēplatiuos in pu
ritate veritat̄. Eccs. iiij. Funiculus triplex difficile
rumpitur.

Maria autē erat que vnxit dominum vngento et extersit pedes eius capillis suis: cuiꝰ frater Lazarus infirmabatur.

Describitur b A deuotione cognatorum. Et in/ D
ducit illud memorabile factum quod fecit Ma/
ria. Exponitur istud aūt dupliciter. Scz Primo
q̄ euangelista dicit his quibus scribit euangeliū p
anticipationem: quasi ne ignoret que sit ista Ma/
ria: q̄ ipsa erat: que in cena: vnxit dominū vngen/
to: ante sex dies pasce: quod tam pretiosum erat q̄
multo estimabat̄ pretium eius. Joan. xij. Et do/
mus impleta est ex odore vngenti. Et hec videt esse
intentio Chrysostomi: Qui dicit q̄ non fuit illa pec
catrix que erat in ciuitate famosa in peccatis que
vnxit pedes Jesu Luce. vij. Sed alia t honesta de
qua vident dicere Origenes t Chrysostomꝰ t Am
brosius q̄ honesta fuerit semp et virgo: et merito
castitatis domino familiaris. Alij aūt sicut Augu
stinus Gregoriꝰ et Beda dicunt q̄ non est expo/
nendum per anticipationē. Sed q̄ euāgelista de/
scribat eam per hoc q̄ fuit penitens Lu. vij. Ma/
xime ꝓpter hoc quod dicit Luce viij. q̄ de Ma/
ria magdalena septem demonia exierant. Super
quod dicit Grego. Septem demonia Maria ha

bnit que vniuersis vicijs plena fuit. Sz ecce quia turpitudis sue maculas aspexit. lauãda ad fontẽ misericordie cucurrit. Q autem isti peccatrici dominus familiaris fuit: dicunt q vt spem penitẽtibus ingereret hoc fecit q merito penitẽtie ad gr̃az familiaritatis diuĩe peccatoz redire possit. Et bãc sententiã tota tenet occidẽtalis ecclia. Nec est magnũ si de Nominibz Qualitatibz psonarũ diuersa sentiũt doctores. Hoc est ergo qđ dicat ꝟm vtrũqz sensum [que vnxit vngento] penitẽtie dñm Luce.vij. Uel vngento deuotõis. Joã.xij. De quibus vngentis Luce.vij. notata sunt. [z extersit pedes ei⁹] lachrymis rigatos [capillis suis] Hoc maxime ꝛcordat cũ eis q dicũt eam peccatrĩcẽ fuisse. qz hoc nõ legit nisi Luce.vij. Et hec ibidẽ exposita sunt. [cuius frater Lazarus infirmabat] Nec omnia ꝓpter sequẽtia dicunt Ut sciatur q ratiõem habuit dñs faciendi ꝓdigni. Unde ecclã in fratre sororis infirmari insinuauit. ij. Lor. xj. Quis infirmat z ego nõ infirmor? Quis scandalizat z ego nõ vror? De dño autẽ fiducialit̃ senserũt q secũ portaret infirmitates eaz. sicut dicit Esa.liij. Uere languores nr̃os ipe tulit. z infirmitates nr̃as ipe portauit.

Miserũt ergo sorores ei⁹ ad eũ dicentes. Dñe: Ecce quem amas infirmatur.

Hic tangit Infirmitatis denũciatio. Et dicitur Duo. Sz. Sororũ ad dñm consolatorẽ de fratre infirmante facta denũciatio. z Responsiõis dominti ad Sorores ꝛsolatio. Ibi: Audiẽs autẽ Jesus. In prima harũ Sex notant. Sz. Q nõ per se venientes: ꝓ nunciũ dño de fratre nunciauerũt. Q er sororio affectu ad infirmũ hoc fecerunt. Q ad eum a quo cõsolationẽ sperabant miserũt. Q mittentes potentiã sanãdi in eo ꝓfesse fuerũt. Q amorẽ quẽ ad infirmũ habuit allegauerũt. Q infirmãtẽ denũciauerũt. Dicit ergo [Miserunt ergo] Nõ p seipas venientes. vt z serũ recognoscerent: quẽ p terras discurrere nõ decebat. qz Uagari putat qui discurrit. Prouer. vij. Mulier vaga et garrula: ꝙtis impatiẽs: q nõ valet in domo cõsistere pedibz suis. Unũ Ben. xxxiij. Dina que egressa est de domo patris ꝓziarche. vt ꝓsideraret mulieres regiõis illi⁹: opꝓssa ẽ ab Emor filio Sychẽ. Et ideo etiã miserũt vt dño reuerentiã faceret. z in ꝙcudinẽ et grauamẽ nõ ꝓcurarẽt si p seipas venirent. qz dñs de hospitijs eoz fuisset grauat⁹. Act. ix. Miserũt ad Petrũ rogãtes: ne pigriteris venire vsqz ad nos. Sed obijcit contra hoc Q supiij. Regul⁹ increpat. qz nõ credidit q absens curare posset: sed oporteret eũ ad infirmũ descendere. Ad hoc dicendũ q isti non rogauerũt vt veniret. sed tm̃ vt infirmitas sibi innotesceret humano modo vt sanaret si vellet. Sed adhuc obijcit. qz si deum credebãt: sciuerũt q absens hoc sciret sine nũcio. Ad hoc dicit Chrysо. q non adhuc plenam fidem habebant de deitate ipius: sicut nec a postoli. Uel dicendum q humano modo extrinsecus hoc agebant: vt citius ad misericordiã flecterẽt. Sic ergo miserunt [sorores eius] qbus hoc ex sororio affectu cõpetebat. Esa.lviij. Carnem tuã ne despexeris) ad eum quem cõsolatorẽ z saluatorẽ elegerant. Abachuch.iij. Ego aũt in dño gaudebo z exultabo ĩ deo Jesu meo [dñe] Professio est ptãtis sanãdi si vult. Sap.xij. Subest tibi cũ volueris posse. Unde Aug⁹. Posse habes arbitrij tui sic vtrum sanare velis. Et ideo etiam nõ rogãt sed innotescunt tm̃: sibi qđ vtilius videt relinquẽtes. Rho.viij. Quid orem⁹ sm̃ q oportet nescim⁹. ipse aũt spũs postulat ꝓ nobis. hoc est: docet nos postulare. Et hoc ẽ [Ecce] Quasi dicerẽt. In eui denti est. nõ fingit infirmitatem [quẽ amas] Nec amares nisi dign⁹ esset amore. Prouer. viij. Ego diligentes me diligo. et q mane vigilat ad me: inueniet me. Alia etiã rõne. qz Nõ tm̃ te amat: qz ẽ non satz dignũ est vt ex hoc tuã dilectionem mereat. sed quia opus tuũ z creatura tua est: cui⁹ tu es factor: dilector: z reparator. Sap.xj. Diligis vniuersa que sunt; et nihil eoz odisti q fecisti. Nõ es enĩ odiens aliqđ qđ cõstituisti aut fecisti. Hic ḡ talis [infirmatur] Ps. vj. Miserere mei dñe qm̃ infirm⁹ sum: sana me z. Infirmitas enĩ amici ad misericordiam flectit. Ps. xc. Cũ ipo sum in tribulatiõe.

Audiens autẽ Jesus: dixit eis. Infirmitas hec non est ad mortẽ: sed pro gloria dei: vt glorificet filius dei per eum.

[Audiẽs aũt iesus] quia bũano mõ audire voluit qđ semp per deitatẽ scuit [dixit eis] ad cõsolationẽ eaz ꝓ nunciũ mandando [Infirmitas hec] Quattuor dicit ad cõsolationẽ sororz ꝛ ifirmi Sz. Q liberãdus sit ab infirmitate. et Q gl̃ia filij dei reueleꝯ ex liberatione. et Q hui⁹ meritũ constituaꝯ in dilectione. et Q tardat venire pro miraculi gl̃ificatiõe. Dicit ḡ [Infirmitas hec] Ac si dicat. Multis de causis: et multis generibz differunt infirmitates. Est enĩ Infirmitas q̃ est ĩ genere Honestaz. Et hec est Appercuda. Et ẽ Quadrupler. Sz. Humilitaz. De q̃ Prouer. xxx. Formice populus infirm⁹ q̃ preparat estate: cibũ sibi. Et ẽ hoc tpe q̃diu licet mereri. j. Lor. j. Infirma mundi elegit deus z cõtẽptibilia vt cõfundat fortia. Est Infirmitas penitencie. Eccl. xxxj. Infirmitas grauis sobriã facit aiam. Ps. cxlvj. Fin̄ l'am Aquile. Qui sanat cõritos corde z alligat contri. eoz. Est Infirmitas patiẽtie. ij. Lor. xij. Uirt⁹ in ifirmitate pficit. qa dr Jac. j. Patiẽtia op⁹ pfectũ hz. ij. Lor. xij. Libẽter gl̃iabor in infirmitatibz meis vt ĩhabitet in me vir⁹ chr̃i. Est etiã Infirmitas cõpassionis. ij. Lor. xj. Quis infirmat z ego nõ infirmor. j. ad Lor. ix. Fact⁹ sum infirmus vt infirmos lucrarer.

Adhuc aũt est Infirmitas Peruersitaz culpe: Detestanda. Et hec iterum est Quadrupler. Sz Lupidratis. Eccles. v. Alia ifirmitas pessima quã vidi sub sole: diuitie congregate in malum dñi sui. Pereũt enĩ in afflictiõe maxima. Est iterꝫ Carnal⁹ voluptaz. Esa. xxiij. Luxit vindemia: infirmata ẽ vitis: ingemuerũt omnes qui letabant corde. Tertia est Elatiõis. Esaie. xxiij. Infirmata est altitudo populi terre. terra infecta est ab habitatoribus suis. Est quarto Infirmitas obstinationis. Deuter. vij. Auferet dñs oẽs lãguores: et infirmitates egypti pessimas q̃s nouisti non inferet tibi. Pessima aũt infirmitas seculi est obstinatio in malis. Adhuc aũt est Infirmitas sequele pcti: q̃ infirmat homiñ: ad Uirãda mala. Et hec iterꝫ ẽ Quadrupler. Sz Ad resistẽdũ malo culpe. Threñ. j. Infirmata est virtus mea. dedit me dñs in manũ de q̃ non potero surgere. Esa. xl. Juuenes in infirmitate sua cadent. Sedo Ad sustinendũ malũ pene. j. Thes. vltẽ. Consolami pusillanimes: suscipite infirmos. Ezech. xxxiij. Qđ infirmũ erat nõ consolidastis. qa tales consolandi z iuuandi sunt. Tertio est Infirmitas ad bñ agendũ. Unũ Eccl. xxxj. In oibz operibus tuis esto velox: z ois infirmitas non occurret tibi. Rhom. xiij. Infirmũ aũt in fide suscipite. Est quarto Ad pseuerãdũ in bono. j. Reg. ij. Que multos babebat filios infirmata est. Oẽs aũt he infirmitates sunt ꝓ deũ releuãde. Rho. viij. Ipse spũs adiuuat infirmitatẽ nostrã. Est aũt Infirmitas alia. s. Passibilitaz pene. Et est Supportãda. Et ẽ Quadrupler. Est enĩ Pene cõtracte ꝓpter pmã p̃uaricationẽ. Ps. cij. Qui ꝓpitat omnibz iniquitatibus tuis: q̃ sanat oẽs infirmitates tuas. Rho. xiij. Qui infirm⁹ est: olus manducet. hoc est: quẽ infirmitas fomiz dẽmit: nõ incentiua libidinis ꝓcuret: sed ad modũ oleri infrigidatiua. Est iterꝫ Infirmitas Assumpta ad nostrã reparationẽ. Esa. liij. Uidimus eũ nouissimũ virorz: virũ doloz z scientem infirmitatẽ. Tertio est Infirmitas Inflicta ad purgationẽ. Ps. xv. Multiplicate sunt infirmitates eoz: postea accelerauerũt. Est quarto Infirmitas Immissa ad gl̃ie dei manifestationem. Sicut ḥ: z Joan. ix. Neqz hic peccauit: neqz parẽtes eius: sed vt manifestent opa dei in illo. Propter hec ḡ dicit [Infirmitas hec] Alie enĩ multi fiunt z multis de causis [nõ est ad mortem] ꝟm q̃ mors est oĩmoda p̃uatio vite: qa ad gl̃iaz dei viuet. Bar. ij. Uiuo ego iam nõ ego: viuit vero in me christus. Q aũt nũc viuo: in fide filij dei viuo. q dilexit me: et tradidit semetipm̃ ꝓ me. Esa. xl. Dat lasso vtutẽ. et his q non sunt fortitudinẽ. et robur multiplicat.

Sed q̃liter hec dixit dñs cuz infirmitatẽ mors sit secuta? Adhuc aũt Qualiter nõ scãdalizate fuerunt cõtra chr̃m sorores: videtes q cõtra vbum chr̃i mortu⁹ fuit infirm⁹? Ad hoc sili⁹ dr Chrysost. q cũ dicit: Nõ est ad mortez: intelligit de vera morte q̃ est p̃uatio vite cũ importentia redeũdi. Ab ista aũt morte pordinatus fuit redirus ad vitã: ad gl̃iam dei manifestandã. Ad aliud dicendũ q semine nõ scandalizabant. qz sciuerũt q posset suscitare eum. Heb. xj. Arbitrãs qm̃ z a morte suscitare potẽs est de⁹. Unũ etiã infra dr Martha: Scio qm̃ quecũqz poposceris a deo dabit tibi de⁹. Sic ergo dicit q infirmitas hec non est ad mortẽ [sed ꝓ gloria dei] Non q̃dem in seipso ꝟm deitatez sed [vt glorificet filius dei per eam] qui infirmus ex carne assumpta videt. Tob. xj. Bñdicte deus israel quia tu castigasti me z tu sanasti me Usa enĩ resuscitatione: erit apud hoies filius dei glorioſus qui tãmagnifica facit opera. j. Regũ. ij. Dominus mortificat z viuificat; deducit ad inferos z reducit.

Biligebat aũt Jesus Marthã et sororẽ eius Mariã: et Lazarũ. Ut ergo audiuit quia infirmabat tunc q̃dem mansit in eodem loco duobus diebus.

Tangit h dilectio: que maxime hoc miraculũ ꝓmeruit. Unde dicit [Biligebat aũt Jesus] ꝓter specialẽ pfectũ fidei ĩ eis z deuotionẽ [Marthã] actuosam [et sororẽ eius Mariã] cõtẽplatiuã [et Lazarũ] ĩ figura penitentiũ. Sap. vij. Nemiñ diligit de⁹ nisi q cum sapia inhabitat. Et Ibidem. Per nationes in alias scras se trãsfert. amicos dei z ꝓphetas cõstituit. Et hec dilectio ad cõpassionem ꝟm bũanã naturã eũ ꝓuocabat. ij. Reg. j. Doleo sup te frater mi Jonatha amabilis valde: sup amorẽ mulieruz. et sicut mater vnicũ filium amat: ita te diligebam [Ut ergo audiuit quia ifirmabat] Hoc est quartũ Quod dispensatiue fecit ẽ: vt mors ei⁹ certificaret. Ne si breui tẽpore fuisset mortuus: stupidus z nõ mortu⁹ esse putaret. Sic in syncopi aliqñ accidit. et syncopizantes post spaciũ quadragintaduaz horarũ reuertunt. Et iõ [tunc q̃dem mansit in eodem loco] in quo cõprehẽdit eũ nunci⁹ [duobus diebus] postqz nũcius recessit ab eo; et in die tertia a recessu nuncij cepit iter ad ipsum. Exo. xix. Sãctifica illos hodie et cras: lauẽtqz vestimenta sua et sint parati in diẽ tertiũ. Ista ḡ fuit mansionis ratio Sz. qz hoc ad sanctificationẽ fidei ordinabat. Et sic terminata est prima pars de infirmi descriptione z infirmitatis denunciatione.

Deinde post hec dicit discipulis suis. Eam⁹ in Judeã iterum. Dicunt ei discipuli. Rabbi: Nũc q̃rebant te iudei lapidare: et iterꝫ vadis illuc? Rñdit Jesus. Nõne duodecim sũt horе diei? Si quis ambulauerit in die nõ offendit: quia lucem hui⁹ mundi videt. Si aũt ambulauerit in nocte: offendit. qz lux nõ est in eo. Hec ait

Hec est secunda pars In qua instruitur discipuli: de istius infirmitatis dispensatiua immissione. Et habet Duas partes. In quarum Prima Discipulos instruit de itinere ad infirmũ. In secuda aũt Instruunt de infirmitate. Ibi. Post hec dixit eis. Lazar⁹ amicus noster dormit. Prior autẽ hanc diuidit in Tres prees. In quaz Prima discipulis eundũ esse in Judeã ꝓponit. In Secunda De hoc illũinatio a discipulis expetit. In Tertia aũt De hoc plena ratio aperit Dicit [Deinde post hec] ergo [Deinde] postqz duos dies

post recessum nūcij ibidē māserat [dixit discipulis] qz de omnib⁹ actib⁹ chr̄i erāt instructi. Dicit em̄ Bre. q⁹ Dis chr̄i actio nr̄a est instructio. [Eamus iterū in iudeā] Sic eni p̄us iuim⁹ i iudeā ad erudiendū p verbū: Jta iterato eam⁹ vel ad sanctificandū z signū vite ostendendū. p̄s.cxiij. Facta est iudea scificatio eius: israel potestas ei⁹. ij. Para. xx. O iuda z hierusalē nolite timere neqz pauete.cras egredimini et dñs erit vobiscū. Tūc eni in p̄cessione cū palmis :cū turbis que egresse fuerant in occursum sibi: irrauit de bethania :ad quā nūc ire disposuit [Dicūt ei discipuli] illumina cōes expectes [Rabbi] q̄ es magister docēs nos de omnib⁹ [Nūc] hoc est: iāpridem. Et significat nūc ꝓpinquū in p̄terito [querebāt] sm̄ sue malicie intentōem [te iudei] Apoca. ij. Qui dicūt se iudeos esse z nō sunt. sz sunt synagoga sathane [lapidare] hoc est: ad lapidandū. Joā. x. Sustulerūt lapides vt iacerēt i cū [z iterū vadis illuc] Non ꝓtradicūt sz inquirūt. vt illuminatōem accipiant. p̄s. cviij. Querite dñm z ꝓfirmami. q̄rite faciem ei⁹ semp. Querit eni facies dñi qñ querit veritas in dictis z factis. [Respōdit Jesus] desiderantib⁹ discipulis lumen doctrine impendens [Nōne duodecim sunt hore diei:] quasi diceret. Sic sunt. Quia sicut diximus in ante habitis. Ser signa emergūt i die inter occasum z ortū. z quodlibet habz gradus. xx⁹. qui sunt sexies duodecim. Quindecim aūt grad⁹ ascēdēdo: horā facit. Et sic duodecim hore diei artificialis fiunt.

Ne aurē hore euā in die spūali q̄ solustitiale diē ꝓficit: erūt inter ortū suū z occasum suū. De q̄ dicitur in Psal. cxij. A solis ortu vsqz ad occasuz laudabile nomē dñi. Prima hora Nature scificatio in assūpta natura. Secūda hora Mūdi illustratio in natiuitate ex vtero virgis. De q̄b⁹ duab⁹ hr̄ in p̄s. xviij. Jn sole posuit tabernaculū suū: in assumēdo plenā lumie naturā. z ipe tāq̄ spōsus ꝓcedēs de thalamo suo i Natiuitate de vgis vtero Tertia fuit Lōcupiscētie repssio i Circūcisione. Et ideo tūc vocat⁹ ē Jesus. qz Saluū fecit iā i signo populū suū a pctis eor. q̄ ex fomitis ꝓcupiscētia ꝓtracta sunt. Quarta fuit Sui p nobis oblatio. p quā in sctā sum⁹ introduci i Jpapāti dñi. Mal. iij. Statim veniet ad tēplū sanctū suū dñator: quē vos q̄ritis. p̄s. xlvij. Suscēpim⁹ de⁹ miſicordiaz tuā i medio tēpli tui ſm nomē tuū. Quinta fuit Celestis illumiatio fidei: i nos trāsfusa :z nos ducēs ad ipm̄ in stella q̄ duxit magos in ei⁹ radiosa illuminatiōe. Matth. ij. Vidim⁹ stellā ei⁹ in orīēte. et venim⁹ cū mūeribo adorare eū. Sexta fuit Jn ablutōe pctōr̄ p baptismū qñ aq̄s scificauit nobis. Jo. j. Sup quē videris spm̄ descendentē z manētem sup eū: hic est qui baptizat. Septima est Ultroza sup tentatōē in Jeiunio z Tentatōe. Hcb. iij. Accedamus cū fiducia ad thronū gr̄e ei⁹. Nō enim habem⁹ pontificē q̄ nō possit cōpati infirmitatibus nostris. tentatū aūt p omnia p similitudine absq̄ pctō. Octaua hora est Verbū erudies z illuminās. p̄s. cxviij. Declaratio sermonū tuoꝝ illuminat. Nona est Factū exempli z miraculi fidem ꝓfirmās. Matth. v. Sic luceat lux vra corā

bomib⁹ vt videant opa vestra bona ꝛc. Prouerb. iij. Semita iusti q̄si lux splēdens z crescēs vsqz in pfectū diem. Decima est hora Passionis ad vesperū declinās. p̄s. xxix. Ad vesperū demorabit flet⁹. Undecima est: hora Mortis: qñ obtenebrari mūdus incepit nisi q⁹ tunc diuinitas fortissime cōzuscauit. Matth. xxiij. Sicut fulgur venit ab oriente z illumiat vsqz ad occidentē: Sic erit aduent⁹ fi lij hois. Duodecia est Sepultura. Eccl. xxiij. Penetrabo inferiozes pres terre z inspicia oēs dormientes: et illuminabo oēs sperantes in dño. Hui⁹ diei aurora añ diem fuit Annūciatio facta ad beatissimā vginē. Cant. vj. Que est ista q̄ ascendit sic aurora cōsurgens. Iste ḡ sunt duodecim hore diei in qb⁹ illuminamur: in qb⁹ bō ad opa illuminat. p̄s. ciij. Ortus est sol z cōgregate sunt bestie et in cubilib⁹ suis claudunt. qa lucem mundi nō sustinent bestiales. Exibit homo ad opus suū qui rationalis est: et ad opationē suam vsqz ad vesperam. [Siquis ambulat in die] hoc est: ꝓficit in luce hāz horaz: intelligens q̄d q̄ opandum est vel agēdū [non offendit] pedes ad offendiculū impingēdo. quia videt q̄ pedē ponat. Sap. xvij. Totus oz bisterraz lympido illuminabat lumie: z nō impedit⁹ opibus tenebat. Exo. x. Ubicūqz habitabant filij israel: erat lux. Et hoc est qđ sequit [qz lucem huius mundi videt] que eū dirigit. Lozpoalis q̄dem cozpal'r: z Spūalis spūaliter. Prouer. iiij. Adducā te p semitas eq̄tat⁹: quas cum ingressus fuer⁹ non artabunt gressus tui: z currens nō habebis offendiculū [Si aūt ambulauerit] pficiendo in peius. ij. Timor. iij. Mali boies et seductores pficiunt in peius errātes z in errorē mittentes [in nocte] que a nocēdo dr. Hiere. xiij Date dño deo vestro gl'iam anteq̄s obtenebrescat. et offendant pedes vestri ad montes caliginosos Qui sunt offendicula peccorum ex timore procedētes. Sap. xvij. Solis impijs supposita erat grauis nox: imago mortis que eos comphensura erat p̄s. xxxiij. Fiat via illorum tenebre z lubricum: z angelus dñi psequens eos. Prouerb. iij. Via impioꝝ tenebrosa nescūt vbi corruāt. j. Joan. ij. Qui odit fra. su. in tenebris est: et in tenebris ambulat: et nescit quo vadat. quia ille lumē spirituale nō videt. et [offendit] Sap. xvij. Vinculis longe noctis omnes erant compediti [quia lux in eo nō est] que illuminet gressus suos. Joan. iij. Dilexerunt homines magis tenebras q̄s lucem. erāt em̄ ipsorum mala opera. Et sensus est. quia ego sum lux. et ideo video gressus meos. nec vos offendit⁹: mecū euntes z me sequentes [Hec ait] ad instructionem suscipiēdo.

Et post hec dixit eis. Lazarus amic⁹ noster dormit: sed vado vt a somno excitem eū. Bixerunt ergo discipuli eius. Dñe: si dormit: saluus erit. Bixerat aūt Jesus de morte eius. Illi aūt putauerūt qz de dormitione somni diceret.

Dic instruit discipulos de infirmitate z morte Lazari. Et habet duas ptes. Primo em̄ Instruit eos de morte sub somni silitudine. Scō Accipit cāz instructōis apte. Jbi: Tūc ḡ dixit eis Jesus manifeste. In Prima hāz Tria continent. Scz Dictū dñi: Expectio illuminatiōis de dicto: et Interpretatio euāgeliste. Dictū dñi est [Lazarus amicus noster dormit] Et q⁹ dicit [Lazarus] signat ipo nole a deo esse adiuuādū. p̄s. lxxxv. Fac mecū dñe signum in bono vt videāt q̄ me oderūt: qm̄ tu dñe adiuuisti me z consolat⁹ es me. Ex hoc aūt q⁹ dicit [amicus] dicit adiuuandi volūtatē. qm̄ q̄a voluntas est ad hoc q⁹ adiuuet amic⁹. qz Amicoꝝ est idem velle z nolle. Eccl. vj. Amico fideli nulla ē compatio. et nō est digna ponderatio auri z argenti cōtra bonitatē fidei illi⁹ [dormit] quia em̄ Ds nature est mors: hoc est christo somnus. qz Jta de facili sicut a somno suscitarāt hoies: ita de facili de morte p chr̄m hoies suscitarāt. Un̄ Matth. ix. qm̄ de morte suscitare vellet puellā: dixit. Non est mortua puella: sed dormit. Est em̄ Dormitio siue Somnus: ligamentū sensuū in p̄mo sensitiuo. a quo Sensus z Motus in oia organa sensus z mot⁹ diffundit. Et ideo dormitio lz vitā ponat in interioribus: hec nō est vita nisi vegetabilis in qbusdā partib⁹ suis. sicut in nutrire z augere. Sed tñ immobilitas est vite Sēsibilis z Motiue de loco ad locū. Qui motus vocat⁹ ꝓcessiuus. Et ideo silitudo ē mortis: p hoc q⁹ est stupor q̄dam: sicut mors z sūt epilensia. Sicut aūt ratio obediētialis remanet in organis exterioribus ad vitā que fluit a p̄mo sensitiuo: recipiendā in vigilia. Jta in corpore toto remanet ratio obediētialis in mortuo ad vitam: q̄ a primo fonte viuit: recipiendā qñ de⁹ impauerit. et ideo mors ipsa: dormitio est Jesum ad eum z dñm vr. Reg. ij. Dñs mortificat z viuificat: deducit ad inferos z reducit. Sap. xvj. Tu es dñe qui vite z mortis habes ptātem. Esa. xxvj. Expgiscimi z laudate q̄ habitat⁹ in puluere quia ros lucis ros tu⁹. et terram gigātū detrahes in ruinā. Et hoc est qđ sequit [vado vt a somno excitem eum] Acsi dicat. Nec est mihi causa redit⁹. Nō vt vadā ad lapidantes sicut vos putatis. Et ideo ꝓfidite q̄a nec modo ad malignātes vado: q̄s vos timeatis: z tale facio signū ex q̄ cōfundunt z malignari non audebunt. p̄s. lxxxv. Fac mecū signū in bono vt videant q̄ me oderūt z cōfundant [Dixerūt ergo discipuli eius] Nec est ergo expectio illuminationis [Dñe] Proficent dñm q̄ curādi habet potestatē. Et allegant signū curatōis naturale: vt nō sit opus ire, pterea: vt chr̄s curet ipm̄. qz vehementer timuerūt illuc ire z venire. Et hoc est [Si dormit ꝛc.] nō multā anguſtiā patit⁹ meus. qz materialis magna febris: resoluerer somnū: z induceret insomne itratē. Nūc aūt somn⁹ ligauit humidū nutrimentale: et nutrit mēbra. et sic cōfortata digestione humoris: et cōfortato corpe: sanat⁹ infirmus. Et hoc modo ist̄ud discipuli inducunt. Acsi dicāt. Nō est piculosa infirmitas. et signa iā apparent cō ualescentie. nec oportet q⁹ eam⁹ ire ꝓp⁹ infirmitatis occasione. Un̄ dñs cum vellet a labore recreari corpa discipl'oꝝ: dixit Matth. xxvj. Dormite iā

et requiescite. p̄s. iij. In pace in idipm̄ dormiā et requiescam [Bixerat aūt Jesus] intendendo [de morte eius] quē dormire dixerat. Act. vij. Hec cum dixisset obdormiuit in dño. p̄s. cxxvj. Cū dederit dilectis suis somnum [Illi vo] sicz discipuli [putauerunt] adhuc carnales cristences: intentionē chr̄i in vbis suis non considerantes [qz de dormitione somni] naturali [diceret] Matthei. xv. Adhuc z vos sine intellectu estis. j. Cor. xiij. Cum essem paruulus loqbar vt paruul⁹: meditabar vt paruulus: sapiebā vt puulus.

Tunc ergo Jesus dixit eis manifeste. Lazarus mortu⁹ ē: et gaudeo ꝓpter vos: vt credatis: qm̄ non eram ibi. Sed eamus ad eum Bixit ergo Thomas qui dicit⁹ didymus ad cōdiscipulos. Eam⁹ et nos: et moriamur cum eo. Venit itaqz Jesus z inuenit eum q̄ttuor dies iam in monumēto habentē.

[Tunc ergo iesus dixit eis manifeste] Hoc est: sine metaphora. Et incipit h Instructionis de morte pars Scōa. Et diuidit in Tria. quia Primo declarat mortuum. et q⁹ ex hoc instruendi sunt discipuli ad veritat⁹ intellectū. Scōo dicit Q̄ nec adhuc inuenit, pmptos ad eundū. Tertio tangit Qualē venies inuenit defunctū. Dicit aūt in p̄mo Duo. Scz q⁹ Declarat Lazarum mortuū. et Ex hoc instruēdos discipulos ad intelligendū. Dicit ḡ [Lazarus mortuus est] morte corporis: defunctus vita nature. p̄s. lxxxj. Vos aūt sic homines morieni. ij. Reg. xiij. Oēs morimur z q̄si aque dilabimur in terraz [Et gaudeo ꝓpter vos] hoc est: q̄uis mortuo p compassionē cōdoleam: cñ. ꝓpter vestrā gaudeo edificationē. Phil. ij. Etsi immolor sup sacrificiū z obsequiuz fidei vestre: gaudeo z cōgratulor oīb⁹ vobis. Exo. xviij. Letat⁹ est in oīb⁹ bonis que fecit de⁹ israel. Gaudeo aūt [vt credatis] hoc est: ad fidē instructionē habeatis z accipiatis [qm̄ non eram ibi] Et cū reuelo vobis absentia: a nullo mihi revelata: incipiatis credere q⁹ nihil me latet. et sic edificamini ad fidem mee diuinitatis. Et sic exponit Glo. Job. xlij. quia scio q⁹ oīa pot⁹ z quia nulla te latet cogitatio Ut [gaudeo qz non eram ibi ꝓpter vos] vt videatis quid facit spūalis homis a me elongatio p̄s. cxviij. Longe a pctōribo salus. Illi cñ q̄ a vita se elōgāt mortui⁹ sunt. Deut. iij. Vos q̄ adheret⁹ dño viuitis vniuersi. Uel [ꝓpter vos gaudeo qz non eram ibi] Ut viso affectu meo ad resuscitationē: edificemi ad charitatē. et visa ptāte i miraculo: edificemini ad fidē manifestatis. De p̄io Prouer. viij. Ego diligētes me diligo. et qui mane vigilat ad me inueniet me. De secundo Hester. xiij. In dicione tua cūcta sunt posita: si decreueris saluare nos: ꝓtinuo libabimur. [Sed eam⁹ ad eū] vt loci appropriatio i corpe meo: oñdat hitare deitatē. Alit̄ em̄ ita absens vt p̄s miraculū pficerē. Joā.

xiiij. Ad eū veniemus z mānionē apud eū faciem⁹ Deutero.iiij. Nō est alia natio rāgrandis q̄ habeat deos approximātes sibi sicut dñs deus nr̄ adest oibus obsecratoīb⁹ nr̄is ⌊Dixit ḡ Thomas q̄ dicit didym⁹ ⌋ ꝟ est: gemin⁹ siue dubius. qz Qui in fide no est solidat⁹: ip corde in duo contradictoria geminat. z trepidat inter duo: neutri adherēs plene. ſz semp timēs contrariū euentū. Iste enim pl⁹ alijs solitus erat timere. z pl⁹ in fide dubitabat. Et ideo hunc describit ab eo quod i corde patiebat. tñ p se z alijs loq̄bat. Dixit aut̄ ⌊ad cō discipulos. ⌋ qz p̄ter reuerentiā: ad chīm nō dixit: timēs reprehēdi. ⌊Eamus z nos z moriamur cū eo ⌋ Acsi diceret. Satis nō est q̄ ille mortuus est: nisi z cū illo p manū p̄sequentiū moriamur. Et sic dixit ex timore. Et hec ē expositio Ihrym. z vera fm ystam. qz z Joan. xx. dixit. Nisi videro in manib⁹ eius locū clauoꝝ. z mittā manū meam in latꝰ eius nō credā. Glo. tñ dicit q̄ hoc dixit ex affectu. Uñ dicit. Ecce verus amantiū affectus. vel cū amico viuere. vel cū amico mori. ij. Regum xviij. Quis mihi det vt ego moriar p te: Et hec est lectura Augustini. ⌊Venit itaq̄ Jesus ⌋ Hic tangit: qualē defunctū inuenit. ⌊Venit itaq̄ Jesus ⌋ approp̄inq̄ns p misericordiā. Matth. viij. Ego veniaz z curabo eum. ⌊z inuenit ⌋ nō tā ex certus q̄z interp⁹ in compassione ⌊eum ⌋ miserum defunctū z fetentē. Deut. xxxij. Inuenit eū in loco deserto: ab oīi bono derelictū. in loco horroris: i morte: z vaste solitudis: a scēoꝝ societate ⌊q̄tuor dies iā in monumēto habentē. ⌋ qz p̄cio die venit nunci⁹. z duob⁹ seq̄ntib⁹ mansit ibidē: z die q̄rto venit. Et isti sunt q̄tuor dies vt dicit Ihrym.

Significāt aūt hi q̄tuor dies: q̄tuor peccatoꝝ aggrauatōes. Scz. Cōsensus. Operis. Cōsuetudinis. z Blandimēti. q̄ peccatoꝝ fouet in peccatis. que sūt mors aie. Job. iij. Quare nō in vulua mortuꝰ sū: egressus ex vtero nō statiz perij cur exceptꝰ genib⁹. cur lactatꝰ vberib⁹: Jn vulua enī mori: est mori p peccatū in p̄sensu z delectatōe: añq̄z p̄cedat in publicū. Mori egressum ex vtero: est deleri peccm̄ i opere: añq̄z p̄cedat ad p̄suetudinē. Exceptū aut̄ genib⁹ mori peccm̄: est peccatū deleri q̄n iā p p̄suetudinez z scādalū excipit genib⁹ multoꝝ. Lactari aūt vberib⁹ p̄supp̄tōis est delpatōis: est blādiri sibi in peccatis. Uel ideo. qz magna dei Misericordia ꝟ idulgeat. Et hoc est vbū p̄sumptōnis. Uel ideo: qz magna Justicia: hoc nō indulgeat. z ideo in dulcedīe peccati sit remanēdū. qz alia spes boni post hāc vitā nō habeat. Et tūc q̄ridruan⁹ est. z feret mortuus Hoc ergo est quod dicit.

Erat aut̄ Bethania iuxta hierosolymā q̄si stadijs quindecim. Multi aut̄ ex iudeis venerāt ad Martham z Mariam vt cōsolarent eas de fratre suo.

Hic incipit pars: q̄ est de hui⁹ miraculi impetratōe. Diuidit aūt in Tres ptes. In quarū Prima describit Impetrantiū multitudo. In Secūda aut̄ describit Impetrantiū deuotio fidei. Jbi. Martha ergo vt audiuit. Tertio aūt ponit Impetrandi modū. Jbi. Jesus aūt vt vidit eā plorātem. Jn p̄ma Duo dicunt. Scz Locus: vñ multe solēnes p̄sone cōuenire poterāt ad impetrādū miraculū. et Multitudo eoꝝ q̄ cōuenerant. Dicit ergo ⌊Erat aūt bethania ⌋ loc⁹ in quo defunct⁹ fuit ⌊iuxta hierusalem ⌋ q̄ erat metropolis: in qua multe erant p̄sone solēnes: coꝝ quibus facere miraculū ml̄tū fuit vtile ad fidē ⌊quasi stadijs q̄n decim ⌋ Stadiū aūt est octaua ps miliarij. Et ꝛō non distabat ad duo miliaria passuū. Et erat valde ꝑpinquū. Et ita de facili etiā delicate p̄sone poterāt cōuenire ad spectaculū. Joan. xij. Cognouit turba multa ex iudeis qz Jesus illic esset. et venerūt non ꝓpter Jesum tm̄: sed vt Lazarū viderent quē suscitauit iesus a mortuis. Et hoc est q̄d sequit ⌊Multi aūt ex iudeis venerant ⌋ ab hierl̄m z ab aliis vicinis loc⁹ ⌊ad Mariā z Martham ⌋ sorores defuncti ⌊vt consolarent eas de fratre suo ⌋ Eccl. vij. Ne desis plorantibus in p̄solatione. Nobiles em̄ erāt p̄sone: z ideo plures cōuenerūt. Rhoma. xij. Flete cum flentib⁹ idip̄m inuicem sentientes. Hiere. xxxj. Quiescat vox tua a ploratu: et oculi tui a lachrymis. qa ē merces op̄i tuo. Sic amici Job cōdixerant sibi vt pariter venirent z consolarentur eum. Job. ij.

Martha ergo vt audiuit quia Jesus venit: occurrit illi. Maria aūt domi sedebat.

Describit ꝟ Deuotionē fidei impetrātiū. Primo Marthe. Deinde Marie. Jbi: Illa aūt vt audiuit. Deuotio Marthe describit in Trib⁹. Scz Jn occursu. Jn fidei p̄fectu. Jn sororis in aditorium vocatiōe. Dicit ḡ ⌊Martha aūt ⌋ q̄ semp sedula i obsequio dñi fuit ⌊vt audiuit ⌋ Facile em̄ audit q̄d desiderat audiri. Job. iij. Uoce eius quasi aure lenis audiuit. iij. Reg. xix. Sibilus aure tenuis illi dñs ⌊quia iesus venit ⌋ Aggei. ij. Uenier desideratꝰ cunctis gentib⁹ ⌊occurrit ei ⌋ qa Nihil est satis festinū desiderāti. Et ideo occurrit z introitum in domū nō expectauit. Amos. iiij. Prepare in occursum dñi dei tui Jsrael. ⌊Maria aūt domi sedebat ⌋ nesciens qz Jesus in veniendo erat qz soror fuit ita festina ad occurrēdū q⁹ hoc nō indicabat soror: nisi ꝑ us occurreret. Sedebat aut̄ domi Ne discursus esset sibi causa lasciuie sic fuerat. et Ut sequestrata a tumultu: melꝰ verboꝝ dñi memoriā hz̄e posset. Ut aliā p̄solationē p̄cerq̄z in verbis dñi non haberet. De Primo dr Threñ. iij. Sedebit solitarius z tacēs qz leuabit se sup se. De Scdo Gen. xxv. Jacob vir simplex habitās in tabernaculo. De Tertio dr Osee. ij. Adducā eā in solitudinē z ibi loquar ad cor eius. Hiere. xxxj. Usq̄q̄ delicijs dissolueris filia vaga: Quiescit em̄ in contēplatiōe. Sap. viij. Intrās in domū meā cōquiescam cū illa. Non em̄ habet amaritudinē p̄uictus eius: nec tediū cōuersatio illius.

Dixit ergo Martha ad Jesum Dñe si fuisses hic: frater meus nō fuisset mortuus. Sed z nunc scio quia quecunq̄z poposceris a deo dabit tibi deus.

Hic ostendit Deuotio impetrantiū. Habet aūt Tres pagraphos. Jn quoꝝ Primo ondit Fides impfecta q̄ est incipientiū siue incipiēs. Jn Scdo ondit Fides pficiens. Jn Tertio Fides pfecta ad impetrandū. Jn p̄mo horꝝ Duo sunt. Jn q̄ꝝ Primo ponit Fides p̄fitie chīi mortē fratris excludēris. Jn Secundo Fides: etiā post mortē q̄ voluerit: impetrantis Dicit ḡ ⌊Dñe si fuisses hic ⌋ localiter p̄s ⌊frater meus nō fuisset mortuꝰ ⌋ Patet sicut dr Ihrym. q̄ non sensit de eo nisi sic de viro sancto: cuius p̄fitie nocumentū nō appropinq̄t Hoc signatum est Exo. xij. Ubi p̄s fuit sanguis agni: dixit. Nō sinam pcussorē ingredi domos vestras. Ezech. ix. Sup quē videritis thau ne interficiatis. Etsi ita defendit signū chīi: credebat q̄ multo magis defenderet p̄fitia Jesu chīi ⌊sed z nunc scio ⌋ fidei certitudine: et experimenti. p̄batiōe p alia signa q̄ fecisti ⌊qz quecunq̄z poposceris a deo patre: dabit tibi deus ⌋ Attende aūt q̄ modica adhuc in fide: putabat filiū dei postulatiōe indigere: vt patris virtute p̄ficeret q̄ a seipso non posset. Heb. v. Jn oīb⁹ exauditus est p sua reuerentia. ij. Reg. iij. Postula a me q̄ vis vt dem tibi.

Dicit illi Jesus. Resurget frater tuus. Dicit ei Martha: Scio quia resurget in resurrectōe in nouissimo die.

Ecce De fidei profectu. Et Duo dicunt. Excitatio scz ad fidei p̄fectū. et Fidei p̄fectio. De Primo dicit ⌊Resurget frater tuus ⌋ j. Cor. xv. Sic in Adā oēs moriunt: ita z i chīo oēs viuificabunt Job. xiiij. Lignū habet spem si p̄cisum fuerit rursum vireſcat. et rami eius pullulāt. etsi emarcuerit in terra trunc⁹ eius ad odorē aque germinabit. Lignū aūt hō p̄cisus p mortē: q̄ germinat ad vitā ad odorē gr̄e diuine: q̄ per aquā signat. ⌊Dicit ei Martha ⌋ p fidē resurrectionis excitata z p̄ficiēs ⌊Scio ⌋ fidei certitudine ⌊quia ⌋ cum alijs ⌊resurget in resurrectiōe ⌋ ioīm cōmuni ⌊in nouissimo die ⌋ huiꝰ mūdi. Job. xiiij. Donec atteratur celū nō resurget neq̄z euigilabit de somno suo. Job. xix. Jn nouissimo die de terra surrecturꝰ sum z̄. Et est acsi dicat: vt dr glosa. Cōmunē resurrectionez scio, de hac aūt sum incerta.

Dicit ei Jesus. Ego sum resurrectio z vita: qui credit in me etiā si mortuus fuerit viuet. et omnis qui viuit z credit in me nō morietur in eternū Credis hoc: Ait illi: Utiq̄z dñe: Ego credidi q̄a tu es christus filius dei viui qui in hūc mundum venisti.

Hic tangit de Fide pfecta ad impetrandū Et Exercitatio ad talē fidē primo ponit. et Postea fides pfecta describit. Dicit ḡ in Primo Quattuor. Jn quoꝝ Primo Causa pfecta resurrectiōis z vite in chīo esse dr. Jn Scdo Credenti hoc: possibilitas impetrādi resurrectionē mortuoꝝ ondit. Jn Tertio Premiū talis fidei signat. Jn Quarto Marthe consensus ad talē fidē reqrit. Dicit ḡ ⌊Ego sum ⌋ per causam ⌊resurrectio et vita ⌋ hoc ē: Sū cā resurrectiōis et vite. j. Thes. iiij. Si em̄ credimus q⁹ Jesus mor. est z resur. ita z eos q̄ dor. p ip. addu. cū eo. Jdeo em̄ dr p̄mogenit⁹ mortuoꝝ. qa Sua resurrectio in fide credita: cā est resurrectōis mortuoꝝ: vt dr Aug⁹. Apoc. j. Primogenit⁹ mortuoꝝ p̄nceps regū terre. Sic etiā est causa vite. Joan. x. Ego veni vt vitā ha. z abūd. ha. ⌊Et oīs q̄ viuit ⌋ Tangit ꝟ Fidei illi⁹ p̄miū. qz em̄ iā pfecta: viuit. Habacuch. ij. Justꝰ aūt me⁹ ex fide sua viuet ⌊et credit in me ⌋ hoc est: credendo tendit in me ⌊nō morietur in eternū ⌋ qz etsi corpaliter moriat ad tps: nō tm̄ morit sic vt in eternum moriat. Sic em̄ morient damnati in eternū vt nunq̄z p̄morientur. Joan. viij. Si q̄s sermonē meū seruauerit: nō gustabit mortē in eternuz. Joā. iij. Ut oīs q̄ credit in ipso nō pereat: sed habeat vitā eternam. Osee. xiij. De manu mortis liḃabo eos. de morte redimā eos. ⌊Credis hoc ⌋ Elicit ad hanc pfectā fidem: consensum. cui fidei nihil est ip̄ossibile ip̄etrare. Mar. ix. Si potes credere oīa possibilia sunt tibi. Mat. xvij. Si habueritis fidē sicut granū sinapis z dicetis mōti huic: tol. z mit. in mare: z nihil impossibile erit vobis ⌊Ait illi ⌋ Hic in fidē pfectam. pbat cōsensum iam sufficiēter p eruditionē elevata ⌊Utiq̄z dñe ⌋ Matth. xv. O mulier magna est fides tua fiat tibi sicut petisti. Et explicat hanc fidem dicens ⌊Ego credidi ⌋ firmiter credēs z simpl'r cōfitēs ⌊quia tu es ⌋ q̄ in natura hūana latens ⌊christus ⌋ victione deitatis vnct⁹ ⌊filius dei ⌋ a patre natus añ oīa secula ⌊qui ⌋ nat⁹ ex muliere virgine factus sub lege ⌊in hūc mundū ⌋ visibile ⌊venisti ⌋ per carnis assumptionē. Et hec est fides pfecta q̄stum ad hunc articulū. et ideo ipsa vlteri⁹ ad fidē nō instruit. Mat. xvj. Tu es chīs filius dei viui. Et ideo sicut Petro isti⁹ cōfessiōis dant claues z q̄s nō p̄ualent porte inferi: Jta claustra mortis q̄ defunctū detinebant aduersus istā fidē nihil potuerunt. sed defunctū quē absorbuerāt reddiderunt. Ps. cvj. Cōtriuit portas creas z vectes ferreos confregit. suscepit eos de via iniquitatis sue.

Et cum hec dixisset abijt et vocauit Mariā sororē suam silētio: dicens. Magr̄ adest et vocat te.

Tertiū est Jn q̄ ostendit deuotio Marthe. qa nō sola voluit esse in cōsolatiōe dei. sed z sororē vocat vt secū p̄solet Et hoc est ⌊Et cū hec dixisset ⌋ apud dñm fideliter deponēs sue fidei cōfessionem ⌊abijt ⌋ a dño vt etiā sorор consolaret ⌊z vocauit Mariā ⌋ que domi sedebat ⌊sororē suā ⌋ Esa. xl. Loquimini ad cor hierusalē z aduocate eā. Apoc. vi. Qui audit dicat veni ⌊silentio dicēs ⌋ qz Nō decet mulieres clamosas esse. Adhuc aūt qa Judei

pñtes erant z noluit vt audirēt: ne p eos p̄sentia Jesu denūciaret. Esa.xxx. In silentio z spe erit fortitudo vestra. Thren.iij. Bonū est p̄stolari cū silentio salutare dei. magr adest Malach.iij. Ecce venit z q̄s poterit cogitare diē aduentꝰ eius: Let vocat te Quāuis eīm non sit scriptū: tñ ex impio dñi itelligit Marthe esse iniūctū. q̄a noluit q̄ Judei infideles gaudio illi⁹ visitatiōis interessent vocati. qz vocatione dñi nō erant digni. Malach.iij Statim veniet dñator quē vos q̄ritis. q̄a ille vere est dñs q̄ vite z mortis habet potestatem.

Illa vt audiuit surrexit cito: et venit ad eū. Mōdum eīm venerat iesus in castellū: sed erat adhuc in illo loco vbi occurrerat ei Martha. Judei ergo qui erant cū ea in domo et cōsolabant eam: cum vidissent Mariā q̄a cito surrexit et exijt: secuti sūt eam: dicētes Quia vadit ad monumentum vt ploret ibi. Maria ergo cum venisset vbi erat iesus: videns eum: cecidit ad pedes eius et dixit ei. Dñe: si fuisses hic: nō esset mortuꝰ frater meꝰ

Tangit b deuotionē Marie. Dicunt aūt b Tria. Scz Deuotio in occurrendo. Cōpassio in deorū in comitādo. et Fides pfecta in adorando. In primo Duo sunt. Scz Qꝫ velociter occurrit. et Locū in q̄ occurrit describit. Dicit ḡ Illa Maria scz vt audiuit hoc est postq̄ a Martha nunciū de vocatione accepit surrexit q̄a q̄te cōplationis cito p desiderij velocitatē. Ps. cxviij. Viā mādatoꝝ tuoꝝ cucurri. cū dilatasti cor m. Esa.xl. Currēt z nō laborabūt: volabūt z non deficiēt. Let venit ad eum Esa.xxvj. Anīa mea desiderauit te in nocte: sz spū meo in pcordijs meis de mane vigilabo ad te. Ps.xlj. Quā veniā z apparebo añ faciem dei mei. Mō dū eīm venerat Jesus in castellū vt ex distantia loci vbi occurrerūt pharet deuotio femine sanctaꝫ Sed erat adhuc in illo loco stans z expectās vbi ei occurreret Martha Ps.cxxxj. Inuenim⁹ eā in cāpis silue. Can.ij. Ego flos campi. In latitudine eīm cāpi: extra iudeos: paganoꝝ incolas se p̄signauit vocatorū. Apagi eīm pagani vocant. Ideo etiā extra portā passus est. Heb.xiij. Jesus vt sanctificaret p suū sanguinē populū: extra portā passus est. ereamꝰ q̄ ad euz improperiū eiꝰ portātes Judei ergo q̄ erant cū ea in domo Describit b comitantia compatientū. et illi erāt iudei vicini z amici z cognati (q̄a nobiles erant) q̄ venerāt ad domū eius Let consolabant eā Job.ij. Londixerāt eīm sibi vt pariter venientes visitarent eū z cōsolarent. Jrē.xxix. Erā merentū cōsolatoꝝ cū vidissent Mariā festinē q̄ cito surrexit et exijt desiderio occurrendi Ps.liij. Quis dabit mihi pēnas sicut columbe et volabo z requescam. Esa.lx. Qui sunt hi q̄ vt nubes volant z q̄si colūbe ad fenestras suas. qz Feruenti desiderio: ois velocitas tarda videt Secuti sunt eam Mariā dicētes cōpatiendo ei. Job.xxx. Flebā quondā sup eo q̄ afflictus fuerat quia vadit ad monumentum vt ploret ibi Beñ.l. Sentiens Joseph patrē suū esse mortuū: ruit sup facie eius flens z osculans eū. Talē eīm affectū voluit deꝰ impēdi sancti patrib⁹: vt sciret q̄utilis fuit vita eoꝝ: cuꝰ p̄uatio tāto luctu plorabat Maria ergo magdalena cū venisset extra castellū vbi erat iesus expectās ad se venientes sorores Ostendēs fidei sue deuotionē videns cū cecidit ad pedes eius pna adorans eū: in recognitionē sue diuinitat. j. Loꝫ.xiij. Ladens in facie p̄nunciauit q̄ vere deꝰ in vobis sit. Ps.cxxxj. Adorabim⁹ in loco vbi steterunt pedes eiꝰ. Et dixit ei. Dñe: Si fuisses hic Idem q̄ dixit Martha: eadē fide: et sīli deuotiōe frater meꝰ nō fuisset mortuus qz i p̄ntia vite: locū mors habere nō pōt. j. Loꝫ.xv. Absorpta est mors in victoria Et est sensus acsi dicat. Aliq̄ indignitas nostra: tuam demeruit p̄ntiam. et ideo mors ingressum ad nos hꝫe potuit. q̄a p̄ter nostꝝ aliq̄d malū meritū tu clōgatus a nobis fuisti. Thren. j. Idcirco ego plorans z oculus meꝰ deducēs lachrymas. qz lōge factꝰ est a me cōsolator cōuertēs aniam meā.

Jesus ergo vt vidit eam plorātem: et Judeos q̄ venerāt cum ea plorantes: infremuit spū et turbauit semetipsum: et dixit. Vbi posuistis eum: Dicunt ei. Dñe: Veni et vide. Et lachrymat⁹ ē iesus.

Tangit b modus q̄ impetratū est miraculum. Tangunt aūt b Tria. Cōpassio plorantiū z plangentiū defuncti amicoꝝ: q̄bo cōpassus est dominꝰ Edificatio astantiū. z Dispositio loci sepulcri visi a dño. In primo horꝫ dicit Tria. Lachrymationem ex compassiōe. Questionē de loco sepulcri ex suscitandi voluntate. et Fremitū z turbationē sup̄ꝫ ex morte horroze. Dicit ḡ Jesus ergo vt vidit affectu hūano q̄ añ nouerat ex deitate virtute ea plorantē Mariā q̄ eū diligebat z ideo diligebatur ab eo. Lu. vij. Dimittunt ei pcta multa qz dilexit multū et indeos amicos eius q̄ erant cū ea in dolore plorantes Beñ.vj. Tacet dolore cordis intrinsec⁹. Osee.xj. Penitudo mea cōturbata est in me infremuit spū Infremere spiritu est fremere dolēdo intus in spiritu z compatiendo. Beñ.xlv. Non se poterat vltra continere Joseph multis coram astantibus. Sic enim iste verus Joseph: humanū demonstrans affectum: et veram naturā passibilē in luctu amicoꝝ. Beñ.xlv. Eleuauitq; voccm cū fletu: quā audierunt egyptij oisq; domus pharaonis et turbauit semetipm qz contra rōnem in ipso nullus morꝰ fuit. et ideo molestia eum nō vicit. sed ipse in se turbationē fieri voluit: vt hūanū oñderet affectum ad amicos Beñ.xlij. Cōmota q̄ppe sunt viscera eiꝰ sup fratre

suo Et dixit Vbi posuistis eū Iam inclinatꝰ ad volutatē fusciādu: vt luminosos oculos dirigeret ad mortuū. et sic suscitaret eū. Ecci.xxiij. Inspiciam oēs dormiētes z illuminabo oēs sperātes in dño. Mich.vij. Dū sedeo i tenebris: dñs lux mea, est: iram dñi portabo q̄m peccaui ei. Sic clamauit ad primū in pcis mortuū Beñ iij. dicēs. Adā vbi es: Audiui dñe vocez tuā z timui: eoq̄ nudus essem z absc̄di me q̄si in spelūca sepulcri Dicūt ei Intercessores eiꝰ Dñe veni z vide Item p̄passionē accedēs et vide irenebras miserie subuans. Exo.iij. Videns vidi afflictionez pp̄li mei q̄ est in egypto z gemitū eius audiui. Esa.lxiij Nū q̄d sup his cōmebis re z tacebis z affliges nos vehementer Et lachrymat⁹ est iesus Ps.xli. Fuerunt mihi lachrymē mee panes die ac nocte. Thren. j. Plorās plorauit i nocte z. Lu.xix. Videns ciuitatē fleuit sup illā: dicēs. q̄a si cognouisses et tu. Magr eīm vt dr Piero. fleuit miseriā cōdicionis humane q̄z mortē amici. Piere.ix. Quis dabit capiti meo aquā z oculis meis fontē lachryma rū z plorabo die ac nocte interfectos filie pp̄li mei.

Dixerūt ergo Judei: Ecce quō amabat eum. Quidaz aūt ex ipsis dixerunt. Non poterat hic q̄ aperuit oculos ceci nati: facere vt hic non moreretur? Jesus ergo rursū fremēs in semetipso venit ad monumentū. Erat aūt spelunca: et lapis suppositus erat ei.

Tangit circūstantiū ex pietate sua edificatiōem. Primo aūt tangit Edificationē bonoꝝ dicēnum Ecce quō amabat eū hoc est: quanta pietate Hic est eīm verus amicicie affect⁹: affligi in malis amici. Osee.xiij. Diligā eos sponanee: q̄m auersus est furoꝫ meꝰ ab eis. Joā.xv. Vos dixi amicos q̄a q̄cunq; audiui a patre meo nota feci vobis q̄daz aūt dixerunt ex ipsis min⁹ bñ affect⁹ circa fidē maiestat⁹ eius Nō poterat Glosa. Potuit sed noluit. qz Plus est mortuū suscitare: q̄z ne mori facere. Un etiā dubitādo p modū questionis hoc p̄onūt. et allegāt potentiā eiꝰ in miracul hic qui aperuit oculos ceci nati Joan.ix. Ego i iudiciū veni in hūc mundū: vt q̄ nō vident videant z et q̄ vident ceci fiant facere p̄seruando a morte vt z hic sc̄z hic Lazar⁹ nō moreret Min⁹ em est p̄seruare eū a morte q̄ viuū: q̄z reddere z restituere mēbr̄ꝫ qō iam p̄jit. Et hoc mō carnales argumentabant q̄ virtute eiꝰ limitata esse putabant: z facilius facere qō min⁹ est q̄z id qō maꝰ est. Et hic est error. Un Aug⁹. Qui voluit facere vt moreret: plus factū est vt mortuꝰ suscitaret. Per hoc eīm p̄bat q̄ eū quē amabat mori nō p̄misit nisi dispensatiue. et mortuū suscitauit in declarationē sue glorie. Osee.xiij. O mors ero mors tua: morsus tuus ero iferne Jesus ār rursus fremēs i seipso Fremebat: extra sonū lugentis emittēs. Turbatur intus: miseriā conditionis hūane p̄sideras: in quā incidit ex pcō. z rursus Lachrymat. que lachryme de interioribꝰ ad exteriora p̄rumpūt. Job.iij. Tāq̄z inundant aque sic rugitus meus ij. Reg.xviij Rex fleuit. et sic loq̄bat vadēs. Absalō fili mi Absalon: q̄s mihi det vt moriar p te fili mi Absalon. venit ad monumentū hac mor⁹ miserōia: et impulsus cōpassiōe. Querit Chryꝰ. Quare non absens curauit sic supra Joā.iij. filiū reguli: Respondet. Si absens curasset nō constaret p ipsum factum miraculū. Et ideo veniēs z p̄sens curauit. Et qō dicit de filio reguli: hoc factū fuit ad erudiēdā z eleuandā ad fidē reguli incredulitatē. Sed adhuc obijcit. q̄a Esa.xlij. dr. Nō erit trist⁹ negz turbulentus. Sed ad hoc dicendū est sicut sepe respōsum est Q̄ est Tristicia passio. z Tristicia p̄passio sicut dr Piero. Propassio est q̄ afficit natura: sed nō abijcit rōnem. Et hec cecidit in chām: qui vere z verā habuit naturā humanā Ea aūt que passio ē alterat naturā: et abducit z ejicit rōnem. Et hec in chām nō cecidit. Et de illa dictum Esaie intelligit.

Sed cōtra hoc itez obijcitur. q̄a Nic dr. Turbauit semetipm ḡ videt q̄ turbat⁹ fuit intus, et nō est turbatio nisi q̄n ratio obnubilat. ḡ rō a luce sua abducta fuit. q̄a oē qō turbat q̄cem amittit z serenitatem. Ad hoc aūt itez fm Piero. est dicendū q̄ falsum supponit in obiectiōe. qz Turbatio p̄passionis: rōnis serenitatē nō impedit nec abducit. Sed afficit sensibilē aiam: in sensum doloris vel cōpassiōis. Etsi querit Quare tāc vocatur turbatio: Dicendū q̄ serenū sensibilis est in cōtinua iocūditate dulcedis. z affectio p̄trarij illā turbat serenitatē Si aūt querit Utꝝ hec turbatio ad rōnē deuenit. Dicendū q̄ ad rōnis iudiciū deuenit: z ad ordinem. q̄a Nihil p̄ter rōnis ordinem potuit esse in chām. sed Affect⁹ eiꝰ fuit in rōne. vt est in natura eiꝰ qō erat passibile. Et ex hoc nihil sequit inconueniēs Et qz a rōne ordinata fuit: ideo dr q̄ seipm turbauit. Nec aūt alibi a nobis determinata sunt. Attende aūt q̄ Primo Fremit z turbat. Secōo dicit q̄ Lachrymat. et Tertio: q̄ iterū fremit. sed nō dr q̄ turbet. Primo eīm docet fremitū ad cordis cōpūctionē z turbationē. Joel.ij. Cōuertimini ad me in toto corde vō in ieiunio z fletu z planctu. Ecce fremit⁹. Et scindite corda vra. Ecce turbatio cōpūctionis. Secōo Lachrymat: ad delictoꝝ expiationem z ablutionē. Ps.vj. Lauabo p singulas noctes lectū meū: lachrymis meis stratū meū rigabo. Tertio Fremit: ad indignationē reliqaꝝ pcti. Abacbuch iij. In fremitu cōculcabis terrā. Hoc est: fumantē terrenitatē in vapore pcti. z in furore Hoc est i indignatione cōtra pcm: obstupefacies mōres. hoc est: supbie tumores. q̄bo cōtemnit p̄ceptoꝝ p̄ceptaꝝ Et sic armatus cōtra pcm venit ad monumentū eius q̄ est suscitādus. Un Glosa. Fremas z tu in te si vis reuiuiscere. Attēde etiā q̄ rex dñs fleuit selegit. Luc.xix. Sup ciuitatē vanitatis fleuit. Hic sup Lazari suscitationē. Fleuit i cōpassiōe: in sui sacrificij oblatiōe p tot⁹ mūdi redēptiōe Docēs nos deflere pcti occasionē Que est mūdi vana concupiscēna. Docēs nos deflere p̄uationē vite Que ē vite eterne p separationē a deo carētia. Docēs nos flere in deuotione oratiōis Cū offerim⁹ deo spm cō

tribulatū. De ꝑmo Luce.xix. Videns dñs ciuitatē
hierusalē fleuit sup illā. Ps.cxxxvj. Sup flumia
Babylonis illic sedim⁹ z fleuim⁹ dum recordare/
mur sion. De scdo Joan.xj. Lachrymat⁹ est Jesus
Job.xvj. Facies mea intumuit a fletu z palpebre
mee caligauerunt. De tertio Hebre.v. Jn diebus
carnis sue: ꝑces: supplicatiōes qz ad deū cū clamo/
re valido z lachrymis offerēs: in oīb exaudit⁹ est
pro sua reuerentia. Esa.xxxviij. Audiui orationem
tuā. vidi lachrymas tuas. Osee.xij. Fleuit et roga/
uit eum. Adhuc attēdendū q dñs tres mortu/
os suscitauit. Unū in domo: Puellā. Unū in por
ta ciuitat⁹ corā turba: Filiū vidue. Tertiū in sepul/
cro ītriduanū. Od sigs tria genera pcatoꝝ. Mor/
tu⁹ em in domo: significat pcm in cordis delecta/
tione et cōsensu. Mortu⁹ aūt in porta ciuitatis: si/
gnificat pcm in ope qđ p portam sensus in scāda/
lum ꝓcedit ꝓximoꝝ. Tertius aūt significat pcm
in consuetudine: qđ iā fetet z oppssum mole pōde/
rata male cōsuetudis. De ꝑmo Sap.xviij. et Exo.
xij. Neq; em erat domus in q nō iaceret mortuus
De scdo Esa.xij. Corruet ppls: vir ad virū: vnusq;/
qz ad ꝓximū suū. De tertio dr in ps.v. Sepulcrū
patens est guttur eoꝝ. Matth.xxij. Sic̄es sepul
cris dealbat⁹ q̄ foris vident hoīb speciosa: Intus
aūt plena sunt oī spurcicia. qz ab oī pctō pōt susci/
tare de⁹ z potēs ē gratis dare Esa.xxvj. Uiuēt mor/
tui tui. interfecti mei resurgent. ⁋Erat aūt spelū
ca ⁋ Tangit h sepulcri dispositionem. Q aūt dicit
⁋Erat aūt spelunca ⁋ ideo dicit: ne suffossuz se/
pulcrū putaret in quo aliq⁹ viuus subintrauerit: vt
sic sophisticū miraculū crederet. Et q dicit ⁋ et la/
pis ⁋ grandis ⁋ suppositus ꝛc̄. ⁋ ideo dr: ne aliius
sup⁹: lapide remoto subintrasse credat. Spelūca
aūt hec: barathrū sigt desperatiōis: in eo q spūalit
est mortu⁹. Prouer.xviij. Impius cum in ꝓfun/
dū venerit pctoꝝ ꝓtemnit. Esa.xxiiij. Formido z fo
uea et laqus sup te q̄ habitator es terre. Formido
conscie ad apiendū. Fouea: barathrū desperationis
ad absorbendū. Laque⁹: virtus snie finalis ad in
penis tenendū. et Lapis suppositus vt expirare fe
tor nō posset. qui in morte spūali obduratione sigt
cordis ad nō penitendū. Thren.iij. Lapsa est in la/
cū vita mea z posuer̄t lapidē sup me. ij. Reg.xvij.
Tumulū lapidū posuerūt sup Absaló mortuum.
Heb.iij. Ut nō obdurēt q̄s ex vobis fallacia pcī
Ps.xciij. Nolite obdurare corda vestra.

**Ait Jesus: Tollite lapidem. Bi/
cit ei Martha: soror ei⁹ qui mor/
tuus fuerat. Jam iam fetet: qua/
triduanus est em. Dixit ei Jesus
Nōne dixi tibi: quoniā si credide/
ris videbis gloriam dei. Tulerūt
ergo lapidem**

Hic tangunt ea que ad huiꝰ miraculi factiōē ꝓ/
fectionē. Diuidit aūt hec ps in Quattuor partes.
In quarū ꝑma ostēdit Quia is q̄ suscitādus ē
vere est defunct⁹ z corrupt⁹. In Secunda ꝓponit
Suscitādi modus. Jbi: Jesus aūt eleuatis ocīs

In Tertia ponit Suscitatiōis effect⁹. Jbi: Et sta/
tim ꝑdijt. In Quarta aūt z vltia ponit Hui⁹ mi/
raculi fructꝰ. Jbi: Multi ḡ ex iudeis ꝛc̄. In ꝑma
hāp tāgunt Quattuor. Scz Demōstratio defun
cti fetidi p lapidis sublationē: vt pus videat corru
ptus: et sic idē sciat suscitat⁹ z non alter. In Scdo
Per suggestionē Marthe oñdit esse corruptus z
ideo fetidus. In Tertio ostēdit In his maior glo/
ria in visa suscitatione. In Quarto ponit Subla/
tio lapidis: vt corrupt⁹ oīb ostendat ad miraculi
cōmendationē. Dicat ḡ ⁋ Tollite lapidē ⁋ vt oēs
videant fetidū mortuū z corruptū. Ad hoc em fe/
cit ꝑm litterā: vt oēs corruptū oculata fide viderēt.
Scdm aūt mysteriū: significat ablationē obdura
tionis cordis: q̄ a dño est suscitādus. Ezech.xxxvj.
Auferā a vobis cor lapideū ō carne vestra z dabo
vobis cor carneū. Hoc etiaz signat vt dr Blo. on⁹
vereris legꝭ esse remouendū: z gram esse p̄dicandā.
ij. Cor.iij. Non in tabulis lapideis: sed in tabulis
cordis carnalib⁹ ⁋ Dicit ei Martha soror ei⁹ 65
qui mortu⁹ fuerat ⁋ Hoc dr: vt ostendat vtilla
de defuncto talia nequaq̄ diceret: nisi vera essent
Dñe iam fetet ⁋ eo q̄ intus corrupt⁹ est ⁋ qua/
triduan⁹ em est ⁋ Tactū em ꝑs in terra calida:
magnā interioꝝ adducit corruptionē. Interioribꝰ
em corruptis nō est possibilitas alit̄ ad viram. q̄a
Interiora sunt vasa vite et non exteriora: in quibꝰ
forte adhuc figurā mortu⁹ tenuerat. Esa.xxiij. Sic̄
sanie pollut⁹ z obuolut⁹. In mortuo aūt spū alit̄
signat fetor: malū odor: ē opinatiōis. Quatriduanū
em esse: est In delectatione z consensu z completa
voluptate: q̄ fuit vna dies mortꝭ. Secūda aūt Ma
la opatio. Tertia vo in corruptiōe alioꝝ ꝓpalatio.
Quarta aūt cōsuetudinis obduratio. Joel.ij. Ascē
det fetor eius z ascendet putredo eius. Amos.iiij.
Ascendere feci fetor̄ ē vestꝝ z putredinē castroꝝ ves/
troꝝ ad nares vestras: et non estis reuersi. Hoc
aūt dixit Martha: et nō Maria. q̄a Actiue plus
compert curam habere conuersionis animarum:
q̄z Cōtēplatiue ⁋ Dicit ei Jesus ⁋ Tertiū est Jn q̄
oñdit q̄ totū hoc ordinat⁹ ad gl'iam dī manifestan
dā ⁋ Nōne dixi tibi ⁋ supra paꝝ ⁋ qm si credi/
deris ⁋. qz nihil est impossibile credenti Lu.xviij.
et Mar.ix. ⁋ videbis gloriam dei ⁋ qz hoc totū
ordinat⁹ ad gl'iam miraculi. Et hoc ideo volui ꝓ/
mū fieri Joā.ix. vt manifestent opa dei in illo. Ecci
xxxvj. Glorifica manū z brachiū dextruz. Joan.j.
Vidim⁹ gl'iam ei⁹ gl'iaz q̄si vnigeniti a ꝑre ⁋ Tule 66
rūt ḡ lapidē ⁋ vt oīb dispositio defuncti reuela/
ret. Ps.xcvij. Notū fecit dñs salutare suū: in con
spectu gentium reuelauit iusticiam suam.

**Jesus aūt eleuatis sursum ocu
lis: dixit. Pater gratias ago tibi
qm audisti me. Ego aūt sciebā q̄a
semp me audis: sed propter popu
lum qui circūstat dixi: vt credant
quia tu me misisti. Hec cum dixis
set: voce magna clamauit: Lazare
Veni foras.**

Dic scdo dicit Suscitandi modū. Dicunt aūt
Duo. Scz Concordia filij ad patrē in opib⁹ mira
culoꝝ. et Uox dñs vtutē suscitādi. Dicit ḡ Jn ꝓ/
mo hoc Quattuor. O culorū em eleuatiōe ostēdit
q oīa sua refert ad patrem. Jn Scdo De hoc qđ
fm būanā naturā a patre habet: gras agit. Jn ter/
tio Lertitudinē oīm que opari vult facienda osten
dit. Jn q̄rto Finē hui⁹ gratiaꝝ actōis apit. Dicit
ḡ ⁋ Jesus aūt ⁋ auctor sanitis ⁋ eleuatis ocu/
lis ⁋ vt se z sua ad patrē dirigere se ostenderet ⁋ sur
sum ⁋ in celū: vt ostenderet se in nullo celestib⁹ ob/
uiare. ij. Parat. xx. Hoc solū habemus residui vt
oculos nostros dirigamus ad te. Job.xvj. Ad de⁹
um stillat oculus me⁹. Dañ. xiij. Que flens suspe/
xit ad dñm. erat em cor eius fiduciā habēs in dño
⁋ Pater gratias ago tibi ⁋. j. Thes. v. Jn oīb⁹
gratias agite ⁋ qm audisti me ⁋ Heb.v. Jn oīb⁹
exaudit⁹ est ꝓ sua reuerētia. Joan.iij. Pater amat
filiū z oīa dedit ei in manꝰ. et ideo filiū sp audiuit.
qz Filius nō fecit in ope redemptiōis nisi qđ pater
ꝓordinauit ⁋ Ego aūt sciebā ⁋ ab eterno ⁋ q̄a sp
me audis ⁋ Et ostēdit miraculi certitudinē. Ostē
dit em in hoc Q nō tm habuit ptātem faciendi qđ
volebat: sed etiā sciaz q̄d factur⁹ esset anteqū faceret
Joan.vj. Ipse em sciebat q̄d esset facturus ⁋ Sed
ꝓpter populū qui circūstat dixi ⁋ Apte q̄/
re sic gratias agit. qz ad nr̄e fidei edificationē ij. Jo
an.ij. Apud patrē aduocatū habem⁹ Iesum christū
iustū. et ipse est ꝓpiatio ꝓ pctis nostris. Rho.viij
Chr̄s Jesus q̄ est ad dextrā patr̄: q̄ etiā interpellat
p nobis ⁋ vt credāt ⁋ virtutē tuā in me: videntes
⁋ qz tu me misisti ⁋ ad volūtatē tuā in mūdo pa/
gendā. Ecci.xxxvj. Jn cōspectu nr̄o magnificaber⁹
in illis: vt magnificent te sic̄ z nos cognouimus te
Esa.xl. Videbit oīs caro pariter q̄ os dñi locutū
est. et Lu.iij. Videbit omnis caro salutare dei mei
⁋ Hec cū dixisset ⁋ Hic ostendit vocē q̄ suscitādi
habet vtutē. Dicit aūt ⁋ voce magna ⁋ Ꝓpt⁹ vir
tute ꝑ clamoris intēsiōē ⁋ clamauit ⁋ Ps.lxviij.
Laboraui clamās: rauce facte sūt fauces mee. Hec
vox dr vox tube. ij. Thes. iiij. Jn voce archāgeli et
in tuba dei descēdi de celo z mortui q̄ in chr̄o surre/
surgēt ꝓmi ⁋ Lazare veni foras ⁋ Loquit sic ad 11
viuum. qz Ipse est cui oīa viuūt: et cui nō peūt mo
riendo corpa sed mutanť in melius. Rho.iiij. Vo
cat ea q̄ nō sunt tanq̄ ea que sunt. Uocat aūt no
minatim: in signū gr̄e. Exod.xxxiij. Tam vocaui
te noie tuo. Uocat ad se: in signū familiaritat⁹ z cle/
mentie. Matth.xj. Uenite ad me oēs q̄ laboratis
et onerati est⁹: et ego reficiā vos. Uocat extra clau/
surā sepulcri: vt sciat se vocari ad libertatē. Gal.v.
Vos in libertatē vocati est⁹ fratres: tm̄ ne libertā/
tē vestrā in occasionē det̄ carnis. Sic ḡ iam icipit
impleri qđ dixit Joan.v. Uenit hora z nūc est q̄n
oēs q̄ in monumentꝭ sunt audient vocē filij dei tē.
Lu.vij. Adolescēs tibi dico surge. Matth.ix. Ta/
bita cumi. Hoc est: puella surge. Objcit tm̄ h
vt dr Chrys. heretici Arriani dicentes: q̄ nō vtute
ꝓpria: sed vtute orōnis suscitauit Lazaꝝ. et sic infe
rior est ꝑte a q̄ hoc impetrauit p orationē. Sed ad
hoc rñdet Chrys. Q ex hoc ostēdet nō esse veꝝ
Sed in orōne ostēdit q̄ ad patrē (sicut dictum est)
omnia dirigit. Et hoc patet. qz Nemo gratias agit
de hoc qđ adhuc nō recepit. Chr̄s aūt h añ miracu
lū gr̄as agit. Adhuc aūt Nemo scit añ orationē se
exauditū esse. chr̄s aūt añ orationē se exauditū dic̄.
Adhuc aūt Nemo scit se semp fore exauditū. Et
hoc etiā chr̄s h dicit. Pater ḡ q̄ virtute ꝓpria suscī
tauit. z ideo dr: Veni foras. Nō dicit: Rogo pater
vt eū resuscites. Sed ista fecit vt dixim⁹ vt se cō cor/
dem patri in oīb⁹ demōstraret

**Et statim ꝑdijt qui fuerat mor
tuus: ligatus manus z pedes in
sitis: et facies illius sudario erat
ligata. Dixit eis Jesus. Soluite eū
et sinite abire.**

Tangit h miraculi qđ fecit dñs effect⁹. Dicunt
aūt Tria. Scz Q prodijt. Qualis ꝑdijt. et Qui/
bus soluēdus exhibet. De ꝑmo dr ⁋ Et statim ⁋
q̄a sicut dr Amb. sup Luc. Nescit tarda rex. moli/
mina spūsci gra. Jn hoc em differt miraculū: ab
eo qđ paulatim fit p naturā ⁋ prodijt qui mor/
tuus fuerat ⁋ ad vocationē dñi. Job.xiiij. Voca
bis me z ego respondebo tibi: opi manuū tuaꝝ porri/
ges dextrā ⁋ ligat⁹ pedes z manus institis ⁋
vt sciat idem esse in eisdē paramentis qđ erat sepul
tus. Et ideo addit ⁋ Et facies ei⁹ sudario erat
ligata ⁋ q̄ signa cognoscebant q̄ eum sepeliebant.
Spūaliter aūt Qñ dñs per gram suam hoīem a
morte suscitat: adhuc ligatus est ad penā expiatio/
nis. Pedes aūt sunt Affect⁹ z Intellectus. Et ho/
rū ligamen: difficultatē significat cognoscēdi verū:
et amādi siue volēdi bonū. Man⁹ aūt signāt pote
statē operandi opa vtutis. Et hanc ligatio signat difficultatē ad opa virtutū. Sudariū aūt sup caput sig/
nat velamē faciei anie ad cōtēplationē celestium.
Iste em sunt reliqe pctoꝝ in qb⁹ hō est: etiā post q̄
resurgit a pctō q̄ vitiam gr̄e remissiōis pctoꝝ. Pro
uer.v. Funib⁹ pctoꝝ suoꝝ q̄sq̄ constringit. Esa.v.
Ue q̄ trahitis iniq̄tatē in funiculis vanitatis z q̄si
vinculū plaustri pcm̄. Nis difficultatib⁹ ligatus
homo z pmanēs in pctō nō dissoluit: sed sententia
fertur in eum qua dicit Matth.xxij. Ligatis ma/
nibus z pedib⁹ ꝑcite eum in tenebras exteriores
ibi erit fletus z stridor dentium. Similiter sudariū
non auferť a cordib⁹ eoꝝ qui a peccato non resur/
gunt. ij. Cor.iij. Velamē est positū sup cor eorum
Heb.ix. Hoc signante spūsancto nōdū ꝓpalatam
esse viā scoꝝ ⁋ Dicit eis Jesus ⁋ discipulis suis 22
quib⁹ in Petro dixit. Q̄cunq̄ ligaueris sup terrā
erit tē. Matth.xvj. ⁋ Soluite eū ⁋ Hoc est misse
rū sacerdotum. Chr̄s em a morte absoluit: ligādo
ad penā expiatiōis quā nō determinauit. Sacerdo
tes aūt ligant ad penā satisfactionis: absolueres a
pena pene qua ligat⁹ ad eos prodijt. Matth.xxj.
Soluite z adducite mihi. Quia tm̄ non soluūt ali/
quē: nisi ꝑ us eū ligent ad satisfactionē. quia Per
satisfactionem in vsu bone operationis: soluunt vin/
cula difficultatū: ad Opandū: z Intelligendum: z
Volendum: et Cōtemplandū. Ideo dicit Esa.xlv.
Uincti manicis pgent et te adorabunt: teq̄ deprez/
cabunt. Ps.cxlix. Ad alligādos reges eoꝝ in com

pedibus.et nobiles eorū in manicis ferreis. Ferrū eñ domat. Et simr̄ etiā pena sacrilegiū inuindicta a sacerdote. Et qñ sacerdos ligat aliquē illa pena: sic̄tacūm absoluit eum a pena difficultatū predicatū. Vnde est q̄ dñs Lu.xvij. dixit leprosis iam mundatis. Jte ostendite vos sacerdotibꝫ.t Matth. viij. Vade ostende te sacerdoti t offer munꝰ qđ cōstituit Moyses in testimoniū illis. Beda dic. Potuit ligamēta soluere q̄ mortuū suscitauit. Sed p̄ter vnitatē ecclesie t individuā charitatē: dixit ministris: Soluite eū. quia Sine vnitate catholice fidei: t charitate sancitatis ecclīastice: pctā nō soluuntur. Let sinite abire Jliber in vinculis: tū obedientie catholice ecclesie(ne amplꝰ peccet)custoditū. Lu.vij. Fides tua te saluam fecit: vade in pace. Dixit qūt hoc ne putet phantastice surrexisse, sed vere. qū libertatem sui haberet ad opera vite. Ps. cxviij. Laqueꝰ cōtritus est t nos liberati sumus

Multi ergo ex Judeis qui venerāt ad Mariā t Marthā t viderāt que fecit Jesus: crediderūt in eum. Quidam aūt ex ipsis abierunt ad phariseos et dixerūt eis que fecit Jesus.

Mm Tāgit hic Fructus miraculi. Primo In deuotis. et Scōo In ideuot. Dicit ergo Multi ergo ex iudeis quia nō omnes Lqui venerant ad Mariā et Martham Jsorores: causa cōsolatōis Let viderant Jmirabilia Lq̄ fecit iesus Job.xv. Qui fac̄ magn̄ et inscrutabilia et mirabilia q̄r nō est nūer. Lcrediderunt in eum Jact. xiij Credideruntquotquot erant p̄ordinati ad vitam eternam. et istis signū fuit causa saluris Quidā aūt ex ipsis Judeis: iuidi: t exploratores existentes: qui falsa simulatione consolatōis venerant vt explorarent chīm. quia sepe illuc venire p̄suescrat ipse t discipuli. Bal. ij. Propter subintroductos falsos fratres qui subintroierūt vt explorarēt libertatē nostrā quā habem⁹ in chīo Jesu Labierunt Jin viā errorꝭ Lad phariseos Jmalignos t inuidos Let dixerūt eis Jtristi vultu ac lacerato corde Lque fecit iesus Jqr in hoc tāmagnifico facto multū cōfusi fuerūt. et sic inuiti magnalia chīi p̄dicauerunt. Esa.xij. Notas facite in populis adinuentiones eius: memētote qm̄ excelsum est nomē eius.

Collegerunt ergo pontifices et pharisei consiliū: t dicebāt: Quid facim⁹? Quia hic homo multa signa facit Si dimittimus eum sic: omnes credent in eum: Et veniēt Romani: et tollent nostrum locū et gentem.

Hic tangit Persecutio facta in chīm p̄ter miraculū. Diuidit aūt hec pars in Quatuor partes Jn quarū Prima De interfectione dñi querit cōsilium: et cōsiliū colligit. Jn Scōa aūt Data Caipha consilium: et p̄posito eoꝝ satisfaciens: et salutē oīm expediēs. Jbi: Unus aūt ex ipsis. Jn Tertia aūt Oīm vnanimis consensus fit: ad consilium illud p̄ficiendū. Jbi: Ab illo ḡ die. Jn Quarta t vltima parte ostendit Qualiter studeant p̄fficere in opere quod malo cōsilio deliberauerāt. Jbi: Querebant ergo Jesum. Prima harū p̄tū subdiuidit in Quatuor. Jn quarū Prima Consiliū colligit. Jn Secunda Consiliū in cōmuni consilio querit. et Ratio: q̄ de hoc sit ipsis necessarium consiliū allegat. Jn Tertia Ratio amissionis obediētie: populi ad chīm conuersi: p̄ponit. Jn Quarta Timor quem ad Romanos habebant describit. Dicit ergo Collegerunt ergo pontifices Jin qbꝫ fuit autoritatis p̄eminentia Let pharisei Jq̄ alios excellebant signo religionis vt ex zelo boni facere viderent. Jsti ergo collegerūt Lconsilium Jcōsiliū a cōsiliādo dicit. quia consiliari erant in vnū malū consensum. Esa.viij. Inite consiliū t dissipabit. loquimini verbum t nō fiet. quia nobiscū deus. Hoc cōsiliū fuit synagoga sathane. Apoc.ij. Dicūt se iudeos esse t nō sunt. sed sūt synagoga sathane. Eccli xxj. Scrupa collecta synagoga peccantiuꝫ. Ps. xv Nō congregabo cōuēticula eoꝝ de sanguibus (aduersus Jesum) Zach. iiij. Lō uenerūt vere i ciuitate hac aduersus sanctū puerꝝ tuū: quē vnxisti Jesum. t fecerūt in eum. q̄ cuiꝫ manꝰ tua decreuit fieri. Ps. ij. Quare fremuerūt gētes t p̄pli meditati sūt inania Let dicebant Jq̄rentes cōsiliū. Hcū. xlix. In consilium eoꝝ nō veniat anima mea. Esa.j. Jniqui sunteꝝ vestri Quid facimus: Jecce iniq̄tatio mali consiliū in cōmuni p̄posita. Est aūt verbū angustiati dicere Quid faciā. Vel: Quid faciemus. Angustia aūt hec, puenit ex Tribu. Seꝝ Zuaricia. q̄a lucrū in populo amittere timuerūt. Unde ille auarus dixit Lu.xvj. Quid faciam. quia nō habeo vbi reponam fructus meos. Scōo puenit ex Timore amittēdi ammistrationeꝝ officij t dignitatis. Ūñ Lu.xvj. Dixit villic⁹ iniq̄tatis: videꝫ se esse destituendū a p̄tate ammistrationis rei dñi sui. Quid faciam q̄ dñs meꝰ aufert a me villicationē. Tertio puenit Ex angustia inuidie: qua chīo in gr̄a miraculoꝝ florenti: inuidebant. Zach. iiij. Quid faciemus viri fratres hoīb⁹ ist̄: qm̄ q̄dē notū signuꝫ factū est p̄ eos: oībus habitantib⁹ in hierl̄m manifestū est: et nō possum⁹ negare. Oībus ist̄ de causis ist̄ cōtristati t cōstricti t angustiati dicūt Quid faciamus: Acsi di. Jn gl̄ia istius: nos t depauperati: t destituti, p̄tis officijs: et sine gloria: apud homines effecti sumus Sap. ij. Hec dixerunt t errauerunt. excecauit eñ illos malicia eorum. Ps. lxiij. Defecerūt scrutantes scrutinio Lqr hic homo Jq Rōnem ponūt q̄re necessariū sit cōsiliū Lqr hic hō multa signa facit Jquē in tanto miraculo deuꝫ esse cognōscere poterant: adhuc excecati hoīem vocant. ij. Timoc. iij. Homines corrupti mēte: circa fidē naufragauerūt Lmulta signa facit Jecce chīm vere facere signa recognoscūt. et ideo p̄ inuidiā q̄runt occidere. Joan. iij. Nemo pōt hec signa facere q̄ tu facis nisi fu. deꝰ cum eo. Ex his eñ signis credere debuerunt. Et ipsi ecōtra: corde pessimo occisionē ipsius machinati sunt. Heb. ij. Contestante deo signis t

portentis et varijs virtutib⁹ t spūsc̄i distributōibus p̄m suā volūtatē Si dimittimus eū sic Jlibere, p̄cedere miraculādo. Et assignat hui⁹ puersitatꝭ rō: ex amissiōe lucri: et dñationis eoꝝ in populo. Et hoc est Loēs credēt in eum Jer auerterēt a nobis. Hiere. xxxviij. Rogam⁹ vt occidat hō iste. De industria eū dissoluit manus viroꝝ bellātiuꝫ q̄ remāserūt in ciuitate hac. t manꝰ vniuersi populi loq̄ns ad eos. Hoc istos i corde angustiauit. q̄a illi q̄ pugnauerāt p̄ eis: loq̄ p̄o chīo incipiebant: t ab eis recedebāt. Joā. xij. Videt qr nihil p̄ficim⁹. ecce mūdus tot⁹ post eū abijt Let veniēt rhomani Jqui edictū posuerāt q̄ nulla gens sibi regē vl deū constituat sine autoritate ipsoꝝ Let tollent Jin penam nr̄e p̄sumptiōis si in regnū p̄ fauorē populi, p̄ficiat Lnostr̄ locū Jin q̄ nos dñamur Let gentē Jq̄ nobis mō obedit. Prouerb. xxix. Qui timet hoīem cito corruet. Et hoc factū est ist̄ vt dicit Aug⁹. Quia occiderūt chīm ne locū t gentē amitterēt. et ex ipso per Titū t Uespasianū rhomanos p̄ncipes: t locū t gentē amiserūt. Nūeri. xxiij. Uenient in trieribꝫ de italia t supabūt assyrios: vastabūtq̄ hebreos: t ad extremū etiā ipsi pibūt. Mat. xxiij. Ecce relinquet vobis dom⁹ vra deserta. Prouer. x. Que timet impi⁹ veniet sup eū: desiderium suū iustis dabitur.

Unus aūt ex ipsis Caiphas nomine cū esset pontifex anni illi⁹ dixit eis. Vos nescitis q̄cq̄ nec cogitatis: q̄a expedit nobis vt vn⁹ moriat homo p̄ populo t nō tota gens pereat. Hoc aūt a semetipso nō dixit: Sed cū esset pōtifex anni illi⁹ prophetauit: quia iesus moriturus erat p̄ gente. Et non tm̄ p̄ gente: sed vt filios dei qui erant dispsi congregaret in vnum Ab illo ergo die cogitauerunt vt interficerent eum.

Pp Tāgit h Consiliū dat̄o in q̄ oēs cōcordauerunt Dicunt aūt h Tria. Descriptio dant. Consiliū data eū. et Diuina dispositio ordinans: vt talibus vbis formaret Dicit aūt Unus aūt ex ipsis Jsingular dignitat: et singularis astutie: t singularis malicie. Ezech. xxj. Tu aūt p̄fane t impie dux isr̄l cui⁹ venit dies in tpe iniq̄tat p̄finita Laiphas noīe Jqui inuestigator interpr̄at: q̄a maioris fuit astutie ad inuestigandū qualiter malū p̄ceptum p̄ficeret. Job.v. Ecce hoc vt inuestigauim⁹ ita est: qđ auditum mente p̄tracta. Ad hoc eñ p̄posuit: vt omnes in cōmuni hoc mente p̄ficiendū p̄tractaret. Lcum esset pontifex anni illius Jattēde q̄ p̄mo cōstituit deus vt vnus esset sūm⁹ pontifex: cui mortuo ali⁹ succederet. Sicut legit Nūe. xx. de Eleazaro: qui ipsi Aaron: p̄mo t summo sacerdoti: est substitut⁹. Deinde crescente ambitione eoꝝ: et non sustinente p̄cipatū vnius: fecit Dauid vt essent viginti q̄tuor summi sacerdotes q̄ p vices mīstrarēt ne contentio t schisma fieret inter eos. Sicut legit. j. Paral. xxiij. Ubi sic legit. Diuisit eis Dauid. hoc est: sadoch de filijs Eleazari t Abimelech de filijs Ithamar s̄m vices suas in mīsteriuꝫ. Postea vo qñ reuertēres de captiuitate babylonica: empticiū fecerūt sacerdotiū. Sicut legit. j. Machab. vij. q̄ Alchimus ambiebat p̄cipatū sacerdotij summi. Tunc emerūt a p̄āte publica sacerdotiū: siue a regibꝫ syrie: siue a rhomanis. et tūc emerūt ad tēpus annuū. vel plus: s̄m q̄ cū p̄āte pangere potuerūt. Et tunc, p̄ter cognationem Annas t Caiphas sacerdotiū emptū ammistrabāt. qr vn⁹ erat socer alterius, et vn⁹ vno anno, et alter alio anno ām̄istrabat. lucꝝ habentes cōmune: et cōsilium facientes in vnū. Anno ḡ passionis dñice p̄cipabat Caiphas Et hoc est qđ dicit Lcū esset pontifex anni illius Jdicit aūt hoc tribus rōnib⁹. Quaꝝ Una t Prima est: Ut intelligat q̄ ex hoc p̄mā vocem habuit in cōsilio. et ideo p̄mū, p̄posuit, Secūda cā fuit Qr vox sua magꝭ aurentica fuit t facili⁹ alios in cōsensum attraxit. Osee. xiij. Loq̄tur effraim. hoc ē rege: horoꝝ inuasit israel. et deliꝰt in baal. Eccli. xiij. Diues locut⁹ est: et oēs tacuerūt: et verbū illi⁹ vsqꝫ ad nubes p̄ducent. Tertia cā est spūalis qr, p̄ter figurā qua pōtificat⁹ eius pōtificatū ecclie figurabat: reuerentiā habuit pōtificatus synagoge apud deū: cuius esset simoniac⁹. Et ideo honore pontificij: dedit ei de⁹, p̄ferre tale sermonē: qui significaret veritatē passiōis dñice. Uñ etiā Act. xxiij. cū Paulus summū sacerdotē se iubentē p̄cutere maledixisset: increpabat maledictū, p̄ter reuerentiā sacerdotij dicēs. Nesciebā fratres q̄ summus sacerdos esset Saul etiā. j. Reg. xix. p̄berauit Nō ex vite merito sed p̄ reuerētiā regalis dignitatis ad quā vnct⁹ fuit Et hoc est ergo qđ dicit: cū esset pontifex anni illi⁹: Ldixit eis Jmalo q̄dē animo t ignorās q̄ verba salutis oīm, p̄ferret Lvos nescitis quicq̄ nec cogitatis Jmore supbox: alioꝝ inuenta virtuositatē annihilat p̄mo: et tūc suis influere conat cōsiliū. Esa. v. Ue q̄ sapientes estis in oculis vestris et corā vobis metipsis prudentes. Jer. xxix. Ue q̄ p̄fūdi est corde vt a dño absc̄ondatis cōsiliū q̄r sunt in tenebris opa: et dicūt. Quis nos videt. Peruersa est hec cogitatio vīa. Ps. lxxxj. Nescierūt neq̄ intelligerunt: in tenebris ambulant Lqr expedit vobis Jid est intentioni vīe Lvt vnus moriat hō Jqui(vt dicebāt)oēs cōmouet: t a nobis auertit Lp populo Jq̄ moritur⁹ t disp̄dendus fore et si ille p̄ficeret Let Jsic mortuo illo Lnō tota gens pereat Jp rhomanos. Hiere. xj. Sup me cogitauerūt dicentes. Uenite mittam⁹ lignū in panes eius t eradam⁹ eū de terra viuentiū. et nomē eius nō memoret ampli⁹. Ps. xxxvij. Occidam⁹ eum t videam⁹ si p̄sint illi somnia sua. Que eñ dixerūt, p̄bete de ipso: somnia reputabāt. Jhoc aūt non dixit a semetipso Verbū est euangeliste: ostendens: q̄ etiāsi mala intentiōe hoc dixerit: spūsc̄tus tñ in verbum p̄phetie cōsilium inflexit t formauit. Uñ dicit Lhoc a semetipso Jhoc est a spū, p̄pio siue malignitatis Lnon dixit Jin ea verboꝝ significatione

qua prophetauit. ¶Sed cū esset pontifex anni illius ¶Job reuerēdā pontificatus ¶prophetauit ¶Hoc est: verba, ꝓphetie, ptulit q̄us inspiratiōz, ꝓphetică nō accepit. ¶qz iesus ¶auctoz salutis ¶moriturus erat ꝓ gente ¶tota iudeoꝝ nec ortigialis pti reatu aprehendit. ¶Joh.v. ¶Pro oibus mortuꝰ est chīs: vt qui sibi viuunt: iā non sibi viuant: sed ei q̄ pro ipīs mortuꝰ ē. ¶Apoc.j. Dilexit nos t lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo ¶Et non tm̄ ꝓ gente ¶sed iudeoꝝ. Esa.xlix. ¶Parū est mihi vt reuoces tribus Jacob t feces israel cōuertendas. Dedi te in lucē gētiū vt sis salus mea vsq; ad extremū terre. Et hoc est qđ sequit ¶sed vt filios dī ¶oēs in toto mūdo ad gr̄am p̄destinationis: q̄s deꝰ in filios adoptiōis formādos: puidit cōformes futuros filio suo. Rhoīn.viij. Quos p̄destinauit: et p̄scīuit ꝑformes fieri imaginis filij sui: hos t vocauit ¶qui erant dispersi ¶In multos cultꝰ. t In multos deos. et Diuersas volūtates. et Modos. viuendi ¶cōgregaret in vnū ¶ꝑ fidem religiōis chīane. Ps.cv. Saluos fac nos dñe deꝰ noster et congrega nos de natiōib; vt confiteamur nomi tuo t glorietur in laude tua. Ezech.xxxvj. Tollā vos de gentib; et ꝓgregabo vos de terris in q̄bus dispsi estis: et addu vos in terrā vestrā. Hiere.xxiij. ¶Non dicent vltra viuit dñs q̄ eduxit israel de terra egypti. sed vi. do. q̄ eduxit t adduxit semen israel de terra aq̄lonis t de cunctis terris ad quas ejecerat eas illuc: et habitabunt in terra sua. Joan.x. Alias oues habeo tē. Esa.xj. Cōgregabit pfugos israel: t dispsos iuda colliget a q̄tuor plagis terre. Hic ortꝰ q̄stio. Et videt ꝙ Caiphas hoc cōsilio meruit: cū nō a seipso sed a spūsctō hoc dixit. Adhuc aūt q̄ cōsiliū hoc vtile fuit ad cort̄ mūdi salutez.

Querit etiā vlteri⁹ In q̄ genere ꝓphetie iste ꝓphetauit. Iste em̄ nō habuit visionē Sensibilē. qz illa in ifa fuisset expressa. Nec habuit visionē Imaginariā ¶Propter eandem rōnem. Visionē aūt Intellectualem penitus nullā habuit. qz nescauit q̄ ꝓba eius ad mundi salutē vtilia fuerunt. Et sic videt ꝙ nullo mō ꝓphetauit. Ad hoc dicendū q̄ iste peccauit tale dādo cōsiliū qz verba q̄ protulit ad duo referri poterant. et duas causas habebant vtilitatis Una erat Q̄ expediebat Ad malicia iudeoꝝ cōsequendā. et Ad tollendā occasionē Judeoꝝ, ꝓter quā rhomani si vellent: possent tollere locū t gentē sicut supra ꝓba illa exposita sunt. Scōa erat Q̄ ad salutē mūdi expediebat sicut ꝓba illa euangelista exposuit. Caiphas aūt in sensu t intentione pri ma ista ꝓba protulit et ideo peccauit. Ad aliud dicendū q̄ vtilitatē redemptiōis in verbis illis Caiphas nō intellexit nec intendit. Ad id qđ vlteri⁹ q̄rit Dicendū ꝙ Caiphas ꝓphetauit: et tñ ꝓpheta non fuit in aliq̄ genere ꝓphetie: sicut ꝓbat obiectio. Sed habuit actū ꝓphetie in annunciādo gratiam futurā Et ideo sicut lingue asine Balaā moroz fuit spūs sanctꝰ qui voluit vt annūciaret de futura gratia: Ita linguā istius mouit ad ꝓba q̄ ꝓnūciaret ō gratia redemptiōis Et talis ꝓpheta q̄ nihil inspiratiōis vel visionis habet: ꝓpheta vocat stultꝰ t insanus. Osee.ix, Scā tore israel ꝓphetā stultū: insanus: virū spūalem ꝓpter multitudinē iniq̄tatis et dementie. Deus em̄ sepe vtit malis actib; hoīm in bonū. Et ita fecit hic sicut Balaam Nūeri.xxiij. li⁹ benter ppl'o maledixisset ꝓbis suis: q̄ deꝰ sp̄ter suam intentionē ad bonū inflexit. Nūe.xxiij. Nō potero imutare ꝓbū dñi dei mei. Usq; em̄ ad linguā in talibus opat spūs cōtus. Et nō opat ad sensum vel imaginationē vel intellectuz, et ideo nō sunt ꝓphete q̄us ꝓpheret. Ps.xliij. Lingua mea calamꝰ scribe velociter scribentis ¶Ab illo ergo die ¶Ecce cōsensus in cōsiliū ¶Ab illo ergo die ¶quo datum est cōsilium t consensus in ipm ¶cogitauerūt ¶vias q̄rentes ¶vt interficerent eum ¶Ān q̄dez etiā cogitauerant, sed nō vnanimiter consenserant sed mō oēs cogitauerūt t vias ad hoc quesierunt. Esa.viij. Dia queloquitur ppl'us iste cōiuratio est Ūñ t dñs imprōpat ꝓncipib; totū malū qđ fecit populus. Hiere.xxiij. Si stetissent in cōsilio meo et ꝓba mea nota fecissent ppl'o meo: auertissem vtiq; populum a via sua mala t a cogitationibus suis pessimis.

Jesus ergo iam nō in palā ambulabat apud iudeos. sed abijt in regionē iuxta desertum in ciuitatem que dicit Ephrem: et ibi morabat cum discipulis suis.

Hoc est secundū istius partis Jn quo exemplo suo nos docet chīs q̄ in psonali pfectiōe declinemus rabiē turentium cōtra nos q̄n grex nō queritꝰ Et dicit Tria. Scz Lhīi occultationē. Lhīi declinationē. et Discipulorꝝ cōsolationē. Dicit g̃ ¶Jesus ergo iam ¶dato cōsilio ¶nō palā apud iudeos ¶illos q̄ cōsenserūt illis ¶ambulabat ¶Jn figura butꝰ Josue.ij. legit ꝙ Raab fecit ascendere viros nūcios dei in solariū domus sue et abscōdit eos. Esa.xvj. Abscōde fugientes t vagos ne ꝓdas ¶sed abijt in regiōem ¶vbi amicos habuit ¶in ꝓxta desertū ¶vbi nō erat freq̄ntia insidiantium. j. Reg.xxiij. Tu insidiaris anie mee vt auferas eam ¶in ciuitatē que dicit ephrem ¶ Vel ephrata p̄m Lhīrſ. q̄a ab vbertate terre locꝰ nomē accepit. quia ephrem vel ephrata frugifera vocat. Jbi em̄ chīs ꝓbo pauit incolas. t facile cū tanta multitudē ne discipulorꝝ: cor palē pastū inuenit ¶et ibi morabatur ¶ad tps ¶cū discipulis suis ¶q̄s desolatos in tribulatione dimittere noluit. j. Reg.xxij. Conuenerunt ad Dauid oēs q̄ erant amaro aīo et oppssi ere alieno t factꝰ ē eis ꝓnceps. Esa.viij. Ecce ego t pueri mei q̄s mihi dedit dñs.

Proximū aūt erat pasca iudeorum: et ascenderūt multi hierosolymā de regiōe ante pasca vt sanctificarent seipsos. Querebant ergo Jesum: et colloquebant ad inuicem in tēplo stātes Quid putatis: qz non venit ad diē festū: Dederant autē pontifices t pharisei

mandatū vt siqs cognouerit vbi sit: indicet vt apprehēderent eum

u u Jncipit ꝫ Quarta pars Jn q̄ ostendit qualiter hoc qđ diffinitū erat cōsilio pficere conati sunt. Dicit aūt Tria. Tpis scz oportunitatē. Judeoꝝ machinationē. t Malicie auctoritatē. Dicit g̃ ¶Proximū erat aūt pasca iudeorū ¶ qđ q̄tradecima aplis ad vesp̄z celebrabat. Dicit aūt ¶iudeorū ¶ ad differentiā pasce chīanoꝝ qđ nō sp̄ illo die celebrat. Matth.xxvj. Scit̄ qz post biduū pasca fiet t filius hois tradet vt crucifigat. Hec g̃ solennitas pasce fuit ꝓxima q̄n iam hoies ascendere ad festū incepunt. Et hoc est qđ sequit ¶et ascenderūt multi hierosolymā ¶ Ps. cxij. Illuc em̄ ascenderūt tribꝰ tribus dñi tē. ¶de regione ¶illa: vbi morabat dñs iesus ¶aū pasca ¶ hoc est aū festū solēnitat̄. Forte ꝙ octo dies: vl' plures ¶vt sanctificarent ¶hoc est mūdarent ¶seipsos ¶aū festū: vt purificati: festū possent celebrare. Nullꝰ em̄ immūdus pasca comedere audebat. Nūe.ix. Nō qui fuerit immūdus sup aīa: vl' q̄ fuerit in via faciet phase dño mēse scdo. Et ideo p̄uenichant festū vt mundati aū in festo apparerent. Et inter illos q̄ xx rebat Jesus t discipuli eius. quia sciebat ꝙ ipe ꝓpue mundus inter alios apparere solebat. Et hoc est qđ sequit ¶Querebant ergo ¶ inter illos aū festū ascendentes ¶Iesum ¶vt occiderent: festi sanguinē innocentē miscere cogitātes Ut impleret qđ dr Tob.ij. Dies festi vestri cōuertent in lamētationem t luctū. Ūñ Lhryſ. Di venerant in exteriorib; vt mūdare. et interioribz ꝓ homicidiū t sanguinē se coinq̄nare Et hoc est qđ dicit ¶Querebant ergo ¶vt inuentum tenerent: et vt occideret. Nō vt inuento crederet t inuētū sequerent. Et ideo de talibus dr Esa.lxvj. Qui imolat bouē q̄si q̄ interficat virū. q̄ maccat pecus q̄si q̄ excerebrat canē. q̄ offert oblationē q̄si q̄ sanguinē suillū offerat. q̄ recordat thus q̄si qui bñdicit idolo. Hiere.xj. Nunq̄d carnes sancte auferent malicias tuas a te in q̄b; gloriata es. Sic ergo q̄rebant ¶Jesum ¶.iij. Reg.xix Ego relict̄ sum solus t q̄runt aiam meā ¶Et colloqbantur ad inuicē in templo stātes ¶ in q̄ debebāt liberari etiā nocētes: tractabāt ibi de occisiōe innocēt̄. Matth.xxj. Domꝰ mea domꝰ oratiōis vocabit Vos aūt fecistis illā spelunca latronū. Esa.j. Manus vre sanguie plene sūt Et ꝓcedit: Cū extenderit manꝰ vestras ñ exaudiā ¶Quid putatis qz nō venit ad diē festū: ¶ Jta inē se tractabant. Erat em̄ cōsuetꝰ q̄ aū alios horā p̄ueniit rr vt prodesset delonge venētib; q̄ aū festū: ad festuz ꝓperabant. Et hoc est qđ dicunt ¶qz non venit ¶ hoc est: qz nō ꝓuenit sicut alia festa ꝓuenire consueuerat. Volebant em̄ aū festū: antēq̄s cōueniret populus chīm occidisse. Ūñ Mat.xxvj. dixerūt ¶Nō in die festo: ne forte tumultꝰ fieret in populo. ¶Prouer. j. Uenite insidiemur sanguini: abscondamus tenticulas cōtra insontē: frustra degluciam⁹ eū sic infernꝰ viuentē: et integrū q̄si descendentē in lacum. ¶Dederant em̄ pontifices t pharisei mandatū ¶et in hoc habebāt auctoritatem vt q̄libet aprehenderet eū: sicut Saul de Dauid. j. Reg.xxij. Et sicut Aman de Mardocheo Hester.iij. ¶Vt quicunq̄ cognouerit vbi sit ¶qz timebant ꝙ in aliā formā arte nēcromantica se transformaret. et sic euaderet. Matth.xxvj. Quēcūq; osculatus fuero ipse est tenete eū t ducite eū caute ¶indicet ¶ potestati publice ¶vt apprehendant eū ¶ ministri publice ꝓtāt.j. Reg.xxij. Cōsiderate t videte oia latibula in q̄b; abscondit Q̄ si in terram se obstruxerit; pscrutaboz eum in cūct̄ milibꝰ iuda.iij. Reg. xvij. Nō est gēs aut regnuz in q̄ nō miserit Achab te rogans.

Capitulū.xii.

i **Esus ergo aū sex dies pasce venit in Bethaniā vbi Lazarus fuerat mortuus quem suscitauit Jesus.**

Hic manifestat Verbū: vt Sācificatiū. Nec aū Scificatio Triplex est. Est em̄ Jn ꝓparatiōis ad scificationē. et Jn vbo sanctificante. t Jn passiōe q̄ p sanguinē sanctificat. Et ideo in Tres partes diuidit. Preparatoria em̄ in .b. capl'o t in sequēti determinat. Verbū aūt scificās a decimooctauo vsq; ad vicesimū seriatim describit. Preparatoria aūt ad Scificationē: sunt Duoꝝ modoꝝ. Quedā em̄ ꝓpant: p modū Jnstructiōis. et Quedā per modū Significatiōis sacramentalis. De his g̃ q̄ ꝓpant p modū Jnstructiōis: agit in hoc ca. xij. De his aūt q̄ ꝓpant p modū Scificatōis sacramētalis: agit in. xij. cap. Ea aūt q̄ prepant p modū Jnstructiōis: oia instruit de Scificatiōe: ꝓpante ad scificationē passiōis. Et hec habent Tres differentias. Primo em̄ Jnducunt̄ spectantia ad familiares. hoc est: Judeos. Scōo Jnducunt̄ spectantia ad sanctificationē gentiliū. Jbi: Erāt autē gentiles q̄dam. Tertio aūt Jnducunt̄ ea q̄ faciūt ad hoc ꝙ inexcusabiles sint: q̄ se ex ista doctrina ad scificationē nō ꝓpauerunt. Jbi: Cū aūt tanta signa fecisset. Prima hax ꝓtium diuidit in Duo: penes duo q̄ bus ꝓpant: ad fidē Patientz t Passiōis scz. Preparant em̄ Ex cena Lazari cū eo: cui⁹ comestiōe verū esse miraculū, ꝓbat. et Ex solenni occursu turbe introducentiū eū in hier'm. Et hoc tangit Jbi: Log nouit ergo turba multa. Adhuc aūt pot pars diuidit̄ in Tres prees Jn qua Prima Preparatio venientiū ad fidē scificatiōis: describit a conuenientia Tpis t Loci. Jn Scōa: a cōuenientia Cene et Eius qđ factū est in cena ministeriū. Jn Tertia autē prepant ab instructione murmurantiū cōtra effusionē vngenti. Scōa incipit Jbi: Fecerūt ergo ei cenam. Tertia Jbi: Dicit g̃ vnus ex discipulis suis tē. Primo dr Tria. Tps scz: t Locū: t Causaz aduēt̄. ex qb; maxie aliquē p̄ueniebat ꝓpari. Tps qdē dr ¶Jesus ergo aū sex dies pasce ¶ hoc ē: decia lūa mēs aplis. B est i sabbato aū ramos palmaz. Oñ (sicut legit Exo.xij.) ꝓceptū est vt agnus imolandus a grege separatus inferretur in domos

eorum qui p sanguinez agni erant sanctificandi. Exo.xij. Decima die mensis huius tollet vnusqs3 qs agnū p familias et domos suas. Ex conuenié3 tia ergo huius temporis monebat ad preparatōem sanctificatōis. qū etiā in veteri testamento agnus sanctificans ad sanctificādos afferebat. Genes.ij. Die autē septima cōpleuit deus op9 suum qō fe3 cerat. et requieuit ab omni ope quod patrarat. Et ideo etiā sex dies in ope Recreatōis :sumpsit de9 ad pparatōem. vt septimo sanctificaret. hoc est die veneris sequenti post sabbatū palmar. Hoc est: ante palmas. Ideo etiā post iter suū pfectū :sexta hora sedit sup fontez. Joānis.iiij. qz Ser diebus pparauit nostrā ablutōem. z tunc fontes nos lauit sanguinis sui. Hoc est ergo quod dicit. ⌊Jesus
B ergo ante sex dies pasche⌋ hoc est: solēnitatis paschalis: que fuit luna decimaquarta ad vesp3 ram. Et hoc fuit in quinta feria ad noctē ⌊venit in bethaniā⌋ in domū obedientie :ranq3 in castra ab ductus agn9 : vt ex ipo loco sareť Jllud Phil.ij. q facus est obediēs patri vsq3 ad mortē :z in nul lo perarī9. Nec mortē passus est quā nō ex obedi3 entia pris elegit. Un etiā alij dicit Matth.xix. Si vis ad vitā ingredi serua mandata. qz Nemo san guine christi sanctificat nisi qui mādata obseruat. Sic ergo etiam ex loco pparat ad sanctificatōem. sicut et christus ad mortē deuenit p obedientiam. ⌊vbi fuerat Lazar9 mortuus quē suscita3 uit Jesus⌋ In quo signat q sanguis vuificati uus est quē erat fusurus. Et hoc est tertiū in quo ex facto illo: ad futurā pparabat sanctificationem Eze.xxxvij. Ecce ego aperiā tumulos vestros. z e3 go adducā vos de tumulis vīis domus israel.

Fecerunt autem ei cenam ibi: z Martha ministrabat: Lazarus vo vnus erat ex discūbentib9 cū eo. Maria ergo accepit librā vnguē ti nardipistici preciosi. z vnxit pe des Jesu: z extersit capillis suis pedes eius. z domus impleta est ex odore vnguenti.

Inducit hic pparatōem a cena z factis in cena. Et ideo in Duo diuidit. Facta autē in cena distri3 buunt p Tria. Scz. Factū Marthe: Factū Laza ri. z Factū Marie. Dicit ergo ⌊Fecerūt autē ei cenam.⌋ amici deuotissimi. Cena autez vltima refectio est dici. z iō hāc fecerūt in memoriā iā i p3 ximo passuri dñi: Que cena refectōez signat in de licijs sacri dñi. qō q̄nto die ab illo datur9 erat i ce3 nā. Zpoč. iij. Ego sto ad ostiū z pulso. si q̄s ague3 rit mihi intrabo z cenabo cū eo: z ipe mecū. Debet eni hō de suis ꝓtribꝫ ꝓmo pare dño refectōez in corde añq3 gustet cenā dñi in sacro. Gen.xliij. Jn troduc viros domū. z occide victimā. z istrue qui uiū. qz mecū ꝓmesturi sūt i meridie. B ē. i plene cha ritat9 z vitat9 feruore. Leui qdē dño pauit ꝓuiuiū magnū. Mar.xiij. Simō etiā leprosus pauit pn diū. Sz nūc isti cenā pparuerūt. Primū est i ꝓuer sōe pcōz. Scōm est i deuōtōe penitētiū. Tertiuz est in sanctitate obedientiū. Et laudat etiā h istorū trū hospitalitas p̄m sensuz mozalē q̄ rālaute dñm cū sua familia excepunt. Heb.xiij. Hospitalitatez nolite obliuisci. Per hanc eīm placuerūt qdā: angelis hospitio recepti. Sic Abraā Gen.xviij. z Lot xix. Sic ḡ patet q̄ ex ipsa cena preparat ad sue cene sanctificationē ⌊z Martha ministrabat⌋ Per £ quā Actiua vita designat: q̄ in cena fructificāte mi nistrat. qz Per misteriū vtriusꝫ actiua vita hō ad cenā sctām ppar. Ps.cxxvij. Labores manuū tuā ax. qz māducabis tē. Luce.x. Martha satagebat circa freq̄ns misteriū. Heb.vj. Nō est inust9 de9 vt obliuiscat operis vīr: et dilectiōis quā ostēdistis in noīe ei9. qz ministrastis sctis z ministratis. Lupin9 au tē vnū quēq3 vestꝝ ostēdere eandē sollicitudinē ad expletionē spei vsq3 in finē. Aduertendū est autē q̄ mulier clari generis z diues: non ministrasset p sei ipsam nisi charo affectu hoc faceret. et magnā exīs de expectaret sanctificationez ⌊Lazarus vo cr. t vnus ex discūbentibus cū eo⌋ Ut ex hoc. q̄ post suscitationē suā publice cibū sumeret nō phā tastica sua resuscitatio esse ꝓbareť. Et ex hoc exem3 plo scirēt oēs chīm eē mortuoꝝ vuificatorē p cor3 pus suum qō in cena erat exhibitur9: sicut dr Joā. vj. Qui māducat me z ipe viuit ꝓter me. Hinc est q̄ Mar. v. tulerit puelle dare māducare ⌊Maria ergo⌋ Que sacū ꝓtendit Lōtēplatiue ⌊acce3 pit librā vnguenti⌋ Libra aūt pondus est duaꝝ marcharꝝ. Unguentū aūt erat odorifex z lenitiuū. Odorifer9 aūt ꝓter species. Lenitiuū aūt ꝓpē pin guedinē. et Penetratiuū ꝓter calorem. et Vapo rariuū in oēm domū ꝓter spūalitatē. et Sacū si3 ue placēs ꝓter odoris suauitatē. Primū aūt refer tur ad vtutū odorē. ij. Lor.ij. Chīi bon9 odor su3 mus deo. Secundum refert ad orationis deuo3 tionē. Ps.lxij. Sicut adipe z pinguedine repleat ania mea: et labijs exultatōis laudabit os meum. Tertiū aūt refert ad charitatē Cant.viij. Lampa3 des eius lampades ignis atq3 flāmaꝝ. Quartum vo ad intellectū spūalem cōp3t et q̄ hō ad oēs bo3 na fama diffundit. Cant.j. Fragrātia vngēti opti3 mi ⌊nardi⌋ Nardus vt dr Jsidor9 frutex est hūi3 milis z calida: q̄ folia habet acuta in spicas sup9 D pozrecta. z spice ille magz sunt odorifere. Et signat charitatz chīi hūilitatē q̄ p nobis est passus. Cant. j. Cum esset rex in accubitu suo: nardus mea dedit odorē suū. Loz3 sūmo eīm rege nardus hūilis cha ritatis odorē fudit: vt illece9 odore suauitatz: oīb9 p q̄b passus est bñdiceret. Ben.viij. Odorat9 est dñs odorē suauitatis z bñdixit eis. Jte.xxvij Ecce odor filij mei quē bñdixit dñs ⌊pistici⌋ Grecū est et latine sonat fidelis. q̄a nullo vicio fuit admixtuz sed oīa lenitiua erant que ad confectionem ei9 sunt recepta. Eccl.xxxviij. Unguentari9 vngenta confi3 cient suauitatis ⌊preciosi⌋ qz toto qō hīe potuit cō parari. Matth.xiij. Dedit oīa sua z compauit eam ⌊et vnxit pedes Jesu⌋ qui pedes eā a diabolo exemerant. Lu.vij. Stās retro secus pedes dñi: la chrymis cepit rigare pedes ei9 z capillis capitis sui tergebat. Habachuch.iij. Egredieť diabolus añ pe des ei9. Et de hoc Lu.vij. a nob multa sunt nota3 ta. Pedes aūt lassatos: z lesos i via: vnxit pre mē3

dis ceterꝫ et primo ⌊et extersit capillis suis⌋ qz illi erant molliores ad tergendū. et ideo: Ut ori3 natū nature ꝙtereret in deuotionē gratie. Adhuc aūt Ut ea que fluunt a mente: tanq3 capilli a capi3 te: designaret esse recor q̄nda in obsequm dei z redē ptoris nr̄i z redemptiōis nostre. Cant.iij. Uulne rasti cor meū soror mea sponsa in vno oculoꝝ tuo3 rū z in vno crine colli tui. Hoc est: charitate affeci3 sti me: ꝓter simplicitatem oculoꝝ me cōremplan3 tiū: et ꝓter simplicitatē tuarū cogitationū q̄ in me cōtinue dirigunt. Hoc eīm modo deuotiōis: exter3 git a pedib9 chīi q̄quid in eis lassitudinis z tardi3 tatis est. qbz ad nos aliqñ tardat venire. Obijci3
£ tur aūt h de cōtrarietate aliox euāgelistaꝝ. Mar. xxvj. dicit: q̄ post biduū pasca fuit qū Maria do minū vnxit: z nō añ sex dies pasce. Simil9 Mar. xiiij. Qui ꝑmittit hunc facto q̄ erat pascha z azyma post biduū. Ad hoc aūt dicendū q̄ pro certo sic fa ctum est vt h dr. Sed alij euāgeliste narrant istud factum p recapitulatiōes: ponētes in secunda cena qō factū est in ꝑma. Et hoc signāt ꝓba Mar.xiiij Qui dicit sic. Cū esset Bethanie in domo Simo3 nis leprosi z recūberet: venit mlier hīs alabastrū vngenti nardi spicati ꝓciosi. z fracto alabastro effu dit sup caput ei9 recūbenti. Constat aūt q̄ vltia ce3 na fuit in hierlm. et ideo p recapitulationē est dictū ab alijs. Adhuc aūt obijcit Q alij tres euāge3 liste cōcorditer dicūt q̄ ipsa vngentū effudit sup ca put ei9 recūbēti. Hic aūt dr q̄ effudit supra pedes Ad hoc aūt dr Aug9 q̄ vtrū q3 factū est. Sed ꝑmo effudit supra pedes sicut h dr. Effudit aūt q̄ndam ptem. q̄a pedes magis indiguerūt et postea resi du am ptem effudit sup caput ipsius: vt p totū corp9 distillaret: ꝑsignans q̄ vngentū gre: sanguis eius in totuz corpus mysticū esset descēsuz. Ps.cxxxij. Sicut vngentū in capite qō descendit in barbam barbā Aaron Hoc est: in apl'os q̄ chīo capiti ad3 herēt. et descendit in oīa vestimenti eius. hoc est: in q̄stibet etiaz inferiores de vestimēto chīi qō ē eccle
£ sia ⌊Et domus impleta est ex odore vngen ti.⌋ Qō signat odorē scitatz chīi: implesse eccl'esiaz. ad quē odorē oēs festināt. Cant.j. Currem9 in odo re vngentoꝝ tuoꝝ. Nec ḡ sunt facta eoꝝ quorum quodlibet instruit aliqd d cena futura corꝑis chīi que est cena pfecte Sanctificationis.

Dixit ergo vnus ex discipulis ei9 Judas scariothis qui erat euz traditurus Quare hoc vnguentū nō venijt trecētis denarijs et da3 tum est egenis? Dixit aūt hoc: nō quia de egenis ptinebat ad eum: sed quia fur erat et loculos habēs ea que mittebant portabat

Hic Incipit Jnstructio tertia q̄ ē ad Scificatio nem pparatoria: ex his que respōdet dñs murmu ranti de effusione vngenti. Diuiditur aūt in Tria. Primo eīm tāgit Murmurationē. Secdo Mur murantis fm maliciā descriptionē. Tertio Mul9 mulieris factum cōmēdat ⌊Dicit ergo vnus⌋ qui malicia erat vnicus: ab oībus alijs exceptus ⌊ex discipulis eius⌋ solo numero: nō merito. ij. Lor.xj. Periculū in falsis fratrib9 ⌊Judas⌋ fal3 so noīe. qz Judas confitēs interpretat. Titū.j. Lon3 fitent9 se nosse deū: factz aūt negant. Joan. vj. Un9 ex vobis diabolus est ⌊scariothis⌋ Hoc ē: talis ville ciuis: q̄ interpretat memoria mortis. qz mozem dñi continue meditabat. Et hoc est qō sequit ⌊qui erat eum traditurus⌋ Et ex hocipso tradendi firmauit ꝓpositz: vt ꝓtio sanguis recuperet qō p3 cio vngenti sibi pditū reputauit. Un odor vngen ti q̄ alijs erat in vitam: illi fuit in mortē. ij. Lor. ij. Chīi bon9 odor sum9: deo in bis q̄ salui fiunt. z in bis q̄ peunt. Alijs q̄dez odor mortis in mortē. alijs aūt odor vite in vitam. Est autem obiectio Quia Matth.xxvj. et Mar.xiiij. dicit. Uidentes aūt di scipuli indignati sunt dicētes Ut qd pditio hec? Er go Non solus iste murmurauit. Ad hoc dicēdum sicut dicit Aug. Q in veritate solus Judas ex in3 tentione: istā murmurationē incepit. Alij aūt igno rātes cām: ex simplicitate cōsenserūt. Et ideo notat iste solū Judā. Alij aūt factū: z nō Intentionē fa3 cti considerantes: dicūt q̄ oēs alij murmurauerūt Et hoc est ⌊qre hoc vngentū nō venijt⌋ Ecce B murmuratio. Et Duo dr. Lonq̄rit eīm ꝑditionem eius qō corꝑi dñi et pietate est impēsum. Et ne hoc notet ab his q̄ arcūstabāt: allegat misēdiam i pau peres. Sile aliqd facūt Qui oē qō p deuotionem impendit deo: in orōne vel cōtemplatōe: dicūt esse pditū: Dicentes Nos sp debere intendere vtilitati3 bus ꝓmoꝝ. Et hoc est ⌊qre hoc vngentū nō vendit⌋ Matth.xxvj. Potuit eīm istud venūdari multo et dari paupib9 ⌊trecentis denarijs⌋ Marci. iiij plus q̄z trecentis denarijs. Sed nō determinatur q̄nti plus venūdet. Et sc̄ptura de minutijs nō cu rat. Decima aūt tricēcoꝝ denarioꝝ ē tricesima de narij. Et qz vidit subtractū sibi esse ꝓcium vnguē ti: recuperauit in ꝓtio dñi qō pditū reputauit in vn3 gento. Un Marci.xiiij. Ut qd pditio ista vngenti facta est ⌊et nō datū est egenis⌋ Noc̄t: vt se p hoc iustificaret coram hoīb9. qz dñs dixerat Lu. xj. Qō supest date elemosynā: et oīa mūda sunt vo bis. Tob.iij. Si mlt'ū tibi fuerit abūdanť tribue. si parū: hoc ipm libenť impertiri stude. Prouerb.vi. Manū suaz aperit inopi: et palmas suas extendit ad paupes. Ex his credebat q̄ subtrahēdum erat corꝑi chīsti z dandum esset egenis. Non attez dens qō dicit Rhom.xiij. Reddite ergo oīb9 debi3 ta. Matth xxij. Reddite que sunt cesar3 cesari Un. et malicia ipsi9 detegit euangelista dicens ⌊Dixit D aūt hoc⌋ scz Judas ⌊non⌋ hac intentione ⌊quia de egenis pertinebat ad eū⌋ Sed obijcit. Imo pertinebat. quia bursarius dñi erat. et ideo ex officio pauperibus solu9 erat dare. Joan.xiij. Pu tabant apostoli q̄ intūgeret ei dñs q̄ aliquid da3 ret egenis: cum diceret domin9: Quod facis fac ci3 tius Sed ad hoc dicatur Q est ꝑtinentia ex officio. Et hoc modo bñ ꝑtinebat ad eum. et Perti nentia ex cura affectuosa. Et sic non pertinebat ad eum. quia non curabat de miseria egenoz. Thre noz.iij. Filia populi mei crudelis quasi struthio

in deserto: qui etiam de ꝓpijs ouis nō curat Sed sub prexercu pauperū furabatur. et dixit se pauperibus erogasse. Et hoc est quod sequitur [Sed quia fur erat] qz semp voluit clam furari. Et hic etiā de ꝑcto vngenti voluit subtrahere. Uñ au tē habuit subtrahēdi facultatem: subdit [z habebat] et officio sibi ꝑcuratōis iūncto [loculos] ꝫ est: bursas. [z ea que] ab amicis fidelib⁹ [mittebant] dño in solatia sumptuū [portabat] cū dño. Uel [portabat] vt dicit glo. hoc est: aspōrtabat z furabat. Jo.x. Fur non venit nisi vt furet z macter et ꝑdat. Esa.v. Uos depasti estis vineā meā. z rapina pauperis in domo vra. Osee.vij. Fur ingressus est spoliās: latrūculus foris. Quāti putas sunt in eccl'ia: factū Jude detestantes. z tamē ꝓtinue Jude malicia exercētes? Habētes enī facultates eccl'ie: et iniuncto officio loculos xp̄i habēt. z ea q̄ Uel diuino cultui Uel pauperib⁹ erogare deberēt: ꝓprio retinere q̄stui non reuerent. Luc. xix. et Mat. xxv. Tollis vbi nō posuisti. z metis vbi nō seminasti. Gen. xxxj. Tulit Jacob oēm substantiā ꝓtis nīi. z de illius facultatib⁹ ditatus: factꝰ est in dyt⁹. Dec est vox querulantiū pauperū de Prelatis ecclesiax. Epb. iiij. Qui furabat iā nō furet. magis autē laboret operando manib⁹ suis qđ bonū est. vt habeat vnde tribuat patienti necessitatē. Sz obij ar̄ hic Q̄ videt hoc: q̄ cū dñs sciret Judā esse furem: non debuit ei loculos cōmisisse. qz ex hoc sibi dedit peccandi facultatez: et faciēdi damnū sibi et pauperib⁹. Adhuc autē Quare nō corripuit eum cū sciret talē. Adhuc autē Quare nō ꝑdidit eum cū lactatio in tantū ꝓgeret damnū. Ad hec z similia Dicendū Q̄ dominꝰ de tpalib⁹ sp nos imorātē curā habere docuit. Et ideo ꝓremptibiliores ad curā tēpalem ponere docuit. sicut patz Act. vj. Ubi Petrꝰ posuit alios ad ꝑcurādū viduas: ministerio q̄tidiano tpaliū. De Se aūt dixit. Nos aūt misterio ꝓbi z oꝛōi insistātes erimus. Ad aliū dicendū Q̄ q̄ cōmissi sunt ei loculi: fur nō erat. sz iustus fm ꝑsentē iusticiā. z ideo postea facultatez habēs factꝰ est fur. Jn q̄ nos docuit q̄ i electōib⁹ sufficit nobis ꝑsentē iusticiā attēdere. qz De futuris qualis q̄s erit nō possum⁹ scire. Ad aliud dicendū Q̄ ideo nō corripuit: qz nō sciuit vt hō: sed vt deꝰ: Docēs nos nullz debere corripe de his q̄ nō nisi vt deꝰ scim⁹. Ad aliud dicēdū q̄ ꝑdere ñ debuit ea q̄ tm̄ vt deꝰ sciuit. Uñ glo. Nouit furez sz nō ꝑdit: docēs tolerare malicia. Adhuc aūt vlteriꝰ q̄rit. Cū dñs miserit discipulos: dicēs. Nihil tuleritis in via. Lu.ix. Qualit ipe habuit secū locuslos. qz ipe videt debuisse ꝓfirmasse exēplo: qđ docuit ꝙbo. Adhuc autē qz dixit Matth.vj. Nolite solliciti esse: dicētes. Quid māducabim⁹ aut qđ bibem⁹? Adhuc aūt Nolite solliciti esse i crastinū. Ad hec oia iā satis alibi est respōsum. Sed dic dicēdū q̄ nō ꝓhibuit secū portare nisi i prima missiōe q̄n misit ad iudeos apud q̄s sp fuit reposita decima pauper ad quā recipiebant. Quādo autē ad alios misit et quādo iam eroſi fuerūt bominib⁹ dedit autoritatē portādi loculos. Lu. xxij.

Ad aliud dicendū q̄ loculos portari voluit ne discipuli cogerentur esse solliciti sollicitudine suffocante verbuz dei. Unde glo. sup illud Matth. iiij. Qui angeli ministrabāt: loculos habebat: i sūs prius pauperū ꝓdescendēs infirmis.

Dixit ergo Jesus Sinite illam vt in diem sepulture mee seruet illud. Pauperes enim semper habetis vobiscum: me aūt non semper habebitis.

M Dic ponit Facti huius cōmēdatio: et ꝑ hoc ꝓdi/ctoris subocculta ammonitio. Et habet Duo. Sz Cōmendationē facti circa sepsum. et Eruditionez eius quod in pauperes deber fieri. De primo dicit [Sinite illam] in officio pietatis quod fecit circa me. Et nō dicit Sinite: vt sit vnū de pmittēdis. sed potiꝰ de concedēdis z cōmēdandis. Sed hoc dicit propter fremitum discipulox qui fremebant in eam Marci.xiij. [vt in diē sepulture mee seruet illud] Sed quomō est seruatum quod iam erat effusum: Ad hoc dicunt quidam Q̄ partem seruauit quam Judas vendere voluit. Et de illa parte in die sepulture vngere dominicuz corꝑ proposuit. Et hoc nihil est. quia tunc sicut legitur Luce.xxiij. et Marci.xvj noua aromata cum sanctis alijs mulieribus emit: vt veniens vngeret Jesum. Ideo dicendum est ꝙ Seruatū dicit: quod non est perditum. Perditum aūt Judas putauit quod est ꝑdere in corꝑus christi effusum. Lontra quod dicit [vt seruet] Non perdat: opus qđ fecit [in diem sepulture mee] quia tunc vngendus essem si feritas iudeorum permitteret. Et ideo sicut in sepultura morientium non est perditum vnguentum sed seruatum. quia significat eos deliburos vnguento glorie resurrecturos. ideo seruatum est quod vngitur in me. quia gloriā in qua resurgam designat. et quod sic eruditur ad fidem nō est perditum: sed seruatum. Et sic est sensus [Sinite illam vt seruet] non perdat [in diem sepulture mee] in qua die suam habebit significationem. Unde Marci.xiij. Preuenit enim vngere corꝑus meum in sepulturam. Hoc est ergo quod dicit Jn huius figuraz Benes. l. Joseph ꝓcepit seruis suis medicis vt aromatibus cōdirent patrem. Et de cura pauperum subiunxit Matth. xxvj. Hec oportuit facere. et illa ñ omittere [Pauperes enim semper habetis vobiscū] Deutero.xv. Non deerunt pauperes in terra habitationis vestre. Et iniungit h ꝓuisionem pauperum. Unde Marci.xiij. addit. Cum volueritis poteſtis illis benefacere [me autem nō semp habebitis] fm ꝑsentiam corꝑalem: Licz sicut dicitur Matthei vltimo Vobiscum sum vsqz ad consummationem seculi: fm ꝑsentiam diuinitatis z gratiam gubernationis. Et ideo mihi impensum non reputetis perditū. Joan.xvj. Modicum z iam nō videbitis me. et iterum modicum et videbitis me: quia vado ad patrem. Similiter respondit Herodi querenti eum interficere Luce.xiij. Dicite vulpi illi. ecce demonia eiscio z sanitates perficio hodie z cras: et tertio die consummor. Ult enim prodito-

ris innotescere q̄ ꝑsciat mortem et horam mortis: z q̄ non sit in potestate proditoris eum tradere nisi quando elegerit. et ꝙ hoc cognoscat eum esse deū. z resipiscat a malicia.

Cognouit ergo turba multa ex Judeis q̄ illic est: et venerūt non propter Jesum tm̄: sed vt Lazarꝝ viderēt quem suscitauit a mortuis. Cogitauerūt ergo principes sacerdotū vt et Lazarū interficerēt quia multi propter illum abibant ex iudeis: et credebant in Jesum.

Dic ponit Instructionē ad sanguis sui sactificationē: ꝑ factū ꝓcessionis qua in hierusalē est honorifice deductꝰ. Diuidit aūt hec ꝑs in Duas partes. Jn quaꝝ Prima tāgit Louentus turbe ꝓter miraculū factū. Jn Scōa aūt Tangit Processio turbe cū laude deducentiꝫ eū. Jbi: Jn crastinū aūt turba multa. Prima subdiuidit in Duo. Jn q̄rū Primo tangit Turbe cū admiratōe cōgregatio. Jn Secunda Jnde excitata sacerdotum maligna machinatio. Jn Primo horꝝ tanguntꝰ Quattuor Sc̄z Cogitatio trahēs. et Q̄ de iudeis q̄ signa pe tunt fuit turba. Quātitas turbe. et Signū qđ maxime mirabant. Dicit g̃ [Cognouit ergo] per famā publicam [turba multa] que ex tota terra ꝓter festū pasce celebrandū cōuenerat [q̄ illic] hoc est Bethanie [esset] Esa.ij. Fluēt ad eū oēs gētes z ibunt populi multi z dicent. Uenite ascēdamus ad montē dñi et ad domū dei Jacob: z docebit nos vias suas: z ambulabim⁹ in semitis eius. Esa.lx. Ambulabūt gentes in lumine tuo: z reges in splendore ortus tui [et veniebant non propter Jesum tm̄: sed vt Lazarum viderent quem] domin⁹ [suscitauit a mortuis] Et sic suscitantē z suscitatū videre desiderabant. Hoc est enī maximū miraculoꝝ: q̄ putrefactū z fetidū resuscitauit. Isti enī curiositate ducti fuerunt. sed nō fuit mala illa curiositas: ex qua ad fidē induci potuerunt. Joan.vj. Multi crediderūt in eum q̄a videbant signa super his qui infirmabant [Cogitauerunt ergo principes sacerdotū] Jn q̄bus residebat autoritas excitati ad ꝓsequendū et cōcussū turbe confluentis [vt et Lazarū interficerēt] Sed vt dicit Aug⁹. Stulta fuit cogitatio. qz poterat resuscitare interfectū quem ꝓius resuscitauit fetidū z putrefactum. Esaie.xix. Stulti principes thanceos: sapiētes cōsiliarij Pharaonis dederunt consiliū insipiens. j. Lozinth.j. Perdā sapientia sapientū: et prudentia prudentum reprobabo. Esa.xxx. Ue filij desertores vt faceretis cōsilium z non ex me: et ozdiremini telam z non ꝑ spiritū meū [quia multi propter ipsum abibant] ad illum [ex iudeis] .j. Lozinth.j. Judei signa petūt [et crediderunt in Jesum] cōuicti signo maximo z inducti ad fidem. Luc.vj. Omnis turba q̄rebat eum tangere: quia virtus de illo exibat z sanabat omnes. Hiere.xxxj. Ecce ego adducam eos de terra aquilonis: z congregabo vos ab extremis terre. inter quos erunt cec⁹ z claudus: ꝑgnās z parturiens: sit⁹ cer⁹ magn⁹ reuertentiū. Hoc g̃ mō multi venebant. Mar.vj. Erant aūt multi ēuntiū z redeuntiū: ita vt nec spaciū manducandi haberent.

Jn crastinū aūt turba multa que venerat ad diem festū: cum audissent q̄a venit Jesus hierosolymā: acceperūt ramos palmarꝝ: et processerunt obuiam ei: et clamabant Osanna benedictꝰ qui venit in nomine dñi rex israel.

Dic tangit Eruditionē ex processione. Et diuidit hec pars in Quinq; partes. Jn quarū Prima dicit Qualiter turba obuiā christo honorifice processit Jn Secunda ostendit Qualiter Jesus cū eis hierusalem redijt. Jn Tertia Qualiter discipli in hoc verificatā scripturam post passionē z resurrectōez cognouerunt. Jn Quarta Qualiter deuoti de turba ꝓpter suscitationē Lazari: veritati testimonū ꝓhibuerūt. Jn Quinta Qualiter indeuoti cū ꝓhariseis de hoc scandalizati fuerunt. Jn prima harū Quattuor dicuntur. Sc̄z Qua intentiōe turbe ad diem festum venerunt. Que de christo audierunt. Qualiter ei obuiam ꝓcesserunt. et Quid in laude eius decantauerunt. Dicit ergo [Jn crastinū autem] quod erat dies dñica palmarū: ante q̄m q̄ dies festi pasce Beñ.xxx. Respōdebit mihi crastinā iusticia De talibus obuiātib⁹ christo dicit.ij. Paralip.xx. Eras egrediemini cōtra eos: et dominus erit vobiscum [turba multa] de omnibus tribubus israel [q̄ conuenerat ad diem festū] pasce.iij. Regū.viij. Louenit ad regem Salomonem vniuersus israel in die solēni. Exodi.xxiij. Tribus vicibus per annū apparebit in conspectu domini omne masculinū [cum audissent quia iesus venit hierosolymā] tanq̄z agn⁹ immolandus ꝓ salute mundi. Luce.xiij. Non capit perire ꝓpheta extra hieruſalē. Hierusalem enī voluit pati. Matthei.xx. Ecce ascēdimus hierosolymās et consūmabunt omnia que scripta sunt per ꝓphetas de filio hominis [Acceperunt ramos palmarum] que sunt signa victorie. Leuit.xxiij. Sumetis fructꝰ arboris pulcerrime z ramos lignī densarum frondiū: spatulas q̄ palmarū: et letabimini coram dño deo vestro. Fructus enī arboris pulcerrime: est fructus crucis. Rami aūt ligni densarū frondium: sunt rami sanctoꝝ doctorum. quia folia emittunt pulcerrima. hoc est: fidei z scripture verba. Spatule autē palmarū sunt extensiones crucis: victoriam significantis. Lāticoꝝ.vij. Dixi conscendā in palmā z apprehendam fructus eius. Psal.xcj. Justus vt palma florebit. Matthei.xxj. Alij ramos cedebant. Alij vestimenta sternebāt in via [et processerunt ei obuiam] Jn signū q̄ tota terra z mūdus reflorere debebat sub ipso. ij. Reg.xxiij. Lūcta salꝰ mea z ois voluptas ex ea est quicqz ex eo qđ nō germinet [et clamabāt] intensa laude deuotionis laudantes [Osanna] Hieronȳ. Osanna tanē est actū dicatur Q̄ si anima

Osi aũt interiecto optãtis: magis affectũ signãs q̃ intellectũ. Et rãtũ valet. Utinã saluemur. qz anima est gr̃a. Uel: saluemur. Ascẽdicat. Obsecramꝰ vt in gr̃a tua saluemur. [bñdictus] hoc est: omi benedictõe plenꝰ [q̃ venit] in signoꝝ magnalibꝫ [in nomĩe dñi] hoc est: in notamie dñi. qz Ero peribꝫ nota potẽte eiꝰ ostendit. Luce. xix. Leperũt oẽs turbe descendentiũ laudare: gaudentes voce magna sup oibus q̃s viderãt virtutibꝫ. dicentes. Benedictꝰ q̃ venit rex in noĩe dñi. Pax in celo. et gloria in excelsis [rex israel] Gloriã deitatis sũt pfessi: Nũc aũt pfitẽt iusticiã regnandi. Hieremi. xxiij. Regnabit rex et sapiẽs erit. Ps. ij. Ego autẽ pstitutus sũ rex ab eo sup sion mõte sanctũ eius: pdicans pceptũ eius. Lu. j. Dabit illi dñs deꝰ sedẽ Dauid ptis eius zc. Dañ. vij. Ptãs eiꝰ ptãs eẽna que nõ auferet. z regnũ eiꝰ nõ corrũpet.

Et inuenit Jesus asellũ: z sedit sup eũ Sicut scriptum est: Noli timere filia sion Ecce rex tuꝰ venit sedens super pullũ asine. Hec nõ cognouerũt discipuli eius primũ: sed q̃n glorificatus est Jesus. tũc recordati sunt qz hec erãt scripta de eo. et hec fecerunt ei.

Ecce scõm Jn q̃ oñdit Qualit̃ christꝰ cũ eis rediuit in Hierlm. Oñdit aũt in h̃ Scripture vitate. Allegorie significatõem. et Suã hũilitatẽ. Dicit ergo [Et inuenit Jesus zc.] Breuit transit quod alij euãgeliste plene scripserũt Qualiter de Berphage misit duos discipulos. z Qualiter asina z pullꝰ adducti sũt ad eũ. Et Qualiter apposto vestimenta sua sup asinã posuerũt. z eũ desuper sedere fecerũt. Qz autẽ hic dicit q̃ inuenit asellum: intelligi dicũt quidã: q̃ pmo insedit pullo: Sz cũ indomitꝰ calcitraret: tũc sup asinã sedit. Ego tamẽ nõ puto cẽ verũ q̃ aliq̃d aial ĩtractũ q̃ indomitũ calcitraret cui insideret dñs. Sz scio z credo Propter vitatẽ scripture. z Propter mysteriũ: totũ cẽ factũ. qz Asina iudeos: z pullus gẽtiles significat. Et ideo pmo insedit asine: quã pmo legi freno domuerat. z postea pullo (cui nulꝰ hoim insederat: h̃ est gẽtilitati) p apl'os pdicatiõe Sic̃ diximus sup Mat. xxi. z Lu. xix. [Sicut scriptũ cẽ] Nec sunt vba euãgeliste: dicẽtis Qualit̃ et hoc scripture sit vificata Zacharie. ix. Exulta satis filia sion. [Noli timere filia sion.] hoc est: ecclesia: que est filia speculatõis eterne veritatis. Sophon. iij. Lauda filia sion. iubilato israel. letare z exulta in omni corde tuo hierlem. Abstulit dñs iudiciũ tuum: nõ timebis malũ vltra. Esa. xxxiij. Dominꝰ legifer noster: dominꝰ rex noster: ipe venit z salvabit nos. Et hoc est qõd dicit. [Ecce rex tuꝰ vẽit] Apocal. xix. Rex regũ z dominus dominantium Und etiã Loronã spineã. p diademate voluit portare: et arundinẽ. p sceptro. et crucem super humerum. p throno. Cantico. iij. Egredimini filie sion videte regem in diademate quo coronauit eũ mat

S

sua [sedens sup pullũ asine] Qz nondũ erat quia gentilitas indomita z nullo freno legi domestica tis incepit insidere. Zachar. ix. Sup asinã z sup pullũ filiũ subiugalis. Et hec in antehabitis exposita sunt. Et sup Matth. xxi. Et sup Luc. xix. Et nõ oporteret q̃ ibi dicta: h̃ repetant. [Hec nõ cognouerunt primũ] ꝓpter carnalitatẽ [discipuli eius primũ] q̃diu carnales erãt. [sed q̃n glorificatus est Jesus] Per glaz corporis in Resurrectiõe. Per glam z locum in Ascensiõe. et Per glaz missionis spũssancti in Pẽtecosten. Supra. vij. Nondũ erat enĩ spũs datus. qz Jesus nondũ erat glorificatus. [Tũc recordati sunt] Luc. xxiij. Tunc aperuit eis sensum vt intelligerent scripturas [quia hec] in pheta [scripta erãt de eo] Lu. xxiij. Oportet impleri q̃cunq̃ scpta sunt in lege z pheti z psalmis de me. [Et hec fecerunt ei] sm scpture pfitionẽ. Matth. v. Jota vnũ aut apex vnꝰ zc. Luc. xxij. Ea q̃ sunt de me finem habent.

Testimoniũ ergo phibebat turba que erat cum eo quando Lazarum vocauit de monumẽto: z suscitauit eum a mortuis propterea quia obuiam venit ei turba: quia audierunt eum fecisse hoc signum

Istud dr p recapitulationẽ. qz hec est causa oĩm precedentiũ. [Turba] ergo intelligitur illa multitudo iudeoꝝ que fuit cum sororibꝫ defuncti: ad cõsolandum eas. et alla testimonium perhibuit veritati de facto miraculo. Et hoc est quod dicit [que cum eo erat] Bethanie. [quando Lazarum vocauit de monumento z suscitauit eum a mortuis] Act. ij. Nos testes sumus omnium eoꝝ que fecit in regione iudeoꝝ z hierusalem. Act. j. Eritis mihi testes in hierusalem z omni iudea z samaria z vsq; ad vltimũ terre. [propterea q̃ obuiam venit ei turba] pcedens de hierusalem que ad diem festũ celebrãdũ cõuenerat. Amos. iiij. Preparare in occursum dei tui israel. [qm audierunt eum fecisse hoc signũ] quia marie qõ traxit eos: signa fuerunt. Joan. iij. Nisi signa z prodigia videritis nõ credet. Dañ. vij. Signa z mirabilia fecit dẽ excelsus apud me placuit ergo mihi pdicare eius signa. quia magna sunt mirabilia et fortia.

Pharisei ergo dixerunt ad semetipsos. Videtis quia nihil pficimus: Ecce totꝰ mundus post eũ abiit.

Ultimũ est huius secunde partis Jn quo ostẽdit: excitata esse inuidia phariseorum ex beneficijs aliorum. Dicũt autem hic [apud semetipsos] quia ad alios aperte dicere non audebant. Unde Matthei. xxvj. Non in die festo: ne forte tumultus fieret in populo. Actuum. vij. Audientes dissecabantur cordibus suis: et stridebant dentibus suis in eum. Job quinto cap. Parvulum occidit

inuidia. qz se aliox bonis reputat minorari. Prouer. xxiij. Putredo ossium inuidia [videtis quia nihil proficimus] Profectũ enĩ aliorũ: inuidi suũ reputant defectũ. et dũ mala suã cõsequuntur volũtatẽ: tũc reputant se. pficere. ij. Tim. ij. Multũ. pficiũt ad impietatẽ. et sermo eoꝝ vt cancer serpit. Jrẽ. iij. Mali hoies z seductores pficiũt in peius errantes: z in errorẽ mittẽtes. Quare ergo dicunt q̃ nõ. pficiũt. ij. Timo. iij. Sed vltra nõ. pficient. Insipiẽtia enĩ illoꝝ oibꝫ manifesta erit. [Ecce mundus totus post eũ abiit] Qz magis est verũ de futuro: q̃ de psenti. Sic z Caiphas ignorans ꝓphetauit. Dañ. vij. Oẽs populi: tribꝫ: z lingue seruient ei. Ps. xviij. In oẽm terrã exiuit sonus eoꝝ: z in fines. orbis. verba eoꝝ. Esa. lx. Gens z regnum q̃ nõ seruierit tibi pibit.

Erant autẽ quidam gentiles ex his qui ascenderant vt adorarent in die festo. Hi ergo accesserũt ad Philippũ qui erat a Bethsaida Galilee: et rogabant eum dicẽtes Dñe: volumus Jesum videre. Venit Philippꝰ z dicit Andree. Andreas rursum et Philippus dixerunt Jesu:

Hic incipit pars illa in qua ostendit Sanctificatio sanguis forte ꝓpagãda ad gẽtiles. Diuidit autẽ in Duas ptes. Jn q̃ꝝ Prima ostendit Sanctificatio ad gentiles esse faciẽda. In Secũda autem ostendit Hoc voce patris testificatũ. Jbi: Venit ẽ vox de celo. In Primo Quattuor cõtinent. Desiderũ scz gentilitũ ad sanctificationẽ. Modus sanctificans Jbi: Jesus aũt rñdit eis dicẽs: Venit hora. Tertio Per q̃d fiet sanctificatio. Jbi: Nũc aũt anima mea turbata est. Quarto Ad hoc ponit rõnẽ Jbi: Pater clarifica nomẽ tuũ. In primo horum Tria dicunt. Scz Gentilitũ deuotio ad intercessores. Gẽtilitũ accessio. et Intercessoꝝ apud dñm interpellatio. Dicit ẽ [Erant aũt gentiles q̃dam] hoc est: ex gẽtilibꝫ pselitis. Maxime de Galilea gentiũ. q̃a illi sepe viderãt signa chr̃i: z audierant docentẽ. [ex his qui ascenderant] hierosolymã in festo [vt adorarent] Jã enĩ fidẽ z ritus vnius deꝰ assumpserant. [in die festo] Totũ reputabãt tempus quo añ festũ ad sanctificationẽ ppararãt. Simile est Zach. vij. Miserũt ad domũ dei Sarazar z Rogomelech z viri q̃ erant cũ eis ad depcandũ faciem dñi: et vt dicerent sacerdotibꝫ domꝰ dñi z ꝓphetis loquẽtes. Numq̃d flendũ est in mense q̃nto z sanctificare me debeo. sicut fecerã annis multis. Isti enĩ pselyti qui depcabant in templo: z sanctificabãt se ieiunijs z p captiuitate babylonica abbreuiãda. Act. viij. Erat vir ethiops potẽs: candacis eunuchus regine ethiopũ: q̃ erat sup oẽs gazas eiꝰ. q̃ venerat adorare in hierusalẽ: z reuertebat: sedens supra currũ suũ: legẽs q̃s Esaiam ꝓpheram. Jtẽ Act. x. Vir q̃dam erat in Cesarea nomine Cornely: centurio cohortis: que dr italica: religiosus: timens deũ cũ oi domo sua. Tales q̃ multi erant inter gentiles deuoti qui idola nõ adorauerunt. Sicut etiã multi samaritanoꝝ q̃ chr̃m audierant. Quia etiã Salomõ cum templũ edificauit orabat: vt tales in tẽplo orãtes exaudirent. iij. Regũ. viij. Alienigena q̃ nõ est de populo tuo: si venerit z adorauerit in loco h̃: tu exaudies in celo. Sic ergo in ascensu ad ozonis locũ: ostẽdit deuotio gẽtilitatis. [Hi ergo accesserũt ad Philippũ] Secundũ est Decessu ad intercessores. qz Sentiũ reputabãt dignos vt p seipsos venirent. Hradatum enĩ pficiunt. qz Hentiles ad Philippũ. Philippꝰ ad Andreã. Vt simul ad chr̃m. Et hoc est [Hi ẽ gentiles] [accesserunt ad Philippũ] sicut ad anteccessorẽ z anadortũ. Qui cũ extra pceptionẽ sue sacramentoꝝ: indigent anadoro vt dicit Dionysius Sicut Matth. xxi. ad Jesum p discipulos ascilꝰ ẽ adducꝰ. Ad Philippũ aũt accedũt tanq̃ ad notũ et cõpatriotã: natũ a Bethsaida Galilee: in q̃ gentiles illi habitabãt. Fuit aũt Philippꝰ benignus et feruens vt multos ad fidem chr̃i cõuerteret. Lucꝰ signũ est q̃ Joan. j. ffactum adduxit Nathanaelem. et Act. viij. Adduxit eunuchũ Candacis regine. et ideo ad eũ accesserũt pre alijs. Un̄ z os lampadis interpretat Qui ab ore suo illuminabat eos q̃ in tenebris z in vmbra mortis sedent: ad dirigẽdos pedes eoꝝ in viam pacis. [qui erat a Bethsaida Galilee] Locũ pro rõne allegat. ꝓpter quẽ ad ipm plus q̃s ad alium accesserunt. [et rogabãt eum dicentes] Ecce deuotio. ꝓpter quam digni erant exaudiriõe. [Domine volumus Jesum videre] Tria ponũt Jn verbis: ad intercessoris reuerentiã dicendo. Dñe. Jn corde. pfitentur deuotionem: cum dicunt: volumus. Jn christo dicunt se appetere visionem: dicendo: Jesum videre. Prelatis eñ honor reuerentie exhibendus est q̃ sunt nostri manuductores. Augustinꝰ. Honore plat' coram vobis sit. Hebre. xiij. Obedite prepositis vestris z subiacete illis. Ipsi enĩ puigilat quasi rationem reddentes pro aniabꝰ vestris. [Volumus] deuotionem exponunt cordis. Voluntas enĩ affectus est cordis. ij. Lor. v. Audemus z bonã volũtatem habemꝰ magis pegrinari a corpe z pesentes esse ad deũ. Dañ. iij. Querimꝰ faciẽ tuã ne cõfundas nos. Esa. xxvj. Anima mea desiderauit te i nocte: sed z spiritu meo in pcordijs meis de mane vigilabo ad te. Ecclesi dicant. Tota volũtate: z tota anima: et toto spiritu: ad hoc vigilem⁹: vt videamus faciem chr̃i. [Jesum] saluatoꝝ em saluti⁹ aurorem. [videre] Dunc enĩ angeli desiderant videre. Huiusmodi visus letificat. Hũc videre beatitudinem confert: Gaudiũ spirituale infundit: Lõ summat iusticiã. Facit in homine radicari immortalitatem: Fugat ignorantie tenebras. De Primo j. Petri. j. In quem desiderant angeli prospicere. De secundo Luce. x. Beati oculi qui vident q̃ vos videtis. De tertio Job. xxxiij. Videbit faciem eius in iubilo. Tob. v. Per cõtrarium quale mihi gaudiũ erit qui in tenebris sedeo. De proposito Eccle. xlvj. Dulce lumen oculis et delectabile videre est solem. De quarto et quinto Sap. xv. Nosse te est consummata iusticia: et scire iusticiã tuam et

virtutem tuam radix est immortalitatis. De sexto Mich. vij. Dñe sedero in tenebris: dñs lux mea ē.

Iste est ad videndū decorus. Oculis gratus. aspectu gratiosissim⁹. z toti anime desiderabilissimus. De pmo Ps. xliij. Speciosus forma p filijs hoim. De secudo Cant. ij. Ostende mihi facie tuam. facies eni tua decora. Hester. xv. Valde mirabilis es dñe. z facies tua plena gratiaz. De tertio Lañ. v. Guttur ei⁹ suauissimū: z totus desiderabilis. Hic visus Saluat a pditōne. Illuminat in veritate. Cōfirmat in vtute. De pmo Beñ. xxij. Vidi dñm facie ad faciē. z salua facta est aīa mea. De scdo Lu. ij. Viderunt oculi mei salutare tuū. Et sequit. Lumen ad reuelatōem gentiū ꝛc. De tertio ps. xxij. In via hac q̄ gradieris firmabo sup te oculos meos. Nūc ergo volum⁹ videre. ¶ Venit Philippus z dicit andree ¶ Secūdus gradus pcessionis ad Jesum. Andreas enim magis familiaris erat dño q̄z Philippus. z ideo illi⁹ cōsilio z auxilio tentat adducere gentiles ad dñm. Cā autē hui⁹ hesitatōis q̄ nō statim adducit: erat. q̄z ex factis dñi ad vtrāq; ptem habuit ratōem. Direrat eni Matth. x. In viā gentiū ne abieritis. Et ex b̄ putare potuit q̄ eos nollet videre. Intrauerat autē ciuitatē Samaritanoz: z bēigne curauit seruum Centurionis. Matth. viij. z Marci. vij. Filiaz chananee syrophenisse curauit a demō. Et ex benignitate dñi estimare potuit q̄ etiā nūc recipiēdi erant benigne. Et sic hesitādo accessit ad Andream consiliū q̄rens de faciēdo vel nō faciēdo. z auxiliū q̄rens de pficiēdo si faciēdū iudicaret. Eccles iij. Melio⁹ est duos eē sil' q̄z vnū. Habēt eni emolimentū sue sotietatis. Lu. x. Misit eos binos in oēm locū q̄ ipe erat vētur⁹. Significat aūt Philipp⁹ veritatē: q̄z os lāpadis dicit. Andreas vo virilis: significat virtutē: que duo intellectū z affectū cbo adducūt in p̄uersiōe animaz. Prouer. xvij. Frater q̄ adiuuatur a fratre quasi ciuitas firma. ¶ Andreas rursum z Philippus dixerūt Jesu ¶ Unde dicit Ptolome⁹ pbs in Prouerbijs Almagesti. Intercessor est petētis ala. Mat. xviij. Si duo ex vobis ꝓsenserint: de omni re quā petierit: fiet eis a pfe meo q̄ est in celis. Zach. iij. Isti sunt duo filij olei splēdoris q̄ assistūt dñatori vniuerse terre. Isti eni z mistico: des z illuminātes fuerūt in p̄uersione gentiliū.

Jesus aūt respondit eis dicēs. Venit hora vt clarificet filius hois

Hic tangit Modus ꝓpatōis gentiliū ad scifi catōem. Tāgit autē Tria. Modū p metaphorā Modū p metaphore explanatōnem. z Modū p exemplū. In metaphora Tria dicit. Ben⁹ rei. in q̄ sumit metaphora Factū: et Fructū. Circa Primū dicit ¶ Misi granū ¶ In grano eni frumenti sumit metaphorā. Et q̄z grano frumēti se cōparat: ió sacramentū eucharistie de alio cōfici nō potest q̄ no. Est aūt attēdēdū ꝑmo. q̄ nō cōparat se palee christ⁹. q̄z illa ē cib⁹ iumentoz. Dicit eñ Beñ. xxiij. Paleaz plurimū ē apud nos. Et igni apte ad comburendū. Vacua enim ē z sonora. quia multi sunt vacui sonātes in pompa mūdi iumentis ꝛi/

sipientib⁹ in pabulo ꝓpositi. Esa. xj. Leo sicut bos paleas comedet: hoc est superbus: z insipiens qui in mūdo laborat vacuis pascit ad pcti nutrimentū. Q̄ aūt ignib⁹ apte sunt dicit Lu. iij. Paleas comburet igni inextinguibili. Sic g̃ nō cōpat palee sed grano frumenti. Sed eñ premittit dicēs ¶ Venit hora vt clarificet filius hois ¶ hoc est vt claritas ei⁹ diffundat ampli⁹ q̄z diffusa est. Et ideo tali metaphora claritatis vsus est in Esa. xlix. Dedi te in lucē gentiū vt sis salus mea vsq; ad extremū terre. Hec est eñ claritas eius de qua dicit Sap. vij. Candor eñ est lucis eterne. Nubes eñ infidelitatis iudeoz obstabat q̄ in claritate sua: sol iste radiare nō poterat. Sed mō exhibentib⁹ se gentib⁹ ad fidē venit hora vt clarificet. Matth. v. Lucerna ponat super candelabrum: non amplius abscondat sub modio. Hoc est: in terminos vnius gentis cohibeatur: vt luceat omnibus: non iudeis tm̃. sed oibus qui in domo sunt. Hoc est: in mūdo. ij. Macha. j. Tēpus affuit quo sol refulsit: qui pri⁹ erat in nubilo. Modo eñ me occidēdo repellunt verbum. et ideo tempus est z hora: q̄ filius hominis in gentium vocatione clarificet. Esa. lx. Ambulabūt gentes in lumine tuo. Quomō aūt hoc fiat dicit

Amē amē dico vobis Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit: ipsum solum manet. Si aūt mortuum fuerit: multum fructum affert. ℓℓ

Duplicem adhibet cōfirmationē. quia z Spiritualia vult astruere per tēporalia. et Uitam p mortē: que vident⁹ opposita. Et hoc est quod dicit ¶ Nisi granum frumenti ¶ scz Granū frumēti inter grana cibo naturali conuenientia: Solum pfecum est: Figura colūnale: Colore rubeum: Quātitate magnū: in Substantia purum: Complexione cōuenientes ad nutriendū. Dulce ad gustū: Prestans adherens mēbris nutrimentū. Solum eñ pfectum est granum. quia Siligo viam habet ad illud. et est infirmior ad istud Sicut cetera metalla ad aurum. Et sic christus: solus perfectus est cibus animaz. Zach. ix. Quid eñ est bonum eius. z quid pulchrū eius: nisi frumentū electoz: et vinū germinans virgines? Hoc est: Frumentū (q̄ pfecum est) pfectos facit. et vinum sanguinis q̄ facit vgineas mentes. De Figura colūnali: que comonit ex proprietate caloris: et vtute celesti. q̄a calor prolongat. et virtus celestis inducit rotunditatē Et hec duo significāt charitatē cū p̄uersione celesti Et ió iste pāis celestis vocat Sap. xvj. Paratū panē de celo pstitisti eis sine laboze: hūtē in se oē delectamentū z oēm saporē suauitatis. Et celo eñ habz q̄ habet in se oē delectamentū. Et in hoc habet sigurā celi in quo est oē delectamētū. De Colore rubeo extra: z intra niueo cādido ꝓter patientiā sanguinis z innocentie candoz. Cant. v. Dilect⁹ me⁹ cādidus z rubicūd⁹ elect⁹ ex milib⁹. De Quātitate magnitudis: vt ōt Aug⁹ accipiēda ē q̄ntitas vtutis et ió desiderat ad abū. q̄z magnū existēs magnam

prestat virtutem. dicit Deut. xxxiij. Oculus iacob in terra frumenti vini z olei. Psal. ciij. Panis cor hominis cōfirmet. Nō nō facit nisi ex magna virtute. De puritate substantie ipius dicit Hen. xlv. Ego dabo vobis omnia bona egypti vt comedatis medullā terre. Medulla eñ terre est frumentū depuratū Quod in isto mundo (vbi est meroz z tenebre) non habet nisi in corpe christi. De cōplexione cōuenienti ad nutriendū: eo q̄ sicut dicūt medici: citius oīb⁹ alijs cibis nutrit. Ezech. xxvij. Juda z terra israel: ipsi institores tui in frumēto primo. balsamū mel z oleum z resinam ꝓposuerūt in nundinis tuis. Juda est terra cōfitentiū in laude. Israel aūt terra rectoz: in iusticia: in opere: que est in terra ecclesie. Que proponūt frumentū primū: cōuenientissimū ad nutrimentū fideliū. Quod est balsamum in odore fame. mel in dulcedie gratie. oleum in deuotiōis pinguedine. resina in adherentia perseuerātie. Et hoc ꝓponit spūalibus emptoribus in nundinis ecclesie: vt seipsos cōmutent ꝓ ipso. De dulcedine ad gustum dicit in Ps. cxlvij. Adipe frumēti saciat te. Adeps aūt dulcis est valde. Esa. lv. Delectabit in crassitudine anima vestra. De hoc autē q̄ nutrimentū prestat qō membris adheret dicit Joānis. vj. Qui manducat carnem meā z bibit meum sanguinē: in me manet z ego in eo. Et ideo cōparat se grano frumēti ¶ cadens in terram ¶ Hic tangit Fructū in quo fit metaphore similitudo. Est autē hic casus seminatiōis in terrā: Qui casus debet esse Dispersus z Ordinat⁹ z Tempe debito factus. Et In terrā nō lapideā. Non in via Nec inter malas stirpes. Sed in terra Bona culta Pīgui Calida Humectaz Equata. Et hoc quidē debet esse sparsum vt quelibet terra granū suum habeat. q̄z congesta semina putrescunt. sparsa autē in fructuz multiplicant. Unde Mat. xiij. Exijt qui seminat seminare semē suū. b est spargere. Et ita hic vult dicere q̄ spargendū sit hoc granū in agrum cordiū gentiliū. De ordīe aūt dicit Esa. xxviij. Ponet triticum per ordinē. quia Omnia fm ordinē debēt fieri: vt dicit. j. Lozz. xiij. Et Sine ordine etiā id quod bonū esse videt non est acceptuz. j. Lozz. xv. Unusquisq; in ordine suo. Tempus autē debitū seminandi hoc granū Uerbi incarnati: est quando apta sunt corda audientiū. Eccs. xj. Mane semina semen tuū: z vespe nō cesset manus tua. q̄z nescis an hoc aut illud ꝓsperiat. etsi vtrūq; z: melius erit. Eccs. iij. Omnia tps habēt. Et ideo dicit Eccl. xx. q̄ Ab ore fatui repro babit parabola: q̄z non ōt eam in tpe suo. Sic ergo cadit semen in terrā: que est cor bonuz. Nō eñ cecidit in petrosa: hoc est in corda dura: nulla pietate infusa: natum aruit. z quia non habebat humorem pietatis: nō cōaluit. Nō autē secus viam strepit⁹: mundani fastus: cecidit: volucres celi demones: in vijs glorie comederūt. Nō vero inē spinas sollicitudinis cure diuitiarum: suffocatū est. Matth. xiij. Terra aūt bona: est disciplina corporali culta. Heb. xij. Omnis quidē disciplina in p̄senti non videt esse gaudij sed merozis. postea aūt exercitatis per eā: pacatissimū fructū reddet iustitie. Pinguis autē est terra: pinguedine deuotiōis

z misericordie. Esa. v. In cornu filio olei. Translatio Theodocionis hz In loco pingui. Calida autem est calore dilectionis austro assimilata. Cant. iiij. Surge aquilo z veni auster: perfla hortū meuz et fluent aromata illius. Humecta humore lachrymarū pro peccatis. z pscntis vite incolatu z miserie. z pro dilatione patrie. Judic. j. Dedit ei irriguum inferius: z irriguum supius. Equata est p equanimitatē patientie z concordie. Esa. xxviij. Cum adequauerit terrā serce. hoc est: frumentū: quo valles id est humiles: abundabūt frumēto. sicut ōt Ps. lxiij. Et montes. hoc est: superbi destituunt ¶ mortuū fuerit ¶ Adhuc tangit fructū cui comparat seminatio fidei. Ad ilām eñ Branum seminatū mortē in esse individuali: vel multiplicē in multo fructu sue speciei. Et sic christus mortē in se vt in multis resurgat. Mortē aūt vt ōt Aug. in cordibus iudeoz: vt resurgat in fide gentiliū. Mortē nō sua querens: vt resurgat in fructū ꝓximoz. Mortē nudū: resurgit multiplici decoze vestitū. j. Lozz. xv. Insipiens tu: quod seminas non viuificat nisi prius moriat. Et quod seminas: nō corpus quod futuruz es semina: sed nudum granū. veputa tritici vel alicuius ceteroz. deus vero dat illi corp⁹ sicut voluerit. Ita granū illud siue in vbo: resurgit vestitum omni viroze virtutis. Hiere. xvij. Erit ois lignum viride quod ad humorē mittit radices suas. Hoc est quod ōt ¶ Ipsum solum manet ¶ Et non diu manet quia putrescit. Et ideo expedit vt moriat. z sic in gloriā venit fructus resurrectionis. j. Lozz. xv. Seminat corpus animale: surget spūale. seminatur in infirmitate: surget in virtute. Seminat in corruptiōe: surget in gloria. ij. Lozz. ix. Qui seminat de benedictionib⁹: de benedictiōe z metet vitam eternā ¶ Si aūt mortuū fuerit ¶ omnib⁹ modis qui dicti sunt ¶ multum fructū affert ¶ Esaie. liij. Erit germen domini in magnificētia z gloria: z fructus terre sublimis. Sic eñ germinat in gentibus q̄ orbem replet. Esa. xxvij. Florebit z germinabit israel: z replebit facie orbis semine. Sic multiplicat in veritate proximoz. Joan. iiij. Videte regiones: quia iam albe sunt ad messem. Multiplicat in fructu beatitudis. Ps. cxxv. Euntes ibant z flebant mittentes semina sua.

Qui amat animā suaz perdet eā: Et qui odit animam suam in hoc mundo: in vitam eternam custodit eam. ℓℓ

Hic incipit explanatio metaphore. Et tangit Duo. Unum in perdendo animā. Aliud in custodiendo. Dicit ergo Q granum seminatū in sui substātia perdit: quia terre tempestatib⁹ vel frigori z calori mortificantib⁹: ipm exponitur propter fructus. Similiter g̃ ¶ Quicunq; amat aīam suam ¶ tanq; granum quoddaz verbo dei ad germen habens potentiā. Si amat eam ad fructum meritoz z proximoz ¶ perdet eam ¶ hoc est: his quib⁹ perdit exponat eam. hoc est exilio: paupertati: tribulationi. Dis eñ perdit anima: hoc est animalis vita. quia illa viuere querit in delitijs car/

nis. Eccl.xviij. Si anie tue prestas cōcupiscētias carnis: facit te in gaudiū inimicis tuis. Sic enim dicit hic anima. Dicit etiā anima ab animeitate: que est substātia spūalis que est interior homo in corde. De quo dicit Esa.xxvj. Anima mea desiderauit te in nocte. Et sic ōr Ps.x. Qui diligit iniquitatem odit animā suā. Et est sensus. Sicut ego vt granum: morior, vt fructū. Ita quicūq; inimator meus esse voluerit: mortificantiby se exhibeat: vt fructum afferat. exquo corda gentiliū se preparant ad seminis susceptionē. Unde dicit Matth. ix. Messis quidē multa: operarij vero pauci. Et Joan.iiij. Videte regiones quia iam albe sunt ad messem. Et per oppositū hoc iterum demonstrat. [Et qui odit animā suam in hoc mundo] abstrahens eam ab his in quibus mundꝰ delectatur [in vitam eternam] Hoc est: in fructu vite eterne [custodit eam] vbi nunq; perdit ō ceteros. Judicū.v. Cor meum diligit pncipes israel: quia propria voluntate obtulistis vos discrimini: benedicite domino. Et Ibidem dicit. Qui sponte ad pericula obtulistis animas vestras: bñdicite domino. Esaie.xlix. Hec ōr dominꝰ ad cōemptibilē animā: Ibi habent. Lxx. Sanctificate eum q̄ despicit animā suam: Non ita vt ōr Augꝰ. q̄ aliquis sibi mortem inferat. sed ita q̄ pro fructu meritoꝝ z premioꝝ: ad vtilitatē proximi se tribulationibus exponat. Rhomanoꝝ.xiij. Curam carnis ne feceritis in desideriis. Gal.v. Caro cōcupiscit aduersus spūm: z spiritus aduersus carnē. Hec enī sibi inuicē aduersant: vt non quecunq; vultis illa faciatis. Sic dicit Col.iij. Mortui enī estis: z vita vestra absondita est cum christo in deo. Et de fructu sic mortui per odiuz anime: subdit. Cum autē christus apparuerit vita vestra: tunc z vos apparebitis cum ipso in gloria.

Siqs mihi ministrat me sequat.

DD Dat exemplū implendi hoc quod dixit in se ipo: Dicit autē Duo. Scz. Exemplū de perditiōe anime in hoc mūdo siue seminatiōis grani. z Exēplū de fructu. De primo ōr [Siquis mihi ministrat] hoc est: nomine: officio: z affectu querit esse meus minister: ille [me sequat] seminādo scz p dendo animā. sicut ego me semino z perdo animā tribulationiby pro salute mundi exponendo.). Corinth. iiij. Sic nos existimet homo vt ministros christi z dispensatores misteriorum dei. Esaie.lxj. Ministri dei nostri: dicet vobis. Prouerbiorum xiij. Acceptus est regi minister intelligēs tram regis: inutilis minister sustinebit. Est autē inutilis qui, pter amorem animalis vite: z Bona domini dissipat. z Fructum quē facere posset: negligit. Luce xvj. Diffamatus est villicus apud dominū suum quasi dissipasset bona sua. Mat.xvj. Siqs post me vult venire abneget semetipum zc. Hinc est q̄ in spe fructus ō b ministerio mortis aie Paulus gloriat. Gal.vl. dicens. De cetero mihi nemo molestus sit: ego enī stigmata dñi iesu in corpore meo porto.

Et vbi ego suz: illic z minister meus erit. Siqs mihi ministrauerit: honorificabit eum pater meus.

Hic tāgit de fructu ip̄ius dupl'r. Scz. In fructu dignitatis. z In fructu bōris. Dic ḡ [Et vbi sum ego] In dignitatis z exaltationis premio: [illic] in fructu beatitudinis z dignitatis [z minister meus erit] Matth.xxiij. Ubicūq; fuerit corpus: illuc congregabunt aquile. Jo.xiij. Accipiā vos ad me ipsum: z vbi ego sum z vos sitis. Jo.xvij. Pater quos dedisti mihi: volovt vbi sum ego z illi sint mecū: z videant claritatem meā [Siquis mihi ministrauerit] vt prius dictum est in anime odio: z sui seminatiōe z mortificatione.). Regū.ij.z.iij. Puer Samuel erat minister in cōspectu domini ante faciē Heli sacerdotis: quia pus erat a deo postulatus. Nume.iiij.z.viij Ministrent in tabernaculo domini pro fratribꝰ suis vt custodiāt que sibi fuerūt cōmendata [honorificabit eum pater meus] Glo. vt ibidez sit adoptatus vbi est vnicus. ō est: in throno regni sedeat: sicut ego passiōe merui thronum regalem. Apocal.iij. Qui vicerit: dabo illi sedere in throno meo. sicut ego vici z sedi in throno cum patre meo. Sap.iij. Bonorum laboꝝ gloriosus est fructus. Luce.xij. Transiens ministrabit illis. Hester.vj. Sic honorabit homo quē rex honorare voluerit: In sedibus enī duodecim sederes cum domino iudicabunt. Sap.x. Honestauit illum in laboribꝰ: z cōplevit labores illius.

Nunc anima mea turbata est. Et quid dicā: Pater saluifica me ex hac hora: Sed propterea veni in hanc horam: Pater clarifica nomen meum.

Tangit hic Per quid fiet ista seminatio. q̄ per passionem turbatiōis que in proximo sibi imminebat. Continuat aūt ad precedens. Quia dixerat ō perditiōe z odio sensualis anie, z ideo hui' turbationez ostēdit in se ipso oībus ministris sequentibus. Dicit autē Quattuor. Anime scz turbatiōnem. Rationis regimē in turbatiōe. Orationē ad patrem. z Turbatōis vtilitatē. Dicit ḡ [Nunc anima mea] sensualis [turbata est] z ideo admodū odientis me habeo ad ipam: z semino granum in lachrymis. Matth.xxvj. Tristis est anima mea vsq; ad mortē. Marci.xiij. Cepit pauere z tedere. Matth.xxvj. Cepit cōtristari z mestus esse. In hoc enī ostēdit in se esse sensualem animā q̄ refugiebat mortis pricula. Ps.vj. Conturbata sunt oīa ossa mea: z anima mea turbata est valde. In hoc ergo similis est nobis effectus [Et quid dicam] Non est verbū angustiari: sed ꝓbum ex ratione eligēris. Et hoc est [quid dicā] Glo. Scio quid agam. Job.xxiij. Non perij, pter imminentes tenebras: nec operuit faciem meam caligo. Acsi dicat: Non recedam a cepto, posito, pter timorē periculoꝝ: sed ex ratione sensualitatē superās: voluntatem meam voluntati diuine conformabo. In b

nobis dans exemplum vt similiter faciamꝰ.ij. Paral'.xx. Cum ignoramꝰ quid agere debeamus: hoc solum habemꝰ residui vt oculos nostros dirigamus ad te. Et hoc est quod ōr [Pater saluifica me ex hac hora] hoc est: salua me: educēs ex hac hora angustie. Quā orationē vt dicūt antiq Prēceptorinus z wilhelmus formabat rō pro sensualitate. Sicut aduocatus alicui⁹: in causa proponeret, p aliquo: qui nesciret aduocare, p se ipo. Mat. xxvj. Pater si fieri pōt transeat a me calix iste. Job v. Saluum faciet egenū de gladio oris eorū: z de manu violenti pauperē. Job.xxij. Saluabit innocens. saluabit autem mundicia manuuz suarum: [Sed, pterea] supple: vt per passionē claricer [veni in hanc horā] passionis Heb.xij. Aspicientes in autorem fidei z cōsummatorē iesum: qui proposito sibi gaudio: sustinuit crucem: cōfusione cōempta: atq; in dextra sedis dei sedet. Et in hoc patet q̄ volūtate passus est: licet sensualitas mortem abhorruerit. Esa.liij. Oblatus est qz ipse voluit Ps.liij. Voluntarie sacrificabo tibi [Pater clarifica nomē tuū] quod clarificat: me a mortuis suscitādo. qz In hoc nomē tuū. id est nota potestatis tue quam pdicaui: apud omēs clarificabit, Dañ.iij. Benedictū nomē tuū qō est sanctuz. Ezech.xxxvj. Non, pter vos ego faciā ait dominꝰ isrl'. notū sit tñ vob: sed, pter nomē meū magnū. Ps. xl. Tu autē domine miserere mei z resuscita me: z retribuam eis.

Venit ergo vox de celo dicēs Et clarificaui: z iterū clarificabo.

Hic inducit Deriuāde ad gētiles scrificatiōis testimoniū. Pars ista diuidit in Duas ptes. In quaꝝ Prima ostendit: p patris testimoniū q̄ ad gētes deriuāda est sanguis sanctificatio: p trāsitū a iudeis ad gētes. In Scā hoc figuratiue describit in facto. Ibi: Hec locutꝰ est eis iesus. Prima harū habz Tres ptes. Quaꝝ Prima ōr Celestis vocis testificationē. Scā De voce ortā discrepationē. Tertia aūt Intētionis vocis explanationē.

Dicit igit [Venit ergo vox] patris [de celo] summo in aere sonās [dicēs] Sicut ei sonuit in baptismo p sacramēti regeneratiōis sanctificationem. Mat.iij.z Lu.iij. Mar.j. Et sicut sonuit in monte transfigurationis p gl'ie ostensionē. Mat. xvij.z Lu.ix. Hic āt testimoniū phibet ad sanguinis sanctificationē. Et hoc est [Et clarificaui] in baptismo z tranfiguratiōe [z iterꝝ clarificabo] Ps.xvij. Intonuit de celo dñs: z altissimus dedit vocē suā. Exo.xix. Ceperunt aūt audiri tonitrua z micare fulgura. Clarificabit aūt eos vitatis participatio. Judi.v. Qui diligit te: sicut sol in ortu suo splendet: ita rutilat. Jo.xiij. Nunc clarificatus est filius hois: z deus clarificatus est in eo.

Turba aūt que stabat z audierat dicebat: tonitruū factum esse Alij aūt dicebāt Angel⁹ ei locutus est.

Hic ponit de voce audita disceptationē. Habz aūt Duas ptes. Quaꝝ Una q̄ intelligere non potuit: sed tñ sonū audiuit: dicebat: tonitruū factuz esse. Et ꝺ ē quod ōr [Turba autem q̄ stabat] coram dño [z audierat] sonū sine syllabarū distinctiōe [dicebat tonitruū factū esse] Tamē hoc dicebāt factū esse, pter dñm.). Reg.ij. Dominū formidabūt aduersarij eius: sup ipsos in celis tonabit. Item Ibidez.vij. Intonuit dñs fragore magno sup eos. Apoc.viij. Facta sunt tonitrua et voces [Alij aūt dicebant] Qui voces articulatas intellexerūt. z illi plus q̄z alij ad intellectum celestiū dispositi sunt [Angelus ei locutus est] Angeli eiñ semp ad ministeriū se exhibuerūt chō. z loquebant precipue in agonia passionis pro eo. Luc.xxij. Angelus apparuit cōfortans eū. Mat. xxvj. Non putas q̄ possum rogare patrē meum: z exhibebit mihi plus q̄z duodecim legiones angelorum.

Respondit iesus et dixit Nō propter me vox hec venit: sed propt vos. Nunc iudiciū est mūdi: Nūc pnceps hui⁹ mūdi eiciet foras

Hic tangit Explanatio intētionis vocis. Et habet Duas ptes. Ponit aūt Explanationē: z ō duplicatione. Et De explanatiōe subortā soluit dubitationē. In Prima ōr Quattuor. In quoꝝ Primo ōr Vocantis de celo intentionē. Scdo ostēdit Intentōis illius p effectū significationē. In Tertio innuit Per quid ad effectū perducit intentōez. In Quarto cuāgelista oīm illoꝝ explanationem dicit. De primo ōr [Non, pter me] qui testimonio nō indigeo [venit hec vox] de celo testificans [sed propter vos] qui indigetis testimonio: vt sciatis q̄ nō sunt fabule que dico: sed vitas ij. Pe.j. Non indoctas fabulas secuti annunciamus vob dñm nostri iesu chīi virtutē: sed speculatores facti illius magnitudinis: voce ad euz lapsa de celo a magnifica gloria. Tu es filius meus dilectus [Nunc iudicium est] Ostendit In quo, pter eos facta est vox ista: quia, p vobis. [Nunc] isto tēpore passiōis [iudiciū est mundi] Non cōdemnatiōis: sed discretiōis. Qz discernebat inter potestatē tenebrarū: z potestatē lucis: Et p mundo: liberādo a potestate tenebraꝝ: iudicabit. Jo.xiij. Venit pnceps mūdi huiꝰ: z in me non habet quicq̄. Ps.xxxiij. Judica dñe nocentes me: z impugna impugnātes me: apprehēde arma z scutū zc. [Nunc] hoc tpe passionis [princeps huius mūdi] hoc est diabolus: q̄ iste mūdo (qui in mūdanis hominibꝰ ꝓsistit) principatur [eiciet foras] Ezech.xxix. Extrahā te de medio fluminū tuoꝝ. Hoc ōr de diabolo quē christꝰ extraxit vtute sue passiōis de cordibꝰ fluidorū inconstantiū z mortaliū hominū. Job.xl. Nunquid extrahere poteris leuiathan hamo: aut armilla p/forabis maxillā eius: Hamo enī deitatis (quem glutire voluit in passiōe diabolus: dum manū extendit in euz in quo nihil iuris habuit) extraxit de possessione eoꝝ quos ante habuit. z armilla ozinamenti dextere dei pīs (que ipse est: quoddaz ozinamentū est eius passionis) perforauit maxillā dia/

bolice potestatis. z inde traxit ex fauciby ei⁹ quos ante quieto iure possedit. Job.xxvj. Obstetricante manu eius: eductus est coluber tortuosus. Lu.xj. Dum fortis armatus custodit atriū suū: in pace sunt oīa que possidet. Si aūt fortior illo supue nerit: alligabit fortem; z intrabit domum fortis. z oīa vasa eius diripiet in quiby confidebat.

Et ego si exaltatus fuero a terra: oīa trahā ad me ipm. Hoc autē dixit significās qua morte esset moriturus.

Tangit moduz per quē adimplebitur dicens. N.N [Et ego si exaltatus fuero a terra] in cruce: vt modus mortis significet exaltationē redēptionis. Jo.iij. Sicut exaltauit Moyses serpētem in deserto: ita exaltari oportet filiū hois: vt omnis q̄ credit in ipso nō pereat sed habeat vitam eternam. Esa.liij. Seruus meus exaltabit z eleuabit: z sublimis erit valde. Nunq̄z eīm adeo sublimis apparuit vultus eius: sicut q̄n in cruce exaltatus fuit: q̄n celum z terra z totus mund⁹ clamauerunt virtutē eius crimiā. Ps.xx. Exaltare in v̄tute tua: cantabimus z psallem⁹ virtutes tuas. Esa.vij. Dixi cōscendam in palmā: z apprehendam fructus eius: [Oīa trahā ad meipsum] per fidei deuotionem quā excitabo in cordiby gentiliū: per v̄bi p̄dicationē: z per signoz virtutē. Dicit aūt [oīa] q. etiam gēriles qui ante non trahebant ad se traxit. Rho.iij. Unus deus ē qui iustificat circūcisionē ex fide: z prepuciū per fidē. Lanc.j. Trahe me post te: currem⁹ in odore vngentoz tuoz. Ose.xj. In funiculis adam trahā eos in vinculis charitatis. Jo.vj. Nemo potest venire ad me nisi pater meus traxerit illum. [hoc aūt dicebat] Interpretatur euāgelista oīum que dicebat intentionē [signās qua morte esset moriturus] q. morte exaltationis per crucē. vt morte significaret: qualiter p̄ter humilitatē crucis: esset exaltādus vt exaltaret suos. Phil.ij. Propter qō z deus exaltauit illuz.

Respondit ei turba: Nos audiuimus ex lege: q. christus manet in eternū. Et quomodo tu dicis: oportet exaltari filiuz hominis? Et q̄s est iste filius hominis?

D D Hic ponit̄ suborta dubitatio. Disceptatio cū sua explanatiōe. Habet aūt Duas ptes. Scz. De suborta dubitatiōe: z Eiusdē solutiōe. In suborta dubitatiōe ōt Duo. Legis in contrariū allegationem. z De quo intelligat̄ qō dixit: inquisitionem.

Dicit ḡ [Nos audiuim⁹ ex lege cc.] Lex ei hic: nō decalogus. Nec q̄nq̄ libri Moysi vocantur. Sed totū vetus testamentū: in quo libri prophetarum p̄tinent. Esa.ix. Sup soliū dauid z super regnū eius sedebit: vt cōfirmet illud z corroboret in iudicio z iustitia: amodo z vsq; in sempiternū. Dan.vij. Potestas eius potestas eterna q̄ nō auferet: z regnū eius qō nō corrumpet. Et hec dicta sunt de diuinitate christi q̄ finē nō habet. Luc. primo. Dabit illi dom⁹ sedē dauid patris eius. [Quo tu dicis] hoc est dicēdo intelligis [oportet exaltari filiū hois] Jn quo nos nisi vnaz intelligim⁹ naturā. z ideo nescim⁹: quo maneat in eternū. z quo sit in cruce exaltatus moriturus? Exaltatio in cruce facit victoriā super mundi p̄ncipē. sicut dr̄ Exod.xvij. Cū leuaret moyses manū suaz: vincebat israel. Si nam paululū remisisset: superabat amalech. Esa.lxv. Expandi man⁹ meas tota die ad pl'm incredulū. [Quis est iste filius hois?] hoc est: Cuius nature est: q̄ z exaltari potest mortis z manere in eternū? Non eīm s̄m vnam naturā hec cōpetunt ei: Tamē hoc signatū ē Genes.xj. Ubi Jacob adorabat fastigiū virge ioseph: signās futurū esse aliquādo pendere deū: ab oīb⁹ adorandū in virge fastigio. hoc est: in cruce cacumine. Abach.iij. Cornua in manib⁹ eius. Hypallage: hoc est Manus eius i cornib⁹ cruc⁹. Ibi: Abscondita est fortitudo eius. ante faciē eius ibit mors: fugata passione crucis.

Dixit ergo ihesus: Adhuc modicū lumē i vobis ē. ābulate dū lucē habetis: vt tenebre vos nō cōprehēdant. Et qui ambulat in tenebris nescit quo vadat. Dū lucē habetis credite in lucez: vt filij lucis sitis.

Solutio est dubitatiōis. Dicit aūt Tria. Scz. Ad modicū lucis cōprehensionē. Ad perfectū cōprehensionis inuitationē. z Inuitatōis rationez.

P P Dicit ḡ eis [Adhuc modicū] Hoc. dicit. hoc est: ad modicū tp̄us [lumē] s̄ est: ego q̄ sum lumē [in vobis est] q. post q̄nq̄ dies recedā a vobis. Aug⁹. aūt exponit sic [Adhuc] dū estis incipientes [modicū lumē] s̄ est: imperfectū fidei lumen [in vobis est] q. me nō putatis nisi in vna natura subsistere: cū ego subsistam i duab⁹ naturis. Et hec est modica fides. Apoc.iij. Modicam habes virtutē. Matth.xiij. Modice fidei quare dubitasti? [Ambulate] hoc est: p̄ficite in v̄tute: fide: z sanctitatis illuminatiōe [dū lucē] me. s. p̄sentem [habetis] Uel: in p̄senti vita dum in fide proficere potestis. Prouerb.iiij. Semita iusti q̄si lux splendens z crescens vsq; ad p̄fectū diē. Diuersimode eīm in luce p̄ficit. j. Cor.xv. Alia claritas solis: alia claritas lune: z alia claritas stellarum. Stella aūt a stella differt i claritate. Cantico.vj. Processit quasi aurora cōsurgēs: pulcra vt luna: electa vt sol: terribilis vt castrorum acies ordinata: [Ut vos tenebre] Jnfidelitatis Uel: mortis: p cor obstinatum [nō cōprehendant] Job.xxix. Lucerna eius splendebat sup caput meū: z ad lumen eius ambulabā in tenebris. Hiere.xiij. Date dño deo vestro gl'am antequā cōtenebrescat: z antequā offendant pedes vri ad montes caliginosos. Ps. liij. Timor z tremor venerūt sup me: z contexerūt me tenebre. Uel: infidelitatis: s̄m Aug. Uel: mortis s̄m Ghryf. Threnoz.iij. Me minauit z adduxit in tenebras z non lucē. [Et qui ambulat] Ecce damnū quod incurrit qui in luce non proficit: q̄a

[qui ambulat] vite huius passibus [in tenebris] ignorātie z cecitatis [nescit quo vadit] quia nescit vbi cadit: faciēdo z non cognoscendo. Job.iij. Viro cuius abscondita est via: z circūdedit eū deus tenebris. Jo.xj. Qui ambulat i nocte: offendit. q̄ lux nō est i eo. Et ideo [Dum lucem habetis] p̄sentē in cōcepta fide [credite] s̄ est credendo. p̄ficite [in lucem] vt tendat̄ in fidei p̄fectam illuminationē. Rho.xiij. Abijciam⁹ opera tenebraz: z induamur arma lucis. sic vt in die honeste ambulem⁹. ij. Pet.j. Cui benefacitis attendentes tanq̄z lucerne lucenti in caliginoso loco: donec dies illucescat z lucifer oriat̄ in cordib⁹ vestris [Ut filij lucis sitis] a patre luminū in formā lucis formati z generati. Eph.v. Eratis aliq̄n tenebre: nūc autem lux in dño: vt filij lucis ambulate. Esa.lx. Surge illuminare hierl'm: q. venit lumen tuū. Esa.ij. Ambulem⁹ in lumine dei nostri.

Hec locutus est eis ihesus: z abijt z abscondit se ab eis.

Nic typo facti: ostendit esse: q̄ docuit. Dicit ergo [Hec] ad illuminationē gentium [locutus D D est ihesus] qui est lux vera illuminās oēm hoiem venientē in hunc mundū [z abijt] recedēdo a iudeis p̄secutoribz suis [z abscondit se ab eis] faciem cognitiōis eius: eis subducendo. Q̄d exercitionem eoz signabat. z transituz fidei a iudeis ad gentes. Deut.xxxij. Abscondā faciē meā ab eis: z cōsiderabo nouissima eoz. Rhom.xj. Cecitas ex parte cōtigit in israel donec plenitudo gentiuz intraret: z sic oīs isral saluus fieret. Esa.lvij. Abscōdi faciem meā ab eis: z indignat⁹ sum. Jo.viij. Jesus autem abscondit se: z exiuit de templo.

Cum autē tanta signa fecisset coram eis nō credebant in eū: vt sermo Esaie impleret quē dixit Dñe quis credidit auditui nr̄o: et brachium dñi cui reuelatum est.

Hic tangit inexcusabilitatē nō credentiū: qui se sanctificationi sanguinis non preparauerūt. Diuiditur autē in Duas partes. In quaz. Pria ostendit Jnfidelitatis eoz excecationē. In Scōa ostendit Eorūdem in iudicio inexcusabilitatē. Jbi: Jesus aūt clamauit z dixit. Adhuc aūt. Prima diuidit in Tres ptes. In quaz. Prima dicit Q̄ cecitas infidelitatis eoz: non curabat per signoz que christus fecit magnitudinē. In Scōa Ostēdit ad hoc. p̄hetie congruitatē. Jbi: Ut sermo Esaie adimpleret. In Tertia. Per culpam ipsoz: ostendit ad credendū eoz impossibilitatē. Jbi: Propterea non poterāt credere. In prima pte ōt sic [Cum] christus [tanta signa] hoc est tāmagna signa: sicut fuit Suscitatio lazari: z alia q̄plura [fecisset] p̄ria v̄tute [coram eis] ita vt essent innegabilia z incōtradicibilia [non] tamē [credebāt in eū] Et hoc prefiguratum fuit Exo.iiij. Ubi dixit Moyses ad eos missus. Nō credēt mihi neq; audient vocem meā: sed dicēt. non apparuit tibi dñs. Actū.vij. Dura cervice z incircumcisis cordibz: vos semp spūi sancto resistitis. Ut sermo. Hoc est S cōm. Ubi ostendit ad hoc p̄hetie congruitas. Deus eīm qui simplici visione z nō visionis caualitate videt: etiā mala que futura sunt ista. p̄hēta futura reuelauit. z sic ea sermo p̄hēticus enunciauit. Et hoc est q̄ dixit [ut sermo] Ut: aliq̄n notat causam finalē. Sicut cū dico Oro vt vitam eternā promerear. Aliq̄n aūt non notat causam finalem: sed tm̄ terminuz: ad quē opus absq; intentione operantis terminat̄. Sicut cum dr̄. Iste vadit in aquā vt submergat̄. Uel: Iste dimittit statum apertuz vt equus pdat̄. q. Sepe perditio equi: sequit̄ ad apertionez stabuli. Et sūmersio ad introitū in aquā: Cum tñ nec intrat̄ in aquam vt submergat̄. Nec stabulū apertū dimittit̄ propter hoc vt equus perdat̄. Ita etiā hic Ut: nō notat causam: sed terminū. q. non p̄pter hoc reuelationē accepit Esaias vt nō crederent. Nec illi. p̄pter hoc non crediderūt vt esaias verū diceret. Sed q. isti ꝑ nō crediderūt: deus preuidit simplici visiōe. Et esaie veritatē reuelauit: z isti non crediderūt. Et vnū sine omni causalitate secutuz est ad aliud. Et hoc est quod dixit Prepositin⁹ in talib⁹ q. Ut: est terminale: Non causale vel consecutiuū. Sic ergo dicit [Ut sermo] q. ꝑ secutū est sermonē Esaie. z sermonis veritas apparuit in isto: Cum tñ sermo: veritatem nō trahat ab isto: sed ab inspiratione diuina q̄ hoc preuidit. Sed q. sermo ꝓpendebat ad futurū: Ideo cū factū est in ope: veritas sermonis ostensa fuit. Et hoc est: vt sermo [Esaie adimpleret] s̄m q. a futuro dependebat s̄m enunciationem facta [quē dixit] Esa.liij. [Dñe q̄s credidit auditui nostro] Hoc est: ei q̄ a te audiuim⁹. Ul': ex parte tua auditū p̄ho nunciam⁹. Hoc eīm filius tuus dixit sermonib⁹ nostris probatum. Abdie.j. Auditū audiuim⁹ a dño: z legatus ad gētes missus est. Hiere.vij. Misi ad eos oīes seruos meos p̄hetas per diem: cōsurgēs diluculo: z mittēs: z non audierūt me. neq; inclinauerūt aurē suā] [z brachiū domini] hoc est christ⁹ brachiū fortitudinis dei in p̄digijs z signis ostēsum [cui] hoc ē: ꝑ paucis [revelatū est] Jer iudeis. Ezec.iij. Domus israel nolunt audire te: quia nolunt audire me. Oīs quippe domus israel attrita fronte est: z duro corde. De Brachio dicit in Ps.xcvij. Salvauit sibi dextera eius: z brachium sanctum eius. z Psal.cxvij. Dextera domini fecit virtutem: dextera domini exaltauit me.

Propterea nō poterant credere: q. iterum dixit Esaias Excecauit oculos eoz: z indurauit cor eoz: vt nō videāt oculis: z non intelligant corde z conuertant: z sanem eos. Hec dixit Esaias quando vidit gloriā eius: z locutus est de eo Veruntā multi ex principib⁹ crediderunt in eū: sed propter phari-

seos non confitebant: vt de synagoga nō eijcerent. Dilexerūt enī gloriam hominuz magis q̄ gloriam dei.

Hic incipit Secundū. Et dr Tria. In quoruz Primo tangit Impotentiā coz ad credendū. In Scō Autoritatē laudat quā inducit ad b̄ prosandū. Tertio Z generalitate nō credentiū: quosdā excipit q̄ in occulto crediderūt in chīm. Dicit ḡ Propterea nō poterāt credere in chīm

Sed obijcit Quia si nō poterāt credere: non est eis imputandū. Et hoc nō est verū. Ad b̄ dicendū Q est Nō posse ex naturali impotētia: vel Exceptionis violentia. Et b̄ Nō posse: excusat a toto. Et hanc impotentiā isti nō habuerūt. Est alia Impotentia: que est Ex cōtrarij habitus dispositōe. Sicut ille q̄ cōtrarijs pncipijs alicuius scientie imbutus est: non pōt credere veritatem scientie illius. Et hec impotētia: est magis q̄z simplex ignorantia vt superabilis. Et imputat Dupl'. Scz. Q nō pōt. Z Q non credit. Et hanc isti habuerūt. qz ita erāt imbuti errorib carnalis sensus i lege: Z traditionū suaz: q̄ pncipia vitatis erāt eis incredibilia. Z ideo vitatē recipe nō potuerūt. qz iterū Esaias dixerat

Nec impotētia credēdi vitatē causabat dicti Esaie. Nec ecōuerso: sicut supdictū est. Unū in ope secutū ē ad alīs

Excecauit oculos eorum

b̄ est: excecari gmisit. Dr enī non excecat ejiciēdo aliqd ab oculis: Sz lumē nō imittendo. Vel qn nō est q̄ velit recipe. Vel qn est q̄ obicē ponit lumini. Job. xxiiij. Ipsi vo fuerūt rebelles lumini: z nesciēt semitas ei

et indurauit cor eoz

eo q̄ obicē ponentib auditū suū nō imisit. Sapi. ij. Excecauit illos malicia eoz. Hiere. vij. Hec est gens q̄ nō audiuit vocē dñi: nec recepit disciplinā

Z indurauit cor eoz

Ecci. iij. Cor durum male habebit in nouissimo. Exo. vij. Ego indurabo cor ei: Z cor seruoz ei: vt nō dimittat populū. Rho. ix. Cui vult miserē: Z quē vult indurat. Nullū aūt indurare vult nisi q̄a obicē ponit errorī vel male volūtatī. Et b̄ est

ne videāt oculi

cordis vitatē: q̄s clausit error male dispositōis. Prouer. xxx. Oculū q̄ subsannat pēz. Z q̄ despicit partū matrī sue: effodiāt illū corui de torrentib: Z comedāt illū filij aq̄le. Sic Judei subsannauerūt patrē deū. Z despexerunt filios mīs ecclie fideles. Et ideo nigri demones corui suffoderūt eis oculos cordis. Z filij aq̄le: scz Rhomani. quoz signuz est aq̄la: comederūt eos

Z intelligāt corde

qz cor debuerūt videre pncipia: Z ex illis intelligere dicta chīi vitatē. Dis em vitas enūciata: suis cognoscit pncipijs: sic dixim Rho. j. Obscuratuz ē insipiēs cor eoz. dicētes em se ee sapientes: stulti facti sūt. Ecci. xxvij. Obcecauit vultū suū tāq̄z vulpis: Z q̄si saccū oñdit in medio primoz. Eph. iiij. Tenebris obscuratū habētes intellectū: alienati sūt a vita dei: p ignorātiaz q̄ ē in illis

vt cōuertāt

cōpuncti corde de errore suo. Hiere. v. Renuerūt accipe disciplinā. induraueūt facies suas supā petrā: Z noluerunt reuerti. Hiere. viij. Nunqd q̄ cadit nō resurgit: Aut qui auersus est nō reuertet: Quare ḡ auersus est pl's me auersione ptentiosa: cōpr ehēderūt mēdaciū Z noluerūt reuerti

Z sanem eos

in intellectu Z affectu p veritatē Z virtutē. Hiere. x. Ue mihi sup peritōe mea pessima plaga mea. Ego āt dixi. Infirmitas mea hec est: Z portabo eā. Hier. xxx. Insanabil' ē fractura mea pessima plaga mea

Hec dixit Esaias

Comendatio ē inducte de Esaia autoritat. Non em quocūq̄z tpe dixit vba isti autoritat. sed Esa. vj. Qn vidit dñm sedentē sup soliū excelsū Z eleuatū. In q̄ notat excecatiōis isti iudiciū. Dicit aut Ibidē in eadē visione q tēplū est implet fumo. Z cōmota sūt superliminaria tēpli a voce clamātis. In q̄ significat tēpli Z sacerdotij Z sacrificioz iudeoz abiectio. Querit āt hic, pba dicēs. Usq̄ quo dñe Z rūdet dñs: Donec relinquat terra absq̄z habitatore: Z dom sine hoīe. In quo p pcēo q̄ cōmisert dñm notat Rhomanoz captiuitas. In eadem etiā visiōe Clamabāt seraphin stantia sup solium. Scūs. scūs. scūs. dñs de sabaoth: plena ē omis terra gl'ia tua. In q̄ notat de vniuersa terra gētiū vocatio ad fidez domini. Et hāc reuelatōez recepit Esaias cū visiōe gl'e dñi. Z ido magis ē autentica q̄z alia. Et hoc est q̄ dixit. Hec dixit Esaias

qñ vidit gloriam eius

b̄ est: apparentē dñm in gl'ia iudicij: omia ista decernentē

Z qñ locutus est de eo

Esaias vel dñs. Hoc est: qñ locut est ad Ilam de b̄ facto excecatōis: Z obstinatōis Judeorum

Veruntamē ex principib multi crediderūt in eū

sicut Nicoden. Hamalicl. Joseph ab arimathia: Z alij q̄plures. sicut dr Jo. iij. Z Jo. vij. Et Mat. xxvij. de Joseph ab arimathia

Sed pter pharisēos nō confitebant

Dicit expresse pharisēos Z nō pontifices. qz pharisei pr zelū sue religiōis chīo magis fuerūt infesti. Nō confitebātur

vt de synagoga

ioan q̄z excōicati

nō eijcerent

Jo. ix. Jam em cōspirauerāt Judei: vt siqs pfiteret eum esse chīm: extra synagogā fieret. Hoc tamē fuit timoz hūani: q̄ abijciend fuerat. Marc. viij. Qui me cōfessus fuerit Z vba mea: in generatōe ista adultera Z peccatrice: Z filius hois cōfitebit eū cū venerit in gl'a pris sui corā angelis suis. Lu. xij. Dis q̄cunq̄z me pfessus fuerit coram hoib: pfiteboz Z ego eū corā pre meo Z. Qui aūt me negauerit co. ho. Z. Umōi āt impfectōis subintert cām dicēs

Dilexerūt enī gloriam hominū

in dignitatib Z honoribz Z laudibus humanis. Jo. v. Quō potestis credere q̄ gl'am ab invicē accipitis: Z gl'am q̄ a solo deo est non vultis: Bal. j. Si adhuc hoib placerē: christi seruus nō essem. Ps. lij. Cōfusi sunt qui deus spreuit illos

magis q̄z gloriam dei

Soli em dō debetur gl'a. j. Timo. j. Soli em deo honor Z gl'a. Esa. xlij. Gloriā meā alteri nō dabo. Jte dixit paul. Bal. vj. Mihi absit gl'iari nisi i cruce dñi nr'i Iesu chri.

Jesus aūt clamauit Z dixit. Qui credit in me: nō credit in me sed in eū qui misit me. Et qui videt me: videt eum qui misit me.

Hic ostēdit Non credentiū chīo inexcusabilitatem. Et ista ps hz Duas ptes. In q̄z Prima Autoritatē sui pfirmatz pformat sermonis. In Scā aūt oñdit Q ille sermo ineuitabilit puincit nō credētes de iudicio pdemnatōis. Ibi: Et siqs audierit vba mea Z nō custodierit ea Z. Adhuc āt in Prima hax dr Tria. In q̄z Primo Fidei ipsum pfirmat autoritas. In Scō Fidei certitudo. In Tertio aūt Fidei vitas Dicit ḡ

Jesus aūt clamauit Z dixit

Intensionem deuotiōis notat vis clamoz. Psal. lxviij. Laborauī clamās rauce sunt facte fauces mee

Qui credit in me

tendēs p fidez in me

nō credit in me

priuatū: Z a patre separatū. qz pr in me manēs: facit opa: ex quib credit

sed in eū qui me misit

scz patrē. qz ab illo habeo vtutem Z sabam operū ppter que credit. Et sic sua prima est autoritas: ppter quā credit. Joā. xiiij. Creditis in deū: Z in me credite. Sic em fidelis reducit fideles ad patrē. Et qz vnus est in alio: pat in filio: sicut lux in splēdore. Jdo dicit Joā. iij. Qui incredul est filio: nō videbit vitā. sed ira dei manet sup eū. Et b̄ ideo est. qz ille etiā incredulus est pr: qui in vtute sapie filij demonstrat.

xx Et q̄ videt me: videt eū qui misit me

Ui sio aūt hec rōnis est reflere ad visum corporeū: q̄ miracula Z opa eius videbant. qz Operib visis: cognoscebat virtus a q̄ opa pcesserūt. Virtute āt cognita: cognoscebat deitas cui erat virtus: sicut p digiti demōstratione. Et b̄ est qd dicit Jo. xiiij. Qui videt me: videt Z patrē meū. Nō credis quia ego in pre Z pat in me est. Demōstratio em pris est filius. Et ideo Lu. xj. dr digitus dei. Si in digito dei demonia ejicio: pfecto puenit in vos regnū dei. Hoc est in demōstratiōe deitatis pris. Sz forte Judei dicūt Q demonstrata tanta deitat lucē videre nō poterāt. Sed ad b̄ rūdet b̄tus Aug. Si quis alij digito solē demonstrauerit: Z ille solē nō viderit: culpet potius oculi sui lipiditatē q̄z digiti demonstrationem.

Ego lux in munduz veni: vt oīs q̄ credit i me i tenebris nō maneat.

yy Ostendit hic dictoz suoz fidei vitatē. Et quia lumiosa sunt dicta: miraculis tāq̄z luce plene manifestatiōis demonstrata. Et ideo dr

Ego

sum

lux

illuminās ad fidei veritatē oēm hoiez venientē in hūc mundū

in mundū veni

Est āt lux Manifestatiua vitat: Dissolutiua algoris. Lau satiua vite spūalis. Adductiua refloritiōis. Dep mo hoz dr Jo. j. Illuminat oēm homi. ve. in hūc mundū. De scō Job. xxxviij. Indica mihi p quā viā spargit lux: diuidit estus sup terraz. De tertio Eph. v. Exurge a mortuis Z illuminabit te chīs. hoc est: ad vite lumen prebet vite qō viuificabit ad vitā eternā. Et hoc qō dr Blo. De alio nō dr: Lux venit in munduz: nisi de eo qui illuminat oēm hominē venientē in hūc mundū

vt omis q̄ credit in me

lucē: que venit in mundū

in tenebris

dubitat Z ignorātie Z infidelitatis

nō manet

Joan. viij. Ego sum lux mundi: qui sequitur me nō ambu. in tene. Jte Primo Lux in tenebris lucet: Z tenebre eam non cōprehenderūt.

Et siqs audierit verba mea Z non custodierit: ego nō iudico eū Non em veni vt iudicē mundū: sz vt salnificē munduz. Qui spernit me Z non accipit verba mea: habet q̄ iudicet euz. Sermo quē locut sum: ille iudicabit eū in nouissimo die. Quia ego ex me ipso nō sum locutus: sed q̄ misit me pater: ipe mihi mandatū dedit: qd dicā: Z quid loquar. Et scio: qz mandatū ei vita eterna est. Que ergo ego loquor: sicut dixit mihi pater: sic loquor.

zz Hic tangit Qualit offendēs ipm: q̄ tante ē autoritatis Z vitatis: in iudicio est inexcusabilis. Et habz Duas ptes. In Pria oñdit Q ipe talem in iudicio non iudicabit. Sed ne putet peraīre iudicium: ostēdit qs iudicabit eū ibi: Qui spernit me. In primo Duo dr. Scz. Q nō iudicat. Z Propē qō non iudicat eū. Dicit ḡ

Et siqs audierit verba mea

probata per scripturas Z miracula

Z nō custodierit ea

per fidei deuotionē Z testimoniū operū. Jaco. j. Estote factores vbi Z non auditores tm Z. Psal. cx. Intellectus bon oīm̄ibus facientib eū

ego nō iudico eū

iudicio cōdemnatiōis nunc. Jo. iij. Non misit deus filiū suum in mundū vt iudicet mundū: sed vt saluet mūdus p ipm. In futuro aūt iudicabit eū. qz de illo iudicio dr Joan. v. Pater nō iudicat quēq̄: sed oē iu. Z. Et b̄ est qō sequit

Nō em veni

in b̄ aduentu

vt iudicē mundū sed vt

in isto aduentu per gr'am redēptiōis

saluificē mundū

ido dr. j. Cor. iiij. Nolite ante tpus iudicare q̄sq̄z veniat dñs Z illuminabit abscōdita tenebraz: Z manifestabit cōsilia cordiū. j. Timo. ij. Qui vult oēs hoies saluos fieri: Z ad agnitionez sui nois venire.

Qui spernit me

in me vel in meis. Hebre. x. Irritā quis faciens legē moysi: absq̄z vlla misera- zz tione duob aut trib testibus morit. Quāto magis putas eū deteriora supplicia demereri: q̄ filiuz dei pculcauerit: Z sanguinē testamti polluti duxerit: Z spūi gratie cōtumeliam fecerit. j. Reg. ij. Qui contēnunt me erūt ignobiles

Z nō accipit verba mea

Ostendit in quo spernit: qz vba sua nō accipiūt. Act. vij. Cōtinuerūt aures suas. Hiere. vij. Noluerūt audire. Heb. xij. Ercusauerūt se ne eis fieret vbū. Quidā ḡ continent aures: p nō audiendi voluntatē. Sicut pbant tres inducte autoritates. Quidā aūt b̄nt ad sermonē displiscentiā: propterea qz vicio Frio b̄nt infectā animalitatem. Ecci. xxj. Audiuit luxuriosus Z displicebit ei: Z pijcier post tergū suū. Quidā aūt nō curant: qz reputant simpler. iij. Reg. xiiij. Me piecisti post tergū tuū: Quidā aūt ptemnūt ppter superbiā Z fastum seculi. j. Reg. xv. Proiecisti sermonē dñi: pjciet te deus ne sis rex in isrl. Dic ḡ talis

habet q̄ iudi

cet eum] Non quidē vt iudex sniaz dictādo: sed sicut aduersarij accusationez cōtra eū ꝓponendo z probando [Sermo eīm quē locut⁹ sum] in q̄ oīnib⁹ doctrinā fidei z vite ostendi [ille iudicabit eū] Nō nūc in ꝑmo aduēu: sed [in nouissimo die] Vel: vite sue: qn̄ iudiciū fiet de aīa. Vel: in nouissimo die] mūdi qn̄ iudiciū fiet ō mūdo. Dañ.vij. Libri aperti sunt. Apoc.xx. Judicati sunt mortui: pusilli z magni ex his q̄ scripta erant in libro. Zach.v. Ecce volumē volans z oīs fur sicut ibi scriptū est iudicabit. Vnd⁹ aūt oñdit causam cum ōr [qz ego ex me ipso] priuatus a pie
22 [nō locut⁹ sum] Jo.vij. Mea doctrina non est mea: sed eius q̄ misit me pat⁹. Ideo Mat.x. z de alijs qui suā ꝓnūt doctrinā ōr. Nō vos estis q̄ loq̄mini: sed spūs patris vr̄i q̄ loquit̄ in vob [sed qui misit me pater] Jo.xiij. Pr̄ in me manēs ipse facit opa. Lu.xij. z Mar.xiij. Spūssanct⁹ est q̄ loquit̄ in vob [Ipse mihi mandatū dedit: quid dicā] in me ipso: in corde sermonē formando [et q̄d loquar] ad alios: sermonē ꝓponendo. Psal.lxxxiij. Audiam q̄d loquat̄ in me dñs de⁹. [Et scio] p̄ natā a patre scientiā: qz ego ipse sum genitus a sapia īgenita. Unde p̄ indiuisam ab eo scientiā scio [qz mandatū ei⁹] qō mihi venienti in mundu imūnit [est vita eterna] ℬ est: causa vite eterne in redēptis. Ezēch.xx. Dedi eis mandata mea: q̄ faciēs hō viuet in eis. Unde Ezech.xviij. de seruāte mādata dr̄. Vita viuet z nō morīet. Mat. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mandata. Psal. xxxiij. Quis est hō qui vult vitā: diligit dies videre bonos [Que ergo ego loquor] Cōclusio est ex oīnib⁹ predict⁹ [que ḡ loquor] docēs in mūdo [sicut dixit mihi pater] q̄ sum ℞bū eius [sic loquor] Heb.j. Nouissime diebꝫ his locutus est nobis in filio.

Capitulum.xiii.

Nte diem festuz

a pasce: sciens iesus qz venit hora eius vt trāseat ex hoc mūdo ad patrē: cū dilexisset suos qui erāt in mundo: in fine dilexit eos

Hic incipit ps de ꝑparatōe ad Sācrificatōez passionis z sanguis dñi: ex institutōe Sacramētorū. Et qz Sacramēta hec cōmittunt discipulis: Ideo hic instruit discipulos ad hmōi ꝑparatōez. Cum in ꝑcedēti capl'o instruxerit cōiter: z discipulos z alios: tā gētiles q̄z iudeos. Diuidit aūt istō capl'm penes ea q̄ facta sunt in cena qñ christ⁹ dedit corpus suū. Et hec sunt duo memorāda facta. Scz. Humilitatis: in lotiōe pedū. z Charitat⁹: in exhibitōe corpis sui z sanguinis. Primo ḡ agit ō Instructōe humilitat⁹. Scōo de Instructōe charitatis. Jbi: Hec cū dixisset turbatus est spū. Pri

ma harū partiū diuidit in Tria. In q̄rū Primo ponit Cōuenientiā tēporis per quā venit ad hanc doctrinā. In Secūdo ponit Factū ex quo formatur doctrina. Jbi: Et cena facta tē. In Tertio aūt Formatur ex facto doctrinā: ad humilitatē inclinantem. Jbi: Post hēc ḡ lauit pedes eoz. In primo Quatuor ōr. In q̄z Primo tāgit Tēpus ex festo: huic doctrine cōgruū. In Scōo ponit Jd qō est in ipo festo significatū. In Tertio tāgit Qō est isti⁹ doctrine ꝓpriū motiuū z causatiuū. In Quarto oñdit Qz in hac doctrina: est ois dilectiōis sue cōplementū. Dicit ḡ [Ante diem festū pasce] B
hoc est: ante diē azymoz. cui⁹ vespera erat q̄rtadecima luna ad vesperū. ℞ est ante diem cene: qñ agn⁹ immolabat̄ ad vesperū. Sicut ꝑcipit Exo.xij. In hoc eīm pasca: doctrinā pfectōis erat expedies exhibere discipulis z apostolis. Ante totū ḡ diem festi z ante oīa que fuerunt facta in festo [sciens iesus] z p̄sciens sicut deus. Eccl.xxiij. Dño deo nr̄o antecēz facta sint: nota sunt oīa. z sic post pfectuz cognoscit oīa. Jo.xviij. Sciēs oīa q̄ ventura erāt sup eū [qz venit hora eius] Non electiōis stellarū vel fati: sed Impletiōis sacramentoz: qñ oīa que dicta z pfinita sunt de eo: adimplera sunt. Jo. vij. Tēpus meū nondū aduenit. tēpus aūt vestrū semp est paratū. ij. Lor.vj. Ecce nunc tēpus accepte: ecce nūc dies salutis. Nec enim fuit hora christi ḡtum ad operationē salut⁹. z fuit hora aduersarioz ḡtum ad implctionē sue malicie z malevolūtatis. Luce.xxij. Hec est hora vestra z pātenebraz [vt trāseat ex hoc mūdo ad patrē] Hoc est eīm factū: in festo signatū. Exo.xij. Est eīm phase. id est: transitus dñi. Sic eīm trānsiuit antiq̄tus per egyptū: suos liberās z ptegens. z Introiuit ad patrē: offerens sanguinē suū sicut agni immolati ꝓ nob. Heb.ix. Nō i manufacta sancta introīt exempla futuroz: sed in ipm celū vt appareat nunc vultui dei pro nob. Moz aūt dñi dr̄ transitus quasi ꝓria ptāte trāsiens. nusq̄z a mortis vinculis vl' inferni claustris detētus fuit. Sed oīa talia: per mortē z infernū transiēs advitā: ꝓfregit. Ps.cvj. Contriuit portas ereas: z vectes ferreos cōfregit: suscepit eos de via iniquitatis sue [cum dilexisset suos] in omnib⁹: z in opere z in tēpore. Prouer.xvij. Omni tēpore diligit q̄ amicus est. Osee.xiij. Diligā eos spontanee: quoniā auersus est furor meus ab eis. Suos aūt ōr qui nullū aliū dilexerunt ꝑter eum qui nullū aliū dilectorem habuerūt nisi eū: z q̄ nihil quesierūt ꝑter dilectionē eius. Solū eīm diligit deū: q̄ nihil ꝫ cū diligit. Psal.xvij. Diligā te dñe fortitudo mea: Ipse erā dilector eoz fuit. Deut.xxxij. Dilexit pop̄los: Oēs scti in manu ei⁹ sunt. Vi nihil q̄rūt nisi dilectionē. Unde Aug. Diligo te dñe: z re.a.tu. Laū.viij Si dederit hō oēm substā dom⁹ sue ad mercandā dilectiōez: q̄si nihil despiciet eā. Sic ḡ cū dilexisset suos [qui erāt in mūdo] q̄uis nō essent ō mūdo. z ideo dilectiōe dei indigebāt. Jo.xvij. De mūdo nō sunt: sicut ego nō sum de mūdo. Jn mūdo ē eīm esse: ꝫ cupiscētijs mūdanoz inuolui. Joan.xv. Si de mūdo fuissetis: mund⁹ qō suū erat diligeret. Nūc aūt qz de mūdo nō estis; ꝓterea odit vos

mundus. Et ideo chr̄i dilectiōe indigebāt [in finē dilexit eos] Jn finē pseuerāter in dilectiōe: vt ōr Lhzy. Jn finē ꝫsummatiōis in dilectiōe. z Jn finē opis in dilectiōe. z Jn finē perfectōis in dilectione. z Jn finē doni dati ex dilectiōe. De fine pseuerantie est q̄ vsq̄ ad mortē nō interrupit dilectōez. z moz⁹ dilectionē nō terminauit: sed in eternū dilectionē cōtinuauit. Lanē.viij. Fortis vt mors dilectio. dura sicut infern⁹ emulatio. Lāpades eius lāpades ignis atq̄z flammaz aque mlte. Hoc est inundatiōes passionū non potuerunt extinguere charitatē dei. Jn finē aūt ꝫsummatiōis in dilectione dilexit: qz ad summū charitatis dilexit. Psal. cxviij. Oīnis ꝫsummatiōis vidi finē latū mandatum tuū nimis. Oīnis eīm cōsummatio factoz fi nita est. spūs aūt charitat⁹ chr̄i: nimis est latus: qz finē nō habet. Jo.iij. Non eīm dat deus ad mensuram spīm. Jn finē aūt opis in dilectione facti dilexit: qz opus maius esse nō potuit. z Jn finē perfectōis fuit: q̄ Pro amicis ad salut⁹ effectū. z Pro oīnib⁹ ad salutis sufficientiā mortu⁹ fuerit. De ꝑmo dr̄ Joan.xv. Maiorē hac dilectionē nemo hz vt aiam suā ponat q̄s ꝑ amicis suis. De Scōo dr̄ Rho.v. Cōmendat aūt deus suā charitatē in nobis: qm̄ cū adhuc inimici dei essem⁹: deus ꝑ nob mortu⁹ est. De fine aūt doni dati ex dilectiōe est: q̄ dedit sui corpor⁹ z sanguinis Sacramentū. Lanticoz.v. Comedite amici z bibite z inebriami charissimi. Sic ḡ in finē dilexit suos. Unī Gregorius O ineffabilis circa nos tue charitat⁹ dilectio vt seruum redimeres filiū tradidisti. Rho.viij. Etiā ꝑ ꝓprio filio suo nō pepercit de⁹: sed pro nobis omnibus tradidit illum

Et cena facta cū diabolus iam misisset in cor vt traderet eū Judas simonis scariothis. Sciens quia oīa dedit ei pater in manus. Et quia a deo exiuit z ad deum vadit.

£ Hic iam incipit pars Scōa. Ponit aūt hic factum er q̄ format doctrinā. Habet aūt Duas partes. Jn quaz Prima ōr Ad factū humilitat⁹ chr̄isti ꝓparationē. Jn Secūda autē Jn facto chr̄isti describit humilitatez. Jbi: Surgit a cena. Adhuc Jn ꝑparatione sunt Quattuor. Lene.s. typice perfectio. Jude ad tradendū dominū a diabolo ꝑfecta tentatio. Omnū a deo patre christi traditio. Filij ad patrē per opus redēptionis reditio. Dicit ergo [Et cena facta] Non quidem corpis z sanguinis dñi: sed veteris testamēti cena: que fuit in oblatione z comestione agni typici. Causa autē fuit q̄ prius agnus cum discipulis comedit añq̄z lauaret eos. quia agnus ille cū non esset nisi figuralis: non exigebat lotionē. Corpus autem dominicum nō datur: nisi prius lotis lotura expiationis. Esa.lij. Mundamini qui fertis vasa domini: quoniā nō in tumultu exibitis zc. Esaie.j. Lauamini mundi estote: auferte malum cogitationum

num vestrarum ab oculis meis. Hac ergo cena agni typici pacta z facta. quia Cena: est vltima comestio post quam nō est alia: statim inchoauit nouam legem. Leuit.xxv. Vsq̄ ad nouā comedes vetera. nouis vero superuenientibꝫ proijcies vetera. [cum diabolus] Secūdus est In quo notatur perfectio traditionis per completam malicia esse apud proditorē. Et hoc est quod dicit: Cum diabolus: autor omnis peruersitatis [iam] in cena: Quia etiam beneficium exhibitionis cene: z concertationis cum christo: non reuocauit eum a malicia: sicut dicit Chrysostom⁹ Ps.xl. Homo pacis mee qui edebat panes meos: magnificauit super me supplantationē. Cū ergo diabolus sic sua tentatione [misisset in cor] Non ita q̄ aliquid a se ipso creatum iniecerit. sed sic: quia de suo per suggestionem immisit: sic. vt intenderet cogitationem que intus erat. Fecit quod dicitur in Psal.lxxviij. Immissiones per angelos malos. Et ideo dic̄: in cor: z non in corde. quia Non in corde erat creans sed citra cor: insidiando circumuolans. z suadēdo blandiēs: vt ōr Gregorius: vt suam perficeret voluntatem Matth.xiij. Inimicus homo hoc fecit: scilicet q̄ superseminauit zizania bono semini: qō christus sepe in corde Jude seminauit. Inimicus autem homo dicitur diabolus. quia sepe tentādo ad humana se conformat vt decipiat. Actuum.v. Cur tentauit sathanas cor tuum: hoc est tentando decepit [vt traderet eum] christum iudeis. ij. Macha.v. Qui legū z patrie erat proditor. [iudas symonis] filius. Pater eīm eius simon dicebatur [scariothis] hoc ē talis ciuitat⁹ Iuis: que memoria mortis vt in ante habitis diximus interpretat⁹. Luc.vj. Elegit Judam scarioth q̄ fuit proditor. Sic ergo perfecto animo ꝓdendi in ꝓditore [Sciens] non Judas: sed [iesus: quia omnia dedit ei pater in manus] Hoc est in potestatem. Potuit declinare proditorē si voluisset. Vel apostolis manifestare corrigendum. Vel etiam interficiendus. Sed noluit vt ostenderet ꝑpria voluntate se pati. z non paratū esse ad vltionem vel sui defensionē. Sed potius ad sui voluntatem: vel beneficij exhibitionem z obsequium: vt per humilitatē reuocaret obsequij si vellet. Si autem nollet: non cogeretur. Rhomanoz.xij. Non vos defendētes charissimi. sed date locū ire. Scriptum est enim Mihi vindictam: z ego retribuam. Hac ergo ō causa dicit [sciens] vt deus. Job.x. hoc celas in corde tuo. scio tamen q̄ vniuersorum memineris [qz omnia dedit ei pater in manus] hoc est in potestatem. Joānis.iij. Pater diligit filium: z dedit ei omnia in manus. Matth. vltimo. Data est mihi omnis potestas in celo z in terra. Hester.xiij. In dicione tua cuncta sunt posita. z non est qui possit resistere voluntati tue [Et quia] hoc est: sciens etiaz iesus [quia a deo exiit] veniens in mundum. Vel: per eternam generationem. Joannis.viij. Ego ex deo processi z veni in mundum. Item.xij. Scimus quia a deo veni⁹ magister [z ad eum vadit] omnia que per opus redemptiōis ad quiescit patri reduces. Joannis Decimosexto. Vado ad eum qui misit me.

Jeam Ibidem. Exiui a pte & veni in mūdū: iterū relinq̄ mundū & vado ad patrē. Et ē sensus. Cum oim esset potens: & sciret qz i humilitate venit. & in humilitate humana forma viuēdi dedit; voluit eni am in fine nō potenter malo ꝓditoris resistere: nec hora in qua impleturus erat sacramētū passionis effugere. & suis successoribꝫ patiēte & humilitaꝫ exemplū relinquere. Et ideo oia pficies & potes

Surgit a cena: & deponit vestimenta sua. Et cū accepisset linteum pcinxit se. deinde misit aquaz in peluim.

Et dicit Quattuor. Scz. Surrectionē ad obsequū humilitatē. Impedimentū a se remotionē. Expedientiū assumptionē. & Obsequū inchoatōem. De pmo dicit [Surgit] vt seruire esset paratus. Ille eni qui formā serui accepat: modo būlitū actuz serui exhibuit. Phil. ij. Būlianit semetipm formā serui accipies. Matth. xj. Discite a me qz mitis sum & humilis corde. [Surgit] autē ad transeundum. qz agnus typicus a Iudeis comedebaf. Et sic docuit suos paratos esse ad transeundum. Ps. cxxvj. Surgite postq̄ sederitis q̄ manducatis panē doloris. Panis eni doloris: est cena passionis. Esa. xxj. Comedentes & bibētes surgite principes. Sic ergo [surgit a cena] agni typici sic diximus: signans ꝙ de hac cena nō est amplꝰ gustandū. Matth. xxvj. Non bibā amodo de hoc genimine vitis vsqz dū bibā illud nouū in regno patris mei. hoc est: in sacramento eccl'ie. Hoc est ergo qd dicit. [Et ponit vestimēta sua.] Ecce Impedimētoꝝ ablatio: que impediebāt obsequū diligentiā. Unde ministrātes pcingi dicunt. Luc. xij. Precingere se & faciet illos discūbere. & transiēs ministrabit illis. Hec tamē positio vestimentoꝝ signat synagoge q̄ aliqn̄ vestitus fuit depositōem Illa eni aliqn̄ in patribꝫ & ꝓphetis fuit decoris sui vestimentū. modo aūt in pessimis successoribꝫ sordibꝫ & ab ogibꝫ suis eum impediuit. & ideo hoc vestimētū deponit. Dicit autē Piero. ꝙ chr̄s q̄ter vestimētū deposuit. Sed tribꝫ vicibꝫ resūpsit. In cena eni deposuit et resumpsit. Illusus a militibꝫ deposuit & resūpsit. Flagellatꝰ a pōtide ad colūnaz deposuit & resumpsit. Nudatꝰ i cruce deposuit et nō resumpsit. Prima depositio vestium que cito resūpta est: significat separatōem eoꝝ qui recedētes a chr̄o cito redierūt. Sic Petrꝰ q̄ p negatōnez recessit. & ad pmū chr̄i respectū reduxit. Et q̄dam alij ex aplis & discipul': sic Thomas. Scōa depositio significat illos q̄ recedentes nō redeūt nisi p speciale spūsci visitatōem. Sic illi qui p fidem in Pētecoste ad chr̄m redierūt qn̄ visibiliter spūs sanctū receperūt. & ideo diutius expectauerūt. Tertia depositio & resumptio significat eos q̄ nō nisi in fine vite sue vel i fine mūdi reuerterēt. Quarta depositio & nō resumptio significat eos q̄ nūq̄z reuertēt. Sz i peccatis morient. In oī aūt ista depositōe spūali deponit vestis sordida & resumit cādida & luminosa: q̄ in obsequio chr̄i nō impedit sed promouet & ꝓficit ad purificatōem. Ps. xxix. Concidisti saccū meū: & circūdedisti me leticia. Significat autē istud Zachar. iij. Auferte a Jesu sacerdōte magno vestimēta sordida. Beñ. xlj. Eductū Ioseph de carcere totonderūt: ac mutata veste obtulerūt eū regi. [Et cū accepisset linteū] Tāgit Expedientiū ad obsequū assumptionē. Et hec sunt linteum: pelues: & aqua. Linteo se pcinxit. Et ꝺ est qd dicit: Et cū accepisset linteū [pcinxit se] Luce. xij. Precinget se & faciet illos discūbere. Linteū autē istud significat byssum cādoris innocētie & iustificationis sanctoꝝ. quia illo abstergunt sordes viciorū. j. Reg. ij. Samuel ministrabat ante cōspectū dñi puer accinctus ephot lineo. Eccs. ix. Omni tpe sine vestimēta tua cādida. & poc. iij. Qui vicerit vestiet turvestibꝫ albis. Psal. ciij. Amictus lumine sicut vestimēto. Inter colores eni plus luminis hz ille qui albus vocat. In signū huiꝰ Ezech. ix. dr ꝙ ille qui signū crucis & passionis liberādis impressit: erat vir induꝰ lineo: & atramētarij scriptoꝝ erat sup renes eius [Deinde misit aquam in peluim] expiatiōis sordiū. q̄ significat grām sanguinis intus expiantē Ezech. xxxvj. Effundā sup vos aquā mundā: & mūdabimini ab oīb̄ inquinamentis vr̄is. Un̄ Glo. [Aquā misit] qz sanguinem in terrā effudit vt vestigia credentiū mundaret: Misit aut̄ aquā [in peluim] Peluis aūt: istā cōtinens expiatiōis aquā effundit: vt vestigia fideliū lauētur. Hec est peluis q̄ facta est ad vsus ablutōis sacerdotū Sicut legit Diere. lij. Mussa ergo aqua in peluim.

Et cepit lauare pedes discipulorꝫ & extergere linteo q̄ erat pcinctꝰ.

Hic incipit ministeriū humilitatis. Et hoc dupliciter describit. Scz. Simpliciter. Et fm reuerentiam quā petrus exhibuit. Simpliciter autez cum ꝺr [Et cepit lauare] hoc est lotionem discipulorum inchoauit. Et sunt hic tres opiniones. Quarū Una est Chrysost. qui dicit ꝙ inchoauit a proditore; vt primā exhibens humilitatem: a proditōe reuocaret. Sed nō valuit: quia confirmata in malicia eiꝰ pertinacia fuit. Eccs. vij. Considera opera dei & videbis ꝙ nemo possit corrigere quem ille despexit. Alij dicūt ꝙ incepit a minoribus: & ꝓcesserit vsqz ad primos. Et hoc dicūt ꝓpē verbuz domini. Matth. xx. Sic erunt nouissimi primi: & primi nouissimi. Aug. autem dicit ꝙ incepit a petro: quia maior fuit & ꝓnceps apostolorum. Unde Glo. Quis nesciat primū apostolorū esse petrum. Et sic ordinatur littera cum dicit [cepit] hoc ministeriū humilitatis inchoando [venit] cū linteo & pelui [ad simonē petrū] Dicit ergo [Cepit lauare pedes discipulorū] Matth. xx. Filius hominis nō venit ministrari: sed ministrare. & dare animā suam in redemptionem pro multis. Sic ergo formā serui accipiens: etiam actum serui ꝓtendit Unde ꝓpter nimiā būilitatem dicit Abachuch. iij. Cōsiderauī opa tua: & expaui. Quis eni nō expauesceret dñm maiestatis ad pedes pauperꝫ seruorꝫ pcūbere: & pedes eorum lauare: Psal. lxxx. Manꝰ eiꝰ in cophino seruiebat: & lingua eius inter principes loquebaf sapientia:

[& extergere linteo q̄]ipse[erat precinctꝰ] hoc est: mundo cādore quo se pcinxit: ꝙ nihil poterat vnq̄z immundicie aspergi in ipsum. Sap. vij. Propter suā mundiciā nihil vnq̄z inquinatū intrabit in illam. Bene eni illā precingi cādore comprehendebat. qz sicut dr Sap. vij. Candor est lucis eterne & speculum sine macula. & emanatio quedā dei sincera: & imago bonitatis diuine. Hoc ergo linteo mūdicie pcinctus fuit: quo omniū discipulorum sordes abstergeret.

Venit ergo ad Simonē petrū: Et dicit ei petrus. Domie tu mihi lauas pedes? Respōdit Jesus & dixit ei. Qd̄ ego facio tu nescis mō: scies aūt postea. Dicit ei petrus: Nō lauabis mihi pedes i eternū.

[Venit ergo] ministeriū inchoando: vt dicit Aug⁹. [ad simonē petrū] qui summꝰ inter alios fuerat. & ideo fuit ab eo inchoandus. Rho. xiij. Cui honorē: honorē. Dicit ꝙ Dionysius Qꝫ lex diuinitatis est: Per ꝓma media. & ꝓ vltia media reducere. Et sic fecit chr̄sꝰ: incipiens a ꝓncipe aplorꝫ. Sicut Dan. x. Precepit danieli. Sta in gdu tuo Et sic ꝓphetice ꝓdixit. Psal. xlvij. Distribuite gradus (als domus) eiꝰ &c. Sic fratres Joseph hsedebāt coraz eo: ꝓmogenitꝰ iuxta ꝓmogenita sua Beñ. xliij. Et sic hic tāgit spēaliter Reuerētia Petri ad dñm: pedes lauantē. Et tangunt in ꝺ Duo. Scz. Reuerētia Petri: & Obedia. Reuerētia hz Duos paragraphos. Unū quidē De Petri reuerentia. Scdm aūt De dispēsatiōis instructiōe. Dicit ꝙ [Et dicit ei petrus] ex reuerētia & pauescēs deitatez maiestatē [Dñe tu mihi lauas pedes:] Acsi dicat. Tu maiestaſ dñs celi & terre: dominꝰ in oīb̄: qui leprosos mūdasti. cecos illuminasti & oīa genera morboꝝ & mortis curasti. Tu inq̄z talis ac tantꝰ mihi misero pauculo būili piscatori lauas pedes: qd̄ sordidius & infimū in corpore meo est mēbrū: Acsi dicat. Deb. xij. Exterritꝰ sum & tremebundꝰ. Sic moyses Exo. iij. prope timuit accedere vbi dñs apparuit. Duo ego sustinebo vt mihi pedes lauet dñs maiestaſ: Ps. cxxj. Adorabimꝰ in loco vbi steterūt pedes eiꝰ. Nō bactenꝰ pcubuit ante nos: vt pedes lauaret dei filiꝰ. Dcm est moysi: Ne appropies huc. sz solue calciamenta pecudalis pellis. qz locus etiā ꝓinquꝰ dño: terra sctā est. Et quo sustinebo ꝙ pcumbēs appropinq̄t mihi dñs in lotionē pedū. & infimū obsequū humani officij mihi exhibeat: Hoc est ꝙ qd̄ interrogando ꝺr [Dñe tu mihi lauaſ pedes:] Dixit pōziarcha q̄ terribilis est locꝰ iste vbi dñs apparuit. Et nō terrebiť puluis: añ cuiꝰ pedes pcūbit celi & terre dñs & deꝰ: [Rñdit iesus & dixit ei] sicut illuminatoz dispēsatōis: quā exhibēs: formā būilitatiſ assūpsit & officiū [Qd̄ ego facio] in forma humilitatis quam exhibeo: & purificatiōe quā impendo [tu nescis mō] q̄z scz necessariū est vob humilitatis exēplū. qz post totū illd: adhuc cū lucifero superbiēt: q̄ vicarij & successores chr̄i existūt. Alit eni nō potuit nr̄e superbie tumor curari nisi ꝑ maximā humilitatē redēptoris. Matth. xj. Discite a me qz mitis sum & būlis corde. Hic est lud⁹ q̄ Dauid manu fortis. & aspectu desiderabil': deposito vestito: in ephot lineo lusit āte arcā. ij. Reg. vj. Ludā et vilior fiam plꝰ q̄z feci sum: & ero būlis in oculis meis [Scies aūt postea] qn̄ spūs accepis illuminatōis. Sed obijcit in ꝓtū qd̄ dr Mat. xiij Vob datū est nosse mysteriū regni dei. ceteris aūt in parabolis. Dicendū ꝙ ꝺ vez est tpe debito: q̄ prece ceteris accepert spūs illuminatōis. Et ꝺ signatū est Dan. xij Eū dixit angelꝰ gabriel Vade daniel vsqz ad pfinitū tpis: clausi eni signatiqz sūt sermones. pfinito a deo tpe. oia hec discipulis & nō alijs sūt revelata. Sicut eni ꝑmus hō ꝑ supbiā cecidit: & ois posteritas in ipo. Ps. xxxv. Non veniat mihi pes supbie: & manus peccatoꝝ nō moueat me: ibi ceciderūt qui operant iniquitatē. Ita oportuit ꝙ per humilitatē secundi parētis resurgeret gen⁹ humanū. Jac. iiij. Deus supbis resistit: humilibus dat graz. Et hoc sciuit postea petrus: qn̄ cognouit humilitatē crucifixi [Dicit ei petrꝰ] Non ex obstinatiōe: sed ex humillima reuerētia quā habuit ad chr̄istū: tamē aliqn̄tulū idiscreta [Non lauabis mihi pedes in eternū] Hoc quidē dixit Petrus: sicut dr Luc. ix. nescies q̄d diceret. Nō enim adhuc sciuit Qꝫ qui nō lauat a chr̄o: illorus & immundꝰ ꝑmanet. et solus ille mundat: cuius pedes sic. hoc est: intellectꝰ & affectus mūdant. Ps. l. Lauabis me: & sup niuē dealbabor. Oportet eni intellectū lauari ab errore: & affectū ab illicito amore et a pcco. Nullꝰ eni lotor est hoꝝ pedū nisi chr̄s. Un̄ Job. ix. Si lotus fuero sic a quis nitis: & fulserit quasi mūdissime manꝰ mee. cū sordibꝫ intingens me: & abominabunt me vestimēta mea. Nulla eni purificatio est sacrificioꝝ vel sacroꝝ veteris testamēti: que tñ de celo sicut nix descēderūt. Neqz purificatio vtutū q̄ vestitūr: Naturaliū siue Luuliū: que boīez expurgent: nisi expiatio fidei chr̄i sit adiuncta. Unde & hoc dominus innuit subdens.

Rñdit ei iesus: Si nō lauero te: nō habebis partē mecū. Dicit ei Simon petrꝰ Nō tm̄ pedes: sed & manus & caput. Dicit ei iesus Qui lotus est non indiget nisi vt pedes lauet: sed est mundus totus

[Rñdit ei iesus] purificationez gratie que per chr̄istū facta est ꝑ signans. Joānis. j. Gratia & veritas per iesum chr̄istuz facta est [Si non lauero te] quod iam ꝑsigno in pedum lotione. Et dicuntur Tria. Damnū non lotorum. Petri ad lotionem desiderium. & Sufficientis lotōis ostensio. Dicit ergo [Si non lauero te] in pedibus affectuum. Zacha. xiij. Erit fons patens domui iacob in ablutionē pcoꝝ & mēstruate [non habebis partem mecū] hoc est: in sorte beatitudinis quam adquiro per opus redemptionis. quam sortem siue partem non nisi loti & mundi mecum poterunt obtinere. Leuit. xvij. Lauabit aq̄

ea q̄ pura sunt secūdo: z mūda erūt. Nūc.xix. Qui aqua expiatōis nō fuerit aspsus immundus erit. z manebit spurcicia eius sup eū. Et ideo prem nō habebit mecū. Nec enī ablutio significat ablutionē factā p aquā q̄ exiuit cū sanguine de latere chri. q̄ lauit oēs sufficiēter a ꝓscia mala. Heb.x. Accedamus cū vero corde in plenitudie fidei aspsi corda a ꝓscia mala. z abluti corpus aqua mūda. z teneamus fidei et spei nr̄e ꝓfessionē ideclinabilē. ¶Dicit ei Simō petrus] qui mō: sicut dicit Blo. territus de piculo salutis: didicit esse simon. i. obediēs. Ecclesia ei petra solida de tāto piculo. ¶Dñe Nō tm̄ pedes meos] hoc est: affectus z extrēa mea. q̄ tactu terre sordib⁹ inq̄nant. ¶Sed z manus] hoc est: opa mea q̄ tā in discussiōe tua sunt posita. z timeo: q̄uis me de his nō redarguat ꝓscientia. ¶Z caput] hoc est: mētis cogitatōes quas etiā timere incipio. Job.ix. Uerebar oīa opa mea: sciēs q̄ nō parceres delinq̄nti. Job.iij. Nunq̄d bō cōparatus deo iustificabit. Uñ licz Petrus excederet obediēdo plꝰ q̄ christus peteret: tm̄ nō peccauit in v̄bo: sciēs q̄ omnis bō purificatōe affectuū z operum z intētionū indigeret. ¶Dicit ei Jesus] etiā de b̄ facto dans illuminatōem. ¶Qui lotus est]

1 Hic Lbrȳs. accipit argumētū: q̄ discipuli ante b̄ fuerūt baptizati. q̄uis nō legat vbi baptizati fuerūt. aliter (vt dicit) loti nō dicerent. In hac aūt lotione baptismi: cōsepelit homo chr̄o vt expleā. Rhoma.vj. Cōsepulti enim sum⁹ cū illo p baptismū in mortē. Lotus ḡ sic p baptismū ¶nō indiget nisi vt pedes lauet] hoc est: extrema vite ist⁹ quib⁹ terrā attingit. q̄ꝑ sordes quasdā venialiū adherētes. Thren.j. Sordes eius in pedib⁹ eius: b̄ est in intellectu z affectu. Disponēdo enī hec terrena: itellect⁹ sordidat p cogitatōem. z affectus p amorē tē poraliū. j. Reg.xxj. Uia hec pollura ē. sed z ipa bo die sanctificabit in vasis. hoc est: mūdabit post baptismū vestrū. Ergo nō indiget aliq̄s nisi vt crebra ablutōe ꝓfessionis z lachrymar⁹ emūdet pedes affectuū de terrena cōtagiōe terrenor⁹ in cogitatu et amore. ¶Sed est mūdus totus]ij. Timoť.ij. Si q̄s emūdauerit se ab istis erit vas in honorez sanctificatū: z vtile domino ad omne op⁹ bonuz paratū.

Et vos mūdi estis: sed nō oēs. Sciebat enim quisnā esset qui traderet eū. ¶Propterea dixit. Non estis mundi omnes.

Post instructōem Petri ꝙuertit sermonem ad omniū instructionē. quia oīes lauando pertrāsiuit. Et ideo dixerunt quidā q̄ in lotione pedū vltimus fuit Petrus. quia statim post Petrū oēs alio qui incipit. Et dicunt hi q̄ proditor primus fuerit: qui vt superbus z temerari⁹ ꝓius se ad hoc opus exhibuit. et quia etiā de inferiori gradu fuit.

Dicit ergo. ¶Et vos mundi estis] quia a me mundati. j. Lozinth .vj. Abluti estis. sanctificati estis. iustificati estis in nomine domini nostri Jesu christi. z in spiritu dei nostri. ¶sed nō oēs] Joannis.vj. Nonne ego duodecim vos elegi: et vnus ex vobis diabolus est? Et virtute quidē locutionis monet proditorē qui cōscius erat sibi: et tamē nō expresse prodidit. Et tamē per hoc totum non reuocat a malicia. Et est quod subdit euangelista ¶Sciebat em̄]vt deus ¶quisnā esset qui traderet eū] Oīa em̄ sciuit anteq̄ fierēt. Joā. xviij. Sciens iesus oīa que ventura erāt sup eū: ¶Propterea dixit non estis mūdi oēs]

Uidet aūt cōtrarium huius quod dr̄ Esa.lxiij. Facti sumus vt immund⁹: oīs nos: quasi pannus menstruate vniuerse iusticie nostre. Et Jbidē Decidimus quasi folium vniuersi: z iniquitates nostre quasi ventus abstulerunt nos. j. Joānis.j. Si dixerimus quia peccatū nō habem⁹: ipsi nos seducimus z c. iij. Regum. viij. Non est homo qui peccet. Ad hoc dicendū q̄ intelligit̄ de Immundicia originali z mortali. Sed auctoritates inducte de venialib⁹ intelligunt. Et ille sunt sordes pedum: q̄s hic lauat. christus. quia Nemo diu mundus manet ab illis: z oportet illa continue mūdare. Malach.iij. Sedebit conflans z emundās argentum: z erunt domino offerētes sacrificia in iusticia. Tamen Judas inter istos fuit sicut malus corrumpens. quod etiam erat exterminandus ab eis: sicut sordicies pedum. hoc est pedibus conculcanda z ejicienda. j. Lozinth.v. Auferte malum ex vobis metipsis. Et Jbidem. Expurgate vetus fermentum: vt sitis noua conspersio sicut estis azymi. Job.j. Cum venirent filij dei vt assisterent coram domino: affuit inter eos etiaz sathan. Sicut Zacha.iij. Ad dextram iesu magni sacerdotis stabat sathan vt aduersaret ei. Et forte ista litteralis est causa quare lauit pedes discipulorum: vt nihil illis adhereat de Jude proditione z auaricia.

¶Postq̄ ergo lauit pedes eorū accepit vestimenta sua. Et cum recubuisset: iteruz: dixit eis Scitis q̄d fecerim vobis? Vos vocatis me magister z domine: z bene dicitis Sum etem̄. Si ergo laui pedes vestros dominus z magister: z vos debetis alter alterius lauare pedes. Exemplū enim dedi vobis vt quemadmodū ego feci vobis: ita z vos faciatis.

Dic post exemplum humilitatis ponit instructionem: ab exemplo acceptam. Et diuiditur hec pars in Duas partes. In Prima Prouocat ad imitandum: persuadens imitationē a minori. In Secunda autem Rationem cōfirmat Per similia quedam inducta. z Per considerationem presiij. z Per proditoris detestationem. Dicit ergo ¶Postq̄ lauit pedes eorum] Quod ad humilitatem pertinebat obsequij. z Ad purificationem cene corporis sui. De qua lotione sponsa gloriatur Canticorum. v. Laui pedes meos: quomodo inquinabo illos? ¶z accepit vestimēta

sua] Esa.lxj. Induit me dñs vestimēto salutis: z indumēto leticie circūdedit me. q̄ Leticia ē in resumptiōe suor⁹: quos peccatj eor⁹ exigētib⁹ depo/suerat ¶Et cū recubuisset iterū] Ut a quieto: doctrina imitatiōis ꝓcedere videret. Can.j. Cum esset rex in accubitu suo: nard⁹ mea dedit odor ē suum. b̄ est: odor amoris z humilitat⁹. Iterū aūt dr̄ discubuisse: q̄ tunc discubuit ad cenā corꝑis sui: ad quā discipulos p lotura expiatōis ꝓparauit: ¶dixit eis]instruens ad imitationē humilitatis ¶Scitis q̄d fecerim vobis:] hoc est: quantā humilitatē exhibuerim vob. Phil.ij. Hoc sentite in vob q̄ z in christo iesu ¶scitis]ergo: q̄ scire z aduertere debetis .j. Lozinth.ij. Accepim⁹ spm̄ qui ē ex deo: vt sciam⁹ que a deo donata sunt nob ¶Vos vocatis me] Tangit Sui ad discipl⁹ magni tudinē: tā in Sapiētia q̄m in Potestate. De Sapiētia dr̄ sic ¶vos vocatis me magister]q̄ꝑ sapientie excellentiā. Lol.ij. In ipso sunt oēs thesauri sapie z sciētie dei absconditi. Joā.iij. Scim⁹ q̄ a deo venisti magister. Matth.xxij. Magister scimus quia verax es: z vtā dei in veritate doces etc. Act.xvij. Celi z terre cum sit dñs. Hester.xiij. Domin⁹ vniuersor⁹ tu es. Matth.xxiij. Un⁹ est mgr̄ vester q̄ in celis est ¶z dñe] q̄ntum ad potestatem. Deut.vj. Dominū deū tuū adorabis: z illi soli seruies. Apoc.xix. Habet in vestimēto z femore suo scriptuz. Rex Regū z dñs dominantiū ¶z bene dicitis]hoc est: reuerenter z vere dicitis ¶Sum etem̄]z Mgr̄ z Dñs. Et de Mgr̄o quidem dr̄ Esa.l. Aperuit mihi aurē vt audiam cū tanq̄ magistrum. De Dño aūt dicit Jo.xx. Dñs meus et deus meus ¶Si ergo ego laui pedes vr̄os dñs z magister]qō minus erat debitum. Lu.xxij. Ego in medio vestrū sum sicut qui ministrat. ¶Et vos]discipuli z serui qui vicē habetis dñi z mgr̄i: ꝓlati scz ¶debetis]hui⁹ exemplo prouocati ¶alter]cōseruus ¶alterius]cōserui ¶lauare pedes]z ad oīe obsequiū humilitatis. Eccli. iij. Quanto magnus es: humilia te in oīb⁹. j. Pet.v. Deus superbis resistit: humilib⁹ autem dat gram. Rho.xij. Non alta sapiētes: sed humilibus consentientes ¶Exēplū em̄ dedi vobis]Prouocat per rationē exempli. Exemplū em̄ ꝓponit ad imitandū. Exo.xxv. Oīa facito ꝑm exemplar q̄d tibi in monte monstratuz est. Lanc.viij. Pone me sicut signaculū sup cor tuū z c. hoc est: sicut signuz exemplī: ad q̄d diriges intentiōes cordis. z vires brachij tui in opere tuo. Heb.xij. Aspiciētes in autorem fidei z ꝓsummatorē iesū. Ad ipm̄ em̄ sicut ad exemplū semp est respiciendū. j. Lozinth.xiij. Imitatores mei estote sicut z ego chr̄i ¶vt quēadmodū ego feci vobis]humiliando me sub vob ¶ita z vos]inferiores me exñtes ¶faciatis]vob inuicē Act.j. Cepit iesus facere z docere. Jo.xij. Ubi ego sum illic sit z minister me⁹. Heb.iij. Fratres: facti vocatiōis celestis pticipes: ꝓsideret apl̄m z pontificem cōfessionis vestre iesum. Ille em̄ nobis ꝓponitur in humilitatis exemplum.

Amen amen dico vobis: Non est seruus maior dño suo; neq̄ apl̄s maior est eo qui misit illuz. Si hec scitis: beati eritis si feceritis ea.

Hic Inducta humilitatis rōnem cōfirmat si/militudinib⁹ cōgruis. Et ponit Duas: a duabus cōparationib⁹ sumptas. Maioris. s. ad minorē. z Serui ad dñm. De prima dr̄ ¶Amen amē dico vobis]Dupliciter confirmat. quia z diuine z humane rōnis sermone ¶Nō est seruus]creat⁹ z emptus. Ps.cxv. Ego seruus tuus z filius ancille tue ¶maior dño suo]Lu.xxij. Quis maior est: qui recūbit aut q̄ ministrat: Nonne qui recūbit: Hoc est vnū per quod terra cōmouet̄ si aliq̄n cōtingat. Prouerb.xxx. Per Tria mouetur terra. Per seruū cum regnauerit. Per ancillā cum fuerit coheres domine. Per stultū cum saturat⁹ fuerit cibo ¶neq̄ apostolus]hoc est nuncius ¶maior eo qui misit illum]cū ipse est nūcius. Et ē secūda cōparatio a qua trahit̄ similitudinē. Matthei.x. Elegi duodecim: quos z apl̄os noīauit.ij. Lozinth.v. Pro christo legatiōe fungimur tanq̄ deo exhortante p vos. Et ideo sicut ego Dñs z Magister z Mitrens: humiliaui me: z vos humiliari debetis ¶Si hec scitis]Quia hec in me vidistis: Et ¶si scitis ea]In imitatōis effectu ¶beati eritis si feceritis ea] Et inuitat hic a cōsideratiōe premij. Jaco.j. Si quis pspexerit in lege pfecte libertatis: z māserit in ea: non auditor obliuiosus factus: sed factor operis: hic btūs in facto suo erit. Matth.vij. Oīs qui audit v̄ba mea z facit ea: assimilab̄ viro sapiēti qui edificauit domū suaz sup petram

Nō de omnibus vobis dico: Ego scio quos elegerim.

Hic inducit Proditor⁹ detestationē. Ut ex consideratōe piculi: moneat ad hūilitatē ꝑ ꝓsumptionē. Et hoc q̄dem necessariū erat. Qz sicut dr̄ Luce xxij. Intrauerat cogitatio i eos: q̄s cor⁹ eōr ma. Et ideo etiaz in Luca: silia his q̄ hic dicunt: inducit: ad humilitatē exhortans. Litra b̄ aūt dr̄ Tria. In quor⁹ Primo ostendit bonor⁹ electionem. In Scōo Proditoris ꝓscita detestationē. In Tertio autē Successor⁹ (quos ad hūilitatē monet) auctoritatē. Dicit ḡ ¶Non de vobis omnib⁹ dico]scz q̄ hec facturi sitis ad meritū eterne beatitudinis. Mat.xx. Multi sūt vocati: pauci vero electi. Rho.ix. Nō oēs q̄ ex ysrl̄ sūt: hi sunt ysraelite. neq̄ qui ex semie sūt abrae: hi sūt abrae filij ¶ego scio q̄s elegerim]Scio inq̄ ꝓscientia etna: q̄ scit malū: deficiens ab arte eterna: qō intentionē artificis ex sua culpa nō consequit. Sicut Lumē solis si intellectuale esset: sciret z ea q̄ suo radio ꝓstituet ad formā lumis. z etiā ea q̄ deficiūt: ita q̄ formā lumis non ꝓsequunt. Illustrat em̄ defectum deficientis: absq̄ eo q̄ instituat vel causet ipsuz. Rhomanor⁹ viij. Quos prescinit z ꝑdestinauit conformes fieri imaginis filij dei sui: hos z vocauit. Contra hoc obiciť quod Joannis.vj dicitur. Nonne ego duodecim vos elegi: et vnus ex vobis diabolus est? Ergo Judas cum alijs est electus. Ad hoc dicendum: q̄ est Electio ad dignitatem. Et

hec est hūana. z est Electio ad gr̄am finalē. Que sicut dicit Aug. Est separatio finalis a massa pditōis. Et hec est diuina. qz Solus de⁹ scit qs finaliter a massa pditōis sit separandus. Prima g̃ electōe electus est Judas ⁊m p̄sentē iusticiā. Ut instruat q hō in tali electōe ad p̄sentē iusticiā debet respicere. Secūda aūt electōe est reprobatus Ut oñderet q hō de p̄senti iusticia nō debet p̄sumere. Rho m. xj. Noli altū sape: sed time. Si eni deus naturalib⁹ ramis nō pepcit: ne forte nec tibi parcat.

Sed vt adipleat scriptura. Qui māducat mecū panē: leuabit contra me calcaneū suū. Amodo dico vobis p̄ius q̄ fiat: vt cū factū fuerit credatis qz ego sum.

Oñdit pditoris p̄scitā reprobationē Ab eterno z A chr̄o. Ab eterno: qz p̄ ꝓphetā. Prophera enim ante pdixit. A chr̄o autē qz eam chr̄s anteq̄ fieret clare p̄nūciauit. De p̄mo dicit. [Sed vt implea tur scriptura] Ut: consecutionē: z nō causā. non tat qō dicit. sicut in ante habitis determinatuz est. [impleat] p effectū. Signū eni vanū est qñ nō respondet ei signatū. Tob. vlti. Nō excidit v̄bum dñi. Matth. v. Jota vnū aut vnus aper z̄. [qui māducat mecū panē] Panis eni ille antono masice su⁹ est qui est corpus eius. Et illū sicut dicit Aug⁹. Judas cū aliis discipulis vsq; ad sumptiōz sacri māducauit. Et tāto būficio charitatis ingr̄tus [leuauit] machinādo calcē vt fortiꝰ conculcaret. z hoc est [calcaneū suū] qō p̄uata malicia suū fecit [contra me] hoc est: in vite mee detrimentū. Hanc eni lr̄am Psal. xl. habz. Ubi nos habemus. Eteni hō pacis mee in quo speraui. qui edebat panes meos magnificauit sup me supplātatiōes. Supplātare eni est p̄culcare. Quāuis eni chr̄s paterēt vt victima dei: z oblatū p nobis munus: tamē Judas putauit totū chr̄i nomē i p̄temptū z obliuionē p̄ suā ducere pditōem. j. Regū. ij. Quare calce abiecisti victimā meā. z munera mea q̄ p̄cepi vt offerrent in tēplo meo: Dañ. vij. Bestia terribilis atq; mirabil⁹. z fortis nimis dentes habebat ferreos magnos comedēs atq; cōminuēs. z reliq̄ pedib⁹ suis p̄culcās. Hec eni bestia Judā significat: q̄ sacramentū sumēdo: comedit panem dñi. q̄ furādo cōminuit facultates dñi: q̄ pctō traditōis ītēdit p̄culcare vitā z nomē dñi. [Amodo dico vobis p̄ius q̄ fiat] ꝑ est. ex nūc p̄nūcio vobis: anteq̄ cōpleat. qz ego vt deus p̄scio istud. Esa. xlvj. Annūcias ab exordio nouissimū. z ab initio que nōdū sunt facta dicēs Jo. xiij. Et nūc dixi vobis p̄us q̄ fiat [vt cū factū fuerit credatis] Esa. xlviij. Priora ex nūc annūciaui. z ex ore meo exierūt. z audita feci ea. Hoc ē [qz ego sum] Qui ⁊e sum. sol⁹ habēs immortalitatē. z lucē inhabitās inaccessibilē. Quia licz iste me pdat ad mortē carnis: nō aufert p̄manētiā deitatis. Et licz i occulto moliat pditōem. tamē latere nō potest lucez inaccessibilē. Sicut dicitur. j. Timo. vlti. Esa. xlv. Non in abscondito locutus sum in loco terre tenebroso.

Amē amē dico vobis: q̄ accipit si quem misero: me accipit Qui aūt me accipit: accipit eū q̄ misit me.

Tāgit Auctē electoz: successoz suoz. Et Tangit Premiū in eis q̄ suscipiūt. De p̄mo dr̄ [Qui accipit siquē misero me accipit] dr̄ Būficio hospitalitatis: z Obedie mādato: z Reuerētie exhibitiōe. De p̄mo dr̄ Bal. vlt. Licet is q̄ cathezizat v̄bo ei q̄ se cathezizat i oīb⁹ bonis. De Scōo Lu. x. Qui vos audit me audit. De Tertio Heb. xiij. Obedite p̄positis vr̄is. Et b̄ ē qō seq̄t [me accipit] Mat. xxv. Qđ vni ex mīmis meis fecistis mihi fecistis [Qui aūt me accipit accipit eū q̄ me misit] q̄ pat est in eo: sba z v̄tute z ope. Et ipa p̄sona p̄ris (qz p̄ est) coḡscat i filio. qz intellect⁹ vni⁹ relativoz est i alt̄o. Mat. x. Qui vos recipit: me recip. z q̄ recipit me: recipit eū q̄ mi. me. Lu. x. Qui vos spernit me spnit. Mat. x. Qui recipit ꝓphetā in nomine ꝓphete: mer. ꝓphe acci. Sic g̃ ad būilitatē formauit q̄s sue potestatis successores reliquit.

Cū hec dixisset ihesus turbat⁹ ē spū: z ptestat⁹ est z dixit Amē amē dico vobis: qz vn⁹ ex vobis tradet me. Aspiciebāt ergo adinuicē discipuli: hesitātes de quo diceret.

Hic Instruit discipl'os ad charitatē. Et b̄ totū factū est i scōa cena corp̄is sui Oñ corp⁹ suū discipul' tradidit. Et celebrādū ab eis sacr̄m p̄cepit. Et instituit sic̄ patuit Mat. xxvj. z Lu. xxij. Hoc aūt semiplene hic dr̄. qz sciuit euangelista q̄ in aliis b̄ pfecte describit. Diuidit aūt hec ps in Tres ptes In quaz Prima describit Scel⁹ proditoz: q̄ tra charitatē agēdis. In Scōa describit Claritatē corpoz mystici ex dulcedie charitatis diligibilis. Ibi: Cū g̃ exisset dixit ihesus. In tertia ponit Institutiōnē charitatis. Ibi: Filioli mei adhuc modicū vobiscū suz. In p̄ma hāz dr̄ Tria. Scz. Turbatio nis q̄ ex fctō proditoz futura erat. ptestatōz. Discipuloz ex. prestatiōe factā hesitatiōnē: z Proditoz quādā āmonitoriā reuelatōez. In p̄mo hoz. Duo sūt Turbatioz Protestatio. Turbatōnē exp̄mit: z In se: z In Mō. In se: exp̄mit eā dicēs [Cum hec dixisset] de institutōe discipl'oz ad būilitatē [turbat⁹ est] vt oñderet se vez hoiem: in quē caderet turbatio ꝓpassionis: vt in añ habito capt'o ē notatū z determinatū. Maxie ex p̄ntia traditoris q̄ interim mortē e⁹ machinabat. Ps. vj. Conturbata sē oia ossa mea z aīa mea turbata ē valde [spū] Per b̄ tangit Moduz. qz Ipse spū suo: in se fecit istā propassiōis turbationē. qz Nihil i eo fuit qō nō esset electū z ordinatū rationabili volūtate. Et ideo Bene. vij. significat⁹ est p arcam. In qua (vt dicit) oīa aialia: hoc est animales motus pacati fuerūt. Job. v. Bestie terre erūt tibi pacifice. hoc ē: bestiales motus: q̄ in aliis pugnāt cōtra chr̄istū. O chr̄e tibi in corpe tuo erant pacifice: z oīno spūi obedientes. Et Ibidē. Et scies q̄ pacatū est tabi/

taculum suuz. Sic g̃ turbatus est spiritu ex Jude presentia. Unde Blo. Exemplū p̄buit vt cōdoleres aliis turbemur. qz miseris Jude cōpatiens fuit: [et protestat⁹ est z dixit] admonitorie: volens miserū a scelere reuocare [Amē amen dico vobis] Dupl'r confirmat. qz Non em̄ ex p̄sentia (al's presaētia) sed ex signis traditiōis iam traditoz in malicia confortabat: z crescebat in pinacia querisatis [qz vnus] excepte ab aliis malicie [ex vobis] Non merito sed numero. Mat. xxvj. Unus ex vob me tradit⁹ est in ista nocte. Marci. xiij. Amen dico vobis: qz vnus ex vobis me tradet: q̄ māducat mecū Ps. liij. Qui simul mecū dulces capiebas cibos z̄. Per hoc tamē nō prodidit: qz oīes secum in eadē mensa comederūt: Sz voluit vt Judā sceleris sui cōscientia induceret. qz latere nihil posset eū: qui occulta cordis sui prestari posset: z sic deū tradere ptimesceret. Cōscius em̄ ipe sibi de se putare deberet oīa dici [Aspiciebāt ergo adinuicē discipuli] Tangit de v̄bo dñi inter innocētes: ortam hesitationē. Et hoc est [Aspiciebāt ergo] q̄si nouo stupore pcussi [adinuicem discipuli] vt quisq; disceret ab alio scelus: de quo sibi nō erat conscius. Acsi diceret quilibet. illud. j. Cor. iij. Nihil mihi cōscius sum: sed non in hoc iustificatus sum. qz Plus credo v̄bo filij dei de me q̄ mihi ipsi Et b̄ est [hesitantes] siue dubitantes [de q̄ diceret] Dubitatio em̄ timor cordis fuit. quia Sermonē christi vez esse nō dubitabant: Quem em̄ semp veritate firmatū inuenerant. Et ab alia pte innocentes: conscientia de crimine non redarguebat. Unde Mat. xxvj. Contristari valde ceperūt singli dicere. Nūquid ego sum dñe: Et hoc q̄dem p̄mo dixerūt: Jta z q̄ iudas q̄rens dixit. Nunq̄d ego sum rabbi: Et rñdit dñs: Tu dixisti. Per qō etiā dñs cum nō prodidit: q̄s uis ille vt proteruus quesierat. Dicēdo em̄ Tu dixisti: cōmune est. Nec per b̄ tangit nūi ille qui sibi conscius est de crimine. Post interrogatiōes aūt singulorum facta sunt que hic dicuntur.

Erat ergo recūbens vnus ex discipulis eius in sinu ihesu: quē diligebat ihesus. Innuit ergo huic simō petrus: z dixit ei. Quis est ō quo dicit: Itaq; cū recubuisset ille supra pectus ihesu: dicit ei. Domine quis est:

Tangit hic Admonitio: z cōmunis: p quā non notabilis: nisi apud semetipm efficiebat reuelatio proditoris. Et dicunt hic Tria. Scz. Signum ammonitiue reuelatiōis. Augmentū malicie proditoris. Ibi: Et post buccellā. z Tēpus execratiōni sue congruū. Ibi: Cum g̃ accepisset ille buccellā In prima harū partium dicunt Quattuoz. Scz. Descriptio eius cui fit reuelatio. Questio facta ad illū simonis petri. z Signū reuelatōis huius sequenti Dicit ergo [Erat aūt recūbens] hoc est reclinat⁹ [vn⁹] vnice inter alios sermonibus istis

territus: z seipm sustinere nō valens. eo q̄ terrore erat resolutus] ex discipulis eius] qui discipline Charitatis: z Mānsuetudinis: z Humilitatis christi pfecte fuerat imitat⁹ [in sinu ihesu] sicut innixus sup eū quē dilexit. Abac. iij. Dñe audiui auditū tuū z timui: cōsideraui opa tua z expaui. Et hec est lr̄alis expositio. Tamē moral'r non tanē hic Quattuoz causeb⁹ recubitus in sinu dñi. ne temeritati ioannis ascribat. Quaz Una ē Terroz verbi dñici. Secūda est Delicatio cibi assūpti. z Tertia Affectus amoris p̄cipui. Quarta Excessus p̄templatiōis v̄bi dñi. De Prima cā iam ante dictū est. Ps. liij. Timoz z treinoz venerūt sup me: z cōtexerunt me tenebre. De Secūda causa est: qz cibus dulcis generat somnū suaue. z somnus reclinatione sue recubitū inducit. z sic infusus intus dulcedine sacramēti: recubuit in pectore dñi. Ps. liij. In pace in idipm: dor. z̄. Cant. v. Ego dormio z cor meū vigilat. De Tertia causa dr̄ Cant. viij. Que est ista que ascēdit ō deserto deliciis affluens innixa sup dilectū suum: De Quarta causa dr̄ Dañ. x. Dñe in visione tua solute sunt cōpages mee: z nihil in me māsit virtū. Et Terroris quidē ascribit destructio. Libo ār: quies. Amoris recubitus. z Contēplationi sin⁹. Un Aug⁹. Ab ipso sacro dñici pectoris fonte potauit euangeliū fluenta. Et hoc est qō dr̄ [quē diligebat ihesus] In p̄ncipio hui⁹ libri q̄tuoz sunt assignate cause quare hūc discipulū diligebat ihesus. Et ibidē determinat qual'r christ⁹ ihesus dñs noster: vnuz pl⁹ z alterū min⁹ diligit. Nec oportet q̄ ista reperant. ij. Reg. j. Frater mi ionatha decore nimis z amabilis valde Cant. viij. Fortis vt mors dilectio [Innuit ergo huic] b̄ est ioanni [simon petrus] Probabile est hos duos inē alios fuisse plus familiares: z ideo innuisse sepe inuicē z cōtulisse de secretis. Jo. xxj. Cōuersus petrus vidit discipulum quē diligebat ihesus: q̄ z recubuit in cena supra pectus eius: z dixit ei. Dñe quis est q̄ tradet te: [Et dicit ei Quis est de q̄ dicit:] Sed quer̄: Quare Petrus p̄ seipm nō q̄siuit: Ad qō dicēdū ⁊m Ebry. q̄ bene fuit apud dñm tante familiaritatis sicut ioānes: sed tñ chr̄ist⁹ b̄ ab eo celauit. q̄a tanti zeli fuit Petr⁹ p dño: q̄ si proditoꝛē discrete cognouisset: p certo ante pditionē interfecisset eū. Sed b̄ noluit dñs: ne dispēsatio diuini cōsilij impediret. Rho. xij. Date locum ire. Scriptū est em̄. Mihi vindictā z ego retribuā [Itaq; cū recubuisset ille] ioānes [supra pectus dñi] Job xxviij. Per somnū in visione nocturna qñ irruit sopor sup̄ hoīes z dormiunt in lecculo. tūc aperit aures viroz: z erudiens eos instruit disciplina [Dicit ei] ausu familiari [Dñe quis est] ps. cxviij. Dñe reuela oculos meos: z cōsiderabo mirabilia de lege tua. Jta: Incerta z occulta sapiētie tue manifestasti mihi.

Respondit ihesus: Ille ē cui ego intinctum panē porrexero Et cū intinxisset panem: dedit Jude simonis scariothis.

Hic tāgit Reuela tōis signū. In hoc aūt signo Duo dicūt. Scz Signū, z Per opus eius quid signū designat designo. Dicit ḡ. ¶ Ille est cui intinctū panē porrexero ¶ Sūt autē hic due opiniones. Una dicit q intinct⁹ panis fuit corp⁹ christi intinctus in sanguine. Un Aug. in origiali sup locū istū. Quid miraris si Jude datus est panis christi: p quē mācipat diabolo: cū videas econtrario paulū datū angelo diaboli. p quē pficitur i chro. Ita z bono malū pfuit: z malo bonū offuit Sed corripit qui ñ dijudicat corp⁹ chri: quomō damnat⁹ est: q ad el⁹ mensam fingens se amicū: amic⁹ accedit. Si reprehensiōe tangit negligētia cōuiuāt: q pena pcunt venditor veritatis: Jn glo. tamē hic q Aug. imponit dicit q panis intinctus nō fuit corpus chri. sz ante tamē cū aljs supserat corp⁹ chri. z post etiā sumpsit buccellā q designatus est Joanni. Et ideo nō dicit verū q dicit Judam corpus dñi nō sumpsisse. qz fm ambas istas opiniones sumpsit corpus dñi. Mgr aūt istorijs dicit. q qz Jude in detrimentū sue salutis panis intinctus porrigebat. ideo hostia corpis dñi chri sanguini intincta nulli exhibeb. Glo. Panis intinctus significat Jude fictionē. qz fictus amicus venit ad cenā. Que eni ungūtur nō mundant sz inficiunt. Si aūtē aliqō bonū significat fictio: eidez bono ingratū nō imerito pfecta est dānatio. Sapientie. j. Spūssctūs disciplie effugiet ficti. z subtrahet se a cogitatōibus q sunt sine intellectu. z corripiet a supueniente iniqtate. ¶ Et cū intinxisset panē ¶ quē soli Jude porrigebat: sicut inuit glo. ¶ dedit Jude simonis scariothis ¶ Lorra/riū videl Matth. xxvj. Qui intingit mecū manuz in papsidē hic me tradet. Sed ad hoc dicendū q vtrūq; verū fuit. qz z Judas intinxit. z eundē dñs Jude intinctū porrexit. z illa vice null⁹ alj⁹ intinctū accepit. Videt aūtē q Judam dñs p hoc p didit. qz Non interest vtruz aliqs pdatur occulte noīe: vel circūscriptōe signi: qō nulli alij pōt puenire. Dicendū ad hoc q nō pdidit. qz illud signū cōe fuit. Omnes eni secū de catino intinxerūt. Un Luce. xxij. Uerūtamen manus tradētis me mecū est i mēsa. Et simili⁹ oim ap'lor⁹ man⁹ secū in eadem mensa fuerūt. Dicūt tamē q dam satis bene q Aliud est de crimīe facto. z De crimine futuro aliud Crimen eni factū nō debet pdi sed corripi fm modū q describit Mat. xviij. Primo inf te z ipm solū. Deinde adhibēdo alios pscios crimis: p qs cōuincēdus est si negauerit. vt dicit Aug⁹. z deinde corrigēdus est ab eccl'ia. Crimen aūt futurū quod non est nisi in volūtate. z pter quod nō condēnat homo in iudicio būano: potest ad cautelā caute reuelari. z Ut caueat. z Ut ille a pposito reuocet dū modo i iudicio pra talē nō pcedat. qz De sola voluntate in iudicio būano nō iudicat. Et hanc opinionē ego pbabilē valde dico Adhuc ār ē alia opio dicēdo. q aliud est ō deo. z aliud est de hoie. Hō enim ex sui soli⁹ scia: nullum penitus debz revelare. quia cum in iudicio pbare nō posset: reuelatio sua ad nihilū penitus esset utilis. Sed deus qui inspector est cordis: his legibus non subiacet. Et ideo cui vult reuelare poterit. Sicut peccatū Heli sacerdotis samuel reuelauit. s. Regū. iij. Et peccatum Dauid: Nathan pphete reuelauit. ij. Reg. xij Et hec solutio est p certo vera. Unde etiā christus hoc reuelauit his quib⁹ profuit ad fidem sue deitatis: z ad profectū cautionis.

Et post buccellā introiuit in eum sathanas Et dicit ei iesus: Quod facis fac citius.

Hic post tot remedia tangit augmentū malicie proditoris. Dicunt autē hic Tria. Scz. Malicie augmentū. Proditionis opus acceleratū. Et hoc significat euāgelista a discipulis nō esse intellem. z

Dicit ḡ. ¶ Et post buccellā ¶ hoc est post panē intinctū quē intra cellā bucce cōclusit. ¶ introiuit in eum sathanas ¶ Introiuit aūt nō illabendo: qz Deus solus vt dr Beda illabi pōt in animam. Sed per augmentū malicie z psuasionis effectū. Ps. cviij. Constitue sup eum peccatorē: z diabolus stet a dextris eius. Diabolus em antonomasi/ce peccatoz dicit. qz Omne opus suū peccatuz est. Jo. xiij. Cum diabolus mississet in cor: vt traderet eum Judas simonis scariothis. Ante em possederat diabolus cū ḡtuz ad voluntatē: postea possedit eum ḡtum ad voluntatē confirmatā: ita q traxit eū diabolus ad maleficiū sicut suū mancipiū. Jo. vj. Unus ex vobis diabolus est. ¶ Et dixit ei iesus ¶ Ecce traditionis acceleratio. ¶ Quod facis fac citius ¶ Glo. Nō pcepit: sed pdicit Jude malum: nobis bonū. qz Hoc vult cito fieri: non tam festinando in illius penā: ḡ in salutem fidelium. Prouerb. j. Pedes eoz ad malum currūt z festinant vt effundāt sanguinē innoxiū. Christus em festinauit ad salutē fideliū. Alia translatio Psal. xviij. Festinauit vt gigas ad currendū viam suaz. Luc. xij. Baptismo habeo baptizari: z quomodo coarto: vsq; dum perficiatur:

Hoc autē nemo sciuit discumbentium ad qd dixerit ei. Quidā em putabant: qz loculos habebat iudas q dixisset ei Jesus: Eme ea q sunt opus nobis ad diem festum: aut egenis vt aliquid daret.

Hic ostendit Qualiter hoc signū fuit ignotuz. z similiter: verbū quod psecutū est signū. Et ideo: in cōmuni quidē: prius ostēdit esse ignotū. Scdo autē oñdit q diuersimode est interpretatū. Dicit ergo. ¶ Hoc ergo ¶ sz dictuz ¶ nemo sciuit ¶ i est: intellexit ¶ discūbentium ¶ in cena ¶ ad qd dixerit ei ¶ Quāuis oēs scirēt q nō nisi aliqō bonum dixit. Job. xxxiij. Instruit disciplina vt auertat hoiem ab his que fecit. z liberet euz a superbia: eruens animā eius a corruptōe. Unde dominus in hoc scelere ḡtuis caute monuerit Judam: tamē patiēter tacuit z non manifestauit. Esa. lvij. Non cogitasti in corde tuo: qz ego tacens z quasi nō videns. Psal. xxxvij. Factus sum sicut homo nō audiens: z nō rē. ¶ Quidā em putabāt ¶ Dicit q/liter in diuersos sensus accepit interpretationem: dictum dñi qō non fuit intellectum ¶ qz loculos habebat Judas ¶ Glo. Loculos habet in quib⁹ oblata seruabant: suoz necessitatib⁹ z aliox indigentijs. Jn quo dat forma eccl'ie seruāda necessaria: que videt nō debere cogitare de crastino: ne p terrenis seruiat: vel timore inopie iusticiā deserat. Et hec omnia in ante habitis dicta sunt z determinata. Prouer. xxx. Diuitias z paupertates ne dederis mihi. sz tm victui meo tribue necessaria: ne forte satiatus illiciar ad negāduz: z dicā. quis est dominus: z egestate cōpulsus furer: z peierē nomen dei mei. Et hoc est qō dic. Et ea que mittebant in solaciū sumptuū: a fidelib⁹ amicis chri: portabat vt prompta essent tpe necessitat⁹. Putabāt ḡ quidā q dñs fmone suo hec intēdisset: z ¶ q dixisset ei iesus ¶ illo sermone suo ¶ Eme ea que nobis opus sunt ¶ in cibis z sacrificijs ¶ ad diem festū ¶ pasche: q in crastino instabat. qz Sic' faccū ē Jo. iij. Ubi dr. Discipuli eo⁹ abierūt in ciuitatē vt cibos emerēt ¶ aut vt egenis aliquid daret ¶ Hoc alij interpretabātur. qz in istos solos duos vsus christ⁹ pecuniā summissam psueuit erogare. Tob. iij. Et tua suba fac elemosynā rē. Prouer. iij. Honora dñm de tua suba: z de pmitijs oium frugū tuaz da pauperib⁹. Innocētes em semp pie interpretant oīa dicta. qō nō est expresse malum.

Cum ergo accepisset ille buccellā exiuit continuo Erat autē nox.

AA Tertiū est Ubi tpus congruū tante malicie designat. Dicit aūt Tria: Q ex bono proficit i malum: Q exiuit exinde p sortiū bonoz. Et tunc fuit tēpus tenebrosum. Dicit ḡ. ¶ Cum accepisset ergo ¶ ō manu dñi ¶ ille ¶ Judas ¶ buccellā ¶ intinctam. j. Lox. xj. Qui em māducat z bibit indigne: iudiciū sibi māducat z bibit: nō dijudicās corp⁹ dñi ¶ exiuit cōtinuo ¶ Glo. Aperte a dño recedit. Genes. iiij. Egressus cain a facie dñi: habitauit in terra pfugus. Cain interpretat possessio. Et sic Judas p precij possessionē exiuit a deo z cōi bonoz congregatiōe. iiij. Reg. v. Egressus ē ab eo leprosus quasi nix. qz totus lepra pditōis respersus ¶ Erat aūt nox ¶ tenebrosa: qz lux vera in corde suo occubuerat. Glo. Nox cōgruit sacramento. Erat em cū exiuit filius tenebraz: faciēs opa tenebraz. Sap. xvij. Ignis quidē nulla vis poterat: nec fidez lympide flamme: illūinare nocte illā horrendam. Job. iij. Noctem illam tenebrosus turbo possideat: z non illustretur lumine.

Cum ergo exisset: dixit iesus Nūc clarificatus est filius hois: z deus clarificatus est in eo Si deus clarificatus est in eo: z deus clarificabit eum in semetipso: z continuo clarificabit eum

BB Tangit hic Clarificatio corpis diligibilis: qō instituit hic ad formā charitat⁹. a qua separat⁹ est qui p charitatē est operatus. Dicunt aūt hic Quatuor. Scz. Quis clarificat. z Quid in ipso clarificat. z Quis ē clarificās. z Acceleratio clarificationis. Sicut aūt. s. cap. vij. notauim⁹ Dupl'r clarificat christ⁹: Jn se: z Jn suis mēbris. Et de vtraq; clarificatiōe hic loquit Dicit ḡ. ¶ Cum exisset ¶ sicut impurū separatū a puro ¶ dixit iesus ¶ ō suo z de mystico corpe ¶ Nunc clarificatus est ¶ in se in causa: nō in effectu ¶ filius hois ¶ qz mō inchoata est traditio passionis, cui⁹ merito ex p gruo dat ei claritas resurrectōis z ascēsionis. Sic' z in corpe mystico ē clarificat⁹. qz Jude exitus: malox a bonis significat segregationē. Dēmo Joā. xij. Uenit hora: clarifica filiuz tuū. Desēdo Luce. iij. Cui⁹ ventilabrū in manu sua: z pmūdabit aream suā. Mat. xiij. Colligite primū zizania in fasciculos ad comburendū. triticū aūt congregate in horreū meū. z deus ¶ pat⁹ ¶ clarificatus est in eo ¶ qz Cuius voluntatē semp perfecit in terra filij hominis: ille mō beatificādo cū in corpe. z suos puri ficando: plena se charitate in ipo demōstrabit. Jo. xvij. Ego te clarificaui sup terrā. opus q summauit qō dedisti mihi vt facerē ¶ clarificatus est deus in illo ¶ qz Per multā sue virtutis oparionē: se etiā in passiōe sua z morte demōstrabit ¶ Si deus clarificatus est in illo ¶ sicut iam dictū ē claritate virtutis: in passione mortis: in corpe, p rio: z in separatiōe malox a bonis in corpe mystico. tūc ¶ z ¶ hoc est ¶ deus pater clarificabit illū ¶ scz filium ¶ in seipso ¶ Glo. vt būana natura vbo vnita: etiā immortalitate donet. Joan. xvij. Clarifica me pr apud temetipz ¶ z cōtinuo ¶ sine tpis interpositōe ¶ clarificabit eū ¶ qz sua resurrectio non differt vsq; ad cōmunē oim resurrectionē. Psa. xv. Non dabis sanctū tuū videre corruptionē. notas mihi feciſti vias vite: adimplebis me rē. Actu. iij. Deus patrū nostroz clarificauit filiū suū iesum: quem vos quidem tradidistis z negastis ante faciem pilati.

Filioli adhuc modicū vobiscū sū. Queretis me: z sicut dixi iudeis: quo ego vado vos nō potestis venire: z vobis dico modo.

Lumen hic tāgit instructionē ad charitatē. Jn parte aūt ista Tria dicunt. Jn quoz Prio se ostēdit charitatis mandatū: vltimo dare: vt a modo corditb⁹ discipuloz infigat. Jn Scdo Dat ipsum charitat⁹ mandatū: vt dilectiōe cor informet. Jbi: Mandatū nouuz. Jn Tertio Presumptio petri de chri dilectiōe z signo dilectionis refrenat. Jbi: Dicit em simon petrus. Jn Primo horū dicūtur Quattuor. Quoz Primum est Teneritudo dilectiōis ad filios ostensa. Scōm Separatio sui ab ipsis. Tertiū Uolūtas sequēdi christū in discipulis infirma. Quartū est Et spe pficiēdi voluntatē: perfectio charitat⁹ pmissa. Primū notat in hoc q dicit: Filioli. Prician⁹ em dr q aliqñ dicunt diminutiua pre familiaritate z amore. Et ita loquit hic christ⁹. Sap. xvj. Subam tuā z dulcedinem tuā quā in filios habes ostēdebas. Dicit tñ qdaz Glo. Q dictio diminutiua: notat i eis adhuc vir

cutem diminutiõis. Acſi dicat. Modo eſtis filij Aliqñ: cum virtute creſceris eritis filij. ¶ Lop.xiij. Cũ eſſem paruulus loqbar vt paruulus: ſapiebã vt paruulus. qñ aũt factus ſum vir: euacuaui que erant paruuli. Bal.iiij. Filioli mei quos iterũ parturio donec zc. Eſa.xlvj. Qui portami a meo vtero. q̃ geſtamini a mea vulua vſq; ad ſenectam. ego ipſe z vſq; ad canos ego portabo. ego feci. z ego ſaciam. ego portabo z ego ſaluabo. ¶ Adhuc modicum tẽpus vobiſcum ſum. ¶ cũ ſtatiz imineat mihi captiuitas z paſſio z mors. Jo.xvj. Modicũ z iam nõ videbit me ſed ꝛ hoc eſt quod dr Matth.vlti. Ecce ego vobiſcũ ſum omnib diebꝫ vſq; ad ꝓſummationẽ ſeculi. Sed ꝝ iam ante ſolutũ eſt. qz Vic lo quif de pſentia corꝑali: Ibi aũt ō preſentia diuinitat; in gubernatiõe gre. ¶ Quere/ris me. ¶ deſiderio ſequẽdi. Laſ.iij. Querã quem diligit anĩa mea. Pſal.ciij. Querite dñm z confirmamini zc. ¶ z ſicut dixi iudeis ¶ q̃uis aliter et alia de cã dixerim eis. Dixi em iudeis ſine determinatiõe tpis. qz Nec mõ Nec vnq̃ poterant me ſeq Nec cõſequi: ꝓter animi ſui obſtinatã malicĩã habitam. Vobis aũt dico cũ determinatiõe temporꝭ: Sic ergo iudeis dixi hec ẽba. ¶ Quo ego vado: vos nõ poteſtis venire. ¶ Jo. viij. Ego vado z quereꝭ me: z in peccato vẽo moriemini. Quo ego vado vos nõ poteſtis venire. Mat. vij. Multi dicent mihi dñe dñe: Nõne in noĩe tuo ꝓphetauim⁹: z demonia in noĩe tuo eiecim⁹ zc. Et ego cõfitebor illis. qz ego nũq̃ noui eos. Matth.xxv. Dñe dñe aperi nobis: z reſpondebit. Ame dico vob: neſcio vos. Sic g̃ vobis dixi z iudeis ¶ z vobis dico modo. ¶ Hoc eſt dico vob q̃ nõ poteſtis ad meum venire modo: ſed poſtea venietis ad me. Cauſa aũt quare mõ nõ poteſtis ẽ impotẽtia vĩa. qz nõ eſtis adhuc ſpũſancti receptibiles ad robur ſicut notatum⁹ ſupra. vij.ca. Heb.ij. Timore mortis per totam vitã obnoxij erãt ſeruituti. Et oportet vos per charitatẽ ab illo timore liberari. ¶. Jo.iij. Timor penã habet. timor nõ ẽ in charitate: ſed pfecta charitas foras mittit timorẽ. Et ideo Luc.vl.ôr. Sedete in ciuitate z orate quoadus q̃z induamini virtute ex alto. qz modo eſtis infirmi. poſtea aũt perecto ſpũſancto: ad robur pficiemini. Et tũc dicetis illud Rhomanorum. viij. Certus ſum em: q̃ neq; mors: neq; vita: neq; ꝓncipatus: neq; virtutes: neq; inſtãtia: neq; fortitudo: neq; altitudo: neq; ꝓfunduz: neq; creatura alia: poterit nos ſeparare a charitate q̃ eſt in chriſto ieſu dño noſtro

Mandatũ nouuz do vobis vt diligatis iuicem ſicut dilexi vos: vt z vos diligatis inuicem.

¶ Nouũ dicit ꝓter Sex cauſas. Quaꝝ Una eſt in Glo. qz licet etiam vetus ſit. Leuit.xix. Diliges amicũ tuũ ſicut te ipſum. Tamẽ hic nouꝰ additur modus vt diligat etiã inimicus in hoc q̃ eſt proximus. qz per Naturã eſt in eodẽ parẽte. Qui aũt ſunt de eodẽ parẽte proximi ſunt. qz ſunt in vno et primo gradu cõiuncti. z hoc nõ intellexerunt Legiſtales veteris legis: Et ideo Lex ôr. Diliges amicũ tuũ: z odio habebis inimicũ tuũ. Alia cauſa eſt. qz Nouus exemplis dictuz eſt confirmatũ. Rhoma. v. Cõmendat aũt deus charitatẽ ſuaz in nob: qm̃ cũ adhuc inimici eſſem⁹: chriſtus ꝓ nob mortuus ẽ. Tertia cauſa eſt. qz Nouo ſpũ obſeruab. Prius em ſeruabab ſpũ ſeruitutis: modo aũt ſpũ libertatis: Ita q̃ etiam gaudẽter diligab inimicus. nec etiã vindicta petab ab ipſo: z bñfacit ei ſi indiget. Matth. v. Diligite inimicos vẽos: bñfacite his qui oderũt vos: z orate ꝓ perſequẽtib z calũniantib⁹ vos. Quarta cã eſt. qz Spiritu oĩa innouante: eſt hoc mandatũ nouũ. Hoc eſt dicere: qz innouat per effectũ vt poſſit impleri. Apoc.xxj. Dixit q̃ ſedebat in throno: Ecce noua facio oĩa. Dicit Glo. Q̃ ſedẽs in throno eſt ſpũſſctũs. Pſ.l. Spiritũ rectũ innoua in viſceribꝫ meis. Quinta cauſa ẽ. qz In nouitate forme facit ipleri oĩa ꝑcepta. Hoc em q̃d prius erat in factꝰ em in lege factoꝝ (q̃ reſpiciebat ad manũ: z nõ ad animũ) Nũc aũt Lex charitatis implet ex animo: z nullũ ponit finẽ. Plus em vult ex affectu facere: q̃s lex ꝑcipere poſſet i opere. Et in hac intentiõe dr Latũ mandatũ tuum nimis. Lanc.j. Adoleſcẽtule dilexerũt te nimis. Heneſ.xxix. Videbanꝭ ei dies pauci ꝓ amoꝝ magnitudine. Pſal.lxxvj. Dixi nunc cepi zc. Sexta z vltima cã eſt. qz Lũ nouũ ſit q̃d ſuo ꝓncipio a quo trahit eſſe eſt, ꝓ inquius: nihil eſt q̃ ita nos nr̃o ꝓncipio, ꝓ inquos facit ſicut dilectio: q̃ nos pre oĩib deo cõiungit. Unde Eſa.vj. Seraphin ſuper thronũ dei ſtabãt: imediate apud deũ cõſiſtentes. Seraphin aũt: intẽdẽtes vel ardẽtes ſignãt vel ſonãt. Lanc.vl. Lãpades eius lãpades ignis atq; flammaꝝ aque multe nõ po.ex.ch.dei. Dicit g̃ ¶ Mandatũ nouũ do vobis ¶ Dicunt aũt hic Tria. Scz. Mandatũ dilectiõis: Forma: z Signũ. De Mandato ôr Tria. Scz. Mandatũ ipm: z Innuit eſſe nouũ: z De quo ſit mandatũ. De ꝓmo ôr: ¶ Mãdatũ ¶ Mandatũ aũt dr q̃ſi manu datũ. qz Opere quod per manũ ſignaꝰ debz eſſe ꝓbatũ. Unde Grego. Probatio dilectionis exhibitio eſt operis. Amicoꝝ em idẽ eſt velle z nolle: vt ôr Tullius. Nec me diligit: qui ꝛtraria volũtati mee operatur. Jo.xiij. Si q̃s diligit me ſermonẽ meũ ſeruabit. Sic em Rhom.xiij. Plenitudo legꝭ dicit dilectio. qz ſm q̃ Ibidẽ dr. Qui primũ diligit legem impleuit. qz Quicq̃d lex charitatis ꝑcipit: totũ in ope primo impendit. Hinc eſt q̃ deut.xxiij dicit In dextera eius ignea lex. Ignea em lex in dextera eſt lex charitatis in ꝟtute operis. Hinc eſt q̃ Lañ.viij. Dilectus meꝰ clamat ad me: pone me ſicut ſignaculũ ſup coꝝ tuũ z ſup brachiũ tuũ: quia fortis eſt vt mors dilectio. Clamoꝝ em dilecti ẽ intenſio deuotiõis: z feruoꝝ implẽdi de dilectõe mãdati. Oſ ſicut ſignaculũ. hoc eſt ſigillũ, pfundatũ ponit in corde: qñ mandatũ ad intimũ penetrat affectum. Ponit aũt ſuper brachiũ: quãdo totis viribus in ope oſtendit mandatũ de dilectiõe. Hinc eſt q̃. ij. Coꝝ. ix. Paulꝰ ôr achaicis. Achaia parata eſt ab anno priore. Nũc vo z facto oſtendite. qz Parũ ẽ Dicere ſe diligere primũ i corde niſi oſtendat mandatũ in ope. j. Jo. iij. Non diligam⁹ verbo neq; lingua ſed opere z vitate. Hoc g̃ mandatum

eſt Nouuz: quia ſicut dixim⁹: eſt ſuo principio ꝓ/pinquum. Eſt z ideo Fortz: ad ſaluandũ In oĩibus Perfectũ. Nec em oĩa haberid: quod ſuo principio eſt ꝓpinquũ. Hoc eſt: Senio vel anticq̃tate: viriꝫ nõ eſt deſtiturũ. Hoc eſt Perfectum z Integrũ: in nullo ꝓ vetuſtatẽ corruptũ. Deb. viij. Quod antiquaꝰ z ſeneſcit prope interitum eſt. De Fortitudine quidẽ charitatis dr Lanc.viij. Fortz eſt vt mors dilectio tua. Non quin fortior ſit charitas q̃ mors: Sed qz nulli fortiori poterit cõparari. De Integritate aũt dr Jaco.j. Sitis ꝓfecti z integri i nullo deficientes. Sic g̃ eſt nouũ. Obiicitur aũt de hoc quod dr. j. Jo.ij. Non mandatum nouum do vob: ſed vetus mandatũ quod habuiſtis ab initio. Sz hoc iam ſolutũ eſt. qz q̃uis vetus ſit ab antiquo: autozitate dei mandatũ: tamen nõ inueterauit ſicut alia. Sed oĩa alia Moralia innouauit: ſicut dixim⁹. qz Cerimonialia cõſumpta ſunt vetuſtate. ſed Moralia ſeruabanꝰ in vetuſtate temporis: z vetuſtate litterę. Sed: mãdatum Dilectiõis: omnia innouat: vt ſeruenꝰ in ſpiritus nouitate: vt dixim⁹. Et ideo dicit Charitas: legis plenitudo. Rho.xiij. Plenitudo legis eſt dilectio. Hoc ergo modo eſt nouũ ¶ do vobis ¶ Ecce Mandati huiꝰ autozitas. qz Ipſe ſummus prozmulgat Imperator. Nec ꝓcipit: ſed Dat. qz niſi ipe det: impleri nõ poteſt. Unde Aug⁹. Da q̃ iubes: z iube q̃ vis. Dat em ſpm dilectiõis in q̃ mãdatum impleꝰ. Eph.iiij. Dedit dona hominib⁹. Meſter. ij. Largit⁹ eſt munera iuxta magnificentiã ꝓncipalem. Lu.xj. Pater veſter celeſtis dabit ſpiritũ bonũ petentibꝫ ſe. Dat g̃ Liberaliter ſiue gratis. Dat Effluenter. Dat Dulciter. Dat Utiliter. Deꝓmo ôr Mat.x. Gratis accepiſtis. De Scõo Jac. j. Dat oĩib⁹ effluẽter: z nulli improperat. De Tertio Pſal.lxvij. Paraſti in dulcedine tua pauperi deus. qz Non niſi in dulcedine dat. Oõ oĩa dulcia facit: etiã que amara ſunt in ſeipſis. Eccl.xxiiij Spũs meus ſup mel dulcis. Spũs aũt ſuꝰ conſtat: q̃ eſt ſpũs dilectiõis. De Utilitate aũt iſtius doni eſt quod dr Heb.xij Hoc eſt Pater celeſtis: qui dit ad ipſum q̃ vtile eſt in recipiẽdo ſanctificatiõnẽ eius. Sic g̃ Do vobis ¶ vt diligatis inuicem. ¶ Ecce De quo eſt iſtud mandatũ. Dicit aũt Duo. Transitiõnẽ dilectiõis: z Retranſitionem. Qui em amat: reamari petit. Unde Hermes trimegiſtus dicere dicit. Monas monadẽ genuit z in ſe reflectit ardorẽ. Prouer.viij. Ego diligentes me diligo. Sicut enim ôr Dionyſius Q̃ extaſim faciẽs eſt: diuinus amoꝝ. Hoc eſt: extra poſitionẽ. quia Coꝝ amãtis ponit extra amantẽ in amatum. z coꝝ amati ꝓ readamationẽ in amantẽ primũ. Et hoc notat ꝓ duo que ôr: vt diligatis inuicẽ. Rho. xiij. Nemini q̃q̃ debeatis niſi vt inuicẽ diligatis. Hoc enim debitũ: ſoluẽdo magis obligat. Et ideo diligens: ab obligatiõe dilectiõis nunq̃ deobligatur. Et ideo omni ſoluto debito: manet adhuc debitũ dilectiõis. Unde Paulus Philemoni ſcribit. Et te ipſum mihi debes. Rho.j. Sapientib⁹ z inſipientib⁹ ôbitor ſum: ita q̃ in me promptũ eſt: ſupple debitũ illud ſemp ſoluendus ¶ ſicut dilexi vos vt z vos diligatis inuicẽ ¶ Hec eſt forma mãdati: Q̃ exẽplũ in autore dilectiõis accipimus. Ipſe aũt dilexit nos: Noſtrã preueniens dilectionẽ: Noſtrã vincẽs dilectionẽ ex ſua dilectiõe. De Primo dr. j. Joã. iiij. In hoc apparuit charitas dei in nõ quaſi nos dilexerim⁹ cum. ſed ipſe prior dilexit nos. De Scõo dr Jo. vij. Flumina de ventre eius fluent aque viue. Et ſubdit euãgeliſta. Hoc autẽ dixit de ſpũ quem acceperuri erãt credentes in eũ. Sic g̃ ipſe creat ſpiritũ dilectiõis in nob. Nullus em ſpũs fluit z refluit niſi ſpũs dilectionis. Unde Chryſol. Cum ſpũſſanctus coꝛ intrauerit: omni fonte magis manat z pficit: non deficit. Et fluit: cum ſit ſpũs dilectiõis. z Refluit: qz Amoꝝ transit z retranſit vt dixim⁹. De Tertio dr in Pſ. cxv. Quid retribuã dño pro omnib⁹ que retribuit mihi. Pro tanta eni dilectiõe nihil poſſumus rependere. quia noſtrã excedit in infinitũ. z ideo debitores nos ſibi: z ipſe nõ nobis debitoꝛ conſtituit. Deut.xxiij. Dilexit ꝓ los: oĩs ſancti in manu eꝰ ſunt. quia debitores ſibi conſtituti. Sicut dicit ô forma dilectionis.

In hoc cognoſcẽt omnes quia diſcipuli mei eſtis ſi dilectionẽ habueritis adinuicem.

Ecce Iſtius dilectiõis dat Signũ. qz In ipſa cognoſcitur diſciplina chriſti. Dicit aũt Duo. Signatum: z Signũ. Dicit aũt hoc ſignũ eſſe generale cum ôr ¶ In hoc cognoſcent oẽs ¶ Et hoc ẽ ſignũ Generale: Certũ. z Cõuertibile. Generale ãt quia omnib⁹ cõuenit diſcipul; z nõ alijs. De Primo dr. Omnes chri diſcipuli ꝑ ſignaculo cognoſcunt. Et hoc ſignatũ eſt Joſue.ij. Ubi dr q̃ ſignauit Raab domũ z familiã ſuã omnib⁹ dei amicis vt cognoſcerẽt per virtã coccineã: ꝓ feneſtrã dom⁹ ſue pendentẽ. Ultra enim eſt: charitas q̃ ligat. Coccinea autẽ eſt per ruborẽ charitatis. De Certitudine autẽ eſt. quia ſola charitas eſt ſignũ certum ſalutis. Ephe.iiij. Nolite cõtriſtare ſpiritũ ſanctũ in quo ſignati eſtis. In ſignũ autẽ redẽptiõis: ſignaculum iſtud redẽptio eſt. quia ſicut ôr Aug⁹. Charitas ſola diſtinguit inter filios regni z filios pditionis. Hoc eſt: inter diſcipulos chri z eos q̃ ſunt de ſchola diaboli. De Cõuertibilitate aũt ſigni intelligit hoc quod ôr ap̃lus. j. Coꝝ. xiij Charitatẽ ſi nõ habuero: nihil ſum. Super quẽ locũ ôr Bern. Si habuero magnã charitatẽ: magnꝰ ſum. ſi paruam: paruꝰ ſum. ſi nullã: nullus ſum. Tãtus em quilibet in diſciplinatu chri eſt quãta eſt charitas ſua. Et ideo charitatis via diſcit inter diſcipulos chriſti: quia excellẽter indicat diſciplinã chri Eph. iij. Scire etiã ſupereminentẽ ſciẽtie charitatẽ chri. Charitas enim chriſti eminet ſup oẽm ſciẽtiam q̃ habeꝭ de chriſto. Et cõuertibiliter eſt ſignum diſcipline chriſti. Jn hoc g̃ ſigno cognoſcẽt oẽs ¶ quia mei diſcipuli eſtis ¶ diſciplinis meis imbuti: z de ſchola mea inſtructi. Deut.xxiij. Qui ꝓpinquant pedib⁹ eius: accipiẽt de doctrina illius. Ꝓpinquaꝰ aũt pedibus per humilẽ charitatem. qz charitas ſemper ꝓpinquat. Unde peccatrici que ꝓpinquauit pedib⁹ ieſu. Luce.vij.

dictum est. Dimissa sunt ei peccata multa: quoniã dilexit multũ. ⁊ si dilectionẽ habueritis adinuicem. Hoc enĩ est quod maxime desiderat dominus vt habeam⁹. Luce.xij. Ignem veni mittere in terrã: ⁊ quid volo nisi vt accendat. In hac schola dixit se eruditũ hieremias. Thren.o.j. Vbi dixit. De excelso misit ignẽ in ossibꝫ meis: ⁊ erudituit me. Ezech.x. Effundite ignẽ sup ciuitatẽ. Hoc est: sup oĩum fideliũ ⁊ discipulo⁹ meo⁹ vniuersitatẽ.

Dicit ei simon petrus. Dñe q̃ vadis? Respõdit iesus. Quo ego vado non potes me modo sequi: sequeris autem postea. Dicit ei ihesus petrus Quare nõ possum tecũ modo? animã meã p te ponã. Respõdit iesus: Animã tuam pro me pones? Amen amen dico tibi: Non cãtabit gall⁹ donec ter me neges.

Hic incipit de Refrenatiõe presumptiõis Petri. Dicunt autẽ Quatuor. In quoꝝ Primo ponit questio ammirabilis Petri. In Secũdo ostẽditur Responsio: psumptionez Petri refrenans. Tertio ponit Petri desesperatio. In Quarto ponit Ostensio imbecillitatis petri. Dicat ergo.

Dicit ei Simon petrus] Audierat enĩ christum dicentẽ. Quo ego vado; vos non potestis venire modo. Et ammirabat: qz Tunc in feruore dilectionis: erat tot⁹ Simon. Hoc est obediẽs. Sz in fortitudine charitat⁹: totus nõ erat petrus. hoc est immobilis ⁊ firmus. Dicit ergo simon] Dñe quo vadis] q̃ te sequi nõ possum per imitatiõnẽ. Matth.viij. Sequar te quocũq; ieris. Et hoc dixit ille q̃ vires suas nondũ fuerat expert⁹ Respondit iesus] temeritatẽ petri refrenãs Quo ego vado non potes me sequi modo] hoc est: hoc tẽpore: propter Passionis difficultatẽ: ⁊ Tue charitat⁹ imperfectionẽ. Psal. lxxvij. In mari via tua: ⁊ semite tue in aquis multis. ⁊ vestigia tua nõ cognoscent. Matth.xvj. Si quis vult venire post me abneget semetipm. ⁊ tollat crucẽ suam: ⁊ sequatur me. Via ergo difficilis est ad sequendũ. Heb. v. Grandis nobis sermo ⁊ ininterpretabilis ad dicendum: quoniã imbecilles facti estis ad audiendum. Ne autẽ faciat ex difficultate sequendi desperantem Subdit] sequeris aũt postea] cũ spiritum ad robur fortitudinis acceperis. Tunc enim fiet quod dicit Actuũ.iiij. Virtute magna reddebant apostoli testimoniũ resurrectiõis ihesu christi: ⁊ gratia magna erat in omnibꝫ illis. Tũc sequeris: spũ cõtra persecutiones. ⁊ timorẽ mortis cõfortato. Jo.xxi. Dixit domin⁹ petro. Cum esses iunior: ambulabas vbi volebas. cum aũt senueris: extendes manus tuas: ⁊ alius cinget te: ⁊ ducet te quo nõ vis. Et subdit euangelista. Hoc autẽ dixit: significans qua morte clarificatur⁹ esset deum. Spirit⁹ enĩ alligat hominez virtute sua: vt a christo propter timorẽ passionũ: ⁊ spem tẽporaliũ recedere nõ possit. Et ideo robur spũs: deum sequi facit. Actu.xx. Ego aũt alligatus spũ: vado in hierusalem. ignorans quid mihi futurũ sit in ea. Esaie.xlv. Uincti manicis pergent. ⁊ q̃ adorabũt. ⁊ q̃ deprecabunt

Dicit ei petrus] Adhuc de feruore obedientie simonis psumens: ⁊ petre firmitatẽ nondũ experti⁹ Quare nõ possum te sequi mõ:] Nescit quõ dictum est Sap.ix. Corpus quod corrũpitur aggrauat animã. Et ideo dicit.j. Cor.iij. Ego non potui vobis loqui tanq̃ spũalibꝫ: sed q̃si carnalibꝫ ⁊c. Et sequit. Nondũ enĩ poteratis: sed nec adhuc quidẽ potestis Animã meã pro te ponam] hoc est: Uitã dabo: pro te defendẽdo. Uerbum est feruoris simonis. Marc.xiiij. Etsi oportuerit me mori tecũ: non te negabo.iiij. Reg.ij. Uiuit dñs: ⁊ viuit anima tua. qz nõ derelinquam te. Petrus aũt adhuc inexpertus vires suas: dixit tamen id: ad quod ex officio pastorũ postea tenebat̃ prdicare.j. Joã.iij. Sicut animã suã p nob posuit: ita⁊ nos debem⁹ animã pro fratribꝫ ponere] Respondit ei iesus] Hãc inexperiẽtiã poti⁹ q̃ temeritatẽ simõis refrenãs: ⁊ sibi suã debilitatẽ ostendens] Animã tuã] ꝑ est vitã] pro me pones]

D D

Actꝰ dicat Considera teipm: qz presumis vltra vires tuas] Amen amen dico tibi] Duplicẽ adhibet confirmationẽ: Ut fortius animo suo ipsi⁹ mak] Non cantabit gallus] hoc est: galliciniũ vnũ non pficiet gallus] donec me ter neges] Mar.xiiij. Anteq̃ gallus bis vocẽ dederit: ter me abneges. Luce.xxij. Simon: ecce sathanas expetiuit vos vt cribraret sicut triticũ. ego aũt rogaui p te vt non deficiat fides tua. sed tu aliq̃n cõuersus: confirma fratres tuos. Christi enĩ oratio impetrauit q̃ negando nõ totus abscederet: sed rediẽs: robur spũs acciperet. ⁊ sic alios confirmaret Hoc est ergo quod dicit De charitatis Institutiõe. Et hec de capitulo Decimoterti.

Capitulum.xiiii.

Dicit ei Simon petrus. Dñe q̃ vadis? Respõdit iesus. Quo ego vado non potes me modo sequi: sequeris autem postea. Dicit ei ihesus petrus Quare nõ possum tecũ modo? animã meã p te ponã. Respõdit iesus: Animã tuam pro me pones? Amen amen dico tibi: Non cãtabit gall⁹ donec ter me neges.

**Dicit ei petrus Quare nõ possum te sequi

cõfortet: qz viam ad illum sanguĩe meo ꝓparabo.

Si quo minus dixissem vobis: qz vado parare vobis locum

D Altera rõ est: sumpta a sermonis sui vtilitate in quẽ credunt: qz in deũ credũt. Unde ꝺr [Si quo minus] hoc est: si aliq̃ minus esset q̃ dixi. Unde lra quam legit Ebry. habet [Si aũt non] hoc: si nõ esset sicut dixi vob: tũc ꝓ certo [dixissem vobis] sicut amicis. Nolle em̃ q vitã illã perderes: nisi perdendo istã: meliorẽ inueniretis. ⁊. Lor. xv. Si tantũ in hac vita sperãtes sum⁹ in christo: miserabiliores sum⁹ omnib⁹ hoibus. Nũc aũt ml'to plus est in re: q̃ ego dixerim vob. iij. Reg. x. Prohaui q media pars mihi nũciata nõ fuerit. Maior est sapia ⁊ opera tua: q̃ rumor quẽ audiui i terra mea. Dico ġ [Si quo min⁹ esset dixissem vobis] fideliꝰ fideliter annũciassem [qz vado] per mortẽ [parare vobis locũ] tampulcrum ⁊ delectabilẽ. Quãuis cũ mãsiones iam sint in domo: q̃rum ad predestinationẽ eternaz: rñ ⁊ A me: ⁊ A vobis oportet eas pare. A me q̃dez: per opus redẽptionis: quo remouenꝫ obstacula. ⁊ A vobis: per merita: quib⁹ mereamini beatitudinis p̃mia. Sic ġ [vado] vtiliter [vobis parare locum] Esa. xlix. Angustus est mihi locus: fac spaciũ vt habitẽ. qz Peccatũ locũ facit angustũ ad intrãdũ: Et hoc nõ potuit fieri nisi per christũ. iiij. Reg. vj. Ecce locus in quo habitam⁹ coꝶ te: angustus est nob: Eam⁹ vsq ad iordanẽ. ⁊ tollant singuli ỗ silua materias singulas vt edificem⁹ nobis locũ ad habitandũ. Et in hoc signat ꝓparatio qua singuli sibi ꝓparant mansiones ꝑ bonoꝶ meritoꝶ operationẽ. Sic ġ Non turbemini neq; formideꝫ in dictis meis: qz vera sunt. etsi minus esset q̃ q per mortem vobis eternas ꝓparo mansiones: ego fideliter dixissem vobis.

Etsi abiero ⁊ ꝓparauero vobis locum: iterũ venio ⁊ accipiã vos ad meipm: vt vbi sũ ego ⁊ vos sitis.

Ecce Quarto inducit Sermonẽ cõsolatoriũm E x sui ad mansionẽ comitatu. ⁊ In mansione beatudis societate. Et ideo ꝺr Tria. Processionez sui: ad loci ꝓparationẽ. Aduentũ siue reditũ ad nostri assumptionẽ. ⁊ Sui nobiscũ in beatitudine ꝓpetuã societatẽ Dicit ġ [Etsi abiero] a vob: p̃sentia corporalẽ per mortem. Heb. ix. Nõ in manufacta sctã introiuit iesus: sed in ipz celũ. vt appareat nũc vultui dei pro nobis. Heb. vj. Ad interiora velaminis p̃cursor introiuit iesus: p̃tifex fact⁹ in eternum. Si ġ sic abiero [⁊ ꝓparauero vobis locum] p impedimẽtoꝶ ⁊ obstaculoꝶ remotionẽ: ⁊ precij solutionẽ: sicut diximus. Sic em̃ supna hierusalẽ edificat vt ciuitas: p mãsiões beatoꝶ. Ps. cxxj. Hierlz q̃ edificat vt ciuitas cẽ. Illuc em̃ ascẽderũt tribꝰ tribus dñi. qz trib⁹ dei: habitãt in mãsionib⁹ dei. Propt̃ hoc Petrus Uidẽs in lumie tranfiguratiõis: istas beatoꝶ mãsiones: ⁊ oñib⁹ delectamẽtis mundi ext⁹: in ipsis ꝓmanere desiderabat. Mat. xvij. Lu. ix. dicẽs. Bonũ est nos ẽ esse: si vis faciam⁹ hic tria tabernacla. tibi vnum. moysi vnũ. ⁊ helie vnũ. Si q̃ talem locũ vob ꝓparauero per mortis precũ [iterũ veniã] Tẽpore F resurrectiõis. ⁊ Tẽpore mortis singuloꝶ vestrũ. ⁊ Tẽpore extreme discussionis Abbac. ij. Si morã fecerit expecta eũ. qz veniẽs veniet ⁊ nõ tardabit [⁊ accipiã vos ad me ipsum] ita q ego ipse educam vos de mũdo. Et hoc signatũ est Hesa. xxxij. Ubi dicit q Isaac introduxit Rebeccã in tabernaculuz Sare. ⁊ accepit eam vxorẽ. ⁊ intantũ dilexit eam vt dolorẽ: qui ex morte matr̃ acciderat temperaret. Isaac em̃ chr̃s. Rebecca eccl'ia ꝓmitiua. Tabernaculũ dom⁹ eterna. Sara quoq; synagoge ꝓmo erat ad habitãdũ exhibita: ⁊ postea eccl'ie data. q̃ vxor in vno spũ cõiuncta: a dei filio accipit. ⁊ pro synagoga diligit. Etiã istud signatũ est Hesa. xlij. Ubi dixit Joseph de fratrib⁹ suis. Introduc viros domũ. ⁊ occide victimas. ⁊ instrue cõuiuiũ: iam mecũ comesturi sunt meridie. Et Exo. xv. Introduces eos ⁊ plantab in mõte hereditat⁹ tue firmissimo habitacl'o tuo qõ opatus es dñe. Sic ġ accipiã vos ad me ipm [vt vbi ego sum] in lumine beatitudis [⁊ vos sitis] Ecce ꝓpetua christi societas. Apoc. xxj. Ecce tabernaculũ dei cũ hominib⁹: ⁊ habitabo cũ eis. ⁊ ipsi pl'us eius erunt. ⁊ ipse deus cũ eis erit eoꝶ deus. Ezech. vlc. Nomẽ ciuitat⁹ ex die illa: ⁊ deinceps dñs ibidez. Tũc fiet id quod ꝺr Act. xvij. In ipo viuim⁹: mouemur: ⁊ sum⁹. Jo. xij. Ubi ego sũ: illic ⁊ minister me⁹ erit.

Et q̃ ego vado scitis ⁊ viã scitis.

Hic ostendit Lonfortationẽ ⁊ cõsolationẽ discipulorꝶ per vie: ad beatitudinẽ: certitudinẽ. qz Ipe est via eoꝶ ad beatitudis mãsiones. Diuidit aũt hec ꝓs in Duas. Quarũ Prima Lertã ponit esse viam. In Scõa De via obiectã sibi remouet dubitationẽ Dicit ergo [Quo ego vado vos scitis] qz Quedã vie certitudo: est per certũ terminũ: ideo illaz p̃mittit dicẽs [quo ego vado vos scitis] per ꝓtectus oim operũ ⁊ passiõez ⁊ intẽtionũ ad patrẽ: vt obiectũ ⁊ cãm beatitudinis in mãsionib⁹ singuloꝶ. Joã. xvj. Uado ad eũ q̃ misit me: ⁊ nemo ex vob interrogat me quo vadis. Ita em̃ est clarus recessus me⁹ q̃ nemo interrogans dubitat: scientib⁹ cunctis absq; dubitatõe. qz ad patrẽ ⁊ ad locũ beatitudinis vado. Jo. iij. Nemo ascendit in celũ nisi qui descẽdit de celo filius hois qui ẽ in celo. Et hoc signat Act. j. Ubi ꝺr. Uidentibus illis eleuatus est. Qõ em̃ oñib⁹ patuit: cunct⁹ videbat ⁊ viam scitis [qz ego sũ ostiũ ⁊ via: sicut Joã. x. dicit. Non est alia via ad beatitudinẽ nisi ego In Sacramẽtis que pfeci. ⁊ Verbis que docui. ⁊ Exẽplis q̃ ꝑbui. ⁊ Miraculis q̃bus oñia cõfirmaui. Jo. x. Per me si q̃s introierit saluabit̃: ⁊ ingredi et ⁊ egredi et ⁊ pascua inuenier.

Prouer. iij. Semita iusti q̃si lux splẽdes ⁊ crescẽs vsq; in pfectuz diẽ. Esa. xxvj. Semita iusti recta ẽ: rect⁹ callis iusti ad ambulandũ. Et ibidẽ. In semita iudicioꝶ tuoꝶ sustinuim⁹ te. Sic ġ viã scitis.

Dicit ei Thomas: Domine nescimus quo vadis; ⁊ quomodo possumus viam scire?

D Hic incipit Secunduz In quo Remouet dubitationes: sibi de certitudine vie obiectas. Sunt aũt Due. Quaꝶ vna ozit̃ ex alia. Una quidẽ Thome: ⁊ Alia Philippi. Illa que est Thome est duplex ꝑ duplicẽ vie certitudinẽ a chõ descripteam. Describit ei Viam: p Certitudinẽ termini: qñ dixit. Quo vado vos scitis. Describit terminum vie per Trãsitũ: qñ dixit: Viam scitis. Et his duob⁹ Thomas duplicẽ opponit dubitationẽ. Et habet Duas ptes. Primo Proponit dubitatio. ⁊ Secundo Ad dubitationis ꝓpositẽ chr̃i illuminatio.

Dicit ġ [Dicit ei Thomas] cui cõpetit. ꝺ est quia didym⁹ siue dubius dicebat̃. Qz etiã post q̃ christus seviam: per passionis sacrm: parauerat. ⁊ beatitudinẽ resurrectiõis attigerat: adhuc dubitabat. Jo. xx. Nisi videro in manib⁹ eius fixurã clauoꝶ. ⁊ mittam manũ meã in latus eius: nõ credã. Nec tamẽ dubitatio dispensatoria fuit. qz nob ꝓfuit ad maiorẽ vie distinctionẽ [Domine] quem dñz profiteꝫ: eidẽ se debere obedire credit. Ps. viij Dñe domin⁹ noster: q̃ admirabile est nomẽ tuum in vniuersa terra [nescim⁹ quo vadis] Directe negat quod christ⁹ verũ esse dixerat. Sed dicendũ q vterq; verũ dixerat. Christus em̃ dixerat q secq̃ via est) nouerãt. Thomas aũt negat. qz licet chr̃m nouerit: tamẽ de christo sub mentione vie dubitabat: ⁊ querit. Sicut q̃ nosci Eboracũ: non oportet q noscat eum sub forma venietis. Sic ergo ꝺr: [Nescimus quo vadis] qz licet sciam⁹ q ad patris beatitudinẽ vadis: non tamẽ scim⁹ patrẽ sub rõne termini siue finis vie tue. ⁊ ideo: nescim⁹ quo vadis. Prouer. xxx. Tria sũt difficilia mihi. ⁊ q̃rtum penitus ignoro. viam aquile in celo. viam colubri supra petrã. viam nauis in medio marꝭ. viã viri in adolescentia. Uia em̃ aquile in celo: est via filij dei ꝑ deitatem: in celestib⁹ nobis ꝓparãdis. Uia colubri supra petram: est via chr̃i ꝑ q̃ ẽ dei sapientia: supra solidũ veritatis doctrine diuinorum secretoꝶ. Uia nauis in medio maris: est via humanitatis christi in amaritudie mũdi: nos ad siccum ⁊ solidũ eternitatis portans. Uia viri perfecti in gratia ⁊ sapia in adolescentia: est via chr̃i carnem assumẽtis ex adolescẽtula virgine. Et de his vijs querit̃ a sancto. Psal. lxxvj. Uestigia tua non cognoscẽtur [Et quomodo possum⁹ viã scire?] qz Uia scitur: ⁊ querit̃ ꝑ terminũ ⁊ finem ad quem ducit. Joan. iij. Nescitis vnde veniat aut quo vadat. Job. xxviij. Semitã ignorauit auis: nec intuitus est oculos vulturis. Cuius em̃ chr̃ist⁹ est: cuius semita carnalibus ignorata est. Vultur etiã chr̃ist⁹ est. qz vultur a volendo ꝺr: eo q escam cõcupiscit: ⁊ lõge p̃cipit. ⁊ bui⁹ oculos quib⁹ vias suas dirigit carnales non intuentur. Baruch. iij. Uiam discipline ignorauerunt. neq; intellexerunt semitas eius. Et Jbidem. Uiam sapientie nesciuerunt: nec cõmemorati sunt semitas eius.

Dicit ei Iesus Ego sum via ⁊ veritas ⁊ vita: Nemo venit ad patrez nisi per me. Si cognouissetis me: ⁊ patrem meum vtiqz cognouissetis: ⁊ amodo cognoscetis eũ ⁊ vidistis eum.

Ecce Illuminatio dubitatiõis. Dicit aũt Tria. Uie certificationẽ. Certificatiõis probationem. et Certam termini vie demonstrationẽ. Dicit ergo [Ego sum via veritas ⁊ vita] In via Tria sunt per que cognoscit̃ ⁊ determinat̃. Scz. Transitus qui debet esse rectus. ⁊ Rectitudo: qua sine errore deuiandi: itinerantes deducit. ⁊ Terminus quem attingit. Et illa est bona via. Et quo ad istã tria dicit̃ christus Tria: de Se [Ego sum via] q̃ per me vt rectum exemplum virtutũ trãsitur. Ego sum [veritas] in doctrina in qua nunq̃ deuiat̃. Ego sum [vita] quo ad deitatem: in qua quicunq; per me venit: in sempiternũ viuet. Et hoc intendit ꝑ litterã. De Primo dicit Rhomanoruz. v. Per ipum accessum habemus ad patrẽ. Matth. vij. Arta ẽ via que ducit ad vitam: ⁊ pauci sunt q̃ inueniunt eam. Baruch. iij. Si in via dei ambulasses: habitasses vtiq; in pace super terraz. Prouerbioꝶ. x. Uia vite custodit̃ disciplina. De Ueritate autem dicit̃ in Psal. lxxxviij. Que procedũt de labijs meis non facia irrita. ij. Lorinth. j. Non est in illo: est ⁊ nõ. Sed est in illo: Est. Quotquot enim promissiones dei sunt: in illo est. Ideo ⁊ per ipum amen deo ad gloziam nostrã. Amen autem idem est quod veritas. Apoca. iij. Hec dicit amen testis fidelis ⁊ verus. qui est principiũ oñis creature dei. De Vita autem dicit̃ Deutero. xxx. Ipse ẽ vita tua: ⁊ longitudo dierum tuorum. Joãnis. x. Ego veni vt vitam habeãt: ⁊ abundantius habeant. Joãnis. j. In ipso erat vita: ⁊ vita erat lux hominũ. Hec ergo est expositio litteralis. Inueniuntur autẽ ⁊ alie sanctorũ Doctorũ expositiones accõmodatez bone. Aug⁹ [Ego sum via] querẽtibus [veritas] inuenientibus [⁊ vita] sine morte peruenientib⁹. Adhuc autẽ Augustinus [Ego sum via] non errans querẽtibus. Psal. cvj. Erauerunt in inuio ⁊ non in via [veritas] non fallens inuenientibus. Psal. cxliij. Fidelis dominus in oñibus verbis suis [vita] indeficiens pueni entib⁹. Lu. x. Maria optimã partẽ elegit que non auferet̃ ab ea. Adhuc autem [Ego sum: via] ducens. Prouerb. iij. Adducã te p semitas equitat̃. quas cum ingressus fueris: nõ artabunt̃ gressus tui. ⁊ currens nõ habebis offendiculũ [veritas] lucens ad ingrediendũ. Mala. vlc. Uobis timentib⁹ nomẽ meũ oriet̃ sol iusticie: ⁊ sanitas in pẽnis eius [vita] pascens. Jo. x. Ingredi et ⁊ egredi et pascua inueniet [Ego sum via] in exemplo. Jo. xiij. Exemplũ dedi vobis ⁊c. [veritas] in pmisso. Psal. lxxxviij. Que procedũt de labijs meis nõ facia irrita [vita] i pmio. Rho. vj. Stipẽdia peccati mors. gr̃a aũt dei vita eterna. Uultus vie determinatiõe ponit cum subiungit [Nemo venit ad patrem] ad quem omnes per aliquam viam venire intendunt [nisi per me] ducentem: Sicut via ducit. quia Nec ad Lognitionem patris: venitur nisi per me. Joannis pmo. Unigenitus

tus q̄ est in sinu p̄ris ipe enarrauit Matth.xj. Nemo nouit patrē nisi filius. z cui voluerit filꝰ reuelare. Similiꝫ ad p̄rem Remūerantē in vita: nemo venit nisi p me. Et sicut dicit Joan.x. Ego z pater vnū sumus. Et p id: q̄ est in me: via z visibile: venit ad vitā diuinā. q̄ est in deitate p̄ris z mea. Hebre.x. Habentes itaq; frēs fiduciā in introitu sanctoꝝ in sanguine chr̄i: quā initiauit nobis viā nouam z viuentē: p velamen. i. p carnem suā: z sacerdotē magnū sup domū dei: accedam⁹ vero corde in plenitudine fidei. ⁊ Si cognouissetis me ⁊ Hic dat certā termini vie demonstratōz dicens. ⁊Si cognouissetis me. ⁊ Fm deitatē in opib: z modo operꝫ meoruꝫ: Facile cognoscere possetis ⁊ patrē meū ⁊ qui vnū in deitate mecū est ⁊ cognouissetis vtiq; ⁊ q̄ opa nostra indiuisa sūt. sicut indiuisa est virtus z substātia qua opamur. Jo.v. Pater meus vsq; modo operat̄ z ego operor. Jtē.xiiij. Pater in me manens: z ipe facit opa. Ideo q̄ filius manifestat p̄rem ꝺ̄ Hebre.j. Qui cū sit splēdor glorie: z figura substātie eius. Sap̄ vij. Candor lucis eterne: z speculū sine macula dei maiestatis: z emanatio q̄dā oipotentis dei sincera. Et ideo nihil inquinatū incurrit in illā. Candor enī est lucis eterne: z speculū sine macula dei maiestatis: z imago bonitatis illi⁹. Et ideo p ipsum pater cognoscit. q̄. Per identitatē essentie vnuꝫ est secū. ⁊ Et amodo cognoscetis cū ⁊ accepto spiritu sc̄o. q̄ reuelabit vobis omnia q̄ dixi vob. Jo. xvj. Cū venerit paracletus quem ego mittā vobis a p̄re: ille vos docebit omnia. z suggeret vobis oīa q̄. dixo. Statim enī q̄ carnali affectu deposito accipietis sp̄m sanctū. In spiritu autē sancto oīa ista que mō nō intelligitis cognoscetis. j. Corinth. xiij. Cū venerit q̄ p̄fectū: euacuabit q̄ ex p̄te est. ij. Corin. iij. Nos vero oēs reuelata facie: gloriam dñi speculātes: in eandē imaginē trāsformamur a claritate in claritatē tanq̄ a dñi sp̄ū ⁊ vidistis eū ⁊ q̄ me viso fm cognitōem deitatis: vidistis in eadē visiōe p̄rem. Sicut de duobꝰ omnino similibus dicit. Si vnū istoꝝ duoꝝ vidisti: vidisti z alterū. z vnus videt in altero. q̄ Utriusq; ē vna substantia: z vna virtus: z vna opatio que videt esse i ope. Et fm Relatōem: vnus est in intellectu alterius. Geñ.xxxij. Vidi dñz facie ad faciē. z salua facta est anima mea.

Dicit ei Philippus: Dñe ostende nobis patrē: z sufficit nobis

Hic incipit Philippi dubitatio que ozit ex p̄cedēti. Dixit enī christus in solutōe p̄cedētis q̄stionis. vbi ch̄s terminū vie se demōstrauit. Q̄ si cognoscerent christū: cognoscerēt z p̄rem. Ideo Philippus quesiuit de patre sub ratōe p̄ris q̄ pater sibi ostenderet. Hec autē dubitatio duas habz p̄tes. Sez Petitōem Philippi. z Illuminatōnem dñi. Petitio aūt Philippi Duo continet. Unū quidē quod desiderabat. Alterꝫ autem est p̄fessio. q̄ hic sufficiebat. Dicit ergo ⁊ Dñe ostende nobis patrē ⁊ Acsi dicat. Erquo dicis patrē esse cū: ad quez vadis. et in quo est terminus nostre beatitudinis. ⁊ et sufficit nobis ⁊ Acsi dicat. Nihil vltra queri mus. ij. Corinth. iij. Sufficientia nostra ex ꝺo est. j. Cor. xv. Erit ꝺs oīa i omnib. Et hoc dixit Philippus. q̄. Patrē in ratione patris: non cognouit. q̄uis cognouit deū in ratione dei: z p opera christum deuz esse cognouerit. Philippus em̄ sicut in precedentib⁹ diximus rudis fuit Et licet cognouerit deuz in ratiōe dei: tamē nō cognouit sub distinctione personarū. z ideo indigebat illuminatione ampliori. Et illam sicut pius doctor exhibet sibi christus. Unde subditur.

Dicit ei ihesus Tāto tēpore vobiscum sum: z non cognouistis me. Philippe q̄ videt me: videt et patrem Quō tu dicis: ostende nobis patrē. Non credis q̄ ego in patre z pater in me est. Verba q̄ ego loquor vobis: a me ipso nō loquor: Pater aūt in me manēs ipse facit opera. Non creditis: q̄ ego in patre z pater in me est. Alioq̄n propter opera ipsa credite.

⁊Dicit ei ihesus ⁊ ad illuminationē sue dubitationis ⁊ Tanto tpe zc. ⁊ Dicit aūt hic Quattuor. Philippi redargutionē. Philippi illuminationē. z Et illuminatōe iteratā non intelligentis redargutionem. z Illuminationis rationē. Dicit ergo arguēdo philippū ⁊ Tanto tēpore vobiscū sum ⁊ ostendēs vobis meā z patris operationē: et virtutem z substantiā ⁊ et ⁊ per illa ⁊ nō cognouistis me ⁊ Acsi dicat: hoc miꝝ est valde. quia ⁊ qui videt me videt z patrē meū ⁊ sicut iam ārē dictum est. Et ideo mirū est q̄ hoc totiens a me audito nō cognouistis. Causa aūt huiꝰ q̄ tāto tempore perfecte nō cognouit eum: tangit Luce.xviij. Oculi eoꝝ tenebant̄ ne eum cognoscerent. Id aūt quo tenebant̄ fuit velamen carnis z infirmitatis: quo sp cogitare z dubitare cogebantur. Quia etsi petrus aliq̄n etiā pro se confitebat̄ z pro alijs: dicens. Tu es christus filius dei viui. Mat.xvj. tamen iterū propt̄ infirmitatē carnis resorbebat̄ ad fidei modicitatē. Et p̄ter illā carnis assumptā infirmitatem: semp patrem meliorē filio credebāt. z ideo vt ꝺr Blo. Nec filiū perfecte cognouerunt. q̄ in dei natura filius est equalis patri. Et ideo: qui patrē filio meliorē credit: nec filiū cognouit esse filium p naturā. Sed abraā p̄fecte cognouit. De quo dicit Geñ.xviij. Tres vidit: z vnū adorauit. Sed quia hoc exp̄ssius ostensum est Philippo q̄ Abrae. z ideo est reprehensione dignus: quia nō cognouit ⁊ Philippe qui videt me ⁊ per opera eē deum ⁊ videt z patrē ⁊ q̄ Deus incōcabile ē nomen: z deitas̄ natura nulli nisi vni fm sbam conueniens. Et ideo Qui cognouit deitatē in filio: cognouit eā in patre. q̄. Pater z Filiꝰ vnū sunt i natura: sicut dictū est z notatū superius supza. x. ca. Hec autem visio est ex reflexione intellectus super sensum: quia Sensui parebant opera intellectus.

er equalitatib⁹ z quantitatib⁹ z modis operū: distribuebat in ipso vtrutem diuinam. Et cū virtus infinita nō possit alicui cōcari creature: per ꝺ̄ ostē ditur q̄ in ipso erat potētia diuina z substātia diuina. In ꝺ̄ autē q̄ missus erat: z omis missus: ab aliquo mittit. z sic mittētis intelligit̄ p̄sona. Et cū natura mittētis nō potest esse in misso nisi p generationē: intelligit̄ q̄ mittēs est pat̄. Et ista est Consequentia ex cōtextione sermonis ⁊ Qui videt filium ⁊ discreta cognitiōe ⁊ videt z patrē ⁊ Joan. viij. Si me sciretis: z patrem meū forsitan sciretis. Aliter aūt visione corpali. pater videri non potest. Unde.j.Timo.vi. Quē nullus hominū vidit: sed nec videre pōt. Exod.xxxiij. Non videbit me homo z viuet ⁊ Quomodo tu dicis ⁊ Tu inq̄ⁿ Electꝰ apostolus: Tot doctrinis imbutꝰ: Tot miraculis cōfirmatus: Tot reuelationib⁹ illuminatus. Cum sis vnꝰ de illis: de quib⁹ dixi Mat.xiij. Uobis datum est nosse mysteriū regni dei. ⁊ Tu ⁊ ergo talis ⁊ quō dicis ⁊ hoc est: dicere poteris ⁊ Ostende nobis patrē ⁊ cum totiēs tibi pat̄ in demonstrationib⁹ operū ostensus sit. Joānis.xvij. Pat̄ manifestaui nomē tuum hominib⁹ quos dedisti mihi. Si aūt putas q̄ ad sensum: p̄ demōstrabilis sit. erras: q̄ supza quarto dictū. Spūs est deus: z qui adorāt eum z cognoscūt: in spū z veritate oportet adorare z cognoscere. Jo.v. Neq; speciem eius vnq̄ vidistis: neq; sermonē eius vnq̄ audistis. Esa.xl. Quā imaginez ponetis mihi: ⁊ Non credis ⁊ Acsi dicat Si nō credis: Hoc miruꝫ est. ⁊ q̄ ego in patre ⁊ sicut vnius nature: accepte a p̄re: sum in patre ⁊ z pater in me est ⁊ sicut autor diuine generatōis: mihi suā naturā cōicans. Et sic soluit obiectio quā quidā obiciūt. Quia dicit Si filius est in patre: z pat̄ est in filio. q̄ filius est in se ipso. Et hoc non est intelligibile q̄ aliq̄d sit in se ipso: sicut ꝺr Pbs. Patet enī q̄ hoc nō sequit. Q̄ licet vna z indiuisa natura sit: per quā filiꝰ est in p̄re: z pater in filio. tamē Modꝰ habēdi naturā illam: fm rōem intelligēdi nō est idem: Filius enī in patre est: p modū: naturā illā a p̄re recipientis. Et pater est in filio per modum: naturā illā p fluxū cōicantis. Et ideo nō seq̄t q̄ filius sit i se ipso: q̄ hoc q̄ est in p̄re qui est in filio. q̄ tūc sequeret̄ q̄ filius naturā illā acciperet a se ipso. Q̄ est heresis illoꝝ qui dicebāt q̄ Jdē generat seipm. Q̄ dicere videbat Abbas Joachim in Libello q̄ in consilio fuit cōdemnat⁹. Joā.x. Ut cognoscatis z credatis: q̄ ego in p̄re: z pater in me est. Joan.j. In p̄ncipio erat vbum. Hoc em̄ sic supza expositū est: q̄ filiꝰ est in p̄re per indifferentiā subē ⁊ Verba que loquor ⁊ Illuminatōis p̄habite ponit hic p̄fectam rationem dicēs ⁊ Verba que loquor ⁊ que tantuz habēt effectū q̄ Quicq̄d dico: statim fit. Q̄ nō conuenit nisi vbis dei ⁊ vobis ⁊ ad vestrā vtilitatē expressa z a vobis audita. Psal.cxl. Audient verba mea zc. ⁊ A me ipso nō loquor ⁊ priuate: q̄ sic effectū nō haberēt ⁊ Pater aūt in me manēs ⁊ per subam ⁊ ipse ⁊ vt auctor ⁊ facit opera ⁊ in me. Sicut em̄ est indiuisa natura: ita indiuisa ē opatio. Jo.v. Opa que ego facio in noīe patris mei: ipa sunt que testimoniū perhibēt de me. Et per opera probat vtus z essentia. z sic potestis in operibus, videre patrem ⁊ Non creditis ⁊ quasi dicat: Tu non loqueris tm̄ pro te: sed pro omnib⁹ alijs ⁊ q̄ ego in patre z pater in me est ⁊ quasi ꝺ. Mirum est: si hoc post tot z tanta opa visa nō creditis. j. Jo.v. Tres sunt qui testimoniū dant in celo: pater. verbū. z sp̄ussanctus. z hi tres vnū sunt. Joā. xvij. Sicut tu pater in me z ego in te: vt z ipsi in nobis vnū sint ⁊ Alioquin ⁊ supple Si nō simplr̄ creditis: sine aliq̄bus inducentē ad fidē ⁊ ppter opera ipsa credite ⁊ q̄ illa vos sufficiēter ad fidem inducūt Ad intellectū istoꝝ z omniū coz q̄ Supza.v.z.vij.z.x.z de ista doctrina dicta sunt: oportet intelligere Q̄ nulla sapia z nulla sciētia est causa entis: nisi sola sapia z scientia diuina. Jta scz q̄ sit causa entis vniuersaliter. Et q̄cunq; ostendit q̄ sua sciētia est cā entis vniuersaliter: vbicunq; vult: quādocunq; vult: ille sufficientissime ostēdit se esse deum. Omis enī humana sciētia causat̄ ab ente: z ideo nō potest esse causa entis. Constat aūt q̄ sapientia z sciētia manifestantur in vbis. q̄ sic ꝺr Damascenus. Uerbū est angelus intelligētie. Et ideo q̄ vbum est causa entis: habet a sapia z scientia a qua p̄cedit. Uerbuz autē christi Ubicunq; voluit: fuit cā entis in omnib⁹ creaturis. ergo p̄cessit a sapientia z sciētia: que p̄ma semp causa entis ē: fuit: z erit. q̄ ipse deus fuit. Et ideo dixit Jo.vij. Mea doctrina nō est mea: sed eius q̄ misit me. Et hic ꝺr Q̄ verba: efficiūt opera. que entia creata mutāt z constituūt. z ideo vbum esse in p̄te. Matth.vij. Loquebat sicut potestatē habēs Et sic intellectus sermo lectionis istius: de necessitate concludit id: quod dominꝰ ostendit. Et confutat̄ perfecte hereses Arriana: Que identitatē substantie in patre z filio esse denegauit. Attendendū etiā est q̄ Philippus (sicut ꝺr glo.) non adhuc p̄fectus in fide: non intellexit filiū oīno sil'em patri. Et q̄ hoc q̄uis non esset mirū: quia adhuc plene nō fuit illuminatus: tamē q̄ vergebat ali quantulū ad arrianā hereſim: ideo christus vt detestans heresim futuram ontra philippū: fortiter z dure fuit inuectus.

c

Amen amen dico vobis: Qui credit in me: opera que ego facio et ipse faciet: z maiora horū faciet

Hic Tertio: Perfecte ostendit fidei potestatē. z Potestat̄ causam illius. Jbi: Quia ego ad patrem vado. Jn primo horuꝫ Tria dicit. Scilicet. Sermonis dicendi confirmationē. Fidei in potestate demōstrationem. z Demonstratiōis quantitatem. De Primo dicit ⁊ Amen amen dico vobis ⁊ Duplici vtens cōfirmatione. quia Fides est supza rationez hominis in via: sicut dicit Richardus. Et infra intelligentiā veritat̄ in patria. z sic ex parte etiam indiget cōfirmatione. Job.iiij. Uacillantes confirmauerunt sermones tui: et genua debilia roborasti. Romanoꝝ.iiij. Confirmatus est fide plenissime sciēs. quia quecunq; promisit ei deus: potens est z facere ⁊ Qui credit in me ⁊ Hoc est: fidei deuotione assentiēs mee veritati: tendit in me. Joannis Septimo. Qui credit in

me sicut dicit scriptura: Flumina de ventre ei⁹ fluent aque viue. Hoc aũt dixit de spũ quẽ accepturi erãt credẽtes in eũ. Spũs aũt de⁹: accept⁹: mirabiliũ opator est. Et ꝟ est ¶ Opa q̃ ego facio & ipe faciet ¶ hoc est: eundẽ spiritũ habebit ad opandũ que ego facio. & ipe faciet ea quotiẽs vtile iudicabit. Mar. vlti. Signa eos q̃ in me credũt hec sequent. In nomie meo demonia eijcient: linguis loquent nouis: serpẽtes tollẽt. & si mortiferũ qd biberint nõ eos nocebit. Joelis. ij. & Act. ij. Dabo p̃digia in celo sursum. & signa in terra deorsuz. Heb. ij. Ab his q̃ audierũt in nos ꝓfirmata est: testãte deo signis & portẽtis & varijs virtutib⁹: & spũssancti distributoribꝫ ꝑm suã voluntatẽ. Sed hic q̃rit. Utrũ hoc intelligit ꝺ dei demõstratõe fidei formate vel informis. Videt q̃ nõ. Primo mõ. qz Multi fecerũt signa q̃ nõ habuerũt nisi fidẽ informem: sicut habet Mat. vij. Nõne in noie tuo pherauim⁹: ceti noie tuo demonia eiecim⁹: & ego cõfitebor illis qz nunq̃ noui eos. Si aũt de fide informi intelligit: Hoc videt inconueniẽs. qz p illam nõ inhabitat spũssctus in nobis: cũ tñ Ipe sit mirabiliũ opator: sicut supꝫ diximus. Ad ꝟ dicẽdũ q̃ in virtute intelligit de fide formata Nõ mortua: p quã mirabiliũ opator inhabitat. Ad ꝟ aũt qꝺ obijcit de malis fidẽ informẽ habentib⁹. & miracula facientib⁹. Dicẽdũ q̃ isti nõ in spũ eos inhabitãte signa faciũt: sed in spũ inhabitãte ecclãm. cui⁹ scitare miracula illa oñdũt: sicut dicit Greg. Et in eccl'ia fidẽ edificãt Sz extra fidẽ deus nũq̃ fecit miraculũ vt dicit Aug⁹. Et ideo põtifices hereticoꝝ nũq̃ aliqꝺ miraculũ fecerũt. Etsi obijciatur q̃ antichꝛs q̃ extra fidẽ erit miracula faciet. Dicendũ sicut ꝺr. ij. Thes. ij. Qꝝ veniet in signis mẽdacib⁹. Signa aũt mẽdacia nõ sunt simplicit̃ sig. Sicut nec opatões maleficoꝝ ꝟa signa sũt: vt dicit Aug. Si aũt q̃rit. Quare mõ credẽtes i christũ signa nõ faciũt: Dicẽdũ Qꝝ nec chꝛs oĩ tpe fecit. sicut ipe dicit Lu. iij. Multi leprosi fuerũt i diebꝫ Helisei ꝓphete: & nẽo ex illis curat⁹ ẽ nisi Naaman Syrus. Sig̃ eni nõ fiũt: nisi ordinãte sapiẽtia diuia Ad edificatõez fidei. & Ut vl' Persone scitas. vel Eccle demonstret. Et q̃n ꝟ tempus deus puiderit: tunc signa fiũt. Et ideo signa dicũt qz nõ fiũt scitatis cã ſz indicia. Et ideo q̃n deꝰ vult indicare scitatẽ: tũc fiũt. & nõ in alio tpe. Et iõ fiebãt in primitiua eccl'ia q̃ mõ. qz tũc magꝺ fuerũt necessaria. vt scitas chꝛi demonstraret q̃ modo. Et ꝟ est qꝺ ꝺr. ¶ Et maiora horũ faciet ¶ Videt aũt hoc ipm falsum. q̃ nõ legit aliqs scrũs maius vel eq̃ magnũ fecisse: sic fuit suscitatio Lazari mortui fetidi & putrefacti. Sz ad ꝟ dicẽdũ q̃ apli ñ maiora fecerũt in q̃ntitate opis Sz in qꝺã modo faciẽdi. Quia chꝛist⁹: vel Tactu: vel Uerbo: vel Uolũtate. vel qz Ipe: vel aliqꝺ ei⁹: tangebaꝫ. Et sic miracula fecit. Petrus aũt qui vicari⁹ eius fuit: ad vmbram suam miracula ꝓfecit. Actuũ. v. Ut veniente Petro saltẽ vmbra illi⁹ obumbraret quẽq̃ illorũ. & liberarẽt ab infirmitatib⁹ suis. Et hoc est qꝺ dic̃. ¶ et maiora horũ faciet ¶ quo ad modũ operãdi: Propria ptãte: sine claue. & quo ad virtutem sanandi a peccato nullus vnq̃ christuz sequi potuit in miraculando: Sicut in ante habitis est ostensum. Quo ergo ad modum: qui predictus est dicit: & maiora horꝫ faciet. Jo. v. Et maiora his demõstrabit ei opa vt vos miremini.

Quia ego ad patrez vado Et qꝺ̃ cunq̃ petieritis patrẽ in nomine meo hoc faciã: vt clarificet pat̃ in filio. Siquid petieritis me in nomine meo hoc faciam.

Ecce Lã maiora faciẽdi. Et dic̃ Tria. Sc̃z. Chꝛi in fide exaltationẽ. & Christi suffragiũ p oratiõez. & patris in filio gl'osam declarationẽ & glorificationẽ. Ex his trib⁹ cõcludit in fine: Nois sui glorificationem. Hoc tñ quartũ sequit̃ ex trib⁹ premissis.

Dicit q̃ ¶ Quia ego ¶ non solũ in me: sed etiam in cordib⁹ vestris ¶ ad patrẽ vado ¶ hoc ẽ: in cõfidentia ꝓtis credor esse i vob. Et hec est fides pfecta: q̃ conferet vob in collatõne spũssancti. Et ideo dixit Jo. vij. Nondũ erat spũs datus: qz ihesus nondum erat glorificat⁹. Tunc eñ fides facta est sicut granum sinapis. Mat. xvij. & ideo tunc oĩa potuit. Unde dixit. Si habueritis fidẽ sicut granũ sinapis: dicetis monti huic tollere & mittere in mare. & oĩa possibilia erunt vob. Mar. ix. Nihil impossibile credẽti. Et hinc est q̃ redarguit magdalenã Jo. xx. Noli me tãgere: nondũ eñ ascẽdi ad patrẽ meũ. Exaltatio eñ fidei: mirabiliũ impetrat operationẽ. Psal. lxiij. Accedat homo ad cor altum: & exaltabit deus: Uado ad patrez ¶ Et quodcũq̃ petieritis patrẽ in noĩe meo hoc faciam ¶ Petit eñ pater: & christus faciet. Dicit eñ ¶ Modicũq̃ ¶ Non eñ est de petibilib⁹: etiãsi bonuz est qꝺ petit: nisi sit de pertinentib⁹ ad salutẽ. Non eñ in noie chꝛi. hoc est: in notamie petit: nisi nota chꝛi in petito exprimat. hoc aũt & in fide & ad salutem petit: qz Christus salutẽ operat: sicut & ihesus saluator interpretat. Mat. vij. Petite & accipietis. q̃rite & inuenietis. pulsate & aperiet vob. Psal. lxij. Sic benedicã te in vita mea: & in nomie tuo leuabo manꝰ meas. In noie eñ chꝛisti oĩa imperantur: dũ nota nois chꝛi: & in petente: & in petito demonstrat. Et huius cã dicit Jo. xiij. Pater amat filiũ: & oĩa dedit ei in manus. Et ideo Ubicũq̃ est nota filij in petẽte: & in petito: illud statim facit filius: accepta a patre ptãte. Joã. xj. Ego sciebã qz semp me audis. Heb. v. In oĩb⁹ eruditus est ꝓ sua reuerentia ¶ vt glorificet pater in filio ¶ hoc est: vt gl'iosus appareat in filio pater. quia In ipo: omniũ bonoꝝ dandoꝝ nobis est autoritas. Jaco. j. Omne datũ optimũ: & oĩe donũ perfectũ desursum est descẽdens a patre luminũ &c. Uñ dr Actu. iij. Deus glorie glorificauit filiũ suũ iesum. Gl'iosus ei apparet pr̃ in filio: q̃n ad inuocationẽ nois ei⁹: oĩa cõcedit. qz Tũc apparet q̃ oĩa que fecit filius: ad gl'am patris ꝓfecit: et in nullo ꝑius fuit eidẽ. Esa. xxj. Omnẽ gl'am dom⁹ pris e⁹ suspẽdam sup euz. Mat. v. Glorificẽt patrẽ vestrũ q̃ in celis est. Ex omnibus ergo his quasi cõcludendo

dicit ¶ Siqꝺ petieritis patrẽ meuz in noie meo hoc faciã ¶ Esa. lxvij. Tũc invocabis & dom⁹ exaudiet. sc̃z: q̃n nota nois mei i te reducet: & in petito. Hiere. xxix. Invocabitis me & viuetis: & orabitis me & ego exaudiã vos. Joel. ij. Omis q̃ cunq̃ invocauerit nomen dñi: saluus erit. Sic ꝙ ostenditꝝ ꝓtẽtia fidei ꝓfecte & viue.

Si diligitis me: mandata mea seruate.

In capꝝ isto toto Intẽdit ꝓsolari discip'los: ne in fide propẽ transitũ suũ ab eis vacillent. Et hoc quidẽ fecit in ꝓncipio capꝝ. Sed interposit⁹ pauc̃is de Illuminatiõe dubioꝝ: fecerat quandam digressionẽ. Et illa digressione iam exposita: reuertit̃ ad ꝓpositũ. Et ostẽdit itez ꝓsolationẽ. q̃ ꝓ Per fidẽ operãtem p dilectõnẽ: perfectũ robur accipiunt sequendo chꝛistũ. Diuidit aũt hec ps in Duas partes. In quaꝝ ꝓma oñdit Robur & ꝓsolationẽ quã accipiũt p fidẽ operantẽ p dilectionẽ. In Secunda aũt Redit ad principiũ qꝺ intẽdit. Et ostendit q̃ ex ꝟ debẽt magnã ꝛ vacillationẽ suã accipere ꝓfortationẽ. Jbi: Non turbet cor vr̃m neq̃ formidet. Adhuc ꝓior haꝝ in Duas diuidit̃ ptes. In quaꝝ ꝓma oñdit Quid ex fide operãte per dilectionẽ ad sequendũ chꝛistũ: ꝓfortatõis accipiunt. Sz q̃ Una ꝓfortationũ est Qualiter credentib⁹: manifestat seipm. & de ꝟ Judas dubitauit: Ideo in Secũda ꝑte de ꝟ Jude illumiat dubitationẽ. Jbi: Dicit ei Iudas: Nõ ille scariothis. Adhuc ꝓior haꝝ in Duas subdiuidit̃. In q̃rũ ꝓma ꝺr Confortãtia: eũ qui habet fidẽ p dilectionẽ. In Scõa aũt ponit Signũ ei⁹ qui talẽ fidẽ habz in ipm. Jbi: Qui habet mãdata mea. Adhuc ꝓior haꝝ hz Quattuor pagraphos. Primo eñ ponit Preceptũ: credẽti in eũ fide illa: q̃ p dilectõz ogat. Scõo Paracleti ꝓmittit ꝓsolatoz. Jbi: Et ego rogabo. Tertio Per suũ reditũ itez ꝓmittit ꝓsolatiz onẽ. Jbi: Nõ relinquã. Quarto Secretoꝝ ꝓpter ꝟ premittit revelationẽ. Jbi: In illo q̃ die Dicit q̃ ¶ Si diligitis me ¶ Acsi dicat Dixi vob q̃ si creditis in deũ: & in me credite. Hoc aũt fieri nõ põt nisi per fidẽ: que p dilectionẽ operat̃ ¶ Si ¶ aũt sic per dilectionẽ veritat̃ ¶ diligitis me ¶ Diligenti eñ nihil est difficile. Heñ. xxix. Videbanꝫ enim ei dies pauci pre amoꝛ magnitudine. Quãtũcunq̃ eñ laboriosi sunt dies: amoꝛ nõ sentit. Ergo: cum Probatio dilectiõis sit exhibitio opis. Charitas eñ vt ꝺr Greg. Magna opatur si est. Si aũt renuit operari: charitas nõ est. Ergo si diligitis me ¶ mãdata mea seruate ¶ Mãdatũ eius seruat̃ quando opere implet̃. ij. Jo. j. Hec est charitas vt ambulem⁹ ꝑm eius mandata. Deut̃. xj. Ama deũ tuũ: & obser. mãdata eius atq̃ iudicia. j. Joan. v. Hec est charitas dei in vobis vt man. eius cust. & mandata eius grauia non sunt. Prima eñ mater ma mandata: vt ꝺr Mat. xxij. Diliges dñm deuz tuũ ex toto corde tuo & ex to. a. tua & ex to. men. tua. Et: Proximũ tuũ sicut teipm. Hec eñ si seruant̃: lex implet̃. Rbo. xiij. Plenitudo legis est dilectio.

Et ego rogabo patrẽ & aliũ paracletũ: dabit vobis vt maneat vobiscum in eternũ. Spiritũ veritatis quẽ mundus nõ potest accipere: quia nõ videt eũ nec scit eũ. Uos autẽ cognoscetis eum: quia apud vos manebit & in vobis erit.

Ecce hic Sic diligẽti, promittit ꝓsolatio ex dono spũssancti. Et dicunt̃ ꝟ Duo. Sc̃z. Descriptio spiritus ꝓsolatis. & Manifestatio suũ pprius. nõ mũdo: sed eis qui accipiũt. Describit̃ aũt ꝑ Quinqꝫ. Scilicet. Per dantem. Per operationem. Per mansionem. Per naturam. & Per illuminationẽ. De Dante aũt Duo innuit. Scilicet. Impetrantem. Dic enim quodammodo dat. & Dantem per autoritatem. Dicit ergo ¶ Ego rogabo ¶ Ego: quidem ꝑm q̃ homo. quia ꝑm q̃ deus: ego do & rogoz eũ patre. Jo. xvij. Nunc aũt p eis rogo: non pro mũdo rogo Sed ꝙ hoc esse videt qꝺ dr Jo. xvj. Non dico qz ego rogabo patrẽ ꝓ vobis. Ipse eñ pater amat vos. Ad ꝟ aũt dicendũ q̃ licet rogez ꝓ nob ꝑm q̃ homo: Non tñ dr rogare ita q̃ ꝓcibus flectat patrẽ ad hoc: q̃ faciat id: qꝺ ex affectu proprio facere non cogitauit. qz pater ex affectu ꝓprio sic in filiuz credentes: diligit. Et hoc est quod dicit. Non dico q̃ ego rogabo patrẽ de vob: qz nõ est opus. qz ꝑ se paratus est facere: & ideo nõ est cõtrariũ. Sic ergo rogat eum qui ex affectu proprio paratus est facere dilectoribꝫ filij quicquid petũt. Sic ergo quãdo oratio filij concordat affectui patris: certa est exauditio ¶ patrem ¶ ego rogo: q̃ paterno affectu vos diligit & libenter pro omnib⁹ illis: qui ad formam filiorũ in spiritu adoptionis formati sunt: exaudit. Sap. xvj. Substantia tua enim dulcedinẽ tuam quam in filios habes ostendebas ¶ Et alium paracletum dabit vobis ¶ In hoc notatur q̃ primo dedit filium in paracletum. hoc est: Aduocatũ & Consolatorem. Aduocatum vt patrocinet̃ in causa nostra apud iudicem deum. Consolatorem: vt consolaret̃ in ꝑssura miꝛdi & tormẽtorum. De primo horum dicit̃. j. Joannis. ij. Aduocatum habemus apud deuz patrem iesum chꝛistum iustum: & ipse est ꝓpitiatio pro peccatis nostris. j. Joãnis. iiij. & Hebreoꝝ. ix Qui ingressus est in ipsum celum ad interpellandum pro nobis. Rhomanoꝝ. viij. Qui est ad dexteram dei qui etiam interpellat pro nobis. De Consolatione vero dicitur. Esaie. lxj. Ut consolarer omnes lugentes: & ponerem consolationem lugentibus sion: et darem eis coronam pro cinere: oleum gaudij pro luctu: pallium laudis pro spiritu meroz. Sic ergo chꝛistus fuit noster paracletus. Alius aũt paracletus est spiritussanctus: Qui etiã Aduocat̃ et Consolatur. Aduocati eñ officiuz est tripler. Sc̃z. Postulare iudicem. Loqui pro reo accusato. & Arguere de delictis. De ꝑmo dicit̃ Rhomanoꝝ. viij. Spiritus pro nobis postulat gemitibus inenarrabilibus. Hoc est: docet nos postulare. De Secundo dicitur Matthei. x. Non enim vos estis q̃ loquimini: sed spũs patris vestri q̃ loquitur in vob.

De tertio Joan. xvj. Cū venerit paracletus quē ego mittā vobis a patre ille arguet mūdū de peccato. z de iudicio z de iusticia. Est autē hic obiectio. qz Paracletus siue aduocat⁹ mediator est inf iudicē z iudicandū. Spūs aūt sanctus nō est mediator sed filius. Ad hoc aūt dicendū Q Aliud est mediare. z Aliud est esse mediatorē. Mediare enī est subuenire z intercedere. Et generaliter mediationis actū exercere. Et hoc mō bene mediat spūsā⁹ eius: sicut patuit in auctoritatib⁹ inductis. Mediatorē autē esse: est pson̄ mediantē z in medio eūtē habere. Et hoc nō q̄uenit nisi filio. qz ille p duas q̄s habet naturas manū mittit in ambob⁹. j. Timo. ij. Mediator dei et hominū: homo chr̄s Jesus [dabit vobis] gratis. qz Hoc dar̄ qō grat̄ dar̄. Ezech. xxxvj. Dabo vobis spiritū nouū. Ibi. xj. Tollā de spū tuo z dabo. Ixx. viris. Lu. xj. Pater vester celestis dabit spm̄ bonus petentib⁹ se. [vt maneat vobiscū] ꝓsociante. et p vobis aduocans z nō deserēs vos [in eternū] Nūeri. xj. Cū qz req̄uisset i eis spūs dn̄i: ꝓpheta uerūt nec vltra cessauerūt. Nō enī sicut a Saule sic a vobis recedet. j. Reg. xvj. Spūs dn̄i recessit a Saul. z exagitabat eū spūs nequā a dn̄o. Adhuc aūt Nō recedit a vobis: Pro carnis ꝯcupia. qz carnalē ꝯcupiscentiā i vobis domabit. Pro hac nō req̄uit sed recessit ab originali mundo: rēp̄e diluuij. Ben̄. vj. Nō p manebit spūs me⁹ in hoīe: qz caro ē. Adhuc aūt Pro inq̄etudine ambitōis z auaricie a vobis nō recedet Sicut recessit a sūmersis in aq̄s diluuij. Lolūba enī reuertēs in arcā: cū nō iueniret vbi req̄sceret pes eius. Ben̄. viij. A multis enī aliq̄ istar̄ triū causar̄ recedit. Sz Propt amaritudinē ire z inuidie vel tristicie. Sicut a Saul. z Propter inq̄etudinē ambitōis z auaricie Sicut a sūmersis in aq̄s diluuij. Lolūba enī reuertēs in arcā: cū nō iueniret vbi req̄sceret pes eius. Ben̄. viij. A multis enī aliq̄ istar̄ triū causar̄ recedit. Sz Propt amaritudinē ire z inuidie vel tristicie. Sicut a Saul. z Propter inq̄etudinē ambitōis z auaricie Sicut a sūmersis in mūdi vanitatib⁹. vel Propt̄ imūditiā libidis Sicut a mūdo originali. Req̄uit autē sup lumē veritatis. Sicut in ꝓphetis: vt in auctoritate inducta. Req̄scit sup saluatos: p gr̄am vtuj. iij. Reg. ij. Req̄uit spūs Helie sup Helizeū Qui interp̄rat: dei mei salutare. qō ꝓperit saluatis p gr̄ā vtutis. Req̄scit sup florē ꝓuersatōis honeste. Esa. xj. Flos de radice ieſſe ascēdet. z req̄scet sup eū spūs dn̄i. Sic ergo req̄scēs: manebit vobiscū in eternū [Spm̄] Ecce descriptio Per naturam qz Spūs est q̄ cordib⁹ nostris essentialit̄ illabit. z facit corda flāmantia igne charitatis. Rhom̄. v. Charitas dei diffusa est i cordib⁹ nr̄is p spm̄ scm̄ q̄ dat⁹ est nob⁹ [veritatis] Est descriptio p lumen intellect⁹. in q̄ splēdet p vitatē quā docet Joā. xvj. Cū aūt venerit ille spūs vitatis docebit vos o. ve. Un̄ etiā ꝓphas q̄ sunt doctores: inspirare dr̄: z ad amorē accēdere. z ad vitatē dr̄ illuminare. Sap. vij Per natōes in alas scās se trāsfert: amicos dei z ꝓphas ꝓstituit. [quē mūdus accipe nō pōt.] qz Mūdū: ib ē mūdanos: exagitāt tres spūs neq̄ Qui paulo ante inducti sunt. Apoc. xvj. Ubi vidi de ore bestie pseudoꝓphete exire tres spūs immūdos in modū ranar̄. Sūt enī spūs demoniorū z ideo nō accipit. ij. Lozin. vj. Que conuētio chr̄i ad belial. aut q̄ q̄uentio tēplo dei cū idolis?

Objicit aūt in ꝓtrariū Sap. j. Spūs dn̄i replet orbē terrar̄. Sz ad b dicendū q̄ orbis terrarū ibi dicunt: fideles: hūiles: z stabiles: z fructificantes sicut terra: z patientes. q̄n conculcant⁹ tribulationib⁹. Sic g̃ mund⁹ q̄ in maligno est posit⁹ non pōt eus accipe. Sap. j. In malivolā aiam non introibit sapia vel spūs sapie. nec habitabit in corpe subdito peccatis. Vel: non p̄t accipe. b est: a me tollere. sicut me tollit p mortē carnis ad tp̄s. qz Ille ē immortalis: z ideo sup vos req̄scēs sedebit. Act. ij. Supra singulos eorum sedit spūsanct⁹. Et sic apte subiungit [qz non vidit eū] oculis corporeis [nec scit eū] scia cordis. Lecitas enī mundi tanta est: q̄ nec videt spm̄ cognitiōe aperta: nec scit eū cognitiōe per signa. Jo. xiij. Spūs vbi vult spirat. z vocē eius audis: z nescis vnde veniat aut q̄ vadat. Act. xix. Sed neq̄ si spūsanct⁹ est audiuimus. Et silr Ille q̄ natus ē ex spū z spūalis. a mūdo nō cognoscit. j. Lor. ij. Spūal⁹ hō iudicat oīa: z ipse a nemine iudicat. Et Ibidem: Que sunt dei nemo nouit nisi spūs dei. [Vos aūt] spūales [cognoscetis eū] p opatiōes z signa: z per cōsciētie informationē. Et hui⁹ rōnem dr̄ Paulus. j. Lor. ij. Nos non spm̄ hui⁹ mundi accepim⁹: sed spūm qui ex deo est: vt sciam⁹ q̄ a deo donata sunt nob.

Est aūt obiectio b q̄ dicit Eccs. ix. Q nemo scit vtrū odio vel amore dignus sit. Ergo videt q̄ nemo scit vtrū habeat spm̄ sanctū Adhuc. j. Lor. iiij. Nihil mihi ꝓscius sum: sed nō in b iustificat⁹ sum. Videt ergo q̄ si etiā nihil mali dicer nob⁹ conscientia. non ꝓpter b sit certū de nr̄a salute vel iustificatiōe. Ad b dicendū Q ꝓ certo spūsanct⁹ cognoscit in nob⁹ per suas opatiōes. Que sūt: Credere: Sperare: z Diligere: z Prophetare: z hmōi. Sed nescit vtrū hmōi operatōes sint gr̄e grat̄ date vel gratū faciētis. qz Iste gr̄e frequēter in silib⁹ actib⁹ demonstrant. z ideo nescit vtrū alios amore vel odio dign⁹ sit. Pōt tn̄ ex hmōi: si assit exercitans a peccato ꝓscientia: vehemēter p̄sumi q̄ sit aliquis in statu salut̄. Ad ꝓmū g̃ obiectū Dicendum est q̄ nō est idem: In se habitare spūsanctū: z Esse dignus amore siue vita eterna. qz Spūsanctus scitur frequēter inesse p gr̄am gratis datā: vt dcm̄ est. Ad aliud dicendū q̄ verum est q̄ si nō reprehendat conscientia: signū est q̄ aliquis sit dignus amore. Sed est signū fallibile ꝓpter similitudinem multā gratie gratis date ad gratiam gratū facientē: quando vtraq̄ gratia accipit ad similes act⁹. Sicut Credere ex fide informi: z Credere ex fide formata. z Sperare ex spe informi z spe formata. z Diligere ex amore naturali z charitate Qualr̄ aūt cognoscēt oñdit cū dr̄ [Quia apud vos manebit] requiescens: non distractus. Manebit ār in gratia p̄uenīēte: z operāte. q̄ est in Affect⁹ informatione [z in vobis erit] in gratia subsequente z cooperante. Hoc est: in illa que Elicit opatiōes meritor̄. z Confortat ꝯ tentationes insurgentes. Dicit enī Aug⁹. q̄ Preuenit vt velim⁹. z subsequit: ne frustra velimus. Ps. lviij. Misericordia eius p̄ueniet me. Et iterū Psal. xxij. Et misericordia eius subsequetur me omnib⁹ diebus vite mee. Operando enī z p̄ueniendo facit gr̄am in⁹. Et subsequendo z cooperando: exercet gr̄am in opera: z vitam in semetipso: sic dedit z filio habere vitam in semetipso. j. ad Timo. vj. Qui solus habet īmortalitatē: z lucem inhabitat inaccessibilē. Sic ergo: ego viuo: z illa vita gloriose resurrectiōis: vob erit causa viuendi. z sic vos viuetis. Joānis. xj. Oīs qui viuit z credit in me nō morietⁱ in eternū. Col. iij. Vita vestra abscondita est cū christo in deo. Cū autē apparuerit christus vita vestra: tūc z vos apparebitis cum eo in gloria. Bal. ij. Q aūt nunc vivo in carne in fide filij dei viuo: qui dilexit me: z tradidit semetipm̄ p me. [In die illa] plene illumi nationis post resurrectionē [vos cognoscetis] id quod modo creditis ex vbis meis. Tunc enim aperient⁹ sensus vestri vt intelligatis scripturas. Luce. xxiij. Tunc aperuit illis sensum vt intelligerēt scripturas. Cognoscetis aūt per fidē illuminatā: que modo creditis p fidē in enigmate obscuritat⁹ existentē. Plene autē z per speciem z specie cognoscetis quādo perficiet vnio vestri ad me in gloria: que nūc inchoata est in gratia Tunc cū fiet quod dicit. j. Lozinth. xiij. Veniet dom̄in⁹ qui z illuminabit abscondita tenebrar̄: z manifestabit cōsilia cordiū. z tunc laus erit vnicuiq⁹ a deo. Et b est [cognoscetis] quod modo queritis [quia ego in Patre] meo [sum] per essentie indifferentiaz quā habeo cum ipso: a quo sum per substantialē generationem. Ideo enī dictum est Joan. j. Unigenit⁹ qui est in sinu patris ipe enarrauit. Essentia enim patris per. hoc q̄ ego sum ab ipso: non diuiditur. Omne enī quod erit ab alio: per exitum illuz diuiditur. Aut diuidit per materiā diuisam Sicut filius hominis a patre homine. Aut diuidit p specificam differentiā. Sicut diuidit genus fm esse in speciebus. Neutrū autē potest cadere in diuinā naturam ꝓpter simplicitatē ipsius. Et ideo z in me: z in ipo: substantia fm se z fm esse substātialem manet indiuisa. q̄uis ego floream z procedā ab ipso in esse personali. Sicut verbuz floret ex intellectu vniuersaliter agēte. ideo tamē sum in substātia cū ipso. Sicut supra dictū est super illud. In principio erat ꝟbum. Sic ergo cognoscetis me esse i patre meo. quia z per hoc tangit Unitas essentialis: z Distinctio psonalis [Et vos: in me] esse: cognoscetis. Glo. sicut palmes in vite. quia Sicut ex ra dice: ex me trahitis: z gratie nutrimentū: z operationis z fructificatiōis virtutē. Jo. xv. Sicut palmes non potest facere fructū nisi manserit in vite. Ita z vos nisi in me manseritis. In hac quidē visitatione Fides iungit. Spes infigit. z Charitas conglutinādo vnit. z insertus in vite palmes: succius radicis z humoris z vitis efficitur. Actuuz xvij. In ipso viuimus: mouemur: z sumus [Et ego in vobis] per gratiam inhabitans. z p Virtutem operās. Ysere. xxiij. Tu autem in nobis es domine: z nomen sanctum tuū inuocatum est super nos: ne derelinquas nos domine deus noster ij. Lozinth. xiij. An experimentū queritis eius qui in me loquit christus? Qui in vobis nō infirmat. Omnia ergo extunc cognoscetis.

Qui habet mandata mea z seruat ea: ille est qui diligit me. Qui autē

crōtias tentationū. Et ō his duob⁹ dr̄ Ps. lxxxiij sup Audiā q̄d loquat in me dn̄us dei⁹: q̄m loquet pacem in plebem suaz: z sup sanctos suos: z i eos qui conuertunt ad cor. Et hoc quidē facit manendo per cōscientie informationē. Et alibi dicit Ps. cxliij. Qui docet manus meas ad prelū z digitos meos ad bellū. Quod facit per exercitiū bonorum operum contra impugnationes viciorum.

Non relinquā vos orphanos: veniā ad vos Adhuc modicū z mundus me iam nō videt: vos autē videtis me: quia ego viuo z vos viuetis In illo die vos cognoscetis quia ego sum in patre: z vos i me: z ego in vobis.

Aliam hic oñdit taliter credentib⁹ confortatiōnem. Siue Promittit. z b per suipsius p̄missam visitationē. In Secūdo Mundo negat hanc gloriē sue visionez. Tertio Consolat suos p sui visus salutarē consolationē Dicit g̃ [Non relinquā vos orphanos] hoc est pupillos. qz pupillus ē qui nō habet patrē. Ideō dicat Ego sum vobis pater: me mortuo eritis quasi pupilli. Sz habere fiduciā: dūmodo in me credatis. Ego non tm̄ cōsolabor vos per spm̄ sanctū ꝓmissum: sed etiam post triduū resurgēs: nō relinquā vos orphanos siue pupillos. Thren. vl. Pupilli facti sum⁹ absq̄ patre: matres nostre quasi vidue. Psal. cxlv. Pupillum z viduā suscipiet. hoc est fidelē z ecclīam matrem pupillor̄. Psal. ix. Pupillo tu eris adiutor. [veniā ad vos] apparendo post resurrectionem. Jo. xvj. Iterū autē videbo vos. Mat. xxvj. Post q̄s aūt resurrexero p̄cedā vos in galileam: ibi me videbit? [Adhuc modicū] tēpus. qz tantū tempus eiusdē noctis z parti⁹ diei crastine vsq̄ ad nonam [z mundus] immund⁹ [me iam non videt] in p̄sentia carnis. Modo aūt siue iam dr̄: qz In futuro iudicio videbit iudicem viuor̄ z mortuor̄. Joā. xix. Videbūt in quē transfixerūt. Jam aūt hoc p̄senti tēpore: negabit eis visio mea q̄ vob exhibebit ad magnam consolationē. Jo. vij. z viij. Adhuc modicū vobiscū sum. quereris me: z in peccato vestro moriemini. Esa. xxvj. Tollat impi⁹ ne videat gloriā dei. [vos aūt videtis me] sodalibus z iocūdis oculis. Mat. v. Beati mundo corde: quoniā ipsi deū videbūt. Job. xlij. Auditu auris audiui te. nunc aūt oculus meus videt te. Lu. x. Beati oculi qui vidēt que vos videtis [qz ego viuo] de cetero non morit̄. Rho. vj. Christus resurgens ex mortuis iam non morit̄: mors illi vltra non dominabit. Q em̄ mortu⁹ est: pcō mortuus est semel. Q em̄ vivit: vivit ō. Sic g̃ viuo: z hanc vitam per viuentē in me habeo deitatē: per quā habeo potestatē ponēdi animā meā z iterū sumendi eam: sicut dictū est. Sicut aūt ego viuo [z vos viuetis] in vltima resurrectiōe. q̄uis modo viuat⁹ in gratia z postea in gloria. z in futuro: corpore z anima glorios⁹. Jo. v. Sicut pater habet vi

diligit me: diligetur a patre meo: et ego diligam eum: et manifestabo ei meipsum.

Ponit hic Signū: eius qui talē habet fidem: q̄ per dilectionē operat: qui in tot et tantis confortat et consolat. Et dicit hic Duo. Ponit em̄ hic signū. et Scōo ostēdit multa bona que a deo consequit: merito talis fidei et charitat̄. Dicit g̱ Qui ha/
JJ bet mandata mea Hoc est: Preceptа manu mea data: q̄cunq; habet in memoria. Non solum vos: sed etiam quicūq; crediderit p̄ vos: et sic habet in memoria mādata: et seruat ea in ope re: hoc est Ita memorat vt seruet in ope. Vl Qui habet faciēdo et seruat ꝑseuerādo. Vl Qui habet sermone et seruat in factis siue in mo/ribus. Vel Qui habet audiēdo et seruat fa ciendo. De Primo hoc dicit Lu.xij. Seruꝰ scies volūtatē dñi sui et nō faciēs: plag̃ vapulabit mul tis. Et ecōuerso Psal.cx. Intellectus bonꝰ oīm̄i.fa cien.eū. De Secunda expositione dr̄. Mat.xxiiij. et Matth.x. Qui ꝑseuauerit vsq; in finē: hic sal/ uus erit. Heb.xij. In disciplina ꝑseuerate. se vob tanq̄ filijs offert deus. De Tertia Act̄.j. Cepit ie/ sus facere et docere. Matth.v. Qui fecerit et docu/ erit: hic mag.vo.in reg.celo. De vltimo dr̄ Jaco.j. Qui auditor est verbi et nō factor: cōparabit̄ viro ꝑsideranti vultū natiuitat̄ sue in speculo: et abijt. et statim oblitus est qualis fuerit. Et Ibidē. Non auditores legis: em̄ sed et factores iustificabūtur. Hic Jergotalis tali signo descriptus est qui di ligit me ope et veritate. et nō lingua et verbo em̄. Psal.cij. Justicia illius in filios filioꝝ: his q̄ ser/ uant testamentū eius. et memores sunt mandato/ rum ipsius ad faciendum ea. Aliter em̄ dicit illud Esa.xxix. Appropin quat ꝑs iste ore suo: et labijs suis glorificat me. cor aut̄ ipsoꝝ longe est a me.
Jo.iij. Non diligam⁹ verbo neq; lingua: sed et ope
KK et veritate Qui aūt diligit me Tangit ea que ab ipso recipit taliter diligēs. Et sunt Tria. Scz. Dilectio patris. Dilectio filij. et Filij manifestatio.

De Primo dr̄ diliget a patre meo Nec ār dilectio est in Spū Adoptiōis: Quē accipit a pīe. per quē format in filiū et heredē tanti patris. Jn/ fra eodē Jo.xiiij. Pater meus diliget eū: et ad euz veniem⁹: et mansionē apud euz faciemus. Et ideo hoc dr̄. quia pater et filius inseparabiliē diligunt. Deut̄.xxxiij. Dilexit ꝓpos: oīs sancti ei⁹ in manu eius sunt. Osee.xiiij. Diligā eos spōtanee: quoniā auersus est furor me⁹ ab eis et ego diligā euz Ecce Secundū Refert ad effectū gr̄e redemptōis quē in ipum deriuat filius. Eph̄.iij. Scire etiā su pereminentē sciētie charitatē chr̄i: vt ipleamini in omnē plenitudinē dei. Apoc̄.j. Qui dilexit nos et lauit nos a peccat̄ nostris in sanguine suo et ma nifestabo ei meipsum Tertiuz est Blo. Nec visio erit merces fidei. Est tamē Consolatoria ma nifestatio in apparitiōe post resurrectionem. Edifi catoria in mente p illuminationē. Gloriosa i beа/ titudine per apertā visionē. De Prima dr̄ Jo.xx. Gauīi sunt discipuli viso dño. Sic cōsolatus est Symeon: viso salutari cor paliter. Lu.ij. Uiderūt oculi mei salutare tuum. De Secūda dr̄ in Psal. lxxix. Qui sedes super cherubin manifestare cōtra beniamin: effraim: et manasse. Hoc ē Lorā Pre/ latis: Qui per effraim. q̄ Reges de effraim in re/ gno decē tribuū regnabūt. Et corā Religiosis: q̄ per filiū dextre: beniamin accipiuntur. q̄ dextre. h̄ est: eternis intendūt. Et Jdiotis simplicib⁹ fideli/ bus: qui p manasses accipiunt̄: qui frequēter spi/ ritualiū obliuiscunt̄ ꝓpter terrenoꝝ sollicitudinē. De Tertia manifestatiōe dr̄. j. Jo.iij. Similes ei erimus: et videbimus eū sicuti est.

Dicit ei iudas non ille scariothis Domine quid factū est: q̄ manife staturus es nobis teipsum: et non mundo.

Hic tangit Illuminatio ad interrogationē Ju de apostoli. Q̄ cū dixerat dñs q̄ apl̄is et nō alijs dñs erat manifestand⁹: nesciēs Judas dispositio/ nem glorioſi corpis: q̄ se visibile exhibet quibus vult. Et apud eos quib⁹ manifestari non vult: re/ manet inuisibile: Querit que sit huius rei causa: et Diuidit autē hec pars in Duas partes. Jn qua/ rū Prima ponit̄ questio. Jn Scōa aūt Questio/ nis illumiatio. Dicit g̱ Dicit ei Judas apo LL
stolus. Et distinguit a pditore ꝑm q̄ dr̄ Nō ille scariothis Sed vero noie Judas. q̄ in ꝓfessio/ ne et glorificatōe nois christi remāsit. Ben̄.xlix. Ju da te laudabūt fratres tui. Dñe quid factum est circa te. cū vero modo nob et alijs sis visibil: Q̄r te manifestaturus es nobis tibi adhe/ rentib⁹ et nō mundo Dixisti em̄: adhuc modi/ cū: et mūdus me iam non videt. vos aūt videbitis me. q̄ ego viuo et vos viuetis. Querit aūt Judas ꝓ se et oīm̄ib⁹ alijs. q̄ talis gr̄a adhuc erat eis i/ cognita. Causa aūt hui⁹ dicti fuit Mat.xiij. Vob datum est nosse mysterium regni dei. Ceteris autē in parabolis. Sed ipsi de hoc non contulerūt.

Respōdit iesus et dixit ei Si quis diligit me sermonē meū seruabit.

Hic incipit Secūda pars. Et diuidit in Tres partes. Jn quarū Prima ostendit Q̄ tota causa est in dilectiōe: que discernit gentē sanctā a nō san/ cta. Jn Scōa dr̄ Duius rei proprīū reuelatorē et perfectorē esse spum̄ mittendū. Jbi: Hec locutus sum vob. Jn Tertia ostēdit Q̄ illo aduenīēte: sui venient ad pacē cordis. et nulla dubitatōe vel per/ turbatione ampli⁹ inquietabunt. Jbi: Pacē relin quo vobis. Jn Prīa harū dicunt Quattuor. Jn quoꝝ Primo ostendit Q̄ charitas ē causa distin ctionis inter eos quib⁹ manifestat̄ et non manife/ statur. Jn Secūdo tangit Modū manifestatio/ nis. Jn Tertio dicit Causam ex parte corū: quib⁹ non manifestat̄. Jn Quarto ostendit Rōnem q̄re mm
pater secum manifestat̄. Dicit ergo Siquis Conūctio condicionalis notat raritatē et dignita tem christū diligentiū. Matth.xx. Multi sunt vo cati: pauci vo electi Diligit hoc ē: dilectōe in me transit. Cant̄.v. Anīa mea liquefacta est vt dilect⁹

locutus est. Hiere.xx. Factus est in corde meo q̄si ignis estuans. clausus q̄z in ossib⁹ meis: et defeci fer re nō sustinēs Sermonē meū seruabit hoc est mandata: ad faciendū ea: sicut supra dictū ē. Ser monem em̄ seruat: qui meditando intelligit: et affi ciendo circa ipm̄ diligit: et opere exemplū ostendit: et alium ad idem faciendū inducit. Deut̄.vj. Erūt v̄ba hec que ego precipio tibi hodie in corde tuo: et narrabis ea filijs tuis. et ligabis ea quasi signū in manu tua. Prouer.vj. Liga ea in corde tuo iugi/ ter. et circūda gutturi tuo: scz ad loquendū cū eis. et cum ambulaueris gradient̄ tecū: supple in profe ctu. Esa.xlij. Iste dicet. Dñi ego sum. et ille voca/ bit in nomine Iacob. et ille scribet manu sua domi/ no. Dicit autem confessione oris. et Jnuocabit af/ fectione voluntatis. et Scribet charactere opis

Et pater meus diliget eum: et ad eum veniemus: et mansionē apud eum faciemus. Qui nō diligit me sermones meos nō seruat Et ser monem quē audistis nō est meus: sed eius qui misit me patris.

Tangit Modū manifestatiōis. Et dicit Tria. Motiuū ad manifestationem. Manifestādi ad/ uentum. et Manifestari mansionē. De Primo dicit Pater meus diliget eum propter me. Et hec dilectio mouebit ad manifestandum se illi. Jo.xvj. Ipe pater amat vos: q̄ vos me amastis. Jo.iij. Sic deus dilexit mundū vt filiū suuz vni/ genitum daret. Hiere.xxxj. Jn charitate perpetua dilexi te et ad eū veniemus Egor pat̄. Et tan/ git Aduentū manifestando. Ben̄.xviij. Si inue ni gr̄am in oculis tuis ne trāseas seruū tuū. Et h̄ est in spiritusancto et gr̄a. Et ideo Spūssanc⁹ etiā venit. Ben̄.xix. Obsecro dñi declinate in domum pueri vestri: et manete ibi. Et hec est historia de Ap partitione Trinitatis et mansionē gratia non transeūte q̄tum ad nos apud eū faciemus et in gratia et gloria. ij. Lor.vj. Jnhabitabo in eis et inambulabo. et ero illoꝝ domin⁹: et ipsi erūt mi/ hi populus. Psal. Etem̄ nō credentes: tamē cre dentes inhabitare dominū deuz. Psal.cxxxj. Hec requies mea zc. Ezec̄.xliij. Locus solij mei et locus scabelli pedū meoꝝ vbi habitabo in medio filioꝝ israel in eternū Qui non diligit me Causam iam habet quare ego non diligā eum: et ita nō ma nifestabo meipm̄ ei. q̄ ille est inimicus meus sermones meos nō seruat Psal.xlix. Proieci/ sti sermones meos retrorsum: et cū adulteris por tionem tuam ponebas. Hiere.v. Preterierūt ser/ mones meos pessime. Et ideo ad gaudiū mee ma/ nifestationis nunq̄ admittent̄. Et hoc signatū est Ben̄.xlv. Ubi ioseph pcepit vt cūcti egyptij foras eiscerent. et null⁹ interesset alien⁹ agnitioni mutue.
DD Et sermonē quē audistis non est meus Ꝓpriate a patre. exclusa ꝑsona patris Et tangit hic rationē quare cum Judas non peteret nisi de filij manifestatiōe: christus adiecit etiā de manifesta/ tione patris dicēs Et sermonē quē audistis qui instruit ad fidem: et erigit ad spem. et accendit ad dilectionē nō est meus exclusa ꝑsona pīs. Jo.iij. Quem misit deus: verba dei loquit̄. j. Pe. iij. Si quis loquit̄ quasi sermones dei. Joan.vij Mea doctrina nō est mea sed eius q̄ misit me patris Joan.vij Quare loquelā meā nō cogno scitis. ego em̄ ex deo prodij et veni. Item.xij. Ex me ipso nō sum locutus: sed q̄ misit me pater: ille mā/ datū dedit mihi quid dicā aut quid loquar.

Hec locut⁹ sū vob apud vos manēs Jm ꝑsentiam carnis. Et incipit hic Secūda ꝑs Jn qua dr̄ huius manifestationis pfectio ē para/ cletum. Et dicit hic Duo. Facit em̄ Primo Inten tionē doctrine sue. Secundo dr̄ q̄ Jllumiator ad illam plene intelligendā erat mittēdus a patre pa/ racletus Dicit ergo Hec omnia que audistis locutus sum vobis cor paliter ore ad os lo/ quens. Nume.xij. et Exod̄.xxxiij Loquebat ore ad os loquens: sicut solet loqui homo ad amicū suū. Esa.l. Mane erigit mihi aurē: vt audiā euz quasi magistruz apud vos manens Jn ꝑsentia car/ nis. Baruch.iij. Jn terris visus est: et cū hominib⁹ cōuersatus est. Joānis.j. Uerbum caro factuz est: et habitauit in nobis.

Paracletus aut̄ spiritussanctus quem mittet pater in nomie meo: ille vos docebit omnia: et sugge/ ret vobis omnia quecunq; dixe/ ro vobis. PP

Tangit hic Tria. Nomē. Autorē. et Doctrinam. Nomen aut̄ duplex. Paracletus est aduocatus. q̄ aduocat pro nobis: et cōsolat nos. De Primo dicit Lu.xxj. Dabo vob os et sapientiā: cui nō pote runt resistere oēs aduersarij vestri. De Cōsolatiōe aut̄ dicit. ij. Lor.j. Qui consolat nos in omni tri bulatiōe nostra. Scōz nomē est spūssanc⁹ Spi ritus aut̄ dicit: quia Spirat. q̄ Uiuificat. q̄ Jlluminat. q̄ Occultus est. et A carne et a sangui ne non percipit. De Primo dicit Joā.iij. Spirit⁹ vbi vult spirat. Spirat aūt ad gratie informatio/ nem. De Uiuificatiōe dr̄ Joan.vj. Spūs est q̄ vi uificat. De Jlluminatiōe Job.xxxij. Ut video spi ritus ē in hominib⁹. et inspiratio altissimi dat in/ telligentiā. De Occultatione Joan.iij. Nescis vn/ de veniat zc. Eccl̄s.xj. Nescis q̄ sit via spūs. Spi/ ritus adhuc dicit qui a carne auertit. Luce.xxiiij. Spiritus carnē et ossa non habet. Sed Simplex est et in veritate cōsistit. Joan.iiij. Spūs est deus: et eos qui adorāt eum: in spiritu et veritate oportet adorare Sanctus aut̄ dicit. q̄ Mūdus: ab omni inquinamento: et liber. quia Fortis. q̄ Di/ uinis intent⁹. De Mundicia habet q̄ carni et san guini reluctat. De Fortitudine q̄ a contrario non vincit. De Consensu diuinoꝝ q̄legi dei consentit: et eam operat. De primo modo Sanctitatis: dicit Dionysius in lib. de diui. nominibus. capto. xij. Sanctitas est ab oīm̄i inquinatiōe libera et perfe cta mūdicia. De Fortitudie siue firmitate dicit q̄ est sancitum siue confirmatum. De Tertio modo

Sanctitatis: dr a ꝓbo ℚ Sanctitas est virtus scire faciens que ad deū iusta sunt. ⁊ ideo dr Esa. vj. Sanctus sctūs sctūs dñs deus exercituuz. Or Sanctū dicit tripl'r: ido dicit spūssanctus Tangit aūt autoritatē ipsius quādo dr ¶ quē mittet ¶ Et per eum q̄ mittit: tangit autoritatē patris. Et p eū: in cuius noie venit: tāgit autoritatē filij. Et ido dicit: quē mittet ¶ pater in noīe meo ¶ Dicit ḡ ¶ quē mittet pater ¶ Bal'.iiij. Misit deus spm̄ filij sui in corda nostra clamantē Abba pr̄. De noīne aūt dicit. Hec est inuocatio nois mei. Act. iiij. Non est aliud nomen sub celo datū hominib⁹ in quo oporteat nos saluos fieri ¶ ille vos docebit oīa ¶ Docet ḡ ad intellectū que filius docuit. Et ido dicit Jo. xvj. De meo accipiet: ⁊ annuncia. vob. Non em̄ pōt de eo: qđ est filij accipe: nisi procedat ab ipso. Et oīe qđ est: ⁊ habet: ⁊ potest: ⁊ facit: habet ab ipso. Illuz spm̄ accepisse: dicit esse est. qz Sicut nemo scit que sunt hois nisi spūs hois qui in ipso est. Ita etiam que sunt dei: nemo novit nisi spūs dei. Sicut dicit. j. Cor. ij. Et ibidē. Spiritus oīa scrutat etiā pfunda dei. ⁊ ideo etiaz p̄ funda docet eū qui spm̄ dei accepit. Sic ḡ: docebit oīa ¶ ⁊ suggeret vobis oīa ¶ Greg. Nō dicitur suggerere q̄si de subtus ingerat scientiā: cum sit equalis patri ⁊ filio. sed qz ingerit eā ō occulto. Job. iiij. Quasi furtive suscepit auris mea: venas susurrij eius. Unde dr dñs Mat. x. Qđ aure audistis: ꝑdicabitis sup tecta ¶ quecūqz dixero vobis ¶ Oīis em̄ ꝑsonantia est inter patrē ⁊ filiuz ⁊ spm̄ sanctuz. Et quod a patre accipit: ⁊ filius protestatur: hoc ⁊ p spiritū veritatis docet ⁊ suggerit. Unde Threnoz. j. De excelso misit ignē i ossibus meis. j. Jo. ij. Non est necesse vt aliqs vos doceat. Ipsa em̄ vnctio docebit vos de omnib⁹

Pacem relinquo vobis: pacē meam do vobis: Non qūo mundus dat: ego do vobis.

RR ¶ Pacem relinquo vobis. Glo. Iturus ad patrem. Hec aūt pax est reconciliatio ad deū quā fecit filius eiūs ad patrē. Istud est Tertiū In quo ostendit qūo cor in donis istis quiescat: ita q̄ vltr̄ius nihil requirit. Dicit aūt Duo. Pacē relinq. ⁊ Pacē dari. De Primo dr ¶ Pacem relinquo vobis ¶ Luc. ij. Pax in terra hominib⁹ bonevolūtatz. Esa. lxvj. Ecce declinabo in eā sicut flumē pacis. hoc est: abundāter ⁊ affluēter ¶ Pacē meam do vobis ¶ hoc est: ꝑscientie de cetero trāquillitatē: quevob haccenus negata fuit. Phil'. iij. Pax dei q̄ exuperat oēm sensum custodiat corda vestra ⁊c. Rho. xiij. Non est regnū dei esca ⁊ potus: sz iustitia ⁊ pax ⁊ gaudiū in spūsancto. Hec est vera conscientie trāquillitas in testimonio spūssancti ¶ Nō qūo mūdus dat ¶ Tangit modū dandi pacem istam. Mund⁹ aūt dat extra: nō intus. Dat pacē falsam: sicut erat Jude fallax osculū. Esa. lvij. Nō est pax impijs dr dñs. Sap. xiiij. in magno inscientie (al's insanie) bello viuentes: ⁊ tot ⁊ tā magna mala pacē esse arbitrati sūt ¶ ego do vobis ¶ Ueram pacē: ⁊ Uero modo dandi. Quia De interᵒ: ⁊ Ad deum: ⁊ Ad ꝑscientie quietē: ⁊ A vob inseparabilem. ⁊ Inter bella manentē. Eph. ij. Ipse ē pax nostra: q̄ fecit vtraqz vnū. Psal. iiij. In pace in id ipsum: dormiā ⁊ requiescam. Sic ḡ per fidez: operantem p dilectionē: habebitis ⁊ manifestationē: ⁊ tranqllitatē dulcedīs. ⁊ nihil vobis deerit.

Non turbet cor vestruz neqz formidet Audistis: qz ego dixi vobis Vado ⁊ venio ad vos Si diligeretis me: gauderetis vtiqz. qz vado ad patrē: quia pater maior me est. Et nunc dixi vobis prius q̄ fiat: vt cum factū fuerit credatis: Jam non multa loquar vobiscū. Uenit em̄ princeps mūdi huius: ⁊ in me nō habz quicq̄ Sed vt cognoscat mund⁹ quia diligo patrem: ⁊ sicut mandatuz dedit mihi pater sic facio. Surgite eamus hinc.

SS Ex his oīnib⁹ redit ad principiū istius exhortatōis. Dicit aūt in vltima parte Quinqz. Et premittit oīnib⁹: exhortationē a q̄ inchoauit sermonē dicēs ¶ Non turbet cor vestrū ¶ quo ad veritatis Intellectū: q̄ nō tremat intellectus a fidei veritate. Quādo em̄ rara ⁊ alta dicunt: ad que homo nō potest: aliquādo est turbatio intellectus: ⁊ q̄rit intellectus de modo quo fieri possit. Luce. j. Que cum audisset turbata est in ꝓmone eius: ⁊ cogitabat qualis esset ista salutatio. Tob. xij. Cū hec audissent: turbati sunt: ⁊ trementes ceciderunt in facies suas ¶ neqz formidet ¶ quo ad tremorē affectus. Acū dicat Neqz ꝓter ḃ moueamini a proposito: cōcepto per meā doctrinaz. Deut. xx. Quis est formidolosus ⁊ corde pauid⁹: vadat ⁊ reuertat in domū suā: ne pauere faciat corda fratrū suoz: sicut ipse timore perterritus est ¶ Audistis quia ego dixi vobis ¶ Quinqz subiungit cōsolantia: q̄ turbationem ⁊ formidinē excludāt. Primū est q̄ audiens: ⁊ dictū est eis quia ¶ vado ¶ recedēs: non semp a vobis separādus. sed in proximo reuersurus sum ¶ Et venio ad vos ¶ ⁊ Post resurrectionem. ⁊ In iudicio: ꝑm corporalē ꝑsentiā. Joā. xvj. Iterum videbo vos: ⁊ gaudebit cor vestrum. Ben. xviij. Reuertens veniā ad te in tempore isto vita comite ¶ Si diligeretis me ¶ Secūda consolatio. quia si diligeretis me: ꝑcepta quibus vos instituo vos seruando ¶ gauderetis vtiqz ¶ qz p hoc crescit gaudiū vr̄m ¶ quia vado ad patrē ¶ apud quē etiam ꝑm humanitatē summū est gaudium meū. Unde Glo. quia humane nature congratulandū est que leuat ad dexterā patris. Rho manoz. xij. Gaudere cum gentib⁹: flere cum flentibus. In hoc cīm spes generat q̄ alij leuabūtur ad bona potiora beatitudinis. Esa. xxxv. Uenient in sion cum laude ⁊ letitia sempiterna erit super capita eoz. gaudiū ⁊ letitiā obtinebunt, fugiet dolor ⁊

TT gemitus ¶ quia pater ¶ eterᵒ ¶ maior me est ¶ ꝑm humanā em̄ naturā minor sum patre: ⁊ sum cōformis vobis. ⁊ ideo in me exaltamini. ⁊ ḃ debet vobis esse gaudiū. Psal. xx. Exaltare dñe in virtute tua ⁊c. Hilarius aūt hanc ꝓpositionē cōtra Arrium exponit de diuinitate filij ḃ modo. Qm̄ licet pater maior sit, ꝓter generatiōis autoritatē. sed quia tamē q̄ filius nō sit mior. qz Generatio substantialis non est ad minoritatē: sed ad equalitatē. quia Unū quodqz qđ naturalit̄ generat: tale generat alterū quale est ipm̄ vnū in suba ⁊ vtute naturali. Sz hec expositio nō est litteral': sed potius facta est per instantiā ad obiectionē heretici ¶ ⁊ nūc dixi vobis ¶ Tertiū cōsolatoriū. qz manifestatio sue diuinitatis est: q̄ cōtingentia de futuro predicere pōt. Et sic confirmat fides sue diuinitatis. Et hoc est quod dr ¶ ⁊ nunc dixi vobis ¶ hec ¶ priusq̄ fiant ¶ qđ nō possem facere nisi luce diuinitatis mee: etiā potestate ¶ vt cum factū fuerit ¶ in effectu: sicut predixi ¶ credatis ¶ hoc est fidē ꝓfirmatā habeatis. Jo. xiij. eadēqz verba continent. Lu. vlc. Hec sunt ꝓba que locutus sum vobis cū adhuc essem vobiscū: quoniā oportet ipleri oīa que scripta sunt in lege moysi ⁊ ꝓphetis ⁊ psalmis de me.

Si aūt querit Quid est hoc q̄ dicit credatis: cum etiā ante fidem habuerūt. Dicendū q̄ ex tunc pleniorē receperunt. Dicit em̄ Aug⁹. q̄ fides apostolorū cū christus hec cū eis loqueret fuit parua. ⁊ cum moreret: penitus fuit nulla. Cum aūt ea q̄ dixit complerētur: fides eorum refecta est ⁊ aucta.

uu ¶ Jam nō multa loquar vobiscū ¶ Quartuz est consolatoriū. quia ¶ Non recedit ad passionē: sicut ꝓ criminib⁹: sine sponte sua: vt latro percussus. Sed potius innocēs ⁊ voluntarius Jn quē. quia mundi princeps manuz misit: cū nihil in eo iuris haberet: Jus suum in omnib⁹ amittere meruit. ⁊ ideo cōsolatio est de tali redemptōe. Hoc est ergo quod dicere intendit ¶ Jam non multa loquar vobiscū ¶ Et hoc ꝓpter vestrā imbecillitatē Adhuc multa habeo vobis dicere: sed nō potestis portare modo Joan. xvj. Heb. v. Grandis nobis sermo ininterpretabilis ad dicendum. qz imbecilles facti estis ad audiendū ¶ Uenit em̄ ¶ iam in ministris malicie sue: accepta a deo licētia ¶ ꝓceps huius mundi ¶ diabolus: qui habet ꝓncipatū in mūdanis: mundanā potestatē habentib⁹. Eph. vj. Non est nob colluctatio aduersus carnē ⁊ sanguinē: sed aduersus mūdi rectores tenebraz barū cōtra spūalia neqcie in celestib⁹. Unde de diabolo dicit Job. xli. Ipse est rex sup oīs filios superbie Iste ḡ iam venit cum suis satellitib⁹. quoz dur ē Judas traditor ¶ ⁊ in me non habet quicq̄ ¶ iuris: vt ex aliquo debito patiar. Sz patior ex patris obedientia: ⁊ libera mea charitate. qz hec duo non repugnāt: quia mea charitas est ad patrē vo luntatem implendā. Joan. xij. Princeps hui⁹ mūdi eiciet foras. Matth. xij. Mar. iij. Luce. xj. Si fortior supuenerit: ⁊ introierit in domū fortis. ⁊ alligabit fortē: ⁊ oīa vasa eius distribuet in quib⁹ confidebat. Et ita in omnib⁹ amittit quod habere se gaudebat: per hoc q̄ in me solū manum extēdit:

xx ¶ Sed vt cognoscat mūdus ¶ Quintū est consolatoriū. quia ¶ Non recedit ad passionē: sicut ꝓ criminib⁹: sine sponte sua: vt latro percussus. Sed potius innocēs ⁊ voluntarius Jn quē. quia mundi princeps manuz misit: cū nihil in eo iuris haberet: Jus suum in omnib⁹ amittere meruit. ⁊ ideo cōsolatio est de tali redemptōe. Hoc est ergo quod dicere intendit ¶ Jam non multa loquar vobiscū ¶ Et hoc ꝓpter vestrā imbecillitatē Adhuc multa habeo vobis dicere: sed nō potestis portare modo Joan. xvj. Heb. v. Grandis nobis sermo ininterpretabilis ad dicendum. qz imbecilles facti estis ad audiendū ¶ Uenit em̄ ¶ iam in ministris malicie sue: accepta a deo licētia ¶ ꝓceps huius mundi ¶ diabolus: qui habet ꝓncipatū in mūdanis: mundanā potestatē habentib⁹. Eph. vj. Non est nob colluctatio aduersus carnē ⁊ sanguinē: sed aduersus mūdi rectores tenebraz barū cōtra spūalia neqcie in celestib⁹. Unde de diabolo dicit Job. xli. Ipse est rex sup oīs filios superbie Iste ḡ iam venit cum suis satellitib⁹. quoz dur ē Judas traditor ¶ ⁊ in me non habet quicq̄ ¶ iuris: vt ex aliquo debito patiar. Sz patior ex patris obedientia: ⁊ libera mea charitate. qz hec duo non repugnāt: quia mea charitas est ad patrē vo luntatem implendā. Joan. xij. Princeps hui⁹ mūdi eiciet foras. Matth. xij. Mar. iij. Luce. xj. Si fortior supuenerit: ⁊ introierit in domū fortis. ⁊ alligabit fortē: ⁊ oīa vasa eius distribuet in quib⁹ confidebat. Et ita in omnib⁹ amittit quod habere se gaudebat: per hoc q̄ in me solū manum extēdit:

ergo est platanus vera. Ita nō sequitur. Christus est vitis. ergo est vitis vera. Ad hoc respōdet Aug. Qz chīs non dicit vitis vera: nisi per exclusionem vitis: que metaphorice est falsa. Et illa est: que metaphorice vitis vere nō habet similitudinē. qz non facit vuas ad vinum gaudij: sed labruscas. vuam fellis z botrum amarissimū. Esaie. v. Expectaui vt faceret vuas: z fecit labruscas. Deut. xxxij. Vua eorū vua fellis z botrus amarissimus. fel draconū vinū eoz. z venenū aspidū insanabile. Ūn sensus ē: [Ego sum] per comparationē metaphorice simi litudinis [vitis vera] Est autē sm naturā vitis adhuc notandū: Qz est vitis Masculina: strictum habens foliū: z palmitē fuscum: malleolos subtiles: ancas sbtiles: z palmites pauciores. vuā gracilem cum pelle (alīs folle) forti. z vinū subtile z dulce z clarū. Et est vitis feminina: foliū habēs tenue z latum. palmites mltos: z magnos malleolos corticis albi. botrū magnū: z vuā magnam. z ancas grossas z lōgas. vuā magnā cum tenui cortio. z vinū aqueū ventosum z multū. Et vocat vitis sclaua. Alia autē vitis Masculina: vocatur vitis franconica. Et in hebreo vocatur vitis sorech. Quando ḡ chīs dicit se p comparationē vitem veram: intelligit qz sit cōparatiua habēs ꝓprietatem ad vitem sorech: que est vera vitis in omi ꝓprietate vitis. Et ideo dicit [Ego sum vitis vera] Uitis autē ꝓprietates accipiunt. Tū in ligno. Tū in palmitib. Tum in ancis. Tū in racemo. Tū i botro. Tū in vua. Tū etiam in loco plantatiōis. De cultura autē z palmitibus z fructu in ꝓprijs locis dicem⁹. Lignū autē est rarū z substantia multum medullosum respectu sue quantitatis. z non videt crescere p tunicas ab imo sursum: sicut alia ligna. sed potius a centro videt mittere suuz nutrimentū ad circūferentiam in circuitu. Lorex tamē longitudinaliter adheret ligno. Habet aūt multos nodos. Et id quod est de nodo ad noduz vocat malleolus: qz tumorē habet in extremitate ad moduz mallei. Est autē lignuz plus frāgibile q̄ scissibile. Et est valde multū imbibens humorē. z ille in ligno parū digerit ab aque sapore. Hec ergo ligni natura. Et ista Moraliter adaptantur prelato. qz metaphorice fuerunt in chīo. Fuit em̄ Contemptibile lignum p humilitatē. Esa. liij. Quasi absc̄di tus est vultus eius z despectus. Fructuosum per operū multiplicitatē z animarū cōuersionē. Osee x. Uitis frondosa israel fructus adequatus est ei. Eccl. xxiij. Ego quasi vitis fructificaui suauitatē odoris. Caritas autē substantie ligni facit hoc qm̄ltoz sit receptiuū. Et hoc ad misericordiam refertur p quā m̄lti in corde recipiunt. Lu. vj. Estote misericordes sicut z pat vester celestis misericors est. Illa em̄ parat omnib⁹ in cordis visceribus locū. Beñ. xlij. In me hec oia mala redundār. ij. Lor. xj. Quis infirmat z ego nō infirmor: q̄s scādalizat z ego nō vror. Medullositas refert ad deuotionez. qz medullositas quedā intimoz pinguedo est irrigās alia circūstantia. Job. xxj. Ossa eoz medullis irrigant. Psal. lxij. Sicut adipe z pinguedine replet ania mea. Qz nutrimentū nō ponit ab imo ad superi⁹ sed ab intimis a centro. Cuius signuz est q̄ vbicunq; incidit inuenit cellatuz: cuius celle centrū est i medio medulle: z radij albis lincis ad superficiem dirigunt. Et hoc signat q̄ grā cordis in veritate z vtute spūalibus nutrit: z de corporeis fomētis nō curat. Deut. viij. Non in solo pane viuit homo. z Sap. xvj. Nō natiuitatis fructus pascunt hoies: sed sermo tuus q̄ pascit omnia. Qz aūt corticem habet ab imo ad supius porrectū: signat q̄ non vrit inferioribus nisi ad exterioz necessitatē. j. Timo. vlt. Habētes alimenta z quibus tegamur: £ his contenti sim⁹. Multitudo autē nodoz est in ligno: vt diu stans in eis nutrimentuz meli⁹ digeratur. Et hoc refert ad mentē prelati: q̄ diu mente tenere debet ea que cōcipit: donec ea digerat. hoc est: dirigat ad rōnem veritatis: z regulā rectitudis: anteq̄ ad mēbra mittat ea que concipit. Talis vitis fuit beatissima vgo. Lu. ij. Maria aūt conservabat oīa vba hec cōferens in corde suo. Malleoli autē ex quib⁹ componit: pond⁹ significāt doctrine z disputatōis. quib⁹ z pfidia hereſis cōteritur z malicia peruersoz. Hiere. xxiij. Nunqd vba mea sunt quasi ignis ait uās: z quasi malleus conterens petras. Qz autē plus est frangibile q̄ scissibile: refert ad pstantiā z patientiā fidei: in qua sancti frangi possunt: sed scindi nō possunt. quia occidi possunt: sed uelli nō possunt. Heb. xj. Sācti per fidē vicerūt regna: operati sunt iusticiā. adepti sunt repromissiones zc. Qz autem multū imbibit humorē: sitim signat z famem iusticie z superimplerionem ipsius. Matth. v. Beati q̄ esuriūt z sitiunt iusticiā: quoniā ipsi saturabunt. Eccl. xxiij. Qui edunt me adhuc esuriēt. z q̄ bibūt me adhuc sitient. Qz autē illū humorē parū ab aque humore digerit: refert ad castitatem sobrietatis. Eph. v. Nolite inebriari vino in quo est luxuria. Prouerbioz. ix. Bibite vinuz quod miscui vob. Eccl. xv. Aqua sapiētie salutaris potauit illū. Hec ergo est ligni natura chīo adaptata. z vicarijs eius ꝑlatis ꝑncipaliter. z p ꝓsequēs cuilibet fideli. Pāpinus autē latus z intercisus: ad fructus cooperimentū z preciosem dat viti. Et hoc refert ad vba q̄ qui dē lata sunt in materia doctrine z ꝑdicatōis. Incisa autē in auditoz capacitatib⁹: quādo cuilibet hoc quod sibi cōperit ꝓponit. Et sunt pregētia fructus quādo se opponūt impugnationib⁹ z impugnantib⁹. Psal. j. Foliū eius non defluet: z oīa quecūq; faciet prosperabunt. Ezec. xlvij. Folia ei⁹ proficiūt in medicinā. Ince aūt vitis quib⁹ capit z tenet cōiuncta: sunt bone cōuersatiōes: relate ad dulcedinē cōgruentie ad quēlibet hominē. qa illa dulcedine cōuersatōis oīs attrahūt z tenēt: quia per ipam cuilibet cōgruunt. Greg. Debet cōsolatis anim⁹ ei quē consolat cōgruere: vt cōgruēs inhereat. z inherens trahat. z trahēs ab eo in quo est remoueat. z ad seipm informādo teneat. j. Lor. x. Sine offensione estote iudeis z gentib⁹ z eccl'e dei sicut z ego per oīa omnib⁹ placeo. nō querēs qd mihi vtile est: sed quod omnib⁹ vt salui fiant. Huius signum est q̄ anca plus habet de sapore vini q̄ lignuz vel pāpinus. quia talis dulcedo facit hominem alijs saporosum z quasi quoddā ꝓdimentum. Racemus vocat id in quo per coccilidones

proprio plurime vue fundant. Et hoc signat pcurationis curā que in prelato debet esse: in qua qlibet locum inueniat in quo in vite fundet. Dañ. iij Esca omniū erat in ea. Matth. xxiij. Quisputas est fidelis seruus z prudens quē pstituit zc. Vua autē quēlibet significat fidelem in vite constitutū per vitis sustentationē. Et sic oīes fideles per exemplū prelati sunt in christo. Sapi. xviij. In veste poderis eius totus erat piccus orbis terraz. Botri autem signant fideliū congregatiōes. Per Familias quidē in laicis. Per Lōuentus in canonicis z monachis. z Parochias in villis. q̄s oīes portare debet ꝑlatis per charitatē z gubernationem. Psal. lxxix. Impleuit vitis terrā. opuit montes vmbra eius: z arbusta eius cedros dei. Extendit palmites suos vsq; ad mare: z ad flumē propagines eius. Sic ergo p significationē christus est vitis vera. Et hoc est quod dr: Ego sum vitis vera.

Et pater meus agricola est

£ Hic tangit Culturā vitis. Tangit autē Tria. Culcorē: z Culturā: z Explanationē metaphore. De Culcore dicit [Pater meus agricola est] Agit enim in agro vince vt plantet z fructificet. Et ideo dr Apls. j. Lorinth. iij. Dei agricultura estis. dei edificatio estis Colendo autē in agro: Agrū indigentē eligendo In loco pingui. Plantādo ad latus montis. Uersus meridiē vineā soli exponēdo. De vitibus nobilib⁹ vineā plantando: Maceriam circa vineā faciēdo. Torcular in vinea extruendo. Turrim in ea advince defensionē edificādo. Vineā impinguando. Vineā compluendo. Locū irrorando. Uites putādo. Terrā fodiēdo. Uuas maturando. z Maturas colligēdo. Merū exprimendo. z Vinum in cellaria collocādo. Et hoc modo pater agricola est Indigens autē ager est qui ad alienū cultū nō est adhibitus. Et hoc cor est: qđ diaboli cultui vel mundi nō mancipatū est. Quia sicut dicit. ij. Lorinth. vj. Que cōuentio christi ad belial? Leuit. xix. Non seres agrum tuum diuerso semine. Hinc est q̄ Hiere. j. precipitur vt alienas plantas euellat z destruat z dissipet z disperdat et edificet z plātet postea. Pinguis autē locus est per conscientie deuotionē. Esa. v. Uinea facta ē dilecto in cornu filio olei. Et est lra Lxx. Nostra autē littera habet In loco vberi. Latus autē montis est altitudo vite per iusticiā. Hiere. xxxj. Bñdicat tibi dominus pulcritudo iusticie mons sanctus.

Uersus meridiem autē vbi est calor in lumine z flatus austrius: Est secretū cōtemplationis in lumine veritat⁹: z calore charitatis: z ꝓlatione sancti spiritus. Propter hec em̄ Tria dicit Eccl. xlij Tripliciter sol exurit montes. radios i eis igneos £ exufflans suos. Scz. in veritate charitate: z spiritu sancti cōsolatiōe. Uites aūt nobiliores Moraliter quidē sunt vtutes. Si vinea ē anima: Uel vites sunt anime Si vinea est eccl'a. Hiere. ij. Ego te plantaui vineā electā omne semen verū. Alia lra habet vineam sorech: qđ est genus vitis optime. Maceriā facit circa vineā custodiā angelorum: z prelatorū bonorum. z circūfodit per timorē. Et de his duob⁹ dicit Esa. v. Maceriam circūdedit z circūfodit. Turris autē in ea: nominis dñi inuocatio: z sacre scripture munitio. Esaie. v. Turrim edificauit in medio eius. Lant. iij. Turris david edificata est cū ꝓpugnaculis: mille clypei pendent ex ea: omnis armatura fortiū. Prouer. xviij. Turris fortissima nomē dñi: ad ipsam confugit iustus: z saluabit. Hanc vineā unpinguat per peccati considerationē z detestationē. Lu. xij. Mittam stercora si forte facient fructum. Torcular autē quod vinuz exprimit z vinacia separat est dijudicatio sui in confessione vbi impurū a puro separat. j. Lorinth. xj. Si nosmetipsos dijudicaremus: non vtiq; iudicaremur. Hec sunt torcularia regis: quia rex est z ratio iudicās. Et hanc vineam complut pater per doctrinā legis z ꝓpheta rum. Et Irrorat ratōe gratie sue. Esa. xlv. Rorate celi desuper zc. Uites autē putat supflua pauperibus erogando. Luc. xj. Quod superest date elemosynam: z oīa mūda sunt vobis. Putare. est scandala amputare. Lantico. ij. Capite nobis vulpes parvulas que demolīuntur vineas. Nam vinea nostra floruit. Capus putationis aduenit. Matth. xviij. Si oculus tuus scandalizat te: erue illum z proijce abs te. Bonū est tibi ad vitā ingredi cū vno oculo: q̄z duos oculos habentem mitti in gehennā. Terra autē fodit sarculo disciplīe corporalis. Heb. xij. In disciplina perseuerate: se vobis tanq̄ filijs offert deus. j. Lorinth. ix. Castigo corpus meuz z in seruitutē redigo: ne forte cum alijs ꝑdicauerim ipse zc. Uuarum autē maturatio est fructus gaudioz eternoz perfectio: qui fructus permanet. Joā. xv. Posui vos vt eatis z fructum afferatis zc. Uinea quin imatura vua est acris z acerba que signat fructū immaturum. Hiere. xxxj. Patres nostri comederūt vuā acerbam: z dentes filioz obstupuerūt Nec vua colligit: quia fructus in spe remuneratōis celestis reseruatur. ij. Tim. j. Scio cui credidi: z certus sum zc. Sic cum domino colligit: qui sicut dicit Joā. iiij. Congregat fructum in vitam eternā. Qui aūt sic nō colligit perdit. Matth. xij. Qui non colligit mecum dispergit. Unum autē merū exprimere est quotidie cōscientiā discutiēdo purificare. j. Timo. j. Charitas est de corde puro z conscientia bona z fide non ficta. Psal. lxxiij. Calix in manu domini vini meri plenus mixto. Unum autē spiritualium gaudiorū: quod est pars regni celorum. Rhomanoz. xiij. Non est regnū dei esca z potus sed iusticia z pax z gaudiū in spū sancto. Psal. cij. Uinū letificat cor hominis. Hoc in cella vinaria reponit quando ad veritatē fidelium in secreto cordium collocat. Lantico. ij. Introduxit me rex in cellam vinariā. ordinauit in me charitatē. Sic ergo pater meus agricola est. Mat. xv. Omis plantatio quam non plantauit pater meus celestis eradicabit. Psal. lxxix. Uisita vineā istā. quā pfice eam quā plantauit dextera tua. Exod. xv. Introduces eos: z plātabis in mōte hereditatis tue zc.

Omnē palmitē in me non ferentē fructum tollet eum: z omnem qui fert fructum: purgabit eum vt fructum plus afferat.

D Tangit hic Modum ꝑuandi vites Duplicit. Scz. Tollendo z amputando inutiles palmites. z Purgādo veiles. Dicit ergo [Omnem palmitem] Sunt in vite duplici ex causa palmites inutiles. Quidaz eñ sunt luxuriantes: ex aquoso humido multū crescēres. z idō nihil fructificātes. Et illi sunt in toto tollendi, Et signāt illos in ecclesia qui se dant luxui z cupiscētijs: quos a tali vita oportet ꝑscindi: vt viciū resecet in natura. Et hoc signat Deut. xxj. Ubi ꝓcipit filius contumax luxurijs z comessationib⁹ vacans: lapidari. vt malū afferat a terra iustoꝝ. Lop. v. Auferte malū ex vobisip̄sis. Secūda amputatio est quādo amputant superflua. Que vel combusta sunt ariditate: Uel destructa nimia tenuitate. Ut superflua sunt pondere supra vires vitis. Primi significant eos quos ignis auaricie succēdit z aduxit: vt nutrimētum vitis coīi ad se trahant: nimis se z nō primū amantes. Secundi significāt pusillanimes z tam pene desperātes, z de illis duob⁹ in Psal. lxxix. vbi de vinea agit Incēsa igni z suffossa ab increpatōe vultus tui peribūt. Incensa eñ igni sunt vt ōr Augustin⁹: quos amor sui male inflāmat. Suffossa aut̄ sunt quos timor z pusillanimitas humiliat. Superflua aūt a quib⁹ purgande sunt vites: sunt cure nimie ēporaliū quib⁹ spūalis fructus impeditur. ij. Timo. ij. Nemo militans deo: implicat se negocijs secularib⁹: vt illi placeat cui se probauit. [Et omnez qui fert fructum] sicut discipuli z apostoli [purgabit eum] Glo. Purgabit: mundando coꝛda: spūm vitaris infundēdo. De Primo Actuū. xv. Fide purificās coꝛda eoꝝ. De Secundo Actuū. ij. Repleti sunt oīes spūsancto: z ceperūt loqui ꝑut spūssanct⁹ da. clo. illis. Eze. xxxvj. Ramos vestros expandite flozete: z fructum facite populo meo israel [vt fructū] vtut̄ z animarum cōuersionis [plus afferat] Ecci. xxiij. Rami mei honoris z gratie. Lanticoꝛū. ij. Uinee flozentes odoꝛem dederunt.

Jam vos mundi estis ꝓpter sermonem quē locutus sum vobis. Manete in me z ego in vobis.

Tangit hic explanatio metaphoꝛe. Tangit aūt Duo. Similitudinē de cultura adaptat: z Ad manendum in vite inuitat. Dicit aut̄ [Jam vos mundi estis] id est mūdati. Et hoc dicit Mal. iij. sub alia metaphoꝛa. Sedebit cōflans z emundans argentū: z erūt dño offerētes sacrificia in iusticia [ꝓpter sermonē quē locutus sū vobis] Sermo eñ dei in sacramentis z in doctrina mundat̄ sanctificat. Etsi vbuz detrahat̄ in sacramento ab elemento: elementū nihil facit. Joā. xvij. Sanctifica eos in veritate: quia sermo tuus veritas est. j. Timo. iiij. Sanctificat̄ per vbū dei z orationem. Sermo eñ dei siue vbum vt ōr Aug. est: Cum amoꝛe noticia. z per amoꝛē accendit affectū z incēdit. Et cōsumit: purgādo in affectu: z ꝓ noticiam illuminat intellectū: z ꝓpellit tenebras erroris: z dubietatis ab intellectu. Et sic mūdat vtrūq; : Intellectū scz z affectū. Psal. cxviij. Ignitum eloquium tuū vehemēter: z seruus tuus dilexit illud. Et sic purgat z mundat: accendit z illuminat. Psal. xj. Eloquiū domini: argentū igne examinatum, ꝓter hoc est a terrenitate affectus: probatum septuplū. hoc est: ꝓ septemplicē spūm [Manete] ergo sic mundati [in me] Inuitatio est ad manendum. qz sic in vobis nō est impedimentū impediens ad fructum [manete] ergo [in me] ꝓ charitatis insertionē. Rho. xj. Insertus es in bonā oliuam: z soci⁹ radicis z pinguedinis fact⁹ es. Eph. iij. In charitate radicati z fundati: vt possitis cōprehendere cū oīb⁹ sanctis que sit longitudo latitudo z profundū z sublimitas. Scire etiā supereminentē sciētie charitatē christi vt impleamini in omnē plenitudinē dei. Quia sic bono humoꝛe: implentur palmes ad fructificādū [z ego in vobis] supple manebo: in vos fundens spūm z gr̄am .q. bus sicut succo bonitatis mee infusi fructificetis. Job. xxix. Radix mea aperta ē secus aquas, z ros in messione mea mozabit. Hiere. xvij. Ad humoꝛē mittit radices: z in tempoze siccitatis nō erit sollicitum: nec al quādo desinet facere fructū. Eph. iij. Habitare christū per fidē in coꝛdib⁹ vestris.

Sicut palmes nō potest ferre fructum a semetipso nisi manserit in vite: sic z nec vos nisi in me manseritis.

R Hic tangit Qualiter in deo manēdo est fructificandum. Dicit aut̄ Tria. In quoꝝ Primo Similitudinē resumit ad vitis z palmitis cōparationem. In Secundo ōr Illius cōparatōis spūalē rōnem, In Tertio ostēdit ex hoc ad fructū eos accipere potestatē. Dicit g̃ in ꝑmo Duo. Scilicet. Similitudinē in oꝓsito. z Similitudinē in ꝓposito. Adaptās i oꝓsito sic [Sicut palmes non potest facere fructuz nisi manserit in vite] eo ꝙ fonte humoꝛis destitut⁹ est. Sap. iiij. Confringent rami incōsummati: z fructus eoꝝ inutiles: z acerbi ad manducandū: z ad nihilum apti. Esa. xvj. Dñi gentiū exciderunt flagella eius: vsq; ad iaser peruenerūt. Dñi gentiuz sunt demones: z excidūt per suggestionē peccati palmites vitis. z ideo dicunt ad iaser puenisse quod incendiū interꝓetat. qz cōcupiscētia peccati incenderunt [a semetipso] g̃ nō facit fructū: sed ꝓ ꝙ manet in vite [sic nec vos] ꝓterit⁹ spūaliter fructificare [nisi in me manseritis] Hiere. xvij. Btūs vir qui cōfidit in dño: z erit dñs fiducia eius. Est eñ q̃si lignum viride qō ad humoꝛē mittit radices suas. Ideo dicit Esa. xj Radix iesse qui stat in signum populoꝝ: ipsum gentes deprecabuntur.

Ego sū vitis: vos palmites. Qui manet in me z ego i eo: hic fert fructum multum: quia sine me nihil potestis facere.

I Prosequit̄ sil'itudinē in ꝓposito [Ego sum vitis] Qui ministro humoꝛe spūalis z erāt gaudij: Qui coꝛ lerifico: Qui fiduciam bone spei reddo: Qui seculi eristicias pello: Qui inebriādo secularium obliuisci facio: Qui calorē charitatis infundo. De Primo dr̄ Judic. ix. Dixit vitis. Non possum deserere vinū meū qō letificat deū z homies. De Secūdo in Psal. ciij. Uinū letificat coꝛ hois. De Tertio. iij. Esdre. iij. O virii: fortissimū ē vinū. Job. xxxij. En venter me⁹ quasi mustū absq; spiraculo. qō lagunculas nouas dirūpit. Et hoc eñ ꝙ efficit bone spei hoies: cōfidentes: z fortes facit vt dicit Arist. iij. Ethic. De Quarto dr̄ Prouer. xxxj. Date siceꝛā merentib⁹: z vinū his q̃ amaro sūt animo Bibant z obliuiscant egestatis sue: z doloris non recordent amplius. De Quinto dr̄ Lanc. vij. Butur e⁹ sicut vinū optimū: dignū dilecto meo ad potandū: labijsq; z dentib⁹ illius ad ruminandum. Ruminās eñ nō recordat alterius. De Sexto dicit Lanc. ij. Introduxit me rex in cellā vinari am: ordinauit in me charitatē. Sic ꝙ Sum vitis: abunde omnib⁹ vinū letitie effundens. Beñ. xlix. Ligans ad vineā pullū suum: z ad vitem o fili mi asinam suā. Tamē eñ de vino effundit hec vitis: ꝙ z asellus gētilis z asina synagoge vino leticie e⁹ onusti recedunt. Et ideo ibidē dicit. Lauit in vino stolam suā: z in sanguine olive pallū suum. Sanguis aut̄ vue: sanguis christi est: q̃ de vua coꝛpis chri expressus: lauat stolā ꝓprie conuersationis: z pallium charitatis quo ad calorē operiēt ꝓximū.

W [Qui manet in me] per charitatē. j. Joan. iiij. Qui manet in charitate: in deo manet: z de⁹ in eo: [Et ego in eo] sicut ministrās succū humoꝛis vī fructificat. Unde Joā. xvij. Ut dilectio q̃ dilexisti me: in ipsis sit: z ego in ipsis [hic fert fructum multū] me ministrāte vtutē ad fructificandum. Esa. xij. Erit germen dñi in magnificentia z gl'ia: z fructus terre sublimis. Ezech. xlvij. Nō deficiet fructus eius ꝑ singulos mēses afferet ꝓmitiua: [Quia sine me nihil potestis facere] Esaie xxvj. Oīa opa nostra operatus es in nobis dñe. Osee. xiij. Germinabunt quasi vinea memoriale eius quasi vinum libani.

Siquis in me non manserit: mittetur foras sicut palmes z arescet: z colligent eum z in ignem mittent: et ardet.

N Dicit hic Similitudinis inducte spūalē rationem. Et primo In Oꝓsito. deinde In ꝓposito. Dicit g̃ [Siquis in me non mānserit] diuisus a me per peccatū z scismata que procurat i ecclesia [mittet foras] extra societatē bonoꝝ z beatoꝝ. Mat. xxij. Proijcite i tenebras exteriores: ibi erit fletus z stridoꝛ dentiū. Rho. xj. Noli altū sapere: sed time. qz si deus naturalib⁹ ramis: non pepercit ne forte nec tibi parcat: alioq̃n z tu excideris: [sicut palmes] absciss⁹ [z arescet] hūoꝛe gr̄e vite destitutus. In ep'la Jude arbozes autūnales infructuose bis mortue eradicate [z colligēt eū] Glo. messoꝛes angeli. Matth. xiij. Colligent ō regno ei⁹ oīa scādala. Hec aūt collectio est q̃n mali z stulti peccatoꝛes simul ligabunt vt fasciculus vn⁹ z proijcient in infernū. Esa. xxiiij. Congregabunt congregatione vnius fascis in lacū: z claudent in carcerem [z in ignem] eterni incendij [mittet] illi qui collegerūt [et ibi] ardet] in perpetuuz. Ezech. xv. Fili hominis q̃d fiet de ligno vitis. Et parū Infra. Ecce igni datū ē in escam. vrāq; partem eius cōbussit ignis. Hoc est coꝛpus z anima. z medietas eius: sc̄z coniunctum redacta est in fauillam. Dan. iij. Fornax babylonis incendit̄ malleolis que sunt sarmenta vitis.

Si manseritis in me: z verba mea in vobis manserint. Qōcūqz volueritis petetis: z fiet vobis

Tangit hic Rationem Sil'itudinis in ꝓposito Dicēs [Si manseritis in me] ꝓ dilectionez. j. Lop. vj. Qui adheret dño: vn⁹ spūs est [z verba mea in vobis manserint] ꝓ que sucus bonitatis z veritat̄ mee ad vos ꝑtransit. Jaco. j. In mānsuetudine suscipite insitum verbū qō potest salvare anias vestras. j. Jo. ij. Qui ōr se in ipso manere: debet sicut ipe ambulauit z ambulare [Qōcunqz volueritis petetis] qz tūc nō peccatis nisi in volūtate vitis: z in cōformitate spūs eius qui ministrat vob a vite [z fiet vobis] Deut. iiij. Dñs de⁹ noster adest cunctis obsecrationib⁹ nr̄is. Esa. lviij. Tūc invocabis z dñs exaudiet. clamabis: z dicet. Ecce assum Obijcit aut̄ contra hoc qō dr̄ ij. Lop. xij Peꝛijt paulus ꝓ stimulo: z nō est exauditus. Sed ad hoc sepe respōsum est. qz Petitio hec non fuit de pertinentib⁹ ad salutem

In hoc clarificatus est pater meus vt fructū plurimū afferatis: z efficiamini mei discipuli.

Hic ostendit ꝙ ex hoc ꝙ in christo manent: ad fructificandū accipiunt potestatem. Uirtus eñ a patre per filium ministrat: pater autem libēter ministrat per filium virtutē per quam ipse clarificatur. Et hoc est quod dicit [In hoc clarificatus est pater meus] Non in se sed in mēbris meis: in quibus clara virtus eius apparet. Alia lra habet [glorificatus] Esa. lx. Germen plantatōnis mee opus manus mee ad clarificandū. Matth. v. Uideant opera vestra bona: z glorificēt patrem vestrum qui in celis est [vt fructuz plurimum afferatis] in cōuersione animaꝝ z fructu bonorum operū. Esa. lx. Minimus erit in mille: z parvulus in gentē robustissimā. j. Per. ij. Gens sancta populus adquisitōis: vt virtutes eius annuncietis qui vos de tenebris vocauit in admirabile lumen suum. Populus eñ adquisitōis est populus plurime fructificatiōis [et] ꝑ b [efficiamini mei discipuli] hoc est imitatoꝛes. Joan. viij. Si vos mānseritis in sermone meo: mō vere discipuli mei eritis z cognoscetis veritatē: z veritas liberabit vos. Discipulus eñ: magistri ē imitatoꝛ. Magister aut̄ ad hoc venit vt fructum faceret. z Discipuli ad hoc sunt instituti vt eum in b sequātur. Joannis. xv. Posui vos vt eatis z fructuz afferatis: z fruct⁹ vester maneat. Hoc est ergo quod dicit.

Sicut dilexit me pater ⁊ ego dilexi vos. Manete i dilectõe mea.

Tangit forma qualit̃ ad fructificandũ vtiliter in ch̃o maneant. Dicit autẽ hic Tria. In quoꝝ Primo dicit Qualiter ꝑ eum dilectio patris descendit in discipulos. Secũdo dicit Qualit̃ manenti ipi⁹ dilectõe. Tertio Quo fine ⁊ fructu. In Prio horum dicit Duo. Scz. Qualiter dilectio patris ꝑ cũ venit ad discipulos. Et ponit Inuitatõem ad manendũ in dilectõe. Dicit ergo. ⌊**Sicut dilexit me pater**⌋ Pater vt dicit Hilari⁹ duplicit̃ amat ⁊ diligit filiũ. ⁊ Essentialiter. ⁊ Notiõaliter. De Essentiali dilectõe dat Similitudinẽ. Sed de Notionali: qz pater diligit filium spũsancto. ⁊ sic filius diligit discipulos spũsancto. Que dilectio q̃uis sit essentialis: eo ꝙ cõnotat effectuz in creatura: cñ cõnotat̃ in eo dilectio notionalis. qz spirat eis spiritũsanctũ. Ita ꝙ ꝑ ipos dat̃ spũsanctus in collatione Sacramentoꝝ ab ipis facta. Et sic illa similitudine dicit̃ hic. ⌊**Sicut dilexit me pater ⁊ ego dilexi vos**⌋ ponẽs in ministerio q̃ det̃ spũsanctus a deo. nõ cñ a vobis. Jo.iij. Pater amat filium ⁊ omnia dedit ei i manus. Matth̃.iij. Tu es filius meus dilect⁹ ⌊⁊ ego dilexi vos⌋ sic dans vobis amoris donũ qđ est spũsanctus. j. Jo.iij. Videre qualẽ charitatẽ dedit nob dñs: vt filij dei nominemur ⁊ simus. Filij aũt dei non sum⁹ nisi ꝑ spm̃ adoptõis acceptum a filio. ⌊**Manete i dilectõe mea**⌋ Ecce Inuitatio ad manẽdũ in dilectõe. Manet autẽ hõ in dilectõe: ꝑ idez nolle ⁊ idẽ velle. qz Conformitas voluntatũ ꝓseruat dilectionem. Deut̃.vj. Diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo. ⁊ ex tota alia tua. ⁊ ex tota mente tua. ⁊ ex totis viribꝫ tuis. Sic enĩ manes in dilectõe Q̃n totum cor: hoc est: voluntatẽ eius amore habes ardentẽ. Luce.xxiij. Nonne cor nostr̃ ardens erat i nobis Q̃n totã mentẽ ac memoriã eius habes amore ei⁹ attentam. Threnorũ.iij. Memoria memor ero tui. ⁊ tabescet in me anima mea. Quãdo totã animam tuã (que intellectualis est) veritate ei⁹ habes lucentẽ. Esaie.lviij. Implebit splẽdoribꝫ animam tuam. ⁊ ossa tua liberabit. Quando totã virtutez tuam in gratia habes operantẽ: ⁊ nulla parte ociantem. Quia dicit Grego. ꝙ Charitas magna operatur si est. Si vero operari renuit charitas nõ est. Genes.xxix. Videbant̃ ei dies pauci ꝑ amoris magnitudine. Sic g̃ manete in me

Si p̃cepta mea seruaueritis: manebitis in dilectione mea: sicut et ego p̃cepta patris mei seruaui: et maneo in eius dilectõe. Hec locutus sum vobis vt gaudiũ meum i vobis sit. et gaudiũ vestrũ ipleat̃

Dicit hic signum Qualiter quis infallibiliter manet In dilectione ⁊ In ipso. Et dicit Duo. Signũ scz ⁊ Signi infallibilem rationẽ Signum dicit. ⌊**Si precepta mea seruaueritis**⌋ quia preceptum est signum siue voluntatis. ⁊ non diligit qui deformem habet voluntatẽ. Sic ergo ⌊**manebitis in dilectione mea**⌋ j. Joan.iij. Non diligam⁹ verbo neq; lingua: sed opere ⁊ veritate. Joan.xiij. Si quis diligit me: sermonẽ meum seruabit ⌊**sicut ⁊ ego precepta patris mei seruaui**⌋ Signi dati dat hic infallibilem rationẽ. Philip.ij. Factus est obediẽs patri vsq; ad mortẽ. Joannis.iiij. Meus cibus est vt faciam voluntatem patris mei: ⁊ vt perficiam eius opus ⌊**⁊ maneo in eius dilectione**⌋ per conformitatẽ voluntatis. Joannis.xiij. Ut sciant omnes qz ego diligo patrem. ⁊ sicut mãdatũ dedit mihi pater sic facio. Surgite ⁊ eamus hinc. Dilectio enĩ vinculum est cordiũ. nec vnuꝝ dimittit discordare ab alio. ⌊**Hec locutus sum vobis**⌋ A fine hoc ostendit dicẽs ⌊**Hec**⌋ omnia que dixi. ⌊**locutus sum vobis**⌋ q̃liter in me maneatis. nec vlla morte mea a me sepremini: Hac de causa ⌊**vt gaudium meum in vobis sit**⌋ Gaudium enĩ meum est de fructu animarum ⁊ profectu fideliũ: Vel ⌊**gaudiũ meuꝝ**⌋ quod est in me. quia hoc est gaudiuꝝ purũ ⁊ mundum. Philip.iiij. Gaudete in domino semp: iteruꝝ dico gaudete. Esa.lxj. Gaudẽs gaudebo in dño: ⁊ exultabit anima mea in deo meo. Item.xxxv. Gaudium ⁊ letitiam obtinebũt: fugiet dolor ⁊ gemit⁹. ⌊**⁊ gaudiuꝝ vestrum impleat̃**⌋ vt vbiq; fides predicetur. quia tunc erit gaudium plenum. Vel ⌊**gaudiuꝝ impleat̃**⌋ sic ꝙ in nulla sui parte dolore miscebit̃. nec luctu occupet̃. Vel ⌊**gaudiũ impleatur**⌋ ꝫ est: ꝺ pleno ⁊ summo ⁊ implente vos habeat̃ bono: sicut de deo. De Primo dr̃ Esaie. lxij. Gaudebit sponsus sup sponsam: ⁊ gaudebit super te deus tuus. Christus sponsus est: ⁊ ecclesia sponsa. qui gaudet quãdo fit catholica: hoc ẽ vniuersalis. De Secundo dicit Esa.lx. Videbis ⁊ afflues: ⁊ mirabit̃ ⁊ dilatabit̃ cor tuum. De Tertio dicit Matth̃.xxv. Intra in gaudium domini tui. Joannis.xvj. Petite ⁊ accipietis: vt gaudium vestrum plenum sit.

Hoc est preceptum meum vt diligatis inuicem sicut dilexi vos.

Dic incipit exhortari ad dilectionem proximi. Dicit hic Septem. Scilicet. Dilectionis p̃ceptũ. Dilectionis modum. Dilectõis quantitatem: ꝑm virtutis actum. Dilectionis signum. Dilectionis effectum. Plene dilectõis officium. ⁊ Dilectõis vim apud deum. Et hec per ordinẽ in littera continentur. Et continet̃ in eis quicqd cõtinet Secunda pars huius capituli Dicit ergo ⌊**Hoc est p̃ceptuꝝ meum vt diligatis ⁊c.**⌋ In hoc notatur dilectõnis preceptũ. Et in hoc notantur Tria. Scilicet. Ab aliꝭ preceptis huius p̃cepti discretio. ⁊ In omnibus aliꝭ preceptis directio. ⁊ Huius precepti in deo pre oĩbus aliꝭ exemplaris premonstratio. Primũ importatur per pronomẽ Hoc: quod significatiã notat ⁊ discretionẽ. Discretum autem est ab aliꝭ in Tribus. Scilicet. quia Unit omnia vt radix. quia Implet alia: vt forma ⁊ motor. ⁊ quia Perficit alia vt Finis. Per hoc ꝙ est Radix: nutrit et nutrimentum dilectionis amministrat. Per hoc quod est Motor et forma: formal ad meritũ virtutis. Per hoc ꝙ est finis perficit ad cõplementũ vite spũalis. De Primo dicit Greg. Precepta dominica multa sunt ⁊ vnũ. Multa sunt ꝑ virtutẽ operis. vnũ in radice dilectõis. Eph̃.iij. In charitate radicati ⁊ fundati vt pos⁹.cõpze.cum omnib⁹ sanct⁹. Sic ꝺ sapientia Eccl̃.xxiiij. Radicaui in pop'lo honorificato. Populus enĩ honorificatus est populus sanctoruꝝ: in quo sapiẽtia radicat per charitatẽ honestat̃ preceptoꝝ. Item In eodẽ. In electis meis mittite radices. De Secũdo ꝺ beatus Aug⁹. ꝙ forma preceptorũ est charitas: qua oĩa informant̃ precepta ad virtutẽ merendi. Et ideo dicit. Habe charitatẽ: ⁊ fac q̃cquid vis. Forma hec mouet ad opera preceptoꝝ: ⁊ vt get ⁊ agit ad oĩa implẽda. Unde.ij. Coꝝ.v. Charitas christi vrget nos. Rhoma. viij. Quicunq; spũ dei agunt̃: hi sunt filij dei. Q̃ autẽ mouet cum impetu dicit Ezech̃.j. Quocunq; ibat spũs impetus: illuc gradiebant̃ nec reuertebãtur cum ambularẽt. In hac forma totã legẽ informat ⁊ implet. Rhom̃.xiij. Plenitudo legis est dilectio. De Tertio dicit. j. Timo.j. Finis p̃cepti est charitas: de corde puro: ⁊ cõscientia bona: ⁊ fide non ficta. quia oĩa precepta ad charitatẽ quasi ad finẽ referunt̃. Quia ꝑter charitatẽ impletur magis q̃ propt̃ debitũ. Hoc etiã p̃ceptum Nouũ est ⁊ Vetus. Sed ꝺ hoc iam in antehabitis dctũ est. Hoc ergo preceptũ meuꝝ ⌊**Preceptũ**⌋ id est: qđ ante captum siue ꝑ Principio acceptũ ad regulaꝝ actionum. qz Principiũ ⁊ regula ẽ charitas omnis boni in nob. ⁊ Nihil ẽ bonũ perfectuꝝ: nisi in ãntũ se hz de charitate. sic ꝺr̃. j. Coꝝ.iij. Si charitatẽ nõ habuero nihil sum etiãsi linguis loq̃r angelorũ: ⁊ habuero omnẽ fidẽ: ita vt mõtes transferã. etsi distribuero oĩes fa. meas in ci. pau. etsi tra. cor. m. ita vt arde⁹am: charitatẽ aũt nõ habuero: nihil sum. Mẽsura ergo ⁊ forma omniũ bonoꝝ est ex charitate Et ideo ipa sicut forma discernit inter filios regni ⁊ filios perditiõis. ⁊ dat formã merẽdi omnib⁹ operib⁹. et ideo est regula moꝝ ⁊ operationũ. Gal̃.vl. Quicq; hãc regulã secuti fuerint: pax sup illos ⁊ misericordia: ⁊ super israel Dei sic igit̃ est ꝓceptum: pre aliꝭ captum ad regulã operationũ: sicut ars quedaꝝ et forma ad operandũ Et hoc etiam modo: dicit̃ mater oĩs boni. Eccl̃.xv. Obuiabit illi quasi mater honorificata: que oĩes alias vtutes regit ⁊ regulat: sicut mater filias regit ⁊ regulat. Hoc est ergo preceptũ ⌊**meum**⌋ Tribus de causis. Meũ quidem: quia a me spũaliter impletũ. Meũ: quia me ⁊ patrẽ exemplariter p̃monstratũ. Meũ inq̃: qa spẽali signo designatũ .j. Joã.iiij. In hõ apparuit charitas: nõ quasi nos dilexerimus deũ. sed quoniã prior ipse dilexit nos: ⁊ ideo nihil ligauit eum nisi charitas. Hiere.xxxj. In charitate perpetua dilexi te. ⁊ iõ attraxi te miserãs. Perpetua autem charitas nõ ꝑuenit vel dono vel merito. ⁊ iõ nihil est in ea nisi charitas. Nostra aũt est debita: ⁊ ideo non est pura charitas. Hoc ergo specialiter a christo est implerum. Est etiaꝝ hoc preceptum in patre ⁊ filio sicut in primo exemplari premonstratum. Mutua enĩ est dilectio inter patrem ⁊ filium. Et hec dilectio ẽnexus quo sibi inuicem pater ⁊ filius connectunt̃: quod in nullo alio est ꝑceptorum. j. Joãnis.iiij. Charissimi: diligamus inuicem. quia charitas ex deo est ⁊ qui diligit fratrẽ suũ ex deo natus est: ⁊ cognoscit deum. Cognoscit autem deuꝝ: sicut exemplatũ cognoscit exemplar. Hinc est ꝙ Lanĉ.viij. dicit. Dilectus me⁹ clamat ad me: pone me sicut signaculũ super cor tuũ Signaculum est sigillum siue signũ profundaruꝝ: vt dicit Grego. Nec charitatẽ dilectus in cor sponse imprimeret. sicut sigillũ in cera: nisi dilectõis apõ se primam figurã ⁊ formã haberet. Meũ etiaꝝ: quia speciali signo designatũ. Signũ autẽ dilectionis infallibile: ꝙ ex dilectõe: christ⁹ extra se in hominẽ sit transpositus. Hoc enĩ vt dicit Diony. ⁊ Damascen⁹ fecit philotrophia. Lanĉ.vj. Auertere ocꝭ tuos a me: quia ipsi me auolare fecerũt. Dilectio enĩ est transponens diligentẽ in dilectũ. Primo cor tangit. Scõo calorem facit. Tertio vulnerãdo scindit. Quarto liquefacit. ⁊ Quinto violenter transponit in id quod diligit. vt cũ illo sit: ⁊ nõ secum apud seipm. Unde ex dilectõe hominis ꝺr̃ Zach̃.ij. Qui tangit vos: tangit pupillã oculi mei De Calore dicit in Psal.lxix. Ignis in conspectu eius exardescet. Unde moysi apparuit in igne flamme. Exod̃.iij. De Tertio Lanĉ.iiij. Vulnerasti cor meum: soror mea sponsa. vulnerasti cor meuꝝ vno oculorumẽ. ⁊ Ibidem Tertio. Media charitate constrauit. De Quarto Lanticoꝝ.v. Anima mea liquefacta est vt dilectus locutus est. De Quinto Psal.lxij. Adhesit anima mea post te. Sic ergo dicitur: Hoc est ꝓceptum meum. De quo autem sit preceptuꝝ dicit ⌊**vt diligatis inuicẽ**⌋ quia sicut in antehabitis dixim⁹. Dilectio est transiens ⁊ retransitiuus affectus. In quo Quattuor notantur. Scilicet. quia est Affectus p̃mus: qui est causa omnium aliorũ affectuum. Est etiam Affectus intimus: ⁊ est Affectus dulcissimus ⁊ Ignitus.

De Primo dicit Augustin⁹ Q̃ cum quattuor sint affectus naturales. Scilicet. Spes. Timor. Gaudium. ⁊ Tristitia: ꝙ oĩs causant̃ ex amore. Et ideo primus affectus est Amor dilectiõis siue charitatis. Ideo Preceptũ de dilectione: dicitur primũ ⁊ maximum. Matth̃.xxij. Hoc est primuꝝ ⁊ maximum mandatũ. Et quia dilectio dei ⁊ dilectio proximi: ex eadẽ procedunt charitate. Ideo dicitur Secundũ mandatum (quod est de dilectõe proximi) esse simile huic. Ideo ergo ex dilectõe ꝑcipit: quia hoc post: affectuꝝ deo ⁊ proximo vinciat: ⁊ illo alligato ad deum ⁊ ad proximũ: nihil vanũ in spe vel timore vel gaudio vel tristicia relinquit̃. Hinc est ꝙ in Leuit̃. in festo Pentecostes (quod est festum amoris) precipitur nobis ꝙ primitias igne coctas domino offeramus. quia premia cordium nostroꝝ: affectus dilectoꝝ sunt que in igne spiritusancti tosta. Hoc ẽ: feruore deuotiõis: debemus offerre Intimus aũt affectus. quia nihil ita profundatur in corde sicut amor. Nõ ostendit carnalis affectus lenocinij. quem Medici beroos a pellant. quia destituit ⁊ vires: ⁊ sensum aliquando: ⁊ frequenter mortem inducit. Hoc autẽ multo plus facit amor diuinus: extẽsus in deuꝝ ⁊ in proximũ. Ille enim plus profundat̃. Et de hoc

affectu dictū est ℣Psal.lxxxiij. Cōcupiscit z deficit aīa mea in atria dñi. Cōcupiscētia eni hec bona cōcupiscētia est: q̄ est amoris Defect⁹ aūt destitutio ē in nō habēdo amatū ad vo.tū. Et in hoc affectu dicit illud Lañ. v. Nūciate dilecto meo q̄ amore langueo. Est etiā affect⁹ dulcissim⁹: q̄ etiā laboriosa z amara sua condit dulcedine. Eccl.xxiij. Spūs meus sup mel dulcis. z hereditas mea super mel z fauū. Constat aūt q̄ spūs est spūs charitatis. Hui⁹ signū est q̄ Jacob seruiēs ꝓ Rachel septē annis apud Laban: laborē nō sensit penit⁹. ponitus optat⁊ nuptijs. Heñ.xxix. Videbant ei dies pauci ꝓ amoris magnitudie. Rachel aūt spūa alis boni in deo z primo significat dilectionem. His ergo de causis dic̄ ¶Hoc est p̄ceptū meū vt diligatis inuicē ⁊ vt ab vno in aliū transeat amor. z retrāseat in p̄mū. z utrq̄ in alterū. Et hec nō deficiet vnq̄. Sic em̄ sp soluit amoris debitū. et soluendo q̄libet amplius obligat ad debendum. Rho.xiij. Nemini q̄cq̄ debeatis nisi vt inuicē diligatis. Et ibidem. Reddite vobis debita amor⁊. Ergo debitum quod plus et plus debetur: soluēdo semper debetur. z amans ab illo nunq̄ absoluit. Adhuc autē ex quo Amor ignis est: z ī reflexionib⁹ ignis magis z magis estuās incendit: oportet etiā q̄ amor trāsiēs z retrāsiens accendat z cōfortetur. Esa.l. Accincti flāmis ambulate in lumine ignis vr̄i. z in flāmis quas succendistis vobis. Lu.xij. Ignem veni mittere in terrā zc. Ergo diligatis inuicē vt dilectōis debitū semp soluat. Et vt ignis charitatis magis ac magis accendat ex mutuis ꝓuocatōibus charitat⁊. Hoc est ergo p̄ceptū vt diligatis inuicē ⁊sicut dilexi vos⁊ Hec est forma qua mādatū debet seruari. Est autē hec forma sic intelligēda. Q̄ diligam⁹: Gratuito munere charitatis: in q̄ nos christus dilexit. Diligam⁹ inuicē In eo q̄ chr̄s dilexit i nobis. Diligam⁹ inuicē Ad ꝺ ad q̄ nos chr̄s dilexit Diligam⁹ inuicē Ordine quo nos chr̄s dilexit. Diligamus inuicē Ex eo quo nos chr̄s dilexit. Primū est in eo q̄ nō empta vel ꝓ merita charitate christ⁹ nos dilexit. Osee.xiij. Diligā eos spontanee. hoc est: libera voluntate: que nec empta est nec p̄cio preuenta. Esa.xl. Et Rhoma.xj. Quis prior dedit illi z retribuetur ei. Hec est causa q̄ dicit Ephes. iij. Dedit dona hominib⁹. Et intellexit de donis amoris. q̄ Amor cū dono donari vult. vel ipe cadit a ratōne doni z amoris. emptū z meritū a iudice ad dandum. z amor vult esse liber z non coactus. j. Joan.iij. In hoc apparuit charitas dei in nobis: nō quasi nos dilexerimus deum: sed quoniā ipe prior dilexit nos. Quinimo cum contra amorē eius inimicicias exerceremus: ipe commendabilē ī nobis impendit charitatē gratuitam et liberā. Rho. v. Cōmendat autem deus suam charitatē in nobis. quoniam cum adhuc inimici essemus: reconciliati sumus deo patri per mortem filij ei⁹. Jd autem quod christus in nobis dilexit: ē salus nostra et bona vita. Peccatū enim in nobis non dilexit sed virtutem et bonum. Et vt vniuersaliter dicatur: Similitudinē suam. Quia z Ipsa dilectio similiū est vt dixit Empedocles. q̄ Dissimilia adinuicem se odiūt z pugnāt. Unde Joā.xv. Si de mundo fuissetis: mund⁹ quod suū erat diligeret. Itaq̄ si ex deo estis: deus q̄ suus est. hoc est diuinū: in vobis diligit. Judic. v. Cor meū diligit ꝓncipes israel. Principes aūt israel sunt principes: principatū tenentes z habitātes inter rectissimos deum videntes. Sap. vij. Neminē diligit de⁹ nisi qui cū sapiētia inhabitat. Quia Talia similitudinem christi pficiūt in nobis. Et hoc etiā in nob inuicem diligamus vt vera dilectio possit appellari. Et ideo dicit phi Aristo. z Tullius Q̄ vera dilectio non nisi sup honestū fundat. Et hec est similitudo christi in nobis. in his que ad ℞tutem pertinent z ad bonaz vitā. Diligam⁹ etiam inuicē ad hoc ad quod nos christus dilexit. Hoc fuit vt dic̄ Aug. vita eterna. ad quā nos secū possidendā dilexit. z ideo nos translati esse dicimur in regnuz sue dilectōis. Col.j. Eripuit nos de potestate tenebrarum. z transtulit nos in regnū filij dilectōis sue. A A

Diligam⁹ inuicē ordine quo christus nos dilexit. Hec em̄ omnia sua: ordinate ad dilectionē nostram retulit. Uitam corpor⁊: ꝓ animabꝰ nostr⁊ exponēdo. Seipum patri ꝓ nobis offerēdo. Animā in precium nostre redemptiōis tribuēdo. Uirtutem sue diuinitatis contra fortē qui nos detinebat exercendo. De sanguie suo z corpore nobis alimentū spirituale parando. Uerba ꝓtulit: viam salutis nos erudiēdo. Opera fecit: nobis exemplu⁊ virtutis z saluris dādo. Miracula multa: nos in fide confirmando. Sic ergo z nos oīa nostra ad utilitatē proximi referamus. si sicut boni discipuli formam dilectionis imitari volumus. Uitā enim corporalem debemus ꝓ fratribus ponere. quia Anima fratris melior est q̄z vita nostra corporalis. j. Joānis. iij. Sicut christus animā suaz ꝓ nobis posuit. itaz nos debemus animas ꝓ fratrib⁹ ponere. Anima aūt ibi vocat animalis vita

In hoc em̄ notat ordo charitatis. z sicut ipse ꝓ nobis se patri obtulit: ita nos in deuotiōe oīonis ꝓ salute ꝓximoꝝ offerre debemus. Rhomañ. j. Testis est mihi deus q̄ sine intermissione in orationibus meis memoriā vestri facio. ij. Machab. j. Dic sumus orantes ꝓ vobis. Jaco. v. Multuz valet deprecatio iusti assidua. Animā autem in preciū offerre: sicut christus: oīmino nō possum⁹. quia anima nostra preciū esse nō potest. Sed si p̄cium facimus: tunc est hoc ipsum bonū: q̄d a christo habemus patri celesti ꝓ proximoꝝ offerre salute. Ut in nos ea que debent: suscipiam⁹. z pro eis precium quod debent soluim⁹. ij. Lozꝝ. xij. Ego libentissime impendā: z superimpendar ipe pro animabus vestris. Heñ.xxj. Quicq̄d furtim peribat: a me exigebas. Silr Quicq̄d in nob est fortitudinis: ad hoc extēdere debemus vt animas ꝓximoꝝ liberare de manu diaboli possimus. Job.xxix Conterebant molas iniqui: z de dentibus eius auferebam predā. j. Regū.xvij. Et leonē z vrsum ego interfeci. Ursus enim est qui mel sequitur: mūdi cupiscētia. Leo qui violenter oꝑimit: seuitia diaboli. A quibus dei fortitudine ꝓximos liberamus. Et ideo contra eos qui vires ad talia nō exhibent dic̄ Ezech. xiij. Non ascendistis ex aduersum: nec murū posuistis vos ꝓ domo israel. Similiter sicut christus cōiuiū de se parauit: sanguinez in potum: z corpus in cibū dando. Ita nos non corpus z sanguinē: Sed facultates quib⁹ corpus et sanguinē sustentam⁹: debem⁹ in escam z potum z vestimentuz exhibere: vt ꝓbemus q̄m charitas in nobis est. j. Jo.iij. Qui habuerit substantiam huius mūdi: z viderit fratrē suum zc. Uerbis edificando. Eph.iiij. Oīis sermo malus ex ore vestro non ꝓcedat. sed si quis bonus est ad edificationē fidei vt det gr̄am audientib⁹. Sic exemplis bonis exemplum ℞tutis tribuenda sunt. Matth. v. Luceat lux vestra coram hominib⁹ vt videant opa vestra bona: zc. Quāuis aūt miracula facere nō possum⁹ quibus vita z fides proximoꝝ ꝓfortet. Dico tamē q̄ mirabilia possum⁹ facere. q̄ Uerbis nostris possumus monstra placare. In tēpore iracūdie reconciliatiōes facere. sicut dicit Eccl. xlviij. In tempore iracūdie factus est reconciliatio. Et Eccl. v. in ℞bis suis mōstra placauit. Facere aūt de leonib⁹ boies z de monstr⁊: mirabiliū est demōstratio z opatio. Eccl. xxxj. Beatus vir qui post aurū nō abijt: nec sperauit in thesauris z pecunia. Quis est hic z laudabim⁹ eum. Fecit em̄ mirabilia in vita sua. Talibus em̄ mirabilib⁹ non min⁹ q̄z miraculis ꝓfirmatur fides. Iste est pfectus ordo charitat⁊ quē a christo accepim⁹. Cant. ij. Introduxit me rex in cellam vinariā: ordinauit in me charitatē. Diligamus etiam inuicem Ex eo q̄ nos christus dilexit. Hoc est: ex simili charitate. vt oia in feruore charitatis ꝓ proximo faciam⁹: Ita vt nos ad hoc aliud nō inclinet q̄z charitas. q̄ tunc oīa sunt deo accepta. Sicut em̄ dicit Apoc. j. Dilexit nos z lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. Heb.xiij. Charitas fraternitat⁊ maneat in vobis. Sic ergo diligatis inuicem sicut dilexi vos

Maiorē hac dilectionē nemo habet q̄z vt animā suam ponat quis pro amicis suis.

E E Tangit hic Quantitas dilectiōis. Habet ār dilectio sive charitas Quadruplicē quantitatem. Scz. Intensiuā: Extensiuā: Operatiuā: z Perfectiuā. Intensiua est quātitas latitudinis ſm ambitū amplitudinalē. Extēsiua est quātitas lōgitudinis ſm extensionē potestat⁊. Operativa est quantitas magnitudis ſm operū demonstrationē potentionalē. Perfectiua est quātitas ſm progressū charitatis ad statū: vt dicā cōsummatiuū ad diuine charitatis silitudinē. Quātitas Intensiua est Magna: Maior: Maxima. Hec em̄ intenditur in charitatis calore quē facit in aīa charitatē habentē. Hanc em̄ hec vrit z est magna. Hanc oīmibus preter amatū desideriꝰ destruit: z est maior. Hanc occidit z occidit q̄ nihil sui in seruat: sed tota viuit in amato: z est maxima. De Prima dr̄ Luc. xxiij. Nonne cor nostrū ardēs erat in nobis. Psal. xxxviij. Concaluit cor meuz intra me zc. De Secūda Dañ. x. In visione tua dissolute sunt cōpages mee: z nihil in me remāsit virtū. Hec enim fuit visio ex toto corde dilecti. Hoc affectu dictum est illud Lanc. ij. Fulcite me floribꝰ: stipate me malis. q̄ amore langueo. Floribꝰ em̄ virtutū amati: destituta vi amoris: vt saltem odore virtutū delecti fulcirer ad vitā gratie. Malis aūt. Hoc est: fructu dulcedinis memorie operum eius: desiderabat stipari. vt sic desiderio destituta: ad opera erigeret. Hec est maior. De Tertia dicit Lanc. viij. Fortis est vt mors dilectio. dura sicut infern⁹ emulatio. Lāpades eius lampades ignis atq̄ flammarū zc. Nullam em̄ admittit cōsolationem refrigerante: nisi vt viuat in dilectiōe. Tali affectu dictū est illud Gal. ij. Uiuo ego. iam nō ego. viuit aūt in me christus. qui dilexit me: et tradidit semetipum ꝓpter me. Illa est ergo charitas maxima. Charitas autē Extensiua est etiā Magna Maior Maxima. Magna em̄ est qui diligit amicū. Maior est qui diligit cum qui amicicias nō exhibuit. Maxia aūt qui diligit inimicum. De Prima dicit Lucē. xix. Diliges amicū tuum. Et est prima dilectioni naturali. De Secda dicit Sapi. xj. Diligis vniuersa que sunt: z nihil eorū odisti que fecisti. Hec em̄ imitat⁊ homo q̄ oia diligit. De Tertia dicit Lu. vj. Diligite inimicos vestros: benefacite his qui oderūt vos. Et ꝓter hoc dicit Psal. cxviij. Oīis ꝓsummationis vidi finē latū mandatū tuū nimis. Hec est q̄ maxima charitas ſm latitudinē. Tertia est opatiua in quantitate operū. Et hec est magna quādo benefacit de suo. Maior q̄n bñfacit de seipo. Maxia aūt q̄n moritꝰ ꝓ proxio. De Prima dr̄ Jo.iij. epla. Fratres testimoniū phibent charitati tue in ꝓspectu eccl'ie. Charitas aūt hec est: q̄ sua fratrib⁹ impenderūt. Heb. vj. Nō iniustus est de⁹ vt obliuiscat operis vestri: z dilectōis quā ostēdistis in sctōs. q̄ ministrastis sanct⁊ z ministratis. De Scdo dr̄ Lu. vj. Oīni petēti te: tribue. De Tertio dicit Jo. x. Aiam meā pono ꝓ ouib⁹ meis. Ideo dicuz est Petro Joan xxj. Simon ioannis diligis me plus his? Scz. plꝰ q̄z tua: Simon io. dili. me plꝰ bis. Scz. plus q̄z tuos. vt ꝓ me etiā de te ipso facias plꝰ q̄z ꝓ tuis. Simon io. di. me plꝰ bis. Ut sz ꝓ grege tibi cōmisso aīam tuā ponas. Hec est q̄ charitas.

Est aūt adhuc charitat⁊ quātitas pfectiua sive cōsummatiua: que sicut dr̄ Aug. Magna est inciens. maior est proficiēs. maxima est pfecta. Inciens quidē malum abominat⁊ ꝓpter dilectum. Proficiēs ār bonū opat⁊ ꝓpt⁊ dilectū. Perfecta autē nihil diligit preter dilectuz. De Primo dicit Rhom. xiij. Dilectio proximi malum non operat⁊. De Secundo ibidē. Plenitudo legis est dilectio. De Tertio Philip. j. Cupio dissolui z esse cū christo. multo magis melius. ij. Corinth. v. Elegim⁹ autem z bonā voluntatē. habemus magis pegrinari a corpore z pesentes esse ad deuz. Hoc est ergo quod dic̄ ¶Maiorē hac dilectionē nemo habet q̄z vt animam ponat quis pro amicis suis⁊ Objciūt aūt quidā hic Q̄ maior charitas est q̄ quis animā ꝓ inimicis ponat q̄z ꝓ amicis. Et ꝺ quidē fecit christ⁹. Rho. v. Cōmēdat de⁹ charitatē suaz in nob. q̄m cum adhuc inimici essemus: reconciliati sum⁹ deo patri ꝓ mortē filij eius, multo magⁱ reconciliati salui erim⁹ ab ira per ipum. E E

Sed ad hoc valde cōuenienter respondet Augu/stinus Q amicus hic dicitur: z Qui habitualita te z habitu amicus est. z Qui est amic⁹ actu. Et sic christus effectiue non est mortuus nisi p amicis. Quia etiā qui inimicus est actu: habitualitate est amicus: z p illo est mortuus. Sicut Paulus fu it anteq̄ conuerteret. Uel posset dici q̄ Sufficien ter p omnib⁹ mortuus est: z amicis z inimicis. Ef ficienter autē nō est mortuus nisi p amicis. Ad huc autē obij̄cit q̄ nō videt esse satis charitati q̄ mille animas poneret: cū aīam maxima charitas ponat. Ad hoc autē iterū dicendū est Q nō ponit ad hoc istud signū charitat̄ ideo: q̄ maior nō sit: sed ideo qz maiori z fortiori nō potuit comparari. Et hoc est quod dicit. q̄ vt animā suā ponat quis p amicis suis. De positō autē aīe xp̄i multa sup̄ decimo capitulo sunt notata.

Vos amici mei estis: si feceritis que ego precipio vobis

F F Dictangit Dilectōis signū. Signū autē dilecti onis: est implectio mandatorū. Dicit em̄ Gregor. q̄ Probatio dilectōis est exhibitio opis. Uidē dum autē est Quid sit hic Amicicia. Que p̄ietas amicicie. z Quod signū ipius. Dicit autē Tullius q̄ Amicicia est diuinarū humanarūq; rer̄ pari cū volūtate cōsensus. Quāuis hec descriptio in mul/tis fm Aristo. sit reprehensibilis: Sed ꝺ nos ad pre sens non curamus. quia Amicicia vere est Cōsen sus rationabilis dilectōnis: ad omne id quod est honestuz. z Dissensus ad omne quod honesto vi detur esse contrariū. z in his nullo modo derelinq re amicū. Hic ergo ptz q̄ vn⁹ amicorū pōdet er al/tero fm voluntatē. Preceptū autē signū volūtat̄ est. Nec aliē scire possum⁹ dei voluntatem nisi p preceptū et consiliū. In hoc autem verbo Quat tuor notant. Scz. Dignatio dei nobiscū. Cōnexio. Cōnexionis ipius appropiatio. z Signuz: quod dat in littera. Dignatio notat̄ in hoc: q̄ cū infini/te sit dignitatis: nr̄ vult esse amicus: cū Amicicia relatio sit paritatis. Deut. xxxiij. Dilexit populos. Ideo compat dilectōnem suam ad nos dilectioni adultere: que semp respicit ad virū alienū: cū ta/men viri sui dilectōe nō sit digna. Osee. iij. Adhuc dilige mlierē adulterā z fornicariā sicut diligit do minus filios israel. z ipi respiciūt ad vinacia vua/rum. Uinacia autem sunt: nullum gaudium in se habentia quecunq; in hoc mundo diliguntur. Nec ergo amicicia est dignatiōis. Ipa autem Amicicia per diffinitionē est Omnimoda consen/sio voluntat̄. Unde Psal. liij. In domo dei am/bulauimus cū consensu.). Lozin. xiij. Non est de G G us dissensionis sed pacis. Per hunc autē consen sum volumus omne quod deus vult. z ipe vult quod nos volumus. Hoc supposito quod dixi/mus: q̄ amicicia vera fundata sit sup̄ honestuz. De Consensu autē nostro ad deū dicitur Heb. x. Voluntatē dei facientes: reportetis repromissio/nes. De Consensu dei ad nos dicitur in Psal. cxl iiij. Voluntatē timentiū se faciet: z deprecationem eoz exaudiet: z saluos faciet eos. Deut. iiij. Dñs de⁹ noster adest oīnib⁹ obsecratoib⁹ nostris. Nec est ergo vere amicicie consensio. Amicicie aūt. p/prium est Q volūtas dei sit volūtas eorū. Unde Hēn. xxxix. Volūtas eius in manu dñi dirigēt. qz Amicus dei: aliā nescit habere voluntatē nisi dei. Jo. iij. Meus cibus est vt faciā voluntatē patr̄ mei. Matth. xxvj. Non sicut ego volo: sed sicut tu vis. Amicicie autē signū est q̄ ōr. [Si feceritis que precipio vobis] Si em̄ nō faceret que p̄ci/pit: non p̄sonarent volūtates: z sic amici nō essent. Lu. vj. Quid autē dicitis mihi Dñe dñe: z nō fa/citis que dico? Amāti enim impossibile est leges amoris non custodire. qz Amor vincit z ligat vo/luntatē: z ligata voluntas deflecti nō pōt. Et ideo dicit Ouidius. Omnia vincit amor: z nos cedam⁹ amori. Obseruatio em̄ mandator̄ ex obedientie de/bito: finē habet quādo ea que debet impleri Ob/seruantia vere mandator̄ dilectionis: finē non ha bet. qz Nihil est satis diligenti. Et in hac pte com/parat̄ igni. Quia sicut dr̄ Prouer. xxx. Nunq̄ dic sufficit. Psal. cxviij. Latum mandatū tuuz nimis Lanc. j. Adolescētule dilexerunt te nimis

Jam nō dicam vos seruos: qz ser nus nescit quid faciat dñs eius. Vos autē dixi amicos: quia oīa quecunqz audiui a patre meo: no ta fecivobis.

D D Dictangit Vere dilectiōis effectum. Q̄ de ser uis facit amicos. Dicit autē hic Quattuor. Scz. Seruituris de cetero abnegationē. Abnegatōnis causam. Amicicie perfectionē. z Vere amicicie cō/sensum. Dicit ergo [Jam] ex nūc: qz aliquando fuistis serui. qñ ex timore seruiebatis. sed ex nūc p/iecistis timorem Heb. ij. Ut liberaret eos qui per totā vitam obnoxij erant seruituti. Rho. viij. Nō accepistis spūm seruitutis iterū in timore: sed acce pistis spem adoptiōis filiorū in quo clamamus: Abba pater. [Jam] ergo ex nūc [non dicā vos seruos] Est Seruus: sua reputatiōe ser⁹ in animo: z actu libere seruiens. Et est Seruus ser/uili timore. z est Seruus seruiens spe mercedis. Primus est bonus. Secund⁹ intus malus z ex/tra bonus. Tertius imperfectus: sed tamē bonus z vtilis. Primū facit serui humilitas. Secundum necessitas. Tertiū autē cupiditas. Prim⁹ est fidel in cōmisso. z prudēs in dispēsatōe cōmissi: cōstitu/tus ad custodiā bonoz̄ dñi sui. Mat. xxiiij. Fidel fu⁹ z pru. quē p̄stituit dñs sup̄ fam̄. su. Eccl. xxxiij Si ē tibi seru⁹ fidelis: sit tibi q̄si ania tua. In scō sicut dr̄ Beda: vinit peccādi volūtas. z sequeretur pēi op⁹ si sperarē impunitas. z ideo ille seruiliē est seru⁹. Tertius autē actu serui exhibet. ſz ad domū nō pinet. sed expleto mīsterio de domo egredit. Lu. xv Quāti mercēnarij in domo p̄is mei abūdant pa/nib⁹: Prim⁹ diligit. Scōs loco curuat. z Tertius propter vtilitatē tolerat. Prim⁹ iā incipit eē liber z amic⁹. Scōs manet seru⁹. Tertius autē libertatis amicicia p̄mutat p̄cio sue cupiditat̄. Un̄ de scōo z tertio dr̄: Jā n̄ dicā vos suos [qz seru⁹ nescit p spūm libratis z charitat̄] [q̄d faciat dñs ei⁹.] Fi/ J J

lij em̄ z amici vnū habēt p̄sensionis spūm: quē non habent serui. z ideo Secreta seruis nō cōmittunt. Dominus em̄ Quedā facit in seipso. z Quedam facit in creatura mundi. Et illa quidē que facit in se ipso: sē que ad Uitā z Eternū gaudiū z Beatitu d inē pertinēt. Esaie. lxiiij. Oculus nō vidit absq̄ te deus que parasti diligentib⁹ te. j. Lox. ij. Oculus nō vidit nec auris audiuit: nec in coz hois ascēdit que p̄parauit deus: diligētib⁹ se. Que aūt facit in creatura mundi sunt Creatio: Dispositio: z Ornatus. z hec sunt que nota sunt omnibus: z seruis z alijs. De primis ergo ōr: q̄ seruus: secundo z ter/tio modo: nescit scientia approbatiōis: q̄d faciat fi/bi z amicis dñs eius. Luc. xix. Quia si cognouis/ses z tu fleres. z quidez in hac die que ad pacē tibi sunt. nūc aūt abscondita ab oculis tuis. Matth. xj. Confiteoz tibi dñe pater celi z terre: qz abscon. hec a sap̄. z pru. z reuelasti ea paruulis. Ita pat̄: qz sic fuit placitū ante te. [Vos aūt dixi amicos] Amicus. qz custos est animi tui Tute secreta pan dunt. quia In bonis amici sui gaudet z in malis tristat̄. Rhom. xij. Gaudere cū gaudentib⁹: z flere cum flentib⁹: idipsum inuicē sentientes. Jdē em̄ spi/ritus est in amoz̄ eamicoz̄. Sap. vij. Per natōes in alas sanctas se transfert. amicos dei z pp̄has cō stituit. Jo. iij. Amicus sponsi stat z audit z gaudet ad vocē sponsi z sponse. Talib⁹ g̃ oīa cōicantur. Seruis aūt cōicare est sanctū dare canib⁹. z mar R R garitas spargere ante porcos [qz oīa] ad salu/tis fructū z amicicie consolationē p̄tinentia [que/cunq; audiui a patre meo] vt verbum p̄cedēs a notitia sua [nota fecivobis] Tum p sermonē instructiōis quē fecit p̄sens in corpe. Tum p spūm intus docentē z suggerentē: qō facia postq̄ fuero in vob glorificatus. Jo. xiij. Cognoscetis veritatē: z veritas liberabit vos. Psal. l. Incerta z occulta sapietie mani. mihi. Baruch. iij. Hic adinuenit omnē viā discipline: z dedit illaz iacob puero suo: z israel electo suo. Sap̄. vij. Sapiam sine ficione didici: z sine inuidia cōico: z honestatē illius non abscondo. infinitus est em̄ thesaur⁹ hominibus.

Non vos me elegistis: sed ego ele gi vos: z posui vos vt eatis z fru ctum afferatis: z fruct⁹ vester ma neat: vt quodcunq; petieritis pa/trem in nomine meo det vobis

Plene dilectōis tangit dignitatē z officiū amicis cōmissum. Tangit aūt Tria. Gratuitā esse elec tionē. Et Ad dignitatē z officiū esse electionē. Et Officij p̄mium actū z fructū. Dicit g̃ [Nō vos me elegistis] Contrariū aūt illud videt Deu tero. xxvj. Dominū elegisti hodie vt sit deus tuus. Josue vl. Testes vos estis: qz ipsi vos hodie elege ritis dominū vt seruiatis illi. Lanc. v. Dilect⁹ me⁹ us cādidus z rubicund⁹ electus ex milib⁹. Sed. ad hoc dicendū est Q est Electio: liberi arbitrij si/ne coactione alicui⁹ rei acceptio. Et hoc modo eligi mus dominū ad seruiendū ei. Et de hac electione loquunt̄ inducte auctoritates. Est etiam Electio a massa perditionis p̄cussa ab eterno separatio. Et hec est diuina electio qua nos elegit Eph. j. Elegit nos ante constitutionē mūdi in ipso: vt essem⁹ sanc ti. Est item Electio ad p̄latiōis officiū ex su p̄io/ris vocatione. Sic electi sunt in Apostolatū z offi cium. Matth. x. Elegit duodecim quos z aposto los nominauit. Et de hac loquit̄ hic. qz ꝺ fecit in si/gnū plene dilectiōis q̄ ipsos in officio posuit. Et de hac secunda electiōe ōr. [Non vos me elegi/stis] [vt] [ego] postea aliquo merito p̄cedente: eli/gerem vos. sed gratuite dilectionis affectu. [elegi vos] Deut. vij. Te elegit dñs deus tuus: vt sis ei popul⁹ peculiaris de cūctis populis qui sunt su/per terrā. Deut. x. Elegit dominus deus semē patrū post eos. i. nos de cunctis gentib⁹: sicut hodie cō/probat̄ [z posui vos] in ministerio stabiles z vti les. j. Thi. j. Fidelem me existimauit ponēs in mi nisterio. ij. Timo. j. Destruxit quidē mortē illumi nauit aūtē vitā z incorruptionē: per euāgeliū in quo positus sum ego p̄dicator z apostolus z mgr̄ gen tiū [vt eatis] p̄ficiendo z discurrēdo vbiq;. Ezech. j. Animalia ibāt in similitudinez fulguris coru/scantis. Mar. vlti. Illi aūt profecti: p̄dicauerunt vbiq;: dño cooperāte z sermonē cōfirmāte sequen tibus signis [z fructuz afferatis] Psal. cxxv. Euntes ibant z flebāt mittētes semina sua zc. Ja co. v. Ecce agricola expectat p̄ciosum fructuz terre patiēter ferēs donec accipiat tēporaneū z serotinū. Hoc est: in gratia temporaneū. z in gloria serotī/num. Mat. xiij. Fecit fructū: aliud centesimū: z ali ud sexagesimū: z aliud tricesimū [z fructus ve/ster maneat] qz in tēporalibus fructuz querere non debetis. sed in eternis que permanēt in vitam eternam Eccl. xliij. Cum semine eoz̄ perseverabit bona hereditas sancta z nepotes eoz̄. Et i testamē to steterit semen eorū: z filiorū eorum hereditas p/peter illos vsq; in eternum manet [vt quodcūq; m m petieritis] Quattuor dicit. Generalitatez peti/tōis. Rationē petitionis. Pietatem petitionis. z Certitudinē exauditionis. De Generalitate dicit [Quodcunq;] Joan. xiij. Credite z accipietis: z fiet vobis. Deb. v. In omnib⁹ exauditus est p̄ sua reuerētia [petieritis] Ecce Ratio petitōis. Ora tio em̄ est petitio decentiū a deo Sicut ōr Dama/scenus. Quādocunq; em̄ decēcia petimus: tūc ex/audimur. Decentia sunt z describuntur Matth. vj. Primū querite regnū dei z iusticiam eius zc. [patrem] Ecce a quo petendus. ab eo qui liben ter exaudit. Matth. vj. Pater noster qui es in ce/lis. Luce. xj. Pater vester celestis dabit spiritū bo num petentib⁹ se. [in nomine meo] Ecce Pie/tas in qua oratio exaudit: In nomine autem. hoc est in notamine: vt nota filij spiritualiter sit in pe tente: quia tunc exauditur. Psal. liij. Deus in no/mine tuo saluum me fac. Item Psal. lxij. In no/mine tuo leuabo man⁹ meas [det vobis] abun/danter z sine dubitatione. Jacob. p̄mo. Dat oīb⁹ bus abundanter z non improperat. De Certitudi ne aūt ibidē dicit. Postulet aūt in fidenibil hesi/tans. Qui autē hesitauerit: similis est fluctui ma/ris qui a vento mouet z circumfert. Non g̃ existi/met homo ille q̄ aliq̄d accepturus sit a deo. Hoc

est ergo quod dicit. Omnibꝫ autē his subiūgit conclusionem q̄ inuicem diligant.

Hec mādo vobis vt diligatis inuicem.

NN Hic incipit tertia pars huius capituli. Et diuiditur in Duas ptes. In quaꝝ Prima Resumit necessariā quā ad inuicē habeant dilectōez. Secūdo ostendit Huius dilectōis necessitatē. Dicit ḡ [Hec mando] id ē: p exemplū manu do dilectionē [vt diligatis inuicē] qz aliter nullū habebitis solaciū nisi in vobis inuicē habeatis dilectionē. Absq; aūt dilectōe nō potestis in vobis inuicem solaciū z ꝓsolatōem habere. Rho.xij. Fraternitatem diligite. j. Petri.iij. Añ oia in vobismet ipis mutuā charitatē ꝓtinuā habēte. qz Charitas operit multitudinē ꝑcatoꝝ. Epb.iij. Solliciti seruare vnitatē spūs in vinculo pacis. Vinculū autē pacis ē est: vincies ad pacē. Unitas spūs hec est charitas mutua que discipulos ligat.

Si mūdus vos odit: scitote qz me priorē vobis odio habuit. Si de mūdo fuissetis: mūdus quod suū erat diligeret. Quia vero de mundo non estis: sed ego elegi vos de mūdo: propterea odit vos mūdꝰ.

Hic tangit Secūdū ꝓpter qō necessaria est charitas. Et tangit Duo. Scz Malicia mūdi: in psecutiōe insurgentis. z Armaturā ꝓta hec: discipuli veri patiētis. Jbi: Hec locutus sum vobis vt nō scandalizemi. Adhuc autē ꝓtior bartū diuiditur in Tres ptes. In quaꝝ Prīa Malicia mūdi eraggerat. In Secūda Inexcusabilitate mūdi in malicia ista manifestat Jbi: Si nō venissem. In Tertia autē Promittit spiritū: ꝓta hec oia docentē et ꝓfortante Jbi: Cū aūt venerit ille. Adhuc autem in prima In qua malicias mūdi manifestat: Duo dicit. Scz. Mūdi odiū: z rōez odij. Secdo Scipz ponit exemplū Jbi: Memētote ſmonis mei. Adhuc aūt In Prima istarū dicit Unū. z Tria ꝓta illud qō in ꝓclusiōe dixit: ꝓponit. Primuz aūt qō dicit: [Si mūdus vos odit] j. Joā.iij. Nolite mirari si odit vos mūdꝰ. nos scimꝰ qm̄ translati sumꝰ de morte ad vitā qm̄ diligimꝰ frēs. Mundus aūt hic dicunt mūdani: q̄ diuitijs: z delitijs z honoribꝫ sunt dediti. Jaco.iij. Nōne diuites per potētiā opprimūt vos. z ipi ꝓtrahūt vos ad iudicia. z ipi blasphemāt bonū nomē qō inuocatū est sup vos [scitote q̄nti me priorē vobis odio habuit] z sic vos nō est causa odij: sz ego. Hoc autē est gl'iosum si ꝓ dño vestro odio habeamini. iij. Regū vlc. Remānit vir vnꝰ ꝑ quē possumꝰ interrogare dominū: sed egō odi eū. quia non ꝓphetat mihi bonū: sed sp malū. Amos.v. Odio habuerūt corripientē in porta. z loquentē pfecte abominati sunt. Jone.j. Si ꝓpter me tempestas hec orta est: mittite me in mare. z cessabit tempestas a vobis. Optimū enim est: causam persecutōnis oīm habere dominū [Si de mūdo fuissetis] Ecce aliud solacium Mundi dissimilitudo: quod ē Bonum virtutis. qz Totus mundꝰ in maligno positus est. Et ideo Quē odit mundus: extra malignū est: z dissimilis maligno. Et hoc est [mundus quod suū est] in vobis [diligeret] Jaco.iiij. Nescitis qz amicicia huius seculi: inimica est deo. Quicunqz ergo voluerit esse amicus hꝰ mundi: inimicus dei constituit. Gene.xxxvij. Oderant eum: nec poterāt ei quicq̄ pacifice loqui. Eccī.xiij. Oīe animal diligit sibi simile. Volatilia ad sibi simile cōgregant [Quia vero nō estis de mūdo] per similitudinē affectus z operis. Joā.xvij. De mundo non sunt sicut ego nō sum de mundo. Apoca.xviij. Exite de ea populus meus: z ne participes sitis delictorum eius. z de plagis eius ne accipiatis [sed ego elegi vos de mundo] j. Machab.v. Elige tibi viros: z vade z libera fratres tuos in galilea. Eccī.xlv. Elegit eum ex omni viuente offerre deo sacrificia z bonuz odorem [ꝓpterea odit vos mūdus] hoc est quod ego in vobis elegi: odit mundus. Proverbiorꝫ.xix. Fratres pauperis hominis oderūt eum. insuper z noti eius recesserunt ab eo Joānis.vij. Non pt mundus odisse vos: me autē odit. quia ego testimonium perhibeo de eo; quia opera illius mala sunt.

Memētote sermonis mei quem ego dixi vobis Non est seruꝰ maior domino suo. Si me persecuti sūt: z vos persequent. Si sermonem meū seruauerunt: z vestrum seruabūt. Sed hec omnia facient vobis propter nomē meuz: qz nesciunt eum qui misit me. PP

Secundum est Jn quo seponit in exemplū. Et dicit Duo. Jn quorum Primo Ea que dixit reuocat ad memoriam. Jn Secūdo ostendit Et dicetis predictum esse eis: mundi in psequendo malliciam. Dicit ergo [Memētote sermonis quem ego dixi vobis] hoc ē predixi vob. Deutero.iiij. Ne obliuiscaris verborum que viderunt oculi tui: z ne excidant a corde tuo cunctis diebus vite tue [Non est seruꝰ maior domino suo] Hoc etiam supra.xiij. predixit. Et ideo Quod factum est domino: nō est mirum si etiam fit seruo. Et dicit Tria per ordinem. Scilicet. Persecutionem ipsam. Contemptū sermonis. s. z Causam persecutionis. De Primo dicit [Si me persecuti sunt] qui sum filius: dominꝰ: z magister [z vos persequentur] candez causam psecutionis habentes in vos. Luce.xxiij. Si in viridi hoc faciūt: in arido quid fiet: Si enim pater non ꝑseruat a persecutiōe filium: nec seruos eius a talibus preseruabit. Hiere.xv. Tuere me ab his qui me persequuntur. Item.xvij. Confundantur qui me persequuntur: z non confundar ego. paueant illi z non paueam ego. induc super eos diem afflictionis: et duplici contritione contere eos. Psal.cviij. Persecutus est hoīem inopem z mendicū z cōpunctū

corde mortificare [z vos pscq̄nt.] Matth.v. Beati q̄ psecutionē patiunt ꝓpter iusticiā: qm̄ ipsoꝝ ē regnum celoꝝ. Mar.xiij. Tradent vos in cōsilijs et in synagogis vapulabitis: et añ reges z ꝓsides ducemini ꝓpter me in testimoniuz illis. [Si sermonē meū seruauerūt] Hoc est scōm. Et duplicater exponit. Scz [Si seruauerūt] fide z deuotione z opis impleōe. Uel [si seruauerūt] ꝑ est: insidiose obseruauerūt. De ꝓmo dr Joan.viij. Nō potestis audire sermonē meū. Prouer.j. Vocaui et renuistis: extēdi manū meā z nō fuit q̄ aspiceret. De secunda expositōe Mar.iij. Ipsi obseruabāt eum Matth.xxij. Abeūtes pharisei ꝓsiliū fecerūt vt Jesum capent in sermone [et vestrū seruabunt] Hoc simil'r duplicater exponit sicut ꝓmū. qz p cōtrariū loquit. qz Sicut suum nō seruauerūt: Ita nec apl'oꝝ sermonē seruabūt. Et sicut ꝫmonē christi obseruabāt: ita z apl'oꝝ sermonē obseruabunt. De ꝓmo Act.xiij. Uobis oportebat ꝓmum loqui verbū dei. sed q̄a repulistis illud z indignos iudicastis eterne vite tē. Ezech.iij. Dom⁹ israel nolūt audire re q̄a nolunt audire me. De obseruatiōe q̄ apostoli z discipli obseruabant Ps.cxxix. Juxta iter scandalū posuerūt mihi. Hoc est: cū oē dictū apostolicū veri rōne sit pfectū: cū offendiculū q̄rit q̄ sermonē obseruando puerit. Hiere.xviij. Percutiamus eū lingua z nō attēdam⁹ ad vniuersos sermones eoꝝ. Ps.xj. Uana locuti sunt vnusquisq; ad ꝓximū suū: labia dolosa in corde z corde locuti locuti sunt [Sed hec oīa facient vobis] Hic tertio tangit Causa ꝓpter quā patiunt Et hoc est qō dicit [Sed hec oīa] psecutiones: z sermonis ꝓceptus: et obseruationes [faciēt vobis] psequendo vos [ꝓpter nomē meū] impugnādū Scz vt ꝑ hoc noticia nois mei de terra deleat. Act. v. Conuocātes eos denūciauerūt ne oīno loqrent in noīe Jesu vli hoim neq; docerēt. Abominabile em̄ eis fuit nomē saluatoris. Act.vij. Continuerūt aures suas z impetū fecerūt vnanimiter in Stephanū [qz nesciūt eum qui me misit] qz q̄uis sciant eū in rōne dei: nō tm̄ sciuerūt eum in rōne mittēt. Et hoc ideo fuit quia scire noluerunt. Aliquā em̄ ignorantiā habuerūt, ꝓpter velamen carnis: q̄uis de facili scire potuissent ex ꝫture operū q̄ faciebat. Joā.viij. Neq; me scitis neq; patrē meū scitis. si me scire. forsā tan z pa. meū scire. j. Cor.xv. Ignorantiā q̄dez dei hūt vsq; adhuc. Ps lxxxij. Nescierūt neq; intel. in tenebris ambulāt. Esa.xxviij. Pre vino errauerūt et pre ebrietate nesciuerūt. hoc est: quia ebrij fuerūt inani gloria z mundi ambitione z cupiditate.

Si non venissem z locutus eis fuissem: peccatū nō haberēt. Nūc aūt excusationē nō habent de peccato. Qui me odit: et patrem meum odit.

SS Tangit peccati ineuitabilitatē duplicem: Et sermone: et Et ope. Et sermone q̄dē tāgit Tria. Causam inexcusabilitat. Jpam iexcusabilitatē. z Malicie radicem. De: Prīo dicit [Si nō venissem] quia tūc ꝑ absentiā meā se excusassent. Joan.j. In ꝓpria venit z sui eū non receperunt. Joan.v. Ego veni in nomine patris mei z nō recepistis me [et locutus eis fuissem] sermone diuio q̄ fuit in potestate. Uerbum em̄ qō cōstruit et viuificat creaturas: oportet q̄ sit nunc⁹ intelligentie agēt z diuine. q̄a ille solus intellectus pōt hec facere. Sicut: Lazare veni foras. et Volo Mundare. Et hmōi. Et ideo hec locutio Uerbū diuinū indicabat: sicut in antehabitis dixim⁹. z hoc etiā de facili ꝓnem cognoscere poterāt. Uñ Joan.viij. Quare loquelā meā nō cognoscitis: ego ex deo ꝓcessi z veni: Actī dicat. Ego ipsa veritate vbiq; ostēdo qz ex deo natural'r ꝓcessi [ꝑctīm nō haberēt tē.] Supple tantū quātum mō habent. quia Multi sunt ad quos chīs nō ꝑ se nec ꝑ apl'os venit. nec locutus est eis. et tamē per hoc ñ excusant: quinmo damnant merito malo sue infidelitatis. Sed nō tantū hīt damnatiōis sicut illi ad q̄s chīs ꝑ Se: vel ꝑ Apostolos venit. et verba potentissima ipsi⁹ audierūt. Hiere.v. Preterierunt sermones meos pessime Act.xx. Cōfestor ego vos hodierna die qz mūd⁹ sum ego a sanguine oīm vestr. Nō em̄ subterfugi quo minus annūciarem vobis oē cōsiliū dei. Heb.ij. Quō nos effugiem⁹ si tantā neglexerim⁹ salutē? Que cū initium habere enarrādi ꝑ dñm: ab his q̄ audierūt in nos cōfirmata est: cōtestante deo signis z virtutibꝫ varijs z portentis z spūssci distributionibꝫ ꝫm suam voluntatē. [Qui me odit] Ecce Pcā radix odiū. quod odiū recipe virtutem non gmisit. Eccī.xxxij. Sapiens nō odit mādata arqz iusticias. Esa.j. Blasphemauerunt scm̄ israel: abalienati sunt retrorsum [z patrē meū odit] quia odiū illud ad patrē reuertit: cū nō sit in me causa odij: nisi virt⁹ z honor dei patris. Ps.lxxij. Superbia eoꝝ q̄ te oderūt ascendit semp. Ps.cxviij. Retribuebant mihi mala pro bonis: z odium ꝓ dilectione. TT

Si opera non fecissem in illis q̄ nemo alius facit: peccatū non haberent. Nūc aūt et viderūt z oderunt: z me z patrem meū. Sed vt impleatur sermo qui in lege eorū scriptus est Quia odio habuerūt me gratis.

Hic tangit Inexcusabilitas ex pte operꝝ. Tangunt aūt h Tria. Inexcusabilitas. Confirmata ex odio malignitas. z Sc̄ꝑture de hoc auctoritas. De ꝓmo dicit [Si opa nō fecissem ī eis] propria ꝫture. Nō ꝑ supplicationes z exorcismos [que nemo alius fecit] q̄ꝫtum ad operis modū. et q̄ꝫtū ad hoc qō est Interi⁹ circa aiam: remittēdo pcā. z Extra: curādo infirmitates opatus sum. Talē em̄ modū opandi nullus habuit [pctīm nō hr̄ent] tantū quantū nūc habēt. Deut.xxxij. Date magnificentiā deo nostro. Dei em̄ pfecta sunt opa. Ps. cxvij. Dextera dñi fecit ꝫturē.ij. Mach.iij. Testabat omnibꝫ que suis oculis viderat opa magni dei [nūc aūt z viderunt] Et post visum talia opera adhuc [z oderūt me z patrē meū] in me

compantē.quia Uirtutē meam z suam:beelzebub attribuebāt. Ps.cxj. Pcēr videbit z irascet: dentibus suis fremet z tabescet. Sap.ij. Brauis ē nobis ad videndū. Apocal.xvj. Mādducauerūt p dolore līguas suas z blasphemauerūt deū celi. Hoc eñ ꝓpriū est odientiū qñ vident bona illoꝝ quē oderunt z ab odio nolunt resipiscere. ⁊ Sed ⁊totū pīscīunt spūsctūs.et in lege p̄dixit ⁊ vt impleat ⁊ Consumptio:que b ponit: adūnctiua est:non causalis: sicut dicim⁹ in añabit⁹ ⁊ sermo qui in lege eorum scriptus est ⁊ Lex extenso nōie dr h:que totū vetus cōprehendit testamentū:qđ ipsi totū p legē z regula vite sue susceperūt. Ps.xviij. Lex dñi immaculata.cōuer.aīas zc. Anias etiā cōuertit z sapientiā p̄stat q̄d in veteri testamento continet ⁊ qa odio ⁊ Greg. Odiū est inueterata ira.qz Malicia psequēdi bonos:dies chr̄i p̄nūciates a patribꝰ traxerūt. Et ideo sicut Lu.iij.dr: genimina viparū dicunt ⁊ habuerunt me gratis ⁊ Litore est tropꝰ Ubi nūꝰ dr z plus significat. qz odio habuerūt eū p multis bñficijs:p q̄bus eū diligere debebant Esa.v. Expectaui vt faceret vuas z fecit labruscas. Ps.cviij. Pro eo vt me diligerēt detrahebāt mihi Viere.xviij. Nunqd reddit̄ p bono malū qz foderunt foueā anie mee: Alia lra habet b ⁊ quia oderunt me gratis ⁊ Sed idem est sensus.

Cum aūt venerit paracletꝰ quē ego mitto vobis a patre spm veritatis q̄ a p̄re procedit: ille testimoniū phibebit de me. Et vos testimoniū phibebitis quia ab initio mecum estis.

Tangit contra tantū obstinatiōis malū: paracleti cōsolationē. Et tangit Tria. Paracleti missionem. Paracleti cōtra pfidiam restitutionē.et Apostolorū p paracletū testificationem. Circa Primū dicit Quartuor Quoꝝ Primū est Paracleti aduēt⁹ p̄missio. Scōm Paracleti a filio missio. Tertium Paracleti veritatis immobilis ostensio. Quartum Paracleti a patre ꝓcessio. Dicit g̃ ⁊ Cū autez ⁊ Licet dicat Jta sicut dixi odio ꝑta me grassant sed non diu ꝓficient quō me occidendo putant ꝓficere ⁊ autē ⁊ p sed ⁊ cum venerit paracletus ⁊ q z aduocatꝰ z cōsolator. Pro me aduocabit in mūdo Et eos:et mundū: de pcō infidelitat⁹ cōuincēdo.et vos cōsolabit̄ de oīb⁹ q̄ ex odio vob inferent̄. Joā. xvj. Ille arguet mundū de pcō:et de iudicio:z de iusticia. Illū eundē habebit⁹ etiā cōsolatorē. Act.ij Repleti sunt oēs spūsctō z ce.lo.va.lin.p.spūsctūs d.e.illis ⁊ quē ego mittā ⁊ Nec mittere posset nisi ab ipso ꝓcederet. qz sicut dr Aug⁹ Mitti ē cognosci qz ab alio sit ⁊ vobis ⁊ vt vobiscū sit ⁊ a patre ⁊ in q̄ est auctoritas missiōis. Est eñ spūs filij: sic dr Rhom.viij. Siqs spūm chr̄i nō habet: hic nō est eius. Rhom.viij.et Gal.iiij. Misit de⁹ spūm filij in corda nostra:clamantē abba pater. Nō pōt constructio ad aliquā causam reduci. qz Genitiu⁹ construit cū ntō nisi ad cām efficientē:q̄ in diuinis non est:nisi fm rōnem ꝓncipij ꝓsone ꝓcedentis ad ꝓsonam de q̄ ꝓcedit. Et ideo necessario cōuincit q̄ spiritussanct⁹ sit a filio sicut ꝓcedens ab ipso. Dicunt tñ Greci q̄ Spūs est filij sicut termin. hoc est: in quo terminat spūsctī ꝓcessio. Hoc aūt non est dicū nisi p similitudinē spūs corporei. qz Dñ noster verbū ꝓcedit de intellectu nostro:tūc ad ꝓnunciādū formal̄ in spū corporeo:z ille spūs (vt dicūt ⁊ terminat in verbo. Sed hoc nihil est. qz tunc etiā nō esset spūs verbi:nisi fm q̄ verbū manifestat extra. Et hoc verbū carnē induit.et nō est spūs: verbi eterni spūs. Uel si dicas q̄ est eterni verbi:tūc eternū verbum ipso sine spū nō posset a patre ꝓcedere:qđ est absurdum.et ideo illa dictio stultissima z ꝓsumptuosissima est. Si aūt dicunt q̄ filiꝰ est terminꝰ in quo spūs reqescit. Hoc itez nihil est. Non eñ est spūs formans filiū in filiū. Sicut patris carnalis spūs formal filiū in filiū. qz ex hoc itez sequeret q̄ spūs esset ꝓncipiū filij. Si aūt nec isto modo:nec vllo reqescit in filio: nisi spūs accipiat ꝓ donis gratie.qa tūc reqescit in filio hoie:non distract⁹ a patre. Sed sine termino filiū q̄ substantialiter generat ab ipso nō reqescit:ita q̄ in patrē nō reflectit. Nō g̃ reflectit ut in patrē nisi a filio ꝓcedens: oportet de necessitate q̄ ita sit spūs filij:quia ꝓcedit a filio. Sic g̃ dicē quē ego mittā vobis a patre. Uñ etiā supra dixim⁹: quē mittet pater in nomie meo. Et hoc signatuz est Nūe.xj. Ubi dr Tollā de spū tuo z dabo.lxx. viros. signans q̄ de spū chr̄i dabat fidelibꝰ in septuaginta duabꝰ linguis. Joel.ij. Effundā de spū meo sup oēm carnē z ꝓpherabūt filij vestri z filie vestre. Esa. xxvj. Spūs meus q̄ est in te:nō deficiet de ore tuo: et de ore semis tui in ꝓpetuū ⁊ spūm veritatis ⁊ qui doctorē z testē. Joā.xiij. Docebit vos oīa z suggeret oīa quecunqz dixero vobis. Et ideo hūc spm accepisse: didicisse est oēm veritatē. Et q̄ testis est dr j. Joan. v. Spūs est qui testificat quia chr̄s est veritas. Joan.j. Sup quē videris spūm descendentē z manentē sup ipm:hic est q̄ te baptizat. Et ideo in luce dar̄ que est oīm mānifestatiua. Ps.xlij. Emitte lucē z veritatē tuā ⁊ qui a patre ꝓcedit ⁊ Nec a patre:simplic⁹ substātie:aliqd ꝓcedere pōt: nisi p essentialē ꝓcessionē.z ideo spūs sicut z verbum eius dē essentie z substātie est cū pre. Cū aūt dr q̄ a patre ꝓcedit: oporteret q̄ etiā a filio ꝓcedat. In oi natura:nusq̄ inuenit̄ aliqs spūs esse alicuⁱ:nisi qa ab ipso ꝓcedat cuius est spūs. Dicere g̃ q̄ spūs est filij:et non ꝓcedens a filio:est dicere id cuius simile in nulla natura inuenit̄. Hoc aūt regulariter est heresis:attribuere deo:cuⁱ cōtrarium in tota natura manifestat̄. Sicut si dicerem q̄ Idem generat seipsum.quia Nulla natura seipsaz generat vt sit. Asimili g̃ istud est dicere hereſim q̄ Spūs est alicuius z q̄ tñ nō ꝓcedit ab ipso. Sic g̃ spūs ꝓcedit a patre z filio . Dicit tñ filius q̄ ꝓcedit a p̄re. qz Act patrē oīa sua referre cōsueuit:a q̄ z ipse filius ꝓcedit. Et hoc est qđ dicit ⁊ qui a patre procedit ⁊ Dicit eñ Aug⁹ q̄ pater est ꝓncipiū diuinitat⁹: non de ꝓncipio. Ps.cij. Emitte spūm tuū z creabūtur et renoua.fa.terre ⁊ Ille ⁊ inquā spūs ⁊ testimoniū phibebit de me ⁊ ad inimicoꝝ cōuictionem Act.v. Spūsanct⁹ testis est quē dedit deus in oībus obedientibꝰ sibi, Rhoma.viij. Ipse spūs reddit testimoniū spūi nostro qm̃ sumus filij dei ⁊ Et vos ⁊ eodem spū impleri z confortari ⁊ testimonium phibebitis ⁊ Act.iij. Virtute magna reddebant apli testimoniū resurrectiōis iesu chr̄i dñi nostri:et gra magna erat in oībus eis. Act.j. Erit⁹ mihi testes in hierusalem:et in oi iudea:et samaria: et vsqz ad vltimū terre ⁊ qz ab initio ⁊ predicationis mee ⁊ mecum estis ⁊ et oia vidistis:et certi testes eē potestis. Act.j. Oportet ex his viris q̄ cōgregati sūt nobiscū oi tpe ex quo intrauit z exiuit iter nos dñs Jesus:incipiēs a baptismate Joānis vsqz nūc: testē resurrectiōis fieri: vnū ex istis. Per illos eñ et spūm:malicia odientiū ad nihilū rediget.

Capitulū.xvi.

Ec locutus sum vobis vt nō scandalizemini Absqz synagogis facient vos.

Hic armat discipulos ad patientiā cōtra psecutionem odij malignoꝝ Dicit aūt Quatuor. Primū est qđ dicit Qz nō ꝓturbent̄ cum venerint. Scōm est qđ p̄dicit Qz passuri sint. Tertium est qđ dicit Qua intētione ad hoc moueant̄. Quartū est Cauſa p̄dicatiōis horū, vt in memoria remaneat apud eos q̄ ipse talia vt deus pscīuit. Dicit ergo ⁊ Hec locutus sum vobis ⁊ ad vtilitatem vestrā: vos ꝓmuniens.qa oia hec vt deus sum pscīes ⁊ vt nō scandalizemini ⁊ hoc est: cōturbemini:cogitantes apud vos q̄ ex vocatione nihil nisi passiones et mortes habeat. Matth.xviij. Necesse est vt veniant scādala.ve aūt homi p quem scan.ve. Esa.viij. Dñm exercituum sanctificate in cordibus vestris. ipse pauor vester z terror vester.z erit vobis in sanctificationem.in lapidem aūt z in petram scandali duabꝰ domibꝰ israel ⁊ Absqz synagogis ⁊ tanqz excōicatos z exleges ⁊ faciēt vos ⁊ Joan.ix. Jā cōspirauerant iudei vt siqs confiteret eum esse chr̄m: extra synagogā fieret.j. Lor.iiij. Tanqz purgamēta huius mundi facti sumus oīm peripsima vsqz adhuc.

Sed venit hora vt ois qui interficit vos arbitretur obsequium se prestare deo. Et hec faciēt vobis quia nō nouerunt patrē neqz me. Sed hec locutus sum vobis vt cū venerit hora eoꝝ reminiscami q̄a ego dixi vobis.

Tangit b intentionem eoꝝ. Et tangit Duo. Intentionem ad deum. z Intentionē ad primum. De Primo dicit ⁊ Sed venit hora ⁊ ꝑfidie. De qua dr Lu.xxij. Hec est hora vestra z potestas tenebrarū ⁊ vt ois qui interficit vos ⁊ tanqz maleficos homies z nociuos ⁊ arbitret obsequiū se prestare deo ⁊ Act.ix. Petiit epl̄as in Damascuz vt siqs inueniret bui⁹ vie viros z mlieres vinctos p duceret in hierusalem ⁊ et hec facient vobis ⁊ ea de causa ⁊ quia nō nouerūt patrē neqz me ⁊ q̄ sum in patre sicut pater in me. Rho.x. Testimoniū phibeo illis qz emulationē dei habent sed non fm sciam. Ignorantes aūt dei iusticiā z suā q̄rentes statuere:iusticie dei nō sunt subiecti. Et ideo credentes bñfacere ex ignorantia noticie chr̄i z ignorantia patris q̄ opar̄ in filio: pseq̄nt discipl⁹ chr̄i ⁊ Sed hec ⁊ q̄ dixi de psecutione ⁊ locutus sum vobis ⁊ vt deus oīm futuroꝝ pscius ⁊ vt cum venerit hora eorum ⁊ qñ complebunt ⁊ remiscamini ⁊ tunc ⁊ quia ego ⁊ nunc ⁊ dixi vobis ⁊ Continent̄ eñ verboꝝ dñi confirmat fidem in ipsum: z īmobilitat cor a dictis.et facit vt ea q̄ ab hostibus fiant minus ledant. Dicit eñ Greg. Quia cula ꝓtula minus feriunt.et nos tolerabilius mundi mala suscipimus si contra hec ꝓpria ꝓscientie clypeum pstitū ꝓmunimur. Deut.viij. Caue ne qñ obliuiscaris dñi dei tui:et negligas mandata eⁱ. Ps. xxj. Remiscent̄ z cōuertent̄ ad dñm vniuersi fines terre. Hoc est ergo qđ dicit ad cōfortationem discipulorum.

Hec oia vobis ab initio non dixi:quia vobiscū eram. Et nunc vado ad eū qui me misit: et nemo ex vobis interrogat me:quo vadis? Sed quia hec locutus sum vobis tristicia implebit cor vestr.

Hic incipit edificare ad spem discipulos q̄s ante confortauerat ad fidem z ad charitatē. Diuidit aūt hec pars in Tres pres: fm q̄ ad tria ꝓspez eluat discipulos. Scz Per spūsanct̄i ꝓmissam consolationem. Per iteratā sui visitationē. Jbi: Modicū z iā nō videbitis me.et Per patris certam in oi petitione exauditionē. Jbi: Amen amē dico vob Siqs petierit in nōie meo patrē. Adhuc aūt ꝓior hanc diuidit in Quinqz partes. In quaz Prima Necessariā oñdit spūsctī cōsolationē. In Secunda Utilitatē. In Tertia Modū. In Quarta ostēdit Discipulorum ꝓfectionis supplementū. In quinta ostendit Ad si.. testimoniū sue consolatiōis ꝓfectū. Scēa incipit Jbi: Ego veritatem dico vobis. Tertia Jbi: Cū venerit ille. Quarta Jbi: Adhuc multa. Quinta Jbi Ille me clarificabit. In prima hanc adhuc Tria dicit. Scz Qua de causa hec ab initio nō dixit. Secūdū est Qz ei⁹ recessus oīb⁹ manifest⁹ fuit. Tertiū est Qz discipulos ad hoc tristicia tentauit. Dicit g̃ ⁊ Hec aūt ⁊ qz ita male est tractandi ꝓter nomen meū ⁊ vobis ab initio dixi ⁊ A ꝓncipio em̃ leuiora z molliora ꝓponēda sūt. j. Lor.iij. Ego fratres nō potui vobis loq q̄si spūalibꝰ.sed q̄si carnalibꝰ tanqz paruul⁹ in chr̄o:lac vobis potū dedi:nō escam. Nōdū eñ poterat⁹. Hebre.v. Ois qui lactis est particeps exps est sermonis iusticie.paruulus em̃ est. Et subiungit cām dicens ⁊ qz vobiscū eram ⁊ et ꝓtia mea vobis fuit cōsolatio cōtra oēm tribulationē. Matth.ix. Nō pōt filij sponsi ieiunare q̄m diu sponsus est cū illis. Uenient tps qñ auferet ab eis sponsus z tūc ieiunabi-

bunt. Joan.xvij. Cū essem cū eis ego seruabā eos
L qs dedisti mihi. Et nunc vado ad eū qui me misit. et hoc est: redeo ad patrē. Et hoc est Secūdū qō signat reditus sui manifestationē ad patrez Tob.xij. Tempꝰ est vt reuertar ad eum q̄ me misit. Eccles.j. Oriť sol z occidit z in circulos suos reuertit. Hec em̄ sunt tria officia solis iusticie. Oriť em̄ nascēdo: occidit moriēdo: et in circulos celi Trinitatis reuertit ascendendo. Let nemo ex vobis interrogat me quo vadis. Acū dicat. Ideo erit manifestū ex signis z fide fidelū oc̄oꝝ q̄ oēs scient qz ad patrē vado: cōcors sibi p oia q̄uis iudei dicerent q̄ patri essem cōtrarius. Act.j. Videntibus illis eleuatus est: z nubes suscepit eū ab oculis eoꝝ.iij. Reg.ij. Helias ascēdit p turbinē in celum. Heliseus aūt videbat z clamabat dicēs. Pater mi currus israel z auriga ei⁹. Et ideo q̄a manifestatio recessus mei ostēsa est in figura. et a me exhibenda est: vt nemo dubitans de eo audeat aliq̄d interrogare. ideo debueris accipe consolationē. q̄a sicut ego p passionē ascēdo: ita z vos ad patrē ascēderis. Rhom. viij. Non sunt condigne passiones huius tpis ad futurā gl'iam que reuelabiť in nobis.
Sed quia hec locutus sum vobis. q̄a mis de p̄tia mea corpali gaudetis z contra illam nihil audire potestis. Let tristicia implebit cor vestrū. de absentia mea corpali. Et ita implebit q̄ nihil aliud admittere valet. Hoc em̄ signū est plenitudinis q̄ndo vas plenū nihil aliud valet recipe. j. Thes.iij. Non cōtristemini sicut z ceteri qui spem non habent: Lōtra qō.ij. Lor.ij. Lōsolami illū ne forte abūdantiori tristicia absorbeat. Et morte em̄ dulcissimi dñi tanta tenuit eos tristicia q̄ nullam admittebant cōsolationē. Nō cogitātes qō scriptuz est p̄s.xxx. Ad vesperū demorabit fletꝰ: ad matutinū leticia. Ruth.j. Nolite me vocare noemi. hoc ē pulcrā. sed vocate me amara. hoc ē: amarā. qz amaritudine repleuit me valde altissimꝰ oī potens.

Sed ego veritatez dico vobis: expedit vobis vt ego vadam. Si em̄ non abiero: paracletus nō veniet ad vos. Si aūt abiero: mittā eum ad vos.

D Tāgit h recessus sui vtilitatez. Et p̄mittit Abscōssionē z Veritatē. Et dicit ille q̄ mentiri nō pōt. Rhom.iij. Est aūt deꝰ verax. ois hō mēdax. Expedit vobis. hoc est: vtile est vobis. vt ego vadam. qz p̄tia mee carnis tenet vos i sensibili cōsolatione. et nō p̄mittit redire nisi ad cōtemplatiōez deitatis. Et hoc est vnum. Aliud est q̄ sentire de me Sensibiliter: est sentire f̄m infirmitatē. Et hoc est imp̄fectiōis. Sentire aūt de me Intellectualiť: est sentire spūaliter. Et hoc competit deitati. Tertia cā est. qz remouendo me a sensibꝰ vestris: ero gl'ificatꝰ. Et hoc facit in vobis habilitatē ad spūs receptiōem sicut diximus in antehabitis. Et ideo ōt Ap'lus.ij Lor.v. Itaq̄ nos ex hoc neminez cognouimꝰ f̄m carnē. etsi cognouimꝰ f̄m carnē chr̄m: sed nūc iam non nouimꝰ. Ideo etiā ōr homī in p̄s.lxiij. Accedat hō ad cor altum: et exaltabiť deus. Ad cor altū accedere impedit infirmitas carnis sensibus exhibita. Sed q̄n illa tolliť ad cor altuz accediť q̄n chr̄s in gloria dei patris esse cogitať. Sic g̃: Expedit vobis vt ego vadam. Pēsandū aūt est q̄a si p̄tia carnis filij dei impedit sanctispūs receptionem: q̄nto magis carnalis affectꝰ in nobis spūsanctū impediat. Hab. v. Caro cōcupiscit aduersus spūm: z spūs aduersus carnē. Hec em̄ sibi inuicez aduersanť vt nō quecūq̄z vultis illa faciatis. Si em̄ non abiero paracletus nō veniet ad vos. Duius tñ causa nō est ex pte dñi. sed ex pte carnalis affectꝰ discipulorū. Intantū em̄ mundus est spūs: q̄ in nullo confortať nisi in eo q̄ oino est spūalis: nullo carnali solacio impediť. Un Bern. Delicata est diuina consolatio. qz nō dať admittētibꝰ aliena. Propter hoc ergo expedit: vt vadat vt spūs mittat: qui ad carnales: et p̄m carnis infirmitates de chr̄o sentientes: venire nō potest. Heb.v. Perfectorū est solidus cib⁹ eoꝝ q̄ pro cōsuetudine exercitatos habēt sensus ad discretionē boni z mali. Et hoc est q̄ dicit Si aūt abiero. plus a carnalibꝰ sensibꝰ vestris vt me carnaliter de cetero nō diligatis. sed spem vestrā in spūalibꝰ mas ponatis. mittā eū advos. Sicut infanti aūferť māmilla matris vt ad p̄fecta se extendat: et cibum in quo membra sua roborentť accipiat. Esa.xxviij. Quē docebit sciam z quē intelligere faciet auditū pulsos a lacte auulsos ab vberibus.

Et cum venerit ille: arguet mūdū de peccato: et de iusticia: et de iudicio. De pctō q̄dem quia non crediderūt in me. De iusticia vo quia ad patrē vado: et iam nō videbitis me. De iudicio aūt: qz p̄nceps huius mundi iā iudicatꝰ est.

Tāgit Aduenientis spūs officiuz. Et hoc E Primo dicit i Lōmuni. Secō in Spēali. In cōmuni aūt dicit. q̄ cum venerit ille. spūs z repleuerit corda fideliū: ille. arguet. hoc est arguēdo cōuincet. Argumentū em̄ quasi arguēs mentē ōr. Ps.xlix. Arguā te z statuā p̄ra te faciē tuā. mūdum. q̄a mundus in maligno positꝰ est. et ideo arguendus Ecci.xx. Quābonū est arguere q̄s irasci z cōfitentez in oratione nō p̄hibere. de pctō. Hiere.ij. Arguet te malicia tua: et auersio tua increpabit te. Est em̄ hoc pctm̄ qō antonomastice ē pctm̄. Et hoc est peccatū infidelitatis. Et ideo sequit Hiere.ij. Scito z vide qz malū z amarū est te dereliq̄sse dñm deum tuum. et de iusticia. quā ego q̄dem feci sed ipsi eam negauerūt. Rhom.x. Finis legis chr̄s ad iusticiā oī credenti. Et ibidē. Ignorantes dei iusticiā et suā querentes statuere: iusticie dei nō sunt subiecti. et de iudicio. quo me iniuste cōdemnauerunt. Esa.xxvj. Cum feceris iudicia tua in terra iusticiam discent habitatorez terre. Sic ergo p̄mittit in cōmuni. Lonsequenter aūt explanat illa per partes singulas. Dicit ergo. de peccato quidem. quod est antonomastice peccatum. quia nō crediderunt in me. Cum verba in potestate ꝓpria

lerim: Cum exempla exhibuerim: Cū testificatꝰ fuerit Joānes: et Cū oia testimonia scripturarū pbauerim. Cum em̄ sic venerim: et locutus eis fuerim et non credidērint: excusationē de pctō infidelitatis eoꝝ habere nō p̄nt. Eccl.x. Peccantē in aīam suam q̄s iustificabit. Joan.ix. Si cecꝰ esset nō haberet pctm̄. Nunc aūt qz dicitis: videmus: pctm̄ vestrū manet. De iusticia aūt. quā exhibeo et quā illi semp caluniati sunt: dicentes me patri in ogibꝰ esse cōtrariū arguet spūssctūs. quia ad patrem vado. solby ostendēs q̄ merito iusticie q̄ ad patrē deberā exaltor: patri p̄ oia placeo. Et illi redarguendi sunt q̄ hanc iusticiā patri dixerūt nō esse acceptam. Esa.x. Lonsūmatio abbreuiata inundabit iusticiā. Hiere.xxiij. Hoc est nomē q̄ vocabūt eū dñs iustus noster. Let iā non videbitis me. talē sicut sum. qz pater me. ꝓpter iusticiā quā feci glorificabit. Et tñ illā iusticiā qui me oderūt imitari noluerunt. Videbiť aūt me in p̄tre magna z maiestate. ꝓpter iusticiā quā in mūdo exhibui. Act.j. Veniet quēad modū vidistis eū ascendentē in celū. Esa.xxvj. Domine exaltet manus tua z nō videāt: videant z cōfundant zelantes populi: ignis hostes tuos deuoret. Hoc est: Nō videant q̄dem nūc. Sed tunc in cōdemnatione suā videbūt. Sicut z apostoli nō videbūt chr̄m infirmū. sed virtute z maiestate z merito iusticie apud patrē exaltatū. Ubi vidit eū Stephan⁹ Act.vij. et Ubi vidit eum Paulus Act.ix.
B De iudicio vo. quo me iudicauerūt iniuste cōdemnātes. Et hoc ideo probat. quia. per meum iudicium quo iniuste ab eis p̄dānatus sum. p̄nceps huius mundi. diabolus: qui in me extendit manus: cum in me nihil iuris haberet. iā iudicatus est. hoc est per sententiam extra potestatem quā habuit foras missus. Joan.xij. Nunc iudicium est mundi. nunc p̄nceps huius mundi ej̄icietur foras. Et ideo qz p̄nceps mundi: per iudicium iniquum ejectus est: iudicium cor. iniustū est. et ideo a spū veritatis arguenduz. In omnibꝰ ergo istis Arguere: est manifestare. Sicut dicit Eph̄.v. Que arguunť a lumine manifestanť. Et quia spiritꝰ hoc p. apostolos manifestat: tūc arguere dicit. Manifestat em̄ pctm̄ mūdi Justiciā chr̄isti cū ē iudicium diaboli. Si queriť Quare filius nō arguit: Dicēdū q̄dem q̄ filius arguebat. Sed Adhuc non existente cōpletione ptātis: et Adhuc non ostensa iusticia chr̄i: que per ascensiōem pbata est: et Adhuc nō cōplero iudicio p ejectiōem diaboli nō potuit argui. Sed illis omnibus completis: cū spiritus libertatis datus est aplis: pulso timore: libera fuit redarguti.o.

Adhuc multa habeo vobis dicere: sed non potestis portare mō Cum aūt venerit ille spūs veritatis: docebit vos omnē veritatem Non em̄ loquetur a semetipo: sed quecunq̄z audiet loquet. et q̄ ventura sunt annūciabit vobis.

D Hic ostēdit Infirmitatis discipulorū supplemē-
tum ex spiritu promisso. Et dicit Quartuor. Primo cū manifestat infirmitatē. Secundo Verum infirmitatis consolatorē. Tertio Lausam q̄re doceat veritatem. Quarto q̄ etiā futurorū facit annunciationem. Dicit ergo. Adhuc habeo vobis multa dicere. que ad veltrā spectant p̄fectionez. sed nō potestis portare mō. propter vtam infirmitatem. Heb.v. Grandis vobis sermo z interpretabilis ad dicendum: q̄m imbecilles facti estis ad audiendū. Joan.vij. Nondū erat spūs datus: quia nondū erat Jesus glorificatus. Act.iij. Non portabant quod dicebat. Cum aūt venerit. in vos. ille. quem: p̄misi. spūs veritatis. qui intus docet z suggerit veritatem. Act.j. Acapietis virtutem supuenientis spūssancti in vos. docebit vos oēm veritatem. Glo. saluti necessariā. q̄a Alia veritas potius est vanitas. sed in scia que f̄m pietatē est: solida z simplex inuenit veritas. Ud dicit. omnem veritatē. boc est perfectam veritatem. Joan. viij. Cognoscetis veritatem z veritas liberabit vos. Job.xxxij. Inspiratio omnipotentis dat intelligentiā. Nō em̄ loquetur a semetipso. J ipso. Sicut nō est a semetipso: ita nō loquet a semetipso. qz A seipso z non ex ꝓbis rerum loq: causa est mendacij: sicut diximus in anhabitis. Spiritꝰ aūt veritatis inhabitet in cordibus cā rep. in quo oēs res refulgent. Hoc est sicut in summa arce patris. Et boc est. Sed quecūq̄z audiet. in vbo creatore a q̄ procedit. et a patre q̄ vbum profert. et in q̄ est vt oia fiant. loquetur. Et ideo inuiolabiliť vera sunt: q̄cūq̄z docet z loquetur. Prouer.j. Eh pferā vobis spūm meum z ostendā verba mea. j. Lor.xiij Spūs loquit mysteria. Apoc.ij. Qui habz aures audiendi audiat q̄d spūs dicat ecclesijs. et q̄ ventura sunt. Non solum futura in tepore: sed magis eterna: ad quoꝝ amorem inflāmat. Annūciabit vobis. Juncus inflāmando. Esa.xlvj. Annūcians ab exordio nouissimū: et ab initio q̄ nondū facta sunt dicens. j. Lor.ij. Spūs oia scrutat etiam profunda dei.

Ille me clarificabit q̄a de meo accipiet et annūciabit vobis Qia quecunq̄z habet pater mea sunt: Propterea dixi quia de meo accipiet et annunciabit vobis.

Hic ostendit Perfectam testimonij spūs z filij doctrinā. Dicit aūt Quartuor. Sez Claritatē quā filio facit. Clarificationis rōnem. et Clarificatōis incompabilē z indeficientē thesaurū. et Quarto adiungit dicit sui hanc esse rationē. Dicit g̃. Ille. spūs qui a me z patre meo procedit. me clarificabit. Non q̄dem in me. in quo clarificari f̄m deitatem non possum. Sed in vobis: q̄a me darū ostēdet vobis. Act.iij. Deus glie glorificauit filiū suum iesum. De hac claritate ōr.ij. Lor.iij. Nos oēs revelata facie gloriam dñi speculantes in eandē imaginem transformamur a claritate dei in claritatem tanq̄z a dñi spū. Sic em̄ in vobis clarificat sapientia filij. Ratio aūt clarificatōis est. qz de meo
K thesauro accipiet. de quo z ego accipio. Et dic-
tt z

est thesaurus sapientie ingentie. Rhom̄. xj. O altitudo diuitiar̄ sapientie z scie q̄ incomp̄. sunt iudicia eius: z inuestig. vie eius ⌊et annunciabit vobis ⌋ intus in corde suggerēdo. Amos. iij. Annuncians homi eloquiū suū. Ps. lxxxiij. Audiam q̄d loquat in me dñs deus ⌊Omnia quecūq̄ habet pater ⌋ Nic ostendit thesaur̄ indeficienter vñ accipiet. quia ⌊oīa ⌋ que mihi cōicabilia sūt p generationē eternā ⌊mea sunt ⌋ id est mihi data ab ipo Cōicabilia aūt sunt q̄cunq; mihi p oppositionē relationis generant̄ z generati siue genti: me ab ipso non sepant. Et de illis a meo patre z a me accipiet. Nec ōr h: accipiet: in futuro: idō q̄ spūs aliq̄d adquirat q̄ prius non habuit. sed q̄ acceptū eterna ꝓcessione nunq̄ deficit. Lu. xv. Fili tu sp mecū eras et oīa mea tua sunt. Joā. xvij. Oīa mea tua sunt et tua mea sunt z clarificat⁹ sum in eis. Joan. j. Vidimus gl̄iam eius gl̄iam q̄si vnigeniti a pa. Basilius: q̄a cū alio: ea q̄ sunt gl̄ie patris. nō diuisit ⌊propterea dixi ⌋ vobis. Ostendit hanc rōnem dicti esse ⌊quia de meo accipiet ⌋ p eternā ꝓcessionez ⌊et annunciabit vobis ⌋ p internā inspiratiōz sicut supius diximus. Annūciabit aūt dicit: q̄a ad huc spūs ad robur z illuminationē erant accepturi Joan. vij. Nōdū erat spūs dat⁹ q̄r Jesus nōdum erat glorificatus. Per hoc aūt q̄ dicit ⌊qr de meo accipiet ⌋ vehementer obijcit cōtra grecos. Est cīm filij: qō p suā generatiōem suū est. Et hoc est totū qō nō seiungit oppositiōis relatio. Sic accipiēs de eo qō est filij: necessario accipit a filio. qr nō est aliqua oppositio que h̄ seiūgit. Inter cīm Accipe a patre: et Accipe a filio: nō est oppositiōis relatio. Ergo accipit a patre sicut a filio. z est ab ipo sic a patre. Hoc est q̄ qō dicit. Hanc puto hui⁹ patr̄ esse expositionē l̄alem Aug⁹ aūt aliqn: ulū aliter exponit ab illo loco ⌊Cū aūt venerit ille ⌋ Jn q̄ loco dixim⁹ Officium z Modū spūscti in restificādo cōtineri. Dicit cīm q̄ ⌊arguet mundū de peccato ⌋ oī: qō mūdanī cōmiserūt in doctrina ap̄lor̄ p vite chr̄i innocentiā Eccl. xvij. Quid nequiꝰ q̄si qō excogitauit caro z sanguis. Et hoc q̄dem arguet. Ps. xciij. Qui corripit gentes nō arguet q̄ docet hoiem sciam ⌊quia nō crediderūt in me ⌋ Dic Aug⁹ q̄ h̄ ponit specialiter quia hoc manente: oī a manent. z hoc recedēte: alia remittunt. Et cīm nō ponit hoc ideo q̄si de hoc solo redarguit. De iustitia aūt arguit dic Aug⁹. ⌊De iustitia ⌋ nō mundi sed credentiū in chr̄m: quor̄ comparatione mundus damnat. Et hec p̄capue est iustitia fidei qua credunt ea que non vident. Et ideo dicit ⌊qr vado ad patrē z iam me nō videbitis ⌋ vt fides sit de his q̄ nō vident. Et ideo ōr: Non me videbit mūdus Sed vos me videbit⁹: q̄ credit⁹ que nō videtis. Heb. xj. Fides est substātia rer̄ sperandar̄ argumentū nō apparentiū. ij. Cor̄. iiij. Contē plantib⁹ nobis q̄ nō vident eterna. Rho. viij. Que videt q̄s: q̄d sperat: Si aūt q̄ nō videm⁹ speram⁹ p patientiam expectamus. De iustitia aūt hac fidei dicit Aug. intelligi ullō Rhom̄. iij. Arbitramur hominē iustificari ex fide sine opibus legis ⌊De iudicio aūt ⌋ quo mundus iudicabit in futuro qō nō timuit. Et hoc est ⌊qr ꝓnceps hui⁹ mūdi ⌋ qui dānatus est ꝓter peccatum ⌊q̄ iudicat⁹ est ⌋ et illū seq̄ntes similr damnabunt. ij. Pet. ij. Si de⁹ angelis peccantib⁹ nō pepercit: sed rudentib⁹ inferni detractos i tartar̄ tradidit cruciādos. Nouit dñs pios de tentatione eripe: iniq̄s in diem iudicij reseruare cruciādos. Dicit aūt Aug⁹ q̄ non ideo dicit q̄ spiritus arguet mundum: q̄a filius nō arguat: Cum scḡptum sit Esa. xj. Judicabit i iustitia pauper̄ z arguet in equitate p̄ mansuet̄ terre. Sed spūs arguet in p̄ti ad correctionem. Filius aūt in futuro iudicio ad condemnationē. q̄r pater omne iudiciū dedit filio: sicut Joā. xvj. dictū est ⌊Adhuc multa habeo vobis dicere ⌋ hoc nō mutat. Sed q̄rit Aug⁹. Cum sup̄ dixit Joan. xv. Oīa q̄cunq; audiui a patre meo nota feci vobis. Quō nūc dicit: Adhuc habeo vobis multa dicere: Sed ad hoc dicendū q̄ oīa dixit statum discipulor̄ comperētia. sed tn̄ multa remāserunt dicenda que animales adhuc discipuli necdū intelligere valuerunt. Et de illis h̄ loq̄tur.

Dicit tn̄ q̄dam q̄ cum dixit: Quecūq; audiui a patre meo ꝛc. q̄ fit distributio p generib⁹ singlor̄: z nō p singulis generib⁹. Sed ego reputo solutionem Aug. magis conuenientē q̄ aūt subiūgit q̄ ⌊spūs cti⁹ docebit omnē veritatē ⌋ non mutat. q̄ cīm ōr ⌊nō loquit̄ a semetipso ⌋ exponit sicut expositū est. qr de eo qō est patris z filij: accipiet z annūciabit. Et ideo ōr. j. Joan. ij. Nō est necesse vt quis vos doceat. vnctio eius docebit vos de oib⁹. q̄ aūt dicit ⌊q̄cunq; audiet loquet̄ ⌋ dicit Aug⁹ q̄ audiet ab illo: a q̄ ꝓcedit. et audire illius est scire. i. esse. A q̄ ergo illi est essentia: ab illo est audientia. i. scia: q̄ nō est aliud q̄ scia: quę nō est aliud q̄ essentia Nec fuerūt ibi ponit ideo: qr aliq̄d auditurus sit q̄ prius nesciuerit. sed quia suum audire fm̄ ꝓcessionē eternam: nunq̄ defecit. Posset tn̄ dici q̄ metaphorice spūi conuenit audire. qr Filius vt verbum ꝓcedit p generationē: q̄ spūs fm̄ substātialia accipit q̄ a verbo procedit. quia audire est substantiam verbi capere. Et cum ꝑsona non accipiat id: quod est alterius ꝑsone nisi per hoc q̄ ab illa procedit: relinq̄tur ex hoc p modū loquendi q̄ spūs a filio procedit. Et hoc est contra grecos ⌊Ille me clarificabit ⌋ hoc fm̄ expositionem Augustini nō multū mutat ab expositione p̄dicta. Dicit cīm q̄ filium clarificat spūs. quia per apostolos: spūales faciēdo: declarabit quomō patri filius est equalis. Et hec clarificatio non est in filio sed in membris. Cetera aūt non mutantur.

Modicum et iam non videbitis me: et iterum modicum z videbitis me quia vado ad patrem.

Hic incipit Secūdū quod est Visitatōis christi ꝓmissio. Et habet Tres partes. Jn q̄r Prima Reditū suū ad visitandū ꝓmittit. Jn secunda: de hoc ortā discipulor̄ dubitationē absoluit. Jbi: Dixerunt ergo ex discipulis. Jn tertia de hoc cōgruaz valde similitudinē ponit. Jbi: Mulier cū parit. Jn Primo horum Tria dicit. Recessum. Reditū. et Causam consolationis. De Recessu suo ab eis dicit ⌊Modicum ⌋ temp⁹ restat ꝓsentie mee corporalis vobiscum ⌊et iam non videbitis me ⌋ in carne mortali z vita animali vobiscum degentem. quia ista verba in nocte q̄ tradebat dicebat. Et nō vidit nisi ab illa hora vsq; ad nonam sequentis diei que fuit sexta feria. Joan. vij. Adhuc modicū vobiscum sum z vado ad eum q̄ me misit. Simile dicit Luce. xiij. Dicite vulpi illi q̄a demonia eiicio: et sanitates ꝓficio hodie z cras. et tertia die cōsumor. Huic sensum adiuuat Glosa. Et dicit ⌊modicū ⌋ id est quū tps restat: vsq; ad hoc q̄ patiar z sepulcro claudar. Vel dicat ⌊modicū ⌋ temp⁹: esse tempus vite vnius hom̄is: vel etiam totius mūdi. In quo p p̄ticipiam corpalez aptā specie ⌊non videbitis me ⌋ Quātus corporali substātia in altari vobiscū sum. nō aptā specie. sed sub specie sacramentali. Et ita hoc tpe videbitis me: non oculis corporeis: sed cordis p intellectum diuinitat̄. quia Sicut p̄misit Matth. vlt. sic in aduentu ortio gratie: vobiscū sum oīb⁹ diebus vsq; ad consummationē seculi. Hoc tn̄ tempus modicum est respectu eternitatis Oīb⁹ ergo his modis dicit ⌊modicum z non videbitis me ⌋ Joan. xiij. Filioli mei adhuc modicum vobiscum sum. De Secūda expositōe dicit Joan. xiij. Adhuc modicū: et mūdus iam me nō videbit. vos aūt videbit⁹ me qr ego vivo z vos vivetis ⌊Et iterum modicū ⌋ tempus: quia tn̄ post triduū resurgam ⌊et videbitis me ⌋ vobis in corpore glorioso apparentē. Osee. vj. Vnificabit nos post duos dies. z i die tertia suscitabit nos Matth. xxvj. Postq̄ surrexero precedam vos in galileā: ibi me videbitis. Q̄ aūt tertium tempus vsq; ad iudicium modicū est: dicit Apocal. xij. Descēdet ad vos diabolus habens irā magnā: sciens q̄ modicum tempus habet. Apoca. iij. Ecce venio cito. tene quod habes ne alius accipiat coronā tuaz. Hoc est q̄ qō dicit: z Litteraliter: z Spiritualiter ⌊quia vado ad patrem ⌋ Hoc pertinet ad consolationem. Vadit aūt ad patrem Localiter: Beatitudinaliter: Spiritualiter ex charitate discipulorum Localiter quidem. qr ad sedē celi trinitatis eleuatur. Ps. xviij. A summo celo egressio eius ꝛc. Et ideo tūc vt rex inthronizat⁹ maria dona donabo: et que decent regiam magnificentiā z maiestatē. Hester. ij. Largitus est munera fm̄ magnificentiā ꝓncipalem. Eph. iiij. et Psal. lxvij. Ascendēs in altum captiuā duxit captiuitatē: dedit dona hoib⁹

Vado Beatitudinaliter in optimis bonis patris beificatus fm̄ naturam humanā. Col. iij. Que sursum sunt querite: vbi christus est in dextera dei sedens. que sursum sunt sapite: non que sup̄ terram.

Vadit spūaliter in fide credentiū ad equalitatē patris sublimat⁹. Joan. xx. Noli me tangere Nōdum cīm ascendi ad patrē meū. Et hoc est: Non es me digna tangere: quia in corde tuo nondū ascendi ad patris mei equalitatem. Sed hoc idem nuncia fratribus: vt ascendant ad cor altum. Et tunc q̄n in cordibus eor̄ ascendero: tunc z ipsi alti erunt. et tunc omnia ꝓmissa patris capient. Charitate aūt discipulor̄ ascendit quia ꝓter eos ascēdit Tū pacādo eis locū. Tum etiā vt remoueret ab eis ꝓsentiam carnis: ne detenti in ipsa: nō eleuarent̄ ad desiderū deitat̄. Joan. xiij. Vado parare vobis locum. Et iterum Joan. xvj. Expedit vobis vt ego vadam. Nisi cīm abiero: paracletus non veniet ad

Sunt tamen qui obijciunt et dicunt Q̄ (vos. Q ꝓsentia corporalis saluatoris non fuit mala: aduē tui spūssancti non contraria: et ideo cōsolatōis spiritussancti non fuit impeditiua. Sed hec obiectio stulta est: z solutio quam inducunt erronea. Dicūt enim Cōcedentes id quod obiectiōe probatur Q̄ spiritussanctus non dabat̄ discipulis: non fuit ex parte discipl'or̄: sed ex parte chr̄isti: qui nō fuit adhuc exaltatus in loco honoris. Et ideo nō decebat eum dare magnifica dona. sicut dedit quando inthronizatus fuit sede honoris in ascensione. Que solutio nimis stulta est. quia christus dona spiritus non dedit fm̄ humanitatē: que sola in ascensione exaltata fuit. sed dedit ea fm̄ deitatem: que nūq̄ exaltata fuit sed semp alta. Et ideo tenendum est quod diximus supra Joan. vij. Q̄ ipse in cordib⁹ eorum ascendit in fide z deuotione: subtrahēs eis humanitatis ꝓsentiam ne nulli inirent̄ nisi fidei diuinitatis Et q̄d obijcitur Q̄ corporalis ꝓsentia vel amicicia non est contraria spūi sancto z ideo non impedit eam: oīno stultum est. Verum est q̄ non est contraria ei. Sed tamen est alia et minor. z ideo circa aliud q̄ illa hominē tenet. Et ideo q̄dū animꝰ circa talia operatur z occupatur: non potest assurgere ad altiora. quia Animus intentione deuotionis circa duo simul non est: cum sit indiuisibilis: circa scḡ amicitiam. que est amicitie ꝓsentie corpalis. et circa eam scḡ que est circa altitudinem deitatis. quia vna scilicet est humana. et altera diuina. Et q̄ dicit q̄ vna non est alteri contraria. Dicendum q̄ verum est. Sed tamen vna ab altera ē diuisa: et habent modos cōtrarios. quia Una detinetur circa h̄ et nunc. Altera aūt vult esse vbiq; z semp. et Una est circa temporale. et Altera circa eternum. Una circa priuatum. et Altera circa cōmu-

Si aūt obijcitur Q̄ primo christus sue ne. am carnalem ꝓsentiam exhibuit. Et ita corporalis ꝓsentia ad deitatis p̄sentiam z fidem profuit. Et sic non est verum q̄ corporalis sua familiaritas: a charitate z dulcedine diuina aliquem impediuerit. Hoc cīm est stultum. quia quādo chr̄s corpalem suā ꝓsentiam exhibuit: statim ad charitatem sue deitatis verbis erexit. Et ideo corpalē sua am societatem exhibuit: vt esset sicut via. vt ōr Gregorius. Diuina autem promisit sicut vie terminū. Et ideo permanens in eo quod est via: impeditur a termino. Et hoc quo deberet vti: fruitur sicut fine. Et ideo est peruersus. Et hoc est quod dicunt sancti Q̄ corporalis delectatio in christo fm̄ carnem: impeduit consolationem sancti spiritus. Sicut mēbrum paralyticum non potest recipere plenam spiritus operationem. sicut supra capl'o septimo notauimus. Et hec est veritas huius questionis. Et non est sequendus error eorum qui dicunt Q̄ ideo christus non dedit spiritum sanctū abundanter. quia nō decebat q̄ daret eum anteqū corporaliter esset exaltatus. quia tūc collatio spiritussancti remansisset in ipso et non in apostolis. Quod erroneum esset oīno z cōtra rōnem. quia Liber-

ras diuisa tāta est q̄ statim dat dona q̄ uis re/
cipibilis est z paratus ad accipiendū.

**Dixerūt ergo ex discipulis eius
ad inuicē: Quid ē hoc q̄ dicit no
bis: Modicū et nō videbitis me
z iterū modicū z videbitis me: et
q̄z vado ad patrem? Dicebant ḡ.
Quid ē hoc quod nobis dicit mo
dicū? Nescimus quid loquit.**

S Dicta ḡit Solutōem dubitatōis discipulorū
Et sunt hec pte Duo. Quoz Unū est Discipulo/
rū dubitatio. Scdm aūt Dubitatōis solutio. Ibi
Cognouit autē Jesus. In dubitatōe aūt Tria di
cuntur. Unū quidē q̄ Contrarietas videt esse in
sermone. Secundū autē Dubitatio relicta ex con
trarietate. Tertiū autē Professio ignorātie ex ser/
monis obscuritate Dicit ergo. [Dicebāt ergo
ex discipulis eius zc.] Et sīgt q̄ nō oēs: Sed
q̄dā dubitātes dicebāt. Quidā autē pfectiores nō
dubitabāt de fmonitb eī⁹: Q̄uis forte nō intellige
rēt. Rbo.tiij. In repromissiōe dei nō hesitauit dif
fidentia: plenissime scīes. q̄ Quecūq̄z pmisit ei de
us: potens est z facere. [Quid est hoc q̄ dicit
nobis modicū] Aesi dicāt. Sermo videt sibi re
pugnare. q̄z Si dicit de morte sua: tūc nō erit mo/
dicū q̄ iterū visuri sum⁹ eū. q̄z nūq̄z videbim⁹ eū.
Et ḡ dicebāt q̄z Nibil de resurrectōe cogitare po/
terāt. Sap.ij. Nō est agnitus qui reuersus est ab
inferō. Esa.xxxviij. Nō aspiciā hoiem vltra. z habi
tatōrē quietis. Si aūt loquit de alio recessu q̄ iturus
erat ad pātem: tūc nescim⁹ q̄d loquit. Et ideo q̄rūt
Quid sit ḡ dictū. z q̄d sit illud: q̄z vado ad pātem.
q̄z Putabāt q̄ moriendo nō iret ad pātez: Sz po/
tiꝰ morte nō gustādo: iturꝰ essz ad pātez. q̄z dixerat
Joā.viij. Si q̄s sermonē meū ꝓuauerit nō gusta/
bit mortē i eternū. Et ideo de vtro q̄z istoz dubitāt
Dicebant ḡ. [Quid ē hoc q̄ dicit nobis mo
dicū] q̄z hoc nō intelligebāt. Et pfecti sunt dicen/
tes [Nescimus q̄d loquit] q̄z Verba eī⁹ nō in
telligebāt. nescientes de mysterio resurrectōis eius.
Nec sciētes q̄ modicū est oīe tēpus vsq̄z ad iudi
ciū. Aggei.ij. Adhuc modicū z ego mouebo nō so
lū terrā sed etiā celū. Esa.liij. Ad punctū z in mo/
dico dereliq̄ te: z in miseratōibꝫ magnis ꝓgrega/
bo te. Esa.xxvj. Abscōdere ad momētū donec pā/
trāseat indignatio mea. Et sequit. Ecce dñs: z egre
diet z visitabit iniq̄tatē habitatoris terre Et tō do
min⁹ ignorātiam simpliciū discipulorꝫ illuminat.
Dicente euangelista.

**Cognouit aūt Jesus q̄z volebāt
eū iterrogare: z dixit eis. De hoc
q̄rītis int̄ vos q̄z dixi: Modicū et
nō videbitis me: z iterū modicū z
videbitis me. Amē amē dico vo/
bis q̄z plorabitis z flebitis vos:
mūdus aūt gaudebit, vos aūt cō
tristabimini. Sed tristicia vestra
vertetur in gaudium.**

Z [Cognouit aūt Iesus] p illustratiōem sue
deitatis q̄a oia secreta penetrat. Ecci.xxiij. O culi
dñi lucidiores sunt sup solem aspicētes in abscon/
dita ptes. Et ideo ꝫ Tria dicunt. Scz Secreto/
rū reuelatio. Tristicie de passione sua iminēte pdi
ctio. et De tristicia in gaudiū cōuertenda cōsolatio.

Dicit ḡ [Cognouit aūt Iesus] q̄ oīa nouit
anteq̄z fiant [q̄z volebant eū] hoc est desideruz
habebant hoc q̄d dixerat intelligēdi [interroga/
re] Deut.xxxij. Interroga patrē tuū z annūciabit
tibi: maiores tuos z dicent tibi [Et dixit eis] p/
ueniēs interrogationē [De hoc queritis inter
vos] mihi reuerentiā seruātes. q̄z a me nō queriꝫ
[q̄z dixi modicū z nō videbitis me] ad tem
pus fm carnis mortalis pīnam [Et iterū mo/
dicū] q̄d est p triduū mee sepulture [Et videbi/
tis me] apparēte vobis in corpe glīoso post resur
rectionē. Et causa q̄stionis est: q̄z aniales existētes
nō potest̄ capere q̄liter p ignominiā passiōis transit
ad glīam resurrectiōis. i. Cor.ij. Aīalis hō non
pcipit ea q̄ sūt spūs dei. stultitia em ē illi q̄z spūaliē
eraminat [Amen amen dico vobis] Duplici
vtꝫ confirmatiōe q̄a adhuc latebat resurrectionis
mysteriū. Uñ z post resurrectionez latebat hec via
q̄ est post passionē ad glīam. Luce.xxiiij. O stulti z
tardi corde ad credendū in oibus q̄ locuti sunt p/
phete i. Pet.j. Spūs cbīi in pbet̄ pnuncians. q̄
in chīo sunt passiones z posteriores glīas. et eadem
via in glīa est in mēbris. Rbom.viij. Si cōpas/
simur vt z simil glorificemur. Quia ḡ hec via late/
bat: duplici vtꝫ confirmatiōe. Ps.lxxvj. In mari
via tua z semite tue in aq̄s mlt̄z z vestigia tua non
cognoscēt. Mare em signat pfūdū amaritudinis
Aq̄ aūt multitudinē tribulatōis [q̄z plorabitis
et flebitis vos] Plorat⁹ ē in lachrymatōe. Fle/
tus aūt in q̄rela angustie. q̄z Plorabant de absen
tia cōsolatoris. et Flebāt de instantia mūdi pseqn/
tis. Thren.j. Plorans ploravit in nocte z lachryme
eī⁹ in maxil. zc. Jeē. codē pmo. Idcirco ego plorās
et oculus meꝰ deducēs aq̄s q̄ lōge fact⁹ est consō
lator a me cōuertēs aīam meā [mūdus aūt] ꝫ ē
mūdanꝰ in diuitijs et delitijs z ambitiōe viuentes
q̄s ego arguī z detestat⁹ sum [gaudebit] tanq̄z ꝫ
me triūphauerit z me deleuerit z nō sit detectero q̄
arguat malicia eī⁹. Sicut Judic.xvj. philistei gau
debāt de comphenso Sāsone z ligato. Sap.xviij.
Dū lerant insanunt. Prouer.ij. Lerant cū malefe
cerint z exultant in rebꝫ pessimis [vos aūt cōtri
stabimini] de morte mea Luc.xxiiij. Qui sunt hi
sermones q̄s cōferēs ad inuicē ambulātes z est̄ tri
stes. Joan.xvj. Quia hec locut⁹ sum vob: tristicia ☩
implebit cor vestrū [Sed tristicia vra] ꝫ mor
te mea [vertetur in gaudiū] In Resurrectōe In
appitiōe In Ascēsiōe. et maxie In scīsp̄ūs missiōe
Que oīa post modicū rp̄s futura sunt vob. Joā.xx
Gauisi sūt discipuli viso dño. Esa.v. Gaudiū z le/
ticia inuenit in ea gratiarū actio z vox laudis. Hec est
expositio ītalis. Attendendū est aūt q̄ adhuc est
talis diuisio inter mundum et discipulos cbristi

Q Mundus gaudet in bonis temporalibus q̄
nūc sunt. Sed gaudio Uano z Turpi z Perni/
cioso siue impuro z Instabili. Gaudio Uano: quia
de vanitate. De ista vanitate dr Eccē.ij. Dixi i cor/
de meo: vadā z affluam delitijs z fruar bonis. z vi
di q̄ hoc quoq̄z esset vanitas. Risum reputaui er/
rorem. Et gaudio dixi: q̄d frustra deciperis? Tur/
pis est etiā mundi letitia: q̄z de turpib⁹ est peccatis
Sap.xiiij. Neq̄z vitā: neq̄z nuptias mūdas custo
diunt iam. Apocal'.xvij. Cū meretrice magna for/
nicati sunt reges terre: et inebriati sunt q̄ habitant
terrā de vino pstitutiōis eius. Hoc aūt vinū signi/
ficat gaudiū de turpitudine pstitutiōis mundane
Est etiā pmixtū z impur. quia Intus nibil habet
vnde gaudeat. et Extra: deceptorio gaudet gaudio
Sicut si aliq̄s via florida ducit ad supplicia z gau
det de via: oblit⁹ de supplicio q̄ amaritudie. Pro/
uer.xiiij. Risus doloze miscebit: et extrema gaudij
occupat luct⁹. Instabile aūt est q̄z deficit mūdo. et
mundus deficit sibi. Job.xxj. Tenent tympanū et
citharā z gaudent ad sonitū organi. Ducunt in bo
nis dies suos z in puncto ad inferna descēdūt. Et
ideo istud gaudiuz conuertit in tristiciam. Amos
viij. Cōuertam oēs festiuitates vestras in luctum
et oīa cantica vestra in fletū. Threñ.vltī. Conuersa
est in luctū citbara mea: cecidit corona capitis mei
Est aūt ecōtra Gaudiū Spūale: Plenū: Uez:
Pulcrū: z Eternū: et Purum. Uerū: quia de vez
bonis interioribꝫ q̄ sūt bona regni celoz. Rbom.
xiiij. Nō est regnū dī esca z potus. sed iustitia: pax:
et gaudiū in spūsancto. Esa.lxj. Gaudēs gaudebo
in dño. Pulcrū aūt est q̄ est de laudabilib⁹ z pul/
cris bonis virtutum. Sap.vij. Letat⁹ sum in oib⁹
q̄a ānecedebat me ista sapia. Purum est: q̄z nibil alie/
nū hz admixtū. Prouer.xiiij. Cor q̄ nouit amari/
tudinē aie sue in gaudio ei⁹ miscebit extran⁹. Per/
petuū. Ps.cxxj. Letat⁹ sum in bis que dicta sunt
mibiin domū dñi ibim⁹. Ubi gaudiū nunq̄z erit
finis. Sancti eciaz quadruplici tristicia tristant
Scz De pctis. p̄riis. De pctis primoz. De p̄senti
incolatu. et De beatitudinis dilatione. De Primo in
Psal.xij. Ad meipm aīa mea cōturbata ē. De Se/
cundo Rbom.ix. Tristicia est mibi magna z con/
tinuꝰ dolor cordi meo p fratribꝫ meis. De Tertio
Tobie.v. Quale mibi gaudiū est q̄z in tenebrꝫ sez
deo z lumē celi nō video. De Quarto Ps. Fue
runt mibi lachryme mee panes die ac nocte dū di/
mi. q̄tī. vbi est deꝰ tuus. Nec ḡ tristicia vtet̄ in gau
dium. Matth.xxv. Intra in gaudiū dñi tui. Luc.
xvj. De oibꝫ bis. Fili recepisti bona i vita tua: z La
zarus silr mala. nūc vo ꝫ cōsolat. tristicia sua ꝓsa i
cōsolationē z gaudiū. tu vo cruciaris: cōsolatione
tua ꝓsa in tristiciam z lamentū. Tob.iij. Post tē/
pestatē tranq̄llū facis. et post fletū z lachrymatoez
exultationē z gaudium infundis.

**Mulier cum parit tristiciā ha/
bet: quia venit hora eius. Dū aūt
peperit puerum: iam nō meminit
pressure propter gaudiū: quia na
tus est homo in mūdū. Et vos igi
tur nunc quidem tristiciā habetis
Iterū aūt videbo vos: z gaudebit
cor vestr̄: et gaudium vestr̄ nemo
tollet a vobis Et in illo die me nō
interrogabitis quicq̄z.**

Dic Tertio dat Simile: de tristicie in gaudiuz Z
cōuersione. Duo aūt dicit. Scz Simile: z Simil
adaptationē. Simile autē de tristicia Primo dat
dicēs [Mulier] q̄ cōcepit concepto semine [cum
parit] hoc est: cū parturit [tristiciam habet]
in doloribꝫ ytteri sui z angustijs. i. Thes. v. Sicut
dolor in vtero habenti z nō effugiet. Esa.xxvj. Si/
cut q̄ cōcepit: cum appropinq̄t ad partum dolens cla
mat in doloribꝫ suis: sic facti sum⁹. Esa.xxxvij. Di/
es tribulatōis z angustie: correctōis z blasphemie
dies hec. q̄z venerūt filij ad partū z nō erat virtus
pariendi. Apoca.xij. Clamat parturiēs [q̄z venit
hora eius] vt in angustia pariat. Nec em hora ē
maledictionis dñi. q̄a dixit Heñ.iij. In dolore pa/
ries filios [Cū aūt peperit puerū] masculuz
[iā nō meminit pressure] Dolor em parturi/
entis est dolor pñtium Et ideo vocat pressurā. Sed
tristicia mutat in gaudiū. et hoc ē [propter gau
diū] naturale [quia natus est hō] pignus na/
ture fugiens [in mundū] in q̄ remanent poster/
tatis successio. Zu.j. Dedisti semitā imperū est tēp⁹ pa/
riendi z pepit filiū. et audierūt vicini z cognati eī⁹:
quia magnificauit dñs misericordiam suam cum illa:
et cōgratulabant ei. Heñ.xxx. Uoc p beatitudie mea
Bēām me dicent oēs mulieres. Sic ḡ obliuiscetur
pressure. [Et vos ergo] Adaptat silr [Et vos]
pginantib⁹ silr es q̄ concepistis spūm sanctū: nō ad/
huc pfectū in vobis [nūc q̄dem in passione mea
tristiciā habetis] q̄si iā parturiētes. Esa.xxvj
A facie tua dñe cōcepim⁹ z q̄si parturiuim⁹ z pepi
mus spūm saluti. Prouer.xxv. Qis plaga tristi/
cia cordis. Ebryc. Magna est tristicia tyrannis: z
mitra nobis virilitate opus est: vt resistamus huic
passioni. et q̄ vile est in ea castificantes: superfluuz
dimittam⁹. Uñ.ij. Cor.ij. Magꝫ donet z cōsole/
mini: ne forte abūdantiori tristicia absorbeat. Tri/
sticia ḡ sic rōnabil discipl'oz chīi erat. i. Pe.j. Mo
dicū si oporteat nūc tristari in varijs tentationibꝫ:
vt pbatio vestre fidei multo pciosior sit auro q̄ p
ignē pbat̄ [Iterū aūt videbo vos] in appari/
tione post resurrectōez. Et tūc melr⁹ ad lucē? cept⁹
in vobis exibit spūs. Uel [iterū] vt dicit Glo. p⁹
tristiciā: victo impugnatore: remūerabo. et hoc erit
post mortē in q̄libet. et in die iudicij generaliter [et
tūc gaudebit cor vestrū] q̄z tūc pariet in lucē
spūs saluti: quē mō parturiētes habetis. Heñ.xxj.
Dixit Sara cū peperat Risū mihi fecit deꝰ. q̄cū q̄z
audierit corridebit mecū. Risus ḡ tā in nobis: fez/
mati in chīo spūs saluti p glīosam imortalitatē: ge/
nerat nobis gaudiū istud. Exo.iiij. Uidens te lera/
bit cor tuū de. Esa.lx. Uidebis z afflues z mirabitur z
dilatabit cor tuum [Et gaudiū vestr̄] q̄ ego
sum in spū salutis format̄ in gloriam [nemo] de
cetero [tollet a vobis] Rbo.vj. Chīs resurgēs
ex mortuis iā nō morit̄ zc. Hester.ix. Lucrus arga

tristícia in bilaritatez gaudiũ qz cõuersa sunt. Esa. xxxv. Gaudiũ et letitiã obtinebũt: fugiet dolor z gemitus. Apoc. xxj. Abstergẽt de⁹ omnẽ lachrymam ab oculis sanctorũ z̃. ⁊ in illo die ⌊plene vẽ et illustrabis p spm̃ missum in vos: in lucas visiõe ei⁹ ignis: vt in⁹ luceatis z ferueatis ⌊nõ me interrogabitis quicq̃ ⌋ qz opus nõ habetis. qz oia expeditia ad salute vram z alio⁹ in⁹ vobis pfi/ cies docebit vos spũs. Hiere. xxxj. Nõ docebit vir vltra primũ suũz. z vir fratrẽ suũ dicẽs, cognosce dñm. oẽs scient me a mimo eo⁹ vsq ad maximũ eo⁹. Esa. lviij. Ponã termios tuos pacẽ: z vniuersos filios tuos doctos a dño. ps. l. Incerta z occulta sapie tue manifestasti mihi. Ut dicat ⌊In illa die ⌋plene glorie in beatitudine: vbi in vbo dei oia videbit ⌊nõ me interrogabitis q̃cq̃ ⌋ qz nihil querẽdũ latebit. Greg. Quid est qõ nõ videant: q̃ videntẽ oia videnr

Amẽ amẽ dico vob: siq̃d petieritis patrẽ in nomie meo dabit vobis. ⁊sq modo nõ petistis quicq̃ in noie meo. ⁊petite z accipietis vt gaudiũ vestrum sit plenum Hec i ꝓuerbijs locutus sum vobis. Venit hora cũ iã nõ in ꝓuerbijs loquar vobis: sed palã de patre meo annũciabo vobis. In illo die in noie meo petetis. Et nõ dico vobis: qz ego rogabo patrẽ de vobis. Ipse enĩ pater amat vos: qz vos me amastis z credidistis: qz a deo exiui. Exiui a patre z veni in mundũ: Iterũ relinquo mũdum z vado ad patrẽ.

Hic incipit Tertia pars hui⁹ capli. In q̃ ꝓsolatur discipulos et b̃ q ꝓmptus z paratus ẽ ad exaudiendũ oẽs petitões eo⁹. Et diuidit̃ Duas ptes In quaz Prima attendit exaudiẽdi facilitas. In Secũda aũt Et b̃ tãta discipulo⁹ ꝓsolatio. Ibi: Dicũt ei discipuli eius. Ecce nunc palã loqris. Ad/ huc aũt in Prio hoc die Quattuor. In q̃z Primo ponit Liberalẽ exaditõis ꝓmissionẽ. In Secũdo De eo qõ petendũ est exaditõem. In Tertio Ad petẽdũ tpis ꝓfruitatẽ. In Quarto De oibz q̃ docuit inuit explanatões. Dic̃ g. ⌊Amẽ amen dico vobis ⌋ Duplici vtit ꝓfirmatõe: vt ex libalitate pris: exaditõnis habeãt certitudinẽ. Mar. xj. Quicq̃ orãtes petitis credite z accipietis z fiet vob ⌊Siq̃d petieritis ⌋ b ẽ. si aliq̃d est qõ petitis. qz Vanũ z malũ nihil ẽ. bonũ etiã tpale in se vanũ ẽ. Aug. Quicq̃d aliẽ petit q̃s qõ ad vitã eẽnã cedit: nihil petit. Nõ qz res oino nihil est. sz qz i tãte rei cõparatione q̃cq̃d aliũ ꝓcipiat: nihil ẽ. Neq enĩ villa res ẽ hõ. De q̃ Strabo Bal. vj. Qui se putat aliq̃d esse cũ nihil sit: ipe se seducit. In cõparatõe enĩ spũal/ bois qui scit gratia dei se esse id qõ est: q̃squis vana ꝑsumit nihil petit. Ideo dr ⌊Si q̃d ⌋ hoc est: si hoc qõ petis est quid siue aliq̃d ⌊petieritis patrẽ ⌋ cuius olfat⁹ dulcescit in ipsa petitõe ⌊in noie meo ⌋ quod ẽ saluatoris nomẽ et salus ⌊dabit ⌋ liberaliter z abũdanter ⌊vobis ⌋ ad veritatẽ. Sic ergo determinat z Quid petat: z A q̃: et Qualiter dabitur: z Ad q̃d. Dep̃mo dr Matth. vj. Primũ q̃rite regnũ dei z iusticiã eius: z hec oia adijcientur vobis. Hoc enĩ est quid. De Secũdo Matth. vj Scit pater vester quid necesse sit. De Tertio dr in Psal. lxij. In noie tuo leuabo manꝰ meas. Hoc ẽ in pietate z cultu nois tui. Hiere. xxiij. Nomẽ tuũ invocatũ est super nos. Hoc enĩ nomẽ saluatoris pfectã pretendit pietatem. De Quarto dr Ephe. iij Et aũt qui potens est oia facere supabundanter q̃ petim⁹ z intelligim⁹: ipsi gl'ia in ecclesia in chro ie/ su. Jaco. j. Dat oibz abũdanr et nõ improperat ⌊vobis ⌋ Hoc dr q̃a p se petere debet. Luc. xj. Si vos cum sitis mali: nostis bona data dare filijs vestris: q̃nto magis pater vester celestis dabit spũm bonũ petẽtibz se. j. Lor. xij. Unicuiq dat manifestatio spũs ad vtilitatem. Sic ergo quattuor notanr in verbo isto. Huius aũt petiti ad alia preterito tem/ pore petita: compat dicens ⌊Hsq mõ ⌋ quia imperfecti z animales fuistis: nõ scituistis q̃d petẽdũ erat. Et ideo Usq adhuc ⌊nõ petistis quicq̃ ⌋ hoc est: quod aliq̃d sit ⌊in nomine meo ⌋ qa nescituistis. Rhom. viij. Nã quid ozem⁹ sm̃ q oporteret: nescimus. ipse aũt spiritus postulat pro nobis gemitibus ienarrabilibz. Glo. Hoc est: docet nos sic ozare z postulare. Contra hoc tamẽ videt esse illud Matth. xx. Dic vt sedeãt hi duo filij mei: vn⁹ ad dexterã tuã: z vnus ad sinistram tuam in regno tuo. Sed ad hoc dr q mulier hec humanuz aliq̃d fuit passa. Et putabat christũ ilico regnaturz in regno bũano. et ideo hoc petijt. Et hoc fuit non quid sed nihil petere. Et ideo christus dixit. Nescitis q̃d petatis. ij. Lor. iiij. Id enĩ quod in ꝑsenti est momentaneũ z leue tribulatiõis nostre: supmodũ z sublimitatem eterne gl'ie pondus operat in nobis. Põdus ergo est: qõ eternum est. Et ergo nisi hoc petatur: nõ habet pondus qõ petit. Et hoc est qõ subditur ⌊Petite ⁊c̃. vt gaudiũ vestrũ plenũ sit ⌋ Hoc enĩ est Quid petere. Hoc aũt ẽ gaudiũ Superfluens. et Intus implens. Lu. vj. Mensuram bonã z confertã z coagitatã z supefluẽtem dabũt in sinum vestrũ. Matth. xxv. Intra in gaudiũ domini tui. Quia enĩ supefluens est: ideo non intratur sed intratur in ipsum. Tamen impler intus: mensuram Bonam ad nature capacitatẽ: Confertã ad meriti mensuram: et Coagitatã ad spei expectationem: et Supefluentẽ ad diuine largitatis immẽsitatem. Hoc est ergo gaudium plenum ⌊Hec in ꝓuerbijs ⌋ Tangit b temporis cõgruitatez ad petendũ magna. Hacten⁹ aũt cũ animales erant: magna eis ꝓponere nõ potuit: sed i ꝓuerbijs eruditurt. Est aũt Prouerbiũ Sermo aliud sonans: et aliud intendens. Et sic de diuinis hactenus locutus est dom⁹. Quia sicut dicit Dionysius Nobis carnalibus impossibile est lucere diuinum radium nisi sacris velaminibz circũuelatum. Uñ q

dicit hic ⌊Hec ⌋ Nõ demõstrat imediate dicta sed oia que a ꝓncipio doctrine sue dicta sunt. Hec enĩ oia talibz ꝓuerbialiẽ oportuit ꝓponere. Ps. lxxviij Aperiã in parabolis os meũ: loquar ꝓpositões ab initio. Sed obijcit qõ dicit Matth. xiij. Vobis datũ est nosse mysteriũ regni dei: ceteris aũt in parabolis. Sed ad hoc dicendũ Q̃ in veritate Strat⁹ discipulo⁹ vt tunc: fuit vt in parabolis ꝓponerẽt eis mysteriũ regni dei. qz aliter intelligere nõ potuerũt Sed q dictũ est Vobis datũ est nosse: nõ dr ideo qz tunc pfectionem sensus habuerunt ad intelligẽdum. Sed q̃a intelligere aliqualiter inceperũt. Et hoc in aduentu spũsancti impletũ est Et ideo b dr ⌊hec ⌋ oia que dixi vobis ⌊in prouerbijs locutus sum vobis ⌋ docẽs vos de diuinis p hũana. sed ⌊venit hora ⌋ hoc est: Jam in venietio est Sive illa hora sit: spũsancti receptio. Sive: eterna in beatitudine visio ⌊cum iam non in prouerbijs loquar ⌋ sed Per interna spũs acceptionẽ. et Beatitudinis in mea resurrectione demonstratiõnem ⌊sed palam ⌋ per eã qua me pater clarificat lucẽ ⌊de patre annũciabo vobis ⌋ Esaie. xxxiij. Regem in decore suo videbunt. Ps. Dñe in lumine vultꝰ tui ambulabunt. In lumine enĩ ostẽsum: parabola non indiget. j. Joan. iij. Similes ei erim⁹ z videbim⁹ eũ sicuti est. Joan. j. Videbis celos apertos z angelos ascẽdẽtes z descendẽtes sup filiũ hominis ⌊In illo die ⌋ magnifice claritas. ps. cxvij. Hec est dies quã fecit dñs: exultem⁹ z letemur in ea. Et hoc est Quartum Ubi ea que dixit explanat ⌊in nomie meo ⌋ q̃ est sup oẽ nomen. q̃ vobis tunc erit agnitum ⌊petetis ⌋ Et videbitis q in sacramentis z oz̃ibz pater nomen hoc honorificabit in oibz exaudiendo. Heb. v. In oibz exauditus p̃o sua reuerentia. Qualiter aũt oia p̃dixit: explanãs dicit ⌊Nõ dico vobis qz ego rogabo patrẽ p̃o vobis ⌋ Quãus enĩ rogem: nõ tñ est necesse, qz merita vestre charitatis z fidei p̃o vob interpellabũt. Et hoc est q̃ dicit ⌊ipse enĩ pater ⌋ cui⁹ affectus ad vos dulcissim⁹ est ⌊amat vos ⌋ ij. Reg. j. Sicut mater vnicũ amat filiũ: ita te diligebam. Esa. xlix. Si põt obliuisci mulier infantem suum vt nõ misereat sui vteri filio, etsi illa oblita fuerit: ego tñ nõ obliuiscar tui ⌊quia vos me amastis ⌋ Coniũctio nõ est causalis. Sed q̃ndoz signi dat rõnem. Et est sensus Hoc q me amastis: signũ est q pater amat vos. Prouer. viij. Ego diligẽtes me diligo. merito q̃ hui⁹ charitatis meremi exaditionem ⌊et credidistis ⌋ Ecce meritũ fidei ⌊qz a deo exiui ⌋ sicut natus ab ipso. Hec enĩ est fides que mereꝛ exaditionẽ. Et hoc est q̃d dicit credidistis ⌊qz a deo exiui ⌋ Joan. xj. Ego credidi q̃a tu es chris filius dei viui q̃ in hunc mundum venisti Ad exteriora factus visibilis cum esses invisibilis. Baruch. iij. In terris visus est. Exitũ aũt illũ declarat dicens ⌊Exiui ⌋ p eternam generationẽ ⌊a patre. et veni ⌋ assumpta carne ⌊in mundũ ⌋ visibilis factus mũdo. Joan. viij. Ego enĩ ex deo pcessi et veni ⌊iterũ relinquo mundũ ⌋ Nõ tñ relinq̃ carnem quã assumpsi de mũdo ⌊et vado ad patrem ⌋ per ascensionẽ. Hoc signatũ est Ben. xxxv. vbi dr. Surge Jacob et ascẽde bethel z habita ibi. Jacob enĩ lucrator chr̃m signat q lucta expugnauit mortẽ z diabolũ. Bethel aũt dom⁹ dei interpretatur ad quam lucrator noster in die ascẽsionis cum animab⁹ sanctis ascendit. et ibi ad dexteram patris habitauit. Genes. xxxj. Surge z egredere de terra hac: reuertens in terram nativitatis tue

Dicũt ei discipuli eius. Ecce nũc palam loqueris et prouerbiũ nullum dicis. Nunc scimus quia scis oia et non opus est tibi vt quis te interroget: in hoc credimus quia a deo existi. Respõdit eis Jesus. Modo creditis. Ecce venit hora. et iam venit vt dispgamini vnusq̃sq in propria: et me solum relinq̃tis: et non sum solus: qz pater mecum est. Hec locutus sum vobis: vt in me pacem habeatis. In mũdo pressuram habebitis: sed confidite: ego vici mundum.

Hic incipit pars: q̃ est de discipulo⁹ consolatõe Tangunt aũt b Tria Quoz. Primũ est Professio discipulo⁹ q̃ sint verbis dñi cõsolati. Sed q̃a adhuc de se erant decepti: Ideo Scõo ponit Instructio: q̃ adhuc erant infirmi. Ne aũt ex infirmitate vacillent Tertio ponit: q̃liter in chro debent cẽ ꝓfirmati. In ꝓmo Tria. In quoz. Primo Laus ponitur doctrine chr̃i. In secũdo Confessio oia scientis chr̃i dei. In Tertio Perfectio fidei ⌊Dicunt ⌋ ergo ⌊ei discipuli ⌋ ex vbo qõ vltimo dixit instructi. Est aũt hoc verbum: Qm̃ venit hora quando nõ in ꝓuerbijs locuturus esset. qz hoc clarius expectabant vt apta visiõe viderent mirabilia de regno christi. ⌊Ecce nunc palam loqueris ⌋ scz q in futuro: non mõ: nobis ea que promisisti ostendas de patre. Semp enĩ expectauimus vt nunc ostenderes. Esa. lxiij. Pala apparui bis q̃ me non interrogabant. Ps. lxxxviij. Locutus es in visione sanctis tuis ⌊et prouerbium nullũ dicis ⌋ sed expresse, pmittis q te z patrem nobis in primo ostendes. Matth. xj. Abscondisti hec a sapientibz z prudẽtibz z revelasti ea pusillis. Aug⁹ tñ dr q dixerũt hoc discipuli nõ intelligẽtes fmonẽ chr̃i. Et vsq̃a deo nõ intellexerũt. Et q etiã nõ intellexerũt se hũc sermonẽ nõ intelligere. et reputabãt palam esse qõ palã non erat. et sine ꝓuerbio esse qõ p ꝓuerbiũ dicẽ erat. Uñ Glo. Palã loq est timãt: cũ dictoꝛ eꝛ neq̃ant cõprehẽdere mysteria. qz Quicq̃d audiẽt: adhuc erat illi in ꝓuerbiũ. Prior expositio melior ẽ z planior ⌊nũc scim⁹ qz scis oia ⌋ p hoc q̃ nostri occulta cogitationũ anteq̃z a te q̃rat. q̃ nemo scire potest nisi de⁹ q̃ scit oia z nouit. Joan. xxj. Dñe tu omnia nosti. Job vlt. Nulla te latet cogitatio. et iõ ⌊nõ opus est tibi ⌋ q̃ scis oia ⌊vt quis te interroget ⌋ qz anteq̃z interroget⁹ scis q̃d quilibet de⁹

sideraꝛ querere. Joan.xvj. Nō opus erat illi vt eū quis interrogaret. testimoniū phibet de homine. ipe enim sciebat q̄d esset i homie. Eccli.xxiij. Uideoia in abscōditas partes. ⁊ Jn hoc ⁊ infallibili sīgno ⁊ credimus ⁊ Nō tamē adhuc firmiē ⁊ q̄ a deo ⁊ patre ⁊ exijsti ⁊ p generatōem Jo. ix. Nūq hic esset a deo nō posset facere quicq̄. Jtē.iij. Scim⁹ q̄ a deo venisti magister. nēo em̄ potest hec signa facere que tu facis nisi fuerit de⁹ cū eo ⁊ Respondit eis Jesus ⁊ reducens ad suūpoꝛ cognitōez sicut fecit ⁊ Petrū. Supra.xiij. ⁊ Nō creditis ⁊ vt puuli ⁊ tēpales. De puulis dicit Matth. xviij. Nisi dicē fidei quare dubitasti? De tpalib⁹ Mat. xiij. Ad tēpus credūt ⁊ in tēpoꝛe tētatiōis recedūt ⁊ Ecce venit hoza ⁊ Luce.xxij. Nec est hoza vīa ⁊ trās tenebraꝛ. ⁊ Et iam venit ⁊ Noc est. Jam i primo instat p Judam traditoꝛē ⁊ iudeoꝝ ministros: q̄ venūt vt me capiant. Nec est eniz hoza p finita: q̄ omnia cōplera sunt vsq; ad captiuitatez ⁊ passionē. Jam eni data est malis in me licentia. Jo.xiij. Sciens Jesus q̄ venit hoza eius vt trāsiret ex hoc mūdo ad pr̄em. ij. Thes .ij. Mysteriuz nūc operatur iniquitatis. Esa.xxxvij. Dies tribulatōis ⁊ angustie corrector̄is ⁊ blasphemie dies hec. ⁊ vt dispgamini vnusquisq; in ꝓpria ⁊ quia non est qui vos cōgregeꝛ in vnum sicut ego feci Esa.liij. Omnes nos q̄si oues errantes: vnusq; in viā suā declinabat. ⁊ dñs posuit in eo iniq̄tates oīm nostrū. ij. Regū vlti. Nō habent isti pastoꝛē. reuertant̄ in tabnacula sua. ⁊ Et me solū relinquatis ⁊ passionib⁹ ⁊ volūtati toꝛtoꝝ derelicti. 2Matth.xxvj. Percutiā pastoꝛē ⁊ dispgent̄ oues gregis. Zachar.xiij. Percutite pastoꝛē ⁊ dispgent̄ oues ⁊ Sed nō sum solus ⁊ hoc est: homo pua tus et purus. ⁊ quia pater ⁊ p vnitatē substantie diuine ⁊ inſepabilitatē ⁊ mecū est ⁊ Ira q̄ in passione ⁊ in morte fortitudinē suā in mirabilib⁹ ostēdet. Josue j. Non te dimittā neq; derelinquā. Joan.viij. Qui me misit: mecū est. ⁊ nō relinq̄t me solū. quia que placita sunt ei facio semp. Sed contra hoc esse videt q̄ dicit Matth.xxvij. ⁊ in Ps xxj. Deus de⁹ meus quare me dereliq̄sti? ⁊c. Sz ad hoc dicendū q̄ nō dixit christus ibi se esse a diuinitate derelictū: sed pot⁹ humanitatē esse derelictā a defensiōis diuīe p̄sidio. quia tribulatōib⁹ ⁊ passiōib⁹ cūc deitas exposuerat bīanitatē: quam tamē nunq̄z deseruit p̄ societatē vnionis ⁊ hec locutus sum vobis ⁊ oia quecūq; dixi i sermone isto ⁊ vt in me ⁊ manedo sicut palmes in vite ⁊ pacē habeatis ⁊ in corde. q̄ hec est pax vestra ⁊ ad deū ⁊ ad conscientiā. ⁊ nihil in ꝓsciētia turbatiōis habeatis p̄ pſecutōib⁹ meis vel vr̄is. Unde glo. Hec est pax ꝓ qua christiani sum⁹. ꝓ qua sacramētis imbuimur. ꝓ qua eruditur oīs modo. ꝓ qua spiritū pign⁹ accepim⁹. ꝓ q̄ in eū credimus ⁊ speramus ⁊ amoꝛe eius accendimur. Hec est in pr̄sturis liberatio ⁊ consolatio vt in hoc fine feliciter regnemus. Jn hoc ergo sermone concludit ꝓbilīp.iij. Pax dei que exuperat oēm sensuz custo.coꝛ.ⁿc. Esa. vltimo. Ecce ego declinabo in vos: sicut flumen: pacem. Epb. ij. Ipse eniz est pax nostra qui fecit vtraq; vnū. ⁊ Jn mūdo ⁊ mūdana diligentiū ⁊ pturā habebitis ⁊ sic vobis p̄dixi. Jaco. ij. Diuites p potentiā opprimēt vos ⁊ ipsi pr̄ahent vos ad iudicia. Nec tñ pressura non est ꝓraria paci ⁊ Sed confidite ⁊ animo forti ꝓfidentiā habete que est fortitudo animi cum spe vincendi pricula. q̄a ⁊ ego ⁊ iam pro vobis ⁊ vici mundū ⁊ q̄ nō p̄valebit decetero mūdus contra vos: nec ꝓmissione diuitiaꝝ: nec illectione delectationū: nec ambitione bonoꝝ: nec cōminatōe penaꝝ. Heb.xj. Sancti p fidē vicerūt regna: operati sūt iusticiā: adepti sunt repromissiones. j. Joan. v. Hec est victoria q̄ vincit mundum fides nostra. Sic ergo conclusus est sermo q̄ discipl⁹ ꝓfortauit ⁊c.

Capitulū.XVII.

Ec locut⁹ est Jesus: ⁊ sublevatis oculis in celum: dixit. ✠ Pater venit hoza clarifica filium tuū: vt filius tu⁹ clarificet te.

Hic incipit Uerbi manifestatio p oꝛōnis suffragiū q̄ suis manifestat. Diuidit aūt in Duas ptes. Jn quaꝝ ✠ Prima Ad vtilitatez suoꝝ a patre petit sue claritat̄ manifestationem. Jn Scda aūt Per q̄s ista manifestatio facienda est: petit scitatis confirmationem Jbi: Manifestaui nomē tuū hoib⁹. Jn ✠ Prima haꝝ dicunt Quattuoꝛ. Jn q̄ꝝ ✠ Prio ponit Jd q̄d pr̄inet ad oꝛōnis devotionē. Jn Secundo ponit Petiti exp̄ssionē. Jn Tertio Meriti ꝓpter q̄d exaudiēdus est allegationē. Jn q̄rto Redit ad instantē apud patrē oꝛationē. Jn ✠ Prio hoꝝ tangit Ser. Jn q̄rū ✠ Primo tangit Q̄d pr̄inet ad istius cum p̄cedentib⁹ oꝛdinis cōtinuitatez dicēs ⁊ Hec ⁊ ad eruditionē scitatis a p̄ncipio sermonis vsq; huc ⁊ locutus est iesus ⁊ autoꝛ salut⁹. Prou. xxx. Dis sermo dñi clype⁹ ignitus est sperātib⁹ in se. Sed q̄ omne q̄d docet sermo diuinus: impetrandū est p devotionis oꝛōnem. Jdeo vt exēpluz det nobis: recurrit ad oꝛationē vt ea q̄ docet impetrent. Et ideo sequit ⁊ Et eleuatis oculis ⁊c. ⁊ Q̄d est Scdm: ad oꝛatiōis pr̄inens devotionem Subleuatio em̄ oculoꝝ devotionē in oꝛante pr̄edit. et Fiducią impetrandi. et Directionē intentiōis De Primo Thren.iij. Leuem⁹ corda nostra cum manib⁹ in celū. ij. Paral.xx. Cū ignoram⁹ q̄d agere debeam⁹: hoc solū habem⁹ reliqui vt oculos nostros dirigam⁹ ad te. De Scdo Scz Impetrandi fiducia. Joan.xj. Jesus sursum eleuatis oculis in celū dixit. Pater gr̄as ago tibi q̄r exaudisti me. ego aūt sciebā q̄r semp tu me audis. Ps. cxvij. Ad te leuaui oculos meos q̄ habitas in celis. De Tertio aūt oꝛ in Psal. cxl. Dirigat̄ oratio mea sicut incensum in conspectu tuo: eleuatio manuū meaꝝ sacrificiū vespertinū. Contrariū aūt videt̄ p illō Job xxij. Qui inclinauerit oculos suos ipse saluabitur. Luc.xviij. Nolebat oculos suos leuare ad celum. Sed ad hoc dicendū q̄ Aliud est In oratiōe Peccatoris. et Jn oratione Saluatoris. ⁊ Jn oratiōe Uiri iusti. Pcōr em̄ indignitatis sue sibi cōscius: nō p̄sumit q̄ ad locum sanctuar̄ respectū statim dirigat. Et ideo humiliter vilitatē suā recognoscendo: oculos deꝑmit. ij. Paral'. vlc. Non sum dign⁹ videre altitudinē celi p̄ mīrtudine iniq̄tā. m. q. ira. ⁊c. et m. to. ⁊c. feci. Jn oratione aūt Saluatoris: dignatio est q̄ pro suis oꝛat. et ille ad locū dignitatis respiciendo: suos dirigit: q̄s etiaz p̄sidio oratiōis exollit. Job. xl. Esto gloriosus: et speciosis induere vestimentis: ⁊ in sublime erigere. Jn oꝛōne autē Justi: humiliatio sui est in corde: et in oculis respectus fiducie: q̄ procedit ex cōfortato corde. Et ideo verū q̄z ē in illo laudabile. Dan. xiij. Susanna flēs suspexit in celum. erat em̄ coꝛ ei⁹ fiduciā habens in dño. Noc ē q̄ Subleuat̄ oculi celū ⁊ dixit: Pater ⁊ Noc est Tertiū istius⁹ partis. Jn quo adulti nomine: patris oratiōnē incipit: vt ostēdat q̄m oīa patri ⁊ liberalitati patris attribuit. Matth. vj. Pater noster q̄ es in celis. Omnia em̄ que petit: in voto patris constituit. Matth. xxvj. Nō mea sed tua volūtas fiat. Patris em̄ nomen consonantiam sonat cum oratore. Sap. xvj. Substantiā tuā ⁊ dulcedinē tuā quā habebas in filios ostēdebas. ⁊ voluntati vnius cuiusq; deseruiēs: ad q̄d q̄sq; voluit cōuertebat. q̄r pater dulcedinis ⁊ pater gr̄e oē peritum ad voluntatem ⁊ vtilitatem conuertit filiozuz ⁊ Venit hoza ⁊ Noc est Quartū: q̄d est Impletio cōgrui tēporis ad exaudiendū: iam complet̄ sacramentis que ad hoc impleri debuerūt diuina p̄finitione. Non est aūt hec fatalis: vt in antehabitis dictum est. Unde Glo. dicit. Uenit hoza quam tecum constituit. Esa. xlix. Tempoꝛe placito exaudiui te: ⁊ in die salutis adiuui te ⁊c. Ps. lxiij. Bñdices coꝛone anni benignitatis tue ⁊ clarifica filiū tuum ⁊ Noc est Quintum istius part̄: vt filius clarificet. Cum aūt in se fm̄ diuinā naturaz clarior esse nō possit: et fm̄ naturā assumptā plenus claritate gratie ab instanti conceptionis extiterit: sic Joan.j. dicitur Uidimus gl'iam eius gloriā q̄si vnigeniti a patre plenum gratie ⁊ veritatis: Oportuz q̄ hec claritas quam petit petat̄ vt fiat ab hominib⁹. Et hoc duōby modis. Uno modo: vt ⁊ mēbra mystica eius clarificent̄ vt trāsiaro capiti congruant. et Secūdo vt claritas nomis filij tam fm̄ bīanitatem q̄z fm̄ diuinitatē eius omnib⁹ manifestet̄. De ꝓma claritate dicit Joan. xvij. Ubi vnum membruz extra congregationē fidelium: tanq̄z putridum ⁊ fetidum electum est. Nūc clarificatus est filius⁹ homis De secūda claritate oꝛ Joan. xij. Uenit hoza vt clarificet filius homis. Hoc em̄ dicēbat q̄n gentes nonciam chr̄i habere desiderabāt. De vtroq; ergo istoꝝ modoꝝ dicit: Clarifica filium tuū. Septimum aūt ⁊ vltimū est istius⁹ partis quod adiungit ⁊ vt filius tuus ⁊ dictis modis clarificatus ⁊ in noticia multoꝝ ⁊ puritate membroꝝ ⁊ clarificet te ⁊ q̄a in hoc etiā in credentib⁹ tu eleuatus eris Jta q̄ nomen patr̄: quo mihi pater es: omnibus in me clarum apparebit. Et sic a claritate mea ꝓcedat in tui nomis claritatem. ij. Coꝛ. iij. In eandem imaginē transformamur a claritate in claritatem tanq̄z a domini spū. Uidetur aūt cōtrariū huius quod dicit Joan. v. Claritatem ab hominib⁹ non accipio.

Adhuc aūt Joan. viij. Ego gloriam meam non quero. Est qui querat ⁊ iudicet. Sed ad hoc dicendum q̄ non querit claritatem que procedit vel ꝓcedere potest ab homib⁹. quia hec est vana. Nec querit gloriam humanā: q̄r hec est vanior. Sed querit claritatem vt deus glorificet̄ vel clarificet̄: q̄r hec est vera. Est em̄ dignus deus vt sic clarificetur. Et querit gloriam dei vt in omnibus finibus terrarū deus glorificet̄: quia hoc pr̄inet ad dei cultū. Tob. xiij. Luce splendida fulgebis: et omnes fines terre adorabunt te. Esa. lx. Erit dñs in lucem sempiternam vt deus tuus in gloriā. Sed ꝰ inducit q̄stio de oratione oratiōnē istam. Non em̄ est oꝛare nisi indigentis. Filius aūt qui est diuīa ꝑsona nullo indiget. Sed forsan dicat aliquis q̄r christus fm̄ humanā naturā oꝛauit. Adhuc videt̄ q̄ non erat suum oꝛare: quia etiam chr̄s fm̄ humanā naturā omnib⁹ bonis certus ⁊ plenus fuit. et illius nō est oꝛare: sed pot⁹ gratias agere. Adhuc aūt Oꝛās est inferior eo quem oꝛat. filius aūt non est inferior patre. Et sic status oꝛantis: non fuit chr̄isti status vt noster. Si forte aliquis dicat q̄ humana natura in chr̄o oꝛauit. Hoc omnino est inconueniens quia ab illo nō potuit clarificari in fide hominum Fides em̄ nō est nisi de diuinis. Adhuc aūt Per illam non fuit pater in nomie patris clarificat⁹. q̄a pater est filij pater in natura diuina. Ad hoc dicendum q̄ filius fm̄ q̄ erat in bīana natura fecit hāc oratiōnē. Ad primū ergo dicendū q̄ in se filius nō indiguit: nec etiam indiguit i nobis: sed nos indiguimus vt in fide nostra clarificaret̄. et hoc pro nobis petuit. Hoc em̄ nō adhuc a patre habitum fuit. Ad aliud dicendū q̄ chr̄s fm̄ q̄ homo statum habet oꝛantis. et fm̄ q̄ de⁹ statū habet cū patre exaudientis. Et sic patet q̄ oꝛauit ⁊ oꝛare potuit: vt tam fm̄ naturā diuinā q̄z fm̄ bīanā mundo clarificet̄. Et sic pater solutio ad totum.

Sicut dedisti ei ptātem oīs carnis: vt omne q̄d dedisti ei det eis vitam eternam. Hec est aūt vita eterna vt cognoscāt te solū deum verum et quē misisti Jesum christum. Ego te clarificaui super terram: opus cōsummaui q̄d dedisti mihi vt faciā. Et nūc clarifica me tu pater apud temetipsum claritate quā habui prius q̄z mundus fieret apud te.

Hic secundo ponit petiti exp̄ssionē. Et tangit Tria. Formam qua petit. ⁊ Petitum. ⁊ Petiti determinationem. Formā tangit cum dicit ⁊ Sicut dedisti ei ⁊ filio ab eterno ⁊ potestatem omnis carnis ⁊ hoc est: oīs homis qui est caro. Sicut et ipse filius ideo caro factus est vt potestas regni eius ⁊ claritas ei⁹ sit in eis. Ps. ij. Postula a me et dabo tibi gentes hereditatem tuā: et possessionē

tuam terminos terre. Fratribus eñ per oia voluit similari qbꝫ erat claritas eius manifestāda Heb. ij. Quia pueri cōicau rūt carni ⁊ sanguini. et ipe similiter participauit eisdē vt p mortē destrueret eū qui habebat mortis imperium. Sic ergo eterna pdestinatione: filio hois dedisti potestatē ois carnis vt regat eos ⁊ legem ponat eis. Ps. Surge deus iudica terrā q. tu. here. in om. gentib. Querit autē Quare dedit ei ptātem ois carnis potꝰ q̄ anime: Ad hoc dicendū q⁹ caro defectibilis: causa est corruptiōis. Et ideo in carne reducta ad gr̄am: maior apparet ⁊tus gratie Uñ sensus est ⌊Sicut dedisti⌋ eterna pdestinatiōe ⌊potestatem⌋ gratie fidei ⌊ois carnis⌋ quia caro q̄ pncipiū est ⁊ cā ois corruptiōis reformar. Ideo eñ sicut dictū est supmo cap. Deꝰ ⁊bū caro factū est: vt hō caro reformaret ad deū. et ⁊bum caro factū descendit vt caro p verbū ascēderet in deo. Sicut g̃ dedisti ei potestatē hanc iam in ordine pdestinatiōis: ita impletā ⁊ ope ⁊ manifestatiōe ⌊vt oē qđ dedisti ei⌋ subiacēdū in fidei deuotiōe ⌊det eis⌋ p meritū fidei ⌊vitam eternā⌋ Ita q̄ nō solū in Judea notus sit. sed ab ortu solis vsq; ad occasum laudabile nomē eius fiat. Matth. ij. Oia mihi tradita sunt a patre meo. Matth. vlc. Data est mihi ois ptās in celo et in terra. Et ideo statim sequit ibidē. Euntes docete oēs gēes baptizantes eos in no. pa. ⁊ fi. ⁊ spūsancti.

Et ideo obijcit̄ h qdam. Quia si data est tam fulio vt testant auctoritates ia inducte: tunc videt frustra orare vt dic. Ad hoc aūt nihil difficile est respōdere. qz ab eterno p pdestinationē deo homi datus nihil phibet a patre vt manifestet ⁊ impleat in effectu. Esa. xlix. Parū est mihi vt suscites mihi tribus iacob et feces israel cōuertēdas. Dedi te in lucē gentiū vt sis salus mea vsq; ad extremū terre. Joā. xiij Oia dedit ei pater in manus Ps. xciij. In manu eius sunt oēs fines terre. Est aūt cōueniens oi bono regi vt suis bñficiat ⁊ suos viuificet. Luce. xxij. Qui prātez bñficia inter eos bñfici vocant. Et ideo dicit q⁹ oibꝫ suis det vitā eternā nunc in causa: ⁊ in futuro in rei pceptiōe. Joan. x. Ego veni vt vitam habeant ⁊ abundantiꝰ ha. Et Jbidē. Ego vitā eternā do eis ⌊Hec est aūt vita eterna⌋ Dicit agit pcipi declarationē. Est autē hec vita eterna p causam et substantiā ⌊vt cognoscāt⌋ cognitiōe gr̄e ⁊ glorie in futuro ⌊te solū verū deū⌋ Cognitio eñ in minus est intellectiui: q̄ cognitio vel gr̄e vel glorie nō potest esse nisi affectiua. Et hec est cognitio amati. Sap. xv. Nosse te est cōsummata iusticia: ⁊ scire iusticia cuā ⁊ veritatē tuam radix est immortalitatis. Uiuere eñ vita intellectuali: est cognoscere fm actū cōpletū. Et hoc nō est nisi in summo vero. ⁊ in sūmo bono. Sap. vj. Diligite lumen sapiētie vos in pcipiū regnez. qz lumē sapiētie reges facit pfectos. Dicit aūt ⌊te solum deū⌋ vt noret q⁹ intelligibile in quo viuit p cognitionē: est incōicabile. et hoc est deus. qz Nullus aliꝰ est deꝰ p substantiā. ersi Participative siue Nūcupative deꝰ dr. Participative vt sancti Ps. lxxxj. Ego dixi dij estis. Nuncupative aūt vt Prelati. Exo. vij. Constitui te deū Pharaonis. Opinative vt idola. Ps. xcv. Oēs dij gētiū demonia. Nullus g̃ istoꝝ est in q̄ viuit vita eterna.

Sed solus deus p substantiā est in q̄ viuit. Et hō dictio exclusiua excludit rōnem essentie. Et ideo filius ⁊ spūssctūs nō excludunt in qbꝫ sicut i patre viuit. Et qz tale lumē est vite lumen: ideo dr Ps. xxxv. Dñe apud te est fons vite: ⁊ in lumine tuo videbimus lumē. Dicit etiā ⌊verū deū⌋ qz alij dij nō sunt veri dij p substantiā Sed aliq̄ nois cōmunicatione p participationē vel nuncupationē vl hūani erroris opinionē. j. Coꝝ. viij. Siqdem sunt dij multi ⁊ dñi multi sive in celo sive i terra. nobis tamē vnus deus ⁊ nos p ipm. Vel dicat ⌊verū deum⌋ qz ipse est veritas ipsa in qua stat viua cognitio intellectꝰ. sicut dr Joā. xiij. Vos aūt videbitis me: qz ego viuo ⁊ vos viuetis. Dec aūt cognitio est Alta admiratiōe: Firma veritate: Pura eoꝝ nullum habet contrariū. Et talis cognitio siue theoria siue cōtēplatio: felicitas est: etiā fm Phos. Hec g̃ visio q̄ntū h haberi pōt: est vita gr̄e: ⁊ causa glie in futuro. In futuro aūt qñ perfecte habebit: est vita glorie. qz Pro certo i ozōne chīs loquit de hac vita gratie: p manifestationē diuini ⁊ incōmutabilis ⁊ veri nois manifestandi. Obijcit̄ tñ qdam Quare hāc pfectionē nō ponit in dilectione: cū dilectio discernat inter filios regni ⁊ filios pditionis: Et dicunt q⁹ dilectio non distinguit inter viā ⁊ patriā. qz tam in via q̄z in patria manet charitas Cognitio aūt distinguit. qz Cognitio vie ex pte est Cognitio aūt patrie est pfecta. Et ō illa dicit q⁹ loquit h. Sed penitꝰ nihil valet. qz tanto magꝭ ōbet dici dilectio vita eterna: q̄nto ipsa pfectior in via et in patria. Et ideo dicendū q⁹ alia est causa: Dec scz q⁹ dilectio semp est circa aliqd: qđ est ante ipm dilectionis amorē. Et hoc est qa est circa cognitū: ⁊ iō dilectio psequit: et ē modus talis cognitōis. Preter qđ: substātia brūtudis esse nō pōt. sed effect⁹ qdam cogniti Sicut ⁊ ipsa delectatio: est modus qdam cognoscēt̄ circa cognitū. In eo eñ q⁹ cognoscit esse summe cōuenies: diffundit natura cognoscentz circa ipm cognitū: et floz et tota in ipso ⁊ delectat. et sic delectat: opatione non impedita. Hoc est g̃ qđ dicit ⌊Et quē misisti iesum christum⌋ Jn vera q̄z natura vnaz psonā. Quātus eñ hec cognitio nō sit brūtudinis: tñ est summe iocū ditat̄ videre eū: p quem factū est opus redemptiōis. j. Pet. j. In quē desiderant angeli pspicere. Tñ sine piudicio puto ego q⁹ sic aliter petit cognitionē. hoc est: manifestationē dei: in cognitiōe fidei fieri. Et nō in cognitione eius qui missus est in nomine patris Jesu chīi in mūdo fieri. qz Dec cognitio: p causam ē vita eterna: sicut dictū est. qz aliter vix cōtinuari pōt sic nisi hoc petere intenderet. Hoc est ergo qđ dicit Apoca. vij. Agnꝰ qui in medio throni ē reget illos: et deducet eos ad fontes vite aquarum. Dicit aūt ⌊Iesum⌋ quia hoc nomē est dei in homie: pficiens tis salutē. Abachuch. iij. Ego aūt in dño gaudebo et exultabo in deo Jesu meo. Chīs aūt nomen unctionis est. Et dicit hoiez in diu initat̄ unctōe punctum ⁊ deliburum. qz in homie illo sacramēta unctionis confecta sunt in quibꝫ est medicina petōrū. Ps. xliij. Unxit te deus deꝰ tuus oleo letitie tc. Cognitio aūt patrꝭ: cuius nomē ante non multis innotuerat: qui solus verus deus est: pellit idola

triam. Cognitio aūt Jesu chīi media conficientis unctiones: quo vulnera pcti sanant: est causa vite eternie in mundo. Hoc pcit manifestari litteraliter filiis fm meā opinionem. Tñ alia lectura etiā exposita est. et lector teneat. quicqd voluerit. ⌊Ego te clarificaui⌋ Dicit tertio Meriti, pter qđ exaudiēdus est ⁊ clarificandus ponit allegationē ⌊Opꝰ cōsummaui quod dedisti mihi vt facerē⌋ Opus aūt istud fuit Doctrina fidei. et cōfirmatiōe p exemplū. et pbatiue p miracula. Aliud autē: in q̄ fuit opus in Redemptione p passionē. et in quo fuit cōsummatio. Et ideo duo dicit ⌊Ego⌋ p meipm ⌊clarificaui te⌋ verbo eruditionis. et exēplo virtutis. et demōstratione diuine pātis in miraculis ⌊super terram⌋ quia in celo semp clarꝰ fuisti. Et sup terrā fuit tui ignorantia: et ideo claritaz tue sūmanui semia. ij. Coꝝ. iiij. Qui dixit de tenebris lumen splendescere: illuxit in cordib nostris ad illūinationem scie claritaz in facie chīi. Gen. j. Diuisit deus lucem a tenebris. a pellauit lucē diē. et tenebras nocte. ⌊Opus cōsummaui⌋ hoc est redemptionis adduxi. Joan. xix. Cū accepisset acetū: dixit Cōsummatū est. Esa. x. Cōsummatio abbreuiata inundabit iusticiam. Dicit aūt ⌊cōsummaui⌋ qz iā in primo cōsummandus fuit. qz ex maria dilectione ⁊ patris ⁊ redēptoris vsq; ad crucē obediuit ⌊quod dedisti mihi⌋ per obedientiā dedisti faciendū. Phil. ij. Factus est obediēs vsq; mortē. mortē aūt crucis. Joan. xiij. Cum dilexisset suos q̄ erant in mundo: in finem dilexit eos. Omnia ergo pfeci. Sed obijcit. qa Si ipse clarificationem diuini nois pfecit: tūc frustra orat a patre eam pficiendā. Ad hoc aūt dicendum est Q chīs pfecit in apostolis ⁊ pauc̄ credentib: qui sunt quasi futuri fidei in gentibus semina. Sed orat pficiendam in toto mundo p apostolos ⁊ discipulos: fundatores ecclesiaꝝ. Adhuc autē obijcit. Si chīs oīno quod meruit: ab instanti meruit cōceptiōis: a quo vir pfectus gratia ⁊ etate fuit: Tunc nihil pdicādo ⁊ moriendo videt meruisse Et sic frustra allegat h meritū. Ad hoc aūt dicēdū Q chīs cū omni actu: ⁊ cum oi verbo: ⁊ passione sua meruit. cuius nō: debon debito sibi: debitū faceret: pdicando ⁊ patiendo. Et tamen qđ vna rōne debitus fuit: multis rationibus debitū fecit. Quia nisi ita dicat Tūc nullus homo mereī nisi pmo actu meriti sui: quo de non debito: sibi debitum facit. Nunc aūt secundo ⁊ tertio ⁊ deinceps actib: facit id qđ prius erat debitum: multis rōnib meritoꝝ debitū efficit. Quidam aūt dicerunt q⁹ pdicādo ⁊ patiēdo meruit de cōgruo ⁊ nō de cōdigno. Qđ dictum est falsum. qz ita condignū erat secundū opus sicut primū ⌊Et nunc clarifica me tc⌋ Ecce nunc Quarto redit ad Instantiā petitionis: docens exemplo: qđ dixit Luc. xviij. Oīs oportet semp orare ⁊ non deficere. Dicit aūt Duo. Scz Petitionem: dicens ⌊clarifica me⌋ per manifestationē gratie ⁊ glorie: sicut ante dictum est ⌊apud temetipsum⌋ collocādo me in dextera tua. et hoc boibꝫ innotescendo. Ps. cix. Dixit dñs dño meo: sede a dextris meis. Vel ⌊claritate clarifica: apud temetipm⌋ quo apud te eram ⁊ sum equalis tibi. et hoc clare hominibus ostende ⌊claritate quam habui⌋ qz grā ⁊ sum verbum: et ars tua: in qua sunt pulcritudines gratie ⁊ glorie resplendentes. Et hanc claritatē habui ⌊apud te prius q̄ mundus fieret⌋ qz Ad hanc claritatē sicut ad exemplar: mundū pfecisti: creando: disponendo: ornando: ꝓpagādo: et gubernando in esse nature gratie ⁊ glie. Hanc aūt claritatē clarificare: est filij ⁊ patrꝭ ⁊ spūssancti mūdo pdicare: et ad credendum inducere. Et hoc ē qđ dicit Ps. cxl. Ex vtero ante lucifer genui te: in splendoribꝫ sanctoꝝ. Judic. v. Qui diligūt te: sicut sol in ortu suo splendet ita rutilent. Sic ergo cādor lucis eterne lucebit in cordibꝫ fidelium vt oēs clari efficiant. j. Coꝝ. xv. Alia claritas solis: alia lune: alia stellaꝝ. Stella aūt a stella differt i claritate. Obijcit aūt Q chīs in tali oratione videt aliqd petere deo patri: qđ oīno supfluus est. quia ipse nullo indiget. Et sibi omnia pōt cōcedere. Ad hoc dicendū Q deus nullo in se indiget. Sed nos: Sicut est claritatis sui nois. hac autē nos indigemus. Ad hoc aūt q⁹ dicit: q⁹ ipse sibi potest concedere Dicendum q⁹ ex parte sua: hic non indiget oratiōe adiuuari. sed ex parte nostra adiutum maxime: ⁊ ab illa parte ex oratione chīi. De quo ōr Hebre. v. Q in omnibus exaudit⁹ est p sua reuerentia.

Manifestaui nomen tuum hominibus.

Hic incipit pars Jn qua petit pro apostolis a se electis. Quibus ꝺa Duo petit: in Duas pres diuiditur. Primo nanqz aplis: et p Aplos in eum credentibus: petit in gratia conseruationē. Secundo aūt in gloria beatificationē. Jbi; Pater quos dedisti mihi volo vt vbi ego sum. Adhuc aūt Prior harū diuidit in Duas pres Jn quarū Prima: petit Pro aplis: q̄ sunt quasi semen salutis. Jn Secūda aūt petit Pro eis: qui creditur sunt p apostolos. Jbi: Non pro eis trū rogo. Adhuc Prima harum partiū diuidit in Tres. Jn q̄z Prima Allegat rōnes exaudiēde oronis. Jn Secunda Ponit specificationē sue petitionis: q̄tum ad cōseruationem in bono. Jn Tertia Determiatiōez deprecationis: q̄tum ad pseruationē a malo. Secundū Jbi Pater sancte serua eos. Tertiū Jbi: Cū essem cū eis. Rōnes aūt exaudiēde oronis sunt Quatuor Prima sumit Ex sermonis chīi conseruatiōe: que est idoneitatis studij: pter qđ sunt in bono conseruandi. Scōa sumit A merito fidei. Tertia sumit A merito virtutis. Quarta sumit A necessitate desolatiōis qua tam solacia cōseruantis destituūtur. Jn Prima harum rōnum sunt Tres Propositiones: q̄ sunt de pcipuis hūi studentiū: in diuinis scz. Quaꝝ Prima ōr q⁹ Ad manifestationē fuerūt boies idonei. Scōa q⁹ Ad intelligendū a deo pati Tertia q⁹ Ad pseruandū cōmissa: tenaces: fideles: et obedientes. Jn his eñ opatiua discipulorꝝ cōsistit dispositio. Dicit g̃ ⌊Manifestaui nomen tuum⌋ Nomē sicut sepe dictum est dicit q⁹ notā facit. Et ideo nomē: eandē facit implicite noticiam quā diffinitio facit explicite. Et ideo sensus est Ego p me ipsum ⌊manifestaui⌋ eruditōe ⁊bo: confirmādo exēplo: pbando miracl̄o: inspirādo spūssci

donis:ꝑmonstrādo reuelatōis luce[nomē tuū] hoc est:notitiā tuaz. qz licz vt es deus vmbzaliter: esses ante hoc notus in iudea:Tū vt pater:et diui ne generatōis autoz:ꝑ me es manifestatus. Mat thei.xj. Nemo nouit patrē nisi filius z cui voluerit filius reuelare. Joan.j. Unigenit⁹ filius q̄ est in si nu patr⁹:ipe enarrauit. Manifestaui aūt [homi nibus]rationalibus z ratione vtentib⁹ qui se boꝫ mines ad imagines tuam creatos exhibebāt. Ecci xvij. De⁹ de terra creauit hoīem.et ſm ſeipm vesti uit illū virtute. Alij em̄ se canes exhibebant latran tes cōtra me Uel porcos luxurijs deditos q̄s de mones a me intrare sūt ꝓmissi Matth. viij. Et iō illis secreta noticie tue z sancta nō cōmisi. Matth. vij. Nolite sanctū dare canib⁹: et margaritas noli te spargere añ porcos.sed hominib⁹ cōmisi q̄ lumen intellectus colunt cū q̄bus sapientia tua esse dele ctaſ. Prouerb. viij. Ludēs in orbeterrarū z delitie mee esse cum filijs hoīm.

Quos dedisti mihi de mundo: tui erant:et mihi eos dedisti:z ser monē tuum seruauerunt.

¶ Secunda est Propositio Jn q̄ notaſ q̄ Ad in telligendū a deo fuerūt parati. Et dicit Duo. Scz Patris ad hoc donationē. z Patris in donando ptātez z ius. Dicē g̃ [Quos dedisti mihi] Jo ann.vj. Nemo venit ad me nisi pater meus traxerit eum:intus coꝛ ad intelligendū apiendo z disponē do. Propter hoc Jaco.j. ꝺr Pater luminū. Quia sicut ꝺr Dionysi⁹ Dis ꝓcessio lumis a patre lumi nū ad nos z in nos ꝓueniēs:replet nos intus.z cō gregat oia interiora nostra:ad lumis informatio nem.et sic trahit nos ad filiū:q̄ est splēdoꝛ gl'ie pa tris:vt ꝺr Heb.j. Et sic ꝑ filiū conuertit nos z vnit in simplicitate patris. Et sunt ꝟba Dionysij. Hec oīs a patre mota manifestationis luminū ꝓcessio: in nos optime z large ꝓueniēs:nos replet z cōgre gat:et cōuertit ad patris vnitatē z deificā supsim pliciratē. Sic ergo pater dat eos filio. et per patrez cōuertunt ad filium. Esa. viij. Ecce ego z pueri mei quos mihi dedit domin⁹. Qua aūt potestate dede rit subiungit cum dicit[tui erant] eterna ꝓdesti natione z ꝓparatione[et] ex illo thesauro [mihi eos dedisti] tanq̄ semen future eccl'ie vñ crescat tibi magna fruges fidelū. Dedisti aūt ſm pñſ iu stice cōuersionem ad me. Esa.j. Nisi dñs reliq̄sset nobis semen: sicut Sodoma facti essem⁹. Sic er go:dedisti mihi istos:de tuo abundantissimo the sauro ꝓdestinatoꝝ:vt implerē totū orbem semine verbi tui. Esa.xxvij. Qui ingredient⁹ impetu a Ja cob:florebit z germinabit israel.et replebunt faciez orbis semine[Dedisti]ergo[eos mihi]in tem pore hominū:quos tecū possedi in ꝓdestinationis eternitate. Et[dedisti mihi eos de mūdo]tā q̄ delibatoꝝ de massa corrupta[z sermonē tuū seruauerūt] Seruauerūt aūt ſmonē auditū: Tena citer in memoria sine obliuione. Fideliter intelligen do sine errore. Obediēter cōplendo in ope sine pec cati prauitate. De Primo ꝺr in Psal.cxviij. Me ditabar in mādatis tuis que dilexi nimis. De Se cūdo.ij. Timo.ij. Intellige que dico. Dabit em̄ tib⁹ dominꝰ in omnib⁹ intellectuz. De Tertio in ps. cxviij. Seruaui mādata z testimonia tua custodi ui. Item. In corde meo abscondi eloq̄a tua: vt nō peccē tibi. Obijcatur aūt ꝺ Quia q̄ dicit: Ma nifestaui nomen tuum: videtur esse impossibile cū eo q̄ añ peruiit. Ante em̄ peruiit: vt clarificaret no men per manifestationē. Dic aūt ꝺr q̄ iam mani festauit. Si aūt petit q̄ manifestet: tūc non est ma nifestatū. Et sic dicit q̄ est manifestū z nō manife stū. que duo sunt impossibilia. Dicendū est aūt ad hoc q̄ manifestasse se dicat apl'is. Peruiit autē vt clarificaret mūdo per orbem. z Unum illoꝝ est factū z ꝑteritū. Alterꝝ aūt est futurū.et vtrū q̄s hoꝝ potest fieri. Adhuc autē vlterius queriꝫ Qualit⁹ orat pro apostolis. Predestinati em̄ sunt illi, sicut dictum est.et sic orōnibus non indigent. Adhuc aūt Joan.xvj. Nō dico q̄ ego rogabo pro vobis patrē. Et mō orat pro eis.et sic videt sibi esse cōtra rius. Ad hec aūt z dmōi dicendū est Q Orat pro apostolis vt dictum est.quia lz sint ꝑdestinati: Tū vt dicit Grego. predestinati sunt: vt iuuent orationi bus scōꝝ. Et est exemplū Gregoꝛij. quia lz prę destinatiōe z ꝓmissiōe firmatū sit:q̄ in Jsaac non dū esset semen Abrae: Tamen deꝑcabatur Jsaac pro vxore sua;eo q̄ esset sterilis.qui exaudiuit eum et dedit cōceptū Rebecce. Ben.xxv. Sic ergo ꝑdes tinati sunt: vt predestinatio coꝛ orōnib⁹ sanctoꝝ adiuuet. Et sic ētiā est ꝺ. Tribo ergo de causis orat pro ipsis. Scz Predestinationē ipsoꝝ q̄tū ad sa lutis effectum adiuuando. Per exemplū ad orandum erudiendo.et Consolationē apostolis per su um affectū ostensum imprimendo Sic g̃ orat ꝓ apo stolis vt dictum est.

Nūc cognouerūt: quia oia que dedisti mihi abs te sūt. Quia ver ba q̄ dedisti mihi:dedi eis. Et ipsi acceperunt z cognouerūt vere qz a te exiui:z crediderūt quia tu me misisti.

Secunda ratio est:q̄ sumit A merito credit ser monis. Dicunt aūt in hac rōne Tria. Dicē em̄:Q̄ mysteriū fidei cognouerūt. Per q̄d cognouerunt. et Qualiter. Dicit ergo[Et nūc]in hoc tpe pre senti gratie[cognouerūt]ꝑ fidei consensum[qz oia que dedisti mihi]substantialiter z eternaliter me generādo[abs te sunt] sicut ab autoze diui ne generationis mee. Hoc est em̄: quod isti cogno uerunt videndo gl'iam meam. Joā.j. Uidim⁹ glo riam ei⁹ tē.ij. Pet.j. Non indoctas fabulas secu ti:annunciamus vobis dñi nostri iesu christi ꝟir tutem et ꝑsciētiā:sed speculatores facti illi⁹ magni tudinis Accipies em̄ a deo patre honorē z claritā tē voce delapsa ad eum a magnifica gl'ia Hic est fi lius me⁹ dilectus. Sic ergo[cognouerūt quia oia que dedisti mihi]in q̄b⁹ clarificari debeo [abs te sūt] sicut ab autoze. Per q̄d aūt cogno uerūt subdit[quia verba]mea de clarificatione mea et tua[que dedisti mihi]ꝑalanda in mū

do[dedi eis]vt fidelibus ministris. Uñ gloriaſ apl'us.j. Tim.j. Fidelem me existimauit ponens in misterio.j. Coꝛ.iiij: Sic nos existimet hō vt mi nistros chr̄i z dispensatores misteriorū dei. Dicit queritur inter. dispēsatores vt fidelis q̄s inueniat. Qui em̄ depositus custodit: hic est fidelis. Deinde tangit Qualiter ꝑ hoc ad cognitionē fidei venerūt Dicens[et ipsi acceperūt] pbēdo verbis assen sum[et] ꝑ assensum vbozū [cognouerūt] me [vere] z indubitanter[quia a te]ꝑ generationē [exiui.] Hoc em̄ totū erat verbi ꝟtutem aduerte do. sicut Supra. viij. notatū est. qz Uerbū christi virtute sua plus imporꝛat q̄s significationez. Et iō dicit Joan. viij. Quare loquelā meā non cognoſci tis. Ego em̄ a deo ꝓcessi z vēi.viij. Reg. v. Naamā per virtutē opatiuam: cognoscens sermonē dñi in ore Heliseꝛ ꝓbere: dicit Uere scio quia non ſt⁹ de⁹ in vniuersa terra nisi tm̄ deus israel[et] sic ex vir tute sermonis:me vere filiū tuū esse ꝓcipietes [cre diderūt] ꝑ fidei lumen[quia tu me misisti] in mundū. Et sic per ꝟtutem verbi in effectu: ꝓcel sionem eternā cognouerūt.et cognoscentes illā: cre diderunt missionē tpalem ad sanctificandā creatu ram. Joan.xj. Ego credidi qz tu es christ⁹ filij⁹ dei viui qui in hunc mundū venisti.

Ego pro eis rogo: non pro mū do:sed pro his quos dedisti mihi: quia tui sunt. Et oia mea tua sunt et tua mea sunt. et clarificat⁹ sum in eis.

Tertia ratio que sumit A merito ꝟtutis. Digni em̄ sunt vt cōseruent in bono. Et in hac ratione di cit Quattuoꝛ Quoꝝ Primū est Discretio istoꝝ a mundo qui in maligno posit⁹ est. Secundū Qua liter a mūdo sunt segregati. Tertiū est Qualit⁹ dan do pater filio: ipse ab ipso q̄ dedit non destituitur Quartū est Qualiter noticia filij in hoc clarificat.

Dicit g̃ [Ego pro eis]vt omni virtute dignis [rogo]interpellans apud te. Heb.ix. Ingressus est in ipm celum vt appareat nūc vultui dei pro no bis. Rhom. viij. Jesus christus qui mortuus est q̄ et resurrexit: q̄ est ad dexterā patrſ: q̄ etiam inter pellat pro nobis[non pro mundo] rogo. quia mundus ꝺ sumit pro affectu mūdano cū volunta te pmanendi. Dic em̄ mūdus non est dign⁹ erau ditione.et cōtra orationē opatur. Jaco.iiij. Qui vo luerit esse amicus hui⁹ mundi:inimicus dei consti tuit. Sed cōtra est q̄ dicit Matth.v. Orate p psequentibus z calūniantib⁹ vos. Preterea Mun dus magis indiguit oratiōe q̄s apostoli. Ergo pl⁹ ꝓ mundo q̄s pro apostolis orare debuit. Adhuc In cruce pro mundanis orauit Cum dixit Pater ignosce illis quia nesciunt quid faciunt Luc.xxiij.

Ad hoc dicendū Q mundus Quinq̄ modis sumit. Uno modo pro eo q̄ vere ē mūdus:a mū dicia dict⁹ in mente diuina Qui dicit mundus ar chetypus. Uñ Boeci⁹ in de cōsolatiōe phie. Mū dum mēte gerens pulcrū:pulcerrim⁹ ipse.similiq̄ imaginē formans. Aliq̄n ꝺr mundus creatorum vniuersitas. Joan.j. Mūdus ꝑ ipm fact⁹ est. Alio qñ dicitur mundus minoꝛ:q̄ microcosmus vocat homo scz cum miseria penalitatis. sicut Joan. xvij dicit Ut in mundo sunt:ec ego ad te venio. Jo. xvj Exiui a patre z veni in mundū. Quarto dicit mun dus:natura cū miseria z culpa z obstinatione siue induratione.j. Joā.v. Totus mūdus in maligno positus est. Et pro illis nō valet oratio. Et sic dicit ꝺ Non pro mūdo rogo.j. Joan.v. Est pcm̄ vsq̄ ad mortē.et non dico vt pro eo roget quis.j. Reg. ij. Si in deū peccauerit vir q̄s orabit pro eo:[sed pro his quos dedisti mihi]de mūdo:ꝑ gratie tue apositionē. Per hanc em̄ a mundo damnan do sunt segregati. Et hoc est Quintū. Rhom. viij. Quos ꝑdestinauit z ꝑsciuit cōformes fieri imagi ni filij sui:hos z vocauit. Quos aūt vocauit: illos et magnificauit[quia tui sunt]ꝑdestinatōe eter na. Deut.xxxij. Oēs sancti in manu ei⁹ sunt. Sap. xv. Si peccauerim⁹ tui sumus:scientes magnitu dinē tuam. Etsi nō peccauerim⁹: scim⁹ q̄m apud te sumus computati[Et mea omnia tua sunt] Hic Tertio tangit Qualiter pater dando filio: eo q̄ dedit non destituit[et oia tua mea sunt] per generationē substantialē mihi cōiacta[z mea tua sunt]ꝑ inseparabilitatem substantie tibi vnita. Joan.x. Ego z pater vnū sum⁹. Jtē.xvj. Oia q̄cun q̄ habet pater mea sunt. Item. vij. Mea doctrina non est mea sed eius q̄ misit me patris. [Et cla rificatus sum in eis]Quartū est Qualiter no ticia filij in hoc clarificat. Q aūt in preterito dicit se esse clarificatū in illis;intelligit.qz ſm Generati onē Eternā ſm quā ab eterno possedit claritatē in omnibus que sunt patris. Uel forte. qz etiam ſm Humanā naturā clarificat⁹ est in noticia apl'oꝝ. qui viderant eius gloriam: quasi vnigeniti a patre Q aūt iterata vice ꝺ patrez peruiit in his clarifica ri quasi nōdū sit factū: In noticia potit fieri catho lice ecclesie: per apl'os cōuertende. sicut in p̄cedenti bus est determinatum. Et hoc est quod dicitur in hac ratione.

Et iam non sum in mundo.z hi in mundo sunt z ego ad te venio.

Hic incipit Quarta rō que sumit A ratione in digentie. qz iam seruatore et gubernatore destituū tur. Et hoc est[Et iam] Signat Nūc ꝓpinquꝫ p̄sentē:in futuro. qz iminebat tempus passionis: de qua loquit sicut iam facta sit: ꝓter certitudinez Et ideo dicit[Jā nō sum in mūdo]cum eis p̄ sentia corꝑali. Joan.xvj. Relinquo mūdū z vado ad patrē[et hi in mundo sunt] parentes mor sibꝫ lupoꝝ. Matth.x. Mitto vos sicut oues in medio lupoꝝ. Mar.vlt. Euntes in mūdū vniuer sum p̄dicate euange.oi creat.qz[et ego ad te ve nio] Joā.xx. Ascēdo ad patrē meū z pa.ve.deum meū z deū ve. Et ideo solacio corꝑalis p̄sentie mee sunt destituti. Joan.xvj. Vado ad eum q̄ me misit Joan.xiiij. Ego ad patrē vado.et q̄cūq̄ patrē pe tieritis ego faciam.

Pater sancte serua eos in noie tuo quos dedisti mihi: vt sint vnū sicut et nos.

Positis rōnibus q̄bus exaudiendus est pro eis: ponit orationē. Dicunt aūt Tria. Scz Invocatio patrz. Modus petitōis. et Declaratio petiti. Invocatio notat in hoc q̄ dicit ⌊Pater sancte⌋ Et q̄ dicit ⌊Pater⌋ dicit ꝓter naturalis dilectionis affectum. Joan.iij. Pater diligit filiū. Q̄ aūt dicit ⌊sancte⌋ idē est q̄d fortis. ideo ōr: qz fortis est ad seruandū. Nūe.xxiij. Cuius fortitudo est sicut rhi noceros ⌊serua eos⌋ custodiendo in bono. et hoc ⌊in nomine tuo⌋ hoc est: in noticia tua. vt p̄dicādo banc ꝓspenē. Pſ.xv. Cōserua me dñe qm̄ speraui in te. Esa.xlix. In vmbra manꝰ sue ꝓtexit me. Sap.iij. Justoꝝ aīe in manu dei sunt: z nō tanget illos tor̄a. ⌊quos dedisti mihi⌋ ꝓ fundamentz ecclie p eos fundāde. Pſ.lxxxvj. Fundamenta eius in montib⁹ sanctis. Si cī fundamēta cōcrerenē: totū ruet. Lu.xvij. Ego rogaui p te vt nō deficiat fides tua ⌊vt sint vnū⌋ vnitate Fidei: Cōcordie z Pacis z Dilectōis z Doctrine. De Unitate fidei Eph̄.iij. Unꝰ dñs: vna fides: vnū baptisma. De Cōcordia Cant.vj. Una est columba mea. De Unitate pacis Pſ.iij. In pace in idipm. De Unitate dilectionis Act.iij. Multitudinis credentiū erat cor vnū z anima vna. De Unitate doctrine.j. Cor.j. Idipm dicatis oēs z nō sint i vobis scisma ta. Ola hec in sanctis facit vnitas spūs. Ephe.iiij. Solliciti seruare vnitatem spūs in vinculo pacis. Sic ergo: sint vnū ⌊sicut z nos⌋ Sicut: sic tm dinem notat. Nō cēlitatē. qz sicut dicit Hilariꝰ Pater z filius vnitatē habent substantie z cōsonantie voluntatis. Sed apli non possunt esse vnū nisi p cōsonantiā. j. Cor.vj. Qui adheret deo vnꝰ spiritꝰ est. Vel dicaī Q̄ pater z filius z spūssanctus non tm vnū sunt substantialiter z ꝓsonātia voluntatis: sed etiam sunt q̄dā natura vnū: sm q̄ natura dicitur ex qua pullulat pullulans. Sic em̄ sunt vnū in vtute seminati verbi: vt illud pullulet in cordib⁹ audientiū apl̄os. Et in hac virtute vniunt eis apostoli qui ad idem seminādo opant̄. sicut ōr. j. Cor. iij. Qui plantat z q̄ rigat vnum sunt. Forte iste est intellectus litteralis. Sicut ōr Rustici opus vnū z vnū fieri cum vtute nature semis: qñ ope rustic ano semen germinat. j. Cor. iij. Adiutores chī sumus dei agri cultura estis.

Cū essem cū eis: ego seruabam eos in noīe tuo Quos dedisti mihi: ego custodiui: z nemo ex his pijt nisi filius pditionis: vt scriptura impleatur. Nunc autē ad te venio. et hec loquor in mūdo: vt habeāt gaudiū meum impletū in semetipsis.

Hic incipit ps q̄ est De depcatōe in pseruando a malo. Habet aūt Tres pres In quarū Prima Oratōis istiꝰ tangit necessitatē. In Scōa autem Obsecratōis modū z vtilitatem. Ibi: Nō rogo vt tollas eos de mūdo. In Tertia aūt subiūgit Exauditionis opportunitatē z cōgruitatē. Ibi: Sicut tu me misisti in mundū. Prima ꝙ harū sm duas depcandi necessitates: in Duas diuidit differentias. Una est. qz Necesse est eos seruari a malo q̄ suo exteriori desolant̄ seruatore. Alia est. qz Necesse est seruari eos q̄s mūdus psequit. Et hec incipit Ibi: Ego dedi eis sermonē tuū etc. In prima hāc dicit Duo. In q̄ Primo ōr Quantū diligēter custodiunt apl̄os z credētes q̄diu fuit cū eis i corporali pñtia. In Secundo ostēdit Qualiter recedēs ab eis indigēt patrz sapientia z custodia. Ibi Nūc aūt ad te venio. In Primo dicit Tria. Scz Circa custodiā: ostendit diligētiaz z pietatē. Circa seruationē: fidelitatē. Circa custodie z seruatōis effectū ostēdit ꝓfectum ipoꝝ. Dicit ḡ ⌊Cum essem cū eis⌋ pñtia corporali mortali ⌊ego⌋ Joi diligētia ⌊seruabā eos⌋ Lauens eos a malo z a scādalis q̄ntum pro statu aīalitatz eoꝝ z infirmitatz sufficiebat. Apoc.iij. Quia seruasti ꝙbū patiētie mee: ego seruabo te ab hora tētationis. Hoc petim⁹ Mat. vj. Et ne nos inducas in tentationē. sed libera nos a malo. Ideo Mat.xxiij. compat gallinc Que ifirmat ad affectū custodie pullos. Que se piculis exponit pro pullis Que alis pullos colligit z protegit. Quotiēs volui congregare filios tuos: quēadmodū gallina congregat pullos sub alis z noluisti: ⌊in nomīe tuo⌋ Ecce pietas custodie. In nomīe em̄ patris seruare: est noticiā nois diuini q̄ pater ē in eis: custodire. Hanc aūt filius in eius ꝙbis plātauit: z miraculis cōfirmauit vt firmiter seruaret. Ab hac seruatione suoꝝ ōr saluator qz Saluator piculo. et Seruat ne in piculuz incidant. Pſ.xvj. Custodi me dñe vt pupillā oculi: sub vmbra alaꝝ tuaꝝ protege me. Esa.xlix. Sub vmbra manꝰ sue ꝓtexit me. Hoc est: in refrigerio sue protectōis siue seruationis. Cant.ij. Sub vmbra illiꝰ quē desiderauerā sedi. et fructꝰ illiꝰ dulcz gutturi meo ⌊Quos dedisti mihi⌋ Tangit custodie fidelitatē. Et ideo ⌊quos dedisti mihi⌋ homī in me credentes ⌊custodiui⌋ fideliter tanḡ depositū apud me thesaurum. Pſ.cxx. Ecce nō dormitabit neqz dormiet q̄ custodit israel. Est aūt Seruatio a malo. Custodito aūt in bono cōcepto ne elabat. iij. Reg.xx. Ideo dicit ad ꝓlatos quibus suos cōmittit. Custodi virum istū: q̄a si elapsus fuerit de manibus tuis: erit anīa tua ꝓ anīa illius Custodit em̄ suos p seipsuz Job.vij. O custos hoim ḡre me posuisti cōtrariū tibi: et factꝰ sum mihimetipsi grauis. Custodit per angelos. Esa.lxij. Sup muros tuos constitui custodes: tota die ac nocte nō tacebūt. Custodit per p̄cepta legis. Prouer.iij. Custodi legē meā z custodiet te. dilige eam z seruabit te. Custodit nos per nosipsos. ij. Pet.vlt. Custodite vosmetipsos ne insipientiū errore seducti: excidatis a ꝓpria firmitate. ⌊Et nemo ex eis periit⌋ Tangit ē effectu z ꝓfectu. pfuisse custodiā z seruationē. qz nemo ex eis datz mihi a te: periit ⌊nisi filius pditionis⌋ scz Judas. De q̄ ōr Matth.xxvij. Q̄ abijt et laqueo se suspendit. Act.j. Suspensus crepuit medius: et diffusa sunt oia viscera eiꝰ. Hic aūt ōr filiꝰ perditionis. qz Propria volūtate formauit se in formam pditōis p pditionē. et Seip̄m pditit p desperationem de eo pcitam ⌊vt scriptura impleatur⌋

Non notat ꝓ conjunctionē causa finalis. sicut sepe dictū est. Sed adūctiua pcitēte: q̄ in ipsis signat ad eventū sequentē: ex inīq̄ z ꝓpria Jude voluntate: et diaboli suasione. Scriptura aūt hec est in pſ. cviij. Deꝰ laudē meā ne tacueriz. Fiant dies eiꝰ pauci: et epatū eius accipiat alter. Sicut dixit Petrus Act.j. Sed objicit de hoc q̄ ōr Joā.vj. Multi discipuloꝝ abierunt retro. Sed ad hoc dicendū est q̄ nullus retro abijt finaliter q̄ ex p̄destinatiōe patris filio datꝰ fuit. Hoc est ergo q̄ dicit ⌊Nūc aūt ad te venio⌋ Est aūt ratio quā h̄ pōt: sumpta ex Destitutione custodie quā habuerunt in me ⌊Nunc aūt⌋ imnēre iā passione ⌊ad te venio⌋ ꝓ resurrectionē z ascensionē z trīūphū. z reduco ad te q̄s pdidisti in ꝑmo parente. Pſ.lxvij. Ascēdens in altū: captiuā duxit captiuitatē: dedit dona hoib⁹ ⌊Et hec loquor⌋ ad cōsolationē ipsoꝝ ⌊in mūdo⌋ in quo adhuc sum ꝓ corporalem mortalitatē huius pñtiaz ⌊vt habeāt gaudiū meū⌋ ꝓpter q̄s ego patiar. Heb.xij. Proposito sibi gaudio: sustinuit crucē ⌊impletū⌋ quo ad effectū cōuersionis redemptoꝝ ⌊in semetipsis⌋ hoc est in fructu pditionis eorum.

Ego dedi eis sermonē tuum et mundus eos odio habuit quia nō sunt de mūdo: sicut et ego nō sum de mundo.

Secunda est ratio: sumpta ex Persecutione q̄a pſecut⁹ est eos mūdus. Dicit aūt Duo. Scz Lausam pſecutōis. et Eā quā ad mundū habent dissimilitudinē. De Primo dicit ⌊Ego dedi eis sermonē tuū⌋ et hoc est eis causa persecutōis. Joh. xxiij. Stillabat sup eos eloquiū meū. Sermo aūt iste datus est eis: vt thesaurꝰ fideli depositō custodiēdus. Prouer.iiij. Custodi eloqa mea in medio cordis tui. Vita em̄ sunt custodientib⁹ ea. Quia ḡ Dedi eis sermonē tuū: ideo statim ⌊et mūdꝰ eos odio habuit⌋ j.ij. Tim.iij. Oēs qui pie viuere volūt in chr̄isto: pſecutionē patient̄. Sermonē em̄ tuum pſequit mūdus plus q̄z eos. Lu.vj. Bri erit cū vos oderint hoies z cū sepauerint vos z exprobra. ⌊quia nō sunt de mundo⌋ Et hoc sermo tuus efficit. qz se a mūdo (qui in maligno positꝰ ē) sepauerunt. Joan.xv. Si de mundo fuissetis: mūdus quod suū erat diligeret. sed qz non estis de mūdo: ideo odit vos mūdus. Nec est contrariū q̄d aī dictū est Quos dedisti mihi de mundo. qz huiusmodi aliter z aliter sumit mūdus. Primo q̄n eos de mūdo chr̄o dedit: tūc eos a mūdo sepauit. Rho.j. Segregatus in euāgeliū dei q̄d aī ꝓmiserat per scripturas sanctas. Segregatꝰ em̄ nō essz nisi a mūdo sepatus esset. Gal.j. Qui me segregauit ex vtero matris mee: et vocauit p gratiam suā. hoc est: a mūdi cōcupīa sepauit ⌊sicut et ego nō sum de mundo⌋ Sicut: nō dicit oīno equalitatis signū. qz chr̄istꝰ natus est segregatꝰ: ita q̄ nunq̄ fuit de hoc mūdo. Apostoli aūt p Sacm regeneratiōis sunt segregati: ita q̄ aliq̄n de hoc mundo fuerunt. Tales ergo qz custode sūt destituti sm corpalē p̄sentiam: et sunt in pſecutōe mūdi: sunt a te seruādi Pſ.ix. Tibi em̄ derelictus est pauper: pupillo tu eriz adiutor. Joan.vij. Nō pōt mūdus odisse vos. me aūt odit. quia ego testimoniū phibeo de illo: quia opa illius mala sunt.

Non rogo vt tollas eos de mūdo: sed vt serues eos a malo. De mundo non sunt: sicut et ego non sum de mundo. Sanctifica eos in veritate: sermo tuus veritas est.

Hec est Forma petitōis simul z Utilitas. Forma aūt petitionis siue obsecratōis z Utilitas: tangit in Duob⁹. Scz In pseruatiōe a malo i Affectu. Et B pseruatiōe a malo in Intellectu. De Primo dicit Duo. Ostendit em̄ Primo Utilitatē. z subinfert Obsecrationē. Dicit ḡ ⌊Non rogo vt tollas eos de mūdo⌋ sicut tulisti Enoch. et nō iuenichat: qz tulit illū deus. et sicut tulisti Heliā. iij. Reg.ij. Ascēdit Helias p turbinē in celum. Sap. iiij. Raptus est ne malicia mutaret intellectū illiꝰ. Hoc ergo modo nō rogo vt tollas eos de mundo quia hoc nō esset vtile: cum ipsi sint tanq̄ semē future ecclie. qz sic ōr Eccl.xliij. Qui de illis nati sūt: reliq̄runt nomen narrādi laudes eoꝝ. Esa.lx. Germen plantationis mee opus manꝰ mee ad glorificandū. minimꝰ erit in mille. z paruulus in gentē robustissimā. Esa.xlij. Erit germē dñi in magnificētia z glozia: z fructus terre sublimis ⌊sed vt serues eos⌋ ꝓ gram p̄uenientē z subsequentē ⌊a malo⌋ peri. ne incidat illud in affectū: q̄ affectū eoꝝ puertat. Deut.xxxij. Circūduxit eum z docuit z custodiuit q̄si pupillā oculi sui. Sap.x. Custodiuit illum ab inimicis suis z a seducentib⁹ tutauit illū. et scire est qm̄ oim melior est sapia. Bene aūt dico q̄ seruet eos a malo: qz hoc ꝙ gruū est. qz ⌊de mūdo⌋ maligno ⌊non sunt⌋ segregāte eos amore tuo de mūdo. Gal.vj. Mihi mundus crucifixꝰ est z ego mūdo ⌊sicut et ego⌋ Per similitudinē Nō p eqlitatē. Per natura z assumentē et assumptā ⌊non sum de mundo⌋ maligno. Joan.iij. Qui de terra est: de terra loquit. qui de celo venit sup oēs est. Joā.xvij. Regnū meū nō est de hoc mūdo ⌊Sanctifica eos⌋ Forma obsecrationis est ad̄ptum ad pseruationē ab errore in intellectu. Et hoc est qđ dicit ⌊Sanctifica⌋ hoc est: ꝓfirma eos ⌊in veritate⌋ Doctrine z Vite z Fidei z Judicij. qz tunc erroz in eis locū nō habebit. Pſ.lxvij. Cōfirma hoc deus qđ opatus es i nobis. Vel ⌊Sanctifica⌋ hoc est: emūda corda eoꝝ vt videant veritatē. quia Sanctificatio: mūdatio est. Matth.v. Bri mundo corde: qm̄ ipsi deū videbunt. Sic ḡ purgatz error tenebris: in vitate scificant̄. j. Cor.j. Factꝰ est nobis sanctificatio z iustitia z redemptio. De Veritate q̄e est Rectitudo sola mente pceptibilis: dē in pſ.cxviij. Principiū ꝙbōrū tuoꝝ veritas. Verbum em̄ dei est ꝓncipium oīs veritatis: cui q̄d cōmēsurat verum est pro certo: et falsitatis z erroris argui non potest. Unde qui se eloquio dei commēsurauit dixit Esa.xxxviij. Obsecro dñe memento quomō ambulauerim cora te in veritate: z i corde pfecto. et qđ bonū est in ocl̄is tuis fecerim. Sic

ergo sanctifica eos in veritate[Sermo eñ tu⁹ veritas est] Que est rectitudo cordis tui Que ꝑma est rectitudo Que cūcta esse ñ potest. Et ideo confirmat⁹ in illo:nullo errore deflectit. Prouerb. viij. Justi sūt oēs sermones mei:et nō est in eis prauum quid atq; puersum. Sicut eñ ōr. Chrysost. Recta dogmata sanctificant aīam.

Sicut tu me misisti in mundū: ita et ego misi eos in meipm Et ꝓ eis ego sanctifico meipsū: vt sint et ipsi sanctificati in veritate.

FF Hic dat Duas rōnes exaudiende orōnis. Unā q̄dem sumptā Ab apl'is. Et aliā sumptā Ab opere redēptoris. Exprē aūt apl'or est ista Quia [Sic tu me misisti in mundū] ad reducendū ad te mundū z sanctificandū. Joan.iij. Sic deꝰ dilexit mundū vt filiū suū vnigenitū daret vt ois qui zc. Bal'.iiij. Misit deꝰ filiū suū in mundū vt eos qui erant sub lege zc.[Ita z ego eos] ad idem officiū vt vicarios meos[misi in mūdū] ad mundū cōuertendū. Matth.x. Ecce ego mitto vos zc. Lu.x. Jte ecce ego mitto vos. Mar.vlt. Jte in mūdum vniuersum ꝑdicate euāgeliū oi creature. Hec est ḡ ꝓma rō exaudibilis. quia Ad vtile z piculosum eis in corpe:mittunt. et ideo diuīa indiget custodia [Et ego pro eis sanctifico meipm] Pax ē eñ qđ dicit Scifico:cū tñ idē sit sensus. Dicit eñ Chrysost. Q̄ sicut antiq⁹ offerebant sacrificia ad eoꝝ sanctificationē ꝑ q̄bus offerebant Ita etiā chr̄s obtulit se vt sctificaret suos:z in hoc sanctificauit se pro suis. Nō quia de nō sancto sanctus fierer:sed quia sanct⁹ offerebat. vt nō sanctos sctificaret. De hac.xvij. Jesus vt sctificaret ꝑ suū sanguinē populū:extra portā passus est. exeam⁹ ergo ad eum:im propium eius portātes. Heb.ix. Per ꝓpriū sanguinē introiuit semel in sancta: eterna redemptiōe inuenta. Sicut eñ ōr.j. Lor.j. Q̄ fact⁹ est nobis sctificatio z iusticia z redemptio [vt sint et ipsi] crediturī[sanctificati] id est mūdati z cōfirmati [in veritate] fidei z verbi dei: qō mēres z corda sanctificat. Si eñ emūdauerit in conscia a pctō q̄tū ad affectū. et Illuminauerit ab erroribus q̄tum ad intellectū ſm fidem z verbi eruditionē: tūc sanctificati sē in vitate. ij. Ti.ij. Sic⁹ emūdauerit se ab istis: erit vas in honorē vile deo: sanctificatū ad oē op⁹ bonum patū.j. Thes.iiij. Sciat vnusq;q; vas suum possidere in sctificatiōe z honore. nō in passiōe desiderij sicut z gentes q̄ ignorāt deum. Hoc est ḡ qđ dicit in parte ista.

Non pro eis aūt rogo tm: sed z pro eis qui crediturī sunt per verbum eoꝝ in me: vt oēs vnum sint sicut tu pater in me et ego in te et ipsi in nobis vnū sint vt mundus credat quia tu me misisti.

GG Hic rogat ꝓ eis qui crediturī sūt ꝑ apl'os. Jsta aūt pars etiā diuidit in Duas ꝑtes Jta q̄ in Pri ma parte Lrediturōs petit cōseruari in gratia. In Secunda aūt ponit Rationē cōgruitat⁹ q̄re sunt seruādi. Ibi: Et ego claritatē quā dedisti mihi dedi eis. Tangit aūt ꝓmo Tria. Scz Pro q̄bus rogat. Quid rogat et Propt̄ qđ rogat. De Pro dicit[Non pro eis tm rogo] qui sunt ecclie fundamenta q̄ius ꝑncipaliter rogem ꝓ eis. Luc.xxij. Ego rogaui pro te petre vt ñ deficiat fides tua zc.[sed z] hoc est: etiā[pro eis q̄ crediturī sunt] ꝑ totū orbem[ꝑ verbū] ꝑdicationis[eorum in me] qz credendo in me:credunt in te. Sic eñ ipleturscṗura ps.cxxxij. Sicut vnguentū in capite qđ descendit in bar.zc. Unguentū eñ gratie:a me capite descendit in apl'os sicut in barbā capiti adherentē. et ab eis descēdit in oēs pusillos z magnos de eccl'ia:sicut in vestimentū z in oram vestimenti. In hac aūt rōne oñdit qđ dicit Sap.vj. Quia pusillū z magnū ipse fecit. z eq̄liter est illi cura de oib⁹ q̄tū ad salutē oīm[vt oēs vnum sint] Ecce petitū. Sint aūt vnū vnitate sensus z spūs z fidei et dilectionis:sicut vocant in vnā spem salutis. Eph. iiij. Unū corpus vn⁹ spūs sicut vocati est[in vnā spem vocatiōis vestre] [Sicut tu pater in me et ego in te] sum⁹ vnū. Et ideo qz z Essentie vnitas z Cōsensus z Nature:faciens pullulare ecclesiā:est in patre z filio:et apl'i nō ꝓt unitari nisi duas vltimas vnitates: ideo Sicut:denotat vnitatē filiationis: Nō eq̄litatis. Et hoc est qđ dicit [vt z ipsi in nobis] vnientib⁹ eos[vnū sint] Eph. iij. Un⁹ deus. vn⁹ pater oīm:qui sup oēs z per oia et in oīb⁹ nobis. Ps.cxxxij. Ecce q̄ bonum z q̄ iocundū habitare fratres in vnū. Sic ergo in nobis viuentib⁹ oēs vnum sint. Ps.cj. In cōuentēdo populos in vnū zc.[vt mundus [totus[credat] cōuersus ꝑdicatiōe eorū[qz tu me misisti] Sic eñ oēs vnū erunt. Joā.xj. Jesus moriturꝰ erat ꝓ gente. et nō tm ꝓ gente. sed vt filios dei q̄ dispersi erant cōgregaret in vnum. Per hoc eñ q̄ eūdē oēs me ꝑdicant recū. z nō diuidunt scismatib⁹ a seipsis:mūdus accipit fidē vitat⁹ fidei. qz nō discors sum a re:sed qz tu misisti me:vt claritatē nois quo pater es mundo manifestarē. Ps.cxij. Non nob⁹ dñe nō nobis zc. Hanc vnitatē ꝑfessus est Paulus. ij. Lor.xij. Nōne eodē spū ambulauim⁹?: Nōne eisdem vestigijs? Sed obijcit. Quid indiget chr̄s q̄ ita deuote z instanter orat ꝓ ꝑdestinat⁹: cū ipse dicat Joan.x. Non recipiet eos q̄sq; de manu mea:ego z pater vnū sumus. Sed ad hoc iandudū responsum est ex dict⁹ Aug. z Bregorij: Q̄ ita ꝑdestinatū est q̄ ꝑdestinatio q̄tuz ad effectū orationē chr̄i z sanctoꝝ adiuuet

Et ego claritatem quam tu dedisti mihi dedi eis vt sint vnuz sicut et nos vnum sum⁹ Ego in eis et tu in me: vt sint consummati in vnum:z cognoscat mundus quia tu me misisti:z dilexisti eos sicut z me dilexisti.

HH Hic tangit Exaudibilis ratio. Et dicuntur b II

Duo:ſm duas rōnes. Una est Q̄ claritatem quā filius mundo exhibuit:et quā a patre accepit: apostolis dedit. et ideo exaudiri debet ꝓ eis. Scđa aūt sumit⁹ A Fructu exaudibilis. qz ex hoc edificabit mundus ad fidez. Claritas aūt quā filius accepit a patre z dedit apostolis: z est In Merito z Premio. In Merito q̄dem est triplex. Scz Potestatis Ad miracula faciēda: q̄bus inducant homies Ad fidē sapiētie. Ad documēta q̄bus veritas fidei explicat z firmet. j. Lor.j. Judei signa petūt. z greci sapiam querunt. Et Claritatē ptātis dedit Lu. ix. Dedit eis potestatē sup oīa demonia z vt lāguores curarent. Et ꝓ hoc habent participationē claritatis diuine. Et ideo. ij. Lor.iij. ōr apl'is: in apl'is z ministris noui testamenti esse hanc claritatē pl⁹ q̄ꝫ in Moyse:in quo claritas vultus apparuit Exo. xxxiij. sic dicens Q̄ si mīstratio mort⁹ litter⁹ defor mata in lapidib⁹: fuit in gl'ia:ita vt nō possent intēdere filij israel in faciē Moysi, ꝓter gl'iam vultus eius q̄ euacuat: Quō non magis ministerū spūs erit in gloria:? Nam si ministerū dānatiōis in gloria est multo magis abundat ministerū iusticie in gloria. Nā nec clarificat qđ clarum in hac ꝑte ꝓter excellentem gloriam. Ex hoc patet Q̄ sicut deꝰ clarificauit Moysen dādo sibi ꝓtātem in misterio veteris testamenti qđ est misterū damnatiōis z litere: Q̄ multo magis clarificauerit chr̄s dando apostolis ipsis potestatē in ministerio noui testamēti. Nō est ministerū spūs z gratie. et Q̄ nulla est claritas Moysi: compara ad excellentem gl'iam apostolor. Et de splendore hui⁹ potestatis: partū Infra. Nos omnes revelata facie gloriā dñi speculātes in candē imaginē transformamur: tanq̄ a claritate in claritatem: tanq̄ a dei spū. Et hec est claritas potestatis. Est etiam Claritas sapientie. De qua dicit Sap.vj. Clara est z nunq̄ marcescit sapientia. quam dedit eis ad defensionem veritatis. Lu.xxj. Dabo vobis os z sapiam cui non poterūt resistere z contradicere oēs aduersarij vestri. Est Tertia Claritas in splendore virtut⁹ in opere. Jude. v. Qui diligunt re:sicut sol in ortu suo:ita rutilent. Sequit aūt istas claritates Claritas immortalitatis in Premio. Et hanc tāgit glo.j Lor. xv. Alia claritas solis. alia lune. alia claritas stellarū Sic erit resurrectio mortuorū. De his ergo oībus dicit loquens chr̄istus [Et ego] Acsi dicat. Longruum est audiri me pro eis orantē. quia [et ego dedi eis] tanq̄ noui testamēti ministr⁹[claritatem] Potestatis in signis. z Sapiēte in documentis. Jn Veritatis cōfirmatione. z Virtutis in operis splendore. Et has claritates dedi i re. Jn spe aūt dedi Claritatē immortalitat⁹ in futura beatitudine: vbi in dispari claritate erit par gaudium [quam dedisti mihi dedi eis] Dicit[mihi] homini. quia Per vnionē: dedisti mihi potestatez claritatis. Per sapientie z virtutis implētionē dedisti mihi claritatem sapientie z vtutis. Un̄ Chrysostom⁹ dicit. Claritatem vocat eam: Que est ꝑ signa: et Que est per documenta. Et sic dicitur Joan.xij. Et clarificaui et iterum clarificabo. Q̄ eñ dicit: Clarificaui: intelligit q̄ chr̄istum in se glorificauit. Q̄ aūt dicit Jterum clarificabo: intelligit q̄ in apostolis iterum clarificabit[vt sint vnum] Ex istius eñ claritatis a filio receptione: Unū sunt in spiritu: Inter se. z Ad christum. cuius spiritus bas in eis operat claritates. sicut. iiij. Reg.ij. Requiescat spiritus Helie super Heliseū Et in illo spiritu vnum sunt cum filio z patre: qui operantur in eis. Et nexus vnions illarum claritatū est spiritus [sicut et nos] pater z filius in nexu eiusdem spiritus[vnum sumus] Et tangit modum istius vnionis dicens[Ego in eis] per claritatis spiritum [et tu in me] et per consequens etiam tu in eis per eundem claritat⁹ operatiū spiritum [vt] sic[sint consummati in vnum] quia Tibi ꝑ spiritum potestatis et veritatis et bonitatis vniti. quia In te est cōsummata omnis reductio vnitatis. Unde Chrysosto. Hec est Magna gloria vt sint vnuz. Et in signis Maior gloria est. Sic eñ et deum ammiramur quoniā nō est contentio atq; discordia apud naturam illā. et Maxima est gloria. Jta hi hinc efficiunt clari. Cantic.vj. Una est columba mea perfecta mea. Pater eñ z filius venient z mansionē apud eum faciunt. Sicut dicit Joānis.xiiij. Sicut palmes manet in vite:potestatis: gratie: et sapientie: succū trahens. Et sicut dicitur Joan.xiiij. Pater in me manens ipse facit opera. Jta pater in filio in eis manens: ipse opera facit. Et sic perficitur vnitas dei: et eorum. Et descendit vnguentum a capite in barbam z in vestimentum z in oram vestimenti. Eol.iij. Ante oīa mutuam in vobis charitatem habentes quod est vinculū pfectionis[vt cognoscat mundus] Hic est fructus huius date claritatis. quia per hāc claritatem datam ipsis rogo te[vt cognoscat mūdus] hoc est omnis homo. quia ꝓter illum mundus factus est. Mar.vlt. Predicate euangelium omni creature. Ephes.iij. Mihi autem omnium sanctorum minimo data est gratia hec predicare in gentibus inuestigabiles diuitias chr̄isti. et illuminare omnes sanctos que sit dispensatio sacramenti abscōditi a seculis in deo. Et sic claritas data eis omnes illuminat. Et sic cognoscat mūdus[quia tu me misisti] et ꝙ ego a te missus eandem claritatem a te accepi: Nec in principe demoniorū aliquid operatus sum Et sic spiritus claritatis arguet mundum de peccato infidelitatis[et] iterū mūdus cognoscet quia tu[dilexisti eos] fundendo in eos claritat⁹ spiritum [sicut et me dilexisti] hoc est: ad quod me dilexisti. Hoc est: ad mundi illuminationē. sicut me misisti veram lucem que illuminat omnem hominē venientem in hunc mundum. Sap.vij. Per nationes in animas sanctas se transfert amicos dei z prophetas cōstituit. Neminem diligit deus nisi qui cum sapientia inhabitat. Hoc est ḡ qđ dicit.

Pater quos dedisti mihi volo vt vbi sum ego et illi sint mecum: vt videant claritatem meā quam dedisti mihi: qz dilexisti me añ cōstitutionē mundi. Hic in vltia istius capl'i ꝓte suis ī gl'ia petit chr̄s btitudinē siue btifica

KK

Mm

NN

tionē. Et tangunt̄ bicduo. Scz. Petitio. ōrōnis. et Ratio exauditōis. Jbi: Pater iuste mūd⁹ te nō cognouit. Jn Primo hoꝝ dicunt̄ Quinq; .Scz Quem rogat. Pro quibꝰ rogat. Quid. Qualit̄. z Horum causa. De primo dicit⌊ Pater ⌋ Cui⁹ nomē dulcter inuocat̄. Luz fiducia impetrādi nominat̄. Deuote requirit̄. De pmo. j. Pe. ij. Si cuz gustastis qm̄ dulcis est dn̄s. De secūdo Luce. xj. Si vos cū sitis mali: nostis bona data dare filijs vestris: q̄nto magis pater vester de celis dabit spiritū bonū petentibꝰ se. De Tertio dicit Esa. lxiij. Nunc dn̄e pater noster es tu. Nos vo lutū. z tu figulor noster: z opa manuū tuaꝝ oīes nos. ne irascaris dn̄e satis⌊ quos dedisti mihi ⌋ de thesauro eterne p̄destinatōnis tue. Joan. xvij. Tui erant z mihi eos dedisti. ⌊ volo vt vbi ego sum ⌋ i gloria bitudinis in equalitate tua p̄m deitatē. Et in potioribꝰ bonis tuis p̄m būanitatē ⌊ z illi sint ⌋ Et quia hoc paꝝ est: qz etiā mali z miseri. sunt vbi sum ego. et vbicūq; sum: Jō addit⌊ mecū ⌋ vt noscetur societas in fruēdo. Quia hoc q̄ dicit: mecuz: notat in chr̄o principalitatem. Sed in ipis notat associationis in volito confirmationem. Unde Aug⁹. Esse cū illo magnū bonū est. Nā Miseri esse nō possunt vbi ille est q̄ vbiq; est. Beati vero sunt cum illo: q̄ fruendo illi adherent. Hoc ē ergo petitū. Sed obijcitur de hoc q̄ dicit apl's. j. Timo. vl. Lucē inhabitat inaccessibilē. Jn luce autē inaccessibili: nulla creatura esse potest. ergo nō possunt secū esse vbi ipe est. Ad hoc autē dicendū q̄ inaccessibil' est. que soli deo est accessibil'. Et i illa chr̄us inhabitat p̄m deitatem. Nobis aūt inaccessibilis. Nō simplicit̄ inaccessibilis: quā chr̄s inhabitat p̄m būanitatez. qz ipe altior oi creatura. et post hoc btissima virgo. Deinde boes assumunt̄ p̄m chozos angelorū. Et in hac luce assumit nos secū. Et ideo in cōmuni dicit. Volo vt vbi sum ego: z illi sint mecū. Joan. xij. Ubi sū ego illic sit et minister me⁹. ⌊ vt videāt claritatē meā ⌋ Dicit Modū qualiter vult vt sint secum. Scilicz vt videant claritatē sue bitudinis: quā nemo potest videre nisi gaudeat: vt dicit Aug⁹. Eccli. xliij. Pulcritudinē cādoris eius oculꝰ āmirabit̄. Apoc. xxj. Ciuitas illa nō eget sole z luna vt luceant in ea. Nā claritas dei illuminabit eā. Et lucerna eius agnus. Si q̄rat Qualiter oculꝰ sustinebit hanc claritatē: Dicendū q̄ hec q̄stio stulta est. Spūalis eni oculꝰ nō pōt cozrūpi aliq̄ excellēta claritatis corpalis. qz glia immortalitat̄ cozrabit̄. ita q̄ rūpi nō pōt. Eccli. xliij. Spēs celi: glia stellaꝝ: mundū illuminās i altissimis dn̄s. Łaz aūt ad oīa hec inducētē dic⌊ qz dilexisti me ⌋ dilectōe essentiali z psonali⌊ aī mūdi cōstitutionē ⌋ z tō omnez claritatē i me trāsfudisti. p̄s. cix. Jn splēdoribꝰ sanctoꝝ ex vtero aī lucifer genui te. Jō ōr hic cādor lucis eē. qz lux de celo p̄ze resplēdet. Heb. j. Qui cū sit splēdor glie z figura substātie ei⁹. Hoc totuz enim sibi dedit p generatiōem eternā. quē sicut seipm dilexit.

⌊ Pater iuste mūd⁹ te nō cognouit Ego āt te cognoui: z hi cognouerunt: quia tu me misisti. Et notum feci eis nomē tuū z notum faciam: vt dilectio q̄ dilexisti me: in ipsis sit et ego in ipsis

Hic tangunt̄ rōnes petitionis. Tāgunt̄ aūt b Quinq; Quoꝝ. Primū est Necessitas ex pte mundi. Secundū aūt Fons cognitiōis ex pte filij dei q̄ prim⁹ illuminator est mūdi. Tertiū est Derivatio lucis a chr̄o in apl'os orbis futuros illumiatores Quartū aūt Illūinatio ab apostolis in mūdū p̄pagata. Quintū aūt ex hoc dilectio dei ad omnē rationalē creaturā ostensa. Dicit ergo ⌊ Pater iuste ⌋ Hoc q̄ dico Juste: pōt esse Nomē vt Aduerbiū. Si est Nomen tunc legit̄ sic⌊ Pater iuste ⌋ hoc est: q̄ iust⁹ es. qz vnicuiq; retribuis pro meritis. p̄s. x. Just⁹ est dn̄s z iusticias dilexit: eq̄tatem vidit vultus ei⁹. Si est Aduerbiū: tūc dicit rōnem q̄re mūdus eū nō cognouit. Et sūt due rōnes. Una q̄dem. q̄a De noticia p̄cepta gr̄as nō egerūt. Rho. j. Qui cum cognouissent deum: nō sicut deuz glorificauerunt aut gr̄as egerūt. sed euanuerūt in cogitationibꝰ suis. Dicentes em̄ se esse sapientes: stulti facti sunt. Secunda rō fuit. quia Sūma cognitionē mūdus dign⁹ nō fuit. Et hec indignitas tangitur Joan. j. Jn mūdo erat: z mūdus p ipsum factus est: et mūdus eū non cognouit. Hoc est: cognoscere noluit. Juste aūt factū sic est q̄ ⌊ mūdus te non cognouit ⌋ Et ideo sic a te pio z magnifico illuminatore: mūdus illuminari nō debuit. Et hec est necessitas: q̄ exposcit: vt tu p apl'os de veritate tua mundū illumies cognitiōe. Et ideo sequitur de fonte illuminationis ⌊ ego aūt cognoui te ⌋ Matth. xj. Nemo nouit filiū nisi pat. et nemo patrem nouit nisi filius: et cui voluerit filius revelare. Et sic ergo sum noticie tue fons in mūdo. Joā. j. Unigenit⁹ filius qui est in sinu patris ipse enarrauit. Et ideo habeo p̄pagare in alios noticiā tuam. Eccl. j. Fons sapie verbum patr̄ in excelsis ⌊ et hi cognouerunt ⌋ Ecce Causalis lucis in eos q̄ debent mundū illuminare cōicatio ⌊ et hi ⌋ me revelante ⌊ cognouerunt quia tu me misisti ⌋ vt essem lumē fidei in toto mūdo. Lu. ij. Lumē ad revelationē gentiū ꝛc. Esa. xlix. Dedi te in lucē gentiū vt sis salus mea vsq; ad vltimū terre ⌊ et ⌋ fici me ⌊ notum feci eis nomē tuum ⌋ sicut nomē paternitatis tue noscunt in me. Joan. xiij. Qui videt me: videt z patrē meū. Cognouerūt q̄ te me erudiente. notum aūt factum est nomen tuum: me virtute tua operante. Per opera em̄ p̄obat̄ q̄ tu es in me: et sic inscripsi eis nomē tuū z cōfirmaui. Apoc. iij. Scribam sup eum nomen meū: et nomen ciuitatis noue hierusalem ⌊ Et notum faciam ⌋ per spirituz quem a te eis mittam vt sic p eos toti mūdo notum fiat. Numeri. vj. Jpi invocabunt nomē meuz sup filios isral. ego aūt benedicam eis. Et sic crescet noticia nomis tui et me: in eos. z et eis in totum mundū. Prouer. iiij. Semita iusti quasi lux splendens et crescens vsq; in perfectum diem. Aug⁹ gustinus. Pater dedit filiū mundo in p̄cū redemptionis. Spūsctm̄ in pign⁹ adoptionis. Seipm

in hereditatem beatitudinis. Hoc est ergo q̄ dicit ⌊ vt dilectio ⌋ que est causa oīm istoꝝ ⌊ qua me dilexisti ⌋ vt essem p̄cium redemptionis. Esa. lxiij. Jn dilectiōe sua z indulgētia sua ipse redemit eos et portauit z leuauit cunct̄s diebꝰ. Rhō. viij. Etiā p̄prio filio suo nō pepcit deus: sed pro nobis oīb tradidit illū. Hec ergo dilectio ⌊ sit ipsis ⌋ Quia Et hac dilectione oia facient: et sufferent q̄ pertinent ad mundi illuminationem ⌊ et ego in ipsis ⌋ sic maneam: ne me in hac pte oblivi scant. j. Joan. iij. Jn hoc cognouim⁹ q̄m in ipso manem⁹ z ipse i nobis q̄m de spū suo dedit nobis. Sic igit̄ cōpleta est Oratio dn̄i.

Capitulū.XVIII.

b Ec cū dixisset Jesus: egressus est cum discipulis suis trans torrētez cedron vbi erat hortus in quem introiuit ipe et discipuli eius. Sciebat aūt Judas qui tradebat eum locuz: quia Jesus frequenter cōuenerat illuc cum discipulis suis.

Hic incipit Secunda ps illius pris Jn q̄ agit de Verbi Sanctificatione. Post q̄z vo sanctificauit Verbo eruditiōis: et Suffragio oratiōis: Tāgit sanctificationē p passionē z sanguinez. Dividit aūt hec pars in Quattuor pres. Jn quaꝝ Prima agit de Ebr̄isti captiuitate. Jn Secunda de Condemnatione. ibi: Adduxerunt eum ad Annā p̄mū Jn tertia aūt agit de sua passione. Jbi. Suscepe/runt aūt Jesum. Jn Quarta autē agit de sepultura conditōe Jbi: Post hec rogauit Pilatū ꝛc.

Jn Prima harū Tria determinant̄ Scz Q. pditiosa fuit captiuitas. et Q. fuit volūtaria Jbi: Jesus aūt sciens que ventura erant sup eū. Tertio trāgit Q. fuit ignominiosa z maliciosa Jbi: Coborz q̄ z tribunus. Jn Prima harū adhuc Duo sunt Scz Ebr̄ii aduentus ad locum cognitū. pditori. et Qualiter. pditor venit ad locū illū. Jbi: Judas ergo ꝛc. Jn Primo hoꝝ dicit Tria Jn quoꝝ Primo cōtinuat dicta dicendis: dicēs⌊ Cum hec dixisset iesus ⌋ ad discipl'oꝝ cōfirmationē⌊ egressus est ⌋ de loco vbi p̄fortabat apl'os siue discipulos⌊ trans torrentē cedron ⌋ Locus est quem transiuit. Et istud est Secūdū inter tria. Scz Loci descriptio. in q̄ capt⁹ fuit. Attende aūt q̄ sic ōr Aug⁹ De Cōcordia Euāgelistaꝝ. Non continue post orationē exiuit. sed post⁹ ante facta est cōtentio inter discipulos q̄s eoꝝ videret esse maior. Sicut ōr Lu. xxij. Scz hāc Joānes p̄terijt qz vidit q̄ Lucas hanc plene posuit. Dicit g̃ q̄ ⌊ egressus ē ⌋ extra ciuitatē p̄pē Tres causas. Scz Ut nos egressuros de mūdi habitatione signaret. qñ nos sacrificiū deo offerre volum⁹. Exo. v. Jbim⁹ viā trium dier. in solitudine ad sacrificandū deo nr̄o. Scōs Ut cumultū hominū fugere doceret tpe ōrōnis. et Oñ familiaria cū nostr̄s tractare vellem⁹. Thren. iij. Sedebit solitari⁹ z tacebit q̄ leuabit se sup̄ se. Oseē. ij. Adducā eā in solitudinem z loquar ad cor eius. Tertia causa est Ut in loco signaret q̄ solus ipse mūdi sacrificiū esset. Esa. lxiij. Torcular calcaui solus z de gentibꝰ nō est vir mecū ⌊ trans torrentē ⌋ Ubi fuit torrentis decursus. Et signat viā passionis quā chr̄s trāseūdo voluit pambulare. p̄s. cix. De torrente in via bibit. p̄terea exaltabit caput. Et bñ dicit torrēs. q̄z torrens torrore cadoris solis descēdit cum impetu. Et sic chr̄s calore charitat̄ z luce veritatis succēsus: fluctus passiōnū: impetu. p̄prie volūtatis sustinuit. Sic g̃ littera/liter z figuraliter viā ad passionē p torrentem fecit. Hic aūt torrens ōr⌊ cedron ⌋ q̄ statim post ip̄m erat locus: cedris q̄busdā ꝓsit̄. Cedron em̄ genitivus est grecus. Et idē est q̄ cedroꝝ. Et ideo littera quā exponit Ebr̄yc. habet Egressus est Jesus trāstorrentē cedroꝝ. Un. j. Macha. xv. Mādauit antiochus Lendebeo edificare cedronē: et vicinare ciuitati. q̄ ex illo volebat obsidere ciuitatē⌊ cum discipulis suis ⌋ q̄ testes essent volūtarie passiōis suē. et q̄ aūfugere potuisset si voluisset. ij. Reg. xv. Rex Dauid transgrediebat trans torrentē cedron et cunct⁹ populus incedebat ꝓtra viam oliue. Rex em̄ Dauid manu forti chr̄m signat ad locū certaminis eūtē. Populus aūt signat discipulorū vniuersitate⌊ vbi erat ortus ⌋ Ab oriendo dicēs. Et fuit ortus arboꝝ constitus. Jn quē, p̄ter amenitatē et occultationem ab homibꝰ: chr̄istus intrare erat solitus. Et hoc est q̄ sequit⌊ in quez intrauit iesus ⌋ p̄m cōsuetudinē⌊ et discipuli eius ⌋ familiaria ibi a chr̄isto audituri. Mar. vj. Venite seorsum in desertū locū z requescite pusillū. Sed videtur nō cōcordare cum eo quod h̄ dicit: q̄ dicunt Matth⁹ z Marcus Qui dicūt: q̄ venit in villam que dicitur Bethsemani. Sed ad hoc dicit Aug⁹. q̄ hec villa fuit in pede montis: z ortꝰ ad villam p̄tinebat. Et quia hec oīa erant in mōte oliuaꝝ. ideo Lu. xxij. dicit Q. egressus ibat in montē oliuaꝝ. Adhuc aūt Lū egressus ciuitatez nocte: post cenam exierit: videt q̄ latere intēderit. Ad hoc aūt rñdet Ebr̄yc. Q. nō. qz cōsuetū erat ei nocte semper pnoctare in solitudie z oratōne: vt z familiaria docēret discipulos. Et ideo signū timiditat̄ z fuge nō fuit. Si em̄ fugere voluisset: ad locū. pditori dectinasset incognitū. Hoc est secūdū⌊ Sciebat aūt iudas qui tradebat eū ⌋ Hoc ideo ōr. Quia sic ōr Matth. xxvj. Ipse Judas ibat ad sacerdotes z scribas dicēs. Quid vult⁹ mihi dare z ego eū vobis tradā. Nō Joānes breuiter trāsit. Et ideo ōr Qui tradidit: sub pacto p̄cio apud sacerdotes z scribas⌊ locum ⌋ q̄a amenus z familiaris fuit⌊ quia frequenter iesus conuenerat illuc ⌋ z iudas cū eo quando ascēderūt hierusalem⌊ cū discipulis suis ⌋ quos familiariter instruxit Querit autēb Ebr̄yc. Lū cū Judas in domo relicq̄sset. qñ exiuit: ḡre rediens in domo: eū nō quesiuit. Et ōr ad hoc Ebr̄yc. q̄ sciebat eum consuetudinē habere frequenter extra in oratione pernoctare: et stratus molliciem declinare. Et sic in loco illo quesiuit: vbi orantem

inueniret. In ciuitate autem non rediit ad eum: vel in villa: nec a turbis que ad diem festum conueniebant defenderetur. Et fuit causa gre de die nō veniret ad capiendū. q; chs de die solitus erat ee cum turbis ge docebat. Luce.xxj. Erat diebus docens in templo. noctibus autē exiens morabat in monte oliuaz.

Judas aūt cū accepisset cohortē a pōtificibus z pharisēis ministros: venit illuc cū laternis et facibus z armis.

Istud est Secundū pme ptis. Et dicunt Tria Scz. Qualiter pditor venit. Qualiē munitus venit. Quibus armis vēit. Dicit g. ⌊Judas ergo⌋ pditor: Qui vt pditor secreta chri loca rimat⁹ fuerat. Heū. xlij. Exploratores estis: ad ꝓsiderandū immunita terre venistis ⌊cum accepisset cohortē⌋ militū gentiliū. quoz intererat cape malefactores p manū publicā. Hanc autem cohortē nō a se habuit: sz ⌊a pōtificibus⌋ accepit ad se seqnduz Dicit enim Ihrym. q; coh̄s militū sequebat Judā. Qui avero noie erāt milites: pecunia; gra oia facere meditātes: ideo ꝓter pecuniā etiā dño sacri legas manꝰ iniecerūt. Hac ergo cohorte sic muniti z a pōtificibus ⌊z pharisēis⌋ qui potestatē tēpli z legis spūalē habebāt: acceperit ⌊ministros⌋ famulos eoz̄ q; ministri erāt tāti sceleris ⌊venit illuc⌋ ad locū quē scz pditor obseruauerat. ps. ix. Insidiatur in abscōdito quasi leo in spelūca sua: insidiat vt rapiat. ⌊cū laternis⌋ quibus lumē custodiebat ne a vento extingui posset ⌊z facibus⌋ quarū lumen clare tenebras noctis: z vmbras arboz̄ effugaret. etiā angulos illumināret vt nusq; latere possit ⌊z armis⌋ quibus ꝓtra defendēres christū impugnārēt. Luce.xxij. Matth.xxvj. Tanq; ad latronē existis cū gladijs z fustibus comphēdere me. Sic in tenebris ambulantes lumen nesciebant sue a laternis z facibus mendicabāt. Joānis .iij. Dilexerūt homines magis tenebras q; lucē. erant em eoz̄ mala opera. Item. xj. Qui ambulat in nocte offendit. Psal.lxxxij. Nescierunt nec; intellexerūt. in tenebris ambulant. Job.xxiiij. Sic in tenebris quasi in lumine diei ambulauit. Sic ergo ostendit captiuitas domini ex parte Jude esse pditiosa.

Jesus itaq; sciens omnia que ventura erant super eū: processit: et dixit eis. Quem queritis? Responderunt ei. Jesum nazarenum. Dicit eis Jesus. Ego sum. Stabat autem z Judas qui tradebat eum cum ipsis. Ut ergo dixit eis: ego sum: abierunt retrorsum et ceciderunt in terram. Iterum ergo interrogauit eos: Quem queritis? Illi autem dixerunt: Jesum nazarenum. Respōdit Jesus. Dixi vobis: quia ego sum. Si ergo me q̄ritis sinite hos abire. Ut impleret sermo quem dixit: quia quos dedisti mihi nō pdidi ex eis quenq;.

Hec est secunda pars istius tractatus De passione. In qua ostendit passio christi esse voluntaria p Quattuor que p ordinē dicit in littera. Quorum Primū est. quia Prescience oīa: que super eū ventura erant: lactare potuit. sed noluit. Secūdū est. quia Se captiuatoribus eum non cognoscentibus obtulit. Tertium est: q; Se offerēdo: discipulos liberauit. Quartū est: qz Petrū defendentē captiuitatē eius: cōpescuit z reprehendit. In Primo hoz̄ dicunt Quattuor Quoz̄. Primū est: Prescientia futuroz̄. Secundū Oblatio sui ad manus captiuantiū. Tertiū aūt Inuerecundia Jude q; videbat eum: et tñ nihil facere potuit: nisi q; pati voluit Quartū est aūt Inualitudo standi contra faciem eius. Dicit ergo ⌊Jesus itaq; sciens⌋ vt de⁹ et ꝓsciens ⌊oīa que⌋ ex dispositione diuina ⌊venture erant super eū⌋ ad generis humani redēptionē. Joan. xiij. Sciens Jesus qz venit eius hora. Act. iij. Facere que cōsiliū tuum z manꝰ tua decreuerūt fieri ⌊processit⌋ a quo aufugere poterat si voluisset ⌊et dixit eis⌋ offerens se voluntarie. Heb. ix. Se offerendo p hostiam suam apparuit ⌊Quem queritis:⌋ Non ignorantis est q̄stio: sed se offerentis et a malo corrigentis. Un̄ sensus est. Videte quē queratis. Eum scz qui z innocens est. a cuius ꝓsecutione cessare deberetis. et Eum q; vos effugere posset si vellet. Et ideo cessanduz vobis esset ab audacia. Et sic soluitur obiectio quorundā obijcientiū Qz dns se ꝓtando: dederit occasionē in se peccandi. Dns em opus nostre redēptionis cōpleuit. et sufficiēter cohibuit eos. Sicut etiam Judam. pditor supra. xiij. quātū licuit retraxit. Et ō inuerecundie eoz̄ fuit q; non cessauerunt. Hoc est ergo qd dicit Psal. xlix. Arguā te z statuam cōtra faciem tuam ⌊Respoderūt ei⌋ in malicia persistētes ⌊Jesum nazarenū⌋ Nō erat quere⁹ ad mortem quem profitent esse salutis autorem. Nec ꝓsequendus erat: quem dicunt esse florem bonoris z honestat⁹ ⌊Dicit eis iesus⌋ semetipm offerens: sciens q; venit hora eius vt trāseat ex hoc mūdo ad patrem ⌊Ego sum⌋ quem queritis. q̄uis ad mortem et nō ad salutem vestram queratis. iij Regū. xix. Ego relictus sum solus z querunt animam meā. Joānis. viij. Queritis me interficere hominem: qui vera locutus sum vobis ⌊Stabat autem⌋ inuerecundus ⌊et Judas⌋ quondam apostolus: nūc diabolus ⌊qui tradebat eum⌋ Interim z obseruabat qualiter signum traditionis daret per osculum ⌊cum ipsis⌋ oīno consensum prebens eis. Sicut em dicitur Matth. xxvj. Tādem accessit et osculatus est eum dicens. Quēcunq; osculatus fuero ipse est tenete eum z ducite caute ⌊Ut ergo dixit eis: ego sum⌋ ipterrit⁹ se offerēs ad passionē. Dixit em ⌊Ego sū.⌋ Quē q̄uis em būanitatē occisuri sitis: tñ sū em deitatem qui

sum z non mutor. Hoc ergo audito: igneū ꝺdaz et diuinum: micās in vultū eius: ꝓpendentes ⌊abierunt retrorsum⌋ a cōspectu eius: vultū suum sustinere nō valentes. Esa. lxiij. Lecidim⁹ quasi foliū vniuersi nos. iniq̄tates nostre q̄si vent⁹ abstulerunt nos ⌊et ceciderunt in terram⌋ deiecti potentia deitatis ipsius. Un̄ Aug⁹. Una vox: turbā odijs furentē: armis terribilē: sine vllo telo ꝑcussit: repulit: strauit. ꝑtrue latentis diuinitat⁹. Quid⁹ iudicaturus faciet q; iudicandus hoc fecit? Job. xxvj Cum vix paruam stillā sermonis eius audierimus: tonitruū magnitudinis eius quis poterit sustinere? Hoc est ⌊Primū in q̄ ostēdit. q; voluntarie passus fuit⌋ ⌊Iterū ergo interrogauit eos⌋ Hoc est Secundū ⌊Quē queritis⌋ Causa iterate q̄stionis est: vt ostendat discipulos z oēs fideles sua morte esse liberandos ⌊Illi autem⌋ adhuc ꝓstrati in malicia ꝑseuerantes ⌊dixerunt⌋ instantes questioni ⌊Jesum Nazarenum⌋ Opinandū est q; illi increpationes audierūt nūciorū: q; missi fuerant ad capiendū dn̄m. Supra. vij. Et ideo ne similes increpationes audirēt ꝑseuerauerūt in malicia Dixerūt eī pharisei de illis. Nunq̄d z vos seducti estis? ⌊Rndit eis iesus⌋ itez vitro se offerens ⌊Dixi vobis: quia ego sum⌋ qui meipm voluntarie offero. Esa. liij. Pro eo q; p̄ pcto tradidit in mortē aiam suam: z cum iniq̄s reputat⁹ est: videbit semen lōgeuū: et volūtas dn̄i in manu eius diriget ⌊Si ergo me queritis⌋ ad oblationem p mundo ⌊sinite hos⌋ discipulos ⌊abire⌋ In signū q; oēs rediment pro q̄b offero meipm. Joā. xj. Expedit vobis vt vn⁹ moriat homo. p populo et nō tota gens pereat. Ad hoc aūt adaptat sermonē quē in precedenti capitulo dixit in oratione dicens ⌊Ut impleretur⌋ hoc est: vltra debitū impleret ⌊sermo quē dixit⌋ qui sermo vitat⁹ fuit ⌊quia quos dedisti mihi⌋ pater de thesauro beatissime ꝑdestinatōis ⌊nō perdidi ex eis quēquaz⌋ Et hoc sup impletū est. quia Intellexerūt supra: de finali et eterna perditōne. Hic aūt super hoc: saluat etiaz in corpore corporali salute. Sic ergo iterū patet q; voluntarie patitur. quia Qui alios liberat: se ipsum etiam liberare posset si vellet.

Simon ḡ Petrus habēs gladium eduxit eū: et percussit pontificis seruū: et abscidit eius auriculam dexteram. Erat autē seruo nomen Malchus. Dixit ergo Jesus Petro. Mitte gladiuz tuū in vaginā. Calicē quem dedit mihi pater: non vis vt bibam illum?

Hic Tertio itez ostendit Qz volūtarie pati. qz cohibet discipulū vlciscentē. Dicit aūt b hoc ordine Primo em ostendit zelū Petri ad vltionē sic. Primo em describit eū duplici noīe: Simon: primo. z postea Petrus. Quia et obediens fuit voci vocantis. et postea agnoscentis ex reuelatione patris celestis. Matth. xvj. Beatus es Simon bariona. qz caro et sanguis nō reuelauit tibi: sed pater meus q; est in celis. Et postea etiam petra dicit⁹ est ab immobilitate: qn̄ dixit Act. iiij. Non enim possum⁹ que vidimus et que audiuim⁹ hec non loqui. Hic ⌊ergo Simon Petrus hns gladium⌋ quo se muniebat ad defendendū z expellendū iniuriam ⌊edixit eū⌋ euaginando. Jta tñ q; primus dixerat qō dicit Luce. xxij. Dne si percutim⁹ in gladio. Quia sic dz Mat. xvj. reprehēsus fuerat q; noluit dn̄z pati. z sathan fuerat appellat⁹ Et q̄uis q̄reret a dño si percutiendū esset: tñ ex zelo concitatus primus percussit Et hoc ē qz dic̄ hic ⌊et percussit pōtificis seruū⌋ Sicut enim dic̄ Ihrym: a principali sic a capite incipiens Zbach. iij. Percussisti caput de domo impij ⌊et abscidit auriculā eius dexterā⌋ Ds qui dē spūal⁹ bñpcit q; ille ppl⁹: cui⁹ seruus ille (qui seruili timore seruiuit) rep⁹ fuit: auricula: ei⁹ dextera q̄ spūm audire debuit caruit. qz spūm loquentem in scriptura de chro nō audiuit ⌊Erat aūt nomen seruo Malchus⌋ q; rex eoz̄ interpret⁹ hebraice. qz locusūmi sacerdot⁹ alios direxit ad malicia. z rexit ne a cepto desisterent malefacto. Querit autem hic Un̄ petr⁹ habuerit gladiū Ubi Matt. x. z Luce. ix. ꝓceptum fuerit q; nihil ferrent in via. Sed ad hoc iam sepius responsū ē. qz hoc fuit in ꝓria missione tē poze pacis. Sz postq; odiosi facti sunt discipuli dicendum est Et qui nō habet: vēdat tunicā suaz z emat gladiū Et hoc fuit imminēte passiōe Et nūc dixerunt Ecce duo gladij hic Et dom⁹ respōdit Satis est. Et nō dixit Nimis ē. vt sigret vt dicit Bern̄. Q; gladiū spūalem habet ecclesia extendum. et materialem ad ipertum: ab alio tamē exercendum. Et ideo petrus ꝑuidit sibi de gladio. Querit etiā Ihrym. Cum petro dicitur ē Matth. v. Si q̄s percusserit te in vnā maxillā ꝓrige sibi z alterā: quare se gault ad vindictam? Et hic rndet Ihrym. q; petrus hoc non fecit p se sz p ꝓrio. Sed vera solutio est quā alibi dixim⁹ q; hoc qō dicitur Ꝓrrige ei alterā: dictum est vbi ꝑualet iniq̄tas coram iudice iniquo. Nō in tātum adhuc ꝓcesserat malū q; petrus putaret ꝑualere iniq̄tatem. z ō accingit se ad vlciscē dū. ⌊Dixit ergo Jesus Petro⌋. z Instructōnez dās discipulo. z Patientiā opponēs captiuatori inimico ⌊mitte gladium tuum⌋ quia Tuus ē. et tue Jurisdictioni seruandus est. Ideo Non dico abijce gladium. Sed mitte reseruandum ad tempus ⌊in vaginam⌋ Et addit Lucas q; tetigit auriculam seruiz sanauit eam ⌊Calicem⌋ hoc est: calidam et charitate potionem passionis ⌊quem⌋ ex dispensatione ⌊dedit mihi pater⌋ bibenduz. ps cxv. Calicem salutaris accipiam: et nomen dn̄i inuocabo ⌊Non⌋ hoc est: Nonne vis vt ⌊bibam illum:⌋ Quasi diceret. Si recte sapis: debes tuaz voluntatem: voluntati diuine conformare. Aliter enim eris sathanas. non sapiens que dei sunt. Sic ergo iterum Quarto ostendit q; voluntarie passus fuit

Cohors ergo et tribunus et ministri Judeorū: comprehenderunt Jesum: et ligauerunt eum. Dic

ostendit q̄ Comphensio chr̄i siue captiuitas fuit Ignominiosa. Dicit g̃ Cohors ergo militū. que ois p̄ pecunia facere ꝓsueuit. Eccles.x. Pecunie obediūt ois. z tribunus qui p̄fuit cohorti. Et ministri iudeoꝝ. q̄ ministri fuerunt sceleris. Et comphenderūt sacrilegas manꝰ iniciētes in Jesum salutis autorē. z ignominiose sic. esse: latro ligauerūt eū. q̄ omniū venerat soluere vincula. Thren. vlti. Zñ facie nostrā chr̄is dñs captus est in peccatis nr̄is.

Et adduxerūt eū ad Annā primū. Erat eni socer Caiphe qui erat pontifex anni illius. Erat aũt Caiphas qui cōsiliū dederat iudeis. q̄ Expedit vnū hominē mori pro populo.

Hic agitur de captiuitatis dñi cōdemnatōe. Et ideo q̄rūt accusatōes ꝓtra eū. Diuidit autem in tres partes: penes triplicē inquisitionē accusationū. Prio coram Anna. Secūdo coram Caipha. Ibi: Et misit eū Annas ligatū ad Caiphā. Tertia inq̄sitio fuit coram Pilato. ibi: Exiuit g̃ Pil⁹ ad eos. In Primo horū Tria dicunt. Scz. Ad iniquum iudicē iusti dñi p̄sentatio. Prio pugnatoꝝ sui Petri negatio. z Justi ab iniq̄ iudice examinatio. Secundū est Ibi. Seq̄batur aut̄ eū Petrus. Tertium aut̄ Ibi. Pontifex aut̄ interrogauit Jesum. In Primo horū Duo dicunt. In q̄rū Primo dicit Qualiter rex iusticie iniq̄ iudici est p̄sentatus z Qualis ipe iudex est descriptus. Dicit g̃. Et adduxerūt ligatū dominū. q̄ sic dicit Victor De ꝓsecutione Judeoꝝ erat: ligatos p̄tare iudicibꝰ vsq̄ ad mortē q̄s ꝓdēnare volebāt. ad Annā primū. Quattuor dē causis. Quaꝝ Una est q̄ dom⁹ Anne vicina fuit. z vicinꝰ in via occurrit Et in illā introduxerūt ne i via lōgiori forte tumultus fieret in populo. Et ideo diuertētes in domuꝝ Anne declinabāt turbam: forte ꝓcurrentē. Sicut eni dicit Luce. xvij. etiā Judas q̄rebat opportunitatē quō traderet eū sine turbis. Et Matth. xxvj. docebāt ipi p̄ncipes sacerdotū. Nō in die festo ne forte tumultus fieret in ppl̄o. Scōa cā fuit q̄ Caiphe ꝓūcꝰ fuit affinitate. Et q̄uis pontifex fuerat Caiphas anni illiꝰ: tñ Annas p hoc honorare voluit q̄ ei ceꝛꝰ iudicandꝰ p̄taret: quem tanq̄ ꝓcz venerabat. q̄ filiā eius habuit honestare seculari Hoc in dño tenēs. qđ dicit Rho. xij. Honore inuicē p̄uenientes. Tertia causa est: q̄ Annas senior fuit q̄z Caiphas. Judicū aut̄ p̄mū ad seniores referebāt: vt magis iustū appareret coꝝ hominibꝰ. Dan. xiij. Egressa est iniq̄tas a senioribꝰ iudicibꝰ q̄ videbāt regere ꝓpulū. Esa. iij. Dñs ad iudicium veniet cū senioribꝰ ꝓpli sui. Quarta causa est. q̄ bi duo sacerdotiū vicissim emebant a gentibꝰ. z si bi vicissim p annos succedebāt: z veritatē in communi habebāt. Et ió fecit Caiphas eū Anne p̄trari tāq̄ ꝓiudici: ad quē p̄tinebat scire de iudicio. Et ió ducebāt ad Annā p̄mū. j. Esd. ix. Manꝰ mgra eius z p̄ncipū fuit p̄ma in trāsgressione hac. Erat eni Describit caiphā Erat eī socer Caiphe Annas qui Caiphas erat pontifex anni illius hoc est: anni illius ammistratiōe habebat. Cuius iudiciū z veritas iudicij esset cōmune. et affinitate coniuncti pari iniq̄tate scelera perpetrabant Esaie.j. Principes tui infideles socij furū: oēs diligunt munera: sequunt retributiones. Erat aut̄ M Caiphas Describit vterꝰ Caiphā dicēs qui cōsiliū dederat Joan.xj. Judeis Ben̄.xlix. In consiliū eoꝝ nō veniet anima mea qz expedit vnū hoīem mori ꝓ populo Hoc vt dicit Chrys. ideo repetit Ut sciat veritas mortis christi Sed cū mihi videt Q̄ hoc fraliter dr euāgelista: ad insinuandā malicia iudicū. qz ꝓ certo mala intētione dedit consiliū de morte dñi. Et ideo dr b Ut sciat q̄ qz tamnequā fuerūt z ipse z astantes ei in dñi examinatōe. et Ut sciat q̄ qz tūnequā fuerunt examinatores eius z nō inuenerūt cām: q̄ ꝓ certo innocenter occisus est. Deut. xxxij. Inimici nostri sunt iudices.

Sequebatur aũt Simon petrꝰ Jesum et alius discipulus.

Hic tangit Petri negationem. Tangunt aũt b duo. Scz De sequela Petri. z De negatiōe seq̄le. Adhuc p̄mum cōtinet Duo. Seq̄lam ex amore. et Introductionē in atriū pontificis. Dicit g̃ Seq̄batur aũt Jesum Simō petrꝰ Mgr̄i non immemor. Et q̄ prꝰ quasi p̄ire z occurrere hostibꝰ se spopōdit: mō alōge (vt dr Matthe⁹: Mar. z Lu.) seq̄bat. Matth. viij. Sequar te q̄cunq̄z ieris. Tonge aũt sequebat: qz timebat notari si ꝓpinq̄ sequer. Tñ fidem exhibebat in seq̄ndo. iij. Reg. v. Vivit dñs qz curram post eū rc. Ps. lxxix. Nō discedimus a te: viuificabis nos z nomē tuū inuocabimus Et alius discipulus vt dr Chrys. Joannes Qui de se vt d alio loquit. Hi eni duo fideles chr̄o adheserūt. et nō erat eis tolerabile recedere ab eo.

Discipulus aũt ille erat notus pontifici: et introiuit cum iesu in atrium pōtificis. Petrus autem stabat ad ostium foris.

Tāgit hic de Petri Introductiōe. Et hoc factū N ē ꝓ noticiā z familiaritatē Joānis cū pōtifice. Tāte eni fuit māsuetudis q̄ etiā ab hoibꝰ chr̄i inimicis amabat. Et b ē qđ dr Erat notus pōtifici. j. f. Loq̄r. Ego p oia oibus placeo: nō grens qđ mihi vtile est: sed qđ multis vt salui fiāt z introiuit. Ille alius discipulus q̄ erat Joannes. Sed ꝓpē humilitatē nomē suū nō scribit Ne de noticia tāti ꝓcipis gl̄iari videret cū iesu captiuo z ligato in atriū pontificis Tñ nō intrauit in penetralia domꝰ in qua ducebāt iesus examinandꝰ: sic dr Lu. xxij. Petrꝰ aũt stabat qz ñ erat notꝰ ad ostium atrij. hoc e: curie pōtificis foris in platea. qz Ad pontificē paup z ignotꝰ nō potuit hr̄e accessum Esa. j. Pupillo nō iudicāt: z causa vidue nō ingredit ad eos. Esa. lix. Corruit veritas in plateis z ecclias nō potuit ingredi ad eos.

Exiuit ergo discipulus alius q̄

erat notus pontifici z dixit ostiarie: et introduxit Petrum.

O Tangit introductio Petri ad locū ꝓme negationis. Dicit ergo Exiuit ergo de atrio ad ostiū ille alius discipulus qui specialē familiaritatez habuit cum pontifice qui erat notus pōtifici et etiam familie pontificis. Aliq̄n eīm noticia maloꝝ multa impedit mala et dixit ostiarie q̄ in exteriozib⁹ porz̄ ꝓsistens porrā custodiebat. Dixit aũt forte q̄ ad se Petrus ꝓmitteret et sic de licentia ostiarie introduxit Petrū in atriū. Jesus autē erat i supiozi dom⁹ solario. Timebat eīm Petrꝰ. et ideo iā retrocedere incipiebat z trahere seoꝛsuz se. Esa. vij. Cōmotū est coꝛ eius: z coꝛ populi eiꝰ. sicut mouent ligna silvaꝝ a facie venti.

Dixit ergo Petro ancilla ostiaria. Nunquid et tu ex discipulis es hominis istius? Dicit ille: Nō sum Stabant aũt serui z ministri ad prunas: quia frigus erat: z calefaciebant se. Erat aũt cum eis z Petrꝰ stans et calefaciēs se.

Hic tāgit Petri negatio. Dicuntur aũt b Tria. Scz Impellēs Petrū ad negationē siue negādū Negatio Petri. et Dispositio infirmitatis eiꝰ in ꝑsū. Impellēs est debile. Negatio est q̄ddam culpabile. et Dispositio est q̄ddā miserabile. De Primo dr Duo Jn qbꝰ notat Impellēs debilitatē scz serum. et Animi cōpassionē. De Primo dr Dixit ergo Petro japl̄oꝝ p̄ncipi ancilla ostiaria Mulier: nō vir. Ancilla: nō dña: que aliq̄d haberet potestatis Et ancilla que circūiens in curia: villa fecit o puscula. Leuit. xxvj. Terrebit eos sonitꝰ folij volantis. Ps. xiij. Trepidauerūt timore vbi nō erat timor Nunquid z tu cum alijs ꝓfugis ex discipulis es hoīs istius? Dicit: hoīs Nō: malefactoris. Quia hoc dixit vt dr Chrys. miserantis affectu. Et hoc voluit diuina dispensatio Ut minꝰ timeret Petrus. Ut q̄n ad vocē negaret miseratis: magꝭ hūiliaret. Esa. lxiij. Lecidim⁹ quasi folium vniuersi: z iniq̄tates nostre quasi ventꝰ abstulerūt nos Dicit ille Petrus Non sum Et sic prima negatio ꝓfecta est in domo Anne. Nō qđē vere est ꝑm historiā. Matthe⁹ aũt z Marc⁹ z Lucas oēs tres negatiōes dicunt esse factas in domo Caiphe. Sed ipsi vt cōtinuēt historiā de triplici negatione Petri: p recapitulationē ponunt istā posteri⁹. cum alijs q̄ facte sūt in domo Caiphe Stabāt aũt ministri z serui ad prunas effusas i atrio. Que ideo effuse sūt in atrio: vt ministri q̄ captiuatoꝛes fuerūt dñi nr̄i Jesu chr̄i: et in frigore noct⁹ diu alguerāt: haberēt eas ad se calefaciēdos. Et hoc est qđ dicit qz frigꝰ erat nō tā extra q̄z intꝰ. Mar. xviij. Quia abūdabit iniq̄tas refrigescet mlt⁹ozum charitas Et ideo calefaciebant se q̄ extra se algere intra ſignificantes. q̄ coꝛda coꝛ in soliditatē lapidis erāt ꝓgelata. Eccl. xliij. Frigid⁹ ventꝰ aq̄lo flauit z gelauit crystallus ab aq̄. Ps. cxlvij. Ad facie frigoꝛis eiꝰ q̄s sustinebit Erat eīm cū eis D Petrus Tāgit Petri dispositio miserabil⁹ Dr iā de societate chr̄i z ouiū chr̄i separꝰ est: cū illis i societatē lupoꝝ: capientiū agnū imolatū chr̄m. Et b notat cū dr: Petrꝰ erat cum eis stans Ben̄. xlix. Jn ꝓcliū coꝛ nō veniet alia mea. Prouer. j. Fili mi ne ambules cum eis, pedes eīm illoꝝ ad malū currūt z festināt vt effūdant sanguinē innoxiū et calefaciens se Jā frigꝰ intꝰ plus q̄z extra. Hiere. vj. Sic frigidā facit cisterna aquā: ita frigidū facit malicia coꝛ suum Et ideo extra quesiuit caloris remedia qui intꝰ calore destruebat.

Pontifex ergo interrogauit Jesum de discipulis suis et de doctrina eius.

Tangit examinatio dñi. Et tanguntꝰ Quattuor. Interrogatio pōtificis dolosa. Rñsio dñi: innocentia z excusatōe plena. Irrogata cōtumelia cū iniuria. et Rñsio dñi patientissima z rōnabilissima. De p̄mo dr Pontifex g̃ Nō anni illiꝰ. sed q̄ p̄tē cū Caipha emerat interrogabat dolose Jesum de discipulis suis vt cū ipso truncarent: ne alī q̄ reliq̄e nois eiꝰ remanerent. ij. Reg. xiij. Queritur extinguere scintillaz meā et de doctrina eiꝰ vt eū ex puersa doctrina si posset accusaret. Scz sic dr Prouer. j. Frustra iacit rete añ oculos pennatoꝝ.

Respondit Jesus. Ego palam locutus sum mūdo. Ego semp docui in synagoga quo oēs iudei cōueniunt: et in occulto locutus sum nihil Quid me interrogas? Interroga eos qui audierūt quid locutus sum ipsis: ecce hi sciunt q̄d dixerim ego. Hec aut̄ cum dixisset: vnus assistens ministroꝝ dedit alapam Jesu dicens. Sic respondes pontifici. Rñdit ei Jesus. Si male locutus sum: testimoniuz phibe de malo. Si aũt bñ: q̄d me cedis?

Rñdit iesus Irrñsio esapie. q̄ ex publico ꝓbaret iustū z innocētē. Dicit Tria. Scz Doctrinā fore manifestā. Z se nō oportere inq̄ri. De re manifesta testimoniū accipe ab oīb⁹. Dicit g̃ Ego palā locutꝰ sum mūdo B ē: i ꝓparulo. qz si etiā pabolas ꝓposuit: illas discipul' exposuit: vt oīb⁹ ab ipō exponerent. et sic ad manifestū eis ipsas ordinau. parabolas etiā publice mō ꝓposuit. Esa. xlv. Nō i abscōdito locutꝰ sū in loco terre tenebroso. Jo. iij. Qui bñ agit vēit ad lucē vt mānifestent opa eiꝰ qm̄ i deo facta sūt. Ego sp̄ docui b ē doctrinā ꝓposuit i synagoga vadēs p̄ uicie ciuitates ad synagogas in era vbi loc⁹ ē public⁹ z i templo docui qm̄ vēi i bierl'm q̄ ē locꝰ solennissim⁹ Q̄ oēs iudei q̄uēūt i triby vicibꝰ p anū: sic i añ habit⁹ sepe dictū ē z i occulto qđ i occulto debet remanere: z in abscōdito R

locutus sum nihil Matth.x. Os in aure auditis predicare sup tecta. Et ibidem. Non est opertum quod nō reuelet.z occultū quod non sciat. qz Si aliqua seorsum disserui discipulis: ideo feci quia alij capaces nō fuerunt aut digni quibus talia p ponerent. Nō tamē hoc ideo factū est q res esset i se occulta vel occultāda tanq̄ hereticā doctrina sz publica z publicāda docui.ij. Cor.iij. Qui si opertū est euāgeliū nostr̄m.in his q̄ pereunt est operta:i quibus deus huius seculi excecauit mētes infideliuz vt non fulgeat in eis illuminatio euangelij glorie christi. Apta tamen semp docui.z sī taliū propter suam ceciratē erant occulta. Et sic soluit q̄stio que fieri pōt Qui sermo parabolar̄ ē manifestꝰ.z Qui seorsū aliqn discipl'os docuit Et iō subiungit Quid me interrogas de publico interroga eos qui audierūt ⁊c. quoz magna copia est apte. Sicut Nicodem⁹.z alij ministri q̄s ad me misistis capiendū. Jo.vij. Ubi enim sciunt quid dixerim ego Prouer.viij. Justi sunt oēs ymones mei.z nō est in eis prauuz q̄d atq̄ puersum. Hec cū dixisset qz nihil malū fecit vel dixit vnus vnicus i malicia exceptus assistens pōtifici ministrozū sceleris illius quod facere inceperūt dedit alapā ad maxillā dans palmaz. Jesu Thren.iij. Dabit genti sē maxillā. saturabit opprobriis. Mich.v. Percutiēt maxillā iudicꝫ israel dicēs: Sic rūdes pōtifici Voluit iste q̄ plane cōfiteret vel negaret.qz videbat pōtifex mēdacio arguiq̄ sepe dixerat christ̄ puersa decere)si testimonio oim de falso quiceret. Sic Act. xxiij. Sūmus sacerdos precipit os Pauli lapidi b⁹ tundi. Sic fit vt qñ alchim⁹.ij. Mach. iiij. Nihil dignū habet sūmo sacerdotio:animū vero crudelis cyrāni z fere belue irā gerit in innocentes. z vult vt sacerdotiū (cui⁹ prāte non vtit nisi ad malū) in ipo alij veneren. Impi⁹ enī pontifex ministros omnes habet impios:sic dicit in Prouerbijs ca.xxix. Rex q̄ libenter audit verba mendacij:oēs ministros habet impios. Respondit ei Jesus Responsio patiētie z sapiētie erudientis. Et si bñficium impedit eruditōis p malefacto: Juxta dictum suū Matth.v. Bñfacite his q̄ oderūt vos. Si male locutus sum qz cōstat q̄ nō male locut⁹ sū Si ergo male locutus sum ipm bonū: quod locut⁹ sum. Et ideo hoc dicit q̄ etiā ministri modū culpare videt.z nō dictum qñ dixit. Sic respōdes:si g̃ male locut⁹ sū testimoniū phibe de malo p penā quā inflixisti.z sit tibi licitū alapā dedisse. Si aūt nō male sed bñ locut⁹ sū.qz Ubi nō est pfessio rei i iudicio si publicū hī pōt testimoniū:nūc iudici magꝫ puēit ad absoluēdū reū q̄z ꝺdēnādū. Etsi ego bene locut⁹ sum qd me cedis: Impunis ei debz eē q̄ bñ loq̄t i iudicio.ps xxxiij. Retribuebāt mihi mala p bonis

Et misit eū Annas ligatū ad Caiphā pōtificē. Erat aūt Simō petr⁹ stās z calefaciēs se. Dixerūt g̃ ei: Nūq̄d z tu ex discipul' ei⁹ es? Negauit ille z dixit: Nō sū. Dicit vn⁹ ex seruis pontificis cognat⁹ eius: cuius abscidit Petrus auriculaz Nonne ego te vidi in horto cum illo. Iterum ergo negauit Petrus Et statim gallus cantauit.

Scda pars examinatiōis chr̄i Qualiter examiat coza Caipha. Tangunt aūt b breuiter Duo. Scz Ad Caiphā chr̄i psentatiō. et Principis apl'oz̄ in atrio Caiphe duplex negatio. Dicit ergo Et misit eum Annas antiquior in malicia. Dañ.xiij Inuecerate diez̄ maloz̄ nunc venerunt pcā tua q̄ operabaris prius:innocentes opprimēs:z dimittēs noxios Ligatū q̄ vincula oim soluit Ad Caiphā generū suū q̄ pōtifex erat anni illius Erat aūt Simon petr⁹ stans in atrio Caiphe sic frigefactus fuit in domo Anne. Et ideo calefaciens se prunis in atrio ꝓter familiā fusis Dixerunt ergo ei Petro: ministri sceleris Nunq̄d et tu ex discipulis es hoīs isti⁹ Tales fuerunt q̄ dixerunt Joā.ix Maledixerūt ergo ei:z dixerunt. Tu discipulus eius sis.nos aūt Moysi discipuli sumus negauit ille Petr⁹ z dixit ei more pauid⁹ Non sum ex discipl'is ei⁹. Multū destruit ex hoc qō dixit Luc.xxij. Paratꝰ sum tecū in carcerē z in mortem ire. Negat Petrus se esse discipulū christi.et in hoc negauit christum. Et in hoc instruimur vt dicit Aug⁹ q̄ etiāsi aliqs nō negat chr̄m:negat tñ se non esse chr̄ianū:q̄ hic reputādus est negasse chr̄m. Sat̄ chr̄istū negauit: qui se esse membrū chr̄isti denegauit. Titū.j. Cōfitent se nosse deū:factis aūt abnegāt Dixit ergo vn⁹ ex seruis pōtificis qui discret⁹ eū nouerat. qz fuit cognatus ei⁹ cuius abscidit Petr⁹ auriculā Mar. aūt xiij. videt hoc dictū esse pluriū. qz ibi ita dr: Rursus q̄ astabāt dicebant Petro. Vere tu vn⁹ ex illis es. Sed veritas est: q̄ iste p̄us excitabat alios ad dicendū:et ideo vn⁹ fuit p̄cipalis q̄ dixit.alij aūt cōcordabant cū illo. Dicunt aūt q̄dam q̄ hoc coact⁹ dixit.qz cū sanat⁹ fuit cognatus eius:libenter tacuisset. qz sub pena p̄ceptuz fuit pōtificū: vt oēs qui aliq̄d nouissent de discipulis dñi:pderent vt dānarent Nōne ergo dixi tibi quē dedisti cognoui z vidi te in horto cum illo hoc est cum iesu Iterū ergo tertio nega uit Petrus dñm. Et sicut dr Matth.xxvj. Cepit detestari z iurare qz nō nouisset hoīem Et statim gallus cantauit hoc est:gallicinij pfecit. qz p certo post secundā negationē gallus vocē dedit.sed gallicinij post tertiā negatiōes pfecit. Et tūc (vt dr Matth.xxvj.)recordatus est vbi dñi qō dixerat. Anteq̄z gallus canter:ter me negabis. Et ibi dñs respexit Petr̄:spūaliter in corde visitādo. qa corpaliter ab eo videri nō poterat:cū Petrus esset extra in atrio z infer⁹. Dñs aūt in penetralibus z sup̄:int⁹ z sup⁹:vt dr Aug. Et tūc Petr⁹ egressus foras extra consortiū maloz̄: dimisit habenas lachrymis z fleuit amare. Sic g̃ negatio Petri in domo Anne pfecte erat inchoata.et in domo Caiphe cōsummata. Et hoc dr Hiero.z Beda. Veritas ē historie. Aug⁹ tñ dr q̄ tota ꝓpleta fuit i domo Anne.

ne. Et q̄ dicit fuisse cōpleta in domo Caiphe: ideo dicit: quia propē cognationem: Domus Caiphe domus Anne reputabat. z ecōuerso. Primū aūt fm litteram est verisimilius.

Adducūt ergo iesum ad Caiphā: (al's a Caipha) in p̄toriū Erat autē mane:z ipsi nō introierunt in p̄toriū :vt non contaminarent̄ :sed vt manducarent pascha.

Istud est Secundū de Examinatiōe chr̄i. quā breuiter transit hic Joānes. qz Sciuit q̄ per tres euangelistas plurius erat descripta. Qualiter.s. habitū est ꝓ chr̄istū falsum testimoniū in domo Caiphe: Qualiter illusus: Qualiter cōsputus: Qualiter velati sunt sibi oculi: Qualiter colaphizatus Que oīa Matth.xxvj. Marci.xiiij. Lu.xxij. cōtinent. Et ideo breuiter ista pertransit Querit aūt hic Quare etiaz negationē Petri breuiter nō pertrāsijt. qz etiā illā alij diligēter descripserāt Dicēdū autē est ad hoc q̄ hoc fit ꝓter plures: Qui ꝑcipue āmonēdi sunt.ne de se psumentes alios cōdemnent: cum z ipsi infirmitate circūdari sint sicut alij. Ne breuiꝫ. iij. Non habem⁹ pontificē qui nō possit cōpati infirmitatibꝫ nr̄is.tentatū aūt p oīa p similitudine carnis absq̄ pcō. Sic g̃ adducūt iesuz ad Caiphā in p̄toriū Quod dupliciter exponit.

Scōm Ebr̄y. quidez sic Qx post galli cantū duxerunt p̄mo iesum ad Caiphe domū: Ubi tota nocte quesierūt falsum testimoniū .z illudebāt chr̄o. Jn mane aūt p̄cessit caiphas tanq̄ astutus z dolosus vt experiret voluntatē pilati de christo anteq̄z esse. Et tunc mane facto vt dr Matth.xxvj. adduxunt iesum de domo caip he in p̄toriuz pilati. Augustin⁹ autē vult q̄ oīa facta sunt in domo Anne.z q̄ mane facto: Caiphas de domo Anne p̄cessit ad pilatū vt dcm̄ est.z q̄ tunc psuaso pilato: adductus est ad eū iesus :pilato p̄sentandus Et b est in p̄torium Quod iterū dupl'r exponit. Quidaz enī dicunt Qx quia Pilatus alienigena fuit z rhomanus:q̄ in hoc gr̄am fecit pontifici:q̄ in domo Caiphe de accusationibꝫ legis p̄toriū tenuit:vt ibi cōsiliū de accusationibꝫ legis habere possit. Quidā autē dicunt Qx in vitare sicut dictum est Caiphas p̄esserat ad domū pilati. Sed hec dom⁹ duplex erat.z Una pars habitatiōis p̄sidis in quam oīa tēpore introibāt Judei. Et ibi pilatus cum familia sua habitauit. Alia aūt pars erat p̄toriū:in quo rei cōdemnabant Et in illam partē dom⁹ in festis magnis nō introibāt Judei: ne contaminarent̄ ꝓter sentētias sanguis que ibi proferebant. Et hec sentētia est pbabilioz. Et hoc ē qō dicit Erat autez mane quintadecima die aprilis: qñ solēnitas pasce erat celebranda altissimo dño. Jo.xviij. Et ipsi nō introibāt in p̄torium hoc est:in illam partē dom⁹ que p̄torium dicebatur vt nō contaminarent̄ cōuiciu gentiliū sed manducarēt pascha hoc est cibuz paschalem:q̄ erat azyma:quē p̄cepit dies manducabant.qz agnū paschalē p̄cedēti die ad vesperū manducauerūt Sz tunc qualit̄ Caiphas ingressus fuerat querit̄ :qui erat pōtifex anni illi⁹.z ideo maxime cōtaminatiōe carere debebat. Sz ad h̄ dicendū est q̄ neq̄ Caiphas in p̄toriū intrauit:sed tm̄ in domū ad pilatū .z illo ibi existente: iesus a Caipha in p̄toriuꝫ est missus ad pilatum. Hec est sententia litteralis probabilioz.

Exiuit ergo pilatus ad eos foras: z dixit Quā accusationez affertis aduersus hoiem hunc? Rñderūt z dixerunt ei. Si nō esset hic malefactor nō tibi tradidissem⁹ eū Dicit ergo eis Pilat⁹. Accipite eū vos z scōm legē vestrā iudicate eū. Dixerunt ergo ei iudei. Nobis nō licet interficere quenq̄: vt sermo iesu impleret quē dixit: significans qua morte esset moriturus

Dicin parte ista tangit Accusatio facta coram Pilato. Et habet duas ptes. Jn quaꝝ Prima q̄ritur Accusatio contra dñm ex pte accusantiū. Jn Scda autē Examinatio fit accusationū ex pte accusati dñi. Jbi: Introiuit g̃ iterum in p̄toriū. Jn Prima harū partiū dicunt Duo. Quoꝝ Unū est Inq̄sitio accusatōis. Secundū aūt: Qz nō inuenta accusatiōe: viso q̄ friuolū erat qō dicebat: iudex se querit absoluere. Dicit g̃ Exiuit ergo pilatus ad eos de p̄torio:in qō noluerūt introire ne contaminarent̄. Aug. O impia cecitas:alienigene radicis p̄torio cōtaminari timebāt .z fratr̄ innocentis sanguine cōtaminari nō timebāt. Et hoc est quod dr foras de p̄torio z dixit Quā accusationē affertis in iudicio aduersus hominē istū: Non dic̄ malefactorē:sed hoīem:q̄ nihil inhumanū cōmiserat. Dañ.xiij Innocentē z iustū ne interficias Rñderunt z dixerunt ei nihil habētes obiicere. sed sibi credi de sua auctoritate dicunt debere. Ipsi tñ p̄curabāt iudiciū vite innocentis Si nō esset hic malefactor quē dedim⁹ Exo.xxiij. p̄cipit nō pati viuere non tibi tradidissemus eū Nos q̄ sum⁹ tante autoritat̄ z religionis. Et tamē in facto nihil obiiciūt Similes adhuc pōtificib⁹ summis nr̄is:q̄ ex sola autoritate innocētes opprimūt: z credi sibi in sanguine volunt innocentū. Est eīm de nr̄a autoritate tanta p̄sumptio q̄ nihil perperā faciam⁹. Esaie.j. Principes tui infideles socij furū:oīa diligūt munera: sequunt retributiones. Glo. tamē videt dicere q̄ accusatiōes ferebāt incōuenientes: que habent Mar. xxvj. Hic dixit: possum destruere templū dei manu facū:z post triduū illud reedificare. Et illud Lu. xxiij. Hunc inuenim⁹ subuertentē gentē nostram: z phibentē tributa dari cesari.z dicentē se chr̄istuz regem esse Et hmōi Dicit ergo eis Pilatus Uidens qz accusatiōes nō erāt cōuenientes Accipite eū vos qui de talib⁹ curatis accusationib⁹

legis vestre⁊ ꝑm legē vestrā] que iudicio pila ti frivola fuit⁊ iudicate eū] Intēdens q vltra le gis ꝓceptū nihil infligerent ei. Et putabat ad hoc emendā verberū ⁊ flagellatiōis corrigere. Vñ etiā Lu.xxiij. Emendatū ḡ illū dimittā⁊ Dixerūt er go iudei] volētes interficere p alios⁊ Mobis nō
ℓℓ licet interficere quenq̄] lege Rhomanoꝝ: q̄ tūc habuit publicā honestatē: phibentē. Et ꝟ qui dem ꝓter intentionē aliud signādi: dicebāt. Sz ꝑ ſpūſſanctꝰ hos formauit sermones. Qz sicut ꝓdi xerat Mat.xx. A gentib⁹ erat interficiendꝰ: ⁊ non ab eis. Et ꝟ est qđ dicit⁊ vt sermo iesu ꝟpleret quē dixit] Mat.xx.⁊ Lu.xviij. Tradet enī genti bus ad illudendū ⁊ flagellandū ⁊c. ⁊ signās qua morte esset moriturꝰ] ꝟ est: a quib⁹. Glo. Nō qz morte crucis in ꝟsignificet: sed qz a gentib⁹ cēt moriturꝰ. Vl dicat⁊ Mobis nō licet occidere quenq̄] Non ꝙdem sp: sed nūc in festi celebrati one: in quo captiui sunt absoluendi

Introiuit ergo iterū in ꝓtoriū pi latus: ⁊ vocauit iesum: et dixit ei. Tu es rex iudeoꝝ? Ñdit iesus: A temetipso hoc dicis: an alij tibi dixerūt de me? Respōdit ꝑilatꝰ: Numq̄d ego iudeꝰ sum? Gens tua ⁊ pōtifices tui tradiderūt te mihi
ɒɒ **Quid fecisti?**

Hic agit de ꝥraminatōe accusantiū a pilato fa cta ex pte dñi accusati. Et diuidit in Duas partes. In quarū ꝑma ponit a ꝑilato: q̄tū potuit ꝓ curata dñi liberatio. Ibi: Et cū hec dixisset iterꝝ ex iuit. In ꝑmo dicunt Quattuor. In q̄ ꝑ Prio tangit Accusatiōis: q̄ maxie ponderabat inq̄sitio. In Scōo Per ordinē accusatiōis hꝰ oñdit elisio. In Tertio ostendit accusatōnis a ꝑilato remota ſuſpicio. In Quarto Pertit christi de se confessio.

Dicit ḡ⁊ Introiuit ergo pilatus] precedēs a iudeis⁊ iterꝝ in pretoriū] in qđ introductꝰ erat iesus: volēs q̄rere a dño de his q̄ a iudeis audiue rat⁊ vocauit iesum] in iudicio: vt sibi sua ꝑia dicaret ꝓ festio⁊ & dixit ei] examinādo eū⁊ Tu es rex iudeoꝝ] Hanc enī accusationē magꝭ ponde rabat si se regē faciēs: scissurā a rhomano imperio ꝓcurarer. Si autē audisset illō Jo.vj. Q cū que rere⁊ ad regē fugit: nō hoc quesiuisset⁊ Ñdit ie sus] originē istius accusatōis elidēs⁊ A temet ipso hoc dicis] ꝟ est: a quib⁹. Glo. Nō qz morte crucis in ꝟsignificet: sed qz a gentib⁹ cēt moriturꝰ. Vl dicat⁊ Mobis nō licet occidere quenq̄] Non ꝙdem sp: sed nūc in festi celebrati one: in quo captiui sunt absoluendi

**Introiuit ergo iterū in ꝓtoriū pi latus: ⁊ vocauit iesum: et dixit ei. Tu es rex iudeoꝝ? Ñdit iesus: A temetipso hoc dicis: an alij tibi dixerūt de me? Respōdit ꝑilatꝰ: Numq̄d ego iudeꝰ sum? Gens tua ⁊ pōtifices tui tradiderūt te mihi

micide valuit apud eos: qñ eligerēt eū mori: cōtra festi pietatē: z ꝓponerēt mortē ei⁹ malefactori z homicide. ⌊tunc ⌋cogitās satiare eos penis suis ⌊ap prehēdit pilat⁹ iesum ⌋cozā eis ⌊z flagellauit ⌋euz ꝙ man⁹ militum ad colūnam publice: vt vndiqz laceratis carnib⁹ ei⁹ z in liuozē redactis: vt penis eius crudelitas eoz satiarē. Esa.l. Corpus meū dedi percutientib⁹: z genas meas vellentibus: faciē meā nō auerti ab increpantib⁹ z cōspuentib⁹ in me. Q aūt ꝟ faceret ad liberationē dñi dī Luc. xxiij. Ubi ōt pilatus Emendatū aūt dimittā illuz.

⌊Et milites plectētes ⌋cōplicādo ⌊cozonam ⌋id ē ser/tum ad modū cozone capit/⌊de spinis ⌋hoc ē: de iuncis spinosis z aculeatis versis aculeis ad ca/put ⌊imposuerunt capiti eius ⌋vt pena pun/ctionis cumularet ꝓbzo irrisionis. Cant.iij. Egre dimini filie sion. hoc est: fideles anie. z videte regē salomonē vez pacificū in diademate: q̄ cozonauit eū mater sua. ꝟ est: synagoga. Hoc aūt fecerunt in irrisionē ei⁹. qz a fidelib⁹ rex isrl dicebat. Mat.xxj. Bñdictus qui venit in noīe dñi rex isrl: osanna in excelsis ⌊z veste purpurea ⌋In signuz regale. ꝟ est: colore purpureo. ꝟ est: sanguineo rubeo colora tam: q̄ de sanguīe ostrei. qđ purpur vel murex vo/cat: colorata fuit. Hoc em signū fuit ꝙ Rex iusti/cie essz: q̄ victoz: sanguīe hostiū sup q̄s triūphauit: vestē triūphalē sanguinulentā haberet. Esaie.lxiij. Quare rubrū est indumentū tuū: Et respōdet In/fra parū. Aspersus est sanguis eoz sup vestimēta mea. Hoc est: fecerūt in derisionē. Qđ tamē spūs: ordinauit in ꝙ pheie implētionē. Ipse em rex iusti/cie: de quo dr Esaie.xxxij. Ecce in iusticia regnabit rex: z ꝓncipes in iudicio ꝓeunt. Et ꝟ fuit illusio si/ue pena. Et sicut fecerūt in factis: z in signis. Ita etiā fecerunt in ꝟbis. Et ꝟ est ⌊Et veniebant ad eum ⌋quasi facientes ei regalē frequentiā ⌊z dice bant: ⌋irridētes ⌊Auere rex Judeoꝝ ⌋etiā nolen/tes z irridētes vez dicūt. Dan. vij. Dedit ei regnū z honorē z ptātem. ptās eius ptās eterna: q̄ nō au ferēt. z regnuz qđ nō cozrūpet ⌊z dabant ei ala/pas ⌋Qđ iterū ꝓbzū fuit cum pena Et est hic questio Quare christ⁹ fm doctrinā suaz Mat. v. qñ percutiebat ad vnā maxillā: nō porrexit alterā. Sed ad ꝟ sepe respōsū est. qz Qñ dicit: porrige al teram: vel ꝓbe alterā: ꝟ est dictu. Esto parat⁹ ad hoc: q̄ ꝓbeas cozā iniq̄ iudice z ꝙalente iniqtate. qz ibi non valet expostulatio iusticie. z ibi nihil p/dest nisi patiētia. Jaco.j. Patiētia opus ꝑfectum habz: vt sitis ꝑfecti z integri in nullo deficiētes. q̄. Coz.xj. Sustinetis siquis in faciē cedit. Transit autē hic ioānes Qualiter pilatus ad Herodē mi/sit christū: qui z remisit eū ad Pilatū: illusū veste alba z arundine. qz Sciebat Lucā cap. xxiij. satis plene posuisse ⌊Exiuit iterū pilatus ⌋Tertiuz est hui⁹ partis. z tangit Qualit flagellatus z illu sus dñs iudeis demonstrat ⌊Exiuit ergo pila tus iterū ⌋De ꝓtorio. in qđ non intrabāt iudei ne contaminarent⁹ ⌊fozas ⌋ꝓtozium ad locū in q̄ sta/bant Judei ⌊z dixit eis ⌋iudeis ⌊Ecce adduco vobis eū ⌋ieluz ⌊fozas ⌋flagellatū z illusum ⌊vt cognoscatis ⌋eū satietate furoris vestri ⌊qz nul lam in eo causā ⌋mortis ⌊inuenio ⌋licet tamē z flagellatus est: z laceratꝰ flagellis. Et illusus ē: in signū factuitat⁹. z hoc sufficit fecisse ad volūtatē vestrā innocēti. Psal.xxiij. Innocēs manib⁹ z mū do coꝛde tē. Job.xvj. Aperuerūt sup me oza sua: z exprobrātes pcusserunt maxillā meā. saturati sunt penis meis. cōclusit me deus apud iniquū. z ma/nib⁹ impiozū me tradidit ⌊Exiuit ergo iesus ⌋ꝓ ꝟo iudeoꝝ demōstrand⁹: sicut ōt Aug. Nō clar⁹ impio: sed plenus opprobrio ⌊portās spinea cozonam ⌋In signū q̄ spine erāt que circuerāt eū Canticoz. ij. Sicut liliū inter spinas pungentes vndiqz. sic amica mea chr̄i ania inter filias effemi natas synagoge aīas. Psal.cxvij. Exarserūt i me sicut ignis i spinis. Esa.lx. In spinas z in vepres erūt ⌊z purpureū vestimentū ⌋In signū q̄ali quando vestīes eū synagoga: sanguinaria effecta: sanguinem innocentē interficiēdo fudit. Osee.iiij. Sanguis sanguinē tetigit. qz Sanguis chr̄i tetigit sanguinē prophetarū: a patrib⁹ istoz effusus. Matth.xxiij. Ut veniat sup vos oīs sanguis iu/stus: q̄ effusus est sup terram a sanguīe abel iusti: vsq; ad sanguinē zč. ⌊z dixit eis ⌋pilatus: vt eos ad misericordiā ꝙuocaret ⌊Ecce homo ⌋de quo ad min⁹ humana sunt sentiēda. z sic hoīe liuido vi so: z tantū punito: est abhozrendū. z cōtra totā na turā hoīs est: homini nō misereri. Luce.vj. Estote misericordes sicut z pr̄ vester celestis misericors ē.

⌊Cū ergo vidissent eū pōtifices ⌋Quartū est: qđ ē Induratio iudeoꝝ. vt afflicto z exprobra to adderēt afflictioz cōfusio ⌊z ministri ⌋sceleris qui eū ꝓprehēderāt ⌊damauerūt dicētes ⌋Nu/mus em furoz malicie nō sinebat eos quieto loq̄ spū. Beñ.xxxv. Oderāt eū: nec poterāt ei q̄cq̄ paci fice loqui. Esa.v. impleta est ꝓphetia: de vinea quā dextera sua in pinguedine oīs vbertat⁹ plātaue/rat: vt dicit. Expectaui vt faceret vuas. fecit aūt la bruscas: Et expectaui vt faceret iudiciū: z ecce ini/quitat⁹. z Justiciā: z ecce clamoz ⌊Crucifige cru cifige eū ⌋Bis dicūt: vt bozroze mozt⁹ accumula retur ꝓbzū crucifixionis. Crucifixio vt ōt Chrys. Tanta confusio tunc tēporis fuit: vt nullus ō cru cifixo memoriā nisi in maledicto haberet. Et ideo hāc penā sibi inferri petebāt: q̄ de cetero nominis eius nemo nisi in maledictione recordaretur. Pro blasphemia em quā sibi imponebant: lapidād⁹ z non crucifigendus erat si vera fuisset blasphemia. Sicut legitur Leui. xxiiij. Educ blasphemū extra castra: z lapident eū oīs ꝓplus. Cū pena ꝙ z expro bratione volebāt memoriā sub maledicto ponere. Sicut scriptū est Deut.xxj. Maledictus oīs q̄ pender in ligno. Sed christus hoc elegit vt nos a maledicto legis absolueret. Et sic mala: nobis sua voluntate profuerūt. Sicut z princeps eoz Caiphas nobis profuit cōsilio sue iniquitatis. Bal. iij. Christus nos redemit ꝟ maledicto legis: facē⁹ pro nobis maledictū. Scriptum est em. Maledi ctus oīs q̄ pender in ligno. Et ideo dicit pr̄ filio. Beñ.xxvij. Qui maledixerit tibi: sit ille maledict⁹. z qui bñdixerit tibi: benedictionib⁹ repleat. Sic q̄ nesciētes ꝓ nobis damauerūt. ⌊Dicit eis pila tus ⌋Quintū est Jn quo ad liberandū christuz mi

F

ritur eis obuiare pilatus ⌊Accipite eum vos ⌋qui sine cā cōsueuistis innocētes dānare ⌊z cruci figite ⌋eū vos: absq; causе cognitiōe. qz sic cōtra legē vestrā etiā facietis. q̄ Jo.vij. a vob dicta sunt. Nunqd lex nr̄a cōdemnat aliquē nisi ꝓus audier ab ipso: Et hoc est qđ subdit ⌊Ego nō inuenio in eo cāz ⌋cōdēnatōis. s. mortis.). Pe.ij. Pecca tum nō fecit: nec inuētus est dolus in lingua ei⁹

Responderūt iudei: Nos legē ha/bemus: z scōz legē debet mori: qa filiū dei se fecit. Cū ergo audisset pilatus hunc sermonem magis ti muit: Et ingressus ē pretoriū itez: z dicit ad iesum Unde es tu: Jesus aūt respōsum nō dedit ei. Dicit er go ei Pilat⁹. Mihi nō loqueris: Nescis qz habeo ptātem crucifige re te: z ptātē habeo dimittere te: Rndit iesus. Nō haberes ptātem aduersus me vllā nisi tibi datum fuisset desup. Propterea qui me tradidit tibi: maī⁹ peccatū hz. Et exinde q̄rebat pilat⁹ dimittere eū:

Hec est Scda ps isti⁹ partis Jn q̄ ponit Accu satio iudeoꝝ: ꝓter quā incepit timere pilatus. Et dicunt hic Tria. Accusatio. Judicis timoz. z Dis/cussio fcā de nouo ꝓter accusationē positā. Di cit ꝙ ⌊Nos ⌋Judei ⌊legē habem⁹ ⌋a deo p moy sen nob datā siue positā. Et q̄uis legem hāc habe rent: non tñ custodierūt eā. Act. vij. Accepistis legē in dispositiōe angeloꝝ: z tñ nō custodistis. Tñ di cunt se legē hāc nō hr̄e in iudiciis z ꝑdēnationib⁹ penaꝝ. Et hec est Lex blasphemie. Leuit.xxiiij. quā paulo ante induxim⁹ ⌊z scōz hāc legem debet mori ⌋Et cāz blasphemie subinferūt ⌊qz filium dei se fecit ⌋Jam aūt in antehabitis ostēsum ē ꝙ christ⁹ se filiū dei nō fecit: sed pater de⁹ eū filiū dei genuit. Et ꝟ christus: z Voce pr̄is de celo: z Testi monio operū: z Scripture aucte ꝓbauit. Et ideo lex blasphemie in eo locū nō habuit. Est aūt ad/uertēda malicia eoz q̄ de lege nihil curauerūt nisi in q̄ntum videbāt cōtra christuz facere. Dak em lex Exod.xxij. Non patiar⁹ maleficos viuere: z tñ ipsi maleficū Barrabā viuificauerūt. Si dicas ꝙ pietas z religio festi tanti: rigozē mitigauit legis. Hoc quidē verū est. Et ideo ōt Aug⁹. Non pecca uerūt tunc nocentē absoluēdo. Si hoc in q̄ cōcedā tur: Querit Quare pietas z religio non mitigauit legē z absolutionez chr̄i: Si forte dicis ꝙ vn⁹ tñ in festo absolui debuit z consuevit. Quid dicis ꝙ nocēs: in festo ꝑelectus est innocēti Hoc em nulla rōne poterat excusari Adhuc aūt Quare religio/ni z festo nō detulerūt vt saltē detulissent post festū sententiā. Sicut Act.xij. legit de Herode: Qui ca ptum Petrū: noluit ꝓducere nisi post pascha. Accu sabiles ergo sunt de lege quam ꝓ se inditxerūt.

D

⌊Cū ergo audisset pilatus hūc sermonē ⌋ D istius none accusatiōis ⌊magis timuit ⌋z per/plexus sibi videbat. Quia Dimittēdo eum: videret facere cōtra legē Judeoꝝ: quos ꝓpter ambitionem potestatis: quā habuit sup eos venerabat. Et O/cidendo eū: timuit filiū dei occidere: quē fact⁹ sepe audiuit ꝓbatū in hierm. Dan.xiij. Angustie sūt mihi vndiqz: z qd eligā ignoro. qz nullā aliā accu/sationē audiuerat: ꝓpter quā fm legē debuit mori ⌊Et ingressus est Judeos relinquēs ⌋in pretoziū ⌋cū iesu ⌋iterū ⌋examinando eū de ista accusatiōe. Et dicuntur Tria. Examinatio pilati. Mansuetissima taciturnitas chr̄i. z Jterata ꝙuo catio pilati: qua chr̄m ꝙuocare voluit ad respon/dendū: per qđ posset: nō obstante tali occasione li/berari ⌊Dicit ⌋ꝑ ad iesuz Unde es tu: ⌊Lui⁹ originis: Diuine an hūane: Christ⁹ aūt ad hoc re/spōderat. Jo.viij. Vos de deorsū estis: ego de supe rius sum. Vos de ⁊ mūdo estis: ego nō sum de ⁊ mūdo. Joā.iij. Qui de sursum venit sup oīes est ⌊Jesus aūt responsum non dedit ei ⌋Mul⁹ aūt taciturnitatis Triplex a Sanct⁹ assignat ra tio. Quaꝝ Una est in Glo. Que sic dicit. Hic z in alijs locis legit siluisse iesus: vt ꝓphetia impleret. Sicut agn⁹ coza tondēte se ommutescet sine voce: sic nō aperuit os suū. Esa.liij. Que similitudo da ta est de agno: vt i suo silentio: nō vt reus sed inno/cens haberet. Nō em vt cōscius: sed vt mansuetus pro alijs imolat. Agninā em in passiōe demōstra/uit naturā. Secūda causa est Qz erat tēpus pas/sionis in quo infirmitas humanitatis z nō poten tia diuinitatis erat demonstranda: qñ etiā deitas humanitatē a deo a ꝓpheta dereliquisse legit: eo q̄ cam passionib⁹ exposuit: z a penis non defendit. Si ꝙ respōdisset se esse filiū dei: statim ꝓ infirmita tem in cōspectu infidelitū: responsio falsa iudicata fuisset. Tertia causa est: Qz tanta respōsione z tam profunda impij indigni fuerūt. Mat.vij. Nolite sanctuz dare canib⁹: z margaritas nolite spargere ante porcos ⌊Dicit ergo ei pilatus ⌋ꝓuocās ad respōsum: per qđ illa accusatio excluderet ⌊Mi hi nō loqueris: ⌋ Acsi dicat Loquēdo mihi de/beres capitare benivolentiā meā vt amica de te sen tiendo dimittere: ꝓcipue cū videar⁹ me instare mo dis oīb⁹ quib⁹ possum: ad tuā dimissionē Sed de hoc reddit ratio Lu.xxij. Ubi sic dicit. Et ait ie/sus. Si vob dixero: non credet⁹ mihi. Si aūt in/terrogauero: non respondebitis mihi: neqz dimit/tetis. Prouocat vlterius ad respōsum ⌊Nescis qz potestatē habeo crucifigere te: et ptātē habeo ⌋publicā: qz p̄ses sum ⌊dimittere te: ⌋si volo. Jn ꝟ pilatus scipum cōdemnat. Si em cām in eo nō inuenit: z potestatē dimittēdi habuit: qre non dimisit: Sed hui⁹ causa fuit: Qz ꝓpter ambi tionē potestatis: Fauoz ē iudeoꝝ: quib⁹ prefuit: q̄/siuit. Psal.liij. Confusi sunt qui hominib⁹ placēt: quoniā de⁹ sprevit eos ⌊Respōdit iesus ⌋Non de questione originis sue: sed ad hoc quod dicit de potestate ⌊Nō haberes aduersum me pote/statem vllam ⌋Hoc ꝓsidera in tua voluntate Q̄ potestas tua nō esset cōtra me, quia ex affectu nōn

facis: quod facere cogerś, ex timore [nisi tibi datum esset desuper] Hoc ē a cesare. Unde tu es homo sub potestate constitutus. etsi haberes potestatem liberā: nō sub alio: bene cōsidero q nō haberes illā aduersus me: sed potius p me tūc haberes potestatē. Nunc aūt sub altiore potestate constitutus: iudeoz apud cesarē times accusationē. z ideo tuā aduersum me z non p me habes potestatē [p/ pterea qui me tradidit tibi] qa hoc fecit ille ex libera voluntate z malicia: nullo timore coactꝰ: vt Judas z iudeoz pontifices [maiꝰ] ꝫ ꝫ [peccatum habet] qz illius peccatū nullū habet palium excusatiōis p timorē. Iste est sensus lre. z ex/ positio est Victoris sup hunc locū. Sed ꝑm ꝫ obijcit: Quia sic Pilatus a peccato videret excusatus Precipue cū vinctus sit assignatꝰ iesus. z ꝑm allegata iudicare teneť. Judei aūt allegauerunt legem blasphemie. z blasphemia in ipam. qz filium dei se fecit. Ad hoc dicendū q p̄o certo pilatꝰ excusatur a tāto: sed nō a toto. qz ipse satis p̄cepit q̄ allegatio legis nulla fuit. Et ideo dicit Mat. xxvij. q̄ sciebat q̄ per inuidiā tradidissent eum. z ideo de officio suo eū liberare debuit: Sed ꝓter mundanum timorē z fauorē hominū nō fecit hoc. Glo. tamen hec: sic non exponit ſram hanc neq; Chrysost. Sed dicit sic. Nisi tibi datum esset desup. hoc est a deo: quia Non est potestas nisi a deo. z Qui potestati resistit: dei ordinatōni resistit. Qui autem resistunt: ipsi sibi damnationē adquirūt. Eccl. x. In manu dei potestas oīm̄is. Unde Glo. Tamē tibi talis potestas data est vt sis sub alterius potestate. Et ideo maius peccatū est ei qui me tibi tradidit inuidēdo: q̄ tibi qui potestatē exerces meruendo: Non tñ pilatus est sine peccato. Et ideo addit [maius] Et ꝫ in idem reuertit quod prius dixit est [Et] ideo quia hoc dixit iesus [exinde] hocē ꝓpter hoc [querebat pilatus] intelligens q̄ per inuidiā tradiderāt [dimittere eum] absolutum. Esa. lviij. Dimitte eos qui cōfracti sunt liberos. Prouerbioz. xxiiij. Erue eos qui ducunt ad mortem. z eos qui trahunt ad interitum: liberare ne cesses. Si dixeris: vires nō suppetūt. qui inspector est cordis: ipse intelligit z seruatorē anime tue nil fallit reddetq; homini iuxta opera sua.

Judei aūt clamabāt dicētes: Si hunc dimittis nō es amicus cesaris. Pilatus aūt cū audisset hos sermones: adduxit foras iesum: et sedit p tribunali in loco qui dicit lithostratos: hebraice aūt gabatha. Erat autem parasceue pasche hora quasi sexta: Et dicit iudeis. Ecce rex vester. Illi autem clamabant. Tolle tolle: crucifige eū. Dicit eis Pilatus. Regē vestrū crucifigam. Responderūt pōtifices:

Non habemus Regē nisi cesarem Tunc ergo tradidit eis illū vt crucifigeretur.

Hic inducit Allegatio: simul z Accusatio: ꝓter quod Pilatus mūdano timore cōdemnat dominum. Et ideo hic Quinq; dicunt. In quoz Primo: ponit Cōminationis allegatio. In Secūdo: Accusatio. In tertio Domini ad iudiciū p̄ductio. In Quarto Judicis p tribunali sessio. In Quinto Londēnatio. In Primo ostendunt Duo. Clamoz ex importunitate z rācore. z Cōminatio ex superiori potestate. Dicit ergo [Judei] inuidi et ceci [clamabant] spiritu p̄cato: ordinē allegantium corrumpēres. Hiere. xij. Facta est hereditas mea mihi quasi leo in silua Dedit contra me vocē. Psal. xxj. Aperuerunt sup me os suuz: sicut leo rapiens z rugiens [dicentes. Si hunc dimittis] modo manu p̄sentatū ꝓter aliene vsurpationem potestatis [nō est amicus cesaris] hoc ē: non es fidelis amicus z minister cesaris. Qui interpretat: possidens potestatē siue principatuz. qz tu parcis ei qui se in suum principatū vult intrudere. qō non est fidelis amici z ministri. Ille enim debet custodire honoꝛez domini sui. Et allegāt rationez [Omnis em̄ qui se regem facit] vsurpata potestate [contradicit cesari] Cuius solius est dare ꝓlationes: regna z dominatus. Jo. vj. Patet q̄ hec allegatio nulla fuit. quia cū sciret q̄ turbe venture essent vt facerēt eum regem: fugit: z absc̄odit se. Et ideo ante pilatū respōdit q̄ Regnū suum nō esset de hoc mundo [Pilatus ergo cū audisset hos sermones] ex timore accusatōis apud cesarē. Psal. xiij. Trepidauerunt timore vbi nō erat timor. Prouerbioz. xxix. Qui timet hominem: cito corruet [adduxit foras iesum] extra pretoriū: in quod iudei p̄o religione festi non intrabant [z sedit p̄o tribunali] Non postulante iusticia: sed timore cōpulsus mundano. Tribunal antiquitus dicebat sinus muri: ad modum semicirculi factus. In quo sine pressura circūstātiū: sedes iudicis collocata fuit: z oēs necesse fuit ante ipm̄ stare. qz Retro: muro semicirculari cinctus fuit: Ut nemo accedere posset qui violentiā inferret. Vel occulta delatiōe aliquid susurraret iudici. In tali g̃ tribunali p̄sedit iudicio. Et describit Locus sessionis: z Temp⁹. De loco quidem dicit [in loco] iudicij [qui] grece [dicit lichostratos] Alichos qō est iudiciū. Stratos aūt erat pauimentum: variegatum politoz marmorū: picturatū: z variatum: z stratū: in quo tota curia posset assistere. hebraice aūt] idē locus sic ad sedēdū dicit [gabatha] qō latine sonat collis siue sublimitas: eo q̄ sedes p̄sidis exaltabat in sublime: in quibusdā altis basibus subuecta: acsi staret in colle. Dicit tamen Victoz q̄ gabath: interpretat picturatio vel politio. Et sic signat idem q̄ lichostratos. Et in talibus sedibus altis ōlectat sedere ambitio [Erat aūt parasceue] hoc est p̄paratio [pasce] hoc ē: ad magnaz diē sabbati. Et tunc Judei parabāt se mundādo: z ab imundicijs se custodiēdo. Pasce

aūtē dicit hoc totum tēpus azymoz: in q̄ se manime ab immūdicijs custodiebāt. Joānis. xix. Erat aūtē magnus ille dies sabbati: quia z Sabbatuz erat z Pasca: Duo festa cōiuncta. Et erat miserabilis cecitas q̄ cauebant imundicias p̄torij: z nō curabant vel potius p̄curabant immūdicias homicidij. Matth. xxiij. Liquantes culicē: camelum autem glutiētes. Parasceues aūtē erat sexta feria in qua se parabant ad sabbatū celebrandum. Unde z Moyses Exo. xvj. p̄cepit manna colligere dupla ad p̄parationē sequentis sabbati: in quo colligi nō licebat [Hora autē quasi sexta] Mar. xv. dicit q̄ hora tertia dominus linguis iudeorū est crucifixus quādo damabāt. Crucifige Crucifige eum. Sed vt dicit ibidē Aug⁹. q̄ hora sexta pilatus sedit p tribunali z dedit sententiā. z dū crucifixio ageret: facte sunt tenebre vsq; ad horam nonam perficiebatur crucifixionis mysteriū. Et ideo euāgeliste diuersimode nomināt hanc horā. Quidam nominantes extremas horas. Quidam autē mediā. Et hoc est probabilius. quia Dionysius dicit q̄ hora quasi sexta vidit tenebras apud eliopolim. Illa enim hora Adam cecidit: z deus eum vocando damauit Bene. iij. Post meridiem damauit z dixit. Adam vbi es: Et ideo probabile est q̄ eadem hora clamauit in cruce: soluens ade debitum [Et dicit iudeis] pilatus [Ecce rex vester] Allegabat em̄ eum esse regē: vt magis perterreretur q̄ nihil habebāt obijcere cōtra eum. Et videtur q̄ irrisiōe dixit pilatus. Acsi diceret De regno eū accusatis. et ecce videtis q̄ Nec cultus regi⁹ Nec defensio regalis militie: Nec potestas regia apparet in ipso. Et ideo cessate ab accusatiōe. Psal. xxj. Ego sum vermis z non homo: opprobrium hominum z abiectio plebis. Omnes qui videbant me asperna. me locuti sunt labijs: z mouerunt caput. Et ideo miserandum erat z parcenduz [Illi autem] obstinati in malicia [clamabant] furore concitati [Tolle] per sententiam [tolle] per finē executionis [crucifige eum] Hiere. xxvj. Locuti sunt sacerdotes z p̄phete ad principes z ad oēm populū: dicētes Judicij mortis est homini huic. Sic ergo linguis populi iudaici: tunc dominꝰ est cōdemnatus. Que sententia ad plurimoz dictum dabat: cōtra dictum domini Exo. xxiij. Qui dixit. Nec adquiesces sentētie plurimoz: vt a vitare dānies [Dicit eis pilatus] Adhuc ꝯtinuz potuit: volens eum liberare [Regem vestrū] qui seuerbo iusticie regem exhibuit: z potestate miraculorū regem probauit [crucifigam] in vestrā ignominiam. Confusio em̄ fuit regem crucifigi.). Pet. ij. Regem honorificate. Romanoz. xiij. Cui honorem honorem [Responderūt pontifices]. ij. Machabeoz. iij. nihil dignuz habentes summo sacerdotio: animos vero crudelis tyranni z fere bestie habētes [Non habemus regem] Ecce negant christum regem: z verificant prophetā. Dan. ix. Non erat eius populus qui euz negaturus est [nisi cesarem] qui erat alienigena principatum mundi possidens. z sic regnum eorū confitent esse translatum. Matth. xxj. Auferet a vobis regnum dei: z dabitur genti facienti fructuz eius [Tunc ergo] ex hac causa: quia cesarē: regem z dominuz professi sunt [tradidit eis illum vt crucifigeretur] quia ex sententia extunc quasi vsurpantē potestatem cesaris condemnauit eum. Actuū. iij. Jesum quē vos quidem tradidistis z ante facem pilati negastis: iudicante illo dimitti. Quare aūt tam vehemēter instabāt vt crucifigeret Jam in p/missis dictum est. Hoc ergo quod dictū est: ad domini Accusationem z Cōdemnationē.

Susceperunt autē iesum z eduxerunt eum: Et baiulans sibi crucē: exiuit in eum qui dicit caluarie locum: hebraice autez golgotha: vbi crucifixerūt euz: z cū eo alios duos: hinc z hinc: mediū aūt iesum.

Agitur de Passione christi. Et hec pars diuiditur in Duas partes. In quaz Prima agitur: de Processu passionis. In Secunda aūtē: de Consummatione passionis. Ibi: Postea sciens iesus. In priori harum partium Quattuor tanguntur. Scilicet. Passiōis ignominiosa vilitas. In Secunda Patientis dignitas. Ibi: Scripsit autem. In Tertia describit Crucifigentium crudelitas. Ibi: Milites ergo. In Quarta Assistētium christi paucitas. Ibi: Stabant autem iuxta crucem. Adhuc autē Passionis vilitas describit in Quatuor. In Antecedentibz crucifixionem. In Ductu ad crucem. In Loco. z i Societate. De Primo dicit [Susceperunt ergo] viles sacerdotū ministri z conducti gentiles Susceperūt g̃ [iesum] autorem salutis a Judice: quasi per sententiā condēnatū. Manibz ac sacrileg⁹ suscepert. Psal. xvj. Susceperūt me sicut leo paratus ad predam: z sicut catulus leonis habitans in abditis. Sic autē suscipere a iudice traditum: potius fuit voluntati malignantium tradere: q̄ per sententiā cōdemnare. Luce. xxiij. Jesum tradidit voluntati eoz. Mathei. xxvj. Jesum flagellatum tradidit eis vt crucifigeret. Si enim per sententiam factum fuisset: crimen quod cōmisit debebat poni in sententia. Nūc autem ordo iudiciarius in domino non est seruatus. Sicut enim in causa nō fuit iusticia: Ita nec in iudicio seruatus fuit ordo. Unde Lu. xxiij. Videns Pilatus q̄ nihil proficeret: sed magz tumultus fieret. Sic ergo susceperunt iesum [z eduxerunt] tanq̄ latronem viliter. Threnoz. vltimo. Ceruicibus minabamur: z lassis non dabatur requies. Sic ergo tanq̄ imundum duxerunt extra ciuitatem: vt impleretur quod dixit Matthei xxj. Hic est heres: venite occidamus eum. &c. Hoc tamen ad implerionem sacramenti operabāt. Leuitici. xvj. Sacrificium: cuius sanguis in sancta portabatur: z cuius sanguis totum sanctificauit z populum z templum: extra castra p̄cipitur occidi. Unde Hebreoz. vltimo. Quorum animalium sanguis infertur per pontificem: horum cremantur corpora extra castra: Propter quod et Jesus vt sanctificaret per suum sanguinē populum: extra portā passus est. Exeamꝰ ergo ad eū extra ca/

uitatē:improperiū eⁱ⁹ portātes. Non enī habem⁹ hic manentē ciuitatē sed futurā inq̄rimus. ⌊Et bā iulās sibi crucē⌋Quam adeo reputabāt immū dam q̄ nullus eam tangere voluit. ⁊ ipm maie⁹ statis dominū portare suū supplicium oportuit. Qō tū et ipm dignū fuit(vt dicit Aug.)spectaculū Qō si spectat Impietas:grāde ludibriū. Si aūt spectat hec Pietas:grāde est mysteriū et fidei mu⁹ nimentū. Si spectat Impietas:videt regez p sce⁹ ptro regni sui:lignū portare supplicij. Si spectat Pietas:videt regem baiulantē lignū:lignū :qō si rum erat in frontib⁹ reguz.et hoc in quo gl̄iatura erant oim sanctoꝝ corda. Uñ Bal.vj. Mihi au⁹ tē absit gloriari nisi i cruce dñi iesu ch̄ri. Uñ iterū p hec: q̄uis nō intendētes ꝓphetiā impleuerunt. Esa.ix. Factus est ꝓncipatus sup humerum eius Et iterū Esa.xxij. Dabo clauē Dauid sup humeꝝ eius. Erux enī :et sceptrū est pricipatus.et clauis sa cramentoꝝ et regni celestis. Et iō diuia sapiētia or dinauit vt ipe dñs ꝑmo crucē portaret :et portan⁹ do nobis portandā preberet. Et ideo post q̄z ad tē pus crucē portauerāt:sicut dicit Lu.xxiij .angari⁹ auerunt quendā Simonē noīe:cyrenēū: patrem Alexandri et Ruffi gentilē: vt tolleret crucē eius. et portaret ad locū supplicij: In signū eⁱ⁹ quod dice rat Mat.xvj. Qui vult venire post me:abneget se metip̄m et ℓ. ⌊exiuit⌋ extra immūdos et extra ho⁹ micidarū ciuitatē. Apoc.xviij. Exite ab ea popul⁹ meus:ne pricipes fiatis delicatoꝝ eius. Sic ducⁱ⁹ ē Abraam de terra et ō cognatōe sua. Ben.xij. Quia cognatio eius nequā fuit. Sic ꝑceptū est Loth vt de ciuitate egredies nō staret in oīm circa regione ⌊In eū qui dicit̄ calvarie locū⌋eo q̄ ibi mul⁹ te calvarie iacebāt damnatoꝝ. Et sic etiā loci horꝝ rore volebāt ch̄ri passionē vilificare ⌊hebraice⌋ enī dicitur⌊golgatha⌋ qđ latine sonat decollati onis:vbi malefici puniri consueuerūt. Dicit enim Ebryp. Qⁱ ibi Ade calvaria iacuit:cuius debitum christus psoluit. Hoc tamē Hiero. verū esse nō ꝑ bauit. q̄m in mābre sepul⁹ legit Adam:qđ longe ab illo loco fuit:sicut Josue.xiiij.et Lu.xxiij.inueni tur a Nobis⌊vbi crucifixerūt eū⌋Per genus mortis iter vilificare passionē eⁱ⁹ intēdentes. Sz Ueritas : vt dicit Auguſt.bus⁹ nature est Qⁱ ve⁹ ritas per que queritur obumbrari :magis eluce⁹ scit. Sapientie.ij. Morte turpissima condemne⁹ mus eū. Hieronym⁹ ⌊Crucifixerunt eū⌋Ut do⁹ lor clauorum:intima et neruosa tangens :acerbi⁹ tate torqueret.et suspensio distenderet:et pondus corporis vulnera manuū et pedum laceraret.et a⁹ sperītas ligni dorsū flagellatū affligeret. et sic nul la pars corporis eius dolore careret. Psalm.xxj. Dinumerauerūt omnia ossa mea .Hoc est :ꝑ dis⁹ tensionē dinumerabilia fecerunt. Torto aūt ōp⁹ probrium supplicio addiderūt.⌊et cum eo alios duos⌋Ut ex societate punitorū:socius putaretur latronū⌊hinc et inde⌋hoc est:a dextris et a sini⁹ stris. Hoc aūt etiam ꝑeter eorum intentionē ꝓ⁹ pheticē fuit impletio. Psal.xxj. Propter verba la⁹ biorum tuorū ego custodiui duras vias latronū Cum his enī pati voluit :pro quib⁹ pati voluit et elegit. Mat.ix. Nō est opus valentib⁹ medic⁹:sed male habentib⁹. Esa.liij. Cum sceleratis reputat⁹ est⌊Mediuz aūt̄ iesum⌋ qui mediator fuit ad reconciliandum.j.Timo.ij. Mediator dei et hoim hō christus Jesus. Habachuch.iij. In medio duū aialiū cognoscer⁹. Ephe.ij. Ipse est pax nostra q̄ fe cit vtraq̄ vnū. Sicut Matth.xxv.sepabit inē hę⁹ dos et agnos. peccatores a iustis.peccatores con⁹ demnans: et saluans iustos.

Scripsit aūt̄ titulum Pilatus :et posuit sup crucem. Erat aūt̄ scri ptū Jesus nazarenꝰ rex iudeorū. Hūc ergo titulū multi legerunt iu deorū: q̄ prope ciuitatē erat locꝰ vbi crucifixus ē iesus. Et erat scri ptum:hebraice:grece:et latine. Bi cebant ergo Pilato pontifices iu deorū. Noli scribere Rex Judeo⁹ rum:sed q̄ ipse dixit Rex sum Ju deorum. Respondit pilatus. Qō scripsi scripsi.

Dic incipit ps Scđa isti⁹ partis De tituli in⁹ scriptiōe: In q̄ notat̄ Patietis dignitas. Dicūtur aūt̄ ꝟ Quattuor Scz. Tituli inscriptio. Inscripti publicatio. Publicati ꝺdictio. et Lōtradicti defen sio et approbatio. Dicit em⁹⌊Scripsit aūt̄ et ti tulū pilat⁹⌋gētilis. q̄ et in gētilib⁹ regnaturus erat christ⁹.et ideo triūphalē descripsit gētilis. Pi latus aūt ꝟ fecit. q̄ sicut ōt Aug⁹. A corde ei⁹ auel li nō potuit:q̄n ch̄s vere esset Rex iudeoꝝ.et ex in⁹ uidia cōdemnat⁹ ab ipsis. Hoc em⁹ ꝓphetia ꝑdixe⁹ rat q̄ sic fieri deberet. Esa.xix. In die illa erit altra⁹ re dñi in medio terre egypti:et titul⁹ ad terminū ei⁹. Hier'm em⁹ spūal'r se fecit egyptū in passione dñi: sicut dr̄ Apoc.xx. Et ibi erectū est altare crucꝭ :in q̄ christ⁹ hostia salutar⁹ :oblata est:et Titul⁹ honoꝝ et triūphalis laudis:ad terminū eius ē posit⁹⌊Et posuit sup crucē⌋tangꝭ cām ei⁹. Matth.xxvij. Posuit sup caput ei⁹ cām ipsi⁹ scriptā⌊Erat aut̄ tē scriptū⌋ vt indelebile esset. Habac.ij. Scribe vi sum et exara diligēter sup tabulā.qz Ad ℓram:in ta bula de oliua supius per clauum cruci affixa:titu lum istuz descripsit⌊Jesus nazarenus rex iu deorum.⌋In quibus quattuor verbis: effectus crucis notātur .quia ℘ Per satisfactionē pro nobis et solutionem precij:est⌊Jesus⌋ autoꝝ salutis no stre. ℘ Per florem virtut⁹ : est nobis in exemplū ho neste cōuersationis. et Odoꝝ deuotionis:in sacrifi cio suauitatis :quod odoratus est pater pro nob. et Spes eterni fructus qua fruemur dulcedie dei tatis sue. De Primo dr̄ Matth.j. Vocabis nom⁹ mē eius iesum. Ipse em⁹ saluū faciet populū suum a peccatis eorū. De Pulcritudine aūt̄ floris dici tur Canticoꝝ.j. Lectulus noster floriđ⁹. Lectul⁹ em⁹ in quo cū dilecto aīe nr̄e quiescendū est: crucis humilitas est. De Odore aūt̄ Ben.viij. Odorat⁹ est dñs odorem suauitat⁹:et dixit ei. Ben.xxvij.

Ecce odoꝝ filij mei sicut odoꝝ agri pleni quē bñdi. dñs. De Fructu Lan.vij. Dixi:cōscendā in palmā et ap̄hendā fructū eius. Amb. Nulla silua talem ꝓfert fronde floꝛe germine⌊Rex⌋ aūt̄ crucis di cit regimē et directionē. Regit aūt̄ in vita gr̄e. et di rigit in vitā gl̄ie. Esa.xxxiij. Dñs legifer:noster do minus:rex nr̄.ipe veniet et saluabit nos. Ps.xliij. Virga dire.virga regni tui. Jtē Psal.ij. Ego con⁹ stituꝛus sum rex ab eo sup sion montē scm̄ ei⁹:ꝑ⁹ dicans preceptū eius ⌊Judeoꝝ⌋autē:dicit:q̄ru est rex. Jude⁹ em⁹ cōfitens vⁱ glorificās interpreta tur. Taliū em⁹ est crucifixus. Ps.xcv. Confessio et pulcritudo in ꝓspectu ei⁹:sanctimonia et magnifi⁹ centia in sanctificatiōe eius⌊Hunc ergo titulū multi iudeoꝝ legerūt⌋Ecce tituli publicatio. Multi q̄ legerunt :q̄ fuit scriptū lr̄is apertis:vt oīes legere possent et intelligere. Habach.ij. Exara diligēter sup tabulā: vt ꝑcurrat qui legerit⌊quia prope ciuitatē erat locus vbi crucifixus ē iesus⌋et ideo facilis aditus fuit ad legēdū doctri nā salutis. Omnib⁹ em⁹ :nō tā loco q̄ corde et gr̄a: prope est dñs etiā crucifixoꝝ⁹ si cōuerti voluerit. Act.xvij. Non longe est ab vnoquoq̄ nr̄m. Sap. j. Inuenit̄ ab his q̄ fidē habēt in illū. apparet aūt̄ his q̄ non tentāt illū⌊Et erat scriptū hebrai⁹ ce⌋ꝓpt̄ iudeos⌊grece⌋ꝑter ꝑmixtos int̄ gre⁹ cos⌊et latine⌋ꝑter rhomanos. Et ō etiaz facit et ꝑtinet:ad vniuersalē mūdo faciendā tituli manife stationē. Hebrei em⁹ excellebāt religiōe.greci sapia latini potestate. In signū q̄ Omnis religio :cruce confirmat̄.et oīs sapia cruce illuminat̄.et Oīs ptās cruci subijcit̄. Phil'.ij. Et oīs lingua confi teat̄:qz dñs iesus christ⁹ in gl̄a est dei ꝑris. Esaie xxxiij. Reqrite diligenter in libro dñi.vnū ex oīb⁹ nō defuit.alter alterū nō quesiuit⌊Dicebant er⁹ go Pilato pontifices Judeoꝝ⌋qui legerāt titulum. Et tangit hic De tituli ꝺdiction e⌊Noli scribere Rex Judeoꝝ⌋Isti perfidi:et spūsctō (q̄ eū regē esse ꝑdixit)et sibi cōtradicūt:q̄ eum ō re⁹ gno accusauer⁹⌊sed qz ipse dixit Rex sum iu deorum.⌋Acsi dicāt Falsum dixit :et falsē sibi no men Reg⁹ vsurpauit. Lōtra qđ dr̄ Apoc.xix. Ha ber in vestimēto et in femore suo scriptū. Rex regū et dñs dominantiū. Et qz ō pilatus audiuerat q̄ de semine Dauid quidā regnare debuerat.et sciuit istū esse de semine Dauid.ideo a corde ei⁹ auelli nō poterat q̄n iste ver⁹ rex esset.et ideo ad ꝓfusionē iu⁹ deoꝝ talē posuit sup crucē titulū⌊Rndit Pila⁹ tus⌋iudeis: volentib⁹ cōrūpere titulu⁹⌊Quod scripsi scripsi.⌋ et ideo indelebile ꝑmanebit. Nec aliud loco illius ascribet̄ qđ vos excuset. Et hoc est q̄n titulis quorundā psalmoꝝ dr̄. Ne cōrūpas dñe dauid in tituli inscriptione. Dauid em⁹ manu fortis:et aspectu desiderabilis:interpt̄at. Qz ch̄s in cruce victor fuit manu fortis. Et in titulo crucꝭ fuit aspectu desiderabilis. Et ideo spūssanctus ti⁹ tulū cōrumpi nō permisit. Unde Bla.⌊Quod scripsi scripsi.⌋Quasi dicat Nō cōrumpo veri⁹ tatem. et si diligitis vanitatem et falsitatem.

Milites ergo cū crucifixissent eū: acceperūt vestimēta eius:et fecerūt quattuor partes: vnicuiq̄ militi partē et tunicā. Erat aūt̄ tunica i⁹ cōsutilis desup cōtexta p totū. Di xerunt ergo adinuicē Non scinda mus eā: sed sortiamur de illa cuⁱ⁹ sit: vt scriptura impleret dicens. Partiti sunt vestimēta mea :et in vestem meaz miserunt sortem. Et milites quidē hec fecerunt.

Hic tāgit Tertiū istius ꝑis Jn q̄ tangit Cru et cifigentiū cupida crudelitas. Dicunt aūt̄ h Tria. Scz. Uestimēt̄oꝝ partitio. Sup incōsutile vesti⁹ mentū sortis ꝓiectio. et Ne aliq̄d casu factuz circa christū credatur ponit hoꝝ omniū p autoritatē cō firmatio Dicit ḡ⌊Milites ergo⌋ꝺducti a pon tificib⁹⌊cū crucifixissent eū⌋nudū: vt nuda ve ritas demonstrarēt. Job.j. Nud⁹ egressus sum de vētre mr̄is mee:et nud⁹ reuertar illuc. Ecce perfecta cupiditatis abiectio. Pauperatis ostēsio. et Mun di detestatio. Matth.viij. Vulpes foueas habēt et volucres celi nidos.filius aūt̄ hois nō habz et. ⌊Acceperūt vestimēta ei⁹⌋spoliātes eū. Job xviij. Nudos dimittunt hoies:vestimēta tollētes ⌊Et fecerūt quattuor ptes⌋Et ideo ꝓbabile est q̄ttuor christū habuisse vestimēta:valoꝛe eq̄lia ꝑter tunicā incōsutilē. Nec sordida esse potera⁹: q̄ milites nō abiecerūt.sed inter se diuiserūt⌊vni⁹ cuiq̄ militi partē⌋Et sic erant q̄ttuor milites. qz Gen⁹ militū sp ō spoliys curā hz⌊et tunicam⌋ supple accepert Describit aūt tunice ꝓciosū op⁹ dicēs ⌊Erat aūt̄ tunica incōsutilis⌋qz acu nō erat cōsuta⌊sed desup cōtexta p totū⌋ sic fiūt bir⁹ reti et chyrothece:q̄dā ope textili. Iste aūt̄ q̄ttuor ve stes sig̃nt amictū corꝑis veri. Jn q̄ totū corp⁹ fuit tecū cādore vginalis castitat⁹ Ania:spū gr̄e. Diui nitas:decore gl̄e.et Lōuersatio vite:honestate vir⁹ turis. Tunica aūt incōsutil⁹: opimentū signat cor⁹ poꝝ mystici:qđ est vnitas eccl̄e:nullo mō scinden da. Esa.lxj. Induit me dñs vestimēto salut⁹:et idu mēto iocūditat⁹ et leticie circūdedit me. Et ō est qđ dicit⌊Dixerūt ergo adinuicē⌋milites⌊Non scindam⁹ eā⌋ qz scissa inutil' esset. Mat.ix. De⁹ ioꝝ scissura fit⌊sed sortiamur de illa cuⁱ⁹ sit⌋ qz ad lr̄az:miserūt sortes:q̄s q̄d tolleret. Prouer. xx. Scom Translationē Lxx. De spoliys eius sor⁹ tem mittam⁹. Item.xvij. Lōtradictiones compri⁹ mit sorꝭ:et inter potētes quosq̄ dijudicat Hoc tū spēalit signat eccl̄iastice charitat⁹ vnitatē.j. Lor. j. Idipm dicatis oēs:et nō sint in vob scismata⌊vt scriptura ipleret⌋Ps.xxj.⌊dicens Partiti sⁿt vestimēta mea sibi⌋q̄ttuoꝝ ptētes militib⁹ q̄ttuoꝝ⌊et sup vestē meā⌋q̄nā icōsutile⌊misse⁹ runt sortē⌋ Que sors lz ab eis fortune exponerēt tñ a spūsctō ad scpture ipletōez fiebat. Prouer.xvj Sortes mittūt i sinū:sz a dño tpant. Ps.xxj. ꝑm nr̄az trāslatōz sic hz. Jpsi vo ꝑsiderauer⁹et inspexe⁹ runt me:diuiser⁹ sibi vestimēta mea:et sup vestē meā miser⁹ sortē⌊Et milites q̄dē hec fecer⁹⌋ vt vi

debaꝝ. Cū tñ oia agerent ad ꝓuidentiã ſpũſſancti

Stabat aũt iuxta crucem Jeſu mater eiꝰ: ⁊ ſoror matris eiꝰ Maria Cleophe ⁊ Maria magdalene Cũ vidiſſet ꝯ Jeſus mrẽm ⁊ diſcipulũ ſtantẽ quẽ diligebat: dic̃ mri ſue. Mulier: ecce filius tuꝰ. Deinde dicit diſcipło. Ecce mr tua. Et ex illa hora accepit eã diſcipulꝰ i ſuã

AA Hic Quarta particula incipit iſtiꝰ ptis. Notaꝝ aũt in hac ꝓte Cõpatiẽtiũ dño paucitas. Dicũt aũ tẽ hic Quattuor. Scz. Paucitas ⁊ infirmitas eorũ q̃ chriſto cõpatiebaꝝ. ⁊ Chriſti fidelitas ad eos q̃ chriſtũ fideliter ſeq̃baꝝ. Naturalis affectꝰ ad parẽtes q̃ i chriſto ꝓmendaꝝ. ⁊ Fidelitas q̃ a ſuis chro in morte exhibeꝝ. Dicit ergo [Stabat aũt iuxta crucẽ Jeſu] Luce.xxiij. videꝝ ꝓrarius dici. Ubi dicit. Stabãt aũt oẽs noti eiꝰ alõge. Solutio dicendus eſt q̃ ꝓmo qñ crucifixus eſt dñs ſtabãt alõge. Sz iã icipientibꝰ cozuſcare miraculũ: accedebãt ꝓpe. et ſic ſtabãt flẽtes iuxta crucẽ ieſu. [mater eius] q̃ ſola ꝓfecte ſterit: ita q̃ nulla dubiera te ꝓplexa fuit mr eius. Intꝰ ſuſtinuit: qõ foris in corpe ꝓferebat filiꝰ. Luce.ij. Tuã ipius animam ꝓtransibit gladius ⁊c. Et ideo ſtabat vt dolores quos in partu tanti nati natura detinuit: nunc cũ vſura ꝓſolueret. Ysaie.lxvj. Anteq̃ ꝓturiret pepe/rit. ⁊ anteq̃ veniret parꝰ tps: peperit maſculũ. Nec ſic ſtabat q̃ recognoſceret ⁊ mater eſſet in dolore nõ pariẽs: ſz morienꝫ videns filiũ. [Et soror matris eius Maria cleophe] hoc eſt: filia cleophe. Et hoc ideo dicit. q̃. Anna mater bti ſſime v̄ginis tres legitur habuiſſe viros. Scz Joachim ex quo genuit mr̃em domini. Cleophã ex q̃ genuit mr̃em Simõis ⁊ Jude ⁊ Jacobi mĩoris ⁊ Joſeph: q̃ vocaꝝ Barſabas. q̃ cognominabaꝝ iuſtus Et ideo dicit. Soror mr̃is eiꝰ Maria filia Cleophe. [⁊ Maria magdalene] Que ⁊ ceteris diti or erat: ⁊ miſtrabat dño de facultatibꝰ ſuis. Sic̃ 9z Lu.xxiij. Erãt aũt pl̃es (ſic̃ dt Lucas) ſz alonge ſteterũt. Seq̃baꝝ eni dñm plãgentes dñm. De aũt tres: ſigñt tres ſtatꝰ fideliũ. Maria eni mater dñi: ſignat ſtatũ innocẽtie ſiue innocẽtiũ. Maria cleophe q̃ interꝑtat: cõciões trãſcẽdẽs: ſigñt ſtatum in v̄trute ꝓficiẽtiũ. Magdalena aũt ſignat ſtatum penitẽtiũ ⁊ vincẽtiũ pcã ⁊ tentatões. Iſte aũt fecũ de mr̃ hercule ſũt q̃ dño aſſiſtũt ex omnibꝰ charꝭ eiꝰ

BB [Cũ vidiſſet ergo Jeſus matrẽ] reſpectu nature cũ gra [⁊ diſcipulũ quẽ diligebat ſtantẽ] reſpectu gre. Sap.iiij. Reſpectꝰ eiꝰ in electos eius [Dicit matri ſue] Pri⁹ recõmendãs diſcipulũ ꝯ mr̃em: Ut oñdat artꝰ eſſe aſtrictos: q̃ ꝓximi ſũt in gra: ꝯ oẽs q̃ ꝓximi ſunt in natura [Mulier] Dic̃ ꝓpe ſerũ [Ecce filius tuus] ẽ. q̃ loco filij tui: tibi debz obſeq̃ ⁊ affectõe ꝓuigi. [Deinde dicit diſcipulo] ipm cõmẽdãs mr̃i. [Ecce mater tua] hoc eſt. cui reuerentiã debes vt matri. Tob.iiij. Honorẽ habeb mr̃i tue oĩbꝰ diebus vite tue. Hoc autẽ chriſtus fecit Ut oſtenderet q̃ cõiunctos nobis in natura ⁊ gra non deſeram⁹. j. Timo.v. Si quis ſuoꝝ ⁊ maxime domeſticoꝝ curam nõ habet ⁊c. [Et ex illa hora] Quartuz eſt Scz. Cure acceptatio [accepit eaz diſcipulꝰ] quem diligebat ieſus [in ſua] Ita q̃ ſit neutri generis: accuſatiuus pluralis. Aug⁹. aũt [accepit in ſua] que erãt ab eo poſſeſſa que nlla habebat. ſed [in ſua] que erant ſub diligẽcia ſua. ſcz ſue ꝓcurationis ꝯtum poterat. Tamẽ in hiſtoria q̃ vocatur Euthimiatha hiſtoria legit Q̃ extũc recepit eam in domũ ſuam: ⁊ cum puellis alijs de elemoſynis fideliũ eam ſuſtentauit Quia autẽ ꝫ evangelium ſepe de beata Maria v̄gine in anno legitur: poteſt notari: in eo q̃ dicit. Stabat iuxta crucem chriſti: Quadruplex rectitudo Juſticie: pro q̃ patiendũ eſt. Vicinitatis crucis: cui participãdũ eſt. et Cuius eſt crux: cui configurandũ eſt. ⁊ Ipſa crux: cuius cruciatus ſuſtinend⁹ eſt. Status quidem recta poſitio eſt: ad ſignandũ paſſionis cauſam laudabilem. Sic eñ dominus in cruce ſterit. Abachuch.iij. Sterit: ⁊ menſus eſt terram. hoc eſt omnibus patiẽtibꝰ ꝓter ſe iuſticiã cõmenſuraꝫ uit. Matth.v. Beati qui perſecutionẽ patiuntur propter iuſticiã: quoniã ipſorum eſt regnũ celorũ. j. Pet.iij. Si quid patimini ꝓpter iuſticiã: beati. Item.iiij. Nemo patiaꝝ quaſi homicida aut fur aut maledicus: aut alieno⁹ appetitor. Si autẽ vt chriſtianus: nõ erubeſcat. glorificet autẽ deum in iſto nomine. Hec eſt eñ ratio q̃ chriſtus ſtans ⁊ nõ procumbens vel inclinatus pati voluit: Ut omnes patiẽtes ad ſe traheret rectitudine. Per b autẽ q̃ dicit iuxta crucẽ: notat vicinitatẽ per communicationẽ. j. Pet.iij. Lõicantes chri paſſionibus gaudete: vt reuelatiõibꝰ ipſius gaudeatꝭ. Bala.ij. Lbro cõfixus ſum cruci. Lõicare aũt cruci eſt intus ſuſtinere crucẽ: ⁊ cũ chriſto pendere in cruce. Job.vij. Suſpendiũ elegit aia mea: ⁊ mortẽ oſſa mea Lbriſti autem cruci, ꝓe ſtat: qui ſe patienti chro ꝓfigurat In b q̃ ſe deo in cruce in ſacrificiuz offert: ⁊ vitã a mundo abſcondit: ⁊ patri ſoli viuit. Phil.iij. Lonfiguratus morti eius ſi quo modo occurrã ad reſurrectionẽ eius: que eſt ex mortuis. Lol.iij. Mortui eñ eſtis: ⁊ vita veſtra abſcondita eſt cum chriſto in deo. Sic autẽ cruci chri configuramur. Crux aũt a cruciando dicta eſt. q̃ nos etiã cruciatũ crucis expiri opter. Bak.v. Qui autẽ ſunt chri: carnẽ ſuã crucifixerũt cũ vicijs ⁊ cõcupiſcentijs vſq̃ ad mortẽ. ꝯ concupiſcentie: caro debet crucifigi. De bis aũt alibi multa dicta ſunt.

Poſtea ſciens ieſus quia oĩa conſummata ſunt vt cõſummaretur ſcriptura dicit: Sitio.

DD Hic agit De conſummatione paſſionis. Et hec habet Tres ptes. Primo eñ agit de Lõſummatione: ꝯtum ad ſcripturarũ teſtimoniũ. Secũdo autẽ: ꝯtum ad factũ ipum. Ibi: Et inclinato capite. Tertio autẽ ꝯtum ad ſequelã facti. Ibidez: Judei ergo. Circa primũ dicit Tria. Scz. Jam factã ſacramentoꝝ conſummationẽ. Implendã eſſe ſcrꝫ

ꝓpture impletionẽ. ⁊ Scripturã impletã eſſe ꝓfectã in oñi ꝓſummatõe. Dicit igit [Poſtea] oñibꝰ bis gactis [ſciens ieſus] qui oĩa ſciuit anteq̃ fierent [q̃ iam omnia cõſummata ſunt] ſacramenta q̃ erãt de ipſo. Lu.xxiij. Oportet ipleri oĩa que ſcꝑta ſunt in lege moyſi ⁊ in ꝓphetis ⁊ in ipſis de me [vt cõſummaret ſcriptura] que de ipo erat [dixit] vere: ſ̃ fingẽdo [Sitio] deſiderio ſalutis redimendoꝝ. Pſal.lxij. Sitiuit in te ania mea: ꝯ multipliciter tibi caro mea. Unde beatus Bern̄. dicit. Dñe Quid ſitis? Plus te cruciat tua ſitis q̃ tua crux. De cruce ſiles. ō ſiti clamas: Sitio in q̃ veſtrã ſalutẽ: veſtrũ gaudiuz. Scriptura autẽ quã impleri voluit eſt Pſal. lxviij. que dicit. Et dederũt in eſcã meã fel: ⁊ in ſiti mea potauerũt me aceto. Ideo q̃ dicit: ſitio. Obijcit aũt de b qõ dicit Ut ſcriptura impleret. q̃ nõ ꝓpt ſcripturã chriſtus: ſed ſcꝑtura ꝓter chriſtũ facta eſt. Et ideo factũ chriſti: nõ eſt factũ ꝓpt ſcripturã: Sz econuerſo. Ad hoc dicendũ Licet iam dictũ eſt ſepius ⁊ ſolutũ Q̃ ſcz Lõiunctio Ut: nõ notat cauſam: ſed conſecutionẽ. Uel vt dt Lbryſ. adiunctionẽ. Tamen poteſt dici melꝰ Q̃ in prophetia ſunt Duo. Scz. Enũciatio que facta eſt ꝓphetis. ⁊ Depẽdentia enũciati de futuro: ⁊ reſpectu enũciatiõis ꝓphetice. Sed q̃ enunciatũ a futuro dependeꝝ: nihil ꝓhibet enunciationẽ aliquã: eſſe rõnem facti vt ſcripture impleaꝝ: que aliter impleri nõ poſſet. Et ſic in omnibus talibus poteſt reſponderi.

Vas aũt poſitũ erat aceto plenũ: Illi ergo ſpongiã plenã aceto iſopo circũponentes obtulerunt ori eius. Cũ ergo accepiſſet ieſus acetũ: dixit. Cõſummatũ eſt: Et inclinato capite tradidit ſpiritũ

EE Lõſummatio eſt per factũ Dicit ergo hic Tria Amari potus preparationez. ⁊ Eius potus factã chriſto oblationẽ. Conſummationis q̃ chriſto facte profeſſionẽ Dicit ꝫ [Vas erat poſitũ] quod ſecum miniſtri portauerunt in eſtus ⁊ ſitis reſtrictionẽ. Ad quẽ effectuz acetũ aq̃ mixtũ ſingulaꝝ rem habet virtutẽ. Et eſt vſus: acetũ in via potãdi incolis caliduꝝ terrarũ. Quidã autẽ dicũt q̃ portauerunt vinũ qđ caloze ſolis acetũ factũ fuit. Alij dicũt q̃ ex induſtria, ꝓcurauit ſine coꝝ intentione hoc, ꝓuidentia diuina. acetũ: quo linguã ⁊ palatũ eius amaricarẽt: portauerãt. q̃ putabãt ex b eum citius moriturũ. Noc aũt miꝝ ꝓbabile eſt. Pria autẽ opi. magꝭ placet. Dicit ꝫ [Vas erat poſitũ] ad ſitis ⁊ eſtus reſtinctionẽ [aceto plenuz] quod multis ſufficeret. [Illi aũt] tortores chriſti [ſpongiã plenã aceto] Que ꝓter poꝝſitatem de aceto multũ imbiberet. [iſopo] Que eſt herba bñs magnã amaritudinẽ. ꝯ uis etiã habet quandã aromaticitatẽ. [circũponentes] vt ꝓ iſopum ſugeret de ſpõgia. [obtulerũt] ꝓ arundinẽ q̃ ſam bucus vocaꝝ: vt dixim⁹ Mat.xxvij. [ori eius] vt os amaricaret: ⁊ ſic guſtũ eoꝝ ſentiret. Deut.xxxij. Uua eoꝝ vua fellis: ⁊ botrus amariſſim⁹. Hier. ij. Quo cõuerſa es mihi i amaritudinẽ vinea alie/na: [Cũ ergo accepiſſet iesus acetum] Mat.xxvij. Dũ guſtaſſet: noluit bibere [dixit] veritatẽ ꝓfitẽdo [Conſũmatũ eſt] in ope: qđ erat in ꝓphetia. Lu.xviij. Cõſummabũt oĩa que ſcripta ſunt de filio hois. Heb.v. Cõſummatus: factꝰ eſt oñibꝰ obtẽperantibꝰ ſibi cã ſalutis.

Attende q̃ in vitate ante potũ clamauit: Eloi Eloi. ſicut dr̃ Mat.xxvij. ⁊ Mar.xv. ⁊ pꝰ damorem datus eſt ei poꝰ: ⁊ tũ guſtans amaritudinez pcci ſynagoge dixit. Pat̃: ignoſce illis: q̃ neſciunt q̃d faciũt. Luc.xxiij. [Et inclinato capite tradidit ſpm] Jn cuiꝰ ptãte eſt tradere ſpm̃ ⁊ iterũ ſumere eũ. ſicut dcm̃ eſt Jo.x. Heb.ij. Decebat eiz per quẽ oĩa: ⁊ q̃ multos filios in gl̃am adduxerat: per paſſionez mortẽ cõſũmari. Tũc eñ cũ clamore valido ⁊ lachrymis: obtulit. ꝓ nob hoſtiã ſalutarẽ Jn qua oblatõe ꝓſummatũ eſt opꝰ nr̃e redẽptõis. Eſa.x. Cõſũmatio abbreuiata cõſũmabit iuſticiã.

Judei ergo qñ paraſceue erat vt nõ remanerent corpa ſabbo(Erat eñ magnꝰ dies ille ſabbati) rogauerũt pilatũ vt frangerent eorum crura: ⁊ tollerent. Venerunt ergo milites: ⁊ ꝓmi quidẽ fregerũt crura ⁊ alteri⁹ qui crucifix⁹ eſt cũ eo.

Hic ponit Sequela paſſiõis ꝓſummate. Dicũtur aũt hic Duo. Scz. Adiectio ſequele: ⁊ Teſtificatio. Adiectio autẽ ſequele cõtinet Tria. Scz. Ea que facta ſunt rõne tpis: ⁊ Ea que facta ſunt i dño crucifixo: ⁊ Qđ factũ eſt circa dñicum corpꝰ. Dicit ꝫ de ꝓmo [Judei ergo] qui ſe dicũt iudeos eſſe ⁊ nõ ſunt: ſz ſunt ſynagoga ſathane. vt dr̃ Apoca.ij. [qñ paraſceue erat] hoc eſt: ad ſabbatuz celebrandus ꝓparatio. Et b erat de ꝓparatione ad ſabbatũ [vt nõ remanerẽt in cruce corpora ſabbato] Hoc eñ lex ꝓcepit Deut.xxj. qñ pecca uerit homo qđ morte plectendũ eſt. ⁊ adiudicatus morti: ſuſpẽſus fuerit in patibulo: non ꝓmanebit cadauer eiꝰ in ligno: ſed in eadẽ die ſepelier̄ [Erat eñ ille magnꝰ dies ſabbati] ꝓpꝑ duo feſta cõiuncta: ſicut in antehabitis dictũ eſt. ⁊ ideo non erat licitũ illũ diẽ ꝓbanare hoꝛroꝛe inſepultorum [rogauerũt pilatũ] q̃ publicã amministrabat ptãtem. Circa tria corpa publice damnato ꝓ nihil fieri licuit [vt frangerent crura corũ] ſuſpenſorũ [⁊ tollerent] Forte ſe mortuos ſimulãtes: ne abire poſſent poſtq̃ de cruciꝭ deponerent. Ut ſi forte viui inuenirent: ex doloꝛe ꝓfractõis moꝛerent. Et b dicit Lbryſ. factuz eſſe ſm ſcꝑturã. Exo. xij. ⁊ Nũe. ix. Non relinquẽt ex eo q̃cq̃ vſq̃ ad mane. Et b dcm̃ eſt ō agno paſcali [Venerunt ergo milites] a pilato miſſi ⁊ a ſacerdotibꝰ cõducti. ⁊ primi quidẽ latronis pẽdẽtis in cruce a dextra [fregerũt crura] Forte i pl̃ibꝰ loc̃ vt citꝰ moꝛeꝛet: ⁊ iuuẽ ad recedẽdũ redderet [⁊ alteri⁹] latronis [q̃ crucifix⁹ ẽ cũ eo] pſ. xvij. Lõfringã illos nec poterũt ſtare; cadẽt ſubꝰ pedes meos. Nec mi

rũ erat q̄ ꝓfregerũt eos qui iniq̄tate seip̄os cõfre/gerant. De quib̄ dicit p̄s. xvij. Veloces pedes eo/rũ ad effundendũ sanguinem. ꝓritio t infelicitas in vijs eorũ. t viam pacis nõ cognouerũt. Nozuz enim crura merito cõfringenda erant.

Ad Jesuz aũt cum venissent vt viderũt eũ iã mortuũ nõ fregerũt eius crura: Sed vnus militũ lan/cea latus ei⁹ aperuit: t cõtinue exiuit sanguis t aqua

DD Tertiũ est Ubi dicit id quod factũ est circa do/minũ. Et sunt Quattuor Scz. Q iam mortuũ ꝛ uenerũt. Q crura non fregerunt. Q latus aperu erũt. Q et latere sacra ecclie ꝓfluxerũt. Dicit g. ⌊Ad Jesũ aũt venientes⌋ t facere de ipo sicut de alijs volentes ⌊vt viderũt eũ iã mortuũ⌋ sic eũ q̄ in p̄te habuit qñ voluit ponere animã. ꝑs lxxxvij. Qui solus fuit inter mortuos liber. ⌊nõ fregerũt eius crura⌋ qz hoc dispẽsatio diuina ꝑordinauit: dicẽs Exo. xij. Os nõ cõminuet⁹ ex eo. Uñ sicut Interficere nõ poterãt nisi qñ t q̄ltũr vo luit: Ita nec mortuũ deseuire ꝓmissi sunt nisi q̄s eũ diuina dispẽsatio ꝓmisit. ⌊Sed vnus milti/tũ⌋ Sicut dicit Lõgin⁹ nois: Qui postea martyr effectus est ⌊lancea latus eius aput⌋ vt veri/tas vmbre rñderet. Ut sicut de latere Ade dormiẽ tis formata est spõsa ei⁹ Eua: Ita de latere christi dormiẽtis somno mortis in cruce: formaret⁹ spõsa eius ecclesia. Uñ ipe dixit Cant. ij. Colũba mea i foraminib̄ petre t cauerna macerie. Hoc ẽ eni pu ritas t simplicitas ecclie q̄ est i foraminib̄ clauo/rũ p fidez chr̄i: q̄ est petra. t cauerna vulner⁹ in la tere Quod macerie est t macer mur⁹. Ita chr̄i mẽ bra macerata p exanguinatoẽm iã macerie t non murũ prẽdebant. In q̄ maceria cubat t q̄escit ec/clesia chr̄i sponsa. Et hoc est quod sequit. ⌊t con tinuo exiuit⌋ de latere ⌊sanguis t aqua⌋ Nõ eni sic erat in corpib̄ alioꝝ mortuoꝝ: In q̄uz corpib̄ statim p mortis frigiditatẽ sanguis coa/gulat⁹ t in tabem ꝓuertit. Iste eni sanguis est quo poramur ad vitaz: t aq̄ erpiatõis q̄ regeneramur ad gratiã t salutẽ. Uñ Ambro. Uez corpis christi natura fuit mortal: dissilis tñ alijs corpib̄ mortu is fuit gra. Mã post mortẽ i nr̄is corpib̄ sanguis ꝓgelascit. Et illo aũt incorrupto corpe oim vita e/manauit. Aqua t sanguis exiuit. Illa q̄ abluat, iste q̄ redimat. Bibim⁹ p̄ciũ nostz vt bibẽdo redi/mamur. Ebryc. Sacramẽta hec nouerũt chr̄iani q̄ p aquã sunt regenerati. p carnẽ t sanguinẽ sunt nutriti. Apoc. j. Dilexit nos t lauit nos a peccatis nostris in sanguie suo. Eph. v. Chr̄s dilexit eccles am: mundãs eã lauacro regeneratõis i vbo vite.

Et qui vidit testimoniũ phibuit: et verũ est eius testimoniũ. t ille scit qz vera dicit: vt t vos credaꝛ/tis. Facta sunt eni hec vt scriptu ra impleret⁹. Os nõ cõminuetis ex eo. Et iterum alia scriptura dicit: Videbunt in quem transfixerunt.

Duplex hic affirmat testimonium. Visus scz: t Scripture. Dicit g. ⌊Et⌋ discipulus verax ⌊q̄ vidit⌋ fidelibus oculis ⌊testimoniũ⌋ veritatis ⌊perhibuit⌋ j. Jo. j. Qd vidimus qd oculis no stris cõspexim⁹: qd audiuim⁹: qd man⁹ nr̄e cõtre/ctauer̄t de vbo vite: hoc annunciam⁹ vobis ⌊Et⌋ ideo ⌊verũ est⌋ t indubitatũ ⌊testimoniũ ei⁹⌋ ꝓuer. xij. Qui qd videt loquit̄: iudex est iusticie ⌊t ille scit⌋ absq̄ dubitatõe omni ⌊qz vera di/cit⌋ Et sunt q̄ scripta sunt Deut. xxxij. Deus fidel⁹ t absq̄ vlla iniq̄tate iustus t rectus. ꝓuer. viij Justi sunt oĩs sermones mei: t nõ est in eis pra/uũ quid atq̄ puersum ⌊vt t vos ⌋testimonio ve/ritatis ⌊credatis⌋ Idem dr̄ Actu. j. Eritis mihi testes in hierusalem: t in oĩ iudea t samaria: t vsq̄ ad vltimũ terre. Chry. Nullus discredat neq̄ verecundat⁹ aspiciat. Que eñ maxime, pbabilissi ma esse videnť: hec sunt horũ fundamenta nostro/rum ⌊Facta sunt autẽ hec⌋ sapiẽtia dei ordinã re ⌊vt scriptura impleret⌋ sm̄ parẽ illã que a futuro dependet. Exod. xij. ⌊Os nõ confringe tis ex eo⌋ Ossa eñ christi fortiora eccl̄ie sacramẽ ta signãt: que nõ sunt minuẽda: sed integra seruan da. Psal. xv. Non dabis sanctũ tuũ videre corru/ptionez ⌊Et iterũ alia scriptura dicit⌋ ⌊loq̄ns devulneribꝫ⌋ ⌊Videbũt⌋ in iudicio ⌊in quẽ⌋ sm̄ humanitatem ⌊transfixerunt⌋ Zacha. xij. Aspi/cient ad me quem confixerũt. Apoca. j. Videbit eũ omnis oculus qui eum pupugerunt.

Post hec aũt rogauit pilatus Jo seph ab arimathia eo q̄ esset disci pulus ihesu: occult⁹ aũt ꝓpter me/tum iudeorũ vt tolleret corp⁹ Je su: t pmisit Pilat⁹. Venit ergo et tulit corp⁹ iesu. Venit aũt t Nico dem⁹ q̄ venerat ad iesũ nocteꝑmũ ferẽs mixturã myrrhe ꝛaloes: q̄si libras centũ. Acceperũt corp⁹ Je su t ligauerũt eũ linteis cũ aroma tibus: sicut mos ẽ sepelire iudeis. Erat autẽ in loco vbi crucifixus ẽ iesus hortus: t in horto monumẽ/tum nouũ: in quo nondũ q̄sqū posi tus fuerat. Ibi ergo ꝓpter para/sceuen iudeorum qz iuxta erat mo numentum posuerũt iesum

Nic vltimo tangit De dñi sepultura. Et dicũtur hic Tria. Scz. De cruce corpis christi depositio. Corporis cum aromatib̄ ꝓditior ꝓparatio. Ibi: Venit aũt Nicodemus. t Tertio In sepulcro cor por⁹ collocatio. Ibi: Erat aũt in loco tc. In ꝓtio

dicunt Quattuor. Scz. Corpor⁹ petitio. Petitio/nis ratio. Petiti expressio. t Petiti cõcessio Di/cit g. ⌊Post hec⌋ cõsummatis his q̄ ad passionez t mortẽ pertinebant ⌊rogauit pilatũ⌋ audacter accedẽs: eo q̄ dicit Mar. xv. nobilis decurio erat ⌊Ioseph ab arimathia⌋ que est ramatha: vnde fuit Helchana t Anna parentes Samuelis ⌊eo q̄ esset⌋ Ratio est petitõis: qz fuit ⌊discipulus iesu⌋ t ideo curã de corpe eius habere voluit vt cũ honore sepelirek. t non vt dãnati corpus ꝑiceret: ⌊occultus autẽ ꝓpter metũ iudeorũ⌋ Joã. ix. Jam eñ cõspirauerunt iudei. vt siqs confiteret⁹ eũ esse christũ: extra synagogã fieret. Si aũt q̄s obijciat dicẽs Q Mat. x. dr̄. Nolite timere eos q̄ occidũt corpus. Et sic videt peccasse ioseph q̄ non publice confitebať. Dicendus Q discipulus fuit: hoc fuit laudabile. Q non confitebať publice: hoc fuit infirmitaťz: t nõ peccati. qz Status tunc fuit infirmitatis: eo q̄ nondũ adhuc tũc fuerit dat⁹ ad robur spũs. Quãuis eñ nõ publice confiteret: ta/men non negauit. t hoc ꝓ statu illo sufficiebat ⌊vt tolleret corpus iesu⌋ de cruce. Et hoc est petiti expressio: Et pietatis erga dominũ ostensio. Pro/uer. xvij. Omi tẽpore diligit qui amicus ẽ. Ruth ij. Benedict⁹ sit a dño: qz eandez gr̃am quã pbue/rat viuis: seruauit t mortuis ⌊t permisit pila/tus⌋ Alia eñ insepulta abiecta sunt ⌊Venit er/go t tulit⌋ ð cruce ⌊corpus iesu⌋ Et sicut dicit: Mattheus mercat⁹ syndonẽ: inuoluit. t sic de cru ce ad sepulcrũ portauit ⌊Venit aũt t Nicodemus qui venerat ad iesum nocte primũ⌋ quia nõ solum nocte: sed noctu primũ. qz Joã. vij. publice locutus fuerat ꝓ dño q̄n dixit. Nunq̄d lex nostra ꝓdemnat aliq̄ẽ nisi prius audiat ab ipo: ⌊ferens⌋ secũ ⌊mixturã myrrhe t aloes⌋ hoc ẽ: vngentũ mixtũ ex myrrha t aloe ⌊quasi libras centũ⌋ ad condiendũ corpus dñi Si aũt que/ratur: Ad quid tanta ambitio ꝑciosi vngenti sup corp⁹ dñi facta est. Dicendũ q̄ hec obiectio impia est. qz corpus cõsiderak tripl̄r. Scz. Ut sanctitati anime ẽ comparatũ. Et sic debeť ei honor. Et pro/ut est ordinatũ ad resurrectionẽ glorie. Et sic debeť ei veneratio Et prout est diuinũ: diuinitati vnitũ. Et sic debeť ei cultus diuin⁹. Et ideo dixit de mu/liere vngente se dñs Jo. xij. Opus bonũ ꝓgata est in me. Et ꝫ modo quesitũ est vngentũ ꝑciosum a sanctis mulieribꝫ Etsi dicit Q nos non debe mus curare de sepultura vt ðt Aug⁹. Dicendus q̄ hoc dcm̃ falsum est: Quinpotius sancti patres cu rauerunt de sepultura: vt Abraã Isaac t Jacob t Joseph: Ita t nos curare debem⁹. Sed non sic q̄ aliquid de contingentib̄ vitã christianã omittere debeam⁹ propť hoc. qz Judas Machabeus edi/ficauit sepulcrũ parentũ t fratrũ suorũ. t Joseph ꝓcepit ossa sua ferri ð egypto. Et multis in libro regũ improperať q̄ nõ in sepulcr⁹ regũ sunt sepul/ta. qz Corpori ordinato p gratiã ad gl̃am venera/tio debeť. Corpori autẽ diuino ꝓter ꝫ cultus debe tur diuin⁹. Et iõ ista voluit dñs sibi fieri. Et qd dicit de libris centũ q̄ superfluũ sit ad vnũ corp⁹ vngendũ. Dicendũ q̄ sicut mulier non tam vnge/re intẽdit corpus: q̄ significare q̄ odor sanctitat⁹ eius impleturus esset mundũ. Ita t Joseph non tam intendit vngere corpus qd putrescere nõ po/tuit: q̄ significare q̄ gloria qua delibutũ surrexit: a putredine deliburũ fuerit oĩa alia membra mystici corpis in omnib̄ sanctis. t ideo vnguentũ supabundãter exhibuit. Hoc est ergo qd ðt: quasi libras centũ. Cant. iiij. Myrrha t aloe cũ omnib̄ primis vnguẽtis ⌊Acceperũt ergo⌋ ambo isti ⌊corpus iesu⌋ in quo diuinitas corporaliť habi tauit ⌊t ligauerunt illud linteis⌋ de syndone ⌊cum aromatib⁹⌋ vt fragrantiã diuinitatis e⁹ omnib̄ significarẽt. Unde etiã post pasca in oĩ/bus ecclesijs cantať: Ibi cinnamomũ t balsamuz odor⁹ suauissim⁹ corpora eoz ⌊sicut mos est iu/deis⌋ venerabiles psonas ⌊sepelire⌋ Hoc enim acceperũt a patribꝫ. Ben. vl. q̄ Joseph cũ mortu⁹ esset: pater eius ꝓcepit seruis suis medicis: vt aro matib̄ cõdirent patrẽ. Et hãc veneratiõnẽ pio do/mínico corpori isti sancti ꝑpenderũt ⌊Erat autẽ in loco vbi crucifixus est: hortus⌋ Describit aũt hic diligẽter ꝺnicc sepulture locus. Et ꝫ ideo fit: ne alij corpori resurrectio dñi attribuať. Dicit ergo ⌊Erat autẽ vbi crucifixus est hortus: in quo nemo hoĩm sepeliri cõsuevit⌋ ne ali us ibi sepultus dicať ⌊t in horto monumẽtuz nouũ⌋ in petra in monte excisum: vt ðt Aug⁹. Ut sicut in vtero: in q̄ corpus assumptum est: null⁹ ante vl̄ post cõceptus fuit. Ita nec in monumẽto in q̄ po/situs est: nullus ante eum vel post euz iacuerat. Et sicut pdixit ex vtero intacto signaculo pudoz. Ita prodijt de sepulcro intacto signaculo custodũ. Et hoc est qd dicit ⌊in quo⌋ monumẽto ⌊nondum quisq̄⌋ mortuoꝝ ⌊positus fuerat⌋ ne alter re/surrexisse putaret ⌊Ibi ergo⌋ i horto t monumẽ to ⌊propter parasceuẽ iudeoꝝ⌋ vt dicit Aug⁹. Accelerata fuit sepultura ne vesperasceret qñ nihil tale licebat ⌊qz iuxta erat monumentũ⌋ Hoc est: ꝓpe. Et ideo cito poterat fieri monumẽtũ iuxta locũ crucifixiõis ⌊posuerũt iesum⌋ in sepulcro. Matth. xxvij. Signantes lapidẽ cũ custodib̄: vt insuspicabilis esset resurrectio. Attende aũt Q sapientia diuina nullũ voluit adesse discipulorũ: ne furatũ esse a suis: aliqs putaret: t aliuz loco ei⁹ collocatũ. Et hoc ideo: qz dixerant Matth. xxvij. Seductor ille dixit: post tres dies resurgã. Jube ergo custodiri sepulcrũ: ne forte veniãt discipuli e⁹ t furenť eum: t dicant plebi: surrexit a mortuis. t erit nouissimus error peior priore. Sic ergo sepul tus est Jesus tc.

V Na autez sabba ti Maria magdalene venit mane cum adhuc tenebre essent ad mo/numentum: t vidit lapidem subla tum a monumento.

Hic agit de Resurrectiõe: In qua ostẽdit Uerbum incarnatũ esse glorificatiuũ. Diuidit aũt hec pars in Quinq; gricalas. In q̃ꝑ Prima Astruitur Resurrectio christi: q̃tũ Ad manifestationes veritatis. In Scõa: q̃tum Ad collationẽ ptãtis cum certitudine resurrectiõis. Ibi: Cum ḡ sero factum esset. In Tertia: iterũ Cũ certificatiõe resurrectõis: ostendit manifestatio fidei z veritaſ. Ibi: Thomas vnus ex duodecim. In Quarto: iterum Cũ probatiõe resurrectiõis: ostendit collatio officij predicatiõis. Ibi: Postea manifestauit se iterꝝ. In Quinta z vltima Cũ ostensione resurrectionis manifestat collatio cure pastoralꝭ. Ibi: Cum ergo prandisset: dicit simoni petro ihesus. Prima harũ partiũ in Duas diuidit. Scz. q̃ Primo agit De eoꝝ quibꝰ manifestat deuotiõe. z Scõo De veritatis manifestatiõe. Ibi: Maria aũt stabat. Adhuc prima harũ diuidit in Duas ptes. In quarũ Prima: Femina quæ describit diligẽs z feruẽs deuotio. In Scõa Eiusdẽ Marie aplis facta denuncatio. Ibi: Cucurrit ḡ tc. In Pria harũ dicit Quatuoꝝ. Scz. Tẽporis ad deuote vngẽdũ cõgruitas Persone vngentis dignitas. Tẽporis cõgruẽtis determinatio. Sepulcri a remotiõe impedimenti opportunitas. Dicit ḡ ⌊Una aũt sabbati.⌋ ß est: prima sabbati. Hebrei em̃ z Grecinoibꝰ numeralibus pro ordinalibꝰ nominibꝰ vtũtur. Et ideo Unum: apud eos in ordine dieꝝ signat primũz. Sabbatũ autẽ apud hebreos: z Dies est principalis: z Septimanã nominat. Unde Luc.xviij. Jeiuno bis in sabbato .hoc ẽ in septimana. Sic ergo vna sabbati est dies prima hebdomade: que apud nos Dñica vocaꝭ. Nec em̃ prima ẽ post sabbatũ: A quo septimana apud eos incepit. Nobis aũt ß festũ in Dñicam q̃uersuz ẽ in gaudio resurrectionis. Esa.lxvj. Erit sabbatũ ex sabbato. Item.lviij. Uocaberis sabbatũ delicatũ. Eo q̃ dñs oleo exultationis delibutus: resurgens: sanctitatis sue resurrectionis cõsecrauit. Hoc ḡ tanto gaudio congruũ fuit ꝓpus ⌊Maria magdalene⌋ Que q̃ꝑuis cum mulieribꝰ veneriꝭ sicut dr Matth.xxviij. Mar.xvj. Luce.xxiij. Tñ hec p̃ ceteris dignior: z Fidei deuotione: z Beneris nobilitate: z Amoris virtute: z Obsequẽdi sollicitudie: z Querẽdi dñm indagatõe: habebaꝭ. Et ideo hec alijs tacitis nominatur, Ruth.iij. Scit ḡ omnis israel mulierẽ te esse virtuꝫ. Et hoc demõstraꝭ p nomẽ Maria: quod amarũ mare interpretaꝭ. qz amaritudine lachrymis lauit vt dr Greg. maculas criminis. Lu.vij. Lachrymis cepit rigare pedes eius. Et sicut dicit Grego. Susceptor fui tetigit vestigia: ac prauas sua delinquẽs itinera. huic post hoc assidebat: viuenti adherebat: mortuũ q̃rebat. Nec ḡ vna causa fletus fuit post dñz. qz benigne penitentẽ suscepit. Psal.xxix. Ad vesperũ demorabit fletus: z ad matutinũ letitia. Magdalena aũt currita interꝑat. qz fortis fuit: nõ horrens custodes. Prouer.xlvi. Mulierẽ fortẽ q̃s inueniet tc. Hac ḡ de causa: specialis dignitatis esse dinoscit: cui ꝓmũ dñs resurgens manifestaꝭ ⌊venit mane⌋ ferens vngẽta ex aromatibꝰ parata. sicut dr Mar.xvj. Determinat autẽ mane ⌊cũ adhuc tenebre essent ad monumentũ.⌋ Uidet autẽ cõtrarium huius dicit Matth.xxviij. Ubi dicit q̃ Uespere autẽ sabbati que lucescit in ꝓma sabbati: venit Maria magdalene: z altera Maria videre sepulcrũ. ḡ videt q̃ nõ venit mane. Ad hoc aũt Aug⁹. respõdet dicẽs: Q̃ si initiũ noctis intelleximus p synecdochen totã noctem. tũc vespera ponit p nocte: ꝓcedente lucem dñice diei. z tũc nõ est contrariũ. Scz Joãnes dicit horã aduẽtus. Et Matthеus dr initiũ noctis in qua venerũt. Melius autẽ respondet a quibusdã Q̃ vespere quidẽ venerũt: qz ad veniendũ se paraverũt. Mane autẽ venerũt: qz tunc ad monumentum puenerũt. Sed adhuc obijcit de hoc q̃ dr: Cum adhuc tenebre essent. qz Marc.xvj. dicit: q̃ Valde mane veniunt ad monumentũ orto iam sole. Sed ad ß dicit bẽus Augustꝰ. scz. Q̃ bis venit Maria magdalena. Scilicet. Prio in tenebris. z tũc discessit. Et orto iam sole rediit. Et primũ tangit Joãnes. Et secundum Marcus. Sic ḡ valde mane venit ad monumẽtũ cũ adhuc tenebre eẽnt: sue inquisitiõis ostendẽs diligentiã z amoris feruorẽ. Prouerb.viij. Qui mane vigilauerit ad me: inuenier me. Esaie.xxvj. Anima mea desideraui te in nocte: sed z spũ meo in ꝓcordijs meis vigilabo ad te. Psal.lxij. Deus deꝰ meus: ad te ỏ luce vigilo. Congruit autẽ hora aduẽtui vt dr Hiero. vt que dñm mortuũ querebãt: in tenebris venirent. que tenebras dubietatis earũ significent. Bene.j. Erant tenebre sup faciẽ abyssi. ß est: cordis hũani. per lumẽ fidei z certitudinẽ nõ suffulti. Q̃ em̃ ad monumentũ venit: significat q̃ mortuũ dñz que rebat. Unde z rẽphensa fuit Marc.xvj. ab angelo dicente. Ut q̃d queritis viuentẽ cum mortuis: Monumentũ autẽ a monendo dicit: quia monet transeuntes de mortuo. Eccl.xxxviij. Memor esto iudicij mei: sic erit z tuũ ⌊Et vidit lapidẽ⌋ qui ad os spelunce positus fuerat ⌊sublatuz ⌋siue revolutũ ⌊a monumẽto.⌋ Hoc em̃ cito aspexit: q̃a hoc desiderauit. Unde Mar.xvj. dicit q̃ de ß sollicita cũ alijs dixit. Quis revoluet nob lapidẽ ab ostio monumẽti. Et paꝝ post. Et vidẽtes: viderũt revolutũ lapidẽ. Erat quippe magn⁹ valde: Maior q̃ femina leuare posset. ideo lapidis revolutionem libẽter aspexit. Sed queritꝭ Quis revoluit lapidẽ. Utrũ christus surgẽdo: lapidẽ abstulerit. Hoc em̃ videt ꝓpter mysteriũ. quia Judic.xvj. dr: q̃ Samson media nocte surrexit: z portas cũ seris apprehẽdit: z in vertice montis portauit. Porte autẽ ille ostiũ sepulcri significaueꝛt. Ergo z christus lapidẽ ab ostio monumẽti remouit. Scz in contrariũ est Q̃ christꝰ in gloria corpis surrexit. Ergo sicut ianuis clausis intrauit ad discipulos: ita z intacto signaculo sepulcri exiuit. Respõsio est ad hoc q̃ dicit Ezechꝭ. quia exiuit: z lapidez: z signaculis manentibꝰ: iesus. Unde sicut exiuit ỏ virginis vtero intactis signaculis pudoris: Ita etiã de sepulcro intactꝭ signaculis sepulcri. qz Aliꝭ putatum fuisset: effractum a discipulis fuisse sepulcrum. qz Oportuit demonstrari q̃ surrexerit: ideo coram custodibus angelus post domini resurrectionem remouit lapidẽ. sicut Mat.xxviij. Et tunc primũ venit Maria magdalena.

Cucurrit ergo z venit ad Simonẽ petrũ et ad aliũ discipulũ quẽ diligebat Jesus: z dicit illis. Tulerũt dominuz de monumento: z nescimus vbi posuerunt eum.

Hic incipit Secũda pars ꝑme parꝭ: In qua notaꝭ Facta a Maria apostolis nũciatio. Diuiditur autẽ pars ista in Tres ptes. In quarũ Pria Fit denũciatio. In Secũda Discipulorꝝ eius qõ dixit p experimentũ probatio. In Tertia Dubietatis z ignorãtie ratio. Dicit autẽ in Prio Tria. Velocitatẽ nũciãtis: z Quibꝰ nũciauit: z Quid.

Dicit ḡ ⌊cucurrit ergo⌋ festinãdo ne aliqd interim posset intervenire añ q̃ cõsuleret apostolos. Desiderũ em̃ cursum imperabat. Esa.xl. Qui sperant in dño mutabũt fortitudinẽ. current z nõ laborabunt. volabũt z nõ deficient. Hiere.ij. Cursoz leuis explicans vias suas. Oblita em̃ fuerat gratuitatis femine: ex nimio desiderio festinãdi ad cõfiliũ apostolorꝝ: qd in tanto facto videret esse agendũz ⌊z venit ad simonẽ petrũ.⌋ qui caput erat aliorꝝ: de quo dixerat dñs Lu.xxij. Tu aliq̃n conuersus cõfirma fratres tuos. Ad oim̃ ḡ cõfirmationẽ venit ad petrũ ⌊z ad aliũ discipulũ⌋ scz Joannem ⌊quẽ diligebat ihesus⌋ Et in signũ dilectõis: Et pectus ad recũbendũ ꝓbuerat: z Matrẽ cõmiserat. Ab illis em̃ potissimũ reqrendũ esse putabat. Deuẽ.xxxij. Interroga patrẽ tuũ z annũciabit tibi maiores tuos: z dicẽt tibi. Et attẽde cautelam mulieris qualꝭ nõ in cõe in mulcitudie nunciauit: ne rumor fieret: añ q̃ qd agendũ esset: ex cõsilio maiorum esset determinatũ. Rumor em̃ z tumultꝰ multuz nocere poterat. qz Si rumor exiuisset: q̃ perditũ fuisset corpus: statim iudeoꝝ fuisset applausus. nec postea creditũ fuisset q̃ resurrexisset ⌊Et dicit eis⌋ tristi vultu ⌊Tulerũt dominum de monumẽto⌋ ß est: abstulerũt. Qui autem abstulerint nõ determinauit. qz Notuz putat esse discipulis: q̃ illi q̃ oĩa mala ꝫ dñm attentauerunt: etiã hoc malũ fecerũt: z corpus eius in aliquem inhonestũ locũ proiecerũt. inuidẽtes honori sepulture eius. Et hoc est ⌊et nescimꝰ vbi posuerunt eum.⌋ Aĉsi dicat Hec est angustie ca: q̃ nescimꝰ vbi eũ inueniã: vt officiũ funeris ei impendam. Dicit autẽ: nescimus: de se z ỏ alijs mulieribus secum venientibus.

Exijt ergo ⌊petrus z ille alius discipulus: z venerũt ad monumentum. Currebãt autẽ duo simul: et ille alius discipulus ꝑcucurrit citius petro: z venit primuz ad monumẽtũ. Et cũ se inclinasset vidit posita linteamina: nõ tamẽ introiuit. Uenit ergo Simon petrus sequens eũ: z introiuit in monumẽtũ: z vidit linteamina posita z sudariũ quod fuerat sup caput eiꝰ: nõ cũ linteaminibꝰ posituz: sed seꝑatim inuolutũ in vnũ locum. Tunc ergo introiuit z ille discipulus qui venerat primus ad monumentũ: z vidit z credidit. Nondũ em̃ sciebãt scripturã: qz oportuit eũ a mortuis resurgere. Abierunt ergo iterũ discipuli ad semetipsos

Hic incipit Discipꝰlorũ ꝓ experimentũ ꝓbatio. Et Quattuoꝝ hic dicũtur. Quorũ Primũ: vtriq; cõuenit discipulorũ. Scz. Cursus ad ꝓbandum. Secunduz Soli ioanni. Scz. Maior velocitas ad pueniendũ. Tertiũ Q̃ Petrꝰ prior fuit ad introndũ. Quartũ autẽ Q̃ neuter eoꝝ paratus fuit ad credendũ Dicit ḡ ⌊Exijt ergo petrus⌋ discipulorꝝ habitationẽ ad mulierꝭ nũciationẽ ⌊Et ille alius discipulus⌋ scilicet Joãnes ⌊z venerunt⌋ hoc est venire inceperunt ⌊ad monumentũ⌋ ꝓbare intendẽtes dictũ mulieris: vtrum dñs esset sublatus an non ⌊Currebant aũt duo simul⌋ q̃ ad cursus inceptionẽ. i. Lor.ix. Sic curritе vt cõprehendatis. Dicit aũt bẽus Bernardꝰ. Q̃ pre ceteris cucurrerũt q̃ pre ceteris amauerũt. Sed si queritꝭ Quare alij nõ cucurrerũt: Jam in añ habitis causa est assignata. qz eis non fuit nunciatũ: ne fieret tumultus inter eos. Et ß cauebaꝭ propter metũ iudeoꝝ. Psal.cxviij. Viam mãdatoꝝ tuoꝝ cucurri cũ dilatasti cor meũ ⌊Et ille alius discipulus ꝑcucurrit⌋ ß est ioannes ⌊citiꝰ petro⌋ Cuiꝰ causa forte fuit: qz iuniorꝭ fuit z velocior. Tñ bẽus Bernardꝰ dicit q̃ Qui plꝰ dilexit: velocius cucurrit: z citius peruenit. De hoc aũt notatũ est a Nob: in plogo istius opis: Q̃ q̃uis forte plꝰ dilexerit Joãnes in gra cõtemplatiõis: plus tñ dilexit Petrus in gra actiõis. Et qz hi pre ceteris gram dilectionis christi acceperũt: Ideo pre ceteris cucurrerunt ⌊Et venit prior ad monumentũ⌋ christi. Et huius cãm allegorice dicit glo. Q̃ Joãnes signat synagogã que ꝑcucurrit: z tñ ad intima spũs non intrauit. Petrus autẽ eccl̃am signat de gentibus que posterior venit: z ad intima penetrauit. z synagogã in fine christus introduceꝛ. Rho.xj. Cecitas ex parte cõtigit in israꝭ: donec plenitudo gentiuz intraret. z sic omnis israꝭ saluꝰ fieret ⌊Et cũ se inclinasset⌋ in speluncã: quo ad latꝰ lapidis intrauit: vt aspicere posset ⌊vidit linteamina⌋ in quibus inuolutũ fuerat corpꝰ ihesu ⌊posita⌋ ß est de corpe posita z inuoluta. Joseph em̃ mercatꝰ fuerat syndonẽ in quã inuoluerat corpus dñi ihesu ⌊non tamẽ introiuit⌋ in monumentũ. qz forte custodes extimuit ⌊Uenit ergo simon petrus⌋ post Joannẽ ⌊sequẽs eũ⌋ cursu tardioz ⌊z introiuit in monumentũ⌋ cã experiẽdi: nõ veritus timorem custodũ ⌊z vidit⌋ sicut z ioãnes ⌊linteamina posita⌋ ß est: de corpe deposita z inuoluta ⌊z sudaꝛ

rium]hoc ē :pānū capitalē:in q̄ sudor faciei exer
gi cōsueuerat]qō super]faciē ꝛ]caput eī⁹ po/
sitū fuerat] Non cū linteaminib⁹ positū fuerat
Acti ex industria ab alijs positū fuisset ꝛ sepatum.
Et ꝫ est quod dicit]sed sepatim inuolutū]ad
globū]in vnū locum]ab alijs distinctū. Et hec
oīa ita fuerūt argumēta resurrectōis : Oīa q̄ abstu
lisset corp⁹: cū pannis abstulisset. Nūc aūt qz sur/
rexit in gl'ia :pannis nō indigebat. qz Jā regnauit
dñs. ꝛ decorē indut⁹ est. indutus est dñs fortitudi
nem. ꝛ p̄cinxit se ꝛtute. Psal.ciij. Amictus lumīe
sicut vestimēto]Tūc ergo] audacīa accipiens a
petro. ꝫ est: eciaz]introiuit ꝛ ille discipulus]
scz Joānes. Quāuis em̄ cōemplatio : virtutē pre/
currat velocitate cōsideatiōis. qz velociter currit
sermo eius: qui est de vitate: Non tñ ad veritatis
lympidā beatitudinez. ꝛ secreta dei ingredit: nisi ꝑ
virtutis meritoriā exercitationē. Un Psal.lxxxiij.
Jbūt de virtute in virtutē: videbit deus deoꝝ in
sion. hoc est in veritat̄ speculatiōe]qui venerat
primus ad monumentū] Psal.xcix Introite
portas eius in cōfessione]ꝛ vidit]nō esse ibi cor/
pus ihesu]ꝛ credidit] sīc magdalena dixerat ab/
latū esse]Mondū em̄ sciebāt] Petr⁹ ꝛ Joānes
]scripturā] q̄ ita oportet̄ christū pati ꝛ resur/
gere a mortuis. Et hoc est qō sequit]qz ita opor
teret]qz aliter opem nō ꝓferret cōueniētē]eūz]
chm̄]a mortuis resurgere] Lu.xxiij. O stul
ti ꝛ tardi corde ad credendum in oīb⁹ que locuti
sunt ꝓphete. Nonne sic oportuit christuz pati ꝛ ita
intrare in gl'iaz suam:]Abierūt ergo]de monu
mento]iterū discipuli ad semetipsos] nihil
sentientes de resurrectione domini vel ablatione.
Canticoꝝ. iij. Per noctes quesiui quē diligit aīa
mea: quesiui illum ꝛ non inueni.

**Maria autē stabat ad monumen
tum foris plorans. Dum ergo fle/
ret: inclinauit se ꝛ prospexit in mo
numentū : Et vidit duos angelos
in albis sedentes: vnū ad caput: ꝛ
vnum ad pedes: vbi positum erat
corpus Jesu.**

2 Hic agit De resurrectiōis manifestatiōe. Et diui/
dit hec ꝑs in Sex ꝑtes. In q̄z Prima Mul⁹ mu
lieris mira tangit deuotio: que merek cōsolationē.
In Secunda tangit Angelor⁹ visio :ꝑ questionē
facies desolate instructionē. In Tertia Lorpalis
visio: p̄sentialē sed incognitā dñi ostendēs manife
stationez. In Quarta Dñi allocutio : veritatis in/
nuens exp̄ssionē. In Quinta Tact⁹ phibitio: vsq;
ad fidei pfectā ascēsionē. In Sexta Ammonitōis
intuitio: ad fratrū cōsolationē. Dicit ḡ de Prio
Q]Maria stabat] amaritudine plena. Ruth
j. Vocate me mara. hoc est amarā : qz amaritudie
plena sum: ꝛ repleuit me oīpotēs. Stabat aut̄ rē:
qz Uis amoris ad inq̄rendū: nec sedere nec tacere
eā p̄misit. Lu.vij. Dimittunt ei pcā multa: qz di/
lexit multū. Dicit em̄ Brego. q̄ Uis amoꝝ multi/
plicabat in ea intensionē inquisitōis. Stabat aūt
]foris]nullis cōmodis domi intēdens. sed in so
litudie circūiens ꝛ q̄rēs. Lañ.iij. Surgā ꝛ circūi/
bo ciuitatē: querā quē diligit ania mea]plorās]
Threñ.j. Idcirco ego plorās ꝛ oculus me⁹ dedu/
cens aquā. qz longe fac⁹ est a me ꝓsolator ꝓuertēs
aiam meā. Ps̄.cxviij. Exitus aquaꝝ deduxerunt
oculi mei]Dñe ergo fleret]querendo dñm]in/
clinauit se]corpal'r ꝛ ꝓspexit in monumen
tū] Dicit em̄ Brego. q̄ Talis est vis amoꝝ q̄ nō
sufficit sibi semel aspexisse. Et ido q̄ uis p̄mo sepul
crū vacuū videret: tñ ex incendio amoꝝ iterū inspi
ciebat. ꝛ ideo in instātia ꝓsolationē accipe merceda
tur. Lu.xj. Etsi non dabit ei surgēs : qz amic⁹ eius
sit. tñ propē improbitatē ei⁹: surget ꝛ dabit ei q̄tq̄
habet necē. Lol.iiij. Oratiōi instate vigilātes i ea.
Aug⁹. Oculi q̄ dñm q̄sierāt ꝛ nō inuenerāt: iam la
chrymis vacabāt. Et pl⁹ dolet mlier: q̄ fuerat dñs
ablat⁹ a monumēto: q̄ q̄ occisus fuerat in ligno.

Maria em̄ q̄cquid voluit: flendo obtinuit Ue
niā pcoꝝ. Lu.vij. Lachrymis cepit rigare pedes
ei⁹. Flendo obtinuit fratr̄ resuscitationē ō faucib⁹
infernoꝝ. Joā.xj. Jesus vt vidit Mariā ꝛ Mar/
thā ꝛ iudeos plorātes lachrymat⁹ est. Flendo obti
nuit ꝓsolationē de resurrectiōe vt ꝫ. Lachrymas ḡ
effudit Lōpunctiōis: Lōpassiōis: ꝛ Deuotōis. Et
fuerunt ei lachryme sue panes die ac nocte ū dice
bat ei q̄tidie: vbi est de⁹ tuus]Dñe ergo] sic]fle/
ret: inclinauit se] ad locū sepulcri: būiliādo se.
Job.xxij. Qui humiliat⁹ fuerit in gl'a]ꝛ ꝓspexit
in monumentū]ad locū vnde sublatū putabat
dñm. vt vel ex loci visiōe reciper cōsolationē. Eccl.
xxxix. Justus coꝝ suū tradidit ad vigilādū diluciu
lo ad dñz q̄ fecit illū]Et vidit duos angelos]

Videk contrariū ꝑ hoc qō dr̄ Mar.xvj. Q in/ 1
troeūtes in monumentū viderūt iuuenē sedentē in
dextr̄ coopertū stola cādida: ꝛ obstupuerūt. Ad/
huc aūt ibi dicit q̄ Maria intrauit. hic aūt dicit
q̄ tñ introspexit. Ad ꝫ rndendū est ꝑ Aug⁹. in
tertio libro De Lōcordia Euangelistarū sic. Pria
sabbati ꝫ est: die dñica. diluculo mulieres venert
ad monumentū : Sicut oīes cōcorditer narrant
euāgeliste Ut viderūt lapidē sublatū anteq̄z diligē
tius inspicerēt: cucurrerūt: ꝛ nūciauerūt Petro et
Joāni : q̄ cucurrerūt ad monumentū : ꝛ postea re/
uersi sunt. Maria aūt cū alijs mulieribꝫ stabat ad
monūmētū foris plorās. hoc est añ illū saxei sepul
cri locū Sz cū intrassent spaciū interi⁹: qō erat añ
sepulcrū: ad modū cuiusdā cauerne. viderūt ange/
lum sedentē in dextris sup lapidē: reuolutū a mo/
numēto: de quo narrant Matth.xxviij. ꝛ Marc.
xvj. Qui dixit eis: nolite timere vos. sicut ibidē di/
citur. Post hec ꝛba Maria dū fleret: inclinauit se
ꝛ ꝓspexit in monumentuz: sicut hic dicit. Et vidit
duos angelos ꝛc. Et intelligendū est q̄ angeli sur
rexerūt: ꝛ mulieres alloquebant. Sicut dicit Lu.
xxiiij. q̄ viri steterūt iuxta illas ꝛ veste fulgenti. Et
sic oīs soluit cōtrarietas. qz Quilibet euangeli/
starū dicit aliq̄d de historia. ꝛ oīes dicūt totū. qz
quod vnus omittit: alius scribit. Et hoc est qō di
citur]Et vidit]oculis corporeis]duos ange/
los]Luce.xxiiij. Mulieres quedā ex nostris ante

K thecem fuerūt ad monumentum que se dicūt ange
lorum visionē vidisse: qui dicunt eū viuere]in al/
bis sedentes] Matth.xxviij. Erat em̄ aspectus
eius sicut fulgur : vestimenta eius candida sicut
nix. Et hoc vt dicit Brego⁹: blandimentuz ꝛ de/
corem signat gaudij resurrectōis. Unde Matth.
xvij. Uestimenta eius cādida sicut nix. ꝛ Mar.ix.
Qualia fullo nō potest facere sup terrā . qz amic⁹
lumine resurrexit sicut vestimēto. Duos aūt vidit:
propē angeloꝝ duo opa. Que sūt Assistere: ꝛ Mi
nistrare. Dañ.vij. Milliamillium ministrabāt ei.
decies centena milia assistebāt ei. Sedere aut̄ di/
cunt: quia Quieuit quisq; q̄ est apud deum]vnū
ad caput: ꝛ vnū ad pedes] Ad ī mysterio ma
gnam habz rationē. Dicit em̄ j. Loꝝ.xj. Q caput
christi deus ē. Angelus ergo ad caput: est: reuelās
diuinitat̄ arcana. Angelus aut̄ ad pedes: est: do
cens humanitatis eius: que impēdit nobis: redē/
ptionis obsequia. Esa.vj. Seraphin stabāt super
illud: scr ale vni: ꝛ scr ale alteri. duab⁹ velabant ca/
put suum. ꝛ duab⁹ velabant pedes suos . ꝛ duab⁹
volabant. Et in signuz huius quidē: vnus angel⁹
sedit ad caput. Duab⁹ alis velat: Eternitatis an/
te munduz : ꝛ Diuinitatis eius sublimitatē. Que
non nisi in vmbra alarū seraphin cognosci possūt.
hoc est: charitatis chr̄i. qui ꝫ de se reuelauit. Dua/
bus aut̄ alis velat ali⁹ pedum mysteria. Bre em̄
plenitudinē. ꝛ Humane nature cū diuina vnionē.
Iterū charitate duce cognoscim⁹ . inp̄tum nob ex
charitate dignat̄ donare de gratia. ꝛ inp̄tū nobis
vult allīgare sue diuinitati. Et hoc est quod dicit
Joā.j. De plenitudine eius accepimus oēs gr'am
pro gr'a. Duab⁹ aut̄ alis volamus exēplo angeli:
modo ad caput ascēdentes. modo ad pedes descē/
dentes. pennis duab⁹. Scz. Intellectu veritatis.
ꝛ Affectu virtutis. Hoc est ḡ qō penne significant
angeloꝝ]vbi positū fuerat corpus Jesu]in
quo diuinitas corporaliter habitauit. qz etiam Lo/
cus: sanctus factus est vbi positū fuit. Exo.iij. Lo
cus in quo stas terra sancta est. Psal.cxxxj. Ado/
ramus in loco vbi steterunt pedes eius.

**Dicunt ei illi Mulier q̄d plorās?
Dicit eis: Quia tulerūt dominuz
meū: ꝛ nescio vbi posuerunt eum.**

2 Post angeloꝝ visionē describit desolate mulie/
ris cōsolationē ꝑ questionē. Unde dr̄]Mulier
quid plorās?] Questio est Instructiua ꝛ Rep/
hensiua. Instructiua. qz sicut dr̄ Luc.xxiiij. verba
christi reduxit ad memoriā dicens. Recordamini
qūo predixit. Et ideo etiā ꝫ dicēdo: Quid plorās?
Idem est acti dicak. Recogita apud temetipsam:
quid sit q̄ plorās? ꝛ in verbis eius quē plorās (q̄
semp effectū habuerūt) inuenies cōsolationē. Re/
prehensiua aut̄ est: que si fidez firmā haberet: non
esset tempus plorādi: sed gaudēdi. Joā.xvj. Iterū
videbo vos ꝛ gaudebit cor vestrū: ꝛ gaudiuz vīm
nemo tollet a vob]Dicit eis] tristicie causas ex/
ponens]quia tulerūt dominū meū] Quem
sup̄ simpliciter dñm vocauit. Suū dñm dicit: ꝓ/
pr̄ speālem quē ad ip̄m habuit affectū. Dñm aut̄ vo
cat ꝓ sueto modo Lorpus dominicū. Nec dic̄: Tu
lerunt christū: vt eū nomine designaret. qz vt dicit
Brego⁹: hoc agere solet vis amoris : vt quem
amans semp cogitat: nulluz aliū credat ignorare
]ꝛ nescio vbi posuerunt euz] se cōnumerans
apl'is. Hoc aut̄ quos boies existimauit ignotos
sese nō cōnumerat. Et ideo de se sola loquit̄ dicens
]nescio vbi posuerunt eū] custodes: Uel iu/
deos arbitrans esse furatos: ad suc malicie ꝛ erro/
ris confirmationē. De talib⁹ em̄ nō p̄sumpsit nisi
malum. ij. Timo.iij. Mali homines proficiūt in
peius errantes: ꝛ in errorē mittentes.

**Hec cum dixisset conuersa est re/
trorsum: ꝛ vidit ihesum stantē ꝛ nō
sciebat quia ihesus est. Dicit ei Je/
sus : Mulier quid plorās? Quem
queris: Illa existimās qz hortola/
nus eēt: dicit ei. Dñe: Si tu sustu/
listi eū: dicito mihi vbi posuisti eū
ꝛ ego eum tollam. Dicit ei Jesus:
Maria. Cōuersa illa dicit ei Rab
boni (quod dicit magister) Dicit ei
ihesus: Noli me tāgere. Mondū em̄
ascendi ad patrē meum. Uade ad
fratres meos: ꝛ dic eis Ascēdo ad
patrē meū ꝛ patrē vestrū: deū me/
um ꝛ deū vestrum. Uenit Maria
magdalene annūcians discipulis
qz vidi dominum: ꝛ dixit mihi hec**

Hic Tertio inducit Lorpalis dñi visio :p̄sen/
tialem sed incognitā: christi ostendēs manifestati/
onem. Tria aut̄ dicunt hic: Uisio incogniti: Al/
locutio p̄ij dñi: ꝛ effigies cōgrua mulieri querēti.

Dicit ḡ]Hec cū dixisset]ad angelos quereā
tes]cōuersa est] ab angelis ad quos facē dire/
xerat]retrorsum]dorsum vertens ad angelos.

Si aut̄ querit Quare retrorsum ab angel' con/
uersa est: Dicit Lhrysost. Lhs silenter post ipsam
apparēs: obstupefecit angelos. ꝛ illi motu ꝛ signo
ostenderūt se aliq̄d magnū vidisse retrorsum. Et ꝫ
est qō dicit Threnoꝝ vl. Lōuerte nos dñe ad te: et
cōuertemur. Psal.lxxxiij. Lōuerte nos deus salu
taris noster rē. ꝛ vidit ihesum]salutis autorem
]stantē] Qui tunc steterit. qz curuari ꝛ inclinari ꝑ
mortis infirmitatē nō potuit. Rho.vj. Lhristus
resurgēs ex mortuis iam nō morit: mors rē. Lan
ticoꝝ.ij. En ipse stat post parietē nostruz rē.]Et M
non sciebat quia ihesus est]Brego. Dubietas
eū absconderat: ꝛ vis amoris ignotū querere coge
bat. Bernard⁹. O delectabile pieratis speculum:
Qui querit ꝛ desiderat: occultat se. ꝛ manifestatur
spectaculum. O ccultat se vt ardentius requirat. ꝛ
requisit⁹ cū gaudio inueniat. ꝛ inuentus cū sollici
tudine teneat. ꝛ tent⁹ nō dimittat: ꝓm illō Lañ.iij.

Inuenī quē diligit aīa mea. tenebo nec dimittam illū. Ben.xxxij. Nō dimittā te nisi benedixeris mihi [Dicit ei iesus] Cōsolans: simul z Instruēs z Reprehendēs. Consolat quidez in b̄ q̄ eam tali allocutione de causa tristicie allo quit. Hoc em̄ ex cōpassione p̄cedere videt. z ideo talis allocutio cōsolatio tristib̄ esse videt. Sap. viij. Erit allocutio cogitatiōis z redij mei. Instruxit autem in hoc: q̄ eā querendo: ad seipam: z ad ea que vidit z audiuit reducit. Unde Luc.xxiij. Recordate sunt verboz eius: z regresse sunt a monumēto. Reprehendit autē in hoc q̄ eām leticie sue dubitando ignorans: tristicia affligit. Asi dicat illud Hiere. xxxj. Quiescat vox tua a fletu: z oculi tui a lachrymis cessent. q̄ est merces operi tuo Hoc ḡ intendit q̄ dicit: Mulier q̄d ploras: Et adiūgit aliam questionē: dicēs [Quem queris] Asi dicat Incongrue inter mortuos queris eū: qui Marthe dicit. Ego sum resurrectioz vita. Qui credit in me: etiā si mortuus fuerit viuet. Jo.v. Sicut pater habet vitam in semetipso: sic dedit z filio habere vitā in semetipso: z ideo vinculis mortis z inferni ligari nō potuit. Act.ij. Quē deus suscitauit soluris doloribus inferni: iuxta quod impossibile tē. Dicit ergo [Quē queris: z videbis q̄ cū mortuis non est querendus [Illa existimans q̄ hortolanus esset] eo q̄ mane p̄mo vidit eum in horto. Sicut em̄ dicit Pbus in p̄mo de som. z vigi. Eos qui a rōne peruersi sunt per melancholiā vel aliā amentiam: modica iunctura lineaz habet cōuenientie sic militudinē. Sic ista tristi absorpta dubitatō: nō cognouit domini notā sibi faciem: z ex modico vt hortolanū existimaret sumpsit occasionē. Et est cā litteralis. Spūaliter ār: vere fuit hortolanus qui in hortis cordiū aromata coluit z plantauit. Cañ. iij. Veni auster perfla hortū meū: z fluāt aromata illius. Unde cōgrue de Magdalena dicit illud Cant. viij. Qui habitāt in hortis amici: auscultāt te. Quia z Angeli z Chīs auscultabāt plangentē. [Dicit ei] sicut hortolano [Domine] Propt̄ habitū reuerētie. z Propt̄ maturitatē quā in ipso vidit: aliq̄d altum in ipso existimauit. z ideo vocat dominū. Et nō addit: Domine mi. q̄ nullum sibi dominū p̄ter dominū iesum eligebat. Jo. viij. Vobis nō est nisi vnus dominꝰ iesus chīs [si tu sustulisti eum] Dic iterū questū, p̄prio nomine nō designat. q̄ Uis amoris hoc fecit: q̄ illuz quē querebat: neminem ignorare putabat. Simile aliquid passa duob̄ discipulis. Lu.xxiiij. Qui incōueniens arbitrabātur si aliq̄s facta circa iesum in hierl̄z ignoraret dicētes. Tu solus peregrinus es in hierl̄m: z nō cognouisti que facta sunt i illa bis dieb̄. Asi dicāt Mirū z incōueniens esset q̄ tui solius noticia a rāris factis esset pegrina z aliena: [dicito mihi vbi posuisti eū:] qui mihi singularis est thesaurꝰ: etiā mortuus [z ego tollā eum] Cant. viij. Si dederit homo omnē substantiā suā ad mercandā dilectionē: quasi nihilū despiciet ipsam. Sap. vij. Diuitias nihil dixi esse in comparatione illius. z nec cōparaui illi lapidez p̄ciosum: quoniā omne aurū in comparatōe illius arena exigua est: z luctum estimabit argentū in p̄spectu illiꝰ

Super salutē z speciem dilexi eā. Et ideo cum oñi desiderio tollam eū. Et ideo hoc desiderius vlreri⁹ affligi dñs nō sinens [Dicit ei iesus] Aptam p̄ vocationem nominis sui: declarās cognitionem [Maria] Nomine em̄ p̄prio nosse z vocari p̄suevit. Jo.x. Proprias oues vocat nominatim. Exodi.xxxiij. Teipsum noui: ex noie inuenisti em̄ gratiam corā me [Cōuersa illa] Sicut p̄ius corpore: ita modo corde ad christi interiorē vocatōez est cōuersa. Psal.lxxxiij. Loquet pacē in plebē suam z sup̄ sanctos suos: z in eos qui cōuertunt ad cor. Et ideo excitata nominis p̄prij vocatōe [dicit illi] sicut bona oūis recognoscēs pastorē [Rabboni] Et subiūgit euāgelista nominis interpretationē. z dicit [q̄d dicit magister] Maria enim illuminata vel illuminatrix dicit: quā cum intus lux vera alloquit: q̄ magister est: statim agnoscit. quia per lucē intus noticia illius inspirat. Apoc. j. Cōuersus sum vt videre vocē loquētis mecum. Hoc em̄ noie cōsueuit sibi vocare christus. Joan. xj. Magister adest z vocat te [Dic ei iesus] Instruens ad reuerentiā sanctitatis [Noli me tangere] non p̄parata ad tangendum. Non em̄ tactum tuuz exhorreo: q̄ te ante caput z pedes tāgere permisi. q̄ Sicut Moyses ad sanctuz nō accessit nisi deuotiōe p̄parat⁹. Ita non tangas diuinū z gloriosum corp⁹: nisi prius deuotōe z reuerentia sis p̄parata. Et rationē subiungit dicēs [Nōdū em̄ ascendi] hoc est: in deuotōe cordis tui eleuatus sum [ad patrē meuz] hoc est: ad equalitatē patris. q̄ Si in corde tuo ad illū eleuatus essem: Sicut nō queris patrē (q̄ vitā habet in semetipso) cū mortuis, ita me nō quereres quasi mortis vinculis z seris in morte p̄clusum. Para ergo te cum hac reuerētia. z tūc tāge. Et ideo post hec accesserit z tenuerunt pedes eius. sicut dicit Matth. xxviij. Hec lectura fm̄ omnē expositionē cōpetit z Augustini z Gregō. z Chrys. Hoc est ḡ quod dr. Accedens em̄ indigne ad figurā diuini corpis. id est ad eam morte punitus est Oza. ij. Reg. vj. Accedēs etiā nō paratus deuotiōe: ad locū vbi corp̄alit apparuit dñs: phibitus est moyses. Exo. iij. z Josue v. Sic z Maria dubijs plena: luctu inquieta: p̄parationē indiguit anteq̄z ad tangendū tantā accederet sanctitatē. Infirmū em̄ estimauerat quando hortolanū credebat. Accedat ḡ ad cor altum: z deus exaltet in corde eius: z sic tangat. Ecce quid fecit instantie p̄seuerantia. Inuenit em̄ quem diligebat. quē discipuli abeūtes ad semetipsos nō inuenerunt. Hoc tamē Sancti dispensatiōe diuine sapientie factuz esse dicunt: quo discipuli q̄ p̄ ceteris pollebāt auctoritate: abirēt apud semetipsos: z p̄mi nuncij nō essent vite eterne z glorioſe: vt sexⁿ eligeretur femineꝰ. vt sicut mulier ad virū nuncium tulit mortis in paradiso. Ita z nūc ecōtra mulier esset nuncia vite perennis ad viros apostolos. Et ideo sequitur [Vade autē] iam lenitiua [ad fratres meos] coheredes regni: ad quos iste per triūphum mortis mee. Heb. ij. Non cōfundit eos vocare fratres: dicens. Narrabo nomē tuuz fratribꝰ meis. Fratres sunt quos suo spū adoptauit in hereditatē. Rhomanoꝝ. viij. Misit deus spm̄ filij

sui in corda nostra clamantē Abba pater. si autem filij z heredes. heredes quidez dei: coheredes autē chri. Jam aūt vocat fratres: q̄ iam eis beatitudinis demōstrat hereditatē [z dic eis] fratribꝰ q̄rū primogenitus in forma gloria ego sum. Rhom̄. viij. Ut ipse p̄mogenitus sit in multis fratribus. Apoc. j. Primogenitus mortuoꝝ princeps regū terre [ascēdo] cōtinuis p̄fectib̄ in fide via: z corde: z deuotiōe [ad patrē meū] p̄ naturalē generationē [z patrē vestrū] p̄ spm̄ adoptōis: in forma gre z gle vos formantē. Et q̄ sic diuersimode pater est: z ideo non dr Ascendo ad patrē nr̄m. Sz dicit: ascēdo ad patrē vestrū: fm̄ spūs adoptionez. Esa.lxiij. Nūc dñe pater nr̄ es tu. nos vero luteuz. z fictor nr̄: z opera manuū tuaz oēs nos [deum meū] fm̄ humanitatē. ita q̄ me hoīem diuinitati vniuit. z ideo deus meus est p̄ gram̄ vnionis [z deum vestrū] p̄ gram̄ informationis. q̄ non est gra vnionis. Dic autē effectus est resurrectiōis: q̄ nos sic ascēdere faciat. Jo.iij. Nemo ascendit in celum nisi q̄ descēdit de celo filius hois q̄ est in. celo. Jo.vj. Si videritis filiū hois ascēdere vbi prius erat. Hoc em̄ aufert omnē dubitationē z tristiciā a cordib̄ omniū sanctoꝝ suoꝝ. Hec ḡ lra oñib̄ suis sunt nūcianda. Sic ḡ obediēs [venit Maria magdalene] vt esset apostolorum apostola annūcians discipulis tristib̄ de morte z p̄dition̄ dñi [quia vidi dñm] resurrexisse [z hec] que dicta sunt [dixit mihi] vob nūciare: vt gaudiū habeatis mecum. Phil. iiij. Gaudete in dño semp: iterꝝ dico gaudete. Abac. iij. Ego aūt in dño gaudebo: z exultabo in deo iesu meo. Lu.xv. Congratulamini mihi: quia inueni drachmam quam perdideram.

Cū ergo esset sero die illo vna sabbatorum.

Hic incipit Secūda pars Jn qua continetur Manifestatio veritatis resurrectionis. Et tangit Collatio spūalis potestat̄. Dividit aūt in Duas partes. Jn quarū Prima agit De argumētis diuine resurrectiōis. Jn Scōa vero De collatiōe spiritualis ptātis. Jbi: Dicit ergo eis iterū. z Apparitionis veritas. Dicit ḡ [Cum esset sero] b̄ dicit: q̄ illa hora cōueniens erat ad orationē vesperinā. Psal. Uespertina oratio ascēdet ad te dñe: z descendat super nos misericordia tua. Dañ. viij. Tempore sacrificij vespertini venit vir gabriel z docuit danielē de passionez liberatiōe. Psal. cxl. Elevatio manuū tuaz sacrificiū vespertinū. Qz etiaz in mūdi vespera: z qñ dies mundi in sero erat: passus fuit chīs. Hec ḡ est causa q̄ talē elegit horam cōgregationis suoꝝ q̄bus se manifestaret [die illa] Determinat diē. Et est sensus [die illa] hoc est: eadē die resurrectiōis: in q̄ christꝰ q̄nta vice iā apparuit. Primo em̄: mane surgēs: apparuit Marie magdalene: sicut dicit Marc. xvj. Scōo mulieribus simul: qñ tenuerūt pedes eius. Matth. xxviij. Tertio apparuit Petro: Sicut dicit Lu. xxiiij. Qz surrexit dñs vere z apparuit simoni. Quarto apparuit Duob̄ euntib̄ in emaus castellū: in via iuxta ierusalem. Sicut legit Luce. xxiiij. Illis autem

redeuntib̄ in hierl̄m: cū iam esset sero. z narrantibus qualiter cognouerūt dñm in fractiōe panis: tunc venit iterū in mediuz eoz. Et q̄nta vice apparuit: sicut z hic legit z Lu. xxiiij. Hoc est ḡ q̄d dicit [Die illo] in q̄ chīs cumulauit apparitionē sue lucis z resurrectōis. Psal. cxvij. Hec est dies quam fecit dñs: exultemus z letemur in ea. Jtē Deꝰ dñs z illuxit nobis. De qua die dicit Fulgētius: quia tm̄ ipm̄ solem hac die clarius lucere existimo quando sol verꝰ: lucē sue resurrectōis gloriose radijs solis corp̄alis immiscet [vna sabbatoꝝ] Tagit iste S
us dici inter dies ordinē Dixim⁹ q̄ vna sabbatoꝝ est p̄ima sabbatoꝝ. q̄z Prima est: z Ordine: z Lestis solis virtute: z Dignitate. Ordine quidē. Qz si vltima dies sabbatū post mundi p̄fectionem: tamen p̄ma est a qua mundi incepit reformatio. Et hec est dies ista. Ut sicut mūdi cōstitutio incepit a luce: quando dixit deꝰ. Fiat lux: z facta est lux. Ita mūdi reformatio incipet a luce surgētis solis dñi iesu chīi. Malac. iiij. Vobis timentib̄ nomē meum orieť sol iusticie. z sanitas in pennis eius. z. ij. Mach. j. Tēpus affuit quo sol refulsit qui p̄muz erat i nubilo. Hec est ḡ causa q̄ iste est p̄mus dies in ordine dierū. Iste etiā dies: Celestis solis habet p̄rimā virtutē. q̄z Qui etiam sequit ordinē gentilium: tunc hec dies: solis dies vocat. q̄z sol in p̄ncipio eius dominatiōis habet virtutē: z oīes stellas ad suam trahit operationē. Qō vere soli nostro cōperit: q̄z radijs z splendore sue resurrectiōis demonstrauit. Psal. cxlij. Auditā fac mihi mane misericordiā tuaz. quia in te sperauī. Hec est dies de qua dicit Rho. xiij. Abijciamus opa tenebraz: z induamur arma lucis sic vt in die honeste ambulemus. Pudor em̄ est cum rege amicto lumine solis sicut vestimento: in habitu tenebrarū ambulare. Matth. xvij. Facies eius erat sicut sol in virtute lucens. Hac ō causa dies est luminis. Tertia autē: q̄a etiā dignitate est p̄ma dies. Sicut enim dicit Exod. xij. q̄ mensis ille p̄ncipiū mensiū est. Primus in dignitate: mēsibus anni. Jn quo sanguine agni: liberati sūt ab exterminatore: z ab egyptiaca seruitute fideles. Ita p̄ certo prima z p̄ncipium dierū est: omnē dignitatē dierū p̄cellens. Jn qua plene libertas gre: a diabolo: z p̄cō: z a morte: demōstrata est in capite chīo. Et b̄ signatur Hester. viij. Judeis noua lux oriri visa est: gaudium: honoꝝ: atq̄z tripudiū apud oēs populos vrbes atq̄z p̄uincias. Judei autem dicunt q̄ spiritualiter iudei sunt: quoꝝ laus non ex hominibus: sz ex deo est. vt dicit Rho. j. Hec est ergo causa q̄ dicit: Una sabbatorum.

Et fores essent clause vbi erāt discipuli cōgregati propter metum iudeoruz. Uenit Jesus z stetit in medio: z dixit eis Pax vobis. Et cum hoc dixisset: ostendit eis manus z latus. Gauisi sunt ergo discipuli viso domino. Z

Tangit hic Loci dispositionē: er qua resurrecti/
onis dñice accipetur argumentum. Et dicit Duo.
Scz. Ostiorū clausuraz. z Clausure causam. De
Clausura dicit. ⌊Et fores⌋ hoc est: ostia Que fo/
res dicunt: quia de domo ducunt foras: fm Grā
maticā ideo sic vocata. Huiꝰ autē clausure: ꝯuis
vna in littera causa dicat: Tamen Quattuor cau/
se a patribꝫ tradite inueniunt. Prima quidē Ut
tempore deuotōis z oratōis: tumultus spirituꝫ
nō iquietaret oratiū. Matth. vj. Tu autē cū ora/
ueris intra cubiculū. z clauso ostio ora patrē tuū.
Tunc inuocabis z dñs exaudiet. Esa. lviij. Secū
da causa Ut strepitu vanitatū in sensibꝫ: a p̄cepta
tōe veritatis nō auertat animꝰ. Esa. xxvj. Vade po
pule meꝰ intra in cubicula tua: z claude ostia tua
sup te. absc̄ōdere modicū donec p̄trāseat indigna/
tio mea. Tertia causa est Ne exploratores liberta
tis discipulorū chr̄i: ad secreta penetraliū itrare va
leant. Ūñ. ij. Regū. iiij. Interfectꝰ est Isboseth. qz
ostiaria nō clauserat ostiū. Beñ. vij. Clausit affoz
ostiū dñs. Tales enī exploratores libertatis filio
rum dei fures sunt qui non sunt admittēdi. Joel
ij. Domos ascenderūt p fenestras ingrediēt qua/
si fur. Quarta causa tangit in lra ⌊propter me
tū iudeorū⌋ qui hostes erāt discipulorꝫ chr̄i. iiij.
Regū. vj. Videre cū venerit hostis nūcius: q̄ mis/
sus est ad p̄cidendū caput meum. z claudite ostiū
z nō sinatis eum introire. Sic clausas domus et
signatas signo sanguinis agni: ꝓterit dñs. non si
nens angelū ingredi p̄cussorem. Exo. xij. ⌊Vbi
erant discipuli cōgregati⌋ Semp enim ad/
est deus cōgregatiōi sanctorū. Ps. cx. Confitebor
tibi dñe in toto corde meo: in cōsilio iustorū: z cō/
gregatōe. Ibi enī sunt magna opa dñi: exquisita i
omnes volūtates eius: que nō sunt in vno sicut i
alio. Unde bene dicit: congregati: qz p̄positio notat
in vno conuentiā. Congregatio autē notat ordi/
nē: quo in vnū referunt: qz omne gregale ē ad mo
dum gregis: ordinatū ad pastorē vnū. Sic ergo z
in vno erāt corde: ordinati p mysteria ad vnū. Sic
ergo cōgregat chr̄us Matth. xij. Qui nō colligit
mecū dispgit. Psal. xlix. Congregate sanctos eius
qui ordināt testamētū eius sup sacrificia. Sic do
minus suos congregat consolādo sub alis sue, p̄
tectōnis. Matth. xxiij. Volui congregare filios quē
admodum gallina congregat pullos sub alis su/
is. Sic ergo erant cōgregati. Alij autem per va/
na et peruersa desideria sunt dispersi. Psalm. cv.
Saluos nos fac dñe deus noster. z cōgrega nos
de natiōibus. Illi enim veri sunt discipuli q̄ stu
dio veritatis sunt in corde congregati. z non i omnē
ventū vanitatis sunt dispersi. nec a tempestatibus
aeris: in quo demōes tentāt: impulsi. Esaie. xxxij.
Erit vir quasi qui abscondit a vento. z celat se a tē
pestate. Q̄ autē dicit ⌊ꝓpter metū iudeorū⌋
Non vere iudei sunt. Apocal. ij. Probasti eos qui
se dicunt iudeos esse z nō sunt: sed sunt synagoga
sathane. Eccli. xxj. Stupa collecta synagoga pec/
cantiū ⌊venit Jesus⌋ Sermonē suum verificās
Matth. xviij. Ubi duo vel tres congregati fuerīt
in nomine meo in medio illorum sum. ⌊Venit⌋
ergo ad suos: ex desiderio suoꝝ vocatꝰ. Aggei. ij.
Veniet desideratus cūctis gentibꝫ. Jo. xiiij. Iterū
veniā z assumā vos ad meipsum: vt sicut aī pas/
sionem fui dux z pastor vester. Ita etiam sim post
resurrectionē. Sic ḡ venit ad desiderantes p̄senti/
am chr̄isti ⌊iesus⌋ autor salutis: vt a dubietaret
pusillanimitate suos releuaret. Esa. lj. Ego ipe cō
solabor vos. Luc. xxiiij. Steterit iesus in medio di/
scipuloꝝ suorū z dixit eis: Pax vobis ⌊z steterit⌋ x
qui nunq̄ a rectitudine se deflexit. Et de hoc sunt
multa moraliter notata supra Joā. j. Medius ve/
strum steterit. Lañ. ij. En ipse stat post parietē nr̄m.
Modo autē post resurrectionē steterit: qm̄ nostram
moralitatē ne defluere starefecit. Rhoma. xiij.
Stabat autē. potens est eīm dñs statuere illū ⌊in
medio⌋ vt ab omnibꝫ in cōmuni videret. z oīm/
bus solacīū sue p̄sentie exhiberet. Luc. xxiiij. Venit
autē iesus ianuis clausis: sicut ex ipa lre istius cir
cumstātia intelligit. Et queriꝫ Qualiter b̄ cē po/
terit Sicut ei in lra statim patebit. Palpabile cor
pus: dominꝰ discipulis exhibuit. Hoc aūt est qō
obstat z resistit obuianti z tāgenti corpi. z hoc ia/
nuis clausis. Obsistit autē parieti tāgēti. z sic clau
sis ianuis intrare nō potest. Ad hoc quidā dicunt
q̄ hoc est argumentū corpis glorioſi. qz subtilita
tem z spiritualitatē habet p dote. Et huiꝰ corporis
vt dicunt natura est q̄ nō obstat tangēti: sed intrat
per ipm. Hoc aūt videt esse nō posse. qz tale corpꝰ
non est palpabile. qz Non est palpabile: qō tagen/
ti nō obstat palpando. Adhuc autē Duo corpa
in eodē loco esse nō possunt. Quia, pbat Q̄ si sunt
duo corpa in eodem loco: q̄ tūc duo corpora sunt
essentialiter vnū corpus. z q̄ distantia vnius z di
mensiones sunt eedē essentialiter cū dimensionib
alterius. Ad hoc autē quidā nō intelligentes se
ipsos: dicunt q̄ corpus dicit dupliciter. A corpo
reitate. z A corpulentia. Et dicūt q̄ corpus a cor/
poreitate dictū: potest esse cū alio in eodē loco. Sz
hec distinctio omino ignorātiū est. qa A corpulen
tia nō habet aliqō corpus: q̄ ipm sit corpus: Sz
corpulentia accidit ei. Accidit eīm ingtum est hoc
grossum corpꝰ. Et ideo a corpulētia non referꝫ cor
pus ad locū: sed ex corporeitate. Adhuc aūt geo/
metrice demonstrat in phia: Q̄ si duo corpa ma/
thematica sunt in eodē loco: q̄ sequit necessario q̄
duo corpa essentialiter z fm oēs dimēsiones sint
vnū corpꝰ. hoc autē est inconueniens. ḡ nec duo glo
riosa corpa nec aliq̄ alia duo corpa p̄nt esse in eo/
dē loco. Adhuc aūt nullus sctoꝝ dicit q̄ corpꝰ glo
riosum intrare posset ianuis clausis. Nec aliquis
auctor dt q̄ b̄ sit ō gla gl'iosoꝝ corpoꝝ. Ad hec au
tem z sll'ia sine p̄iudicio videt esse dicēdū q̄ nō est
corpis gl'iosi intrare ianuis clausis: sz corpis diui/
ni potꝰ: qō ex diuinitate hz posse facīēdi qō vult.
Et tale corpꝰ diuinū intēdit ostēdere discipulis. ex
quo deus verus ostenderet: z homo verus. z ideo
ostijs clausis intrauit. Et hoc est quod dic Augꝰ.
Moli corpis vbi diuinitas erat: ostia clausa non
obstiterūt. Ille quippe nō apertis ostijs intrare po
tuit: quo nascente virginitas matris inuiolata p/
mansit. Gregorius. Quid miꝝ si clausis ianuis intra/
uit post resurrectionē: qui antea nō apto virginis
utero per nativitatē exiuit: Q̄ autem dicitur q̄

palpabile p̄buit. Dicendū q̄ hoc habuit ingtum
fuit corpus: z nō ꝯtum est diuinū. Diuinū enim
corpus: quedam habet ingtuz est corpus: z que/
dam habet ingtum est diuinū. Q̄ aūt dicit de
distinctiōe corporeitatiꝫ z corpulētie: bñ cōcedo q̄
nullius sit rōnis illa distinctio: Nec in aliquo in/
uenit autore. Sed quorūdam sophistaꝝ: q̄ talib
in figmētis delectant: z ex illis volūt sapiētes vide
ri z apparere ⌊z dixit eis⌋ Ecce colloquiū cōsuete
sibi salutatiōis ⌊Pax vobis⌋ Sicut eīm impera
uerat. Matth. x. In quācunq̄ domū intraueritꝫ:
primū dicite. Pax huic domui. Ita z ipse hoc pri
mū ad discipulos cōgregatos intrans: pacificum
suū ostēdit ingressum: dicēs ⌊Pax vobis⌋ Hoc
est q̄n Episcopus p̄mo se cōuertit ad cōgregatiōez
in missa dicit: Pax vobis. Inducit autē in ipso
Quadruplicē pacē. In ipso. In gr̄a. In p̄scientia.
z In gl'ia. In ipso eīm manēs pacē habet cōuersa/
tionis a malo. In Gratia autē manēs: reconcilia
tionē a peccati culpa. In Cōscientia manens: pacē
habet a mūdani belli impulsu. In Gloria manēs
per speciē pacē habet a miseria. De Primo dr Jo.
xvj. In mundo p̄ssurā habebitis: in me autē pa
cem. Psal. iiij. In pace in idipsum dr. Eph. ij. Ipse
est pax nostra q̄ fecit vtraq̄ vnū. De Scōo Rho/
ma. j. Gratia vob z pax a dño deo nostro. Luc. ij.
Pax hominibꝫ bone volūtatis. De Tertia pace
Job. v. Scies q̄ pacem habet tabernaculū tuuz.
Psal. lxxv. In pace factus est locꝰ eius. De Quar
ta pace dr Phil. iiij. Pax dei q̄ exuperat oēm sen/
sum custodiat corda vr̄a z intelligētias vr̄as ⌊Et z
cum hec dixisset⌋ de eulogio salutis: securos a iu
deoꝝ reddens pauore ⌊ostēdit eis manꝰ et la/
tus⌋ Visibiliter loca vulnerata ostendēs: vt idem
corpus resurrexisse oñderet. z cognoscerent qō cla
uis z lancea viderāt p̄foratū. Si aūt queritur
Quare pedes nō ostēdit. Dicendū q̄ p certo etiam
pedes ostendit. Unde Luc. xxiiij. dixit. Videte ma
nus meas z pedes meos qz ego ipse sum. Sz Jo/
annes ostentionē pedū transit cā brevitatis. Et qz
Idem argumentū est in manibꝫ z pedibꝫ crucifi/
xis clauoꝝ. Causa autē buiꝰ ostensionis Lu. xxiiij
describit. qz Discipuli turbati z p̄territi existima
bant se spūm videre. Et ideo oñdit magis ossata
mēbra vulnerata dicēs. Palpate z videte: qz Spi
ritus carnē z ossa nō habet sicut me videtis habe
re. Nec est ḡ causa fm lram. Spūaliter Manus
ostēdit in quibꝫ virtus opatiōis fuit: ꝓpter opera/
tionē virtutis. Latus autē sub quo cor latuit: ꝓpē
contemplationē veritatis. Lanc. viij. Pone me si/
cut signaculū super cor tuū. Vel Manus ostēdit
quibꝫ opera viuus p̄fecit. z Pedes quibꝫ ambu/
lando nobis salutē ingessit. Latus autez ex q̄ iam
dormiēs sacramēta erpiatiōis z redēptionis pro/
fluere fecit. Esa. xlix. Ecce in manibꝫ meis descripsi
te. anni tui in cōspectu meo sunt semp. Et ideo i la
tere cōtra cor characterē suscepit Ut sciamus nos
a cōspectu cordis sui non debere recedere. Lanc. ij.
Colūba mea in foraminibꝫ petre. hoc est: christi in
manibus z pedibꝫ. Et in cauernis macerie. hoc est
in cauerna vulneris lateris: in quo columba eccle
sia victuz suū collocauit. Esaie. ij. Ingredere in pe
tram: z absc̄ōdere in fossa humo. Ibi enim tute se/
det eccl'ia. Humus autem fossa est: corpus later/
christi in terreno corpore vulneratū ⌊Gauisi er/ z
go sunt discipuli⌋ qui ante tristes erant ō mor
tez amissione domini ⌊viso domino⌋ Visus eīm
cōsolātis domini: omnē abstulit tristicie causam.
Hoc est qō dicit Jo. xvj. Iterū videbo vos: z gau
debit cor vestrū. z gaudiū vestrū nemo tollet a vo
bis. Quis eīm sine magno gaudio videret tan/
tum pietatis spectaculū: Ostēdit manus: Quib
operatus est salutē in medio terre. Et manus: Cla
uoꝝ acumine p̄foratas: Clauoꝝ fortitudine in
cruce cōfixas: Clauorū distensione corpꝰ distendē/
tes: Ut vere diceret illud Canticorū. v. Manus
mee distillauerūt myrrham. hoc est: amaritudinē.
z digiti mei pleni myrrha probatissima, quia hec
amaritudo effecit redemptionez. Ostendit pedes:
Quibus predicando discurrit: Quibus in itinere
lassus fuit: Quibus cruci affixus fuit. Et hos ipe
quibus apparuit mlieres deosculate fuerūt. Ps.
cxxj. Adoza uimꝰ in loco vbi steterūt pedes eius.
Ostendit latus: In quo sunt oēs thesauri sapi/
entie z scientie dei abscondīti. Collos. ij. Quod vul
neratuz nostra fuit charitate anteq̄ vulneraretur
lancee mucrone. Canticoꝝ. v. Vulnerata charitate
ego sum. In quibus omnibꝫ vt dicit Augustinꝰ:
ad dubitantiū corda sananda vulnerū sunt serua/
ta vestigia. Et ideo in talibus signis pietatis ga/
uisi sunt discipuli viso domino, qz iste visus non
potuit esse sine magna z maxima letitia. Esaie. lx.
Tunc videbis z afflues: z mirabit z dilatabitur
cor tuum. Exo. iiij. Videns te letabitur corde.

Dicit ergo eis iterū: Pax vobis.
Sicut misit me pater. z ego mitto
vos. Hec cū dixisset insufflauit: et
dicit eis. Accipite spiritū sanctuz:
Quorū remiseritis peccata: remit
tūtur eis. z quorum retinueritis:
retenta erunt.

Hic tangit de Collatiōe potestatis. Dicit autē ☞
Quinq̄ hic. Primo eīm Ante magnificentiam do
ni: p̄remittit Pacē salutationez. Deinde Mitten
do eos: cōfert eis Autoritatem. Tertio Modum
exprimit q̄liter confert Spiritussancti potestatē.
Quarto Ipsā tangit Spiritussancti collationez.
Quinto z vltimo ostendit In collatione spūssan/
cti p̄priā operationem Dicit ergo ⌊Dicit eis
iterum iesus⌋ Ut Iteratio noter confirmatōez.
Psal. lxvij. Confirma hoc deus qō operatus es in
nobis. j. Cor. j. Cōfirmabit nos deus in finem si/
ne crimine vsq̄ in finem domini nostri iesu christi
⌊Pax vobis⌋ Concordia fruendi deo (vt dr Au/
gustinꝰ) pax vocat. que cōcordia est Duplex. Scz.
Fruendi in gratia: z Fruendi in gloria. Frui eīm du
pliciter dicitur. Uno modo Frui: est cum gaudio
vti. z sic fruimur in gratia: vt dicitur Bala. v. Fru
ctus autem spiritus: sunt gaudiū: charitas: pax:
zc. Pax autem illa est: pacato corde: dulcedinem

spūs in donis gre degustare.j.Pe.ij.Si tñ gustastis quoniã dulcis est dñs.Ps.xxxiij.Gustate et videre qm̃ suauis est dñs.Prouer.vlc.Gustauit t vidit quoniã bona est negociatio illi⁹.Par autẽ qua fruimur in glia:est ꝓcordia omniũ eorũ que in nobis sunt:ad inberendũ p amorẽ in gloria.sicut beati faciunt.Psal.lxxv.In pace fact⁹ est loc⁹ eius.Itẽ.cxxj.Hierusalẽ que edificat vt ciuitas tẽ Visio eni eterne pacis est hierlm:que ꝓpat concorditer in idipm qõ est sol⁹ de⁹.Numeri.vj.Lõuertat cor suũ ad te tẽ.Hanc pacẽ duplices nemo scit nisi qui accipit.Esa.lvij.Cor impij quasi mare feruẽs qõ ꝙscere nõ potest.Nõ est par impijs dicẽ
A A dñs de⁹.¶Sicut misit me pater¶ auctoritatez suã in me hominẽ p missionẽ demandando.Joan.x.Quem pater sanctificauit t misit in mũdũ¶t ego mitto vos¶auctoritatẽ meã vobis dando.vt qui vos audiat me audiat.t q̃ vos spernit me spernat Lu.x.Ideo dicit apl's.ij Corin.v.Pro chro legatõe fungimur tanq̃ deo exhortãte p nos.Mat.x.Ecce ego mitto vos.Luce.x.Ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos.Sic ad missionẽ exhibuit se Esa.vj.Ecce ego:mitte me dñe.Ben.xxxvij.Uemi t mittã te ad eos.Hac emissiõe ꝓfert auctoritatem Sicut dicit Rho.x.Quõ ꝑdicabũt nisi mittant.Aliter eni dicerẽt de eis illõ Hiere.xxiij.Ego vo nõ mittebã eos.t ipi currebãt.et ego nõ loqbar ad eos.¶Hec cũ dixisset¶ dõ Consolatõe missionis:t Auctoritate collata sue missionis ¶Insufflauit¶ hoc est:spiritũ a se ꝓcedere significauit p flatum quẽ in discipulos direxit.Esa.lij.Spũs a facie mea egrediet.t flatũ ego facio.Sicut enim Gen.ij.In Adam inspirauit spiraculũ vite.t ex hoc factus est in animã viuentẽ:Ita nũc inspirat in corda apl'orũ:vt sint in spm̃ viuificãtes p collationẽ sacramentor̃.Hoc ergo significauit insufflando exterꝰ:qõ ꝓferendo faciebat spiritus in cordibꝫ intus.Et hoc est quod sequit¶t dixit
B B eis¶spiritũ sanctũ¶ad vestre potestat¶ quã dedi ꝓfirmatõem.qz In vestre ꝓtãs ministerio ꝓfereꝫ spũsanctus.Ezechiel.xxxvj.Dabo vob̃ spiritũ nouũ.t cor nouũ ponam in visceribꝫ vestris.Hec collatio spũsancti tm̃ in cordibus apostolorum t in ministerio ꝓualuit:vt cuicunq̃ imponerent manũ in sacrorũ collatõe:acciperent spiritũ sanctum.sicut dicit Act.viij.Uidens autẽ Simon q p impositionẽ manus apl'or̃ daret spũsanct⁹ tẽ.Jam ergo bis datus est apl'is spũsctus in terra.Ante passionẽ.t Post resurrectiõem.An passiõem Matth.x.t Lu.ix.Et hec collatio est ꝫ contraria potestatẽ.Dedit eni eis potestatẽ sup omnia demonia:t vt lãguores curarẽt.Hic ãt itez dat ad b vt a ꝑctis soluãt.Que duo retinuit eccl'ia i ministris suis.Primũ q̃dez:vt inferioribꝫ:ex corcistis:qui p exorcismũ impediũt vim demõis:ne in catheczumenis impedire possit ne gratiam consequant sacramentalem.Aliam autẽ potestatẽ retinet In ministerio sacrorum ordinũ.In collatione sacramentorum:per que dimittunt peccata.Et quia ille due potestates sunt membris necessaria que sup terram sunt.Ideo has duas sanctis spũs collationes dominus fecit in terra.Quia autẽ prima potestas est super carbecuminos qui nondũ a morte surrexerunt.ibo primã collationẽ fecit ante resurrectionem adhuc mortalis existens.Hr autẽ sacramẽta cum re sacramentor̃:nulli conferunt nisi qui surrexit vel qui iam surgit.ideo illam collationẽ fecit post resurrectionẽ.Et hoc est quod sequit¶Quo- ℒℒ
rum remiseritis peccata¶ Est em̃ i clauibꝫ remissio peccatorũ.Due em̃ sunt claues.Scz.Auctoritas discernẽdi peccatũ a peccato.t pondꝰ peccati a ponderibꝫ peccati:in circũstantijs peccatorũ.Et Scõa clauis est Auctoritas ligandi t soluẽdi:quem discretio clauis anteriorꝭ ligandũ t soluendũ esse iudicauerit.Aliter enim:si clauis erret:ligatum inuoluit t nõ absoluit.Unde Joan.xj.Soluite eum t sinite abire.Matth.xvj.Soluite t adducite mihi.Sic dicit Psal.cxlv.Q̃ dominꝰ soluit compeditos.Et hoc quod hic dicit:peccata intelligunt.hoc est penas peccatorũ.Quia sicut dicitur Marci.ij.Quis potest dimittere peccata nisi solus deus?Deus g̃ primo soluit vincula peccatorum:t p hoc suscitat hominẽ de cõgrie peccatorum.Sicut Lazarum p̃mo suscitauit qõ discipulis suis nõ precepit.Psal.lxxxvij.Nunq̃d medici suscitabunt?confitebuntur tibi?Acsi dicat:Non suscitãt.Medici autẽ sunt discipuli t sacerdotes:successores discipulorũ.Sic ergo suscitati a domino:ad discipulos mittũtur:ab institis penarũ absoluendi.Etsi discipulus vt dicit Aug⁹.mortuus soluere ꝑsumpserit:ferozem excitabit t nõ medicinam.Sic ergo:quorum remiseritis peccata¶re-
mittuntur eis¶a deo.Hoc est:a pena debita peccato.Matth.xvj.Quecunq̃ solueritis sup terrã: D D
erunt soluta t in celis¶Et quorum retinueri-
tis¶ claue iudicij discretionis nõ errante¶ retẽta sunt¶ quia Non absolvit deus quos ligat eccl'ia in suis ministris.Matth.xvj.Quodcũq̃ ligaueris super terram:erit ligatũ t in celis.Hic autẽ de Potestate istarũ clauiũ:mlte sunt questiones.

Dicit em̃ Esa.xliij Ego sum q̃ deleo iniquitates tuas ꝓpter me.Psal.l.Tibi soli peccaui.Ergo solus deus peccata dimittit.t sic ista potestas nõ potuit cõicari ministris.Adhuc autẽ Mat.ix.dicit.Ut sciatis qz filius hois habet potestatẽ in terra dimittẽdi peccata.tũc ait paralytico tẽ.Ergo christus hõ dimittit peccata.Adhuc Etsi hec ministris cõferꝫ potestas:querit Quomodo differenter dimittit peccatũ?Adhuc obijciũt quidã Q̃ si in potestate sacerdotũ est dimittere peccata:tunc etiam in potestate sacerdotũ est claudere nobis regnum celorũ quandovolũt.Sed ad b dicendũ est sicut iam tactuz est in ꝓbabitis Q̃ solus deus delet t dimittit peccatorũ culpam.t de nõ esse gratie:reducit ad esse gratie.Hoc enim est infinitevirtutis:quam non habet nisi solus deus.Deus autem homo in remittendo reatũ pene:potestatẽ habet excellentie.Uocat autẽ potestas excellẽtie:etiaz dimittere reatum pene purgatorij absq̃ eo q̃ liget pena satisfactõis:sicut fecit Magdalene.Lu.vij.Dimittuntur ei peccata multa:quoniam dilexit multum:t non ligauit eam ad penã satisfactõis aliquã.Sacerdos ãt t discipulus christi:cuius

sacerdos est vicarius:nõ absoluit nisi prius liget ad satisfactiõis penam.Et hunc ordinẽ significat christus Mat.xvj.ꝑmittes in officio sacerdotis:ligationẽ ante solutionẽ.Dices p̃mo.Quocunq̃ ligaueris sup terrã tẽ.Subiungẽs.Quecunq̃ solueris sup terrã.Acsi dicat.Absolutũ peccati maculam:mitto ad te ligatũ pena purgatoria sicut viribꝫ ipoportionata:dans tibi virtutem clauiũ:vt ligatũ pena satisfactoria:ad arbitriũ discretõis clauiũ moderata:absoluas a pena ipoportionata purgatoria.Sic g̃ differenter Deus t Homo minister ligãt t absoluũt.Et hec est snia Richarꝺ.de sancto Victore.Ad id autẽ qõ iuxta queritꝰ paret responsio.quia Exquo vsu clauis directõis ligat t soluit sacerdos:tũc nõ est in potestate ei⁹ nobis claudere t aperire regnuz celor̃:Sed potꝰ in
E E potestate clauiũ. Uteriꝰ autẽ queritꝰ:Quia hic omnibꝫ dicit:Accipite spm̃ sanctuz.Et sic videt q̃ oñs acceperũt potestatẽ clauiũ.Mat.aũt.xvj.de tm̃ petro.Tibi dabo claues regni celor̃ Adhuc autẽ hi quibꝫ dicit:Accipite spm̃ sanctũ:fuerũt vt dicit Dionysius Hierarche:quoꝝ locũ tenẽt Ꝑi Uidet ergo q̃ sacerdotes simplices hanc ligãdi t soluendi nõ bñt potestatẽ.Ad hec aũt nõ est difficile respõdere,qz In plenitudine potestatis:sol⁹ accepit Petrus.In ꝙte aũt sollicitudinis:oñes acceperunt alij.Et primũ signat Mat.xvj.Scõm autem hic signat Ad aliud aũt dicẽdũ q̃ caput Petrus t mẽbra nobiliora:nihil accipiũt ꝑ se tm̃:sed accipiũt vt alijs mẽbris influant:tã in corꝑe naturali q̃ in corꝑe mystico.Et sic ad inferiores sacerdotes hec gra derivat.Tñ vt dicit Hugo de scto Victo.Alia est ligatio q̃ ligãt ministri eccl'e veraciter penitẽtes:debito intũcte satisfactiõis.t Alia q̃ ligank intolerabiliter delinquẽtes vinculo anathematis.Prima est Ordinis sacerdotalis:t fluit a capite in eos q̃ susceperunt ordinẽ.Alia est iurisdictionis.t remanet in superioribꝫ q̃ sup alios habẽt
F F iurisdictionẽ. Adhuc vlteriꝰ obijcit̃ ꝑ erroꝛe hereticorũ:qui Manichei dicunt.Dicit em̃ hic p̃mo. Accipite spm̃ sanctuz.Et postea subinferꝫ.Quorũ remiseritis pcta.Et quo ordine videt:q̃ peccata nõ dimittit qui spm̃ sanctũ nõ habz.Et cũ nemo sciat se habere spm̃ sanctũ:videt q̃ factũ eccl'ie totuz sub dubio sit.Ad hoc respondet Magister wilhelmꝰ q̃ Collatio ꝓcedẽs spũsancti:nõ significat sanctitatẽ ministri:in qua sanctitate peccata remittunt. Sed potꝰ:sanctitatẽ eccl'ie cuiꝰ ipse sacerdos minister est.qz Non nisi in sanctitate eccl'e pcta remittunt.Et hec solutio est vera.Et ideo qñ dicit. Accipite spm̃ sanctũ:hoc nõ dr illis hominibꝫ,put singulares hoies sunt.Sed dicit eis,put sunt ministri eccl'ie:qui,p ecclesia t nõ pro se recipiũt hoc qõ recipiunt.Unde Augꝰ.Quid faciet tibi minister malus:vbi bonus est dñs?Et sic factũ eccl'ie certũ est.qz Certũ est de eccl'ie sanctitate. Alij tñ dicũt Q̃ est Remissio ex ministerio.t est Remissio exvite merito.Prima quidem nõ exigit q̃ minister habeat spm̃ sanctũ per inhabitantẽ grã̃.Secunda autẽ exigit.Hec solutio penitus nihil facit ad,ꝓpositum:t nihil cõtinet nisi vba.qz Nulla est remissio exvite merito,qz Sic etiã vetula posset remitte re peccata magis q̃ papa Alij iterũ dicũt Q̃ dã sunt dona:que sunt A spũsctõ.t sp Sine ipo. vt Timor seruilis.Quedã Ab ipso:t Cũ ipso alij quãdo.t aliq̃n Sine ipso:vt characteres sacramẽtales.Dicunt ergo q̃ Potestas ligãdi t soluẽdi:q̃ in charactere ordinis existit:est vna de donis illis. Et hec solutio cõtinet vera. Sed nihil est ad ꝓpositum.qz nõ soluit dubitationẽ.Prima autẽ est vera t sanctoꝝ solutio. Ulterius aũt hic queritꝰ:qz videt christ⁹ non tenere suũ dictũ.Dixit em̃ Joan. xvj.Nisi em̃ abiero:paracletus nõ veniet ad vos. Et intẽdit de Ascẽsione.Hic aũt ante ascensionem suã in celũ se signat dare spm̃ sanctũ.Ad hoc dicendũ q̃ sicut iam diximus Bis in terra dedit spiritum sanctũ.Ad innuendũ dilectionẽ primi:In impedimento virtutis demonis:t In absolutione a peccatis. Et ideo in his duabꝫ collationibꝫ non est perfectio.Semel autẽ dedit de celo:t Ad Robur perfecte charitatis dei:que foras mittit timorem. t Ad genera linguarũ in sapiẽtia eruditiõis oium. Et in hoc erat pfectio apl'or̃ ad apostolatus.Et de hac collatiõe loquit Jo.xvj.Unde due collatiões sunt Ad perfectionẽ potestatis.Tertia autẽ est Ad perfectionem apostolice dignitatis.Et sic patet solutio eorum que hic dicuntur.

Thomas autẽ vnus ex discipulis duodecim qui dicit̃ didymus:nõ erat cum eis quando venit iesus.Dixerunt ergo ei alij discipuli Uidimus dominum.

Hic incipit iste⁹ partis Tertia ꝓticula:In q̃ B B
ponit̃ Manifestatio fidei:cũ certitudine veritatis resurrectiõis.Dicunt aũt hic Tria.Scz. Apostoli absentis incredulitas.Fidei resurrectiõis indubitata veritas.Ibi:Et post dies octo. Et probate iam fidei vtilitas.Ibi:Dicit ei ihesus:qz vidisti me tẽ.In Primo autẽ horꝝ Tria dicunt.Scz. Apostoli absentatio.Discipulorꝝ aliorꝝ de viso dño relatio.t Non credẽtis de incredulitate obstinatio.

Dicit g̃¶Thomasvnus de duodecim¶q̃s elegit dñs.Mat.x.t Luc.vj.¶nõ erat cũ eis¶ b est cũ apostolis in sero cõgregatis¶qñ¶ apparens eis vt dcm̃ est¶venit iesus¶ Huic autẽ cõtrarium videtur esse qõ dicit Luc.xxiiij.Q̃ reuersi in hierlm duo discipuli:quibꝫ apparuit in via:inuenerũt cõgregatos vndecim.Et dicit ibidẽ Dum referrent ea que viderãt in via:venit ihesus t sterit in medio.Cum g̃ thomas fuerit vnus ex vndecim videtur q̃ fuerit cũ eis qñ venit iesus.Ad hoc aũt dicit Augꝰ.q̃ pro certo Thomas fuit cũ alijs discipulis quando duo discipuli venerunt de via.sed anteq̃ venirent:apparens illis Jesus:thomas de medio cõgregationis exiuit:vt quippiam operis faceret.Et tunc eo absente:apparuit dominꝰ quando Thomas non erat cum eis:Sicut hic dicitur. Et hoc factum est dispensatorie:vt resurrectio christi fortioribus ex sua dubitatione formaretur argumentis.Et hoc est quod dicit. Beatus Bernardus aũt dicit q̃ ideo non vidit alijs apparen-

tē dominū.qz fuit extra congregatōez sanctorum. Et hec sunt eius verba. Falleris Thoma sancte si putas te inuenire Jesum extra ꝓgregatōem sctōrū qui semp est cū milibꝫ angelorꝫ. Judas ī epla sua
YY Venit dñs cū milibꝫ sanctis ⌊Dixerūt ergo ei alij⌋ decē ⌊discipuli⌋ ⁊ alij q cum ipis erāt. Sc cundū est Scz Apparitōis dñice relatio. ⌊Vidimus dñm.⌋ Hoc autē leto animo dixerūt. Beñ. xxxij. Vidi dñm facie ad faciez, et salua facta ē anima mea.

Ille aūt dixit eis. Nisi videro in manibus eius fixurā clauorum: et mittam digitū meū in locū clauorum: ⁊ mittā manū meā in latꝰ eiꝰ non credam

Tertiū ē Jn icredulitate apli obstinatō. Dicē āt b tria p q vult certificari si credere ōbeat. Scz. Simplicez visū. ⁊ Duplicē tactū. De visu dicē. ⌊Nisi videro in manibus eius fixurā clauorū.⌋ hoc est: vulnerū loca: que tāb ꝛeui spacio tridui ꝓualuisse ꝑm naturā nō potuissent. nec potuissent fuisse obducta ⌊⁊ mittā digitū meū⌋ in quo viget tactus subtilitas ⌊in locū clauorū⌋ vt si visus deciplat: tact⁹ digito ꝓ nunciet veritatē. ⌊⁊ mittam manū meā in latus eius⌋ hoc est: in vulnꝰ lateris eiꝰ. vt si tactus vnꝰ digiti deciplat: oēs digiti simul infallibile nūciēt tactꝰ experimentū ⌊nō credā.⌋ Tanta enī viderat mortis supplicia q vite ꝓba alioꝝ non poterat credere exprimenta. nec recipe resurrectōis argumēta q a discipulis referebātur. Videt autem obūci ꝓtra hoc. Q vt videt Thomas fuit infidel⁹ Et mortaliē peccauit. Ad
JJ huc autē Quare dñs hoc ꝑmisit vt Thomas absens sic dubitaret: Ad hoc dicendū Q reuera vt dicit Chrys. Thomas alijs tardioꝝ fuit ad credēdum ea: que erāt de potētia diuinitatis chri. Sic patet ex supius inductis. Et ideo opozuit eū fortioribꝫ argumētis ad fidē reduci. Q autē q̄rit Utrū cūc mortaliē peccauit: Dicēdū videt sine ꝑiudicio q nō: qz mīta sig̃ ifirmitatꝭ videbat. Et q̄uis resurrexisse nō crediderat: tamē nec ꝓtrariū asserebat: nec vni nec alteri firmiē adhereno. Et tales sūt tardi ad credendū. ⁊ q̄ credūt: firmissime credūt. Sicut enī dicit Chrys. Laudabile est rē nō ꝓbatā nō cito credere. qz sicut dicit Salomon. Eccī. xix. Qui cito credit leuis ē corde. Uñ dñs talibus dicit Lu. xxiiij. O stulti ⁊ tardi corde ad credendum Et Mar. xvj. Exprobrauit incredulitatē ⁊ duriciam cordis eoꝝ. quia bis q̄ viderāt eū resurrexisse nō crediderūt. Tales aūt ad fidem sunt iuuandi et non ꝓ incredulitate damnandi. Ad hoc autem q̄ queritur: Quare dominus permisit vt virtus resurrectōis Thome ꝓbata: alijs indubitata efficeret. Uñ Bze. Min⁹ mihi ꝓtulit Maria magdalene q̄ cito credidit: q̄ Thomas q̄ diu dubitauit. Jlle enī dubitādo cicatrices vulnez tetigit: et de nostro corde vulnera infidelitatis amputauit. Sicut ergo Pharao induratus ⁊ Petrus in negationē lapsus est: Jta dispensata vtilitate etiam thomas ad credendum tardus fuit.

Et post dies octo iterū erant discipuli eius intus: ⁊ Thomas cū eis Venit iesus ianuis clausis: et stetit in medio: ⁊ dixit eis. Pax vobis.

Hic inducit contra tarditatē thome ꝑbate resur KK
rectionis veritas. Habet autē Duas ptes. Jn q̄ꝑ Prima Veritatꝭ ꝑmittunt argumēta. Jn Scōa autē subinferꝭ Veritas ꝓfessa. Jbi: Respōdit thomas. Jn Primo sunt Duo argumēta. Scz. Generalia ad omnes: ⁊ Specialia ad Thomā. Jbi: Deinde dicit Thome. Adducāt in Primo Duo sunt. Scz. Ex loco: ⁊ tēpore ⁊ discipulorꝫ cōgregatione: ad astruendā resurrectionez. Opportunitatē ⁊ modū quib⁹ vsus est ad ꝓbandam resurrectōis veritatē Dicit g̃ ⌊Et post dies octo⌋ Nō tpus resurrectioni cōpetit. qz Octaua ptinet ad resurrectionez. Septenari⁹ autē ad virtutis operationē. Unde Eccs. xj. Da ptes septē: necnon ⁊ octo. Sc ptem partes dant operationi meritorie operatōis virtutis. Octo autē dant beatitudini resurrectionis: ⌊iterū erant discipuli eius⌋ christi: q̄ diceret eis Lu. vlt. Sedete in ciuitate ⁊ orate quoadusq̄ induamini ⁊ute er alto. Et ideo simt̄ mīserūt ꝓ missum patrꝭ spm̄ expectātes in domo ostijs clausis. Eccī. ij. Apropinquate ad me indocti: ⁊ cōgregate vos in domuz discipline ⌊intus⌋ em̄ adhuc fuerūt inclusi. vt nō impediēte strepitu: memoraret verboꝝ ⁊ sacramentoꝝ. Eccs. ij. Ut transferrē animā meā ad sapientiā: cogitaui a vino abstrahere carnē meā. hoc est: ab ebrietate ⁊ vanitate mūdi. Hac g̃ de causa tenebāt se intus. Nec est causa q̄ Prouer. ix. sapiētia vocat ad arcem ⁊ ad menia ciuitatis. Oportet em̄ eos qui sapie studēt intra menia ꝑtū cōsistere: ⁊ ad arcem spūalis intelligētie cōscendere: ⁊ nō in plateis euagari cū mīere vaga garrula: que in domo nō potest pedibus ꝓsistere. Prouer. vij. que illecebrosam carnaliū desideriorū significat vanitatē. Sic g̃ erant intus ⌊et thomas cū eis⌋ cōgregationi eoꝝ coniunctus corde cōgregato: ⁊ non p spectacula platearum dispersus. Beñ. xxiiij. Jngredere bñdicte dñi: cur foris stas: Mar. v. Vade in domū tuā. Item Jo. x. Fiet vnū ouile ⁊ vnus pastor. Josue. ij. Omnē cognationez tuā cōgregaueris in domū tuam ⌊venit iesus⌋ Tangit hic Probate resurrectiōis mod⁹: Aduentu: Statu: Locutiōe. Aduentu. qz venit in domuz ⌊ianuis clausis⌋ Nō meo iudicio nō cōpetit nisi corpori diuino. Alij tñ dicunt q̄ nō cōpetit nisi corpori glorificato: sicut dictuz est supra Et attēde q̄ illud est ō magnis dñi factis: Sicut em̄ in ante babitis notauim⁹ Supra. vj. sup illō. Uiderūt eū ambulantē supra mare Jtē hic duo sūt Unū: Q nō sibi obstat corp⁹ continuū ꝛemanētes cōtinuitate: que est cā obstandi. Nec aūt diximus maioza miracula: q̄ illa Jn quib⁹ miracl'ose q̄dez conferꝭ potentia ad actū. ⁊ illa potentia completa: postea agit. Hic em̄ remanētes ꝓtinuitate claustro-

rum ponit̄ introitus. Et talibus vtit̄ chr̄is ad probandū se deū sicut sepe diximus. Hoc em̄ meo iudicio alicui corpi nō cōpetit: nisi ꝓ⁹ diuina hoc faciat in ipso: que sp in sez in alijs potens est facere q̄ vult. Sap. xij. Subest tibi cū voluerīs posse. Ezech. xliij. Porta hec clausa erit ⁊ nō apiet̄. quia dñs deus israel ingressus est p eam. Nō em̄ oportet agere portā dñi quia etiā illabitur in aiam ⌊Et
Wm stetit⌋ erect⁹ solus: nulla curuitate depressus: oēs alios ad statū rectitudinis erigēs. Lu.j. Erexit cornu salutꝭ nobis in domo David pueri sui ⌊in medio⌋ vt omnes se mensurent in eum. et videant q̄d et quantum rectitudinis habeant ⁊ in q̄ deficiant. Eph. iij. Donec oēs occurramꝰ in virū pfectum: in mensurā etatꝭ plenitudis chr̄i. Et ideo signat̄ Ezechiel. xl. p virū q̄ habebat in manu funiculū scz mēsure. quia Ipse est mensura in medio posita vt ad ipsam mensuratus q̄liber sciat q̄d desit eis ⌊Et dixit eis: pax vobis⌋ Tangit̄ argumētū locutionis ⌊pax vobis⌋ Et pax: dicit̄ ꝺ dulcedo pacis: q̄ gustata pacat hoiem. vt decetero a nullo inq̄etetur Hester. xiij. Ut optata cūctis mortalib⁹ pace fruerent: Hec g̃ pax: est fructꝰ ⁊ gustus eterne dulcedinis. que etiam inter tormēta martyres seruauit in dulcedine sui spūs. Esa. vlt. Ecce ego declinabo in vos sicut flumē: pacem. Esa. ix. Pacꝭ nō erit finis.

Deinde dicit Thome Jnfer digitum tuum huc: et vide manꝰ meas: et affer manū tuam et mitte in latus meū: et noli esse incredulus sed fidelis.

Tangit ꝺ Specialia resurrectionis argumenta contra Thome duriciam. Tangit aūt Tria. Et supponit Quartū. Scz Tactꝰ subtilitatē. Tactus generalitatē. et Supponit visus ⁊ auditus certitudinem. et Quarto interdicit incredulitatē. Dicit ergo ⌊Jnfer digitū tuū huc ⁊c.⌋ Jn q̄ē Tangendi subtilis discretio. Potuit dicere Thomas illud Lanc. v. Digiti mei pleni myrrha ꝓbatissima: si rimatus fuisset da uoꝝ vulnez secreta: q̄ in passione chr̄i fuerunt amarissima ⌊⁊ affer manum tuam⌋ vt generaliter tota manu sicut petisti tangas. Ne forte putes in tactu digitoꝝ esse deceptionem: apprehēde ⁊ range p manū ⌊et mitte in latus meum⌋ in vulnus: quod in latere mucrone fixū est. Act. xvij. Querite deū si forte attrectet eum aut inueniāt. Et ꝑmisit de visu ⌊et vide⌋ sic ⌊manus meas⌋ cum signis vulnez. Hoc est: intus ꝓspice cū ꝓpha Zach. xiij. Quid sūt plage iste i medio manuū tuaꝝ: Et rñdet. Jis plagat⁹ sum: in domo eoꝝ q̄ diligebant me. Hoc est: q̄ me diligere debuerūt. Hoc est: iudeorū. Sic em̄ ōr Joan. xix. Videbunt in quē transfixerūt. Talibus signis pietatis cognoscere me debes q̄lia passus sum pro te Nec em̄ retinebo in corpe: ad conuincendū oēs de incredulitate ⁊ ingratitudie. Nūe. xvij. Refer virgam in tabernaculū federꝭ vt sit ibi in signum rebellium filioꝝ israel. Hec est em̄ virga sūmi sacerdotis q̄ seipm̄ obtulit ⁊ gēmas vulnerū in corpore retinuit vt omnes conuincat Uel de infidelitate si non credant. Uel ingratitudine si indeuoti tāt̄ beneficijs exist̄t ⌊Et noli esse incredulus⌋ Hoc NN
aūt Thomas audiuit. et se dixisse scisciit. et hoc nullus chr̄o absenti poterat nūciasse. et sic deū esse scīuit: quem nihil latet. Job vlti. Nulla te latet cogitatio. Sap. j. Auris zeli audiuit oia. Noli ergo esse incredulus, hoc est: ad credēdū tardus ⌊sed fidelis⌋ hoc est fide firmus. Joā. iij. Qui incredulus est filio: ira dei manet sup eum. Esa. xxj. Qui incredulus est: infideliter aget. Tob. ij. Uirā illam expectamus quā deus dabit⁹ est his q̄ fidem suā nunq̄ mutāt ab eo. Apoc. ij. Esto fidelis vsq̄ ad mortē ⁊ dabo tibi coronam vite Est aūt ꝺ valde grauis q̄stio. Dicit em̄ Bzeg. Q oē corpus palpabile: est corpꝰ corruptibile. Si g̃ chr̄is: suum corpus palpabile ꝑbuit passibilib⁹ adhuc discipulis: nūc ipse veram in se resurrectionē nō ꝓbauit. qz Corpa resurgētiū sunt impassibilia. Adhuc aūt grauꝭ est q̄ vulnera tangēda exhibuit. qz aliter non diceret Mitte manū tuā in latus meū. Vulnꝰ aūt est diuisio cōtinuitatis corpis. Cuius aūt cōtinuitas diuidit: illud nō em̄ corruptibile est: sed iā est corpus. ideo videt̄ q̄ ipe gl'iosum corpꝰ suū esse nō probauit Adhuc aūt Q ianuis clausis intrauit: videt̄ potius ꝓbare q̄ phantastica fuerit sua apparitio q̄ vera. qz Uera corpa sibi obstant ex cōtinuitate: nisi tangētia diuidant ea q̄ tangūt. Ad hec aūt ⁊ similia sine ꝑiudicio dicendū videt̄ Q multiplex est Tactꝰ: vt dicit Pbus. Est em̄ Tactꝰ metaphoricꝰ: q̄ nō est verus. Sicut ōr: Frigus me retigit. Et de tali tactu non loquit̄ euāgelū. Est iterū Tactus qui ōr a Pbo mathematicꝰ Qui est illoꝝ quoꝝ vltima sunt simt̄. Jta q̄ vltimū vnꝰ obuiat et cōtingit vltimū alterꝰ absq̄ eo q̄ vnū immutet alterꝝ: vel imutet ab illo. Et talis est tactꝰ quo gloriosa ⁊ celestia corpa se contingunt. Et corpus q̄ sic tangitur nō oportet q̄ sit corruptibile. Est item Tactꝰ verus vt ōr Pbs q̄ vocat tactꝰ physicꝰ. Et est illoꝝ quoꝝ vltima sunt simt̄: Jta q̄ vtrunq̄ agit in reliquū: et patit ab ipso. Sicut calidū tangit: vt simile: scz calidū. vel dissimile: frigidū: vel tepidū. Vel sicut molle tangit dur⁹ vel aspez: lene vel aliquod hmōi. Et de hoc verū est Q oē q̄ sic tangibile est: corruptibile est: vt dicit Bzego. Dicimꝰ ergo sine ꝑiudicio Q Corpa gloriosa etiā si tangunt̄ a non gloriosis: non tangunt̄ nisi vsq̄ ad cōtactum vltimoꝝ. Et non sic: q̄ patiantur aliq̄d a tangēte. qz si paterent̄ ab eis: sequeret̄ necessario q̄ infirma essent ad illa. quia Ois passio magis facta: abijcit a substantia passi: et transmutat eā. Sed
DD hac solutione sic posita: Surgit Questio grauioz. Cum em̄ Thomas tetigit chr̄m: tactꝰ aliq̄d renūciauit in anīa Thome. Costat em̄ q̄ renūciauit durum vel molle in carne ⁊ osse. ergo corpus chr̄i tale fuit: q̄ agebat in manu Thome actiōe ꝑmaꝝ q̄litatum q̄ causant̄ ab illis Et sic redit q̄ tangibile fuit tactu physico. Et sic tenet dictum Bzegorij q̄ sit corruptibile. Ad hoc iteꝝ sine ꝑiudicio responderi potest Q cuius corpus glorioſum retineat cōplexionatum esse ex qualitatib⁹ primis: et qualitatib⁹ causatis a primis: Tamē prime qualitates in ipo et alie: sūt in medio esse cōplexionati sic ligate: q̄ in

se inuicem decetero agere z pati nō possunt: nec aliquā ab extrīnseco recipē impssionē. Et sic in cōplexione medij sensuuz Thome: veritas corpis christi tractū Thome imutauit: absqz eo q̄ aliq̄ passione imutaret ab eo. Et id est qđ verū dici potest in hac questione: Tñ Greg. dicit q̄ dñs duo cōtraria in corpe suo ostendit. Quia em̄ ianuis clausis intrauit: impassibile fuit. Et quia tangi poterat: nō impassibile fuit: sed passibile. Et i talibz dicit: q̄ in rebus mirabilibz: fidem pstant facta mirabilioza. Et intēdit dicere q̄ talia opa dei mirabilia: p rōnem discuti minime possunt. Nec fides habet meritum cui humana ratio pbet expimētū. Quāuis ergo factis dei: ratione quadam alludamus: tamē rōnem sufficientē assignare nō possumus Et ideo hoc potius fide accipim⁹ q̄ per pbationez rōnis. Ad ō aūt qđ de vulneribz dicit Cōmuniter tenet q̄ dñs cicatrices vulnez: z non vulnera retinuit. et adhuc in celo retinet In signū pietatis. Et q̄ objicit per hoc. Mitte manus tuas in latus meū: Non ideo dicit: q̄ ad interioza rimanda lateris: manus esset mittenda. Hoc em̄ esset temerariū in ap'o: et infirmū in dño. sicut probat obiectio. Sed ideo dictuz est: in latus. quia mitti potuit ad lat⁹. Sicut cōmuniter ōr q̄ tact⁹ est in latere q̄ ad latus est tact⁹. Et q̄ sic tangēdo cicatricē: cognosceret p rōnem veritatē vulnerati corpis. Ad id aūt qđ objicit de cicatricibz, quia ille eriā indicare videnť corruptionē z cōsolidatiōis indecentiā. Ad hoc aūt dicenduz est q̄ in veritate: si cicatrix: vel variat corpis: vel mēbri figurā: generat indecentiā. Et hoc est. Si nō remaneat: nisi sicut linee radiales indiuisibiles: ad modū vulner⁹ sint ptracte: Tūc em̄ z indicat bellū et strenuitatē. et tñ nullā inducit figure varietatem Et hoc est qđ dicit Aug⁹ cōtra paganos. Sciāt q̄ bas questiones ꝓposuerūt: cbīm non vulnera sed cicatrices discipulis ꝓposuisse z demōstrasse: Que tunc falsē essent si nulla vulnera p̄cessissent. Nec ex impotentia sunt. quia diuina dispensatione z arte optimi medici sunt relicte. Exemplū aūt est de milite strenuo, ꝓter rempublicam vulnerato: qui nō vult ita a medico sanari nisi sīg remaneant sue strenuitatis Ad hoc aūt q̄ objicit q̄ videť phantasticī corpis indiciū q̄ intrauit ostijs clausis. Quidam dicunt q̄ hoc est subtilitatis corpoz glorioz: q̄ possunt penetrare sine obsistētia z diuisiōe: q̄ntūcunqz alta: q̄ntūcunqz spissa corpa. Sed q̄a Ego hoc nō intelligo: ideo nō videť mihi sic esse dicendū. Una em̄ heresis Manicheoz z Eutic⁹ est q̄ corpa resurgētiū: dogmatizabāt aere et ventis forę subtiliora. Et contra hanc heresim missus fuit btūs Gregor⁹: in minoribus adhuc officijs cōstitutus: ab ecclesia Rhomana apocrisiari⁹: ad vrbem Cōstantinopolitanā. Et illam heresim ibi cōtriuit: sicut legit in vita beati Gregorij Et sicut ipe beatus Gregorius mentionē facit in quadam epistola ad Leandrū Sibiliensem Epm. q̄a tāte subtilitatis corpora: nec figurā humanā retinerēt: nec carnē z ossa et neruos et venas: et alias huiusmodi partes distinctas haberent. Et ideo talia repuro fabulosa: et de doctrinis Judeoz sumpta. Et ideo dico subtilitatem glorioso⁹ corpoz non esse futuram p raritatem. Sed potius per ignobilitatis et grossitiei z grauitatis subtractionez: eadem tamen ꝓsistentia corporis humani remanēte (Sicut subtilis et spiritualis substantie dicim⁹ solē z lunam et stellas) cum tamē fm̄ suam humanā naturā sint corpora spissa: q̄ in quas partes habentia z retinentia suas figuras: et q̄rtas habitudines z cōsistentias Hoc aūt dico sine p̄iudicio: non asserēdo. sed vt sic opinando q̄diu nihil pbabilius inueniť Et ideo dixi supius Q̄ transire aliud corpus sine illius corporis diuisione: Nec est alicuius corporis: nisi eius quod vnitum est diuinitati. Nec illius est in q̄tum est corpus. sed potius ipsi⁹ est in q̄tum est diuinum. Hec ergo de cā hac sufficiāt.

Respōdit Thomas z dixit: Dominus meus z deus meus. Dicit ei Jesus Quia vidisti me Thoma credidisti: Beati qui non viderūt et crediderunt. Multa quidem et alia signa fecit Jesus in cōspectu discipuloz suoz: q̄ nō sunt scripta in libro hoc. Hec autē scripta sunt vt credatis: quia Jesus christus est filius dei: et vt credentes vitam habeatis in nomine eius.

RR Et b̄ tangitur huius apparitionis vtilitas. Tangit aūt b̄ Triplex vtilitas. Particularis in apostolo. Uniuersalis in credētibus. et Uniuersalissima hanc scripturā legentibz. De Primo ōr Duo. Fidei cōfessionē. z Cōfessionis cōmendationē. Cōfessio est em̄ in hoc q̄ dicit [Dñs meus] fm̄ hūanitatem Jn qua me sanguine tuo in seruum sempiternū compasti. j. Petri. j. Non corruptibilibus auro vel argento redempti estis de vana vestra cōuersatiōe. j. Cor. vj. Empti em̄ estis p̄cio magno. Ideo Dicit i Psal. cxv. Dauid: z Salomō Sap. iv. Seruus tu⁹ sum ego z filius ancille tue [z Deus meus] fm̄ diuinitatem. Ps. cxvij. Deus meus es tu z exaltabo te. Exo. xv. Iste deus meus z glorificabo eum: deus patris mei z exaltabo eum. Et sic et humanitatē pri⁹: q̄ sibi p̄or innotuit: et diuinitatē posteri⁹ p humanitatē cognouit: Thomas est confessus. Et hec est vere fidei confessio [Dicit ei Jesus] beatificando confessionē [quia vidisti me Thoma credidisti] supple. Hoc ipsum bonum est: et beatum. iij. Reg. viij. Bene fecisti hoc ipsum mēte ptractans. SS Objicit aūt de hoc q̄ Fides est inuisibiliū. sicut ōr Hebre. xj. Fides ē argumentū nō apparentiū. Ergo videť nō bene dictum Quia vidisti me credidisti. ij. Cor. iiij. Que videnť temporalia sunt: q̄ autē non videnť eterna. Ad ō aūt multipliciter respondet̄. Et de singuloz opinionibz longum esset reddere rationē. Mihi antiq̄ placet solutio Q̄ sic Jn ipso Credere: Duo sūt Dicit em̄ Greg. q̄ Credere est cogitare cum assensu. Et ideo ex parte assensus (in quo pfectio fidei ē) credere simpliciter donum dei est. Nec surgit ex visu nec ex auditu. Sed simpliciter lumen est: collocans in credentibz p̄mā veritatē: et ipsos in veritate: vt assentiāt ei, ꝓter se: z sup oia. vt dicit Dionysius. Et ex illa pte Fides est immobile credentiū z veritatis fundamentū. Ex pte aūt illius: qua credere ē de articulo cogitare: nihil, phibet q̄n ipsa cogitatio ex visū vel auditu accipiat generationē. Et sic dicit Rho. x. Fides ex auditu. auditus aūt p verbū christi. Et sic dicit hic: Quia vidisti me Thoma credidisti. Cum em̄ ōr: vidisti: Non accipit Videre: put est actus visus: in q̄tum est sensus particularis sup̄ per q̄rū obiectum. Nec accipit in q̄tum ipse est in ipso sensu cōi sup figurā vl' aliud obiectum sensus cōmunis. Sed potius put Visus: est actus rationis: se sup̄ sensum reflectentis. Sicut cōiter z vsualiter dicit Video esse deū eum q̄ intrat ostijs clausis. et Talis est mortis z inferni triūphatoz. Et sic sumit Videre: Joan. iij. Ubi dicit. Dñe vt video: pheta es tu. Tamen Glo. dicit Q̄ aliud vidit: et aliud credidit. q̄z Hoseem vidit. et Deū q̄ videri nō potest credidit. Sed hoc in ide redit. q̄z Ex hoc q̄ hominē: in q̄ talia signa diuinitatis ostēsa sunt vidit: inductus est q̄ illū cūdē credidit esse deū [Beati qui non viderunt z crediderunt] Cōmendans fructū generalē fidei in his q̄ fidem habent z talia argumenta fidei nō habuerūt: Tamē illis ad fidem incredulitas Thome coopata est. q̄dum Thomas: vt dicit Grego. Sic dubitādo veritatē pbauit: nostris cordibz infidelitatis vulnus amputauit. j. Petri. j. Quē cū non videritis diligitis Jn quē nūc quoqz nō videntes: creditis. Illi ḡ sunt qui corpalibus oculis nō viderunt: et tamen ꝓter fidei deuotionē crediderūt, Sed hoc exēpluz quod est in Thoma: factū est attestatio in omnibz Quia etiā in Abraam aliq̄ visiones cogitatū fidei p̄cesserunt. Unī Lu. x. Beati oculi qui vident que vos videtis. quia Videntes ista: mistri fuerūt sermonis. Et alij: illa Nō videtes: nō sūt idoctas fabulas secuti qñ crediderunt illis. Hebre. ij. Sola qdem ab his qui viderunt z audierunt in nos cōfirmata est. Et ideo etiam in plogo Lucas ōr. Sicut tradiderunt nobis illi q̄ ministri sunt sermonis

Attende aūt Ad quid dicit: Quia vidisti me. Et nō dicit: quia tetigisti me: Et hoc dicunt quidam Q̄ q̄uis dñs: manus z latus exhibuit ad tangendum: q̄ tamē aplus ꝓter reuerentiā tangere non fuit ausus. Et hoc quidem dubitando dicit Aug⁹ Quid aūt de hoc verum sit: ignorat Nisi q̄ pie credi potest q̄ dñm tetigit: in mai⁹ argumentū resurrectionis. UU [Multa qdem et alia signa] Tangit b̄ fructum hec legentiū in scriptura [fecit Jesus] pbans sibi diuinitatē vnitā esse [in conspectu discipulorū suorum] quos precipue ad fidem cōfirmare intendit. Act. x. Pertransiuit bñfaciendo z sanando oēs oppressos a diabolo qm̄ deus erat cum illo [que non sunt scripta in libro hoc] qz nullus liber cōtinere posset. Apoca. x Signa que locuta sunt septem tonitrua: et noli ea scribere. Tonitruū em̄ est qđ facit de⁹. qa de sublimi tonat supra vires homis. Signandū ergo est et nō scribendū. quia cōtineri in aliq̄ nō p̄t scripturam [Hec aūt] pauca: z nō debuo stilo [scripta sunt.] Rhom. xv. Quecunqz scripta sunt: ad nostrā doctrinam scripta sunt. Et hoc est [vt credatis quia Jesus est filius dei] vivi. Hoc em̄ p totū libruū istum astruit. j. Joan. v. Quis aūt vincit mundū: nisi qui credit quia Jesus est filius dei vivi. Et hic est Finis primi⁹ huius libri. [Et vt credentes] hoc [vitam] eternā: nunc in spe: et i futuro in re [habeatis in nomine ipsius] hoc est in fide z deuotiōe nomis ipsi⁹. Et hic est Finis remotus z vltim⁹. j. Joā. v. Hec scribo vobis vt sciatis qm̄ vitam eternaz habeatis q̄ creditis in noie filij eius. Act. iiij. Non est aliud nomen datuz sub celo hoib: in quo oporteat cos saluos fieri. Mat. j. Uocabis nomen eius Jesum. Ipse em̄ saluū faciet populum suum a peccatis corū. Hic est ergo Finis vltimus istius scripture q̄ est vltim⁹ z intentus.

Postea manifestauit Jesus se iterum ad mare tyberiadis. Manifestauit aūt sic Erant aūt simul Simon petrus z Thomas qui dicitur didymus: et Nathanael qui erat a Cana Galilee: et filij zebedei: et alij ex discipulis eius duo.

Hic incipit pars Quarta istius tractatus Jn q̄ Cum manifestatiōe Resurrectionis: cōsert Officium p̄dicationis. Et hoc fit non aperte sed sub figura piscationis. Diuidit aūt ista pars in Duas partes, Jn quaz Prima: A tempore z Loco z Personis z Negocio pfonaz: accipit manifestationis oportunitas. Jn Secunda: sub typo piscationis: a manifestato dño: p̄dicatiōis cōsert facultas Ibi Mane aūt facto. Adhuc in Prima haz Quattuor innuunt: a q̄bus oportunitas accipit. Scz Tēpus: Locus: Persone: et Personaz negocii. Tēpus aūt tangit indeterminate: cū dicit [Postea] hoc est: post octauā Resurrectionis: et aū diē ascēsionis. Et nō determinat qua die. Cuius hora determinetur inferius: q̄ mane aū horā prandij. Et forte hoc qđ dicit [postea] notat ordinē in causa manifestatiōis. quia Ille manifestatiōes de quib⁹ habitum est: sunt ad instruendā resurrectiōis fidē. Et Ista est ad officij p̄dicatōis instructionē. Priⁿ aūt est constructio fidei in quolibet p̄dicatore q̄ iniunctio officij p̄dicationis. Et forte hoc notans dicit [postea] tangens ordinē. et non determinans. j. Cor. xiiij. Omia fm̄ ordinem fiant in vobis. Unde etiam regina Saba. iij. Reg. x. Uidens ordinē ministrātiū Salomonis: nō habebat vltra spm̄. Can. ij. Ordinauit in me charitatem. Sic ergo Postea [manifestauit se iterū iesus] Iteratio notat Adiunctionē manifestatōis in Potestate: sicut sepius se manifestauit in Fide vitate, qz z Potestatem de se intēdit astruere. Propter qđ dicit Mat.

vlē. Data est mihi oīs pās in celo z in terra. Euntes docere oēs gentes. Hoc est ergo qđ dicit [Iterum] Tante eñ benignitaſ est ꝙ charitati ſue nō semel ſufficit ad ſuos veniſſe niſi pīriam ſuam iterer q̄uenſcūq; vale foret. Prouer. viij. Delitie mee esse cū filijs hoim [Ad mare tyberiadis] Tāgit ħ Manifestationis oportunū Locū Jn q̄ generalis p̄dicatōis officiū poterat designari. Mare aūt tyberiadis ſicut in añ habitū ſepe dictum est: lacus est Galilee q̄ genazareth vocaſ. Dicit autem mare: Nō ab amaritudine. qz aq̄a dulcis est. ſed a magnitudinis z diffusionis q̄daz ſilitudine. qz in latum z longū more ſtantis aque diffundit. more hebreoꝝ. Qui quālibet aquam ſic diffusam mare appellare cōſueuerant Beñ. j. Cōgregationes aq̄rū appellauit maria. Genazareth aūt vt Beda dicē dicit: quia vapore vel fumo de fundo eleuato: crispantes habet vndas. que ꝙtidie de ſe aurā ad modū venti reſpirātis generat. Unde genazareth: aurā generās ſonat. Galilee aūt vocaſ quia in prouiciā galilee diffundit. Tyberiadis aūt vocaſ ps eꝰ que ad mensa galilee ciuitatis diffundit: q̄ Tyberias vocaſ. Plures eñ ciuitates huic mari adiacent: ſicut Tyberias: Bethſaida: et Capharnaū: et quedā alie. Jſta aūt manifestatio iuxta Tyberiadē facta est. Et hoc bñ cōuenit. qz Tyberias: videſ reſtimoniū: aut bonitas reſtificatōis interpretatur. qz Jbi verbum in carne gloriosa reſurgēs: ſuā in doctrina p̄dicationis manifestauit prātez. Ps. cxviij Mirabilia teſtimonia tua dñe: ideo ſcrutata ē ea anīa mea. Jbi eñ manifestauit ſe reſtib⁹ p̄ordinatis deo. Sicut dr Act. x. Dis q̄ in loco illo māducauerunt z biberunt cum illo. Hoc est g̃ quod dr: de huiꝰ manifestationis loco [Manifestauit aūt sic] Tangit: huius manifestatōis Modū: ex pte psonarū quib⁹ facta est sumptū Uerificans quod Joan. xiij. dixerat. Ego diligā eum z manifestabo ei meipm. Ps. lxxxviij. Tunc locutus es in visiōe ſanctis tuis z dixiſti posui adiutoriū in potēte. Hoc eñ oī in verbo: et officio p̄dicationis: ponit adiutoriū: vt ex fluctib⁹ huius ꝓcelloſi maris: ad ſolidum trahant eternitatis. Et hoc est qđ dicit [Erāt ſimul] in vno corde z in vna aīa. qđ in vno loco ſignabat ſtoꝝ cōgregatio [Simon petrus] ſcz caput z p̄nceps illoꝝ qui claues ſibi cōmiſſas habuit. Et ideo optime ex obedientia z agnitiōe z firmitate vocaſ. quia Simon obediens. Petrus autē hebrea lingua agnoſcēs. Syra aūt lingua z greca vocaſ rupes: ſicut z latine petra a petra deriuaſ. Obedientia aūt facit dño ſubiectū z fidelē. Agnitio prudentē. Ut ſicut dr Matth. xxiij. Fidelis ſeruꝰ z prudens quē conſtituit dñs ſup familiam ſuam Petra aūt firmitatez qua oēs aliꝰ fundari debent oſtendit Lu. xxij. Ego p te rogaui vt nō deficiat fides tua ſed tu aliqñ cōuerſus ꝑfirma fratres tuos Matth. xvj. Sup hanc petrā edificabo eccleſiam meā [z Thomas qui dicitur didymꝰ] Thomas aūt abyſſus. et didymus dubius vel geminꝰ interpraſ Qui ſine petra nō fundareſ in ꝙtū petra dr. qz abyſſus nō fundaſ. qz abyſſus quaſi ſine baſi vocaſ. Dubiꝰ aūt ſiue geminꝰ ſine agnitione petri ſm ꝙ petra agnoſcens sonat: non ad certitudinē veritatis reduceret. Et ideo Thomas didymꝰ cum Petro optime sociaſ. Beñ. j. Tenebre erant ſup faciem abyſſi. Dixitq; deꝰ: Fiat lux. quia per lucē agnoſcentiū: et illuminanſ z fundanſ corda dubitantiū z fluctuantiū [et Nathanael] q̄: Quē donauit deus: interpraſ. qz Dis ſacri vbi dotor: in dono ſpūs diuini z nō in ſapientia mundi pficiſ. Matth. x. Non vos estis qui loquimi: ſed ſpūs patris vri. Et de hoc bñ ſubdit [qui erat a Cana galilee] Cana eñ zelus interpraſ. et Galilea tranſmigratio. Qui ex zelo aniaꝝ ſuſcipit officiū: omnis eius intentio ad hoc dirigi debet: vt aie a vicijs ad virtutes tranſmigrarent z mutenſ. De Primo dr in ps. Zelus domꝰ tue comedit me Sic Phinees meruit pactum ſacerdotij Nume. xxv. z Matth. iij. De Scdo dicit in ps. lxvij. Dixit dñs ex baſan. hoc est: de cōfusione: cōuertā: conuertā in ꝓfundū maris. hoc est: in ꝓfundū amaritudinis penitētie [et filij Zebedei] Jacob maior z Johannes. qz Joānes humilē patrē nomiat. z nomen ꝓprij z fratris tacet ꝓter humilitatē. Zebedeꝰ aūt donatus interpraſ. Et ſignat eos q̄s dote gratie et virtute deus demōſtrauit eſſe dignos tāto officio. Hebre. v. Nec quiſq; ſibi ſumat honorē: ſed q̄ vocaſ a deo tanq̄ Aaron. Dote eñ dei: ſpōſus eccleſie debet demōſtrari: vt Jacob ſit: luctator contra vicia p̄ virtutis fortitudinem Beñ. xxxij. z Osee. xij In fortitudine ſua direxit cum angelo ꝓualuit ad angelū z ꝓfortatus est: fleuit z rogauit eū. Sic aūt Joannes: in quo est gratia p̄ contemplationis puritatem. Joan. vlē. Qui z recubuit ſupra pectꝰ eius [Et alij ex discipulis eius duo] qui nō noiantſ: q̄a duo mādata ſignant charitatis. Mat. xxij. Diliges dñm deum tuum ex tota mente tua z ex totis viribus tuis. Hoc est p̄mū z maximū mādatū. Secundū aūt est ſimile huic Diliges ꝓximū tuū ſicut teipm. Sic g̃ oportunitas ſumit a perſonis. qz Dia que dicta ſunt: debent eſſe in bis q̄ p̄dicationis officiū accipiūt. et q̄bus p̄dicationis portas z officiū cōmittit.

Dicit eis Simō petrus: Vado piſcari: Dicūt ei: Venimus z nos tecū. Et exierunt z aſcenderunt in nauem. et illa nocte nihil prendiderunt.

Hic tāgit Oportunitas a psonarū ſumpto negocio. Et habet partes Duas. Negocij per ſupioꝝ rem decretū determinationem. z Negocij p ſupioꝝ rem decretū executionē. Talis eñ ē autoritas oīs officij eccleſiaſtici q̄ a capite deſcendit ad inferiores. Et in figura huius dicit Petrus p̄nceps apoſtoloꝝ [Vado] per ꝑfectū ſubditoꝝ [piſcari] Ad mūdi piſcaturā ſignat per rete p̄dicationis faciendā. Mat. iiij. Uenite poſt me faciā vos fieri piſcatores hoim. Uñ Luc. v. dicit Petro. Noli timere Ex hoc eñ eris homies capiens. Nec Petrꝰ dicat quo piſcari eſt iturus. quia deſignat ꝙ totū mare hoc est: mundū totū in piſcandi prātem ſit acceptūrus. Ps. ciij. Hoc mare magnū est ſpacioſus maribus illic reptibilia quoꝝ non est numerus [Dicunt ei] alij apli ſer: in ptem ſollicitudinis vocandi [Venimus z nos tecū] quia piſcatio alioꝝ ſine Petri autoritate nō valet. Hiere. xvj. Mittā eis piſcatores multos z piſcabunſ eos. Dicit aūt: tecum. qz niſi ſit cū Petro facta piſcatio: ſciſma inter piſcatores fieret: z nō pficiet. Uñ Bal. ij. Paulus aſcendit hierlm videre Petꝝ z alios apl̄os et cōtulit cum eis euangeliū: ne forte in vacuū curreret aut cucurriſſet. j. Loꝝ. j. Jdipm dicaſ oēs z nō ſint in vobis ſciſmata [Et exierunt] Ecce executio p actū ſicut ex decreto Petri determinatū est. Qđ aūt dicit [et exierūt] notat exitum ad pfectū piſcationis ſpūalis a quiete cōtemplatiōis. Eañ. vij. Egrediemur in agrū: cōmoremur in villis. Luc. v. Duc in altum z laxate rete in capturā piſcium. Jn altū aūt ducere: est ad mundi ꝓfunda: que in delicijs: diuitijs: et honorib⁹ ſunt: rete p̄dicatiōis tendere. Sic g̃ exierunt [et aſcenderunt in] cathedris dignitatū z poteſtatū eccleſiaſticaꝝ [nauim] quia Nauis ſignificat crucifixi fidez hūilem: ſicut alibi dictum eſt. Sap. xvij. Exiguo ligno credunt homies alias ſuas. et trāſeūtes mare p ratem liberanſ sunt [et illa nocte] qñ lux vera diuine manifestationis mare nō illuminauit. Luc. v. Per totā noctem laborantes nihil cepim⁹. Joan. ix. Uenit nox in qua nemo pōt opari. Et hoc est qđ ſequitur Et illa nocte [nihil prendiderūt] Que nox: tēpus añ aduētū chri ſignificat. Et est in oib⁹ cordibus in quib⁹ Jeſus ſue apparitiōis radios nō diffundit. Que nox: vere nox a nocēdo dr. qñ mēs in ea tenebris tenet ne veniat ad veritatis lucē. Sap. xvij. Ignis q̄dem nulla vis: nec ſidez lympide flāme poterant illuminare nocte illam horrendā. Tobie. v. Quale mihi gaudiū qui in tenebris ſedeo et lumē celi nō video. Threñ. iij. Me minauit z adduxit in tenebras z nō in lucem. Job. iij. Uiro cuius abſcōdita est via: et circūdedit eū deꝰ tenebris.

Mane aūt facto ſtetit Jeſus in litore: non tamen cognouerūt diſcipuli quia Jeſus eſt.

Hic incipit in argumento Reſurrectionis chriſti manifestatio. Et diuidit hec pars in Duas partes. In quaꝝ Prima deſcribit Manifestatio. In Secunda aūt Jſtiꝰ manifestationis cū aliꝰ q̄ añ ipſam facte ſunt cōnumeratio. Jbi: Hoc iam tertio manifestauit ſe Jeſus. Adhuc aūt prior haꝝ diuidit in Quinq; ſm q̄nq; in q̄bus dñs ſuā manifestauit reſurrectionē. In quoꝝ Primo Suā manifestat eternitatē: p locum in quo ſtetit. In Secundo Suam manifestat prātem: p rete qđ in dextera nauis piſcibus impleuit. Jbi: Dicit ei Jeſus. In Tertio Suā manifestat paſſionē z paſſionis vtilitatem: p piſcē quē prunis impoſitū demōſtrauit Jbi: Ut g̃ deſcenderūt. In Quarta Officij p̄dicationis dat autoritatē. et cōuerſoꝝ ſaluē deſcribit p rete qđ ad terrā trahi p̄cepit. Jbi: Dicit eis Jeſus: Afferte de piſcib⁹. In Quinta z Ultia Sue reſurrectionis oñdit vitatē: p prandiū qđ cū diſcipulis fecit. Jbi: Dicit eis Jeſus Uenite prandete. Adhuc in Prima haꝝ Duo ſunt. Scz Qđ Jeſus q̄dē p fecit ſm ꝓprietates eternitatis est diſcipulis manifestatus. et Qđ tñ a diſcipulis ſub his ſignis nō est agnit⁹. In p̄mo dr Tria. Scz: Oñ: Qualiter: Ubi factꝰ est manifestatꝰ. Oñ q̄dem. qz [Mane iā facto] qñ ſcz nox tenebraꝝ huius vite: terminata fuit ad lucē ſurgentis aurore i reſurrectiōe immortalitaſ: et eternitate. Haber eñ chūs Quat tuoꝝ dies. Scz Die lumis: gratie: et gl̄ie. q̄ nunq̄ habuit mane nec veſpam. qz nec initium habuit nec finem. De quo p̄s. cix. In ſplēdoribꝰ ſanctoꝝ ex vtero ante luciferū genui te. Habuit Die lucē nature: q̄ illuxit in opib⁹ Creationis: Diſpoſitiōis: et Ornatus: in q̄b⁹ cognoſcibiliter lucet in veſtigio et imagine. Ps. xlij. Signatū est ſup nos lumen vultus tui dñe. Et in hoc lumine lucet lumen ſuū rationi. Joan. j. Qđ factum est in ipſo vita erat tē. Hec dies Mane habuit initiū mūdi. et Veſperā habebit mūdi finē. Eccles. j. Oritꝰ sol z occidit. Tertia Dies: est Gratie ſm p̄mā eius in mūdo. Joā. ix. Me oportet opari opa eius q̄ miſit me dū dies est. venit eñ nox in q̄ nemo pōt operari. Hec dies habuit Mane natiuitaſ ex vtero vginis qñ in ſole poſuit tabernaculū ſuū z ipſe tanq̄ ſponſus ꝓcedēs de thalamo ſuo Exultauit vt gigas ad currendam viā. Ps. xviij. Veſpe aūt habuit mortē quā ſuſtinuit. ſcz qñ ſol huiꝰ mūdi ſuos radios abſcondit. Ps. xxix. Ad veſperū demorabit flet⁹ z ad matutinū leticia. Quarta dies habuit ſplendorē reſurrectionis. De qua dicit Apl's Rhom. xiij. Nox ꝓceſſit ſcz tenebraꝝ mortſ. dies aūt a ꝓpinquauit ſcz reſurrectiōis. Hec dies Mane letū habuit. et Veſpam nunq̄ habebit. Eſa. lx. Non occidet vltra ſol tuus: et luna tua nō imminuet. q̄a dñs erit tibi in lucem ſempiternā. Mane aūt facto: huius diei [ſtetit Jeſus in litore] Jn luce p̄me diei exultant angeli z bti. Ps. lxxxiij. Melior est dies vna i atrijs t. ſup milia. Jn luce ſecūde diei ambulant homies rōne vrentes: z deū in ſuis opib⁹ cognoſcentes. Ps. Dñe in lumine vultꝰ tui ambulabunt: et in noīe tuo exultabunt cū potentia: z in iuſticia exaltabuntur. Jn luce tertie diei ambulant z gaudēt in chō renati. Joan. viij. Ego ſum lux mūdi: q̄ ſequit me nō ambulat in tenebris: ſed habebit lumē vite. Jn luce q̄rte diei pficiunt ad immortalitatē gl̄ificādi. ij. Loꝝ. iij. Nos oēs reuelata facie gloriā dñi ſpeculātes in eandē imaginem tranſformamur a claritate in claritatē: tanq̄ a dñi ſpū. Hoc est aūt qđ dicit [Mane aūt facto] depulſis tenebris mortis. Ps. cxxxviij. Nox ſicut dies illuminabit: et nox illuminatio mea in delicijs meis. Lux eñ vera ſicut nec in mūdo: morte a tenebris compēdit: Jta nec in morte a tenebraꝝ clauſtris detinet. Sed oportet ꝙ mane fiat: p ſurgētē gl̄iosi corporis noſtri aīam ſolis. De q̄ gl̄iat eccleſia Cant. vj. Que est iſta q̄ pgredit ſicut aurora conſurgēs. Hec dies est mane de q̄ dr Prouerb. iiij. Semita iuſti q̄ſi lux ſplendens: z creſcēs vſq; in pfectā diez q̄ nunq̄ rendit ad veſpam. Sic g̃ mane facto [ſtetit Jeſus] Qui eñ ſurrexit nō iterꝝ ſedit in pulueꝛe ſed imortalis ſtetit. Job. vij. Jn puluere ſedeo z in puluere dormio et ſi mane me q̄ſieris non ſubſtabam. Sic ergo ſtetit q̄ nunq̄ decerero p terre pon-

dus inclinabitur.iij°.Reg.xvij. Viuit dñs in cui⁹ conspe.sto.Rho.xiij. Stabit aūt.potēs est ei dñs stare re illū [in litore] Nō vt dicit Beda Finis est maris(hoc est:amaritudinis z instabilitatis fluctuū)chr̄is.Job.xxxviij. Hucusq; p̄cedens venies et nō p̄cedes ampli⁹:et hic cōfringes tumentes fluctus tuos.Amaritudo em̄ mortis z instabilitatis:immortalitatis ad litus est (qō est hora mortis)solidi tatem significans gl̄iose resurrectiōis:nō opēt amplius.Apoc.xxj. Jam nō erit ampli⁹ neq; luctus neq; clamor:neq; dolor erit vltra que p̄ma abierūt Sic ḡ Hora z Status z Loco:proprietates fuerē resurrectiōis demōstrat. Et sic soluit q̄stio quā fecit Bꝛegori⁹ Cur dñs aū resurrectionē corā discipulis sup̄ vndas ambulauit Joan.vj.Matth.xiiij. Post resurrectionē aūt nō in vndis sed in solido litoris stans apparuit. In veroq; em̄ qualis tūc fuit:p̄signauit.Sic Mortalis q̄n in vndis ambulauit. Immortalis q̄n in litore steterit [non tamē discipuli]septē qui supius dicti sunt [cognouerūt quia iesus est] Intantum em̄ stupefecerat eos infirmitas mortis q̄ vir attollere mentē poterant ad vitā resurrectiōis. Ita etiā ip̄de cū apparentem viderūt:spm̄ se videre putabāt. Esa.liij. Quasi abscōditus est vultus eius z despect⁹. vñ nec reputam⁹ eum.Malach.iij. Quis poterit cogitare diez aduentus ei⁹? et q̄s sta.ad vid.eū. Maxime post tot torm̄ēta:post tot vulnera:post tot probra que sustinuit.

Dicit ḡ eis iesus. Pueri:Nunquid pulmētariū habetis? Respōderunt ei:Non.

℟ Hic incipit Secundū In q̄ suā manifestat potestatem:p̄ hoc q̄ rete q̄ō in dexterā nauis missum est piscib⁹ impleuit. Duidit aut̄ hec particula in Duo. In quoꝝ Primo ponit Manifestatio. In Secundo aūt Manifestati cognitio Ibi. Dicit ḡ discipulus ille. Adhuc aūt in Primo Duo dicuntur. Sex Manifestatiōis accepta occasio. et Per signū potestatis manifestatio In p̄ori aut̄ Duo dicit. In quoꝝ Primo Ut accipiat manifestandi occasionē facit interrogationē. Et in Scōo Lōuenientē occasioni quā querit accipit responsionē. Dicit ḡ [Pueri: Nunquid pulmētariū habetis?] Pueros vocat:a Puritate:z Subiectōe:z a Sensus simplicitate. A Puritate q̄dez: sicut ō. j. Reg.iij. Samuel ministrabat corā dño puer accinctus ephot lineo q̄ innocētiā z candorē significabat castitat̄. A Subiectōe aūt q̄ q̄ pueri subiecti sunt: patet ad Hal.iiij. Quanto rpe heres parvulus est nihil differt a seruo suo cum sit dñs oim De Sensus simplicitate ad Rho.xvj. Volo vos simplices esse in malo z sapientes in bono. et.j. Lorinth.xiiij. Malicia paruuli estote.sensibꝰ aūt pfecti sic̄. Illi sunt pueri:de q̄b ō. Esa.viij. Ecce ego et pueri mei q̄s mihi dñs dedit in signū z portētū israel zc̄. Ab his ḡ q̄rit [nunq̄d pulmentariū habetis?] Pulmentū ō. q̄ō pani ad dulcorādū adiungit̄. Pulmētariū aūt ꝟ vocat pisces ad edendū dulces z delectabiles. q̄ Die ex aquis voluptum et cōcupiscentia⁹ extracte:dulce deo parāt cōuiuium. Lu.xv. Epulari z gaudere oportebat q̄a frater tuus mortuus fuerat z reuixit:perierat z inuentus est. Ben̄.xxvij. Cunq; venatu aliq̄d attuleris: fac mihi inde pulmentū vt comedā:et b̄ndicat tibi anīa mea. Piscatio em̄ z venatio fm̄ mysteriū ad idē referunt̄ [Rñderunt ei] non ignorāti.sed vt occasionem sue manifestationis ex respōso acciperent [Non] quia Que humanis laboribꝰ fuit̄ sine gratia dei:insipida z inutilia fuit. Sap̄.iij. Fructus eorū inutiles z acerbi ad manducandū et ad nihilum apti.

Dicit eis Mittite in dexteram nauigij rete et inuenietis. Miserunt ergo:et iam non valebant illud trahere p̄ multitudine piscium.

Hic tangit Per signū potestat̄ christi manifestationē:et Signi inuentā vitatē Dicit ḡ [Mittite in dexteram nauigij] Aesi dicat. Quicqd in seculo laborast̄: sinistra est:z ad sinistrā p̄inet. Sed nunc in dexterā mittite:vt intentiōe eternorū que per dexterā intelliguntꝰ laboret a vobis. Matthei.vj. Nesciat sinistra tua q̄d faciat dextera tua. Prouer.iij. In dextera illius longitudo diez. z in sinistra illius: diuitie z gloria. Qui em̄ pro gloria z diuitijs laborat: que temporalia sunt:nihil capit pulmentarij. Qui aūt in dextera rete p̄ojcit:multum facit eternitatis fructū. Et hoc intendit. q̄a ibi est longitudo diez. imortalitat̄; quā chr̄s resurgēdo patefecit. Hoc ergo q̄ō dicit [rete] q̄ō filius conneciē z maculis cōponit:officium significat p̄dicationis:habens fila subtilium rōnum ex quibꝰ cōplectit:et maculas diuersas q̄b diuersis auditoribus coaptat. Matth.xiij. Simile est regnū celoꝝ sagene misse in mare ex oi genere piscū cōgreganti Matth.iiij Vidit alios duos fratres: reficientes retia sua. His ḡ dicit: Mittite in dexterā nauis rete [Et inuenietis] Illi em̄ qui intentiōe eternorū: lucris aniaꝝ inuigilant:multū inuenunt. Isti sunt etiam de q̄bus ō. Joā.xv. Ego posui vos vt eatis z fructum afferatis z fructus vester maneat [Miserunt ergo] rete in vbo dñi. Lu.v. In verbo tuo laxabo rete [et iam nō valebant illud trahere] Trahere aut̄ est ad litus deducere. Et hoc fit:q̄n in multiplicatione fideliū: ille qui curā gerit sollicitudie mltitudinis:cui p̄est:deficit z aurilium req̄rit. Lu.v. Annuerūt socijs suis qui erāt in alia nauī vt venirent z iuuarent eos. Un̄ Nūe. xj. Intolerabilis Moysi res visa est donec spūm suum dñs in septuaginta magauit. quibus adiutorib⁹ ille innumerabilē multitudinem gubernauit [p̄e multitudine piscium] Et ideo dicit Ebrȳs. q̄ dñs non statim se ostēdit: donec p̄ miraculū q̄ō tactū in se cōtinebat mysteriū cognosceret. Un̄ Matth.viij. Multi venient ab oriente z occidente et recumbent cum Abraam Isaac et Jacob in regno celoꝝ. Est aūt ꝟ questio. Cum dñs dicit Lu.ix. Nemo mittens manū ad aratrū z respiciens retro:aptus est regno celoꝝ. Quomō Petr⁹ relict̄ nauī z retib⁹ quoꝝ vsu ante vsuebat:itez ad

ea reuersus est. Adhuc querit. Quare Matthe⁹ ad teloneū non est reuersus. Soluit aūt hoc bea⁹ Bꝛegori⁹ q̄ negociū q̄ō aī cōuersionē agere peccatū nō fuit:hoc etiam post cōuersionē repere culpa nō fuit. Maxime cum adhuc apostoli ad agenda spūalia nō fuerunt sufficiēter p̄parati. et tēpus fuit necessitat̄:q̄n aliūde nō subueniebat̄. Q aūt ō Matthēo ō:. ō. Bꝛe.q̄ talia negocia publicanoꝝ sunt:que vix aut nunq̄ sine p̄cō z violētia rapine z sine iniurijs fieri possunt. Et ideo ad illa post cōuersionē redire non est licitum. Adhuc q̄ritur Cum Lu.vi. dicat. Sedete in ciuitate z orate q̄duq; induami vtute ex alto:quō Petr⁹ cū istis exire de ciuitate fuerit ausus cōtra mandatum dñi Ad hoc dicendū Q in veritate nō sederūt semp in ciuitate. q̄ etiā iuerūt in montē in galilea: vbi cōstituerat illis Jesus.et ad alta loca diuersa iuerūt. Et ideo q̄ō dicit Sedete:refert ad hoc Q se ab inuicem non separent. Nec in diuersas terras se spargerent nisi p̄us vtute ex alto cōfirmarent. Nec iterum q̄ in hierusalē mansionez alibi stabilē quererēt. Et ideo exeūtes q̄nq; de hierusalē: itez redierūt ad ciuitatē. p̄missum patris ibidē expectantes.

Dicit ergo discipulus ille quem diligebat Jesus Petro. Dñs est. Simon petrus cum audisset quia dominus est: tunica succinxit se. Erat em̄ nudus et misit se in mare. Alij aut̄ discipuli nauigio venerunt. Non em̄ longe erant a terra:sed quasi cubitis ducentis trahentes rete piscium.

Ponit ꝟ Manifesta dñi recognitio. Tanguntꝰ Tria Scz Amantis recognitio. Petri ad dominū festinatio.z Aliorꝝ discipulorꝝ matura p̄uentio [Dicit ḡ discipulus quez diligebat iesus] nosces dñm. quia Ubi amor:ibi oculi⁹. Cant.iiij. Vulnerasti cor meū in vno oculorꝝ tuorū. hoc est: in cōcordi oculorꝝ tuorꝝ ad me p̄uersione. Joānes em̄ vt dicit Aug⁹ cōtēplatione signat q̄ acutius videt. Petrus aūt actiuam signat que dño in trahēdis z colligēdis z eligēdis piscib⁹ occupat. ad plura distrahit. nec lympide vnū q̄ tñ desiderat subtiliter cōsiderat. Hoc est ḡ q̄ Joānes citius videt q̄ Petrus. Tamen vnū z idē diligit: Joānes fāmiliari⁹: Petrus aūt feruenti⁹. Et vnus in contēplatione veritat̄. et alter in effectu vtutis. sicut in p̄ncipio huius libri determinatū est [Dñs est] quia Domin⁹: est nomē potestatis: vt ō. Ambro. p̄ potestatem in miraculo piscium hic est manifestatus. Nester.xiij. In dictione tua cuncta sunt posita. dominus vniuersoꝝ tu es [Simon petrus] aūt semp feruidus in his q̄ dñi sunt [cum audisset q̄ dñs est] et p̄ miraculū piscium:aduertisset signum prāt̄ diuine [tunica succinxit se] que significat fidem z cōuersionē eccl̄ie [Erat em̄ nudus] hoc est nudalijs:interula z femoralibus vestitus: que virtutes naturales signant [z misit se in mare] vt citius veniret.quia nauigium pōdere certum tardiorem habebat motum. Matth. xiij. Dñe si tu es:iube me venire ad te sup aquas. Ille em̄ qui plenitudinē habet potestat̄; non vna nauī vtitur. hoc est:eccl̄ia vna.sed totū mundū gubernat:et ideo sine aliq̄ nauī venit [Alij aut̄ discipuli] cum matura festinatōe [nauigio venerunt] designātes q̄ bi qui in p̄ez sollicitudis vocati sunt; singulares z limitatas habēt potestates. et nō sup totum mare ambulant. Huius aūt tangit causam dicens [Non em̄ longe erant a terra] vbi piscabant. Signantes:q̄ in p̄dicatōe nō profunda: exaltata a terrenis intellectib⁹: dicenda sunt. Propter quod etiam dñs terrenis rebus celestia compauit.j. Lox.iij. Nō potui vobis loq̄ q̄si spiritualib⁹, sed quasi carnalibꝰ tanq̄ paruulis in chr̄o lac vobis potum dedi. non escam. Rho.x. Prope est verbū in ore z in corde tuo,hoc est; verbum fidei quod p̄dicamus. Deut.xxx. Juxta ē verbum in ore z in corde tuo vt facias illud [sed q̄si cubitis ducentis] Cubitus est mensura būani brachij. Brachium est sup quod signat̄ dilect⁹ Cant.viij. Pone me sicut signaculū sup cor tuū: et super brachium tuuz. Brachiū etiā est quo nos amplexat̄ eccl̄ie sp̄sus. Cant.ij. Leua eius sub capite meo:et dextera illi⁹ amplexabit me. Et ideo significat mensurā virtutis charitatis in dilectione dei z p̄ximi:extensam in decalogū p̄ceptorū: et deducram ad quadrum q̄tuoꝝ virtutum cardinaliū. quia Lentenari⁹ est quadratus numerus:sue gens ex denario. Trahere ergo rete p̄ ducentos cubitos:est trahere per duo mādata charitatis:in denario oparionis:et quattuoꝝ virtutibus. Hec em̄ de faciendis p̄cipue sunt p̄dicanda. Pisces p̄cipue sic electi sunt q̄ spūm vitalem accipiūt in aquis baptismi. Ben̄.j. Spūs dñi ferebat̄ sup aquas. Alia Trāslatio habet:fouebat aquas. q̄ Spūs sanct⁹ vim suam sup aquas effudit:vt vitalem spūm cōciperet in regenerādis. Ezech.xlvij. Oia ad que p̄ uenerit torrens:viuent.

Vt ergo descenderunt in terrā: viderunt prunas positas et piscē suppositum et panem.

Hic Tertio Sua demōstrat passione. et Passionis vtilitatē. Et hoc est q̄ō dicit [Vt ergo ꝟ ē post q̄] [descenderunt] de maris altitudine [in terram] solidi tatis eterne: p̄ mentis cōsideratiōnem. Eccs.j. Generatio p̄terit et generatio aduenit terra aūt in eternū stat:stabilitate significans eterne vite celestis in virtute z veritate eccl̄ie. Ps.xxij. Dñi est terra z plenitudo ei⁹. Quicqd em̄ aliō est in mundo:instabilitate fluctuat:et natat summersum in voluptate. Habacuch.j. Facies homies q̄si pisces maris: et velut reptilia non habentia ducē. Sic ergo mentis spiritualis cōsideratiōe;de fluctibus instabilis seculi descēdentes;ad eccl̄esie in fide et veritate z virtute stabilitatem [viderunt] sanctis sp̄ūs illuminatiōe [prunas] Ad ikam Miraculo dei facte sunt ibi prune ardentes:z pisc⁹ assus suppositꝰ est. Et hoc est q̄ō dicit [viderunt pru-

nas] caloꝛē charitatis chr̄i signātes. Prouer.xxv. Rhom.xij. Carbones ignis congeres sup caput eiꝰ: hoc est: bñficia ex charitate impēsa. q̄ etiā inimicos ad charitatē accēdūt affectū. Ps.cxix. Quid det tibi aut q̄d apponat tibi ad liguā dolosam? Sagitte potentis acute cū carbonib⁹ desolatoꝛijs. Vi carbones vastant z desolant oē qđ est charitati ꝓtrariū. Lanē.viij. Aq̄ multe nō potuerunt extinguere charitatē dei. Lu.xij. Ignē veni mittere in terrā: qđ volo nisi vt accēdat[positas] hoc est: ordinatas ad calefaciendū. Esa.xlvij. Calefactus sum vidi focum. Ps.xviij. Nō est q̄ se abscondat a caloꝛe eius

D [Et piscem] dulcissimus de aq̄s baptismi: quas sanctificauit: et q̄bus vim regenerandi contulit: chr̄m vicꝫ: ex Charitate ꝓ nobis passum. z ex Calore charitatis in cibum excocti: et Passiōe extorti. Ps.c. Ossa mea sicut cremiū aruerūt. Alia trāslatio. Ossa mea sicut in cōfritoꝛio cōfrixa sunt. Frixa autē z cremia in suis intrinsecis hūoꝛib⁹ sūt assata. Sic chr̄s in humoꝛe pietatis fuit et misericordie in passione: et caloꝛe pietatis assus est. Exo.xij. Nō comedetis ex eo crudū quid. nec coctū aq̄: sed assum trī igni. [Hic est piscis dulcissimus quē pater celestis filijs se petentib⁹ poꝛrigit. Luc.xj. Si petierit piscem a patre celesti: nunquid ꝓ pisce poꝛrigit ei serpentē: quasi dicat: Non. sed poꝰ dabit suīpsū in passiōe assati p charitatē: dulcissimā ꝓparationē. Nunc ergo piscem viderunt[suppositum] hoc est: ad sumendū dispositū z exhibitū. Lu.xxij. Ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater meus vt edatis z bibatis supra mēsam in regno meo. Prouer.ix. Sapia posuit sibi mensam[et panem] sacramenti: qui coꝛ hominis cōfirmat. Ps.lxxvij. Panem angelorū māducauit homo. Item.cxlvij. Et adipe frumēti satiat te. Et de hoc Supra.xiij. plura dicta sunt.

Dicit eis Jesus. Afferte de piscibus q̄s prendidistis nūc. Ascēdit Simon petrus z traxit rete in terrā plenū magnis piscibus cētū quinq̄gintatribus. Et cum tanti essent: nō est scissum rete.

R Hic Quarto Officij ꝓdicationis dat auctoritatem. et Cōuersoꝛū describit salutē. Littera cūm oīb⁹ patet[Afferte] ad beatitudinis gl̄iaz [afferte] ad refectionis angelorꝫ sanctorꝫ leticiā. Ps.xxviij. Afferte dño gloriam z honoꝛē: afferte dño gloriaz nomini eius[de piscibus] dulcissimis: a qua loꝛis: et ad carbones charitatis excocti. Ezech.xlvij Erant pisces multi satis[quos] sagena ꝓdicationis[prendidistis nunc] rpe gratie. Hiere.xvj. Mittā eis piscatoꝛes multos z piscabunt eos Sic añ impauit dñs [ascendit] sup altitudinē marī et se et sua ponens in periculo [Simon petrus] verꝛet z summꝰ apl'oꝛ q̄ piscari venerat: et oēs alios ad piscandum sua vocat auctoritate. Ps.lxviij. Veni in altitudinē maris z tēpestas dimersit me. Nichil hoꝛ veritus[traxit] labore suo[rete] ꝓdicationis z doctrine[in terram] soliditatis z stabilitatis vite eterne [plenū magnis piscibus] qui ꝓ tute magni z sanctitate. Rhoma. viij. Quos iustificauit: illos z magnificauit[centum quinq̄gintatribus] quia Centenariꝰ et denarius in se ducto cōsurgēs. Ut Primo Oēliberē mādatū formet forma virtutis. z Secūdo Cōsilio diuino diffiniat. et Tertio Ad legem dei regulet. et Quarto Fiat subordinata prāte celesti. et Quinto Inuincibili ꝓficiat vigoꝛe. et Sexto Dignitatē altitudinis retineat. ita vt i nulla pte cerueicib⁹ z scabellarib⁹ cōculcandis a ꝓpinquet. z Septimo Lū omni tranq̄llitate p intentionē deus illi insideat. et Octauo Splēdoꝛ veritatis in ipso refulgeat. z Nono Ardoꝛ charitatis illud deo offeꝛat. z Decio Ab ipso deo odoꝛem z formā gratie accipiat. Et sic per oīa bona celi multiplicatꝰ denarius: opeꝛ centenarij accipiat quadraturā. Quinq̄genariꝰ aūt remissionis numeꝰ est: dum nostri q̄nq; sensus oīa fm sua delectabilia ad decalogū referunt. vt sicut ꝺr Baruch.iij. Sicut fuerunt sensus nostri vt ꝓ quo caremus deum: decies tm̄ itez cōuertentes reqꝛamus eum. Sic cēm in omni ꝓcepto Nihil videmꝰ nisi decoꝛem diuine pulcritudinis. Nihil audimꝰ nisi sonum diuine laudis. Nihil olfacimꝰ nisi odorem opinionis. Nihil gustamus nisi dulcedinē bonitatis diuine. Nihil tangimꝰ nisi soliditatem diuine veritatis. Tria aūt ad fidem referunt diuinitatis. quia etiā in diuina z hūana natura z eadē manente: tres inuocamꝰ ꝓsonas. Et in vnico dño nostro Jesu chr̄o tres veneramur substantias. Et sic rete plenum est magnis piscibus centū quinq̄gintatribus[Et cum tanti essent] nūero z quantitate [nō est scissum] ꝓ hereses z scismata[rete] veritatis: doctrine: et vnitatis ecclīastice. Sed contra hoc dicit Luc.v. Ubi ꝺr Rūpebat aūt rete eoꝝ.

Adhuc aūt Oēs isti pisces electi sunt. Et Matthei.xiij. ꝺr Qꝫ simile est regnū celoꝝ sagene in mari misse. Adhuc aūt Lu.v. ꝺr Qꝫ annuerunt socijs q̄ erant in alia naui vt iuuarent eos. Hoc aūt ꝰ non ꝺr. Ad hec z similia dicendū est fm Blo. Qꝫ piscatio que determinat Lu.v. et Matth.xiij. signat ꝓdicationē fidei ad ecclesiam ꝓsentem: ad fidem: q̄tum ad numeꝝ fidelū. Et quia multi sunt de hoc reti exēutes ꝓ scismata z hereses q̄s ꝓcurāt. ideo ibi dicit q̄ rūpebat eoꝝ rete.j. Loꝝ.xj. Oportet hereses esse vt hi qui ꝓbati sunt manifesti fiant in vobis. Matth.xviij. Necesse est vt veniant scādala. Ue aūt homi per quē scandalū venit. Et q̄a etiam cōtra tales sepe fit indigentia Ysaiꝰ z Potentū in seculari potentia: ideo annuūt socijs i alia naui gubernatis vt iuuent eos. Vel vt disputatiōe litteratoꝛia cōuincant. Vel potentia seculari comꝑmant. Litterati cēm z potentes q̄ si in alia naui sūt. q̄ Ecclia humilitate z simplicitate chr̄i gubernat subiectos. j. Loꝝ.j. Uidete vocatiōez vestrā fratres quia nō multi sapientes inter vos: nō multi potentes: nō multi nobiles. Illa cēm Matth.xiij. ad numeꝝ fidelū colligit bonos z malos fideles. Tit.j Confitent se nosse deū: factis aūt negāt. Et ideo in vltiō examine iudicij: multi de sic captis foras mittunt z eij ciunt. Boni aūt in vasa eterne beatitudinis tanq̄ in mansiones patris colligunt. Ista aūt

piscatio finalis: captos signat ad ꝑpetue glorie stabilitatem: et ad litus eternitatis extractos. q̄ Post hanc piscationē nullus vnq̄ apl'oꝝ ad piscandū rediit. et ideo Oēs electi. et Nulle scissure post hec penitus ꝓcurande erūt. Nec egent aduitoꝛib⁹. q̄ oēs securi sunt in beatitudine confirmati. Hoc est ergo qđ dicit: Centū quinquagintatrib⁹. Isidoꝛus aūt ꝺr q̄ in mari illo nō sunt nisi centū quinq̄gintatria genera piscū. et de quolibet genere piscū alīq̄s fuit compēsus. Sed hoc ꝓbare esset difficile. Et hoc ideo non ꝓbat.

Dicit eis Jesus. Uenite prandete. Et nemo audebat discūbentium interrogare: Tu quis es? scientes q̄a dñs ē. Et venit Jesus z accepit panem et dabat eis. et piscem similiter.

T Hic z in Quinta et Ultima particula Sue resurrectionis ostēdit veritatē: ꝓ prandiū quod cū discipulis suis fecit. Dicunt aūt ꝰ Tria. Scz Ad prandendū inuitatio. Discreta dñi cognitio. et Domini in argumento apostolis consueto fm veritatē demonstratio. Dicat ḡ[Uenite prandete] Prādiū em̄ quasi parandū ꝺr. quia iam parauerat z refectionē de se z de gaudio cōuersoꝝ. Mat.xxij. Ecce prandiū meū parau. Tauri mei: z altilia mea occisa sunt: et oīa parata. Tauri celestia ruminātes: siue tauri celestes: colētes rura celestia: martyres signant occisos ꝓ virtute. Altilia: cōtemplātes in veritatis cōtemplatione. Et oīa parata: vniuersitatē signant electoꝝ: que parata sunt ad refectionem sanctoꝝ. Uenite ergo prandete. Ps.lxviij. Parasti in dulcedine tua paupi deus. Apocal.xix Beati q̄ ad cenam nuptiaꝝ agni vocati sūt. Lanē. v. Comedite amici z bibite: et inebriami charissimi.

[Et nemo audebat] Tangit discreta dñi cognitio. Qꝫ aūt dicit[nemo audebat] Nō fuit ꝓpter austeritatē. sed Propter reuerentie autoritatē. et Propter cognitōis certitudinē. Hiere.xxxj. Nō docebit vnus quisq̄ ꝓximū suum z vir fratrem suum: dicens. cognosce dñm [discumbentiū] ad prādiū[interrogare eum] quia nō opoꝛtebat. Ubi cēm est veritas benigne z apte exhibita: nulla opus est interrogatione. Joā.xvj. Ecce nunc palaz loqueris z puerbium nullū dicis. nunc scimus qz scis oīa: et nō est tibi opus vt q̄s te interroget[Tu quis es] Cum silentio z reuerētia multa: sed debāt attendentes in euz[scientes] certa cognitiōe[quia dñs est] cui cum metu z reuerentia oporteꝛet intendere. Heb.xij. Seruiamus placentes deo cū metu z reuerentia. Phil'.ij. Cū reuerentia salutem vestrā opami[Et venit iesus] Signū est ꝓsuetū. in quo sue resurrectionis demōstrat veritatē. Die ergo[Et venit] Post q̄ alios in discubitu mensē disposuerat z ordinauerat. Lu.xij. Transiēs ministrabat illis. Tūc ḡ vt dñs z paterfamilias [venit] ad mensē discubitū in capite[et] mō consueto[accepit] in manib⁹ deitatis contuncis [panem] quē suo ibidē miraculo ꝓparauerat. Sap. xvj. Panē de celo ꝓtulisti eis sine laboꝛe: habentez in se omne delectamentū z oēm saporē suauitatis [et dedit eis] fractū distribuendo. Matth.xxv. Dedit vnicuiq; fm ꝓpriam virtutē[et piscē similiter] in dulcedine interne refectionis. sicut patet p añdicta. et comedit cū eis: sicut ꝺr Luc.xxiij Qꝫ post q̄s cum eis comedit z bibit sumens reliq̄as dedit eis. Hac ḡ ꝓtate comedēdi: sue resurrectiōis demōstrauit veritatem. Sed obijcit ꝰ Qꝫ dabis egere: est coꝛpis animalis. Sed in resurrectione non erūt coꝛpoꝛa animalia: sed gloriosa: cibis non egētia. Uidet ḡ ꝓ veritatē non demōstrauit resurrectiōis. sed potius vitā cuiuscūq; resuscitationis post quā itez esset moꝛiturꝰ. Ad hoc aūt dicendū ꝓ in māducatōe vt dicit Aug. duo attendunt. Scz Potestas nature. et Indigentia ad depditionis restaurationē ordinata. Ptās ḡ mandūcandi de veritate nature est. Et hanc dñs demonstrauit mādūcando. Indigētia aūt: ad animalitatem coꝛpis ꝓtinet. Et illam dñs nō habuit post resurrectionē. Sed tunc queritur Quid de cibo illo est factum: exq̄ coꝛpi ad restaurationem non est vnitus? Ad hoc aūt itez respondet Aug⁹ dicens. Aliter absoꝛbet aquā terra sitiens: z Aliter radius solis calēs. Illa indigentia. Iste potentia. Et sic vult ꝓ animalia coꝛpoꝛa cibos attrahūt ex digētia vt terra sitiēs. Spūalia aūt z gl̄iosa facūt ea cuapoꝛare in aerē sic radiꝰ solis calēs. Et de hoc Lu.xxiij. et Matth.ꝓ. satis dictū est.

Hoc iam tertio manifestatꝰ est Jesus discipulis suis: cum surrexisset a mortuis.

Hic tangit Jstius apparitionis ad alias cōpatio. Et hoc est quod dicit[Hoc iam tertio] dicit glo. Ad numeꝝ diez in quib⁹ est manifestatus refert. Uñ ly ꝓmo die pluries manifestatꝰ est: tñ vna dicit apparitio illa: quia eodem die Ad Cōsolationem discipulorꝫ est facta. Scōa aūt fuit post dies octo: qñ manifestatus est Ad Fidei z veritatis cōfirmationem. Et hic Tertio qñ manifestat Jn plenitudine pātis. Et ly pluries apparuit. ramē Joānes in his euangelium terminat. q̄a sufficit ista triplex manifestatio: ad Cōsolationē: z Ueritatem: z Pātem. Deut.xix. Jn oꝛe duoꝝ vel triū stabit oē verbū. Sic ḡ Jam tertio[manifestatus est iesus] vt Saluatoꝛ ꝓsolās. z Ueritas fidē fūdās. vt Ptāte plenus: suis pātem z autoritatē plenitudinē conferēs[discipulis suis] q̄ testes eiꝰ cēnt ad oēs. Act.x. Dedit eū manifestū fieri: nō oī populo. sed testib⁹ ꝓdinatis a deo. i. a nob: q̄ manducauimus z bibimꝰ cū eo post q̄ resurrexit a mortuis [cū resurrexisset a mortuis] sic ꝓmisit Matt. xxvj. Postq̄ aūt resurrexero ꝓcedā vos in galileā. U Sed q̄rit Quare resurgēs dñs nō cōtinue mānsit cum discipulis: sed mō se manifestauit. mō aspectū sue ꝓsentie subtraxit? Et ad hoc dicit Chrys. sic. Quia subtraxit se aspectui illoꝝ aliq̄n vt auidi q̄reꝛet: et quesitus ardentius amaꝛet: et amatꝰ insignius z deuotius veneraꝛetur. Augustinus autem dicit Qꝫ subtrahendo se paulatim: aliam vitā esse q̄ istam docuit. que spū esset querenda. et non.

in ꝑsentia corꝑali ꝓficienda, sed in charitate spi/ritus ad deū qui vbiq; est. Unde Joan.xvj. Ex/pedit vobis vt ego vadam, nisi enī abiero pacle tus nō veniet ad vos.ij. Lozin.v. Nos ex hoc ne minē nouimus sm carnē Etsi cognouim⁹ ex carnē christū: sed nūc iam nō cognouim⁹. Spūalis ei dilectio: zsi quādoq; ꝑsentia corꝑali sanctorū ge neraī z fouei: tamē talib⁹ nō ꝓficiī. z ideo a tali/bus remoueī: omnia trāsīcēdens: vt in solo deo ꝓficiaī: Dicens cum Psal.lxxvij. Quid enī mihi est in celo. z a te qd volui sup terram:

Cum ergo prandissent dixit Si moni petro Jesus

Hic iste⁹ tractatus Incipit De argumētis glorioſe resurrectōis Pars Quinta. In q̄ cum Manifestatōe resurrectōis: conferī Officiū cu re pastoralis. Diuidiī autē hec pars in Duas p̄/tes. In quarū Prima agiī de Collatōe poteſta/tis. In Secūda autē Omniū narratorū oſten/ditur immobilitas veritatis: Ibi. Hic est disci/pulus ille zc. Adhuc Prima subdiuidiī i Quat tuor. In quarū Prima agiī de Collatōne Lure pastoralis. In secunda autē: de Passione ꝑ gre ge. Ibi: Amē amen. In tertia Qualiī pastor se/qui habet vestigia summi pastoris z redēptoris Ibi: Sequere me. In Quarta z Ultima oſten/diī Qualis est distinctio in sequēdo Petri z Jo annis. Ibi: Louersus petrus. In Prima barū Tria dicunī. Temporis ꝯgruētia eius cui pasto ſtoralis cura cōmittenda est. Examiatio debita z Pastoralis cura cōmissa. Dicit g̃ Cū ergo prādissent Jn prādio enī querere noluit: ne ō amicicia mense loqui videret Petrus: qō de di lectōe spopōdit Eccli.vj. Est amic⁹ soci⁹ mense: z nō ꝑmanet in tēpore tribulatōnis. Adhuc aūt hoc vltimo fecit vt arc⁹ memorie cōmendaret. Psal. cxxxvj. Adhereat lingua mea faucib⁹ meis si nō meminero tui. Jn memoria enī pastor⁹ gre gē esse voluit ꝑ quo tot z tāta sustinuit. Hac er/go de causa post prandiū Dixit Simoni Pe tro Jesus Simonē autē vocat Vt etiā plat⁹ obedire deo se obligatū esse sciat. Pe.v. Nō vt dominātes in clero sed forma facti greg⁹ ex aio. Petrū aūt dicit Vt imobilē in fidei veritate se esse debere cognoscat. Matth.xvj. Sup hāc pe trā edificabo ecclesiam meaz.

Simon Joannis diligis me plus his: Dicit ei. Etiā dñe: tu scis qz amo te. Dicit ei. Pasce agnos meos. Dicit ei iterū. Simon Joānis diligis me: Ait ille. Etiam dñe tu scis qz amo te. Dicit ei iterū. Pasce agnos meos. Dicit ei ter tio. Simon ioānis amas me: Cōtristat⁹ est Petr⁹ qz dixit ei tertio: amas me: z dicit ei. Dñe tu oia nosti: tu

scis quia amo te. Dicit ei. Pasce oues meas. z

Hic ponit⁹ Eius cui cōmittenda est cura pasto/ralis examinatio. Et nō examinaī in Scia. qz scien tiā p spūm sanctū ci⁹ ait acceptur⁹. Sed examinatur de Dilectione Que est mēsura vite: z meritorū: z p/mioꝝ: et causa fidelitat⁹: ad gregē. Trib⁹ aūt vi/cib⁹ q̄ritur. qz In dilectiōe primi Tria attenduni. Quoꝝ Unū est Dilectiōis feruor Ut ardenter et ex zelo diligant. Cant.viij. Lāpades eius lāpades ignis atq; flāmaꝝ. Secundū aūt est discretio di/lectōis: Ut discrete diligat Quis. z Ad qd z Qua/liter est diligēdus. Et hoc ipsi⁹ dilectionis nomen sonat. Eccl.xxiij. Ego mater pulcre dilectiōis z ti/moris: et agnitionis: z sancte spei. Tertium est Di lectiōis ordo Ut sciat quo ordine quēlibet de gre/ge diligat. Cant.ij. Ordinauit in me charitatem. j. Loꝝ.xiij. Oia fm ordinē fiant in vobis. Simi liter in charitate Tria sūt. qz Deut.viij. De⁹ Ex to/to corde. Ex tota mente, et Ex tota aia: ꝑcipitur di/ligi. Hoc est: Ex tota cordis volūtate ne illiciaī. Ex tota mentꝫ intentiōe ne decipiaī. Ex oibus anīe vi/ribus ne abstrahaī diligi. QX em̄ addit: ex oib⁹ aie viribus. hoc idē est. quia vires sunt anic: ex qua to ta diligere ꝑcipimur. Diuidit autem hec pars in Tres Interrogationes Et in Tres Responsiōes et Tres Pastoralis cure iniunctiones. Dicit er/go Simon ioannis hoc est: fili Joannis: qui interpretatur Jn q̄ est gr̄a. qz Tota dilectio funda/ri debet in gratia. z nihil habere debet in affectu car nis. Matth.xvj. Bēs es Simon bariona v/io/anna qz caro z sanguis nō reuelauit tibi sed pater meus qui est in celis. Bal.j. Cōtinue non adꝺeui carni z sanguini. j. Loꝝ.xv. Hēa dei sum id qō suꝫ: et gratia ei⁹ in me vacua nō fuit Diligis me: ex toto corde. hoc est: ex tota voluntate. ne illiciaris ab illecebrosis plus his aliꝭ apostolis et discī/pulis. Sed cū hoc Petr⁹ scire nō posset vtrum pl⁹ aliꝭ diligeret: videī frustra hoc dñs quesiuisse

Sed ad ō dicēdū Q dñs hāc q̄stionē ad istru/ctionē fecit successoꝝ. Ut sciret: gregē dñi nō debe/re cōmēdari ei q deū tm̄ diligit. Sed potꝰ esse in q̄ rendū eū q deū pre ceteꝛ diligit. Et hoc signatū est Nūe.xvij. Ubi Aaron ideo ꝓstitut⁹ ē summ⁹ sacer/dos qz virga sui soli⁹ floruit z frōduit z fructū pru lit: Signās Q pastor Singularis esse dz in Re/ctitudine q̄ p virgā: Singlar⁹ in Scia istructiōis q̄ p frōdes: Singular⁹ in Fructu opeꝝ dulcissime cōuersatiōis q̄ p fructū amygdali designaī. Ad ō q̄ dicit plus his Et hoc dt Aug⁹. Si i dignita tib⁹ eccl'iastic⁹ nō sufficit istituere bonū: vbi melior possit inueniri. Jn hac aūt dilectōe intelligiī Feruor dilectōis. prī. Lu.xiiij. Nōne coꝛ nr̄m ardēs erat in nob⁹ ō Jesu dū loq̄r⁹ nob⁹ in via: Hier.xx. Fact⁹ ē i coꝛde meo q̄si ignis estuās. claus⁹q; i ossib⁹ me/is: et laboraui: ferre nō sustinēs Dicit ei Petr⁹ ilā firm⁹ vt petra: nō vacillās advocē anc'lle Etiā dñe hoc ē Ita dñe. Nō audet Petrus invocare ꝓsciaz. ꝓriā in q̄ pri⁹ ꝺcept⁹ fuit. Sz dñi ꝓsciaz ivo cat dices Tu scis dñe qz amo te Acti d. Tu nosti pl⁹ q̄z ego Act.j. Tu dñe qz nosti coꝛ sm̄, ostē

de quē elegeris Dicit ei Jesus: officiuz pastora/le pmittēs. Hoc aūt ter facit. quia Trib⁹ modis pa/scere debet. Ex feruore enim dilectionis debet p̄be/re virtutis exemplum Et hoc intendit hic quando dicit Pasce agnos meos Jo.x. Cum ꝓrias oues eduxerit: ante eas vadit: z oues illum sequūt Dicit ei iterū qz Nō sufficit deum diligere: et gregē feruēter diligere: nisi etiam deuz diligat tota mente. z gregē diligat discrete Et hoc ē Simon ioānis Ut obediēcia sua: i gratia sit fū data. De/bze.xiij. Optimū est gratia stabilire coꝛ Diligis me: tota mētis intentōe ne decipiaris. z gregē dis crete. Ut scias: quid cibi distribuere debeas: et qd eligendum vnicuiq; ꝓponas Et ideo O culi sponsi cōmendanī Cāticoꝝ.iiij. O culi tui columbarum. Discreti autē colūbe oculi dicuntur: q̄ accipi/rem vndiq; venientem declinare sciunt Ait illi Etī/am domine Et inuocat teste m ipsum qui con/scius ē secretorum Tu scis qui interiora cōside/ras quia amo te discrete. z nō decipior ꝑ plius Cantico.v. Dilectus meus candidus z rubicun/dus electus ex milibus. Omnib⁹ enīz anteponī. z in grege suo nō nisi ipse diligitur Dicit ei Pa sce agnos meos Pasce autem ex mentis sapi/entia: doctrina: z discretione: verbo sacre ꝓdicatōis. Psal.lxxvij. Pauit eos i inocētia cordis sui z itel lectib⁹ manuum suarū. Dicit ei tertio Ut oꝛ dinem dilectionis etiam exꝑti doceret Simon obediens. Joannis. xiij. Siquis diligit me: ser/monem meum seruabit Joannis vt in gratia natus et formatus sit. Joannis.j. De plenitudi/ne eius omnes accepimus: gratiam pro gratia. Lamas me: Jdē ē hic amare qō diligere Et q̄/rit de charitatis ordine Ut sciat qlibz i grege suo: q̄ ordie sit diligēdū Aiaz: sc̄z ꝓrimi: pl⁹ q̄z coꝛp⁹ tuū. z coꝛp⁹ ꝓri plus q̄z res tuas cē diligēdū Et hūc oꝛ dinē tota aia z tot⁹ viribꝫ cē tenēdū. ij. Loī.xij. Ego libentissime impēdam. insuper z ego ipse impēdar pro animab⁹ vestris Phil'.iij. Que mihi fuerunt lucra hec arbitratus sum vt stercora Cōtrista/tus est ei petrus qz dixit ei dñs petro tercio amas me Tunes qz aliqd de casu futuro itez ꝑciret de ipo et dixit ei petrus dño Dñe tu oia nosti Heb.iij. Oia nuda sūt oculꝭ e⁹ Tu scis Intima cordis ꝓsideras. qz amo te ante omnia: fm ordiez charitatis: omes vires meas ad te diligēduz extēdens: vt nihil me de cetero de tua abstrahat dilectione Rom̄ viij. Certus sum enī q̄ neq; mors neq; vita neq; creatura aliqua poterit nos separe a charitate dei que est i chō iesu Dic ei dñs petro Pasce oues meas Perfectos: qui sūt oues: spiritualia ill' mīstrādo. Et ō sufficit. j. Loꝝ.ij. Sapientiā loq̄mur inꝰ ꝓfectos Duplici ter aūt ꝓmittit agnos pascēdos hoc est parulos z imꝑfectos Ut illi: z Spūalib⁹ z Tempalib⁹: q̄/tum eccie facultates pmittūr: pascantur. Isa.xl. In brachio suo congregabit agnos pascendos. hoc ē in virtute. z in sinu suo leuabit. hoc est: i solatio tē/pali fouebit.

Amen amen dico tibi: Cū esses iunior cingebas te et ambulabas vbi volebas. Cū aūt senueris ex/tendes manus tuas z alius te cin get: z ducet quo tu non vis. Hoc autem dixit significans qua mor/te clarificaturꝰ esset deum. Et cū hoc dixisset: dicit ei Sequere me.

Hic tangit Qualiter pastor bonus: boni pasto ris formā tenens ꝑ grege debet animā ponere. Et tangit Duo. Jn quoꝝ Primo hoc qō dictum est sub metaphora determinat. Jn Secundo Eadē/ista metaphorā explanat Ibi: Hoc aūt dixit. Jn ꝓmo Duo dicit. Sz Juuenturis lasciuiā. et Se/nectutis restrictionē. Dicit g̃ Amen amen Du pliciter cōfirmat. Quia z Dura ꝓdicit que sunt cō/tra carnis voluptatem, Et Futura: que fm inferi/ores causas: nullam habent certitudinē vt credan tur: et contra carnis voluptatē: et cōtra pñtiū mo/bilitatē. Matth.xxiij. Celū z terra trāsibūt. vba aūt mea non trānsibūt. Acti dicat. Sicut tibi trinā p̄dicti negationē: que triplici cōfessiōe dilectōis pur gata est: Ita nunc p̄dico tibi ea que ꝑ me confitēs et nō negans sustinebis. Aug⁹. Ille negator ꝑsu/mendo clarus: negando prostratus: flēdo purga/tus: cōfitēdo ꝓbatus: patiendo est coronat⁹ Di/cit ergo Cum esses iunioꝝ Non tam etate q̄ sensu z virtutis imbecillitate: q̄ me negasti. Sicut em̄ dicit in ꝓmo Ethi. Non differt etate vel moꝛib⁹ puerilis. Non em̄ ab etate sed a passiōe defectio est Sap.iiij. Senect⁹ venerabil' est: non diuturna nec numero annoꝝ cōputata. Cani em̄ sunt sensus ho minis z etas senectutis vita immaculata. Dañ.xiij. Sede in medio nostꝝ. Tibi em̄ dedit de⁹ honorē senectutis Cū ergo sic sensu z ibecillitate esses iunioꝝ. j. Loꝝ.xiij. Cum essem parvulus loque/bar vt parvulus: cogitabā vt parvulus: sapiebā vt parvulus cingebas te Nec cinctio vocatur cōcupiscentiaꝝ z voluptatū ligatio. Sicut Aristo. inducens Homerū in. vij. Ethi. dicit: q̄ cingulum veneris furaī mentē valde sapientū. Osee.iij. Liga/uit eum spūs in alis suis. Glo. exponit de ipō foꝛ/nicationis q̄ ligat ad cōcupiscētias carnis. Et ideo a ligando dicit ler membroꝝ. Rhom̄. vij. Video aliā legem in membris meis: repugnantē legi mē/tis mee: et captiuantē me in lege pcti que est in mē/bris meis. Hoc ergo cingulo lasciue que mulieri/bus peculiantib⁹ impropatur Esa.iij. Cingebas te ad carnis illecebras et mūdi vanitates z ambu labas vbi volebas fm carnis desideria Jbūt in adinuentionib⁹ suis. Et ex tali illicito amoꝛe vi/te carnalis me veritatem negasti. Eccli.xviij. Post concupiscentias tuas non eas: et a voluntate tua auertere. Si em̄ ꝓhibes animē cōcupiscentias su/as: faciet te in gaudium inimicis tuis Cum au tem senueris nō tam etate q̄z sensus maturita te z virtutis stabilitate: sicut tā cōfessiōe tua demō/strasti. Job.xij. In antiqs est sapientia z in multo tempore ꝓdentia extendes manus tuas tortori ad ligādū. q̄s ante mus ligauit timoꝛ dñi ne extēdant ad illicita. Esaie.xlv. Uincti manibus

pergent teq; adorabunt et te deprecabuntur. Psal. cxlix. Ad alligandos reges eorū in compedibꝫ: et nobiles eorū in manicis ferreis. Mēbra enim domat veritatis alligatio ne effluant ad illicita ⁊ Et alius te cinget ⁊ tortor. vicz trahens ad supplicia. Accuū.xij. Erat Petrus dormiēs vinctus catenis duabus Esa.xxij. Dure ligati sunt. ⁊ ducet ⁊ hoc est: violenter trahet. Threnorū vlti. Seruicibꝫ minabat: lassis non dabat requiēs Sic ergo ducet ⁊ quo tu non vis ⁊ qz Mori oibus molestum est ꝑm nature voluntatē. q̄uis martyribꝫ ꝓciosū ꝑm rationē qua gre ⁊ veritati ⁊ legi cōsentiūt. Unde Aug⁹. Petrus nolēs ad mortē venit. volens autē mortē vicit. ⁊ reliquit humane ifirmitatꝭ affectū naturalē: quo nemo vult mori: vsqadeo q cū beato Petro nec sene ctus auferri poterit. Unde ⁊ in domino hic fuit demōstratus affect⁹: cū dixit Matth. xxvj. Pater si fieri potest trāseat a me calix iste. Et paulo post. Spūs q̄dem ꝓmptus est: caro autē infirma ⁊ Hoc autē dixit ⁊ Uerbū est cuāgeliste exponentis ea que p Metaphorā dicta sunt. Dixit ergo hoc dñs ⁊ significans ⁊ sub vicariū ⁊ singulorū similitudine ⁊ qua morte ⁊ hoc ē: quali genere mortis ⁊ esset ⁊ petr⁹ ⁊ deū clarificaturus ⁊ quia Sicut ne cingeret vinculis cū domino: christū obscurauit i cordibꝫ audientiū negatione: Ita extendēdo manus in sli cruce sic christus: glificabit christū p exemplū constātie virtutis: in cōfessione crucifigentiū tortorū. Phil. j. Magnificabit christus in corpe meo siue p vitā siue p mortē. Quāuis enī christ⁹ ñ clarificet in se ab hominibꝫ infidelibꝫ: tamen clarificat ꝓtinue p exemplū patientie sanctorū. Hoc est ergo qđ dicit ⁊ Et cū hec dixisset ⁊ Jesus Petro. Et tāgitur hic tertio Qualiter pastor debet sequi vestigia sūmi pastoris ⁊ redemptoris. Et ideo ⁊ dicit ei ⁊ hoc est: Petro. Non q̄dem soli: sed signāter p alijs. qz ipe pre oibus p grege debet aiam ponere Hoc est qđ dicit ⁊ Seqre me ⁊ i. Petri ij. Christus passus est p nobis vobis relinqns exēplū: vt sequmini vestigia ei⁹. j. Corinē. xi. Imitatores mei estote filij sicut ⁊ ego christi. Matth. xvj. Siqs vult venire post me abneget semetipz ⁊ tollat crucē suā ⁊ sequt me. Heb. xiij. Ecclesiast⁹ ad imprōperiū eius portātes.

Cōuersus Petr⁹ vidit illū discipulū quē diligebat Jesus seqntē: q̄ ⁊ recubuit i cena sup pect⁹ ei⁹: ⁊ dixit. Dñe q̄s est q̄ tradet te. Hūc ergo cū vidisz Petr⁹: dixit Jesu Dñe: hic autē quid? Dixit ei Jesus. Sic eum volo manere donec veniā. Quid ad te? Tu me sequre

Hic Quarto ⁊ Ultimo tāgit Qualis est discretio in seqndo chīm. Diuidit autē hec ps i Duas ptes. In q̄z Pria ondit Discretio. In Scōa ondit Occasiōem erroꝭ correctio. Ibi. Exiuit g̃ sermo. In Pria hāz Tria dicūt. Joānis ꝓfectio. Petri qualiter sequi deberet Joānes inq̄sitio Ibi Hunc ergo cū vidisset. Et dñi ad interrogationem petri rñsio Ibi: Dicit ei Jesus: Sic cū volo manere ⁊c. In Prima dicunt Quattuor. Scz Conuersio petri ad Joannē ꝑm respectū. Et Triplex Joānis cōmendatio: In speciali dilectiōe: In ea q̄ fuit in cena in sinū chīi reclinatiōe: In specialis ausus familiaritate. Dicit g̃ ⁊ Conuersus petrus ⁊ qa vultū direxerat ad dñm. ⁊ tunc cognōbat ad demonstrationē Joānis ⁊ vidit ⁊ oculos dirigēs ad Joānē. ij. Reg. xxv. Pona oculos meos sup euz. Dicit eīm Chrys. Q̄ valde diligebat petr⁹ ioannē. Et audiens tāmagni amoris indicia a dño: q̄ vicz simili genere mortꝭ secutur⁹ esse dñm: quo dñs p̄cesserat petrū: cupiebat tāmagnoz munez ioannē habere socium. Et ideo direxit oculos ad ipm. et vidit ⁊ illum discipulū quē diligebat Iesus ⁊ Ecce Cōmēdatio Joānis ꝓma. Dilexit aūt: Siue ꝓter Laudis p̄uilegiū vt dicit Chrys. ⁊ Beda. Siue ꝓter sibi ingenitam Māsuetudinē: vt ōr Chrys. Siue: qz viceuersa chīm ipse dilexit: vt ōr Aug. Et de hoc satis sup ꝓlogū Hieronymi sup hūc librū a nobis dictum est. Amplius aūt ibi determinatum est Qualiter plus dilexit ioannē: et Qualiter plus petrū. Et ibi requirat. Hunc g̃ cū videret Petrus ⁊ sequentē ⁊ Secunda Cōmēdatio ab Imitatōe Qui secut⁹ est mandata: consilia: ⁊ exempla domini. Dañ. iij. Seqmur te i toto corde nostro. Matt. xix. Ecce nos reliquim⁹ oīa ⁊ secuti sum⁹ te ⁊ Qui et recubuit in cena supra pectus eius ⁊ sic supra. xiij. capto expositum est Ubi sicut dicit Beda Fluenta euangelij ab ipso sacro dñici pectoris fonte pre ceteris altius potauit. Quia sicut ōr Col. ij. In ipso sunt oēs thesauri sapientie ⁊ scientie dei absconditi. Et de omnibꝫ his supra multa dicta sunt ⁊ Et dixit ⁊ Joānes domino. Et est tertia Cōmēdatio. Quia familiarior ē ausum habuit ad interrogandū dñm. Dixit ergo interrogādo ⁊ Dñe quis est qui te tradet ⁊ Et hoc ipsum innuit ei Petr⁹ Sicut supra. xiij. est expositū ⁊ Hūc ergo ⁊ Redit hic ad ponendū Petri questionē dicens ⁊ Hunc ergo ⁊ talem ⁊ tantum dilectū coapostolus ⁊ cum vidisset petrus ⁊ quia princeps erat aliorum: ⁊ iam curam incepit habere in commissis ⁊ dixit ad iesum ⁊ volens illuminationē accipere de sequela charorū suorum ⁊ Domine ⁊ in cuius dicione cūcta sunt posita. quia nosti oia anteq̄z fiant. Sap. xvj. Tu es domine qui mortis et vite habes potestatem et imperium ⁊ Hic autem ⁊ quem vt meipsum diligo ⁊ quid? ⁊ supple patietur In quo est te clarificaturus? ⁊ Dicit ei Iesus ⁊ Illuminans dubitationem. et Arguens curiositatem. et Precipiens insecutionem. De Primo dicit ⁊ Sic eum volo manere ⁊ custodiens a persecutoris passione que inferat mortem. Matth. xvj. Sunt de hac parte: qui nō gustabunt mortem donec videant filiuz hominis in regno suo ⁊ donec veniam ⁊ Quidam autem propter hoc: dixerunt Joannem non esse morituum Sed vsq ad diem nouissimuz victurum: et in sepulcro dormientem donec veniā et christus excitans eum. Quod fabula est. Quia

chīs tāditū sibi apostolū: nō tādiu. hoc est: toto tpe vsq ad extremū iudiciū suspenderet a sui visione ⁊ fruitione. Hi aūt qui hanc opinionē inducūt: non habent aliq̄d rationis: ꝓpter quā dicāt hoc quod dicunt: Fili qz fabulant Q̄ terra ⁊ pulvis in supficie sepulcri ipsi⁹: moueri videt. Sicut si spiritu alicuius spirante ⁊ sufflet. Et hoc Ego puto esse fabulā. Ideo alij dicunt Q̄ reuera mortu⁹ est Joannes. sed nō per martyrium. Sed q̄ statim post mortē surrexit: et cum corpe ⁊ aīa trāslatus ad locum brōz. Et hi accipiūt argumentum opinionis sue. qz in sepulcro eius nō inuenit. Sed de fundo sepulcri dicūt q̄ māna scaturit ⁊ ebullit In signū ei⁹ q̄ populū dū viueret celesti pane pauit. Adhuc aūt dicunt Q̄ non est credibile q̄ corp⁹ tāditi apostoli: deus sine veneratione in celo ⁊ in terra reliquerit. Et cum nō inuenīt in terra ad venerandū: pium est credere: q̄ in celo brā vita ⁊ imortalitate sit vestitū. Adducunt aūt ad sue opinionis assertionē Q̄ sicut piuz est credere q̄ corp⁹ quod vnitum est cū diuinitate: est in gloria resurrectionis Ita ⁊ corpus vnde corp⁹ chīi assumptū est (qđ est beatissime ✠ginis) sit in gloria. Sicut dicit Aug⁹. Ita pium est credere q̄ corpus ei⁹ q̄ corpus quod templū dei fuit custoditur sit in gloria vestituz resurrectionis. Custos aūt templi dei fuit Joannes apl's. ✓ Tertij tertiā ferūt opinionē Que est Hieronymi dicentis: q̄ Joannes mortu⁹ est. Sed ita fuit a dolore mortis extraneꝰ sicut a concupiscētia carnis iuenit alien⁹. Quid aūt de corpe eius factū sit. et Ubi repositū. vel An resurrexit: nouit solus ille q̄ cognitor est secretoz. Sic g̃ dicit ⁊ Sic eum volo manere ⁊ q̄ persecutoris supplicium eum ab hac vita non precidat. Quia etsi morituri qđ biberint: non nocuit. Mar. vlt. Etsi mortiferū qđ biberint: non eos nocebit. Sap. iij. Non tanget illos tormentū malicie. Etsi aliq̄d aliō passus fuerit ad penā mortis: non cruciabit. Et ideo ōr Dionysi⁹ ariopagita ad Joannē apl'um. Sic absit a me vt dicam vos aliq̄d pati: sed ipsas corpis passiones ꝑm solū sentire ipsas expiri. Et ideo passiones persecutoz quas sustinuit: dolorē qui rōnem angustaret vel animā tolleret: non in eum inciderūt ⁊ donec veniam ⁊ Uel in seculi consummatione ꝑm aliquos. Uel in morte. Et hoc est probabilius. Uā legit Jn vita sua Q̄ in vltima senectute apparuit ei dñs dicēs. Veni dilecte mi quia tps est: cum fratribꝫ tuis mecuz epuleris. Et ipse respondit. Inuitatus ad epulas tuas letus venio: gratias agens: quia me dignat⁹ es ad epulas tuas inuitare. Et tūc descendit in defossum sue sepulture locum. et resolutus p mortē migrauit ad dñm. Sicut i plogo ist⁹ libri a Nobis est expositū. Et ideo dicit Sic eū volo manere donec veniā. Et hec est illūinatio q̄stiōis quā q̄situit pet⁹ ⁊ Quid ad te? ⁊ Ecce Redargutio curiositatis. Curiositas eīm est inuestigatio supflua rerum ad nos nō pinentium. Eccli. iij. Jn pluribus operibus eius ne fueris curiosus. sed que precepit tibi hec cogita semp ⁊ Tu me sequere ⁊ quia hoc ad te ptinet. Matth. xvj. Siqs vult post me venire abneget semetipsum ⁊ tollat crucem suam et sequatur me.

Exist ergo sermo inter fratres: quia discipulus ille nō morit. Et non dixit ei Jesus: non morit: sed sic eum volo manere donec veniam: quid ad te.

Hic tangit Correctio erroris. Et tanguntur ꝫ Duo. Scz: Error. et Erroris correctio. De Errore dicit ⁊ Exiuit ergo ⁊ p narrationē vnius ad alterū ⁊ Exiuit ⁊ i publicū ⁊ inter fratres ⁊ Job iij. Lōceptū sermonē tenere quis poterit. Ps. cxlvij. Uelociter currit sermo eius ⁊ q̄ discipulus ille ⁊ a chīo et pcro dilectus ⁊ nō morit ⁊ quia in isto intellectu sermo recitabat. qui tamē fuit erroneus. Et ideo. ij. Tim. ij. dicit Paulus discipl'o suo. Intellige que dico: Dabit eīm tibi dñs i oibꝫ intellectū Dañ. x. Intellexit sermonē. est eīm opus intelligentia in visione. Isti aūt fuerunt de quibꝫ dixit dñs Matth. xv. Adhuc ⁊ vos sine intellectu estis ⁊ Et non dixit ⁊ Hec est erroris correctio ⁊ Et nō dixit Iesus ei ⁊ hoc est ⁊ Petro ⁊ non morietur ⁊ qz Sententia mortis in oēs in originali peccato natos ꝓlata est. Hēb. ij. Quacūq; die comederitis ex eo: morte morieni. Jecm. iij. Terra es ⁊ in terram ibis. Ps. lxxxviij. Quis est homo qui viuit ⁊ non videbit mortem: eruet aiam suam de manu inferi. Eccl. ix. Nemo est qui semp viuat. ij. Reg. xiij. Omnes morimur ⁊ quasi aque dilabimur in terrā ⁊ Sed ⁊ dixit ⁊ Sic eum volo manere ⁊ a dolore p̄secutoris alienum ⁊ donec veniā ⁊ vocādo eū p resolutionē naturalem ad celum. Job. xiij. Uocabis me ⁊ ego respondebo tibi opi manuū tuaz porrige dexteraz ⁊ Quid ad te ⁊ Remissiue legendum est. quia recitat hoc quod ante dixit Rhom. ix. O homo tu quis es qui respondeas deo. Numq̄ quid dicet figmentū ei qui se finxit Quid fecisti me sic: An non habet potestatem figulus luti ⁊c. Eccli iij. Altiora te ne quesieris. et fortiora te ne scrutat⁹ fueris: sed que precepit tibi deus hec cogita semp Eccl. xvj. Plurima ei⁹ opa sunt in absconsis.

Hic est discipulus ille qui testimoniū perhibet de his et scripsit hec. Et scimus quia verū est testimonium eius.

Hic vltimo omniū eoz q̄ dicta sunt inducit cōfirmationē. Dicit aūt Duo Dictoz in veritate confirmationem. et Intellectus in dictis altitudinem Jn Primo hoz dicit Quattuor. Scribentis auctoritatem. Scripture certitudinē. Sēptoz perpetuitatem. et Eoz que scripta sunt veritatez. Dicit ergo ⁊ Hic est discipulus ille ⁊ Hic inquā tāci lectus: vt specialiter dilectus vocet. et ideo nihil est ab eo absconditū. Joā. xv. Vos dixi amicos meos qz oīa q̄cunq; audiui a patre meo nota feci vobis. Hic inq̄ qui in pectore recūbens secreta pectoris diuini plustrauit. Sap. vij. Omn artifex docuit me sapientiā. Est enim in illa spūs ītelligentie sanctus. Hic inq̄ qui p oīa vsq ad mortē secutus est. Et ideo vidit oīa occulta fide. ⁊ Jo. j. Quod

Capitulum.XXI.

vidim⁹ qō audiuim⁹:qō man⁹ nr̄e ꝓtrectauerunt de ꝟbo vite:boc annūciam⁹ vobis. Vic iterū qui ausu familiari de oīb⁹ audebat interrogare. Job v. Ecce boc vt inuestigauim⁹ ita est qō auditum mēte ptracta. Vic ergo est discipul⁹ ille :sūmi magistri disciplinis instituꝰ et pfectus. Joā. viij. Si mānseritis in sermōe meo:vere discipuli mei eritis. ⁊ cognoscetis veritatē:⁊ ꝟitas liberabit vos. Et sic a magro ꝟitatis:cognoscēs ꝟitatē:aucte mgri describit. Ps.xliij. Lingua mea calam⁹ scribe. Ille enī ver⁹ est discipul⁹:q̄ cui⁹ linguā sicut p calamū verba magistri describunt.⁊ q̄quid dicit babz veritatē. Vic ergo est discipulus ille ⌊qui testimoniū ꝓbibet de his⌋ Ecce Lertitudo gestorū:qz testimonio tā aurēcici discipuli ꝓfirmata sūt. Heb. ij. Ab bis q̄ audierūt in nos ꝓfirmata sunt.bec cōtestāte deo signis ⁊ ꝓdigijs ⁊ varijs ꝟirtutib⁹:⁊ spiritussancti distributōib⁹ ſm suā volūtatē. Vis ḡ autoꝝ certificauit qō scripsit. qz miraculis ⌊que ostēdit omnia⌋ testificatus est in eo dē spū conscriptra:cuius virtute gesta sunt a magistro veritatis. Psal.xcij. Testimonia tua credibilia facta sūt nimis ⁊ē. ⌊Et scripsit hec⌋ ad gestoꝝ ꝓpetuitatē. Uñ dicit Maxim⁹ epc̄s. Nibil aliud est Autoritas q̄z rōis repta veritas:ad vtilitatē posteritatis scripto cōmendata. Esa.viij. Sume tibi librū ḡnidem.boc est: grandia cōtinentē. ⁊ scribe in eo stilo homīs:boc est.ad hominis intellectum ⁊ vtilitatē Abacuc.ij. Scribe visum ⁊ exara eum sup tabulas vt ꝓcurrat q̄ legerit⌋ ⁊ scimus ⌊oēs⌋ ⌊qz verū est testimoniū eius⌋ qz ab oīb⁹ est approbata ⁊ compta scriptoꝝ ꝟitas. Uñ Ebryc. Qui mlta ceruitudine scꝑsit:nō refutat testimoniū suū pīus in mediū ferre:puocans vnū quēq̄z examinare ⁊ scrutari q̄ dicta sunt. Cōsuetudo enim nobis est cū valde vera dicim⁹ neq̄z nostrū in talib⁹ testimonium denegare. Act.v. Nos testes sum⁹ omniū verborū borū. Itē.iij. Uirtute magna reddebāt apostoli testimoniū resurrectōis dñi nostri Jesu cbri. ⁊ gracia magna erat in omnib⁹ illis.

Sunt autē ⁊ alia multa que fecit Jesus: q̄ si scribant̄ ꝑ singula: nec ipm arbitroꝝ mundū capere posse eos qui scribēdi sunt libros

P P Hic tangit Scriptoꝝ altitudinē ſm intellectus capacitatē. Tangit autē hic Tria. Factoꝝ pluralitatē. Scribendi impossibilitatē. ⁊ Q̄ ſm intellectum omnē excedūt capacitatem. Dicit ergo ⌊Sunt et alia multa⌋ in multitudine incomprehensibili existentia. Ecclīastici.j. Arenam maris quis dimensus sit: Et dat similitudinē ad ea que facta sunt per sapientiā diuinam:tam in mentib⁹ q̄z in cordibus tam in cbri cogitatōibus: ⁊ affectib⁹:⁊ ratōibus ⁊ factis ⁊ dictis:que multitudinē arene maris superant⌋ ⌊que fecit Jesus⌋ in se et in alijs tam actibus cordis q̄z oris ⁊ operis⌋ ⌊que si scribant̄ per singula⌋ Tāgit Scribēdi impossibilitatē. quia si per singula scribant̄: Oporteret ab eterno cognita:⁊ in tempore a sapia dei dicta vl facta describere. Quod est impossibile. Uñ dicitur Dañ.xij. Tu autē Daniel claude sermōes. et signa librum:vsq̄z in tempus statutū. Illud scz eternitatis rēpus: quo ista in celo in facie dei leguntur ⁊ reuelabunt̄. quia Jbi patebūt:q̄ntum ea sapientia:per seipsam ostendere dignabit⌋ ⌊nec ipm arbitroꝝ mundū capere⌋ boc est: mūdi capacitatem:nō ⌊posse⌋ sufficere ad describendū facta verbi et rationes. quia Si super quēlibet pūctum cuiuslibet creature scribat ratio sapientie in qua factū est:mille milia punctoꝝ nō continebunt quod scribendum erat sup vnum. Et sic millemilia mūdoꝝ non caperent⌋ ⌊eos q̄ scribendi sunt libros⌋ de vno mūdo. Et adhuc remanebit scribendū infinitū pelag⁹ de diuinitate verbi omnia illa facientis. Ecces vlt. His amplius fili mi ne requiras. Faciendi enī libros plures nō est finis. Et boc est quod dicit:eos qui scribendi sunt libros. Hoc tamē quidam nō referunt ad facta gesta a cbristo. Sed ad capacitatem spūalis intelligentie:quā mundus nō pōt capere profunditate mysterioꝝ. Uñ Aug⁹. Nos scientes q̄ intelligentia nostra non caperet de cbristo q̄ scribi possent: Euremus: recta fide credere ⁊ intelligere que scripsit:recta opatione exercendo implere que docuit:vt ad dona sempiterna puenire valeamus que domin⁹ promisit. Hec aūt Joānes ipse in tanta altitudine posuit: Ut studēdi desiderium excitet: Et querēdi sacramenta mysteriū ⁊ verbi incarnati in oibus feruorē accendat. Ps.ciij. Querite dñm ⁊ cōfirmami: querite faciem eius semp. Sic em̄ vt dicit Richar. De sancto Victore:et corda nostra libri sapientie efficiunt̄: in quib⁹ Uerbū cū suis sacramētis describit.et spūs sapie se in nos trāsfert. Sap.vij. Per natiōes in alas sanctas se trāsfert: amicos dei ⁊ ꝓphetas cōstituit. Neminē em̄ diligit de⁹ nisi q̄ hoc modo cum sapia dei inhabitat Conemur ergo pulsare ⁊ querere qz tunc apietur fons mysterioꝝ. Eccli.j. Fons sapie verbum patris in excelsis. Ad hec aūt mystica nobis viā sapientie Spūs aptet: Qui cū patre verbi ⁊ ipso ꝟbo: deus trinus et vn⁹ regnat per oia secula seculoꝝ. Amen.

Super Marci Euangeliare Postilla

Venerabilis domini: Domini Alberti magni Ratisponēsis quondā Episcopi. Ordinis Predicatoꝝ.

Venerabilis dñi:dñi Alberti magni Ratisponēsis quōdā Ēpi:Ordinis Fratrum Predicatoꝝ: Postilla: Euāgeliū Joannis profundata explanatōe enucleās: Impēsis Circumspecti viri Joannis Rynman de Oringaw archibibliopole: In officina Industrij Hērici Gran: Ciuis Imperialis opidi Hagenaw accuratiori rōne qua pfici potuit instaurata Anno Ygīnei partꝰ. M.D.viij. Augusti Ikal. ix. metā nāciscitur feliciter.